Nr. 1. Sibiiu, Marți 3/15 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

După 36 de ani.

Plini de bucurie ne grăbim a face cunoscut, că acéstă gazetă a nóstră va eși la lumină cu începutul lunei lui Ianuariu **1853** sub numele de **„Telegraful Român"**.

Tendința acestei gazete va fi: a înțărâși poporului român din politică, industrie, comerciu și literatură, idei și cunoscințe practice **potrivite cu timpul, și amĕsurate trebuințelor lui,** a-l învĕța, ca sĕ-și cunoscă ființa și drepturile, ce i sunt asigurate în viață, a-l lumina asupra intereselor, care taie în viața privată și publică a lui, și a-i mișca activitățile interiorilor fisice și morali; a dá direcțiune spiritului lui către tot ce contribue la înaintaré și voltaré sa, și a-l convinge de progresul prin înmulțire stărei sale materiali și morali pótințe la cultură și fericire. Acéstă tendență, Telegraful Român nu o va perde nicidată din vedere, va sta în cea mai strînsă legătură și armonie cu principiele cele nestrămutate ale monarchiei, **cu aședĕmintele ei fundamentali, cu paza cea sfântă a dreptului din lăuntru și din afară,** cu ținerea strînsă a ordinei, cu respectul religiosității și moralității, și cu temeiul liberei desvoltări, ce care se bucură tóte popórele din stat. În marginile acestor momente mari și însemnate, pe care se radimă siguranța și tăria monarchiei, și fericiré publică și privată a popóre, care se află sub scutul legilor ei, „Telegraful Român" se va mișca liber în drumul, ce i însemnat spre a ajunge la scopul, ce și l'a pus, de a învĕță și a folosi pe poporul român.

Acésta este în conturi generale programa ziariului nostru.

La schimbaré anului fie-care om prudent, își trage sémă cu staré sa, și cu îngrigire se îngrĕbă: ce am făcut în trecut, ce voesc, ce trebue să fac în viitoriu.

Datoriu este sĕ o facă acésta și pedagogistul, care s'a supus sarcinei grele, de a lumina pe poporul seu.

Datori suntem se o facem acéstau deosebire noi actualii lucrători la ziariul „Telegraful Român", care și a luat o problemă atât de mare, care de 36 de ani cu sfințenie a observat regulile, între cari i s'a dat sĕ se misce, și a cărui viață a fost un lung șir de suferințe.

Așa este făcută inima omului, mai cu plăcere petrece la lucruri, cari sunt mai puțin posomorite.

Posomorît este presentul, posomorît viitoriul, și posomorît trecutul nostru.

Mai puțin posomorît ne este trecutul. El este icónă viuă a activității nóstre de 36 de ani.

Puteré nóstră a fost totdeuna convingerea, că am pus cea mai bună părticică din inima nóstră, ca sĕ împlinim problema, la care ne-am supus acuma 36 de ani.

În timpuri fórte critice a vĕdut lumină ziariul nostru.

Erau multe și feliurite trebuințele poporului nostru, avé lipsă de crescere politică, industrială și comercială, era sĕtos de producte literare, căci radele de lumină și căldură ale spiritului timpului au fost ajuns și la inima poporului nostru.

Se simția necesitaté de un organ, care sĕ împărtășéscă poporului român cunoscințe politice, **potrivite cu timpul și amĕsurate trebuințelor lui.**

Se simția necesitatea de un organ, care în tendența sa totdeuna sĕ aibă în vedere **aședĕmintele fundamentale ale monarchiei și paza cea sfântă a dreptului din lăuntru și din afară.**

Acésta în parté politică.

Și de 36 de ani „Telegraful Român" cu sfințenie a observat acéstă programă a sa.

A împărtășit poporului român cunoscințe politice, potrivite cu constelațiuné politică, și amĕsurate cu trebuințele lui.

Condus de convingeré, că poporul român are trebuință de învĕțătură în cele politice, ziariul nostru dela început a luat posițiune hotărită în politică și nu s'a pus pe frase moderne, că el nu face politică, ci interpretézĕ numai curentul politic din popor.

Stindardul „Telegrafului Român" cu fală a fâlfăit totdeuna.

Cu era dualistică s'a început o nouă fasă și în politica românilor din Ungaria.

Ziariul nostru totdeuna a pledat pentru acceptarea terenului, după-cum ni s'a creat, și din capul locului a condamnat pasivitatea, ca mijloc politic, care nu ne póte duce la scop.

Nu s'a putut uní cu programa „Telegrafului Român" abstinența politică, de aceea cu perseverență am susținut stindardul, fiind în cele din urmă combătuți chiar de ómenii, cari spriginiá cu mult zel pre nemuritoriul fundator, care au dat viață ziariului „Telegraful Român".

Nu va întârdia ziariul nostru însĕ nici în viitoriu a apĕrá cu tótă tăria interesele bisericei nóstre, și acésta o va face față cu ori și cine, și o va face chiar și față cu fii bisericei nóstre, când acestia se vor înrolá și mai departe în șirul vrășmașilor bisericei nóstre.

In locul politicei sterile va continua ziariul nostru a întări biserica, a luminá pe popor, spre a rĕmâné cu inima sa cea bună pe lângă biserica și scóla sa, îngrădindu ne înlăuntru, ca cu atât mai roditóre sĕ ne fie activitaté politică la timpuri mai oportune.

Biserica gr. or. și ziariul „Kolozsvár."

IV.

Încă câte-va cuvinte și am terminat

Mi cade destul de greu, că în cadrele acestor întimpinări trebue sĕ ating și cestiuné confesională, încât adecă merită de a se numí cestiune confesională, paralela făcută de ziariul „Kolozsvár" între biserica română ortodocsă și biserica română gr. catolică.

Ómenii, cari iubesc adevĕrul, fie ei români, fie strĕini, sunt de mult în clar cu aceea, că românii din Transilvania au aparținut până la anul 1700 la biserica rĕsăritului, că au avut metropolia lor în Alba-Iulia și bunuri ținĕtóre de aceea metropolie, confiscate mai târziu de principii calvini ai Ardélului.

Nu avem deci în respectul acesta mare necesitate sĕ mai rĕsfoim nici „Vechea metropolie" de dl archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, nici critica și contra critica dlui canonic Moldovan din Blaș.

Cunóscem noi cei gr. ortodocsi ca și cei neortodocsi rĕul, ce ni s'a făcut prin desbinaré în cele confesionale, luptăm cu consecințele acestui rĕu și în cel din urmă sat, când voim sĕ ne ridicăm o scólă sau sĕ stabilim un salariu învĕțătoresc, și Dómne, ce bine le vine la socotélă starea acésta a nóstră, celor ce nu ne iubesc, și celor ce nu fac nici un secret din bucuria, ce o simt, vĕdĕndu-ne așa — desbinați. Alta este însĕ cestiuné pusă de cei dela „Kolozsvár". Sĕ ziice, că noi gr. orientalii suntem sanguinici dela fire, pe când cei gr. catolici sunt tăcuți; — noi neiubitori de muncă și ceialalți activi — și aceste aprețieri ca și când ar fi eșit anume la ivélă, ca din ele sĕ se pótă trage și consecințele, că adecă noi ca sanguinici suntem ușor aplicați spre rĕsvrătiri, pe când ceialalți ca mai domoli și tăcuți, ei sĕ sciu folosí de cuvintele scripturei „rabdă până în sfĕrșit și te vei mântuí:" E tréba celor din Blaș sĕ accepte sau nu epitetele puse în contul lor, pe noi acésta nu ne privesce, ne privesce însĕ temperamentul românilor preste tot și acela e tot unul și acela și și la cei gr. or. ca și la cei neortodocsi, și împărțiré temperamentului românilor după confesiuni tradézĕ numai intențiunea cea rea de a defăimá pe fii bisericei nóstre.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Ziariu despre consiliul imperial înmulțit din anul 1860 de episcopul Andreiu baron de Șaguna.

(Urmare).

19. Vineri, în 8 Iuniu, ședință. Obiectele despre Grundbuchs-Ordnung și despre Ausgleichs-Verfahren, în treburi de ereditari. Obiectul despre Grundbuchs-Ordnung a dat prilegiu contei Bercoti de a provoca o discusiune foarte interesantă, la care și ministrul de justiție a luat parte și s'a încheeat cu aceea, ca un comité de 7 membri sĕ se aleagă în înțelesul Geschäftsordnungului, ca-ce s'au și făcut, vedi „Wiener Z." 137, 138. Înainte de sĕvârșirea acestora a venit rêndul la obiectul despre Ausgleichsverfahren în treburi de ereditari, dací încă s'a sĕvârșit treaba cu alegerea unui comité de 7 membrii și ședința s'a disolvat, ceea ce a ținut 4 oare.

20. Sâmbătă, în 10 Iuniu, slobodit președintele un circulariu către acei senatori imperiali, cari nu sunt membrii comitetelor, cu aceea, că aceia se pot îndepărta dela Viena pe 14 zile, de vreme ce operatele comitetelor înainte de 14 zile de abia pot fi elaborate și sĕvârșite. Unii dintre senatori s'au și folosit de aceasta îngăduială, ducêndu-se la casele sale; dar eu am rĕmas în loc din pricina prea învederată, adecă a îndepărtărei cei mari a Sibiiului dela Viena, ocupându-me într'aceea cu prelucrarea opului meu despre istoria bisericească.

21. Luni, în 18 Iuniu 1860 am căpătat dela presidiul consiliului imperial înmulțit însciințarea despre aceea, că Joia viitoare în 21 Iuniu la 11 ceasuri se va ține ședință despre Ausgleichs-verfahren și despre Grundbuchs-comité.

22. Joi, în 21 Iuniu a fost ședință, substratul a fost Ausgleichs-verfahren și Grundbuchs-Comité. Substratul cel dintâiu nu s'a putut pertracta, căci baronul Lichtenfels, carele ar fi trebuit sĕ refereze a absentat din ședință din pricina bolnăvirei sale. Deci s'au luat în desbatere Grundbuchs-Comité, și adecă alegerea de un membru la acest comité în locul contelui Bercoti, carele a ieșit din comitet, căci părerea sa rĕmase în minoritate. Obiectul acesta pe cât se părea la început de neînsemnat, pe atât în decurgerea vorbirilor s'a făcut foarte însemnat, pentru-că cosiliarii unguri l'au tras la terenul național, dicêndu, că limba, în carea sĕ se ducă aceste cărți sĕ fie ungurească și la acelea popoare neunguresci, căci în aceasta se învoiesc toate națiele și fiind-că ungurii și în ședințele trecute au vorbit despre limba lor, ear consiliarii din celelalte nații până acum n'au fost vorbit despre limbă: pentru aceea acum au vorbit și ei și adecă polonii, croații și eu din partea nației române, pentru egala îndreptățire a tuturor națielor și a limbilor lor. Vedi „Wiener Zeitung" Nri 148, 149, 1860.

23. Luni, în 20 Iuniu căl. nostru sosì la Viena patriarchul și metropolitul Iosif Raiacici, și s'au sălășluit la otelul „Maisel". Marți în 21 Iuniu i-am făcut curtenire și am înțeles dela el pricina venirei sale la Viena, că adecă va sĕ se plângă împĕratului pentru nedreptățile, care le iscusesce ierarchia din partea unor amploiați de frunte, precum a ministrului conte Thun și fostul gubernator al Croației, contele Coronini. — Patriarchul a avut audiență la împĕratul Joi în 23 Iuniu și într'altele a cerut voia dela Maiestatea Sa de a putea așterne o petiție cu episcopii si consilierii imperiali, cari se află de față la Viena și adecă cu episcopii dela Bucovina Eugenie (carele în treaba noului lor gimnasiu din Suceava și a iconostasului pentru biserica lor catedrală din Cernăuți se afla la Viena), dela Timișoara Samuil Masirieviciu și cu mine, apoi cu domnii Andreiu Mocionii din Banat și baronul Petrino, din Bucovina, — ambii consilieri imperiali.

(Va urma.)

211.

E drept, că noi în biserică avem sistemul representativ acum de 20 de ani, şi acest sistem póte să fi produs ómeni mai scrutători, spirite, cari cercetéză, voesc să scie, să vadă să se convingă, cum merg trebile bisericei, scólei şi altor instituţiuni, dar acésta nu are de a face nimica cu viaţa din stat, împregiurarea acésta nu are să supere pe nimené, ea se mărginesce curat numai la viaţa nóstră bisericéscă. Dar d nii dela „Kolozsvár“ trebue să scie, că multă nemulţămire esistă din acest punct de vedere la gr. catolici, cari nu sciu nimica, nu aud nimica despre cele ce să fac şi cum se fac.

Câtă amărâciune nu a produs la ei numai de numirea de funcţionari mai înalţi bisericesci, şi dacă acéstă amărâciune nu află espresiune în coloanele ţiarelor, sau dacă află, se face cu mare reservă, este a se atribuí unor împregiurări, ce nu aflu necesar de ale ventila cu acésta ocasiune.

Décă în Blaş s'ar desvoltá mai multă activitate aşa pe „tăcute“, noi n'am avea decât să ne bucurăm de ea în tótă sinceritatea; lucrurile însă par a nu fi tocmai aşa.

Scóle au şi ei ca şi noi regulate cu salarii corespunţétóre, cum le avem noi, dar pot susţiné, că avem chiar şi mai bune ca ei, pentru-că ei nu au parochii de acele puternice, cum avem noi în ţinutul Braşovului, Sibiiului, Sebeşului, Orăştiei; şi greco-catolicii, cari nu sunt preocupaţi de confesionalism, recunosc însişi, că aşa este.

Va se ţică pe terenul scolar, nu concedem, că ei pot sta mai bine ca noi, deşi cum accentuasem nu ne ar păré réu, ci din contră ne ar păré bine, de o emulaţiune nobilă!

In ce privesce cultura clerului peste tot nu voesc să fac asemênări, conced însă că clericii gr. cath. au din vechime mai multe înlesniri pentru o crescere corespunţétóre, de cât ce le avem noi, cari abia de două — trei decenii ne aflăm în ţara nóstră, puşi în condiţiuni mai favorabile, de cât cum erau ele pe timpii asprelor prigoniri politico.

Viaţa dela sate însă, neconvenirea cu ómeni de carte, părăsirea lecturei, influinţează asupra preoţilor dela sate, — cari sub alte impregiurări ar fi fost ómeni de salon, în mod fórte intensiv şi acésta se observă cu atât mai mult, cu cât pregătirea teoretică e mai mare Acésta o scie ori ce om nepreocupat.

Că Blaşul a edificat „Conventul“ nu e mirare, dacă consistoriul din Sibiiu ar fi dispus de atari venite, dacă salariul metropolitului nu ar fi de 6—8 ori mai mic cum e al celui din Blaş, de sigur, că şi noi edificam póte un gimnasiu în Sibiiu ori alte institute culturale superióre.

Dar noi totul ce avem, este din sudórea nóstră, adunat din fundaţiuni anume lăsate bisericei de archierei şi aşa nu i va cuprinde mirare, că noi nu am putut face până acuma mai mult ca cât am făcut şi cât facem, pentru seminariu, pentrn institutul pedagogic, ca să retăcem de spesele, ce le avem cu sistemul representativ la noi şi cu trimiterea tinerilor pe la universităţi

Că episcopul dela Gherla ar fi ridicat gimnasiul din Năsăud este o poveste şi póte nici cel ce o ţice n'o crede, dar îi convine să o ţică. Cine dintre români nu scie, că acela e ridicat din fondul grăniţăresc, pe care nu episcopul Gherlei l'a creat.

Mişcarea literară la români recunóscem cu toţii, că peste tot cam stagnéză şi acésta stagnéză şi în Sibiiu şi în Blaş şi pe airea. Avem pré puţin public, care ar cetí şi plătí productele literari, dar avem şi prea puţini bărbaţi, cari să fie scutiţi de grijile de tóte ţilele, şi să pótă lucra în ticnă, să aibă avere, se nu fie siliţi să pórte oficii pentru pânea de tóte ţilele şi dacă d. e. a lucrat în Blaş T. Cipariu, el a fost unic în feliul seu şi seclul al XIX-lea cu greu va mai produce ómeni ca el.

Să ne lase deci cei dela „Kolozsvár“ în pace, să nu se ocupe de afacerile nóstre în mod tendenţios, ci să se ocupe cu deplină cunoscinţă de causă şi cu mai multă bunăvoinţă, şi aceasta în veci nu ne va supăra.

Articulii publicaţi însă în forma, cum au vĕţut lumina, trădéză pe deoparte necunoscinţă de causă, pe de altă parte ură contra bisericei nóstre, contra capului ei şi contra constituţiunei nóstre, şi acésta e ce m'a indemnat să le reduc la valórea lor.

Un deputat congresual.

Revista politică.

Nici în a treia conferinţă, ce o a ţinut partidul guvernamental în cestiunea proiectului pentru armată nu s'au putut termina tóte afacerile. Desbaterile din acésta conferinţă, fórte lungă, asupra proiectului, spriginit din partea guvernului cu ameninţări d'a se provoca chiar o crisă ministerială, presentéză cestiunea în un colorit caracteristic şi sunt o dovadă puternică despre importanţa cea mare, ce se dă proiectului şi din partea partidului liberal.

Ministrul Tisza a mai accentuat încă odată categoric, că nu e în stare a pune în vedere concesiuni ori compromise, şi astfeliu se crede, că proiectul, cu tóte tulburările, ce lea provocat chiar în partidul liberal, va fi primit fără, sau cu puţine modificaţiuni; ear opositiuné, carea se bucură, că va secera isbânde, se va mulţămí cu resultatul sguduirilor, ce l'a produs în tabera liberală.

Cea mai mare impresiune asupra tuturor partidelor din Ungaria o a produs în tot casul vorbiré ministrului de culte şi instrucţiune publică, a contelui Csáky. Chiar organele opositionale cele mai rafinate şi în special „P. Napló“, care ţi de ţi aruncă săgeţile cele mai ascuţite şi mai inveninate asupra ministrului de culte şi instrucţiune publică, din causa ordinaţiunei lui în cestiunea limbei germane, e silit să presenteze pe ministrul Csáky ca pe un bărbat cu bun cumpĕt, care 'şi păstréză liniscea şi răcéla cuvenită chiar şi între cele mai tumultuóse inscenări parlamentare şi care are curagiul a-şi da espresiue sentimentelor sale, chiar şi convins fiind, că prin aceea va provoca tulburări sgomotóse.

Vorbirea ministrului Csáky, o apreţiază şi foile din Austria din tóte punctele de vedere, dându-i o însemnătate deosebită. „Fremd. blatt“ bunăóră ridică laude mari bărbatului, carele a sciut să rupă odată cu politica lui „Nichts-Deutsch“, carea în timpul din urmă prinsese rădăcini afunde în monarchia austro-ungară. Cestionata fóie guvernamentală merge şi mai departe şi ţice: precum s'a delăturat din partea ministrului ungar ţinuta antigermână, tot astfeliu este timpul ca să o delăture şi conducĕtorii partidelor naţionale din partea dincóce a riului Laita. Slavii bunăóră ar trebuí să premérgă cu esemplu, căci se vor face servicii nu numai statului, dar mai ales întregei naţiuni, prin aceea, că tinerii se cresc şi în limba germână. Şi precum în Ungaria s'au priceput mai bine lucrurile, se pretinde ca şi aici ele să fie tot aşa de bine înţelese şi să se afle bărbaţi, cari să arunce în pulbere politica trecutului anti-germână.

Din capitala monarchiei se comunică ţiariul „Daily Cronicle,“ că ataşatul militar la ambasada ruséscă din Viena, Zujew, s'a re'ntors din Petersburg, unde a petrecut timpul concediului, şi a fost împuternicit din partea ţarului, a împărtăşi monarchului nostru pacinicile intenţiunei ale domnitoriului rusesc. Ţarul să fi declarat, că voesce să vadă delăturată ori ce primejdie, ce ar pricinuí o încurcătură şi un conflict între Rusia şi Austro-Ungaria. El asigură, că cât timp politica orientală a monarchiei nóstre va fi resonabilă, nu va pregeta a nutrí bune relaţiuni şi va delutura ori ce pericol „Köln. Ztg.“ care reproduce acest comunicat al fóiei englese, 'l însoţesce cu următórea notiţă: Dacă sunt adevĕrate scirile ţiariului „Daily Cronicle“ atunci acésta este, dacă nu o dovadă, cel puţin un simtom îmbucurătoriu, că politica lui Bismarck d'a împăca interesele rusesci cu cele austro-ungare s'a ajuns încât-va scopul şi că vorbirea principelui cu ţarul a avut róde îmbucurătóre, rupêndu-se astfeliu larva unei politice false. Dacă Rusia şi Austro-Ungaria s'au înţeles asupra Bulgrriei şi celorlalte ţĕri din Orient, — asupra „Hecubei“, precum o numesce diplomaţia germană — atunci mai spuzesce numai un jar în Europa, care ameninţă cu aprinderea lumei: Necesitatea rĕsbunărei vecinului din vest; acésta însă s'ar nimicí de sine în faţa unei înţelegeri cu Rusia.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Nyárad Sz. Benedic, 24 Decembre, 1888. Mult stimate domnule redactor! Cu multă reverinţă Ve rog a da publicităţii în preţuitul ţiariu „Telegraful Român“ următórelor şiruri:

De 36 de ani curge durerosul proces urbarial al Nyárad Szentbenedicenilor, cu fósta lor Dómnă, proprietărésa Grof Toldolagi Mihályné, născută Bethlen Iohana.

Încă nu s'a uscat bine negreala din o fóie română în care se publicase unele din suferinţele Nyárad Szentbenedicenilor, ţic numai unele, căci din 1852 până în anul curinte 1888 nici istoriograful cel mai iscusit, n'ar fi în stare a scrie tóte suferinţele şi nĕcasurile lor.

Din 320 suflete români în Nyárad-Szentbenedic, abia au rĕmas 102 suflete, ceialalţi au fost siliţi a părăsì comuna şi a-şi căuta nutremênt fiilor sei; tóte casele din viile Turţii, Vinţului de jos, Aiudului, Silvaşiului, Teiuşului etc. sunt pline de români din Nyárad-Szentbenedic.

Contesei Toldolagi Mihalyné i-a succes a pustí tot sufletul românesc din Nyárad-Szentbenedic cu curtenii ei, ca martori mincinoşi, făcênd pe toţi românii din Nyárad-Szentbenedic fără moşii.

Unicul român din N.-Szentbenedic, Iosif Nico, care din etate de 8—10 ani a servit tot în Bălăuseriu la dl Zöldi Antal şi prin multă strădanie şi cruţare adunat puţini bani, şi căsătorindu se tot la Băuseriu cu Anna Obraz, după trecerea câtor-va ani i-a venit dorul a se reinturna în comuna sa natală N. Szentbenedic, şi-a cumpĕrat puţină moşie, edificat casă şi celelalte edificii necesare şi în de 13 ani le-a folosit în linisce şi fiind strămic inaiata din ţi în ţi şi ducé o economie nósă.

Contesa Toldolagi Mihályné n'a putut rí, ca unicul acesta român să fie în linisce în Szentbenedic. Ci în anul trecut, 1887, l'a inat şi pe el în proces, punênd causa ca el şi ite de 1848 au fost iobagiu, şi au purtat prourbarial cu ea, şi dând de martori pe dl notariu gal Zilahi Albert, Iánosi Ferencz, Incze Solomon, I Mihály, Kebelán Mihály, Gáll Marton, Gáll Ny, Dosa László, Losonczi Miklos, — afară de utoţi maghiari, domni, şi cei mai de frunte proari în comună.

Pe acestia judecătoria din Mureş Oşorheiu în 2 bruariu a. c. i-a ascultat, şi toţi au fasionat, că acesta Iosif Nico a fost iobagiu, ci altul.

Căci acesta Iosif Nico, după-cum arată atestatul botez s'a născut numai la 1840 Ianuariu 15 ţile din etate de 8—10 ani a servit tot în Bălăuseriu la dl Zöldi Antal şi numai în anul 1874 a eară in N. Szentbenedic şi puţina lui moşiune după-cum arată contractul intabulat, o au cumpĕrat şi cu muierea lui Anna Obraz.

Şi când Iosif Nico, de care contesa îşi aduce aminte, au fost alt Iosif Nico, acela a rĕposat în Decembre 20 ţile, de el n'a rĕmas nici o aven când s'a luat casul mortului la jud. cerc. din Oşorheiu, chiar contesa Toldolagi Mihályné a scris cu mâna sa proprie, că Nico Iosif din N. Szentbenedic a murit fără avere şi au rĕmas de e copii orfani, 4 feciori şi 2 fete şi pe acel Iosif co 'l sciu comunele invecinate, că perţêndu-şi erea ochilor, 8 ani a trăit numai din cerşit şi cerşitul şi-a nutrit copii.

Contesa Toldolagi Mihályné, vĕţênd, că după fasiunmartorilor mai susamintiţi nu poate câştiga pesul, a amânat cu aducerea sentinţii până către lui August a. c. şi până atunci şi-a informat uservitori de ai ei.

Acia trăesc din sfĕrmiturile domnei, cari de Ţeu se tem şi de ómeni nu li ruşine. Acestia 3 bărbaţi şi 3 femei au fasionat fals, ei au mărturisit curămênt, că nu Iosif Nico cel mort au purtat prourbarial cu contesa, ci acesta, care e în viaţă. Ce e sufletul unor astfeliu de fiinţe rătăcite?

Judecatoria din Mureş Oşorheiu în urma falselor inmaţiuni, au adus sentinţa: Că Iosif Nico din N. Szentbenedic e indatorat în termin de 8 ţile a pl Contesei Toldolagi Mihályné o sumă de 248 fl. camăta după acest capital din 1878 cu 6% de ă şi spesele procesului peste 100 fl.

În ma acestei sentinţe s'a făcut apelaţie la tabla reţcă din M. Oşorheiu şi s'a arătat toate greşelile nise în sentinţă

În cra celor două judecăţi uniforme la timpul seu s'făcut apelaţie şi la Înalta Curie din Budapesta, 28 Novembre st. n. a. c. s'a trimis apelaţia dela bla regéscă din M. Oşorheiu la Înalta Curie în Ilapesta şi s'a arătat pe larg toate greşelile com din celea două sentinţe.

Se spĕră dela Înalta Curie, că fiind luminată prin Sâm Duch, să schimbe celea două sentinţe aduse com lui Iosif Nico, să nu fie sedusă şi Înalta Curie, a ţecá pe un om mort de 18 ani (1870 Decembre 2 şi a silí pe alt om viu, care pentru-că pórtă nume celui mort să-i plătéscă şi restanţiile urbariale rĕase de cel mort.

Tóte jurnalele din patrie şi străinătate sunt rugate a prí şi a da publicităţei in preţuitele sale colóne acest puţintele şiruri scrise din suferinţele N. Szentbenedicenilor, ca onoratul public cetitoriu să vadă e ce căi s'a ruinat averea românilor, şi din ce că au fost siliţi a-şi părăsí comuna.

Judecata Inaltei Curii regesci îmi ţin de datorinţă sânta e calea publicităţii a o aduce la cunoscinţa onorului public cetitoriu.

Un N.-Szentbenedicean nĕcăjit.

Varietăţi.

* (Felicţări de anul nou.) Ca în toţi anii aşa şi în nul acesta, cu ocasiunea anului nou aprópe toţi asorii consistoriali şi un număr considerabil de oţiori s'a presentat sub conducerea Preacuviosiei lui dlui archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu corporativ spre a l felicita pe Escel. Sa I. P. S. D archiepiscop şi metropolit. La frumósa vorbire a conducĕtoriului deputaţiunei, Escelenţia Sa a accentuat şi de astădată, că numai pe lângă bunăinţelegere intre factorií chemaţi ai da mână de ajutou va puté să satisfacă grelei sale chemări şi spréză, că divergintele din trecut pe incetul vor dispăré cu totul.

* (Contra ordinaţiunii ministruluide instrucţiune Csáky). Comuna bisericéscă retormată din Hód Mező—Vásárhely în şedinţa presbit. din 7 l. c. a luat hotărîrea a înainta o adresă superintendentului districtual, conform căruia sĕ nu se esecute ordinaţiunea ministrului de culte şi instrucţiune publică, referitoare la limba germână, căci prin aceea s'ar vătăma spiritul şi cultura naţională şi s'ar promova interesele germanismului. Comuna numită susţine un gimnasiu superior, şi e lucru caracteristic, că tocmai direcţiunea scoalei a fost în credinţată cu redactarea adresei.

* (Cas de mórte.) Din Viena se împărtăşesce, că deputatul român din al doilea corp electoral al marilor proprietari din Bucovina **Nicolae** cav. de **Grigorcia,** a rĕposat în vêrstă de 51 de ani.

* Inscrierile la universitaté din Cluş pe semestrul al doilé se fac până în 22 Ianuariu. Din 23 Ianuariu până la 25 înscrierile se pot face numai prin decanul respectivei facultăţi; ear până în 1 Februariu numai cu permisiuné rectorului.

* (Monument lui Leo Thun.) În Viena s'a constituit un comitet pentru a ridicá rĕposatului fost ministru de instrucţie, Leo Thun, un imposant monument în arcadele curţii celei mari dela universitate. Actualul ministru de instrucţiune Gautsch, a preliminat pentru acest scop o sumă anumită din visteria statului.

* (Generalul Anghelescu.) In ultimul număr al ḑiarului oficial din România s'a publicat decretul, prin care generalul Anghelescu, condamnat prin sentinţa Curţii de justiţie, perde rangul de general şi dreptul de a mai ocupá funcţiuni publice.

* (Un accident la teatru Naţional din Bucuresci.) O mare nenorocire era sĕ se întêmple în séra trecută la teatru Naţional, scrie „Democraţia". Intre actul II şi III, după-ce orchestra cântase cântecul naţional „Murĕşanca", o grupă de tineri de pe galerie începură sĕ strige: „bis". O altă grupă de oameni, cari numai beţi au putut fi, începură a face observaţiuni tinerilor, din care causă se născù o discuţie aprinsă între aceste douĕ grupe. Unul din ómenii cei beţi a luat pe un tinĕr şi l'a aruncat preste grilagiul galerii. Acel tinĕr s'a acăţat. Spaima era mare. Pompierii întinseră o funie şi nenorocitul tinĕr scăpă. Făptuitoriul a fost arestat, ear representaţiunea s'a continuat.

* (Ţĕranii rĕsculaţi). „Epoca" din 30 Decembre scrie: Guvernul a hotărît în principiu, ca pentru anul nou sĕ agraţieze pe ţĕranii rĕsculaţi, cari au fost condamnaţi de curţile cu juraţi şi de tribunalele corecţionale; sĕ amnestieze pe aceia dintre ţĕrani, cari sunt arestaţi şi aştéptă sĕ fie judecaţi.

Decretul de agraţiare şi de amnestiare a ţĕranilor va fi probabil iscălit de dl Vernescu mâne şi presentat în acela şi timp Maiestăţii Sale pentru a-l subsemna.

* (Esposiţiunea universală din Paris.) Spre a se acoperí cheltuelile secţiunei române la esposiţiunea universală din Paris, 1889, guvernul român a autorisat o loterie de: 111 losuri câştigătóre în valóre de 60,000 lei; douĕ losuri de 2,000 lei; opt losuri de câte 500 lei; şi 100 losuri, cari dau drept la o călĕtorie la Paris, dus şi întors, valabil pentru o lună de ḑile, şi 2 fotoluri de orchestră la douĕ teatre din Paris Preţul unui bilet de loterie 1 leu.

(Rectificare.) Dl G. Jóndrea ne rógă a inregistra şi pe dna *Ana S. Pop* cu 2 fl. în şirul contribuenţilor publicaţi în „Mulţămită publică" din Nr. 133 a. tr., care din greşală a rĕmas afară.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foăiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfĕrşesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Din public.

O cestiune arḑĕtoare.

Vécul, în care trăim, pórtă numele onorific de „vécul luminilor". A fost reservat âcest nume vécului nostru, pentru-că multe şi valoróse sunt progresele, la cari a ajuns omenimea în acest interval.

Isvorul tuturor progreselor este scóla. Dacă aducem însĕ în legătură durata necurmată a timpului cu posiţia şi cu problemele scoalei, ḑĕu, că trebue sĕ dăm espresiune adêncă mirării nóstre: cum, de a ajuns acest véc aprópe la încheerea lui şi instrucţiunea scolară sĕ persevereze încă, în cea mai mare parte, tot în stadiul ei unilateral, necomplet, precum se află el în realitate până în ḑiua de aḑi!

Scóla, după întocmirea ei de aḑi, nu cultivă pe omul întreg. Tóte obiectele ei de învĕţământ — limbi, aritmetică, istorie, geografie etc. desvóltă, ageresc şi îmbogăţesc numai spiritul. Puterile corpului rĕmân însĕ nedesvoltate pentru trebuinţele vieţii practice. Mânile — cele mai nobile instrumente ale corpului, servitórele cele mai fidele ale omului — nu capĕtă deprinderile corĕspunḑĕtóre cu chemarea lor la lucrătoare pentru agonisirea mijlócelor de traiu.

Scóla poporală are hotărîta chemare, de a pregătí pentru viaţa practică pe fiitorii lucrători, cari compun massa cea mare a poporului.

Poporul nostru în partea cea mai mare este lucrătoriu de pământ. El îşi poate agonisí numai roduri de ale pământului.

Pământul însĕ produce multe plante foarte folositoare chiar şi fără de a le îngrigí şi cultiva omul. Sĕ ne aducem numai aminte câtă întindere de pământ este acoperită cu arbori de tot feliul, cu răchiţi (mlajă), cu papură (spetează), cu pipirig, cari pentru popor nu au nici un preţ, sau cel puţin nu au valoarea, care ar trebuí sĕ o aibă pentru trebuinţele vieţii sale. Multe din aceste producte cuprind locul de geaba şi împedecă pe agricultor a-l cultiva aşa, după-cum pricepe el; pe acelé însĕ deşi îi stau gata spre serviţiile sale, nu le folosesce, pentru că nu scie a le folosí.

În timpul cel lung al iernii nu are cu ce se ocupa ţĕranul nostru.

In acest timp el consumă numai, fără a agonisí nici măcar în parte aceea, ce-i trebue atunci pentru traiu. De urît, în lipsa lucrului, caută a-şi omori timpul cu petreceri în crişmă, de unde îşi ia începutul traiul rĕu în familie şi câte şi mai câte fărădelegi. De se îndoesce cineva despre acésta, îl rog sĕ cerceteze puşcăriile şi sĕ caute timpul păcătuirei acelor nefericiţi, cari sunt nevoiţi a se sălăşluí acolo pentru anumite timpuri scumpe chiar pentru subsistinţa şi bunăstarea lor şi a famililor lor.

Óre fi-ne-va noue dată a mai îndurà timp îndelungat astfeliu de neajunsuri? Puté-vom óre nădăşduí şi noi la schimbări de îmbunătăţire în acésta direcţiune, după-ce popórele, ce ne încunjură, sunt deja departe înainté nóstră! Şi óre mare greutate sĕ fie a se întregí instrucţiunea scolară prin introducerea lucrărilor practice, a deprinderii mânilor spre a se puté folosí cu succes la tóte trebuinţele vieţii?

Cu neputinţă nu este nimica, căci aceea ce nu póte unul, pot de sigur, mai mulţi împreună. Caracteristica timpului de faţă este asociarea puterilor. Minuni s'au făcut şi se fac prin asociaţiuni.

Rĕzimat pe aceste ponderóse împregiurări, îmi iau voie prin aceasta a apela la bunul simţ de apreţiare al tuturor Domnilor colegi, preoţi şi a întregii nóstre inţeligenţe, sĕ binevoéscă a nu pregeta, a oferí binevoitoriul lor sprigin în favorul lucrului de mână sau a industriei de casă, în scólele poporale şi la poporul nostru. Grele sunt timpurile şi prea maştere au fost şi sunt împregiurările, între cari a trăit şi trăesce mult cercatul nostru popor.

Suntem avisaţi numai la puterile nóstre propri, şi dacă ne vom codí a contribuí noi din al nostru pentru noi înşi-ne, dela cine óre sĕ asceptăm jertfe pentru înaintarea aspiraţiunilor nóstre de progres?

Nu se recer jertfe mari şi simţitóre.

Sĕ înciripăm o reuniune generală română sau mai multe reuniuni în cercuri mai înguste. Fie-care român de bun simţ va binevoí a se înscrie ca membru al unei astfeliu de reuniuni, contribuind cu ce póte, dar în casul cel mai rĕu, cu solvirea tacsei de membru, şi atunci va puté fi mângâiat în sufletul seu, că şi-a împlinit o datorie sfântă faţă de acésta întreprindere, a cărei lipsă ne arde la degete.

„Reuniunea germană pentru lucrul de mână," după o esistinţă abia de 8 ani, a cuprins terenul de activitate nu numai între graniţele imperiului german, ci chiar şi preste acesté asupra statelor vecine. Congresul acestei reuniuni din anul trecut, ţinut în München, a dovedit o admirabilă putere de viéţă cu mari şi frumóse producte ale activităţii ei. Insu-şi guvernul central imperial german a sărit într'ajutoriul acestei reuniuni, căci ministrul de interne dl Herrfurth a esmis cu datul de 25 Septembre, 1888, un ordin circular pe la toţi presidenţii guvernelor provinciale ale Germaniei pentru spriginirea problemelor reuniunei amintite spre introducerea lucrului în tóte institutele de crescere. Îmi permit a reproduce aci acest ordin spre a se vedé în ce termini părintesci se esprimă ministrul în acéstă afacere:

„Reuniunea germană pentru lucrul de mână" a cerut spriginul meu pentru promovaré problemelor sale. Eu satisfac bucuros dorinţelor acestei reuniuni, pentru-că esperinţele, făcute deja pe acest teren, au dat dovadă, că lucrul de mână, prin conduceré la lucrările practice, póte devení un mijloc fórte eficace al educaţiunei, mai vêrtos însĕ în institutele publice de crescere şi de corecţiune. In multe locuri s'au format deja societăţi pentru introducerea pretutindenea a lucrului de mână, — s'au înfiinţat scóle de lucru, s'au ţinut cursuri pentru pregătirea învĕţătorilor în acéstă direcţiune. Şi eu consider instrucţiuné lucrului de mână ca un obiect, carele meritá spriginirea organelor oficióse pentru folosul cel mare al seu. Din acest motiv am şi dispus introduceré lui, între altele şi în institutul de crescere şi de corecţiune, înfiinţat de curênd în Wabern. Dorinţa mea este, ca lucrul de mână sĕ fie de o potrivă îmbrăţişat şi introdus nu numai într'alte asemené institute precum sunt: asiluri pentru orfani, institute de orbi, etc., ci chiar şi în cercurile private. Spre scopul acesta apelez cu tot respectul la o seriósă conlucrare a Pré onorat Domniei vóstre şi sum nutrit de firma speranţă, cum-că succesele pipăibile şi atât de îmbucurătóre, la cari a ajuns reuniunea susnumită prin întreprinderile sale vor fi întêmpinate cu aceea-şi atenţiune, care li se cuvine, spre binele şi fericirea poporului. Străduinţele acestei reuniuni sunt aprobate chiar şi în cercurile cele mai depărtate; acésta a dovedit-o din destul atât congresul din Magdeburg, ţinut în August anul trecut (1887) cât şi cel din München, ţinut în Septembre a. c. (1888).

M'a-şi bucura mult, fiind încunosciinţat la timpul seu despre resultatele ulterióre pe acest teren.

Tótă jurnalistica germană împreună cu cele mai multe foi a le statelor dimpregiur sprijinesc şi îmbărbătează ne contenit şi cu deosebită însufleţire acéstă importantă întreprindere cultural-economică.

Şper, că nu ni se va lua în nume de rĕu, căci îmi permit la acéstă ocasiune cu deosebit respect a dá espresiune dorinţii şi rugării mele şi a altor prietini ai întreprinderii des pomenite, ca Preaonoratele redacţiuni ale foilor nóstre sĕ binevoiască a cugetá asupra cestiunei şi câştigându-şi convingere dréptă despre acésta, sĕ binevoiască a ne sta într'ajutoriu cu preţuitele lor deslusiri, sfătuiri şi încurăgieri, căci sciut este, că o vorbă încurăgietóre, adresată luptătoriului, îl oţelesce pe acesta, îi îndoesce puterile şi-i uşuréză învingeré.

Imi iau voie a ruga cu deosebit respect pe toţi domnii colegi, preoţi şi alţi bărbaţi ai inteligentii nóstre sĕ binevoiască a-şi esprima pe acéstă cale preţuitele păreri, că în ce mod ar aflamai corespunḑĕtoriu cu împregiurările diferitelor ţinuturi unei reuniune de feliul celei amintite mai sus?

Eu, la timpul seu, îmi voiu permite cu plăcere a-mi esprima modestele mele vederi în acéstă privinţă.

Braşov, 1/13 Ianuariu, 1889.

George Moian,
învĕţătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Ianuariu, 1889.

Buda: 4 82 8 6 75

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.60	101.60
Renta ung. de hârtie	93.50	93.65
Renta de aur austriacă	111.65	111.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	144.20	144.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.70	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Sorţi ungureşti cu premii	130.50	130.50
Sorţi de stat dela 1860	141.75	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	882.—	885.—
Obligaţiuni de credit austr.	308.—	310.—
Galbin	5.69	5.65
Napoleon	9.56	9.54
100 marce nemţesci	59.25	59.25
London pe (poliţă de trei luni)	120.97	121.10

Nr. 1213—1888. [1] 1—3

EDICT.

Ana Bastea mărit. Stângu, carea de 4 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei soţiu Nicolae Stângu, ambii de religiunea gr. or. şi din Cincul mare, fără a se scí ubicaţiuné ei, se provócă prin acésta, ca conform ordinului Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 22 Novembre a. c. Nr. 5938. a sĕ presenta înainté subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni de ḑile, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru că la din contră în procesul divorţial încaminat din parté soţului ei Nicolae Stângu., se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorească în cause matrimoniali.

Agnita, 20 Decembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita

Sabin Piso, prot.

Sz. 43/1889 polg. [3] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által közhirré tétetik, hogy Grof Haller János, Grof Kálnoki Félix, Guténau Nándor és Guténau Károly birtokosok által beadott keresetfolytán Héviz község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalási határnapul **1889 évi Márczius 26-ik napjának dél elötti 9 órája** Héviz község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetek a a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Héviz község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 január 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor*, jegyző.

Sz. 81/889 plg. [2] 1—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a kőzségi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.

A királyi törvényszék kiküldött birája

Kelemen, eljáró biró.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espoziţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espoziţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental!

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormântare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 10—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 15—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe esplicarea la întrebuinţarea lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
Nireşteu	6.56	12.15	10.20
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.35	10.39
Cipeu-Iernut	7.40	12.58	11.02
M. Bogat	8.03	1.19	11.23
Ludoş	8.37	1.49	11.53
Cheţa	8.51	2.02	12.06
Cucerdea	9.08	2.18	12.22

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 2. Sibiiu, Joi 5/17 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Botezul Domnului" numĕrul procsim va apărĕ Marți în 10 Ianuariu v.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

P. T. domni abonați, cari nici până la al 3-lea Nr. nu-și vor înnoi abonamentul, espedarea foiei li se va sista.

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 6344 Scol.

Notă oficială.

Inaltul ministeriu reg. ung de culte si instrucțiune prin rescriptul seu din 29 Novembre a. c. Nr. 37415 notifică, *că pe învĕțătoriul rom. cat. Horváth István dela pusta Tarja, judecat la închisóre de 6 luni pentru crimă*, l'a eschis dela cariera învĕțătorésca; ceea ce se aduce la cunoscință organelor nóstre scolare.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 15 Decembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 4 Ianuariu.

În primul numĕr, cu care ḑiariul nostru a intrat în anul al 37 al vieții sale, încât ne-a fost posibil, ne-am marcat linia de conduită, arĕtând calea, ce voim sĕ urmăm pe viitoriu, și pe terenul de activitate, pe care mai cu sémă ne vom mișca.

Cu devisa pe stindardul nostru de a da poporului român cunoscințe potrivite impregiurărilor, cunoscințe, cu cari mai ușor 'și póte ușura sórtea, vom urma în cele viitóre direcțiunea indigitată, și în prima linie vom avé in vedere binele bisericei, păsind cu moderațiunea și tactul, care ne a condus până acuma în intréga nóstră lucrare, avênd în vedere impregiurările, între cari trăesce poporul nostru.

Și am gresí tare, dacă nu am avé în vedere impregiurările, între cari trăim, căci în critica situațiune actuală, un pas pripit, un pas neprecugetat, un pas forțat, ușor ne póte duce la contrariul, dela cea-ce am intenționat.

Voind sĕ băgăm viață în instituțiunile nóstre bisericesci, în prima linie trebue sĕ ne intrebăm, cari sunt organele din parochie, căci ele sunt osia în jurul căreia se invêrte róta organismului nostru bisericesc, care este gradul de cultură al poporului nostru, care este starea lui finanțiară, căci noi pas de pas trebue sĕ facem apel la punga credincioșilor nostri.

În fine nu ne este ertat sĕ perdem din vedere lumea, care ne incungiură, nu ne este ertat sĕ perdem din vedere factorii, cari pas de pas ne stau în cale, și ne impedecă mersul regulat al afacerilor nóstre, și acesti factori sunt de multe ori așa de puternici, incât spre a ne conserva poporul, trebue sĕ facem concesiuni în detrimentul progresului.

În sensul legei fundamentale a bisericei nóstre, organul principal din parochie este comitetul parochial. În mâna acestui organ este pusă așa dară sórtea bisericei nóstre, căci el e chemat sĕ esecute conclusiunile sinodului parochial, luate la propunerile făcute tot de el. În faptă însĕ în întréga metropolia nóstră, cu puține escepțiuni, factorul principal este preotul și învĕțătoriul, ca unicii ómeni, crescuți la institutele nóstre teologice-pedagogice, ca unicii, cari sunt familiarisați cu constituțiunea nóstră bisericéscă, și ḑicem, ca apostoli, crescuți la sinul bisericei, și trimiși sĕ dea viață instituțiunilor nóstre bisericesci, și sĕ le desvólte în direcțiunea creștinéscă, pe care cu tótă puterea o apără organele superióre de influințele stricăcióse, cu care concurg toți aceia, cari nu voesc binele bisericei.

Preotul și învĕțătoriul este deci până acuma sufletul în parochie, ei sunt *spiritus rector* al tuturor afacerilor, și rolul comitetului parochial și în cele din urmă cel al sinodului parochial este: sĕ dea formă constituțională lucrărilor inițiate și conduse de preot și de învĕțătoriu.

Acésta este convingerea nóstră, basată pe esperința de mai mulți ani, basată pe cunóscerea lucrurilor. Și adaugem îndată: suntem fericiți, putênd constata, că bine este așa, deóre-ce, precum în trecut, așa de present, și póte incă și în viitoriu, preotul și învĕțătoriul sunt și rĕmân adevĕrații apostoli ai culturei și ai desvoltărei nóstre naționale bisericesci.

Și cu acésta 'și vor trage bine séma toți, câți au la inimă fericirea poporului nostru, și nu vor mai arunca cuvinte nesocotite chiar și în adunări bisericesci, că preoțimea stă în calea desvoltărei nóstre culturale.

In cele următoare vom esamina situațiunea preotului și a învĕțătoriului din tóte punctele de vedere, ca sĕ vedem încât le-am asigurat esistența, ca sĕ și pótă continua solia apostolică, apoi vom trece la alți factori, cu cari trebue sĕ ne facem socotéla.

Revista politică.

Împotrivirea dietei ungare contra proiectului militar se presentă cu mai mare forță și îndărătnicie, decât după-cum se credea la începutul desbaterilor.

Abstrăgênd dela conclusele aspre, cari s'au luat de ambele partide oposiționale, resistința, ce o află proiectul și în sinul partidului liberal, nu s'a putut îndelătura nici până aḑi.

Ce-i drept, în conferința partidului s'a luat hotărîrea, ca proiectul regimului sĕ se priméscă de obiect la desbaterea specială, dar că nu va suferí modificări, încă nici acuma nu se scie.

Rapórtele desbaterilor din conferință înfățișéză situațiunea cu mult mai seriósă, decât cum s'a anunțat prin telegrame și pun în vedere crisa ministerială. Din aceste rapórte este evident, că resistința în partidul liberal, condusă de deputatul Iuliu Horvath, se concentréză mai ales asupra §-ului 14, conform căruia regimului îi stă în putere sĕ măréscă, ori nu contingentul recruților în decurs de ḑece ani, după-cum vor cere împregiurările.

Resistința puternică pare a fi muiat chiar și pe ministrul Tisza, carele după-cum se anunță din capitala regatului, ar fi hotărît a face oposițiunei o concesiune în privința mult discutatului § 14. Organul d-lui Tisza „Nemzet," sulevând aceasta cestiune, arată și modificarea, ce s'ar putea, face fără a se schimba în un mod așa de esențial, care ar recere o înțelegere și cu regimul austriac.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Ḑiariu despre consiliul imperial înmulțit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Șaguna.

(Urmare).

Patriarchul și-a și compus o petițe și a chemat în 28 Iuniu la sine pre ḑîșii trei episcopi și pe cei doi consilieri imperiali la consultație. Aci s'a procetit conceptul compus de cătră patriarchul sêrbesc, carele numai pe episcopul Timișoarei l'a mulțămit, eară pe ceealalți nici decum, pentru-că era întocmit într'un înțeles, care!, după convingerea episcopilor și consiliarilor de nația română este spre vătĕmarea canoanelor și a obiceiurilor, ce le-a avut nația română din vechime în viața sa din afară bisericească, și adecă conceptul sus atins cuprindea în sine 1-lea: o rugare pentru centralisația strînsă a bisericei întregi, dela care se atârne jurisdicția cea mai înaltă asupra tuturor eparchiilor și a fondurilor tuturor eparchiilor și centrumul ei sĕ fie Carlovițul și sinodul de acolo, în care sinod sĕ se aleagă toți episcopii; a 2-a: rugare pentru ținerea sinodului cu toți episcopii din Austria, care sinod sĕ hotărească obiectele pentru un congres național, carele apoi s'ar și ținea pe basa privilegielor nației sêrbesci și s'ar chema și câți-va deputați din eparchiile Ardealului, Bucovinei și Dalmației. După-ce s'a procetit conceptul întreg, carele încă și alte puncte afară de cele pomenite cuprindea în sine, care eu ací le trec cu vederea, căci au fost mai puțin însemnate, — episcopul Bucovinei, Eugenie, numai decât s'a declarat a nu se putea mulțămí nici cu centralisarea, nici cu sinodul din Carlovițz, căci clerul și poporul eparchiei sale doresce o constituire a eparchiei lor după canoane și cu privire la împregiurările locale de acolo, precum și recâștigarea averei și a administrației ei în mâna sa dela guvern.

Tot în înțelesul acesta s'a descoperit și baronul Petrino, ca eparchiot al diecesei Bucovinene, făcând și nisce înfruntări asupra politicei, ce au observat Carlovițul până acum, și ḑicênd, că Bucovinenii n'au încredere în sinodul Carlovițului, căci acest sinod, deșí a dat lor până acum numai un episcop sêrb, totuși eparchia lor este așa săturată cu acest un episcop sêrb, încât nu mai dorosce, ca sĕ mai aibă mai mult vre-un episcop dela ḑisul sinod, pentru-că episcopul acesta sêrb a predat bunurile și averile bisericesci bucovinene guvernului civil în administrație. El, baronul Petrino, mai adause, că el și astăḑi își aduce aminte, cum tatăl lui în casa proprie a înfruntat pe episcopul sêrb, anume Vlahovici, pentru aceea, căci a subscris instrumentul predărei averei bisericesci în mâna guvernului, carele încă și astăḑi ține la sine averea eparchiei lor și nu vrea, ca sĕ o predea îndĕrăpt, deși eparchia a petiționat pentru aceasta. În urma acestora a ḑis lăudatul baron Petrino, că acei episcopi ai lor au fost mai buni, pe cari dela guvern i au căpătat, decât episcopul acela sêrb, pe carele l'a trimis lor Carlovițul, de aceea lucră acuma eparchia Bucovinei de a se organisa potrivit posiției sale, ca ea sĕ-și aleagă episcopul seu și sĕ administreze averea religionară, dar nu sinodul sêrbesc dela Carlovițz; după-ce baronul Petrino toate acestea și acestor asemenea adevĕruri le-au vorbit, și-a descoperit cugetul seu și dl Andreiu Mocioni, că nația română nu se poate mulțămí cu cuprinsul ḑîsei petiții, căci doresce a fi coordinată, dar nu subordinată nației sêrbesci, și nu ca sĕ depindă dela sinodul din Carlovițz în cele bisericesci; pentru aceea a propus lăudatul domn Mocioni, că deocamdată sĕ se ceară voia dela guvern, de a se putea ține adunarea obstească bisericească din toate eparchiile și deputații din partea preoțească și mirenească sĕ se aleagă după numĕrul impopulației a fiecărei eparchii. Propunerea aceasta o au primit și episcopul Bucovinei, baron Petrino și Eu, dar pa

Scirile din Praga anunţă, că sesiunea dietală a Boemiei se va închide în Sâmbăta viitóre. Dieta se va mai ocupa cu statutul bancei ţĕrei; lex kviczala, şi proiectul despre scóle nu se vor pertracta în acésta sesiune.

Luni s'a deschis dieta prusiană de împĕratul Wilhelm. In vorbirea de tron s'a accentuat mai ales îngrigirea, ce li se pune în vedere deputaţilor pentru afacerile interne şi delăturarea tuturor relaţiunilor încordate dintre deputaţi.

Deputaţii îşi vor puté împliní misiunea cu atât mai uşor, cu cât relaţiunile imperiului cu tóte statele strĕine sunt bune, ér împĕratul în visitele sale pe la domnii strĕini s'a convins, că putem spera, că pacea europénă va fi manţinută încă multă vreme. Bine cuvêntările păcei se arată în mod eclatant în îmbunătăţirea stărei economice, a industriei, şi a claselor muncitóre.

Cu mare încordare se aştéptă enunciaţiunile cancelariului german, carele s'a esprimat, că e necesar, ca însu-şi sĕ vorbéscă în parlamentul german despre afacerile esterne. Totdeodată se asigură, că principele de Bismarck a conferit mult cu deputaţii parlamentului asupra cestiunei coloniale şi s'a esprimat, că şi în acésta cestiune va lua cuvêntul în parlamentul german.

Cu cât se apropie mai tare ţiua alegerei în departamentul Senei, cu atâta mai mare şi mai vehementă devine agitaţiunea. Foile republicane parisiene prepară tóte mijlócele spre a îndupleca pe conducĕtorii diferitelor partide la înţelegere şi unire şi astfeliu a asigura candidatului Jaques isbândă. O bună impresiune asupra republicanilor a făcut un articlu publicat în „Jurnal de Débats," datorit lui Iohn Lemoinne, care 'şi dă tótă silinţa pentru a întări tabăra republicanilor. De altă parte foile boulangiste şi monarchiste conjură pe toţi francesii a se aduna în jurul lui Boulanger, care îi va duce la victorii, restaurênd monarchia.

Mai îngrigitóre sunt scirile, ce sosesc din Petersburg. Rusia se pregătesce mereu de rĕsboiu şi e remarcabil, că numai după ce pregătirile s'au efeptuit, se publică în fóia oficială, că se vor efeptuí. De astă dată se semnaléză; că în urma unei ordonanţe imperiale cele 20 batalióne de apĕrare din Rusia europénă s'au preschimbat tot în atâtea regimente de apĕrare, ér infanteria de reservă s'a sporit în mod remarcabil.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Viena, 2/14 Ianuariu, 1889. În timpul din urmă se pare, că cercurile monarchiei nóstre au dat cu totul uitărei desvoltarea lucrurilor în peninsula balcanică şi le au lăsat, ca ele sĕ-şi urmeze cursul lor.

În adevĕr însĕ lucrul nu stă tocmai aşa. Ori-ce mişcare şi ori-ce acţiune din peninsula balcanică este urmărită cu ochi de argus, căci monarchia nóstră are cele mai vitale interese în Orient şi ele trebuesc cu mare precauţiune câştigate, ér apoi cu aceea-şi precauţiune păstrate.

Că la părere nu se mai fac atâtea manifestaţiuni şi în publicistică nu mai urméză feliu de feliu de esposeuri, însoţite de comentarii, acésta 'şi are causa într'o pracsă nenorocósă, ce a trebuit sĕ o facă cercurile monarchiei nóstre.

Sunt próspete, şi ne aducem bine aminte de desele călĕtorii, ale regelui Milan la Viena, de simpatiile, cu cari era întimpinat, şi de primirile oficióse, ce i se făceau; şi tot aşa de bine cunoscuţi ne sunt sĕrbătorescii articlii ai presei nóstre şi sionurile ridicate regelui sêrbesc pentru dibăcia sa politică şi pentru tăria, cu care conducea afacerile ţĕrei, nu ca un rege constituţional, dar mai ales ca un domnitoriu autochton; căci el singur representa pe Sêrbia, ér ceilalţi bărbaţi erau consideraţi ca ómeni, cari trăgeau la carul politicei regale, de voie, de nevoie.

Tóte acestea fenomene politice ale monarchiei nóstre, făcute cu scop d'a prinde tot mai bine în mréjă şi a hotărí voinţa regelui în favorul politicei austro-ungare, ş'au avut efectul lor, mai mult, sau mai puţin dăunos.

Partidele din Sêrbia, cari n'au nutrit aceste vederi şi cari alimentate de insinuaţiunile meschine rusesci, au început a-şi accentua tot mai tare voinţa, ér voinţa lor era şi voinţa poporului, care, când e vorba d'a alege între Rusia şi Austro-Ungaria, nu stă mult sĕ cumpănéscă, şi considerând după manifestaţiunile de până acum, se aruncă orbiş în braţele pravoslanicei, dela carea aştéptă munţi de aur, şi cu carea e înrudită prin sânge.

Lucrurile, pornite odată pe ogaşe firéscă, şi alimentate de curentul puternic, care voia cu ori-ce preţ sĕ scape Sêrbia din braţele Austro-Ungariei, s'au desvoltat cu o iuţală estra-ordinară.

Silinţele regelui d'a se împotriví curentului au rĕmas zadarnice, şi tótă dibăcia sa diplomatică, din care făceau paradă mai ales foile maghiare, n'a fost în stare nici măcar sĕ vindece marginile ranei.

Bărbaţii de încredere ai regelui, de tot puţini, au fost delăturaţi, perdêndu-şi simpatiile poporului, şi căduţi odată dela putere, le-a fost imposibil a mai lua frênele guvernărei în tumultuósele scene, ce se perondau des.

In faţa acestei situaţiuni critice, regele a căutat sĕ lovéscă cuiul în cap, şi sub pretecst, că neisbânda politicei sale provine din pricina reginei, la picióre le căreia se asterneau toţi, ale căror simţĕminte băteau pentru Rusia, şi sub alte pretecsturi, puţin motivate, a cerut divorţ.

S'a făcut şi acest nenorocit pas. Ca jertfă a tragediei a picat regina, căreia nu i-a rĕmas alta, decât sĕ şi ia ce are, şi sĕ plece în lume.

Momentul însĕ pare a fi fost de tot rĕu ales; căci lucrurile acestea s'au petrecut, pecând spiritele erau mai agitate şi în loc sĕ aibă isbânda visată, au avut efectul contrariu: ex regina sĕrbătorită prin Rusia în mod oficios şi partidele, respective aderenţii ei, s'au întărit, şi cu putere covêrşitóre şi-au continuat lucrările.

Nu e mirare deci, că regele slăbit în hotărîrea voinţii sale a făcut ultimul pas: a cedat, a chemat bărbaţi din tóte partidele, şi-a formulat o nouă constituţiune.

Cu noua constituţiune lucrurile nu s'au schimbat; din urnă a eşit aleşi la marea scupcină tot bărbaţi cu vederi protivnice, şi după anularea alegerilor prime, la a doua alegere, voinţa poporului s'a manifestat şi mai puternică în acest sens.

Radicalii sunt la putere, regelui i-a rĕmas: sĕ se acomodeze situaţiunei, ori sĕ-şi dea demisiunea.

i.

Varietăţi.

* (Distincţiune). Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a oferí generalilor adiutanţi F. m. l. Eduard conte Paar şi Leonida bar. de Popp, celui dintâiu coroana de fer classa I iu şi celui de al doilea decoraţiunea de rĕsboiu classa a II-a; totdeodată a încuviinţat bar. Leonida de Popp a purta ordul strĕin crucea mare pentru merite.

* (Balul reuniunei femeilor române de aici.) Pentru progresul nostru cultural, ce a luat avênt puternic mai ales în ce privesce creşterea fetiţelor nóstre în spirit naţional, fără îndoélă au un merit nedisputabil mai ales dómnele nóstre din Sibiiu, şi acestei împregiurări nu odată am dat espresiune în colónele ţiariului nostru, şi cu plăcere o constatăm şi de astădată. Dênsele prin o lucrare neobosită, într'un timp relativ fórte scurt, au sciut acuira un capital frumos, şi respective, au sciut pune basa unei scóle român de fetiţe, ce astăţi se póte priví ca o fală a naţiunei.

Dar alăturea cu progresele pe terenul instrucţiunei naţionale, a sciut sĕ ne ridice şi valórea socială, căci încă dela începutul constituirei reuniunea în tot anul a arangiat şi un bal, a cărui venit însemnat, din an în an a înmulţit capitalul reuniunei. A mărit însĕ acest bal cu deosebire capitalul nostru moral, ocupând locul cel de frunte între balurile de elită. Avem cele mai bune speranţe, că şi balul din acest an va avé tot resultatul favorabil din trecut în tóte direcţiunile, şi ceea-ce ne face, ca sĕ revenim asupra lui, e împregiurarea, ca sĕ atragem atenţiunea onoratului public mai ales asupra scopului, ce se urmăresce.

Ca petrecerea încă sĕ fie pe cât se póte de plăcută, după-cum aflăm, comitetul arangiatoriu s'a îngrigit, ca în pausă 12 tineri de ai nostri sĕ jóce în costum naţional „Romanul" şi „Bătuta".

* (Princesele muntenegrene în Viena.) Ambasadorul rusesc din Viena, principele Lobanow, a făcut o visită princeselor Miliţa şi Stana, ficele principelui Nicolau de Muntenegru, cari în urma unei invitaţiuni a ţarului călĕtoresc la Petersburg. Maj. Sa monarchul nostru încă le a făcut visită, mai înainte însĕ ministrul de esterne, cont. Kálnoky, a conferit cu ministrul muntenegrén, Bozo Petrovici.

* (Logodne princiare şi cununii.) Mostenitoriul din România, precum se anunţă, se va încredinţa cu o fică a mostenitoriului de tron al Angliei. Principele Alfonso de Bavaria s'a încredinţat cu princesa Louisa de Orleans. — In luna lui Iuliu a. c. se va serba în Petersburg actul cununiei marelui duce Paul Alecsandrovici de Rusia cu fica cea mai mare a regelui din Grecia.

* (Conventia turco-sêrbă.) La 4 Septembre, 1886, se încheiase un arangiament provisoriu consular între guvernul otoman şi cel sêrbesc, cu privire la stabilirea de consulate în ţĕrile lor. De atunci până aţi, dl Novacovici, ministrul Sêrbiei la Constantinopole, se silise sĕ dobândéscă consimţĕmêntul sublimei Porţi pentru încheerea unei convenţiuni consulare definitive cu Sêrbia.

Demersurile ministrului au ajuns la un acord complect cu guvernul otoman şi M. S. Sultanul a promulgat o iradea, care aprobă convenţia consulară elaborată între dl Novacovici şi Said-paşa, ministrul afacerilor strĕine. Convenţiunea acésta, care se compune din 40 articole a fost iscălită de părţile interesate ţilele acestea. Astfeliu într'un timp mai scurt decât doi ani, ministrul Sêrbiei a isbutit sĕ încheie cu sublima Poartă trei convenţiuni: a tractatului de comerciu, aceea relativă la juncţiunea drumurilor de fer şi în sfêrşit convenţiunea consulară definitivă; scrie „Cur. Fin."

---

triarchul şi episcopul Masirievici nu; patriarchului nu i-a plăcut nici espresia aceasta: „Kirchenversammlung" (conferinţa mergea în limba germană) şi ţicea, că o astfeliu de adunare nu se poate chema altfeliu decât „National-Congress", căci aşa stă în privilegiile naţiei sêrbesei, dela care El (patriarchul) nu se poate abate, „căci naţia l'ar ucide cu pietrii."

(Va urma.)

Mutarea bisericei.

— Anecdotă poporală —

Mare lucru isprăviseră nemţii într'un sat din Bacica. Zidiseră adecă şi ei o biserică, dar când fù gata, băgară de seamă, că nu e aşeţată pe loc potrivit. Ce se facă sêrmanii ómeni? Lucraseră atâta amar de vreme, şi acum când trebuia sĕ se bucure de munca lor, vĕţură, că de ar fi zidit biserica numai cu doi stângini mai la vale, ar fi fost cu mult mai bine.

Dar némţul e némţ, şi de vede, că a greşit ceva, nu se lasă odată cu capul, până nu-şi aduce tréba érăşi la cale.

S'adunară dar toţi nemţii la biserică şi se sfătuiră, că ce sĕ facă. Unul ţicea una, altul alta, dar nu sciau, cum sĕ-şi mute biserica.

Chemară în sfêrşit pe un român, ca sĕ-i înveţe şi sĕ-i scótă din nĕcaz.

Şi românul veni bucuros. La sosirea lui nemţii nu mai sciau, ce se facă de bucurie; vedeau ei, că românul a păţit multe pe lumea asta şi de bunăsamă va scí sĕ-i scape şi pe ei de nĕcaz.

Românul vĕţênd, ce e pofta nemţilor, după-ce se mai intórse în sus şi jos pe lângă biserică, ţise cătră nemţi:

— Pretinilor, biserica vóstră trebue mutată chiar cu doi stângini mai la vale; de veţi face, cum ve spun eu, îndată o şi puteţi muta.

— Cum scii d-ta, pretine, ori şi ce te ascultăm numai ca sĕ putem muta biserica.

— Bine, ţise românul, uitându-se la cojocul cel nou nouţ, cu care era îmbrăcat chinezul nemţesc; étă până ací trebue mutată biserica. Vom pune ací semn cojocul chinezului, apoi voi ve daţi toţi de lăturea ceealaltă a bisericei, şi care cu ce puteţi, unii cu pari, alţii cu mânile şi cu umerii sĕ impingeţi biserica până la locul, unde va sta cojocul.

— Drept are, strigară nemţii, apoi luară cojocul chinezului, şi l deteră românului, care îl puse pe locul, până unde trebuia sĕ impingă nemţii biserica.

Şi se apucară, Dómne, nemţii de lucru. Care cu pari, care cu mânile şi cu umerii se puseră în partea din sus a bisericei şi toţi impingeau de biserică, încât de ostenélă curgeau sudorile pe ei ca apa.

Până-ce impingeau nemţii biserica, românul nostru se socotì una şi bună: luà cojocul, ce era pus ca semn, până unde sĕ mute nemţii biserica, 'l puse frumuşel subsuóră şi pe ací ţi-e drumul. N'a ţis nici sănĕtate bună, nici n'a asteptat sĕ i mulţăméscă pentru sfat.

Nemţii impingeau şi impingeau de biserică, de-ţi părea, că o sĕ-i apuce nu sciu ce, până ce unuia mai înţelept dintre ei 'i plesnì în minte sĕ se ducă sĕ vadă, cât de departe au mutat biserica şi că mai au óre mult până ajung cu ea la cojocul chinezului.

Când vĕţù némţul, că cojocul nu e ca'n palmă, strigà:

Staţi, fraţilor, staţi! Staţi, că suntem gata, am mutat biserica destul, ba încă prea mult, căci am pus-o chiar pe cojocul chinezului.

Toţi nemţii alergară sĕ vadă şi când colo într'adevĕr era biserica mutată chiar preste cojoc, adecă cu ceva mai departe de semnul pus de român.

P. Stoica.

---

* (Tempestate). Din Bucuresci se semnaléză, că în urma unei fluşturături de zăpadă, carea a ţinut doue ţile în continuu, reţelele drumului de fer sunt înecate în zăpadă şi comunicaţiunea întreruptă.

*) Érăşi convenţiunea comercială cu România.) De nou s'a lăţit vestea, că pertractările pentru încheerea convenţiunei comerciale cu România se vor relua în cel mai apropiat timp. Cel puţin aşa afirmă mai multe ziare. Că vor fi şi adevărate afirmaţiunile acestor ziare, viitoriul singur e în stare a ne spune, după-ce toate scirile de până acum în aceasta privinţă au fost desminţite. De astădată dăm publicului scirea din ziarul „Românul", că dl Tit Maiorescu va pleca la Viena pentru încheerea convenţiunei comerciale cu Austro-Ungaria.

* (Invitare.) Tinerimea română din Cojocna va arangia în 8 Ianuariu st. v. 1889 o producţiune de declamări şi cântări naţionale, împreunată cu joc, în folosul fundaţiunei scolarilor săraci, — la care cu tótă onórea învită pe toţi, cari se interesézá de sórtea, şi cultura poporului român.

Programă:

1. „Cuvênt de deschidere" de Teodor Ciortea paroch, 2. „Haidaţi fraţi într'o unire", poesie cântată de corul tinerimei. 3. „Sum român" p. de Vulcan, declamată de Vasiliu Bojan. 4. „Românul," p. de Marienescu, declamată de Maria Moldovan. 5. „Călĕtoriul şi sufletul," p. declamată de Susana Raţ. 6. „Némul românesc," p. declamată de Ioan Raţ. 7. „La România", poesie cântată de corul tinerimei. 8. „Căpitanul Romano", p. declamată de Ioan Căprescu (Chesches) 9. „Şerpele şi Matca", p. declamată de Susana Suciu. 10. „Toma lui Mos", p. declamată de Ariton Căprescu (Chesches). 11. „Trei colorul", p. cântată solo de Maria P. Chira. 12. „Sila", p. declamată de Victoria Nemeş. 13. „Fata dorobanţului mort", p. declamată de Susana Cojocnean. 14. „Tudor", poesie cântată de corul tinerimei 15. „Sergentul", p. declamată de Vasiliu Moldovan. 16. „La armata română", p. declamată de Ana Raţ 17. „Ţiganul împĕrat", p. de Speranţă declamată de Nicolae Raţ. 18. „Vrăbiuţă de pe deal", p. cântată solo de George Cojocnean. 20. „Florea Curcanul," p. declamată de Gligoraş Raţ. 21. „Bĕtrânul," p. declamată de Ioan F. Rad. 22. „Incredete în tine române", p. declamată de Ioan Moldovan. Vorbire de încheerea producţiunilor de George Prigónă învĕţătoriu. Urmézá apoi petrecerea cu jocurile naţionale: Căluşeriul şi Bătuta — şi joc liber.

La o óră după m. nopţii cină comună. După cină érăşi joc liber până diminéţa la 5 óre.

Cojocna, în 30 Decembre, 1888.

Oferte marinimóse se primesc cu bucurie şi se vor publica pe cale ziaristică.

Pentru comitetul arangiator

George Prigónă,
dascăl şi arangiator.

* (O biserică în flacări). In nóptea zilei a treia de Crăciun, după-cum i se scrie ziariului „Neue Fr. Presse" a ars întreg mobiliariul fórte bogat al bisericei „Trei Ierarchi" din Iaşi. Numai móscele sf. Paraschiva, cari au fost depuse în un sciriu de argint, au rĕmas nevătĕmate, deşi sicriul în parte s'a topit. Focul s'a escat, după-cum se crede, din o candelă, care a fost lăsată aprinsă preste nópte. Că în biserică e foc, numai diminéţa s'a observat, când a voit eclisieriul sĕ o deschidă. Atragem atenţiunea preoţilor nostri asupra casului acestuia, ca din el sĕ ia învĕţătură, sĕ nu lase vre o lumină ori candelă aprinsă în biserică, ci sĕ fie cu mare grijă, ca nu cum-va sĕ se pomenească într'o bună diminéţă, că hainele, cărţile şi tot ce se află în biserică, sunt numai scrum şi cenuşă.

* (Calea vicinală Sibiiu-Făgăraş.) Adunarea comitatensă a comitatului Făgăraş din 15 l. c. n., carea a fost fórte bine cercetată, a votat în unanimitate şi în viu entusiasm suma de 700.000 fl. pentru construirea liniei de fer vicinale Sibiiu-Făgăraş.

* (Calea ferată Braşov-Treiscaune.) Comisiunea însărcinată cu acéstă afacere, în urma unei dispositiuni a ministrului unguresc de comunicaţiune, a ţinut o şedinţă, în care cu mici modificări s'a primit traseul plănuit pentru comitatul Treiscaune. O esenţială modificare s'a făcut la Baratuşi, Tomaifaleni şi Zabala, avênd a se face staţiunea lângă sat, ér nu lângă délul Zabalei. In Chezdi-Oşorheiu, pentru a se evita espropiarea şi dărîmarea de case, staţiunea are sĕ se facă la capĕtul sudic al oraşului. Inspectarea administrativă a distanţii va fi pe la mijlocul lunei Ianuariu. Ca un argument technic pentru o mai însemnată subvenţionare din partea statului e de amintit, că din punct de vedere militar se cer şini grele de 23 chilgr. de metru, ér nu de 20 chilgr., şi că staţiunile au sĕ se aşeze într'o lungime de 400, ear nu de 300 metri; scrie „Gazeta Transilvaniei."

* (Societatea ungară etnografică.) Paul Hunfalvy ca preşedinte şi Anton Hermann ca secretariu a adresat un apel pentru formarea unei societăţi etnografice ungare. Scopul ei este între altele a studia originea, formarea, desvoltarea şi amestecul popórelor patriei, caracterul lor etnic şi antropologic, desvoltarea spirituală şi modul vieţii. Constituirea va avé loc în 27 l. c., la 11 oare a. m. în localitatea Academiei.

* (Complot contra principelui bulgar.) După-cum se anunţă din B.-pesta, în Sofia s'a descoperit o conspiraţiune contra principelui bulgar. Numĕrul celor, cari au jurat mórtea principelui e de 4 persóne. Procurătura din Sofia deşi a pus mâna pe ei, lucrul se ţine secret, spre a nu se provoca inscenări.

* (Timpul.) De astădată nu putem vorbí de „gerul bobotezii", care e presemn de vară bună şi bogată. Timpul e móle, atmosfera plăcută ca în zilele de primăvară!

* (Arestarea socialiştilor.) Poliţia din Viena a arestat în sĕptĕmâna trecută în suburbiile vestice un mare numĕr de socialişti, între ei se află şi conducĕtoriul renumit al lucrătorilor, Becker.

* (Bugetul rusesc). Bugetul rusesc pe anul 1889 arată următórele cifre: ordinariu 861.313,221 ruble ca percepţiuni şi 856.805,084 ca erogate. La estraordinarii: 29.698,845 venite şi 34.206,982 cheltueli. Venitele şi spesele totale bilanţézá cu 895.161,810 ruble. Cheltuelile pentru datoria statului sunt statorite cu 15.370,633 ruble mai puţin.

* (Târgul de rîmători dela Severin). Direcţiunea acestui târg publică situaţinnea pe ziua de 16 Decembre. După acésta situaţiune rîmătorii, întraţi în târgul dela 1 Aprile până la 16 Decembre 1888, ating cifra de 14832. Din acestia 1565 s'au vêndut în interiorul ţĕri; 6576 s'au esportat în Austro-Ungaria; 47 a fost ucişi, ear restul de 6644 rîmători a rĕmas în sălaşe.

Preţurile sunt în urcare, variind între 80—85 bani chilogramul. Sănĕtatea vitelor este escelentă, şi este de remarcat, că dela 1 Aprile până acum nu s'a manifestat nici un cas de bólă.

* (Canalul Panama). O telegramă din Washington aduce următórea scire amenin̦ătóre din partea noului continent: Senatul statelor unite ale Americei, într'o şedinţă secretă, a primit cu 49 voturi contra 3 o moţiune, după care guvenul Uniunei va priví ori-ce legătură ori control a unei puteri europene asupra ori-cărui canal de navigaţiune după istmul Doric ori din America centrală ca o ameninţare a intereselor şi propăşirei Uniunei. Preşedintele republicei este rugat a aduce la cunoscinţă guvernelor europene acéstă resoluţiune.

* (Decret). Monitorul oficial din România publică decretul, prin care se deschide ministeriului de finanţă un credit de 26,000,000, pentru plata inmediată sau cel mult în termin de şese luni a biletelor ipotecare, esmise în vîrtutea legei din 12 Iuniu, 1877.

* (Turnul Eiffel.) După-cum scriu ziarele francese, este aproape gata, dar la vedere arată o înclinare îngrigitóre spre o parte. Prin mĕsurări minuţioase însĕ s'a delăturat ori ce ingrigire; acsa colosalului turn nu se abate de loc dela linia verticală.

* (Clocirea óuĕlor.) Unul din cetitorii jurnalului de agricultură practică din Francia întrebă direcţia acelei reviste, de ce mai totdéuna nu reuşesce sĕ scótă pui de paseri, că mereu puii mor în ouĕ, sau chiar în momentul, când sunt aprópe de a eşi din găóce? Nu cumva sĕ fie causa acestui accident vênturile ţĕrei? — Răspunsul dat e următoriul: Până acum nu s'a aflat dacă vênturile violente, furtunile, au vr'o influinţă, şi pot aduce vătĕmare ouĕlor în clocire; se póte că comoţiunile violente sĕ ucidă sĕmênţa oului clocit de 8 ori 9 zile, dar nici-odată nu s'ar crede că furtunile sĕ omóre puiul aprópe de scos. Mai de grabă s'ar crede, că puiul în momentul eşirei din găóce móre din causa năbuşelei, a lipsei de aer respirabil şi de rĕcóre: probă clocirea artificială, unde puii mor de mare căldură şi lipsă de aer curat, mai rece, aprópe de finitul clocirei. Prin urmare, cuibariul, trebuind sĕ fie mai puţin cald în momentul eşirei puişorilor din ou, e bine a pune în toiul verei sub oue earbă cosită de curênd, urzici sau brazde proaspete. — Acésta recomandaţie e fórte naturală şi întocmită pe esperienţă: că la scóterea puilor o mare căldură se produce, care trebuind a fi înlăturată, vin în ajutoriu erburile próspete, cari absorbind căldura se usucă, ear puilor le dă în schimb rĕcórea lor.

* (Somnul pescilor.) Unul din naturalişti, şi anume englesul Carter, a făcut, nu de mult, cercetări foarte interesante asupra somnului pescilor. El află, că printre pescii, cari trăesc în apele dulci d. e. crapul, linul, precum şi alţi pesci, dorm periodic ca şi celelalte animale de pe uscat. Tot astfeliu şi mulţi pesci de mare sunt cuprinşi mai mult sau mai puţin de somn. Carter arată mai departe, că ştiuca nu doarme mai de loc sau de tot rar. Schimbările meteologice au mare influenţă asupra somnului pescilor. Ei dorm tot atât de bine ziua, cât şi nóptea.

Bibliografic.

A apĕrut „*Transilvania*" Nr. 1—2 din 1—15 Ianuariu, 1889, cu următoriul sumariu: Cincisprezece ani din activitatea Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. (fine). — Familia la diferite popóre. — Bibliografia ca recensiune. — Sciri dela scóla superióră de fete cu internat, înfiinţată de cătră Asociaţiunea transilvană. — Literatură. — Procese verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţele dela 1 şi 6 Decembre n. 1888, şi 4 Ianuariu n. 1889. — Necrológe. — Bibliografia. — Posta redacţiunei — Anunciu de prenumeraţiune.

— A eşit de sub tipariu în broşură separată discursul d-lui Eugen Brote, preşedintele „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului," în care discurs s'a tractat despre „Ţinerea vitelor." Acésta broşură, se recomândă de sine prin cuprinsul seu instructiv. Preţul unui esemplariu 12 cr., şi se află de vênzare în Sibiu la „Institutul tipografic."

Din public *).

O întrebare.

Subscrisul am primit însărcinarea din partea mai multor tineri, cu cari acuma-i anul am fost membri ai reuniunei, şi cu cari am fost înfiinţat şi susţinut pe spesele nóstre proprii: „*Corul reuniunei sodalilor români*" din 8 Decembre 1887 n. până în 10 Martiu 1888, n., în care zi am şi dat petrecere colegială împreunată cu joc în sala dela „Grand-Bierhalle". La această petrecere a întrat la cassă suma de *50 fl. 50 cr.*,**) din care subtrăgêndu-se spesele de *27 fl. 69. cr.* a rĕmas un venit curat de *22 fl. 81 cr.*, care sumă a fost hotărită a se depune la vr'o bancă şi numai spre folosirea corului a se întrebuinţá, ceea-ce nu s'a făcut până în ziua de astăzi..

Îndată după acéstă petrecere, escându-se órecari neînţelgeri s'a sistat corul, ba partea cea mai mare ne-am şters cu totul din reuniune, şi aşa a rĕmas ca cei, cari sĕ sterg sĕ-şi priméscă înapoi partea sa cheltuită pentru cor.

Subscrisul şi încă unul, care deja a părăsit Sibiiul, am fost chiar în persónă la dl preşedinte al reuniunei, dênsul ne-a dat dreptul a pretinde fie-care partea sa din fond, dară până în ziua de astăzi a rĕmas lucrul nerealisat.

Deci îmi permit în numele mai multora a întreba pe prea on. comitet al reuniunei: că ce este cu fondul, şi pe când vom putea primí fiesce-care partea sa cuvenită.

Noi ne-am decis ca din partea nóstră voim a cumpĕra cărţi şi recuisite pentru scolarii sĕrmani din suburbiul inf., Pórta Turnului.

Sperez, că prea. on. comitet al reuniunei va dispune de astădată de timp şi va regula afacerea acésta cât mai curênd.

Pe lângă care rĕmân al preaonoratului comitet:

În numele mai multora:
Ilie Stanciu.
fost notariu al corului.

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) A se vedé „Telegraful Român" Nr. 24 din 1888.

Loterie.

Mercuri în 16 Ianuariu, 1889.

Sibiiu: 9 56 32 90 58

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 15 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.55	101.70
Renta ung. de hârtie	93.75	93.95
Renta de aur austriacă	111.65	111.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	144.50	144.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	116.80	116.50
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi ungureşti cu premii	131.25	130.50
Sorţi de stat dela 1860	141.50	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	881.—	883.—
Obligaţiuni de credit austr.	312.30	313.20
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9.54	9.52
100 marce nemţesci	59.12	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	122.70	120.80

Nr. 1213—1888. [1] 2—3

EDICT.

Ana Bastea mărit. Stângu, carea de 4 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei soţiu Nicolae Stângu, ambii de religiunea gr. or. şi din Cincul mare, fără a se scí ubicaţiuné ei, se provócă prin acésta, ca conform ordinului Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 22 Novembre a. c. Nr. 5938. a sĕ presenta înainté subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni de ḑile, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru că la din contră în procesul divorţial încaminat din parté soţului ei Nicolae Stângu., se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorească în cause matrimoniali.

Agnita, 20 Decembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita

Sabin Piso, prot.

Sz. 43/1889 polg. [3] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által közhirré tétetik, hogy Grof Haller János, Grof Kálnoki Félix, Guténau Nándor és Guténau Károly birtokosok által beadott kereset folytán Héviz község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalási határnapul **1889 évi Márczius 26-ik napjának dél elötti 9 órája** Héviz község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetek a a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Héviz község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 január 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. — *Zöld Gábor*, jegyző.

Sz. 81/889 plg. [2] 2—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.

A királyi törvényszék kiküldött birája

Kelemen, eljáró biró.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental;

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 11—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroíḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dupla 70 cr.** [1907] 16—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfaleu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfaleu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6.05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5.38
Sighişoară	—	9.61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 3. Sibiiu, Marți 10/22 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

P. T. domni abonați, cari nici până la al 3-lea Nr. nu-și vor înnoi abonamentul, espedarea foiei li se va sista.

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea une tăși de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 6843 Scol.

Notă oficială.

Înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin rescriptul seu din 19 Decembre a. c. Nr. 2071 pres. interdice a se folosí în scólele medii și pentru ori-ce categorie de scóle din patrie, precum și a se procura pentru bibliotecile scólelor cartea scrisă în limba sêrbéscă, intitulată *„istoria ilustrată a poporului sêrbesc"* de Kosta Mandrovits, ca una ce póte escita ura nu numai contra națiunii maghiare, dar și contra monarchiei și a casei domnitóre; despre ce se face notificare tuturor organelor nóstre scolare din archidiecesă spre scire și conformare.

Sibiiu, din ședința senatului scolar, ținută la 22 Decembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 9 Ianuariu.

Situațiunea de tot puțin, sau póte chiar nimica, nu s'a schimbat în decursul timpului în favorul preoțimei și a invĕțătorimei nóstre, în ce privesce îmbunătățirea sórtei lor materiale. Am făcut progrese imbucurătóre în punctul cualificațiunei preoților și învĕțătorilor, institutele nóstre teologice-pedagogice s'au ridicat la curs regulat de trei ani, și este pusă în vedere deschiderea cursului de anul al patrulea. Aceste institute le am provĕdut cu puteri didactice, cari cu nimica nu stau indĕrĕtul celorlalte institute de asemenea natură din patria nóstră.

Dela candidații de preoție și invĕțătorie cerem un grad mare de pregătire teoretică, anume candidații de preoție trebue sĕ fie absolvat scólele medii, și sĕ fie susținut cu succes esamenul de maturitate. Dela candidații de invĕțătorie cerem, ca ei sĕ fie absolvat cu succes scólele inferióre medii.

Cu asemenea pregătiri intră fiitorii apostoli ai bisericei și națiunei nóstre în institutele teologice-pedagogice, unde în decurs de trei ani primesc cunoscințe speciale pentru cariera de preoție și respective de învĕțătorie.

Eșiți din institut, o sarcină grea astéptă pre preoți și invĕțători.

Aprópe pretutindenea preotul și învĕțătorinl este singurul om de carte în comună. În afacerile bisericesci deci preotul și invĕțătoriul este sufletul tuturor intreprinderilor, ei au sĕ inițieze lucrările reservate comitetului, ei cele reservate epitropiei parochiale, ei trebuesc sĕ le conducă, ei trebue sĕ prelucre tot materialul, ei au sĕ prelucre pre membrii din comitetul parochial pentru tóte cestiunile bisericesci, scolare și epitropesci, și în fine ei au sĕ le și esecute, dând lucrului forma constitu țională, cerută de statutul organic.

Preoții și invĕțătorii însĕ nu au asupra conscinții lor numai acésta sarcină, ci în comună ei sunt medicii, ei advocații, ei ajutătorii poporului în tóte lipsele lui, fiind ei responsabili de binele poporului.

Cu deosebire în aceste timpuri de grea ispită, insutit de grea este sarcina poporului, și prin ea insutit de grea cea a preotului și a învĕțătoriului, deóre-ce prelângă alte multe calamități de tot soiul, administrația actuală încetul cu incetul pune prin comunele nóstre amploiați, cari nu cunosc limba poporului, și preotul cu invĕțătoriul sunt chemați sĕ fie și mijlocitorii între popor și amploiat la comună spre a face posibilă o ințelegere în interesul poporului.

Au crescut deci în mod insemnat condițiunile, cari se cer dela preoții și invĕțătorii nostri, au crescut în mod inspăimêntătoriu sarcinile, cari trebue sĕ le incărcăm pe umerii lor, nu au crescut însĕ condițiunile de esistență asigurate preoților și invĕțătorilor, mai mult, putem afirma, că ele sunt în vĕdită decadență.

În cele mai multe parochii preotul este avisat la neinsemnata porțiune canonică, și la stola, cu care credincioșii îi remunerézá servițiile prestate.

Învĕțătoriul este avisat la un salariu, care variază între 40—300 fl., și acesta in cele mai multe locuri este repartițiat asupra credincioșilor nostri.

Condițiunile acestea sunt atât de modeste, încât abia asiguréză in mod onest esistența preotului și a invĕțătoriului de pe o di pe alta atunci, când se pot și esecuta cu ușurătate.

In mare preponderanță insĕ ele nu se pot esecuta, și sunt multe plângerile în privința acésta.

Ce e mai rĕu, condițiunile acestea sunt în decrescere pretutindenea din causa treptatei sĕrăcii a poporului nostru.

Decadența merge rapid, în mod inspăimêntătoriu, și vedem de esemplu prin mărginime, că cele mai infloritóre comune, au ajuns la sapă de lemn, parochiile și scólele nóstre sunt atacate în esistența lor, fiind siliți credincioșii nostri sĕ ia lumea în cap spre a-și căuta în alte țĕri esistență mai de suportat.

Revista politică.

După lungi și grele desbateri dieta din Budapesta a primit § 14, așa după-cum s'a presentat în proiect. Deputatul Iuliu Horváth, carele a combătut acest paragraf în sinul partidului liberal, a cedat în cele din urmă străduințelor sale, și din vorbirea, ce o a ținut, transpiră, că a voit numai sĕ-și probeze vada și autoritatea, de care se bucură. Vorbirea sa a aflat însĕ reflecsul cuvenit, căci dieta o a primit cu o tăcere adêncă. Opositiunea s'a vĕdut desamăgită în precisarea vederilor, ce le-a desvoltat numitul deputat; ér partidul liberal n'a aflat de consult al aplauda, căci pré multe înscenări a provocat în acest partid și cu tóte, că stă în relațiuni fórte intime cu șeful cabinetului, carele a pus cestiunea de cabinet, totuși n'a încetat a se opune prin atacuri vehemente.

Deputatul Horváth declară anume, că el primesce proiectul in general, și combate numai unele pasage din el; din acésta nu se póte trage însĕ consecuența, că ar voí sĕ trécă în tabĕra opositiunei. El, carele totdeuna e hotărit a jertfí materialicesce pentru sporirea armatei, nu vede greșala, ce a îndemnat pe cabinet a păși cu acest §, atât în Ungaria, unde domnesc principiile liberale, cât mai ales în Austria, a cărei politică de șase ani incóce a avut un efect hotăritoriu în politica ungurésca și numai acelei politici i se póte atribuí stirbirea dreptului constituțional.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Diariu despre consiliul imperial înmulțit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Șaguna.

(Urmare).

Mai departe patriarchul și episcopul Timișoarei nu s'au învoit nici în aceea, ca preoții și mirenii sĕ se aleagă după numĕrul împopulației din fie-care eparchie, ci sĕ rĕmână împărțirea cea de până acum a deputaților, chemându-se câțiva preoți și mireni și din partea Bucovinei și a Ardealului, apoi au mai observat acești doi archierei sêrbi, că trebue a se face alegerea episcopilor prin sinod archieresc, căci așa poruncesc canoanele, dar nu prin eparchii singuratice, precum aceasta vreau sĕ facă eparchiele române; la care Mocioni și Petrino au rĕspuns, că dacă se poate face alegerea metropolitului sêrbesc prin preoțime și popor, atunci de ce nu s'ar putea face și alegerea de episcop român prin cler și popor? La care au rĕspuns archiereii sêrbi, că așa este în privilegiile sêrbesci. La care baronul Petrino au rĕspuns: că dacă este asupra canoanelor alegerea episcopilor prin mireni, atuncia trebue sĕ aibă și românii metropolit, pe care preoțimea și poporul sĕ-l aleagă, ear episcopii români sĕ se aleagă prin sinodul acestui metropolit român. Eu după-ce tot am tăcut am luat vorba și am proiectat, că este neapĕrată lipsă ținerea unei adunări obstesci a tuturor eparchiilor din monarchiă și alegerea membrilor acestei adunări după numĕrul sufletelor din fie-care eparchie. Pe lângă toate că noi românii am motivat părerile noastre foarte bine și după principiul egalei îndreptățiri și al frăției religionare, totuși au căḑut acelea în pământ sec, căci conferința o au disolvat archierei sêrbi cu aceea, că Joi în 30 Iuniu earăși sĕ ne adunăm și ei vor chema încă doi sêrbi la aceea conferință, căci acum au fost numai doi sêrbi, dar patru români la conferință. Joi în 30 Iuniu ne-am și adunat earăși — fiind din partea sêrbilor poftiți DDlor Mnagenoviciu, din Sirmiu nobil, și Maticiu, Maior auditor pensionat. — Conferința aceasta încă a ținut trei oare, dar fără folos, căci partida sêrbească apĕra privilegiile sale și vrea, ca aceste privilegii sĕ servească de basă pentru organisarea bisericei întregi din Austria, ear partea română pretindea o organisație pe basa canoanelor cu privire la viața bisericească de mai înainte a nației române. Ací earăși multe înfruntări s'au făcut ierarchiei sêrbesci pentru abusurile și supremația, care sêrbii se nevoiau ale refrânge, însĕ în zadar. În sfârșit am vorbit eu ḑicênd, că pentru binele obștesc al ortodocsiei noastre aflu de mare folos o adunare obștească bisericească, și ca aceasta sĕ se poată face fără vătĕmare de privilegiile sêrbilor, sĕ se ḑică în rugarea, ce s'ar compune, că adunarea aceasta obștească se cere acum în chipul acesta cu acel adaus, că aceea sĕ nu prejudiceze privilegiilor nației sêrbesci, prin urmare adunarea cea propusă de mine ar avea a se considera ca o adunare estra-ordinară. Românii s'au învoit, dar sêrbii nu, ci au rĕmas la „National-Congress" al lor. Mai pe urmă am propus eu, doară ar fi bine, că din partea amêndoror națiĭ sĕ se aleagă câți-va bărbați de încredere pentru desbaterea lucrurilor bisericesci. Românii și în aceasta s'au învoit, dar sêrbii nu, și așa au rĕmas și aceasta conferință fără sporiu. Însĕ partida sêrbească s'au putut convinge, că nu va putea subjuga și pe viitoriu pe românii bisericesci, pentru-că purtarea Dlor Petrino și Mocionii au convins pe sêrbii, ca românii vreau și sciu sĕ apere dreptul lor bisericesc și că numai coordinați vreau sĕ fie cu sêrbii, dar sub-ordinați nici decum nu se vor da lor.

Andreis de Mocioni, m. p.
Nicolaos A. Bar. Petrino m. p.

NB. Pasagiul acesta sub Nr. 23 au cetit DDlor Mocioni și Petrino și l'au aflat de tot potrivit celor întêmplate, de aceea au și scris numele lor aicea.

(Va urma.) *Andreiu,* episcop.

In cestiunea limbei deput. Horváth recunósce importanţa ordinaţiunei ministrului Csáky, nu discută, dacă ea a fost făcută şi la timp oportun. Limba germană se recere, ce-i drept, dela ori-ce om cult, dar acésta nu eschide ca în armata din statul ungar sĕ nu se practiseze limba maghiară, căci numai astfeliu va câştiga ea teren mai mare şi se vor face pe acésta cale progrese însemnate.

In conferinţa, ce o a ţinut clubul liberal după desbateri furtunóse s'a hotărît ca partea din proiect, referitóre la voluntari încă sĕ se priméscă fără modificări.

In dieta din Boemia desbaterile par de tot interesante. Cam pe neasteptate a păşit comisiunea ţĕrei cu un proiect de lege cu privire la scóle. Proiectul intenţionézĕ o reformă radicală a scólelor din Boemia, mai ales în ceea ce privesce administrarea şi conducerea lor. Foile germane nu sunt mulţămite de loc cu acest proiect, căci el reguléză astfeliu starea lucrurilor, încât cehii pun mâna aprópe pe tóte scólele spre a le administra şi totdeodată asiguréză maioritatea voturilor cehe în representanţele, unde până acum germanii erau la putere. Inspectorilor scolari ai guvernului central li se detrage influinţa, ce o au esercitat, şi astfeliu regimul central nu va mai puté dispune ca până acum asupra scólelor din Boemia.

Desbaterile din parlamentul german se continuă fără însĕ ca cancelariul german sĕ fi ţinut vorbirea, mult asteptată, asupra politicei esterne şi asupra politicei coloniale. Ce-i drept, principele de Bismarck, a luat de şepte ori cuvêntul la desbaterile asupra politicei esterne, însĕ tóte acestea a fost numai atacuri scurte îndreptate contra liberalilor Bamberger şi Richter, cari au supus politica lui Bismarck unei aspre critici. In politica colonială îl silì Bamberger a susţiné o vehementă luptă, ceea-ce n'a cam prea produs o impresiune bună asupra aderenţilor lui Bismarck, mai ales din causa espunerilor logice şi a motivelor plausibile, ce le-a desfăşurat deputatul liberal.

E însĕ probabil, că cancelariul se va vedé silit totuşi a vorbí mai detaiat asupra politicei coloniale, când se va presenta proiectul, care va cuprinde şi bugetul reclamat. Acésta se afirmă cu atât mai vêrtos, cu cât ḑiarele opositionale germane au deschis în timpul din urmă o aprigă luptă contra politicei urmată până acum în acésta direcţiune.

După-cum i se împărtăşesce „Coresp. Polit.“ vorbirea de tron, cu care regele italian Humberto va deschide sesiunea camerilor italiene va fi fórte interesantă din punct de vedere politic faţă cu interesele francese. Regele va accentua în deosebi îmbunătăţirile, ce s'au întrodus şi ce se vor mai întroduce în acésta direcţiune.

Un fanatism confesional, plin de ură şi de intoleranţă, 'şi varsă din când în când veninul în colónele ḑiariului din Cluş „Kolozsvár“ asupra bisericii nóstre, făcênd comparaţiune între noi şi între românii gr. catolici din punctul de vedere al patriotismului, totdéuna în detrimentul reputaţiunei nóstre, a celor gr. orientali.

Noi până mai eri-alaltăeri credeam, că la redacţiunea numitului ḑiar se vor fi aflând conducĕtori liberi cel puţin de şovinismul confesional, dacă nu şi de cel politico-naţional; de acea pela încheerea anului trecut într'un ciclu de articoli am stat la vorbă cu dînşii în buna credinţă, că ei nu-şi vor închide ochii dinaintea adevĕrului, şi vor vedé cât de rĕu au fost păcăliţi de colaboratorul lor, când acela a pornit în ḑiariul lor cu calumnii în contra bisericii nóstre.

Acum însĕ un nou cap de operă al numitului ḑiariu, ce-l reproducem mai la vale, ne impune convingerea, că pentru „Kolozsvár“ este program, ca sĕ ne atace tot mereu biserica şi instituţiunile ei constituţionale invidiate de alta confesiune, care acelea nu şi le póte eluptá; ér scopul nu póte fi altul, de cât ca sĕ ne facă suspecţi în ochii celor dela putere, pe cari ar voí sĕ i induplece a ne sparge biserica, lipsindu-ne de instituţiunile, care ne-au dat o desvoltare bisericéscă, ce e drept anevoiósă, dar sigură, în scopul culturei religióse-morale.

Deocamdată lăsăm sĕ judece immediat publicul cetitoriu de ori-ce confesiune asupra invectivelor mai noue ale ḑiariului „Kolozsvár,“ care şi fără a le scultá noi, se resfrâng şi cad ele de sine, ca pómele vermenóse, şi vom revení la ele numai la casul, când impertinenţa ómenilor ne ar silí sĕ eşim din tóte reservele; atunci apoi ne vom face socotéla şi cu acei fraţi ai nostri dulci, cari, precum se vede, ne-ar înghiţí într'o lingură de apă — dacă ne ar puté.

Étă ce scrie „Kolozsvár“ în numĕrul seu 16 din Sâmbăta trecută, sub titlul „Afacerea greco-orientalilor“:

Érăşi o declarăm, că nu bucuros ne ocupăm cu acésta afacere.

Noi din parte-ne n'am fi scormonit cestiunea, dar fuserăm siliţi.

Acei patru articoli ai nostri în acésta cestiune a produs o adevĕrată revoluţiune în presa română; cântându-şi şi presa din România hora sa. Ca şi când storci lămâia pe ostrigă, aşa s'au svêrcolit pĕcătoşii; în atacurile lor s'a manifestat óre-care ţnervositate, în declaraţiunile lor ne-au acusat pe noi cu multe de tóte.

Dar numai gr.-orientalii, şi gr.-orientalii cu toţii. Tribunistii, pentru-că le-am indigitat veleitatea confesională (felekezeti turpiság) şi intrigile, ér anti-tribunistii pentru aceea, căci le-am arĕtat lumii slăbiciunea.

Însĕ gr.-catolicii nici un feliu de contra-declaraţiuni sau combateri n'au făcut. Acestía sciu într'adevĕr, că tóte acelea aşa sunt, după-cum au fost espuse de noi. Ér negarea celor gr. or. nimic nu valoréză Căci violenţa, tendenţele antipatriotice dela ei provin, manifestându-o pe cea dintâiu faţă cu gr. catolicii, ér pe cea din urmă faţă cu instituţiunile nóstre constituţionale. Cum sĕ nu ḑică ei, că sunt nevinovaţi!

„Telegraful Român“ a scris un op întreg în acest obiect, încercându-se a combate cele susţinute de noi.

La timp oportun, când nu vom avé alta de lucru, îl vom face noi de ruşine pe „Telegraful Român“, şi aşa credem, că cu succes mulţămitoriu. Vom spune noi atunci multe adevĕruri, care vor convinge lumea, că autonomia largă dată gr. orientalilor, nu face serviţiu bun constituţionalismului şi simţului patriotic.

Cu acésta ocasiune, coregem numai o sucitură a numitei foi.

„Telegraful Român“ afirmă, că e drept că „Tribuna“ lucră în direcţiune antipatriotică, dar biserica gr. or. nu stă nici într'o legătură cu ea.

Acésta o recunóscem. Statutul bisericei gr. or. nicăiri nu amintesce despre „Tribuna“; aşa dară ca corporaţiune morală nu stă nici într'o legătură cu „Tribuna“.

Însĕ nu trebue consideraţi de proşti toţi ómenii, dacă cine-va se face prost. Nu trebue crepat firul de pĕr.

„Tribuna“ este susţinută de un consorţiu. Consorţiul acesta apoi este în mâna greco-orientalilor.

Sĕ-i vedem numai, cine sunt aceia: Nicolau Cristea, Zacharia Boiu, preoţi gr. or., membrii ordinari ai consorţiului; Dr. Crişan şi Barcian (Baresan) profesori seminariali şi consistori. Dumitru Cunţan (Kunezan), profesor seminarial, inspector şi spiritual din Sibiiu, din jurul metropolitului s'au alăturat la acestia protopopii şi preoţii gr. or. din Bârgău, Sĕlişte, Sighişoara etc. etc.; toţi acestia cu bani susţin „Tribuna“, prin urmare sĕ şi silesc sĕ o lăţéscă în tóte direcţiunile lumei, prin urmare sĕ silesc sĕ spriginéscă cunoscutele tendenţe nepatriotice.

Nu este legătură acésta? Maioritatea din membrii unei corporaţiuni morale spriginesce o întreprindere nepatriotică.

Accentuez însĕ, că de astădată nu vom tracta mai adênc acéstă cestiune.

Ce e drept în consorţiul, care susţine „Tribuna“ sunt şi greco-catolici, — vre-o câţi-va. Aceştia însĕ în prostia lor, ca şi jidovii cu Messia, nu sciu ce fac. Aceştia nu observă, că se silesc a-şi pune ei înşişi laţul în grumazi, acel laţ, cu care sunt ei sugrumaţi în privinţa naţionalităţii, al simţului constituţional şi al confesiunei. În acel consorţiu nu este nici un preot greco-catolic, căci aceştia bine sciu, că în acea corporaţiune greco-catolicii clocesc numai óue de cuc, şi pe când vor eşí din găóce, ei înşişi se vor mira, ce jivini ciudate ţau eşit din óuĕle, care se credéu, că sunt de porumb. Aceşti catolici ară şi samênă în ţarina greco-orientalilor, şi din sămênţă aruncată ei nu vor vedé nici un rod. Gârboveze-se deci sub acest jug, căci pentru al lor grumaz este el.

„Tribuna“ nu rĕspunde la articolul din „Telegraf,“ îşi dă însĕ silinţa sĕ facă fată veselă la argumentele aduse de noi, şi lumea sĕ crédă, că ea cu greco-catolicii e frate de cruce, şi că între cele două confesiuni nu este vrăşbă.

Insĕ este. In ḑiarele lor bisericesci greco-orientalii ḑi de ḑi tot mai aspru năvălesc contra greco catolicilor. Ḑiariul gr. or. din Arad „Biserica şi Scóla“ convinge despre acésta pe ori şi cine. Ea atacă convingerea religiósă a greco-catolicului, samênă neghină, ca sĕ pótă secera furtună.

Despre aceasta cu altă ocasiune.

„Tribuna“ însaşi din îndemn confesional a tăbărît asupra „Gazetei“ gr. cat. din Braşov, şi şi-a manifestat deosebita sa ură faţă cu ea. Şi ura acésta pe tóte terenele se manifestéză.

Asta aşa nu e bine. Spiritul bisericei gr. or. trebue reformat. Din seminariul clerical şi din institutul pedagogic trebue dată afară „Tribuna“, şi foile politice maghiarofage. Pentru-ce sĕ se încépă cu acestea învĕţămêntul? Trebue schimbat spiritul, care ameninţă autonomia bisericei greco-orientale, acésta e proprietatea bisericei; câţiva indivizi sĕ nu o pericliteze, sĕ nu pună în joc cel mai frumos drept.

Din desbaterile în dieta ungară asupra proiectului de lege militar.

In 14 l. c., punêndu-se la ordinea ḑilei continuarea desbaterei proiectului militariu, luă cuvêntul Em. Ivanka şi ḑise, că monarchia nóstră la încheerea alianţii cu Germania şi Italia s'a îndatorat nu numai a-şi păstra puterea armată, dar a o şi sporí. Inainte de 1848 şi pe timpul luptelor pentru libertate limba în comandă a fost cea germană, fără ca prin aceea sĕ sufere vr'o scădere patriotismul, vitejia şi sacrificiul de bună voie. Nici aceea nu se póte afirma, că acela, care nu scie unguresce, nu póte fi un bun patriot. Oratorul se învoesce cu reforma plănuită, referitóre la instituţiunea voluntarilor, şi voesce numai ca voluntarii sĕ nu fie prea molestaţi prin prea multe studii militare, deóre-ce oficerul din reservă, în timp de rĕsboiu, are sĕ comande abia numai o companie. Tinerimei nu i se face un bun serviciu, când se agitézĕ contra învĕţărei limbei germane. Cu privire la vorbirea contelui Apponyi declară, că § 14 dă espresiune mai precisă actualelor relaţiuni, decât după-cum a fost până acum, căci contingentul de recruţi este o basă cu mult mai sigură, decât starea de rĕsboiu (Mişcări în stânga). Vorbitoriul se declară pentru proiect. (Aprobări în drépta).

Ferd. Horanszky impută mai întâiu comisiunei financiare, de justiţie şi armatei pentru lipsa de sinceritate, căci ele în rapórtele lor au trecut de tot uşor preste cele mai importante cestiuni. El se ocupă mai ales cu starea financiară şi economică; încât privesce starea armatei proiectul este cu totul nechiar şi întunecat. Numerii receruţi sunt nehotăriţi şi lasă multe îndoeli. Vorbitoriul e de părere ca sĕ se hotărască odată pentru totdeuna 4% pentru armată, mai ales fiind anul asentărei 21; căci cele 8% în cas de mobilisare dau un numĕr fórte problematic. In timp de pace va consta contingentul din 280,000; ceea-ce faţă cu starea de până acum arată o sporire de 27—28,000; ér bugetul comun se va îngreuna astfeliu în fie care an cu câte 5 milióne (Aprobări în stânga). Şi formarea reservei de întregire va pretinde mai mult, decât s'a preliminat şi anume 800.000—900.000 fl. — Vorbitoriul mai accentuéză, că prin detragerea atâtor tineri puterea productivă a ţĕrii sufere daune fórte însemnate; totdodată declară proiectul de necorĕspundĕtoriu constituţionalismului şi legislativei. (Aprobări în stânga). Din punct de vedere al dreptului de stat chiar dreptul de a se vota contingentul recruţilor devine ilusoric. Cu privire la limbă vorbitoriul declară, că proiectul intenţionézĕ germanisarea, ale cărei efecte se vor şi vedé. Intre astfeliu de împregiurări el nu se teme de pericolele din afară, ci de sistemul şi de direcţiunea, care desbracă ţara de avere, de obiceiurile şi de vaḑa ei. De 12 ani ţara n'a fost dedată la alta făr la resignaţiune. Vorbitoriul din tótă convingerea şi cu tótă indignaţiunea combate proiectul, prin care se confiscă o însemnată parte din dreptul constituţional al naţiunei, şi care-i înjosesce vaḑa şi limba, o cutezanţa acésta, carea aduce aminte de tradiţiunile nebulóse ale timpilor vechi. (Aprobări viue şi éljenuri în stânga).

Ministrul honvedimei, bar. Géza Fejérváry: Onorabilă casă (Sĕ auḑim). N'am avut de loc intenţiunea, ca sĕ vorbesc acum.....

Paul Hoitsy: Ai căpĕtat permisiune dela Viena. (Mişcări în drépta. Larmă.)

Bar. Fejérváry: N'am rugat pe dl deputat Paul Hoitsy a-mi da permisiune (Aprobări în drépta.

Presidentul recércă pe deputaţi, ca sĕ nu mai intrerupă pe vorbitori, căci astfeliu de controverse strică prestigiul casei şi fac discusiunile imposibile. Dacă ele ar venì la modă, s'ar vedé necesitat a numí pe deputaţi după nume şi ai dojení (Aprobări în drépta.)

(Va urma).

Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Suntem noi românii un neam de ómeni mult, fórte mult pĕtrunşi de simţemêntul conservatismului, Şi în acésta zace tocmai puterea nóstră. Gata vom fi dar totdeuna a face altar de adorare din cele moştenite dela străbunii nostri, şi acésta din datorinţă necondiţionată către noi înşine, pentru impunerea individuaţităţii nóstre.

Amintesc aceste ca sĕ se vadă, că într'adevĕr nu póte fi decât o mângăiere pentru ori ce suflet binesimţitoriu, vĕḑênd cum societatea română din Sibiiu, acum cel puţin, a urmat cu credinţă acestui spirit nobil.

Mai multe sĕptĕmâni de a rêndul suntem într'o continuă ferbere din justa preocupaţiune de a pune la cale o reuşită cât mai sigură pentru balul reuniunei femeilor române din loc ţinut la 19 a l. c.

Dacă vom reflecta la faptul, că acest bal ocupă locul celor dintâiu baluri de elită din Sibiiu, şi că a succes a se avênta la un nivel de a serví drept ... nevenită ocasiune de convenire socială pentru ... rităţile cele mai distinse, legat fiind de reuşita-i ... nimbul nostru naţional, nu vor mai trebuí înşirate pentru temeinicia preingririlor, preci despre vîrtutea şi curagiul persónelor angagiat onorul şi rĕspunderea.

Comitetul reuniunei, onóre lui, n'a cruţat nici o ostenélă pentru buna reuşită. Şi cea mai dréptă rĕsplată i a fost un splendid succes, ce viu va rĕmânea în inimile nóstre şi drept încurajare pentru viitoriu.

Reclamă multe angajamente şi aranjamente un bal de posiţia acestuia. Şi trebue un spirit rar la tóte aceste. Şi era ceva ademenitoriu a vedé la tóte acestea îndreptând şi însufleţând cu cuvêntul şi fapta, cu gingăşia-i inăscută, d na presidentă a comitetului Reuniunei Maria Cosma, sufletul neadormit al comitetului, urmată şi ajutorată cu o stăruinţă nobilă din partea d-nei v.-presedintă Ioana Bădilă.

In colónele acestui preţuit ţiar s'a dat deja on. public cetitoriu scurte informaţiuni despre scopul urmărit prin întreprinderea actuală.

Scóla română, şi ér scóla română e şi aci la mijloc, fiind venitul curat destinat în favorul scólei de fetiţe întemeiată şi susţinută de Reuniunea femeilor române din loc.

Scie astăţi tótă lumea, că acéstă scólă a dat nascere şi scólei civile de fete susţinută de Asociaţiunea transilvană. Ne zace deci cu atât mai mult binele acesteia la inimă. Aşa ne putem esplica zelul lăudabil al femeilor nóstre.

La romani — străbunii nostrii — femeia juca un rol fórte hotăritoriu în educaţiunea naţională. Şi până au durat acésta purcedere adevĕrat naţională, până atunci romanii au fost puternici, au biruit lumea.

Nu póte fi dar decât un bun augur pentru noi şi viitoriul nostru, când vedem femeia română angajându-se la acésta operă mărétă, ajutorând şi promovând interesele institutelor de crescere.

In analele desvoltării nóstre culturale se va înregistra cu bucurie acest curent salutar.

Voiu trece acum se amintesc pe scurt decurgerea balului.

Seara la 8 óre în 19 a. l. c. sala dela „Impĕratul Romanilor“ era strĕlucit decorată şi iluminată. La întrarea în sală ocupa loc dna presidentă M. Cosma, în societatea dnei vpres. P. Bădilă şi dşoara I. Florian, încungiurată de altă parte de întreg comitetul arangiatoriu în frunte cu bravul seu president dl Dr. Octavian Russu.

Pela 9 óre se închegase binişor societatea, când se începuse şi dansul cu hora nóstră mult fermecătóre.

Un public ales şi numeros undula în largul spaţiu al salei, care de astădată se părea mult prea mică, ca se pótă mulţămi pe gentilele damicele ce fermecau privirile junilor răpiţi în focul veseliei.

Inocenţa amorului ne-a dat vesela ocasiune se vedem intrunite la un loc tóte trei naţiunile, ce constitue populaţiunea Transilvaniei, baremi în câteva óre de distracţii şi plăceri, dacă nu întru tóte şi a le suferinţelor. Aşa însĕ se póte pregăti o dorită apropiere. O! de ar fi cât mai dese ocasiuni.

Pela 10 óre în toiul petrecerei a sosit mult graţiósa Dómnă contesă Livia Mocsonyi de Foen cu consortele seu dl Comite suprem contele Andreiu Bethlen, în viile simpatii ale publicului asistent.

Dintre notabilităţile din loc civile şi militare, cari prin presenţa lor mult au ridicat nimbul şi valórea morală a balului, amintesc pe: Escelenţia Sa dl comandat de corp F. M. L. Anton Sveteney de Nagy Ohay; F. M. L. Baron Waldstätten; F. M. L. I. de Kocy; generalul Br. Pach; generalul Grof Schönfeld; generalul Victor Say; primariul orăşenesc Wilhelm de Hochmeister; preşedintele tribunalului A. Jánosy; colonelul brig. Babouczek; colonelul Radosevich; sub-colonelul A. nobil de Kassan; sub-colonelul B. Kovács de Kovászna; c. r. intendant suprem Aloisiu Menschik cu familia.

Mai amintesc, că intre óspeţii ce au venit din jur şi provincie pentru a luá parte la bal, de astă dată am fost onoraţi şi cu presenţa a lor doi dni din România adecă: dl medic Dr. Ţinţărean şi dl inginer Ioan Gheorghiu, ambii din Rîmnicul-Vâlcii. Dl Dr. A. Todea advocat in Reghinul săsesc şi dl Valeriu Bologa, dirigintele filialei „Albina“ din Braşov, cu stimabilele lor soţii.

Inainte de pausă, precis la 12 óre au întrat în sală sub conducerea dlui N. Benţa 12 juni călăşeri, voinici, unul ca unul şi ca toţi atâţa braţi veseli de munte, cari sub întonarea marşului Mihaiu Vitézul încunjurând odată sala de a rotogolul şi apoi ocupând locul în mijlocul salei, între freneticele aplause ale publicului au jucat cu un foc şi o desteritate înăscută românului, jocurile naţionale „Bătuta“ şi „Romanul“.

Frumseţa jocurilor nóstre naţionale şi precisa lor esecutare precum şi pictorescul aspect ce presentă costumul naţional a stors admirarea publicului, ce s'a manifestat prin nesfĕrşitele aplause.

Datorim o deosebită mulţămită tinerilor, cari ne-au procurat acésta plăcere şi în special bravului vătav, d-lui N. Benţa, care n'a cruţat nici o ostenélă pentru asigurarea succesului strălucit, ce la şi obţinut cu îmbelşugare.

Sub aceste impresiuni plăcute s'au continuat petrecerea şi cu mai multă vioiciune ca înainte de pausă, ce s'a încheiat abia în ţiori de ţi.

Sum sigur, că toţi cei presenţi s'a depărtat cu cele mai plăcute suveniri şi eu din parte-mi nu pot dorí nici când balului reuniunei femeilor române un succes mai strălucit.

Despre reuşita materială a balului vor vorbi — cred eu — elocuent la timpul seu cifrele.

Vle.

Varietăţi.

* (Promoţiune.) Din Lipsca ni se scrie, că dl Vasiliu Saftu, cler. abs. şi stip. al bisericei s. Nicolae din Braşov-Scheiu, Sâmbătă, la 7/19 l. c. a fost promovat de doctor în filosofie, la universitatea de acolo. Felicitările nóstre.

* (Invitare.) Comitetul arangiatoriu al reuniunei carpatine transilvane, învită la balul, ce-l va arangia Sâmbătă la 2 Februariu, 1889 în localul dela „Gesellschaftshaus“. O parte din venit se va alătura la fundul pentru ridicarea unui museu carpatin în Sibiiu. Biletele se vor primí Vineri şi Sâmbătă în 1 şi 2 Februariu dela 12—3 óre la dl Iosif Drotleff, unde sunt espuse şi modelele de costume, precum şi séra la cassă!

* (Necrológe). Subscrişii cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţă tuturor rudeniilor şi amicilor, cumcă mult iubitul lor: soţ, tată şi moş **Petru Cărstocea,** paroch gr. or. al Bacifaléului din Săcele şi preşedinte al comitetului parochial şi comunal din loc, după un morb fórte scurt, împărtăşit fiind cu sfiintele taine, şi-a dat blândul seu suflet în mânile Creatoriului astăţi la 5 óre p. m., în anul al 37-lea al preoţiei, al 40 lea al căsĕtoriei şi al 62-lea al vieţii sale pline de activitate.

Osĕmintele mult regretatului defunct se vor aşeţa spre odichnă vecinică Sâmbătă în 7/19 Ianuariu a. c., la 12 óre din ţi, în cimiteriul bisericei gr. or. din loc.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Bacifaléu, 4/16 Ianuariu, 1889.

Maria Cărstocea născ. *Pârvu*, ca soţie; *Iancu Cărstocean*, advocat în Tîrgul-Jiului şi *Petru Cărstocea*, comerciant în Buzeu ca fii; *Toma Frateşiu*, preot gr. or., ca ginere; *Constanţa Cărstocean*, ca noră; *Constanţa Cărstocean*, ca nepótă.

— Dr. *Atanasiu Şandor*, în numele seu şi al fiei sale *Anna* măr. *Petco*, precum şi în numele ginerelui seu Dr. *Lazar Petco*, advocat în Deva, şi a nepoţilor şi nepótelor: *Valeriu, Eugeniu, Olivia, Aurelia, Iulian, Anna* şi *Vilma*, cu inimă frântă însciinţéză mórtea fie ertatei **Iuliana Şandor** născ. **Fruscha,** a neuitatei sale soţii, resp. mamă, sócră şi bună, în urma unei scurte, dar mari suferinţe, în 17 l. c. séra la ½9 óre, în anul 64 al vieţii sale, şi al 47-lea de căsătorie fericită.

Osĕmintele rĕposatei se vor înmormênta in 19 l. c. la 2 óre după améţi în cimiteriul gr. or.

Arad, în 18 Ianuariu, 1889.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

— Jalnica familie Petru Coman *Mitrea*, îşi împlinesce trista datorie, a Ve aduce la cunoscinţă încetarea din viaţă a neuitatului soţ, tată moş şi frate **Petru Coman Mitrea,** proprietariu în Rĕşinari, adormit după indelungate suferinţe în Domnul aţi la 4 óre diminéţa, în vêrstă de 48 de ani, împărtăşit fiind cu sf. Taine.

Rĕmăşiţele pământesci ale repausatului se vor înmormênta Mercuri în 11/23 Ianuariu a. c. la 11 óre a. m. în cimiteriul bisericei gr. or. române din Rĕşinari spre eternul repaus.

Rĕşinari, în 9/21 Ianuariu 1889.

Maria Mitrea născ. *Droc* soţie; *Comşe Mitrea*, *Maniu Mitrea*, fraţi; *Maria* mărit. *Cioran*, *Teodora*, *Stana* şi *Petru* fii; *Maria Droc* sócră; *Şerban Cioran*, paroch gr. or. ginere; *Corneliu Cioran* nepot.

* (Rĕsculareа ciangăilor.) Cetim în „Aradi Közlöny“ că Mercuri în Gizelafalva (o comună necunoscută în geografiile de până aci) a erupt o revoluţie, care dacă nu întrevenia gendarmaria la timp, avea sfĕrşit tragic. Causa rĕsculării a fost incassarea tacselor coloniali, ce a revoltat intr'o mĕsură aşa de mare pe bieţii ciangăi, încât judele comunal Szöts Márton, care a fost concreţut cu incassarea acestor tacse, numai prin fugă a scăpat de mórtea sigură.

In ţilele trecute ceteam prin foile din capitală, că într'o colonie de ciangăi de lângă Panciova a erupt fómetea formal; mai anţerţiu ciangăii colonisaţi în giurul Devei se rentorceau în patria lor în masse şi ca vai de ei; de asemenea cei dela Ghioroc în comitatul Aradului nu şi mai află vatră sub picióre, stau sĕ se înnece în povóele podgoriei; tot resultate ale şovinismului, de care este bântuită întrégă viaţa soţială în patria nóstră.

* (Reuniunea pentru comerciu şi industrie din Braşov). Acésta reuniune va arangiá la Pasci o escursiune la oraşele cele mai mari orientale şi anume la: Bĕlgrad, Nisch, Salonichi, Sofia, Andrianopol, Constantinopol, Varna, Rusciuc, Giurgiu şi Bucuresci. Scopul este a se face cunoscut după putinţă cu relaţiunile locale orientale pentru industria ardeléná şi eventual a încheia legături de comerciu. Deşi scopul este pur comercial, totuşi pot lua parte şi alte persóne. Trenul separat va pleca din Budapesta la 20 Aprile. Petrecerea în Bĕlgrad va fi de o ţi, în Sofia de ½ ţi, în Constantinopol de 5 ţile. Reînturnarea se va face din Constantinopol cu vaporul Lloyd via Varna până la Giurgiu şi de acolo via Bucuresci cu trenul. Cei cari vor lua parte primesc din Budapesta până în Constantinopol întréga provisiune, spre care scop se va lua şi un vagon pentru mâncare. Spesele de călĕtorie din Budapesta la Bĕlgrad, Nisch, Salonichi, Sofia, Constantinopol, Varna, Rusciuc Bucuresci până la Predeal: cl. I-iu 180 fl.; cl. a II-a 140 fl.; cl. a III-a 120 fl. Cei-ce iau parte la acésta călĕtorie, conform biletului se reduce preţul pe liniile ferate ungare cu 50%. Astfeliu costă tour şi retour: Din Braşov până érăşi la Braşov cl. I. 202·90; cl. II-a 156·10; cl. a III-a 131·50. Din Cluş până érăşi la Cluş cl. I 202·90; cl. a II a 156·10; cl. a III-a 135·50. Din Debreţin până érăşi la Debreţin cl. I 205·60; cl. a II-a 152·90; cl. a III-a 132·80. Din Arad până érăşi la Arad cl. I 202·50; cl. a II a 155·80; cl. a III a 131·30. Aceste preţuri se pot plătí şi în rate. Anunciurile şi banii se trimit la „reuniunea de comerciu şi industrie în Braşov“ până în 1 Aprile a. c., unde se capĕtă şi informaţiuni mai detaiate.

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii.

15—21 Ianuariu.

Dumineca: Paul, Ioan, Pansofiu. *Luni:* Petru, Peisip, Elasip, Neonila, Danact, Damascen. *Marţi:* Antoniu +, Teodosiu, Achila. *Mercuri:* Atanasiu, Ciril, Xeni, Marcian. *Joi:* Macariu, Eufrasia, Gregoriu, Vasiliu, Meletiu, Marcu, Arseniu. *Vineri:* Eutimiu +, Vass, Eusebiu, Eutichiu, Vasilid, Ena (Ina) Pena, Rema, Petru, Tirs, Leon, Ana, Zacharia. *Sâmbătă:* Macsim, Neofit, Zosima, Eugeniu, Valerian, Candid, Achila, Irina, Agne.

Rituale bisericesci.

Sâmbătă 14 Ianuariu: Eşirea praznicului Arĕtării; deslegarea lumiilor: nunte, ospeţe, petreceri publice, până inclusiv Dumineca, în 12 Februariu.

Dumineca, 15 Ianuariu: Octoich ton 6; Evang. Utreniei 9; Catavasia: „Pământul cel roditoriu“; la Liturgiă: Fericiri din Octoich şi Mineiu; Apostolul şi Evangelia Dumineeii a 31-a după Rusalii; Irmos: „Cuvinese cu adevĕrat“.

Rapórte periodice.

a) dela parochii, b) dela protopresbiterate în archidiecesa Transilvaniei.

Copiile matriculelor parochiale pentru archivele comitatelor, termin *a*) 15 Ianuariu, *b*) 31 Ianuariu (Circul. consist. 21 Ianuariu 1886 Nr. 6703/1885. B.) — Resultatul disculuí metropolitan, termin *a*) 20 Ianuariu, *b*) 1 Februariu (Circul. presid. 22 Decembre 1888 Nr. 6924 Pr.) — Raţiociniile şi inventarele comunelor bisericesci pentru anul trecut şi bugetul lor pentru anul nou. — Tacsele archidiecesane dela părechile cununate în anul trecut.

Afaceri sinodale.

Sinódele parochiale ordinare se ţin în decursul lui Ianuariu, anunciate în biserică cu 8 ţile înainte, într'una cu obieetele lor, care mai ales sunt: raţiociniile anului trecut, inventariul averilor, bugetul peutru anul nou, eventualele reclamări în contra listei membrilor sinodali publicate în biserică cel puţin cu 8 ţile înainte de sinod, ş. a. (Stat. org.) §§ 7. 9. 12, 21. — Reg. par. §. 5) de sunt locuri vacante în comitetul séu epitropia parochială: acelea se întregosc prin alegeri în sinod, pentru restul periodului actual de trei ani.

Sinódele protopresbiterale ordinare se ţin în Dumineca I-a séu a 2-a din Februariu, convocate în tot casul cu 14 ţile mai nainte, pe lângă indicarea obiectelor (Stat. org. §§ 42. 45. 50). Terminul preclus pentru acésta convocare în anul curent este Dumineca din 22 Ianuariu, eventual cea următóre.

Loterie.

Sâmbătă în 19 Ianuariu, 1889.

Timişoara:	**89**	**68**	**61**	**52**	**7**
Viena:	**88**	**58**	**70**	**26**	**73**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.55	101.70
Renta ung. de hârtie	93.75	93.95
Renta de aur austriacă	111 65	111.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	144.50	144 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9.53	9.52
100 marce nemţesci	59.12	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	122.70	12.809

Nr. 567. [4] 1–3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei a doua din Porcești, protopresbiteratul gr. or al Avrigului, pe basa ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 25 Octobre 1888 Nr. 5389 B. prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie sunt:

1. Din fundațiunea Filipiană în bani gata . . . . . fl. 75.—
2. Din fundațiunea Aleman Clóje . . . . . fl. 10.—
3. Dela umblarea cu sfânta cruce în ajunul botezului și în ḑiua crucii dela circa 180 familii à 50 cr. fl. 90.—
4. Folosința pământurilor bisericesci . . . . fl. 150.—
5. Venitul dela sântele Pasci . . . . . fl. 25.—
6. Venitul dela molitvele de preste an . . . fl. 40.—
7. Venitul dela cununa anului . . . . . fl. 20.—
8. Stolele dela botezuri, cununii, înmormêntări, parastase, pomelnicile din postul mare, precum și dela alte funcțiuni preoțesci, statorite tóte în ședința sinodului parochial estraordinar din 2 Octobre 1888 dau un venit anual circa de . . . . fl. 212.—

Suma . . fl. 622.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-și substerne cererile concursuale instruite conform dispositiunilor statutului organic și regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 22 Novembre, 1888

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea, prot.

Nr. 401. [5] 1—3

CONCURS.

După ce în urma concursului publicat pentru postul de capelan în parochia de clasa a II-a Mada nu s'a însinuat nici un concurent, pe basa ordinului Prévenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 28 Decembre 1888. Nr. 6765. se publică prin acésta concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumětate din venitul parochial anual de 400 fl. v. a.

Concurenții, cari vor reflectá la acest post, au a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Sěcărâmb, 31 Decembre, 1888.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II.

Sabin Piso, prot.

Nr. 506. [6] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Hașag, protopresbiteratul Mediașiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică de 15 jugere arătoriu și fênațiu, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va solvi preotul contribuțiune erarială de 6 fl. v. a. la an.
2. Casă parochială corespunḑétóre, lângă care se află și supraedificatele necesare pentru economie.
3. Dela 75 familii câte una ferdelă nouă de cucuruz sfărmit.
4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.
5. Stola usuată în tract.

Tóte acestea computate la olaltă dau un venit de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acésta parochie au a-și asterne petițiunile instruite conform stat. org. și regulamentului pentru parochii pănă la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaș, în 19 Decembre, 1888.

In conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Sz. 81/889 plg. [2] 2—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelőirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.

A királyi törvényszék kiküldött birája

Kelemen,
eljáró biró.

Sz. 450/88 végreh. [7] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 6345 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1888 évi 1385 számu kiküldő végzése folytán Albina hitelintézet végrehajtató részére Moga Atenasziu és társai végrehajtást szenvedők ellen 380 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen biróilag lefoglalt és 440 frt. becsült ingóságokra a helyi kir. járásbiróságnak 1888 évi 1464 számu végzésével 380 frt. tőke, ennek 1888 évi junius hó 20 dik napjától járó 6% kamatai, s eddig összesen 38 frt. 26 krban megállapitot költségek iránt a további kielégitési végrehajtás elrendeltetvén. Ennek folytán az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Dr. Russu Oktáv végrehajtató képviselő szóbeli jelentkezésre a 392/888 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103. §-ára, az árverésnek sorostélyi Aron Georg végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1889 évi Január hó 28-ik napjának délelőtti 11 órája kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt 3 boglya széna, 1 ökör szekér, 18 hektó tiszta buza és 150 zsák csös kukuricza, a legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Vizaknán 1889-ik évi Január hó 14 napján.

Eichner Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfaléu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
	—	10.12	2.32	—
Brașov	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfaléu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovat	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orěștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orěștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovat	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 4. Sibiiu, Joi 12/24 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe anul 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Decembre 1888, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei *).

P. T. domni abonați, cari nici până la al 3-lea Nr nu-și vor înnoi abonamentul, espedarea foiei li se va sista.

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei tăși de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 11 Ianuariu.

În desvoltarea culturală a poporului, nostru ne am pus pe basa constituționalismului. Am ales așadară o cale anevoiósă, dara totdeodată și sigură, pe care mergem înainte cu considerarea impregiurărilor, între cari trăim; trebue să mergem înainte cu considerarea împregiurărilor

„Potrivit cu cunoscințele poporului amĕsurat trebuințelor lui", acesta ne-a fost programul acuma 37 de ani, acesta ne este și acuma. Amĕsurat trebuințelor, și amĕsurat putințelor. Pe acésta din urmă trebue să punem mare pond și acuma, și nu ne este ertat să perdem din vedere un principiu esențial din programa nóstră: potrivit cu timpul.

Putința poporului nostru încă nu s'a slăbit pretutindenea așa, încât să ne insufle ingrigirile, pe cari ni le insuflă rapida decadență materială pe mărginime.

Din puținul, ce agonisesce plugariul, nostru bucuros întinde mâna pentru scóla, bucuros pentru biserică, numai să nu fie desmêntat dela acésta prin ómenii, cari ar trebuí să aibă în vedere numai progresul în general, și nu alte considerațiuni, din cari să nu vadă cu ochi buni consolidarea bisericei nóstre.

Durere sunt mulți factorii, cari lucră în detrimentul consolidărei nóstre în cele bisericesci, și prin acésta mediat lucră contra înaintărei poporului în cultură.

Lucrarea acésta de unii se sĕvêrșesce cu scopul vĕdit, de a nu înainta noi în cultură, de a rĕmâné poporul în sĕrăcia sufletéscă, căci în ochii acestora tot românul, care scie carte, este considerat de un element destructiv în organismul statului, dacă el ține la legea și la limba sa.

La alții altul este scopul, și lucrarea contra consolidărei scólelor nóstre este numai mijlocul. De soiul acestor greutăți este proselitismul confesional, ura neîmpĕcată și înverșunată contra bisericei nóstre, care acuma a început a isbucní prin colónele diariului „Kolozsvár" din Cluș în formă de denunciațiuni mârșave contra bisericei nóstre, identificându-o pe acésta cu unele tendențe importate de un timp încóce în presa nóstră, cari au înveninat multe inimi nevinovate în șirul credincioșilor nostri.

Suntem chemați deci cu toții să ne incordăm tóte puterile, și să dăm pept cu tóte neajunsurile. Și nu este lucru ușor să rețini poporul dela ispită.

Avem esperiențe triste în privința acésta.

Operațiunea contra scólelor nóstre mai cu sémă s'au făcut pe mai multe căi și se continuă.

S'a dis poporului: Nu mai contribuí pentru scóla ta confesională. Vom face scólă comunală, pentru a cărei susținere nu vei contribuí nimica.

S'a făcut scólă comunală, în multe locuri de stat, în ea nu se propune românesce nici un cuvênt, în contra dispositiunilor articolului de lege XXXVIII din 1868, și credincioșii nostri pentru susținerea ei aduc mai mari jertfe, decât cu scóla confesională.

Despre progres în o asemenea scóla nu vorbim la locul acesta.

În unele locuri sub cuvênt, că scóla nóstră nu corĕspunde recerințelor legei, s'au pus imposite pe credincioșii bisericei nóstre pentru scóla de stat din aceea comună, și poporul ani întregi a contribuit indoit pentru două scóle, și a fost o minune, cum nu a slăbit tăria poporului în credința sa despre învingerea causei drepte.

Sunt comitate, în cari dearêndul s'a sistat subvenționarea scólelor din mijlócele comunei politice, și representanța comunală s'a supus în unele locuri din nesciință póte, în cele mai multe însĕ din fricĕ.

Avem casuri, că antistia comunală dimpreună cu celelalte organe ajutătóre în loc de a da ajutoriu organelor nóstre bisericesci la încassarea salariilor învĕțătoresci, la cea a pedepselor pentru absenții scolare etc, au desmêntat pe popor palam et publice să nu dea nimica pentru scólă.

Cele mai multe comune le avem micste cu frații greco-catolici. Incercările de a face îmbunătățiri, fie la biserică și în cele ale scólei sunt tot atâtea momente binevenite pentru tragerea credincioșilor nostri la apostasie. Și pentru asemenea casuri nu avem trebuință să alergăm prin Chiór, le găsim unde ne întórcem privirea, le găsim pe la Mercurea, Mediaș, Agnita, Reghin, le găsim și prin giurul Clușului, unde până și cei mai inteligenți preoți se iscălesc numai „preot român."

Și dacă e vorba ca acéstă lucrare să nu fie așa pe față, atunci în fața scólei nóstre se deschide o scólă de altă confesiune, care nu împlinesce condițiunile legei, dar preste care trece ochiul ager al organelor de controlă. Pe noi ne pun pe foc pentru defectele dela a nóstră. Și dacă voim să îndreptăm, poporul ne întórce spatele, sub cuvêntul: dacă la vecinul póte fi rĕu, pentru ce să nu pótă fi și la noi.

Sibiiu 11 Ianuariu.

Opiniunea publică din Ungaria este fórte agitată. Ansă la acésta a dat ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publică, privitóre la limba germână în gimnasii și în legătură cu acésta și proiectul de lege, ce se discută acuma în parlamentul țĕrei, referitoriu la legea pentru apĕrarea țĕrei. Luată ordinațiunea ministerială în necs cu proiectul de lege din cestiune, nemulțămirea ar părĕ a fi motivată încât-va, — în realitate însĕ ordinațiunea nu cuprinde mai mult decât legea pentru scólele medii din anul 1883.

Au trecut 5 ani dela aceea lege și în cinci ani cercurile conducĕtóre ale instrucțiunei publice au făcut trista esperință, că prea să pune pond puțin pe o limbă, cu care cultura maghiară stă în strînsă legătură, ca să retăcem de legăturile politice între Ungaria și cealaltă parte a monarchiei. Tinerimea și opositiunea maghiară preste tot vĕd în mĕsurile luate o vătĕmare a limbei maghiare, și acésta cu atât mai mult, cu cât în noua lege se recere pentru depunerea esamenului de oficer în reservă cunoscința limbei germane în scris și vorbă.

Nisuința de a și apĕra limba e o nisuință nobilă, și justificate sunt tóte intreprinderile legali pentru

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Diariu despre consiliul imperial înmulțit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Șaguna.

(Urmare).

24. Dela 21/9 Iuniu până astădi adecă până în 18/6 Iuliu nu s'a ținut ședință, dar nici s'a putut scí, când se va ține, căci comitetul bugetului, primind numai aceste dile bugetele ministeriilor, încă nu e gată cu elaboratul seu. Astădi însĕ în 18/6 Iuliu am căpĕtat scirea oficioasă, că mâne la două oare după meadădi se va ține ședință plenară, a cărei obiect va fi: „Die Mittheilung eines allerhöchsten Handschreibens." Scirea aceasta a stârnit în toți consiliarii imperiali o gândire serioasă și doioasă de a putea afla cuprinsul acelui obiect. Au fost și la mine unii dintre consiliarii imperiali de a înțelege dela mine ceva mai deaproape despre obiectul ședinții de mâne; însĕ eu încă nu le-am putut spune lor ceva hotărît, și așa se aștepta oara a 2-a de mâne cu cea mai mare încordare.

25. Joi în 19/7 Iuliu la două oare s'a ținut ședința consiliului imperial înmulțit și s'a procetit Handschreiben împĕratului, cătră președintele susláudatului consiliu, archiducele Rainer, care așa sună: Lieber Herr Vetter, Erzherzog Rainer! Ich habe beschlossen künftig hin die Einführung neuer Steuer und Auflagen, dann die Erhöhung der bestehenden Steuer und Gebühren-Sätze bei den directen Steuer und bei den Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden-Schriften und Amtshandlungen, endlich die Aufnahme neuer Anlehen nur mit Zustimmung meines verstärkten Reichsrathes anzuordnen und eine Ausnahme hievon bloss im Falle einer Kriegsgefahr insofern vorzubehalten, als ich mich mit Rücksicht auf die Verhältnisse zu einer ausserordentlichen Einberufung meines verstärkten Reichsrathes nicht bestimmt finden sollte.

Euer Liebden haben diesen meinen Beschluss dem verstärkten Reichsrathe zu eröffnen.

Wien den 17 Iuli 1860.

Franz Josef m. p.

După procetirea acestei hârtii împĕrătesci, președintele a descoperit consiliului că încunosciința aceasta despre încrederea cea mai înaltă a Maiestății Sale nu poate să dea prilegiu la desbateri, de aceea dice mai departe președintele, că înalt același este convins, cumcă toți Domnii consiliari imperiali din simț de mulțămire vor întona împreună cu el în strigarea: „Să trăiască Maiestatea Sa Împĕratul!"

La care provocare a și întonat tot consiliul de trei ori: Să trăiască împĕratul, și ședința s'a disolvat: „Wiener Zeitung" Nr. 170, 1860.

26. În 3 Septembre căl. nou am primit elaboratul comitetului celui din 21 membrii stătătoriu despre toate bugetele statului cu aceea, că ședințele plenare se vor începe în 10 Septembre căl. nou.

27. În 10 Septembre călin. nou s'a început pertractarea raportului comitetului de 21 membrii. În diua aceasta s'au tractat și finit bugetul casei împĕrătesci, al cabinetului, al consiliului imperial, al ministeriului din afară și al ministeriului de cult. La acesta de pe urmă s'au ridicat observări serioase din partea acelor consiliari imperiali, cari nu se țin de legea catolică. Așa am cuvêntat și eu în treaba bisericei și a scoalelor noastre, precum și baronul Petrino din Bucovina, Mocionii din Banat și Masirieviciu, episcopul Timișoarei. Vedi „Wiener Zeitung" Nr. 214, 215, 216. — La imputățiile făcute din partea baronului Petrino a rĕspuns ministrul cultului graful Thun și aci s'au născut o dispută sanguinoasă, de aceea am vorbit și eu despre scoalele confesionale și profesorii ce se pun la aceste scoale. Cuvêntarea mea era îndreptată pentru denumirea însușirilor scoalelor și profesorilor confesionali și așa s'a pus capĕt disputei. În cuvêntarea mea cea dintâiu despre biserică și scoală am îndreptat rugarea mea cătră Maiestatea Sa, ca să binevoească a denumí I: o secție deosobită la ministeriul de cult pentru trebile noastre bisericesci și scolare, ceea ce să se compună din bărbații nostri confesionali; II: a rênduí ca din visteria statului să se dea ajutoriu și noue spre scopuri bisericesci și scolare; la chieltueala cea trebuincioasă pentru zidirea scoalei triviale și reale din Abrud încă să se prelimineze în bugetul ministeriului de cult pe a. 1860/61. (Va urma.)

a salva limba maternă de influinţele străine, cari se vêresc în familii prin limba străină, şi de aceea nu noi vom fi, cari vom combate nisuinţele maghiarilor de a-şi asigura drepturi pentru limba lor în armată şi pretutindenea, pe unde pot. Este însă vorba, că dacă maghiarii sunt atât de jalusi de dreptul folosinţii limbei lor, óre nu e just şi la loc ca şi ei la rêndul lor, să concédă naţionalităţilor cel puţin aceea, ce ei le au garantat la 1868 prin legea naţionalităţilor, şi făcênd acésta ar intimpina, în lupta lor cu nemţii de dincolo de sigur sprigînul tuturor popórelor şi din Ungaria şi din Cislaitania chiar, şi în acel cas ar fi siguri de reuşită. Conducătorii militari sciu fórte bine, că în Ungaria nu locuesc numai maghiari, sciu şi aceea, că celorlalte popóre le e tot una dacă e vorbă de a invăţá limbă străină ori învaţă pe cea maghiară, ori pe cea germană, şi sciind-o acésta, contéză la maioritatea locuitorilor, făcênd prin acésta maghiarilor singuri nedreptate şi bătae de cap.

Recunóscem, că le cade greu maghiarilor a invăţá limba germană, dar ce să ḑicem noi, cari şi noi suntem numai ómeni, când noi sub asemenea impregiurări trebue să invăţăm şi limba maghiară, fără de care nu putem purta nici un oficiu public în ţéră, şi şi limba germană, fără de care nu ne putem procopsí pe cariera militară, şi ca voluntari tinerii nostrii vor trebuí să servéscă doi ani de ḑile din causa necunoscinţii acelei limbi. La noi, la naţionalităţi însă nu se cugetă nimenea şi étă aşa numai ca prin un „lapsus linguae“ i-a eşit deputatului Pulszky printre dinţi, că dacă maghiarii combat limba germană în armata comună, la rêndul lor ar putea şi naţionalităţile combate limba maghiară în armata teritorială, şi atâta i-a trebuit, ca să-şi ridice asupra sa atari imputări şi ameninţări chiar, ca să părăséscă catedra, ce o ocupă ca profesor de drept. Noue nu ne a venit nici odată prin minte ideea ca să cerem favoruri pentru feciorii nostri d. e. din armata teritorială, tot ce am cerut în interesul instrucţiunei feciorilor nostri a fost, ca oficerii să pricépă limba feciorilor, ca prin acésta mai cu inlesnire să pótă să-şi insuşéscă cunoscinţele, ce se recer pentru un soldat, şi décă se ţine cont de acest postulat, se ţine cont de binele armatei, ér de se negligă, să rĕsbună amar negligenţa în casuri de imperativă seriositate.

Alta e însă cu limba germană. În armata comună servesc boemi, poloni, români, unguri, croaţi nemţi, slovaci şi câte alte némuri. În casul unui rĕsboiu aceste trupe, cari în timp de pace sunt fiecare în câte un district separat, trebue intrunite la un loc, trebue să coopereze la olaltă, trebue să se pótă înţelege la diferitele recognósceri, şi aşa este indispensabil ca să aibă un mediu, prin care să se pótă înţelege cel puţin oficerii între sine, şi acel mediu în Austro-Ungaria aḑi nu póte fi altul decât limba germană, ca limba cea mai cultă între tóte limbile, ca limba, care este şi a casei domnitóre, şi aşa nu ne va prinde mirare, dacă şeful cabinetului unguresc nu a putut obţiné în acest respect inlesniri de sus, ci a fost silit ca să facă cestiune de cabinet din primirea sau neprimirea proiectului, aşa după-cum el a fost primit decătră ceealaltă parte a monarchiei.

Luat însă lucrul şi din punct de vedere practic, maghiarii nu perd chiar nimica cu cunóscerea limbei germâne. Ea este deja o limbă, cu care póte străbate cineva chiar şi la America, şi dacă cineva scie limba germană încă nu urmézá ca să se lapede de naţionalitatea sa şi să se facă german. Ungurii dela 1850—1867 au fost siliţi şi ei să invеţe limba germană, dar pentru aceea nici unul nu s'a făcut german, precum nici românii, cari invaţă aḑi limba maghiară nu se fac maghiari.

E cu mult prea tare desvoltat aḑi principiul de naţionalitate şi se cultivă cu un feliu de fanatism la tóte popórele, decât ca să pótă cuprinde cu limba teren şi simţemintele ori datinele unei limbi străine, şi acésta e bine să se scie mai cu sémă acum, când se fac atâtea forţări de desnaţionalisare şi când resultatele acelor forţări sunt de tot problematice. Este aşa ḑicênd neesplicabilă alipirea, ce se manifestéză aḑi la tóte popórele faţă de limba lor, de datinele lor, şi acésta impregiurare e de ajuns ca noi să privim cu linisce la pertractările din parlamentul ţĕrei.

Revista politică.

In focul luptei, ce se desvóltă în dieta din Budapesta cu privire la proiectul de lege militariu, s'au mai aruncat încă multe alimente, cari vor da încă mult de lucru părinţilor patriei şi va fi imposibil ca dieta să-şi finéscă desbaterile la timpul obicinuit.

Deputaţii croaţi, precum se scrie din Agram, au plănuit un proiect, conform căruia modificările, ce se vor introduce în proiectul de lege în favorul limbei maghiare, să se introducă tot aşa şi pentru croaţi. „Nemzet,“ ce-i drept, desminţesce acésta scire, însă îi trebue dată importanţa cuvenită, căci în cercurile din Agram s'au vĕḑut de mult desvoltându-se tendenţe în acésta direcţiune.

Ministrul preşedinte, dl Tisza, apare la începutul anului fórte bogat în proiecte de legi. Afară de marele proiect de lege, care tractéză despre reforma în administraţiunea finanţelor a mai presentat premieriul în 17 l. c. n. încă trei proiecte.

Cel mai important dintre aceste tractéză însă despre faptul nu prea îmbucurătoriu, că Ungaria trebue să mai suplinéscă în suma speselor pe anii 1887 şi 1888 încă câteva milóne fl. Acésta sumă considerabilă provine din două cause şi anume: întâiu, că conform creditului acordat de delegaţiuni cuota Ungariei atinge suma de 417,429 fl. 71 cr. Cu mult mai mare este însă suma a doua. Venitul curat al tarifului vamal a fost preliminat pro 1888 cu 18,642.206 fl. In adevĕr însă el a fost numai de 8,754.750 fl; astfeliu, că Ungaria spre a-şi acoperí scaḑĕmêntul de aprópe 10 milióne, e silită să mai dea o contribuţie încă de 3,104.661 fl. 37 cr. — Al doilea proiect se referă tot la spesele ţĕrei. Conform socotelilor finalisate pe anii 1885 şi 1886 are Ungaria a mai plătí pe anul prim 586.753 fl; ér pe al doilea 104.671 fl.; spre întregirea cuotei. — Al treilea proiect tractéză despre socotelile cu principatul Liechtenstein.

Atât foile monarchiei nóstre cât şi foile străine au început érăşi a se ocupa mai cu dinadinsul cu politica austro-ungară în statele balcanice.

Foile din capitala monarchiei, şi în special „N. Fr. Presse,“ ocupându se în un lung articol cu acésta cestiune, vede în peninsula balcanică tot resultatul influinţii şi activităţii rusesci; mulţămită rĕsboiului, ce la purtat rușii şi românii contra turcilor.

Ministeriul din România e compus din astfeliu de bărbaţi, cari nutresc simpatii numai cu rușii. Dela acesti bărbaţi e imposibil să mai astepţi, ca să facă lungi călĕtorii, să se oprésc în Viena, unde ca dl Ión Bratianu să caute tóte mijlócele spre a angagia şi România la puterile centrale, cari susţin pacea europénă. In Sĕrbia domnesc radicalii, cari deşi n'au schimbat încă direcţiunea politicei esterne, au în vedere mai mult interesele rusesci; pecând în Bulgaria, episcopii, cari se bucură de întréga popularitate nu încetéză a sămêna ură contra principelui şi a se entusiasma pentru rușii. Se mângăe însă numita fóie, că libera desvoltare, de care vréu să se bucure aceste popóre tinere, care caută a li-o asigura Austro-Ungaria, e cel mai puternic scut, care nu va îngăduí, ca influinţa ruséscă să strice intereselor austro ungare.

Organul „Times,“ ocupându se cu aceea-şi temă, ḑice: E fapt, că Austro Ungaria nu cere alt ceva dela statele balcanice, decât ca ele să fie paci nice. Monarchia nu ţese intrigi, nu presentă candidaţi la alegeri, şi departe de a amenința independenţa acestor state, politica ei ţintesce, ca să le dea viaţă şi să le înflorésc. Acésta o sciu destul de bine atât regele Carol, cât şi Milan şi principele Ferdinand şi în o mare crisă pot pretinde dela ministrii lor a se pune în cele mai bune relaţiuni cu monarchia, dela care pot astepta sprigin, fără însă să se témă de sub-jugare.

Din desbaterile în dieta ungară asupra proiectului de lege militar.

(Urmare.)

Bar. Fejérváry repetéză, că nu a avut intenţiunea a vorbí aici, dar fiind-că dênsul n'a auḑit alte ḑicêndu se, decât că tendenţa proiectului ar fi, ca să desbrace naţiunea de avere, de constituţie şi de limbă (strigări în stânga: Aşa e!) se vede totuşi necesitat a vorbí.

Incât atinge afirmarea, că proiectul nimicesce starea financiară a ţĕrei, dênsul o respinge. Pentru sporirea contingentului de recruţi s'a hotărît o anumită sumă, şi tot aşa pentru sporirea reservei de intregire; pentru cea din urmă adecă 88.000 fl. în anul prim, care sumă va cresce treptat, astfeliu, că la 1892 să ajungă cifra de 200.000 fl. Conchemarea anuală a oficerilor din reservă şi a cadeţilor la eserciţiul armelor va costa 21,000 fl. Tacsele militare aduc suma de 400.000 fl. Sporirea contingentului de recruţi nu va avé de urmare şi sporirea efectivului armatei în timp de pace; ce-i drept vor fi asentaţi anual cu 7000 şi câte-va sute mai mulţi feciori, dar acésta nu sporesce cheltuelile, căci ele se pot economisa pe cale administrativă. (Larmă şi ilaritate în stânga.) Din acésta nu va resulta nici sporirea contingentului în timp e pace, căci ministrul de rĕsboiu e indatorat, că o eventuală sporire necesară să o facă cunoscut delegaţiunei la votarea bugetului. (Ilaritate în stânga).

In urma sporirei contingentului de recruţi şi numĕrul celor cari se vor concedia va fi mai mare şi din economisările obţinute pe acésta cale se vor acoperí spesele, ce le recere conchemarea unui numĕr mai mare da recruţi. (Aprobări în drépta). Vorbitoriul póte deci afirma, că acest proiect nu va duce naţiunea la sapă de lemn în privinţa financiară. Greutăţile în tot locul sunt mari, şi dacă domnii deputaţi voesc să le schinbe, atunci trebue să se înţelégă cu Europa. (Ilaritate şi aprobări în drépta).

Se ḑice, că proiectul desbracă naţiunea de constituţiune. Acésta se referă la § 14. Ce e acest § 14? El e ca ori ce lege, un compromis nu numai între representaţii poporului şi corónă, ci şi între legislativele ambelor state ale monrchiei. Un compromis e un resultat al pertractărilor. (Strigări în stânga: noi trebue totdéuna să cedăm!); că noi totdéuna cedăm e o simplă afirmaţiune. In faptă a cedat şi celalalt stat al monarchiei, când s'a primit în § 14 următoriul punct: înainte de trecerea terminului de mai sus proiectele neschimbate ori modificate ale regimului cu privire la contingentul recruţilor să se astérnă la timpul oportun legislativei. (Larmă în stânga estremă şi strigări: Ce e aceea); e întrebarea numai, dacă dreptul nostru constituţional e atacat prin aceea, că cedăm într'un punct. — Nu —; căci ce deosebire este între acest proiect de lege şi legea din 1868? Aceea, că acolo se vorbesce despre puterea armatei în decurs de 10 ani; ér aici se pune în vedere contigentul recruţilor. Aceea e una şi acea-şi. (Ilaritate în stânga). E tot una, ori că eu ḑic, stabilesc numĕrul armatei cu 800,000 şi-mi trebue spre acest scop atâţa şi atâţa recruţi, ori că ḑic, propun pe an atâţa recruţi; pentru aceea puterea armatei e aşa şi aşa de mare. Deosebirea e numai aceea, că după legea cea veche regimul are la finea anului al 9-lea a asterne legislativei proiectul seu, pecând dupa noua lege, regimul are drept a o face acésta în primele luni ale anului al ḑecelea. (Mişcare în stânga) S'a atăcat prin asta în câtva constituţia. (Strigări din stânga estremă: se înţelege.) Nu obvine ceva, ce ar reclama o schimbare în decursul celor ḑece ani, regimul cere legislativei prelungirea legei din vigóre. Atât constituţiunea, cât şi spesele nu se schimbă de loc. (O voce din stânga estremă; (Hegedüs îşi clătină capul!) Fejérváry; Lasă să şi-l clătine (Ilaritate viuă şi lungă.)

Intru cât privesce pericolul pentru limbă, mi-am spus părerile şi convingerile în acéstă cestiune. E drept, că dl deput. Thaly a condamnat pe colegul meu ministru, cont. Csáky la rug. (Ilaritate, Thaly: nu pe el, ci ordinaţiunea lui) pe când pe mine, nu sciu în urma căror consideraţiuni uşurătóre, m'a agraţiat. (Ilaritate.) Nime nu va nega, că o armată comună va apĕra interesele monarchiei şi astfeliu şi ale ţĕrei nóstre mai bine decât o armată în două la început, ér mai târḑiu mai multe armate, cari să formeze puterea armată a monarchiei. O singură armată trebue să aibă însă o singură limbă, şi fiind-că popórele monarchiei până acum n'au învĕţat ungurésce şi limba de convenire a diferitelor naţionalităţi şi naţiuni e cea germână, aşa trebue ca acésta limbă să fie limba în serviciul armatei. (Contraḑiceri în stânga). Este deci limba germană, limba oficiósă a armatei, atunci fie cine care voesce să aibă un cerc de activitate, trebue să-şi însuşéscă acéstă limbă spre a se putea folosí. (Aşa e în drépta, Sgomot în stânga). Şi fiind că voluntarii sunt chemaţi ca în cas de mobilisare să ocupe locurile oficerilor, trebue să şi însuşéscă limba ca să o pricépă şi să poată face şi pe alţii să i pricépă. (Aprobări în drépta.) De altfeliu în Ungaria se află puţini ómeni culţi, cari nu sciu germâna. De placul unora însă nu se póte sacrifica interesul statului. Un om inteligent, care se află un an în serviciu şi în decursul acestui timp aude şi se eserciază, trebue să şi însuşéscă atâta din limbă, încât să se pótă folosí în cestiunile cele mai necesare. (Aprobări în drépta).

Thaly: Va devení german!

Bar. Fejérváry: Va devení aşa dară acela, care vorbesce turcesce, turc (Ilaritate viuă şi aprobări în drépta)

E aşa dară constatat, că despre un pericol pentru limba maghiară nu poate fi vorba. Apĕrarea patriei e primul lucru; celelalte încă nu le putem evita, dar pe alt teren. Despre o rămurire a militarismului nu póte fi vorba. Vorbitoriul se supune necondiţionat prea frumósei vorbiri a contelui Al. Apponyi, (strigări fortunóse în stânga: éljen Apponyi!) dar frumósa vorbire nu e de ajuns, trebue a aducă şi argumente palpabile. O vorbire aşa de frumóse ii pare ca un foc artificial; veḑi, dacă te uiţi, un pompos fenomen, dar îndată a şi perit şi a rĕmas întunerec. (Aplause sgomotóse în drépta, ilaritate în stânga) Vorbitoriul recomândă proiectul. (Aprobări viue în drépta.)

„Kolozsvár.“

„Kolozsvár,“ fóia binecunoscută din Cluș, luându se după óre-care corespondent al seu din Teuș, povestesce în Nrul din Sâmbăta trecută unele lucruri picante despre preotul român (oláh pap, oláh pópa) din Galda inferióră, care picanterii în celea din urmă s'ar fi terminat cu un omor.

„Kolozsvár“ în reflecsiunile sale scurte, dar agere, cu care publică tragicul seu roman, face din casul acesta conclusiuni la caracterul și cultura clerului inferior greco-oriental, dând astfel cetitorilor sĕ pricépă, că eroul romanului este un preot greco-oriental, apoi încheie cu un apel la autoritatea bisericéscă superióră.

„Kolozsvár,“ care cunósce tóte referințele bisericesci ale românilor din Transilvania, începênd dela actul sântei uniri până la ziarele, care le cetesc seminaristii greco orientali din Sibiiu, — trebue sĕ scie, că comuna Galda inferióră, abstrăgênd dela vre o 5 reformați și istraeliți, este o comună curat greco-catolică, prin urmare și preotul român de acolo este greco-catolic.

„Kolozsvár“ însĕ are inima și politica sa propriă, și casul, care după corespondentul seu, de sigur reformat ori israelit, ar fi sĕ se fie petrecut în comuna curat gr.-catolică Galda inf. îl crestéză în contul bisericii greco-orientale; va sĕ dică: „Kolozsvár“ continuă cât se póte de bine a demonstrá el însuși, că este condus față cu greco-orientalii de un fanatism confesional, pe care noi i l'am recunoscut în Nrul nostru de alaltăeri.

„Kolozsvár“ deci este cu totul la programul seu, și frații greco-catolici pot fi mândri, că au un organ valoros, cum este „Kolozsvár“, pentru propagarea spiritului și nisuințelor de înfrățire, cu care ni se recomândă tot mereu; noi însĕ greco orietalii, cari ținem mult la spiritul bisericii nóstre, la adevĕr și dreptate, vom susține spiritul acesta chiar și cu risicul de a ne stricá nu numai cu cei dela „Kolozsvár“, ci și cu unii sfătoși ai nostrii, cari în dos și pe față ne fac imputări pentru certe, sau — cum dic ei — „certuri“ confesionale, care noi nici odată nu le-am provocat, dar provocați — durere — nu le-am putut încungiura.

Varietăți.

* (Iubileul Maj. Sale monarchului.) Conform jurnalului oficios „Wiener Abendpost“ s'a adunat spre scopuri filantropice, din incidentul iubileului de 40 ani al Maj. Sale, suma 16,180.244 fl.

* (Denumire.) Maiestatea Sa ces și ap. reg. la propunerea ministrului președinte ung. a denumit cu préinalta resoluțiune din 8 Ianuariu a. c. pre episcopul Baciului Basilian Petrovics de administrator al archiepiscopiei și metropoliei sĕrbesci din Carloveț.

Ziariul „Srbski Narod“ scrie următórele: Alegerea a căzut pe un prelat sĕrbesc, carele nu e numai demn de încredere, dar care se va scí afla mai bine între împregiurările actuale. Administrațiunea lui Petrovics însemnézĕ pacea și concordia; el e un scut și un credincios al ordinei și al legilor, totdeodată și un adevĕrat bărbat pĕtruns de spiritul religiunei gr. or. Toți aceia, cari sunt credincioși sinceri ai bisericei gr. or. și amici ai ordinei pot consimți din inimă cu denumirea, de care s'a făcut părtaș un adevĕrat și vrednic prelat!

* (Dela Curte.) După scirile sosite din capitală s'a luat dispozițiunile, ca Maj. Sa regina Elisabeta sĕ plece dimpreună cu archiducesa Valeria la Budapesta în 31 Ianuariu; ér Maj. Sa regele va sosí numai în 6 Februariu. Mai târziu vor sosí părechea princiară de coróná și archid. Francisc Salvator. Petrecerea în capitala Ungariei va dura mai mult timp.

* (Necrolog.) Subscrișii cu inima înfrântă de durere aduc la cunosciința tuturor amicilor și cunoscuților durerósa scire, cum-că préiubita lor fică, resp. soție, soră, **Julia Stănilă** născ. **Rozsondai,** după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului astăzi Duminecă în 8/20 Ianuariu a. c. la 1½ óră după amĕzi, în al 26-lea an al vieții și 11 lună a fericitei sale căsătorii.

Rĕmășițele pământesci ale préiubitei defuncte se vor petrece la vecinica odichnă Marți în 10/22 Ianuariu a. c. după amĕzi la 2 óre în cimiteriul bisericei din Avrig.

Fi-ei țĕrina ușóră și memoria neuitată!

Avrig, 8/20 Ianuariu, 1889.

Dr. *Ilie Stănilă*, soț. *Iosif Rozsondai, Iulia Rozsondai* născ. *Schmidt*, părinți. *Iosif, Carol*, frați. *Hermina, Emma*, surori.

* (Reorganisarea magistratului din Hațeg.) Din Hațeg ni se scrie: Duminecă la 8 Ianuariu v. s'a sĕvârșit reorganisarea magistratului nostru și s'a ales tot cei vechi în magistratură și anumit: Ambrosie Bârsan, primariu; Alesandru Serafin, senator; Marcu Muntean, perceptor; Voss Nándor notariu; Nicolau Popescu, econom; Marcu Pop, esactor. Postul de căpitan de poliție, pe care l'a avut până acum G. Balaș, devenind sub denumire a rĕmas încă vacant

Alegerea s'a întêmplat cu unanimitate, prin aclamațiune, sub presidiul dlui v. comite, Barcsay Kálmán.

* (Defraudări.) Mai dilele trecute vice-comitele din Agram s'a sinucis din causă, că s'a dat de urma defraudărilor, ce le a comis. Acum se telegrafézĕ tot din Agram, că s'a descoperit o mare defraudare în seminariul archidiecesan, ér directorul seminarial și a făcut sfârșit vieții!

* (Invențiune) Ioan Sebeșan, orologieriu din Sibiiu, domiciliat acuma în Filipopol, caută un capitalist, spre a puté începe fabricarea unui orologiu inventat de dênsul și menit pentru folosirea orbilor și a surzilor. Inventatrorul afirmă, că noul orologiu de buzunar, consistând numai din 6 părți principale e neasemênat mai ușor de construit și prin urmare mult mai ieftin decât orológele de buzunariu cu repetiție, care până acuma se folosesc din partea orbilor, și consistă din vre-o 126 de părți. Capitalul recerut din partea inventatorului e numai de 400 fl.

* (Mai multă grijă.) In o comună din apropiere mama casei, după-ce își culcă pe cei trei fii, puse lemne pe foc și se duse în ședĕtóre. Scândurile dela cuptoriu luară foc și în curênd casa se umplu de fum. Când femeia se întórse din ședĕtóre, află pe toți pruncii morți!

* (Comisiunea esaminătóre de advocați.) Acéstă comisiune s'a constituit astfeliu în Murĕș-Oșorheiu. Președinte: vice președintele tabl. reg. ung. Iosif Schneider; suplent: procurorul suprem, Alesandru Vita. Membrii: judii dela tablă: Gavriil Dosa, Dr. Fr. Fabini Gavriil Fekete, Andreiu Frêncu, Fr. Gyárfás, Iuliu Cosma, Iosif Pop, Sigismund Szentkereszty, Ludovic Szentkirály și Emil Ziegler; din partea camerei advocațiale: Stefan Bias, Iosif Blumenfeld, Oliver Csontos, Lud. Csongvay, Ión Daibucat, Acațiu Darkó, Al. Dobal, Ión Nagy, Mateiu G. Pap și Iuliu Schönstein.

* Restaurațiunea dela stațiunea de fer din Copșa mică (Kis-Kapus) se va licita la 1 Februariu n. Cei ce vor sĕ o ia în arêndă au sĕ-și înainteze ofertele până la 25 Ianuariu.

Bibliografic.

Die „Românische Revue“ das einzige in deutscher Sprache redigirte Informationsorgan der Romänen, herausgegeben von Dr. Cornelius Diaconovich, erscheint seit Neujahr in Wien.

Das seit Längerem fertiggestellte Heft I pro Ianuar 1889 wird nunmehr, nachdem die Direction den Vorschriften der österr. Pressgesetze entsprochen hat, versendet werden können. Dasselbe hat folgenden Inhalt:

„Zum Jahreswechsel.“ — „Ludwig Mocsáry über die Nationalitätenfrage in Ungarn.“ — „Die Sachsen in Siebenbürgen.“ (Zur Heltauer Abgeordnetenwahl.) — „Rundschau.“ (Era nouă von P. Carp. Der Mädchenmarkt in Siebenbürgen. — Die Macedo-Romänen in Wien.) — „Einiges über den Gang und die Entwickelung der theol und cler. Cultur in der Bucuvina.“ Von Isidor Ritter v. Onciul. — „Die Colinda, ihr Ursprung und ihre astronomische Bedeutung.“ Von S. Mangiuca. — „Dora d'Istria“ (Mit Porträt.) — „Geschichte der Romänen im traj. Dacien.“ Von A. D. Xenopol, bespr. v. P. Brostean. — „Bin Romäne . . . (Gedicht, deutsch und romänisch.) „Litteratur und Kunst.“ (Sieben ofene Briefe an König Carol von Romänien. — Die Serben und die romänische Litteratur.)

Die „Românische Revue“ kostet jährlich 10 fl. für Oesterreich-Ungarn, 12 Mark für Deutschland und 20 Frcs. für das übrige Ausland.

Zuschriften und Geldsendungen für die Direction wolle man an die Hoftheaterbuchdruckerei I. B. Wallishauser, Wien, VIII Lenaugasse 19.

Nr. 369/1888.

Proces verbal

al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 6 Decembre n. 1888.

Președinte: George Barițiu. Membrii presenți: Dr. Il. Pușcariu, P. Cosma, Z. Boiu, Elie Măcelariu, I. Popescu, I. St. Șuluțiu, B. P. Harșan, Nicanor Frateșiu, controlor.

Secretariu: Dr. I. Crișian.

Nr. 173. Înaltul ministeriu de interne, prin hârtia dto 24 Octobre a. c. Nr. 70171 întăresce alegerea întru președinte al Asociațiunei transilvane, a dlui G. Barițiu, efeptuită în adunarea generală ținută în Arud la 5 și 6 August a. c., ér alegerea întru vice-președinte al acelea-și Asociațiuni a d-nului archimandrit și vicariu archiepiscepesc Nicolau Popea, efeptuită tot în numita adunare. nu o întăresce. (Ex. Nr. 341/1888.)

— Hârtia înaltului mînisteriu sĕ ia la cunoscință, încât pentru partea referitóre la alegerea de vice-președinte, cu părere de rĕu, avênd a se face despre cuprinsul ei raport la procsima adunare generală a Asociațiunei. Acest conclus se comunică și dlui archimandrit și vicariu Nicolau Popea.

Nr. 174. În necs cu cele cuprinse la punctul precedent al acestui proces verbal se hotăresce:

— Pentru casul, când dl președinte va fi împedecat de a funcționa, îl va substituí în tóte drepturile și îndatoririle sale, cuprinse în § 14 din statute, potrivit §-lui 30 din statute, membrul comitetului, dl Baron D. Ursu.

Nr. 175. Dumitru Moldovan, locuitoriu în Chinari, descendent din una din familiile fostei comune Tofalĕu, se rógă pentru un stipendiu din fundațiunea „Tofălénă“ pe séma fiului seu Ión, învĕțăcel de cismărie în Murĕșiu-Oșorheiu. (Ex. Nr. 350/1888.)

— Cererea fiind pentru anul acesta întârziată, petentele se îndréptă la concursul, ce se va escrie în anul viitoriu, avênd a-și instruí suplica conform stipulațiunilor concursuale.

Nr. 176. Cererea învĕțătoriului Petru Stefóne Preda din Petrila, de a i se dona 5 volume din fóia Asociațiunei și anume câte un esemplariu din cursurile anilor 1881—1885. (Ex. Nr. 351/1888.)

— Nu se póte încuviința.

Nr. 177. Cererea învățăcelului de ciobotărie Petru Muntén din Alba-Iulia, pentru un ajutoriu sau stipendiu, pre a-și puté continua învĕțarea. (Ex. Nr. 352/1888.)

— Nefiind vacante stipendii cu asemenea destinațiune, nu se póte încuviința. Petentele se îndréptă la concursul, ce se va escrie în viitoriu.

Nr. 178. Iuliana Iovescu, guvernantă la internatul împreunat cu scóla Asociațiunei, prin hârtia dto 18 Novembre a. c, mulțămesce pentru oficiul, ce i s'a concredut, arĕtând, că spre începerea funcțiunei se va presenta în primele zile ale lunei Decembre a. c. (Ex. Nr. 354/1888.)

— Spre sciință, cu aceea, că numita d-ră și-a început deja funcțiunea de guvernantă.

Nr. 179. Cu provocare la hârtia presidiului acestui comitet dto 29 Octobre a. c. Nr. 38 dl Dr. I. Rațiu, advocat în Turda, arată, pe basa actelor aflate în archivul comitatului Turda-Arieșiu și în rĕmasul după reposatul advocat Anania Moldovan, din Turda, starea, în care se află afacerea dreptului de móră al Asociațiunei în comuna Vidra, precum și pașii, ce ar fi sĕ se întreprindă în viitoriu în acésta causă, dl Dr. Rațiu subșterne în alăturare și actele provocate. (Ex. Nr. 356/1888.)

— Tóte actele referitóre la dreptul de móră al Asociațiunei, în comuna Vidra se transpun dlui advocat Dr. I. Rațiu din Turda cu împuternicirea, de a representa Asociațiunea și a face toți pașii de lipsă în afacerea acésta.

Nr. 180. Direcțiunea despărțĕmêntului IV (Sas-Sebeș) al Asociațiunei, prin hârtia dto 22 Novembre a. c. Nr. 18 subșterne protocolul adunării generale a despărțĕmêntului, ținute la 28 Octobre a. c. în comuna Săsciori, dimpreună cu lista despre banii incurși dela membrii ordinari și cu suma de 42 fl. tacse incurse.

Din protocolul adunării generale se vede:

a) că au întrat ca tacse dela membrii ordinari 40 fl. și 2 fl. pentru diplome, ér dela membrii ajutători suma de 56 fl. 25 cr. cu totul 96 fl. 25 cr. v. a.;

b) că s'au preliminat pentru anul 1888/9 suma de 56 fl. 25 cr., pentru trebuițele despărțĕmêntului, și anume:

1. pentru cancelaria biroului 5 fl.

2 ca spese de călĕtorie la adunarea generală viitóre 15 fl.; (Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 23 Ianuariu, 1889.

Brünn: **59 88 4 84 45**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 22 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.30	101.70
Renta ung. de hârtie	93.60	93.95
Renta de aur austriacă	111.35	111.50
Obligațiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	104.—	104.—
Sorți ungurești cu premii	131.75	130.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.40	144 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Obligațiuni de credit austr.	312 30	313.20
Galbin	5.76	5.63
Napoleon	9.54½	9.52
100 marce nemțesci	59.10	59.15
London pe (poliță de trei luni)	120.65	120.80

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézĕ o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătuse, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 1—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 5. Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Decembre 1888, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea une fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 13 Ianuariu.

Am vĕdut în cele de până acuma cu câte greutăți avem să ne luptăm pentru promovarea intereselor nóstre naționale bisericesci. Cu aceste încă nu am trecut preste nĕcazurile, cari stau curmezișu în calea nisuințelor nóstre spre progres.

În viața practică mai întimpinăm încă o sumă de pedeci, dintre cari de astădată ne vom ocupa numai cu cele mai arĕtóre.

Avem casuri concrete, că organele dela administrațiune se ingeréză în afacerile nóstre pure interne, și sub deosebite pretecste cu călcarea dispositiunilor din statutul organic eserciéză ele drepturi, cari sunt reservate competințiii organelor bisericesci.

Avem casuri concrete, că pentru ocuparea unui oficiu de învĕțătoriu pentru esemplu, s'au luat mĕsurile preparative conform regulamentelor nóstre bisericesci. S'a făcut alegerea în ordine, și candidatul rĕmas în minoritate, vĕdĕnd, că pe cale legală nu póte ajunge definitiv la acest oficiu, s'a adresat la organele statului, afirmând, că el este învĕțătoriu și că autoritatea bisericéscă l'a amovat din oficiu.

Organele dela administrațiune, fără a-și lua informațiuni dela autoritățile competente bisericesci, au dat ordin organelor subalterne esecutive, ca pe învĕțătoriul cu pricina să l introducă în scólă cu putere brachială, și tot cu aceea să l susțină în oficiu.

Autoritatea bisericéscă a intrevenit și arĕtat adevĕrata stare a lucrului, că candidatul respectiv nu a fost ales, nici întărit definitiv la scóla din cestiune, prin urmare despre destituire nici vorbă nu póte să fie, că însuși candidatul a fost în curat cu positiunea sa și numai după ce a vĕdut, că pe cale legală nu póte ajunge la acest oficiu, a recurs la mijlóce nelegale.

Întrevenirea autorității bisericesci nu a avut resultatul dorit, căci organele dela administrațiune cu provocare la un ordin al domnului ministru nu și-au revocat mĕsurile luate.

S'a cerut dela domnul ministru îndreptarea rĕului, și a venit rĕspuns, că pe basa informațiunilor primite dela organele comitatense susține întru tóte mĕsurile acelora în casul concret.

Ni s'a creat deci o stare escepțională de lucruri, că ni se institue învĕțători definitivi nu după normele din statutul organic, ci după mandatele organelor dela administrațiune, și plângerile nóstre contra acestor mĕsuri sunt desconsiderate cu provocare la informațiunile primite dela organele, cari insile au călcat în picióre legea, pe basa căreia trebue să lucrăm noi.

Efectul acestor stări de lucruri este ușor de esplicat.

Deocamdată trebue să accentuăm totala disolare a disciplinei în șirul învĕțătorilor nostri; starea umilită, ce s'a creat autorităților bisericesci prin acésta stare escepțională a lucrurilor, mai cu sémă în ochii poporului, care nu póte pĕtrunde în mĕduva lucrului, și nu póte trage conclusiunile cele adevĕrate din umilirea, ce ni s'a creat.

S'a produs destrăbălare în sinul preoțimei din cestiunea ajutoriului de stat pentru preoțime, s'a clătinat autoritatea organelor bisericesci prin cestiunea nedeslegată încă a fondului de pensiune pentru învĕțătorii nostri confesionali, și acuma după-cum ilustréză casurile concrete, cuțitul a ajuns până la os, fiind călcate în picióre dispositiunile cardinale ale statutului organic, căci dacă comisiunea administrativă din comitat ne póte pune la scóle învĕțători pe viață, atunci nu mai avem trebuință nici de sinod parochial, nici de consistoriul archidiecesan și metropolitan.

Sibiiu 13 Ianuariu.

Alegerea carierei pentru copii este o cestiune, ce preocupă pe mulți părinți și le causéză mai cu sémă de un timp încóce mari ingrigiri. Și nu fără cuvênt. Trăim în timpuri, în cari mulți părinți consumă partea cea mai mare a averilor lor cu crescerea copiilor și de multe ori ajung la resultate triste. Sau le-au greșit cariera, sau apoi au imbrățoșat una, după care nu pot trăi și nu pot avé mulțămire pentru jertfele aduse, nici părinții, nici copii. În dile ca acestea cariera militară e cea mai sigură și cu tóte aceste pré puțini români o imbrățișéză.

Datoria nóstră de publicisti este să ne indreptăm privirile în tóte direcțiunile, cu cari credem a puté fi folositori némului nostru; și de astădată vom atrage atențiunea cetitorilor nostri asupra armatei teritoriale, numită a honvedilor. Până la 1883 mulți tineri de ai nostrii erau inrolați în armata teritorială la asentările generali, și dacă acesti tineri erau studenți cu câte 4—6 clase gimnasiale, ei după deprinderile în arme cu voiă, fără voiă, erau trimiși să asculte cursul în academia Ludovica, de unde eșiau mai târdiu ca oficeri. Atari oficeri români la honvedi avem mulți și ei nu au de a se căi de óra, în care au fost asentați și li s'a întrerupt studiul, pentru că chiar și de ar fi terminat gimnasiul, studiile iuridice, filosofice sau ori-ce alte studii speciale, nu ar fi fost în stare să ocupe o posiție atât de onorifică ca și adi.

La anul 1883 prin articulul de lege XXXIV s'a regulat prin statute misiunea institutului „Academia Ludovica“ și încă s'a regulat în o formă, care pe noi tare trebue să ne privéscă, pentru-că de atunci până adi românii nu au mai fost trimiși cuasi cu forța acolo, și de atunci nici nu am mai vĕdut români, cari se iasă ca oficeri din acel institut, pentru-că ministrul de honvedi înzădar a publicat concursul în fie-care an al lunei Aprile, ca să se însinue cei ce vor să îmbrățoșeze cariera militară, căci nimenea, încât scim noi, nu s'a mai insinuat ca să cerceteze acel curs, deși sunt burse grătuite și burse cu jumĕtate plata și nu se recere decât 4 clase gimnasiale, corp sănĕtos, cunóscerea limbei maghiare și germane și se nu fie mai tiner de 14 și mai bĕtrân de 16 ani. Să admitem, că la bursele grătuite și la cele cu jumĕtatea plată sunt preferiți copii oficerilor și nu rĕmân decât locurile de plată.

În acest cas credem noi, că părinții, cari au să speseze cu fii lor încă 4 ani cu gimnasiul superior, mai bucuros vor trebuí să se decidă a spesá pentru cele 4 cursuri din academia Ludovica, fiind siguri, că după terminarea cursurilor în etate de 20 anii, copii lor au deja o posiție, care în cariera civilă ori bisericéscă nu o pot ajunge nici la 30 ani, și mulți póte în întréga viață. Cu tot deadinsul trebue să stăruim, ca părinții mai cu dare de mână să nu intrelase ocasiunea ce li se ofere de a-și putea cresce din fii lor fiitori oficeri în armata teritorială, cari adi sunt în un rang și o plată cu cei din armata comună, și cari și acolo pot face serviții frumóse feciorilor nostrii, instruindu i mai cu inlesnire în eserciții și făcêndu-le mai plăcută sórtea, până sunt în servițiul activ. Sunt acum 6 ani de dile trecuți, decând nu s'au mai insinuat tineri de ai nostrii ca elevi ai numitului institut, ci prefer mulți a întrá în institutele pedagogice, ca să devină în-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Diariu despre consiliul imperial înmulțit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Șaguna.

(Urmare).

28. Vĕdĕnd eu, că cuvêntarea din ședința din 10-lea Septembre s'a tipărit cu nisce greșeli în Nr. 215 al „Wiener Ztg.“ m'am rugat de președintele pentru îndreptarea lor, ceea-ce a și urmat în Nr. 216 al „Wiener Ztg. pag. 3619.

29. Marți în 11 și Mercuri în 13 Septembre căl. nou s'au luat în pertractare bugetul militar al ministeriului din lăuntru, al justiției și al poliței, cu care prilegiu am propus ca fondele bisericesci să se dea înderĕt episcopiilor concernente. Apoi am propus ca să se modifice aceea din raportul comitetului, unde se dice, că la Tirol, Dalmația și Austria inferioară să nu se dea mai mult ajutoriu din vistieria statului, și să se dică, că după împregiurări să se dea încă și altor provincii ajutorințe din vistieria statului, când vor avea vre-o lipsă temeinică. Apoi am mai adaos, că la întêmplarea, dacă nu s'ar primí aceasta a mea propunere, atunci votez pentru stergerea acestui punct din raport. Moția aceasta a mea a dat prilegiu la desbateri serioase și a tras după sine nu numai stergerea acelui punct prin mine propus, ci încă și a altor 2 puncte din raport. Vedi „Wiener Zeitung“ Nr. 216, 217, 218, 219.

30. Vineri în 14 Septembre căl. nou s'a pertractat bugetul ministeriului din lăuntru, la care prilegiu senatorul imperial dl Jacab din Gherla a espus slăbiciunile amploiaților de acuma și a descoperit, că poporațiunea ardeleană doresce înderĕt cea de mai înainte împărțire națională a țĕrei. („Wiener Zeitung“ Nr. 220).

La care am observat eu, că astfeliu de împărțire a țĕrei nația română nu o poate poftí etc., la care apoi dl Jacab mi-a rĕspuns cu un entusiasm dicênd, că nația română n'a avut lipsă de a-și cumpĕra cu sânge egala-i îndreptățire națională, despre care eu am pomenit în cuvêntarea mea din 21 Iuniu, căci românilor din partea țĕrei li s'au dat egala îndreptățire („Wiener Zeitung“ Nr. 221). Ear eu am cerut privat dela dl Jacab, ca să-mi arete, unde este legea aceea a țĕrei despre egala îndreptățire a nației române? Dlui 'mi rĕspunse: că aceea este scrisă în inima fie-cărui ardelean.

Deci în ședința din 15 Septembre am rĕspuns public dlui Jacab și am arĕtat senatului imperial, că nu eu, ci dl Jacab a vorbit fără temeiu. (Wiener Zeitung Nr. 222). Și la aceasta a mea vorbire a rĕspuns Jacab, dar fără temeiu. În aceste două ședințe din 14 și 15 Septembre s'au făcut guvernului multe încriminări pentru mĕsurile guvernamentale în toate ramurile administrației publice, la care cu greu a fost guvernului de a se justifica, căci asupra fie-cărei justificății a urmat alte noue împutări, precum se vede din cuvêntările senatorilor imperiali.

---

vĕţători. Avem mare necesitate de invĕţători, suntem chiar strimtoraţi în unele părţi şi nu avem de unde sĕ-i luăm ca sĕ-i punem şi aplicăm în scóle, dar ierte-ni-se, dacă invităm cu tótă tăria ca pe venitoriu părinţii sĕ-şi indrepte privirile şi asupra acestei cariere onorifice, unica, în care protecţiunea nu jócă rol, ci fie-căruia i se face dreptate după muncă şi merit.

Primindu-se în fie-care an câte 60 de elevi şi dacă un insinuat anul acesta nu póte fi acceptat, el devine prenotat pe anul venitoriu şi dacă a depus esamenul cu succes bun, numai încape indoélă, că prin purtare bună, prin studiu serios şi prin insuşirea de subordinaţiune, care e o condiţiune principală la cariera militară, preste 4 ani, în etate de 18—19 ani, devine om cu posiţie, independent şi nu mai are lipsă de ajutoriul şi spriginul părinţilor, afară dacă nu voesce sĕ fie desfrênat, cea-ce nu e ertat se fie nici unui român, pórte el sabia, ori reverénda, ori ori-ce rang, ci vîrtuţile străbune: cruţarea şi moderaţiunea trebue sĕ-i fie stelele conducĕtóre în intréga lui viaţă. Vom serví bucuros cu indigitări speciale încât ni s'ar cere din vre-o parte, vom da cele mai amĕnunte informaţiuni, celor ce-i privesce cestiunea, şi dorim ca sĕ nu se neglige ocasiunea dată de a puté devení câţi mai mulţi tineri de ai nostri frecuentanţi ai institutelor militare, fiind un tinĕr trecut de 16 ani — póte reflecta dacă nu e peste 17 ani, ca se fie primit în cursul II lea şi acésta se va indigita în cerere şi se va face evidentă din documentul de botez. Accentuăm incă odată, că servim bucuros cu indigitări speciale celor ce vor sĕ imbrăţoşeze cariera militară şi dorim ca glasul nostru în o cestiune aşa de importantă sĕ nu fie rĕsunat în pustie.

Revista politică.

In dieta din Budapesta se continuă desbaterile asupra proiectului în modul obicinuit de până acum.

Comentările foilor germane despre vorbirea, ce o a ţinut romanţieriul politic, Mauriţiu Jokai, în cestiunea proiectului pentru armata, sunt de tot caracteristice. Ele conglăsuesc adecă, că în vorbirea numitului deputat nu e decât multă fantasie. Că proiectul trebue primit cu asprimea sa faţă de voluntari, deóre ce regele Stefan cel sfânt a primit coróna din Roma şi nu din Bizant, este o coclusiune de o astfeliu de cutezanţă încât numai predilectului romanţieriu i se póte ierta. Tot faţă cu instituţiunea voluntariatului a spus vobitoriul, că lipsa de oficeri s'a rĕsbunat de atâtea ori, şi cu tóte acestea ómenii mai persistă în vederile lor. Acésta s'a vĕdut pe timpul lui Rákóczy şi tot aşa de bine şi în luptele din 1849; ér perderile francesilor la 1870 în partea cea mai mare numai lipsei de oficeri se pot atribuí.

El pledéză deci, ca voluntarii sĕ pótă face esamenul în limba „maternă", căci nimic nu-i pasă, dacă celelalte naţionalităţi de dincolo de Laita ar forma şi ele pretensiuni. În Boemia şi Moravia limba socială e cea germană, tot astteliu la judecătorii, şi nemţesce se învaţă la universităţi şi în scólele medii.

Voluntarii nostrii, cari servesc un an, trebue sĕ înţelégă limba germană; este însĕ o mare deosebire între a depune esamenul de oficer în limba germană şi a o înţelege. Cunoscênd cu toţii rolul important, ce l'a avut şi-l are spiritul german între noi, şi dacă considerăm şi aceea, că fără ajutoriul germanilor, maghiarii nu-şi pot împliní misiunea, nu póte sĕ fie vorbă şi nici măcar sĕ se presupună, că am nutrí antipatie faţă cu germanii.

„N. Fr. Presse" nu incétă a accentuá, că romanţieriul şi când vorbesce despre Austria, vorbesce numai fantasie. Au nu scie numitul romanţier, ḑice cestionata fóie, că la trei universităţi germane nu se aude o vorbă germană şi că gimnasiile şi scólele reale din Austria sunt fórte multe, în cari limba germană formézĕ un obiect relativ obligat. N'a prins incă nici până acum de veste Mauriţiu Jokai despre ordinaţiunile în privinţa limbei din Galiţia, Dalmaţia, Boemia, Moravia, Silesia, Stiria, Carintia, Carniolia, cari alungă limba germană din localurile oficiale.

Drept e, că Jokai vorbesce cu uşurătate despre relaţiunile austriace, când strigă: Ce me dóre, dacă şi cehii vor pretinde, ca sĕ depună esamenul în limba cehă! Regimul austriac a svêrlit atâtea greutăţi preţióse preste podul corabiei, încât naia lor, dacă vor mai svêrlí şi acestea puţine, ce le mai au, nici când nu-şi va mai relua ecuilibru. De ce sĕ fiu eu mai german ca ministrul preşedinte austriac Taaffe?! La cea din urmă întrebare, ḑice numita fóie, credem totuşi a nu fi greu a-i rĕspunde. Nisuinţa contelui Taaffe se concentrézĕ pentru susţinerea regimului seu.

Parlamentul german 'şi va reîncepe activitatea în 30 Ianuariu. Ḑiua, în care se va conchema însĕ casa magnaţilor, pentru a se pronunţa asupra proiectului militariu, nu se scie, ci după-cum stau lucrurile, pare a se întruní numai după finirea desbaterilor proiectului de lege în dieta din Budapesta.

După cum împărtăşesce „Bud. Corr." regimele intenţionézĕ, ca încă în anul acesta asentarea sĕ se facă conform proiectului celui nou. Fiind însĕ că în Ungaria se recer cel puţin 4 sĕptĕmâni până ce se fac pregătirile pentru asentare, se crede, că terminul legal nu se va observa, ci în anul acesta asentarea va urma cu mult mai târḑiu. Mai înainte de asentare e de lipsă însĕ ca ambele legislative sĕ voteze legea pentru contingentul recruţilor, carea se va înainta îndată după sancţionarea legei pentru apĕrare.

Dieta din Boemia şi-a încheiat perioda de 6 ani a legislaturei. Vorbirea de încheere şi articolii presei cehe ridică imnuri asupra succesului, ce l'au obţinut cehii în cei şase ani. Nu tot aşa de mulţămită e însĕ presa germană şi în special activitatea din sesiunea espirată a dietei a provocat în tóte cercurile germane o mare nemulţămire. Germanii se vĕd cu totul umiliţi şi aruncă mare umbră asupra cehilor, cari prin purtările lor forţate au silit pe germani sĕ ia posiţiunea, în care se află, şi sĕ se retragă cu totul dela activitatea legislativă.

„Monitorul oficial" din Bucuresci a publicat ḑilele trecut decretul, prin care se amnestiază toţi ţĕranii rĕsculaţi, ér cei cari au fost condamnati se agraţiază. La alegerile parţiale pentru cameră s'au ales liberalii: Ión Bratian şi principele Nicolau Bibescu, au mai fost aleşi doi candidaţi ai guvernului şi doi conservatori liberali.

Despre demisiunea ministrului german Friedberg, „Corespondance de Vienne" publică un articol, pentru a dovedí, că toţi aceia, cari s'au bucurat de încrederea împĕratului Frideric III, părăsesc unul câte unul arena politică.

In adevĕr, în primul rênd, acela pe care rĕposatul imperat îl consulta mai cu mulţămire, era ministrul de justiţie, dl de Friedberg.

Chiar în ḑiua, in care ḑiariul oficial al imperiului a publicat actul de acusaţiune în contra dlui de Geffken, ministrul justiţiei şi-a dat demisiunea, care a şi fost îndată primită. In adevĕr, că împĕratul Wilhelm II, voind sĕ arete, că apreţiază serviciile făcute de fostul ministru al justiţiei, i-a conferít crucea „Vulturului Negru." Este deasemenea adevĕrat că, în cererea sa de a demisioná, domnul de Friedberg a invocat vêrsta sa înaintată şi starea cea rea a sănĕtăţii. Dar tótă lumea scie la Berlin, că cu tóte, că avé 75 de ani, ministrul justiţiei era încă în putere şi nu vêrsta nici sănĕtatea l'a făcut sĕ-şi dea demisiunea. Dar sĕ mai scie încă un lucru: că fostul ministru al justiţiei a contribuit, mai mult de cât ori-care altul, a menţiné drepturile lui Frideric III, în timpul când era vorba de a constituí o regenţă pentru a-l înlătura dela tron. Deastădată, ceea-ce a contribuit sĕ cadă ori ce proiect de regenţă şi sĕ asigure domnia suveranului liberal, a fost opunerea d-lui de Friedberg. Se scie deci de de mult, că retragerea sa era în princip hotorită, şi publicaţiunea făcută în ḑiariul oficial a confirmat-o, numai cestionata fóie aruncă multe învinuiri asupra cancelariului Bismarck, care atât în parlament, dar mai ales în cabinetul ministerial nu póte suferi pe cei, cari nu se lasă traşi pe calapodul seu şi cari se opun vederilor sale. Cu Friedberg, cu Moltke şi cu alţii, crede numita fóie, că nu s'a terminat încă numĕrul celor, cari vor demisiona din oficiu.

Convocare.

Subsemnatul birou al comitetului convócă prin acésta adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor din despărţământul Mercurei pe 29, 30 şi 31 Ianuariu 1889 st. v. în comuna Poiana.

Program:

1. Duminecă în 29/I a. c. participarea învĕţătorilor „în corpore" la serviciul divin.
2. Deschiderea şedinţii prin presidiu.
3. Raportul comitetului.
4. Aplicarea conclusului adunării din anul trecut, ca fie-care învĕţătoriu sĕ fie pregătit cu o temă pedagogică sau prelegere practică.
5. Propuneri independente.

Pentru cuartire şi masă comună corpul învĕţătoresc local a luat mĕsurile de lipsă.

Sub durata sesiunei adunării se va arangia o serată literară împreunată cu joc.

Se va proiecta o escursiune prin Jina la Şugag.

Deóre-ce în adunarea acésta se va vota şi regulamentul intern al afacerilor despărţământului, dnii învĕţători sunt poftiţi, sub urmarea pedepsei prescrise, a luá cu toţii parte la acésta adunare, ér epitropiile parochiale sunt îndatorate a le solví diurnele prescrise.

Din şedinţa comitetului reuniunei învĕţătorilor din despărţământul Mercurei, ţinută la Poiana în 21 Decembre, 1888.

Emanuil Beşa, preşedinte. *Romul Pop*, secretariu.

Vidi: *I. Droc.* protop.

Varietăţi.

* (Himen). Dl Romul I. Mircea, cler. abs. şi învĕţătoriu la scóla capitală din Sĕlişte, îşi va serba cununia cu d-şóra Paraschiva S. Sorescu, la 15/27 a l. c. în biserica cea mare din Sĕlişte. Felicitările nóstre.

* (Scóla de fete a Asociaţiunei). Aflăm de interes a reproduce din „Transilvania" Nr. 1—2 următoriul comunicat referitoriu la scóla civilă de fete a Asociaţiunei transilvane.

„Pe semestrul prim din anul 1888/9 în cele patru clase civile se vĕd înmatriculate 73 eleve, ĕră în internat 43. In tot casul cifre respectabile acestea, dacă vom lua în consideraţiune, că în scurtul timp de doi ani e preste putinţă ca un institut nou sĕ ajungă la cunoscinţa tuturor claselor şi cercurilor interesate de el şi sĕ-şi întemeeze un renume, chiar şi în cas, când nu ar fi combătut de nici un adversar, pe faţă séu întru ascuns. Dela 1 Februariu înainte se primesc eleve în tóte clasele pe sem. II-lea, cum şi în internat, pe lângă condiţiunile cuprinse în regulament.

Cu cât se vor înmulţí elevele, cu atât şi spesele vor decresce. Din ḑiua, în care Asociaţiunea séu mai esact însa-şi naţiunea, va îngrigí de un fond sigur, din al cărui venit regulat sĕ pótă fi plătiţi profesorii, spesele internatului de fete pot sĕ scadă la 15 fl. pe lună, ĕră didactrul sau tacsa scolastică la 10 fl. pe an. Spesele internatului în acel cas fericit ar putea fi şi mai mici, dacă nu am scí cu toţii, că tinerimea de secs femeesc cere cu totul alte îngrigiri de natură delicată, care la tinerimea de secsul bărbătesc nici din auḑ nu sunt cunoscute."

* (Cardinalul Haynald.) Secţiunea botanică a museului din Budapesta s'a imbogăţit într'un mod insemnat. Cardinalul Haynald a dăruit adecă pe séma numitului museu herbariariul seu. Acest dar însemnat preţuesce, după judecata ómenilor competenţi, 100.000 fl.

* (Starea sămĕnăturilor) După raportul ministrului de agricultură starea sămĕnăturilor se presentă astfeliu din 9—23 Ianuariiu: In Ungaria sămĕnăturile de tómnă sunt sub zăpadă în cele mai multe locuri. În stânga Dunărei ele sunt frumóse, în drépta au suferit din causa secetei. Şórecii de câmp încă causézĕ stricăciuni în multe locuri. Zăpada e subţire şi e de dorit încă multă ninsóre. Între Tisa şi Dunăre stau sămĕnăturile sub zăpadă, în drépta Tisei însĕ pământul e gol. Între Tisa şi Murĕş starea sămĕnăturilor e îndestulitóre. In Ardél e puţină zăpadă. Starea sămĕnăturilor e de mijloc. In Satmar se simte o mare lipsă de nutreţ.

* (Esposiţiunea asociaţiunei regnicolară a pompierilor.) După-cum ni se comunică din partea comitetului arangiatoriu, adunarea generală a acestei asociaţiuni se va ţiné în anul acesta în Alba regală la 20—22 August, şi va fi împreunată cu o esposiţiune de diferite recuisite aparţinĕtóre acestei instituţiuni. Esponenţii vor avé sĕ se insinue până la 31 Maiu a. c. n. Obiectele vor trebuí a se trimite comitetului arangiatoriu cel mult până la 31 Iuliu a. c. In privinţa transportului ministrul de agricultură, industrie şi comerciu dă favoruri fórte mari. Celor interesaţi în causă bucuros le servim cu deslușiri mai detaiate.

* (Voluntariatul în România). După-cum scriu foile din România, dl general Manu, ministru de resbel, a eliberat un proiect de lege, privitoriu la voluntariatul bacalaureaţilor. După acest proiect terminul de şase luni s'ar mărí la un an. In cel din urmă trei luni voluntarii vor trebuí sĕ urmezĕ cursuri speciale la scóla militară. Esamenul de ofiţer în reservă se va face după terminarea anului. In cas de nereuşită la esamen, candidatul va avé sĕ mai servéscă trei luni.

* (Pasporturile pentru vite). Ministrul de finanţe, dl Tisza, a adresat o ordinaţiune municipiilor, în care se face cunoscut, că pasporturile de vite făcute în anul espirat, mai valoréză încă atâta timp, cât e de lipsă până la espirarea terminului de un an. Prin acésta se nimicesce totdeodată cuprinsul ordinaţiunei de mai înainte, conform căreia cu 1 Ianuariu a. c. trebuiau sĕ se facă blanchete noue pentru toţi, cari au pasporturi vechi pentru vite.

* (Intrunirea meseriaşilor). In vederea proiectului de lege asupra meseriilor, lucrătorii din tóte breslele din România au început a se misca

discutând cu multă ardóre cestiunile cei privesce, şi dela cari depinde viitorul sorţei lor.

După mai multe întruniri pregătitóre, Duminecă, delegaţii mai multor societăţii de meseriaşi, s'au întrunit în localul „Unirea lucrătorilor constructori," spre a discutá asupra proiectului despre meserii. In urma unei vii discusiuni, toţi delegaţii, de comun acord au respins proiectul în total, luând resoluţiunea de a formulá un proiect nou pe basa păsurilor reale ale meseriaşilor.

Cu acésta ocasie se va cere şi modificarea legei camerei de comerciu şi industrie, precum şi cestiunea creditelor industriale şi a atelierelor comune.

Şedinţele delegaţilor vor continua regulat, în fie-care Duminecă, până ce tóte cestiunile vor fi discutate, după-care se va formula proiectul definitiv.

Terminată acésta lucrare, scrie „Românul" tóte societăţile vor fi convocate în şedinţa plenară spre a aprobá totalul lucrărilor, cari vor fi imprimate şi distribuite în tótă ţéră spre a puté lăsa timp tuturor celor ce se intereséză de sórtea meseriaşilor, a studia lucrarea, şi a o discuta prin presă sau intruniri.

* (Duelul Wahrmann-Szécsényi.) Afacerea acésta s'a pertractat la tabla regéscă din Budapesta. Se scie, că Szécsényi în duelul cu pistóle, ce l'a avut cu adversarul seu, a primit o rană mortală. Tribunalul l'a fost condamnat pe Wahrmann la 3 luni inchisóre, tabla însă a mărit pedépsa la 6 luni.

* (Din calendariu). Anul curent 1889 are 53 de Dumineci; din numĕrul total de 32 ale sĕrbătorilor ficse şi mobile, 6 cad pe ţile de Dumineci, ér celealalte 26 se impart astfeliu: Luni 4, Marţi 6, Mercuri 3, Joi 6, Vineri 3, Sâmbătă 4; Duminecile cu sĕrbătorile într'una fac 79 de ţile; rĕmân deci ţile de lucru 286. — Ţile de sĕrbători afară de Dumineci are Ianuariu 3, Februariu 1, Martiu 1, Aprile 3, Maiu 3, Iuniu 2, Iuliu 1, August 2, Septembre 2, Octobre 2, Novembre 2, Decembre 4.

* (Demonstraţiune.) Aţi se ţine în Budapesta adunarea generală estraordinară a studenţilor universitari, cari au plănuit sĕ alégă pe deputaţii Apponyi, Irányi, B. Horváth şi Gab. Ugron, membrii onorari ai societăţii de lectură. În onórea deputaţilor amintiţi se va pune în mişcare un grandios conduct cu torţe.

* *Cum se face şi cum se reprimă o revoluţiune în ţéra românéscă* este titlul unei scrieri a dlui M. Kogălniceanu, care va apare in curênd. În broşura acésta eminentul nostru publicist şi bărbat de stat arată, că au fost casuri, în care administraţia nepricepută a actualului guvern a născocit revoluţie în sate fórte linistite, cari nu se gândeau măcar a se rescula şi că după ce a născocit revolta a reprimat-o cu cruţime. Dl Michail Kogălniceanu arată modul barbar, cu care s'a reprimat revoltele în unele localităţi şi citéză casuri, în cari ómenii, cari se presentau pentru a da esplicaţiuni asupra bunelor şi linistitelor intenţiuni ale populaţiunei din sat, au fost ucişi fără cel mai mic motiv.

* (Înmulţirea estraordinară a tigrilor.) Locuitorii provinciei Batam, de pe insula Java, se vĕd constrînşi a-şi părăsí patria, din pricină, că tigrii s'au înmulţit aşa de tare în păduri şi prin munţi, încât locuitorii cu sutele, ér animalele cu miile, cad prada tigrilor. Regimul holandez sub a cărui stăpânire se află Java şi care, nu voesce despopularea insulei a trimis un numĕr mare de soldaţi spre a stêrpí bestiile şi a pus preţ de 200 fl. (400 fr.) pentru tot capul de tigru, prins ori omorît.

* (Cânele imperial.) Renumitul „Tyras", un préfrumos câne mare şi negru, soţ de promenade al cancelariului germân principele Bismarck, nu se mai află între cei vii. Cânia sa, ajuns la debilitatea estremă, şi a dat ultima resuflare în camera propriă a prédemnului seu stăpân, care din pietate a designat decedatului un loc de odichnă eternă în parcul seu.— Acésta tristă scire o luăm din „Aradi Közlöny", care însĕ şi-a uitat sĕ dedice marelui decedat un „*sit tibi terra levis.*"

Nr. 369/1888.

Proces verbal

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru liţeratura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 6 Decembre n. 1888.

(Încheere.)

3. pentru un stipendiu unui academist din despărţământ 25 fl.;

4. ca spese neprevĕdute 11 fl. 25 cr.;

c) că alegerea locului pentru adunarea generală viitóre se încrede subcomitetului, având acesta a considera şi învitarea din partea comunei Rĕhĕu. (Ex. Nr. 357/1888.)

— Primirea sumei de 42 fl. v. a. se cuitéză. Hotărîrile adunării generale, arĕtate la punctele *a*) *c*) servesc spre sciinţă, cu aceea, că membrilor noi li se va estrada diploma numai după-ce vor fi obţinut aprobarea adunării generale a Asociaţiunei.

Încât pentru hotărîrea cuprinsă la punctul *b*) referitóre la preliminariul pro 1888/9, se aprobă numai încât pentru spesele pentru cancelaria biroului cu 5 fl., pentru stipendiul de 25 fl. Spesele neprevĕ ţlute 11 fl. 25 cr. şi cele de călĕtorie cu 15 fl., nefiind usitate, nu se pot încuviinţa, având în urmare suma de 26 fl. 25 cr. v. a. a se substerne aici fără amênare.

În legătură cu aceasta, onorata direcţiune sĕ fie recercată a rĕspunde fără amênare la hârtiile acestui comitet dto 8 Aprile 1887 Nr. 145 şi 28 Martiu a. c. Nr. 56.

Nr. 181. Cu provocare la însărcinarea primită cu datul 3 Octobre a. c. Nr. 259 de a lua în samă şi de a collauda lucrările efeptuite de întreprinţĕtoriul Avram Jancu casl aa aparţinĕtóre la lăsământul după fericitul Avram Jancu, dl Mihail Andreica raportează: că până la repararea pe din afară a unui zid, tóte lucrările au fost sevêrşite în conformitate cu condiţiunile de licitaţiune; repararea zidului amintit nu s'a putut efeptuí din causa unei colne pline cu lemne ce a fost pe acel zid, care colnă însĕ în primăvara anului viitoriu se va muta de acolo, şi atunci întreprinţĕtoriul va efeptuí şi acésta reparatură. Materialul folosit de întreprinţĕtoriu până la scândurile folosite, care par a fi fost verţi, e solid.

Încât pentru modul, cum ar fi sĕ se foloséscă casa, ca sĕ aducă ceva venit, comitetul ar fi sĕ se pună în conţelergee cu d-nul Mihail Gomboş, ori cu întreprinţĕtoriul, ambii fiind vecini. Ex. Nr. 359/1888.

— Spre sciinţă, cu aceea, că întreprinţĕtoriul Avram Jancu sĕ caute a îndeplini şi lucrările încă nerealisate; numai după-ce şi acestea lucrări se vor fi luat în sémă, i se va puté elibera şi restul din suma preliminată pentru lucrările din cestiune preste tot.

182. Se presentéză o socotélă a măiestrului mĕsariu Ardelean, in sumă de 2 fl. 80 cr. pentru unele reparaturi la uşile dela odăile de cancelarie a comitetului Asociaţiunei. (Ex. Nr. 359/1888).

— Suma de 2 fl. 80 cr. v. a. se asemnéză la cassa Asociaţiunei spre plătire.

Nr. 183. Presidiul raportéză, că încât pentru socotelele scólei Asociaţiunei pe anul scol. trecut, fostul director al acestei scóle, dl S. Albini nu le-a substernut nici în urma provocărei, ce i s'a făcut pe basa conclusului comitetului dto 8. Novembre a. c. Nr. 348, deşi în conformitate cu acel conclus a fost amenințat cu darea în judecată.

— *Se autoriséză biroul a luá un advocat şi a-i da aceluia materialul de lipsă, pentru de a constrînge pe dl S. Albini, pe calea judecătoriei sĕ facă socotéla, cu care este obligat ca fost director al scólei Asociaţiunei.*

Nr. 184. Au încurs la comitet tacse de membrii şi de diplome dela Savu Mateiu din S. Sebeş, Ioan Oncescu din Rĕheu şi comuna politică Rĕheu câte 5 fl. pro 1888 şi câte 1 fl. pentru diplomâ, Stefan Morariu din Săsciori 10 fl., Pavel Vulcu 5 fl. pro 1888, Alecsandru Dărăbanţ din Bistra 65 fl. ca restanţe pentru anii 1876—1888.

— Spre sciinţă.

D. u. s.

George Bariţ m. p., preşedinte. Dr. *I. Crişian* m. p., secretariu II.

Verificarea acestui proces verbal se încrede d-lor Ios. Şiuluţiu, Zacharia Boiu, Nicanor Frateşiu.

Se verifică.

Nicanor Frateşiu m. p. *Zaharia Boiu* m. p. *Ios. Şiuluţiu* m. p.

Nr. 249/1889.

Proces verbal

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 4 Ianuariu, 1889 n.

Preşedinte: George Bariţiu. Membrii presenţi: David Br. Ursu, Dr. Ilarion Puşcariu, Ioan Hannia, E. Măcelariu, I. Popescu, Z. Boiu, Parteniu Cosma.

Secretariu: Dr. I. Crişian.

Nr. 1. Dl Seb. P. Radu, prof. gimnasial în Blaş, carele de present petrece în Budapesta spre a se pregătí la facerea riguróselor, se rógă sĕ i se permită a rĕspunde tacsa de membru pro 1888 după-ce se va reîntórce în Blaş, ér şi până atunci sĕ fie considerat de membru al Asociaţiunei (Ex. Nr. 373/1888.)

— Se încuviinţéză.

Nr. 2. Tipografia archidiecesană presentă 2 conturi, unul de 627 fl. 09 cr. v. a. pentru tipărirea şi espedarea organului Asociaţiunei „Transilvania" în anul 1888, şi unul de 6 fl. 70 cr. pentru tipărirea unor formulare şi a programelor pentru adunarea generală a Asociaţinuei din 1888. (Ex. Nr. 377 şi 378 ex 1888.)

— Suma de 627 fl. 09 cr. v. a. precum şi cea de 6 fl. 70 cr. v. a. se aviséză la cassă pentru a fi plătite: anumit 627 fl. 09 cr. din posiţiunea bugetului, menită pentru tipărirea fóiei „Transilvania", ér 6 fl. 70 cr., având a se pune în contul speselor neprevĕdute.

Nr. 3. Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul VIII de învĕţământ al Reghinului, înfiinţată la 1882, se rógă a se da gratuit pe séma bibliotecei ei câte un esemplariu din fóia „Transilvania", de pe anii trecuţi. (Ex. Nr. 386/1888.)

— Cererea se încuviinţéză întru cât vor permite împregiurările.

Nr. 4. Ioan Ratiu, student de classa VI. gimnasială în Cluş, şi stipendist al Asociaţiunei, îşi motivéză sporiul făcut în studii în decursul I-lui cuartal al anului scolariu curent. (Ex. Nr. 387/1888.)

— Spre sciinţă.

Nr. 5. Dl profesor sem. G. Dima, având de a mai primí onorariul pe luna Iuniu a anului scol. 1887/8 în suma de 25 fl. v. a. pentru instrucţiunea în piano a 5 eleve din internatul scólei Asociaţiunei, se rógă, ca comitetul sĕ dispună a i se plătí numita sumă. (Ex. Nr. 388/1888.)

— Şi până se va finalisa afacerea cu depunerea socotelelor pe anul scol. trecut din partea fostului director al scólei Asociaţiunei, suma de 25 fl. v. a. cerută de dl prof. G. Dima, se asemnéză la cassă spre a fi plătită în contul raţiociniului scólei pe anul scolariu, 1887/8

Nr. 6. Aurel Pap, învĕţăcel de păpucariu în Deş şi fost stipendiat al Asociaţiunei, se rógă a i se acorda şi pe viitoriu ajutoriul avut, deórece el a părăsit pe măiestrul seu de mai nainte şi a întrat la altul din causa tractamentului rĕu, şi că nu era pus la învĕţătura meseriei, ci la alte serviţii, el însĕ nu avuse de scop a părăsí meseria, ci numai a se muta la alt măiestru, la care se pótă învĕţa, precum a şi făcut. La cerere învĕţăcelul Pap alătură şi o cuitanţă pentru rata din urmă, ce i-ar compete pe anul espirat 1888. (Ex. Nr. 392/1888.)

— Cererea se încuviinţéză, acordându-i-se petentului ajutoriul avut şi pentru viitoriu, cu acel adaus, că de acest ajutoriu se va puté bucura numai cu începerea dela 1 Ianuariu a. c. după-ce o parte din jumĕtatea a dóua a anului trecut o a petrecut acasă. (Va urma.)

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii.

22—28 Ianuariu.

22 Duminecă: Timoteiu, Anastasiu. Manuil, Georgiu, Petru, Leon, Sioniu, Gabriel, Ioan, Parod. *23 Luni:* Clement, Agatangel, Maisima, Salaman. *24 Marţi:* Xeni, Paul, Paisirion, Teodotion, Vavila, Timoteiu, Agapiu, Macedoniu, Ermogen, Mamant, Filon, Filipic, Varsim, Zosima, Dionisiu. *25 Mercuri:* Gregoriu, † Pupliu, Maris, Medula, Apolos, Castin, Demetriu, Auxentiu. *26 Joi:* Xenofont, Maria, Arcadiu, Ioan, Simeon, Anania, Petru, Amona, Gabridel *27 Vineri:* Ioan †, Marciana, Claudin, Petru, Demetriu. *28 Sâmbătă:* Efrem, Paladiu, Iacob, Charis.

Rituale bisericesci.

Timpul liber pentru nunte s. a. se continuă din 7 Ianuariu până iuclusiv 12 Februariu.

Duminecă, 22 Ianuariu: Octoich ton 7; Evang. Ureniei 10; Catavasia: „Pământul cel roditoriu"; la Liturgiă: Fericiri din Octoich şi Mineiu; Apostolul şi Evangelia Duminecii a 32-a după Rusalii.

Rapórte periodice.

a) dela parochí, b) dela protopresbiterate în archidiecesa Transilvaniei.

Copiele matriculelor parochiale pentru archivele comitatelor, termin *a*) 15 Ianuariu, *b*) 31 Ianuariu (Circul. consist. 21 Ianuariu 1886 Nr. 6703/1885. B.) — Resultatul disculul metropolitan, termin *a*) 20 Ianuariu, *b*) 1 Februariu (Circul. presid. 22 Decembre 1888 Nr. 6924 Pr.) — Raţiociniile şi inventarele comunelor bisericesci pentru anul trecut şi bugetul lor pentru anul nou. — Tacsele archidiecesane dela părechile cununate în anul trecut.

Afaceri sinodale.

Sinódele parochiale ordinare se ţin în decursul lui Ianuariu, anunciate în biserică cu 8 ţile înainte, într'una cu obieetele lor, care mai ales sunt: raţiociniile anului trecut, inventariul averilor, bugetul peutru anul nou, eventualele reclamări în contra listei membrilor sinodali publicate în biserică cel puţin cu 8 ţile înainte de sinod, ş. a. (Stat. org. §§ 7. 9. 12, 21. — Reg. par. §. 5) de sunt locuri vacante în comitetul séu epitropia parochială: acelea se întregesc prin alegeri în sinod, pentru restul periodului actual de trei ani.

Sinódele protopresbiterale ordinare se ţin în Dumineca I-a séu a 2-a din Februariu, convocate în tot casul cu 14 ţile mai nainte, pe lângă indicarea obiectelor (Stat. org. §§ 42. 45. 50). Terminul preclus pentru acésta convocare în anul curent este Dumineca din 22 Ianuariu, eventual cea următóre.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 24 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.30	101.70
Renta ung. de hârtie	93.60	93.95
Renta de aur austriacă	111.35	111.50
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi ungureşti cu premii	131.75	130.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.40	144.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Obligaţiuni de credit austr.	312.30	313.20
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9.51	9.51
100 marce nemţesci	59.10	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	120.65	120.80

Nr. 567. [4] 2–3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei a doua din Porcești, protopresbiteratul gr. or al Avrigului, pe basa ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 25 Octobre 1888 Nr. 5389 B. prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie sunt:

1. Din fundaţiunea Filipiană în bani gata . . . . . fl. 75.—
2. Din fundaţiunea Aleman Clóje . . . . . fl. 10.—
3. Dela umblarea cu sfânta cruce în ajunul botezului şi în ḑiua crucii dela circa 180 familii à 50 cr. fl. 90.—
4. Folosinţa pământurilor bisericesci . . . . fl. 150.—
5. Venitul dela sântele Pasci . . . . . fl. 25.—
6. Venitul dela molitvele de preste an . . . fl. 40.—
7. Venitul dela cununa anului . . . . . fl. 20.—
8. Stolele dela botezuri, cununii, înmormêntări, parastase, pomelnicile din postul mare, precum şi dela alte funcţiuni preoţesci, statorite tóte în şedinţa sinodului parochial estraordinar din 2 Octobre 1888 dau un venit anual circa de . . . . fl. 212.—

Suma . . fl. 622.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a şi substerne cererile concursuale instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 22 Novembre, 1888

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea, prot.

Nr. 506. [6] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţiu, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va solvi preotul contribuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.
2. Casă parochială corespundétóre, lângă care se află şi supraedificatele necesare pentru economie.
3. Dela 75 familii câte una ferdelă nouă de cucuruz sfărmit.
4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.
5. Stola usuată în tract.

Tóte acestea computate la olaltă dau un venit de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acésta parochie au a-şi asterne petiţiunile instruite conform stat. org. şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 19 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Nr. 401. [5] 2—3

CONCURS.

După ce în urma concursului publicat pentru postul de capelan în parochia de clasa a II-a Mada nu s'a însinuat nici un concurent, pe basa ordinului Prévenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 28 Decembre 1888. Nr. 6765. se publică prin acésta concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumétate din venitul parochial anual de 400 fl. v. a.

Concurenţii, cari vor reflectá la acest post, au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sĕcărâmb, 31 Decembre, 1888.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II.

Sabin Piso, prot.

Nr. 432. [10] 1—31

EDICT

Ana Lup gr. or. din Curciu, care de 18 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Mihailă Bârsă din Curciu, pribegind în lume fără a se scí ubicaţiuea ei, se citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict să se presenteze la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi decide şi în absenţa ei.

Mediaş, în 10 Novembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ión Chendi,
administrator protopresb.

Nr. 1213—1888. [1] 3—3

EDICT.

Ana Bastea mărit. Stângu, carea de 4 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei soţiu Nicolae Stângu, ambii de religiunea gr. or. şi din Cincul mare, fără a se scí ubicaţiuné ei, se provócă prin acésta, ca conform ordinului Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 22 Novembre a. c. Nr. 5938. a sĕ presenta înainté subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni de ḑile, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru că la din contră în procesul divorţial încaminat din parté soţului ei Nicolae Stângu., se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorească în cause matrimoniali.

Agnita, 20 Decembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Sabin Piso, prot.

Sz. 81/889 plg. [2] 3—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.

A királyi törvényszék kiküldött birája

Kelemen,
eljáróbiró.

Nr, 672/1889. Vice-comite. [9] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anul 1889 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţinea prin oferte scrise şi închise în **18 Februariu 1889 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în sala cea mică de şedinţă.

Se provócă deci toţi aceia, cari voesc a lua acésta întreprindere, a-şi subşterne ofertele lor vice-comitelui comitatului Sibiiu cel mult până la óra amintită a ḑilei deficte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu precum şi telegramele întrate ori şi când, nu se vor lua în considerare.

Pre cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie désupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul şi conspectul de împărţire, cari ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sĕ se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişude furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formulariul de ofert, şi conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot ceti respective primi la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 19 Ianuariu, 1889.

Thalmann m. p,
vice-comitele comitatului Sibiiu.

Sz. 43/1889 polg. [3] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által közhirré tétetik, hogy Grof Haller János Grof Kálnoki Félix, Guténau Nándor és Guténau Károly birtokosok által beadott kereset folytán Héviz község italmérési jogának arányositása megengedhetösége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalási határnapul **1889 évi Márczius 26-ik napjának dél elötti 9 órája** Héviz község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetek a a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Héviz község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 január 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 17–52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate câ se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental;

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de pă rete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 11—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 6. Sibiiu, Marți 17/29 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Decembre 1888, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediție se face prin lipirea une fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 16 Ianuariu.

Cu cât bați mai mult ferul, cu atâta devine mai vênjos, și cu cât sunt mai mari greutățile, cari se pun în calea mersului nostru spre cultură, cu atâta mai mare trebue să fie în noi dorința de a eșí invingĕtori, cu atâta mai evidentă trebue să fie abnegațiunea, în interesul binelui comun.

Greutățile cele multe ne oțelesc puterile, lupta continuă cu elementele heterogene, ne face să fim cu trezvie.

Condițiunea principală însĕ e, că noi să fim una în defensiva, la care suntem condamnați, spre a puté apĕra cu demnitate posițiunea, la care ne-au avêntat licurirea de sóre în ḑile mai puțin posomorite ca cele de acuma.

Nóue ne lipsesce acésta condițiune principală.

Mai mult, în timpul din urmă s'a făcut o ruptură formală și ómenii chemați din oficiu la lucrare neobosită și uniformă în interesul bisericei, au dat mână cu neamicii bisericei nóstre, nu le mai pasă de peirea bisericei, numai să piară cu ea și acei oameni, pe cari o órbă pismă, o ură învechită i-a decretat de obiect al persecuțiunei lor.

Și de ani de ḑile se continuă o lucrare neobosită contra bisericei nóstre, și până mai în tómna anului trecut mijlocul principal, cu care s'a purtat acéstă luptă a fost și presa.

Se scie, că cu sistem s'a persecutat biserica, și s'a persecutat în un organ, cu care au stat și stau în legături bărbați de toată categoria, cari ar fi chemați a fi stâlpii unei desvoltări pacinice în biserică.

S'a tras în tină capul bisericii nóstre, s'au tras în tină toți ómenii, cari s'au lipit de el, și au lucrat pentru apĕrarea intereselor bisericesci în aceste timpuri de grea cercare.

Fără frică de Dumneḑeu s'au colportat printre credincioșii nostri fel de fel de sciri sensaționale, s'au înveninat inima tinerei generațiuni, și cu sistem s'au înstrĕinat ómenii de către biserica nóstră.

Și în modul cum vorbesce ḑiariul „Kolozsvár" despre biserica nóstră a vorbit deja un ḑiariu românesc.

Pe noi tare ne-a durut lupta purtată în acest chip contra bisericei nóstre, accentuăm: lupta purtată contra bisericei nóstre.

In timpul din urmă s'a ivit o reacțiune contra pornirilor de a ne surpa biserica.

Ne pare bine de direcțiunea sănĕtósă, ivită în timpul din urmă, nu putem însĕ să ne oprimăm durerea cea mare, pentru perderile causate prin atacurile din trecut, perderi, cari nu ușor se pot repara.

Indreptarea s'a făcut în urma întrărilor unor împregiurări esterne. Nu convingerea, că rĕu și nedreptate s'a comis bisericei și dignitarilor ei, nu acéstă căință a fost motorul încetărilor persecuțiunei și tare ne temem, că dacă nu s'au schimbat ómenii, schimbarea împregiurărilor nu va avé viață lungă.

Ne dóre scóla, în care a crescut generațiunea mai tinerĕ în decurs de vre-o cinci ani, și tare ne temem, că urmările ei se vor vedé în timpul cel mai scurt, atât la preoții și învĕțătorii mai tineri cât și la poporul, amăgit în buna sa credința despre biserica sa

Intre asemenea condițiuni trebue să lucrăm noi astăḑi, între asemenea condițiuni trebue să băgăm adevĕrata viață în instituțiunile nóstre bisericesci.

Ne vom lupta cu neajunsurile din afară, cu nĕcaḑurile dintre noi, și vom merge înainte, căci partea cea mai bună din viața nóstră în luptă și supĕrare o am petrecut.

Vom avé de ținută: binele bisericei și mântuirea poporului nostru prin biserică.

Revista politică.

Zadarnic se sbuciumă întréga presă a maghiarilor guvernamentali, zadarnice sunt și vorbirile din cameră de a muiá posiția hotărită, ce o a luat opositiunea contra proiectului de lege.

Espunerile presei guvernamentale servesc mai mult de material de comentarii foilor opositionale, cari nu încetézĕ a strigá în gura mare: că pĕcătosul adevĕr vorbesce, că regimul actual nu s'a îngrigit nici măcar ca acum țéra sĕ posédă instituțiuni și tineri, cari sĕ pótă da mijlóce de ajuns pentru intemeerea unei armate naționale.

Și ceea ce n'a fost în stare regimul de până acum sĕ facă, va face oposiția într'o minută, când ea va ajunge la putere, căci pentru o armată națională va jertfí ori-care fiu al patriei, fie jertfele ori cât de mari.

Scenele turbulente, cari s'au petrecut ḑilele trecute și cari au ajuns până la provocări pe viéță ori pe mórte, nu s'au repetat de multă vreme în dieta ungară, și ele dovedesc, că oposiția caută acum tóte mijlócele nu atât a rĕstorna proiectul, cât mai ales a ajunge cu ori-ce preț la putere; ori apoi a-și depune mandatul.

Focul luptei mai este alimentat și de întrégă junimea maghiară, care s'a pus în mișcare dintr'un corn al țĕrei până în celalalt, și care nutrită prin aținările presei opositionale nu încéta a amenință cu o sguduire socială, carea sĕ restabilésca „patriotismul" maghiar.

Desbaterile s'au început și în camerile din România și se continuă în modul obicinuit dela deschiderea lor sub actualul guvern. Proiectul înaintat de deputatul Blaremberg pentru reconstruirea porturilor france, a dat ansă la desbateri vehemente și tot odată pare a fi și causa unei mari scisiuni. Deputatul și președintele ales de conservatori, Catargiu, a susținut cu tótă tăria reconstruirea, pe când guvernul o desapróbă. Un pasagiu din vorbirea conducĕtoriului conservatorilor e destul, pentru a judecá cât de acută e cestiunea: In acésta cestiune mare, ḑise dl Catargiu, guvernul era datoriu a vorbí mai cu sémă, când agenții sei pun cestiunea pe alt teren. Guvernul trebuia sĕ le spună sĕ se țină ḑe proiect, ér nu a vorbí de politică strĕină, de interese, ce nu sunt în joc. Am luat cuvêntul, căci n'au voit sĕ l ia d-nii ministrii cu tóte, că au fost somați de d nii: Aslan, Kogălnicén și Ionescu. Eu voiu spune ministrului Carp: că cine sapă grópa altuia, cade întâiu el întrênsa. Noi nu cerem decât sĕ se aplice legea dlui I. C. Brătianu, dacă nici atâta nu puteți, duceți-ve sĕ vie Ioan Brătianu. Guvernul urmézĕ tot politica lui Brătianu, noi cerem sĕ nu o urmeze, sĕ împlinéscă pacturile încheiate și sĕ pună țéra în posiția, ce i am făgăduit. Dacă nu face așa sĕ lase pe dl Ioan Brătianu, eu me retrag.

Cu tóte espunerile dlui Carp și silințele d'a pune capĕt crisei, ea se continuă. Din acésta causă foile guvernamentale din România și în special „Epoca" nu incetézĕ a combate direcțiunea apucată de dl Catargiu: Nu am putut crede, că dsa, scrie cestionata fóie, fără prealabila ințelegere, fără a se es-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Ad Nr. 23 ex 1860.

Episcopul Șaguna scrie episcopului Hackman cerênd consensul în causa desfacerei ierarchice de Carlovitz.

Escelența Voastră! Înaltpreasfințite Doamne Episcoape!

Fiind-că pătriarchul sêrbesc, Iosif Raiacici, a așternut o petițiune la Maiestatea Sa, prin carea dênsul, fără privire la contrapărerile și observările noastre, ce ni le-am fost făcut asupra descoperirilor lui, în cele două conferințe avute cu el aicea în Viena, — cere îndată în punctul cel dintâiu subordinarea episcopiilor noastre metropoliei Carlovițiane: așa la provocarea D. D. de Mocioni și baronului Petrino ne vĕḑurăm nevoiți, a face și noi o petiție în contra celei patriarchale, pe carea toți trei în corpore, adecă eu și suslăudații doi domni împreună o immanuarăm Maiestății Sale într'o audiență privată ieri în 11/23 August a. c. — Aceasta aflăm cu cale a o aduce la cunoscința Escelenției Tale, pelângă împărtășirea în copie a petiției pomenite aci în alăturare, spre sciință, cu aceea, că ne-am bucura, dacă prin aceea am fi nimerit și întocmai și cugetul Escelenții Tale.

Viena, 12/24 August 1860.

Pelângă care cu deosebită cinstire remân
Al Escelenții Tale
plecat serv.

Nr. 102. 1860.

Rĕspunsul episcopului Hackman în același obiect.

Escelența Ta, Preasfințite Episcoape, mie întru Christos iubite frate!

Stându-mi mulțime de lucru înainte, când am venit dela Viena acasă, și gătindu-me îndată spre visitația unei părți a eparchiei mele, care acum înainte de trei sĕptĕmâni am și început, eram silit, spre plăcuta scrisóre din 12/24 August, până acum a tăcé, și numai în taină a me bucura pentru cele mie descoperite. Cererea ce Escelența Sa al nostru archiepiscop, a dat la Impĕratul nu era de o potrivă cu cele de care Escelența Ta și eu cu dl Mocioni și baron Petrino în adunare la Escelența Sa am vorbit. Deci de mare nevoie au fost a descoperí împĕratului și simțirile a românilor, ce prin Escelența Ta și pomeniții domni s'au și făcut, și eu de acest pas fórte m'am bucurat, mulțămind Escelenții Tale pentru prietinésca însciințare. Reforma, de care în pomenita adunare era vorbă, este pentru biserica nóstră de neîncungiurată trebuință. Numai o bine întocmită ierarchie ar putea biserica nóstră în Austria așa a o întărí, că nici un dușman nu s'ar ispití ceva impotriva ei a întreprinde. Nui nici o îndoială, cum-că numai unul Dumneḑeu a păzit până acum biserica nóstră de a ei cădere. Spre ce însĕ suntem noi chemați, dacă n'am avea a fi a ei adevĕrați episcopi, păstori, învĕțători, povățuisori și apĕrători? Nui cu bună seamă nici un Episcop între noi, fie el sêrb sau român, care preaprins n'ar dorí deplină unire și înțelegere întru toate. Ce folos însĕ, archiepiscopul nostru rĕmâne și acum la aceiași socotință, ce din anii de apoi o avea aschimbându-o acum numai așa, că mai mult nu tăinuesee dorința sa, ca fundul religiei Bucovinei sĕ se întrebuințeze și spre folosul altor eparchii, mai ales celor sêrbesci, și cu bună seamă și celor românesci. Eu însĕ nici la una, nici la alta nu me voiu pleca, măcar că din tot sufletul doresc ca românii sĕ aibă nu numai a lor episcopi, ci și pre un al seu archiepiscop. Cine însĕ din doi archiepiscopi sĕ fie mai mare, nu este așa ușor de hotărît. Una este însĕ limpede adevĕrul, că din unspreḑece episcopi în Austria, unul numai poate sĕ fie mai mare, carele ar avea sĕ ție cârma întregei biserici în monarchia Austriei, sub patriarchul Constantinopolei. Eu unul așa dogmatisesc, și sum sigur,

plica măcar cu membrii partidului conservator se va despărți de acei bărbați, cari au făcut gloria ministeriului seu și care toți sunt adi în ministeriul actual, precum și de tovarășii de lupte indelungate ca dnii: Vernescu, gen. Florescu, Al. Lahovari, gen. Manu etc.

Situațiunea în Bulgaria s'a înăsprit în un mod insemnat în dilele din urmă și conflictul dintre prelații bulgari și principe devine tot mai acut, mai ales, că și exarchul bulgar din Constantinopol a aprobat întru tóte posițiunea, ce o a observat episcopii bulgari contra principelui și respective contra guvernului. „Trebue să cunosci veneratiunea credincioșilor bisericei ortodocse pentru cler, scrie „Corespondence de l'Est", trebue să scii cu câtă convingere privesc ei pe representanții lui Dțeu pentru a înțelege, ce eróre a făcut principele, când a pus să se celebreze liturgia papistașă într'o biserică ortodocsă și cât de indignați au fost preoții bulgari. El scie, că Bulgaria nu iartă, că e catolic, decât cu mare nevoe, și cu tóte acestea indrăsnesce să pună cultul seu mai presus de cultul național și să espulseze pe episcopii din capitală ca pe nisce vagabunți. Stambulow în sens patriotic lasă pe prinț să comită acte, cari sapă din ce în ce mai adênc abisul dintre el și poporul bulgar. El nu se opune, căci voesce să facă nepopular pe prințul Ferdinand, și să-l răstórne de pe tron". — Nouĕ ni se pare, că îngrigirile prelaților bulgari sunt pré esagerate și ele mult séménă unei porniri rusesci, cu pretecste rusesci; dar de altă parte nu putem ignorá, că Bulgaria a fost și în vechime mĕrul de cértă între papii dela Roma și patriarchii din Constantinopol, din carea cértă a urmat desbinarea totală a celor doue biserici, care până atunci erau unite în aceeași credință, au urmat dogmele nóue osîndite de episcopii orientului, și tóte fatalitățile imperiului creștinesc bizantin.

Cronică din Zarand.

Zarand, la 14 Ianuariu 1889.

Timpul móle și temperatura caldă a ținut până la 11 a lunei curente. Abia acum câmpul s'a îmbrăcat cu néuă. Cât va ține, este altă întrebare. Gerul nu mai are putere, dice românul, căci s'a lungit diua. Sămĕnăturile de tómnă au iernat debil. Intârdiând ómenii în tómnă cu sămĕnatul, grâul nu a putut înfrăți de ajuns, a rĕmas rar, a dat puțin frig, a înghețat, apoi éră plóie, — aceste au făcut ca să nu pótă prospera în de ajuns. Șórecii încă au stricat mult la sămĕnătură.

Încât pentru nutreț nu se simte lipsă până acum, deși otăvi în tómnă nu au fost de loc. Oierii, cari 'și iernéză pe aici oile au fost norocoși, nedând pâna acum de loc fên la oi.

Bucatele: grâul, cucuruzul deși au fost puține în aceste părți, totuși prețurile sunt destul de scădute. Cucuruzul se vinde cu 80 cr. à 20 litre, éră grâul frumos cu 1 fl. până la 1 fl. 20 cr. à 20 litre, tot astfeliu mazerea, etc.

Vitele sunt eftine preste mĕsură. Chilogramul de carne e 24 cruceri numai. Las, că e slabă carnea, fiind-că cu greu se capĕtă vite grase de taiat.

Scumpi preste mĕsură sunt porcii. Porcii buni s'au vêndut în târgul Bradului cu 70—100 fl. Chilogramul de carne de porc e 49—52 cruceri.

Mai scumpi sunt porcii de ținut.

Făcênd acéstă revistă economică, nu pot a nu amintí aci și împregiurarea durerósă că: poporul mai sĕrac a și început a luá bucate pre asceptare cu deosebire cucuruz — nutremêntul principal din aceste părți. În așteptare se ia cucuruzul până la Sântă-Mărie, în 15 August a. c., și se plătesce pentru 120 litre (un șinic în limbagiul de aici cu 8 fl. va se dică: sută la sută). De comun se îndătoréză ómenii cu cucuruz — până-ce încep la lucru primăvară. De aci înainte se ajută și cu brațul și susțin familia.

. . . . . .

In vre-o câteva comune a grasat difteritis, dar a încetat deja.

Crescerea populațiunei în acest ținut în anul espirat, după-cum m'am putut convinge din mai multe date statistice din parochii, are să fie însemnată, cu tóte că în unele comune au grasat morburi.

Ceeace e mai bătătoriu la ochi este numĕrul mare al nascerilor de secsul bărbătesc față cu cel femeesc.

În Brad bună-óră au fost 84 născuți și 48 morți; au rĕmas din prunci 23 feciori și 11 fete. In comuna Grohot din 34 născuți sunt 21 feciori și 13 fete. Morți au fost numai 18 de toți. Casurile aceste le a-și puté îmulți.

Cine vede traiul cel rĕu al poporului din Zarand, și de altă parte vede crescerea populațiunei, trebue să stea uimit de acest joc al naturei Impregiurarea, că se nasc cu mult mai mulți feciori decât fete, trebue să ne umple inima de bucurie. Aici este misteriul crescerei populațiunei nóstre din an în an în butul tuturor împregiurărilor sinistre, între cari viețuim.

Este popor de viață, ce în veci nu va perí, acela, în sinul căruia partea bărbătéscă arată un plus adese bătătriu la ochi, față de partea femeească. Numĕrul pruncilor nelegiuiți în comune este neinsemnat; pe când la orașe sunt mai mulți.

Vorbind de crescerea populațiunei nu pot a nu aminți un pĕcat, carele începe a se încuiba prin orășelele nóstre. Unele femei de témă ca să nu créscă prunci, cércă tóte mijlócele a omorí fĕtul înainte de timp, până e în pântece. Și să află ființe infernale, cari dau mână de ajutoriu în acest respect. Atrag atențiunea medicilor nostri asupra acestei impregiurări, fiind convins, că vor fi cu ochi destul de ageri asupra causelor, ce cașunéză ici-colea abortări.

Pĕcatul trebue combătut cu tótă puterea, căci el comis în multe casuri, ar fi un desastru cumplit pentru noi. Dacă românul dela sate nu se sparie cu ce să-și țină 5—10 prunci, pentru-ce să despereze unul dela orașe, unde ori și cum prelângă puțina carte ori vre-o meserie, traiul nu este tocmai așa de greu. In unire cu medicii în locul prim sunt chemați preoții a combate acest rĕu, ce se comite în ascuns, și cu cele mai mari precauțiuni ca nu cumva să iasă la lumină . . . . . .

. . . . . .

Cu începerea carnevalului s'au început ospețele, petrecerile sociale, ca si pe airea.

In Brad, românii vor avea un singur bal din partea corpului profesoral în favorul „fondului studenților morboși", dar acesta va fi pe la finitul carnevalului

In curênd se vor ține sinóde parochiale în tract, apoi sinodul protopresbiteral.

La timpul seu voiu comunica, ce va fi de interes, spre a ve ține în curent cu afacerile de pe aici. *Iuon.*

Varietăți.

* (Distincțiune). Maj. Sa s'a îndurat prégratios a ridicá pe episcopul de Cracovia Duuajewski, fratele ministrului austriac de finanță, la rangul de episcop-principe. Din acest motiv dieta provincială a Galiției a esmis o deputațiune, care să aducă mulțămiri Maj. Sale.

* Invitare la balul, ce se va arangia de Pompierii voluntari din Dobra la 2 Februariu 1889 st. n. în „Hotelul la Husariu". Venitul curat este destinat pentru fondul reuniunei. Intrarea: à persónă 1 fl. à familie 2 fl. v. a.

Inceputul la 8 óre séra

Contribuiri marinimóse se primes cu mulțămire și se vor cuita pe cale diaristică. *Comanda.*

* (Petrecere.) Festivitatea arangiată de reuniunea „Eislaufverein" de Duminecă séra a avut o reușită strălucită. Era de prevĕdut acest resultat mai ales, căci érna acésta a nimicit de mai multe ori planurile numitei reuniuni Musica militară a esecutat piesele cu mare esactitate.

* (Felicitări). Printre mulțimile de felicitări, ce s'au trimis din tóte părțile țĕrei, fostului prim ministru, Ión C. Brătian, cu ocasiunea dilei onomastice se află și a M. S. regelui Carol de următoriul cuprins: Diua numelui D-tale îmi dă prilegiul plăcut a-ți trimite și din partea Mea și a Reginei călduróse nóstre felicitări, urându-ți sănĕtate și fericire pentru familia Dtale.

„Pururea voiu păstra viuă recunoscință pentru concursul luminat și patriotic, ce mi-ai dat în acel șir de ani, în cari s'au săvêrșit faptele mai mari, inscrise ca o falnică podóbă în istoria nóstră națională."

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică publică concurs pentru ocuparea stațiunei de magistru postal în comuna Középfalva (Tiuza, comit. Solnoc Dobâca) pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. léfa anuală e 150 fl.; 52 fl. pausal de cancelarie și remunerațiunea cuvenită pentru întreținerea unei cariole între Középfalva și Beclén.

Petenții au a-și înainta suplicile în termin de $2^1/_2$ sĕptĕmâni.

* (Respectul Duminecei). Sub acest titlu scrie „Epoca" următórele: Diarele parisiane ne aduc din America următórea interesantă comunicare:

Senatul statelor-unite este în ajun de a votá o lege, ce face riguros obligătóre odihna Duminecei pe tótă întinderea Uniunei tuturor ramurilor de activitate publică, între care se prevede, chiar odihna postei, a telegrafelor, al omnibuselor, etc.

Senatorul Blaine, fost candidat la președința uniunei, merge mai departe, cerênd ca să înceteze chiar circulațiunea căilor ferate în diua Duminecei.

Evreii, totdéuna practici, în fața acestei dispositiuni legislative au convocat un sahendrin de rabini spre a decide a se ține Sabatu Dumineca, pentru-că ar fi prea dăunătoriu pentru afacerile populației evreesci a se ține dóuĕ sĕrbători pe sĕptĕmână: Sâmbăta și Dumineca.

Acésta eminamente creștină și umanitară lege ne amintesce, că guvernul conservator la 1874 era să céră camerilor votul unei legi riguróse pentru paza și respectul sĕrbătorilor și luase mĕsuri printr'un regulament în desvoltarea legei asupra poliției rurale, ca respectul Duminecei să fie absolut observat cel puțin în sate; ér în orașe dispusese, că ori ce feliu de comerciu să fie prohibit Dumineca, escepționându-se acela de articole alimentare, care era pe jumĕtate autorisat, însĕ după sevêrșirea sfintei liturghii.

Dar, ce furtună îngrozitóre n'a provocat în opoziția liberală de atunci, acéstă dispositie de ordine publică.

Foile roșii, stîrnind cele mai josnice patimi ale lăcomiei de câștig al târgoveților, căutau prin tóte chipurile a provocá ura asupra guvernului pe care-l acusau de reacționarism și câte alte basaconii. Un diar, a cărui destrăbălare n'avea sémĕn, dar pe care ne îndeplinim o datorie creștinéscă a nu-l mai pomení, întru cât redactorul seu s'a pocăit și umilit d'atunci, regretând cu amărăciune atacurile, ce aducea cu acest prilejiu domnului Iesuit, adunând în jurul câți-va deșuchiați s'a încercat chiar a rĕsvrăti târgul!.

Supunênd la cunoștință cârmuitorilor și legiuitorilor noștrii actuali dispositiunea senatului american, le punem respectuósa întrebare, dacă nu s'ar cădé a se legiuí cât mai ne întârziat respectul Duminecei și îndrept credinciosul regat al României?

Punênd cestiunea, credem, că e și resolvată; căci batjocura și disprețul al ori cărui principiu de moralitate și umanitate, lăcomia de câștig în târgurile nóstre, la care se dau în cea mai mare parte nisce târgoveți strĕini deném și de credință românéscă, este o adevĕrată rușine pentru societatea nóstră, ce ne înjosesce în fața lumei civilisate.

* (Conversiunea ungară.) Conform unui cerculariu al ministrului reg. ung. de interne se atrage atențiunea municipiilor la avantagele, ce le oferă conversiunea, provocându le, ca tóte obligațiunile rurale să se depună la perceptorate ori la cassa statului până la 9 Faur a. c.

* (Inventiune). Unul dintre cei dintâiu elevi, cari cercetéză scóla militară din Bucuresci a inventat un aparat topografic fórte precis pentru mĕsurarea unghiurilor. Aparatului i se dă de acum o importanță așa de mare, încât ministeriul de resbel a hotărît ca să se construéscă în strĕinătate pe spesele ministeriului.

* (Móștele sf. Paraschive.) La Iași se va deschide o listă de subscripțiune pentru facerea unui nou sicriu pentru móștele Sfintei Paraschive, a cărei raclă de argint a fost mistuită de focul ce distruse biserica „Trei Jerarchi", ér *móștele sfintei au rĕmas într'un chip cu adevĕrat minuat, neatinse de flacări.*

* (Fabrică de zahar în Ardeal.) Din Aiud se anunță, că comitelui Koloman Kemény i-a succes a esoperá ca fabrica de zahar să se ridice în Aiud. In luna viitóre vor primí producenții sămințe

* (Pentru încuartirătorii de ostași.) Ministrul unguresc de honvedi a dat o ordinațiune, prin care stabilesce pentru anul 1889 tacsa ce este a se solví în prețul celor 28 decagrame (280 grame) carne de vită, ce proprietarii de cuartire au a le da ostașilor din armata comună și honvedilor, începênd dela sergent în jos, pe timpul, când acestia vor fi încuartirați la ei cu ocasiunea marșurilor. In sensul acestei ordinațiuni tacsa este stabilită astfeliu: Pentru părțile de dincolo de Dunăre $17^1/_2$ cr., ér

---

că atuncea va fi strînsă unire între toți episcopii, ei vor păstra atuncea între sine dragostea cea frățéscă, ei vor ține vîrtos și necletit una și aceiași mărturisire a credinții a ortodocs-catolicescei și apostolicestei biserici a rĕsăritului, și vor păzí atuncea una și aceiași disciplină bisericéscă. Până-ce nu voiu fi încredințat, cum-că această socotință a mea, se va primí în soborul, ce va să se țină, ca o noimă, eu nici nu voiu mișca să me duc unde-va la un sobor, spre a strica numai vremea cea scumpă. Neintemeindu-se tóte lucrările a soborului pe una ca acésta noimă, tóte sfătuirile (discussiones) ar rĕmâné atuncea numai ca o vorbă deșartă.

Aducênd acestea, pe prea cinstita scrisóre a Escelenției Tale din 12/24 August a. A. Nr. 24 spre sciință sum cu tótă ce se cuvine cinste, a Escelenției Tale. S. M. Putna la 14/26 Septembre 1860.

Plecată slugă și prietin

Eugenie m. p.,
Episcop.

pentru părţile de dincóce 18½ cr., pentru părţile de dincolo de Tisa 16 cr., ér pentru părţile de dincóce 15 cr.; pentru părţile de dincóce de muntele Craiului (Transilvania) 12 cr., pentru Croaţia şi Slavonia 15 cr., pentrn Budapesta 21½ cr., pentru Pojon 26 cr., pentru Caşovia 21 cr., pentru Timişóra 19½ cr., pentru Cluş 14 cr., pentru Sibiiu 15 cr., pentru Agram 21 cr.. şi în fine pentru Fiume 23½ cr.

* Pentru cetăţenii din Sibiiu cari ţin câni la casă, se face cunoscut, că dacă nu vor plăti darea recerută până la 15 Faur, se vor pune în aplicare dispoziţiunile statutului, referitóre la toţi posesorii de câni. Plătirea dărei se póte face la direcţiunea de poliţie înainte de prânz dela 11—12 şi p. m. dela 3—5 cu escepţiunea Duminecilor şi a sărbătorilor.

Insemnătatea bibliotecelor parochiale.

„Eu nu sum singur“ a ḑis un bărbat renumit arătând spre biblioteca sa.

În § 23 al statutului organic în punctul 17 se ḑice, că intre agendele comitetului parochial este şi acesta: „A infiinţa bibliotecă parochială spre inlesnirea cetirei cărţilor folositóre“.

Reintemeietoriul şi organisătoriul bisericei nóstre, marele Şaguna, cu spiritul seu prevedętoriu nu a putut să lase afară din opul seu măreţ — din statutul organic — o cestiune aşa vitală, cum este şi infiinţarea de bibliotece parochiale. A trebuit însă mult timp ca idea să se realiseze, ca literele fără viétă, aşedate pe hârtie, să devină o realitate cel puţin în parte până acum. Cei ce nemijlocit erau chemaţi ca să aplice şi să realiseze în acésta privinţă statutul organic, sau că nu au cuprins cu mintea lor de ajuns însemnătatea acestei cestiuni, sau că indiferentismul ori apoi comoditatea nu i-a lăsat a lucra pentru realisarea ei.

Dar nu e aci locul de reproşare; şi incă cu atât mai mult nu, cu cât lucrul deja s'a inceput. În unele parochii, bibliotecele parochiale sunt astăḑi fapte complinite. Un semn imbucurătoriu este, şi de bun augur, că vedem infiinţându-se bibliotece parochiale nu numai în comune cu o bună stare materială, dar şi la comune de munte, sărace. Se amintesc ací în trécăt tractul protopresbiteral al Zarandului, unde de 4—5 ani s'a infiinţat mai multe bibliotece parochiale.

Cestiunea — vorbind în termini parlamentari — e pusă la ordinea ḑilei. În unele despărţăminte ale „Asociaţiunei transilvane“ încă s'a lucrat şi se lucră pentru inmulţirea bibliotecelor poporale.

Se amintesc ací d. e. despărţământul Sibiiului şi altele. Va se ḑică realisarea şi infiinţarea bibliotecelor parochiale, ori vorbind cu un termin mai general de bibliotece poporale, preocupă pre toţi românii fără privire la confesiune.

Acésta trebue să ne umplă inima de bucurie, căci ori-ce suflet românesc trebue să se bucure, când o idee salutară ne preocupă pe toţi.

Dar să intru în meritul temei!

Ce sunt bibliotecele parochiale? Étă prima intrebare, ce ni se pune ca de sine, şi incă la locul prim. Sunt nisce colecţiuni de cărţi cu cuprins diferit, menite pentru folosul crestinilor — fără deosebire de secs — care aparţin uneia şi aceleiaşi parochii, fie aceea parochie gr. or. ori gr. cath. etc. Eu încât sciu, dacă biblioteca ar fi infiinţată, de cătră românii de ambe confesiunile, am putea o numí: biblioteca poporală română. Fiind in chiar cu ceea ce se inţelege sub bibliotece parochiale, sau mai general sub bibliotece poporale române; pentru care lucră despărţămintele, şi insaşi Asociaţiunea transilvană. Dar să trecem mai departe, să vedem ce insemnătate are, mai întâiu în general o bibliotecă, ca astfeliu se putem deslusí mai bine cestiunea din tóte punctele de vedere.

Un bărbat renumit, intrebându l cineva; cu cine se află? a răspuns: „nu sum singur“ şi arătă spre biblioteca sa.

În adevăr! O bibliotecă este o societate escelentă, cu carea 'şi petrece omul, cât voesce, şi cum voesce, se retrage din ea, când are voie, póte să i contraḑică acestei societăţi, şi póte să o apróbe, dacă ii vine la socotélă. In acésta societate, in societatea cărţilor de una suntem scutiţi, ea nu ne vatămă. Dacă i ai o carte bună în mână, nu poţi decât să profitezi, dobandind cunoscinţe noue, idei sublime, ceea-ce fórte cu greu aflí în societatea omeniior în timpul de aḑi, când mulţimea cu furie 'şi vede de interesele private, lăsând la o parte interesele comune, faptele măreţe.

Apuci o carte rea la mână, de a căreia conţinut nu te poţi insufleţí, o ţini cât vrei, şi o pui la o parte când iţi place fără ca să-ţi facă ea cevaşi obiecţiuni sau mustrări, pentru că nu ai fi tractat-o destul de delicat. Mai are cetitoriul şi acel favor, că cartea fiind rea, nu ţi impune ca să adoptezi, ce e tipărit în ea. Ea te lasă dară în bună pace, şi nu-ţi face forţă. Nu tot astfeliu se intêmplă, când ajunge omul la o societate rea; unde dacă nu poţi scăpa, trebue să mergi cu ea nolens volens. Scurt ḑis: insemnătatea unei bibliotece nu se póte contesta din nici un punct de vedere.

O bibliotecă ne prestéză cunoscinţe noue, ne dă îndrumări pentru vieaţă pe tóte terenele, ne ţine în curent cu spiritul timpului. Ea împreună trecutul cu presentul şi ne dă îndrumări pentru venitoriu.

Prin acésta suplinesce în mod escelent, ceea ce noi în societate cu fórte mari greutăţi am puté ajunge, ba unele lucruri ne ar fi imposibil a le cunósce, sau a auḑí de ele, décă n'ar fi bibliotecele, cărţile.

Bibliotecele folosite, ridică isvorul cultural atât al individului, cât şi a persónelor morale, ce le posed. In America, unde biblioteclee au luat dimensiuni nepomenite, în bătrâna Europă, ele au produs şi produc minuni.

Să vedem acum în special, ce însemnătate pot să aibă bibliotecele poporale.

In cele mai multe din scólele nóstre învěţământul e mai mult mechanic. Pré puţin se dedau elevii la cugetare, sunt mărginiţi pruncii, — înţeleg cei din despărţămintele superióre, — aprópe numai la ceea-ce se află în cărţile lor, şi de aci încolo nimic mai mult. Afli prunci, cari părăsesc scóla de repetiţiune, cari şi sciu de rost, catechism, istoria biblică, geografia şi câte tóte; dar dacă începi a discutá liber cu ei din ceea-ce li s'a propus; atunci veḑi cât sunt de mărginiţi. Causa la acésta e şi învěţătoriul, căci el nu a sciut să descepte prin propunerile sale, interesul spiritual în elev, nu i-a dedat a cugetá de sine. In multe casuri însă învěţăcelul, fiind mărginit la cărţile sale de scólă numai, nu a avut ocasiune a-şi lărgí orisonul cunoscinţelor sale, şi să-şi descatuşeze spiritul, carele s'a legat pré mult de carte.

Lipsa de bibliotece parochiale face pré mulţi elevi ca ei să rămână numai cu cele ce au învăţat în scoală, şi nu li se pune o basă solidă de aici, ca mai târḑiu ei de sine să-şi inmulţéscă cunoscinţele spre calea cetirei.

Nu se desvoltă din destul gustul de cetire cu elevii în despărţămintele superiori. Dar ce se ḑic eu? Chiar din gimnasiu es unii tineri, cari afară de manuale nu au cetit nimic. Aici firesce educătorii de profesiune pórtă tótă vina.

Bibliotecele parochiale sunt chemate deci primo loco spre a se da din ele cărţi acomodate elevilor mai înaintaţi spre cetire şi prin acésta a desvolta în ei încă de mici gustul de cetire.

Este un adevăr constatat, că la noi românii gustul de cetire încă e fórte puţin desvoltat. Adese vedem ómeni, spre ruşinea lor fie ḑis, cari au trecut prin scoli, că după-ce es în viaţa publică se rusticesc inatâta, încât póte numai despre esterior îi mai cunosci, că au învěţat şi ei ceva. Cu eşirea lor din scólă au incetat a mai cetí, a se ocupa mai departe şi pe urmă se trezesc mai cu nimic din ceea-ce au învěţat în scólă. Dacă întrebi pe astfeliu de ómeni parte eşiţi numai din scoală poporală, parte din gimnasii, pedagogii etc. că pentru-ce nu se mai ocupă cu cetirea? ţi răspund, că n'au cărţi, n'au jurnale. O mulţime mare, chiar din inteligința care e chemată nemijlocit a conduce poporul, nu cetesce nimic. Şi acésta negligință o escusă cu sărăcia, carea nu le permite a spendá anual câţi va floreni pe cărţi sau jurnale.

Acest motiv, cu care se escusă mulţi de pe la oraşe nu ar esista, sau cel puţin nu ar puté fi invocat, când ar fi în fie care parochie câte o bibliotecă parochială.

In locul al doilea deci, bibliotecele parochiale sunt chemate a desvoltá ulterior gustul de cetire în sinul unui popor, şi a i procura cunoscinţele necesare pentru tóte trebuinţele viieţii publice.

(Va urma).

Nr. 249/1889.

Proces verbal

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 4 Ianuariu, 1889 n.

(Încheere.)

Nr. 7. Direcţiunea despărţământului IX (Simleul-Silvaniei) substerne prin hârtia de dto 25 Decembre, 1888, Nr. 21 protocolul adunărei generale a despărţământului, ţinută la 6 August 1888 înainte şi după prânḑ în comuna Domnin, dimpreună cu suma de 55 fl. întraţi din tacse dela membrii ordinari. Din protocolul adunării se vede:

1. Că premiile stabilite în adunarea din anul 1887 s'au distribuit după cum urméză:

a) învěţătoriul din Basesci, Ioan Chira, a primit o vacă cu viţel;

b) învěţătoriul din Domnin, Ipate Todorén, a primit o scrófă cu 5 purcei;

c) învěţătoriul din Şimleu, Petru Longin, a obţinut premiul de 20 taleri;

d) învěţătorii Nicolae Macsim, din Hureḑ, Ión Oltén din Pereceiu şi Gavrilă Hossu din Crasna, a primit câte 10 taleri;

e) 32 elevi ai scólei din Domnin au primit cărţi, batiste, ghete şi recuisite de scris.

2. Că la formarea premiilor numite au contribuit:

a) G. Popu din Basesci cu o vacă cu viţel şi cu o scrófă cu purcei;

b) Dr. I. Nichita cu 20 fl. v. a.;

c) institutul „Silvania“ cu 20 fl. v. a.;

d) Alimpiu Barbolovici, vicariu cu 10 fl. v. a.;

e) Demetriu Coroian, protop. cu 10 fl. v. a.;

f) Andreiu Cosma, dir. cu 10 fl., ér restul l-a suplinit despărţământul.

3. Că s'au încassat cu ocasiunea adunării cu totul 60 fl. v, a. şi anume: 55 fl. dela membrii ordinari vechi şi noi, ér 5 fl. dela membrii ajutători; la cesti din urmă se adaugă şi suma de 18 fl. întraţi în decursul anului ca ajutóre.

4. Că s'a decis, că suma de 23 fl. întraţi dela membrii ajutători, să se lase la dispositiunea despărţământului pentru promovarea scopurilor culturale ale aceluia.

5. Că adunarea generală viitóre se va ţiné în comuna Tresnea, remânând, ca subcomitetul să ficseze terminul ţinerii. (Ex. Nr. 393/1888).

— Se adeverésce primirea sumei de 55 fl. v. a. cu aceea, că membrilor noi li se va estrada diploma numai după-ce vor fi obţinut aprobarea adunării generale a Asociaţiunei, şi vor fi răspuns şi tacsa pentru diplomă de câte 1 fl. Conclusul referitoriu la distribuirea premiilor, precum şi însemnarea celor ce au contribuit la formarea acelora, servesc spre plăcuta sciinţă.

Reţinerea sumei de 23 fl. pentru scopurile despărţământului se ia cu aprobare la cunoscinţă.

Nr. 8. Direcţiunea scólei de fete cu internat a Asociaţiunei substerne prin hârtia de dto 25 Decembre 1888 Nr. 321 procesul verbal al conferinţii corpului didactic dela 22 Decembre 1888. (Ex. Nr. 1/1889.)

— Spre sciinţă: Conclusele speciale luate la singuraticele puncte din procesul verbal numit, se vor comunica cu direcţiunea institutului.

Nr. 9. Au întrat la comitet tacse de membrii dela Filip George din Alba-Iulia 5 fl. pro 1888; Tămaş Nicolau din Grindu 6 fl. pro 1888., Dr. Moisil din Năseud 2 fl. 50 cr. pro 1888., Gregoriu Pletosu din Năseud 2 fl. 50 cr. pro 1888., Pap Stefan din Mihalţiu 5 fl. pro 1888., Butnariu Zosim din Braşov 5 fl. pro 1888., Bariţiu Jeronim din Sibiiu 5 fl. pro 1888., Tit Budu din Şugatag-sat 5 fl. pro 1889., Nicolau Frateşiu din Sânpetru 5 fl. pro 1888., Alimpiu Barbolovici din Simleu, Simion Aros din Simleu, Andreiu Cosma din Supurul de sus, Vasile Patcaşiu din Hotovan, Teodor Pap din Ortelic, Florian Ciocan din Ceh, Ioan Pop din Domnin, Michaiu Borbeiu din Ghiboa, Vasile Mica din Odorheiu, Vasile Ghetie din Cuceu, Vasilie Pap din Selsig câte 5 fl. pro 1888., Nicolau Marin din Bistriţa, Florian Ciocan din Ceh şi Ioan Pop din Domnin câte 3 fl. pro 1889.

— Spre sciinţă.

Nr. 10. Avêndu-se în vedere, că practica observată până acum de a se încassa tacsele anuale restante dela membrii ordinari ai Asociaţiunei prin mandate postale, trimise singuraticilor din centru n'a întimpinat consimţiul tuturor despărţémintelor Asociaţiunei, cerânduni-se din partea unora espres, ca să se menţină usul din trecut; avêndu-se în vedere, că prin aceea, că o parte mare din mandatele trimise ni s'au retornat, fără a fi fost onorate de cătră adresaţi, causându-i se astfeliu cassei Asociaţiunei numai spese; avêndu-se în vedere, că după unele din mandatele trimise ni s'a luat repert de timbru şi că recursul nostru în acésta causă a fost respins din partea locurilor competente, de unde va urma, că susţinêndu-se acésta practică şi în viitoriu, vom avé să ne aşteptăm la spese şi mai mari ca în trecut:

— Cassariul Asociaţiunei dl Gerasim Candrea, primesce însărcinarea a studiá lucrul şi a face comitetului la timpul seu propuneri relative la modalitatea, cum ar fi să se însărcineze On. Direcţiuni ale despărţémintelor să încasseze dênsele cât mai îngrabă restanţele de pe anul trecut 1888, pentru ca să-i fie comitetului posibil a stabilí definitiv lista membrilor ordinari cu tacsa anuală, şi pentru a se puté scí, cui e a se trimite în anul acesta fóia „Transilvania“ în conformitate cu conclusul adus în adunarea generală a Asociaţiunei ţinută în Alba-Iulia.

D. u. s.

G. Bariţiu m. p. preşedinte. Dr. *I. Crişian* m. p., secretariu II.

Verificarea acestui proces verbal se încredè dlor: Ioan Hannia, Parteniu Cosma, Ioan Popescu.

S'a cetit si verificat.

Sibiiu, în 5 Ianuariu, 1889.

Parteniu Cosma, m p. *Ioan Popescu* m. p. *Ioan Hannia* m. p.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Ianuariu, 1889.

Buda: 10 15 29 62 20

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9.54½	9.52
100 marce nemţesci	59.12½	59.10
London pe (poliţă de trei luni)	120.70	120.65

Nr. 567. [4] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei a doua din Porcești, protopresbiteratul gr. or al Avrigului, pe basa ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 25 Octobre 1888 Nr. 5389 B. prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie sunt:

1. Din fundaţiunea Filipiană în bani gata . . . . . fl. 75.—
2. Din fundaţiunea Aleman Clóje . . . . . fl. 10.—
3. Dela umblarea cu sfânta cruce în ajunul botezului și în ḑiua crucii dela circa 180 familii à 50 cr. fl. 90.—
4. Folosinţa pământurilor bisericesci . . . . fl. 150.—
5. Venitul dela sântele Pasci . . . . . fl. 25.—
6. Venitul dela molitvele de preste an . . . fl. 40.—
7. Venitul dela cununa anului . . . . . fl. 20.—
8. Stolele dela botezuri, cununii, înmormêntări, parastase, pomelnicile din postul mare, precum și dela alte funcţiuni preoţesci, statorite tóte în ședinţa sinodului parochial estraordinar din 2 Octobre 1888 dau un venit anual circa de . . . . fl. 212.—

Suma . . fl. 622.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-și substerne cererile concursuale instruite conform dispositiunilor statutului organic și regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 22 Novembre, 1888

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea, prot.

Nr. 506. [6] 3–3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Hașag, protopresbiteratul Mediașiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu și fênaţiu, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va solvi preotul contribuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.
2. Casă parochială corespunḑétóre, lângă care se află și supraedificatele necesare pentru economie.
3. Dela 75 familii câte una ferdelă nouă de cucuruz sfărmit.
4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.
5. Stola usuată în tract.

Tóte acestea computate la olaltă dau un venit de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acésta parochie au a-și asterne petiţiunile instruite conform stat. org. și regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaș, în 19 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Nr. 432. [10] 2—3

EDICT

Ana Lup gr. or. din Curciu, care de 18 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Mihailă Bârsă din Curciu, pribegind în lume fără a se scí ubicaţiuea ei, se citézá prin acésta, ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei se va pertracta și decide și decide și în absenţa ei.

Mediaș, în 10 Novembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului.

Ión Chendi,
administrator protopresb.

Nr, 672/1889. Vice-comite. [9] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrișului (prundului) de lipsă în anul 1889 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţinea prin oferte scrise și închise în **18 Februariu 1889 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în sala cea mică de ședinţă.

Se provócă deci toţi aceia, cari voesc a lua acésta întreprindere, a-și substerne ofertele lor vice-comitelui comitatului Sibiiu cel mult până la óra amintită a ḑilei deficte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu precum și telegramele întrate ori și când, nu se vor lua în considerare.

Pre cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile și timbrat după regulă e a se scrie désupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul și conspectul de împărţire, cari ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sĕ se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriș, pusă în conspectul de împărţire, care servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrișude furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formulariul de ofert, și conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot cetí respective primí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 19 Ianuariu, 1889.

Thalmann m. p,
vice-comitele comitatului Sibiiu.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10 59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8 59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroșeni	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroșeni	4.26
Baniţa	5.12
Crivadia	5.55
Pui	6.41
Haţeg	7.26
Streiu	8.14
Simeria	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistriţa

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureș—Ludoș

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6.05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5.38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 7. Sibiiu, Joi 19/31 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un telegram din Viena ne aduce deprimătórea scire, că **Alteța Sa ces. reg. principele de corónă Rudolf a încetat din viéță.** Telegramul sună astfel:

„Viena 30 Ianuariu. Din Meierling de lângă Baden, unde se dusese alaltăeri séra principele „de corónă Rudolf pentru o escursiune la vênătóre, ne vine sguduitórea scire, că Alteța Sa, probabil „în urma unei apoplecsie, fù răpit de o mórte repentină.“

Deprimați adênc de acésta tristă scire, în momentul acesta nu vedem cu ochii sufletului nostru alta, decât o durerósă consternațiune generală, pre carea o va produce casul cu totul neasteptat, nunumai la poporul loial, care întru tóte simte, speréză și se închină împreună cu noi, ci și la celealalte milióne de sudiți credincioși de prin tóte plaiurile și unghiurile monarchiei austro-ungare, cu cari noi am emulat totdéuna în credința și alipirea cătră preaînaltul tron, îmbrăcat acum în doliu.

Fie, ca sincera condolență generală, iubirea și devotamêntul credincioșilor sudiți sĕ pótă mângăiá inimele rănite ale preaînalților părinți și a preabunei consórte vĕduvite!

Defectele inspecțiunei în scólele poporale.

Succesul în scólele poporale depinde în mare parte și dela inspecțiunea, de care se fac părtașe scólele. Adevĕrul acesta recunoscut odată de toți pedagogii, a dat ansă bărbaților de scólă ca sĕ dea o insemnătate cuvenită acestei întrebări, că adecă este sau nu este de lipsă inspecțiunea scólelor și ea s'a resolvat cu aceea, că da, este de mare importanță pentru învĕțământ, ca el sĕ fie controlat și încă pe cât de cu bunăvoință, tot asemenea și cu stricteță. Premise aceste în general, legea de instrucțiune din anul 1868 a pus scólele sub inspecțiunea ómenilor scolari, cari la noi sunt comitetele parochiale.

Noi în scólele nóstre am mers și mai departe și am decretat, că parochul este totdeodată și director local al scólei și cu acésta am voit cuasi ca sĕ scutim pe învĕțători de a fi controlați de ómeni nechemați, ci cu totdeadinsul am voit ca preotul, ca om de carte, om de pricepere sĕ concurgă cu sfatul seu la imbunătățirea celor ce se țin de învĕțământ, acela sĕ fie de folos pentru generațiunile, ce le crescem și din cari au sĕ devină fiitori cetățeni.

Aceea ce noi am decretat este după impregiurările nóstre cea mai bună dispositiune, ce am putut risca, ca sĕ punem învĕțĕmêntul în mâna celor ce sunt și mai chemați sĕ ne facă serviții și pe acest teren, și avem multe locuri, unde dispositiunea acésta a fost încoronată de cele mai frumóse resultate. Escepțiunile însĕ nu pot fi luate de base, și durere, că escepțiuni trebue sĕ numim aceea ce ar trebuí sĕ fie regulă generală.

Scólele nóstre, trebue sĕ fim drepți, sunt pré puțin controlate de organele inferióre, concredute cu acésta afacere.

În scaunele scolare, și respective comitetele parochiale, devin aleși ómeni — așa cum îi află sinodul parochial: onesti, buni, morali, dar fără pricepere pentru viitórele trebuințe ale némului nostru, și prin urmare nici nu ne va prinde mirarea, dacă constatăm, că afară de esamenele de vară, rar se pomenesce ca un membru al acelei corporațiuni sĕ dea pe la scólă, sĕ dea mână de ajutoriu învĕțătoriului spre a și implini gréua lui sarcină, ci dacă cumva dă vre-unul, o face atunci, când bietul învĕțătoriu, silit de afacerile lui casnice și familiare absentéză, ca apoi sĕ-l pótă șicana cu arĕtări pe la inspectorul districtual și sĕ-i amărască ḑilele, și așa destul de amare.

Soiul acesta de inspecțiune este deci curat numai în detrimentul învĕțământului, este chiar periculos pe unele locuri.

Cu totului tot altmintrea este de a se privi inspecțiunea din partea parochului ca director local. Directorul local, după părerea nóstră, ar trebuí sĕ fie, dacă nu mai mult, dar cel puțin odată pe sĕptĕmână în scólă, sĕ asiste la prelegeri, sĕ laude și incuragieze pe elevii diligenți, sĕ dojenéscă pe cei leneși și renitenți, sĕ se pună în conțelegere cu părinții, sĕ-i facă atenți la defectele băeților lor, ca sĕ i țină în evidență, sĕ le pună la inimă ca sĕ le cumpere cărți și recuisite de scólă și în chipul acesta s'ar ridica scóle le nóstre la un nivel cu ale celorlalte popóre din țĕră, ca sĕ nu ḑicem, le ar întrece chiar și după 10—20 ani; dómne, ce frumóse fructe ar culege preotul, învĕțătoriul, națiunea, biserica, patria dela atari cetățeni impreteniți cu principiile morali crestine și și inarmați cu cunoscințele necesari unui econom dela țĕră.

Nu este comună, în care sĕ nu se afle și câte un om mai cu dare de mână. Preotul careși pricepe bine chemarea sa, va stărui ca atare om sĕ devină mecenatele băeților sĕraci, sĕ-i ajute cu cărți și cu vestminte și étă că se mai cultivă și un alt simț, cela al facerei de bine la locul ce trebue se lățesc și prind rădăcini afunde în inimile băeților simțemintele de caritate crestinéscă și atari simțeminte nobilitéză inimile, imblânḑesc pasiunile, produc armonia între cetățeni, fără care aḑi nu se póte face nici o ispravă nici în familie nici în parochii.

Acum sĕ fim drepți! Sĕ pornim dela un capĕt al provinciei nóstre metropolitane până la celalalt capĕt și sĕ dăm laudă lui Dḑeu, dacă aflăm 10% atari directori, cari 'și pricep așa chemarea, cum am aflat a indigitá mai sus; ér 90% durere nu dau pe la scólă, nu spriginesc pe învĕțătoriul, ba de se póte sub diferite preteste 'l șicanéză, și-l fac anume urgisit înaintea poporului.

Sacrificiile, cari le aducem pentru scóle nu vor da róde imbelșugate, până cei ce din natura lucrului au primit asupra lor de bună voie de a controla învĕțământul, de a fi învĕțătoriului de ajutoriu cu fapte ori cu cuvêntul nu și face datoria, și acésta este un adevĕr matematic ca ḑe dóuĕ ori doi patru.

A asteptá dela inspectorii districtuali lucruri mari, nu putem, până nu și vor face datorința inspectorii parochiali. În Holanda, țĕrișóră cu o populațiune de aprópe 4 milióne locuitori, sunt 3724 scóle și împărțită în 94 de cercuri scolari, vine pe un inspertor districtual 35—40 de scóle, cu îndatorirea de a le cerceta cel puțin odată în an, și fiind toți bărbați de specialitate, fie-care accentuéză în rapórtele sale, că numai acolo póte constata progrese, unde inspectorii locali 'și vĕd de trébă. Belgia, țĕrișóră și mai mică în ce privesce teritoriul, dar cu mai mulți locuitori și mai multe scóle sunt împărțiți inspectorii după cele 222 cantóne, și afară de acestia mai sunt și inspectori provinciali fără ca sĕ pótă face minuni acolo, unde organele comunale nu-și fac datorința, și de aceea accentuăm încă odată, că ar trebuí constrinși directorii locali la o mai încordată activitate, dacă e ca sĕ inflorésca și scólele nóstre vre-odată.

Acésta s'ar puté face dór mai cu efect dacă cronicele scolare s'ar purta în doue esemplare, dintre care unul ar trebuí trimis inspectorului districtual ca sĕ se convingă în fie-care lună, că cum și'a făcut organul parochial datorința, ér consistoriul prin inspectorii districtuali sĕ fie informat în acest respect.

Numai așa s'ar puté vedé, că cum stăm cu scólele și unde e de îndreptat și de dat mână de ajutoriu, ér până atunci tóte conclusele sinodale și congresuale în respectul acesta sunt litere mórte.

Revista politică.

In Polonia se inscenéză însemnate mișcări și între conducĕtorii polonilor domnesc érăși ideile revoluționare, prin cari cred ei, că-și vor puté câștiga independența într'un rĕsboiu, ce s'ar iví între statele vecine. De astă-dată se semnaléză scirea, că locotenența țĕrei din Lemberg a fost încunosciințată din mai multe părți de un apel al unui comitet revoluționariu. Apelul, care a fost trimis conducĕtorilor poloni cere conchemarea unui congres polon în o țĕră esternă. Ca obiect al desbaterei al acestui congres va fi: ținuta, ce va avé sĕ o observe națiunea polonă în casul unui resboiu între Germania, Austria și Rusia. Se dă cu socotéla, că în adevĕr apelul e redactat de emisari rusesci și întréga agitațiune este o operă a reuniunei de binefacere slave din Petersburg.

Convențiunea vamală a monarchiei nóstre cu România pare a fi intrat în o nouă fasă, în care șansele pentru încheerea ei sunt mai favorabile. Foile din România, deși ating întrécât acésta cestiune, totuși în Viena i se dă o mare însemnătate și foile vieneze nu încetéză a-și da părerile, făcênd însemnate declarări. Regimul român ar așteptá numai reîntórcerea în Bucuresci a consulului austro-ungar, cont. Goluhowsky, pentru a se începe per-

tractările cu tótă seriositatea. De basă la pertractări vor serví ideile desvoltate de ministrul de interne, principele Stirbey, cari sunt mai puțin aspre în condițiuni, ca ale fostului ministru de agricultură, Aurelian.

Desbaterea proiectului de lege pentru Africa-ostică a dat ansă la vii și vehemente discusiuni în parlamentul german. Deputatul Bamberger a vorbit cu multă însufleţire contra politicei coloniale, care numai desastre póte aduce Germaniei, ci o póte trage într'un conflict acut cu puterile interesante. Nici Germania nu va avé folos din acéstă politică, precum puțin folos are Francia în Tonking și și mai puțin Italia în Massuah.

Grelele rĕspunderi, ce s'au aruncat asupra capu lui cancelariului german, l'a silit în cele din urmă ca sĕ vorbéscă, accentuând, că nu prevede nici o opositiune din partea Angliei și că Germania a lucrat și lucră în bună înțelegere cu ea. De altcum principiul uman de a nimicí negoțul cu sclavii și a pune base desvoltărei culturale este mai presus de jertfele materiale. Cestiunea este de tot inteţitóre și jertfele, ce trebuesc aduse, sunt cu mult mai mari, decât după-cum s'a prevĕdut.

Cu tóte declarările principelui de Bismarck, to tuși e mare îndoélă, că Anglia nu s'ar uita cu ochi rĕi la politica colonială a Germaniei. Diariul „Nord Allg. Ztg", a reprodus o telegramă a coresponden tului din Londra, conform căreia regimul engles a hotărît ca contractul, după care nici o putere europénă sĕ nu aibă influință precumpănitóre în insulele Samoa și nici sĕ îndrăsnéscă a cercá după o astfeliu de influință, rĕmâne în vigóre și trebue respectat. Englitera și Statele-Unite sunt înțelese, că cele inscenate de comisarii germani în Samoa nu numai că nu atacă literile și spiritul acelui contract, ci totdeodată presentéză tot actul diplomatic de un lucru fără basă și fals.

Scirile sosite din Berlin pun in perspectivă o opositiune și mai puternică, decât care a fost până acum, și cu care va avé sĕ lupte în viitoriu cancelariul german. De cât va timp nu se vorbesce decât de o întrunire, ce a avut loc la comitele Waldersee, care érăși a început a lucrá contra politicei lui Bismarck. La acéstă adunare s'au aflat de față cei mai cu influință bărbați și toți au recunoscut influința cea mare, ce o are Bismarck asupra impĕratului, făcêndu-l responsabil pentru cele petrecute în timpul din urmă din causa influinții sale prea mare la curte. S'a hotărît a se lucrá prin tóte mijlócele, asupra impĕratului pentru a se opune pe viitoriu ideĭlor cancelariului. Agitațiunea antibismarciană promite a luá proporțiuni serióse, căci este susținută din tóte părțile dela curte. Chiar și impĕrătésa bĕtrână, Augusta, și norile sale au luat o parte din rolul conducĕtoriu al politicei antibismarciane!

Popularul general al francesilor, Boulanger, a umilit deocamdată érăși pe tóte partidele republi cane. Din lupta cea mare și grea la alegerile din despărțământul Senei a eșit învingetoriu cu o maioritate covêrșitóre, precând candidatul republicani lor, Jaque, abia a întrunit 162.590 voturi, față cu generalul, carele a întrunit 244.070. In tot decursul luptei s'a observat o ordine și o liniste neasteptată. Din incidentul victoriei, ce l'a raportat generalul, cabinetul se clatină și Floquet a și anunțat in o conferință sub presidența lui Carnot, că e gata sĕ demisioneze cu toți colegii sei, dacă se crede, că prin demisionarea cabinetului s'ar înlătura greutățile, ce se prevĕd. Se vorbesce chiar, că Kampenon va fi chemat pentru formarea noului cabinet. In Berlin și Londra victoria generalului a pricinuit o impresiune deprimătóre.

Din desbaterile asupra proiectului militariu.

În ședința din 26, după-ce vorbiră încă: Országh, Petrich și Meszlényi, finindu-se desbaterea generală asupra proiectului, luă primul cuvênt de încheere ministrul honvedimei Géza Fejérváry și dise, că dela început spune, cum-că nu se va ocupa cu vițuri, ci va vorbí numai curat la obiect. Că întrerupĕtorii vorbesc de patriotism — dise ministrul — și 'l privesce ca și un monopol, sciu, că și cunoscința limbei o vor ținé de un monopol însĕ, n'am sciut-o până acum. (Aprobări în drépta). În celelalte admit bucuros corecturi. Am auḑit în decursul desbaterei și insinuațiuni și urgie. (Larmă în stênga estremă). La cele din urmă nu rĕspund, căci ele se reflectéză asupra acelora, cari le au întrebuințat. (Strigări din stênga estremă: Ministrul president le-a întrebuințat! — S'auḑim, s'auḑim! în drépta). După vorbirile auḑite s'a mai întărit convingerea mea cu atât mai mult....

Efectivul de pace nu sufere nici o schimbare, cheltuelile remân acelea-și, efectivul armatei însĕ se schimbă într'acolo, că se statorésce numĕrul de 800.000 ómeni, care până acum a fost numai fictiv, numĕrându-se la contingentul de recruți și alte elemente, precum: preoți, învĕțători etc. Sporirea contingentului de recruți nu învólvă nici sporirea efectivului de pace și nici a cheltuelilor, dar asigură efectivul armatei, după-cum s'a intenționat prin legea veche, despre care se póte ḑice, că acum s'a făcut un pas însemnat înainte.

În § 14 al proiectului nu vĕd nici o nimicire a constituțiunei. Asta a declarat o ministrul președinte. (Strigări din stênga estremă: Ve mulțămim.) Și eu o am declarat clar și în un mod cu totul nedubios... (O voce din stênga estremă: Szilágyi a declarat-o mai bine! — Strigăte din drépta: Pentru-ce nu tăceți? — Strigăte tumultuóse în stânga estremă: Voi sĕ tăceți! — Strigări în drépta: La ordine, la ordine!)

Presidentul (sună): Nu ve amestecați, nu-i ajutați, dl ministru va spune, ce are de spus. (Aprobări în drépta).

Bar. Fejérváry: Dl Szilágyi a ḑis, că nu putem înțelege §§ logic și gramaticesce altcum, cât timp stabilirea contingentului de recruți nu se contempléză a se lega pe un timp hotărît, ci pentru totdeuna. (Așa e! în stênga). Poftiți deci a-mi arĕta acésta afirmațiune din tecstul proiectului. (Ilaritate în stênga. Așa e! în drépta.) Szilágyi pare, că s'a rătăcit prin proiect. Trebuia sĕ umble prin proiectul, ce l'a presentat comisiunea și afla calea mântuirei. (Aprobări vii în drépta.)

Ministrul arĕtă apoi, că și insinuațiunile și hulele ridicate pentru dreptul de a votá contingentul recruților și asupra reservei de întregire sunt neîntemeiate. În privința voluntariatului a ḑis, că espunerile sale au în vedere pe deoparte a umplé locurile góle de oficeri, pe de altă parte a îndemna tinerimea a se dedica acestei cariere. Noi am făcut din 1868 esperințe, că puțini se anunță pentru depunerea esamenului, și că-și țin de onóre a nu se supune esamenului. (Mișcări în șirurile opositiei), ba a oprí și pe alții dela depunerea esamenului. (Larmă în stênga. — O voce: Așa ceva n'a obvenit!) — Ceea-ce vorbesc eu, e adevĕrat, o pot afirma ori și când. (Aprobări vii în drépta.) La început voluntarii au fost primiți cu tótă prevenirea. (O voce în stênga: Da, Stefan Tisza!) Și opositionalii! (O voce: Vadnay! Ilaritate în opositiune.) Acésta bună dispositiune a trebuit sĕ se nimicéscă odată de aceia, cari nu s'au supus și cari n'au lăsat pe alții sĕ se supună esamenului. În limba germană n'au voit sĕ se supună! A devenit însĕ deputatul Revicky german, căci a depus esamenul în limba germână?!

Revicky: Értă, eu n'am făcut de loc esamenul. (Éljenuri vii și aplause în stênga estremă. Larmă.)

Bar. Fejérváry: Rog sĕrbătoresce pe dl deputat a me scusa, căci am greșit. (Ilaritate în drépta). Mai sunt însĕ și alții, cari au făcut esamenul, dar n'au devenit germâni. Eventualul al doilea an urmăresce un scop duplu: Întâiu, că face presiune pentru a depune esamenul de oficer. (O presiune cu prav de pușcă! în stênga!) Al doilea scop e, că dacă nu fac esamenul, cel puțin devin sub-oficeri bine instruați. (Strigări în stênga: Spre greutatea părinților!) Părinții n'au sĕ supórte pentru asta nici o greutate, căci acei voluntari vor petrece anul al doilea în casarmă pe spesele statului. (Larmă în stênga.)

S'a esperiat mai departe în decurs de 20 ani, că voluntarii, sĕ depună esamenul principial, ḑic principial, în limba germană. (Strigări din opositiune: principial?) Accentuez principial, căci nu ne putem abate încât basa limbei de serviciu sĕ nu o luăm în considerare. (Strigări din stênga estremă: Aici e buba). La obiectele mai grele se póte folosí limba maghiară. Nu póte fi deci vorbă de germanisare. La 20 Iuniu 1848 s'a înaintat parlamentului din partea lui Mészáros Lázár un proiect de lege despre instruarea de oficeri, care pretindea cunóscerea temeinică a limbei germâne. Noi nu cerem atâta. (Aplause vii în drépta, — larmă în stênga și strigăte: Atunci se pertracta despre o scólă ungară pentru oficeri!) Da, și totuși se pretindea cunóscerea temeinică a limbei germâne. (Larmă în stênga estremă) Resping afirmațiunile, că prin proiect s'ar intenționa un absolutism militariu, s'au că ar transpira din paragrafii acestui proiect așa ceva (Strigări din stênga estremă: e ușor a respinge). Resping și acésta învinuire. (Ilaritate în stênga estremă). S'a întêmplat la învocarea lui Deak. Dar Francisc Deak a fost atât de înțelept, încât totdéuna se scia folosí de împregiurări și resonul politic nici când nu l'a perdut din vedere (Aprobări vii în drépta.)

Contele Eug. Zichy: N'a fost vorba despre nimicirea dreptului! (Așa e! în stênga.)

Bar. Fejérváry: Nici aici nu se tractéză despre nimicirea dreptului. Nu trebue sĕ uităm, că popórele monarchiei au fost concentrate de sórte printr-o iscusință mosaică. Așa e! în drépta). Aceste popóre trăesc în pace și linisce unele lângă altele. (Mișcări în stênga estremă); prin sădirea culturei naționale în armată, s'ar sămêna sîmburile disunirei între diferitele corpuri ale armatei.

Opositiunea a afirmat, că între spiritul, ce domnesce în corpul oficerilor și al soldaților e deosebire, și că spiritul oficeresc e urgisit de feciori (E drept! în stênga). Asta nu-i adevĕrat, căci soldații de rênd sunt dela 25—30 de ani sub acei oficeri, sub cari au servit. (Miscare și strigări în stênga: pentru oficerii maghiari).

Kol. Thaly: mulți au fost puscați în anul 1859. (Larmă).

Bar. Fejérváry: Dacă dl deputat Kol. Thaly ar fi fost acolo, și-ar fi primit partea (Ilaritate în drépta. Gab. Ugron: Ce fel de armată e, dacă nu-i nici maghiară, nici cehă și nici polonă? Strigări în stênga estremă: cosmopolită, un mixtum compositum! Mișcări în drépta. Larmă. Strigări: S'auḑim). Armata este apĕrătoriul legitim al statului austro-ungar, ea are cea mai sfântă datorință a apĕra interesele tronului. (Aprobări vii și aplause furtunóse în drépta). S'a esperiat, că servesc oficeri strĕini la regimente maghiare. De ce nu servesc însĕ maghiarii? Fiind-că și atuncia, când e sĕ se depună numai esamenul de oficer în reservă și mormăiți, desmêntați pe tineri a-l face; și numai opositiunei se atribue, că tinerii se feresc de a îmbrățișá cariera militară. Maghiarul sĕ servéscă și în armată la locul ce-i compete. (Aprobari în drépta — Acuma-i un sclav! în stênga!)

Dl Kol. Thaly mi-a reflectat de multe ori, că am pensionat pe Mariassy, căci el a pretins acésta, eu însĕ îi mai spun, că însuși dl Thaly nu corĕspunde întru tóte datorințelor patriotice și națiunei.

Kol. Thaly: Te provoc a mi-o dovedí!

Bar. Fejerváry: Eu pot serví cu fapte. (Strigări alărmătóre în stênga estremă: La ordine! Președintele sună! Am afirmat, că Thaly nu-și împlinesce întru tóte datorințele cătră patrie și națiune.

Paul Hoitsy: DTa servesci în o armată germână, nu da deci nimenui lecțiuni de patriotism. (Larmă. Președintele sună!.)

Bar. Fejérváry îmi demunstru afirmațiunea: Dl deputat nu s'a îngrigit pentru înmulțirea națiunei.

Kol. Thaly: Și Francisc Deak și Ludovic Tisza au avut greșelile acestea.

Bar. Fejérváry: N'a grijit dl deputat, căci ca ne însurat n'are nici un copil (Ilaritate în drépta, miscare în stênga. Strigări: asta n'o putem auḑí. Mulțime de deputați opositionali 'și părăsesc locurile).....

Nu-i lucru ușor a vorbí despre armata, ce o formézĕ o mulțime de naționalități, trebue sĕ vorbim cu sânge rece și cu mare iscusință politică, nu putem pune pondul numai pe o naționalitate, și când în ajunul rĕsboiului celui mai apropiat s'ar ventila cestiunea naționalităților, trebue a o suprima îndată, căci numai la peire ne-ar duce certele. (Aprobări în drépta) Contele Zichy observă o ținută sublimă, dar dela sublim până la la ridicol e numai un pas. (Cont. Zichy. Nu ne da lecțiuni!) Și d-vóstră mi-ați dat! Recomând proiectul. (Aprobări furtunóse în drépta, aplause și éljen-uri)

Varietăți.

* (Doliu.) Ca un trĕsnet amețitoriu a cutrierat eri séra pela 6 óre prin tóte clasele locuitorilor cetății nóstre scirea telegrafică despre mórtea repentină a Alteței Sale principelui de corónă **Rudolf,** care a produs o uimire și consternațiune generală. Detaiuri nu avem despre acésta lovitură neasteptată, și scirea telegrafică este ținută în termini mare parte lipsiți de claritate. Casul trist însĕ în sine nu mai este obiect de îndoială; flamurile negre, ce se plécă doios pe edificiile publice ale cetății nóstre, ne vestesc destul de elocuent, că monarchul și monarchia se află în doliu.

* (Audiență.) Maj. Sa monarchul nostru a primit mai întâiu în audiență dintre membrii dela opera de curte pe renumita cântărétă română, Agata Bârsescu.

* (Cas de moarte.) Nestorul protopresbiterilor nostri din archidiecesă, P. O. D. Sabin Piso, protopresbiter al tractului Giógiu II, a suferit în ḑilele sale de adênci bĕtrânețe grea lovitură. Iubita și credinciósa sa consórtă *Elisabeta* n. *Cologi*, în etate de preste 70 de ani, a părăsit cele pământesci, trecênd Luni în 16/28 a curentei la cele eterne, și lăsând pre iubitul seu soțiu, și pre numeroșii fii, nepoți și strănepoți în mare doliu.

Rĕposata a fost un model de soție, de mamă și de creștină ortodocsă. Primésc întristata familie sincera nóstră condolență, ér rĕposatei sĕ-i fie țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată.

* (Din dieta ungară.) Camera din Budapesta a primit proiectul de lege militariu în general cu 267 voturi în contra 146. Deputații Iuliu Horváth, Iuliu Miklos și contele Dominik Teleki au eșit din partidul liberal. Iuliu Horváth și-a dat totodată demisiunea de vice-președinte al dietei. În decursul vorbirei, ce o a ținut prim-ministrul s'au întêmplat scene turbulente ne mai pomenite. Partidele stau față în față, ca cei mai neimblânḑiți dușmani. În Budapesta domnesce o mare agitațiune. Scirile, ce sosesc din provincie semnaléză mari mișcări și adunări de popor, cari protestéză energic contra proiectului de lege.

* (Stipendii.) Ministrul de culte și insrucțiune a publicat 4 concurse de câte 150 fl. pentru studenții de gimnasii ori scóle reale, născuți în fosta graniță militară bănățénă și lipsiți de mijlóce materiale; ér de 100 fl., pertru un student dela gimnasiul din Panciova. Reflectanții sĕ și înainteze suplicele până la 15 Februariu respectivelor direcțiuni scolare.

* (Generalul Boulanger și bursa). Alegerea generalului Boulanger în departamentul Senei a avut o influință deprimătóre asupra bursei. Bursa observă o ținută reservată, căci nu se scie încă ce va mai provoca acésta alegere și în camera din Paris.

* (Din camera României.) Camera a reales pe dl Catargiu de președinte, după ce s'au făcut mai multe pacturi între junimisti și conservatori. De vice-președinte, în locul deputatului Blaremberg, care a presentat proiectul pentru reconstruirea porturilor france, s'a ales dl Pake Protopopescu. Socialistii fac mare propagandă și provócă mari mișcări printre țĕrani. Blaremberg e în fruntea mișcărilor.

* Constituirea societății academice „România Junĕ“ din Viena: Ioan Papanicol, Drd. med. president; George Stolojan, stud. fil. vice president; Nicolae Macsim, stud. techn. secretariu I; Vasiliu Tibinca, stud. med. secretariu II; I. Gr. Țăran, student med. cassariu; Constantin Galin, stud. med. controlor; Ioan Scintilla, stud. forest. bibliotecar și econom.

* (Cavalerii de cai.) Gendarmăria din Nocrich a întâlnit trei cavaleri pe cai infocați și plini de spume. Unul din Cincul mare, altul din Țichindél și al treilea din Nucet. Neputându și însĕ cavalerii legitima caii, pe cari călăriau, au fost puși în cătuși și încuartirați la judecătoria din Nocrich.

* (Comerciul Englitereiîn 1888.) Importațiunile atât din ecsterior cât și din coloniile britanice au atins în 1888 o valóre de 386,582,026 lire sterline, în aumentare cu 24,617.015 lire asupra anului 1887.

Mărfurile esportate din Englitera s'au urcat la 233,733,937 lire sterline în urcare cu 12,319,752 lire asupra esportațiunilor din 1887.

* (Dorința ceadin urmă.) O femee tinĕră, fórte elegant îmbrăcată, se aruncà în ḑiua de 18 a l. c. în canalul orașiului Tulusa. Nenorocita cu tóte sforțările date, n'a potut fi scăpată; după multe cercetări nevoióse, cadavrul ei fù găsit. Ea era soția unui funcționariu înalt. Înnecata, fù adusă în casa bărbatului ei. Pe masă se găsì o scrisóre, parfumată și elegantă, în care ea justificà mórtea ei pentru-că croitoriul i-a stricat o rochie de bal, cu care a trebuit sĕ se ducă la bal în aceea sĕră.

La sfĕrșit d-na Maronet rógă pe bărbatul ei, ca cel puțin hainele-i de înmormêntare sĕ fie confecționate de un croitoriu mai bun.

Étă o dorință cu totul originală, dacă dorință o putem numí!

* (Legea pentru încurăgiarea industriei naționale.) Cetim în „Curierul Finanțiar“ din Bucuresci. Dl inginer Beleș, care e însărcinat de ministeriul industriei, comerciului și domeniilor sĕ cerceteze dacă fabricile din țĕră, cari se bucură de avantagiele legei pentru încurăgiarea industriei naționale, continuă a fi în condițiunile cerute, a constatat, scrie „România Liberă,“ până acum cu mulțămire, că fabricele din valea Prahovei nu numai că sunt încă în condițiunile legei, dar că fac chiar progres.

Bibliografic.

„*Eticheta*“ studiu social, prelucrat după autori strĕini cu luarea în considerațiune a împregiurărilor nóstre sociali, de Iosif Ioan Ardelén, paroch gr. or. Arad, 1889. Cuprinsul: „Eticheta în secuIii trecuți.“ — „Maniera bună ca înțelepciune a vieții.“ — „Despre lipsa manierei bune.“ — „Tipul manierei bune.“ — „Domnul.“ — „Dómna.“ — „Originea cuvêntului „etiquette“. — „Despre purtare.“ „Despre presentare“. — „Ținuta.“ — „Despre imbrăcăminte.“ — „Florile și însemnătatea lor.“ — „Despre scrierea epistolelor.“ — „Despre căsătorie.“ „Despre economia casei.“ — „Despre botez.“ — „Despre ospitalitate.“ — „Despre petrecerile publice.“ „Despre petrecerile de véră.“ — „Despre doliu.“ — „Eticheta internațională.“ — „Diverse.“ — „Adaus.“ „Încheere.“ — Acéstă broșură bogată și necesară multora se vinde cu prețul de tot moderat de 60 cr. Venitul e destinat pentru reuniunea femeilor române din Arad și provincie!

— „*Candela*“ fóie bisericéscă literară Nr. 1. I. Ianuariu 1889. Anul VIII. a apĕrut cu următoriul cuprins românesc: Istoria catechumenatului crestin. — Omiliele sântului Ión Chrisostom la epistola cătră romani. — Din cartea din Snagov tipărită de George Radovici în a. 1700. — Predică despre iubirea vecinului. — Cronică. —

Abonrmentul se face la administrațiunea jurnalului. Prețul pentru Austro-Ungaria e 4 fl. pe anul întreg și 2 fl. pe jumĕtate de an pentru România și alte țĕri e 12 resp. 6 franci.

Insemnătatea bibliotecelor parochiale.

„Eu nu sum singur“ a ḑis un bărbat renumit arĕtând spre biblioteca sa.

(Încheere.)

Bibliotecele parochiale mai au și aceea-și însemnătate, că de ele sĕ pot folosí atât cei sĕraci, cât și cei bogați.

Nu fie-care om posede avere, ca sĕ-și pótă forma o bibliotecă, sau și dacă posede, nu fie care scie sĕ alégă din literatură ceea-ce e folositoriu pentru dênsul. Ceea-ce nu póte face o persónă privată pot sĕ facă persónele morale, corporațiunile, tare ușor. Și nu ar fi nici un lucru greu a vedé înființate bibliotece parochiale în cele din urmă sate. — A spendá anual câți va floreni pentru cărți este posibil pentru ori ce comună parochială, numai ómeni cu inimă, și cari sĕ se intereseze de progresul poporului sĕ nu lipséscă. Ce nu póte face unul, pot face mai mulți împreună. Cruceriu cu cruceriu pus împreună ne dă florinul, tot astfeliu și cu bibliotecele parochiale. Mulți ómeni, multe pot face, dacă e voință. Dacă ómeni privați jertfesc cu sutele de floreni pentru cărți, de ce sĕ nu pótă jertfí o comună?

Bibliotecele parochiale, ar da un impuls mai mare privaților a se interesá de literatură. Pentru-că dându-ni-se ocasiune a cetí și a cunósce o carte, ușor se póte nasce în om dorința de a o posede.

Tot astfeliu și cu jurnalele. Cetind astăḑi, cetind mâne, așa se desvóltă gustul de cetire, și odată desvoltat este și el o patimă, însĕ nobilă, cum am numi-o, pe carea ar trebuí sĕ și o însușéscă fie-care om, care scie cetí și scrie.

Bibliotecele parochiale ar fi, și sunt unde s'au înființat — un sprigin puternic al literaturei nóstre. Sunt peste 2000 comune române, în cari ar puté sĕ esiste câte o bibliotecă. Dacă aceste bibliotece din an în an s'ar sporí, atunci autorii nostri — mulți puțini — câți avem, nu ar trebuí sĕ aștepte cu ḑecile de ani până le trec opurile, — care nu ar trebuí sĕ lipséscă din nici o familie.

Ce sprigin puternic ar fi bibliotecele parochiale, și pentru tinĕra nóstră ḑiaristică, carea cu rară abnegațiune jertfind vieți de ómeni, lucră pentru drepturile și conservarea intactă a vieții nóstre naționale!

Prin înființarea bibliotecei parochiale poporul nostru ar fi totdeuna în curent cu spiritul timpului și astfeliu am puté progresá cu pași mai repeḑi.

Bibliotecele parochiale — sunt un mijloc eficace pentru conservarea simțului și a limbei românesci.

Se scie, că dintre români, mulți cercetézà până sunt mici scóle strĕine, unde se lucră din tóte puterile pentru desnaționalisarea nóstră. Nu aud vorbă română, nu cetesc românesce până sunt în scólă nimic. Educațiunea le este strĕină cu totul și mulți simțesc mai mare atragere cătră limba ce au învĕțat o în scólă, decât cătră limba lor maternă. Consciința națională s'a têmpit în ei. Cu deosebire o pățesc fetițele nóstre, care cercetând scóle strĕine, când revin în familie sunt strĕine de acésta. Am auḑit în acest an un funcționariu român plângêndu-se, că fetițele sale dela un institut strĕin îi scriu acasă, că ele nu i pot cetí epistolele românesci — sĕ le scrie ungurésce!

Este sciut, că educațiunea din familie prin instrucțiunea și educațiunea de scólă póte sĕ sufere unele schimbări, și încă tocmai contrari așteptărilor nóstre.

Tinerimea crescută în scoli însĕ revine în familie. Dar aici totul e românesce, lipsesce însĕ familiei o bibliotecă. Ce e de făcut? Aici bibliotecele parochiale sunt un ajutoriu eficace spre a paralisá influințele stricăcióse ale crescerei din scólă. Prin cărți bune, cari noue nu ne lipsesc, ușor putem redá familiei, națiunei, ceea-ce este a ei.

Cât pond se pune pe bibliotece poporale, se vede din activitatea febrilă, ce desvóltă „kultur egyletu rile.“ Ele au luat mĕsuri și unde studiază tinerimea română chiar pe sate, au înființat pe lângă institutele de învĕțămênt bibliotece, ca astfeliu mai cu succes sĕ pótă lucrá asupra tinerimei nóstre.

Și apoi óre numai noi sĕ nu vedem însemnătatea bibliotecelor? Sĕ nu fie atâta putere în corpul nostru, încă june, ce sĕ ne putem ajuta la timp?!

Fiind cunoscută unui popor literatura sa, prin acésta consciința națională câștigă în forță, și un atare popor nu este espus perirei. Fără bibliotece parochiale însĕ, poporul nostru nu va puté ajunge nici odată cu atâta ușurătate, la cunoscința literaturei sale — și prin urmare consciința națională va fi ținută vie numai prin limbă, datine, port etc. Trecutul și presentul unei națiuni e depus în literatura sa. Bibliotecele parochiale sunt chemate a aduná la un loc acésta literatură.

După-ce am vorbit în destul despre însemnătatea bibliotecelor parochiale, sĕ vedem, ce cărți are sĕ cuprindă o bibliotecă parochială?

La acésta întrebare nu putem rĕspunde decât în general, fără a ne dimite la specialități.

1. Primo loco, cărțile din o bibliotecă parochială au sĕ fie scrise în limba română.*) Cu privire la cuprinsul cărților sau jurnalelor, de sine se înțelege, că nu trebue sĕ dăm banii pentru ori ce op sau jurnal.

*) Escepțiunile au sĕ fie rari.

Relativ la acésta Kellner ne dă următórea îndrumare: „Fie care carte ori jurnal, care ne lărgesce orisontul spiritual, care ne face sĕ pătrundem mai afund în sciințe, care ne încălzesce inima pentru Dḑeu și binele omenimei, care ne cultivă simțul pentru tot ce e nobil, care-l face pe om mai destoinic pentru traiul vieții — fie aceea carte scrisă pentru popor ori nu, merită ca sĕ o cumpĕrăm“.

La tótă întêmplarea va trebuí sĕ se țină cont și de critica, ce s'a făcut asupra cutărui op, sau apoi de judecata ómenilor competenți. Chiar de aceea va fi consult ca inainte de a procura o carte sau un jurnal pentru biblioteca parochială, dacă învĕțătoriul, ori preotul nu o cunósce mai de aprópe, sĕ se informeze dela un om competent

Nu trebue sĕ uităm, că sunt cărți cu title atrăgĕtóre, cari pot sĕ fie un venin pentru popor. Amintesc ací d. e. Halinia (1001 de nopți), după carea se întrébă așa de des; apoi broșurelele, ce se ascund sub numele Bocaccio etc. etc.

De recomandat sunt în locul prim cărțile de un cuprins istoric. Ministrul fost, Sturza, la o ocasiune a ḑis: „Când biblia și istoria nóstră națională, vor pĕtrunde în fie-care casă română și vor fi cetite de fie-care cărturariu, vom vedé reînălțêndu-se gloria română“.

In locul al doilea sunt de recomândat, studiile etnografice, făcute asupra poporului nostru, literatura poporală cu deosebitele ei specii, cărțile de educațiune.

In locul al 3-lea vin cărțile, cari ne dau indrumări practice pentru viață d. e. cărți de agricultură, pomologia, apoi cultura, schițe de călĕtorii, novele, romane istorice etc. etc.

Atragênd atențiunea sinódelor nóstre parochiale, ce se întrunesc, asupra înființărei de bibliotece parochiale nu pot a nu me adresa cătră învĕțătorii nostrii, reflectând asupra cestiunei că: trebue sĕ se pună mare pond în scólă pre desvoltarea gustului de cetire; pentru-că altcum bibliotecele parochiale și dacă se vor inființa, nu va scóte nime din ele cărți spre cetire, și banii dați pe ele nu vor aduce róde. Sĕ ne zacă mai mult la inimă înaintarea poporului, și atunci vom și lucra ca elevii sĕ aibă atragere cătră carte, cătră cetire, și după-ce es din scólă.

Insiși învĕțătorii și preoții au sĕ fie modele în asta privință. Ei și sunt chemați în locul prim a pune basă la bibliotecele parochiale. *Iuon.*

Loterie.

Mercuri în 30 Ianuariu, 1889.

Sibiiu: **36 53 80 45 3**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Ianuariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 56½	9.52
100 marce nemțesci	59.22½	59.15
London pe (polită de trei luni)	120.80	120.75

Nr. 1271 [10] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Merghindél, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 67 familii române câte o mĕsură vechie à 16 copuri à 1 fl. fac.	fl.	67.—
2. Dela 31 familii neuristice à 50 cr.	fl.	15.50
3. Folosirea porțiunei canonice	fl.	200.—
4. 98 familii câte una ḑi de lucru computate à 50 cr.	fl.	49.—
5. Dela înmormêntări și sĕvêrșirea sântelor taine a botezului, cununii și a altor funcțiuni de preste an	fl.	69.12
Suma	fl.	400 62

Doritorii de a ocupá acéstă parochie au a-și subșterne cererile concursuale instruite conform dispositiunilor statutului organic și a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szt. Agotha) până la terminul susindicat.

Informațiuni despre starea acestei parochii se pot da mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita, 15 Decembre, 1888.

In conțelegere cu comitetul parochial. oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḍiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scóă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manualul aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i apreți scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul introducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religióșă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 2—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 8. Sibiiu, Sâmbătă 21 Ianuariu (2 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 692 Pres.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Inainte de a-și face acest cerculariu al meu cursul seu ordinariu, iubitul cler și popor archidiecesan va fi primit deja pe alte căi scirea deprimătóre: că Alteța Sa ces. regéscă, principele nostru de coróna, clironomul dinastiei Habsburgice, archiducele *Rudolf*, în urma unei lovituri de apoplecsie a încetat din viéță Mercuri, în 18/30 Ianuariu a. c. diminéța între 7 și 8 óre, în castelul din Meierling lângă Baden, în etate trecut de 30 de ani.

Pětruns până în adêncul sufletului de durerea, care acest incident prétrist și neașteptat o a produs de sigur în inimile tuturor cetățenilor credincioși patriei și monarchului seu, vin din posițiunea mea de archipăstoriu sufletesc nu ca să pun în vedere iubitului cler și popor mărimea perderii, ce o avem toți din acest cas sguduitoriu, căci acésta perdere mare o cunóscem, și încă mai mult de cât o am cunósce, o simțim toți de o potrivă în sufletul nostru: ci vin să caut a întruní pe toți ai mei într'o lucrare, carea ar fi cea mai bună pentru a ne manifestá în acest cas deprimătoriu, ca ele mente și corporațiuni bisericesci pururea credincióse dinastiei, simțemintele nóstre loiale, nealterabile.

In scopul acesta me adresez către onorabilele oficii protopresbiterale, și prin ele către întregul iubit cler și popor archiediecesan, recomêndând atențiunei tuturora următórele svaturi și îndrumări archieresci:

1. Până după înmormêntarea înaltului decedat, în fie-care ḑi diminéță și la amédi să resune câte un pătrariu de óră tóte clopotele bisericilor nóstre; ér pe edificiile publice: biserici, scóle, case parochiale și alte institute bisericesci, câte un steag negru să vestéscă casul trist și condolența generală.

2. În ḑiua înmormêntării, carea probabil va fi Marți în 24 Ianuariu (5 Februariu) a. c. să se celebreze în fie-care biserică sânta liturgiă cu ecteniile acomodate pentru odichna sufletului repăusatului archiduce, principe de coróna Rudolf, la carea funcțiune să asiste nunumai capii familiilor de ambele secse și adulții lor, ci și tinerimea scolară absolvată pentru aceea ḑi întrégă dela órele de instrucțiune.

3. Sâmbătă, în săptămâna procsimă, eventual în ceea laltă, să se celebreze în fie carea biserică parastas solen pentru sufletul înaltului decedat, la care anume să fie invitate și autoritățile locale.

4. Să se întreprindă, unde numai se póte, sub conducerea comitetelor parochiale colecte benevole pentru înființarea unui fond destinat anume intru memoria inaltului decedat, pentru sprigirea culturei tinerimei nóstre scolare prin stipendii periodice sau prin altfel de ajutóre mai mici séu mai mari, după împregiurări.

Étă un moment nou, trist cu adevĕrat, dar âmbietoriu, pentru a ne manifesta loialitatea, iubirea și devotamentul, tot atâtea virtuți ale nóstre vechi, către preaînalta casă domnitóre, și totdeodată silințele nóstre de a ne asigurá un viitoriu mai ferice, pre care îl credeam să fie în mare parte legat de persóna înaltului defunct.

Facă-și dar iubitul cler și popor și la acésta tristă ocasiune cu tótă inima, consciu de sine, datorința sa ca civi buni ai statului și fii credincioși ai bisericii, și atunci reputațiunea nóstră aprópe identică cu interesele nóstre, va fi susținută pentru toți timpii, buni și rei, sub devisa: tóte pentru patriă, monarch, biserică și națiune!

Sibiiu, 20 Ianuariu, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, 20 Ianuariu.

Ca un trăsnet din ceriul senin a străbătut prin tóte unghiurile monarchiei deprimătórea scire despre mórtea moștenitoriului nostru de tron, a Alteții Sale principelui de coróna, **Rudolf.**

Inspăimêntat și cu fiori s'a întrebat sudiții credincioși ai bunului monarch: este cu putință ca așa de îngrabă să se stingă o viață de om, tocmai în flórea juniei; este cu putință ca cu atâta vehemență să se răpéscă din brațele soției, din sinul părinților, acela, care era chemat să succédă pe tronul glorios al Habsburgilor; este cu putință, ca așa fără cruțare să se nimicéscă speranțele milióne lor de suflete, cari aveau ținte privirile spre înflăcăratul om al sciinții, care era chemat să continue mărĕța operă a prébunului Părinte, care era chemat să pună nóue floricele în cununa nevestejită, cu care antecesorii sei au împodobit sceptrul dinastiei Habsburg.

Înspăimêntat și cu reci fiori au primit popórele din monarchie durerósa scire, și ceea ce l'a început se vorbia numai prin cercuri private și cu un feliu de îndreptățită sfiélă, s'a adeverit ca faptă implinită.

Principele de coróna **Rudolf,** fala și speranța prébunului nostru monarch, a Maiestății Sale împĕratului și regelui nostru Francisc Iosif I.; fala măreței case de Habsburg, speranța popórelor din monarchia austro-ungară, columna cea puternică a dinastiei, a tronului și a patriei, nu mai este între cei vii, a căḑut în flórea juniei.

Principele de coróna Rudolf a fost dăruit dela Dumneḑeu cu eminente însușiri, și dintre familiele domnitóre nici un clironom nu se bucura de atâta alipire la sudiții sei, de atâta considerațiune pe terenul sciințelor și al artelor, ca și acest bărbat, pe care-l petrece la mormênt jalea întregei lumi civilisate.

Prelângă studiul neobosit pentru misiunea cea grea și nobilă, la care era chemat, principele de coróna a avut timp și pentru sciință și arte, și în literatura europénă numele lui este bine cunoscut.

În anii din urmă sub auspiciele dênsului a început a eșí la lumină mărețul op: Austro-Ungaria în descriere și ilustrațiuni, un op de mare valóre, la care însu-și principele de coróna a lucrat cu mare entusiasm, și el a fost spiritul conducĕtoriu al acestei intreprinderi, până ce mórtea l'a răpit din acéstă vale a plângerei.

Miliónele de ómeni au îmbrăcat doliu, și jelesc pe acela, care era chemat să continue ca domnitoriu mărĕța operă a casei de Habsburg, fericirea tuturor popórelor din monarchia austro ungară.

S'a împlinit voia lui Dumneḑeu, s'a mutat la cele eterne moștenitoriul de tron, sdrobind tóte ilusiunile grațiosului nostru monarch despre fericirea popórelor sub înțelépta domnire a fiului seu, sdrobind fără cruțare speranțele nóstre ale tuturora cari cu mândrie priviam, cum se desvóltă nobila odraslă a casei de Habsburg, pe capul căreia era să fie pusă coróna de domnitoriu.

S'a împlinit voia lui Dumneḑeu. În nemărginita sa înțelepciune a tăiat firul acestei vieți tinere, și noue nu ne rĕmâne, decât să ne unim lacrimile cu cele ale prébunului nostru monarch, cu cele ale dinastiei, și să rugăm pe Dumneḑeu să aibă în puternicul seu scut pe părinții greu loviți, pe familia principelui de coróna, o vĕduvă tinĕră cu vĕl negru pe față, o fetiță, care mereu întrébă, unde rĕmâne tatăl ei, să aibă în puternicul seu scut dinastia, și pe popórele din acéstă monarchie greu cercată.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Respuns non lui Șaguna la rĕspunsul primit dela Hackman.

Escelenției și Preasfinției Sale Părintelui episcop din Bucovina Eugen. Sibiiu, 6 Octobre, 1860.

Pre cât m'a îmbucurat scrisoarea Escelenții Tale din 14 Septembre a. c. Nr. 102, vĕḑênd dintrênsa rêvna cea înfocată, ce o aveți către binele obștesc al bisericei, despre carea nici când nu m'am îndoit; pe atâta mai mult cuvintele acele din lăudata-Ve hârtie, au desceptat în mine îngrigirea nespusă de mare, prin care ḑici Escelența Ta: că „Una însĕ este limpede adevĕrul, că din unspreḑece episcopi în Austria unul numai poate să fie mai mare, carele ar avea să țină cârma întregei biserici în monarchia Austriei sub patriarchul Constantinopolei."

Îngrigirea mea, ce mi-a pricinuit mie această cugetare a Escelenții Tale, au produs în mine mulțime de gânduri, și în sfêrșit mi-am adus aminte de cartea canoanelor, ce la anul 1800 s'a compus la patriarchia constantinopolitană, și s'au intitulat „Pidalion" adecă „Cârma," potrivit asemĕnării, ce face, sfântul Ioan Chrisostom bisericei cu corabia. (Precuvêntare. Pidal. fața 3). Înaintea cărții Pidalion precum este cunoscut și Escelenții Tale, stă o icoană înfățișând o corabie pe mare, și în corabie pe Christos ca cârmaciul, și pe apostoli și pe următorii lor ca pe vĕșlași; despre corabia aceasta duhovnicească stă următoarea citație din sf. Ioan Chrisostom, tipărită sub aceea icoană a Pidalionului: „Prin corabia aceasta se închipuesce biserica sobornicească a lui Christos; a căreia temelie este credința cea ortodocsă a sfintei Treimi; eară scândurile și grinḑile sunt dogmele credinții și tradițiile; catargul este crucea; vêntrelele sunt nădeșdea și dragostea; cârmuitoriul este Domnul nostru Iisus Christos; podarii și marinarii sunt apostolii și următorii apostolilor, și toți clericii, gramaticii și notarii, învĕțătorii cei după vremi; călĕtorii sunt toți ortodocșii creștini; marea este vieața aceasta; suflarea cea lină și zefirul sunt suflările și darurile duchului sfânt; vênturile sunt ispitele cele împrotiva ei; ear cârma ei, prin carea se îndreptează către limanul ceresc, este cartea aceasta a sfintelor canoane.

Eu după-ce am socotit mult despre icoana aceasta și inscripția ei din Pidalion, am venit la aceea convingere, că patriarchia constantinopolitană n'a avut cu punerea corabiei, și a inscripției aceleia în fruntea condicei canoanelor alt scop, decât acela: ca să arete, cum-că în religia noastră ortodocsă rĕsăriteană:

1. Domnul și Mântuitoriul nostru Iisus Christos este capul și cârmaciul, căci el a întemeiat, și rĕscumpĕrat biserica sa cu scump sângele seu, ceea-ce este trupul lui;

2. Cum-că apostolii și următorii lor sunt aceia în biserica lui Christos, ce sunt vĕșlașii într'o corabie.

3. Cum-că cârma bisericei este cartea cea aprobată a canoanelor sfinților apostoli și părinți.

Eu me încumet a Te ruga pe Escelența Ta, de a-mi da ertare, ca să ḑic cu toată cucernicia, cum-că garanția cea mai sigură pentru susținerea în curățenie a religiei noastre și a canoanelor ei, apoi pentru întărirea strînsă a bunei înțelegeri între toți archiereii din Austria, precum și garanția cea mai sigură pentru susținerea ortodocsiei noastre în sfințenie și vaḑă atât înaintea creștinilor nostri, cât și înaintea stăpânirei mirenesci, și înaintea altora, carii nu se țin de legea noastră, — ḑic garanția cea mai sigură pentru toate acestea nu se poate afla în individualitatea trupească, fie ea înzestrată cu ori-ce titlu, ci numai și numai în acea individualitate duhovnicească, pe carea însa-și biserica cea mare dela Constantinopol o numesce cârma bisericei întregi, carea o efectuează sinoadele, la care se adună după firea obiectelor sau numai archiereii, sau și preo-

Revista politică.

Mórtea neasteptată, ce a curmat viéţa clironomului, a pus în doliu întréga monarchie şi popórele, cari totdeauna şi-a manifestat fidelitatea puternică către casa domnitóre; pórtă în sinul lor jalea şi durerea, de care părtaşe s'au făcut membrii familiei imperiale; ér foile în ton sĕrbătoresc şi în articlii măreţi prémăresc memoria celui ce intrunia în sine tóte speranţele fericirei popórelor şi a monarchiei.

În 28 Ianuariu era proiectată în Viena o conferinţă vamală austro ungară, a fost insĕ amênată din mai multe motive, între care cel mai principal e absentarea secretariului de stat, Matlekovici, care a fost reţinut din causa inteţitórelor afaceri parlamentare. Regimul ungar a presentat totdeodată protocolul din conferinţa vamală pentru ridicarea porturilor libere Triest şi Fiume.

Cu privirile incordate astéptă lumea deslegarea enigmei dela Paris. Generalul Boulanger n'a luat până acum nici o posiţiune mai bătătóre la ochi, cu tóte acestea cursul burselor din strĕinătate a scădut în mod insemnat, ér în Francia şi în special în Paris domnesce cea mai mare confusiune. Singur preşedintele republicei, Carnot, nu şi-a perdut sângele rece, şi la insistarea guvernului d'a demisiona, el l'a indrumat la răbdare, până-ce se va vedé desvoltarea ulterióră a lucrurilor. Şedinţele camerilor, cari s'au ţinut după alegerea lui Boulanger în departamentul Senei, şi la cari, mai mult din curiositate, au luat parte aprópe toţi representanţii puterilor, n'au fost aşa de furtunóse precum se astepta şi pre cum se presupunea.

Ori-cum se presentă situaţiunea, e lucru evident, că popularul general se bucură şi de mai mare popularitate şi nu numai la poporaţiunea, despre care se ţicea, că-l veneréză fără sĕ scie pentru ce, dar ultima alegere a dovedit, că generalul se bucură de consideraţiunea persónelor celor mai înalte din societatea francesă. Şi toţi aderenţii lui 'l urmézĕ orbiş, fără sĕ scie unde, căci planurile ce le urmăresce generalul şi aţi sunt un lucru enigmatic, nimenea nu e în stare sĕ le arete; ér generalul însu-şi s'a ferit a şi le da pe faţă, observând o tactică dilemică; 'l urmézĕ insĕ mulţimea, căci nu e mulţămită cu actualele stări de lucruri, ce s'au creat în Francia.

Presa boulangistă iubiléză pe general intr'un mod cu totul caracteristic, pe când presa republicană nu încétă a aduce invective şi a prevestí pericolele, ce ameninţă republica din causa invingerei. Presa rusă urmăresce cu mare atenţiune desvoltarea lucrurilor din Francia şi se lasă în comentarii amĕnunţite, cu tóte acestea până acuma nu şi-a dat verdictul hotărit asupra alegerei. Mai rea impresiune a făcut victoria generalului în Berlin, unde ea e privită ca o primejdie a păcei şi al căreia resultat va fi un crunt rĕsboiu europén; ér „Norddeut. Allgem. Ztg." mai adaugă, că prin alegerea lui Boulanger a suferit republica parlamentară o lovitură puternică. „Post" vede în acésta o sguduitură aşa de puternică a republicei, incât abia va mai puté sĕ-şi recâştige ecuilibru. Cestionata fóie crede însĕ, că dacă Boulanger vrea sĕ-şi ajungă scopul, trebue sĕ lucre cu o iuţélă mai mare la esecutarea planurilor şi sĕ nu astepte alegerile generale. Ce fel de cale vor apuca lucrurile, nu se póte spune; nu se scie nici ce ţinută va lua armata şi ministrul de rĕsboiu actual, carele a dat tot concursul seu pentru ca Boulanger sĕ ajungă ministru de rĕsboiu.

Vorbirea, cu care regele Italiei, Humberto, a deschis camera italiană, a făcut o impresiune deosebită în tóte cercurile conducĕtóre. Vorbirea sa se deosebesce însĕ de tóte vorbirile de tron, ce s'au ţinut până acum, încât regele ţise adecă: „Pacea susţinută cu armele mai înşelătóre" şi mai departe: „dacă regimul meu nu-şi va pune cea mai mare ingrigire pentru întărirea armatei şi marinei, el comite o tradare contra patriei." Posibil, că acestea le a accentuat regele, că sĕ presioneze asupra deputaţilor, ca ei sĕ voteze jertfele, ce se recer pentru armată. Cum-că Italia nu intenţionézĕ o politică rĕsboinică, încă se accentuéză în multe părţi ale vorbirei. E lucru caracteristic însĕ, că regele a numit deodată 50 bărbaţi în senatul italian.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Nordul-Transilvaniei, 16/28 Ianuariu, 1889. Este fără îndoélă o mare nefericire pentru un stat, când bărbaţii, cari sunt chemaţi al conduce, nu pot distinge între egala îndreptăţire şi între egala îndreptăţire politică a cetăţenilor.

De acésta nefericire au fost părtaşi şi românii, şi consecinţele le vedem cu ochii. După diploma din 20 Octobre 1860 — românii cu puţínă scólă politică, în loc sĕ fi profitat de ocasiunea dată, de a se ridicá la naţiune politică, — de tóte se au ocupat în scurtul timp al duratei dietei din Sibiiu, dar nu s'au ocupat de a se scí afirmá ca naţiune politică, şi de aceea amare sunt fructele ostenelelor lor pentru românii de aţí, — şi stând lucrul astfeliu, în loc ca sĕ caute ca sĕ se susţină în egala îndreptăţire decretată la 1868 pe basa principiului naţionalităţilor, au făcut esperimente în drépta şi în stânga, fără sĕ ţină cont, fără sĕ aibă în vedere puterea de resistinţă, ce o pot pune românii ca contrapond, şi de aci a urmat ca lucru firesc, că cei cu puterea în mână au profitat de posiţiunea lor tare şi le-au făcut ilusorie chiar şi egala îndreptăţire individuală, pe tóte terenele vieţii publice.

Acésta deci odată trebue sĕ o recunóscem, pentru că o datorim adevĕrului şi maturităţii nóstre politice.

Bine! óre starea acésta până e lumea sĕ dureze?

Bine! óre nu a venit timpul ca după esperimentări triste de 20 de ani, — de o jumĕtate de véc de om, sĕ vedem că spre ce abis mergem noi românii, şi că din acest abis nu putem eşi decât dacă vom relua firul activităţii întrerupte spre a ne asigura cel puţin egala îndreptăţire, care astăţi e stirbită şi care sĕ póte stirbí şi mai rĕu de către cei dela putere, adaugênd la suferinţele nóstre seculari altele şi mai amari, pentru cari nu vor întimpina decât consimţĕmêntul naţionalilor lor. Partida aşa numită naţională este aprópe în desorganisare, membrii comitetului esecutiv, care nici până aci nu a putut face minuni, a părăsit postul lor, pentru ce, nu întrebăm; şi aşa noi, cei ce am fost pentru înaugurarea unei ere de pace, credem că ar fi la timpul seu, ca prin o ţinută activă românéscă sĕ stabilim alte relaţiuni mai bune între noi şi poporul dela putere, ca sĕ ne fie posibil ca între marginile legei sĕ ne desvoltăm liber, sĕ ne cultivăm limba, ca pe cel mai scump tesaur naţional, şi în fine sĕ fim priviţi ca cetăţeni egal îndreptăţiţi în scólă, în comună, în municipiu şi stat, al cărui bine şi prosperare toţi deopotrivă îl dorim, toţi îl promovăm, după putinţă şi după cât ne este dat sĕ o putem face ca popor de peste 3 milióne de suflete.

Este imposibil ca prin o ţinută conciliantă, dar cu deplină demnitate şi impunĕtóre sĕ nu putem obţiné cel puţin posibilitatea de a ne asigurá egala îndreptăţire individuală, posibilitatea de a ne vedé noi nejigniţi de trebile nóstre scolare şi bisericesci, şi aici deja avem un mare avantagiu, avantagiul de a da înainte, şi avantaginl de a ne cualificá cu timpul pentru de a ne puté afirma ca popor egal îndreptăţit cu celelalte popóre. Sunt între maghiari încă ómeni cari se ocupă şi ei cu referinţele între români şi ei, şi le află de tot nenaturale, sunt din ne norocire ce e drept puţini, precum puţini sunt şi între români, cari se nu-şi fi perdut speranţa, că lucrurile se mai pot îndrepta.

Ei bine, acesti puţini nu au sĕ se témă de convingerile lor, trebue sĕ ese cu ele la ivélă, trebue se facă încercări, şi dacă vor întimpina bunăvoinţă în tabera ceealaltă, nu au se sté cu mânile în sin, au se continue de a lucrá, ca sĕ se finaliseze lucrul odată şi se ia o altă direcţiune mai sănĕtósă, direcţiune, ce mult ar contribuí la ameliorarea stărei românilor, cari aţi între aceste relaţiuni înăsprite nu numai că sunt preteraţi, căci sunt români, dar apoi pe la comasări se fac atari neîndreptăţiri, încât pot lua straiţa şi băţul, şi de acésta ar trebuí ca inteligînţa română sĕ fie îngrijată, dacă voesce serios binele şi ridicarea poporului din care a eşit. Se stăm cu mânile în sîn e pĕcat, pentru-că pĕcătuim în contra nóstră, contra némului nostru. *Moderator.*

Preoţimea nóstră şi afacerile comunale.

Este un adevĕr necontestaver, că preotul român este, şi trebue sĕ fie conducĕtoriul parochienilor sei în tóte acţiunile sale. Acest rol i se impune preotului român parte prin inteligînţa sa, parte prin poseţiunea sa în comună.

În tóte timpurile preotul român a împărtăşit sórtea poporului seu. Numai robotă n'a făcut preotul român, dar în schimb a trebuit sĕ facă alte serviţii dejositóre.

Când a suferit poporul nostru, şi preotul a suferit şi a fost umilit; când a avut poporul o ţi de bucurie a avut şi preotul. Contrarii nostrii o sciu bine acésta. O sciu bine, că poporul dela sate, cu rari escepţiuni, urmézĕ şi ascultă sfaturile preotului lor, şi în timpul de astăţi, când acesta este inspirat de bunul simţ al poporului. Tocmai de aceea, când a fost vorba de vre-o acţiune publică, cu carea voinţa poporului nostru avé sĕ se manifesteze, ţiaristica maghiară a strigat unison: popii şi dascălii valachi, ei agită, ei sunt agitătorii. Şi tóte aceste din simplul motiv, că preoţimea nu a lăsat poporul pradă organelor administrative. Cu de aceste suntem dedaţi, şi astăţi.

Dar sĕ ne întrebăm, ce rol şi unde mai póte sĕ agiteze preoţii, şi chiar inteligînţii, dacă póte fi vorba de agitaţiune?

În afacerile municipale, unde totul este la discreţiunea comitelui, unde suntem împreună cu maghiarii, lupta începe a devení şi aici ilusorie.

Nici un protopretor, nici un oficiu mai de dai dómne! Sub atari împregiurări, când întreg aparatul administrativ este în mâni strĕine, dela cari nu vedem nici un semn de bunăvoinţă, unde mai póte fi vorba de agitaţiuni? Unde de agitatori? Şi dacă totuşi perseverăm încă în luptă, speranţa unui venitoriu mai ferice ne îndéma la acesta. Credinţa, că în seclul al 19-lea un popor póte fi asuprit, dar nici decât omorît, trebue sĕ ne îndemne a susţiné lupta, încât e posibil, până când adevĕrul şi dreptatea va triumfa. Pentru că mai curênd ori mai târţiu, dreptatea are sĕ triumfeze în tóte ţĕrile corónei habsburgo-lotaringice.

Un singur teren ne a mai rĕmas — unde lupta trebue susţinută cu tótă puterea, ba cu mai mult tact şi mai mult inimă ca până acum. Aici sunt afacerile comunale, unde este vorba de averea nóstră, direct — de noi înşi-ne.

Legea comunală, ce e drept, dă drept pretorilor a avé o înriurinţă deciţĕtóre asupra juţilor şi notarilor, acésta însĕ nu trebue se ne pună pe gânduri, când scim, că mare este numĕrul comunelor unde strĕinul sau cel de alta limbă puţin loc posede; ĕră masele române sunt compacte.

Cine este însĕ în fruntea maselor române, şi cine are sĕ fie, când e vorba de averea comunei, când e vorbă de pelea nóstră? — Rĕspunsul urmézĕ de sine.

Deşí am făcut progrese însemnate în decursul celor 4 decenii din urmă, — totuşi aflăm comune unde singur preotul şi învĕţătoriul sunt ómeni mai cu carte. Aici cine altul are sĕ conducă lupta faţă cu ingerinţa, ce-şi arógă de multe ori mulţi nechemaţi faţă cu afacerile comunale, decât preotul. Chiar şi în comunele, unde avem inteligînţă preotul, când e vorbă de apĕrarea dreptului poporului, trebue sĕ fie în primul loc, cu sciinţa sa şi cu autoritatea.

ţii, diaconii şi cei mai aleşi creştini, precum este firea lucrurilor pertractânde.

Cârma aceasta a ortodocsiei noastre este o urmare firească al acelui aşezĕmênt nou, pre care îl numim noi peatra cea de capul unghiului, cea-ce s'a făcut dela Domnul, şi este minunată întru ochii nostrii, pentru-că ea a întărit lumea creştină, carea nu se va clătí, nici se va biruí, de s'ar scula asupra ei ori ce puteri fisice şi trupesci, căci toate acestea sunt trecătoare şi adese-ori sie-şi contraţicĕtoare, ear cârma duhovnicească şi puterea ei, sunt vecinice, şi pentru-că cârma aceasta este însuşi cuvêntul lui Dumnuţeu, despre care a ţis Christos: „că ceriul şi pămêntul vor trece, dar cuvintele lui nu vor trece." Mat. 24, 35. Sciind şi vĕţênd noi astăţi, că cuvintele lui Christos s'au susţinut până şi în ţilele noastre, trebue sĕ mărturisim, că aceasta împregiurare risipesce ori-ce îndoială, ca cum adevĕrul cuvintelor Domnului ar puté înceta oarecând. Puterea cea silnică a păgânilor şi a stăpânirei lor n'au putut nimicí cuvintele lui Christos la început, când adecă numai 12 bărbaţi au fost rênduiţi de Christos spre lăţirea lor, şi toţi acestia, au fost asemenea între sine şi cu iubirea frăţească au eşit în tot pămêntul vestirea lor, şi până la marginile lumei cuvintele lor, şi când avea trebuinţă sĕ facă sau sĕ hotărască despre un lucru mai însemnat, se adunau la olaltă, şi chemând darul Duchului sfânt se sfătuiau. Cu atâta mai puţin putem noi astăţi gândí că nu Christos, carele a făgăduit a fi acolo, unde doi sau trei se vor aduna în numele lui şi nu cartea aceea, carea biserica cea mare din Constantinopol o numesce şi o prescrie de cârmă, ci un archiereu dintre cei 11 ar avé a ţiné cârma întregii biserici din Austria, atunci biserica noastră într'adevĕr nu s'ar puté numí una sfântă sobornicească şi apostolească biserică, căci nu s'ar ocârmuí după chipzuială individuală a unui muritoriu, prin urmare s'ar lipsí de caracterul ei cel primitiv şi păstrat până în ţilele noastre, prin care s'au apĕrat ea, de către feliuritele vijelii, ce se ridicaseră asupra ei din mai multe părţi cu o vrăşmăşie cumplită, dar pe ea n'au putut nimicí, pentru-că cuvêntul Domnului s'a păstrat, carele în veac nu va trece şi nici porţile iadului nu-l vor puté biruí pe el.

Toate acestea le-am scris eu, ca sĕ măturisesc Escelenţii Tale cele tainice ale minţii şi inimii mele, şi ca sĕ scí că pre Escelenţia Ta Te cinstesc şi astăţi, precum Te-am cinstit mai inainte cu 25 ani, când am avut norocire a slují sf. Liturghie cu Escelenţia Ta ca protodiacon la Carloveţ. Primesce dar Avvo bune! aceasta a mea mărturisire, şi nu Te îndoí nici spre viitoriu despre cinstirea mea adevĕrată, cu carea pentru totdeauna remân.

Sistemul de corupţiune, deprădările, stórcerea până la os cât pe dreptul, cât pe ne dreptul, sunt astădi la ordinea ţilei şi prin comunele nóstre. Aici preoţimea nóstră are o sfântă datorinţă a păşí cu tótă energia, şi între marginile legei a se luptá pentru popor. — Avem casuri triste, unde poporul nostru a perdut frumóse venite, singur din causa, că preotul n'a fost la culmea misiunei.

Astfeliu e lucru cunoscut, că dreptul trilunar de cârcimărit este un drept al iobagilor, din carele în multe comune venitul a incurs în lada bisericei nóstre. Organele comunale însĕ bine frumuşel au luat venitul dela biserică şi l'a dat la comună, unde apoi în multe casuri numai Dţeu scie, unde se ascunde.

Unde preotul a fost om la locul seu, venitul şi astădi e al bisericei. A-şi puté aduce înainte ţeci de casuri de prin comitate. Ce se mai ţic apoi de înfiinţarea scólelor comunale? Ele sunt înfiinţate cu deosebire acolo, unde preotul nu a sciut, sau nu a voit sĕ intervină cu tótă resoluţiunea în favorul scólei sale confesionale.

Că contrarii nostrii şi astădi se silesc din tóte puterile a ne răpí şi micile drepturi şi venite, ce posedem, este un lucru de tóte ţilele. Certele se caută cu lumina. Se amintesc o comună — Crisciorul. Biserica nóstră a folosit dreptul de cârciumărit trilunar în favorul scólei Acest drept a fost dona de iobagi după tóte formele legale. În acest ani preotul — om harnic — publică licitaţiune ca şi în alţi ani. Dar cei plesnesce notariului prin cap! Îşi pune carul în petri, ca sĕ nu se ţină licitaţiune, înfrică pe ómeni sĕ nu liciteze, sub cuvênt, că dreptul trilunar nu e al bisericei nóstre. Preotul însĕ urmézá calea sa, licitézá trilunarul şi banii îi pune în lada bisericei. Notariul însĕ nu stă pe loc, face arĕtare la pretorele, că biserica nóstră folosesce un drept usurpat. Preotul impreună apoi cu protopresbiterul trebue sĕ vină sĕ-şi apere un drept al bisericei cel folosesce de ţeci de ani neconturbată.

Aceste în ajunul rĕscumpĕrărei regalelor. Şi e faptă, că dacă preotul din Criscior şi protopresbiterul Zarandului nu erau ómeni la locul lor, astădi biserica ar avé mai puţine venite, şi nemulţămirea s'ar fi produs în sinul poporului. Sunt varii afacerile comunale, şi dacă nu e cine sĕ conducă poporul tot pe spatele lui merge, pe punga lui. Se mai amintesc ací numai de tacsele esorbitante, ce bunáóră iau unii notari, cu deosebire străinii la facerea de contracte, de inventare etc. deşí în concurse nu sĕ publică, cât sunt competinţele pentru contracte etc. Aici încă preoţimea este chemată a păşí pentru apĕrarea poporului.

Scurt: în afaceri comunali preotul are sĕ fie păstoriul adevĕrat al poporului, carele se scie conduce turma sa la păşune, dar sĕ o şi apere de lupi.

Pentru-ca sĕ pótă însĕ un preot intrevení în afaceri comunali trebue neapĕrat de lipsă sĕ cunóscă legea comunală şi ordonanţele ministeriale referitóre; precum şi alte legi, cari ating mai de aprópe poporul.

Numai aşa va puté intrevení cu efect şi va fi respectat.

Pretindem deci cu tărie, ca preoţimea nóstră sĕ studieze legea comunală şi impreună cu ea şi altele cei sunt de folos practic şi sĕ se intereseze cu deadinsul de afacerile comunale. Acésta nu póte decât se mărésca autoritatea unui preot. *Iuon.*

† Archiducele Rudolf.

Telegrama scurtă şi în parte neprecisă, ce ne-a adus deprimătórea scire despre mórtea repentină a Alteţii Sale principelui de coróna *Rudolf*, a produs cea mai adêncă durere în inimile tuturor cetăţenilor, şi tótă lumea se astépta se afle detaiuri despre acest deprimătoriu cas.

„Budapesti Közlöny" publică acum un comunicat, după care nu este adevĕrat, că principele de coróna a murit de apoplecsie. Medicul Wiederhofer, care a fost chemat inmediat la Meierling, a constatat la cap o rană mare de împuşcătură. Păreţii şi ósele craniului erau în mĕsură mare sdrobite, încât mórtea a trebuit sĕ între momentan. Lângă pat în apropierea nemijlocită a mânei drepte era un revolver descărcat a cărui posiţie numai lasă nici o îndoială, că mórtea şi a făcut o archiducele cu mâna proprie.

Comunicatul constată mai departe, că archiducele în timpul din urmă a suferit de o iritaţiune nervósă, şi declară, că întêmplarea înfricoşată s'a putut sĕvêrşí numai într'o turburare momentană a minţii.

Inmormêntarea probabil că va fi Marţi după amédi. Maiestatea Sa a refusat cu mulţămită ori ce representare a curţilor strĕine.

De principe de coróna se ţice că va fi declarat fiul cel mai mare al archiducelui Carol Ludwig, Francisc Ferdinand.

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul nostru a distins pe fostul consul general al României la Budapesta, Alecsandru Farra, cu crucea cu stea a ordinului „Francisc Iosif".

* (Din Budapesta.) Scandalurile inscenate în capitala Ungariei nu mai au sfêrşit. Poporaţiunea, agitată de studenţi şi de unii dintre deputaţii oposiţionali s'a conglomerat în numĕr mare înaintea edificiului şefului partidului liberal, Tisza, cu intenţiunea de a provocá un mare scandal. Miliţia însĕ, prinţênd de veste, a prevenit şi numai în urma formării unui cordon puternic şi după mai multe rĕniri a putut face ordine. Tumultuanţii s'au îndreptat spre piaţa Francisc Iosif unde s'au continuat demonstraţiunile până în amurgul sĕrii. Pe vremea aceea mulţimea a început şi mai tare a se indesuí, şi a inmulţí scandalele de stradă. Căpitanul oraşului, care apărù călare în mijlocul tumultuanţilor şi-i provocă sĕ se retragă a fost primit cu fluerături şi cu petrii. S'a dat signalul de atac şi husarii au început a îmblătí cu sabiile în mulţime, care le rĕspundea cu petrii. Infanteria urma cavaleria şi închidea stradele. Mai mulţi tineri, buni gimnastici, se căţărau pe sus şi stêngeau laternele. Din mulţimea indesuită eşia din când în când strigate infiorătóre. Abia după medul nopţii se putuse miliţia retrage. Inaintea edificiului, unde se ţine dieta, mulţimea a asteptat pe ministrul Tisza sĕ-l priméseă cu fluerături şi numai miliţia a putut îndepărtă tumultuanţii agitaţi. Căpitanul Arany a primit lovituri grele. Contele Stefan Tisza şi Tibor Károly au fost scuipaţi de sus până jos. Husarii au rănit pe mulţi dintre tumultuanţi, dar şi ei au primit lovituri de petri.i Deputaţii liberali sunt încărcaţi de epitelele „tradători ai patriei". Deputatul şi profesorul de universitate, Pulszky, mergênd în sala de prelegere şi voind a însciinţá, că din causa morţii principelui de coróná nu va ţiné prelegeri, mulţimea estraordinară de mare a universitarilor l'a îndesuit şi l'a primit cu „abzug" trădătoriu al patriei. Abia dupĕ-ce interveni rectorul, putù Pulszky sĕ scape într'o odaie laterală.

* (Siguranţa publică!!) Baronul Plessen, consulul general al Germaniei la Budapesta, plecând la Viena şi-a luat cu sine din Budapesta şi ordurile. In Viena însĕ n'a mai aflat nici un ord şi mai multe din preţiósele sale în preţ de 500 fl. lipsiau. Un tinĕr elegant a vêndut atât ordurile cât şi preţiósele pe preţul de 50 fl. unui aurariu, care topise ordurile, dar însciinţà poliţia îndată ce a aflat de proveniença lor.

* (Cas de mórte.) Cetim în „Telegraful român" din Bucuresci: *Michail Stroescu*, a încetat din viaţă şi cu el românimea a perdut un om din acei rari, care a făcut din cultul naţionalităţii o lege nestrămutată a vieţii lor.

Michail Stroescu, român din Basarabia, despărţită prin rapt şi violenţă de patria mumă, voia a clădí cu banii sei scóle române în acea ţară română spre a luptá în contra rusificărei poporului român din care făcea parte, voia o universitate română cu proponimente în limba română, pentru-ca tinerimea, ce se adapă la studii înalte sĕ înveţe din nou limba română şi sĕ fie crescută în cultul naţionalităţii.

Nu i s'a dat însĕ voie şi atunci caldul patriot şi-a întors ochii spre românii din regatul român şi spre cei de peste munţi. El a oferit 100,000 ruble pentru a se clădí scóle rurale în ţară şi 50 000 lei Asociaţiunei meseriaşilor români din Braşov.

Acest român acum nu mai este, el a încetat din viaţă la Odesa.

Perderea pentru românii, nu numai din Basarabia, ci de pretutindeni, e fără margine Esprimăm durerea tuturor pentru acéstă perdere şi suntem siguri, că corĕspundem gândului neuitatului patriot, urând ca marele şi patrioticul seu esemplu sĕ găséscă mulţi imitatori.

Neconsolata soţie, d-na Elisa Stroescu, dacă dureri ca a sa se pot mângâia, va găsí mângâerea în faptul, că bunii români de pretutinneni plâng ca şi dênsa pe neuitatul ei soţ.

* (Un deputat dietal atăcat). Precum scrie fóia locală „Siebd. Tgblatt," deputatul ardelén Zay, a fost atacat în timpul scandalelor de stradă din Budapesta din partea husarilor. Respectivul a trebuit sĕ indure mai multe lovituri de săbii.

* (Imprumutul căilor ferate ungare). Subscrierea noului împrumut al căilor ferate ungare de 130 milióne fl. cu 4% s'a încheeat cu un resultat fórte satisfăcĕtoriu. Membrii familiei împĕrătesci încă au subscris sume considerabile. Operaţiunea o a făcut grupa Rotschild.

* Balul, ce era sĕ-l arangeze reuniunea carpatină astă sĕră, s'a amênat pe timp nehotărit din causa morţii Alt. Sale principelui de coróná.

* (Patrioţii din comitt. Huniedóra). Studenţii universitari din cott. Hunidórei la universitatea din Cluş au redactat o adresă deputaţilor cercului lor electoral, „prin care 'şi esprimă, respectul căci „părinţii lor" au luptat contra constituţiei, combătênd proiectul de lege militariu!

* (Viaţă lungă.) La începutul lunei acesteia precum scriu foile din România, a încetat din viaţă Iónа, soţia lui Barbu Ciócă, judeţul Vêlcea, în vêrstă de 120 ani; ér în ţiua din 9 Ianuariu a. c. a încetat din viaţă Barbu Roibu din comuna Lunguleţi, judeţul Dâmboviţa, în etate de 116 ani.

Din public.

Avis.

Pentru încurăgiarea ţĕranilor agriculturi la semênarea de trifoiu şi de napi de nutreţ comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului în şedinţa sa din 25 Decembre 1888, a votat o sumă pentru cumpĕrarea de seminţe de trifoiu şi de napi pentru a se impărţí în mod gratuit între acei membri ai reuniunei, cari ar dorí a cultivá aceste plante.

Se provócă deci pe calea acésta toţi acei membri ai reuniunei, cari voesc a primí în mod gratuit atari seminţe, sĕ se însinue verbal sau în scris la comitetul central al reuniunei respec. la presidentul sau secretariul reuniunei, cel mult până la 20 Februariu 1889 st. n.

Sibiiu, 27 Ianuariu, 1889.

Comitetul central al reuninnei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

Eugen Brote, president. *Stefan Stroia*, secretariu

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii

29 Ianuariu — 4 Februariu.

29 Dumineca: Ignatiu, Filoteiu, Iperechiu, Aviv, Iulian, Roman, Iacob, Paregoriu; Silvan, Luca, Mociu, Sarvil, Vevea, Varsemeu; Afralt, Acecsima, Demetriu. *30 Luni:* (†) Vasiliu, Gregoriu, Ioan; Ipolit, Censurin, Avras, Felicos, Macsim, Erculin, Veneriu, Stirachin, Mina, Comod, Erme, Maur, Eusebiu, Rustic, Monogriu, Amandin, Olimpiu, Cipriu, Teodor, Tribun, Macsim, Archelau, Ciril, Sabain. *31 Marţi:* Cir, Ioan, Anastasia, Teodota Teoctista, Eudocsia, Victorin, Victor, Nicefor, Claudiu, Diodor, Sarapin, Papia, Trifina Elia. *1 Mercuri:* Trifon, Petru, Vendemian, Vasiliu, Timoteiu, Tion, Carion, Perpetua, Satir, Reucat, Satornel, Secund, Felicitate, Anastasiu. *2 Joi:* (†) Întimpinarea Domnului, Agatodor, Iordan, Gabriel. *3 Vineri:* Simeon, Ana, Adrian, Eubul, Blasiu, Azariu, Paul, Simion, Claudiu. *4 Sâmbătă:* Isidor, Nicolau, Abramiu, Ioan, Teoctist, Iasem, Iosif.

Rituale bisericesci.

Dumineca, 29 Ianuariu: a Vameşului şi Fariseului. Începutul Triodului, Octoich ton 8; Evang. Utren. 11; Melodiile Triodului: „Uşile pocăinţei" ş. c. l. Catavasia: „Pământul cel roditoriu" (ér nu „Deschide-voiu gura mea", pentru-că acésta ar avé loc numai când ar fi eşit deja praznicul Intimpinării); la Liturgiă: Fericiri din Octoich şi Triod.

Luni, 30 Ianuariu: Sâuţii trei ierarchi. Sĕrbătóre legată. Tóte cântările din Mineiu; Catavasia „Pământul cel roditoriu."

Mercuri, 1 Februariu: Inainte-prăznuirea intimpinării Domnului. Deslegare la carne.

Joi, 2 Februariu: Intimpinarea Domnului. Praznic. Tóte cântările din Mineiu; Catavasia „Pământul cel roditoriu"; la Oda IX în loc de „Ceea ce eşti mai cinstită". Irmósele catavasiei cu ripelele lor din Mineiu; la Liturgiă în loc de „Cuvine-se cu adevĕrat": Irmosul prim dela Oda IX cu pripéla lui.

Vineri, 3 Februariu: După-prăznuirea Intimpinării Domnului (până inclusiv Joi, 9 Februariu); deslegare la carne.

Afaceri parochiale.

Matricule. Este o datină fórte rea, că unii parochi în loc sĕ scrie în matricule şi în estrasele matriculare luna cu litere, ei o indică numai cu cifre, după pragmatica oficiilor postale. Matriculele, ca documente publice, trebue sĕ fie de tot clare şi sigure. O mână malitiósă préuşor póte falsifica datul din matriculă sau estrase, dacă luna este notată cu cifre, d. e. din 4/2 póte face cu o singură trăsură 4/12, când apoi în loc de 4 Februariu ai sĕ cetesci 4 Decembre. — Parochului consciu de însemnătatea matriculelor şi de demnitatea oficiului seu, nu-i vine cu greu sĕ scrie nu numai luna, ci şi ţiua lunei cu litere, sau — ce este şi mai corect — ţiua o scrie şi cu cifre şi cu litere, d. e. Februariu 4 (patru,) deasemenea şi anul, d. e. 1889 (una mie opt sute optţeci şi nouĕ.)

Loterie.

Vineri în 1 Februariu, 1889.

Timişoara:	9	74	4	62	55
Viena:	51	12	50	40	81

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 31 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 57	9.54
00 marce nemţesci	59.25	59 20
London pe (poliţă de trei luni)	120.90	120.85

Nr. 1271 [11] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Merghindél, din protopresbiteratul Agnitei,se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 67 familii române câte o măsură vechie à 16 copuri à 1 fl. fac . . .	fl.	67.—
2. Dela 31 familii neuristice à 50 cr.	fl.	15.50
3. Folosirea porţiunei canonice	fl.	200.—
4. 98 familii câte una ḑi de lucru computate à 50 cr.	fl.	49.—
5. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiişi a altor funcţiuni de preste an .	fl.	69.12
Suma . . .	fl.	400.62

Doritorii de a ocupá acéstă parochie au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szt. Agotha) până la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot da mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita, 15 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 432. [10] 3—3

EDICT

Ana Lup gr. or. din Curciu, care de 18 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Mihailă Bârsă din Curciu, pribegind în lume fără a se scí ubicaţiuea ei, se citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi decide şi în absenţa ei.

Mediaş, în 10 Novembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ión Chendi,
administrator protopresb.

Nr. 401. [5] 3—3

CONCURS.

După-ce în urma concursului publicat pentru postul de capelan în parochia de clasa a II-a Mada nu s'a însinuat nici un concurent, pe basa ordinului Prévenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 28 Decembre 1888. Nr. 6765. se publică prin acésta concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitul parochial anual de 400 fl. v. a.

Concurenţii, cari vor reflectá la acest post, au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sĕcărâmb, 31 Decembre, 1888.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II.

Sabin Piso,
prot.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 18—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekeliu s.

Nr, 672/1889. Vice-comite. [9] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anul 1889 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţinea prin oferte scrise şi închise în **18 Februariu 1889 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în sala cea mică de şedinţă.

Se provócă deci toţi aceia, cari voesc a lua acésta întreprindere, a-şi subşterne ofertele lor vice-comitelui comitatului Sibiiu cel mult până la óra amintită a ḑilei deficte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu precum şi telegramele întrate ori şi când, nu se vor lua în considerare.

Pre cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie désupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după ormulariul şi conspectul de împărţire, cari ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sĕ se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care ser vesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişude furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formulariul de ofert, şi conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot cetí respective primí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 19 Ianuariu, 1889.

Thalmann m. p,
vice-comitele comitatului Sibiiu.

„Haţegana“ asociaţiune de anticipaţiune şi credit în Haţeg.

Contul bilanţului pro 1888.

Active.	fl.	cr.
Cassa în numĕrar	62.—	
în cambii	13268.—	
în cambii cu acoperire hipotecară	3780.—	
tacsa de înscriere	588,—	
diverse conturi debitóre . . .	8.—	
	17706	

Pasive.	fl.	cr.
Părţi fundamentale	8797.—	
depuneri spre fructificare . . .	7246.56	
interese transitóre anticipate . .	186.91	
interesele părţilor fundamentale .	259.79	
interesele depunerilor spre fructificare	193.13	
spesele de fundare	588.—	
diverse conturi creditóre . . .	8.—	
profit curat	426.61	
	17706.—	

Haţeg, la 31 Decembre, 1888.

Ioane Baciu, cassariu. **Bontescu Mihály,** director. **Alesandru Serafin,** comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul bilanţului şi confrontându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale asociaţiunei ţinute în bună regulă l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Haţeg, la 27 Ianuariu, 1889.

Paul Oltean. Marcu Muntean. Ioan Cornea. Avram Celegredean.

Contul profitului şi perderilor.

Eşite.	fl.	cr.
Interese la depuneri	193.13	
Interese la părţile fundamentale	259.79	
Interese transitóre anticipate . .	186.91	
La chirie	80.—	
Salare	72. —	
Timbre	132.45	
Mobiliar	228.24	
Spese generale	454.62	
Profit curat	426.61	
	2033.75	

Venite.	fl.	cr.
Tacsa de înscriere	588.—	
Interese de escompt	1249.03	
Provisiune	196.72	
	2033.75	

Haţeg, la 31 Decembre, 1888.

Ioane Baciu, cassariu **Bontescu Mihály,** director. **Alesandru Serafin.** comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul profitului şi perderilor şi conformându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale asociaţiunei ţinute în bună regulă le-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Haţeg, la 27 Ianuariu, 1889. [13] 1—1

Paul Oltean. Marcu Muntean. Ioan Cornea. Avram Celegredean.

„Haţegana“ asociaţiune de anticipaţiune şi credit în Haţeg.

Convocare.

Membrii asociaţiunei de anticipaţiune şi credit „Haţegana“ sunt rugaţi a se înfăţoşa în numĕr câţ de mare la

I-a adunare generală ordinară

care se va ţiné în Haţeg, la **3 Martie a. c. st. n. 10 óre ante amĕḑi în localul Asociaţiunei.**

Obiectele la ordinea ḑilei sunt:

1. Alegerea unui preşedinte, unui vice-preşedinte, doi scrutinători şi doi secretari.
2. Raportul directorului.
3. Raportul consiliului de supraveghiare.
4. Revisiunea raţiociniului, statorirea bilanţului, şi a câştigului curat.
5. Alegerea comisiunei de supraveghiare.
6. Alegerea unui membru în consiliul administrativ, în urma abḑicerei membrului Nicolau Teodosiu.
7. Luarea de conclus cu privire la părţile fundamentale cedate de Iohann Heffner şi Carl Koenn membrului Basiliu Şandor de Vist.
8. Desemnarea foilor în cari au a se publicá afacerile asociaţiunei.
9. Statorirea remuneraţiunei comptabilului si secretariului pro 1888.
10. Statorirea bugetului pe anul 1889 şi salariul comptabilului.
11. Eventuale propuneri făcânde în sensul §. 72 din statute.
12. Dispoşiţiuni pentru verificarea protocolului.

In cas, dacă nu se vor presenta membrii în numĕr recerut de statute, spre a aduce concluse valide, adunarea generală se va ţinea în **16 Martiu 1889 st. n. la 10 óre ante amĕḑi,** când cei presenţi peste obiectele puse la ordinea ḑilei, vor delibera necondiţionat conform §. 70 din statute.

Din şedinţa consiliului administrativ ţinută în Haţeg, la 21 Ianuariu, 1889 st. n. [12] I—1

Bontescu Mihály, director. **Ioane Tocaciu,** secretariu.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate câţ se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental;

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de pă rete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 12—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 9. Sibiiu, Marți 24 Ianuariu (5 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sambata.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Ianuariu.

Astădi se vor astrucá rĕmăsiţele pămêntesci ale Alteţei Sale principelui de coróná **Rudolf,** și cu acésta se va terminá scena din urmă a unui act tragic, care este și va remâné unic în istoria pré inaltei case Habsburgice.

Suspinele miliónelor de sudiți credincioși se vor indreptá astădi spre burgul din Viena, ca sĕ se unéscă cu durerile sfășietóre de acolo, și sĕ petrécă pre junele „crăișor," speranța căđută a dinastiei și a popórelor ei, în catacombele de sub mănăstirea părinților Capuțini, residenți în metropola imperială.

Acolo va fi locul de vecinică odichnă al aceluia, care după cum este constatat în mod oficial, și-a căutat el insuși acésta odichnă, și-a căutat-o în locul aceleia, pre care în celea din urmă nu mai putù sĕ și-o afle nici în palatul imperial lângă tronul, care erá casi al seu, nici în sinul părinților buni, carii îl imbrățișau cu iubire ca pre lumina ochilor lor, nici în mijlocul familiei sale mai ânguste, a căreia fericire erá dênsul, nici în societățile elitei de curte, cărora el erá centrul de conversațiune, nici pe brațele popórelor fidele, care îl adorau.

Este casul acesta sguduitoriu de inimi dórĕ capriţul unei sorți órbe, cu carea nu ne putem face sémă nici odată; este póte opera unei ursite rele, de care mintea și puterea omenéscă nu se póte apropiá; este el pentru noi un ce neesplicabil, dórĕ mai mult un vis, decât realitate?

Ba nu! catastrofa din đilele trecute, oribilă, deprimătóre, consternătóre, este svatul nepĕtruns de muritori al acelei fiinţe préinalte, eterne, căreia au sĕ se închine toți pământenii, cei puternici și cei slabi, cei bogați și cei lipsiți, cei înălțați și cei smeriți.

Este ea o întêmplare, carea ne pune înaintea ochilor ca sdrobite și sfêrmate barierele, ce în viéța socială despart pe ómeni în diferite clase; este o admoniţiune, carea no dă sĕ pricepem, că nimica este tótă strălucirea lumésc㠄 și nimica sunt tóte silințele omenesci pe lângă acea putere nemărginită, nevĕđută, dar simțită, carea singură scie, în ce chip are sĕ i se facă voia, pentru ca omenimea în totalitatea sa sĕ se apropie tot mai mult cătră scopul, pentru care este creată.

In mijlocul meditațiunilor nóstre asupra acestui cas trist și asupra detaiurilor lui date în diferite versiuni, un glas dulce părintesc ne vine prin cerculariul archipastoral publicat în Nrul nostru din Sâmbăta trecută, ca sĕ ne ridice inimile deprimate, și sĕ ne pună în acțiune ca „elemente și corporațiuni bisericesci pururea credincióse dinastiei."

Glasul acesta nu va sunâ în pustiiu, ci va aflá resunet în inimile întregului cler și popor al nostru nestăpânit de spiritul discordiei; ne vom aduná astădi cu pietate la sânta liturgiă, ca în acest chip inimile nóstre sĕ le punem într'o legătură și mai strînsă cu momentele funebrale, care se vor petrece în același timp în capitala vechiă a monarchiei.

Cu asemene pietate vom asistá Sâmbăta viitóre séu în cealaltă la parastasul solen, care se va arangiá după svatul archipastoral pentru sufletul inaltului decedat; apoi mai o lacrimă ferbinte asupra morméntului lui, și vor fi terminate tóte, numai umbrele lui blânde ne vor mai cercetá din când în când, pentru a-i dá tributul prémeritat al „vecinicei pomeniri."

Dar mai avem astădată și la acest loc, sĕ apreţiăm cu multă recunoscinţă gândul bun al bunului nostru archipăstoriu, pentru a adăugá la pietatea nóstră cătră memoria neuitatului principe de coróná, binefaceri în special „pentru spriginirea culturei tinerimei nóstre scolare, prin stipendii séu altfel de ajutóre, mai mici séu mai mari, după împregiurări."

Bună este, crestinéscă este datina poporului nostru, ca intru pomenirea morților sĕi sĕ dea milostenie celor lipsiți. Decedatul principe de coróná a fost și remâne cu sufletul al nostru al tuturora, și ce milostenie mai bine primită lui Dumneđeu am puté sĕ facem în memoria lui, decât dacă vom oferí obulii nostri sĕrăciei cei mai mari, carea se află pre la celea mai multe scoli ale nóstre confesionale?

Sĕ o facem și acésta, conscii de noi și de datorința, ce o avem „ca civi buni ai statului și fii credincioși ai bisericei" și apoi încă până a nu depune doliul imbrăcat la mórtea Alteței Sale préiubitului principe de coróná, sub sigilul pietății, ce o păstrăm memoriei lui, sĕ imprimăm bine în inimile nóstre devisa din cercularul archipastoral: „Tóte pentru patriă, monarch, biserică și națiune!"

Revista politică.

Întréga monarchie suspină jalnic sub povara nenorocirei, ce o apasă prin mórtea clironomului, Rudolf. Informațiunile ultime despre catastrofa întêmplată măresc numai păharul amărăciunei și al durerei, din care a trebuit sĕ guste înalta familie împĕrătéscă și cu ea popórele întregei monarchii. Parlamentele ambelor state ale monarchiei s'au întrunit numai spre a-și da espresiune sentimentelor de durere, amênându-se deocamdată tóte desbaterile politice.

Scandalurilor politice de stradă, cari s'au inscenat în Budapesta, și cari alimentate de aţiţările bărbaților din opositiune păreau a cuprinde un teren destul de vast, spre a se provocá o formală revoluțiune atât în capitală, cât și în provincie, unde studenții sunt conglomerați, încă le-a pus capet tristul eveniment. Cu tóte acestea nu e eschisă posibilitatea, că ele nu vor isbucní din nou, când se va desbate în special proiectul despre armată. Acésta temere e cu atât mai întemeiată, cu cât promisiunile, ce le-a dat deputatul opositional Ugron, că la desbaterea specială se va respinge proiectul, au întimpinat aprobările chiar și a unor deputați, cari la desbaterea generală au votat mai mult pentru primirea proiectului, ca sĕ nu-și pérdă pretenia d-lui Tisza. E întrebare însĕ chiar, că în urma tristului incident, mai ţiné-va dl Tisza cu atâta perseveranţă la proiect?

Penibila impresiune, ce o a produs scirea neașteptată a morții principelui de coróná atât în societățile din monarchia nóstră, cât și la curțile strĕine, se manifestă cu tótă tăria. Din tóte locurile vin adrese de condolență și mórtea prințului e comentată ca cea mai grea lovitură dată nunumai monarchiei Austro-Ungare, dar și politicei esterne, căci în tóte cercurile, principele de coróná era privit ca un om nutrit de idei liberale și tot deodată un adict credincios al păcei generale.

La Berlin s'au sistat atât petrecerile publice, cât și desbaterile politicei interne și esterne. Afară de casul, că în locul fostului ministru de justiție s'a denumit de ministru secretariul de stat Schelling, alte afaceri mai momentuóse nu s'au întêmplat, de când vestea tristă a ajuns în Berlin.

Se pare, că contra principelui de Bismarck s'a format o adevĕrată cualițiune nunumai în Berlin și în imperiul german, dar și în statele strĕine. Diariul engles „Contemporary Rewiew" publică un articlu sub titula „Dinastia bismarciană," în care se ridică multe atacuri contra bĕtrânului cancelariu, și care au provocat o amară sensațiune în cercurile din Berlin. „Standard," care reproduce câte-va capitole din acest articol, adauge în comentările, ce ce le face, că e inspirat de persóne inalte și bine informate cu starea lucrurilor și că are menițiunea

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Episcopul Șaguna recearcă pe metropolitul Șuluțiu a conduce o deputațiune națională la împĕratul.

Escelenției Sale Domnului metropolit gr.-catolic, Alecsandru Sterca Șuluțiu conte de Kerpenis, la Blaș. Sibiiu, 4/16 Novembre, 1860.

Escelenţiă! Convins, că Escelenția Ta nu ești mai puțin petruns de cât mine de însemnătatea — de viață sau de moarte — națională a đilelor în care trăim, și că „acuma sau nici odată" se cere dela noi, conțelegere, priveghiare și conlucrare, îmi iau voia a face inițiativa și a me adresa cătră Escelenția Ta.

Încercările, ce se vĕd că se fac din părți Escelenției Tale sciute, spre paralisarea biletului de mână al Maiestășii Sale din 20 Octobre a. c. emis pentru Transilvania, spre stergerea automiei Transilvaniei, spre unirea èi cu Ungaria și temerea de succesul acelor încercări, națiunea română nu-l poate priví altmintreni de cât ca o cestiune de viață sau moarte a sa.

În asemenea împregiurări grave, m'am înțeles cu bărbații nostri competenți de aici, că ce ar fi de făcut? Și am venit la convingerea aceea, că mergerea unei deputațiuni respectavere la Viena, cu o đi mai curênd, este de neaparat.

Deci — fiind și Escelenția Ta cu Venerabilul Capitol de asemenea convingere — ce nu me îndoesc, vin — în numele meu și al inteligenției noastre de aici a Te ruga pe Escelenția Ta, ca ertându-ți starea sanitară sĕ binevoesci a Te pune în fruntea deputațiunii, a desemna și pe unul dintre domnii canonici și pe alți 2—3 dintre bărbații inteligenți mireni.

Din partea noastră va merge protopopul Popasu, d. d. Constantin George Ioan, Ioan George Ioan din Brașov și dl Ioan Brote din Reșinari.

Întêmplêndu-se însĕ împregiurarea neasceptată ca starea sănĕtății Escelenții Tale se nu Te erte nici decum la aducerea acestui sacrificiu; atunci Te rugăm pe Escelenția Ta sĕ faci ce-Ți va fi prin putință, ca în locul Escelenției Tale sĕ se pună în fruntea deputațiunei Preasfinția Sa Domnul episcop al Gherlei.

Deputațiunea — după convingerea noastră ar avé de scop sĕ descopere dorințele românilor în privința autonomiei patriei noastre, a constituirei ei viitóre și în privința realisărei celor 10 puncte, ce am propus în senatul imperial.

Alătur Escelenții Tale o rugare Maiestetică, ce mi-a trimis Dnul c. r. comisariu de prefectură Dimitriu Moldovan, care noi o am aflat bună.

Rog pe Escelenția Ta de preapreţuita părere, de cele ce vei afla cu cale a dispune și despre điua plecării sau a Escelenției Tale — care tare ne am îmbucura — sau a preasânției Sale Dl episcop Alexi cu ceialalți, ca sĕ sciu a porní și pre ai nostri și sum

Al Escelenții Tale

plecat serv.

Metropolitul Șuluțiu încunosciinţează pe episcopul Șaguna despre resultatul deputațiunii, ce o a condus la Maiestate.

Escelenţiă! După-ce din nenorocire bolnăvindu-me în Orĕștie, fuseì silit a păzí patul patruspre điece đile, a treia đi după ridicarea din așternutul boalei, adecă în 4 curg. cu sufletul în buze, în nădeșdea lui Dumneđeu îmi continuaì călĕtoria cătră Viena, și după o călĕtoriă continuă de patru đile și o noapte, în mai bune puteri de cum pornisem, sosì în 8 Decembre dimineața la 7 oare cu fericire in Viena.

Încă în aceea-și đi a sosirei mele, adecă în 8 Decembre, am adunat pe toți colegii mei și deputații națiunei — 20 la numĕr — și ne consultarăm despre făcêndii pași,

să facă a isbucní din nou focul viu al discuţiei, ce s'a fost incins după mórtea impĕratului Frideric şi carea a fost un adevĕrat chin pentru Bismarck. Hulele ridicate asupra cancelariului sunt de tot grave şi dovedesc, că atât sistemul politicei lui de până acum cât şi planurile proiectate pentru viitoriu se vor sfĕrşí cu o perdere grea, ce va trebuí să indure imperiul german în viitoriul cel mai apropiat.

După o şedinţă vehementă şi agitată camera deputaţilor francesi a votat ministrului Floquet vot de încredere cu 300 voturi contra 240. Silinţele partidului republican au fost desperate în lupta mare, ce o a întreprins pentru a pune stavilă atacurilor, provenite din partea boulangistilor, împreunaţi cu bonapartistii, contra regimului. Astfeliu se presupune, că onórea republicei va fi salvată şi entusiasmul pentru Boulanger va dispăré din ce în ce, până când în cele din urmă, lucrurile 'şi vor luá cursul lor firesc.

† Archiducele Rudolf.

În anul 1858, la 25 August, 101 de tunuri au anunţat nascerea unicului fiu al Maj. Sale monarchului nostru, în Laxenburg. In 26 August Maj. Sa monarchul, făcênd cunoscut armatei nascerea prinţului dis în ordinul seu: „Voiu ca fiul dăruit mie din graţia lui Dumneḑeu dela întrarea sa în lumea acésta să aparţină bravei armate, şi l numesc şef-colonel al regimentului meu de infanterie Nr. 19, care va purta numele „Kronprintz.“ Vĕduva generalului de Welden i-a fost doică, ér de educator a avut mai întâiu pe contele Gondrecourt, pe care mai târḑiu 'l înlocuì generalul Latour de Turmburg.

La început se ocupă cu limbile germană, cehă maghiară şi francesă, ér în 1872 'şi începu instrucţiunea în sciinţele militare. In 24 Iuniu 1877 a fost declarat de maiorén, ér la 1878 întrà în serviciul activ al armatei. In 1880 purta rangul de general şi contre-admiral. Un an mai târḑiu a fost numit comandant, ér 2 ani mai târḑiu, la 1883 purta rangul de locot.-feldmareşal şi vice-admiral. In 1888, creându-se noul post de inspector al armatei de infanterie, Maj. Sa 'l denumì în acest oficiu.

Ca om al sciinţii a purtat titlul de Dr. onor. în filosofie al universit. din Viena şi Cracovia, membru onorariu al academiei impĕrătesci de sciinţe în Petersburg şi al academiei reg. de sciinţe în Lisabona. A stat în legătură cu cei dintâi bărbaţi de specialitate şi in special se ocupa cu predilecţiune cu istoria naturală şi universală. Archiducele a intreprins mai multe călĕtorii, dintre cari trei în Orient. Impresiunile sale de călĕtorii le a espus in opurile intitulate: „O călĕtorie orientală“ şi „Cincispre-ḑece ḑile pe Dunăre.“ Opera sa măréţă însĕ era să fie „Austro-Ungaria în scris şi ilustraţiuni.“

In 10 Maiu, 1880, s'a căsătorit cu princesa Stefania, fica regelui din Belgia, din care căsătorie s'a născut la 21 August, 1883, o fică, Elisabeta, pe care acum, conform testamentului seu din 1886, o făcù moştenitóre a tuturor bunurilor, ér pe Stefania de usufructóre pe viéţă!

Catastrofa dela Mayerling.

Despre catastrofa dela Mayerling dă „N. Fr. Presse“ următórele deslușiri: Luni în 28 Ianuariu n. plecà principele singur la Mayerling cu un fiacăr vienes. La Gaden calésca nu mai putù înainta, şi principele însuşi trebuì să impingă la rótă, ceea-ce îi căşunà o obosélă mare. A ajuns în sfĕrşit la Mayerling, mai mult pe jos, luà soupeul cu principele Filip de Coburg şi cu contele Hoyos. Se arĕta vesel, dar ḑise: Ne vom culcá îndată, am un catar mare şi trebue să asud. In diminéţa următóre se făcù vênătórea proiectată, dar principele nu luà parte, şi se scusà, că s'a rĕcit. La re'ntórcere 'l aflară tare vesel. Mi e mai bine, ḑise el, dar la dineul familiar tot nu pot merge, ḑise cătră Filip, salută mi părinţii, pe Stefania şi pe Liserl. Prinţul Coburg merse singur la Viena, în sală erau puţini adunaţi, şi când monarchul, veḑù pe prinţul Filip singur, sărì înainte emoţionat şi ḑise: Pentru Dḑeu, ce e cu Rudolf?! Prinţul 'l scusà; mai târḑiu venì şi Stefania, după-ce primì o telegramă dela archiducele Rudolf,ca să ia parte singură la dineu şi să-l scuse.

In Mayerling se afla principele, însoţit de cont. Hoyos. Séra cinară amêndoi. Apoi principele ḑise: Nu me simt încă destul de bine şi diminéţă des-de diminéţă trebue să fiu la vênătóre. Cu acésta se retrase.

In diminéţa următóre, Mercuri în 30 Ianuariu, la 7 óre 'şi chemà pe camerierul seu Loschek şi pecând întrà acesta, principele era în pat şi îi dădù ordinele pentru vênătóre. Inceputul era proiectat pe 8 óre. Cu tóte, că camerierul se impotrivì dintâiu a se depărta de principele, acesta ii ḑise: Trebe însu-ţi să pui tóte la cale, căci de nu se fac numai încurcăli. La ½8 bătù Loschek la uşă, spre a-i anunţa, că totul se află în regulă. Nu primì nici un rĕspuns, mai bătù de vr'o câteva ori, dar cu acela-şi resultat. Cătră 8 óre venì principele de Coburg şi contele Hoyos la castel, Loschek le spuse, că Alteţa Sa trebue să dórmă adênc, căci nu a rĕspuns nimic. Hotăriră să mai astepte puţin, ş'apoi din nou să încerce a-l desteptá. Dar nici la repeţile bătături energice nu primiră nici un rĕspuns şi începù a se manifesta un feliu de îngrigire. După puţin sfat hotăriră toţi trei a deschide uşa cu puterea şi după mai multe incordări le succese a stricá o aripă a uşei, şi astfeliu putură descuia pe dinlăuntru.

Priveliscea fu îngrozitóre. Principele zăcea în pat numai în cămaşa de nópte, trupul era tare aplecat peste marginea patului, cu capul în jos, ér mâna stângă era lăsată mórtă şi atingea podinele. Pe buzele palide se vĕḑură câţi-va stropi de sânge.

Primul, care se apropià de pat, a fost camerierul. Când vĕḑù capul boţocănit şi buzele stropite de sânge, isbucnì în strigăt: *Jesus Maria*, Alteţa Sa cesară s'a înveninat cu strychnin. Toţi trei se retraseră îndată în odaia laterală şi se sfătuiră ca cont. Hoyos să plece îndată la Viena şi să ducă vestea. Principele Coburg şi camerieriul astéptă acolo comisiunea şi până atunci veghiază ca tóte să rĕmână în starea, în care s'au aflat.

Lângă patul prinţului stetea o girandolă cu luminări aprinse. Când părăsì cont. Hoyos castelul, prinţul Coburg observà prin uşa crepată, că luminările au ars fórte mult şi flacările amenințau a aprinde hârtia, cu care erau îmbrăcate sfeşnicile; spre a încungiura amenințarea unui incendiu întrară cei doi încă odată în odaia mortului, stênseră luminile şi abia atunci cercetară cadavrul mai cu deamănuntul.

Capul era tare b'oţocănit. Din buze isvorì o vênă de sânge, care uda podinele. Abia acum observară, că în mijlocul frunţii se afla o rană de împuşcătură, că capul e crepat şi că în mâna dréptă, era înclestat un revolver. Acésta a nimicit ori-ce presupunere de înveninare.

Contele Hoyos trimise din Baden pe Dr Mühleitner la locul nenorocirei, ér el se duse mai departe la Viena. Ací hotărì să spună mai întâiu impĕrătesei şi să observe o astfeliu de isteţime, încât ea însăşi pe încetul să afle de mórtea archiducelui; şi astfeliu spuse, că principele e fórte greu morbos. La inteţitórele stăruinţe ale impĕrătesei spuse, că e mort şi când impĕrătésa se depărtà să spună şi impĕratului, mai ḑise: Am să mai adaug ceva şi mai îngrozitoriu: Principele s'a înveninat.

Asta n'o voiu spune impĕratului, rĕspunse tare deprimat impĕrătésa. Abia cătră sară află impĕratul, că archiducele şi-a stîns însuşi viaţa. Persónele in credinţate din Viena cu cercetarea afacerei, constatară, că principele însuşi şi-a pus capĕt vieţii. După acésta 'l puseră în cosciugul dela Viena şi aşa 'l transportară acasă. Principele a scris mai multe epistole cătră Maj. Sa impĕratul rege, Maj. Sa impĕrătésa regina, archiducesa Stefania şi alţii. Principele de corónă s'a esprimat mai de multe ori, că va murí inainte de a ajunge să domnéscă.

Cadavrul sosì la Viena pela 2 óre nóptea. Diminéţa, când membrii familiei se duseră să rostéscă o mică rugăciune, archiducesa Stefania ameţi de doue ori. Durerea se póte închipuí, dar descrie nu. Joi la 6 óre séra s'a făcut obducţiunea în presenţa mareşalului curţii şi a Dr. Wiederhofer.

Cu acésta ocasiune s'a luat trupul de pe patul, în care a fost în nóptea trecută. După-ce l'au secţionat şi balsamat s'a îmbrăcat în uniforma de general şi-a fost aşeḑat în un cosciug de metal. Cu acesta l'au aşeḑat lacheii în sala cea mare de prânḑit, care légă apartamentele princesei de corónă cu cele, cari le au locuit defunctul. In mijlocul salei s'a aşeḑat patul de corónă. El e un catafalc învĕlit cu catifea négră şi pe el a fost aşeḑat cosciugul. La piciórele sicriului s'a pus un pupitru pentru călugării, cari se rógă, pe pupitru o cruce şi o căldărușă cu aiasmă La stênga şi la drépta s'a pus încă doue pupitre, menite pentru membrii casei domnitóre.

Mai întâiu au pus pe sicriu o corónă princesa Stefania, apoi mica princesă Elisabeta. Membrii curţii încă au pus, între cari coróna impĕrătesei valoréză fórte mult. Cununi au sosit din tóte părţile, atât dela autorităţi politice şi militare, cât şi din partea societăţilor literare. Regele şi regina Belgiei se află în Viena. Scena a fost de tot mişcătóre la sosire. Monarchii s'au imbrăţişat şi sărutat de mai multe ori, ér lacrimile curgeau şiroiu. Telegrame de condolenţă au sosit dela: impĕratul german, preşedintele republicei francese, ţarul rusesc, regina de Anglia, regina de Spania, regele României, al Sacsoniei, Sĕrbiei, Greciei presidentul statelor unite, papa etc. Principele de Wales sosesce incognito la Viena. Impĕratul german şi regele României, după-ce monarchul nostru le a mulţămit şi 'i rógă să nu participe la inmormêntare, nici nu vor sosí în Viena.

Motivele sinuciderei nu se sciu încă, cu tóte, că mai multe manuscripte au rĕmas, ér şeful de secţiune Szögyenyi, care a fost încredinţat cu regularea tuturor afacerilor prinţului, a aflat până acum numai dispoziţiuni private. In „Berliner Tageblatt“ scrie un bărbat cu vaḑă austro-ungar, că principele Rudolf s'a esprimat astfeliu, când a auḑit, cum-că regele Milan vrea să demisioneze: Ori-ce principe are datorinţa să rĕmână la locul, unde l'a pus provedinţa, cu escepţiune însĕ, când un principe nu se mai simte destul de puternic a-şi împlini datorinţele, conform posiţiunei sale; atunci nu i rĕmâne alt ceva, decât să demisioneze, ori să-şi tragă un glonţ prin cap. Mai bine e a nu fi principe, decât un principe rĕu. Jurnalele vienese scriu şi următórele versiuni: Dela intimii curţii se istorisesce, că desbaterea proiectului de armată a provocat la curte mari sensaţiuni, şi anumit vorbirea lui Károlyi a provocat indisposiţie mare monarchului. Intr'o convorbire cu principele monarchul şi a esprimat neplăcerea faţă de ţinuta principelui şi s'a escat mari divergințe de păreri. O altă versiune e, că n'a trăit bine cu socia sa Stefania.

Succesorul tronului.

Conform sancţiunei pragmatice ar fi să urmeze pe tron fratele impĕratului: Carol Ludovic; dênsul precum se vorbesce, a abḑis. O telegramă din Viena impărtăşesce următórele în acésta privinţă: Archiducele Francisc Ferdinand de Este, fiul cel mai mare al archiducelui Carol Ludovic, a fost primit de mai multe ori în audienţă privată de cătră Maj Sa. Monarchul s'a esprimat, că-l privesce ca mostenitoriu al tronului. Archiducele Carol a abḑis în favorul fiului seu, Francisc Ferdinand. Archiducele nu va mai purtá numele de „Este“, ci acest nume va trece la fratele seu: Otto Francisc Iosif. Archiducele Francisc Ferdinand, care nu e căsătorit, va fi adoptat de Maj. Sa. Dênsul se va încorona ca rege al Ungariei, întocmai precum s'a întêmplat cu impĕratul Ferdinand.

Archiducele Francisc Ferdinand s'a născut în Graz la 18 Decembre, 1863, şi după finirea studiilor în 25 Aprile, 1876, fu numit locotenent la regim. 32; la 1882 avansă la supra locotenent şi în 26 Octobre ajunse căpit. la regim 4 de dragoni.

Resultatul fù, că după stările împregiur pe lângă suplica adusă cu noi să se mai facă şi a doua suplică, care s'a şi făcut din şese puncte momentuoase stătătoare — un op prea bun de dl secretariu Babeşiu, bărbat foarte zelos, compus — care mai târḑiu prin dl protopop Popasu în copie îl veţi căpĕta, ear cu ceealaltă suplică de mai nainte să şi trimiseră trei deputaţi, cari se mijlocească la cabinet audienţa la Maiestatea Sa.

Audienţa pe 10 Decembre ni se dede, însĕ nu deputaţiunei întregi în corpore, fără numai capilor aceleia şi representanţilor ambelor confesiuni, adecă mie şi domnului protopop Popasu.

Causa pentru-ce nu s'a primit în corpore toată deputaţiuea Ve-ţi afla-o mai târḑiu prin orala relaţiune a domnului protopop Popasu.

Eri — 10 Decembre a. c. — dară, luând cu noi ambele momentoasele petiţiuni furăm fericiţi a fi primiţi de Maiestatea Sa cu foarte multă şi chiar părintească îndurare, libera orala espuseţiune a rugămintelor nostre fù preagraţios ascultată şi la Maiestate şi la ministrul preşedinte graful de Rechberg, unde până astăḑi am umblat.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Onorate dle redactor! În primii sei numeri din anul, în care am întrat, ḑiariul „Tribuna“ sub titula „anul 1888“ făcênd o revistă generală despre cele mai însemnate evenimente din anul 1888, între altele vine şi la suspendarea protopopului Simeon Popescu. Nu me simţ chemat a sulevá din ce motive şi cause a urmat suspendarea. Am cunoscut şi cunosc pré bine pe acest On. domn; şi eu ca un simplu preot din provincie, me închin sciinţelor şi cunoscinţelor acestui bărbat. Şi dacă me încumet a observá ceva din ţinuta P. O. d-sale ca protopop, apoi aceea se refere numai şi numai la ţinuta sa faţă de supremul seu cap bisericesc. „Tribuna“ în numĕrul 4 scrie şi afirmă negru pe alb, că protopopul Popescu a fost unul dintre întemeietorii „Tribunei“.

Stând acésta, étă ţinuta anticanonică a unui subaltern faţă cu superiorul seu! Au nu ḑice S. Scriptură (Fapt Apost. C 23 v. 5.):

„Că pre mai marele poporului teu să nu-l grăesci de rĕu“. Cine nu scie câte invec-

tive nu s'au aruncat prin ḑiariul „Tribuna“ asupra capului nostru bisericesc, adecă asupra Escelenţiei Sale d lui archiepiscop şi metropolit?! Apoi dacă dl protopop Simeon Popescu se numeră între întemeetorii „Tribunei,“ ca protopop, şi încă ca primul protopop*) în archidiecesă, făcea fórte bine, dacă ca întemeeitor al „Tribunei,“ nu suferia a se publica astfeliu de lucruri ne mai auḑite şi ne mai pomenite asupra supremului seu cap bisericesc într'un ḑiariu întemeiat şi de dênsul, căci mărturisesc, că astfeliu de grăiri de rĕu ale ḑiariului „Tribuna“ asupra unui prelat bisericesc au de urmări numai detragerea din vaḑa statului preoţesc, cărui aparţine şi dl protop. Popescu. Aceste urmări mai tare le simţim noi cei din provincie.

Cum se va delibera în causa suspendărei d-lui protopop Popescu, nu me simţ nici pe departe chemat a me amesteca. Nu pot însĕ sĕ nu reflectez „Tribunei“ la cele ce ḑice în pasagiul din urmă din Nr. 4. anul curent, cu referinţă la tractul Sibiiului: „ĕră acum cu ajutoriul lui D-ḑeu a ajuns tractul Siibiului ĕră în schlendrianul, în care a fost sub administraţia înaintaşilor sei.“ Acésta afirmaţiune a „Tribunei“ eu o consider de o manifestaţiune a inimei cei rĕutăcióse**) acelor dela „Tribuna;“ acésta este partea cea rea a acestui ḑiariu.

Omul e muritoriu. Punem casul, că dl protopop Popescu, sau nu va mai voí a se re'ntórce, sau va trece din acésta lume, ceea-ce eu nici una nici alta nu doresc, fi-va şi va remâné tractul Sibiiului un schlendrian?! Numai conlucrând în bună înţelegere vom puté cel puţin urma compatrioţilor nostri de alt neam, cari vedem, că din ḑi în ḑi progreséză cu paşi repeḑi în cele bisericesci şi naţionale, pecând noi prin certe şi frecări stagnăm.

Aceste le ḑice un preot dela sate aparţinĕtoriu tractului gr or al Sibiiului***). *Pp.*

Varietăţi.

*** Astăḑi la 9 óre antemeridiane se va celebra în biserica nóstră din cetate sânta liturgiă funebrală pentru repăusatul principe de corónă Rudolf.**

* (Consistoriul metropolitan.) Intrunindu-se eri consistoriul metropolitan în şedinţă plenară, la locul prim a votat o adresă de condolenţă către préinaltul tron din incidentul trecerii din viéţă a principelui de corónă *Rudolf*. Consistoriul a fost bine cercetat chiar şi de asesori din îndepărtări mari, cum sunt: protosincelul Filaret Musta din Caransebeş, protopopii: Michail Popoviciu din Orşova, Georgiu Crăciunescu din Belinţ, şi alţii; au lipsit însĕ ambii episcopi sufragani, cedând unor pedeci, care nu le-au putut delătură, însĕ şi Présânţiile Sale s'au alăturat prin telegrame la adresa de condolenţă.

* (Bal.) Am primit o învitare la balul, ce erá sĕ se ţină în Timişóra, arangiat de damele române în favorul scólei de fete de acolo; noi însĕ credem, că după catastrofa, care ne pune pre toţi în doliu, balul acesta şi altele ca el, se vor amâna pe timpuri mai vesele.

* (Himen). Dl Eliseu Dan, cleric abs. şi institutor la scóla fundaţională din Borgo-Prund, 'şi va serba cununia cu d-şóra Maria Branea din Măereu la 10 Februariu a. c. în biserica nóstră din Măereu, la 3 óre d. m. Felicitările nóstre.

* (Necrolog,) Comitetul „Reuniunei femeilor române din Arad şi provincie“ cu inima frântă de durere aduce la cunoscinţă trista scire, că *Hermina I. Popoviciu Dessean*, devotata şi démna preşedintă a reuniunei femeilor române din Arad şi provincie în urma unui morb scurt, dar plin de suferinţe, a încetat din viaţă, astăḑi la órele 2 diminéţa, lăsând în cel mai profund doliu neconsolabil a sa familie, nenumĕratele sale rudenii, — precum şi reuniunea, pe carea o a presentat şi condus cu zel şi demnitate dela înfiinţarea acestei reuniuni şi până la ultima rĕsuflare.

Rĕmăşiţele pământesci ale detunctei se vor depune spre odichnă eternă mâne în 2 Februariu nou, anul curent, la 3 óre după améḑi.

In veci amintirea ei!

Arad, 1 Februariu, 1889.

*) Nu înţelegem la ce se reduce acest „*primul*“? „Tribuna“ îi ḑice „*protopopul de model.*“ Red.

**) O ḑic şi alţii, o ḑice lumea, o am ḑis şi noi. Red.

***) Multe s'ar puté scrie despre protopopul din cestiune, din care apoi s'ar vedé limpede tótă mărimea lui în contul „Tribunei“; noi însĕ ne am ferit până acum a ne ingera în afacerile forului competent disciplinar, şi dacă totuşi dăm loc de astadată corespondenţei acesteia, o facem singur numai din specială consideraţiune către onorabilul „preot dela sate,“ care, cum se vede este încântat de „*sciinţele şi cunoscinţele acestui bărbat.*“ Red.

* (Demisionare.) Din Budapesta se scrie: Când aflà preşedintele casei deputaţilor, că principele de corónă, Rudolf, însuşi s'a sinucis 'şi dedù demisiunea de preşedinte al casei deputaţilor, motivându-o, că e imposibil a stá în fruntea dietei ca un mincinos. Ministrul preşedinte a rĕspuns, că la inceput şi el singur credea, că principele a murit de apoplecsie.

* (Preşedintele camerei române.) În urma insistărilor dlui Catargiu în demisiunea sa de preşedinte al camerei, camera deputaţilor din Bucuresci a ales de preşedinte pe dl Constantin Grădistén. Se vorbesce, că ca urmare a demisionării dlui Catargiu va fi şi o crisă ministerială, eşind din ministeriu: Al. B. Stirbei, Marghiloman şi Ghermani.

* (Magistrat în Lugoş). Lugoşul s'a transformat în oraş cu magistrat regulat. In ḑilele trecute representanţa oraşului a ţinut alegerea magistratului, care se compune din următórele persóne, alese cu unanimitate: Árpád Marschovsky, primariu; Nevratil György şi I. Popeţiu, senatori; George Martinescu, fiscal; Podharczy, contabil; Hoban, cassariu; M. Lits, controlor; Bayer Ferencz, tutor orfanal; Huszarek, archivariu; Buchholz, veterinariu; ér de căpitan va fi denumit I. Král. Ne mirăm mult de acéstă alegere pistriţă, în care strĕinii au ocupat aprópe tóte posturile grase, cu tóte că Lugoşul e oraş românesc!

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică de aici escrie concurs:

a) pentru ocuparea postului de magistru postal dela scaldele din Homorod. (comitatul Odorheiu), care post pelângă depunerea cauţiunei de 100 fl., pentru serviciul din lunile Iuliu şi August e împreunat cu o remuneraţiune de 100 fl şi un pauşal de cancelarie şi transport preste tot de 20 fl.

b) dela scaldele din Tusnad (cttul Ciucului), care post pentru serviciul din 16 Iuniu până la 15 Septembre, pe lângă depunerea cauţiunei de 100 fl, dotat cu o remuneraţiune de 275 fl. şi un pauşal preste tot de 75 fl.

Petiţiunile de concurs sunt a se înaintá direcţiunei postale telegrafice de aici in termin de 3 sĕptĕmâni.

* (Urmările sĕrăciei.) Urmările sĕrăciei se perondézĕ des în statul nostru. În ḑilele trecute au prins gendarmii la staţiunea căilor ferate de stat din Ruttka 16 persóne, din cott. Szepuşului, cari ş'au lăsat casa şi masa (?) şi au pornit la America. Gendarmii le-a aplicat macsima maghiară: *Extra Hungariam non est vita..*!

* (Despre alegerea lui Boulanger.) Din Paris se trimite următórea statistică curiósă asupra alegerei lui Boulanger. Petru generalul Boulanger s'au întrebuinţat 400,000 placate, 100,000 gazete ilustrate, 500,000 broşure cu chipuri, 200,000 numeri din foile boulangiste; 1 milion cărţi de visită, 50.000 protocóle, 1½ milióne esemplare de proclamaţiuni, 3 milióne prospecte mici, 2 milióne şeduli de alegere şi 200,000 alte feliuri de imprimări aurite!

* Dl doctor Asacky, celebritate europénă şi profesor de clinică şi chirurgie la facultatea din Bucuresci şi-a dat demisiunea din postul seu. Precum se spune, dênsul va merge la Paris, pentru a şi reluá locul printre profesorii facultăţii din Lille. Studenţii de medicină, simţind perderea cea mare ce o sufer, au făcut totul pentru ca sĕ oprésckă pe ilustrul bărbat în Bucuresci, dar silinţele lor au rĕmas zadărnicite în urma decisiunei hotăritóre, ce o a luat dl Asaky. Depărtarea sa din Bucuresci o a pricinuit unele intrigi şi greutăţi, ce i-au ţăsut unii din colegii d-sale.

Lucrul de mână.

In Nr. 1 din anul curent am publicat apelul dlui G. Moian, pentru formarea unei reuniuni cu menţiunea de a da un avênt acestui obiect, pe cât de necesar, pe atât şi de rentabil.

Am aşteptat, ca bărbaţi competenţi şi chemaţi a promová şi cultivá terenul instrucţiunei în tóte direcţiunile sĕ-şi ridice vocea în acest respect *pro* sau *contra*, dar până acum în zadar ne-a fost aşteptarea. Credem însĕ, că n'am aşteptat de ajuns, dar dacă în aşteptările nóstre vom fi desamăgiţi, nu vom întrelăsá a ne spune vederile nóstre la timpul seu.

Ni se pune la dispoşiţiune spre publicare din partea dlui G. Moian, un apel a părintelui Iraclie Porumbescu din Bucovina, care dă însemnătatea cuvenită acestui obiect, şi nisuesce a-l face cunoscut şi în scólele din Bucovina, care apel îl aflăm de interes al reproduce în tótă estensiunea. El este de următoriul cuprins:

Stimate domnule!

Valórea şi folosul, prin urmare şi trebuinţa industriei de casă, în genere, ĕră în parte, industria împletirei de paie, de papură şi de nuiele, sunt astăḑi nu numai de alte popóre, mai înainte în cultură decât noi românii bucovineni, ci şi de ori-care om inteligent al nostru, recunoscute, şi în Transilvania demnii învĕţători poporali din Braşov, George Moian şi Candid Muşlea, cualificaţi pe deplin în împletirea sus ḑisă şi „premiaţi“ publice atât în Transilvania cât şi în România pentru industria împletirei, au şi început deja de doi ani încóce a împărtăşí cu multă îmbrăţoşare din partea scolarilor şi a tineretului de ambe secse, ba, şi a domnilor învĕţători poporali, înşii, învĕţămêntul împletirei de paie, de papură şi de nuiele cum şi al împletirei de pĕr şi al coloritului şi lustratului paielor, papurei şi nuielelor — şi poporul nostru de peacolo a început deja a cunósce binele, folosul şi chiar şi câştigul material al acestui ram de industrie de casă şi de mână.

Cugetând eu deci subscrisul ca fiu al poporului nostru de ţară şi ca preot al unei comune rurale la fapticitatea, că acestui popor al nostru tocmai acest ram de industrie, carele, cum ḑiseiu, e atât de folositoriu şi de lucrătiv, nu-i e maică nici decum cunoscut; scriseiu la persóne competente din Cernăuţi şi le rugaiu sĕ-mi spună, de nu s'ar afla pe acolo cineva, carele ar scí împletirea de paie etc. şi ar voí sĕ vină preste ferii încóce, la Frătăuţul nou, spre a învĕţá scolarii şi scolăriţele cum şi pe alţii adulţi şi adulte acea împletire. Mi s'a rĕspuns, că nu-i şi încă mai puţin cineva atare, ce ar scí românesce. — Me adresaiu deci la dl Moian la Braşov, despre carele pomenì mai sus, şi-i făcui asemenea rugare, şi domnialui avù bunătatea a-mi rĕspunde, că dintre elevii şi elevele sale nu-s încă atari sau atare, ce ar puté învĕţá şi pe alţii; dară că a vorbit cu colegul seu dl Muşlea şi acesta, deşi ocupat şi acolo, însĕ din frăţietate către noi, ceşti de aice, şi din devotamêntu-i pentru împărtăşirea sciinţii împletirei şi noue ar fi aplecat a veni preste feriile scolare încóce; dară sĕ i se facă acésta de timpuriu sciut, ca sĕ nu apuce a luá alt angagiament.

Imediat după primirea acestui rĕspuns mijlocì în conţelegere cu dl învĕţătoriu de aici o întâlnire şi sfătuire asupra acestui obiect cu domnii învĕţători din Bilca, din Frătăuţul-vechiu, din Volcineţ, din Baineţ şi cu domnişórele învĕţătóre din Bilca, şi deaicea şi la acea sfătuire ne înţeleserăm aşa:

1. Recunóscem pe deplin trebuinţa şi folosul cel mult şi mare al sciinţii împletitului de paie, de papură, de nuiele etc. şi credem de sigur, că acéstă recunóscere a nóstră o împarte cu noi ori şi cine din inteligînţa nóstră.

2. Sĕ mulţămim domnilor Moian şi Muşlea pentru bunăvoinţa lor, cu care sunt d-lor gata a ne veni în ajutoriu şi pe dl Muşlea sĕ-l întrebăm, sub ce condiţiuni ar voí dlui a primí ostenéla venirei încóce şi a împărtăşirei învĕţământului împletirei aice pe timpul ferilor scolare.

3. Fiind-că în vederea planului învĕţământului respectiv, comunicat noue de dl Moian, o unică vacanţă scolară nu ajunge întru a-şi însuşí învĕţământul întreg; sĕ-l estindem cursul acesta pe trei ferii.

4. Sĕ ne adresăm la domnii învĕţători şi preoţi şi din celelalte comune ale nóstre, cu rugarea, sĕ îndemne, despre o parte, măcar câte pe doi sau trei tineri eşiţi din scólă din comunele lor, ca sĕ vină încóce la învĕţătura împletitului, ĕră despre alta, sĕ ne vină atât din parte-le, cât şi prin mijlocire dela comunele lor, cu ceva ajutoriu bănesc pentru remunerarea d-lui Muşlea, pentru spesele venirei şi întórcerei d-sale, cum şi pentru materialul de învĕţământ. Şi în fine

5. Insinuându-ni-se amatorii de învĕţământul împletirei sĕ facem despre întreprinderea nóstră însciinţare la locul superior scolariu şi politic al ţinutului Rădăuţului.

Aşiş la acéstă consfătuire noi presenţii, în scopul speselor acestui învĕţământ, am promis şi garantat din partea nóstră suma colectivă de 40 fl., şi domnii învĕţători şi ambele domnisóre învĕţătóre au declarat, că şi singuri şi singure vor învĕţá împletitul. Vin deci acuma şi venim a împlini punctul al 4-lea de aicea de mai sus şi a Te rugá stimate domnule, sĕ binevoesci a reflectá asupra lui cu tótă părtinirea causei, comunicându-ţi, că punctul 2 s'a împlinit şi că dl Muşlea pretinde tacsa călei ferate dela Braşov până la Iţcani cu 12 fl. 70 cr. încóce şi tot atâta înapoi şi 40 fl. pentru darea învăţământului de împletire în cinci sĕptĕmâni ale feriilor. Cuartir şi viptul îl voiu da d-sale eu fără plată. Cei-ce vor veni la învĕţământ, vor avé cuartir gratis pe la sătenii nostri de aicea. Ceva paie şi nuiele, cât pentru anul acesta, vom grigí de aicea şi din vecinătate; ĕră după primirea insinuărilor la învĕţământ, de care poftesc a se face la adresa mea cât mai curênd, adecă cel mult până la finea lui Martiu a. c., îţi voiu mai comunica şi cele secundare, ce vor mai fi de lipsă.

Frătăuţul-nou, Ianuariu, 1889.

Iraclie Porumbescu,
paroch.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.90	101.—
Renta ung. de hârtie	93.60	93.95
Renta de aur austriacă	111.30	111.—
Galbin	5.76	5.63
Napoleon	9.56	9.54
100 marce nemţesci	59.22½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	120.85	120.85

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și streinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manualul aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvĕntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvĕntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvĕntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 3—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil.: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10. Sibiiu, Joi 26 Ianuariu (7 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

O mul moral sat prin muncă, întărit prin bucurii intime de familie, află în sînul naturei mulțămiri, pe când înzadar le ar căutá airea.

Antonio Caccianiga.

Este fără indoélă un mare câstig, când fii poporului, cari trăesc în nemijlocita lui apropiere, incep a pětrunde din ce în ce mai mult în viața poporului, si aprofundați odată în acésta materie, caută sĕ i vină în ajutoriu prin esperințele lor, făcute după multe combinațiuni, impreunate cu jertfe. Este însĕ un indoit câstig pentru poporul român, când învĕțătorii dela sate nu se mai mulțămesc numai cu problema, ce o au, de a o resolví în marginile părețiior de scólă, ci 'și intind privirile în direcțiuni mai largi, în direcțiuni menite de a dá o nouă viață unui popor, care până bine de curênd a fost inapoiat în cultură, și inapoit și in bunăstarea materială, ca o urmare naturală a legăturei firesci, ce esistă între aceste două condițiuni nedespărțibile una de altă.

Atari simptóme imbucurătóre se ivesc când în o parte a țĕrei, când în alta, și cu cât învĕțătorii nostri vor fi mai accesibili pentru idei mărețe și practice, cu atât vom resolví mai ușor problema nóstră culturală.

Cum-că avem și noi probleme culturale este peste tótă indoéla, și în ḑiua, când vom încetá de a ne cugetá la misiunea, ce avem de a indeplini ca popor, ce voim sĕ trăim pre acest pământ, în aceea ḑi am decretat perirea némului nostru și stergerea lui din lista popórelor vii. Precum însĕ intre pĕcat și virtute se manifestézĕ contrastele cele mai teribile, așa și intre ómenii iubitori de muncă și adevĕr, este un contrast pipăibil, și cine sĕ nu scie, că aḑi mulțimea aparține celor ce se mulțămesc cu aceea, dacă au ce băga în gură și cu ce se imbrăca, fără sĕ se mai cugete la alții, cari sufer de fóme și golătate. Sunt prin urmare mulți fii ai pĕcatului, mulți fii ai intunerecului și puțini sunt cei ce lucră în o parte și în alta pentru binele comun, atâta cât le permite cercul lor de activitate și puterile intelectuale și morale.

Chiar în un atare timp se ivesc învĕțătorii nostri din Brașov „Moian și Mușlea" și incep a face propagandă pentru de a introduce lucru de mână în scólele poporale, dându i acestui obiect importanța aceea, ce în adevĕr o are acest obiect, și care până acì a fost trecut cu vederea la noi.

Cum că se începe a pĕtrunde în insemnătatea lucrului se vede de acolo, că s'a aflat unii ómeni dispuși a le face inlesnirile posibile, ca sĕ deschidă un curs, la care sĕ pótă participá și alți invĕțători, ca așa sĕ se lățéscă la tóte centrele române lucrul de mână și prin ele apoi sĕ pótă străbate până la unghiurile cele mai depărtate, unde se aude graiul dulce al limbei nóstre.

Dl Moian nu se opresce ací, ci în inflăcăratul seu dor de a vedé pe români inzestrați cu tóte desteritățile, cari le pot inlesní traiul de tóte ḑilele, surprinde publicul cu ḑiua de anul nou prin un apel intitulat „*O cestiune arḑĕtóre,*" care espune vederile sale în acest respect și dă totodată espresiune dorințiì sale, de a vedé pe mai mulți intruniți la o lucrare atât de folositóre némului nostru. Eu am urmărit de mult cu cuvenită atențiune lucrarea dlui Moian, o lucrare pentru care merită sĕ fie rĕscumperat din partea fie-cărui român cu recunoscință, dar vĕd, că incă este de tot isolat, vĕd că nu intimpină aceea aprețiare din partea publicului român, ce ar meritá intreprinderea dsale.

Ce o fi causa? Dar ce sĕ fie alta decât că: unul nu-l spriginesce pentru că e „Moian", și el e numai un învĕțătoriu, și apoi sunt alte capete dela cari sĕ învĕțăm, nu vom luá noi prelegeri dela un dascăl; — altul pentru că nu l pricepe, nu pĕtrunde în însemnătatea cea mare, ce o au desteritățile trupului și ale mânei pentru om în tóte mișcările lui de viață, și celalalt public mare, pentru-că nepăsarea, acest verme otrăvitoriu, róde ca rugina fierul la trupina némului nostru și e o adevĕrată calamitate pentru noi românii, că suntem atât de indiferenți, încât nici o idee mărĕță nu prinde rădăcini afunde și îndepărtate, ci ea se mărginesce numai la un cerc rĕstrins de ómeni.

Un general fără armată nu plătesce nimica, nu póte raportá nici o victorie, și consciu de acel adevĕr, dl Moian se adresézĕ la preoții și învĕțătorii nostri, ca sĕ-l spriginéscă, sĕ se asocieze cu toții la o lucrare comună în interesul civilisațiunei popolului nostru.

Presa este calea, pe care ne putem intâlní, și pe acésta cale aflu de cuviință a da espresiune vederilor mele, când doresc, ca lucrarea întreprinsă de dl Moian sĕ fie încoronată de cel mai bun succes.

Modul, că cum sĕ se pună la cale generalisarea vederilor esprimate de dl Moian, deocamdată cred, că ar fi a se mărginí numai în cercul reuniunilor învĕțătoresci, cari din bugetul, ce au la îndemână sĕ voteze unele sume pentru câte un învĕțătoriu ori doi, cari sĕ se perfecționeze în lucrul de mână și acela sĕ-l introducă în scólele unde sunt aplicați. Dacă reuniunile învĕțătoresci nu dispun de atari mijlóce, au sĕ apeleze la despărțĕmêntul asociațiunei transilvane, care pe unele locuri, cum e d. e. al Silvaniei, deja au inceput a da premii învĕțătorilor nostrii câte o vacă, scrófă cu purcei etc. — ca sĕ le dea mână de ajutoriu, și sum sigur, că comitetul central nu va puté decât sĕ apróbe o lucrare menită și ea a face mult pentru cultura poporului român. Activitatea reuniunilor învĕțătoresci va trebuí deci sĕ se îndrepte cu tótă tăria în acésta direcțiune, înțelegêndu-se de sine, că învĕțătorii nu trebue lăsați fără nici un sprigin moral din partea inteligenții nóstre, din partea preoților nostri și din partea tuturor ómenilor de carte și de inimă. În Bănat reuniunile învĕțătoresci sunt corporațiuni respectate de toți fruntașii, — la noi în Transilvania, se pare că nu se pot ridica acolo, unde trebue sĕ se ridice, unde cu drept sĕ aștéptă dela ele sĕ se avênte.

Ca sĕ se înființeze o specială reuniune, cum e reuniunea pentru lucrul de mână în Germania și la noi, este o idee salutară în sine, dar după cele ce am accentuat în introducerea acestor rênduri, e greu de a o realisá. Sunt prea puțini amici ai acestei intreprinderi aḑi și dacă la noi Asociațiunea Transilvană nu póte cuprinde teren cuvenit, deși e unica instituțiune națională interconfesională, e greu de a sperá în succesul întreprinderei inițiativei proprie.

Reuniunile învĕțătoresci sunt provĕḑute în legile nóstre bisericesci, sau mai bine ḑis, ar trebuí sĕ fie organisate și sĕ lucre din rĕsputeri pentru interesele culturale, legate de scólă, și dacă vor cuprinde în cadrul activității lor și acest ram al economii naționale, căci o adevĕrată economie națională ce se ținteșce prin lucrul de mână, ele nu trec preste cercul lor de activitate, ci din contră pot ca atari recomándá consistoriului pe membrii ei — unul ori doi în fie-care an spre a fi ajutorat din partea consistoriului, ca sĕ-și pótă completá cunoscințele și sĕ le predea cu succes.

Singur dl Moian ne spune în apelul seu, că guvernul central german a venit în ajutoriu reuniunei de lucru de mână numai după 8 ani, va se ḑică, după-ce a vĕḑut, ce pot face cei cu inițiativa proprie

La noi guvernul nu o sĕ-și bată capul cu lipsele nóstre speciale și așa autoritatea nóstră bisericéscă succesive va vení în ajutoriu lucrărei, deocamdată însĕ despărțĕmintele reuniunilor în fruntea că-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Metropolitul Șuluțiu încunosciințează pe episcopul Șaguna despre resultatul deputațiunii, ce o a condus la Maiestate.

(Încheere.)

Apromisiunile și orala asecurare pentru deplina egalitate a drepturilor noastre din ambe mai sus pomenitele înaltele locuri fură deplin îndestulitoare; cu un cuvênt, tare odichniți și mângăiați ne reîntoarserăm cu acest bun resultat la sălașul nostru și-l împărtășirăm tuturor fraților și colegilor nostri deputați, cari mai nainte se aflau tare mâchniți, căci n'au fost toată deputațiunea în corpore primită.

Fruptul cel vor produce aceste promisiuni, timpul ne va arĕta; atâta Ve încredințăm, că espositiunile și cererile noastre la preaînaltele locuri fură cu o inimă deschisă, nesfiite și nepregetate, nimica remânênd neașternut și cu gura înaintea Maiestății și a ministrului președinte Graf Rechberg, ce am socotit a fi de lipsă și ce ni s'a vĕḑut, că poate tare spriginí interesele noastre naționali, — de unde discursul nostru acolo a fost preainteresant, care mai târḑiu prin dl protopop Popasu mai pe larg îl Ve-ți înțelege, neavênd acela-și în ângusta aceasta scrisoare loc.

Cu toate aceste cancelariul este — Kemény Ferencz — denumit și astăḑi și oficioas publicat; poate că nici aceasta nu se făcea așa, dacă boala nu mi-ar fi întârḑiat sosirea mea la Viena.

Totuși locul conferențelor este hotărît la rugarea noastră în Alba-Iulia.

Aici Ve închid spre revedere și un catalog al bărbaților, cari s'ar putea chema la conferență cu cancelariul la Alba-Iulia, făcut a seară cu grabă de adunarea deputaților, la care despre partea Escelenției Voastre, după-cum veți socotí, puteți face reflesiuni, și adaugere, după-cum aveți despre unul sau altul mai genuină cunoscință, ca înainte de a se începe conferențele în Alba-Iulia, sĕ avem gata catalogul bărbaților celer mai vrednici, din cari sĕ se poată alege consultatorii în pomenitele conferențe, nu atunci cu pripa sĕ nu scim pe cine sĕ alegem.

Despre aceste acuma am aflat de lipsă frățesce a Ve încunosciința cu acel adaus, cumcă cursul lucrărilor noastre și celor de până acum și acelor de ací înainte cu reîntoarcerea dlui protopop Popasu și a altor deputați îl veți înțelege mai pe lung și mai pe larg.

Despre alta cu deosebită frățească veneratiune și stimă rĕmân

Al Escelenției Voastre
Viena, în 11 Decembre n. 1860.
umilit serv
Alecsandru St. Șuluțiu,
archiepiscopul și metropolitul Albei-Iuliei.

Catalogul provocat în epistolă.

Basil Papp.	Gavrile Man, adj.
Dr. Ioan Maior.	Ioan Pipoș, pretor.
Alesandru Bohețel, adv.	Demeter Boer, pretor.
Georgiu Barițiu, director.	Iacob Bologa, cons.
Acsente Sever, propriet.	Florian Porțius, act.
Ioan Bran de Lemény.	Dionis Tobias, notariu.
Gavril Muntean, director.	Stefan Fülep, propr.
Demeter Moldovan, com.	Georg Filip, concip.
Ioan Pușcariu, pretor.	Ioan Șipotariu, concip.
Georgiu v. Domșa, consil.	Nicolau Molnár, propriet.
Dr. Ioan Rațiu, advocat.	N. Berghian, sec. (Belgrad.)
Dr. Iosif Hodoș, advocat.	Ioan Zsippa.
Elia Măcellariu, consilier.	Ioan P. Maier.
Iosif Pop, advocat.	Alesandru Lázár
Samuel Porutiu, adj.	Paul Vasiciu.
Iosif Gerendi, adj.	Ioan Roman, notariu.
Spiridon Fetti, adj.	Eremia Para, secretariu.
Amos Francu, notariu.	Basil Bian, adj.
Georgiu Lica, căpit.	Georg Roman, asesor.
Ioane Purticille, căpit.	Eremia Mărginean, căpit.
Const. G. Ioan, neguț.	
etc.	etc. etc.

rora stă mai pretutindenea protopopul tractului, ar fi sĕ fie după a mea vedere, cele mai competinte organe, prin cari s'ar putea lucrá la generalisarea lucrului de mână în scólele nóstre, şi cuprinḑênd idea tot mai mult şi mai mult teren, s'ar putea apoi păşí la înfiinţarea unei asociaţiuni de soiul celei din Germania.

De sigur, că şi nemţii nu deodată au păşit cu asociaţiunea, ci mai întâiu au câştigat ómeni, cari sĕ lucre pentru lucrul de mână în scólă şi noi atari ómeni nu-i putem luá decât din rêndul învĕţătorilor nostri şi ai preoţilor; şi până aḑi în Transilvania, deşi avem preste doue mii de atari bărbaţi, póte nu sunt încă 50, cari sĕ cugete aşa ca dl Moian şi totdeodată sĕ fie gata a se înrolá la atare întreprindere. *Un amic al învĕţătorilor.*

Revista politică.

Sub penibila impresiune, provocată prin trecerea pré de timpurie a clironomului la cele vecinice, şi care apasă ca o grea povară nu numai asupra popórelor monarchiei, ne consolăm în jalea adêncă cu vorbele bravului nostru monarch, adresate premieriului Tisza, vorbe cărora trebue sĕ le dăm însemnătatea cuvenită: Am perdut, — a ḑis monarchul cu inimă mâhnită de durere, — am perdut tótă nădejdea şi credinţa, ce le am nutrit şi pe care le am pus în viitoriul fiului meu. Nimic nu-mi mai rĕmâne acum, decât sentimentul datorinţii, căruia îi voiu rĕmânĕ credincios, câtă vreme me vor mai purtá ósele mele îmbĕtrânite. *Pe acésta se pot basa credinciósele-mi popóre.*

Abia s'au aşeḑat la odichnă rĕmăşiţele pământesci ale clironomului Rudolf, şi foile vienese au şi început a se ocupa cu tótă seriositatea de succesorul tronului. În special vorbesc despre nepotul Maj. Sale monarchului, de Francisc Ferdinand, viitoriul principe de coróna. Se vorbesce chiar, că învingĕtoriul dela Custoza, archiducele Albrecht, ar stărui mult pe lângă archiducele Carol Ludovic, fratele monarchului, ca sĕ nu abḑică la mostenirea tronului. Silinţele lui însĕ par zădărnicite; şi cu tóte că positiv nu se scie încă, dacă Carol Ludovic a abḑis, se susţine cu multă siguranţă, că ecesta va abḑice în favorul fiului seu, Francisc Ferdinand.

Foile din capitala regatului nostru, publicând amĕnunte asupra vieţii principelui, îl presentéză ca pe cel mai intim pretin al maghiarilor, şi ale cărui speranţe erau mai mult sĕ fericéscă Ungaria decât Austria. Altfeliu însĕ 'l presentà foile strĕine: ca pe un bărbat încălḑit de ideile cele mai liberale, care voia fericirea tuturor popórelor şi întărirea şi consolidarea întregei monarchii.

Precum se anunţă din cercurile parlamentare din Budapesta, clubul liberal abia a asteptat sĕ se intrunéscă, pentru-ca sĕ-l pună pe dl ministru Tisza la noue probe de foc. In şedinţa din 2 Februariu n. premieriul a fost interpelat, că în urma încetărei din viéţă a principelui de coróna, n'a întrat vre-o schimbare în cestiunea proiectului pentru armată? Ministrul a declarat simplu, că după înmormêntarea archiducelui se vor continuá desbaterile asupra proiectului amintit, dar nu póte presentá cestiunea în altă formă ori sens şi nu va păşí nici cu modificări cât de mici în acésta afacere.

Germania 'şi continuă politica colonială fără a luá în consideraţiune gravaminele ridicate de unii dintre deputaţii parlamentului şi fără chiar a băgá mult în sémă dispositiunile, ce le vor luá celelalte state interesate în causă, precum sunt: Statele unite şi Britania-mare. Se spune, ce-i drept, că deocamdată Englitera, urmând politicei premieriului Salysbury nu va păşí cu planurile pe faţă şi va lăsá sĕ vadă, ce atitudine ostilă vor luá Statele unite.

Wissmann nici n'a asteptat sĕ se priméscă cu tótă hotărîrea proiectul de buget pentru colonii şi a şi plecat la locul misiunei sale, luând pe lângă forţa brachială şi mai mulţi bărbaţi specialisti în diferite ramuri ale sciinţii. Iuţala, cu care s'au făcut tóte pregătirile, dovedesce destul de clar intenţiunile, ce le urmăresce bĕtrânul cancelariu al imperiului german.

In Francia pe lângă câte-va înscenări turbulente din incidentul alegerei generalului Boulanger sunt la ordinea ḑilei apreţierile presei. „Répub. Française" cere un regim puternic, care sĕ fie în stare a mântuí libertatea şi a sdrobí dictatura, dar un astfeliu de regim nu trebue căutat în regiunile radicalilor. „Journal des Débats" recomândă reîntórcerea la regimul centrului din stênga; ér „Matin" nu întârḑie a anunţá, că generalul va propune din nou disolvarea.

† Archiducele Rudolf.

Protocolul secţionărei.

Foile oficiale publică următoriul comunicat despre resultatele autopsiei medicale, făcută la 31 Ianuariu, 1889, în Hofburg-ul din Viena şi subscris de medicii fungenţi.

Păreri.

1. Alteţa Sa cesaro-regéscă, préinaltul principe de coróna a murit mai întâiu de tóte din causa sdrobirei craniului, precum şi a părţilor anterióre ale creerilor.

2. Acéstă sdrobire a fost pricinuită de o puşcătură sloboḑită spre partea têmplei drepte, din apropiere nemijlocită.

3. Lesiunea mai sus descrisă o a putut produce numai o impuscătură din un revolver de calibru mijlociu.

4. Numai incape indoélă, că Alteţa Sa ces. reg. însu-şi s'a impuşcat şi că mórtea a fost instanee.

5. Prétimpuria concrescenţă a unor óse craniale, afunḑimea cea mare la ochi a grópei craniului şi a aşa numitelor „fingerförmige Eindrücke" din lăuntrul părelţilor craniului; aplanarea evidentă a undulăturilor creerale şi dilatarea camerei creerilor sunt stări patologice, cari de obiceiu sunt impreunate cu stări abnormale psihice şi cari prin urmare indreptăţesc a presupune, că fapta s'a întêmplat în o turburare a minţii.

Cons. aul. Dr. E. Hofmann m. p., prof. de medicina forensă.

Prof. Dr. Hanns Kundrat m. p, conducĕtoriul institutului patologic-anatomic, ca obducent.

Profesor Dr. Hermann Wiederhofer m. p., med. curţii imp. reg.

Dela oficiul mareşalului suprem al curţii Maj. Sale ces. reg. apostolice.

„Fremdenblatt" din Viena, revenind asupra scirilor publicate în foile oficiale, le declară de false, şi scrie între altele şi următórele: Printre scirile diferite şi false, ce le aduc foile oficiale despre antecedentele morţii principelui de coróna şi în special despre detaiurile, publicate în „Wiener Ztg." asupra catastrofei înfricoşate a archiducelui Rudolf, dăm şi de scirea, că numai prin intervenirea specială a ministrului Tisza s'a descris pe deplin adevĕrata stare a lucrurilor, spre a se puté pune stavilă obiecţiunilor, ridicate din tóte părţile. Versiunea acésta însĕ, după-cum ni se afirmă din o parte de tot competentă este falsă, căci nu corĕspunde faptelor. Când sosì ministrul Tisza la Viena şi merse la contele Kálnoky, Maj. Sa a fost dat împuternicirea préînaltă ca sĕ se publice fără reservă adevĕrata stare a lucrurilor.

Dumineca séra la 8 óre s'a închis camera mortuară pentru publicul visitătoriu, ér Maj. Lor împĕratul rege şi împărătésa regina, apoi regele şi regina Belgiei s'au întrunit spre a-şi luá adio dela scumpul decedat. Tinera vĕduvă Stefania plânse amar şi picà la picióre sicriului. Zadarnice au rĕmas mângăerile bĕtrânului nostru monarch şi ale mamei sale, Henriette. Scena a fost sgudoitóre; toţi isbucnirà în plânsete. La 9 óre s'au făcut pregătirile pentru transportare; când s'a pus coperişul pe sicriu archiducesa Stefania a trebuit sĕ fie în depărtată.

Foile vienese aduc mai departe următórele detaiuri: Fiind frecuenţa publicului fórte mare în capelă, împĕratul a ordonat sĕ se mai prelungéscă terminul pentru visitare. Rar se va mai fi vĕḑut pe stradele Vienei şi în special împregiurul capelei vr'o îmbulḑélă aşa de mare. Vestile despre ómeni striviţi, ba chiar şi morţi circulau în contínuu. Soldaţii, cari ţineau ordinea nu se puteau împotrivì îmbulḑelei. Mai ales femeile leşinau. Mulţi s'au ales cu rane mai mult ori mai puţin grave. Pungaşii încă şi-au putut esecuta tare comod meseria. Pungăşii s'au făcut nenumĕrate şi poliţiei i-a succes a prinde chiar în flagranti.

Capela, în care a fost transportat trupul principelui era învălită în postav negru, ér în centru se afla insigniile austriace Désupra lor sta scris cu litere mari: „*Rudolphus*" şi mai jos: „*Princeps et archidux Austriae*", ér mai jos anul 1889 cu cifre romane. Trăsurile feţii s'au schimbat mult. Cârpa albă, ce acoperia fruntea, a fost luată jos din ordinul monarchului, astfeliu, că publicul putù sĕ vadă rana produsă prin impuscătură. Se lăţise vestea, că faţa principelui e acoperită cu o mască de céră, dar acésta s'a putut desmintí mai târḑiu. Pĕrul principelui a fost peptenat în sus, aşa după-cum se obicinuia a-l purtá în viéţă. Maj. LLor au stat o jumĕtate de óră înainte de a se inmormênta şi s'au rugat.

Cununi au sosit din tóte părţile, intre cari mai elegante şi frumóse sunt a archiducesei Stefania cu inscripţiunea: *Dela a ta Stefania.* Părechia regală română a trimis o cunună imposantă din rose albe şi camelii, pe carea a pus o pe sicriu, consulul român, dl Văcărescu. Pe atlasul alb purta inscripţia „Carol. Elisabeta." Ujta Toda representantul iaponez a depus o cunună de mare frumseţe; tot astfeliu şi din partea universităţii vienese cu inscripţia: „Doctori principi." Presa francesă a trimis o cunună, care atrăgea mai mult privirile publicului. Ea avea un cuprins de 2 metri, compusă de camelii şi viorele şi purta inscripţiunea: „A l'Archiduc Rudolphe", apoi în litere de argint: „La France. La Presse Française". Numĕrul cununilor a fost aşa de mare, încât a trebuit sĕ se aşeḑe şi în odăile laterale, nepermiţênd spaţiul, unde era aşeḑat sicriul.

Varietăţi.

* (Serviciul Dḑeesc pentru archiducele **Rudolf**). După-cum am anunţat în Nr. precedent, Marţi la 9 óre, conform cercelariului Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit, în biserica din cetate s'a ţinut liturghiă, la care a participat întreg gremiul consistorial, elevii seminariali, în corpore, dimpreună cu corpul profesoral, deasemenea şi elevele scólei de fete a Asociaţiunei transilvane, precum şi un public numĕros din inteligința din loc. Sâmbătă la 10 óre se va ţiné părastas solemn.

* (Adrese de condolenţă.) Din incidentul morţii Alteţii Sale, archiducelui Rudolf, în şedinţa de Luni a representanţii oraşului Sibiiu, în care primariul a espus împărtăşirea acestui oraş la jalea înaltei case domnitóre, şi-a hotărit şi trimiterea unei adrese de condolenţă. De asemenea şi capitala Budapesta a redactat o adresă de condolenţă atât M. M. LL cât şi archiducesei Stefania. Tot astfeliu şi Clușul!

* Ultima scrisóre a archiducelui Rudolf cătră Szögeny sună: Ţi trimit aici codicilul meu, ia dispositiuni în acest sens şi în sensul testamentului, făcut înainte cu doi ani în înţelegere cu soţia mea. Pulpitul mesei, ce se află în odaia mea de lucru, descu el cu acésta chee de aur; acolo afli manuscriptele mele, şi-ţi las voe a publica din ele, cari ţi convin. Eu trebue sĕ me despart de viéţă. Salută-mi pe toţi amicii şi cunoscuţii. Dḑeu sĕ binecuvinte iubita nóstră patrie!

* (Monarchia austro-ungară în scris şi ilustraţiuni). Maj. Sa monarchul s'a espriesprimat a continuá şi a fini acésta operă, începută de archiducele Rudolf. Protectoratul 'l va luá archiducesa Stefania.

* (Invitare.) Corpul învĕţătoresc dela scóla capitală gr. or. din Poiana, învită la „Serata literară", ce se va arangiá cu ocasiunea adunării generale a învĕţ. din tractul Mercurei la 30 Ianuariu, 1889 în edificiul scolei din loc.

Programă:

1. „Cuvênt de deschidere."
2. „June române," cântare cu elevii.
3. „Producerea şi esploatarea capitalului," disertaţiune practică.
4. „Dan căpitan de plaiu", declamare.
5. „Fiu iubit al ţĕrii", cântare cu elevii.
6. Importanţa femei în desvoltarea popórelor şi de ací necesitatea: „Educaţiunei femeilor."
7. „De ce nu-mi vii" (duet).
8. Petrecere cu joc.

Poiana, la 17 Ianuariu a. c.

Începutul la 7 óre. Intrarea de familie şi persónă 1 fl.

Suprasolviri în favorul bibliotecei scolare se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică.

Corpul învĕţătoresc.

* (Atestate de maturitate). „Românul" din Bucuresci scrie: Consiliul universitariu, însărcinat a se pronunţá asupra validităţii atestatelor de bacanlaureat libertate de liceele din Transilvania, s'a pronunţat pentru primirea lor. Bine a făcut, căci altfeliu ar fi creat multe greutăţi românilor de dincolo, cari numai au decât aici loc sĕ înveţe românesce studiile mai înalte. In consecinţă, cei 14 studenţi transilvanieni, veniţi pentru a urmá cursurile universităţii au fost admişi.

* (In onórea lui Ugron.) Oraşul Székely-Udvarhely a inscenat un conduct grandios de facle în onórea lui Gabriel Ugron pentru vorbirea sa din urmă contra proiectului militariu.

* (Demonstraţiune.) Scandalurile de stradă provocate de universitari în Budapesta nu puteau trece numai aşa fără sĕ şi aibă rĕsunet şi la conpatrioţii nostrii ardeleni. In Cluş universitării, urmând esemplul consoţilor lor, au stat sĕ-i întrécă. Abzug-urile la adresa regimului şi aderenţilor lui asurḑiau urechile şi tot aşa éljen-urile pentru opositiune. Nu s'au mulţămit cu spargerea ferestrilor şi cu intimida-

rea celor pe cari voiau sĕ-i nimicéscă de pe faţa pământului, ci îndrăsnéla a fost aşa de mare, încât pajura împĕrătéscă a fost luată jos, scuipată şi călcată în picióre. Poliţia a fost neputinciósă în faţa furiei ce s'a manifestat. Tare ne mirăm de atitudinea celor ce sunt puşi sĕ păzéscă bunăstarea publică!

* (Greutatea lui Bismarck.) In odaia de scaldă şi de toaletă a cancelariului se află un aparat în formă de scaun, pe care ḑilnic 'şi constată cancelariul greutatea şi resultatul 'l înregistréză într'un mic libel, care se afla acăţat de scaun Era nn timp în care el cântărea aprópe 130 Kilgr, mulţămită însĕ prescrierilor profesorului Sweninger, greutatea scăḑù la 100 Klgr. La acésta greutate şi voesce sĕ rĕmână cancelariul, şi de multă vreme constată, că nici n'a mai crescut şi nici n'a mai scăḑut.

* (O filială nouă a scólei române.) In urma invitărei dlui M. Piteiu cons. la curtea de apel, membrii societăţii „Scóla română“, cari locuesc în Cernăuţi au hotărit în 15 Ianuariu ca sĕ se infiinţeze şi în capitală o filială a scólei române. Comitetul ales e din 5 membrii în frunte cu dl Piteiu.

* (Contra difteritisului). Precum se anunţă din Paris, morbul epidemic, difteritisul încă se va cura la ómeni cu mai mare uşurinţă ca până acum. In institutul Pasteur s'a aflat baccillus-diphteritis şi contagiile lui.

Fabricaţiunea şi consumul beuturilor spirtuóse în România. — Direcţiunea contribuţiunilor directe din ministeriul financelor publică un interesant tablou asupra producţiunei consumaţiei şi ecsportului alcoolurilor şi berei în România, în cursul lunilor Iuniu, August şi Septembre.

Din acest tablou reese, că s'au fabricat în acest timp în fabricele permanente din ţară 526,275 litri spirt cu o tărie de 3.993,474 grade şi 500,566 litri bere.

In fabricaţiunea acésta s'a întrebuinţat 633.120 kgr. cucuruz, 434,515 kgr. orz şi 290,417 kgr. sĕcară.

S'a scos din fabrici şi s'a pus în consumaţiune 3.150,117 litri spirt cu 26.941,893 grade şi 802,977 litri bere.

Esportaţiunea intră în aceste cifre cu 720,849 litri spirt şi 35,550 litri bere; restul e consumat în ţară. Prin urmare putem constată cu plăcere, că comerciul nostru de spirt cu strĕinătatea are din ḑi în ḑi mai mare avênt.

In depositele fabricilor a rĕmas la 30 Septembre 2.119,865 litri spirt şi 1 400,754 litri bere, contra 4.743,707 litri spirt şi 900,188 beri la 30 Iuniu, 1888.

Tacsele percepute de stat în trimestrul Iuliu s'au ridicat la 1.767,888 lei, din care 1.608,003 pentru spirt la 159,885 lei pentru bere din fabricile permanente. „Curier. Financ.“

* (Diamantele corónei francese) Cetim în „Românul“: Ministrul instrucţiunei publice şi al frumóselor arte a presenat, după-cum am anunţat deja, în unul din ultimele consilii de ministri, un proiect, care tinde a ficsá afecţiunea productului vêndărei diamantelor corónei francese.

Iată câte-va detalii în acésta privinţă:

Vêndarea diamantelor, efectuată acum doi ani, a produs un capital, care augmentat cu interesele din acéstă epocă represintă aḑi o sumă aprópe de 7 milióne.

D. Lockroy, propune de a se efectá acéstă sumă în modul următoriu:

2 milióne pentru a formá un fond museelor din tótă ţara;

2 milióne pentru a acoperí cheltuelile, ce necesitézá construcţia scólei naţionale de arte de corative, care nu se mai póte menţiné în localul ei din strada „Scólei de medicină;

2 milióne pentru scoli;

1 milion ca titlu de subvenţiune societăţilor de ajutoriu mutual.

Consiliul nainte de a statuá, a trimes cestiunea spre a fi esaminată de fie-care ministru în parte şi anume la cel de arte frumóse, la cel de comerciu, de interne şi finanţe.

* (O lucrare de mare valóre.) Prea sfinţitul Melchisedec al Romanului, întru tot venerabilul decan al episcopatului nostru, adênc mişcat de minunata scăpare a móştelor Sf. Paraschive din cel din urmă foc, ce i a topit sicriul, s'a folosit de vacanţele Crăciunului spre a prelucrá viaţa Sfintei, insoţind-o cu o istorie a timpului privitóre la neamul românesc.

Noua operă a eruditului prelat-academician, pe lângă că va imbogăţí literatura nóstră bisericéscă, este de o fórte mare însemnătate pentru istoria nóstră naţională, intru cât dă la lumină un preţios document necunoscut până acum: O scrisóre a celui din urmă patriarch bulgar, fericitul Eftimie, cătră Vasile Vodă al Moldovei.

Ne luăm voia, cu acest prilegiu, a face o indiscreţiune: mai multe dómne venerabile din societatea inaltă a capitalei, cugetă a întreprinde în timpul marelui post un pelegrinagiu pios la Iaşi, spre a aduce inchinăciuni sfintei Paraschive, patrona Moldovei; scrie „Epoca“.

* (Iuţala drumurilor de fer.) Cu ocasiunea incidentului dela Borki, s'a căutat a se găsí causa desastrului, ca acea a pré marei iuţeli cu care mergea trenul imperial, şi care de fapt nu era decât de 70 chilometre pe óră.

Dăm, după Morawski tabela comparativă a iuţelei trenurilor diferitelor linii şi ţĕri.

Englitera: Londra-Edimburg 75 chilometre pe óră.

Francia: Paris Bordeaux 68 chilometre pe óră.

America: New-York Rochester 67 1/3 chilometre pe óră.

Germania: Berlin Colonia 57 3/4 chilometre pe óră.

Austria: Timişóra-Viena 57 chilometre pe óră.

Italia: Ancona-Brindisi 47 1/2 chilometre pe óră.

Rusia: Petersburg Moscova 46 chilometre pe óră.

Spania: Irun-Madrid 41 1/5 chilometre pe óră.

Turcia: Bellova-Constantinopol 34 1/2 chilometre pe óră.

La o încercare de întrecere pe linia London-Edimburg din August a es, s'a ajuns la 120 chilometre pe óră, o iuţélă egală cu a celui mai îngrozitor uragan, şi cu care s'ar putea face jurul lumei în 14 ḑile.

* (Aur antic.) În Septembre, 1887, au fost găsiţi mai mulţi drugi de fier în comitatul Treiscaune lângă părĕul Buzeu cu ocasiunea facerii şoselei. Locul se află aprópe în faţa Ţufalĕului, unde în 1840 au fost găsite patru toporaşe (securi mici) de aur şi obiecte de împodobit (giuvaere). Aurul găsit la Crasna e fórte însemnat. Nisce ţigani şi locuitoriul din Boroşineul mic, Rădoi Savu, erau ocupaţi cu spargerea petrişului, când găsiră 9 drugi de aur, lângă un povêrniş umed, abia la doi metri depărtare de drum. Ţiganii, cari abia cunoscură valórea acestor drugi acoperiţi cu nâmol, împărţiră încă acolo lucrurile găsite, ér Rădoi Savu cumpără cu 2 fl. 40 cr. al nouălea drug rĕmas ca comun pentru toţi. Mai târḑiu desgropă încă trei drugi. Aurul a ajuns trei drugi în museul naţional în schimbul unei despăgubiri corĕspunḑĕtóre, alţi trei drugi în posesiunea contesei Mikes, proprietara locului, unde a fost găsit aurul. Tot aurul avea o greutate de peste şase chilograme aur curat. După semnele grafice gravate pe drugi, aurul e din vécul al cincilea.

* (Reorganisaţia regiei monopolului tutunurilor) Dl ministru al financelor din România va presenta ḑilele acestea proiectul de lege pentru reorganisarea regiei monopolului tutunurilor.

Bibliografic.

„*Lumina pentru toţi,*“ revistă pedagocică apare în Bucuresci de doue ori pe lună, director Eniu Băltén, calea moşilor, Nr. 138. Abonamentul pe an 12 lei, cuprinsul Nrului 13 şi 14 anul IV din 1—31 Decembre 1888 este următoriul: Pentru anul 1889, Direcţia. — Sentinţe şi macsime pedagogice şi filosofice, culese de I. Radulescu (Frăşinet-Vlaşca) şi Christ St. Reverén. — Transformismul D Ionescu. — Este sau nu trebuinciósă religiunea? St. G. Carpen. — Obligativitatea învĕţământului în scólele rurale, A. M. Mihailescu. — Conferinţele învĕţătorilor din Prahova Buzĕu, ţinute la Ploeşti, în August a. c. — Limba română, studiu critic de prof. François E. A. Buison. — Donald — Conferinţele învĕţătorilor din jud. Brăila. — Sciinţa la îndemână tuturor, s'au viaţa omului şi a animalelor, Edem. — Scólele rurale de pe Domeniul corónei, Redacţia. — Relaţiunile dintre preot şi învĕţătoriu. — Caetele de eserciţii în scólele rurale, preot V. Diaconescu. — Statute pentru înfiinţarea de biblioteci pe la scólele primare rurale din jud. Suceava. — Pedagogia sau teoria educaţiuni, a metódelor şi a disciplinei, de E. B. — Bibliografii.

Locuinţa şi nutrirea vitelor.

Aflăm de interes a reproduce acest tractat după „Economia Naţională“ din Bucuresci, pentru că se indigitează multe scăderi ce sĕ observă şi la economii nostri:

Locuinţele animalelor nóstre sunt în stare primitivă afară de unele localităţi, unde se găsesc coşare bine făcute, în restul ţĕrii lipsesc aprópe cu desĕvêrşire. Într'un raport făcut în 1885 şi înaintat dlui director general al serviciului sanitar, vorbind de starea coşarelor în judeţul Ialomiţa, arĕtam: „se póte ḑice cu drept cuvênt, că la ţară vitele nici nu cunosc, ce va sĕ ḑică locuinţă (de sigur aci nu vorbesc de escepţiuni, ci de regulă), care dacă esistă, sunt rĕu învĕlite, ceea-ce face de pică, pot ḑice plouă pe animale, espunându-le la rĕcélă şi umiditate, deci provocându-le reumatism şi înflămătóre, fără ferestri (coşarele), înlocuite cu găuri; spărturi în tóte părţile, prin care se formézá curente de aer, deci espune animalele la rĕciri, mai cu deosebire în urma unui eserciţiu, adecă când corpul e în transpiraţie (fără sĕ mai adaug aci, că crivĕţul îşi arată efectele mai rĕu ca afară). Pot ḑice, că în genere la ţĕră coşare nu esistă; puţine esistă în bune condiţiuni (esemplu în comuna Ciocănescii Sêrbi), celelalte sunt în condiţiuni atât de rele, încât mai bine se conservă animalele pe acolo, pe unde nu esistă.“

Din cât cunosc restul ţĕrii, a-şi puté spune, că în mod general coşarele la munte sunt şi mai numeróse şi în mai bune condiţiuni ca la câmp; că dincolo de Milcov sunt mai rele decât dincóce, din causă că şi ţĕranul este mai sĕrac (aci noi esceptăm coşarele posesorilor din Moldova, ca şi ale arêndaşilor din Muntenia). În genere pe unde esistă poporaţiuni strĕine, coşarele sunt în bune condiţiuni. Am vĕḑut sate locuite de sêrbi şi bulgari în Ilfov, Mehedinţi, Ialomiţa, unde oraşele formau obiectul unei mai mari preocupări, ca însĕşi casele, pe Bărăgan sunt stabiliţi transilvăneni (mocani, cum se numesc aci) fie ca agricultori, fie ca economi de vite, de regulă acestia îsi fac coâare în bune condiţiuni

Pentru vitele în cirezi, fie de strînsură, fie de prăsilă, se obicinuesc aşa numitele perdele, zăvede, saiele. Prin perdea se înţelege un feliu de părete semi-cercular de trestie,. aşezat într'un singur rînd şi cu vîrful în sus, ridicat spre méḑă-nópte, de unde de obiceiu bat vênturile reci, în care sĕ se adăpostéscă vitele érna. Aceste perdele pot fi libere şi paiele sĕ se presere în mijlocul lor, pe jos, sau de obiceiu au iesle la póle, în care se dă nutreţul. Perdéua este primul stadiu dela sĕlbătăcie şi nu constitue o locuinţă în adevĕratul înţeles al cuvêntului.

Alături cu perdeau vine zăvada. Ea este resultată din doi părei de stuf reunit în unghiu ascuţit, spre méḑă-nópte fără inveliş (ca şi perdeaua) şi lăsând o deschidere mai mult sau mai puţin largă (după numĕrul vitelor) spre méḑă-ḑi. Fie-care părete e format de doue rênduri de stuf aşeḑate unul cu vêrful sus, altul cu el în jos şi ambele ţinute atât pe din afară cât şi pe dinlăuntru cu laţuri legate prin papură de nisce stâlpi, care asemenea sunt în ambele părţi.

Prin sate se înţelege un fel de adăpost ceva mai înaintat şi se înţelege o construcţiune cu trei părei (despre rĕsărit, méḑănópte şi apus, rĕmânênd deschisă spre méḑăḑi); făcută de gard de nuiele şi acoperită, ca sĕ ḑic aşa, pe din afară cu pământ, spre a nu pĕtrunde vêntul. Acoperişul este în lungul saielei şi în unghiu ascuţit, compus din câte un rênd de stuf din o parte şi alta, ce se imbucă prin vêrfurile lor la mijlocul învélitórei, care este şi punctul cel mai înalt al construcţiunii. În genere adăpóstele şi cu deosebire saielele se fac cât mai în apropiere de locul adăpării, fie pe lângă ape curgĕtóre, fi pe lângă fântâni. Saiaua are totdeuna iesle, în care se dă nutreţ vitelor.

Aceste feliuri de adăpóste este adevĕrat, că apĕra contra vêntului de Nord, dar óre numai acésta este menirea unei locuinţe? Şi apoi când se nimerésce o iarnă cum a fost cea din anul trecut 1887—88, care pelângă că a fost aspră, dar a predominat vênturile de Sud şi Sud-Vest, la ce mai sunt de folos?

O altă nesocotélă este grămădirea în aceea-şi locuinţă a boilor cu caii, oile, ba uneori cu porcii, de regulă însĕ cu găinile. Acésta nu numai că nu este higienic ca cestiune de desvoltarea miasmelor, dar sciut este, că animalele de deosebite specii se nelinistesc unele pe altele prin feliul deosebit de obiceiuri ce au fie-care din ele. Unde se mai adaugă, că cele care mânâncă mai repede (sunt din fire mai lacome) consumă şi hrana celoralalte. Prin nisce instrucţiuni tipărite şi răspândite în anul trecut în judeţul Ialomiţa, sfătuiam pe săteni a se lăsa de acest urit obiceiu, arĕtându-le, că lucréză contra bunei stări a tuturor vitelor lor.

Dacă acum trecem la modul cum scie poporul nostru sĕ se servéscă de vite, nu vom găsí decât: lăcomie, ignoranţă, cerere de muncă disproporţionată forţelor. Dacă pe ici — pe colo se găsesc ómeni ce fac escepţiune, sĕ nu se uite însĕ marea maioritate, care încarcă vitele cu poveri preste puterile lor şi care, dacă bietele animale nu mai pot sĕ misce carul din loc, ia parul şi dă, până când sau urmăresce carul, sau se rupe osia, sau cade animalul din jug ori ham. Nu e necesitate sĕ citez casuri; — faptul este prea general ca sĕ nu fie cunoscut de toţi. Dacă ar fi numai casuri isolate, sigur n'ar avé o influinţă asupra rasei vitelor, cel mult s'ar mărginí la perderea acelor animale căḑute pe mâna unor ómeni cu rele deprinderi. Dar din nenorociro faptul este prea comun şi de aceea îl citez, că avênd influinţă asupra degenerării rasei.

Cu deosebire vara în luna lui Iuliu la căratul grâului încarcă carul cu vîrf, ca sĕ isprăvéscă — ḑice ţĕranul — mai iute; merge cu el peste ţarine grodăóse (peste ărazde), pe drumuri rele, distanţă une-ori de ḑecimi de chilometri. Câte congestiuni cerebrale pulmonare: câte insolaţiuni nu causéză!

Nu le adapă la regulă. Aştéptă totdéuna puţul, care e cel mai aprópe de locul destinaţiunii, când e la drum.

Nu înţelege, că vara trebue sĕ bea apă de mai multeori ca érna.

Nu păzesce a se adăpă de prin şanţurile şoselei, de prin băltăcele, ce fac ploile prin locurile jóse.

In comunele, care nu au ape curgătóre pe imaşuri sau pe lângă sat şi au câte un lac adese infect în apropiere, preferă, decât sĕ stea sĕ scóţă apă de pe la puţuri, sĕ le adape din acel lac.

Érna plécă la drum fără o pătură, pe care sĕ o pună pe vită, când a ajuns la locul de odichnă.

Igiena pielii este chiar necunoscută. Nici bou, nici cal, nu vede peria sau ţĕsala pe el; nici vre-o spĕlătură, când este plin.

Totul este negligat.

Unii însĕ au grijă a bate în bătătură un par, de care sĕ se scarpine vitele.

Din tôte însĕ alimentaţiunea la drum este cea mai disproporţionată cu munca, ce desvoltă.

In adevĕr se scie, că animalele în timp de mers nu numai cheltuesce mai multe materii azotate şi idrocarbonate ca de obiceiu, dar chiar, că muschii asimiléză o mai mare cantitate de azot decât în starea ordinară.

Cum se vor puté, prin urmare, preveni aceste perderi, dacă vita şi la drum e hrănită ca şi acasă, cu paie şi coceni, fără sĕ i se dea ovĕs, orz, sau alte grăunţe, care sĕ conţină substanţele azotóse, proteice, în cantitatea necesară? Natural, că se va ruina fisiologicesce şi ruinându-se fie-care individual, rasa însa-şi va degenerá.

Posta Redacţiunei.

Dlui F. C. în Burjuc. Epistola Dvóstre o am transpus administraţiunei fóiei, pentru-că redacţiunea nu ve póte satisface cererei, neavênd nici o înriurinţă asupra administrarei fóei.

Loterie.

Mercuri în 6 Februariu, 1889.

Brünn: **21 33 39 13 76**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 55½	9.54
100 marce nemţesci	59.12½	59 20
London pe (poliţă de trei luni)	120.75	120.85

Nr. 1271 [11] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Merghindél, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 67 familii române câte o mĕsură vechie à 16 copuri à 1 fl. fac . . .	fl. 67.—
2. Dela 31 familii neuristice à 50 cr.	fl. 15.50
3. Folosirea porţiunei canonice	fl. 200.—
4. 98 familii câte una di de lucru computate à 50 cr.	fl. 49.—
5. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiişi a altor funcţiuni de preste an .	fl. 69.12
Suma . . .	fl. 400 62

Doritorii de a ocupá acéstă parochie au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szt. Agotha) pănă la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot da mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita, 15 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 60/1889. [14] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu în *Tălmăcel* cu următórele venite:

1. Salariu 400 fl. v. a.
2. 4 stênguini de lemne pentru foc.
3. Cuartir natural.
4. Venitele statorite pentru lucrările private.

Reflectanţii cualificaţi au a-şi aşterue cererile pănă la 26 Februariu a. c. la subscrisul.

Sibiiu, 3 Februariu, 1889.

pretorul suprem
Fabritius.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acţionari ai *Institutului de credit şi de economii „Albina“* se învită prin acésta în vîrtutea §-lui 20 al statutelor societăţii la

a XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sibiiu la **29 Martiu 1889 st. n.** înainte de ameadi la **10 oare** în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei; bilanţul anului de gestiune 1888 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5. Alegerea a lor patru membrii în consiliul de Direcţiune în sensul §§-lor 36 şi 37 din statute.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voesc a participá la adunare în persónă, sau prin plenipotenţiaţi, sunt rogaţi *a-şi depune acţiunile şi eventual dovedile de plenipotenţă, cel mult pănă Marţi în 26 Martiu a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centralei în Sibiiu, sau la a filialei în Braşov.* [15] 1—1

Sibiiu, 4 Februariu, 1889. st. n.

Direcţiunea Institutului.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10 59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11. Sibiiu, Sâmbătă 28 Ianuariu (9 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Majestatea Sa cătră popóre și armată.

Maj. Sa din incidentul rĕpausări Alteții Sale adrchiducelui **Rudolf** a emis cătră popóre și armată următoarele manifeste:

Cătră popórele Mele.

Lovitura cea mai grea, ce a putut atinge inima Mea de tată, perderea înlocuibilă a unicului Meu fiu scump, Me a pus în cea mai adêncă jale pe Mine, Casa Mea și popórele Mele cele credincióse.

Sguduit pănă în adêncul sufletului, cu umilință Mi plec capul înaintea judecății nepĕtrunse a provedinții divine și cu popórele Mele impreună Me rog: ca Atotputernicul sĕ Mi dea tărie, a nu slăbí în conscienciósa implinire a datorințelor Mele de Domnitoriu, ci urmând aceea-și direcțiune, a cărei neschimbată observare ca și întrecut și pentru viitoriu este asigurată, sĕ perseverez cu resoluțiune și cu deplină încredere în activitatea continuă pentru binele general și pentru mantinerea păcei binefăcĕtóre.

M'a mângăiat consciința, că în aceste ḑile de cea mai amară durere sufletéscă Me sciu incungiurat de condolența cordială a popórelor Mele, esperiată totdeuna, și că din tóte părțile, din tóte cercurile, din apropiere și din depărtare, dela oraș și dela sat, primesc manifestațiunile atât de pĕtrunḑĕtóre și varii ale acestei condolențe.

Simțesc cu recunoscință internă, că legătura reciprocă de iubire și de fidelitate, care Me lĕgă pe Mine și Casa Mea cu tóte popórele monarchiei Mele, în órele de o așa grea cercare, câștigă în tărie și consistență, și astfeliu simțesc trebuința ca în numele Meu și al împĕrătesei — regine, preaiubitei mele soții, precum și în numele greu lovitei Mele nurori sĕ mulțămesc din tótă inima pentru manifestațiunile condolenții pline de iubire la jalea Nóstră.

Cu acésta mulțămită adênc simțită implor împreună cu popórele Mele credincióse ajutoriul cel milostiv a lui Dumneḑeu, pentru o mai departe conlucrare cu puteri unite pentru salutea patriei.

Dat în Viena, 5 Februariu. 1889.

Francisc Iosif m. p.

Ordin préînalt cătră armată.

Adênc întristatei Mele inimi i-a căḑut neţĕrmurit de bine, că în ḑilele de grea cercare, care o a mĕsurat asupra Mea provedința Dḑeéscă, am primit din partea armatei comune, din partea armatei marine și din partea ambelor armate teritoriale doveḑile nealterabilei fidelități, ale alipirei pĕtrunḑĕtóre și ale resignațiunei pline de pietate.

Intr'adevĕr în mod demn și cordial a dat espresiune membrii armatei Mele jelei și durerei lor pentru scumpul Meu fiu. Trimișii lor din cele mai indepărtate părți ale monarchiei Mele, cedând șóptei inimei lor, s'au grăbit la Viena spre a și manifestá pietatea față cu scumpul defunct, — ai da ultima onóre, și a da doveḑi despre aceea, că supĕrarea și bucuria patriei Mele totdeuna află viu rĕsunet în armata Mea comună, in armata Mea marinară, precum și în șirurile ambelor armate teritoriale.

Pentru aceea esprim tuturora cea mai adêncă a Mea mulțămită. Precum pănă acum, așa și de aci înainte inima Mea va bate fierbinte pentru fiecare membru din întréga Mea armată, cu mândrie privesc la armata Mea, și și în viitoriu îi rĕmâne consacrată întréga iubire și îngrigirea Mea.

Dat în Viena, 6 Februariu, 1889.

Francisc Iosif m. p.

Adresa de condolență

a bisericii greco-orientale române din Ungaria și Transilvania, la mórtea Alteței Sale, archiducelui clironom Rudolf.

Nr. 23 M.

Maiestatea Vóstră cesareă și apostolică-regéscă, Preagrațióse Dómne!

Plecându-me adênc înaintea provedinței dumneḑeesci, carea cu necuprinsă înțelepciune imparte grațiile și asprimea sa, cu inimă tristă, dar în speranțe nefrântă îndrăsnesc a depune la póla prea înaltului tron al Maiestatei Vóstre din partea bisericii greco-orientale române din patriă, condolența cea mai sinceră, căreia pe lânga reverență omagială și credință perpetuă i s'a dat espresiune în ședința plenară de aḑi a consistoriului metropolitan, asupra loviturei dureróse, carea deodată cu sguduitórea eșire din viéță a Alteței Sale cesaree și regesci, a clironomului de mari speranțe, archiduce Rudolf, a pĕtruns pănă în adênc inima Maiestatei Vóstre, prea grațiosului nostru monarch, a préînălțatei familii domnitóre, și a tuturor popórelor Maiestatei Vóstre fidele.

Dée atotputernicul, ca înțelépta domnire părintéscă a Maiestatei Vóstre sĕ aducă încă într'un lung șir de ani fericire popórelor credincióse Maiestatei Vóstre, și realisarea posibilă a speranțelor mari regnicolare, ce erau legate de persóna glorificatului, sĕ stĕmpere profunda durere generală, cu carea imprimăm pentru totdeuna în inimele nóstre triste memoria neveșteḑită a Alteței Sale clironomului, mutat dela noi așa de timpuríu.

Carele de altmintrea sum și perseverez cu celea mai profunde omagii de sudit.

Sibiiu, la 4 Februariu, 1889.

În numele bisericii greco-orientale române din Ungaria și Transilvania.

Miron Romanul, m. p.,
archiepiscop și metropolit.

M. 23 sz.

Császári és apostoli királyi Felség,

Legkegyelmesebb Ur!

Mélyen meghajolva az isteni gondviselés előtt, mely megfoghatatlan bölcseséggel osztja ki kegyeit és szigorát, bánatos, de nem csüggedő szivvel bátorkodom ama fájdalmas csapás felett, mely a nagy reményü trónörökös, **Rudolf** főherczeg Ő császári és királyi Fensége kebelrázó kimulta folytán Felséged, legkegyelmesebb Urunk, a fenséges uralkodói család és valamennyi hű népe szivét oly mélyen sujtotta, — a hazai görög-keleti román egyháznak a metropoliai consistorium mai egyetemes ülésén hódoló tisztelete és örök hűsége nyilvánitása mellett kifejezett legőszintébb részvétét Felséged legmagasabb trónja zsámolyához juttatni.

Engedje a mindenható, hogy *Felséged* bölcs atyai uralkodása még hosszu évek során át boldogitsa hű népeit, és a dicsőült személyéhez fűzött országos nagy remények lehető megvalósitása enyhitse az általános mély fájdalmat, melylyel a tőlünk oly korán elszállt trónörökös Ő Fensége hervadhatlan emlékét bánatos sziveinkbe örökre bevésük.

Ki egyébiránt legmélyebb jobbágyi hódolattal vagyok és öröklök

Nagyszeben, 1889, februárhó 4 én.

A magyarországi és erdélyi görög-keleti román egyház nevében

Román Miron,
érsek és metropolita.

Sibiiu, 27 Ianuariu.

În cele din urmă s'a închis și ușa dela cripta călugărilor caputini, în care s'au pus spre odichnă vecinică rĕmășițele pământesci ale unicului fiu al prébunului nostru împĕrat și rege.

S'au închis ușa mormêntului, și cu ea s'au închis în acel sicriu rece tóte speranțele, care le lega monarchul nostru de fiul seu, ca următoriu pe tronul Habsburgilor, ca fiitoriu împĕrat și rege al monarchiei austro-ungare.

Timp de ani 30 și mai bine ochii préînălțatului împĕrat și rege al nostru au fost ațintiți spre nobila odraslă, eșită din cópsele lui. A zidit mărețe palate pe acéstă speranță.

Și moștenitoriul tronului crescea și se întăria cu duchul, crescênd in dar și înțelepciune dela Dumneḑeu și dela ómeni, cum clasic se esprimă evangelistul, și era sub privegherea părinților sei. Avea un scop bine precisat: esistența lui pe acéstă lume. Era născut pe tron, și după legile esistente se scia, că el va întrá în moștenirea tatălui seu. De aceea și crescerea lui a fost făcută cu deosebită considerare la misiunea cea mărétă, care îi era reservată.

Și el crescea și se întăria, și cu el crescea și se întăria și speranța monarchului, și speranțele miliónelor de locuitori din monarchie.

Aceste speranțe o sórte nemilósă le-a nimicit intr'o clipă, le-a incuiat într'un sicriu si cu un ceremonial pompos, Marți le-au petrecut spre cripta călugărilor caputini, unde le-au incuiat pentru totdéuna.

Dela acésta tristă datorință ceremonialul curții a dispensat pe Mama inaltului decedat, pre soția lui, și pe sora cea mai tineră, care a rĕmas sĕ spriginéscă în durerile ei pe Maică-Sa. Dintre cei mai de aprópe a rĕmas deci Tata, ca sĕ inghită pănă la fund păharul amărăciunei.

Și după-ce sicriul s'a așeḑat la locul de odichnă vecinică, atunci la despărțirea cea de pe urmă a căḑut Tata în genunchi lângă sicriul fiului, și cu o sărutare pe sicriul cel rece și-a luat ultimul rĕmas bun.

O sărutare pe sicriul rece, o sărutare dată de părintele neconsolat fiului seu, care era sĕ fie mândria bĕtrâneților și fala dinastiei, o sărutare de despărțire la un asemenea tragic cas, la un asemenea sĕrbătoresc moment, ne dă prilegiu sĕ privim în inima cea sdrobită a prébunului nostru monarch.

Unde sunt lacrimi ca ale mele, unde este durere, ca durerea mea?

Sĕ dăm deci mortului și noi sărutarea cea mai de pe urmă, sĕ dăm balsam rĕcoritoriu acestei inimi de părinte sdrobite sub greutatea durerei.

Sĕ urmăm glasului archiereului, sĕ urmăm poveților bunului nostru archiereu și la părăstasul solen, care se ține aḑi pentru vecinica odichnă a decedatului principe de coróná, **archiduce Rudolf**, sĕ ne rugăm pentru vecinica odichnă a sufletului lui, sĕ ne rugăm lui Dumneḑeu, ca sĕ întăréscă inima prébunului nostru împĕrat și rege spre a puté purtá acésta grea cercare.

Rugăciunile nóstre vor alinâ durerile părinților, căci e dulce consciința, că în necazurile nóstre mai sunt inimi duióse, cari varsă lacrimi împreună cu noi.

Sĕ urmăm deci bunului cuget al archiereului nostru, sĕ ne înălțăm ochii cătră ceriu, de unde vine tot darul și tótă certarea, sĕ privim spre ceriu, la cel a tot puternic, la cel a tot sciutoriu, fără scirea și voia căruia un fir de pĕr nu pică de pre capul nostru, sĕ căutăm spre acela, care greu cércă pre cei iubiți ai sei, spre el sĕ ne înălțăm inimile nóstre, și sĕ-i cerem darul preste cei vii, și îndurarea spre cel mutat dela noi.

Veniți deci fraților, ca și noi în bisericile nóstre sĕ dăm mortului sărutarea cea mai de pre urmă!

Revista politică.

Marți s'a încheiat o parte din actul tragic, de care a fost lovită monarchia austro-ungară, prin aședarea rĕmășițelor pămêntesci ale archid. Rudolf spre eternă odichnă. Nu s'a pus prin acésta capĕt și jalei profunde, ce a cuprins nu numai pe membrii curții și popórele din monarchia nóstră; ea va mai dura încă mult timp, și acésta se accentuézĕ cu atât mai tare, cu cât acum, după mórte, se simte mai mult locul ce-l mare, ce-l lasă gol și care, cine scie cine-l va înlocuí și cum 'l va înlocuí. Nu s'a pus capĕt nici scirilor despre mórtea subită a clironomului, si lumea scie sĕ scótă la ivélă multe, de tot multe versiuni, cari le presentă, ca adevĕrate motive ale morții. Cele rĕmase dela principe nu sunt suficiente sĕ împace curiositatea lumei și diferitele presupuneri, ce se ridică din tóte părțile.

Foile vienese aduc per extensum întrĕga mis care, ce s'a putut observa cu ocasiunea înmormêntării principelui de coróná și din ele apare și transpiră în tótă claritatea iubirea nemărginită, ce o au nutrit vienesii pentru acela, care se sperá sĕ țină frânele guvernării și sĕ înalțe și mai tare gloria casei habsburgice; ér scirile telegrafice sosite din tóte părțile, atât din monarchie, cât și mai ales din capitalele statelor strĕine sunt o dovadă puternică despre simpatiile, ce au sciut sĕ-le câstige principele de coróná in tóte părțile. În tóte bisericile, nu numai în monarchie, dar și în capitalele și orașele mai însemnate din strĕinătate s'au oficiat și și-au unit rugăciunile cu acelea, ce s'au făcut în biserica capuținilor în ultimele momente sguduitóre de despărțire.

Eri, Vineri s'au început în dieta ungară din Budapesta desbaterile asupra proiectului de lege militariu. Lumea astéptă cu ochii incordați sĕ vadă resultatul acestor desbateri, mai ales acum, după-ce mulți presupun, fără a luá în considerare asigurările d-lui Tisza, că premieriul va mai ceda din perseverența de până acuma, după casul trist de nenorocire și că proiectul va eșí incă modificat. Lumea astéptă, bazându-se și pe asigurările deputaților din opositiune și prin afirmațiunile deputatului Ugron, carele voind sĕ linistéscă furia junimei turbulente, a promis sĕrbătoresce, că proiectul se va respinge la desbaterile speciale. Cu acésta ocasiune nu putem trece sĕ nu dăm însemnătatea cuvenită unor miscări, ce s'au provocat în provincie. In mai multe cercuri electorale, alegĕtorii au fost convocați și au hotărit sĕ provóce pe deputații lor, cari merg cu guvernul, că privitoriu la proiectul de lege militariu sĕ voteze contra lui.

Scirile, cari circulau în ḑilele din urmă în Paris despre o crisă ministerială, se adeveresc. Ministrul president Floquet, în urma invingerii raportate de Boulanger in departamentul Senei, 'și dă silința sĕ compună un astfeliu de cabinet, care sĕ corĕspundă mai mult situațiunei politice, care s'a manifestat de atâtea ori și în camera francesă. In urma acestora presidentul republicei francese, dl Carnot, a și primit demisiunea, ce și-a inaintat o ministrul de iustiție Ferrouillat, precum și a subsecretariului de colonii de la Porte și a și denumit pe deputatul Paul Guyot Dessaigne de ministru al iustiției. Despre motivele, ce a indrumat pe numitul ministru a-și da demisiunea se afirmă, că el nu s'a opus numai ministrului de esterne Goblet, dar precum se vede întregei maiorități a cabinetului pentru modificarea art. de lege 87 a codicelui penal. Acest articlu hotăresce, că ori ce atentat, care ar intenționá a rĕsturná guvernul, sau a introduce o schimbare în regim ori a agitá pe civii contra autorității statului sĕ se pedepséscă cu mórte. In publicitate n'a pĕtruns insĕ nimic mai lămurit până acum asupra stărilor de lucruri.

Camera deputaților din România a hotărit amênarea desbaterilor asupra tuturor interpelațiunilor și sĕ se ocupe mai cu dinadinsul asupra proiectului de lege, referitoriu la vênḑarea moșiilor în loturi mici sătenilor.

---

† Archiducele Rudolf.

In 5 Februariu n. după amĕḑi masele publicului undulau greoiu pe stradele principale cătră Hofburg. Nu s'a mai vĕḑut de multă vreme atâta multime de lume, care îndesuită, astepta sĕ-și ia ultimul adio dela principele de coróná; căruia înainte cu 7 anii îi urau viéță îndelungată, când pe acelea-și strade se întórse dela actul cununiei. Pe timpul acesta familia imperială petrecea încă lângă sicriul scumpului decedat. La 1 óră eșì miliția la actul funebrariu, și s'a început adunarea participanților la înmormêntare; apoi pregătirile pentru înmormêntare. La 3½ óre începù plecarea membrilor casei imperiale spre biserica capuținilor. Intre cei dintâiu, cari au părăsit curteaa fost bĕtrânul archiduce Albrecht, archid. Elisabeta și familia, urmară apoi archiducii Ludovic, Victor, Wilhelm, marele duce de Toscana și în urmă archid. Carol Ludovic cu fii sei. Pe timpul acesta membrii mai restrinși ai casei imperiale: împĕratul, împĕrătésa, Stefania, ficele împĕratului și regele și regina Belgiei petreceau ultimele momente împreună în apartamentele împĕrătesei. Aici se și hotărîră ca împĕrătésa, princesa de coróná Stefania și Maria Valeria sĕ rĕmână în capela iosefină, obosite fiind de strapațele și chinurile, ce le-au suferit în ḑilele din urmă.

Aprópe la 4 óre plecà și monarchul, avênd în drépta pe princesa Gisela. Monarchul 'și opria lacrămile cu o cârpă albă, capul descoperit 'l mișca din când în când, mulțămind publicului îndesuit, care 'l saluta. Când sosì monarchul la mănăstire, scena fù detot mișcătóre, întreg publicul din apropiere isbunì în plâns amar.

Conductul pe strade a fost grandios. Miliția de onóre s'a presentat în cea mai strălucită ținută, ér multimea și mii de gemete ale publicului îndesuit însoțiau pe înaltul defunct. Când carul funebral ajunse înaintea porții bisericei dela capuțini, lacheii luară sicriul, care fù primit de cardinalul Gangelbauer și de preoțimea întrĕgă sub conducerea lui.

In biserica capuținilor erau adunate somitățile strĕine și locale; ambasadorii și representanții tuturor curților. Magnații maghiari erau în portul de gală Intre toți mai mult atrăgea privirile representatul chinez, carele a venit din Berlin anume numai pentru înmormêntare, și care era îmbrăcat în portul național din cele mai scumpe mĕtăsării. El nu și descoperì capul, pe care avea o căciulă fórte bogat ornată.

Impĕratul urmá sicriul în biserică, avênd la braț pe regina Belgiei și sĕ puse în fața altariului, apoi venì regele Leopold și în sfĕrșit membrii familiei. Impĕratul era pĕtruns de durere, dar se ținù puternic făr a șovăi trăsurile feții insĕ dau la ivélă tot, și arătau, că monarchul încăteva ḑile a îmbĕtrânit fórte mult. El ținea privirea ațintită numai pe cosciug. Când cardinalul întonă „Miserere“ capul monarchului căḑù pre mâni, regele Belgiei 'și perdu consciința un moment, ér regina picà jos; publicul isbucnì în plânset.

După terminarea ceremonialului în timpul căreia monarchul îngenunchià lângă sicriu, lacheii ridicară de nou sicriul și se îndreptară cu el spre locul de odihnă vecinică pe trepte la criptă. Monarchul se sculà apoi, și însoțit de membrii familiei urmà sicriul pe drumul cel greu. In acest moment Maj. Sa se cutremurà odată adênc și după ce în criptă cardinalul mai binecuvêntà încă odată rĕmășițele pămêntesci, se petrecù o scenă înfiorătóre: monarchul pĕtruns de durere căḑù în genunchi lângă sicriu, plânse amar și sărutà coperișul sicriului, în care erau închise tóte speranțele ce le nutria. Acest act provocà o mișcare sfâșietóre între membrii familiei, cari se uitau pre feréstră la cele ce se petreceau în criptă. Nu s'a mai pomenit ca un monarch sĕ petrécă mortul în criptă.

Finidu se la 4½ actul funebral, membrii familiei se rĕîntórseră, trecênd prin mulțimea îndesuită, care i au așteptat cu capetele descoperite. Numai după mai mult timp a început publicul sĕ se mai răscă.

Cevași despre cetit.

În numerii precedenți ai „Telegrafului Român“ s'a vorbit despre bibliotecele parochiale și despre cele poporale, — despre însemnătatea lor! Un bun cunoscĕtoriu al stadiului de desvoltare, în care ne aflăm, mi reflectà plin de satiră: „cine sĕ-ți cetéscă cărțile din bibliotecă, sĕ le cumperi, ca sĕ le mânce moliile și pulberea?“ — Ba! nu! observaì scurt și îndesat. Sĕ nu fim pesimisti. Trebue sĕ cunóscem și alte popóre în ce privesce desvoltarea gustului de cetire, și apoi sĕ vedem, dacă avem causă a desperá, sau nu?

Fără îndoélă poporul german în general cetesce mult, gustul de cetire este desvoltat în grad mare — ḑicem noi. Étă insĕ, ce scrie o fóie germână în asta privință. „Magazinul unui librariu, este cu drept cuvênt, locul, unde patria mulțămitóre ține încuiați și prinși ómenii sei cei mai ilustrii. Dacă Lessing, Schiller, Feuerbach ar fi inventat un nou vics de ciobóte, ei ar fi devenit bogați, grași și bĕtrâni; așa au devenit mari și au murit..... numai bogați, nu. În Francia întrébă pe servitoriul de casă și-ți va spune că: „Alesandru Dumas este om cu mult spirit.“ Intrébă apoi pe un servitoriu german cine e Gutzkow — și el îți va rĕspunde, că un servitoriu de casă. In asta privință germânul, cât și austriacul stau departe în dĕrăptul francesilor, și și mai departe îndĕrătul englesilor, — îndărătul americanilor. Nu se dă un alt popor pe fața pămêntului, carele sĕ cetéscă atâta cât americanul. Presa periodică în întréga Germanie se ridică la cifra rotundă de 2500 jurnale, pe atunci în Statele libere ale Americei de Nord încă la 1870 apărean la 5858 de diferite ḑiare. Cetatea Chicago, înainte de incendiul cel de pe urmă avea 115 foi, mai multe ca Berlinul astăḑi.

Dela 1870 încóce, numĕrul ḑiarelor americane s'a ridicat preste 8000.

Gordon Bennet a vêndut primul esemplar din ḑiariul seu, pe un poloboc de ținut farină, a murit însĕ ca proprietariu la ḑiariul „Herald“ și milioneriu.

In America nu cetesce însĕ numai cel avut, sau literatul, ci gustul de cetire a pĕtruns în cele mai de jos straturi ale populațiunei, ceea-ce se póte arĕta cu mii de esemple.

R. Elcho ne comunică interesante date în asta privință. Pe timpul resbelului civil american — dênsul petrecea între morbosii armatei de asediare dela cetatea Vicksburg. Lângă patul seu zăcea un soldat june din Minesotta. In o ḑi junele soldat începù a spune despre vila frumósă, unde a trăit el timp de 3 ani cu părinții sei; dar pe carea o vêndù tatăl seu Junele a descris localitatea și ținutul ei, ca un paradis, din carele nu a lipsit nimic. R Elcho îl întrebà pe tinĕr, pentru-ce a vêndut tatăl seu bunul — acel mic Eldorado? Morbosul june, îi rĕspunse plin de confidență: „Localitatea frumósă — durere — a fost situată la un atare loc, unde nu puteam primí ḑiare, și fără ḑiare totuși nu póte trăí omul.“

Când s'a predat fortăréța Vicksburg, asediații rupți de fóme, nu întrebară pe cei ce aduseră proviant după: pâne, ci îi întrebară după ḑiare, prima dată. Fraser — omul scólei — engles, ne povestesce că: „Un student dela universitatea din Howard, pe timpul feriilor, mergênd în satul seu la biblioteca scólei, a cerut sĕ-i dea „Istoria căderei Niderlandei“. Custodele bibliotecei îi rĕspunse că: acésta carte o cetesce spălătorésă familiei lor!“ Studentul cere cartea apoi dela spălătorésă, acésta însĕ îi rĕspunde: „Cartea nu pot sĕ o dau, până nu o cetesc, că me entusiasméză.“ Eu voiu aduce-o odată cu cămeșile.

Pentru american lectura este așa de neapărat de lipsă, ca și améḑa sa, și pe ambele le înghite cu asemenea poftă.

Cunoscutul călĕtoriu Hipeau narézĕ, cum în New-Iork o femeie bĕtrână, vindea lemnușe, și totodată cetia istoria lui „Longfelow.“

Americanul este un model, în ceea-ce privesce cetitul. Nu numai noue, dar și altor popóre li se par mai multe narațiuni și fabule, cele ce se scriu despre americani, în ce privesce cetitul.“

Germanii, poporul cel cult, se plâng, că au rĕmas înderĕtul altor popóre în ce privesce cetitul

Însĕ și presa germână, cu deosebire cea pedagogică — deși relativ — este spriginită totuși sĕ plânge de indiferentismul ómenilor de scólă, și cele a celor chemați, ca sĕ divulge gustul de cetire în mai estinse cercuri.

O fóie germână bine redactată își ia adio dela cetitorii sei în următoriul mod: „Cât de amar m'am înșelat! Mulți învĕțători nu au timp și poftă a se ocupá cu mine, mulți me refusară, pentru unii am fost pré ultramontan, pentru alții pré liberal, pentru unii préomnilateral, pentru alți unilateral. Cu inima sângerândă trebue sĕ constat, că amicii mei s'au împuținat — ér librariul a devenit trist.“ Nu ne vom mai revedé.“

Nu mai vorbim de maghiari, cari în ce privesce cetitul nu stau mai bine ca noi, și dacă fondurile de dispositiune, ar lipsí ḑiaristica lor și literatura am vedé-o redusă în mod necreḑibil. Cine a călătorit prin sĕcuime scie, că poporul acolo tocmai atâta cetesce cât și românul. Mergi apoi prin orașe, prin bibliotece, pe la librării, și te vei uimí de ceea ce-ți comunica librarii și bibliotecarii.

Ei dară sĕ nu ne dóră pe noi capul de alții. Sĕ vedem, cum stăm noi. Din masa mare a poporului nostru puțini abia acum au început sĕ cetéscă. Cărțile menite pentru popor — bune — avem puține esite în timpul din urmă. Dar totuși s'a făcut un început. Este vorba însĕ de inteligință. Sĕ vorbim de învĕțători și de preoți și alți cărturari, cât cetesc acestia?

Rĕspunsul este greu de dat, și ar fi un mare merit pentru cel ce ar puté arĕtá cu date valabile câți preoți d. e. câți învĕțători, tot astfeliu câți inși din deosebitele branche ale inteligințiі nóstre cetesc? Când scim, că ḑiare ca: „Archivul“ dlui Cipariu, „Organul Pedagogic“ de Popescu, „Amicul Poporului“ de Roman, „Magazinul pedagogic,“ apoi „Scóla română,“ „Scóla practică“ a dlui Petri etc. etc. au apus din lipsa de abonenți — deși erau bine redactate — nu ne putem face altă conclusiune decât: că puțin s'a cetit la noi până în timpul din urmă.

Cum o duce ḑiaristica nóstră astăḑi, o scim cu toții. Abonații sunt puțini preste tot. Călĕtoresci tracte protopresbiterale întregi, și abia afli în tot

tractul 10 – 20 ḑiare, éră cărți mai noue apĕrute, sunt raritate, unde le poți afla! — Semn, că cetitul la noi, nu numai că nu este o trebuință, dar încă este mult de făcut până va prinde rădăcini. Constatăm rĕul, dar nu desperăm. Suntem un popor june, sĕ ne cunóscem defectele numai, și îndreptarea va urmá de sine, pe încetul.

Este un feliu de fermentațiune astăḑi la noi, pare că toți simțim, că trebue sĕ facem mai mult pentru literatură și pentru ḑiarisistică în special. Dacă simțim cu toții nu urmézá decât ca cei chemați sĕ voéscă și multe se vor face. *Iuon*

Convocare.

„Reuniunea învĕțătorilor rom. gr. or. din districtul al X lea, Brașov," va ține adunare generală estra-ordinară pe ḑiua de 3/15 Februariu a. c. la 9 óre a. m. în sala de desemn din edificiul gimnasiului român de aici, la care sunt invitați prin acésta toți membrii reuniunei a luá parte.

Obiectele de pertractat:

1. Desbateri asupra rapórtelor comisiunilor alese de adunarea generală ultimă a reuniunei, asupra Normativului scolariu.

2. Rectificarea unor acte ale adunării generale ultime a reuniunei.

3. Cestiunea editării fóei: „Scóla și familia" pe anul al IV-lea.

Din ședința comitetului central al reuniunei, ținută la 20 Ianuariu st. v. 1889, în Brașov.

Stefan Iosif, președinte. — *Ión Dariu* secretariu I.

Varietăți.

* *(Parastas).* Astăḑi la 10 óre se va celebrá în biserica nóstră din cetate parastas solen pentru odichna sufletului Alteței Sale, clironomului Rudolf, la care sunt învitate tóte autoritățile militare și civile din loc.

* (Princesa de coróná) „Coresp. Pol" află din isvor demn de încredere, că princesa Stefania nu va părăsí Viena. S'a esprimat însa-și, că iubesce pré mult părechia împĕrătéscă și pe fiica sa Elisabeta, Austro-Ungaria și Viena, decât sĕ le pótă părăsí, nenorocirea, ce i-au lovit pe toți a întărit și mai mult legăturile iubirei.

* (Dela Curte.) După-cum se anunță, Maj. Sa monarchul și Maj. Sa regina și archiducesa Maria Valeria vor vení Luni la Budapesta. Curtea va petrece în castelul dela Buda până în 19 Martiu a. c.

†

Pe când se afla Nr. precedent al ḑiariului nostru sub presă, primirăm trista scire, că protopresbiterul tractului Abrudului, **Ioan Gall,** a încetat din viéță. Sub impresiunea durerósei sciri ne am pus întrebarea, nu o sĕ aibă sfârșit aceste sciri?! Bărbatul, care abia a ajuns vrêsta ceva preste 50 de ani, care abia 20 de ani a lucrat în via Domnului cu atâta zel și devotament, așa curênd sĕ lase în jale eternă pe neconsabila sa soție, pe fii sei, pe bĕtrâna sa mamă și tóte rudeniile sale! In așa scurte intervale sĕ perdem pe cei mai valoroși protopresbiteri, cari, ca bărbați crescuți și devotați carierei lor preoțesci, au fost tot atâța stâlpi puternici ai religiunei nóstre, în diferite colțuri ale archidiecesei, a căror lucrare în veci va rĕmâné binecuvêntată.

Rĕpausatul protopresbiter, fiiul protopresbiterului de odinióră Iosif Gall din Cluș, încă ca tinĕr a fost raḑimul vĕduvei sale mame și a familii întregi, pentru-că prin purtarea sa esemplară a sciut sĕ-și asigure iubirea metropolitului Andreiu Bar. de Șaguna, care a devenit părintele familiei, și în special protectorul ilustrului nostru bărbat, Dr. Iosif Gall, care astăḑi se află avêntat pe cea mai înaltă trépță socială.

Bunăstarea bisericelor din tractul Abrudului ne demunstră destul de evident, că protopresbiterul *Ioan Gall* a trăit cu trup cu suflet pentru fii sei sufletesci, și meritele lui le vedem destul de aprețiate în sus și în jos, căci dela inaugurarea erei constituționale, 'l vedem ca deputat la tóte sinódele archidiecesane și la tóte congresele, și totodată ca asesor onorariu consistorial archidiecesan și metropolitan.

O perdere simțită a îndurat deci biserica nóstră prin pré de timpuria mórte a acestuí vrednic fiu al seu, și jalnica familie afle o consolare în durerea sa, că la a ei durere se asociază toți, câți l'a cunoscut pe neuitatul lor decedat.

Fi ei țĕrîna ușóră!

Din partea familiei primim următoriul: Necrolog.

Ioan Gall,

paroch ort. orient. în Abrudsat, protopresbiter al tractului Abrudului, asesor consistorial, deputat la congresul național bisericesc în Sibiiu, etc, etc.

după un serviciu conscienționos de 20 ani ca proto presbiter, și plin de activitate pe terenul bisericesc, scolar și național, în al 53 lea an al etății, și al 28-lea al fericitei sale căsătorii, în urma unui morb greu de inimă, astăḑi la 9 óre diminéța, fiind împărtășit cu SS. Taine, și-a dat nobilul suflet în mânile Creatoriului.

Remășițele pământesci ale scumpului și neuitatului reposat se vor așeḑá Duminecă în 29 Ianuariu st. v. a. c. în cimiteriul dela biserica ortodocsă-orientală din Abrud-sat spre repaus etern.

Cuprinși de adâncă durere aducem acésta durerósă și tristă scire la cunoscința tuturor consângenilor, amicilor și cunoscuților reposatului în Domnul.

Abrudsat, 26 Ianuariu st. v., 1889.

Ana Gall născ. *Popoviciu*, soție. *Ana* mărit. *Furdui* și *Ioan Gall*, gimnasist, fii. *Carolina Gall*, vĕduvă protopopésă, mamă. Dr. *Iosif Gall*, membru în casa magnaților din Budapesta, *Iulia* mărit. *Ranta* și *Nicolau Gall*, frați. *Romul Furdui* protopr. ginere. *Ioan Furdui* nepot. *Ecaterina Gall*, *Vasiliu Ranta*, jude reg. *Iosefa Ciura*, *Elena Dămian*, *Alesandru Ciura*, paroch greco catholic, cumnați.

* Cu ocasiunea parastasului ținut Joi în biserica nóstră din grópă pentru Alteța Sa principele de coróná, dl consil. gub. în pensiune, Elia Măcelariu, a împărțit la 500 soldați dela infanterie din reg. de aici câte un colac și o luminare.

* (Mayerling). După-cum i se scrie lui „Budapester Tagblatt" protocolul de obducțiune a lăsat multă îndoélă. Nici din Mayerling nu se pot afla amĕnunte despre catastrofă Servitorii dela castel și personalul dela forestierie sunt separați și hermetic isolați de ori-ce atingere cu lumea din afară.

* Ni se scrie din Agnita următórele: Din incidentul morții Alteții Sale principelui de coróná *Rudolf*, poporul român gr. orient. din Agnita printr'un stég negru, arborat pe biserică și a manifestat durerea și condolența sa, asistând Marți în 22 Ianuariu în numĕr frumos împreună cu elevii de scólă la sevêrșirea S. liturghii pentru odichna înaltului defunct, cântându-i cu lacrimi în ochi. „*Vecinica pomenire*". Cu acésta ocasiune, după o vorbire a preotului local, Ioachim Părĕu, despre trista și jalnica întêmplare a prințului de coróná — amĕsurat sfatului și îndemnului părintesc al Escelenției Sale metropolitului nostru Miron Romanul, prin o colectă făcută la popor în bucate și bani, s'a pus basă unui fond neatingibil în 20 de ani intru memoria rĕposatului principe, din ale cărui interese, la timpul seu, sĕ se ajute copii sĕraci cu cărți și recuisite de scólă

* (Bal.) Conform unei învitări, ce o am primit, Sâmbătă, la 4/16 Februariu a. c. ar fi sĕ se arangeze în Brad un bal, in favorul fondului morboșilor dela gimnasiul public român și clasele elementare anecsate din Brad, care bal însĕ credem, că în urma doliului general pentru mórtea archiducelui Rudolf, în acest an nu se va ține.

* (Ședință scientifică.) Societatea studenților în medicină din Bucuresci, serbând Duminecă la 29 Ianuariu a. c. a XIV aniversare, va ține o ședință publică. In acéstă ședință președintele va face o dare de sémă asupra mersului societății în decursul anului espirat, ér dl Gh. Marinescu va intreține onor. public cu disertațiune asupra Vaccinațiunei anticholerice cu demonstrațiuni.

* (Cununa țiganilor.) Din Pesta se anunță: Capela țigĕnéscă alui Pongraț s'a bucurat de deosebita considerațiune a principelui de coróná Rudolf. Pongraț întrebă telegrafice la Viena, când sosì trista veste la Cluș, că póte pune și banda lui pe sicriu o coróná. Șeful de secțiune Szögyeny a rĕspuns afirmativ și că chiar Pongraț în persónă o póte depune. „Primul" s'a și dus spre scopul acesta la Viena; cununa pórtă următórea împrimare: Pré înălțatului ei protector, capela lui L. Pongraț. — Măria Ta! dipla ungurésca te va plânge!

Dare de sémă și mulțămită publică.

Nici când nu se dă învĕțătoriului o mai bună ocasiune de a face ceva în folosul scólei și al elevilor sei ca la sĕrbătórea „Nascerei Domnului nostru Iisus Christos."

Representațiunea Iroḑilor din partea copilașilor esercită un deosebit farmec religios nu numai asupra poporului nostru, ci chiar și asupra strĕinilor.

Obiceiu vechiu fiind acesta, totuși e nou pentru elevii unei scóle poporale și un mijloc fórte frumos spre a aduná ceva pentru scopurile nóstre scolastice.

Din acestea îndemnări, împreună cu colegii mei din Hodac și Ibănesci stându-ne în ajutor și domnul notariu cercual N. Manța, am instruat 9 copilași din acestea comune în esecutarea „cântecelor de Iroḑi" cu scop ca din venitul, ce ar resultá sĕ întemeiem un fond din interesele căruia sĕ se înființeze cu timpul o bibliotecă scolară pentru aceste doue comune!

Instruarea după-ce s'a sĕvêrșit împreună cu acesti copilași am colindat mai tot tractul protopresbiteral al Reghinului în decurs de 11 ḑile. Preste tot fiind bine primiți 'mi țin de cea mai scumpă datorință a esprimá și pe acésta cale ale mele și ale copilașilor mie încredințați cele mai călduróse mulțămite pentru ospitalitatea și pentru marinimósele contribuiri în bani din partea următorilor préstimați domni și dómne:

1. Din Ghurghiu: domnii: cav. de Pausinger 2 fl., A. Kaiser 2 fl., Crainic 1 fl., Walland 1 fl., Peleon 50 cr. la olaltă în suma de 6 fl. 50 cr.

2. Din Reghin: domnii Dr. Absolon Todea 4 fl., M. Cetățan 1 fl., P. Barbu 2 fl. d-na E Scepul 50 cr., d-nii M. Orbonaș 2 fl., Dr. A. Ceușan 2 fl., d-na M. Wawrina 2 fi., dna Agapia Crișan 1 fl., d-na Ecaterina Marinovici 2 fl., d-nii: Eugen Crișan 2 fl., Socol 2 fl., d-na Carolina Butean 1 fl., d-nii: Iosef Alzner 2 fl., M. O. Petru Uilăcan 2 fl., S. și M. 3 fl. 70 cr., Georgiu Maior 1 fl., M. Pascu 50 cr. Eliseu I. Dan 1 fl., dșóra Maria I. Branea 1 fl., d-nii: Eugen Marinoviciu 1 fl., Wainrich 20 cr., P. Ciobotar 1 fl., dna Ana Vlad 70 cr., d-nii: Covács Carol 1 fl., Georgiu Pop 1 fl., și Borzsovay Béla 1 fl., la olaltă în suma de 38 fl. 60 cr.

3. Din M. Cuieșdiu: Dna Anastasia Șandor 3 fl., d-nii: Georgiu Șandor 7 fl. 7 cr, Galacteon Șagău 3 fl., Dr. Andreiu Monda 2 fl., Petru Oltean 1 fl., Leo Popescu 1 fl., în biserică dela drept credincioși cu discul s'a adunat 1 fl. 64 cr., la olaltă în suma de 18 fl. 71 cr.

4. Din Deda: d-nii: Ioan Popescu 1 fl., Iosif Popescu 1 fl., Iosif Fincu 1 fl., Petru Neagoș 2 fl. dna Elisa Stefan 1 fl., la olaltă suma de 6 fl. v. a.

5. Din Filea: dl Ciril Fulea 4 fl., economii: Gavril Truța 1 fl., Simion Truța 1 fl., Ión Bandilă primar 1 fl., Sandu Șandor 1 fl., Tóder Stoica 1 fl., Simion Cazan 1 fl. Simion Stoica 1 fl., la olaltă în suma de 11 fl.

6. Din Maierĕu: d-nii: Ioan Branea 1 fl., Ioan Branea epitrop 50 cr., Timar Gabor 50 cr., Petru Timar 24 cr., d-na Paraschiva Mureșan 50 cr., dl L. Iozsef 1 fl., d-na Fegyverneki 1 fl., d-nii: Gruzda 1 fl., Todor Branea 18 cr., Ilie Branea 50 cr., și dl Simion Niculescu 1 fl., la olaltă în suma 7 fl. 42 cr.

7. Din Rĕstosnea: d-nii Dénes András 2 fl., și la fie-care copil câte un cuțitaș frumos, Maroscher Mihaly 2 fl. și la fiecare copil câte 10 cr., dl Ión Lado de Zakal 2 fl. și la fiecare copil câte 10 cr., la olaltă suma de 6 fl.

(Va urma.)

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii

5 –11 Februariu.

5 Duminecă: Agate, Teodula, Teodosiu, Polieuct, Antoniu. *6 Luni:* Vucol, Iulian, Fausta, Evilasiu, Macsim, Varsanufiu, Ioan. *7 Marți:* Parteniu, Luca, Aprion, Petru Teopemt. *8 Mercuri:* Teodor, Zacharia, Marta, Maria, Licarion, Filadelf, Policarp, Macariu, Perget. *9 Joi:* Nicefor, Romano, Marcel, Filagriu, Pancrațiu, Petru. *10 Vineri:* Charalampiu, Porfiriu, Vaptos, Enata, Valentina, Paul, Anastasiu, Zenon. *11 Sâmbătă:* Blasiu, Zacharia, Teodora, Georgiu

Rituale bisericesci.

Duminecа din 5 Februariu a fiiului retăcit. După prăsnuirea Intimpinării. Octoich ton 1, Triod și Mineiu după instrucțiunea dela finea Triodului după litera (3). La Utreniă: Polieleul, la care în loc de mărimuri se cântă Psalm 136 „La rîul Vavilonului". Evang. Invierii 1. Melodiile pocăinței. Catavasia: „Pământul cel roditoriu" La liturgiă: Fericiri din Octoich Triod și Mineu. În loc de „Cuvine-se cu adevĕrat" Irmosul praznicului, Oda IX cu pripéla ei.

Joi, 9 Februariu: Eșirea praznicului Intimpinării.

Notă. In „Monitoriul" nostru din Sâmbăta trecută am indicat Mercuria și Vineria după Dumineca Vameșului și a Fariseului ca ḑile deslegate la carne, și la acésta am avut în vedere indrumările din Triódele nóstre și celea din tipicele traduse din limba slavénă; nu putem însĕ ignorá, că după alte cărți de ale nóstre, anume: după „Dreptul canonic" de Șaguna și după notele Pidalionului la Can. 69 Apost. celea doue ḑile deslegate ar fi Mercuria și Vineria înainte de lăsatul de carne. Nu vom discutá aici argumentele pentru una sau alta, ci lăsăm, ca evlavia crestinéscă sĕ urmeze după pracsa locală din trecut, ca sĕ nu apară în acésta cestiune vre-o încercare de innoituri neadmise.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 7 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.80	101.70
Renta ung. de hârtie	94.15	95.20
Renta de aur austriacă	111.30	111.—
Obligațiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	104.—	104.—
Sorți unguresti cu premii	131.75	130.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.40	144.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.30	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 56½	9.54
00 marce nemțesci	59.12½	59.10
London pe (poliță de trei luni)	120.75	120.85

Nr. 60/1889. [14] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu în *Tălmăcel* cu următórele venite:

1. Salariu 400 fl. v. a.

2. 4 stêngini de lemne pentru foc.

3. Cuartir natural.

4. Venitele statorite pentru lucrările private.

Reflectanții cualificați au a-și așterne cererile până la 26 Februariu a. c. la subscrisul.

Sibiiu, 3 Februariu, 1889.

pretorul suprem
Fabritius.

---

312 sz. polg. [16]1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Szőrcsey Zsigmond kövesdi birtokos részéről beadott kérés folytán kövesd határának általános tagositása megengedhetösége kérdésében a tárgyalás **1889 Martius 18-án dél elött 10 órára** tüzetik ki kövesd községébe a községi iroda helyiségbe.

Ezen tárgyaláshoz összes birtokosok azon figyelmeztetésel idéztetnek meg, miszerint a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Február 1-én tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vêrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroizi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 18—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sê falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității**, are sê se ia totdeauna. embalagia cu care sê învêlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provêdută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sê mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor**, care se află la fie care sticlă sê fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sê pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orêștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provêdut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental;

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învêlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 12—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfaleu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfaleu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 12. Sibiiu, Marți 31 Ianuariu (12 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbĕtori „Întimpinarea Domnului" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 4 Februariu v.

Nr. 942 Pres.

Circulariu

cătră clerul și poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Abrudului.

Prin mórtea onorabilului protopresbiter, Ioan Gall, venind în vacanță oficiul de protopresbiter al tractului Abrudului, am aflat de bine a concrede în mod provisoriu administrarea tractului acestuia protopresbiteral onorabilului protopresbiter al tractului Câmpenilor, *Romul Furduiu.*

Acésta dispositiune Vi-o fac cunoscută cu aceea archipăstorésca îndrumare: ca numitului onorabil protopresbiter Romul Furduiu. în calitatea de administrator al tractului Abrudului, sĕ-i dați cuvenitul respect și ascultare, și în tóte afacerile, ce privesc oficiul protopresbiteral, cătră același administrator sĕ Ve întórceți; impărtășindu-Ve binecuvêntare archipăstorésca!

Sibiiu, 28 Ianuariu, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Sibiiu, 30 Ianuariu.

Numĕrul diariului nostru din Sâmbăta trecută a trebuit sĕ fie balsam rĕcoritoriu pentru inima amărită a credincioșilor bisericei nóstre. In el s'a publicate la locul prim manifestul Maiestății Sale a prébunului nostru impĕrat și rege cătră popórele din monarchie, manifest, care ne face sĕ privim și mai adênc în inima greu cercatului nostru monarch. La locul al doilea a urmat manifestul cătră armată, care este temelia puterei nóstre, și lanțul cel nestirbit încă, de care se légă alianțele încheiate în timpul din urmă în interesul susținerei pĕcei.

Urméză apoi adresa de condolență a bisericei nóstre metropolitane, adresă înaintată spre tron în cele mai grele dile de cercare pentru prébunul nostru monarch ca Tată, adresă inspirată de doctrinele bisericei nóstre cu căldură îmbrățișată de simțul de loialitate, care între tóte impregiurările a fost forța poporului român, a fost per escelentiam forța nóstră a credincioșilor bisericei greco orientale române din Ungaria și Transilvania.

Cu o admirabilă forță sufletéscă a sciut suportá monarchul nostru durerea, cu care l'a cercetat provedința Dumnedeéscă, și în cele mai sĕrbătoresci momente, când fie-care om dă curs liber isbucnirei inimei, și lacrimilor, cari ușuréză inima cea măchnită, Maiestatea Sa s'a ridicat preste alți muritori și și-a împărțit inima, consacrând o bună parte sudiților sei.

Și în momentele sĕrbătoresci, când a sărutat cosciugul, în care zac rĕmășițele pământesci ale Préiubitului seu unic fiu, în același momente trimite o sărutare părintéscă popórelor sale, mulțămindu-le pentru lacrimile, cu cari și ele au petrecut la vecinică odichnă rĕmășițele pământesci ale Alteței Sale, clironomului archiduce, Rudolf.

Mulțămita Maiestății Sale este balsam rĕcoritoriu pentru inimile nóstre, ale sudiților loiali.

Și noi și de astădată ne mărginim la acéstă aprețiare în general, și momentul este cu mult mai sĕrbătoresc, decât ca noi sĕ analisăm importanța politică a acestui manifest.

Cuvintele monarchului despre loialitatea reciprocă sunt cuvinte de adevĕrat Părinte iubitoriu, și inimile nóstre vecinic vor fi recunoscĕtóre pentru importanța, ce trebue sĕ o aibă mulțămirea înaltului tron în asemenea dile de grea cercare.

Adresa de condolență este adevĕrată manifestațiune a credincioșilor din metropolia nóstră. În ea s'a îmbrățișat spiritul bisericei nóstre, care nu permite sufletului sĕ cadă în desnădășduire, cu loialitatea poporului nostru român ortodocs, care nu vrea sĕ dea altora locul de întâietate, aceste îmbrățișate se apropie de sinul monarchului, și una îi revócă în memorie puterea Dumnedeirei, cu căile ei cele nestrăbătute, ér ceealaltă îi deschide inima unui popor, care se bucură deasemenea cu domnitoriul, și varsă lacrimi la jelea și durerile lui.

Archiereul nostru, capul bisericei din provincia nóstră metropolitană, într'un moment de nobilă inspirațiune în mod clasic a sciut da espresiune durerei inimei nóstre.

Ne asociem și aici glasului din adresa bisericei nóstre unde se dice:

„Dée atotputernicul. ca înțelépta domnire părintéscă a Maiestatei Vóstre sĕ aducă încă într'un lung șir de ani fericire popórelor credincióse Maiestatei Vóstre, și realisarea posibilă a speranțelor mari regnicolare, ce erau legate de persóna glorificatului, sĕ stêmpere profunda durere generală, cu carea imprimăm pentru totdeuna în inimile nóstre triste memoria nevestedită a Alteței Sale clironomului, mutat dela noi așa de timpuriu.

Sibiiu, în 30 Ianuariu.

Vineri s'a început desbaterea asupra proiectului de lege, referitoriu la armată, primit ca basă la desbaterea specială.

Încă nu se póte scí cu positivitate, că óre §§ 14 și 25 vor fi primiți, sau nu, de maioritatea legislațiunei, tot ce sĕ scie e, că în țéra întrégă s'a pornit o agitațiune contra deputaților, cari au votat legea în general, care séménă mult a terorism.

Este în genere tréba părinților patriei de a se pronunță acum — după-ce spiritele s'au mai linistit încâtva, sĕ primĕscă pomeniții §§, ori nu, la tot casul însĕ un compromis acum apare aprópe imposibil, după-ce legea a fost primită în Reichsrathul austriac intocmai.

Agitațiunea pornită însĕ sémănă mult cu scandalurile de stradă, inscenate anul trecut contra lui Brătianu în Bucuresci și ungurii, cari anul trecut nu au aprobat pe cei din Bucuresci, ar trebuí sĕ fie consecuenți, și sĕ nu decidă în lucruri afund tăietóre în viața monarchiei, discreditând de oparte armata în ochii cetățenilor, înăsprind de altă parte relațiunile între civili și militari, cari în urma urmelor tot nu sunt altceva decât fii ai patriei și unii și alții.

Este însĕ o pornire de tot dușmănósă contra armatei comune cu deosebire în Ungaria, și pornirea acésta este nutrită mereu prin organele oposițiunei, cari nu pré aleg mijlócele, numai ca sĕ ajungă la putere.

In Ungaria și în Austria fie-care partid trebue sĕ țină cont de armată, ca de cel mai insemnat și puternic factor, ce contribue la vada monarchiei în lăuntru ca și inafară. Greșit este deci tot cuvêntul nesocotit, ce iese din gura ómenilor, cari combat acésta instituțiune, pentru care fie-care nu ar trebuí decât sĕ aibă cuvinte de laudă. E drept, că armata absórbe pe mulți cetățeni dela munca lor pe ani de dile, e drept, că statul contribue mult, am putea dice pré mult chiar după sĕrăcia cetățenilor lui, la susținerea armatei, dar în timpuri de aceste critice, când tóte statele sunt inarmate din tălpi până în crescet, e posibil ca numai monarchia nóstră cea incungiurată de verigile cele tari ale panslavismului și pangermanismului sĕ stea cu mânile în sin?

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Reflecsiuni ale episcopului Șaguna cătră metropolitul Șuluțiu asupra epistolei precedente.

Escelență! Mult prețiuita-Ve scrisoare din 11-lea ale curgĕtoarei o am primit și dintrênsa toate am înțeles, sincer încă mărturisesc, că cuprinsul ei mi-a înmulțit întristarea și sciu, că toți care dintre bărbații nostri vor cunoasce cele scrise, aceea-și întristare vor simți în inimile lor, carea o am simțit și eu. Me doare inima, că deputația nu s'a primit, pagubă că Escelența Ta n'ai scris oficiolatului supremului cameral împĕrătesc, arătându-i, că nu nnmai în membrii deputației, ci în întreagă nație va produce o mâhnire oprirea deputației dela presentarea sa înaintea împĕratului, și că neconcederea aceasta de tot va descuragia nația în speranța de a vedé dreptele sale dorințe respectate, și că toți aceia puternici, cari și până acuma săpau groapă nației române, vor căpĕta curagiu nou de a centinua intrigile lor ș. a. — Împregiurarea aceasta fatală, că deputația nu s'a lăsat înaintea împĕratului îmi vine de tot asemenea cu împregiurările anului 1848, când încă ni se diceau vorbe frumoase, dar ce folos? ele au rĕmas vorbe, și nici după 12 ani nu s'au făcut trup.

Oare sĕ mai așteptăm alți 12 ani! Vrăsmașii s'au folosit cu oposițiile lor de 12 ani; însĕ noi puteam sĕ prevedem, că după 12 ani mai adênc vom zăcea în groapa goanelor. Eu rog pre Escelența Ta sĕ binevoesci a compune un memorial prescurt despre dorințele naționale, și a-l preda împĕratului în audiență privată, și dacă n'ai pomenit la audiența cea din 10-lea Decembre, că nația este tristă și batjocorită, căci deputația ei nu s'a învrednicit de fața împĕratului seu, atunci sĕ binevoesci a pomení aceasta la cea dintâiu audiență. În privința bărbaților nostri pentru conferență cu cancelariul voiu urma părerei Escelenției Tale; încă și la treaba aceasta sum pesimist, căci me tem, că doară ne vor întreba pre noi, cari suntem capii bisericilor române, dar cancelariul cu gubernatorul vor face după placul lor, și recomandația noastră va remâné pe jos, căci noi vom propune din parte-ne bărbați cinstiți și credincioși nației, dar domnialor vor afla renegați români.

Noi stăm de tot rĕu, căci aud, că vrăsmașii ar fi câștigat pe partea lor pe unii dintre acei români, cari se arată și acum români buni, însĕ spionează după lucrările și părerile românilor, și apoi pentru bani toate le descopere dușmanilor; am cetit aseară și denumirea contelui Miko de președinte al guvernului ardelean, pelângă care cu deosebită cinstire sum.

XIV.

Emanuil Gozsdu consultéză pre episcopul Andreiu baron de Șaguna, pre metropolitul Șuluțiu și pre Georgiu Barițiu, cum are sĕ representeze în calitatea de deputat la dieta din Pesta interesele românilor din Ardeal.

1. Adresa lui Emanuil Gozsdu cătră metropolitul Alesandru St. Șuluțiu.

Ți este cunoscut, că la casa de sus a dietei Ungariei nu suntem mai mulți de doi români, căpitanul Chioarului și eu, toată greutatea dară în privința pretensiunilor națiunei noastre, cade pe umerii nostri.

Fără îndoială va vení la desbatere causa naționalității noastre, dară poate fi ca și causa Unirei Transilvaniei cu Ungaria se va desbate.

Din Transilvania nu este nimenea la dietă, care se representeze causele românilor. — Eu a-și afla de necesariu sĕ vorbesc pentru interesele românilor din Transilvania, nu din împuternicirea lor, ci numai ca un român, care sciu dorințele lor, și care trebue sĕ se intereseze pentru bunul de comun al națiunei sale.

Drept aceea dară mi iau voia a ruga pe Escelența Ta, sĕ binevoesci a-mi descoperí macsimul, sau minimul pretensiunilor națiunei române din Transilvania, Te rog însĕ sĕ ai înaintea ochilor,

In cercurile deciḑétóre nu este nici un secret despre aceea, că cum cugetă ómenii la noi despre armată și tocmai de aceea nu credem, că se vor întêmplá modificări cu invoirea préinaltă, ci proiectul va trebuí sĕ devină lege așa, după-cum el e proiectat. Ce ar ḑice d. e. cehii, când în Translaitania s'ar face concesiuni maghiarilor cu privire la limbă, sau polonii, ori celelalte popóre, și tocmai din respectul cătră unitatea limbei, care este simbolul armatei, noi nu credem, că se vor întêmplá modificări; și dacă maioritatea parlamentului acestuia nu ar votá acesti §§ i vor votá altă maioritate și de aceea ține ministrul-președinte morțiș la părerile sale chiar și cu risicul de a se despărți de vr'o 2—3 pretini, cari ca demagogi mari ar fi și cu găina grasă, și cu oue și cu pui, și pe acestia îi scie și premierul prețuí, după cât trag în cumpĕnă, mai cu sémă, când bine scie cui au de a mulțămí, că șed acolo, unde sunt.

Suntem deci în asteptare sĕ vedem ce sórte va avé proiectul, suntem însĕ și în mai mare nerăbdare sĕ vedem, că tocmai în ḑile de cel mai greu doliu pentru monarchie și popórele ei, scí vor fi ungurii stăpâni preste pasiunile lor, și scì-vor ei sĕ înădușéscă ascunsa lor ură contra armatei, ori sĕ vor dá de gol și prin acésta vor dovedí eclatant maturitatea lor politică. Noi din parte-ne stăm ca nisce spectatori pasivi deocamdată și strigăm numai din adêncul inimei nóstre, ca sĕ nu se jóce ómenii cu scânteile în jurul grămeḑilor de paie.

Revista politică.

Cestiunea proiectului de lege în dieta ungară destéptă tot mai tare și mai mult atențiunea și interesul cercurilor politice.

Premieriul Tisza a petrecut în Viena până în ḑiua, când s'au început desbaterile in dieta din Budapesta, și în soțit acolo de ministrul honveḑimei a avut mai multe conferințe și convorbiri cu ministrul de rĕsboiu Bauer, cont. Taaffe și cu alți bărbați conducĕtori din Viena.

Se înțelege, că petrecerea ministrului Tisza și a lui Fejérváry în Viena nu se aduce atât în legătură cu mórtea clironomului, ci mai ales cu cestiunea proiectului de lege.

Un organ al contelui Taaffe, discutând acésta afacere, accentuézĕ șansele, ce le va avé proiectul în dieta ungară, dar vorbesce totdeodată într'un ton nu tocmai favorabil pentru cabinetul d-lui Tisza. §§ 14 și 25 nici decum nu se pot basá pe spriginul poporațiunei maghiare, unde agitațiunile continuă contra lor; dar totuși dlui Tisza îi va succede prin iscusință, pe de o parte a asigurá acesti paragrafi din proiect, pe de alta parte a pune o astfeliu de stavilă opositiunei, de carea, când sĕ va loví sĕ se sguduie din temelie.

În acela-și timp însĕ organul din Budapesta „Pester Lloyd“ face o descoperire remarcabilă. Cestionata fóie ḑice, că recrutarea în anul acesta se va face tot conform legei celei vechi și că regimul se va îngrigí pe calea ordinațiunilor a pune în pregătire tóte cele necesare și cu privire la voluntari.

Se pare însĕ, că proiectul va mai da mult de lucru nu numai în dieta ungară, dar, că el va fi discutat din din nou și în parlamentul austriac. Acésta presupunere pare cu atât mai întemeiată, cu cât chiar organul oficios al d-lui Tisza sulevézĕ cestiunea în un mod, care a făcut mare sensațiune chiar și în cercurile regimului. „Bud. Coresp.“ declară, că deóre-ce opositiunea și o parte a opiniunei publice din Ungaria vĕḑ în § 14 un atac contra constituției, deși vedererile lor sunt ne întemeiate, totuși în urma curentului, ce s'a desvoltat, va trebuí sĕ se facă o modificare a numitului §; ea însĕ nu va fi așa de radicală încât sĕ provóce o îngrigire prémare. Din contră §-ul 25 despre voluntariat se crede, că se va primí așa, după-cum e el precisat în proiect.

„National Zeitung“ din Berlin caracterisézĕ politica maghiarilor de fórte iscusită, căci ei totdeuna s'au sciut folosí de împregiurări în favorul politicei, ce o urmăresc. Mai ales s'au sciut folosí de desastrele, ce le a suferit casa habsburbică, pentru înmulțirea privilegiilor lor. Vorbind apoi de decedatul clironom, pune la îndoélă reușita proiectului militariu din simplul motiv, că maghiarii nu cunosc încă cine e Francisc Ferdinand și că în tot casul, dacă dl Tisza vré sĕ iasă cu proiectul téfăr prin șirele opositiunei, va trebuì sĕ facă promisiuni mari în privința educărei archid. Francisc Ferdinand, încât viitoriul Ungariei póte fi asigurat.

Denumirea lui Guyot Dessaigne de ministrul al iustiției în republica francesă a provocat nunumai în Paris, dar mai în tóte centrele republicane mare sensațiune. Acésta ușor se póte închipuí, dacă vom ține cont de aceea împregiurare, că organul principal al boulangistilor „La Presse“ îl privesce pe noul ministru ca pe un aderent alui Boulanger, carele până în ḑilele din urmă a aparținut cu trup și suflet partidei național-republicane. Cestionata fóie sĕ și grăbesce a felicitá pe premieriul trances, Floquet, pentru acésta alegere nimerită și bine meritată. Afară de aceea se sună, că numitul ministru este totdeodată și partisan al listei de scrutiniu și prin urmare și un aprig vrășmaș al proiectului pentru restabilirea alegerei de arondisare. Nu se sciu motivele, ce l'ar fi îndemnat pe dl Floquet sĕ alégă în cabinet tocmai acum un astfeliu de bărbat, când regimul are mai mare necesitate pentru întărire și consolidare. Lucrul rĕmâne o enigmă. Floquet însuși și-a adus inimicul în fortăréță; spre ce scop, vor dovedí ḑilele cele mai apropiate.

In camera română s'a deschis o vie discuțiune asupra propunerei deputatului Blaremberg, care pretinde ca fostul ministeriu Brătianu sĕ fie pus sub acusă. Propunerea este combătută cu multă energie din partea iunimistilor, și cu tóte că Catargiu și aderenții sei susțin propunerea cu tótă tăria, ea va fi totuși respinsă, judecând după ținuta diferitelor cluburi.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S. Sebeș, 9 Februariu, 1889. Dle redactor! Inspăimêntătórea veste despre mórtea mostenitorului tronului, a principelui de corónă Rudolf, s'a lățit cu agerimea fulgerului nu numai în întrégă monarchia nóstră, ci în tótă lumea.

Jalea e cumplită și surprinḑétóre, căci fala și speranța monarchiei austro-ungare, moștenitoriul gloriosului tron al dinastiei de Habsburg a dispărut din acésta lume.

Lovitura e pré grea pentru bunul și grațiosul nostru monarch, carele pentru inima Sa cea nobilă și nenumeratele Lui bunătăți față de tóte popórele Sale, era iubit, venerat și adorat de toți; și intre cei dintâiu, cari au escelat totdeuna în acestea virtuți față de înaltul tron, a fost poporul român.

De când poporul român din monarchia de aḑi, Austro Ungaria, a ajuns sub domnia înaltei Case de Habsburg, de atunci pentru el ḑilele de bucurie ale Curței erau ḑilele sale de veselie, și doliul Curții, era jalea și întristarea sa.

Nici un popor din intréga monarchie nu e așa lipit cu trup și suflet de înălțatul impĕrat și rege și de înalta sa Casă ca poporul român. Pentru poporul român înălțatul imperat și rege e bucuria, mângăerea, scăparea și spĕrința sa.

Și de aceea cu prilegiul celui mai mare doliu, ce a putut fi până aḑi în Casa de Habsburg, poporul român a vĕrsat lacrămi și a făcut rugăciuni din inimă pentru repausatul archiduce Rudolf.

Aici în Sebeș, conform cercularilui Escelenției Sale domnului metropolit Miron Romanul, doue stindarde mari negre, vestiau tuturor marea jale; ĕră clopotele ambelor biserici gr. or. în fie-care ḑi de doue ori sunau aprópe câte o óră.

Marți, în 5 Februariu n. s'a sĕvêrșit sânta liturgie în acele biserici indesate de aprópe întréga poporațiunea. Ĕră aḑi în 9 Februariu c. n. s'a sĕvêrșit sânta liturgie și parastas în biserica cea mare pentru odichna sufletului repausatului archiduce, fiind plină de autorități civile și militare, invitate de on. oficiu protopopesc, și de o parte din miliție, câți au putut încăpé pre lângă popor. Cântările atât dela s. liturghie cât și dela parastas au fost esecutate de corul bărbătesc de 4 voci, căruia spre onóre fie i ḑis, póte face laudă ori și cărei catedrale. Adaug o mică parantesă; lucru neesplicat ni se pare unora de aici și anume: onorata judecătorie regéscă, carea credem, că încă trebuia sĕ consimtă și sĕ dea prin semne espresiune doliului, nici nu a arborat vre un stindard la oficiul seu, nici nu a fost representată la serviciul divin prin nici un membru, póte va fi avênd motive de ce a lucrat așa, pre cari noi nu le scim și nu le cunoscem.

Pentru publicul strĕin aprópe intreg a fost surprinḑétoriu cântările corali și mulți au stat uimiți la auḑul lor, cu atât mai mult, că între coristi se observau și ómeni din popor.

In urma serviciului divin s'a impărțit coliva, dicênd fie-care: „In veci pomenirea lui.“ *Z.*

Varietăți.

* Maj. Sa monarchul s'a îndurat prégrățios a dărui din șatula proprie pe séma comunei nóstre bisericesci din Balomir 100 fl.; ĕr pentru cea din Corna 80 fl.

* *(Parastas pentru archiducele* **Rudolf.**) Cu o solemnitate rară s'a sĕvêrșit Sâmbătă la 10 óre în biserica nóstră din cetate prin Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit parastas pentru odichna sufletului Alteții Sale, clironomului **Rudolf,** fiind asistat de Preacuv. Sa dl archim. și vicariu archiep. Nicolau Popea, Preacuv. Sa dl Dr. Il. Pușcariu, archim. și asesor cons., Preacuv. Sa dl Nicanor Frațesiu, protosincel și secret. cons., P. O. D. Ioan Hannia, prot. și dir. sem., Ioan Popescu, prot. și prof. sem, Ioan Ghibu, prot. și prof. sem. și diaconul Ioan Popoviciu.

Precis la 10 óre s'au presentat în frunte cu Escel. Sa dl F. M. L. Br. Szveteney de Nagy-Ohay generalitățile și șefii brangelor militare, vice-comitele G. Thalmann, primariul orașului de Hochmeister, precum și alte somități, care anumit au fost învitate prin Escel. Sa la acest act solemn, dar plin de durere și jale.

Corporativ s'a presentat gremiul consistorial precum și institutul nostru seminarial, scóla civilă

---

acea împregiurare, că când națiuni fac pace între sine, nu e consult sĕ se târguiască ca ovreii, sĕ mai pótă lăsa și din pretensiunile primarie, ci sĕ ḑică deodată atât pretind și de aci numai las nici o iotă! Eu am sperare, că și maghiarii deodată vor ḑice, cât vreau sĕ dee, — înainte de toate pot sĕ Te încredințez, ca maghiari din Uungaria nu sunt ca cei din Transilvania, acestora le e greață de compilatele și aprobatele Transilvaniei, acestia sunt convinși de ticăloșia maghiarilor Transilvanii.

Dacă ai avea bunătate a me însciința despre ultimatul pretensiunilor, Te rog sĕ binevoesci a mi-l comunica în forma de proiect de lege. (törvény javaslat alakjában).

Eu pentru națiunea română din Ungaria și Banat, cuget a propune următoriul proiect de lege:

1. A román nemzetnek egyházi és iskolai ügyei a szerbek egyházi és iskolai ügyeitől örök időkre el különöztetnek.

2. Tökéletes egyházi Autonomiája saját nemzetéből választandó Érsek alatt biztosittatik.

3. Érseküket Temesváron székhellyel, ugy Verseczen, Karansebesen, Aradon és Nagy-Váradon székelendő püspökjeiket, egy az egyházi és világi tagokból hasonló számmal, választó kerületekben választandó 100 tagból álló nemzeti Zsinat szótöbbséggel választandjameg, s az ország Kormányának megerösités végett terjesztendi fel.

4. Az Érseknek, 20,000, minden püspöknek 10,000, minden helység lelkésznek 400 frt évi fizetés biztosittatik. — Nagyobb községekben 1000 lelken felül 100 frt, 2000 lelken felül 200, és igy tovább évi fizetésként az állam kincstárából biztosittatik.

5. Minden községben csak egy rendes lekész neveztethetik ki, szükség esetében káplánok alkalmazandók.

6. A román nemzet részére Temesváron egy Akademia állittatik fel, melyen minden tanulmányok magyar és román nyelven fognak előadatni.

7. A nevelési ügyet a nemzeti Congresus fogja intézni, a főfelügyelés az ország Kormányát illetendi.

8. A vallás és közoktatási ministeriumban egy osztály, egy államtitkár vezénylete alatt a román egyház és közoktatási ügyekért fog felállitatni, melyben az államtitkár, és valamennyi hivatalnokok a napkeleti orthodox román nemzetből fognak alkalmaztatni.

9. Minden községek, kerületek és vármegyék, melyekben a román nemzet absolut többséggel bir, a belkezelésében a román nyelv leend hivatalos.

10. Az ily megyékben a nem románok más nyelveni beadványaik elfogadtatnak, és azon nyelven beadottak határozattal ellátatnak.

11. Oly megyék, melyekben a román nyelv hivatalos, egymással román nyelven leveleznek.

12. Minden más hatóságokkal és a kormánynyal magyarul leveleznek, s onnan érkező magyar válaszokat elfogadni tartoznak.

13. A vallás közoktatási ministeriumban a román nemzet részére felállitott osztályánál román nyelven nyerendik.*)

14. Bihar megyének déli része, melyben a román lokosság tulnyomó számu, egy külön megyévé alakul, s a szerint fog kezeltetni, mint a többi román megye.

16. Minden felebbviteli törvényszékeknél román birák és előadók kellő számmal fognak alkalmaztatni.

15. A törvénykezés a román megyékben román nyelven fog kezeltetni.

17. A közigazgatási kormánynál román egyének kellő számmal fognak alkalmaztatni.

Dacă Escelența Ta ai avea vre-o reflecsiune în privința §§-lor acestora, o primesc cu mulțămită.

Pe lângă acestea repetindu-mi rugarea, remân cu distinsă stimă și reverință

Al Escelenției Tale

Pesta, în 2 Maiu n, 1861.

serb aplecat

Manuil Gozsdu m. p,

---

*) Manuscriptul defectuos. Red.

de fete a Asociaţiunei transilvane, membrii comitetului parochial şi un număr considerabil de inteligenţă. Cântările rituale le a esecutat chorul seminaristilor nostri sub conducerea dlui prof. Cunţan, cu precisiune laudabilă. La finea parastasului toţi cei presenţi, domni şi dómne, au gustat din coliva gătită cu mare gust, la care n'a putut lipsí un vin escelent, adevĕrat nectar, servit în pĕhărele mici. În curtea bisericii s'a împărţit poporului de rênd şi sĕracilor pâne şi vin, tóte din munificenţa Escel. Sale archiepiscopului nostru. Străinii au rĕmas încântaţi de frumseţa clasică a ritului nostru.

* (Fond nou Rudolfin.) Am înţeles din isvor sigur, că Escelenţia Sa archiepiscopul nostru metropolit a depus la consistoriul archidiecesan un capital de 200 fl. în scopul, ca cu acesta sĕ se facă început unui fond nou archidiecesan, destinat anume pentru înlesnirea tinerimei nóstre archidiecesane din clasele inferióre ale poporului, în instrucţiunea scolară. Fondul ar fi sĕ pórte numele „Rudolf" şi sĕ fie un monument viu pentru decedatul principe de corónă, a cărui una dorinţă principală i-a fost de sigur cultura poporului.

* (Distincţiune.) Maj. Sa s'a îndurat pré graţios a dăruí crucea de cavaler a ordului „Francisc Iosif" veteranului protopresbiter *Petru Chirilescu* din Chitichaz, diecesa Aradului, pentru serviţiul seu bisericesc plin de activitate în timp preste 50 de ani.

* (Audienţă.) Monarchul a primit birourile ambelor parlamente din Viena care au venit sĕ-i esprime condolenţele lor. M. Sa mulţămì în propriul seu nume, şi în numele împĕrătesei regine şi al princesei Stefania

După raportul făcut de preşedintele în şedinţa reichsrathului, recepţiunea fù din cele mai atingĕtóre. Monarchul ḑise cu o voce înăbuşită de lacrămi: Tóte popórele Austriei-Ungariei mi-au dat atâtea probe de iubire, decredinţă, de un patriotism adevĕrat şi de devotament dinastiei, accentuez dinastiei, încât ţin sĕ ḑic, că aceste probe de iubire au fost cu credinţa mea în Dumneḑeu, cea mai mare consolaţiune în marea nenorocire, ce m'a lovit. Cu tótă acéstă aspră lovitură a sorţii voiu îndeplini conscienţios datoria Mea de domnitoriu ca şi în trecut.

In aceste ḑile de tristeţe cât de mult am a mulţămí mult iubitei mele consórte. Nu pot sĕ ve spun îndestul, cât de mare sprigin a fost dênsa pentru mine, şi nu pot sĕ mulţămesc în deajuns ceriului, că mi-a dat o asemenea soţie. Cu cât veţi rĕspândí acésta, cu atât ve voiu mulţămí mai mult.

* Dl Dr Sterie Ciurcu, medic român în Viena, bine cunoscut publicului nostru, de present sĕ află în Sibiiu, şi e în cale a se reintóree la Viena spre a-şi continua pracsa intreruptă.

* (Sinodul parochial ordinariu al parochiei Sibiiu-cetate.) Duminecă la 11 óre s'a ţinut în presenţa unui număr considerabil de membri sinodul parochial ordinariu al parochiei Sibiiu-cetate, presidat de P. O. D. protopresbiter şi dir. sem. Ioan Hannia, adm. prot. al tractului Sibiiului. Presidiul, deschiḑênd sinodul prin o vorbire acomodată, înainte de tóte aduce la cunoscinţa sinodului cercularíul Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit, esmis din incidentul durerosului cas al morţii Alteţii Sale archiducelui-clironom **Rudolf,** ce a atins în modul cel mai deprimătoriu inimile tuturor cetăţenilor, şi în special ale fiilor bisericei nóstre gr. or., cari priveau cu mândrie la fiitoriul lor Domnitoriu, şi astfeliu durerea nemărginită, ce o a îndurat pré bunul nostru monarch şi întréga Casă domnitóre a pĕtruns adênc şi inima fiilor bisericei nóstre; se vede deci presidiul dureros îndemnat, ca sĕ învite pe sinod, ca şi cu acésta ocasiune sĕ dea espresiune *prin sculare*, durerei sale ce o simte în urma acestei ireparabile perderi ce s'a şi făcut inmediat cu cea mai mare pietate.

După-ce se constitue biroul şi se statorésce definitiv lista membrilor sinodului parochial pe anul 1889, se cetesce raportul comitetului parochial prin notariul seu, dl ases. cons. Mateiu Voilean, ce atât în general cât şi în special se ia spre sciinţă.

Predându se raţiociniul bisericei de pe anul 1888 spre censurare unei comisiuni, fiindu-că la finea anului trecut ambi epitropi şi-au dat dimisiunea, se pune la ordinea ḑilei alegerea alor 2 epitropi, şi 2 membri în comitetul parochial, spre care scop se suspinde şedinţa pe 5 minute; după deschiderea şedinţii se aleg prin aclamaţiune de epitropi dnii: Nicolau Nadasdi şi Ieronim Bariţiu, ér demembrii în comitet dnii: Leontin Simonescu şi Pantaleon Lucuţa.

* (Mayerling.) Din Viena se scrie, că mobilile din castelul Mayerling, în urma dispoziţiunilor préînalte, vor fi transportate la Viena, ér odaia, în care principele şi-a pus capĕt vieţii, va fi transformată în o capelă, în care se va oficiá în tot anul la ḑiua morţii un parastas. Ţinutul Mayerling, şi castelul vor devení proprietatea fundaţiunei „Heiligenkreutz."

* Referitoriu la repausarea protopresbiterului I. Gall am mai primit următoriul necrolog:

Ioan Gall, protopresbiterul rom. gr. oriental al Abrudului şi parochul Abrud Satului, asesor onorariu în senatul epitropesc la consistoriul archidiecesan, deputat dela începutul erei constituţionale al congresului naţional-bisericesc şi al sinódelor eparchiale, membru al Asociaţiunei transilvane pentru literatura poporului român, preşedinte la mai multe instituţiuni culturale, directorele mai multor societăţi minerale, membru şi preşedinte al fondului pisital etc. etc., provĕḑut cu SS. taine ale bisericei sale, Joi în 26 Ianuariu st. v. 1889 la órele 9 diminéţa, după un morb de aprópe 5 luni de ḑile, în al 53-lea an al etăţii sale, ér al serviciului la altariul Domnului, ca paroch şi protopresbiter al 29-lea, a încheiat viéţa sa cea plină de activitate, pentru înaltul tron, patrie, biserică şi naţiunea sa.

Comitetul protopresbiteral în numele preoţimei şi a poporului tractual, al cărui cap a fost defunctul, cu cea mai profundă durere, aduce acésta tristă întêmplare la cunoscinţa publică.

Conductul funebral, conform dispoziţiunei sale şi a jalnicei familie va urmá Duminecă în 29 Ianuariu st. v. a. c. la órele 2 după améḑi, plecând dela locuinţa proprie a defunctului prin piaţa Abrudului cătră cimiteriul bisericei din Abrud-Sat, unde după finirea serviciului funebrale, amĕsurat ritului şi tipicului bisericei române greco-orientale la înmormêntarea preoţilor, corpul pré mult meritatului şi iubitului nostru defunct se va aşeḑá spre eternă odichnă în mormêntul familiar.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Abrud, la 26 Ianuariu, 1889.

Comitetul protopresbiteral al Abrudului.

* (Dela parastas.) Vinul, care s'a împărţit publicului elegant la ocasiunea parastasului din Sâmbăta trecută în biserica nóstră din cetate, are istorióra sa. Escelenţia Sa actualul nostru archiepiscop, a cumpĕrat la venirea sa aici, din lăsământul fericitului Şaguna, între altele şi o bute de vin cam de 50 ferii ardelenesci, care era notată „Micăsas 1858." Acest vin Escelenţia Sa l'a păstrat cu mare grige pentru-că el erá din acelaşi an cu clironomul Rudolf, şi ca atare, abstragênd dela cualitatea lui escelentă, îl avea în mare preţ. Venì însĕ catastrofa sguduitóre cu mórtea clironomului, si ce erá mai natural, decât ca o parte din vinul acesta sĕ fie adusă jertfă memoriei reposatului. Altcum autorităţile militare şi civile şi toţi alţii, cari l'au gustat, îi dădură tributul de laudă şi fără ai cunósce speciala însemnătate.

* (Tiphus din pricina fómei). După-cum se anunţă din Pojon, acolo sosesc sciri preste sciri din comitt. Arva, că a isbucnit tifusul din causa lipsei nutremêntului. O mulţime de ómeni au căḑut jertfă.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică de aici escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Csik Karczfalva (cttul Ciucului), care pe lângă depunerea unei cauţiuni de 100 fl., e impreunat cu o dotaţiune anuală de 180 fl. şi un pauşal preste tot de 56 fl.

Cererile de concurs sunt a se adresá susnumitei direcţiuni în termin de trei sĕptĕmâni

* *(40 000 fl.)* Acésta sumă, destul de considerabilă, a pus în sĕptĕmâna trecută întréga capitală Ungariei în uimire. In cancelaria advocatului, Carol Eötvös, s'a presentat un tiner strĕin şi elegant cu un pachet şi întrebă după numitul advocat. Fiind însĕ Eötvös morbos, tinĕrul după unele deslușiri ale şefului de cancelarie, merse drept la casa advocatului şi predându-i pachetul se retrase. Eötvös află, surprins, 40,000 fl. care erau insoţiţi numai de o scrisóre cu următoriul cuprins: On. dle, Te ţin de cel mai onorabil om din Ungaria şi te rog a restituí acesti 40,000 fl. cu rugarea ca în cestiunea falsificărei şecului se intrevii pentru sistarea cercetărei. „O dómnă care este mamă." Eötvös se duse şi predete banii directorului dela banca comercială.

Bibliografic.

„Transilvania" Nr. 3--4 din 1—15 Februariu 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Baronul Nicolae Vesselényi bĕtrânul. — Material pentru istoria bisericéscă. — Bibliografia veche. — Cărţile întrate la concurs până în 31 Decembre 1888 pentru premiile academiei române şi anume cel mare de 12,000 lei noi, ce se anunţă la câte 4 ani şi al statului de 5000 l. n. numit premiul Eliad. — Consemnarea contribuirilor colectate prin dl Parteniu Cosma dela 1 Iuliu până la 31 Decembre 1888 în favorul scólei civile de fete cu internat a „Associaţiunei transilvane" în suma totală de 1088 fl. 11 cr. v. a., cari s'au adaus la colecta anterióră. — Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

(Încheere.)

8. Din Topliţa: domnii: Sbărcea Ieremie 2 fl., Simion Popescu 1 fl., Samuil Mihaiu 20 cr., Gaal A. 20 cr., Iakoby Gita 1 fl., Miklós Gyula 50 cr., Ioan Bobb 1 fl., G. David 30 cr., Urmánczy Ianos 2 fl., Ioan Popescu 2 fl., Georgiu Maier 2 fl., Gavril Maier 1 fl., Georgiu Popescu 2 fl., Giacomuzzi 1 fl. 80 cr., Roth János 1 fl., Kentelky János 50 cr., Kolbase Miklós 50 cr., Réty A. 50 cr., Réty Balas 50 cr., Sbărcea Petru 1 fl., Emiliu Vespremi 1 fl., Simion Sbărcea 1 fl., Teslovan Alecsandru 26 cr., Bucur Ioan 1 fl, N. Cristea 30 cr., Karácsony 1 fl, — la olaltă suma de 26 fl. 56 cr.

9. Din Mesterhaza: d-nii: Alecsandru Niculescu 3 fl., Radu Mateiu 1 fl., Ujica Vasilie 1 fl., — la olaltă în suma de 5 fl.

10. Din Poleţi: Dl Zaharie Mateiu 3 fl. v. a.

11 Din Săcal: domnii: Michail Fulea 2 fl., Georgiu Duma 1 fl., Ioan Duma 1 fl., Vasile Mateiu 60 cr., Simion Cengerescu 40 cr., — la olaltă suma de 5 fl. v. a.

12. Din G. Hodac: d-nii: Zaharie Lup 1 fl., Leo Lup 1 fl., Alecs. Ternovean 1 fl., Iacob Flore 1 fl., Demetriu Lup 1 fl., Vasilie Lup 1 fl., Fejér Dumitru 18 cr; Harşan Gavril 20 cr., Frandes Flore 20 cr., Frandes Iuon 10 cr., Pop Florea 20 cr., Pop Gligore l. Constantin 24 cr., Fărcas Zaharie 40 cr., Fărcas Tóder 40 cr., Fărcas Florea 30 cr., Sofalvy Antal 40 cr. — la olaltă în suma de 8 fl. 70 cr.

13. Din Ibănesci: d-nii: Demetriu Cornea 1 fl., Ioan Racoţan 1 fl. 20 cr., Ioan Petru 1 fl., d-na Bucur Ana 1 fl., Todoran Ioan l. Vasile 10 cr., Dan Maftei 10 cr., Todoran Vasile a Mariei 31 cr., Demetriu Petru 1 fl., Suciu Vasilie 40 cr., Peţan Mateiu 20 cr., Todoran Meliton 50 cr., Franz Calcsics 1 fl., — la olaltă 7 fl. 81 cr.

Suma tuturor venitelor e de 150 fl. 20 cr. Din acésta sumă substragêndu-se spesele, ce s'au făcut cu pregătirea costumelor precum şi cu cărăuşiile, rĕmâne un venit curat de 70 fl.

Înainte de a arĕtá sfârşitul acestei sume vin a mulţămi stimatului domn notariu Nicolau Manţa şi stimatei sale dómne pentru ajutoriul, ce ni l'au dat întru instruarea în cântări a copiilor şi întru pregătirea costumelor, cari tóte s'au făcut în casa d-lor.

Venind a-mi da sémа despre suma de 70 fl., ce a resultat ca venit curat, cu mare părere de rĕu trebue sĕ mărturisesc, că am fost împedecat întru realisarea scopului la început arĕtat chiar prin aceia, cari trebuiau sĕ-mi dea mai mult sprigin şi ajutoriu.

Fiind-că unii dintre d-nii preoţi din Hodac încă la început au voit sĕ zădĕrnicéscă tótă lucrarea nu sciu din ce interes, póte din ambiţiune ca sĕ nu ḑic din rĕutate, ér după-ce sa sĕvârşit odată cu multă ostenélă d-nii preoţi Leon Lup şi Alecs. Ternăvean nu numai că n'au voit a o primí în administrare, dar chiar au sfătuit pe părinţii copiilor sĕ céră împărţirea întregului venit curat între copii; am fost nevoit a o face acésta.

La început m'am opus, fiind-că me durea inima, când vedeam o sumă atât de frumuşică adunată cu atâta ostenélă în urma unei călĕtorii de 11 ḑile de iarnă, că se va alege nimica.

Dar ómenii poftitori de bani şi învĕţaţi bine şi de d-nii preoţi mai înainte pomeniţi me amenințau cu alte lucruri, ba chiar m'au provocat prin subjudele comunal Farcas Florea sĕ împart paralele, căci la din contră me vor acusa la judecătorie. Am tăcut şi am împărţit. Am putut mântuí suma de 20 fl. calculându-mi diurne, căci almintrelea nu puteam scăpá.

Suma acésta de 20 fl., fiind-că Hodocenii au destui bani, am depus-o ca fundaţiune pentru o scólă sĕracă, pentru scóla din Săcalul de pădure. Prin acésta scopul în parte mi l'am împlinit, ér on. public contribuitoriu cred, că va luá la cunoscinţă darea mea de sémă.

Astfeliu de lucruri se întêmplă pe la noi.

Pe cei conduşi însĕ de adevĕrat zel pentru înaintarea poporului astfel de apucături nu-i va desgustá nici când dela muncă, ci i va oţeli mai mult. Căci precum întemeietoriul universităţii din Praga nu s'a disgustat când în urma colectei făcute în tótă ţara s'a adunat suma de trei taleri, ci a esclamat „acesta e un capital frumos", astfeliu şi noi avênd bunăvoinţa şi marinimositatea publicului inteligent, vom stărui din puteri spre ajungerea scopului. Celor mici de inimi, celor ambiţioşi şi aroganţi, celor rĕutăcioşi şi pătimaşi trebue sĕ le strigăm *„în lături"*, nu ne fiţi spre pedecă în luptă pentru progres.

G. Hodac, 20 Ianuariu, 1889.

Vasilie Duma,
învĕţătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Februariu, 1889.

Buda:	**46**	**64**	**73**	**2**	**24**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 56	9.54
00 marce nemţesci	59.12	59.10
London pe (poliţă de trei luni)	120.85	120.85

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunțe și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ăică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manualul aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apreți scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézĕ o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézĕ despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, întocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 3—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 13. Sibiiu. Sâmbătă 4/16 Februariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția. Joia și Sambata.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 508 Scol.

Notă.

Conform emisului Escelenției Sale, dlui ministru de culte și instrucțiune publică din 4 Ianuariu, 1889 Nr. 49,167/1888 se aduce pe calea acésta la cunoscință publică: că învețătoriul greco-catolic din Domașina (Ungaria superióră) Andreiu Kopcsa, condamnat judecătoresce pentru furt, este oprit dela cariera învețătorésca.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 26 Ianuariu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 3 Februariu.

In cadrul constituționalismului nostru bisericesc este provědut sinodul protopresbiteral ca corporațiune cu larg cerc de activitate, ca corporațiune chemată a dá și ea impuls pentru activitate în interesul bisericelor și al scólelor, ca corporațiune eșită din sinul sinódelor parochiale și chemată a regulá afacerile din protopresbiterat, reservate competenței ei.

Funcționarea regulată a sinódelor protopresbiterale este semnul cel mai învederat, că instituțiunile nóstre bisericesci acuma după 20 de ani au început a luá o formă concretă, și credincioșii nostri, conscii de binefacerile acestora, conscii de sfera de activitate reservată acestei corporațiuni, numai órbecă prin întunerec, ci lucră cu resoluțiune pe terenul legal în interesul binepriceput al bisericei nóstre.

Statutul organic în § 45 provede ținerea sinodului ordinariu protopresbiteral în prima sau în a dóua Duminecă din luna lui Februariu.

Precând diariul nostru va ajunge în mânile onorabililor cetitori în cele mai multe centruri protopresbiterale va trebuí să se afle întrunită acésta corporațiune pentru împlinirea agendelor ordinare.

Salutăm deci, din tótă inima salutăm întrunirea acestor corporațiuni, și rugăm pe Dumnedeu să îndrepte cărările singuraticelor sinóde protopresbiterale, ca conform dispositiunilor din § 46 al statului organic cu frica lui Dumnedeu și în modestie să ia măsurile de lipsă pentru regularea afacerilor din protopresbiterat, și conclusele luate să fie basate pe instituțiunile bisericesci, pe ordinațiunile archieresci, ale consistoriului și sinodului eparchial.

Nu fără óre care îndreptățită sfială reprivim la trecutul de 20 de ani al constituționalismului nostru bisericesc cu privire la sinódele protopresbiterale.

Și trebue să spunem acuma, căci nu ne mai e ertat să tăcem, fără a pěcătuí contra datorințelor de fii adevěrați ai bisericei nóstre, trebue să o spunem, că în multe locuri sinodul protopresbiteral puțină activitate a desvoltat, și n'am ajuns încă nici atâta încât să străbată în credincioșii nostri consciința despre importanța acestei corporațiuni în organismul nostru bisericesc.

Sunt protopopiate, în cari sinodul protopresbiteral încă nu a fost convocat nici odată la ședință, sunt protopresbiterate, în cari sinodul protopresbiteral, convocat de mai multe ori, nu s'a putut apucá de lucru, deóre-ce n'au fost membrii în număr de ajuns.

Trebue să constatăm deci, că în multe părți credincioșii nostri încă nu a ajuns acolo, ca să cunóscă importanța acestei corporațiuni, nu a ajuns acolo, ca să cunóscă de ajuns drepturile și datorințele, cari isvoresc din constituțiunea bisericei nóstre, și acésta se observă în parochie, se observă la organele din protopresbiterat.

Constatarea acésta ne dóre, însě trebue să o facem cel puțin acuma după 20 de ani, trebue să ne ocupăm cu cestiunea, și să căutăm, cari sunt causele acestei triste aparițiuni, de unde provin ele și cum se pot delătură

Reservând unui studiu special acéstă importantă cestiune, cu ocasiunea acéstă salutăm sinódele protopresbiterale, cari în sesiune ordinară trebue să se întrunéscă mâne, sau de mâne în 8 dile, le salutăm din inimă, ca rêndunelele, cari ne prevestesc primăvara cu flori, cari promit un seceriș bogat.

Revista politică.

Legislativele ambelor state din monarchia nóstră și-au reînceput activitatea, sistată pe câte-va dile prin actul tragic, ce a îndurat casa domnitóre

Cu redeschiderea dietei din Budapesta s'au redeșteptat însě érăși spiritele revoluționare și s'au pus în mișcare din nou scenele întêmplate la desbaterea generală a proiectului de lege militariu.

Curentul acesta atât este de înrădăcinat și de puternic încât nici chiar sosirea monarchului în Budapesta n'a putut să-l domoléscă.

Premierul Tisza a trebuit să indure batjocure și a fost intimpinat de „abzug"-uri tocmai în momentul cel sěrbătoresc, când adecă insoția pe regele, care a venit la Budapesta, ca să și mai uite din jalea sa amară; și aceste scene s'au repetat premierului, apoi ministrului Fejérváry și altor deputați guvernamentali la parlament, pe când opositiunea a fost primită cu vii strigări și sbierături de „éljen".

Nici chiar Maj. Sa n'a fost cruțat de acest curent. In o convorbire cu Andrássy, acesta i-a spus verde, că casa magnaților va respinge de sigur proiectul. Îl va respinge, a dis monarchul, dacă vei agita în continuu. Și Andrássy a rěspuns, că de agitat nu va agitá, dar din partea sa desigur 'l va respinge.

Vestile aduse de foile din capitala regatului se confirmă tot mai mult, că adecă dl Tisza a început a se înmuiá față cu curentul puternic și a început a cedá din ceea-ce mai n'ainte susținea mortiș și făcuse chiar cestiune de cabinet.

O telegramă din Budapesta anunță, că ministrul președinte a declarat în conferința partidului liberal, că deși are firma convingere, că § 14 nu stirbesce întru nimic drepturile constituționale, totuși luând în considerare diferitele obiecțiuni scrupulóse chiar în sinul partidului liberal, referitóre la constituțiune și acestea aprobate de întrégă „țéra", dênsul nu se mai opune, dacă se va dice și hotărît, că contingentul de recruți, votat, are valóre pentru dece ani.

Acésta ocasiune a folosit-o si deputatul Gajáry pentru a scóte drepturi și croaților și anume privitoriu la § 25 din proiect. Dênsul a pretins adecă, că dacă în Ungaria se pune atâta pond pe limba germană, și limba croată să se ia în considerare în mod corěspundětoriu, întru cât adecă îi privesce pe croați, ambele, aceste espuneri s'au primit cu unanimitate și astfeliu se speră, că se vor mai molcomí și șirurile opositiunei.

Maj. Sa monarchul a primit pre președinții casei magnaților și a dietei cari i-au esprimat condolența pentru nenorocirea, cea mare, ce a trebuit să o îndure. Cuvintelor monarchului trebue se le dăm însemnătatea cuvenită: Numai credința în cel Atotputernic, a dis monarchul președintului casei magnaților, și spriginul puternic, ce mi l'a dat adorata mea soție, precum și manistațiunile cordiale și mișcătóre de condolență ale popórelor 'mi pot oferí mângăere și putere pentru implinirea datorințelor de domnitoriu. Cred și sperez, că casa mag-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Nr. 286—1861.

Metropolitul Șuluțiu consultează pe episcopul Șaguna, ce părere ar fi a se da lui Emanuil Gozsdu ca membru al casei Magnaților asupra cuprinsului epistolei precedente în causa intereselor Românilor din Ardeal.

Escelență! Bine-Ți vei aduce aminte Escelența Voastră, că adunarea noastră națională 1-a, 2-a, 3-a și 4-a Ianuariu a. c. în Sibiiu ținută, aducêndu-și aminte, ca și după aceea se pot iví la mijloc multe momentoase lucruri în treaba națiunei, cari ar aștepta grabnica lucrare și promoțiune, și în întêmplări urgente ca acestea, neputându-se mai adese ori sau națiunea sau toată inteligința ei aduna, și-a dat votul de deplina încredere în Archipăstorii sei, și în ședința 1-a și a 4-a a denumit o comisiune permanentă sub conducerea și presidiul nostru, primind asupra sa solidaritatea în toate lucrările ambilor sei archipăstori, ce le-au făcut și le vor face în interesul națiunei române, dându-ne în sesiunea a 4-a bărbați permanenți lângă noi, până când națiunea română își va câștiga dreptul seu de națiune politică.

În urma acestei hotărîri, venindu-mi în dilele acestea mai proaspete de dealaltăeri și de astădi două cărți prea interesante în causa națiunei noastre, una dela Ilustritatea Sa Domnul consiliariu imperial Andreiu de Mocioni, eară alta dela Ilustritatea Sa supremul comite a comitatului Crașeului Manuil Gozsdu, îmi iau îndrăsneală ambele acestea cărți în copie Escelenției Voastre cu aceea rugare ale comunica, ca să binevoiți ascultând și membrii comisiunei permanente a cărora cea mai mare parte este în Sibiiu, a ve da în privința ambelor acestor cărți cât se va putea mai îngrabă părerea, ca să fiu și eu în stare ale da fără zăbavă rěspuns.

În cartea Ilustrității Sale Andreiu Mocioni și în actul resignațiunei sale de deputat, care din mai multe gazete îl cunoascem, aflu trei principiuri prea solide, de cari dacă s'ar ținea toată națiunea strîns și statornicesce — după părerea mea — doară mai îngrabă am reeșí cu recunoascerea naționalității, limbii și a altor postulate ale noastre la cale.

Unul este, că românii la dietele țěrei, până când sěrbătoresce nu se va recunoasce prin o lege positivă națională nostră, și așa deputații români în acelea nu ar putea figura ca deputații națiunei întregi române, n'ar avea de ce alege și trimite deputați.

Al doilea principiu, că toate pasurile, care sunt de a se face în causa națională, cu una înțelegere și unitis viribus a românilor din Ardeal și a celor din Ungaria și Banat, ca așa postulatele românilor ar insufla mai mare respect și ar avea mai mare ponderositate.

Și ca conțelegerea aceasta comună națională să se poată și efectuí și trece în realitate.

Al treilea principiu ar fi, ca să se ceară și să se esopereze prin dieta din Ungaria, sau și prin dieta sau guvernul Transilvan un congres general al tuturor românilor din Ungaria, Banat și Ardeal, în care românii consultându-se, să determineze condițiunile, și să arete toate dreptele sale postulate, cu cari ar putea încheia frățietatea și ar putea primí unirea.

Eară Ilustritatea Sa Gozsdu consideră causa românilor din Transilvania deschilinită de a românilor din Ungaria, și după-cum mi se pare mie, simburile cărții Ilustritatei Sale supremului comitete Gozsdu ar fi ca să scie, că anumit românii din Transilvania ce postulate ar avea, dela cari nu s'ar mai putea abate, că têrg nu se mai poate face și sub ce feliu de condițiuni ar voí a se uní Transilvania cu Ungaria? și acestea să se formuleze și să se dea înainte în formă de proiect de lege, ca Ilustritatea Sa — venind la tapet în dieta Ungariei și unirea Transilvaniei — nu ca representantul bărbat al națiunei române din Transilvania, fără simpliciter ca bărbat român se poată propune, postulatele și condițiunile românilor transilvanieni, cu cari s'ar putea învoí la unirea Transilvaniei cu Ungaria, când s'ar lua la desbatere în dieta Ungariei.

Eară în privința Ierarchiei ortodocse resăritene precum și a administrațiunei și esistinței politice a românilor din Ungaria și din Banat ne împărtășesce 17 §§-fi de lege, cerênd-ne reflecsiunile ce le-am avea asupra lor.

naţilor îmi va uşurá acésta sarcină, şi la realisarea acestor intenţiuni îmi va sta şi în viitoriu în ajutoriu. Preşedintelui casei deputaţilor a rĕspuns: Cu ajutoriul lui Dḑeu nu voiu şovăí în implinirea datorinţelor, şi astept ca şi casa deputaţilor, în acest timp posomorit, cu prudenţă sĕ spriginéscă intenţiunile mele şi ale regimului, care are intréga mea incredere, spre realisarea scopurilor, de un interes general şi pentru binele patriei şi al monarchiei.

Acusa ridicată asupra ministeriului Bratianu, de deputatul Blaremberg se desbate în camera Romăniei cu mare vehementă. Spiritele par de tot pasionate şi păşirea energică a guvernului pare a avé puţin efect. Foile, cari mai înainte combăteau din resputeri ministeriul Bratianu, şi cari au şi contribuit mult la căderea lui, acum sunt fórte reservate şi se mărginesc adeseori simplu a încadra scirile făr a le face comentarii. Sĕ crede, că se va esmite o anchetă, care sĕ studieze mai de aprópe causa şi tot deodată sĕ vină cu date hotărîte: câtă responsabilitate cade pe fie care ministru. Miscările socialiste iau dimensiuni tot mai mari şi guvernul se pregătesce a le pune capĕt prin mijlóce escepţionale. Tóte opintirile guvernului însĕ par zadarnice, până ce nu se va îmbunătăţí sórtea ţĕranilor!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Rĕşnov, în 30 Ianuariu, 1889. On. domnule redactor! O rubrică nouă s'a deschis în timpul din urmă în ḑiarele nóstre. Voind a-mi arĕtá părerile mele la cele cuprinse în acéstă rubrică, îmi permit a Ve rugá pentru ospitalitatea colónelor preţuitului ḑiariu, ce redactaţi.

Avem sórtea nefericită de a fi în tóte îndăreptul altora şi nici nu e de mirare, pentru-că noi am început a gustá binefacerile luminei cu libertate abia de 40 de ani. In faţa acestui adevĕr ar trebuí sĕ ne opintim cu puteri nu numai îndoite ci chiar insutite, pentru-ca prin alergare sĕ putem ţiné pas cu naţiunile, ce ne încungiură. Cu tóte acestea sunt multe de făcut, cari trebuesc luate din capet atât de noi, cât chiar şi de mulţi din vecinii nostrii. Una dintre aceste afaceri este lucrul de mână în scólele poporale. Acésta este rubrica cea nouă a ḑiarelor nóstre, pomenită mai sus.

Cu vie mulţămire am cetit în mai multe foi ale nóstre articolul „O cestiune arḑĕtóre“, subscris prin neobositul domn George Moian, binecunoscut publicului român prin stăruinţele sale pentru rĕspândirea industriei de casă la popor:

Insufleţit în mare mĕsură pentru idea d-lui Moian de a formá reuniuni spre spriginirea pe tóte căile a lucrului de mână, am adus în vorbă acéstă afacere pretutindenea, unde am avut vre-o întâlnire cu colegi de ai mei sau cu alţi ómeni pricepĕtori, şi pot mărturisí cu deplină satisfacţiune, că nu am aflat până acum nici măcar o singură voce, carea sĕ aducă vre-un motiv în contra.

Toţi ca într'un glas au accentuat necesitatea apucării acestui lucru cu tótă seriositatea şi tótă tăria. Până acum am stat numai pasivi la încercările, ce s'au făcut în privinţa acésta de unii colegi de ai nostri şi mai vĕrtos de d-nii Moian şi Muşlea. Sĕ primim şi noi angagiamentul de a întrá în rêndul dlor. Succesele cele mari, la cari au ajuns d-lor pe lângă mijlóce slabe, ne pot servi de dovadă destul de puternică, cum-că lucrul nu e greu de făcut.

Sĕ ne punem şi noi pe lucru, pentru-că învingerea greutăţilor va fi cu atât mai uşóră, dacă va fi munca împărţită între mai mnlţi muncitori. Sĕ avem numai bunăvoinţă şi atunci vom merge sigur înainte.

Tóte împregiurările nóstre naţionale ne forţézĕ cu tótă tăria a începe o activitate seriósă pe terenul acesta. Cu multă dibăcie dovedesce acésta şi dl Moian în cartea sa „Lucrul în scólă“ asupra căreia atrag atenţiunea tuturor colegilor spre a se lămurí şi familiarisa cu obiectul lucrului de mână.

Esprim părerea şi dorinţa tuturor colegilor mei, cu cari am discutat în privinta acésta, ba cred, că nu greşesc, dacă ḑic, că totalitatea întrégă a învĕţătorilor nostri vor consimţí cu mine, ca sĕ lucrăm cu toţii în cercurile cunoscuţilor nostri în favorul lucrului de mână, sĕ înfiinţăm societăţi sau reuniuni spre scopul acesta, sĕ colectăm ajutóre în bani pentru de a puté înlesní ţinerea cursurilor de vară pentru învĕţători, atât prin d-nii Moian şi Muşlea cât şi prin alţi colegi pregătiţi în lucrul de mână.

După împregiurările nóstre am venit la convingere, cumcă reuniunile amintite le putem întemeia numai sub auspiciile bisericei în fie-care protopopiat sau şi câte 2—3 protopopiate la olaltă. Membrii ai acestor reuniuni póte fi fie-care individ, care voesce a dá ceva ajutoriu reuniunei, de care sĕ ţine spre scopul lucrului de mână. Inspecţiunea supremă asupra reuniunilor sĕ o aibă Prea Venerabilul Consistoriu.

Cu multă bucurie amintesc aici, cumcă prea onoratul domn protopop al tractului nostru al Branului, Traian Meţian, după-cum sum informat, a şi avut înţelegere cu mai mulţi preoţi despre paşii ce se vor luá, în privinţa acésta.

Un impuls îndoit de mare s'ar da acestor întreprinderi, când s'ar luá dispositii oficiale din partea prea Venerabilului Consistoriu, şi acésta sperăm, că va şi urma; căci Măritul Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, după-cum sum informat pregătesce cestiunea lucrului de mână deja de câţi-va ani de ḑile, cu multă îngrigire.

Ar fi de dorit, că ce va fi de făcut, sĕ se încépă cât mai curênd, ca sĕ se pótă face posibilă ţinerea unui curs pentru învĕtători în vara viitóre, care curs sperez, că şi dl Moian îl are în vedere.

Încheiu în speranţa unui succes pe deplin mulţămitoriu în cestiunile sus pnmenite.

Primiţi etc *St. Proca,*
învĕţătoriu diriginte la scóla capitală din loc.

Blăşel, la 1 Februariu v. 1889. Domnule redactor! Era Luni în 23 Ianuariu a. c. pe la 10 óre a m. când am primit Nr. 8 din „Telegraful Român.“ Îndată mi-a atras atenţiunea cerculariului de sub Nr. 692 Pres. a Présânţitului nostru archiepiscop şi metropolit — carele ca totdeuna în tóte întreprinderile — aşa şi în casul acesta trist deprimătoriu a sciut drept îndreptá cuvêntul adevĕrului cătră fii sei cu cuvinte adevĕrat păstoresci, după devisa: „tóte pentru patrie, monarch, biserică şi naţiune!“

Cetind cercularíul am conchemat momentan comitetul par., care a luat cu supunere fiéscă cercularíul spre sciinţă, dispunênd ca numai decât sĕ sune clopotele, vestind trista mórte a Alteţii Sale archiducelui Rudolf.

Pela 3 óre d. a. s'a ridicat şi stégul negru pe turnul bisericii.

Era un ce mişcător auḑind clopotele sunând a jele şi vĕḑênd stégul negru, dar şi mai sfăşiitoriu când se vedéu ici-colea câte un grup de ómeni vorbind despre tristul eveniment şi aruncându-şi privirea spre stégul negru din turn, ḑicéu: noi am avut mare nădejde în teciorul împĕratului, dar iată că l'a luat Dumneḑeu.

Marţi la 24 Ianuariu adecă în ḑiua înmormêntării, s'a celebrat s. liturghie, rostindu-se şi ecteniile prescrise pentru odichna rĕposatului archiduce.

După rugăciunea de amvon s'a cântat pe podobie glas 5 „Odichnĕsce Mântuitoriul nostru etc. etc.“ Aci jalea şi-au ajuns culmea! Poporul, atât bărbaţi, cât şi femei, au vĕrsat lacrămi de condolenţă pentru préînaltul defunct.

Mulţime mare de popor a luat parte la s. liturghie precum şi copii de scólă în corpore.

Nu pot sĕ nu amintesc că între cei de faţă, cari au asistat la s. liturghie — am vĕḑut şi pe dl notariu al nostru Szönyi Árpád.

La recercarea oficiului parochial, dl notariu a înterḑis pentru ḑiua întrégă întrarea ómenilor în cârcimă.

În tótă după amĕḑa în acea ḑi clopotele au dat tristul semnal, că astăḑi se petrece la cele eterne clironomul nostru.

La dorinţa comitetulni par. parastasul s'a amânat pe Duminecă, când era de prevĕḑut, vor luá parte şi mai mulţi ómeni, ceea ce s'a şi intêmplat, creḑênd, că prin acésta nu se alterézĕ cu nimica însemnătatea actului.

Duminecă ómenii au alergat cu mic cu mare la s. biserică, asistând la s. liturghie şi pe urmă la slujba parastasului.

Parochul local Z. Sas, cu cuvinte pĕtrunḑĕtóre a accentuat tristul cas ce ne au intrunit pe noi intr'un numĕr atât de mare la s. biserică, după care s'a depărtat fie-care cu faţa intristată şi inima mâchnită ḑicênd: „Dḑeu sĕ-l ierte“!

Acésta este scurta descriere a ceremoniilor în memoria Alteţii Sale archiducelui Rudolf sĕvêrşite în comuna nóstră, pre care ve rog la espresa dorinţa a mai multor poporeni se o publica-Ţi în colónele „Telegr. Rom.,“ ce ave-Ţi onóre al redacta.

I.

Convocare.

Membrii comitetului central ai reuniunei învĕţătoresci rom. gr. or. din „districtul S. Sebeşului“ anume: P. T. Domni Ioan Popescu prof. în Sibiiu, Alesandru Tordoşan protpr. în A. Iulia, Elie Savu, Avram David, Samoilă Roşu şi Elie Moga învĕţători în S. Sebeş, Emanuil Beşa şi Romul Pop învĕţ. în Poiana, Ioan Francu învĕţăt. în A. Iulia, Georgiu Babeş învĕţăt. în Mercurea, Basiliu Pop învĕţăt. în Sasciori şi Ioan Floca învĕţăt. în Rehĕu se învită prin acésta la şedinţa comitetului, ce se va ţiné la 9/21 Februariu, 1889. în localul scólei rom. gr. or. din S. Sebeş la 10 óre a. m.

S. Sebeş, 1/13 Februariu 1889.

Z. Murĕşan,
v.-preş. reuniunei.

Varietăţi.

* Maj. LLor petrec în castelul din Budapesta. Primirea, ce li s'a făcut a fost cât se póte de cordială şi corespunḑĕtóre ḑilelor triste, ce au ajuns inalta curte. Publicul fórte numĕros a făcut mari ovaţiuni. Luni vor fi audienţe generale. Curtea va petrece mai mult timp în capitală.

* După o scire primită eri séra din Caransebeş, Preasânţia Sa dl episcop Ioan Popasu s'a bolnăvit fórte periculos de Bronchitis. Dumneḑeu sĕ-i apere scumpa viéţă şi sĕ ni-l redea cât mai îngrabă sănătos, ca sĕ pótă fi încă mulţi ani un stêlp bun al ortodocsiei şi un decor viu al bisericii nóstre!

* (Archiducesa Stefania.) Ministrul de interne a esmis următórea ordinaţiune circulară: Maj. Sa ces. reg. apost s'a îndurat prégraţios a ordonă, că vĕduva după Alt. Sa principele de corónă archi ucele Rudolf sĕ se intituleze în următoriul mod: Alteţa Sa ces. reg. dómna vĕduvă princesă de corónă, archiducesa Stefania. — Archiducesa va pleca dimpreună cu mica Sa fică la castelul din Miramar.

* (Parastas.) Din Braşov ni se scrie: Îndată ce sosí sguduitórea scire, direcţiunea gimnasială dispuse, ca sĕ se arboreze un stindard negru pe edificiul institutului; apoi în urma cercullariului Escelenţiei Sale Părintelui archiepiscop şi metropolit Miron, oficiindu se Marţi în 24 Ianuariu st. v. în biserica sf. Nicolae din Scheiu sfânta liturghiă pentru repausul sufletesc al inaltului decedat, tinerimea scolară condusă de întreg corpul profesoral a asistat la acest act solemn, sĕvêrşit de venerabilul Părinte protopop I. Petric. Totodată în aceea ḑi s'au sistat prelegerile.

Sâmbătă în 28 Ianuariu st. v. s'a celebrat cu mare pompă parastas solemn pentru odichna eternă a archiducelui decedat. La acest act într'adevĕr măreţ şi impunătoriu au asistat autorităţile militare şi civile din loc, tinerimea studiósă, întreg corpul didactic, eforia scólară şi alţi onoraţiori fruntaşi români şi strĕini, precum şi popor.

Biserica era îmbrăcată în doliu. La locul obicinuit se aşeḑă o colivă conform ritului bisericesc. Serviţiul divin s'a celebrat de părintele protopop I.

Eu pe Escelenţia Voastră Ve fac atent mai cu samă asupra punctului al 3-a a proiectului acestuia.

După toate acestea acum eu cam pe scurt mi-a-şi descoperí părerea.

Dacă nu m'a-şi teme, că s'ar amâna lucrul ad graecas calendas, şi poate prea târḑiu am ajunge scopul, sĕ putem căpĕta pentru o comună înţelegre un congres general a tuturor românilor din Transilvania, din Banat şi din Ungaria, aşa cât până atunci dieta Ungariei, şi ar face propusele sale pasuri pentru unirea Transilvaniei cu Ungaria — la care este temere nu cum-va şi Maiestatea Sa, mai pe urmă silit de cercustări sĕ se învoiască, aşi fi cu totul de planul şi simţemêntul Ilustrităţii Sale Andrei Mocioni.

Ear dacă ve-ţi socotí şi Escelenţia Voastră, că s'ar putea întêmpla, ca până-ce am putea dobândí congres naţional general, dieta Ungariei presentând că românii nici pro nici contra, definitiv nu voesc a se declara, sĕ-şi iee la pertractare unirea Transilvaniei cu Ungaria, şi esoperând la aceea şi consensul Maiestăţii sĕ o şi efeptueze „de nobis sine nobis“; pentru o securitate mai mare, ca sĕ nu ne bage de vină că morţiş am tăcut şi nu ne-am dat postulatele şi condiţiunile, cu cari am voí sĕ se facă unirea şi înfrăţirea; atunci n'aşi afla a fi rĕu lucru sĕ cercăm mijloc şi sĕ facem şi acela pas, ca sĕ trimitem Ilustritatei Sale supremul comite a Carasului Manuil Gozsdu toate postulatele şi condiţiunile noastre, cu cari am fi plecaţi a ne învoí şi în unirea Transilvaniei cu Ungaria, rugându-l şi spunându-i limpede, că acestea proiecte Ilustritatea Sa numai ca adevĕrat român privat din Ungaria, dar nu ca împuternicitul spre aceasta bărbat sau deputat a naţiunei române din Ardeal poate sĕ facă.

Pentru casul acesta eu dară Ve aclud şi un proiect de lege, ca sĕ-l desbateţi înainte, şi se ve faceţi observaţiunile cari le a-ţi putea avea.

Tare bine ar fi, dacă barem o parte mai mare a comisiunei noastre permanente, ne-am putea aduna spre sfătuire în causa aceasta aşa de momentoasă pentru naţiunea noastră, că prin corespondenţi cu scrisori coinţelegerea se întêmplă şi mai târḑiu şi nu aşa deplin ca cu gura.

Eu dacă a-ţi afla şi Escelenţia Voastra de bine, cu toată slăbia puterilor trupesci pe seara ḑilei aceleia — adecă pe 7/19 Maiu a. c. seara, când ve-ţi ţinea congres în Sibiiu, unde vor fi mulţi bărbaţi români adunaţi, m'a-şi repeḑí şi eu spre consultare la Sibiiu, şi aşi chema şi pe unii membrii ai nostri, cari se ţin de comisiunea permanentă sĕ se afle pe ḑiua aceea la Sibiiu.

Aşteptându-Ve fără întârḑiere rĕspunsul, cu osebit a frăţescei veneraţiuni şi stimului cult rĕmân

Al Escelenţiei Voastre

Blaş, 9 Maiu, 1861.

umilit serb
Alesandru Sterca Şuluţiu m. p.,
archiepiscopul şi metropulitul Albei-Iuliei.

Petric, asistat de parochul V. Voina și părintele Craiovian.

Rĕspunsurile la liturghiă le-a esecutat corul bisericesc cu o precisiune și esactitate admirabilă; dovadă viă despre zelul laudabil al coriștilor sub conducerea distinsului nostru dirigent și profesor de musică vocală dl N. Popovici.

După sĕvĕrșirea liturghiei sĕ ținù parastas. La acest act corul întonând cele douĕ imne obicinuite a se cânta la înmormêntări: „Céta sfinților“ și „Plâng și mi tânguesc,“ produse în publicul adunat o astfeliu de impresiune, încât ici-colea puteai cetì de pe fețele asistenților tristețea și adênca mâhnire.

Astfeliu își manifestară românii din Brașov simțemintele lor de doliu profund pentru perderea ireparabilă, ce a îndurat o Augusta Casă Domnitóre și în special familia preaiubitului nostru împĕrat și rege. *S.*

* (Parastas pentru archiducele *Rudolf.)* Din Cetatea de baltă ni se scrie: Sâmbătă s'a servit prin prot. nostru, N. Todoran, un parastas fórte solemn pentru odichna sufletului Alteții Sale Rudolf, la care a luat parte un numĕr fórte mare de popor, comitetul parochial și scolarii în corpore, precum și parochi rom. cath. și ev. luth. din loc.

* (Cas de mórte.) Tinĕrul paroch din Câmpuri A. Tulia la 30 Ianuariu a. c. a fost greu lovit de sórte, răpindui nemilósa mórte pe iubita sa soție *Ana Tulia* născ. *David*, care a lăsat în cea mai mare jale pe soțiul seu, pe un mic ortan, și tóte rudeniile sale.

* (Pușca Manlicher.) Guvernul german a recunoscut de bună acésta armă, care cu ḑiua de eri s'a introdus și la regim. staționat aici; și a comandat la fabrica Steyr 500.000 de pusci. Nu se scie încă dacă ministrul de rĕsboiu austro ungar va concede numitei fabrici a esecutá comanda, căci încă nici până acum nu e asigurată provisiunea de arme pentru armata comună austro-ungară.

* (Schimbări diplomatice.) In corpul diplomatic român se vor face mai multe schimbări și anume: Principele Ghica, representantul României la Petersburg va demisioná din post din causa sănĕtății sdruncinate; ér în locul dênsului va urmá actualul președinte al senatului din Bucuresci, generalul Florescu, carele și în anul 1876 se afla în aceași misiune la Petersburg.

* (Telefon între Viena și Pesta) Ministrul unguresc de comunicațiune s'a adresat cătră ministrul de comunicațiune austriac, declarând, că este gata a-și da învoirea pentru construarea unei linii telefonice între Budapesta și Viena.

* (Academia maghiară.) În anul espirat a dat academia maghiară 20.211 fl. onorare pentru scrieri; pentru remunerațiuni 5,300 fl. pentru cercetări, studii de călĕtorie și ajutóre 4,150 fl ; pentru intreprinderi scientifice 18,110 fl ; pentru imprimări 33,221 fl. și pentru arte 2186 fl. Întréga sumă e de 132 767 fl. cruceri. Averea academiei s'a mărit în anul trecut cu 48,213 fl. și 2100 galbeni austriaci.

* (Invĕțămêntul poporal în Ardél, Banat și țara unguréscă). Din raportul ministeriului unguresc de instrucțiune pe anul scolariu 1886—87 estragem urmatórele date:

Numĕrul scólelor poporale în anul 1887 a fost de 16.538 în 12,699 comune, din anul 1869 a crescut numĕrul scólelor cu 2738. Între aceste 16.538 scóle au fost 16 301 scóle elementare, 74 scóle poporale superióre, 13 scóle de fete superióre și 150 scóle civile. Statul a intreținut 783, comunele 1880 confesiunile 13. 673 scóle; celelalte au fost scóle private (171) și scóle intreținute de reuniuni (31). După raportul numeric al comunelor și scólelor s'ar puté presupune că fie care comună are una ori mai multe scóle. Dar nu-i așa. Numai 10.612 comune (cam 83·5 procente) au scólele lor, 1787 comune intrețin câte o scólă poporală numai în legătură cu alte comune, și 300 comune încă n'au scóle. In 1869 erau însĕ 1598 comune fără scóle.

Numĕrul copiilor obligați la scólă a fost în 1887 de 2,377,558, dintre cari 1,929,377 au cercetat scóla; deci n'au primit instrucțiune 448 181 copii obligați la scóla, adecă 188·5 din 1000. In 1869 din 2,284,741 copii obligați la scólă, au cercetat scóla numai 1,152,115, așa că atunci n'au primit instrucțiune 1,132,626 copii obligați la scólă.

Numĕrul învĕțătorilor a fost în anul 1887 cu totul 24,148. Aḑi se vine de un învĕțătoriu 71—72 copii obligați la scólă și 62 de copii cari cercetézĕ scóla. Din acesti 24.148 învĕțători au fost 21.015 (87%) cu diplomă și 3133 (13%) fără cualificațiune de învĕțătoriu. Numĕrul învĕțătorilor a [illegible] din 1869 cu 2330, adecă cu 340%.

In [illegible]garia se vine o scóla medie tot la 77.000 locuitori, [illegible] când în Austria numai la 88.000 locuitori se vine o asemenea scólă. De fapt însĕ în Austria totuși sunt mai dese aceste scóle, deórece acolo se vine o scóla tot la 1200 km., în timp ce în Ungaria se vine o scólă numai la 1600 km. Mai fie-care oraș din Ungaria cu 20.000 ori mai mulți locuitori, are sau o scólă medie sau civilă. Ungaria are 8 orașe cu peste 35.000 locuitori, avênd fie care oraș scólă medie; 10 orașe cu câte 25—35.000 locuitori, care au 9 scóle medie; 17 orașe cu câte 20—25.000 locuitori, dintre acestea 15 au scóle medii, ér 2 numai scóle civile; 19 orașe cu câte 15—20.000 locuitori, dintre acestea 14 au scóle medii, 2 au numai scóle civile, ér 3 n'au nici scóle medii, nici civile.

Dintre 40 comune cu câte 10—15 mii locuitori n'au nici scóle medii, nici civile 12, și dintre 164 comune cu câte 5—10.000 locuitori sunt lipsite de asemenea scóle 117.

De aici se vede, că Ungaria sufere încă mari lipse de asemenea scóle. Sunt și orașe de acelea, unde se afla câte 2—3 gimnasii, dar scólele reale, ba chiar și cele civile lipsesc cu totul în unele orașe, cum este Eperjesul, Beszterczebánya, Sigetul-Marmatiei, Papa, Rosenau, Șemnițiu, Satmar-Németi, Miscolțiu, Cluș, Têrgul-Mureșului.

Gimnasii, scóle reale și scóle civile sunt numai în Cașovia, Oradea-mare, Brașov, Seghedin, Timișóra, Arad și Budapesta; în 11 locuri sunt gimnasii și scóle reale, în 19 locuri gimnasii și scóle civile, în 83 locuri numai gimnasii, în 5 numai reale, în 40 numai scóle civile.

Cu totul Ungaria are 151 gimnasii cu 1053 clase și 28 scŏle reale cu 224 clase.

Cronicele scolare.

Cred, că nu e fără interes a ne ocupa puțin cu cestiunea cronicelor scolare și nici inoportun nu este, deóre-ce acum la finea semestrului prim al anului scolariu curent putem destul de bine sĕ ne ocupăm de acésta cestiune și sĕ ne pronunțăm asupra ei.

Ḑic unii, că cronicele scolare au fost introduse numai pentru controlarea invĕțătorilor. Acésta însĕ nu póte fi adevĕrat, căci dóră de aceea sunt directori și inspectori scolari, ca ei sĕ controleze pe învĕțători.

Cronicele scolare au altă menire; ele sunt controla planului de invĕțământ și planul de invĕțământ este controla lor. Cum? Planul de invĕțământ prescrie materialul, ce are a fi predat în ori și care scólă. E evident, că la compunerea planului de invĕțământ nu se pot luá în considerare impregiurările locale ale fie cărei scóle singuratice și de aceea în multe scóle nu se póte realisá întru tóte planul de învĕțământ. Normativul nostru scolariu a prevĕḑut acésta și de aceea a prescris ca în fiecare scólă sĕ fie o condică, în care sĕ se inducă pensul din fie-care óră, pentru ca sĕ se vadă intrucât se póte aplicá planul de învĕțământ, și întrucât nu. Ér acésta nu se póte vedé decât la finea unui semestru, ori la finea anului.

Voind deci a vedé intrucât am putut satis face planului de învĕțământ d. e. în semestrul espirat, nu avem decât sĕ luăm cronica scolară, sĕ vedem ce și cât am percurs din fie care obiect de învĕțământ și apoi sĕ comparăm acésta cu planul de învĕțământ. Ér vĕḑênd, că nu am satisfăcut planului, sĕ căutăm care este causa și aflându o sĕ ne dăm silința a o delătură pe viitoriu. Confrontarea cronicei cu planul de învĕțământ la finea semestrului mai are și acel folos, că ne arată apriat ce și cât am percurs în semestrul prim și ce mai avem de percurs în semestrul următoriu. In acest înțeles cronica scolară servesce de mijloc de a se controlá învĕțătoriul pe sine insuși și îi servesce de dovadă, că și-a implinit datoria.

Dar pentru ca cronicele scolare sĕ-și ajungă scopul, ele trebuesc purtate consciențios. Purtate în feliul cum am vĕḑut în multe scóle, ele nu sunt de nici un folos, sau cel mult pot serví drept dovadă despre puținul interes al invĕțătoriului față de scólă, ori póte chiar și despre nedestoinicia și necualificațiunea respectivului individ, care fără drept pórtă frumosul nume de invĕțătoriu. Se scrie d e. în cronică: Luni 25 Oct. 8—9 Limba rom. cetire, 9—10 Comput: adițiune, 10—11 Geografie: Transilvania. Acum poftim și te înțelepțesce de aci. Ce s'a cetit în óra de limba română? Cum și la ce scop ai ajuns prin acea cetire? In óra de comput ce fel de factori au servit la adițiune? In óra de geografie, ce ai luat sau ai vorbit despre Transilvania? etc. La tóte aceste întrebări nu aflí în cronică nici un rĕspuns. In feliul acesta nu are nici un înțeles a purtá cronica scolară și e pagubă de hârtia și de cernéla, ce se strică cu ea. Trebuia sĕ se spună apriat ce și cât se percurge din singuraticele obiecte de invĕțământ.

După părerea mea cronica scolară ar trebuí purtată în următoriul mod:

La începutul anului scolariu scriu pe pagina primă a cronicei manualele, ce le folosesc elevii; urméză apoi impărțirea órelor. Impărțesci apoi câte 2 pagini ale cronicei în atâtea rubrici verticale, câte obiecte de invĕțământ se propun în scólă, făcênd maiântâiu o rubrică mai ingustă pentru insemnarea septĕmânilor. Désupra fie-cărei rubrici scriu câte un obiect de învĕțământ. La finea fie-cărei sĕptĕmâni apoi te puni și scrii la rubricele respective materialul, ce 'l ai percurs din fie-care obiect de învĕțământ, dar precis și nu în termini generali, insemnând eventual Nrul piesei și pagina manualului.

In chipul acesta se póte ușor realisá ceea-ce prescrie Normativul scolariu §§ 101 și 102, unde se ḑice: „Obiectele singulare de invĕțământ au se intre în legătură unele cu altele intregindu-se:“ si: „corpurile invĕțătoresci .... vor distribui pensele pe semestre și pe sĕptĕmână și ḑile pentru fie-care clasă sau despărțĕmênt.“

Purtându-se cronica în feliul amintit ușor se póte vedé cum și intrucât s'au adus în legătură diteritele obiecte de învĕțământ, ér la finea anului scolar, respective la începutul anului următoriu se vor puté cu atât mai bine distribuí pensele pe semestre și septĕmâni, aducênd singuraticele obiecte de invețământ în și mai strinsă legătură unele cu altele. Distribuirea penselor pe ḑile încă s'ar puté face, dar este de puțin folos practic. Ași dorí ca aceste rênduri sĕ indemne și pe alții a cugetá asupra lucrului și a și esprima în public vederile lor, căci numai așa vom puté progresá. *I. P.*

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii

12—18 Februariu.

12 Duminecă: Meletiu, Maria, Marin, Antoniu Saturnin, Plutin, Christea. *13 Luni:* Martinian, Achila, Prischila, Eulogiu, Simeon. *14 Marți:* Aucsentiu, Maron, Avramiu, Filemon, Georgiu. *15. Mercuri:* Onisim, Maior, Eusebiu. *16 Joi:* Pamfil, Valent, Paul, Selenciu, Porfiriu, Iulian, Teodul, Elia, Ieremia, Isaia, Samuil, Daniil, Maruta, Flavian, Romano. *17 Vineri:* Teodor, Marianna, Aucsibiu, Teostirisc, Mina, Marcian, Pulcheria *18 Sâmbătă:* Leon, Paregorin, Agapet, Piuliu.

Rituale bisericesci.

Sâmbătă, 11 Februariu: Pomenirea tuturor morților. Parastas general cu ritualele din Triod.

Dumineca din 12 Februariu, a lăsatului de carne. Meditațiuni asupra venirei a doua a lui Christos, ca judecătoriu. Octoich ton 2, și Triod. Ale Mineiului se pun tóte la Povespertine. La utreniă: Polieleul, ș. a. ca în Dumineca trecută. Evangelia Invierii 2. Melodiile pocăinței. Catavasia din Triod: „Ajutoriu și acoperitoriu.“ Celea-lalte ca de rênd, combinat Octoichul cu Triodul.

Luni, 13 Februariu: Începutul sĕptĕmânei albe, a brânzei. Cu acésta ḑi se începe oprirea dela carne, tot deodată și timpul oprit pentru nunte și petreceri publice. care duréză până la Dumineca Tomei.

Mercuri și Vineri în sĕptĕmâna acésta deslegare la brânză, unt, óuĕ, pesce, ca și în cele-lalte ḑile.

Sâmbătă 18 Februariu: Pomenirea tuturor cuviosilor, cari au escelat prin abnegațiune cu gândul la Dumneḑeu.

Afaceri parochiale.

Treceri confesionale. Legile civile (Art. LIII: 1868) prescriu până în detaiuri formalitățile, care trebue observate la trece rea dela, o confesiune la alta; cu tóte acestea se întêmplănu arare ori, că neobservându-se formalitățile prescrise, se zădărnicesce întreg actul trecerii, de multe ori cu mare pagubă a celor ce voiesc sĕ trécă. Se recomândă deci, ca preoțimea se revină mai ades la cetirea articolului provocat, pre care îl póte aflá reprodus în „Studiul pastoral“ edat la anul 1872 de archiepiscopul și metropolitul Andreiu Baron de Șaguna, § 58 din care va aflá într'altele: că despre amêndoue declarațiunile de trecere trebue sĕ se dea atestate separate, cu care convertentul se presentă la parochul, al cărui parochian are se fie pe viitoriu, ér parochul acesta face cunoscut parochului de mai nainte al convertitului casul trecerii.

În atestat trebue se fie evidentă ḑiua declarațiunei și numele parochului, căruia convertitul a făcut declarațiunea de trecere în presența a doi martori anumiți. Atestatele sunt scutite de timbru.

Biserica nóstră recomândă, dar nu impune nimenuí dogmele și disciplinele sale; de aceea preoțimea nóstră nu are sĕ facă greutăți acelor parochieni, cari urmând convingerii lor individuale ar voí se trécă la o altă confesiune; tot așa însĕ ar fi de dorit sĕ urmeze prin reciprocitate și preoțimea altor biserici.

Loterie.

Mercuri în 13 Februariu, 188

Sibiiu: **71 28 62 52 37**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 14 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon.	9 59	9.56
100 marce nemțesci	59.30	59.25
London pe (poliță de trei luni)	120.30	120.25

Nr. 414/1888. [16] 1—3

EDICT.

Arseniu Dobrén gr. or. din Dobra, născut în Făget, carele de 4 ani și 10 luni a părăsit pre legiuita sa muiere Maria născută Crainic din Dobra, fără să se scie ubicațiunea lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela datul de față să se înfățișeze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorțiu a femeiei lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, 16 Octobre, 1888.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 60/1889 [14] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu în *Tălmăcel* cu următórele venite:

1. Salariu 400 fl. v. a.
2. 4 stêngini de lemne pentru foc.
3. Cuartir natural.
4. Venitele statorite pentru lucrările private.

Reflectanții cualificați au a-și așterne cererile până la 26 Februariu a. c. la subscrisul.

Sibiiu, 3 Februariu, 1889.

pretorul suprem
Fabritius.

„Sebeșana" Institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas-Sebeș.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „Sebeșana" să învită prin acésta în vîrtutea §-lui 18 al Statutelor societății la

I-a adunare generală ordinară

care se va ține în Sas-Sebeș **la 31 Martiu a. c. st. n.,** la **2 óre** p. m. în localul scólei române greco-orient. din loc.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raportul despre încheiarea compturilor și raportul comitetului de supraveghiare.
3. Statorirea bilanțului și hotărîri asupra distribuirei și plătirei câștigului curat.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Alegerea a trei membri în direcțiune.
6. Alegere a 3 membri ordinari și 2 suplenți în comitetul de supraveghiare, pre durata de 3 ani.
7. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari în sensul §§. 20 și 21 din statutele societății voesc a participá la adunare în persónă sau prin plenipotențiați sunt rugați, a-și depune acțiunile și dovedile de plenipotență cel mult până în 30 Martiu a. c. st. n. la cassa institutului în Sas-Sebeș.

Sas-Sebeș, în 11 Februariu, 1889. [17] 1—1

Direcțiunea institutului.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental!

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfesnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învèlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 14—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nădișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalău	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalău	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovat	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8 59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovat	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3,56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0[illegible]

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29
Ghiriș	[illegible]

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița-Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidicee[illegible].

Nr. 14. Sibiiu, Marți 7/19 Februariu 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

†

Preasânția Sa, episcopul

IOAN POPASU.

1808—1889.

Nr. 1406 Pres.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Cu durere aduc la cunoscința iubitului cler și popor archidiecesan: că Présânția Sa domnul episcop al eparchiei Caransebeșului **Ioan Popasu,** eri, adecă Duminecă în 5/17 Februariu a. c. la 2 óre după medul nopții, în urma unui morb greu de patru dile numit bronchitis, a repăusat în Domnul.

Iubit și stimat de toți, cu linisce în sufletul seu și cu mângăere în inima sa a putut repăusatul să trécă din lumea acésta în etate preste 80 de ani și după serviție mai bine ca de 50 de ani aduse bisericii și națiunei sale, căreia a fost devotat cu o rară abnegațiune și cu multă bărbăție.

Biserica nóstră ortodocsă română din Ungaria și Transilvania îmbracă doliu în fața acestei perderi mari; ér în special archidiecesa nóstră deplânge în adormitul nu numai pre un archiereu devotat înaltei sale misiuni, ci și pe fiiul seu préiubit de odinióră, a căruia memoriă ni-a rămas tuturora neștérsă încă de pe timpul, când fericitul escelá ca protopresbiter al Brașovului prin silințele lui nefrânte întru lăți ea luminei și preste tot întru apărarea intereselor nóstre naționale bisericesci.

Las, ca iubitul cler și popor archidiecesan să afle însuși modul cel mai corăspundétoriu pentru a dá adormitului în fericire preasânțit episcop tributul recunoscinței prémeritate; din parte mi anunciându ve casul acesta trist, me mărginesc a îndrumá pe iubita preotime parochială, ca numele aceluiași părinte episcop să l petrécă în dipticele morților, pentru a i păstrá pentru totdeuna memoria deosebi și în sântele sale lucrări la altariul Domnului.

Sibiiu, 6 Februariu, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop și metropolit.

Sibiiu, 6 Februariu.

Un stindard negru arborat eri pe la órele 11 înainte de amédi la reședința archiepiscopéscă ne a dat primul semn, că biserica greco-orientală română din Transilvania și Ungaria este în doliu.

Da așa este. Biserica nóstră a îmbrăcat haine de jale, căci eri a închis ochii pentru totdeuna în reședința episcopéscă din Caransebeș capul acestei diecese, nestorul archieriilor nostri, venerabilul prelat **Ioan Popasu.**

O telegramă sosită aici alaltăeri ne-a anunțat repentina bolnăvire a episcopului Ioan Popasu, și inima nostră a fost cuprinsă de mare neliniște. Aveam în vedere etatea înaintată a fericitului în Domnul, căruia i-a fost dată să-și serbeze aniversarea de 80 de ani a nascerei sale. Acésta impregiurare ne insufla mari ingrigiri, ne mângăiam însă cu dulcea speranță, că fisicul cel tare al răposatului va mai puté resistá încă și la acéstă bolnăvire, ne mângăiam cu speranța, căci unde este mare pericolul, acolo este mai mare și speranța, voind adecă a oprimá în noi și cugetul unei posibile catastrofe.

In interval de 24 de óre ne sosesce însă telegrama a dóua, care ne vestesce, că episcopia nóstră din Caransebeș este văduvită, căci a bineplăcut lui Dumnedeu să cheme la sine pe cuviosul seu, să cheme la locașurile cele vecinice pe venerabilul bătrân, care după o frumósă etate de preste 80 de ani, consacrată binelui bisericei și națiunei, cu inima liniscită a rostit cuvintele bătrânului Simeon: Acum slobozesce pe robul teu stăpâne, după cuvêntul teu, în pace, căci vădură ochii mei mântuirea.

S'au închis ochii trupesci ai venerabilului archiereu Ioan Popasu, s'au închis pentru totdeuna, și ochii nostri sufletesci cu mândrie se resfață asupra operelor acestui bărbat, care s'a făcut nemuritoriu înaintea românilor în general, și cu deosebire înaintea nóstră a românilor greco-orientali de sub coróna Sântului Stefan.

Stêlp puternic al ortodocsiei, apostol învățăiat al culturei poporului român, fericitul în Domnul o viéță întrégă a fost cu mintea și inima la locul seu, și repetăm, liniștit a pronunțat cuvintele: „Acum slobozesce stăpâne....."

Luptă dréptă a luptat, și acuma Dumnedeul puterilor l'a chemat la odichna cea vecinică.

Biserica nóstră din Brașov i-a deschis porțile, pe când era încă tiner, și increderea archiereului de pe atunci, a fericitului Ioan Moga, i-a deschis teren de activitate, punêndu-l în fruntea protopopiatului din Brașov.

Și fericitul cu nobilă învățăiare s'a pus la lucru și ca prin un farmec a adunat în jurul seu pe bravii nostri negustători Brașoveni. Și în timp relativ fórte scurt s'a ridicat pomposul edificiu al gimnasiului nostru din Brașov, care vecinic va glorifica numele protopopului Ioan Popasu.

Increderea monarchului și cea a fericitului archiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna a pus în mâna vrednicului protopop, mai apoi archimandrit Popasu cârja eparchiei Caransebeșului, a eparchiei de Dumnedeu scutite, i-a pus în mână toiagul păstorirei.

Și în interval de preste 50 de ani Ioan Popasu, n'a încetat a slugí la altariul Domnului, în interval de aprópe 25 de ani toiagul păstorirei nu a căduț din mâna lui, gonind lupii, cari voiau să sfâșie turma și domolind pe cei de rea credință, cari voiau să facă smintélă între fii credincioși.

Dumnedeu să i facă odichnă în locașurile cele vecinice!

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Aclusul I, la adresa precedentă.

Prea onorate și prea amate dle unchiu!

Grăbesc a-ți împărtăși, că frații nostri români din Lugoș și cercul lui, m'au ales de ablegat pentru dieta maghiară în Pesta, însă fiind-că eu remânênd credincios principielor mele politice și naționale, nici decum, nu me simț îndreptățit a merge la dieta ungurească din Pesta, și acolo când se vor desbate trebile naționalităților, a începe și eu a lucra în numele amatei mele națiuni, fără de a-i cunoasce adevărata dorință și postulate, am aflat de lipsă a resigna această misiune onorabilă, respicând în resignațiunea mea motivile, cari me îndemnară la acest pas necesariu.

Însciințându-Te amate unchiule despre treaba aceasta, am onoare a-Ți trimite copia resignațiunei mele, și a Te ruga precum să binevoesci a-mi face cunoscut statul trebilor noastre naționale de acolo, fiind-că eu atâta din amóre către amații connaționalii mei din Ardeal, cu cât și din privire la devisa cea *„viribus unitis"* doresc ca toate păsurile noastre, cu cât e cu putință să se facă în conțelegere, fiind natural, că numai cu astfeliu de modru vom puté ajunge scopul nostru dorit.

Recomândându-me amiciției Tale remân cu amoare și reverință Al Teu

fiu aplecat și connațional sincer
Andreiu m. p.

Aclusul II la adresa precedentă.

Proiect de lege pentru națiunea română din Transilvania.

§ I. Az Erdélyi Román Nemzet ezennel Ünepélyesen és törvényesen negyedik önálló Nemzetnek Erdélyben a Magyar-Székely és Szász külön és önálló Nemzetek sorába és Rangjába ezeknek eddig is élvezett és ezután is élvezendő előnyével, felvétettnek ismertetik el, és törvényesen nyilatkoztatik és az ő biztoságáért és megnyugtatásáért mind azon Erdélyi Aprobatalis és Compilatalis ugy a Magyar Országi Verböczi és a Corpus Jurisba eléforduló 1848-ik elötti törvények, különösen pedig (și aici apoi să se specifice oare câteva legi de acelea mai memorabile) melyek a Román Nemzet becsületének Nemzeti önállóságának, szabadságának, tökéletes jogegyenlőségének akár mi modon s akár közvetlen vagy közvetlenül tavolról is derogálhatnak vagy praejudikálhatnának örök időkre végképpen ezennel eltöröltettnek, és töröltetteknek nyilatkoztatnak.

§ 2. A Román Nemzet nyelve egyenlőjoggal, szabadsággal és elönyökkel birjon a Magyar nyelvvel ugy a városi, megyei és az ország legmagassabb hatóságok publica administratiojában, mint az ország gyülésekben is.

§ 3. Az Erdélyi Román Nemzetnek mint önálló Nemzetnek száma azon proportioval biztositattik, melylyel Ö a Haza Terhét földbirtok és adó adás vérreli és életelli Védelmezés által szemben a többi vele lakó 3 Nemzettel mindegyiket külön tekintve képviseli és hordozza.

§ 4. Ezen proportioval biztosittatik az Erdélyi Román nemzetnek azon Nemzeti Tisztviselők száma is, kik az Ország legalsóbb jurisdiktion elkezdve ugy mint a legmagasabb Dikaszteriumoknál alkalmazandók lennének.

§ 5. Az Erdélyi Román Nemzet a maga képviselői Contingensét és a 3-ik § értelmében megállapitandó számát az Országos Gyülésekbe önállólag, és a többi Erdélyi Nemzetek beleszólása és folyása kirekesztésével választja meg.

§ 6. Az Ország Gyülés mikor országos Cardinalis Hivatalokra Tisztviselőket választatni, és azokra a Román Nemzet fiaiból arra alkalmas egyéneket a a 3-ik és 4-ik §§-ok szerint alkalmazni akarna mindenkor respektálni és elfogadni fogja a Nemzet követei nagyobb része által, azon Román Egyéniségekre nézve teendő Ovását, kikbe a Román Nemzetnek tökéletes bizadalma nincsen és az olyanakat semmi ürügy alatt fel venni hivatalokra nem fogja.

Revista politică.

Lucrurile, ce se petrec în capitala Ungariei iau din ḑi în ḑi o faţă tot mai posomorită şi devin tot mai neînţelese.

Pe când soldaţii rănesc de mórte pe inscenătorii tulburărilor, poliţia arestéză, şi tribunalul îi judecă la pedepse destul de aspre, desbaterile în dietă se perondéză în modul cel mai violent şi cu o pasiune de ură ne mai pomenită.

A fost destul, ca preşedintele casei deputaţilor sĕ comunice vorbele monarchului în şedinţă, pentru-ca opositiunea, carea cu ori-ce preţ caută a dá lovitură de mórte actualului guvern, sĕ isbéscă şi mai vehement.

În însufleţirea sgomotosă a stângei, Ugron a acusat guvernul, cá se ascunde la spatele corónei, că dejosesce coróna prin corteşirea, ce i-o face şi că o bagă şi pe ea în luptă.

Vorbele monarchului nu trebuia preşedintele sĕ le aducă obiect de desbatere, în timpul acesta atât de posomorit; ér ministrul Tisza, care caută sĕ esploateze în folosul seu ḑilele de jale şi de durere ale monarchului, trebue tras la rĕspundere.

Rĕspunsul premieriului, precum şi al preşedintelui casei în loc sĕ mulcoméscă spiritele agitate, mai tare le a înverşunat, aşa că ura a început a se manifestá în modul cel mai oribil.

Atitudinea opositiunei e hotărîtă şi cu întărirea ei cresce politica scandalósă de pe stradă. Deputaţii opositionali au proiectat mari inscenări, punêndu-se înşişi in fruntea maselor şi pregătindule un teren cât se póte mai vast. In faţa acestui curent puternici, amĕninţările capitanului oraşului par zădarnice, ér interpelaţiunile, ce s'au ridicat contra atitudinei poliţiei sunt numai alimente, cari nutresc şi mai tare inscenările turbulente.

Foile vienese, comentând situaţiunea din capitala Ungariei, se întreabă, că cine va trage folos, dacă actualul ministeriu va picá.

Ómenii opositiuuei sunt pré vehementi, ḑice „N. Fr. Presse“ pentru-ca sĕ pótă sta în fruntea ţĕrei. Ce i drept, Apponyi, are mare farmec în dietă, n'are de cât a face cu ochiul lui Pista Károlyi, pentru-ca acesta, prin vorbele cele mai îndejositóre sĕ-i arunce pe toţi în gunoiu, ne mai ţinênd cont de persóne şi ne avênd nemic sfânt sub sóre. Cade Koloman Tisza, va suferí constituţionalismul ungar cu mult mai tare, decât dacă s'ar primí o sută de §§, precum e şi mult discutatul § 14.

În Francìa domnesce crisa ministerială. Învingerea generalului Boulanger în departamentul Senei a dat deci o lovitură simţită fostului cabinet frances.

Acésta apariţiune, deşi se prevedea, a fost cam pe neaşteptate şi de aceea lucrurile au întrat în o mare încurcală.

Numai preşedintele republicei, Sadi Carnot, carele nu-şi perde uşor sângele rece mai stă ca stêlp încă nemişcat, care caută sĕ împace în modul cel mai corĕspunḑĕtoriu lucrurile.

Se vorbesce, că Méline, actualul preşedinte al camerei va lua sarcina a formá noul cabinet, care sĕ se bucure în cameră şi de maioritatea deputaţilor.

Esistinţa noului cabinet însĕ se dispută de pe acum; căci Méline, n'a jucat rol politic mai însemnat şi e mare deosebire între el şi Floquet, carele a fost şi este un bun orator şi iscusit politic.

În Germanìa încă se prevede o crisă ministerială, ale cărei cause însĕ până acum au stat ascunse, dar cari încep a se iví ici şi colo. Cancelariul Bismarck pare copleşit de bĕtrâneţe şi atitudinea lui energică şi hotărîtă din când în când în faţa situaţiunei, pare ca un fenomen, care în curênd va apune.

În faţa situaţiunei esterne, Germania va mai cheltuí sume considerabile pentru sporirea armatei. La ordinea ḑilei e sporirea şi întărirea artileriei, spre care scop se vor pretinde credite estraordinare.

În parlamentul prusian se desbate proiectul scolariu, conform căruia în scólele populare se va predá instrucţiunea din religiune sub inmediată priveghiare a păstorilor sufletesei. Se vor aplicá la scóle numai astfeliu de învĕţători, cari sunt probaţi în acest studiu şi contra cărora nu s'au ridicat învinuiri din partea preoţimei.

După lungi şi vehemente desbateri în camera României, acusa deputatului Blaremberg contra ministeriului Brătianu a fost respinsă cu un u n i c vot. Blaremberg va aduce din nou proiectul de acusă, din care se vor omite punctele politicei, şi astfeliu se crede, că va întimpiná consensul maioritĕţii.

Concubinatul între crestinii nostri.

Acésta bólă molipsitóre, care a străbătut în tóte clasele poporului — atât la inteligínţă, cât şi şi la poporul de rênd, este atât de periculósă, de amenínţă dacă va mai dura mult, a delătura mai de tot căsătoriile legale. Simţul moral în privinţa acésta este timpit cu totul şi mijlócele, cu cari s'a lucrat până acum în contra acestui rĕu vĕdit, s'au arĕtat cu totul insuficiente.

Dacă ne întórcem îndĕrĕt ca sĕ aflăm acel timp nefericit, când au început a se iví şi între crestinii nostri acésta insoţire sĕlbatică, atunci putem constatá cu tótă posivitatea, că el nu póte fi cu mult mai înapoia anului 1860, când tinerii nostri inrolaţi la miliţie nu se puteau căsătorí după lege, până ce ajunceau etatea de 32 de ani, când 'şi dobândeau dimiterea de tot din armată. Pe timpul acela încă ca tiner de vre-o 12 ani sciu în comuna mea natală vre-o 4 casuri ca primele concubinări.

Ca semn caracteristic despre dimensiunile ce a luat acésta bólă între crestinii nostri va fi de ajuns, dacă voiu aretá, că într'o parochie de 500 suflete, intre 18 prunci născuţi în anul 1888 sunt născuţi 7 din pat ilegitim.

Rĕul esistă şi ia dimensiuni tot mai mari între poporul nostru — sĕ ne opunem lui; — dară care sunt armele cu cari sĕ-l combatem? Ce arme póte avea un preot pentru combaterea acestui rĕu decât singură arma cuvêntului? Este de ajuns arma cuvêntului pentru combaterea acestui rĕu? Eu rĕspund, că nu!

Dacă preotul va cercá prin cuvêntări ţinute în biserică în contra concubinatelor, în loc sĕ şi ajungă scopul, mai tare se va depărtá de el, căci aceia, care trăiesc in concubinat nu vor mai vení nici la biserică. Concubinaţi au părinţi, cari simţindu-se şi ei atinşi prin cuvêntările preotului, vor face şi ei ca cei dintâiu. Crestinii nostri cam preste tot de un timp incóce cercetéză slab sf. biserică.

Ar mai rĕmâné preotului mijlocul de a eschide pe concubinaţi dela împărtăşirea cu unele daruri bisericesci d. e. dela miruit, anaforă etc., dară nu sciu, care dintre preoţi stă aşa de solid, ca sĕ se pótă şi folosí de acestea mijlóce bisericesci? şi se nu-şi atragă ura la o parte mare din poporenii sei; ér folosul moral n'ar fi nicăirea; căci cel culpabil nu numai va părăsí de tot biserica, dară se va nasce în el şi disgustul pentru tóte lucrurile bisericesci şi cu perderea şi disgustul acelora cătră biserică, perde preotul şi pe alţii, precum am arĕtat mai sus.

Esistinţa preotului, esistinţa bisericei chiar şi a scólei este legată la noi strîns de bunăvoinţa şi atragerea poporului cătră acelea. Ţi-ai instrĕinat, ai disgutat o parte din popor dela biserică, apoi te poţi uita ca prorocul Eremia la ruinarea Ierusalimului, cum ţi-se ruinéză tóte, pe rênd, fără ca se afli spriginul, ce-ţi trebuesce.

Mai rĕmâne acum eschiderea concubinaţilor din sinodul şi comitetul parochial.

Dacă vom considerá însĕ interesul cel slab cel arată poporul nostru cătră instituţiunile nóstre bisericesci în unele locuri, putem afirmá cu siguritate, că, şi mijlocul acest este fórte problematic. De câte ori se întêmplă, că sinodul parochial nu află nici 10 persóne pentru comitet şi 2 pentru epitropia parochială, cari sĕ se devoteze cu trup şi suflet pentru chemarea lor, şi cari sĕ priméscă cu destulă bunăvoinţă aceste oficii onorifice, ci mai bine absentéză dela sinod numai sĕ nu fie silit a primí aceste deregătorii şi astfeliu concubinaţii nu şi vor face mulţi scrupuli din aceia că sunt — sau nu membrii în sinodul parochial, căci nu au încă ambiţiunea recerută.

Sĕ punem casul, că tóte acestea nu s'ar întêmplá şi venim sĕ eschidem pe concubinaţi din sinodul parochial. Nu este óre şi aci sinodul, care decide asupra listei membrilor? Ce face preotul dacă sinodul nu vrea sĕ eschidă pe concubinaţi din sinodul parochial şi el se opune conclusului sinodal? Poftim atunci preotule! şi-ţi pâreste sinodul la consistoriu, şi vei vedé ce întimpinare afli la poporul teu!

Acestea tóte sunt lucruri fórte delicate şi acolo, unde ele se pot duce în îndeplinire după litera legei şi după cum pretinde interesul şi moralitatea publică, putem sĕ le numim numai casuri escepţionale.

Sĕ vede dară din cele espuse până aci, că tóte armele şi mijlócele, de care dispune un preot pentru stêrpirea concubinaţiunilor devin ilusorie, faţă de rĕul ce amenínţă a ne copleşí.

Este constatat ca rĕul esistă, şi avem fie-care sântă datorinţă a i ne opune, după cum ne dictéză mintea sănĕtósă, înţelepciunea şi esperinţa, aşa însĕ ca sĕ nu stricăm causei mai mult decât am putea îndrepta, în firma ísperanţă, că dóră tot va vení timpul, când şi alte puteri şi autorităţi mai însemnate vor vení sĕ sprigínéscă modestele nóstre puteri întru ajungerea scopului dorit, pe care nici când nu este permis al perde din vedere, aducêndu ne aminte de chemarea, la care suntem ehemaţi şi de cuvintele Mântuitoriului: „Păstoriul cel bun sufletul şi-l pune pentru oi“ *Un preot gr. or.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Halmagiu, 31 Ianuariu, 1889.

Érna. — Maghiarisarea în comitatnl Hunedórei. — Halmagiul. — Scóla română. — Scóla maghiară. — Baia de Criş şi spitalul înfiinţat şi susţinut de români.

E bun proverbul românesc că: érna n'o mâncă lupul.“ De vre o câte-va ḑile a căḑut multă néuă, munţii nostrii sunt bine îmbrăcaţi. Nutreţul a început a se căutá mai bine. Este temerea ca nu cumva dând ploi, sĕ se topéscă néua deodată şi se producă esundări în valea Crişului. Contra calamităţilor naturei însĕ nu te pré poţi apĕrá, şi românul îşi ḑice: „o fi ce va vrea D-ḑeu.“

Avem noi însĕ alte calamităţi, cari ne amenínţă viéţa nóstră. Nici în un comitat maghiarisarea cu forţa, şi pe tóte căile posibile nu s'a pronunţat cu atâta putere ca aici. Pe streiu, unde poporul nostru este atât de înapoiat, scólele comunale, şi cele de stat s'au înmulţit în număr considerabil şi ccea-ce ne pune pe gânduri este împrejurarea, că la ruinarea scólei nóstre confesionale se lucră în mod sistematic. Tot aşa pe Cerna. Huniedóra — cu dulcele ei reminiscinţe — aḑi nu o cunosci, şi ţi se rumpe inima de durere, când veḑi pline scolile de stat de băeţi români; ér scóla română până acum şi-a schimbat învĕţătorii din an în an ca şi ţiganii.... sit venia. Dar atâta nu erá de ajuns. Pe încetul pe Valea Mureşului în sus maghiarisarea a început a-şi lăsá urmele sale, Ilia, Dobra jalnica Dobră, îşi are astăḑi scólă de stat, românii o cercetéză, în timp ce multămita unei negligínţe nescusabile învĕţătorii români nu şi primesc regulat salariele.

În munţi maghiarisarea încă a început a-şi vêrí rădăcinile. Direcţiunea ei este Valea-Crişului alb. Halmagiul — orăşel românesc — mai înainte cu scóle bune normale şi scólă de fetiţe, e în decadinţă, astăḑi are scólă de stat, cu învĕţătoriu şi învĕţătorésă, pentru câteva familii de jidov şi pentru câţi-va funcţionari; ér acum pruncii dela scóla română se împuţină şi se înmulţesc la scóla maghiară. Şi ce e mai dureros, în senatul scolariu sunt şi români fruntaşi.

Scóla română decade — fiind-că învĕţătorii nu s la culmea misiunei lor; éra şeful tractual al Halmagiului, punêndu-şi mâna la ochi, vĕḑênd nu vede şi auḑind nu aude.

In Baia de Criş! Ce se ḑic despre acésta ruină — odinióră centrul comitatului românesc Zarand.

Aici esistă numai scoli maghiare góle de prunci. Şi dacă n'ar fi o judecătorie singulară şi pretură, Baia de Criş — nu s'ar deosebí de cel din urmă sat. Casa comitatului — fost Zarand — apoi un spital, ne spun că aici au fost odinióră ómeni cu inimă, cari au lucrat pentru binele poporului din Zarand, pe tóte terenele. Dar sĕ me opresc puţin aici! Ţinutul Baiei de Criş e curat românesc, şi numai în Baia de Criş şi Brad sunt puţini maghiari. Pentru acest ţinut spitalul din Baia de Criş, a fost un bine nepreţuiver. Morboşii alergau din tóte părţile Zarandului. Şi multe morburi neliniştesc poporaţiunea sĕraca. Cu deosebire în aceste părţi, unde locul e puţin productiv, şi ómenii sunt mulţi băeşi, morbositatea e désă. Spitalul însĕ cu têmpul va fi rĕu cercetat din partea morboşilor Zarandului. Cei mai mulţi vor fi siliţi a merge la alte spitale. Şi étă pentru-ce!

Până la 1882 la spital a fost un Dr. de medicină. Drul Erdeli, român Spitalul era în cea mai bună ordine, morboşii aveau cu cine sĕ se înţelégă. Organele administrative însĕ şi fruntaşi comitatului l'au constrêns pe Drul Erdeli a părăsí spitalul, fiind că era prea bun român, şi asta nu le convenia puternicilor ḑilei. A fost adus apoi un medic maghiar, carele de asemenea poseḑênd în cât-va limba română şi putêndu-se înţelege cu morboşii — aprópe toţi români, spitalul a fost destul de frecuentat. Ei, dar medicul nu a jucat după comandă şi astăḑi şicanat, a trebuit sĕ părăséscă spitalul, întrând la miliţie. De presente funcţionéză la spital un medic, carele românesce nu scie altceva fără numai: „ce dóre la tine?“ şi în colo nici o bombă mai mult. Nemţesce încă vorbesce rĕu.

Va se ḑică la un spital susţinut numai din punga românului, morboşii sĕ nu se pótă înţelege cu medicul plătit de ei. Aşa se pregătesce buna înţelegere între români şi maghiari. *(i).*

Convocare.

În sensul § lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convócă prin acésta

pe ḑiua de *Duminecă în 24/12 Februariu 1889. la 3 óre după a. m.*

a XVII adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (Strada Cisnădiei Nr. 7).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Revisiunea raţiociniilor pe anul 1888.
3. Alegerea unui membru în comitet.
4. Propuneri eventuali.

Toţi p. t. membrii ai reuniunei sunt rogaţi a participá la acésta adunare generală.

Sibiiu, în 15/3 Februariu, 1889.

Maria Cosma, presidentă. Dr. *Octavian Russu*, secretariu.

Telegrame de condolenţă

cătră consistoriul eparchiei Caransebeşului.

Din partea Esc. Sale Dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul:

(espedat 5/17 Februariu)

Pětruns de durere me unesc cu bunii nostri Caransebeşeni în doliul ce-l îmbracă la mórtea bunului lor archiereu. Dḑeu sě l încununeze cu cununa dreptilor şi sě iea în scutul seu eparchia věduvită.

Din partea consistoriului archidiecesan in Sibiiu,

(espedat 6/18 Februariu)

Consistoriul archidiecesan întrunit aḑi în şedinţă plenară, Ve însoţesce în durerea, cu care petreceţi pe bunul vostru archipăstoriu la mormêntul, preste care posteritatea cu gratitudine va împleti din însěşi meritele lui cununi neveşteditóre.

Varietăţi.

* (Şedinţă plenară a consistoriului archidiecesan). După-cum suntem informaţi, în şedinţa plenară a consistoriului nostru archidiecesan ţinută eri, s'a petrecut mai multe acte importante.

Inainte de tóte Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit în termini aleşi şi pětrundětori a dat espresiune şi cu acésta ocasiune durerei generale ce o simte poporul nostru, credincios dinastiei, pentru regretabila mórte a Alteţii Sale archiducelui clironom *Rudolf*, şi invită pe consistoriu a-şi esprima condolenţa sa prin *sculare*, ce s'a făcut cu cea mai mare pietate.

La locul al doilea s'a notificat rěposarea P. Sale dlui episcop *Ioan Popasu*, carele fiind un fiu al archidiecesei nóstre, pe lângă meritele sale neperitóre ca episcop al diecesei Caransebeş, are fórte mari merite şi pentru archidiecesă, unde a petrecut o parte însemnată din viaţa sa atât în gremiul consistorial, cât şi ca protopresbiter al tractului Braşov I, şi astfeliu Escel. Sa invită pe consistoriu, ca condolenţei sale se dee espresiune prin *sculare*, ḑiccênd ca vecinică sě-i fie pomenirea, manifestându-şi condolenţa sa consistoriului din Caransebeş şi pe cale telegrafică.

In locul al treilea notifică Escel. Sa rěposarea unuia dintre cei mai zeloşi protopresbiteri, adecă a protopresbiterului tractului Abrudului şi ases. consistorial *Ioan Gall*, pentru perderea căruia consistoriul de asemenea şi a esprimat condolenţa prin sculare.

S'a luat apoi intre altele dispositiuni, ca locurile devenite vacante în decursul anului trecut ale deputaţilor sinodului archidiecesan sě se intregéscă.

* (Sciri personale.) Alteţa Sa archiducele Francisc Salvator, fiitoriul ginere al Maj. LLor petrece în Budapesta. Contele Kalnoky, ministrul de esterne, încă a sosit în capitala Ungariei, unde va petrece mai mult timp. A avut o lungă audienţă la Maj. Sa monarchul şi mai multe conferinţe cu ministrul Tisza. Mai mulţi membrii din personalul de esterne au fost chemaţi la Budapesta.

* (Himen.) Dl Stefan Rusu cler. abs., 'şi va serbá cununia cu d şóra Rozalia Hodoşiu Duminecă la 12/24 Februariu la 3 óre p. m. în biserica nóstră din Iclandul mare.

* (Cas de mórte.) Dl C. Stezar căpitan c. reg. în pensiune şi fost cassariu şi asesor consist. în decurs de mai mulţi ani, a indurat o grea lovitură a sorţii, răpindu-i nemilósa mórte Sâmbătă la 6 óre d. m pe mult iubita sa soţie, după un morb scurt abia de câteva ḑile. Rěposata a fost un model de inimă bună, ceea ce o vor scì mai bine numeroşii nostri preoţi, cari au primit alimentarea în seminariu în decurs de mai mulţi ani din mânile defunctei. Dovadă despre stima, de care s'a bucurat până în cercurile mai estinse ale societăţii de aici e numěrul considerabil al publicului distins ce i-a dat ultimul onor, distingêndu-o şi insuşi Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit prin presenţa şi binecuvêntarea sa archierésca.

Priméscă neconsolabilul soţiu şi sincerile nóstre condolenţe.

Din partea familiei următoriul Necrolog:

Constantin Stezar, ces. regesc căpitan în pensiune, în numele seu, al sócrei sale dómnei Francisca Ulman, věduvă de perceptor, şi a tuturor rudeniilor, aduce cu inima plină de durere trista scire, că mult iubita soţie resp. fiică

Iosefina Stezar născ. **Ulman,**

după grele suferinţe de 6 ḑile în etate de 62 ani, a încetat din viaţă, consacrată binelui familiei sale, în 4/16 Februariu a. c. la $5^1/_2$ óre séra, dându şi nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Remăşiţele pământesci ale scumpei defuncte se vor petrece spre odichnă vecinică Luni în 6/18 Februariu la 4 óre d. a. în cimiteriul rom.-catolic din Sibiiu, la carea se invită toţi amicii şi cunoscuţii.

Sibiiu, 5/17 Februariu, 1889.

* (Cas de mórte.) Dl *Ioan Moldovan*, fost primariu orăşenesc al opidului Ocna Sibiiului şi hutmandiriginte în pensiune la saline a rěposat la 2/14 Februariu a. c în etate de 90 de ani în Ocna.

* (Parastas.) Din Făgăraş ni se comunică că, conform cerculariului Escelenţiei Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit s'a celebrat de M. O. D. Iuliu Dan adm. protopresb. în biserica gr. or. din Făgaraş, un parastas solemn pentru sufletul adormitului clironom Rudolf La acest act jalnic şi sěrbătoresc a fost de faţă Ilust. Sa comit suprem M. Horváth cu întreg personalul comit., judecătoria cerc. r. ung, corpul oficerilor de vênători şi honvedi, staţionaţi acolo, directorii bunurilor erariale, personalul învěţătoresc al scólelor de stat, cu un cuvênt tóte oficiolatele şi institutele publice. Cântările le a esecutat înv. Ludu din Beclean, Lepedean din Făgăraş şi not. Băcilă din Beclean.

* (Direcţiune financiară în Făgăraş.) Deputaţiunea esmisă din comitatul Făgăraşului şi constătătóre din Ilustritatea Sa comit. suprem Michail Horváth, M. O. D. admin. protopopesc Iuliu Dan, protonot. comitat. Ioan Turcu, Dr. Iancu Meţian şi ingineriul comitatului a plecat aḑi la Budapesta, pentru a cere la locurile competente, ca cu ocasiunea organisărei de nou a direcţiunilor financiare şi comitatul Făgăraş sě şi aibă direcţiunea sa.

* (Avis.) Balul pompierilor voluntari din Dobra, anunţat pe 2 Februariu a. c. din causă cunoscută s'a amênat pe *23 Februariu st. n.*, despre ce P. T. public se încunoscinţézá cu tótă stima.

Dobra, la 13 Februariu, 1889.

Comanda.

* (Din Budapesta.) Conform apelului deputaţilor opositionali Duminecă la 2 óre întréga populaţiune a capitalei ungare a fost în picióre. La demonstraţiuni au luat parte peste 70,000 persóne şi precum au fost promis deputaţii opositionali s'a păstrat cea mai bună ordine, încât poliţia, în decursul manifestărilor a rěmas cu totul pasivă. Inaintea localităţilor clubului opositiunei moderate şi îndepedente s'au rostit vorbiri inflăcărate contra regimului. Mulţimea îndesuită percuse stradele, purtând stéguri, şi strigând „éljen"-uri la adresa regelui, „abzug"-uri ministrulu Tisza. In faţa castelului regelui stégurile se plecară şi mulţimea îşi descoperì capetele şi isbucni în strigăte frenetici de „éljen"-uri pentru regele. Se mai ţinură apoi câteva vorbiri şi mulţimea se împrăstiá fără mare greutate. Ordinea a ţinut-o deputaţii opositionali şi studenţii universitari.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică de aici escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Ciucia (cttul Cojognei), care post pe lângă depunerea cauţiunei de 200 fl. e impreunat cu o remuneraţiune anuală de 480 fl. şi preste tot un pauşal de 156 fl., afară de pauşalul pentru transport, ce se va statorí ulterióre.

Petenţii sě şi astérnă suplicele bine instruite la direcţiunea postală telegrafică.

* (Un răspuns.) Aducêndu-se unii dintre tumultuanţii din Budapesta înaintea tribunalului, judele întrebă pe unul: Dar pe dta cine te-a adus acolo? — Am venit involuntar. Ai svêrlit cu petrii. — Nu. — Poliţia te-a aflat cu petrii in buzunare. — Le-am luat numai, ca sě nu mai aibă alţii cu ce svêrlí!

* Ministrul reg. ung. de agricultură industrie şi comerciu opresce d'a se mai importá din Rusia vite, aparate economice, vesminte etc. din pricina bólei orientale, ce bântue vitele din Rusia.

* (Oficeri din România la scóla militară geografică din Viena.) Guvernul român a fost recercat pe ministeriul de resbel austro-ungar ca sě concédă a frecventa scóla militară de geografie doi oficeri din armata română. Ministeriul incuviinţând cererea, oficerii români se află în Viena, unde vor cerceta cursul numit.

* (Convenţiunea vamală.) Scirile, că contele Goluchovski, representantul austro-ungar la guvernul român din Bucuresci, a fost imputernicit sě reincépă negoţierile în cestiunea convenţiunei vamale între Austro-Ungaria şi România, se confirmă şi din partea cea mai competentă. Greutatea cea mai mare o face cestiunea vitelor cornute ale României.

* (Anticităţi romane.) Ministrul unguresc a acordat şi pe anul 1889 pentru desgropările, ce se fac la Gradiste, odinióră Sarmisegetusa, 500 fl.

* (Logic.) Un ţigan mergênd mândru pe stradă, cu o furcă de fer în mână, se pomení, că un câne îl inhaţă pe furiş de picior. Ţiganul nici una, nici doue, îi trage un vanghelus cu córnele furcii, încât cânele rěmase tins. Românul, stăpânul cânelui, ocărênd pe ţigan, îi ḑise: D'apoi bine Pralo, pentru ce n'ai mângăiat pe cânele cu códa furcii. Aşa l mângăiam, dacă şi el m'ar fi muşcat, cu códa fù rěspunsul ţiganului.

* (Statistica pământului.) Pe pământ se vorbesc 3064 limbi şi locuitorii aparţin la peste 1000 religiuni. Secsul bărbătesc este aprópe în numěr secsului femenin. Vêrsta mijlocie e de 33 ani. Un pătrariu din locuitorii pământului mor mai nainte de 17 ani. Dintre 1000 locuitori numai unul ajunge etatea de 100 ani şi numai 6 trăesc 65 ani. Sunt ceva peste un miliard de locuitori pe pământ, dintre cari mor la an 35.214.200; pe ḑi 96.480; pe oră 4.020., pe minută 60—67 şi pe secundă 1. Se nasc pe an 36.792.000, pe ḑi 100.800., pe óră 4.200 şi pe minută 70. Cei căsătoriţi trăesc mai mult ca holteii, de asemenea cei cumpětaţi şi sirguitori mai mult, decât îmbuibaţii şi leneşii, cei civilisaţi mai mult ca ceilalţi. Ómenii mari de regulă trăesc mai mult ca cei mici Numěrul persónelor căsătorite faţă cu cei necăsătoriţi se rapórtă ca 75: 100. Cei născuţi primăvara sunt de constituţiune mai robustă, decât cei cari au venit pe lume în celelalte anotimpuri. Casurile de nascere şi de mórte se întêmplă mai cu sémă nóptea. In fine mai adaugem că dintre toţi locuitorii numai a patra parte din genul bărbătesc sunt apţi a purta arme.

Bibliografie.

„*Convorbiri Literare*" Nr 11, Bucuresci, 1 Februariu, 1889, a apărut cu următoriul sumariu: G. Crainicén. Din imperiul ochilor. — V. A. Ureche. Biserica din cetatea Neamţu şi Domniţa Rucsandra — Cir Oeconom. La Gura sobei; sunet metafisic (poesii). — Wilhelm de Kotzebue Lascar Viorescu trad. de A. (urmare) — V. M. Burlă. Despre originea dacilor. — I. Negruzzi şi D. R. Rosetti. Zeflemele, revistă umoristică in trei acte (Actul I.)

„*George Lazar*" revistă pentru educaţiune şi instrucţiune, anul 11 Nr. 10 Bârlad, Ianuarie 1889, a apărut cu următoriul sumariu: Spiru C. Haret: Localele de scoli primare. Propuneri, regule şi consilii practice pentru clădirea şi dotarea lor. — V. Simionov: Rolul sciinţelor în educaţiune. — C Hamangiu: Un dar. Peste un secul. De vină. (poesii) Gh. Ghibănescu: când s'a aplicat alfabetul cirilic la scrierea limbei române? — Miopia în scólă, după Dr. G. A. Lindner. — Notiţe literare şi scientifice. — Buletin pedagogic. — Un document românesc din 7236 (1628) Februariu 23.

Mulţămită publică.

Subsemnatul me simt datoriu a aduce pe acésta cale căldurósa mea mulţămită stimaţilor domni şi dómne, amicilor şi cunoscuţilor mei şi iubitului meu popor pentru simţemintele de condolenţă atât de viu manifestate prin participarea atât de numěrósă la inmormêntarea iubitei mele soţii precum şi prin scrisori de condolenţă.

Câmpuri, 4 Februariu, 1889.

Alesandru Tulia
par. gr. ort.

Din public.

Convocare

la adunarea generală a reuniunei pentru ajutorarea arestanţilor din comitatul Sibiiului.

Pe basa împuternicirei din şedinţa de constituire, în înţelesul statutelor reuniunei pentru ajutorarea arestanţilor din comitatul Sibiiului, aprobate la locurile mai înnalte, ḑiua adunărei generale o designez pe 10 Martiu a. c. 10 óre a. m. în sala şedinţelor tribunalului.

Astfeliu am onóre a invitá pe toţi onoraţi membri fundatori şi ordinari, ca cu considerare la impor-

tanța obiectului să se presenteze într'un număr cât se póte de considerabil.

Obiectele adunărei generale:

1. Alegerea președintelui;
2. alegerea unui comitet de 30 membri pe 3 ani.
3. alegerea unei comisiuni revědětóre de 3 membri și
4. eventuale propuneri:

Fiind-că pentru o activitate a reuniunei cu succes, afacerea cea mai importantă va fi alegerea președintelui și a comitetului de 30 membri, cari vor fi chemați a resolví agendele reuniunei în decurs de 3 ani, precum și alegerea din sinul seu a oficialilor, pentru aceea am onóre a rugá pe P. T. membri, că pentru consultare asupra alegerei președintelui și a comitetului și preste tot a agendelor adunărei generale, să binevoéscă a participá la o conferență în cancelaria mea presidială la 3 Martiu a. c. n. 10 óre a. m.

In fine observ, că invitări separate nu se trimit, și că statutele tipărite în limba maghiară, germână și română stau la dispositiunea membrilor la mine.

Sibiiu, 1 Februariu, 1889.

Alesandru Jánosi.
președ. inter.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Februariu, 1889.

Timișoara:	**29**	**69**	**86**	**8**	**59**
Viena:	**24**	**4**	**35**	**31**	**26**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 59	9.57
100 marce nemțesci	59.30	59.25
London pe (poliță de trei luni)	121.35	121.25

Nr. 414/1888. [16] 2—3

EDICT.

Arseniu Dobrén gr. or. din Dobra, născut în Făget, carele de 4 ani și 10 luni a părăsit pre legiuita sa muiere Maria născută Crainic din Dobra, fără să se scie ubicațiunea lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela datul de față să se înfățișeze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorțiu a femeiei lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, 16 Octobre, 1888.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

„ARDELEANA" institut de credit și de economii, societate pe acții în Orěștie.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Ardeleana" societate pe acții, se învită în vîrtutea §-lui 18 al statutelor societății la a

III-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Orěștie la **23 Martiu 1889 st. n. după amédi la 2 oare** în localul institutului (Strada Domnilor Nr. 12).

Obiectele puse la ordinea ḑilei sunt:

1. Raportul direcțiunii despre starea intreprinderii preste tot și despre resultatul gestiunii anului din urmă în deosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
4. Ficsarea marcelor de presență pentru anul viitoriu.
5. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 28 din statutele societății.
6. Esmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acționari, cari în sensul §§-lor 20, 21 și 22 din statutele societății doresc a participá la adunare în persoană ori prin plenipotenți, sunt poftiți a-și depune acțiile și eventualele documente de plenipotență la cassa institutului cel mult până la 22 Martiu st. n. la 12 oare antemeridiane.

Orěștie, la 15 Februariu, 1889 st. n.

[18] 1—1 **Direcțiunea.**

---

312 sz. polg. [16] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Szörcsey Zsigmond kövesdi birtokos részéről beadott kérés folytán kövesd határának általános tagositása megengedhetösége kérdésében a tárgyalás **1889 Martius 18-án dél előtt 10 órára** tüzetik ki kövesd községébe a községi iroda helyiségbe.

Ezen tárgyaláshoz összes birtokosok azon figyelmeztetésel idéztetnek meg, miszerint a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Február 1-én tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfaléu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfaléu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orěștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8 59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orěștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniț a	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Baniț a	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0-

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița-Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15. Sibiiu, Joi 9/21 Februariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sambata.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Februariu.

Ori cât de des ne-am întreţiné asupra cestiunei ţinerei, sau neţinerei şedinţelor sinódelor protopresbiterale, totdeuna venim la conclusiunea, că ori-ce întrelăsare este o greşală, care se resbună amar în viaţa nóstră bisericéscă, în tóte fasele ei de desvoltare.

Sunt, nu e vorbă, o mulţime de greutăţi cari sĕ pun în calea acestor întruniri, dar nici una nu e de natură de a nu puté fi invinsă, numai bună voinţă, zel şi dragoste pentru de a aduce jertfe pe altariul bisericei, şi tóte se pot face.

Este un avantagiu de nepreţuit în acţiunea sinodalităţii, că multe cestiuni se limpedesc, multe cause pendente se aduc în stadiul actualităţii, li se dă forma cuvenită şi se pun la calea cea adevĕrată. Aşa ne închipuim noi, că au cugetat legislatorii bisericei la anul 1868, când au decis, ca în fie-care an sĕ se ţină câte un sinod protopresbiteral tractual, în care preşedintele sĕ facă un raport detaiat despre starea tractului, despre scóle, despre averile bisericilor, căci numai revărsându se lumina asupra lucrurilor, ce se ţin ascunse la întunerec, sĕ póte sperá o îndreptare a lor. Un rĕu fără îndoélă mare bântue în biserica nóstră şi cu înmulţirea concubinatelor.

Acest rĕu discutat în sinódele eparchiale şi congresele naţionale nu póte fi stêrpit nici odată cu efect, dacă sinódele protopresbiterale nu vor luá ele causa în mână. Ele vor cunósce mai bine isvorul acestui rĕu, ele deci trebue sĕ se pronunţe limpede şi curat şi sĕ arete forurilor superióre unde este buba.

O parte din ómenii nostri află causa rĕului în organele administrative, cari nu dau mână de ajutoriu parochilor de a stirpí acest rĕu. Admitem şi acésta şi avem şi casuri concrete, unde în adevĕr organele administrative au protegiat ilegalitatea prin nisce forme, cari în veci nu pot fi aprobate de moralitatea publică.

Rĕul însĕ trebue căutat la isvor, trebue căutat în parte şi la oficiile nóstre parochiale, cari la încheerea contractului pentru bunele învoiri, nu dau îndigitările necesari şi esplicările de lipsă atât părinţilor cât cu deosebire nupturienţilor.

Cine sĕ nu scie, că cestiuni de avere formézĕ cea mai mare parte a discordiei, ce se nasce între cei nou căsătoriţi şi dacă întrebarea acésta, care canonicesce, e drept, nu se ţine de oficiul parochial, dar din punct de vedere practic totuşi de acolo se ţine — s'ar fi deslegat în tóte amĕnuntele ei, fie prin nisce documente în scris, fie prin predarea averei promise — am fi avut cu un cas mai puţin de cértă şi cu un eventual concubinat mai puţin în statistica bisericei nóstre.

Din cértă vin invective reciproce şi maltratări, din aceste se nasce ura, şi étă un substat de proces divorţial, care nu ar fi fost nici când, dacă ómenii erau capacitaţi, ca sĕ fie în limpede cu obligămintele, ce le iau asupra lor.

Un paroch cu esperinţe, va scí numai decât, că isvorul rĕului, unde este, şi prin o intervenţiune grabnică şi energică nu va suferí ca cei ce din motivul acesta caută a trăí rĕu între sine sĕ continue a trăí în certuri, ci, prin cuvinte blânde, prin sfaturi scóse din esperinţele sale, le va pune în vedere urmările acestei stări destrăbălate şi cu concursul părinţilor trupesci şi sufletesci, numai decât va pune stavilă rĕului, ca sĕ nu prindă a se înrădăcină, şi în special va căutá sĕ stêrnéscă simţul de ruşine în ómenii tineri, ca sĕ fie ei încredinţaţi şi convinşi, că acésta stare le detrage mult din vaţa şi creditul lor moral în societatea omenéscă. Poporul nostru din norocire încă nu e aşa stricat, ca sĕ nu pună nici un pond pe cuvintele parochului şi eventual pe ale unor membrii mai de frunte din comitetul parochial, şi aşa vom scutí o familie dela decădinţă şi dela nenorocirile, ce sĕ ţin legate lanţ de atari ómeni desperaţi şi năcăjiţi.

Dacă însĕ rĕul nu este de a se căutá în cestiuni de avere, nici în alte cestiuni de mâna a doua, ci în lucruri serióse, şi în adevĕr neaplanabile pe calea pacinică, atunci nu remâne decât calea desfiinţărei căsătorii în mod grabnic, până părţile încă sunt în stare morală, până au respectul cuvenit de biserică şi de instituţiunile ei. Multele şicane au impins pe mulţi la concubinat şi tocmai ca sĕ se incungiure acele şicane, congresul nostru bisericesc a votat regulamentul de procedură, în care a dat voie forului prim a decretá procedura protocolară, ca cea mai uşóra şi mai puţin costisitóre.

Aşa au credut legislatorii, că e bine, şi în unele părţi aşa sĕ şi urmézĕ şi unde se urmézĕ aşa concubinatele nu se inmulţesc, ba nici după nume nu sunt cunoscute, partidele despărţite încheiă o altă căsătorie şi continuă a trăí în ticnă şi a-şi asigurá şi mijlócele de traiu pentru ei şi familia lor în mod onorabil.

Departe de a invinovăţí pe cineva, constatăm numai, că pe unele locuri din nenorocirea partidelor, ce nu vieţuesc ori nu pot vieţuí la olaltă s'a făcut si se face adevĕrată speculă. In atari locuri nu se întrébă cel ce are de a se întreba, cari îi sunt venitele din tacsele de cununii, căci acelea sunt legali şi normate ci se întrébă, că câte procese de divorţiu are sau póte sperá a avé la an, căci acele sunt impreunate cu venite grase şi nenormate, la fie-care câte póte stórce şi nu se crede a fi responsabil nimenui.

Vin şi cause, cari cu greu se pot finalisá, trebue timp, trebue cernute bine până sĕ-şi facă omul o idee clară despre ele, dar acolo, unde numai din causa banilor se ţine un proces pendent şi nu se resólvă pe calea sa e un adevĕrat pĕcat şi preoţimea nóstră nu are sĕ pĕcătuéscă contra fiilor ei sufletesci, dacă vrea sĕ se ţină legăturile de iubire şi respect între păstori şi cei păstoriţi. E complicat aparatul nostru bisericesc, dar nici decât nu e de aşa ca o causă licuidă sĕ nu pótă fi terminată în un an, doi, tot ce e mai mult e abus şi din abusuri se nasc cele mai multe concubinate.

Sĕ nu trecem tot în contul altora tóte pĕcatele, sĕ fim drepţi.

Sinódele protopresbiterale, ar trebuí sĕ îngrigéscă, ca luând cunoscinţă din rapórtele protopresbiterilor despre atari neajunsuri, ce privesc întreg protopresbiteratul, fie în ce privesce moralitatea publică, fie în ce privesce afacerile scolare şi epitropesci, sĕ afle remediile necesare spre indreptarea rĕului, şi inşişi membrii acestei corporaţiuni, fie care la locul seu, sĕ lucre conform principiilor statorite în sinod pentru sanarea rĕului. Aşa pricepem noi chemarea întrunirilor nóstre bisericesci, fie acelea de ori ce categorie vor fi.

E mare şi frumos drept pus în mânile sinódelor protopresbiterale şi cei chemaţi a le convocá, dacă nu le convócă sĕ tem de lumină ca sobolul, şi de aceea ţinem morţiş ca ele sĕ se întrunéscă, sĕ esercite controlul serios şi sĕ facă ca constituţiunea nóstră cea frumósă sĕ fie un corp plin de viaţă, ér nu o literă mórtă în paginile cele de hârtie a le statutului organic.

Revista politică.

În casa deputaţilor din Budapesta se continuă desbaterile proiectului de lege militariu în forma şi chipul obicinuit de până acum.

Deputaţii săsesci, după-cum a accentuat deput. Cristianului Filtsch, încă s'au angagiat la luptă, considerând marea importanţă, ce trebue sĕ se pună pe § 14 al proiectului, şi care atinge cestiunea constituţională.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Rĕspunsul metropolitului Şuluţiu cătră Emanuil Gozsdu la scrisoarea publicată mai sus in causa românilor din Ardeal.

Illustrissime şi Mult Stimate Domnule Supreme Comite! Mult stimata scrisoarea Ilustritatei Tale din Pesta în 2-a Maiu a. c. cătră mine îndreptată, în 9 a curgĕtoarei luni cu bucurie îndoită o am primit.

Cu bucurie îndoită dic: pentru-că noue documente aflu întrênsa, că în nobilul pept al Ilustritatei Tale locuesce un simţ adevĕrat şi curat naţional, care face multă onoare unui adevĕrat fiu a naţiunei noastre.

De altă parte vĕd, că acest nobil simţ naţional pentru fericirea naţiunei noastre nu-l ţini ţĕrmurit numai între marginile Ungariei, şi singur numai pentru fraţii nostri din Ungaria, dară-l lăţesci preste toată şi întreaga naţiune română, care este şi în Transilvania.

Primesce Illustrissime şi Mult Stimate Doamne! pentru acest mult preţuit, şi noue de obsce tuturora multă mângăere şi bucurie făcĕtoriu simţ, adênca şi frăţienăţieasca mea mulţămire! pentru-că vĕd, că foarte logice şi înţelepţesce cuprinḑi şi judeci causa naţiunei noastre, care este şi trebue sĕ fie numai aceia-şi şi comună întregei naţiuni din ambe acestea patrii Ungaria şi Transilvania.

Credeme Illustrissime Doamne! că nici altmintrelea naţiunea noastră nu se va putea fericí, nici va putea eşí la limanul cel dorit, numai aşa, dacă vor lucra cu puteri unite şi nu se vor despărţí cu interesele şi postulatele sale, carii nu pot fi nici la românii din Ungaria, nici la cei din Transilvania numai comune şi acelea-şi, carii asigurează naţionalitatea şi limba ei.

Illustrissime Doamne! fiind obiectul mai sus stimatei scrisori a Ilustritatei Tale cătră mine date, foarte momentuos, şi care atinge interesele a întregei naţiuni române din Transilvania, la care eu singur un definitiv rĕspuns, pe care Ilustritatea Ta cu siguritate sĕ te poţi rĕḑima în dieta Ungariei nu pot cu acest prilegiu da: am aflat cu cale mult preţuita scrisoarea şi dorul Ilustritatei Tale al substerne desbaterei comisiunei noastre naţionale, a căreia presidiu adunarea naţională ţinută în 1/13—4/16 Ianuariu a. c. în Sibiiu, l'au încredinţat ambilor sei archierei de ambele confesiuni române, care cât mai curênd — şi precum socotesc eu în 15/27 a lunei curgĕtoare — adunându-se, celea de lipsă şi drepte aici hotărîndu-se, Ilustritatei Tale au oblu din sesiunea mai sus lăudatei comisiuni naţionale, au prin mine fără de întârḑiere, în formă de proiecte de lege, ţi se vor comunica; pe carii apoi Ilustritatea Ta, ca pe voia şi adevĕratele postulate a naţiunei române din Transilvania te vei putea cu securitate rĕḑima.

Până atunci eu îmi iau libertate a-ţi trimite 11 esemplare din cuvêntarea mea ţinută în conferenţele regnicolare din Alba-Iulia, dintre cari unul ţinêndu-ţi pe seama Ilustritatei Tale, celelalte sĕ le poţi dărui zeloşilor deputaţi români, cari se vor afla la dieta Ungariei, în care, dacă bine şi cu atenţiune se va cetí, mai cu samă pe paginile 21, 22, 24 şi 25 se va vedea, şi principiumurile, şi dreptele postulate cu toate fundatele sale cause a naţiunei române din Transilvania; pe lângă cari cred, că se va învêrtí şi judecata comisiunei noastre naţionale, şi dela cari anevoie se va face o altă abatere — ci totuşi rĕspunsul deplin al da, rĕmâne de a întregul judecaţii lăudatei noastre comisiuni naţionale.

(Va urma.)

Şi pe când numitul deputat s'a declarat pentru primirea proiectului în forma, ce i s'a dat mai în urmă, deput. Braşovului Zay, a polemisat mult cu premieriul Tisza.

Nu se scie încă sórtea acestui §, dar se aştéptă cu mare incordare vorbirile deputaţilor oposiţionali.

Posiţia hotărită a oposiţiei şi apucăturile regimului în privinţa §-lui 25, referitoriu la voluntari, au desteptat mari bănueli în popórele Cislaitane.

În special presa cehă a inceput a se ocupa într'un mod de tot serios cu acésta cestiune şi a declarat pe faţă, că dacă maghiarii vor puté stórce concesiuni la § 25, atunci proiectul din nou va veni la desbatere în dieta din Austria şi acele concesiuni va trebuí sĕ li se facă: cehilor, polonilor, românilor, rutenilor şi slavonilor.

În faţa acestei situaţiuni este fórte greu a dá espresiune despre sórtea, ce astéptă pe proiectul militariu în casa deputaţilor, şi totodată despre cestiunea de cabinet, de care se vorbise.

Foile vienese, ocupându-se cu rĕspunsul, ce l'a dat monarchul preşedintelui casei magnaţilor, şi fac comentariile lor; şi astfeliu „N. Fr. Presse“ spune, că monarchul a vorbit apriat, că proiectul, ce l'a presentat guvernul corĕspunde intenţiunilor Maj. Sale şi că tóte atacurile oposiţionali, cu cari lovesc în regim, lovesc şi în corónă.

„Presse“ linguşind apucăturile maghiarilor, ḑice, că sunt un popor dinastic, şi care e făcut de a domní, el işi va înţelege misiunea şi nu va mai căutá ca prin scandale sĕ amăréscă ḑilele regelui. Oposiţiunea crede, că va fi în stare sĕ distrugă partidul lui Tisza, dar vorbele monarchului sunt tocmai o dovadă şi o garanţă, ce spriginesce şi consolidarea partidului şi temelia cabinetului.

Foile strĕine, în special cele englese şi austro-ungare, urmăresc cu mare atenţiune desvoltarea lucrurilor din România şi la timp nu intârḑie cu ver dictele.

A provocat o adevĕrată consternaţiune în strĕinătate incercarea pe tóte cărările a despopularisá pe Ioan Brătianu şi a i răpí cele din urmă fire de putere.

Numai în sensul acesta se esplică şi incercările şi curentul puternic, ce s'a desvoltat de a pune sub acusă ministeriul lui Brătianu.

Şi dacă privesce cineva operile acestui mare bărbat, ḑice „Temps“ trebue sĕ trécă cu disgust pelângă cei ce caută a-l rĕstigní, ca pe lângă nisce copilandri, cari ajungând la putere, vréu sĕ arete, că au puterea în mână.

„Pester Lloyd,“ lăudând faptele lui Brătianu, numesce actuala politică o meşteşugire ruséscă. Blaremberg prin proiectul seu a voit pe de oparte sĕ scape pe Rusia de urgia românilor, fiind-că le a luat Basarabia, pe de altă parte însĕ tot cu acela-şi motiv sĕ învinovăţéscă pe Brătianu, ca pe un trădătoriu de patrie; pe când, sciut lucru e, că campania făcută la 1878 a avut de scop adnecsarea Basarabiei la Rusia.

In Sêrbia lucrurile s'au schimbat érăşi în spre rĕu. Insuşi persóna regelui e ameninţată, şi în complotul, ce s'a format contra lui, s'au descoperit chiar bărbaţi de încredere şi conducĕtori ai radicalilor.

Scirile din Bulgaria sunt mai liniştitóre. Guvernul a luat tóte mĕsurile, ca din incidentul cu disolvarea sinodului sĕ nu se însceneze tulburări şi conflagraţiuni. La recercarea ecsarchului bulgar din Constantinopol, ca sĕ se întrunéscă sinodul, guvernul a rĕspuns, că are mai întâiu în vedere depunerea celor doi episcopi, şi numai apoi o conchemare a sinodului.

---

†

Présânţia Sa, episcopul

IOAN POPASU

1808—1889.

In Nr. precedent am indigitat în general, că românii bisericei gr. or. şi-a pus doliu nou.

Pe unul dintre cei dintâi fruntaşi ai sei, carele în timpuri de grea cercare şi mari ispite şi-a jertfit întréga sa viaţă pentru binele némului românesc, pentru evangelie şi biserica sa, i-a bine plăcut Atotputernicului D-ḑeu, a-l chemá, după unse bĕtrâneţe, în locaşurile sale, unde dreptii vecinic se odichnesc, bucurându se de mărirea Tatului.

Rari nantes in gurgite vasto, a ḑis strămoşul nostru Virgil, şi noi privind aḑi, după mórte, măreţele fapte şi strălucitele succese, ce au încoronat viéţa înaltului defunct îi aplicăm cu mândrie vorbele strămoşului.

Credem a fi de interes a arĕtá pe scurt şi cu acésta ocasiune unele date mai insemnate din viaţa vredniculuí decedat, deşí abia a trecut un an şi ceva, când cu ocasiunea iubileului de 50 ani al preoţiei sale, am publicat şi noi unele schiţe biografice din viaţa sa.

Adormitul în Domnul, episcopul **Ioan Popasu**, s'a născut la 20 Decembre, 1808, în Braşov, din părinţi tare evlavioşi, Ioan şi Stana, cari au venit la Braşov din Vălenii de Munte.

Arĕtând încă de mic copil mare aplecare spre studiu şi nefiind pe vremea aceea scóle corĕspunḑĕtóre, unde sĕ-şi însuşéscă cu temeiu elementele necesare, învĕţă carte românéscă dela unchiul seu Costache Petrovici, carele mai târḑiu trecù în ţéra românéscă.

Tinĕrul prunc, carele crescea în moravuri bune, întărindu-se cu duchul adevĕrului, cercetă apoi scóla „grecéscă“ din loc. Fiind gimnasiul săsesc din Braşov în flóre, ascultă studiile gimnasiale la numitul institut, de unde trecù apoi la Sibiiu, finind aici după doi ani gimnas. rom. cat. La anul 1832 terminà facultatea de filosofie din Cluş, şi se înscrise la cursul teologic la Universitatea din Viena, care-l terminà după 4 ani.

Înzestrat astfeliu cu armele sciinţii, episcopul de atunci Vasilie Moga, îl aplicà ca secretariu la episcopie, dar în urma stăruinţelor inteţitóre ale tinerului, îl hirotonì întru presbiter la biserica cea mare a Sfântului Nicolae din Braşov.

Din acelmoment începură a rĕsări faptele şi vredniciile înaltului defunct. Încă în acelaşi an (1837) după doue luni dela hirotonie fù hirotesit întru protopresbiter şi instalat ca protopop al tractului al II-lea Braşov şi un an mai târḑiu a ajuns protopop al tractului prim al Braşovului.

În prima linie, harnicul protopop 'şi îndreptà activitatea pentru întemeerea scólelor şi înflorirea lor, atât în Braşov, cât şi în comunele de sub conducerea dênsului. Pedecile cele mari, ce i se puneau în cale, mai tare l'au oţĕlit în luptă pentru luminarea némului seu şi i-au dat puteri înoite în rêvna sa păstoréscă.

La 1851, după multe şi mari jertfe, s'a ridicat în *gróveri*, un loc până atunci mlăştinos, pomposul edificiu, mândria întregului ném românesc, gimnasiul mare român, cu 8 clase, scólele capitale, reale şi comerciale, la cari aḑi se adapă din isvorul sciinţelor peste 800 de tineri, şi din care au eşit mulţi fruntaşi şi conducĕtori ai poporului nostru. Opera acésta mărĕţă a mânilor sale, va stá vecinic falnică mărturie a vrednicului protopop.

Iubit şi respectat de némul seu, şi avênd încrederea şi iubirea celor de sus, după restaurarea metropoliei şi reînfiinţarea eparchiei Caransebeş, prin diploma imperială din 6 Iuliu 1865, archimandritul şi protopopul Ioan Popasu fù denumit episcop al numitei eparchii.

In 15 August, 1865 fù chirotonit în biserica din Rĕşinari de metropolitul Andreiu bar. de Şaguna, asistat de episcopul Aradului Procopie Ivacicovici, ér în 31 Octobre s'a instalat sĕrbătorescc pe scaunul episcopal.

Activitatea sa în acésta calitate o arată opurile mânilor sale, cari le lasă după mórte: biserica, scóla, măreţele institute, ce le-a ridicat, şi bunăstarea eparchiei, în carea a păşit ca în casa cea mai sĕracă. A fost episcop după cuvêntul apostolului Pavel: rêvnitoriu de vîrtuţi, tréz, fără prihană, cuviincios, prudent şi harnic a învĕţá.

Ca bărbat politic, nemuritoriul episcop 'şi are vredniciile sale, pe cari istoria le va înregistrá cu mândrie în paginile ei. E destul sĕ amintim, că românii de multe ori şi-au încredinţat sórtea lor în mânile sale şi de multe ori îl aflăm în şirul celor cari conduceau deputaţiunile la Maj. Sa pentru redobândirea drepturilor românilor.

Tot la acest loc publicăm şi Necrologul edat de consistoriul eparchial al Caransebeşului, care e următoriul:

Prea Sânţia Sa întâiul episcop român gr. or al diecesei Caransebeşului

IOAN POPASU,

membru al casei magnaţilor ţĕrii, membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, întemeetoriul reuniunei învĕţătorilor dela scólele confesionale gr. or române din diecesa Caransebeşului etc. etc.

provĕḑut cu sfintele taine a încheiat viaţa sa devotată bisericii, naţiunii şi patriei sale Duminecă în 5/17 Februariu 1889 la 2 óre diminéţa după un morb numit bronchitis scurt de 4 ḑile în al 81-lea an al laboriósei sale vieţi.

Consistoriul eparchial cu cea mai adêncă durere aduce la cunoscinţă publică acésta tristă întêmplare.

Rĕmăşiţele pământesci ale marelui Apostol al bisericei şi neobositului lucrătoriu pe terenul instrucţiunei poporului se vor aşeḑá spre vecinică odihnă în biserica sfântului Ioan din cimiteriul gr. or. al Caransebeşului, *Marţi în 7/19 Februariu a. c. la órele 2 d. a., celebrându se mai nainte s liturghie la órele 9 a. m. în biserica catedrală din loc.*

Parastasul se va celebrá Duminecă în 12/24 Februariu a. c. la 10 óre a. m. în biserica catedrală.

Oh! cine din noi nu va deplânge astăḑi acésta perdere grea!

Caransebeş, în 5/17 Februariu, 1889.

Consistoriul eparchial.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Nocrich, în 4 Februariu, 1889. Domnule redactor! Indemnat de simţul patriotic şi pĕtruns de lovitura adênc intristătóre, pe care ni o a infipt până la inimă vestea despre neasteptata mórte a prinţului de corónă „Rudolf“, iubitul fiiu al bunului nostru împĕrat şi rege, me silesc a pune şi eu după putinţa bĕtrâneţelor câteva rênduri pe hârtie.

Îndată-ce am aflat despre tristul cas, mi-am ingrigit poporul întocmai în consonanţă cu purcederea confraţilor luterani, cari fac maioritatea oraşului, am lăsat la timpul seu a se trage şi în turnul bisericii nóstre clopotele o jumĕtate de óră, precum şi confraţii luterani au făcut, după care a doua ḑi făcênd serviţiu dumneḑeesc pentru sufletul neuitatului principe de corónă „Rudolf“. La fine prin o vorbire cătră popor am desfăşurat însuşirile cele nobile ale inaltului defunct, după cât au putut cuprinde puterile mele de sciinţă şi de cunoscinţă, folosindu-me prelângă altele şi de purtarea Alteţii Sale înaltului principe, manifestată cu ocasiunea vênătórelor de urşi pe la Gurghiu cu badea „Nichita“, plănuitoriul vênatului, la a cărui inmormêntare nu a pregetat Alteţa Sa a trimite solul seu, ca sĕ asiste la înmormêntarea aceluia; dovedind prin acésta o iubire mai pre sus de inchipuire.

Aceste însuşiri nobile de sciinţă şi de iubire a pĕtruns inimile ascultătorilor mei, vărsând lacrămi bărbaţi şi femei, întocmai ca la anul 1873, adecă la mórtea neuitatului archiepiscop Andreiu baron de Şaguna.

Presentând în urma tuturor acestora şi cercullariul Înaltprésânţiei Sale domnului nostru archiepiscop şi metropolit Miron, care din cause neprevĕḑute mi-a venit mai târḑiu, astăḑi după serviţiul divin am slugit şi parastasul pentru Alteţa Sa. Şi în urmă mai rostind câteva cuvinte am dat cetire istorisirei după fóia vieneză „N. W. Tageblatt“, scenei mişcătóre de inimi, ce s'a petrecut la inmormêntarea prinţului de corónă Rudolf, în care se ḑice: „Când carul funebral, care ducea rĕmăşiţele pământesci ale prinţului de corónă ajunse pe piaţa Lobkovitz, atunci cuprinse ca şi un fior mulţimea, care în profundă tăcere vedea apropiinduse imposantul şi tristul conduct. Deodată se sparse spalierul între doi soldaţi şi inaintea lor se aruncà în genunchi în momentul, când trecea carul funebru, un moşnég în imbrăcăminte ţĕrănéscă, al cărui suman alb se deosebia atât de mult de hainele negre de jale ale mulţimei, ce mergea pe lângă car.

Moşnégul îşi făcù cruce şi privia cu mânile ridicate după carul cu mortul până-ce nu l'a mai vĕḑut. Atunci îşi făcù incă odată cruce şi se sculà în picióre, luându-şi ér locul la spatele celor doi soldaţi, cari il lăsasĕ sĕ trécă ér inainte. Bĕtrânului ţĕran îi curgeau lacrămile. Din intêmplare se afla între privitori un domn, care recunoscù în moşneag şi pe portul lui un ţĕran român. La intrebarea acestui domn spuse bĕtrânul, că el vne din munţii Ardélului, unde a petrecut odată pe bunul fiu al impĕratului la vênătórea de urşi ca gonaciu. După vênătóre — ḑise moşnégul mai departe — mi-a dăruit bunul domn o sută de zloţi, şi ḑise cătră mine „Moşule ia acesti bani, dar rĕmâi acum binişor acasă: că tu esti prea bĕtrân, ca se te mai ostenesci ca gonaciu la urşi. La urma urmelor te va mânca odată ursul, pentru-că numai poţi fugí“. Şi acum în Joia trecută vine deodată fiul meu din Gurghiu acasă şi-mi spune lucru de inspăimêntat, că bunul fiu al impĕratului a murit. Veḑi dle, cum am auḑit eu asta am plâns, şi am plecat la Viena fără scirea muierii şi a fiului meu cu suta de zloţi ce mi-a dăruit drăgălaşul domn, am venit se vĕḑ îngropăciunea lui.“*)

Acésta istorisire tare plăcută ca şi manifestul bunului nostru impĕrat şi rege, pe care încă l'am publicat au stors de nou lacrămi din ochii ascultătorilor, intonând la urmă cu toţii: „Dumneḑeu sĕ erte pe reposatul prinţ de corónă „Rudolf“, ér pe bunul nostru împĕrat şi rege sĕ-l ţină Dumneḑeu încă mulţi ani impreună cu scumpa sa soţie regina nóstră spre a mai putea conduce in pace popórele sale.

G. Maier,
paroch gr. or.

Un echo,

la apelul dlui G. Moian, la cestiunea arḑĕtóre.

Motto: „Meseria e plug de aur.“

O intreprindere mai binefăcĕtóre, cu deosebire pentru poporul sătén, carele se ocupă mai numai cu economia de câmp, şi carele în timpul de érnă până acuma nu scia cu ce sĕ se ocupe, nu póte fi

---

*) Noi i ḑicem susnumitului ḑiariu: Si non e vero, e ben trovato. Red.

ca introducerea lucrului în scólă, unde se dă de timpuriu ocasiunea cea mai bună a se familiarisá copii cu pregătirea lucrurilor celor mai necesarii în viéţa de tóte ḑilele. Lucrul în scólă, va serví nu numai spre desvoltarea şi întărirea corpului, ci totdeodată va înlocuí jucăriile copiilor de până acum şi pe viitoriu va pregăti terenul şi pentru îmbrăţişarea altor meserii mai perfecţionate, şi cu timpul sperăm a ajunge şi noi cu lucrările mânilor nóstre, unde sunt astăḑi celelalte popóre mai înaintate în cultură şi în industrie.

Mai înainte curentul scientific nu permitea a propune în scólă, decât obiecte pentru luminarea minţii, unii pedagogi din timpul de faţă însĕ aflând defectul instrucţiunei de până acuma, a introdus şi locrul în scólă, nu numai ca mijloc spre desvoltarea şi claritatea elevului de scólă, ci şi spre câstigarea de dibăcie spre a se scí folosí de mânile sale la lucrările cele mai necesari pentru subsistenţă, ca părăsind scóla, în casul cel mai sinistru, sĕ-şi pótă câştiga pânea de tóte ḑilele prin lucrul mânilor sale, folosind totodată timpul cel pretios cu lucru folositoriu

Resultatele şi progresele făcute în direcţiunea acésta în statele cele mai înaintate în cultură şi in industrie au fost preste asteptare, splendide; dacă Germania, Francia, Anglia, Belgia, Italia şi Austro-Ungaria, cari atât în cultură, cât şi in industrie rivaliséză intre sine, se intereséză de industria populară, nu e nici o mirare, că chiar şi statele cele mai puţin inaintate în cultură şi în industrie încă a introdus deja lucrul de mână în scólă d. e. Rusia, Sêrbia; ce vom pute ḑice de noi?

După cât mi aduc aminte, bravul învĕţătoriu din S. Jude, dl Petru Grama, a fost cel dintâiu, carele dela anul 1884 incóce nu numai, că a introdus lucrul în scóla sa, ci a deschis şi cursuri, la cari deşi n'au participat mulţi învĕţători, din causa neajunsurilor şi necasurilor, totuşi au fost imbucurătóre!

Între elevii dlui P. Grama la cursul din anul 1886 paremi-se, sĕ numerau şi dnii George Moian şi Candid Muşlea învĕţători în Braşov. Acestia prin zelul, activitatea şi perseveranţa esemplară pe lângă desteritătile câştigate dela dl Grama, înmulţindu-şi cunoscinţele din ramul industriei de casă şi pe cale privată dela bărbaţi de specialitate au deschis cursuri sistematice cu tinerimea din Braşov in anii 1887, 1888, precum şi un curs public pentru instruirea învĕţătorilor în anul 1887, resultatele acestor cursuri au fost preste asteptare escelente.

Mica esposiţiune de obiecte lucrate la cursul învĕţătorilor din anul 1887, surprindea, într'un mod fórte impunătoriu. Dênşii într'un interval de 6—7 sĕptĕmâni au propus sistematice 1. împletitul cu papură; 2. impletitul scaunelor cu trestie; 3. impletitul cu nuele; 4. impletitul cu pae; 5. impletitul cu pĕr; 6. coloritul; 7. poleitul; 8. auritul obiectelor şi mobilelor şi al 9-lea albinăritul.

Inteleginţa română, jurnalistica şi toţi bărbaţii iubìtori de progres şi esprimau recunoscinţa faţă de domnii Moian şi Muşlea. Esposiţiunea din Craiova a industriaşilor din ţéră prin juriul seu pentru obiectele espuse de d-nii Moian şi Muşlea făcute de dênşii şi elevii dênşilor, esprimându şi nu numai recunoscinţa sa prin diplomă de onóre, li-a conferit ambilor dnii Moian şi Muşlea pentru progresele în industria de casă: *Medalia de aur.* O satisfacţiune morală bine meritată, — o recunoscinţă încurăgiatóre binecalculată.

Dl Moian insetat a-şi însuşí cât mai multe şi perfecte cunoscinţe în ramul acesta; în anul trecut în lunile Iuliu Novembre a participat la cursul industrial din Lipsca, şi în lunile următóre a cercetat scólele industriale din cele mai renumite oraşe ale Germaniei, a participat la congresul industriaşilor în München şi despre tóte cunoscinţele câstigate a edat un manual — Lucrul în scólă, — care merită tótă considerarea.

Ar fi un pĕcat neiertat, a nu ne interesá de sórtea poporului nostru,, şi a nu ne folosí de isvorul şi de subsistenţa în aceste ḑile pline de greutăţi, când avem în mijlocul nostru bărbaţi pregătiţi spre scopul acesta, şi resolvaţi a da tot posibilul succurs.

În împregiurările în cari trăim suntem destul de precar, tractaţi de strĕini şí cu destulă asprime, ér materialminte, scăpătaţi; trebue deci sĕ căutăm a folosí puterea nóstră spre tot ce e necesar şi folositor pentru cultivarea şi bunăstarea nóstră, ca pelângă activitate onestă, sĕ putem suportá greutătile timpului.

Poporul nostru, păstrătoriu, muncitoriu ca nici unul altul, moral, încă neînfiectat de alte defecte; din causa timpurilor vitrege, a rĕmas mai în urma altor popóre conlocuitóre.

Astăḑi, ca nici odată, este chemarea conducĕtorilor a îngrigí de sórtea poporului, ca poporul tot deuna sĕ scie folosí timpul cu lucru, şi ceea ce va lucrá sĕ lucre bine şi ostenéla sa se fie remunerată.

Folosind timpul cu lucruri bune, se va îmbunătăţí şi starea lui materială; lipsa şi neajunsurile se vor depărtá din casele nóstre, şi mulţămirea şi bunăstarea vor fi vestmintele de sĕrbătóre ale poporului nostru.

Avem din sinul poporului bărbaţi înzestraţi cu frumóse sciinţe şi cunoscinţe, preoţi, învĕţători şi alţi intelegenţi, sĕ punem dară cu toţi umĕr la umĕr şi sĕ lucrăm cu zel neobosit pentru luminarea şi bunăstarea poporului, ca fiesce care cu demnitate sĕ corĕspundă chemărei sale.

Sĕ procurăm poporului ocupaţiuni, ca prelângă munca onestă sĕ-şi pótă câştiga cele de lipsă*).

După cum este cunoscut din rapórtele jurnalistice dela sinodul arch. din Sibiiu din anul trecut, dl. Moian a şi asternut Venerabilului sinod un plan detailat despre industria poporală. Sinodul arch. l'a transpus Venerabilului consistoriu, ca acesta la procsima sesiune sinodală sĕ vină cu o propunere în merit, şi nici nu dubităm, că Venerabilul sinod în procsima sesiune va hotărí finalminte introducerea lucrului în scólă.

Spre a da un avênt şi mai puternic acestei cestiuni de aşa mare însemnătate, după a mea părere ar trebuí:

a) în tóte tractele ppresbiterale sĕ se înfiinţeze sub scutul Venerabilului consistoriu arch. reuniuni pentru industria populară însistând, ca toţi preoţii învĕţătorii, intelegenţii, şi alţi poporeni sĕ se facă membrii, dând tot succursul moral şi material;

b) ca în comunele, unde învĕţătoriul n'ar posede dibacia a propune lucrul în scólă, acolo cu spesele reuniunei sĕ se trimită în dumineci şi sĕrbători învĕţători ambulanţi;

c) ca tóte reuniunile sĕ insiste pentru formarea de cursuri speciali, pentru promovarea şi familiarisarea industriei de casă în popor;

d) la adunările generale a reuniunilor învĕţătorilor totdeuna sĕ se aranjeze câte o mică esposiţiune de obiecte lucrate de învĕţătorii cei mai deprinşi cu elevii lor în scólă;

e) ca Ven. consistoriu sĕ binevoéscă încă de timpuriu a proiectá statutele reuniunei industriale şi a le împărţí tuturor oficiilor protopresbiterale şi parochiale spre conformitate.

Nu me îndoesc, că fraţii preoţi şi învĕţători, cari deşí au destule greutăţi şi nĕcasuri a suportá, totuşi cunoscênd lipsele şi împregiurările, vor da posibilul ajutoriu, ca sĕ dovedim prin fapte, că ne interesăm de sórtea poporului nostru, şi merităm pe drept frumosul nume de conducĕtori.

În fine fie-mi permis a aminti, că după-cum sum informat, în sinodul procsim protopresbiteral din tractul Branului precum şi al Braşovului se va propune înfiinţarea reuniunei industriale, şi sper, că toţi p. t. membri ai sinódelor cu bucurie vor primí întruparea acestei idei salutare pentru viitoriul poporului nostru.

Prin voinţă — la putinţă,
Prin cercare — la dedare
Cu acestea bunăstare.

Iosif Comanescu,
paroch gr. or.

*) In fabrica de scaune a fraţilor Hornung din Codlea mai înainte cu 3—4 ani nu se afla nici un român. Astăḑi se află mai mulţi bărbaţi şi femei, cari îşi câstigă frumóse parale după ostenéla lor. Multe femei practiséză împletitul cu trestie la scaune, lustruitul, şi curăţitul scaunelor în casele lor, făcêndu-şi cele de lipsă şi în casă şi pelângă aceea câştigând pe ḑi şi câte 40—50 cr.

Varietăţi.

* **În memoria repăusatului présânţit episcop diecesan al Caransebeşului Ioan Popasu, Sâmbătă, în 11/23 a curentei, la 10 óre antemeridiane, se va celebrá în biserica parochială din cetatea Sibiiu, parastas solen.**

* Maj. Sa monarchul a iertat pe 115 condamnaţi de restul închisorii; la 11 condamnaţi li o a redus, ér la 69 li o a uşurat, iertându-le ḑilele de post.

* (Sciri personale). Archiducele Albrecht, inspectorul general al armatei a sosit în Budapesta, însoţit de colonelul Schönaich; totdeodată a venit ministrul de rĕsboiu F. Z. M. baron de Bauer şi şeful statului Maj. F. Z. M. baron de Beck.

* Princesa de corónă vĕduva Stefania dimpreună cu fica Sa Elisabeta a plecat din Viena la Miramare. Inainte de plecare a primit visitele membrilor casei imperiale. Dela mórtea archiducelui Rudolf n'a dat nici o audienţă oficială decât primariului Vienei, carele a dat espresiune bucuriei vienesilor, pentru-că archiducesa s'a hotărît a rĕmâné şi mai departe în Viena.

* (In amintirea episcopului Ioan Popasu.) Cetim în „Gazeta Transilvaniei": Din nou fâlfăe stégul negru la scólele centrale române, la bisericile române din Braşov şi la casina română. Sunt semnele de doliu pentru meritatul şi mult iubitul prelat, rĕposat în Caransebes. Aḑi diminéţă (Marţi 7 Februariu v.) s'a ţinut un serviţ bisericesc solemn în biserica Sf. Nicolae, la care a luat parte junimea studioasă împreună cu corpul profesoral. Serviciul dumneḑeesc a fost oficiat de părintele protopop I. Petric şi de parochul B. Baiulescu. Cântările au fost esecutate de corul condus de profes. N. Popovici. După terminarea liturghiei, păr. protopop cetí molitva de deslegare, éră corul întonă: „In veci pomenirea lui." Bradul Popasului, plantat cu ocasiunea jubileului de 50 de ani ai preoţiei rĕposatului încă este în doliu. Ca representanţi la înmormêntarea ilustrului rĕposat s'au trimis d nii: V Voina, I. Lenger şi G. Navrea.

* (Himen.) Dl Ioan Strĕvoiu cler. abs. şi învĕţ. în Zernest, îşi pa serba cununia cu dşóra Anastasia Coleş, Duminecă la 12/24 Februariu a. c. Felicitările nóstre.

* (Necrolog). Corpul didactic dela scólele medii greco orientale române din Braşov comunică trista scire despre perderea stimatului seu coleg **Iosif Fericean**, carele a încetat din viéţă la 5/17 Februariu după un serviciu prestat scólei cu zel şi devotament în curs de 26 de ani, în etate de 59 de ani.

Braşov, în 6/18 Februariu, 1889.

Fie i ţĕrina uşóră şi memoria eternă!

* (Generalul adjutant locot. mareş. campestru bar. de Pop.) Din Budapesta i se scrie ḑiariului „N. Fr. Presse" următórele: După un serviciu continuu de 8 ani ca general adj. şi ca conducĕtoriu al cancelariei imperiale F. M. L. baronul de Pop sufere în un mod ingrijitoriu de nervositate încă de vre-o câteva luni, din care causă şi petrece în Tirolul de sud. Esprimându-se însĕ medicii, că pentru restabilirea sănĕtăţii mai trebue sĕ petrécă acolo mult timp, dênsul a cerut ca sĕ fie demisionat din postul, ce-l ocupă şi sĕ capete concediu pe un an de ḑile. Dacă se va întêmpla în adevĕr una ca acésta, continuă numita fóie, atunci armata sufere o perdere ireparabilă în mult iubitul şi capacitatul general, carele s'a distins prin cele mai înalte însuşíri şi al cărui caracter póte fi tuturor model.

* Căsătoria mostenitoriului do tron rusesc cu princesa Alix de Hessa e aspru combătută de unele foi germane şi anume din motiv confesional. „Kreutz Ztg." scrie: Încredinţarea nu e încă perfectă şi depeşile respective intenţionéză numai a provocá sensaţiuni în opinia publică protestantă din Germania. Când s'ar adeverí aceste sciri, ar fi acésta o lovitură contra bisericei evangelice şi a onórei germane. Nici când nu s'a întêmplat ca o princesă ortodocsă ori catolică sĕ-şi schimbe credinţa pentru o corónă, numai sĕrmana biserică evangelică sĕ fie silită a suferí aşa ceva într'un timp, când Rusia caută sĕ nimicéscă credinţa evangelică!?

Mulţămită publică.

Pentru participarea cea numĕrósă şi spendarea multelor cununi, puse pe sicriu. la înmormêntarea scumpei mele soţii, **Iosefina**, celebrată în 6/18 Februariu a. c, aduc prin acésta sincera mea mulţămire tuturor amicilor şi cunoscuţilor, atât p. t. Domnilor şi Dómnelor respective.

Servéscă acésta tot de odată spre sciinţă tuturor amicilor şi cunoscuţilor afară de Sibiiu, cu deosebire acelora, cari în seminariul Andreian, unde defuncta pe timpul acela, purtase mai mulţi ani economia casnică, o numiau „mama nóstră".

Sibiiu, 8/20 Februariu, 1889.

Constantin Stezar,
căpitan c. r. în pensiune.

Rectificare.

In articolul nostru prim din Nr. trecut 14, dedicat reposatului episcop **Ioan Popasu**, ocure numele „Ioan Moga" ca al episcopului de pe timpul, când fericitul *Popasu* şi a început cariera bisericéscă în Braşov. Fie care cetitoriu va fi aflat numai decât, că acolo în loc de „Ioan" trebuiá sĕ se pună „Vasilie"; cu tóte acestea mulţămim preaonoratului protoereu I....., care grăbí cu multă bunăvoinţă a ne face atenţi la acésta „greşélă do péná", pre carea noi de asemene grăbim a o rectificá. Red.

Loterie.

Mercuri în 20 Februariu, 1889.

Brünn: **37 77 34 9 44**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 58½	9.57
100 marce nemţesci	59.27½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	121.25	121.35

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḍiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.‘ — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cu vêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 4—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 16. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Februariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sambata.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Februariu.

Grelele impregiurări, între cari trăim, sunt vina la locul prim, că instituțiunile constituționale nu se pot desvoltá în mod natural și normal, și acésta se póte aplicá atât în viața statului, cât și în viața bisericéscă.

Trăim intre impregiurări de tot grele, și la greutatea lor se mai adaugă și o stare anormală a lucrurilor, atât în viața statului, cât și în cea bisericéscă. Și aceste impregiurări pretutindenea se valoréză, pretutindenea lasă după sine urmele lor, pe cari omul pricepetoriu din depărtare le cunósce.

La locul acesta nu reflectăm la situațiunea politică, care de astădată nu ne preocupă, reflectăm însĕ la multele greutăți interne ale nóstre, pre cari noi le scim mai bine, căci noi ne isbim ḑi de ḑi de ele, și de multe-ori nu scim ce cale sĕ apucăm, ca din rĕu sĕ nu ajungem în și mai mare rĕu.

Frumósa constituțiune a bisericei nóstre încă nu a ajuns sĕ se prefacă în sânge și carne la poporul nostru. Nu a ajuns încă la gradul acela si·nódele parochiale, ca ele sĕ se scie validita în spiritul statutului organic, și dacă sinódele parochiale nu sunt încă fortăréța cea neatăcabilă în biserica nóstră, nici sinódele protopresbiterale nu sunt la înălțimea misiunei lor, căci noi nu ne putem închipuí o activitate intensivă a sinódelor protopresbiterale fără a fi ajuns sinódele parochiale la cunoscința chemărei lor în parochie.

Proporțiunea trebue sĕ fie dréptă între aceste doue organisme în constituțiunea nóstră bisericéscă, progresele arĕtate în parochie trebue sĕ fie pe aceeași tréptă și în protopresbiterate.

Durere, până acuma lucrul nu se arată așa, în acésta privință sinódele protopresbiterale nu au făcut progresul puțin de tot arĕtat în sinódele parochiale.

Noi scim apreția cu tótă seriositatea greutățile de tot soiul. Una nu o putem ertá însĕ nimenui, și acésta este lipsa de bunăvoință, care s'a manifestat până acuma la neținerea sinódelor protopresbiterale și la puțina lor activitate. Și în cele mai multe casuri lipsa de bunăvoință este causa puținelor resultate de până acuma.

Sunt nu e vorbă și casuri de acelea, unde protopresbiterul respectiv, îngreunat de povara anilor și legat de casă prin cas de grea bólă n'a putut întrupá în sânge și carne instituțiunea cu sinódele protopresbiterale, aceste însĕ sunt puține, și rĕului se póte încă ajutá.

In cele mai multe casuri însĕ putința nu a fost causa, că sinódele protopresbiterale nu s'au ținut și nu au desvoltat activitatea cerută, căci noi avem casuri concrete, că esistă comune, cari de ḑeci de ani nu au vĕḑut pe șeful tractului, sunt comune, în cari de ḑeci de ani nu s'au ținut în regulă sinóde parochiale, nu alegerea comitetului parochial, a epitropiei parochiale în sensul statutului organic, sunt comune, în cari protopresbiterul de ḑeci de ani nu a eșit la fața locului pentru statorirea salariului de învĕțătoriu, ameliorarea emolumentelor preotului, pentru regularea constituirei organelor din parochie în sensul statutului organic, pentru revisiunea socotelelor bisericesci, pentru susținerea sufletului în poporul amărit și asuprit până la desperare.

Intre asemenea împregiurări nu e mirare, că statutul organic nu a făcut încă nici primele începuturi, nu e mirare, dacă ómenii încă nu au venit la consciința de sine ca corporațiune în sinul parochiei, inzestrată cu drepturi și datorințe, dela împlinirea cărora atêrnă binele bisericei.

Mergem și mai departe.

In viața de tóte ḑilele obvin și casuri, că ofi ciul protopresbiteral delătură normativele congresuale și sinodale, și susține obiceiurile vechi, pactând cu ómeni și făcênd contracte la instituirile de învĕțători, la sistemisarea dotațiunei lor, abandonéză caracterul confesional al scólei, pune învĕțători de altă confesiune, și dacă acestea le am observá nu la ómeni, cari voesc sĕ se cualifice prin asemenea activitate la oficiul de protopresbiter, îngrigirea nóstră nu ar fi atât de îngrigitóre.

Asemenea neajunsuri sunt curat interne, provin dela noi, și dela noi atêrnă, ca ele sĕ fie delăturate cu o di mai nainte în interesul desvoltărei normale a instituțiunilor nóstre bisericesci.

Sĕ avem curagiul de a ne mărturisí pĕcatele, căci fără recunóscere și adevĕrată, sinceră mărturisire nu póte fi îndreptare.

Despre alte neajunsuri cu altă ocasiune.

Revista politică.

Scirile, că întreg personalul politic și diplomatic austro-ungar din capitala monarchiei a venit la Budapesta se aduc în legătură și cu proiectul de lege militariu, ce se desbate în dieta ungară.

In acésta legătură se aduce și visita lungă, ce o a avut conducĕtoriul opositiunei maghiare, Appony, la Maj. Sa.

Demonstrațiunile politice de stradă, deși precum se spune s'a păḑit cea mai bună ordine, totuși se vede, că a provocat mare consternațiune în inima monarchului, care și așa este destul de amărită.

După ło telegramă din Budapesta, monarchul ar fi hotărît, ca sĕ părăséscă capitala Ungariei, în cas când din nou s'ar mai înscená astfeliu de demonstrațiuni.

Conducĕtorii demonstrațiunilor însĕ par a nu șovăí de loc din ținuta lor și vor sĕ strĕmute terenul demonstrațiunilor și în locurile mai principale ale țĕrei.

Numai așa se póte esplica și faptul, că în congregațiunea comitatensă a Pojonului s'a hotărît cu o maioritate covêrșitóre, ca sĕ se demonstreze contra proiectului de lege militariu.

Vorbirea fulminantă, ce o a ținut contele Zichy, fost ministru, a fost lucru zadarnic de a puté abate pe membrii congregațiunei din hotărîrea lor, căci la propunerea preotului Kisfaludy d'a se respinge proiectul, au votat 116 contra 43 aderenți ai contelui Zichy.

Presidentul republicei francese voia sĕ aibă un ministeriu al așa numitei concentrațiuni republicane, și pentru aceea a și chemat pe Méline, care e stimat de tóte partidele și care a fost ales aprópe în unanimitate de președinte al camerei, ca sĕ formeze noua combinațiune ministerială.

Și ca sĕ nu apară că ministeriul lui ar fi un inimic inversunat al celuilalt, ci numai ca un ministeriu de transiție, Méline s'ar fi mulțămit cu portofoliul ministeriului de agricultură.

Insĕ bărbații s'au convins, că acésta în adevĕr numai la părere s'ar puté accentuá, deóre-ce Méline a chemat în ministeriu pe Rouvier și i-a imbiat chiar postul de ministru de interne.

Prin acésta s'a tradat tot lucrul, căci ministeriul, ce era sĕ se formeze, era privit de un ministeriu oportunistic și astfeliu nu trebue sĕ ne prindă mirarea, că asupra lui au năpădit nu numai foile radicale, dar chiar și ale opositiunei moderate.

Foile radicale ḑiceau, că ar fi un „ministeriu Ferry fără Ferry" și organul lui Clémenceau nu i prorocea nici o activitate, căci durata lui era mărginită la vr'o câteva ḑile; ér „Journal des Debats" scrie, că prin combinațiunea Méline-Rouvier s'ar continuá numai politica dela 1881—1885, o politică, ce insuflă neîncredere și nemulțămire.

In fața acestei situațiuni însu-și președintele republicei, Carnot, pare a nu scí ce cale sĕ mai apuce. Deocamdată voesce a observa atitudinea camerei și în special a stângei. Se vorbesce de o

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul metropolitului Șuluțiu cătră Emanuil Gozsdu la scrisoarea publicată mai sus in causa românilor din Ardeal.

(Urmare)

Atâta cu durere aflăm — și aceasta cu inima deschisă trebue sĕ o mărturisim, cum-că deși sunt postulatele națiunei române din Transilvania — și bine sĕ fiu înțeles, că din Transilvania, unde românii pe lângă maghiari, și pe lângă toate celelalte națiuni la olaltă computate cu numĕrul stăm ca 3 la 1 — prea drepte, și națiunea noastră cu toată sinceritatea se apropie, și vrea a încheia cu nobila națiune maghiară pentru toată vecia o adevĕrată amiciție și statornică frățietate, totuși împrumutata aceeași frățească aplecare a maghiarilor nostri din Transilvania, numai în frase, și în vorbe frumoase, da goale, însĕ nici în foile lor celea periodice a patriei precum e „Kolozsvári Közlöny"-ul, nici în organisarea dicasteriurilor, sau a comitatelor în faptă nu o aflăm, ci din contră, când ei și pe la dicasteriuri, și pe la comitate, așeadă individue de partea noastră, sau nu în cuviinciosul și proporționatul numĕr, sau de același feliu, în cari nu națiunea română, ci numai maghiarii au încrederea, se fac frații nostri maghiari transilvani înaintea românilor foarte tare suspicioși, cum-că ei n'au cuget curat de a se înfrăți cu românii, numai cu paguba cea mai grea a naționalității noastre române, și subordinarea intereselor ei, intereselor supremației egoistice a naționalității lor, și de aceea românii nu le pot crede, că au cuget curat cătră dênșii, pentru-că vĕḑ, că și în foile sale celea periodice maghiare din Transilvania, și și din Ungaria nu primesc, și nu dau la lumină și la cunoscința publicului maghiar dorirele și postulatele națiunei române, cari se cuprind in cuvêntările și scrisorile bărbaților acelora, în cari națiunea are deplină încredere, ci ei primesc și publică numai scrisorile și articulii renegaților, cari înaintea românilor sunt în mare discredit, și cari miserabil lingușindu-se maghiarilor, ca sĕ dobêndească deregătorii — precum și dobêndesc — vênd și jertfesc în propriul seu interes, cuviincioasele interese a națiunei noastre, și prin aceea amăgesc, înșală și duc în rĕtăcire și opiniunea publică a națiunei maghiare, și o fac, ca statornicesce până în ḑiua de astădi, sĕ ignoreze voia, adevĕratele dureri, și postulatele celea cuviincioase a națiunei noastre române, și sĕ socotească, că numai o reacțiune și fracțiune mică a națiunei noastre nu ar accepta legile și uniunea din 1848; din care ignoranță și rĕtăcire, fără îndoeală națiunea maghiară se vrea deștepta, dacă minteni după conferințele regnicolare din Alba-Iulia, cuvêntările bărbaților de partea națiunei române, la acelea-și conferințe regnicolare chemați, gazetele maghiare per extensum le vrea lua în coloanele sale, și le vrea publica, și nu le vrea contemna, și ignora, precum au făcut.

Illustrissime Doamne! poți cu siguritate și în Casa magnaților, și în Casa deputaților dietei Ungariei tuturor spune, că din asemenea fapte, și din mai sus arĕtatele cause; românii din Ardeal nutresc o neîncredere mare în toate vorbele și apromisiunile celea splendide a fraților sei maghiari din Ardeal, pentru-că acelea cu faptele lor nici într'o consonanță nu stau, și numai una speranță le mai remâne, ca nobila națiune maghiară din Ungaria, — care cum credem, din egoismul fraților sei maghiari din Ardeal, nici o parte nu voiesc a lua — va îndrepta — lucrurile, și respectând dreptele postulate a națiunei noastre din Transilvania, va da impuls și îndreptariu și maghiarilor din Transilvania.

(Va urma.)

convocare a ilustrelelor partide din stânga pentru consfătuiri spre a se pune cât mai îngrabă capĕt crisei ministeriale.

Aḑi intră din nou în activitate parlamentul engles. Şedinţele promit a fi furtunóse, căci se vor îndreptá interpelaţiunile politice ale lui Parnel asupra politicei greşite a lui Balfour. Oposiţiunea are de cuget a se uní cu conservatorii regimului pentru a susţine lupta mai cu succes.

---

†

Présânţia Sa, episcopul

IOAN POPASU,

1808—1889.

Publicăm în cele următóre circularul consistoriului eparchial din Caransebeş, emis din incidentul reposării Présânţiei Sale episopului *Ioan Popasu*, precum şi programa înmormêntărei.

Nr. 97. B ex. 1889.

Pré On. Părinţi Protopresbiteri şi Administratori protopresbiterali, Onorată Preoţime eparchială, iubit popor credincios al diecesei gr. or. române a Caransebeşului.

Biserica şi naţiunea română, în deosebí diecesa nóstră de Dumneḑeu scutită a îndurat o grea perdere. — Bunul şi pré iubitul ei archipăstoriu

IOAN POPASU

nu se mai află între cei vii.

Un morb scurt, dar fórte acut, a tăiat firul unei vieţi pline de fapte măreţe aḑi diminéţă la 2 óre în al 81-lea an al vêrstei, după o lucrare de peste 50 de ani la altariul bisericei şi al naţiunei, în al 24-lea an al conducerii pré blânde de archiereu. Cine va puté sĕ descrie în tóte amănuntele meritele acestui bărbat, carele ne fu trimis de provedinţa dumneḑeéscă ca un mêntuitoriu? Cine va puté sĕ descrie câtă bărbăţie, câtă abnegaţiune a trebuit sĕ aibă acest bărbat al provedinţii, când la ocuparea scaunului episcopesc n'a găsit decât numai neşte ruini? Cine va puté sĕ enumere faptele lui sĕvêrşite pe terenul cultural, naţional şi bisericesc? El a fost Mesia poporului românesc din diecesa acésta, care fusese apăsat, asuprit din multe părţi. *El a fost păstoriul cel bun, carele îşi pune sufletul seu pentru oile sale.* — El a căutat sĕ adune turma cea împrăştiată de vitregimea timpurilor.

Dar neobosit, cum era, a căutat s'o asigure şi pentru viitoriu prin diferite mĕsuri, ce mintea sa înaltă, inima sa nobilă, esperinţa sa fórte bogată i le dedea la îndemână.

Şi când prébunul Dumneḑeu l'a luat din mijlocul nostru, noi nu putem sĕ uităm pe acela, carele cu drept cuvênt a putut ḑice despre sine: *luptă bună m'am luptat, cursul am sfêrşit, credinţa am păstrat şi acum astept cununa dreptăţii, care mi-o va da Domnul judecătoriul cel drept!* (*II Tim. 4. 7. 8*).

Aceste ne impun noue celor ce am gustat ḑimp îndelungat din fructele bunătăţii prévrednicului şi bunului Archiereu şi Părinte, ca cu aceeaşi iubire, cu care ne-a iubit el, sĕ-l iubim şi noi; veniţi cu toţii sĕ deplângem mórtea acestui rar bărbat. Sĕ-i arĕtăm din apropiere şi din depărtare, că scumpă ne-a fost viaţa lui şi că mult am fi dorit sĕ-l avem încă în mijlocul nostru.

De aceea consistoriul eparchial spre a-şi arĕtá ădênca durere pentru perderea acestui scump tesaur al bisericei şi naţiunei române ordinéză:

1. În tóte bisericile din diecesă sĕ se tragă clopotele 9 ḑile dela primirea acestui circulariu şi adecă de 3 ori pe fie-care ḑi;

2. Pe bisericile si edificiile scólelor nóstre sĕ se pună stég negru.

3. In tóte bisericile sĕ se sĕvêrşéscă Duminecă în 12/24 Faur a. c. parastas pentru odihna adormitului întru Domnul, la care parastas după tragerea clopotelor va asistá clerul şi poporul credincios;

4. Parastasul acesta sĕ se repeţéscă în ḑiua, când va fi un an dela reposarea venerabilului adormit adecă în 5/17 Faur, 1890;

5. Până la întregirea conform Statutului organic a vĕduvitei catedre episcopesci se vor ceti la tóte ss. liturgii ecteniile morţilor: *„pentru odihna sufletului reposatului servului lui Dumneḑeu archiereului nostru Ioan“*, ĕră scaunul archieresc sĕ se ţie în întreg acel rĕstimp acoperit cu vĕl negru;

6. In locul Archiereului nostru în ecteniile pentru cei vii se va pomení: *Înalt Prea Sânţia Sa metropolitul Miron.*

Astfeliu On. preoţime, şi iubit popor! sĕ sĕrbaţi aducerea aminte a acestui mare archiereu rugând pe Domnul: ca *„sĕ aşeze sufletul lui în loc de odihnă, în loc de verdéţă, de unde a fugit tótă scârba, întristarea şi suspinarea“*, ĕră pe noi sĕ ne lumineze, întăréscă şi în viitoriu cu darul seu cel préînalt.

Totodată sĕ aduce la cunoscinţa onoratei preoţimi şi a credinciosului popor, că consistoriul eparchial în puterea dispoşiţiunilor statutului organic §§ 98, 118 alinea 2-a a luat cârma diecesei şi va conduce afacerile bisericesci, scolastice şi fundaţionale sub presidiul asesorului ordinar consistorial mai bĕtrân din senatul bisericesc Filaret Musta, protosinghel episcopesc, care va subscrie tóte actele consistoriale; drept aceea tóte hârtiile oficiale şi private au a se îndreptá cătră consistoriu şi presidiu.

Caransebeş, din şedinţa plenară a consistoriului eparchial, ţinută la 5 Faur, 1889.

Consistoriul eparchial
Filaret Musta m. p.,
preşedintele consistoriului.

Programa

înmormêntării Présânţiei Sale a Domnului episcop Ioan Popasu în ḑiua de 7 Februariu 1889 st. v.

1. Preşedintele consistoriului însoţit de membrii consistoriali întîmpină la gară pe Présânţia Sa domnul episcop al Aradului la sosirea trenului de diminéţă şi îl conduce la reşedinţă, unde se vor începe ceremoniile funebrale înainte de 9 óre a. m. în sunetul clopotelor.

2. La 9 óre a. m. conductul funebral va plecá dela reşedinţa episcopéscă înaintând până la biserica catedrală, făcênd trei stări: 1) La crucea mare din piaţa principală; 2) La institutul teologic-pedagogic; 3) La crucea din strada bisericii.

3. Ordinea conductului funebral:

a) Conductul îl deschide tinerimea dela scólele elementare din loc (fetele apoi copii), formând cu membrii societăţii pompierilor din Caransebeş două rênduri paralele (şpalir) în frunte cu crucea mare şi praprorii. Pompierii vor purtá făcliile.

b) Corpul purtătorilor de cununi designaţi de cătră tinerimea institutelor, ori de cătră corporaţiuni pentru purtarea cununelor.

c) Copii în strihare cu sfeşnice, ripiḑi, cruce şi prapor.

d) Cântăreţii: Tinerimea institutului pedagogic şi teologic urmată de corul societăţii române de cântări şi musică din Caransebeş.

e) Preoţii afară de funcţiune cu insignii de doliu.

f) Pontificantele precedat de diacon şi preoţii funcţionători, îmbrăcaţi în ornate bisericesci.

g) După preoţimea funcţionătóre urmédă sicriul purtat de opt preoţi îmbrăcaţi în ornatele bisericesci. Inaintea sicriului trei preoţi purtând crucea defunctului, mitra, cârja, encolpionul. Alăturea cu preoţii funcţionători şi cu sicriul se postéză în şpalir cei ce pórtă maşalele şi făcliile.

h) După sicriu urméză rudeniile, membri consistoriului şi ai sinodului eparchial.

i) Delegaţii dieceselor sorori.

l) Representanţii autorităţilor civile şi militare.

m) Deputaţiunile protopresbiteratelor şi ale comunelor bisericesci, alte corporaţiuni şi poporul.

4. După depunerea sicriului în biserica catedrală, se va celebrá sânta liturgie.

5. La 2 óre d. a. se va face serviciul înmormêntării în biserica catedrală.

6. Sicriul se va transportá apoi cu conductul în ordinea de mai nainte până la biserica sântului Ioan din cimiteriu (1 stare la cruce).

7. După serviciul aşeḑării în mormênt se va depune sicriul în mormêntul provisoriu săpat în mijlocul bisericii.

Caransebeş, în 6 Februariu, 1889.

Consistoriul eparchial.

La cestiunea lucrului de mână.

„Technologia nu trebuesce privită numai din punctul de vedere a interesului material.“ *Herbart.*

I.

Impulsul puternic, dat de unii învĕţători zeloşi ai poporului nostru, cu scop de a înduplecá societatea românéscă ca sĕ-şi dea concursul seu binevoitoriu, în interesul unei cultivări complete a tinerei generaţiuni, merită o deosebită consideraţiune a tuturor factorilor nostri culturali-sociali. Faţă de cestiunile, cari privesc educaţiunea şi instrucţiunea, nu-i este permis nici unui laic, ca sĕ arete nici chiar neinteresare decum un indeferentism vĕdit, deóre-ce atari cestiuni trag mult în cumpĕna progresului nostru cultural.

Ai pus educaţiunea unui popor pe base solide şi sănĕtóse, cu acésta i-ai dat înlesnirile cele mai posibile de a inaintá acolo, încătr'o îl duc aspiraţiunile şi aptitudinele sale firesci. N'ai făcut-o acésta, atunci l'ai lipsit de prima condiţiune a unui adevĕrat progres, atunci înzadar te sbuciumi ca sĕ-l ridici pe teren economic, comercial, industrial, chiar scientific s'au pe terenul artelor. Nu incape indoélă, că sciinţele şi artele pot înfluinţá în mod fórte binefăcĕtoriu educaţiunea, atât a unui individ cât şi a unui popor, întocmai după cum acele pot sĕ producă şi contrariul dela acésta.

Cu tóte că educaţiunea este condiţionată de mai mulţi factori, totuşi eu nu a-şi puté sĕ nu pun scóla în rêndul celor dintâiu şi nu mai puţin instrucţiunea din scólă, căreia nu-i este permis sĕ se mărginéscă în a umplé numai magasinul spiritual, fără a căutá totodată ca în acela sĕ se aducă ordine, sistemisare, sĕ fie pus fie care nutremênt spiritual la locul seu, aşa încât posesorul aceluia sĕ-l aibă la dispoşiţie, ori de câte ori va cere trebuinţa. Când o ai făcut acésta şi n'ai perdut din vedere nici calitatea nutremêntului, nici ordinarea lui după raportul de coordinaţiune şi subordinaţiune, atunci sĕ scí, că ai pus posesorul acestuia pre o cale drépta, cu alte cuvinte, poţi avé liniscea, că i-ai pus o bună basă educativă.

S'ar părĕ comparaţiunea acésta prea cutesată, dar în faptă lucrul cam aşa ni-l putem inchipuí atunci, când instrucţiunea este condusă după un spirit metodic-psichologic.

Constat deci şi ací importanţa învĕţământului în educaţiune, şi nu pot sĕ fiu aplicat a căutá scuse pentru vre-un indiferentism faţă de acesta, ori şi din care parte ar vení el. Şi fiind-că este vorbă de a întregí planul de învĕţământ, cu un nou obiect de învĕţământ, se cuvine sĕ dăm puţintică atenţiune acestei noue idei, carea tocmai acuma planéză pre suprafaţa gândirilor nóstre. Nu dóră pentru că idea acésta ar fi numai de eri alaltăeri, meritá epitetul de nouă, ci pentru aceea, fiind-că ea abia acuma începe sĕ captiveze tot mai multe spirite şi sĕ-şi facă drum pentru intrarea sa în viaţă. Bine scim noi cu toţii, că deja de mult se tot ventiléză întroducerea „industriei de casă“ (?) în scólele nóstre poporale şi cu ocasiuni private, şi în public atât în scris cât şi cu cuvêntul. Chiar sinodul nostru archidiecesan s'a ocupat în mai multe rênduri de cestiunea acésta şi domnul profesor seminarial Dr. Barcian ni-a dat într'o broşură*) o idee clară asupra scopului acestui obiect nou, punêndu ne în posiţie de a cunósce situaţiunea lui în timpul present şi trecut la diferite popóre presente şi trecute.

S'a desbătut şi rĕsbătut asupra obiectului din cestiune şi lucrul tot a rĕmas baltă.

Atunci a fost pornit impulsul dela centru cătră periferie, acum s'a prefăcut miscarea centrifugală în o mişcare centripetală. În fruntea acestei mişcări s'au pus dl învĕţătoriu Moian şi consoţii, cari atât teoretice, cât şi practice au cercat sĕ documenteze necesitatea lucrului de mână pentru scólă. Ba peutru a avé o basă solidă susnumitul domn a cercetat şi cursul de lucru de mână din Lipsca, care se ţine în tótă vara, şi acum păşesce cu tótă energia pentru înfiinţarea unei „reuniuni“ de natura celei din Germania, ca cu ajutoriul acesteia sĕ punem odată în practică idea, carea, de atâta timp ne muncesce.

Mi se pare însĕ, că şi acuma se bate tóca la urechia surdului, mi se pare, că încă tot mai viéză apatia cea veche faţă cu acésta cestiune. Aşi dorí sĕ remân un profet mincinos, dar tare me tem de contrariul.

Fi-va sau nu va fi apelul dlui Moian incoronat de succes, un lucru este însĕ mai pe sus de tótă indoéla: idea nu va murí si deşí se va ascunde sub spusa ocupaţiunilor ḑilnice, ea va apăré érăşi şi va incercá sĕ se validiteze în şirul celoralalte idei, de care e dominată gândirea poporului nostru. Ce sĕ i faci, aşa este sórtea unor idei, ca sĕ le trebuéscă mult timp şi multă ostenélă până ce apucă sĕ domineze consciinţa unui popor, unei naţiuni. Cu câte nu s'a intêmplat astfeliu pe tóte terenele vieţii; prin câte peripeţii n'au trecut ele; câte nuanţe de luptă, nu ne presintă ele în desvoltarea lor istorică şi în urma urmelor, dacă în ele au fost incorporat adevĕrul, au trebuit totuşi, ca sĕ şi facă drum prin spini şi polomidă, până la o cale netedă şi óblă.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul a presidiat în Budapesta o conferinţă, la care a luat parte tóte căpeteniile militare, chemate anume spre acest scop. Resultatele conferinţii sunt încă necunoscute.

* Parastas pentru archiducele Rudolf Din Alba-Iulia ni se scrie: Marţi în 24 Ianuariu a. c. s'a celebrat în biserica gr. or. din Alba Iulia (maieri) sf. liturghie pentru odichna sufletului înaltului decedat principe de coróná Rudolf, ér Sâmbătă în 28 Ianuariu liturghie şi parastas, la care a asistat Ilustritatea sa Francisc Novac cons. reg. primariul oraşului; P. O. D. Iosif Rosca, căpitan al oraşului, dimpreună cu toţi oficianţii dela magistrat, mai mulţi oficeri, precum şi un public numĕros. Cu deosebire Ilustritatea sa Francisc Novac a rĕmas încântat de frumseţă ritului nostru şi de ţinuta démnă a tinerului nostru preot Florian Rusan.

— Din Mărişel primim următórea corespondenţă: În biserica nóstră de aici încă s'a ţinut parastas, pentru Alteţa Sa decedatul prinţ de coróná Rudolf. După finirea serviţiului prescris la parastase, parochul local Alesandru Sava, după-ce în un stil popular descrie pe scurt viaţa decedatului prinţ, prin o vorbire pĕtrunḑĕtóre descrie catastrofa întêmplată în 18 Ianuariu călind. vechiu la Meierling, care vorbire, a stors lacrămi din ochii

*) Lucrul de mână în scólele de băeţi şi în institutul pedagogic de Dr. D. P. Barcian, Sibiiu, 1885.

celor de faţă, ér la finea vorbirei, luând cercularíul Escel. Sale Înalt Présânţ archiepiscop Miron Romanul îndreptat către popor în causa acésta, şi conform recomăndării ce Inalt Présfinţia Sa o face, de a se face colecte întru memoria înaltului decedat, rógă pe cei de faţă ca cu ocasiunea acésta, se dea spre acest scop, fiesce care pe cum îi dă mâna, pentru a se puté înfiinţa un fond, cu menirea de a se cumpĕrá cu vremea cărţi şi alte recuisite de învĕţământ pe sama copiilor mai lipsiţi.

Cu care ocasiune séu şi adunat o sumuliţă de bani, avênd a se mai continuá colectele până în 22 Februariu. Parastasul servit sau împărţit, apoi în mici bucăţi între popor, cu care ocasiune fiesce care rostea cuvintele, „D ḑeu sĕ l ierte.“

Ioan Ghicu,
învĕţătoriu gr. or.

— Din Órda de jos de asemenea ni se scrie, că zelosul nostru preot Laurenţiu Cutean, îndată ce a primit cercularíul Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a convocat comitetul parochial, care a decis ca sĕ tragă clopotele de 3 ori pe ḑi, sĕ se arboreze stindardul negru în turnul bisericii, parochienii sĕ fie avisaţi prin membrii comitetului despre ţinerea liturghiei şi a parastasului, ce în sensul cercularíului s'a ţinut pentru odichna sufletului înaltului decedat, cu mare solemnitate, cetindu-se şi cercularíul Escel. Sale. În fine s'a decis a se face colectă pentru fondul menit pentru ajutorarea copiilor sĕraci, înfiinţat din durerosul incident prin Escel. Sa. Mult póte face un preot zelos şi într'o comună mică şi sĕracă!

* (*§ 14*). După o lungă şi grea luptă, ce o a susţinut partidul liberal faţă cu opositiunea, mult discutatul § *14* s'a primit precum l'a modificat dl ministru Tisza, cu o maioritate covêrşitóre.

* Poetul Michail Eminescu, precum scriu foile din România érăşi sufere de morbu-i cunoscut. Bóla distinsului poet s'a agravat într'un mod fórte îngrigitoriu, încât sunt puţine speranţe de a se mai reinsănătoşá. Deocamdată a fost internat în casa de sănĕtate publică a doctorului Şuţu.

* (Părerea contelui Iuliu Andrássy despre demonstraţiuni.) Corespondentul vienes al ḑiariului „Temps“, carele a fost în Budapesta, în o convorbire cu contele Andrássy despre demonstraţiunea cea mare, ḑice, că contele s'a esprimat aşa: Astfeliu de demonstraţiuni se potrivesc de tot puţin cu datinile şi caracterul ungurilor şi provócă de cele mai multe ori delicte. El nu credea, că din demonstraţiunile de Duminecă va eşí ceva lucru serios şi observà, rîḑênd, că pe când era ministru president, şi a fost tractat cu o demonstraţiune, a dat ordin, ca tóte pompele de apă sĕ stea gata pregătite şi la îndemână, ca sĕ se aplice mulţimei un duş bun. Mai bine cu apă, decât cu foc; o împroşcătură de apă împrăscie deodată mulţimea; nu se varsă nici un sânge şi cei mai mari sberători se retrag udaţi şi rîḑênd. In privinţa agitaţiunei pentru armată a ḑis: Unui om gros îi trebuesce un cal ţapăn, dar nu doi slabi, ca sĕ pótă călărí, tot astfeliu un imperiu mare ca Austro Ungaria are lipsă de o singură armată puternică!

* Cetim în „Tel. Rom.“ din Bucuresci: D. Dr. Assaky a început cursurile sale. Eruditul om de sciinţă, sciind bine că intriganţii ignoranţi şi invidioşi nu s'au potolit şi nu au desarmat faţă cu junimea studiósă, care a apĕrat tenace progresul facultăţii nóstre de medicină, a declarat studenţilor, că remâne în ţĕră, însĕ cu condiţie ca corpurile legiuitóre sĕ facă dreptate, satisfăcênd cererile legitime, ce i s'au pus.

* (Tinerimea ardeléná.) Telegrama, ce o au adresat universitarii din Cluş lui Kossuth e de următoriul cuprins: Tinerimea *Ardélului* totdeuna s'a rugat pentru tine şi tu te rogi pentru *patria nóstră maghiară!* Pentru drepturile nóstre vom luptá până la cel din urmă; patria va *trăí* cât timp veghezi tu asupra ei. -- E de notat, că acésta tinerime, nu vrea sĕ aibă nimic comun cu cea din Budapesta. Ea este a *Ardélului!*

* (Biblioteca regelui Mateiu Corvin.) In Constantinopol s'a deschis biblioteca regelui Mateiu Corvin, care a fost luată de turci, când au ocupat cetatea Buda. Pentru prima dată s'a deschis acest tesaur istoric şi s'a conces europenilor a o cercetá. Nu mai încape îndoélă, că în ea se vor aflá multe acte referitóre la români.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Catră femeile române!

Din însărcinarea onoratului comitet al Asociaţiunei transilvane, comitetul „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ prin apelul seu, adresat încă sub datul de 15 Ianuariu, 1888 „Femeilor române,“ a pus în lucrare — pentru scopurile instrucţiunei în scoala civilă de fete a Asociaţiunei transilvane colectarea de diferite lucruri de mână, sĕvêrşite de femei dela sate, care ar puté serví drept modele la instruirea în lucrul de mână.

Pentru-ca colecţiunea intenţionată sĕ fie cât se póte de amplă, afară de apelul publicat prin ḑiarele române, comitetul a rugat atât pe on. subcomitete ale Asociatiunei transilvane, cât şi mai multe dame din diferitele părţi ale patriei de succursul lor, trimiţîndu-le liste pentru colectarea de atari obiecte şi conscrierea donatorilor lor.

Terminul pentru încheiarea acestor colecte s'a fost defipt pe 30 Aprile n. 1888, care termin însĕ, fiind ceva cam scurt, prin avisul de dto 3 Maiu 1888, publicat asemenea prin ḑiare, s'a prolungit până la 1 Septembre n. 1888, ca astfeliu cel puţin cu începutul anului scolastic curent sĕ se pótă pune în aplicare modelele colectate.

În urma acestora ni-a şi venit din mai multe părţi obiecte apte pentru scopul intenţionat, care s'au şi predat deja on. direcţiuni a scólei civile a Asociaţiunei pentru folosinţă.

Considerând însĕ cât de importantă este colecţiunea de atari modele cu caracter original naţional pentru instrucţiunea în lucrul de mână în scólele de fetiţe, ér prin scóle pentru întrĕgă industria de casă a femeii române, şi avênd în vedere, că tocmai acum e timpul, când femeile române dela sate se ocupă îndeosebi cu lucrul de mână, şi astfeliu on. dómne, pe care le-am fost rugat de colectante, cum şi preste tot „femeile române“ au cea mai bună ocasiune a îmbogăţí colecţiunea de până ací cu lucruri de mână femeesci dela sate, fie acelea mici bucăţele de ţesĕturi, chindesituri, ori cusĕturi, cari în sine compun un întreg, apt de a serví ca model, — subscrisul comitet a aflat de bine a decide, ca colectarea sĕ se continue şi mai departe până la 1 Aprile n. 1889.

Sunt rugate deci tóte femeile române pricepĕtóre de lucru, şi în special dómnele colectante, ca cu considerare la importanţa scopului urmărit, până la terminul susamintit sĕ mai contribue, respective sĕ colecteze fie-care după putinţă atari modele, care sunt apoi a se spedá nefrancate la adresa subscrisului comitet, alăturându-se totodată de către colectante şi listele, ce li s'a trimis

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 1/13 Decembre, 1888.

Maria Cosma, preşedintă. *Dr. O. Russu,* secretar.

Mulţămită publică.

Pentru modelele din diferitele lucruri de mână colectate, respective oferite pentru scopurile scólei civile a Asociaţiunei transilvane în urma apelului nostru din 15 Ianuariu, 1888, comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu îşi ţine de plăcută datorinţă a esprimá pe calea acésta mulţămita sa:

Domnului colectante: Ioan Petric, protopresbiter gr. or. din Braşov;

d-nei oferente Luisa Popescu din Braşov;

dlui colectante Alecse Verzea, paroch gr. or. din Satulung;

d-şórelor şi dómnelor oferente din Satulung: Emilia Petru Manole, Maria I. Popa, Alesandrina N. Popa, Elena Verzea şi N. Băzărea din Turcheş;

dómnei oferente şi colectante Maria Căluţ n. Găetan din D. St. Mărtin;

domnului colectante: Avram Pĕcurariu, protopresbiter gr. or. din Ilia;

domnişórei oferente: Carolina I. Oprean din Têrnăviţa;

d-nei oferente N. Dima Nistor din Glodgileşti;

dlui colectante: Ioan Coşeriu, advocat din Alba-Iulia;

d nelor şi d-şórelor oferente din Alba-Iulia: Maria Coşeriu, Lucreţia Coşeriu, Helena Cirlea, Maria Daniello Eugenia Pop, Cornelia Cirlea, Victoria Cirlea şi Octavia Vişa din Zlatna; Rosalia Şerban din Alba Iulia; Antonia Marciac din Alba Iulia;

d-nei colectante şi oferente: Carolina de Orbonaş din Reghinul-săsĕsc;

d-nelor şi d şórelor oferente: Finica Cosma din Petelea; Maria Butnar din Petelea; Olga Schwarz din Linţ; Agapia Crişan din Reghinul săsesc şi Helena Colbasi din Craifalĕu;

d nei colectante şi oferentă: Sabina Todea din Reghinul-săsesc;

d nelor şi d şórelor oferente: Aurelia Popescu din Topliţa rom., Ana Târnăvén din Hodac, Maria Pascu din Reghinul-săsesc; Theresia Major din Reghinul-săsesc şi Maria Precup din Solovestru;

d-lui colectante: Ioan Şandru, senator din Sighişóra;

d nelor oferente: Calipsa Şandru din Sighişóra; Maria Leicu din Sighişóra şi Maria Chiş din Boiumare;

d nei colectante şi oferentă: Sofia Beleş din Radna;

d nei colectante şi oferentă: Eleonora de Leméný din Sĕlişte;

d nelor şi d-şórelor oferente: M. Stoica din Sĕlişte; Paraschiva Florian din Sĕlişte şi Aurelia Florian din Sĕlişte;

d-nei colectante şi oferente: Ana Gall din Abrud;

d-nelor oferente: Ana Ivascu din Abrud; Ana Furduiu din Câmpeni; Paraschiva Rosca din Turnişor şi Ana Rosa din Topârcea;

d-nelor colectante şi oferente: Cornelia Bredicean din Lugoş; Aurelia Beleş din Arad;

d nei colectante şi oferente: Iulia Bocşan din Curtici;

d nelor şi d şórelor oferente: Iulia Bocşan din Curtici; Iulia Plasia din Sâmbăteni; Antonella Roşescu din Pecica română; Constanţa Popa din Pecica română; Iulia Ioşa din Pecica română; Elena Ardelean din Pecica română şi Emilia Ciorogariu din Pecica română;

d-nului oferente: Toma Frateşiu, paroch gr. or. din Bacifalĕu.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 1/13 Decembre, 1888.

Maria Cosma, preşedintă. *Dr. Russu,* secretariu.

Din public.

Convocare.

Pe basa conclusului comitetului central din 25 Decembre, 1888, şi în conformitate cu §-ul 20 din statute, am onóre a convocá

I-a adunare generală ordinară

a „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului*“ la Sibiiu pe *5 Martiu 1889 st. n. la 2 óre d. a. în sala mică a comitatului* (strada Morii Nr. 8) cu următoriul

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, pe lângă aşternerea raţiociniului pentru anul 1888 şi a proiectului de buget pe anul 1889.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor reuniunii.
3 Discurs ţinut de d-nul profesor Demetriu Comşa despre „cultivarea livedilor şi a fênaţelor.“
4. Autenticarea protocolului a unării generale.

Sibiiu, în 10 Februariu, 1889.

Presidentul reuniunii.

MONITOR. 6

Calendariul sĕptemânii

19—25 Februariu.

19 Duminecă: Archip, Filemon, Apfia, Macsim, Teodot, Esechiu, Asclepiodota, Rabula, Eugeniu, Macariu, Conon, Filotia. *20 Luni:* Leon, Saduc, Visarion, Agaton, Cindiu, Plotin. *21 Marţi:* Timoteiu, Eustatiu, Georgiu, Ioan, Zacharia, Mauriciu. *22 Mercuri:* Atanasiu, Antusa, Talasiu, Limneu, Telesfor, Varadat, Blasiu. *23 Joi:* Policarp, Ioan, Moise, Antioch, Antonin, Gorgonia, Clement, Tei, Zebina, Polichroniu, Damian. *24 Vineri:* † Ioan. *25 Sâmbătă:* Tarasiu, Alesandru, Regin, Ipatiu, Antoniu, Teodor, Marcel.

Rituale bisericesci.

Duminecа din 19 Februariu, a lăsatului de brânză. Meditaţiuni asupra căderii lui Adam în pĕcat şi a urmărilor acestei căderi. Octoich ton 3, şi Triod. Ale Mineiului se pun tóte la Povespertină La Utreniă: Polieleul, ş. a. ca în Duminecile trecute. Evangelia Invierii 3. Melodiile pocăinţei. Catavasia din Triod: „Ca pre uscat trecênd.“ Celealalte ca de rênd, combinând Octoichul cu Triodul. La Proscomidiă se scot două agneţe separate pentru liturgia de Mercuri şi Vineri, cari apoi se sânţesc astăḑi într'una cu sântele ḑilei, şi înmoiate puţintel cu vinul prefăcut în sângele mêntuitoriului, se păstrézĕ bine într'o cutie anumită până în ḑiua liturgiei celor înainte sânţite.

Luni, 20 Februariu: Începutul postului mare de patruḑeci (paresimi), care se întinde până inclusiv Vineri în 31 Martiu, ér de aici până la Pasci se continuă ca postul sântelor patimi, preste tot cu asterneri (metanii) şi îngenunchieri, afară de Dumineci şi Sâmbete.

Mercuri, 22 Februariu: Liturgia celor înainte sânţite, după tipicul ei special.

Vineri 24 Februariu: Aflarea a doua a capului sântului Ioan premergĕtoriul. Sĕrbătóre deslegată. Ritualele ei se pun în Dumineca premergĕtóre sau în Sâmbăta ce urmézĕ. Astăḑi se face liturgia celor înainte sânţite ca de rênd.

Sâmbătă, 25 Februariu: Amintirea sântului martir Teodor Tironul şi a minunei cu grâul fiert (colivă.)

Notă. In decursul postului mare, afară de Dumineci şi Sâmbete, se folosesc după raţiunea timpului odóre negre la tóte ritualele bisericesci.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 57½	9.57
100 marce nemţesci	59.17½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	121.25	121.15

Nr. 65. [20] 1—3

EDICT.

În urma cererei Annei Achim Simeon din parochia gr. or. Mohu și pe basa ordinului consistorial dela 31 Ianuariu a. c. Nr. 540., Ioan Slav asemenea din Mohu, carele de patru ani cu necredință a părăsit pe susnumita Anna Achim Simeon, legiuita lui soție, fără a scí locul petrecerii lui, se provócă ca în termin de șase (6) luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului, pentru-că la din potrivă procesul divorțial intentat se va pertractá și hotărí și în absența lui.

Sibiiu, 10 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Nr. 414/1888. [16] 3—3

EDICT.

Arseniu Dobrén gr. or. din Dobra, născut în Făget, carele de 4 ani și 10 luni a părăsit pre legiuita sa muiere Maria născută Crainic din Dobra, fără sĕ se scie ubicațiunea lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela datul de față sĕ se înfățișeze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorțiu a femeiei lui se va pertracta și decide și în absența ui.

Scaunul protopresbiteral gr. or al tractului Dobrei.

Dobra, 16 Octobre, 1888.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 100 [19] 1—1

Publicațiune.

In sensul § lui 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoscință publică: că Ioana Pavel din Avrig, prin sentința Prévenerabilului consistoriu archidiecesan din 31 Ianuariu 1889 Nr. 499 B. este legal despărțită de pribegitul ei bărbat Nicolau Tulban, asemenea din Avrig.

Avrig, 5 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfesnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 15—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbicinnea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroidi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 19—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfaleu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfaleu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovat	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovat	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0[illegible]

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17. Sibiiu, Marți 14/26 Februariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Februariu.

Am stat până acum mai mult numai ca nisce privitori ai scenelor, ce se petrec în parlamentul Ungariei fără de a ne fi pronunțat față de decadință parlamentară, ce o observăm pe întrégă linia. Datoria de publicisti nu ne permite a mai persistá în rolul de spectatori indiferenți, pentru că nu ne póte fi indiferentă nici noue ținuta politică a membrilor tuturor nuanțelor din parlament, și în special nu ne e tot una, dacă deputații săsesci se ivesc ca din senin ca apărători ai constituțiunei maghiare, până când bine scim, că ei până acum au fost aceia, cari nu au făcut nici un secret din atitudinea lor în ce privesce constituțiunea Ungariei, care le e după plac numai până la un punct, până la punctul în care legea electorală le asigură progative în fundul regiu, ca să domineze asupra elementului preponderant, al românilor, de pe acel teritoriu.

Noi am constatat și cu alte ocasiuni, că sasii ca esclusivisti, totdeuna au căutat să tragă folóse numai pentru ei, pentru interesele lor specifice săsesci, și nici când nu le-au venit în minte să se cugete, că cercurile ce le representă în parlament, sunt cercuri, în cari elementul român e considerabil.

Dacă românii cu pasivitatea lor nu ar fi înlesnit sasilor în fundul regiu posițiunea, adi póte ar putea fi și un român în parlamentul Ungariei, care să-i dea de gol, să le cetéscă în cărți.

Domnii Filtsch și Zay vorbesc ca si cum în țéra Bârsei nu ar fi nici un român, ca și cum patria ar fi în pericul, dacă nu o ar mântuí dlor, ca stâlpi puternici ai constituțiunei maghiare, fără să aibă acel tact bun, ce să recere dela un ales de pe un teritoriu, unde sunt, dacă nu mai mulți, desigur tot atâța români, cari au stat cu mânile în sîn până ce s'a ridicat la trépta de mandatari ai națiunei săsesci, ceea-ce la din contră numai cu greu ar putea fi acolo, unde sunt.

Tot acésta ținută o observă și deputații ardelenesci maghiari, eșiți din urne, unde românii dau maioritatea covêrșitóre a alegătorilor.

Parlamentarismul deci e în decadință, invectivele ce-și aruncă în față unul și alt deputat contra celuialalt, nu sunt decât nisce urmări triste ale corupțiunei, ce se fac la alegeri.

Am cerut în nenumărate rênduri în presă ca să se modifice legea electorală, pentru ca alegii să fie espresiunea maiorității cetățenilor, nu s'a făcut, nu cercetăm de ce și pentru ce, adi vêd toți maghiarii cei cu minte și judecată, că parlamentarismul este în decadință, că alegii nu representă pe totalitatea alegătorilor și mai puțin pe totalitatea cetățenilor nepётați și cu óre-care avere și de aceea se nu ne prindă mirarea, dacă omnipotența ministerială merge până acolo de se opune cu dorințele deputaților, căci în prea multe casuri, și în special în Ardél, deputații nu toți representă voința alegătorilor. La sasi le dă mâna să se bată cu pumnul în pept, că ei sunt stâlpii constituției unguresci până va stá legea electorală din 1874, tot asemenea pot să se mândréscă și deputații din comitatele unguresci cu maiorități românesci, dar vocea lor nu trage în cumpănă, e lipsită de basa, care se numesce increderea generală, și dacă se atacă constituțiunea, acésta să se atribue curat numai legei electorale celei nedrepte din Ardél, care face ilusorică posibilitatea de a se esprimá prin ea voința poporului, ci se esprimă numai voința unor ómeni, ce nu sunt și nu pot fi opiniunea publică. Judece lumea cum va judecá, una stă, că nedreptatea nedreptate nasce, și că forța nu póte fi pusă peste legile eterne ale dreptului. Românii adi forțați de impregiurări nu sunt acolo, unde ar trebuí să fie, și nedreptatea se résbună amar.

Cu drept dicem deci, că constituțiunea maghiară nu e adi apărată cu succes, pentru că parlamentul nu este espresiunea sinceră a cetățenilor și în óra a 11-a mai venim să le o mai spunem încă odată, să facă dreptate tuturor, dacă vor să nu secere urgie pentru dispositiunile, de cari au făcut ei părtași pe români dela introducerea erei constituționale încóce.

Revista politică.

Tot mai mult începe a se face lumină în politica, ce o urmăresc partidele din casa deputaților din Budapesta.

§ 14 în special a dat prilegiu a se deslănțuí multe vederi, căci în desbaterile asupra acestui § s'a putut vedé atitudinea, ce se observă din partea partidelor.

Pentru noi, cei din Ardél, lucrul mai important e atitudinea deputaților sasi, cari s'au vêdut *necesitați* a apără constituționalismul, contra violării lui, despre care însă premieriul s'a esprimat, că nici cât nu e periclitat, și acésta a confirmat-o și organul săsesc local.

Acésta ținută a deputaților sasi a făcut o bună impresiune în partidele opositionale și în special între membrii, cari speréză că vor formá noul cabinet ministerial.

Vorbirile deputaților sasi au fost primite cu vii și sgomotóse „éljen"-uri din partea opositiunei, ér contele Apponyi, ca să pună vêrf și să verse rêvnă în deputații săsesci a aflat de cuviință, că la un banchet să goléscă până în fund păharul de vin în sănётatea sasului Filtsch, ales deputat în cercul electoral al Cristianului.

Declarațiunea, ce o a făcut domnul ministru Tisza în casa deputaților, că ori și ce împregiurări s'ar ivíeste hotărît a rămâné la postul seu, cât timp să mai póte spriginí pe maioritatea dietei n'a produs tocmai bună impresiune în clubul Apponyi-Polonyi, cari caută cu ori-ce preț a mătură și apoi a afumá cu rășină pe urma ministeriului Tisza.

Tocmai de aceea însă e puțină speranță, că tumulturile și scandalele din parlament și de pe stradă vor încetá.

La banchetul, care a intrunit pe intréga opositiune a vorbit bătrânul Horváth, fost ministru de iustiție în cabinetul lui Andrássy, ca și un ficior tinér, insuflând coragiu tuturor celor ce voesc salvarea patriei și carea nu se face decât prin nimicirea cabinetului tisaist; ér contele Károlyi a strigat, că lozinca în Ungaria o compun numai trei vorbe: „onórea patriei"; „jos cu Tisza", „trăéscă regele."

Despre desvoltarea lucrurilor în Ungaria, foile berlineze se esprimă în un mod fórte nefavorabil. Ele vêd în acésta politică o daună pentru alianța triplă.

Mare sensațiune a făcut mai ales proiectul lui Pázmándy de a se forma o ligă ca cea francesă à la Déroulede, în care berlinezii nu vêd numai o manevră opositională, ci o dovadă a simpatiilor pentru francezi.

„Nat. Ztg." e de părere, că tumulturile din Roma au o mare asemênare familiară cu cele din Pesta. Acolo vor să rёstórne pe Crispi, ca pe cel mai adict spriginitoriu al alianții triple, ér aici pe Tisza, carele a desvoltat multă activitate la încheerea acestei alianțe.

Și în Roma ca și în Pesta și-a dat mâna spre acest scop radicalii democrați, șovinistii, feudalii și clericalii. Tótă acțiunea lor tradéză nisuințele tulburătorilor păcei europene, voind să inaugureze în anul secular al revoluțiunei franceze evenimentele de acum o sută de ani.

Ceea ce nu i a succes presidentului camerei francese, Méline, a face cu săptămânile, i-a succes senatorului Tirard. Acesta peste nópte și ca din senin a format o combinațiune ministerială, care a și primit aprobarea președintelui Carnot și astfeliu Francia a mai trecut prin o crisă ministerială. Actualul ministeriu crede a satisface asteptărilor tuturor partidelor republicane.

Camera României a votat cu 101 contra 41 voturi darea în judecată a ministeriului Ioan Brătianu

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rёspunsul metropolitului Șuluțiu cătră Emanuil Gozsdu la scrisoarea publicată mai sus in causa românilor din Ardeal.

(Încheere.)

Fii încredințat Illustrissime Doamne! și poți încredința cu siguritate ambe casele parlamentare a Ungariei și pe cei mai bravi și liberali bărbați ai Ungariei, cumcă națiunea noastră română din Transilvania, nu sunt nepretinii unirei Transilvaniei cu Ungaria; ei cugetă la o adevărată înfrățire și împăciuire cu națiunea maghiară; și pe fundamentul acestei, doresc a confăptuí și conlucra întocma cu națiunea maghiară la o patrie comună independentă, tare și inflorită, și cred că spre dobêndirea unui scop așa sânt și mare, Ungaria, nu cea mai puțină putere, nici cel mai mic moment ar dobândí, dacă și-ar alipí și și-ar asocia siesi și pe națiunea română Transilvană, prin care națiunei maghiare pentru tot viitoriul, numai tărie și folos, și nici un scădёmênt nu i s'ar cășuna.

Ci nobila națiune maghiară trebue înainte să scie, că aceasta adevărată înfrățire a acestor naționalități, și acest mare folos, care din aceeași nu singur numai pentru națiunea română, da mai mult pentru națiunea maghiară ar resulta, numai așa se pot dobândí, dacă dreptele postulate a națiunei noastre se vor respecta și prin legi positive în diete facênde înainte se vor asigura.

De aceea te rog pe Ilustritatea Ta să manifestezi dietei Ungariei, că până atunci, până când acestea postulate drepte a națiunei române din Transilvania, și prin dieta țerei Ungariei, și prin cea dintâiu ținêndă în Transilvania dietă nu se vor asigura, să nu urgăluească și să nu precipiteze, sau cu sila — înainte de escontentarea postulatelor române — fără voia și consensul acestora să esecuteze unirea Transilvaniei cu Ungaria, ca înțelepțesce ne putem cu toții teme, ca aceea silnică unire, nu va aduce nici pentru națiunea maghiară, nici pentru cea română, da nici pentru ambele acestea patrii Ungaria și Transilvania, mai bune și mai dulci frupte, decât făcuta silnică unire a Transilvaniei și a partiumului cu Ungaria la anul 1848.

Nu socotească parlamentul Ungariei, cum-că legile dietei Ungariei și a Transilvaniei din 1848 ar fi făcut destul, și ar fi împlinit dreptele postulate a națiunei române.

Nu Illustrissime Doamne! n'au făcut destul, n'au odichnit pe români, și causele pentru cari acelea legi din 1848 neodichnesc și nemulțămesc tare pe națiunea română, și pentru cari acelea nu se pot primí de fundament al libertății și esistenții sale naționale prin o necondiționată primire a unirei Transilvaniei cu Ungaria; cu toate condițiunile, cu cari ar putea națiunea română primí dorita unire a Transilvaniei cu Ungaria, eu pe larg le-am desfășiurat în cuvêntarea mea ținută în conferințele regnicolare din Alba-Iulia la 11 Februariu a. c., care Illustritatea Ta per extensum le vei afla în aceea-și a mea cuvêntare, mai vêrtos dela pagina 18 până în capёt, dela care națiunea noastră nici cu un preț nu se va abate.

Să nu înșele dar pe parlamentul Ungariei representațiunile unor comitate din Transilvania (carii încă nici bine organisându-se, în contra protestațiunilor mai numёroșilor români au început a stăgi și a urgăluí chemarea lor la dieta Ungariei, și efeptuirea unirei Transilvaniei cu Ungaria) să nu creadă, că acestea s'ar face cu învoirea națiunei române, nu domnul meu, acestea 's fapte silnice a egoismului maghiarilor nostri din Transilvania, cu cari pe cât de tare înșală și pe parlamentul Ungariei, pe atâta mai tare esacerbează și pe națiunea noastră, și îi dă fundament și causă nouă de a nutrí în inima sa neîncredere în toate cuvintele și apromisiunile celea frumoase ale maghiarilor nostri.

sau a „ministrilor anume responsabili din cabinetele Ioan Brătianu“.

Totodată s'a ales şi o comisiune de anchetă constătătóre din 6 conservatori-liberali şi din Blaremberg.

Procedura maiorităţii la alegerea comisiunei a fost greşită, ḑice „Epoca“, căci art. 17 din legea pentru responsabilitatea ministerială spune clar, că cel ce a iscălit o propunere de dare în judecată, nu póte sĕ facă parte din comisiunea de informaţiuni. Abstragênd dela tecstul legei mai e consciinţa, care 'ţi impune datoria sĕ te recuzi dintr'un proces, în care ai apucat de ţi-ai dat hotărirea într'un mod făţiş şi pasionat.

La cestiunea lucrului de mână.

II.

Trebuind deci sĕ recunóscem sórtea, la carea sunt espuse aprópe tóte ideile mari, vom puté uşor sĕ înţelegem, de ce nu prinde rădăcini introducerea lucrului de mână între obiectele de învĕţământ. In cele premergĕtóre am avut în vedere sórtea acestei cestiuni cu respect mai cu sémă la poporul român. Vom aflá, dacă vom căutá mai departe, că ea dela ivirea ei a fost supusă unui curs fórte neregulat şi adeseori percurgênd un spaţiu fórte lung, s'a reîntors apoi lăsând după sine un loc fertil, érăşi la isvorul, de unde plecase, ca sĕ îmbunătăţéscă şi terenul ţinutului de acolo.

Ideia lucrului de mână în scólă o aflăm esprimată de Comenius şi Ratich, metodicii vécului al 17-lea în Germania, o aflăm chiar practicată în scólele lui Franke în vécul următoriu, în scóla nu a aristocraţiei, ci a clasei mai de rênd. Ea însĕ nu străbate în viéţa scolară, ci remâne mai mult teorie, căci încercările lui Franke sunt mai mult de natură privată şi nu pot captiva marea mulţime.

După atâta timp de odichnă, căci eu abstrag dela grădinile de copii, a cărui părinte Froebel, basat pe Pestalozzi, imediat sĕ baséză şi pe Comenius — abia acuma vedem cu cât zel şi perseveranţă sĕ lucră de scóla germână în direcţiunea validităţii acestei idei. Şi óre ce i-a îndemnat spre acésta muncă înteţitóre?.... Ruşinea, că a observat pe Svedia, cât de parte a ajuns cu aşa numitul învĕţământ „Slögd.“

Ei au observat, că acésta l'a înşirat deja între obictele de învĕţământ şi au trimes atât Germania, cât şi Austria (Viena)*) ómeni cari sĕ înveţe dela poporul svedian. Ḑic ruşine, deóre ce e ruşine, ca tu sĕ afli mai întâiu ceva şi în urmă sĕ te ia alţii dela spate şi sĕ tragă folosul ei, nelăsându-ţi póte nice chiar dreptul de prioritate. Altcum póte sĕ nu le cadă rĕu germanilor pentru acésta, deóre-ce chiar ei sunt aceia, cari mai cu sémă s'au folosit de dreptul (?) usurpării pe aprópe tóte terenele vieţii intelectuale şi fisice, şi tot ei sunt aceia, cari cred a aflá idea în cutare literat sau om de sciinţă de al lor, ca nu cumva sĕ se pótă atribuí cuiva vre-un merit cât de mic, nice chiar meritul de a fi esprimat mai întâiu ceea-ce ei au pus în pracsă, i-au tras şi-i trag folosul. Spre ilustrare voiu amintí numai aci, că spre esemplu idea fundamentală a „darvinismului“ o scormonesc din scrierile lui Goethe, din „Critica raţiunii pure“ a marelui filosof german Kant.

Sĕ ni se permită acéstă digresiune făcută cu scop de a vedé cât de ambiţios póte sĕ fie un popor pe pretensiunea de a fi considerat cel mai inalt pe trépta culturală a omenimei. Câtă forţă de luptă póte sĕ zacă în acésta ambiţiune?

Sĕ nu putem noi trage óre şi de aci o învĕţătură?!

Constatez, că esistă miscarea amintită şi de mine mai sus chiar şi în apelul d-lui Moian, în Germania, nu pot însĕ sĕ las neamintită şi împregiurarea, că acésta diferesce cel puţin în sferele mai înalte pedagogice de cea din Svedia şi anume diferesce chiar în urmărirea scopului acestui nou obiect de învĕţământ.

Motivul, de care au fost conduşi cei din Svedia, nu a fost pedagogic, ci un motiv curat, isvorit din necesităţile vieţii poporului svedian. Ómenii pĕtrunşi de binele poporului au observat, că acesta petrece o grămadă de timp în neactivitate, în sările cele mari de érnă şi neavênd ocupaţiune, începe a sĕ moleşi cu tot feliul de viţii, de aci tendenţa de ai ajuta pre calea scólelor poporali. Corifeii pedagogici din Germania ḑic: noi nu voim acésta, fiind-că noi nu ţinem la principiul, că scóla poporală nu are sĕ pregătéscă tinerimea pentru viaţă direct, de aceea nici nu cerem, ca copii nostri sĕ iasă măestrii deplini din scólă, ca îndată sĕ-şi şi pótă câştigá pânea de tóte ḑilele cu acésta; noi voim sĕ se dea în scóla poporală numai o cultură generală, căci pentru cea specială avem şi trebue sĕ avem scóle de specialitate, unde sĕ se pregătéscă omul pe deplin, ca sĕ-şi şi pótă împliní cariera cu conscienţiositate, dela împlinirea căreia atêrnă în mare parte resolvirea problemei sociale.

Este vorba, care din aceste douĕ direcţiuni sĕ póte considera ca representanţa adevĕrului? Rĕspunsul la acésta întrebare este diferit, după punctul de vedere, din care judecă omul cestiunea presentă.

Pentru ómenii aceia, cari tóte lucrurile le judecă din punctul de vedere al folosului real, practic, pentru filosofii aceia, cari pe terenul practic, al faptelor sau pe terenul moral sĕ închină materialismului*) sau mai scientificesce vorbind, eudemonismului, optimismului, le mai convine direcţiunea practică a svedilor sau preste tot a acelora, cari lucră în sensul scólei svediane. Nici decât însĕ pentru aceia, cari sunt de firma convingere, că direcţiunea ideală în judecarea lucrărilor şi faptelor omenesci este singura garanţă pentru trăinicia unei societăţi; pentru filosofii aceia, cari se închină idealismului în etică; cred că precum un individ aşa şi un popor lipsit de ideal este osîndit sĕ péră în vecinicia timpului. Martoră le este acéstă istoria trecutului, care vorbesce destul de elocuent în sensul părerii lor. Mai luând acuma în considerare şi opiniunea pedagogilor de renume, carea pare a înclină cu totul în favorul celor din urmă, şi mai băgênd de sémă şi la aceea, că în materie de scólă prima autoritate decisivă sunt pedagogii de profesiune numai încape nici o îndoélă, că adevĕrul sĕ află pe partea acelora, cari nu sunt conduşi la introducerea lucrului de mână în scóla numai de interese materiale.

Şi cum că aceste doue direcţiuni se manifestă deja şi în Germania şi că chiar cursul de vară din Lipsca nu prea arată a tractá cestiunea din punct de vedere educativ mi sĕ pare a fi adevĕrat după o scólă de natura acésta pe carea am avut ocasiune sĕ o vĕd cum e arangiată în Saxen Weimar de chiar unul, care şi-a însuşit cunoscinţele la numitul curs. Acolo am avut ocasiune sĕ vĕd, cum sĕ sciu pregătí obiecte folositóre din lemn, drot, hârtiă, dar repet mai numai folositóre pentru trebuinţele casnice, cu singura escepţiune a unei camere obscure, carea stă în legătură cu instrucţiunea din fisică.

Chiar nici în Germania nu este cestiunea destul de matură şi nici aici în Weimar nu era o scólă ce ar fi introdusă în organismul scólei tradiţionale, ci o singură probă făcută de cetate, la carea nu erau obligaţi toţi elevii, prin urmare tot numai o încercare de natură privată.

Aşa stau lucrurile în Germania, deşi este de lăudat zelul „Reuniunii pentru lucrul de mână“, dar e vorba, că de o consolidare nu se póte vorbí.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mateiaş, în 9/21 Februariu, 1889. Domnule redactor! Rugăciunile sĕvêrşite în bis. nóstră gr. orient. din Mateiaş din 24 şi 28 l. tr. pentru odichna sufletului rĕposatului archiduce, principe de corónă *Rudolf*, urmate de o cuvêntare -- întocmai ca şi plóea peste pământul însetat — au influinţat mult asupra poporului numĕros, ce a fost de faţă. Nu sciu ce alt prilegiu aşa de momentos ar mai fi putut fi, care sĕ fi putut îndemná pe acest popor sĕrac la o jertfă benevolă, acum în aceste timpuri, când cea mai mare parte din popor duce lipsă şi de cele mai necesare ale casei.

Însĕ din acest prea trist incident, pĕtruns fiind de durere acest popor, după ce — în sensul circulariului Escelenţiei Sale I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul din 20 Ianuariu, a esecutat cu tótă pietatea cele trei puncte din acel circulariu, mai întreg poporul a contribuit, nu din prisosinţă (acésta nu e aici), ci chiar din filerii cei din urmă, care în bani, care în bucate, la înfiinţarea fondului „Rudolf“, menit de a se procurá din el cărţi pe séma elevilor sĕraci de scólă, când se va urcá la suma de 600 fl. v. a.

Dacă toţi copacii cei urieşi s'au desvoltat din câte o mică sămênţă, apoi speranţa ne nutresce, că pe lângă o bună administraţie şi acest mic fond în curênd îşi va dá rodul seu spre mângăerea şi recompensa urḑitorilor, şi ruşinarea avarilor prea tare de inimă şi de urechi.

Subscrisul în numele comitetului parochial, mi ţin de datorinţă a aduce şi pe acéstă cale mulţămită celor ce şi-au împlinit datorinţa creştinéscă, contribuind pentru un scop filantropic, la a cărui ajungere mult a contribuit zelosul primar comunal, Ioan Cociş; ér celor tari de inimă le poftesc mai bună moralitate.

Ioan Brotea,
preot.

Varietăţi.

* (Parastas.) Sâmbătă la 10 óre n. s'a servit prin Escel. Sa I. P. S. Dl archiepiscóp şi metropolit parastas solen pentru odichna sufletului fericitului în Domnul episcop **Ioan Popasu**, fiind asistat de Preacuv. Lor: Nicolau Popea, archim. şi vicariu archiep., Dr. I. Puşcariu, archim. şi ases. cons., Nicanor Frateşiu, protosincel şi secretariu cons., P. O. D. D.: I. Hannia, prot. şi dir. sem., Z. Boiu, prot. şi ases. cons., I. Ghibu, prot. şi prof. sem şi diaconul I. Popoviciu. La acest parastas a luat parte întreg gremiul consistorial şi un numĕr considerabil din inteligința din loc.

* *(A XVII-ea adunare generală a reuniunei femeilor române din Sibiiu)* În ton sĕrbătoresc şi cu obicinuita-i iscusinţă a bineventat Duminecă la 3 óre dómna presidentă, Maria Cosma, pe distinşii şi numĕroşii membrii, cari s'au adunat în localurile casinei din loc. Rêvna şi zelul, cel desvóltă acésta reuniune şi în deosebi comitetul ei, pentru realisarea scopurilor, ce le urmăresce, le a documentat raportul interesant, ce l'a cetit dl secretariu Dr. Oct. Russu, şi pe care sperăm al publicá şi noi.

Programa şedinţii s'a esecutat în cea mai bună înţelegere, dându-se absolutoriu comitetului pentru raţiociniul din 1888, şi alegându-se de membru în comitet d na Ana Lucuţa, în locul d-nei Alecsandrina Mateiu, care şi a dat demisiunea din cause sanitare.

Buna impresiune, ce a provocat în publicul ascultătoriu raportul comitetului şi preste tot desbaterile adunărei s'a manifestat cu atâta tărie, încât Precuv. Sa dl archim., Dr. Il. Puşcariu, n'a putut resistá indemnului intern, fără a dá espresiune sentimentelor de bucurie ale publicului pentru zelul şi devotamentul, cu care lucră reuniunea, comitetul şi în special dómna presidentă la realisarea măreţului scop: crescerea *românéscă* a fetiţelor nóstre. Indemnat în special pentru puternicul sprigin, ce-l dă acésta reuniune Asociaţiunei transilvane, prin aceea, că adună modele de diferite lucruri de mână dela ţĕrancele nóstre, pe séma scólei civile de fetiţe, precum şi pentru strălucitul succes moral şi material al balului, despre care strĕinii se esprimă atât de favorabil, propune ca sĕ se esprime comitetului şi în special d-nei presidentă mulţămită protocolară. Acest moment a fost de tot mişcătoriu. Dómna presidentă Maria Cosma observá, întreruptă de frenetice aplause, că femeile române şi-au implinit numai o *sfântă datorinţă*, carea pururea o vor urmărí, cât timp mai *esistă* mamă şi femee română. Reuniunea e mândră pentru laudele, ce i se ridică, dar meritele şi succesele se atribue în prima linie membrilor ei, cari cu atâta zel o spriginesc şi se intereséză de afacerile ei. Lucrând în concordie, cu sfatul şi cu înţelepciunea tuturor membrilor, lucruri şi mai mari se pot produce.

A procurat câte-va momente plăcute acésta adunare, în viforul ispitelor, ce ne bântue, şi condeiul istoric va înregistra cu multă recunoscinţă activitatea acestei reuniuni, care e unul dintre factori cei mai distinşi ai desvoltărei nóstre culturale. —*br.*—

* (Archiducele Francisc Ferdinand.) Precum se anunţă din Viena, archiducele Francisc Ferdinand va vení în Budapesta, unde va rĕmâné, cât timp curtea imperială va petrece in capitala regatului. Archiducele ar voí sĕ vină în atingere şi sĕ cunóscă personalităţile din cercurile conducĕtóre ale Ungariei.

* (Reuniunea higienică.) Ministrul reg. ung. de interne a aprobat sub Nr. 7098 statutele reuniunei higienice a comitatului Sibiiu.

* (Recrutarea.) Amênându se recrutarea pe timp nehotărit, ministrul honveḑimei a făcut acésta cunoscut tuturor iurisdicţiunilor, tot deodată a re-

---

*) Veḑi: Der Handarbeits-Unterricht etc. von Ioseph Urban et cons. Wien 1885.

Multe, care îngustimea acestei hârtii nu le poate toate cuprinde, a-şi fi avut ca la un adevĕrat naţionalist, de a-ţi mai comunica, însĕ cred, că acestea încă — cari până ce ţi-am putea din comisiunea naţională permanentă, definitivul rĕspuns, la preţiuita-ţi carte trimite Illustritatei Tale, ca unui bărbat înţelept şi pătrunḑĕtoriu îţi vor fi destule.

Până atunci asigurându-te despre osebitul meu stim şi multă preţuire, am onoare de pururea a remânea.

Al Ilustritatei Tale

umilit serb

Blaş, în 20/8 Maiu, 1861.

Alecsandru St. Şuluţiu m. p.,
archiepiscopul şi metropolitul Albei-Iuliei.

Collect. I. c. d. P.

---

*) Trebue făcut distincţiune între materialismul aci înţeles şi între materialism, ca principiu scientific întru esplicarea naturei şi omului cu tot ceea-ce se ţine de ele. Ignoranţa adeseori le confundă.

înapoiat planurile diferitelor iurisdicțiuni și comande referitóre la asentare, provocându-le a le așterne numai când se vor recere și în conformitate cu instrucțiunile, ce le vor primí ulteriore.

* (Starea sămênăturilor.) Conform raportului ministrului de agricultură sămênăturile de tómnă se afla mai în tóte locurile sub zăpadă. Gerul dela 9 și 12 Februariu a causat mari daune pe unde sămênăturile sunt încă abia rĕsărite și pe unde zăpada e subțire. Sămênăturile mai din bună vreme sunt cu mult mai frumóse ca cele târdii și promit seceriș mănos. In general însĕ nu trebue sĕ ne facem mari speranțe de un seceriș pré bogat. Nutrețul pentru vite încă e fórte simțit în multe locuri și de cumva érna va fi târdie, nutrețul vitelor se va scumpí în mod considerabil.

* (Invitare.) Societatea diletanților maghiari din Sibiiu va arangiá la 1 Martiu a. c. n. în sala dela hotelul „Impĕratul romanilor“ o serată declamatorică împreunată cu joc, în favorul fondului înființat în Cluș pentru ridicarea unui monument regelui Matia.

* „Cavalerism.“ Afacerea de onóre între deputații Géza Polonyi și Dr. Carol Pulszky s'a terminat pe „cale cavalerească.“ Glónțele pistólelor descărcate au fost abătute de „vênt“ din direcțiunea lor „normală“, și astfeliu cavalerii au scăpat téfări fără a-și periclitá cât de puțin viéța!

* Despre demonstrațiunile din Budapesta se scrie din capitala Ungariei diariului „Berliner Tageblatt“ următórele: Dela sublim până la ridicol e un singur pas; tot așa de indepărtat e lucrul îngrozitoriu de cel comic. Modul și chipul cum s'au înscenat demonstrațiunile din Budapesta au un gust deosebit și s'au făcut astfeliu, ca sustratul lor se fie subiectul unei operete politice. E lucru neînțeles însĕ cum regimul face pact cu opositiunea când scie că ea umblă sĕ-l discrediteze. Eată cum s'a întêmplat lucrul. Un arangeriu apărù la șeful poliției și se escá următoriul dialog: Pretine! Noi voim sĕ arangem Duminecă o demonstrațiune mare contra regimului“. — „Precum ve place.“ — „Bine dar voi se nu ne șicanați, ori conturbați.“ — „Nu se va întêmplá.“ — Am lipsă însĕ și de un număr de polițisci, cari sĕ ne deschidă drumul și sĕ călăréscă în fruntea demonstranților“. Ii veți avé, „câți vĕ sunt de lipsă?“ — „Deocamdată, 40 vor fi destui.“ — „E bine, polițaii vĕ stau la dispositiune“. — „Noi vom strigá însĕ și „jos cu Tisza“. „Precum ve place; adăugați numai și: „trăéscă regele“. — „Fórte bine, vom strigá și: „trăéscă regele“. — „Așa dar tóte sunt în ordine“. — „În cea mai bună ordine“! — „D ḑeu cu voi“! „Apere-vĕ ceriul!“ Astfeliu se terminară negoțierile între conducĕtoriul demonstrațiunei și între șeful poliției. Tocmai în același stil decurse conductul cel mare.

* (O întimpinare.) Domnul preot gr. cath. Alesandru Târnovean din Hodac, ne trimite o întimpinare mai lungă, din care ar resultá, că față de d-sa nu se pot susținé cele afirmate de dl V. Duma, în darea de seamă publicată în Nr. 11 și 12 ai ḑiariului nostru, în ce privesce instigarea, ca banii adunați cu colindatul sĕ se împartă copiilor, cari au umblat a colindá cu numitul invĕțatoriu. La acésta intimpinare se aclude și o declarațiune subscrisă de mai mulți inși.

* (Delphi în licitațiune.) Guvernul grecesc ar fi dispus a vinde terenul unde a fost odinioară oracolul Delphi și unde aḑi se află satul Castri pe 80,000 dolari Statelor unite pentru a face desgropări.

* (O dilemă caracteristică). Dacă e sĕ dăm credĕmênt foilor helvețiane, un morariu din cantonul Aargau a întimpinat o dilemă caracteristică. Omul din cestiune posede o móră la cotitura unui rîu mare, ale cărui riulețe secundare erau cunoscute încă din vechime, că aduc și aur. In anii de mai nainte se practicá acolo negoțul cu scóterea aurului până s'a sistat, din causă, că nu se mai plăté sĕ se mai spele aur. Morariul nostru ține și multe gâsce. Intr'o ḑi tăià una din ele și află în gușa ei o masă de metal; uimit mai tăià încă una, și află și în gușa aceleia mai tot atâta metal. El presupuse, că va fi aur și ca sĕ se încredințeze mai bine merse cu el la aurariu sĕ l esamineze. Era aur. Morariul nu scie acum ce sĕ se facă. Sĕ-și taie tóte gâscele, ori sĕ le ție, ca pe nisce desgropători de aur?!

* (Turnul Eiffel.) Uriașul turn, ce se clădesce la Paris va fi gata in curênd. Ingineriul Eiffel a ḑis cătră corespondentul engles al ḑiariului „Pall Mal Gazette,“ că până la finea lui Fabruariu se vor terminá lucrările și că acum nu mai întimpină nici o greutate. Lucrătorii se inmulțesc cu înălțarea turnului și plata le cresce din ḑi în ḑi. Afară de un băiat, carele a căḑut din înălțime și a murit încă acum 2 ani, nu s'a mai periclitat nici o persónă. Turnul a ajuns înălțimea de 296 metrii. Bărbatul, ce va arborá tricolorul frances pe vêrful turnului, va ședé tot așa de sigur în vêrful lui, precum șede un bĕtrân în fotoliu.

* (Rĕstignit). In satul Zimleansk de pe Don s'a ivit o sectă religiósă de un fanatism lugubru. Prorocul acestei noue religii propagă, că pentru mântuirea sufletului crestinul trebue sĕ indure negreșit tóte durerile, ce a suferit fiiul lui Dumneḑeu pe pământ. In ajunul Crăciunului trecut acest proroc a ordonat discipulilor sei sĕ-l restignéscă pe o cruce, cea-ce acestia au și făcut Prorocul Avacum a fost rĕstignit pe o cruce mare, făcută espres și ridicată pe piața satului. Primariul Nastezin, spĕriat de entusiasmul, ce a cuprins pe consătenii sei cu ocasiunea acestei ceremonii religióse oribile, a dat fuga din sat la Cercask, unde denunță faptul autorităților. Când însĕ sosí la Zimleansk Stanovl, prorocul Avacum a și murit pe cruce.. Guvernul provinciei pentru a potolí miscarea religiósă a ordonat sĕ se administreze fie-căruia din săteni câte 100 vergi, femeilor câte 25, ér discipulii prorocului sĕ fie arestați. Ceea-ce s'a și făcut imediat. Au potolit vergile entusiasmul religios sau nu, ḑiarele ruse nu ḑic nimic?!

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanților.

La recercare publicăm în cele următóre „Statutele reuniunei pentru spriginirea arestanților“ din din comitatul Sibiiului.

I. Titlul, sigilul și reședința reuniunei.

§. 1. Titlul reuniunei e: Reuniunea din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanților.

§. 2. Sigilul reuniunei e rotund cu următórea înscripțiune: „Reuniunea din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanților“, în mijlocul căreia sĕ póte cetí numĕrul anului 1887.

§. 3. Reședința reuniunei e Sibiiul.

II. Scopul și cercul de activitate a reuniunei:

§. 4. Scopul reuniunei este: a ușurá rentórcerea în viéță civilă a arestanților — eliberați din închisóre preventivă și a celor toți dejudecați — lipsiți de avere, a-i conduce pe calea binelui și a-i susținé întru acésta, totodata de a ajutorá după putință familiile inocente ale acelora.

§. 5. Reuniunea, pentru ajungerea scopului seu alege astfeliu de modalități, dela cari în casul subversant se póte asceptá mai cu siguranță un resultat și anume:

a) împărtășesce pe arestanți în instrucțiune religiósă-morală, elementară și economică; sau promovézĕ instrucțiunea dată de organele statului prin acuirarea unei bibliotece acomodate și prin alte mijlóce;

b) cercetézĕ — între marginile regulamentelor esistente pe arestanți prin un esmis al seu cu scop de a cunósce relațiunile lor sociale și materiale, de a eruá modalitatea potrivită a ajutorărei și mai ales pentru a-i pregătí la eliberare și a-i instruá;

c) celor eliberați le câștigă lucru;

d) îi provede cu instrumente de lucru;

e) pentru acuirarea materialelor de lucru le asigură prin garanța sa un credit până la o sumă anumită și pe un restimp de cel mult un an; sau cu același scop le dă pe cel mult un an un împrumut fără interese;

f) și ănă când ș'ar puté afla de lucru le dă adăpost și vipt, și în cas de bólă îngrijesce de vindecarea lor, spre care scop îi așĕḑă la singuratici ori la familii demne de încredere;

g) îi provede cu îmbrăcămintea de lipsă, ori le rescumpĕră vestmintele zălogite;

h) le dă până la locul, unde intenționézĕ a se așeḑá, bilet de drum și cheltuélă;

i) în casuri escepționale vrednice de o deosebită atențiune dă odată pentru totdeuna în o sumă ori în mai multe rate un dar bănesc;

k) susține legături personale cu cei ce viețuesc pe teritoriul reuniunei prin membri aleși de părtinitori, ține în evidență purtarea lor și în cas de lipsă îi spriginesce în mod potrivit:

l) pe cei, cari intenționézĕ a se așeḑa pe teritoriul unei asemene reuniuni afară de acoperirea speselor de drum (h) îi recomândă în atențiunea aceleia;

m) familiilor lipsite ale celor deținuți în arest preventiv, ori dejudecați și fără avere, în urma unei esperiențe nemijlocite a reuniunei ori a recomândărei respectivului oficiu politic, în casuri vrednice de o deosebită atențiune, dă odată pentru totdeuna în o sumă ori în mai multe rate un dar în bani.

În anumit cas sĕ póte folosí conform împregiurărilor respectivului și stărei materiale a reuniunei unul sau mai multe din aceste moduri de ajutoriu.

Dacă reuniunea nu speréză ori nu póte câștigá prin un contact nemijlocit cu altă reuniune ocupațiune acomodată pentru indivíḑii, ce sunt de a sĕ ajutá: se adresézĕ spre acest scop și la altă reuniune de ajutorare.

Durata ajutorărei și a supravegherei o determină conform împregiurărilor și după buna sa chibzuélă comitetul de direcțiune.

§. 6. Sfera de activitate a reuniunei se estinde asupra teritoriului tribunalului reg. din Sibiiu, respective asupra indivíḑilor deținuți în închisorile (temnițele) esistente pe acest teritoriu ori eliberați din acestea, eventual asupra familiilor lor, fără deosebire de etate, sex și religiune, până când petrec pe teritoriul reuniunei; totodată asupra acelora, cari deși liberați în alt loc intenționézĕ a se așeḑá pe teritoriul acestei reuniuni, presupunênd, că toți acestia cari cer ajutoriul reuniunei, sunt avisați la el și conform esperienții imediate a reuniunei, sau a recomândărei unei reuniuni de o asemenea natură sau a oficiului încredințat cu inspecțiunea nemijlocită a închisórei respective — dau speranță de o purtare bună stabilă.

III. Condițiunile întrărei în reuniune.

§. 7. În reuniune póte întra ori cine fără deosebire de etate, sex și confesiune, dacă, corespunde condițiunilor cuprinse în statute.

IV. Membrii reuniunei.

§ 8. Membri reuniunei sunt:

a) protectorul reuniunei;

b) președintele onorar;

c) membrii onorari;

d) membri fundatori și

e) membri ordinari.

Protectorul, presidentul onorar și membri onorari ai reuniunei îi alege adunarea generală dintre aceia, cari și-au câștigat deosebite merite pentru reuniune, ori în general pentru cestiunca penitenciară.

Acestia au tóte drepturile membrilor ordinari și în ședințele comitetului de direcțiune au drept a vorbí și a votá.

Supușii strĕini sĕ pot alege de membrii onorari ai reuniunei numai cu învoirea prealabilă a Escelenției Sale dlui ministru de interne reg. ung.

Membru fundator e: carele plătesce la cassa reuniunei odată pentru totdeuna 10 fl. v. a. ca sumă fundațională fără condiționarea unei meniri speciale.

Prin solvirea fundațiunei, membrii fundatori întră în drepturile membrilor ordinari fără nici o altă îndatorire.

Membru ordinar e: carele în trei ani cosecutivi solvesce o tacsă anuală de câte un florin.

Membri ordinari au în adunarea generală fără escepțiune drept de cuvênt și vot și sunt alegĕtori.

Eligibili sunt însĕ numai membrii de sex bărbătesc maioreni și cu caracter nepătat.

V. Tacsele membrilor, plătirea lor și încetarea calității de membru.

§ 9 Membrii ordinari ai reuniunei scriindu-și cu mâna proprie numele în lista de subscriere, se deobligă, de a solví în fie-care an anticipative, trei ani dea rêndul la cassa reuniunei câte un florin.

§. 10. Calitatea de protector, președinte onorar, membru onorar fundator încétă numai cu mórtea respectivului respective prin disolvarea corporațiunei.

Membri ordinari se consideră după espirarea celor trei ani obligători din nou pe trei ani îndătorați, dacă cel puțin 6 luni înainte de espirarea celor 3 ani nu-și însinua în scris la president intențiunea de-a eșí din reuniune.

VI. Venitul reuniunei.

§. 11. Venitul reuniunei îl formézĕ:

a) sumele fundaționale plătite odată pentru totdeuna prin membri fundatori (§ 8.);

b) cuotisațiunile anuale ale membrilor ordinari (§ 8.);

c) fundațiunile făcute întru scopurile reuniunei eventual interesele ori venitele acelora.

d) venitele representațiunilor teatrale, concertelor, prelegerilor, seratelor și a altor representațiuni de binefacere arangiate în favorul reuniunei;

e) daruri dela privați și corporațiuni (membrii ajutători);

f) ajutoriul, ce eventual l'ar oferí statul.

Aceste venite se pot folosí pentru acoperirea speselor reuniunei prevĕḑute în statute. (Va urma.)

Posta redacțiunei.

Dlui „Patriotul“ în P. Din incidentul unui cas concret, bucuros revenim asupra meritelor parochului Dvóstre, dar așa în general nu o aflăm de consult a sĕ face, căci a-și face datorința de bun părinte sufletesc, e datoriu se o facă tot preotul. Altfeliu ne servesce spre plăcere lăudabilul zel al parochului Dvóstre. Manuscriptul se conservă deocamdată.

Dlui „Un participante“ în A Corespondența pentru Nrul de astăḑi ne-a sosit prea târḑiu. Se va publica în Nr. următoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Februariu, 1889.

Buda: **88 45 51 24 59**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 23 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.75	101.65
Renta ung. de hârtie	94.15	95.20
Renta de aur austriacă	111.20	111.50
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9.57½	9.55
100 marce nemțesci	59.17½	59.10
London pe (poliță de trei luni)	121.15	121.10

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḍiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idée, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manualul aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântâri bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 5—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18. Sibiiu, Joi 16/28 Februariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Februariu.

Cu o maioritate împunătóre a primit camera României a doua propunere pentru punerea domnului Ioan Brătianu sub acusă. Stăm deci în fața unui fapt împlinit, ale cărui consecuențe nime nu le póte prevedé. S'a pus sub acusă cabinetul liberalilor, și s'a și ales comisiunea, care are sĕ cerceteze singuraticele puncte din acusa ridicată de conservatori contra liberalilor.

Un lucru este constatat până acuma, și asupra acestuia nu mai incape nici o indoélă. Punerea sub acusă a ministeriului liberal este un act de rĕsbunare, purcésă din ură personală contra lui Ioan Brătianu, și o lovitură puternică a cabinetului actual, care a combătut din tóte puterile propunerea pentru urmărirea cabinetului Brătianu.

Încă dela eșirea domnului Ioan Brătianu din ministeriu am accentuat modul neobicinuit al eșirei lui. S'a despărțit de putere un bărbat probat, care a condus afacerile țĕrei sale între situațiunile cele mai grele tot cu glorie, s'a depărtat dela putere, precând maioritatea camerei era grupată impregiurul lui, s'a depărtat între impregiurări, putem ḑice anarchice, pecând demonstrațiunile de strade, înaintea și în lăuntrul palatului luau un caracter periculos, și rĕscularea țĕranilor era considerată ca pusă la cale de mâni strĕine.

Capul statului nu a chemat la putere pe vechii conservatori ai domnului Catargiu, ci a concredut formarea cabinetului unui bărbat conciliant, care are legături cu o samă de bărbați inteligenți, cari s'au desfăcut de partida vechie conservătóre, și formau un grup literar, dela care acuma și cabinetul lor și-a luat numirea de guvernul junimistilor.

S'au escris alegeri noue, și sub firma acestui guvern conciliant s'au făcut alegerile, candidând și conservatorii vechi cu programa guvernului Teodor Rosetti. Îndată după alegere conservatorii și-au arătat tendențele de a luá ei frâul, și prima lovitura o au dat guvernului la alegerea președintelui în senat, candidând contra guvernului pe generalul Florescu, a doua o au dat-o în cameră, scoțind de președinte contra candidatului guvernului pe conducĕtoriul lor, Lascar Catargiu.

Punerea sub acusă a cabinetului Ioan Brătianu este cea mai aspră lovitură dată guvernului, și cestiunea este disolvarea corpurilor legiuitóre, și apelul la alegĕtori.

O va face guvernul junimist, s'au dóră în ḑilele procsime se va retrage spre a lăsá sĕ facă domnul Lascar Catargiu acésta în situațiunea creată, nu mult împórtă.

Persecuțiunile politice nicăiri nu se fac cu atâta vehemență ca și în România De aceea ele și produc adevĕrată indignațiune în intrégă Europa.

Persecuțiunea contra guvernului Brătianu se înțelege a produs indignațiune nespus de mare, și întrégă presa europénă o consideră de cel mai mârșav atentat, care se póte îndreptá contra unui bărbat de stat.

N'a trecut încă nici o lună, de când ḑiarele din România publicară biletul regelui, prin care a gratulat domnului Ioan Brătianu din incidentul ḑilei lui onomastice dela 7 Ianuariu.

Dela 1876 începênd România a făcut progrese, pe cari alte state nu le fac sute de ani, și tóte acestea sunt legate de numele lui Ioan Brătianu. Luase guvernarea țĕrei în momente critice, când flacările învăpăiate se ridicau până pe vîrfurile Balcanilor. Făcù o campanie dintre cele mai anevoióse, armata română năvălesce asupra leului din Plevna, și stórce admirațiunea Europei.

Vine tractatul din Berlin cu luarea Basarabiei, vine greutatea cu regularea Dobrogei, vine cestiunea Dunărei, situațiuni, care de care mai încurcate, și nobilul patriotism al domnului Ioan Brătianu învinge greutățile acestea.

Urmézá imbunătățirile interne, regularea instrucțiunei publice, imbunătățiri în starea țĕranului, promovarea industriei naționale, ridicarea comerciului, și provocarea de conflicte cu statele vecine la încheerea convențiunilor vamale, tóte cu considerare la imbunătățirile interne, rĕscumpĕrarea liniilor de căi ferate, și inmulțirea lor, și ca corónă la tóte ḑilele de veselie ale românilor: proclamarea regatului și încoronarea.

Tóte aceste lucrări sunt legate de guvernarea de 12 ani a domnului Ioan Brătianu, și ca rĕsplată ce vedem?

Patriotul inflăcărat, socotit între cei fărădelege, bărbatul de stat pus pe banca acusaților, și tractat ca un mișel de representanța națiunei intregi.

Noi nu ne-am amestecat nici odată în cele ale fraților din regatul România. Inregistrăm și deastădată faptele și le esplicăm, după cum le esplică tótă lumea, si trebue sĕ mergem și noi cu părerea lumei, care în punerea sub acusă a guvernului Brătianu vede un sistem de persecuțiune nedémnă de o țĕră liberală, care uresce despotismul.

Revista politică.

Comentariile foilor strĕine despre ținuta politică a opositiunei din Budapesta au avut efect puternic asupra conducĕtorilor opositiunei maghiare.

Contele Apponyi și deputatul Helfy s'au vĕḑut necesitați a protestá contra scirilor inregistrate de presa strĕină, cari trebuesc privite numai ca nisce insinuațiuni rĕutăcióse. În Ungaria nu esistă partid, au ḑis numiții deputați, carele în politica esternă sĕ nu observe de cel mai cardinal punct alianța monarchiei nóstre cu Germania și Italia.

Măgulit de aceste declarațiuni neasteptate din partea ambelor partide opositionale, premierul Tisza n'a putut resistá sĕ nu dea espresiune bucuriei, când vede opositiunea, păsind cu atâta resoluțiune pentru alianța cu cele două puteri mari vecine. Acésta alianță, a adaogat dl Tisza, este intemeată pe base cu mult mai solide, decât ca suspicionările presei strĕine sĕ-i pótă stricá câtuși de puțin, căci ea nu se basézá numai pe simpatiile națiunilor respective, dar mai mult pe interesele cele mari, ce légă aceste state atât de strins unul cu celalalt.

Cu acésta ocasiune dl Tisza a accentuat și strălucitele succese ale activității guvernului în timp de 14 ani, de când ține în mână frênele guvernării, succese, cari mai bine se vedesc, dacă privim la consolidarea statului unguresc, la restabilirea creditului financiar și în special la politica internă și esternă, ce o a urmărit.

In parlamentul austriac după pregătirile cele multe s'au început desbaterile bugetare. Cluburile stau gata de luptă, dar față cu maioritatea covêrșitóre, ce a stiut sĕ și câștige guvernul intr'un timp de tot scurt, opintirile opositiunei par zădărnicite. Foile opositionale combat cu vehemență atitudinea dreptei, carea s'a lăsat sedusă de guvern pentru câteva concesiuni, și astfeliu a dat arme noue guvernului a se întări.

Retragerea ministrului de rĕsboiu german, Bronsart, precum spun scirile berlineze, va urmá în ḑilele cele mai de aprópe, Bronsart și-a și luat rĕmas bun înaintea feriilor parlamentare dela cei mai mulți deputați din provincie. Ca motiv al retragerei se afirmă acum cu tótă positivitatea, că se consideră diferințele cele mari, ce s'au iscat între dênsul și între șeful statului maior cont. Waldersee cu privire la proiectul pentru artilerie. Aceste diferențe s'au incordat și mai tare prin păsirea principelui de Bismark pe partea generalului Waldersee.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul episcopului Șaguna cătră Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei cătră metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

Illustrissime Domnule comite suprem! Cuprinsul mult stimatei epistole a Illustritatei Tale din 1 Maiu c. n. 1861 este așa de momentos, încât cerêndu-mi-se rĕspuns, silit sum a-l împărți în mai multe puncte ca sĕ pot da deplin rĕspunsul poftit.

Inainte de toate trebue sĕ observez, că fiind eu slujitoriul altariului lui Dumneḑeu și îmbĕtrânindu-me în chemarea aceasta grea, și vrênd a corĕspunde ei am atâtea grigi și ocupațiuni oficioase, încât nu-mi ajunge timpul, ca sĕ me ocup cu cele lumesci, la care, dacă și iau parte ici-colea, aceea o fac mai mult la rugarea eparchioților mei și cu privire la aceea împregiurare, ca cele lumesci sĕ nu înrîureze în treburi bisericesci spre dauna religiei și a păcii din lăuntru a ei, și ca cu acela prilegiu sĕ predice moralul, fără care nici o societăte nu poate propăși în deslegarea problemei sale sociale spre mulțămirea cerințelor drepte ale timpului modern. — Eu sperez, că Illustritatea Ta, carele me cunosci mai mult de 30 ani, și scii viața mea, nu vei trage la îndoială adevĕrul acela, că caracterul meu se potrivesce cu chemarea mea. Pe lângă aceasta descoperire sinceră trec acum la rĕspunderea punctelor din sus lăudata-Ți epistolă și adecă:

I. Illustritatea Ta ḑici drept, că la casa de sus a dietei numai doi români sunteți: Illustritatea Ta și Illustritatea Sa Dnul căpitan suprem al Chioarului. — Așa este; însĕ românii ḑic, că ar fi putut fi și mai mulți români la casa de sus a dietei, când guvernul constituțional ar fi lucrat așa sincer precum sunt sincere principiile cardinali în constituțiune, și dacă guvernul ar fi avut privire la împregiurările locale-naționale din comitatele: Arad, Becheș, Bihor, Satu-mare, Timișoara și Torontalu? Fiind-că guvernul a păsit unilateral cu zelotipie specifico-naționale, cu predilecțiune cătră naționalitatea ungurească și cu rutina ruginită, dar nu cu patriotismul general, n'a adeverit alta, decât aceea, că El se interesează numai de naționalitatea ungurească, dar nu și de o Ungarie obștească, carea pe lângă unguri mai are români și slavi pe pămêntul seu, — carii toți așa doresc cultura și susținerea limbei lor, ca și ungurii, și carii toți așa au drept a pretinde garantisarea și întrebuințarea limbei lor, ca și ungurii.

Dar de ce nu s'au dus la dietă episcopii nostri din Arad, Timișoara și Verșeț? doară, că ce sunt de nația sêrbească? Aceasta nu-i poate escusa; ei sunt datori ca episcopi, sĕ meargă la dietă, și acolo ca epscopi sĕ apere interesele naționale ale creștinilor sei, căci aceste sunt în strînsă legătură cu interesele bisericesci, deoare-ce limba poporului este limba bisericei în ortodocsia noastră. Preoțimea și poporul ar trebuí, sĕ provoace pe episcopii sei, a merge negrești la dietă!

II. Illustritatea Ta binevoesci a ḑice: „că fără îndoială va vení la desbatere causa naționalității noastre, dară poate fi, că și causa uniunei Ardealului cu Ungaria se va desbate. Ce se atinge de causa naționalității, — națiunea română, — precum sciu eu convingerile ei —, are a observa: că aici nu e nimic mai bine, de cât a lua pildă dela unguri, și cât doresc ei pentru naționalitatea lor, atâta sĕ dorim și noi pentru a noastră naționalitate. — Sĕ nu Te sparii Illustrissime! de aceasta descoperire. Când în Ungaria aveți lege positivă pentru egala îndreptățire politică, pentru perfecta reciprocitate între religiile creștine: atunci nu este nimic mai firesc, ca egalitatea reciprocă perfectă și între națiunile patriei comune.

Dieta nu este alcătuită sub titlu de representație a nației unguresci, ci sub titlu de representație a municipalităților patriei obstesci, și acesti representanți sunt chiemați a înainta binele obstesc al tuturor factorilor patriei pe basa egalei îndreptățiri și a reciprocității politice, confesionale și naționale, căci numai decât moara patriei rĕu va măcina, cum unui factor dintre cei numiți i se va causa vre-o vătĕmare. Sânte ar fi fost legile dictate din a. 1848, dacă părinții acolo adunați n'ar fi pĕcătuit asupra națiilor.

(Va urma.)

Președintele Carnot a subscris decretul noului cabinet frances constătătoriu din următorii bărbați de stat: Tirard, președinte și ministru al comerciului; Constans, de interne; Rouvier de finanță; Thauvenet, de iustiție; Falliéres de instrucțiune; Faye, de agricultură; Yves Guyot, al afacerilor publice; Freycinet de rĕsboiu; Jaure, de marină, ér de esterne e Spuller un vechiu pretin a lui Gambetta.

Mesagiul de tron, cu care s'a deschis parlamentul din Anglia, constată, că relațiunile cu statele strĕine sunt amicabile. Operațiunile din Egipt au avut resultat favorabil și s'a ajuns intrucât va scopul urmărit. Regina n'are motive a se teme, că tulburările din apropierea Suakimului se vor repeta din nou. Negoțierile cu Tibetul n'au avut resultat favorabil: se speră însĕ, că nu vor fi de lipsă noue operațiuni militare. In privința afacerilor dela Samoa se va ține o conferință la Berlin, la care vor participá și Statele-unite. Sumele considerabile, ce le au votat statele strĕine pentru pregătiri rĕsboinice, dovedesc o mare nesiguranță a lucrurilor și Anglia încă va fi necesitată sĕ voteze sume de tot considerabile pentru intărirea marinei.

Mórtea lui Ioan cel bun, primul episcop român ortodocs al diecesei Caransebeșului.

Aflăm de interes a reproduce după „Fóia diecesană“ descrierea momentelor din urmă a fericitului în Domnul, Prásânției Sale Ioan *Popasu*.

Bunul nostru archipăstoriu în timpul din urmă nu era totdeuna bine dispus sufletesce. Deja în preséra dilei sale onomastice din acest an la salutațiunile și gratulațiunile tinerimei clericale și pedagogice, ale profesorilor și ale corului vocal, apoi ale membrilor consistoriului a rĕspuns în un mod tórte semnificativ, neîndatinat. Cuvêntul seu de mulțămire improvisat, ca aprópe tóte cuvêntările sale, altcum plin de spirit și de rară dicțiune, intrețesut de multe sfaturi bune folositóre, l'a început marele decedat cu cuvintele: „*Intre multele picături de amăriciune, ce se strecóră dilnic în inima unui episcop ort. român, devotat chemărei sale, mie unuia î-mi face mare bucurie, vĕdêndu-ve astădi adunați împregiurul meu*“ etc.

De atunci voia perfectă bună nu i-s'a mai reîntors.

Din optimist, cum fusese în tótă viața sa, devenise acum pesimist. Cu tóte acestea cauta, ba putem dice grăbia în acurata și conscienciósa împlinire a datorințelor și în esecutarea tuturor lucrurilor, ce își propusese a le sĕvêrși.

Luni în 23 Ianuariu vechiu s'au început esamenele semestrului prim la institutul teologic. A lipsí dela asemenea esamine nu-l răbdá firea lui, și martori sunt profesorii și toți învĕțătorii din diecesă, că el era în stare, — pecât numai îi permitea alte agende oficióse și starea sănĕtății altcum robuste, — sĕ asiste dile întregi la esamenele teologilor, preparandilor și la conferințele învĕțătorești. Cei tineri oboseau de multe ori și el totuși nu perdea pacienta.

In aceea di Luni asistà la esamene dela 8—12 3/4 de óră. Reîntors acasă a început a se vaetá de durere de cap și resufla cam greu. Se vede, că se recise.

În diua următóre deși nu se simția încă bine, — dinastic, cum era din crescet până în tălpi, — participà în biserica catedrală la liturghia de morți pentru defunctul principe de corónă Rudolf. Dilele următóre deși indisposițiunea nu încetase și resuflarea devenise ceva mai grea: nu-l puturăm cu nici un preț reținé, de a nu asistá și mai departe la esamene, ĕră Sâmbĕtă în 28 Ianuariu v. în o di nefavorabilă, frigurósă și umedă a oficiat în persónă cu asistința clerului local parastasul solemn pentru susamintitul principe Rudolf, și cetind singur rugăciunea de deslegare, tot publicul pios din biserică observà, că vocea préiubitului episcop nu mai are puterea, lustrul și metalul seu de mai nainte. Vocea, lui sonoră de mai nainte slăbise și se lupta cu resuflarea. Reîntors în reședința sa n'a mai eșit din casă. Afecțiunile asmatice cresceau rapid și în mod însuflătoriu de cea mai mare grige.

Medicul casei împreună cu altul din armată consultați constatară, că pacientul este atacat de morbul de plumâni numit în sciința medicală cu terminul technic *bronchitis*. Cu consentimentul pacientului, care era încă în deplină consciință, se telegrafà după medicul Dr. Alesandru Stefanovici, protofisicul orașului Timișóra, carele este versat în morburile interne, și în care pacientul avea mare încredere. Dr. Stefanovici constată și el morbul *bronchitis*, adăogênd totdeodată, că copii atacați de acest morb, arare-ori scapă cu viéța, bĕtrânii însĕ mai nici când. Cu tóte precautele și prescrisele consiliului medicilor morbul înainta rapid. Morbosul de Vineri diminéța delirézá și începe a-și perde consciința și graiul devine neînțeles. Sâmbătă diminéța îi era mai bine. Începuse sĕ facă după datina lui glume, ca sĕ fa-ă voie bună celor ce îi vedea adênc întristați în împregiurul lui, Sâmbătă după prând însĕ a început de nou sĕ delizeze. Vorbea tot despre afacerile diecesei; de repetite ori a dis tare: *Tóte afacerile diecesei rĕmân în regulă și în rêndul cel mai bun după mine.* Mult vorbea în fantasia sa și despre instruirea internă a vilei diecesane din băile erculane, despre edificarea seminariului și a casei diecesei cumpĕrăte în tómna trecută în Caransebeș, idei cu ale cărora realisare se ocupase în timpul din urmă. La 12 óre din nópte Sâmbĕtă spre Duminecă încetà delirarea și a început agonia morții, însĕ fără convulsiuni, fără cea mai mică luptă a început a adormi ca un copil în cel mai strict înțeles al cuvêntului, resuflând, rar tot mai rar, până când la 2 óre în fața protopresbiterului Andreiu Ghidiu, a secretariului Ioan Bartolomei și a asesorului referinte dela senatul epitropesc Traian Barzu și a altor casnici încetà de a mai resuflá, închise ochi și gura pentru vecinicie. Astfeliu își dădu nobilul seu suflet în mânile Creatoriului, după-ce mai nainte fusese provĕdut prin numitul protopresbiter cu merindea pentru vecinicie, cu sântele taine.

Din fața acum rĕposatului se oglindá mai mult decât până acum blândeța și bunătatea. Din fața rĕposatului, care nu s'a schimbat deloc 3 dile, cât a fost espus, ceteai fericirea internă, prĕmărirea și parcă voia sĕ dică: „*me simt fericit, că împlinindu-mi în lume cu credință chemarea, me vĕd acum scăpat de multele nĕcasuri; căutați, voi următorii mei, de a le purtá mai departe.*“ Despre temuta catastrofă se telegrafà încă Vineri In. P. Sânțitului metropolit și Prea Sânțitului episcop al Aradului și ambii au recomandat prin telegrame inmediat a se face tóte cele posibile pentru salvarea bunului părinte.

Tóte au fost îndeșert. Catastrofa a fost inevitabilă din din causa bĕtrânețelor, cari nu au mai putut resistá vehementiei periculosului morb.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Abrud, 10/22 Februariu, 1889. Scirea tristă despre mórtea pré timpurie a protopresbiterului gr. or. al Abrudului, *Ioan Gall*, rĕspândindu se în tóte părțile, încă în diua morții, rudeniile, amicii și corporațiunile din loc și depărtare s'au grăbit cuprinși de jale a-și esprimá simțĕmintele de stimă și pietate față de rĕposatul, plângênd încetarea lui din viéță și impărtășind în durere condolențe întristatei familii.

Acestea s'au vĕdut în următórele:

Prin telegrame de condolențe:

Escelența Sa Inalt Présânțitul archiepiscop și metropolit Miron Romanul, impărtășind binecuvêntare pentru odichna sufletului rĕposatului și mângăere jalnicei familie orfană; P. O D. D.: Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit; Nicanor Frateșiu, protosincel; Zacharia Boiu, asesor consistorial; Préstim. familie Parteniu Cosma; Préstim. familie Ioan Popescu; Il. Sa dl Eliă Măcelariu, consilieriu; Préstim. familie Dr. Ioan Crișian; Préstim. familie V. Ranta; Il. Sa dl Dr. Iosif Gall; Préstim. domn Dr. Absolon Todea; On. D. Damó Vilmos; Préstim. familie Dr. Stoica; O. D D.: George Damian, paroch, George Oprea, paroch și Ioan Rusu, student.

Depuneri de cununi:

„*Pré bunului, iubitului și neuitatului soț și părinte, Ioan Gal, protopresbiter*“ „Ana Gall născ. Popoviciu, soție, Ana măr. Furdui și Ioan fii, și Romul Furdui, ginere“; „*Iubitului fiu, frate, cumnat, odichnă*“, Carolina Gall, mamă, Iulia, soră și Vasilie Ranta, cumnat“; „*Scumpului nostru frate, și cumnat*“, „Dr. Iosif Gall, frate și Caterina Gall, cumnată“; „*Neuitatului meu amic*“, „Nicanor Frateșiu“; „*Neuitatului amic, Ioan Gall*“, „Familia Filip“; „*Préstimatului naș, asesor consistorial,*“ „Gherasim Candrea și soția Maria;“ „*Neuitatului nostru amic*“, „Familia Ivascu“; „*Scumpului nostru defunct*“, „Joe și Michail Cîrlea“; „*Neuitatului nostru nănaș*“, „Victor Barițiu și soția Elena“; „*Tristă suvenire*“, „Florentina și Ioan Têrnovean“; „*Salutarea cea din urmă*“, „Familia Bălossu“; „*Ultimul adio*“, „Familia Lobonțiu“; „*Suvenire*“, „dela Iuliana Vasiu“; „*Iubitului nostru naș*“, „Familia Todescu“; „*Demnului seu protopresbiter, Ioan Gall*“, „Preotimea tractuală“; „*Vrednicului păstoriu sufletesc Ioan Gall* protopresbiter“, „Comitetul bisericei gr or. a Abrudului“; „*În semn de recunoscință și iubire protopopului seu, Ioan Gall,*“ „Nicolau Băieșan preot și poporul din Bucium Isbita“; „*Bine meritatului președinte în semn de recunoscință*“, „Auraria“; „*In memoria bine meritatului seu președinte*“, „Casina română“; „*Neobositului ei patron în semn de pie memorie*“, „Reuniunea femeilor române“; „*Stimatului nostru patron*“, „Învĕțătórele și elevele dela scóla reuniunei“; „Societatea Concordia“; „*Veneratului director Ioan Gall, în semn de stimă și pietate*“, „Societățile minerale: S. George, Șiuluțiu Pincu și Băltesti.

Prin deputațiuni:

Preotimea tractuală prin comisiunea condusă de On. paroch în Abrud Dionisiu Adamoviciu presentând și o adresă de condolență; Comitetul parochial gr. or. din Abrud sub conducerea membrului Iosif Draia primariu; Direcțiunea și acționarii institutului de credit „Auraria“ respective inteligența română din Abrud, sub conducerea prea on. Domn director Alesandru Filip, presentând și o adresă de condolență; Societatea minerarie „Concordia“, sub conducerea préon. domn director Alesandru Danciu, presentând și o adresă de condolență; Societatea minerarie „Șiuluțiu“ „Pincu“ și „Băltesti“, sub conducerea préon domn Dr. Simeon Caian; Comitetul reuniunei femeilor române sub conducerea Préstim. dómne vicepreședintă Ana Filip.

Înmormêntarea.

Cel mai sfășietoriu și cutremurătoriu act a mutării omului din acésta lume a deșertăciunilor, a trebuit sĕ se în eplinéscă la 29 Ianuariu v. la 2 óre p m pe lângă vărsarea multor lacrămi mai ales la închiderea cosciugului.

Acésta s'a arangiat, după sĕvêrșirea ritualelor îndatinate la casa mortului, cam precum urméză

1. In frunte mergea preotul Nicolae Băieșan îmbrăcat în ornament bisericesc negru și ducea crucea négră, pe care se aflá cununa din partea preotimei tractuale.

2. Acestuia urmá conductul societății minerarie „Concordia“, avênd în frunte o flamură négră mare și frumósă purtată de 3 indivizi Acest conduct impunător se aflá sub conducerea bravului director Alesandru Danciu.

3. Urmà apoi epitropul primariu George Balta purtând cununa presentată de comitetul bisericei gr. or. din Abrud-Sat în numele lui și a poporului păstorit sufletesce de rĕposatul.

4. Acestuia urmà praporii bisericesci și sf. icóne și alte insignii bisericesci îndatinate la aceste ocasiuni.

5. După aceste urmà publicul constătătoriu din inteligința și popor din loc și jur, însĕ fórte impresionat, căci petrecea la mormênt pe acela pe care îl iubea și merita sĕ fie cu dênsul în acésta lume.

6. Urmà corul cântăreților și acestuia 14 preoți, toți în ornamente bisericesci de doliu și cu un ornament deosebit în frunte care era asesorul consistorial Zacharia Boiu din Sibiiu, care într'adevĕr împodobesce sĕvêrșirea ritualelor nóstre bisericesci.

7. In apropierea acestora undula tristul cosciug, care nu se vedea de mulțimea cununilor și care se purtá de membrii comitetului parochial și preotime. Cosciugului urmá jalnica familie, abătută de întristare și cuprinsă de suspine.

8. Acestora urmá partea cea mai mare a publicului, pe care abia îl cuprindea spațiul stradelor și care cu lacrămi în ochi căutau spre cel ce inima lui îl îndemna sĕ plângă.

Astfeliu arangiat tristul cortegiu a mers prin piața Abrudului și a ajuns la biserica gr. or. din Abrud-sat, la care servise rĕposatul.

Ajungênd la acésta s'a așezat cosciugul înaintea sf altariu și s'a început sf. slușbă, care este fórte frumósă pentru preoți, și la care a asistat abia inteligința, deóre-ce spațiul bisericei nu mai puté cuprinde și pe ceealaltă parte a publicului.

După finirea ceremonialului bisericesc sĕ desfășură publicului ceremonialul vieții rĕposatului cu privire la activitatea sa și la jalnicile relațiuni a mutării lui din acésta lume prin elocuentul rost al neîntrecutului orator asesor consistorial, Zacharia Boiu.

După acestea rĕmășițele pământesci se dedură celui, din care a fost, adecă pământului.

Precum se ascundea cu trupul în sinul pământului protopresbiterul Ioan Gall, așa se mărea golul, unde fusese el și care gol, cu drept cuvênt numai acum se află, că nimenea altul, precum el, nu-l va umplé. De aceea și pentru acésta e jalea tot așa de mare, precum a fost și este jalea și pentru trecerea lui din acésta lume în cealaltă.

Așa suspinând trebue sĕ dicem:

Memoria protopresbiterului Ioan Gall, fie neuitată, sufletul lui odichnit, celor rĕmași mângăere și ajutoriu dela Dumnedeu. *Un participant din loc*

La cestiunea lucrului de mână.

III.

După tóte cele premise ușor ne putem dá séma și despre aceea, pentru-ce óre la noi se pare atât de apatică lumea față cu obiectul de față. Singurul motiv este de a se căutá acolo, că încă opiniunea publică nu este pe deplin dumerită asupra scopului acestui obiect și apoi mai este și natura poporului nostru fórte conservativă de a se pune în cumpĕnă, carea de altcum mult ni-a păstrat individualitatea nóstră națională, intactă de influințe esterne. Cum-că în adevĕr mulți nu sunt lămuriți de ajuns asupra scopului lucrului de mână ne putem convinge de acolo, că cei mai mulți motivézá introducerea lui în scólă, cu lipsa de ocupațiune a poporului în sările de érnă și a fost numit chiar de primul propunĕtoriu în sinod industriă de casă*). E evident că acestea secundézá svedilor.

Este ce e drept mare trebuință de a ajutá poporului nostru din partea acésta și al ferí de petrecerea timpului în crișma jidanului, unde se pot

*) Sinodul din anul 1878.

încuibá multe viţii, de cari nu spre onórea nóstră fie dis, nu e cruţat poporul nostru. Me întreb eu şi rog sĕ se întrebe fie care, ne vom puté ajunge noi pe calea acésta scopul?.. Me tem, că resulta tele vor fi tot aşa de mari ca şi cum sunt cu grădinaritul prin mijlocirea scólei. Alte sunt căile pentru ajungerea acestor scopuri, şi nu scolile.

Scóla şi-a resolvit problema atunci, când a sciut sĕ stîrnéscă în elev interes faţă de tot ceea ce se petrece în jurul lui, când a sciut sĕ-l pună pe calea de a se însufleţí pentru tot ce e bun, adevĕrat şi frumos.

Mânecând dela acest principiu putem conchide şi referitoriu la lucrul de mână, că acela nu are de a servî direct folóselor reale şi trebuinţelor ḑilnice, ci are de a servì scopurilor educaţiunei. Greşesc deci toţi aceia, cari pun cestiunea pe un povirniş atât de periculos.

Ne póte cineva obiectá, care póte fi deci motivul pentru ca sĕ se introducă lucrul de mână în scólă. Am spus o la începutul scrierii de faţă, că este completarea obiectelor, adecă: umplerea unei lacune; acésta a mai spus-o poporului nostru şi alţii înainte de mine şi o repet şi eu aici.

Pedagogii de mult au strigat: o cultivare armonică a omului; şi cu tóte acestea glasul lor a fost glasul celui ce strigă în pustiă, căci lumea pedagogică abia acuma începe a înţelege.

Motivul spus pe scurt este ca sĕ dăm şi mânei omenesci însemnătatea ce i compete; ca unul din cele mai de frunte organe pentru cultura vieţii intelectuali. Spiritului i-se dă nutrĕmênt de ajuns, corpului încă prin introducerea gimnasticei şi numai biata mână sĕ rĕmână neconsiderată; cu tóte că mâna este acel organ, care produce astăḑi opere măreţe, la privirea cărora nu se mai póte sătură ochiul omenesc! Sĕ reflectăm numai la operele de artă şi ne putem incredinţá despre valórea mânei omenesci: „Ea ḑice Herbart, ocupă locul de frunte după limbi, prin carea sĕ ridică omul peste animale.“ *)

Singur motivul acesta este de ajuns spre a recunósce necesitatea lucrului de mână fără de a mai amintí şi alte motive etice şi psichologice, cari vorbesc în favorul lui.

Suntem deci convinşi despre necesitatea lui şi suntem în parte convinşi şi despre aceea, că lucrul de mână nu are sĕ pregătéscă direct trebuinţele poporului. Noi voim ca fiul ţĕranului nostru, când ese din scólă sĕ scie umbla cu săcurea, cu firezul, cu gilăul, cu dalta etc, va se ḑică sĕ şi câştige o desteritate a mânei şi sĕ preocupe feliurile lucrărilor ţĕrenesci. Dacă va avea apoi aplicare spre vre-unul din ramurile acestea, atunci chiar talentul lui il va duce cu forţa spre a se ocupá cu obiectul lui de predilecţiune, înzadar vei incerca sĕ-i pui pe deci, căci: „naturam expellas furca, tamen usque recuret.“

Constatând acésta, ne putem pune şi aceea întrebare, óre este posibil sĕ ajungem noi pe calea indicată de dl Moian adecă: prin infiinţarea unei „reuniuni“ de natura celei din Germania?

Eu cred, că nu, mai cu sémă dacă acésta ar intenţioná nesce cursuri de vară aranjate intru folosul învĕţătorilor, pentru-că atunci uşor ne-am puté abate dela scopul adevĕrat şi prea uşor putem cădé la erórea de a căutá tóte numai pentru folosul real. Din contră eu cred, că numai introducêndu se o scólă pratică *regulată* pe lângă seminariile pedagogice şi făcêndu-se acolo pracsă regulată de toţi preparanḑii, special de cei din anul al treilea în fiecare obiect de invĕţământ şi prin urmare şi la acesta, vom puté sĕ-i deschidem pórta şi în scóla poporală. Un conducĕtoriu luminat de principiile pedagogice, metodico psichologice va scí îngrigí ca sĕ se păstreze nealterat caracterul educativ a invĕţământului în scóla acésta practică**).

Nu i vorbă se póte infiinţa şi „reuniunea“ numită, dar sĕ nu sperăm pré mult dela dênsa, ea póte se ne aducă mari serviţie, nici decât insĕ aceea ce se intenţionézĕ, dacă nu se va face începutul acolo, de unde póte sĕ se lucre cu mai mult efect.

Stăruinţa dlui Moian este démnă de laudat şi merită sĕ fie luată în deosebită consideraţiune de autorităţile nóstre scolare superióre.

Se sperăm deci, că societatea românéscă va pricepe glasul, ce i se strigă dela pólele „Têmpei“, şi că nu va trece mult timp până-ce vom fi în stare a observá şi resultatele pipăibile în direcţiunea acésta. Dorim. Aşa se fie. Dr. *Petru Şpan.*

*) Päd. Schriften Herbarts II Band 628 Veḑi şi Bergner Materialien zur speciellen Päd. pag. 237.

**) Veḑi Nrii 34 şi 36 a „Tel. Roman“ din 1887.

Varietăţi.

* (Parastase pentru archiducele *Rudolf.)* Din Rohia (protopresbiteratul Solnocului) şi din Lelese (protopresbiteratul Devei) ni se scrie, că în inţelesul cercularíului Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit serviciul Dḑeesc şi parastasul pentru odichna sufletului neuitatului nostru clironom s'a ţinut cu mare festivitate, cetindu-se în ambe locurile şi câte o poesie ocasională, compuse de parochi respectivi, adecă de parochul Aron Cosma din Rohia şi de parochul Ambrosiu Muşa din Lelese.

* (Vice-president.) Casa deputaţilor a ales în locul deputatului Iuliu Horváth de vice presedent pe deputatul Alecsiu Bokros.

* (Concediu.) Bar. Leonida Popp, adjutant general al Maj. Sale monarchului, precum se anunţă din Viena, insinuându se din nou pentru un concediu de un an, Maj Sa monarchul i l'a acordat, esprimându-i tot deodată şi recunoscinţa pentru meritele, ce şi le a câstigat, cât timp a fost în serviciu.

* (Logodnica principelui A. Battemberg.) In acela-şi timp când se anunţă, că fostul principe al Bulgariei e pe cale de a se logodí cu artista dela opera din Darmstadt, Iohana Loisinger, se scrie din Berlin, că principesa Victoria, sora actualului împĕrat, se va logodí cu principele Carol, moştenitor al tronului svedian. Se ḑice, că chiar regina Victoria ar fi pus la cale acésta căsătorie.

* *Constituirea comitetului societăţii studenţilor români din Zürich* pe anul 1889/90 s'a efeptuit astfeliu: Presedinte G. Dunca; vice preşedinte C. Balş; casariu I. T. Angelescu; secretariu M. Mateescu; actuar G. Ventura şi bibliotecar I. D. Luizescu, toţi studenţi la politechnicul de acolo.

* (Un pictor nebun.) Cu ocasiunea morţii archiducelui Rudolf, împĕratul a dăruit unui tinĕr pictor, David Moser, în etate de 18 ani, 20 de napoleoni, pentru-că a desemnat minunat de bine pe principele pe patul seu mortual.

Tinĕrul pictor însĕ, fie că a lucrat cu multă pasiune, fie că l'a emoţionat adênc tragedia moştenitoriului de tron, d'atunci a căḑut în melancolie, ér acum de câte-va ḑile a nebunit.

* Dl Dr. Asaky, ne mai putênd resistá şicanărilor şi atacurilor vrăşmaşilor, a plecat cu trenul fulger la Paris şi a promis, că nu se va mai reîntórce în ţĕră.

* (Sporirea armatei române.) Armata română se va mai sporí cu un regiment de linie, care a şi început a se formá în Bucuresci din recruţi; apoi cu patru companii de genii, dintre cari 2 vor staţioná în Galaţi, ér 2 în Buzeu.

* (Meetinguri.) Patrioţii din Cluşiu au ţinut Duminecă în 24 l. c. nou o adunare imposantă, în care sau rostit vehemente discursuri contra § 25 al proiectului de lege militariu. Limba germană sĕ o înveţe cei ce voesc sĕ studieze pe Goethe şi pe Schiller; în Ungaria, care e patria pripegilor nu mai are se-şi spargă nimenea capul cu ea. In urmă se primesce propunerea lui Felméri, prin care adunarea fără colorit politic rógă pe deputaţii cluşeni, ca sĕ lupte şi sĕ voteze contra § 25, ca nu cumva limba maghiară sĕ fie în pericol şi junimea sĕ sufere.

Asemenea meeting a avut loc şi în Maros-Vásárhely, unde s'a primit resolutiunea advocatului Kutty, de a se adresá atât cătră casa deputaţilor, cât şi cătră casa magnaţilor spre a nu se primí § 25. Tot astfeliu s'a întêmplat în Cinci biserici, Kaposvár şi alte locuri.

* (O adresă lui Kossuth.) Tinerimea din Aiud a trimis lui Kossuth următórea depeşă: Bĕtrânule sfinte! Junimea ungară se entusiasmézĕ şi astăḑi pentru ideile tale. In aceste ḑile triste binecuvêntarea lui Dumneḑeu sĕ mângâe sfântul teu cap.

* (Mórtă din causa unui ac de cap.) „*Le Memorial*“ din Deux-Sévres raportézĕ, că o tinĕră de 20 de ani, nepóta unui primariu, a murit în urma unui trist şi ciudat accident. Ea şedea pe un fotoliu şi ţinea pe genunchi o copiliţă, pe care o făcea sĕ jóce, când sĕ dede deodată pe spate şi rĕmase în nemişcare. Un ac de pĕr îi pĕtrunsese în cap şi atinsese fără îndoială creerul cel mic. După 2 ḑile nenorocita copilă a murit din causa acestui accident.

* (Puşca Manlicher) Negoţierile între guvernul german şi ministeriul austro-ungar s'au terminat. Fabrica de arme va furnisá pe séma Germaniei până la finea anului 1889 250.000 pusce Armele se deosebesc încât-va în confecţionare de cele austro-ungare, fiind mai trainice şi mai perfecte. Ele şi costă mai mult decât cele austro ungare.

* (Concurenţa de vin.) Vinurile austro ungare, care se esportau în Egipt au întimpinat un concurent puternic în vinurile italiene, cari se căutà fórte tare în Egipt. Italia şi'a îndreptat negoţul cu vin în Egipt în urma conflictului vamal, ce l'a avut cu Francia

* (Mama unui condamnat.) Din Pesta se comunică următórele: Pe când erau audienţele generale, se înfăţişézĕ înaintea monarchului şi o mamă a unui soldat Ioan Moritz, care îşi omorîse pe tatăl seu şi a fost condamnat la mórte prin sentinţa trib. militariu. Femeea spuse monarchului cu lacrămile în ochi, că are numai pe acest fecior şi o fată, care zace bolnavă şi carea va murí desigur, dacă va auḑí de mórtea frate seu; ér ei încă nu-i rĕmâne alt-ceva, decât sĕ móră. Monarchul o ascultà viu emoţionat şi i-a făgăduit, că i va ajuta!

* (O femeie urieşe.) Mai ḑilele trecute a murit la Baltimora femeia cea mai grasă din lume, anume Winnie Johnson. Din momentul morţii sute de curioşi au năpădit în odaia mortuară, trecênd în defileu pe lângă cosciugul ei. Acésta femee cântărită, trăgea nici mai mult nici mai puţin decât 849 libre. Cosciugul a trebuit sĕ fie construit într'adins; el mĕsura unspreḑece picióre şi trei degete în lungime, şi trei picióre şi şase degete în lăţime. Apoi a trebuit se fi întărit cu benţi de fer pentru-ca se nu se descheie sub greutatea enormă; la cele patru colţuri ale cosciugului s'au pus făşii de oţel. Opt ómeni, cei mai puternici din localitate, abia au putut se ridice cosciugul. Pentru a-i scoborí corpul în grópă, a trebuit se întrebuinţeze macaraua! grópa ce i s'a făcut e cea mai mare din câte s'au făcut până acum în Baltimora. Winnie era născută în Henri (Kentuky) şi chiar în copilăria ei era celebră pentru desvoltarea ei fenomală. La cinci-spreḑece ani se mărită cu un óre-care Johnson cu care avù mai mulţi copii, dar tocmai la douĕḑeci de ani începù sĕ se ingraşe în mod estraordinariu şi cu atâta repeḑiciune încât părinţii, bărbatul şi chiar ea se spăriară şi voiră a luá precauţiuni. După puţin timp dela aceea dată se vĕḑură siliţi a lărgí uşile casei, a întărí scările a mai pune o duşunea pe jos prin odăi întărite cu grinḑi de fricà a nu se cufunda. Şi sĕ îngrăşá astfeliu în fie-care an mai mult până ajunse greutatea de 849 de libre.

Bibliografic.

A eşit de sub tipariu *Raportul general* al comitetului central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului despre activitatea sa şi starea reuniunei pentru periodul dela 28 Februariu până la finea anului 1888.

— „*Biserica Ortodocsă Română*“, revistă periodică eclesiastică, amul al XII-lea Nr. 11, are următoriul sumariu: Adresa I. P. Sânţitului metropolit al Moldovei şi Sucevei. — Condica a mea de casă. — Interpretarea canonului 61 al sinodului ecumenic din Trula. — Sĕrbarea anului nou. — Scrierea Ierochimonahului archimandrit Chiriac Rômnicean. — Istoria bisericei. — Ateismul şi caritatea. — Cuvênt pentru mórte. — Despre formele şi caracteristica predicămêntului bisericesc. — Donaţiuni. — Statistică eparchiei Argeş pe anul 1887. — Sumarele şedinţelor st. sinod.

— „*Românische Revue*“ II Heft, Februar. Direction: Wien, VIII., Alserstrasse 27, a apărut cu următoriul sumariu: „Das Jahr 1888.“ — „L. Mocsáry über die Nationalitätenfrage.“ (Schluss) — „Einiges über den Gang und die Entwickelung der teologischeu und clericalen Cultur în der Bucovina.“ Von Isidor Ritter von Onciul (Fortsetzung.) — „Vom românischen Landvolke.“ Nach A. I. Odobescu von M. Przyborski. — „Die Colinda, ihr Ursprung und ihre astronomische Bedeutung“. Nach S. Mangiuca (Forts.) — „Sunt român . . . .“ — „Rundschau.“ Die medicinische Wissenschaft in Românien. — Das Märchen von Argir und Helene. —

— A eşit de sub tipariu „*Naşa Trina*“; operetă comică într'un act de Dr. G. Vuia; musică de Ales. Dorn. O arie, un cor bărbătesc şi un cor micst de composit. rom. Acésta „operetă“ s'a jucat în anul 1888 de „reuniunea română de cântări şi musică din Oraviţa“, de 2 ori în Oraviţa, ér odată la „băile Herculane“. Acţiunea se petrece într'un sat lângă Oraviţa.

Mulţămită publică.

Direcţiunea scólei capitale române gr. or. din Rĕşinari vine prin acésta a-şi esprimá publice cea mai profundă mulţămită Préon. D. Dr. Daniil Popoviciu Barcianu, profesor seminarial în Sibiiu, carele a bine voit a trimite pentru biblioteca scólei nóstre „Dicţionariul român-german şi german-român“ de Sab. Pop. Barcianu, odin. paroch gr. or. în Rĕşinari, asesor consistorial etc., revidat şi completat de P. T. D. Dr. D. P. Barcianu în dóuĕ părţi.

Asemenea am primit încă din anul 1883 şi ni se trimite regulat şi în anul curent prin P. On. redacţiune „*Biserica ortodocsă română*“ revista periodică eclesiastică din Bucuresci.

Aceste fapte generóse le aduc la cunoscinţă publică pre lângă esprimarea celei mai sincere mulţămite.

Rĕşinari, 12 Februarie, 1889.

C. Hămbăşan,
director scolar.

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanților.

(Urmare)

VII. Conducerea reuniunei.

§. 12. Reuniunea se conduce prin adunarea generală, președintele și comitetul de direcțiune.

VIII. Adunarea generală.

§. 13. În primul pătrar al fie-cărui an să țină adunare generală anuală ordinară.

Adunare generală estraordinară se póte ținé din cause speciale de câteori o consideră de lipsă președintele ori comitetul de direcțiune; sau de câteori o cer acésta cel puțin ḑece membrii în scris.

Adunarea generală o convócă președintele și la acésta pelângă defigerea locului și obiectelor — învită cel puțin cu 15 ḑile înaintea terminului ficsat, pe toți membrii prin ḑiarele locale.

În adunarea generală astfeliu convocată, membrii presenți totdeuna pot aduce hotăriri valide fără privire la numĕrul lor.

IX. Obiectele adunărei generale.

§. 14. Obiectele adunărei generale sunt:

a) deciderea asupra raporturilor anuale a comitetului de direcțiune despre activitatea sa și a comisiunei pentru censurarea socotelelor, și darea sau denegarea absolutoriului;

b) alegerea protectorului, a președintelui onorar, a membrilor onorari, a președintelui și alor treiḑeci membri ordinari aleși ai comitetului de direcțiune (24 §.).

Protectorul, președintele onorar și membrii onorari să aleg pe viață, și anume la propunerea comitetului de direcțiune sau a unui membru — cu aclamațiune, ér la cererea alor 5 membri — cu votare secretă.

Președintele și membri aleși ai comitetului de direcțiune se aleg pe 3 ani cu aclamațiune sau la cererea alor 5 membri cu votare secretă.

La alegerile cu votare, să recere totdéuna maioritatea absolută a voturilor. Votarea se face cu ședule.

Membrii repășiți se pot realege;

c) deciderea asupra modificărei statutelor;

d) esmiterea unei comisiuni de scrutiniu constătătóre din trei membrii;

e) pertractarea și deciderea asupra propunerilor și moțiunilor, ce cad în sfera de activitate a reuniunei.

Propunerile și interpelațiunile membrilor reuniunei menite pentru adunarea generală, sunt a se predá în scris președintelui cel puțin cu trei ḑile înaintea adunărei generale. Propunerile insinuate ori predate mai târḑiu sau chiar sub durata adunărei generale, afară de casul când adunarea generală hotăresce desbaterea lor immediată, sunt a se defige spre pertractare la procsima adunare generală.

f) Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru censurarea socotelelor, care revĕḑênd raționiniile anuale raportéză despre resultatul activității sale.

Acest raport e de a se presentá deodată cu raportul anual adunărei generale ordinare și pe basa acestuia adunarea generală absólvă ori trage la rĕspundere pe cassar, controlor și comitetul de direcțiune.

g) Votarea eventuală de onorarii pentru oficialii reuniunei.

§. 15. Pentru a luá concluse valide se cere maioritatea absolută a voturilor membrilor presenți în adunarea generală.

Votarea de regulă e pe față, dar la cererea alor 5 membri ai reuniuniunei póte fi secretă.

Fiind voturile egale, votul președintelui decide.

Prin plenipotențiați nu se póte esercita dreptul de vot.

Modificarea statutelor are să fie propusă unei adunări generale conchemate anume spre acest scop, ér pentru ținerea acesteia și pentru decisiune validă să recere la terminul întâiu presența unei terțialități din totalitatea membrilor locali. Dacă la primul termin nu se întrunesc în asemene numĕr, la al doilea cei presenți aduc hotăriri valide fără privire la numĕrul lor.

Capacitatea de a aduce cloncluse — normată aci — să refere numai la adunarea generală convocată pentru modificarea statutelor.

Conclusele adunărei generale, cari intenționéză modificarea statutelor, înainte de efectuire sunt a se subșterne înaltului ministeriu reg. ung. de interne.

Procesul verbal al adunărei generale îl verifică președintele și doi membrii designați prin adunarea generală dintre cei presenți.

Tóte agendele neînșirate aici sunt concredute comitetului de direcțiune cu îndatorirea, de a raportá ulterior adunărei generale.

§. 16. Dreptul de inspecțiune îl eserciază înaltul guvern reg. ung. eventual prin un esmis al seu.

X. Oficialii reuniunei.

§. 17. Oficialii reuniunei sunt:

președintele,
vice-președintele,
secretariul,
cassariul,
controlorul și
economul.

Pe președinte îl alege adunarea genorală, ér pe vicepreședintele, secretariul, cassariul, controlorul și economul îi alege comitetul de direcțiune din sinul seu pe trei ani cu maioritatea absolută a voturilor.

Oficialii nu pot pretinde nici o remunerațiune, dar adunarea generală póte să voteze — conform venitului și stărei favorabile a reuniunei — oficialilor singuratici onorarii corespunḑĕtóre. (Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 27 Februariu, 1889.

Sibiiu: **87 21 9 20 74**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.68
Napoleon	9 57½	9.55
100 marce nemțesci	59.15	59.10
London pe (poliță de trei luni)	121.15	121.—

Sr. 1195. polg. 1889. [21] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy a nagydisznódi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást Neokel Péter és társai nagydisznódi lakosok kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául a nagydisznódi községi irodába **1889. April 15-én délelötti 10 órát tüzte ki.**

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelent felek ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 február 21-én tartott üléséből.

Jánosi Sándor, el ök. gróf *Lázár*, jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfaleu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfaleu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bĕrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bĕrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 19. Sibiiu, Sâmbătă 18 Februariu (2 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1750 Plen.

Circulariu

către oficiile protopresbiterale ale tracturilor: Sibiiu, Agnita, Avrig, Mediaș, Giógiu I, Giógiu II, Turda, Lupșa, Cluș, Bran și Făgăraș.

Prin acésta se dispune: ca în acelea locuri de deputați la sinodul archidiecesan, care după ultimele alegeri din anul trecut au devenit vacante, să se alégă deputați noi sinodali pentru restul periodului present sinodal de trei ani, anume:

1. în cercul *Sibiiului*, în locul repăusatului Iacob *Bologa*, un deputat mirén;

2. în cercul *Giógiului*, în locul deputatului Dr. Nicolau *Olariu*, renunciat, asemenea un deputat mirén;

3. în cercul *Turdei*, în locul deputatului Silvestru *Moldovan*, renunciat, și în al repăusatului Anania *Moldovan*, doi deputați mireni;

4. în cercul *Branului*, în locul repăusatului Dr. Nicolau *Pop*, un deputat mirén.

La alegerile acestea supletorice sunt de a se observá esact instrucțiunile publicate prin circulariul consistorial din 1 Februariu 1888 Nr. 852 Plen. §§ 11—25, care însă în cercurile: *Sibiiu*, *Giógiu* și *Bran* au să fie aplicate numai la câte un deputat, precum sunt și locurile vacante numai câte unul.

Sinódele parochiale au să se întrunéscă pentru acestea alegeri *Duminecă* în *12 Martiu* vechiu a. c. premergênd convocarea lor conform §-lui 9 din Statutul organic cu 8 dile mai înainte: ér bărbații de încredere au să se adune pentru actul scrutiniului la locul central al cercului electoral, cu o săptămână mai târdiu, adecă *Duminecă* în *19 Martiu*.

Comisari consistorial pentru actul scrutiniului sunt denumiți:

1. pentru cercul *Sibiiu* asesorul consistorial Elia Măcellariu, consiliariu gubernial pensionat în Sibiiu;

2. pentru cercul *Giógiu* asesorul consistorial Dr. Ioan Mihu, advocat în Orăștie;

3. pentru cercul *Turda* asesorul consistorial Dr. Rem Roșca în Sibiiu;

4. pentru cercul *Bran* Iosif Pușcariu advocat în Brașov.

Dispositiunile speciale din punctele III și IV ale circulariului consistorial provocat mai sus, au valóre și pentru acestea alegeri supletorice, în ceea ce privesce eventualele substituiri ale comisarilor consistoriali și controla prescrisă pentru corectitatea actului de alegere.

Pentru publicarea și esecutarea acestora, oficiile protopresbiterale concernente au să spedeze cât mai curênd pe calea cea mai sigură câte un esemplariu al acestui circulariu la fie-care oficiu parochial din acelea comunele matre ale tracturilor sale, care după noua arondare a cercurilor electorale publicată de aicia sub 7 Septembre 1887 Nr. 3414 Plen. aparțin unuia sau altuia din cercurile numite mai sus, acludênd pentru fie-care comună matre și câte un esemplariu din formulariul de protocol electoral, care li se trimite de aicia în număr trebuincios.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 6 Februariu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 17 Februariu.

Trebuințele singuraticilor devin pre di ce mergem tot mai numéróse și mai variate și cer în mod imperativ, ca omul în fața lor să devie mai prevedétor și mai inarmat spre a puté să le impace potrivit cu firea și cu demnitatea lui.

Dacă stă acésta față de un singuratic, tot asemenea stă față de un popor, de o biserică și de ori-ce corporațiune cu chemare de a prestá serviții pentru binele public.

Biserica nóstră are și ea misiunea ei frumósă, sublimă ca și alte biserici, de a inlesní credincioșilor ei mijlócele, spre a ajunge la un grad óre-care de perfecțiune, susținênd spre acest scop scólele confesiunei din sudórea tuturor credincioșilor, potențând din an în an numĕrul jertfelor, ce le póte aduce, avênd în perspectivă mulțămirea, ce are să dobêndéscă pe urma ostenelelor sale.

În chipul acesta a suprimat multe alte trebuințe, postpunêndu le pe tóte în interesul culturei credincioșilor ei și cu tóte aceste progresul e târdiu, e încet și am puté dice, că nu e nici decât acela, pe care cu drept l'am asteptá.

Nu e acésta aparițiune tristă numai la noi, ea e tot asemenea și la scólele de stat și la celelalte confesiuni, toți se plâng, că nu se face progresul cuvenit, toți constată, că scóla poporală de adi nu înmulțesce contingentul numĕrului ómenilor de carte în popor, și resultatele unei instrucțiuni se manifestéză în mod real tocmai prin aceea, că óre înmulțescu-se cetățenii ce sciu cetí și scrie, ori nu? și dacă se inmulțesc, profită cei ce sciu cetí și scrie de aceste bunătăți în viața practică, petrec ei timpul liber cu cetitul, cu scrisul de notițe și intêmplări din viața de tóte dilele, ori apoi sunt indiferenți față de cunoscințele lor, nu se sciu folosí de ele, nu simt trebuință sufletéscă după indeletniciri de soiul acésta, ci caută a se indeletnicí tot în deprinderile vechi, tot în societățile vechi, în timp de érnă tot la birt sau în intruniri, a căror aer e infectat de cele mai grosolane morburi sociale și morale, spre paguba vĕdită a individualității lor, dar și spre dauna intregei societăți, din care fac parte, ca să retăcem de nĕcasurile, ce se nasc în familiile singuratice, de miseria, ce li se causéză prin aceea, că capul familiei trăesce cu nepăsare în nelucrare și în deprinderi rele, cari de multe-ori îi deschid ușile spre temniță.

Privind în actele iustiției se infioréză omul de nĕcasurile, ce se causéză la deci și sute de ómeni nevinovați din causa unui singur om pĕcătos, nu condamnatul sufere, ci sufere soția, sufer copii cei încă nevêrstnici, sufer nisce bĕtrâni părinți neputinciosi și sufere comuna și biserica în reputațiunea ei.

De vreo 40 de ani am luat noi causa instrucțiunei în mânile nóstre, de 20 de ani este invĕțământul obligătoriu pentru toți pruncii și tocmai în rĕstimpul din urmă, generațiunea născută și crescută în acest period al renascerei și al luminei stă pe o trépță de tot inapoiată în cultura morală, fără cunoscință de trecut, și fără de a se scí preocupá de viitoriu, fără nici o rațiune în activitatea sa de om, fără indemn spre muncă și spre interesul de a dobêndí aceea, de ce are lipsă pentru sine și pentru familia, care astéptă cu drept, ca susținĕtoriul ei să fie om tréz la minte, cruțătoriu și activ.

Mijlócele paliative, de cari s'a folosit până acum tóte societățile și chiar și biserica pentru de a infrâná pasiunile și pornirile membrilor sei, nu au dus la resultate positive, increderea în autorități e sguduită, inimile ómenilor stau la indoélă față de respectul, ce datoresc bisericei, și noi vedem numai în conlucrarea armonică a tuturor bisericilor o indreptare a relelor, de cari e bântuită societatea, sau de nu se póte acésta cel puțin o lucrare armoniósă între bisericile române. Garanții la indreptarea oamenilor le vom avé, când una ca și alta va folosí mijlóce mai aspre pentru de a reținé pe credincioșii lor în calea legală și morală și nu se va bucurá una, când un nemernic ce nu voesce să-și implinéscă datorințele lui va aflá scut în sinul celeilalte biserici.

Nu am fost amici ai proseletismului confesional, l'am combătut totdeuna ca pe o aparițiune tristă și am constatat nu odată chiar și in colónele acestui diar, că diferința confesională este o pedecă

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Respunsul episcopului Șaguna către Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei către metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare.)

Timpul celor 13 ani trecuți trebue să producă în membrii dietei de astădi nimicirea unor idei ruginite, care corĕspund veacurilor antimarțiale, și să învie convingeri potrivite timpului modern, a cărui devisă este: Egalitate înaintea legii, dar și egalitate in lege, și prin lege. Să nu Te sparii Illustrissime! de acestea, căci singuri ungurii cei mai mari ne-ar osîndí pe noi românii, dacă am lăsa, ca noi astădi mai puțin să fim, decât ungurii în patria aceasta, ce e comună, a noastră și a lor. Nu este aceasta nici o oposiție asupra binelui patriei comune, ci este oposiție asupra acelor espresiuni artificioase, care le întrebuințează ungurii de 13 ani încoace în favoarea naționalității lor și spre sclăvia celorlalte nații compatriotice; între acestea espresiuni artificioase ocupă locul cardinal aceea afirmație pripită de Deák, că nația ungurească este suverană. — Ce urmează de aci? bunăseamă nu alta ceva, fără aceea, ca celelalte nații sunt supuse nații unguresci, — că nația ungurească este stăpâna celorlalte nații patriotice, și că coroana patriei comune este proprietatea nații unguresci, — în urmă, că ungurii sunt domni și stăpâni națiilor din Ungaria, și că dela grația nații unguresci atêrnă starea națiilor române și slave!

Pentru Dumnedeu! când a avut nația ungurească suveranitate? Nația română așa scie, că până la a. 1848 impopulațiunea a fost împărțită în nobilime cu drepturi esclusive de a îmbrăca posturi publice, de a fi scutită de contribuție și alte greutăți, și în popor țĕran cu obligațiune de a purta toate greutățile patriei. — Precum nobilimea a fost la olaltă de o potrivă fără deosebire de natie: așa și poporul țĕran a fost de o potrivă fără deosebire de natie. Nobilii, toți fără osebirea naționalităților s'au cassat la a. 1848 de prerogativele lor, și au împărtășit poporul țĕrean de egala îndreptățire politică fără deosebire de nații. Poate, că se dice, că prin legea din a. 1848 s'a decretat limba ungurească de oficioasă, și aci s'a pus temeiu suveranității nației unguresci? Însă argumentația aceasta așa e de slabă, încât nu merită reflectare.

Me doare inima, că ungurii nu vreau să scie, că noue românilor și mai scumpă ni este coroana patriei noastre ca lor, — pentru-că coroana patriei ungurilor li este scumpă, căci este a patriei din timpii regelui S. Stefan, — dar noaue românilor coroana patriei ni este scumpă 1.) pentru aceea, căci aceea s'a dăruit principelui Ardelean Geza, când la ostenelele Ierarchiei române din Ardeal, ducêndu-se le Constantinopol spre primirea legei lui Christos, acolo dela Nănașul seu o a căpĕtat în dar,*) — 2) că precum ungurii arpadiani, așa și românii Corvini au fost coronați cu coroana aceasta de regi ai ungurilor, și românilor; 3) că cu coroana aceea și astădi regii comuni ai românilor și ungurilor în străvechia noastră patrie se coronează! și așa dicem, că coroana patriei noastre comune este suverană pentru români și unguri, și că și astădi coroana aceasta e strălucită și puternică pentru popoarele sale, care o apĕră de dușmanii ei, și o vor apĕra ca o vistierie obștească a românilor și a ungurilor, ca a unora, carii au făcut legătură de patrie comună cu Tuhutum beliducele unguresc, și până acum n'au rupt-o, deși din partea legislațiunei antimarțiale s'au făcut multe nedreptăți națiunei române în puntul drepturilor politice, confesionale și naționale. De aci se vede, că românii au fost totdeauna alianți credincioși ai ungurilor. Acum se cere dară, ca aristocrația și inteligința ungurească să nu transpună dușmănia sa asupra românilor pe terenul național, ci să ne iubească, și să ne precunoască de cei mai

* Vedi din Istoria mea bisericească Part. II § 56 cu nota lui.

puternică, ce se pune curmedîș în calea desvoltărei nóstre culturale.

Este un principiu economic, că numai națiunile compuse din ómeni producĕtori pot esistá, și în discordie noi nu vedem esprimându-se puterea nóstră de producțiune, tóte aceste ca și cum ar fi puse la cale de o mână dibace și lungă spre a pregătí greutăți neinvingibile stăruințelor nóstre culturale.

O muncă de titani se recere, ca sĕ putem ținé pasul cu celelalte popóre, o stăruință de fer ca sĕ nu sucumbem sub povara incărcată pe umerii nostrii.

Sĕ punem cu toții umĕr la umĕr, ca sĕ desbrăcăm poporul de deprinderile cele rele, și inteligența nóstră sĕ premérgă în privința acésta cu esemplu.

Revista politică.

Vorbirea contelui Apponyi în casa deputaților din Budapesta este viu discutată nu numai în colónele ḑiarelor austro-ungare, ci a aflat rĕsunet și în statele strĕine.

Vederile leadĕrului opositiei moderate după părerea foilor opositionale par de tot sănétóse în actualele împregiurări, și promit o desvoltare mai sănétósă și mai firéscă a lucruilor decât cum a fost cea de până acuma. Ele ḑic mai departe.

Statul nu mai póte esistă făr numai dacă se va face o reformă radicală a politicei interne, reformă, ce o reclamă actualele stări de lucruri, dar care nu se va puté efeptuí decât, când premieriul Tisza va părăsí conducerea cu întreg cabinetul.

Țara întrégă e nemulțămită cu politica internă, carea se basézĕ pe un parlamentarism fals, scos din urna corupțiunilor, cu care se indentifică guvernul d-lui Tisza, făr a representá însĕ o direcțiune hotărîtă, și astfeliu n'are drept a ḑice, că acest parlamentarism se basézĕ ve voința națiunei.

Națiunea a fost și este în tot momentul trasă pe sfóră și acum începe ia a se desteptá și vede cum în comitate întregi alegerile dietale bunăóra se basézĕ pe falsificări și violări.

Partidul seu și al stângei estreme este gata a susținé ori ce alt guvern, care ar fi în stare sĕ vindece relele, sĕ încete cu nemulțămirea și sĕ întroducă reforme de îmbunătățire, atât în ramurile administrațiunei cât și ale tuturor afacerilor interne.

Amintesce și de vorbirea fulminantă a lui Tisza în 1875, în carea pledare, pentru fusiunea partidelor, dar s'a lucrat tocmai în direcțiuni contrare.

Importantele declarațiuni ale contelui Apponyi în cestiunea politicei esterne au produs bune impresiuni în Berlin și foile berlineze, cari mai nainte acusau opositiunea pentru vederile politicei esterne, se grăbesc a înregistrá cu bucurie declarațiunile matadorilor opositiunei și le considerĕ ca asigurări noue despre puternica alianță a puterilor centrale, dela carea atêrnă mantinerea păcei europene. —

Vorbirea deputatului săsesc, Filtsch, pare a nu fi produs tocmai bune impresiuni în cercurile partidului național-săsesc.

Organul acestui partid, repetézĕ din nou, că nefiind nici un pericol și nici o violare a constituției, vorbirea deputatului puté remâné și nerostită, că în vorbirea lui Apponyi află o lingușire, care muscă tare afund și care desigur nu va fi făcut favorabilă impresiune asupra deputatului Filtsch, considerând atitudinea lui politică de până acum.

Situațiunea în România devine tot mai încurcată. Conservatorii au dat parola, ca prin ori-ce căi sĕ ajungă la putere, nimicind actualul guvern. Semnalăm deocamdată, că desbaterile camerei s'au amênat până la 27 Martiu Se crede, că până atunci se va face mai multă lumină și guvernul va sci, ce atitudine sĕ observe, decum-va nu va urmá o disolvare a corpurilor legiuitóre și un nou apel la țĕră.

Manifestul, cu care a păsit noul cabinet francês în camerile corpurilor legiuitóre a fost primit cu viu entusiasm.

Cabinetul, consciu de greutățile, în cari se află țéra, se mângăe cu speranța, că toți bărbații de stat, cari vor binele țĕrei, le vor dá sprigin puternic.

Cele mai importante cestiuni, ce sunt a se terminá în actuala sesiune parlamentară sunt mai ales doue: votarea bugetului pe 1890 și asigurarea sucesului esposițiunei universale, cu care ocasiune popórele culte si înnaintate 'și vor espune productele.

Cea mai de căpetenie preocupațiune a noului cabinet este, ca lucrând cu toții în unire sĕ se întăréscă un guvern al păcei și al progresului, așa precum l'ă dorit republica și precum 'l doresce și aḑi.—

In Italia situațiunea este de tot posomorită de când minstrul Crispi a presentat un proiect pentru urcarea dărilor. Camera deputaților e fórte furtunósă și asigurările, că Crispi 'și va retrage proiectul, dar va înaintá tot deodată și demisiunea actualului cabinet s'au împlinit, și astfeliu Italia se află érăși în o crisă ministerială.

Mórtea lui Ioan cel bun, primul episcop român ortodocs al diecesei Caransebeșului.

În Domnul adormitul pe catafalc.

După-ce préiubitul și în veci neuitatul nostru archiereu și-a dat nobilul seu suflet, cei ce se aflau împregiurul lui numai decât încunosciințară despre acésta jalnică întêmplare pe asesorii consistoriali din loc și deja la 2 ¼ óre diminéța asesorii consistoriali s'au întrunit în numĕr complet, în reședința episcopéscă. Defunctul în presența asesorilor consistoriali a fost conform prescriselor din tipic îmbrăcat în tóte ornatele archieresci prin Pré Cuviosia Sa părintele protosingel Filaret Musta, protopresbiterul Andreiu Ghidiu, directorul dela teologie Dr. Iuliu Olariu și parochul local Ioan Stoian, apoi ridicat de pe pat de cătră asesorii consistoriali și așeḑat pe catafalc în sala cea mare a reședinții episcopesci.

Așeḑat mortul pe catafalc i s'a pus în mână crucea și pe pept evangelia, apoi se ținù prin părintele Musta, asistat de mai mulți preoți, serviciul pentru eșirea sufletului, care serviciu a fost fórte pĕtrunḑĕtorin de durere, căci glasul preoților funcționători se înăduṣa în lacrĕmi, ér asesorii consistoriali presenți ca fii ce și-au perdut pe scumpul părinte în jurul catafalcului priviau cu ochii plini de lacrămi la jertfa, ce au cerut-o dela noi Dumneḑeul viilor și al morților.

După acésta asesorii consistoriali la numĕr 13, diminéța la 4 óre se întruniră în ședință sub presedința celui mai bĕtrân asesor consistorial ordinariu din senatul bisericesc, a dlui Filaret Musta. Presedintele prin o cuvêntare scurtă, dar adênc pĕtrunḑĕtóre, aretă chemarea și datorințele Consistoriului diecesan în urmarea rĕposării a neuitatului episcop Ioan Popasu. Apoi se cetiră §§ din statutul organic, cari cuprind dispositiunile privitóre la afacerile consistoriali la mórtea archiereului. În ședința acésta, care durà până la 7 óre diminéța se luară tóte dispositiunile cu privire la înmormêntarea decedatului archiereu și la luarea inventariului averii rĕmase după în Domnul rĕposatul. Totodată Consistoriul a luat hotărirea a rĕmâné în permanență până după înmormêntare.

Des de diminéță a străbătut în tóte părțile orașului trista veste despre rĕposarea mult stimatului și iubitului archiereu și încă nu se făcuse bine ḑiuă până-ce reședința episcopéscă s'a și umplut de public, care a venit sĕ mai vadă pe scumpul decedat. La amédi sala cea mare, unde era așeḑat catafalcul deja a fost decorată, îmbrăcată în negru și împodobită eu flori, cari iau fost fórte dragi rĕposatului. Deasemenea și treptele și pórtă a fost îmbrăcate în negru. Pe reședința episcopéscă, casa diecesană, institutul teologic-pedagogic, scóla poporală ambele biserici, la comunitatea de avere, casina romăna și pe tóte crucile din oraș se puseră stéguri negre. Pe strada principală, unde se afla reședința episcopéscă se făcù o viua și neobicinuită mișcare de popor, toți cetățenii, fără deosebire, veniau sĕ dee espresiunea întristării lor. Căci, deși rĕposatul a fost român ortodocs din trup și suflet, el totuși în inima lui cea mare și nobilă au avut simțĕminte de stimă și iubire pentru toți, fie apărținut ei la ori ce națională și religiune.

Duminecă, Luni și Marți până la înmormêntare s'a cetit prin preoți și clerici cei patru evangeliști și din sânta scriptură, premergênd la fie-care evangelist ectenia morților.

Deja Luni sicriul era acoperit cu o mulțime de cununi cu următórele inscripțiuni:

1. „Adênc jelitoriul Consistoriu diecesan. În memoria bunului archipăstoriu.“ 2. „Eforia scólelor române din Brașov. Întemeetoriului scólelor și primului ei fost presedinte. Nemuritoriului episcop I. P. 7/II 1889.“ 3. „Biserica sf. Nicolae din Brașov. Binemeritatului seu fost protopop episcopului I. P. 7/II 1889.“ 4. „Orașul Caransebeș. Prébunului seu archipăstoriu.“ 5. „Das Officierskorps der Garnision Karansebes. Dem edlen hochverehrten Kirchenfürsten.“ 6. „Corpul profesoral. Institutul teologic-pedagogic.“ 7. „Tinerimea teologică gr. or. rom. Préiubitului ei păstoriu.“ 8. „Tinerimea pedagogică gr. or. rom. Pré iubitului ei păstoriu“. 9. „Reuniunea învĕțătorilor gr. or. rom. din diecesa Caransebeșului. Marelui învĕțătoriu, fundator și protector.“ 10. „Preoțimea protopresbiteratului Caransebeș. Prébunului și neuitatului archiereu I. P.“ 11. „Preoții și învĕțătorii protopopiatului Bisericei-albe. Neuitatului lor archiereu.“ 12. „Comitetul parochial gr. or. din Caransebeș. Prébunului și neuitatului archiereu I. P.“ 13. „Comuna bisericéscă gr. or. din Lugoș. Neuitatului archipăstoriu.“ 14. „Comuna bisericéscă gr. or. Nu te va mai uitá.“ 15. „Comuna Oravița mont. Neuitatului archipăstoriu.“ 16. „Societatea academică „România Junĕ din Viena.“ 17. „Comunitatea de avere bunului spriginitoriu.“ 18. „Casina română binemeritatului întemeetoriu.“ 19. „Reuniunea femeilor române din Caransebeș. Neuitatului protector.“ 20. „Societatea română de cântări din Caransebeș. Neuitatului ei protector.“ 21. „Ihren edlen Gönner und Ehrenmitgliede. Die Karansebeser Freiwillige Feurwehr.“ 22 „Personalul tipografiei și librăriei diecesane. Neuitatului întemeetoriu și mecenat.“ 23. „Dedicată de prima cassă de păstrare din Caransebeș.“ 24. „Din veneratiune Familia Stancovici.“ 25. „Emilia Bartolomei scumpului și în veci neuitatului ei vĕr. Ioan Bartolomei blândului și gratiosului seu episcpp.“ 26 „Nepótele, scumpului și neuitatului nostru unchiu. Protopresbiterul Andreiu Ghidiu neuitatului archiereu Ioan Popasu.“ 27. Dela d-na Manziarly o cunună admirabilă de camelii fără inscripțiune.

Înmormêntarea.

Înmormêntarea s'a întêmplat Marți în 7/19 l. c. după programul statorit de consistoriul diecesan cu o pompă rară.

Deși în scurtul timp numai puțini au putut avé cunoscință despre neașteptata mórte a capului diecesei, totuși deja Luni au început sĕ vină din afară protopopii, o mulțime de preoți, deputațiuni și credincioși. Ér Présânțitul Domn episcop al Aradului, Ioan Metian, cu suita sa au sosit Marți cu trenul de diminéța.

Actul înmormêntării s'a început la 9½ de óre a. m. După finirea unui serviciu scurt, sicriul ce cuprindea rĕmășițele neuitatului archiereu a fost închis și ridicat pe mâni de cătră 8 preoți îmbrăcați în ornate, apoi coborît jos dinaintea porții reședinții episcopesci, unde conductul funebral era deja pus în ordine. La înmormêntare a pontificat Pré Sânția Sa dl episcop Ioan Metian, fiind asistat de Précuviosia Sa părintele protosingel Filaret Musta, ieromonachul Augustin Hamsea, protodiaconul Ignatie Pap, diaconul parochial din Lugoș Partenie Pestean, toți protopopii și administratorii protopopesci, afară de unul, care a fost împedecat și circa 50 de preoți.

Din public a participat o mulțime de deputațiuni din loc și din afară. O deosebită și plăcută impresiune a făcut participarea Ilustrității Sale a d-lui episcop gr. cat. al Lugoșului, Dr. Victor Mihályi de Apșia cu secretariul seu Mihaiu Perian, precum și participarea capitlului gr. cat. din Lugoș prin representantele lui Ioan Madincea. Au mai participat și Ilustritatea Sa dl Dr. Alesandru de Mocsonyi. Dintre deputațiuni au participat Eforia scólelor gr. or. din Brașov prin o deputațiune constătătóre din domnii Ioan Lenger, advocat, parochul Vasilie Voina, Cristea Navrea, comerc. Dr. I. St. Ciurcu, medic. Comuna bisericéscă gr. or. română a Lugoșului prin o deputațiune constătătóre din 20 de persóne sub conducerea presedintelui oficiului orfanal comitatens, Stefan Antonescu. Comuna bisericéscă a Rușavei; comuna bisericéscă Oravița-montană, precum și alte comuni bisericesci. Reuniunea învĕțătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului.

Protopopiatele încă au fost representate prin câte o deputațiune.

Dintre autoritățile și corporațiunile din loc au participat corpul oficiresc al regimentului ces. reg. Nr. 43 din loc. Representanța orașului Caransebeș. Funcționarii dela tóte oficiile judecătoresci și civile și profesorii dela scólele din loc. Au mai participat comunitatea de avere, casina română, societățile de cântări din loc „karánsebesi dal és zeneegylet,“ „Gewerbe-Gesangs-Verein.“ Societatea română de cântări și de musică din Caransebeș,“ reuniunea industriașilor, corpul pompierilor și „Kranken-Verein“.

Conductul funebral

În fruntea conductului mergeau copii dela scólele elementare și civile din loc, apoi corpul ducĕtorilor de cununi, Gewerbe-Gesangs-Verein, karánsebesi dal- és zeneegylet, elevii dela teologie și pedagogie și corul societății române de cântări, copii ministranți, apoi a urmat preoții funcționători. Crucea defunctului purtată de cel mai bĕtrân protopresbiter Alesandru Ioanovici al Jebelului. După acesta a urmat doi diaconi, apoi archiereul pontificatoriu sub baldachin, ér imediat înaintea cosciugului cârja episcopului rĕposat îmbrăcată în vĕl negru, purtată de cătră protopresbiterul Versețului Ioan Popovici, mitra și crucea dela grumazi și encolpionul rĕposatului, purtate pe o tavă de argint de cătră protopresbiterul Mihaiu Popovici.

Apoi a urmat sicriul încungiurat de ambele părți de purtătorii de mașale. După sicriu a urmat rudeniile, membrii consistoriului și sinodului eparchial, apoi diferitele deputațiuni și stimatorii de ai marelui defunct Ordinea esemplară a susținut-o pompierii din loc, cari dealungul conductului au format un spalir, purtând torțe.

Astfeliu compus conductul la 9¾ óre s'a pus în mișcare spre biserica catedrală.

Conductul funebral s'au oprit până la biserică în 3 locuri: la crucea mare din piață, la institutul teologic-pedagogic și la crucea din strada bisericii, unde s'a făcut stările obicinuite.

---

dintâiu și mai vechi alianți și frați, ceea-ce s'a pecetluit cu sângele fiilor și bărbaților de ambe națiuni, ai căror nepoți au moștenit diplomele nobile ale străbunilor sei, și documentează și astădi frăția românilor cu ungurii de pe câmpii rĕsboaelor cu dușmanii patriei. De aci apoi vine și aceea împregiurare, că națiia română n'are privilegiu, căci este în străbuna sa patrie, dar nu așa națiia săsească și sêrbească, care sunt „hospites“ și provĕḑute cu privilegii. Archivele țĕrei documentează, că prin comitate se întrebuința în vechime titlu de „Universitas Nobilium hungarorum et valachorum“; la astfeliu de faptă istorică nu se poate provoca națiia sêrbă și săsească. (Va urma.)

Adus sicriul în biserică fù aședat înaintea amvonului și după acésta îndată sĕ și începù celebrarea sftei liturgii, la care a pontificat Prés. Sa dl episcop Ioan Mețian, asistat fiind de mai mulți preoți. Liturgia s'a sfîrșit la 11 1/2 óre a. m. Sicriul ce cuprindea rĕmășițele pămêntesci a-le scumpului decedat au rĕmas espuse în biserică până după serviciul de înmormêntare. Slujba înmormêntării s'a inceput la 2 1/2 óre d. a., la care a pontificat érăși Prés. Sa domn episcop Ioan Mețian. La finea acestei slujbe Prés. Sa cu eunoscutai elocință făcù panegircul reposatului archiereu, în care se reoglindă fidel întréga viață și activitate neobosită, ce au desvoltat o rĕposatul pe terenul bisericesc și național.

Cântările funebrale precum și cele liturgice le-au esecutat cu multă frumseță corul elevilor institutului teologic-pedagogic diecesan și societatea română de cântări din loc, sub conducerea profesorului de cântări Anton Sequens.

După finirea serviciului de înmormêntare, conductul funebral în ordinea descrisă mai sus a pornit spre biserica din cimiteriu. In biserica acésta, după-ce sau mai cetit o scurtă rugăciune, remășițele pămêntesci ale primului și în veci neuitatului episcop român al Caransebeșului au fost aședate spre odichnă vecinică în cripta provisorie din biserică înaintea ușilor împĕrătesci. După sĕvêrșire ceremoniilor bisericesci, tóte trei societățile de cântări, ce au participat la conductul funebral a esecutat cu multă precisiune câte o cântare funebrală și cu acésta s'a terminiat actul înmormêntării la 5 óre după amĕdi.

Episcopia vĕduvită.

Primul episcop al diecesei Caransebeșului după restaurarea metropoliei nóstre gr. or. române, Ioan Popasu, după o viață îndelungată, plină de activitate pentru biserică și pentru interesele culturale ale românilor a repăusat în Domnul la 17 Februariu a. c., prin ce diecesa Caransebeșului de iure et de facto a devenit vĕduvită.

Fie-ne iertat a ne ocupá în câte va șire de îndeplinirea scaunului vacant episcopesc din punct de vedere al procedurei ulterióre, și din punct de vedere al calității unui episcop în Caransebeș.

I.

Atât după statutul organic § 98, cât și după canonul 25 al sinodului ecumenic al IV ținut în Calcedonia, trebue sĕ se îngrigéscă de o parte metropolitul bisericei nóstre, de altă parte consistoriul eparchial al Caransebeșului „ca în decurs de trei luni sĕ se alégă și sĕ se chirotonéscă episcopul, dacă nu cumva o necesitate neesorabilă ar face, ca timpul dilațiunei sĕ se prorogeze.“

Între împregiurări normale deci noul episcop al Caransebeșului trebue sĕ fie ales până la 17 Maiu 1889 st. n., adecă în trei luni dela repăusarea fericitului episcop Ioan Popasu. Și deóre ce, după credința nóstră, nici Escelența Sa dl metropolit al nostru, nici Veneratul consistoriu din Caransebeș, nu vor întimpiná împedecări și greutăți de acelea, prin cari s'ar puté justificá prorogarea, terminului de trei luni, — este fără tótă dubietatea, că alegerea noului episcop se va puté întêmplá nu numai în terminul prescris, ci chiar și mai nainte, adecă în Dumineca Tomii, după Sântele Pasci, la 26 Aprile c. n., când sinodul eparchial și altcum în înțelesul statutului org. ar trebuí sĕ se întrunéscă spre pertractarea agendelor sale anuale.

Sinodul eparchial însĕ, care după statut trebue sĕ constea din 20 preoți și 40 mireni ca deputați, în moment nu este complet, deóre ce 5 locuri pentru deputați mireni sunt vacante.

După părerea nóstră, consistoriul diecesan ar trebuí înainte de tóte sĕ facă dispositiunile legale, ca alegerea deputaților mireni în cele 5 cercuri vacante sĕ se întêmple cât de curênd nu numai din motivul, ca prescrisele statutului org. în al cărui înțeles sinodul constă în o terțialitate din preoți, și în doue terțialități din mireni sĕ se susțină în tótă intregitatea, ci chiar și din causa, că nici un cerc electoral nu póte fi eschis dela esercitarea dreptului seu constituțional de alegere, și căci acésta o cere pacea, liniscea și mângăerea credincioșilor nostri din cele 5 cercuri electorale.

Aceste alegeri însĕ cer timp, și sunt legate chiar și de unii termini stabiliți în stat. org., drept aceea credem, că ar fi lipsă intețitóre, ca Veneratul consistoriu al Caransebeșului sĕ fie conchemat cât se póte mai îngrabă, și sĕ escrie alegerile deputaților mireni în cercurile vacante, ca așa apoi sinodul eparchial completat sĕ se pótă întruní la 26 Aprile spre alegerea noului episcop.

Aflăm însĕ de imposibil ca tot atuncea sinodul eparchial sĕ fie în stare a se apucá și de pertractarea agendelor sale ordinare prescrise în stat. org. pentru Dumineca Tomii*) și anume:

*) Sinodul eparchial ordinariu trebue sĕ se țină în regulă la timpul seu, anume pe timpul vacanței scaunului episcopesc sub presidiul locțiitoriului. (§. 92.) Red.

Se póte prevedé înainte, că acest sinod eparchial va trebuí sĕ remână întrunit pe mai mult timp numai pentru causa alegerii,*) și va trebuí chiar sĕ-și suspindă ședințele mai de multe-ori până când noul episcop își va puté ocupá scaunul, căci după alegerea întêmplată de loc va trebuí sĕ se țină sinodul episcopesc: „pentru pertractarea canonică a actului de alegere a noului episcop“ (§ 104), apoi actul de alegere, negrešit prin o deputațiune sinodală,**) are sĕ se subștérnă Maiestății Sale ces. reg. apostolice spre prégrațiósa întărire a alesului (§ 102), ceea ce de regulă se întêmplă prin intrevenirea Ministrului de culte și de instrucțiune publică al Ungariei. Și dacă Maiestatea Sa nu va denega întărirea alesului episcop: atuncea noul episcop se sânțesce prin metropolit și se provede cu grammata metropolitană, și numai după tóte acestea póte fi introdus în funcțiunea sa archierésca, va sĕ dică: se póte întêmplá instalarea

Este deci evident, că sinodul electoral, va durá cu mult mai mult, decât un sinod regulat anual.***)

De loc după instalarea episcopului însĕ precum credem, sinodul, va fi silit a și suspinde ședințele sale spre a puté pertractá agendele sinodului regulat anual, pentru-că trebue sĕ se dea timp noului episcop, ca sĕ pótă primí fundul instruct al episcopiei pe lângă inventar (§ 106), și ca sĕ se pótă orientá cât de puțin despre proiectele și lucrările, ce au sĕ vină la pertractare în sinodul regulat anual.

Acest sinod însĕ, amênat pe câte-va sĕptĕmâni ori luni, negrešit trebue sĕ se țină încă în decursul acestui an și nu se póte amênă până în anul viitoriu la Dumineca Tomii, pentru-că prin acésta s'ar face un precedent periculos atât pentru administrațiunea corectă și legală a diecesei, cât și pentru constituțiunea nóstră bisericéscă. Dacă sinodul însuși cea mai inaltă corporațiune a eparchiei se va abate dela dispositiunile stat. org.: putem avé temere întemeiată, că apoi în viitoriu și alții, in sus și în jos, ușor vor puté alunecá a delătura stat. org. in părțile lui esențiale ori neesențiale, noi, deci trebue în prima linie sĕ stimăm viéța nóstră constituțională bisericéscă și sĕ susținem și în faptă și cu tótă tăria cuvêntului dispositiunile acestei constituțiuni.

Sinodul deci, după instalare 'și póte suspinde ședințele sale pe un timp anumit, dar nu le póte amêna până la Dumineca Tomii al anului viitoriu

Agendele anuale și altcum sunt fórte multe, și trebue sĕ mărturisim, că deși de 20 ani ai vieții nóstre constituționale bisericesci multe s'au făcut bine, dar totuși pré puțin spre a puté dice cu inima liniscită, că putem perde un an din activitatea legală. S'au zidit, cârpit, neteșit multe, dar pré puțin s'a zidit din fundament, și și mai puțin s'a creat față de multele cerințe spirituale și materiale ale diecesei întregi. (Va urma.)

*) Noi credem, că alegerea are sĕ se facă într'un sinod estraordinariu și sub presidiu estraordinariu, fie ca el sĕ premérgă sau sĕ urmeze celui ordinariu, sau sĕ coincidă cu acesta. (Conf. §§. 92. 99. 104. 118). Red.

**) Actul alegerii îl așterne la Maiestate sinodul episcopesc, respective metropolitul, după premérsa pertractare canonică. (§. 102. 104.) Red.

***) Doue sinóde de acestea electorale s'au ținut până acum pe basele statutului organic, ambele în Arad. Nici unul n'a durat mai mult de cât o scurtă zi. După actul alegerii o întrunire din nou a sinodului electoral ar fi necesară numai când Maiestatea Sa n'ar întarí pe cel ales. Red.

Varietăți.

* Ministrul reg. ung. al afacerilor publice și de comunicațiune în urma cererilor lui Mihail Horváth sen., Iuliu Horváth jun. și Gavril Dănilă a conces numiților domni pe un an a face pregătirile necesare pentru construirea unei căi ferate vicinale dela stațiunea căilor ferate reg. ung. Homorod preste Făgăraș la Avrig.

* (Recunoscința archiducesei Stefania.) Archiducesa Stefania a trimis șefului capelei țigănesci, Pongracz, o epistolă, în care ii mulțămesce pentru cununa, pusă pe cosciug, principelui Rudolf.

* (Regaliile). Legea pentru rĕscumpĕrarea regalelor e sancționată încă din 20 Decembre. Ministrul de finanțe însĕ numai în dilele trecute a publicat ordinațiunea, și astfeliu mulți cari au avut pretensiuni abia vor fi în stare sĕ le însinue până în 31 Martiu. Din aceste motive deput. Hodossy a interpelat pe ministrul president, carele a promis, că va înaintá un proiect, conform căruia se va prolungí terminul de insinuare până la 30 Aprile.

* (Principele Alesandru de Battenberg.) După-cum se anunță din Viena, principele Alesandru de Battenberg a umblat de mult a întrá în armata austro ungară. În dilele din urmă i s'a conces, și astfeliu va purtá rangul de colonel în armata activă și va luá comanda peste regimentul de dragoni, staționați în Galiția.

* (Cas de mórte.) Din Sĕcărêmb ni se scrie, că propietărésa Elena Florea, născ. Argyan, la 22 Februariu a. c. a fost greu lovită de sórte, răpindu-i nemilósa mórte pe mult iubitul ei soț *Daniil Florea*, lăsând în cea mai adêncă jale pe soția sa și pe 7 orfani ai sei, precum și tóte rudeniile sale. Defunctul a fost unul dintre fruntașii noștri din Sĕcărêmb. Fi-ei țerina ușóră!

* Negoțierile administrative pentru calea ferată locală Brașov-Zernesci s'au îndeplinit sub conducerea comisariului ministerial. La pertractări au luat parte delegații comitatelor Brașov și Făgăraș precum și ale comunelor interesante în causă.

* (Vecsațiuni.) Primim o corespondență mai lungă „De pe valea Teușului,“ din care resultă, că ómenii noștri din acel ținut sunt fórte tare vecsați și șicanați mai ales cu tot feliul de amende în bani (trăsuri), aplicându se legea silvanală cu tótă rigórea și pentru cele mai neisemnate prevaricări. Înțelegem și noi, că față de dispositiunea poporului a devastá pădurile e chiar necesară o lege rațională silvanală, dar condamăm o aplicare a legii din partea organelor administrative, ce duce la sapă de lemn pe popor.

Ni se mai plânge corespodentul și asupra purtări ilegale a unui esecutor de dare K., carele e o teróre formală pentru acest ținut, făcênd multe asupriri poporului.

Indicăm de astădată aceste rele, ce bântuie poporul nostru în jurul Teușului, și atragem atențiunea celor competenți asupra delăturărei acestor neajunsuri, altfeliu vom fi siliți a revení și în concret asupra acestor împregiurări anormale.

* (Fundațuni noueale bar. Hirsch.) Baronul Hirsch a surprins érăși lumea cu fundațiuni. Anume a făcut o fundațiune, al cărui venit anual e de 120,000 fl. și care are sĕ se împartă între meseriașii sĕraci din Viena Fundațiunea se administrează de un comitet constătătoriu din trei dame și un advocat. Tot spre promovarea industriei a destinat o altă fundațiune pentru Budapesta, al cărui venit lunar e de 10,000 fl.; și care de asemenea se va împărți între mesariași sĕraci din Budapesta.

* (Obiecte găsite.) La direcțiunea poliției din Sibiiu se află mai multe portmoneuri găsite încă în anul trecut, cari conțin sume mai mari și mai mici de bani; dar cari au rĕmas încă neridicate. De asemenea se află o mulțime de obiecte prețióse găsite în anul acesta.

MONITOR. 7

Calendariul sĕptemânii

26 Februariu — 4 Martiu

26 Duminecă: Porfiriu, Fotini, Anatoli, Foto, Fotis, Parasceva, Chiriachi, Iosi, Fotinos, Sebastian, Victor, Christo, dul, Ioan. *27 Luni:* Procopiu, Gelasiu, Talaleu, Stefan, Nesiu-Asclepiu, Iacob, Timoteiu. *28 Marți:* Vasiliu, Proteriu, Nestor, Cira, Marina, Nimfa, Eubul, Baros, Auriciu, Cirana, Casian. (29) *1 Mercuri:* Eudochia, Domnina, Marcel, Antoniu, Silvestru, Sofroniu, Nestorian, Chareșiu, Nicefor, Agapiu. *2 Joi:* Teodot, Esichiu, Coint, Nestor, Tribimiu, Parmena, Troadiu, Eutalia, Andronic, Atanasiu. *3 Vineri:* Eutropiu, Cleonic, Vasilisc, Teodorit, Zenon, Zoil, Piama. *4 Sâmbătă:* Gerasim, Paul, Iuliana, Gregoriu, Codrat, Acaciu, Stratonic.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 26 Februariu, I-a în paresimi. Serbarea ortodocsiei în cultul icónelor sânte. Octoich ton 4 și Triod. La utreniă: Evangelia Învierii 4. Melodiile pocăinței. Catavasia: „Adêncul mării roșie“. Liturgia Sântului Vasiliu cu Irmosul: „De tine se bucură“, și cu pregătire pentru liturgia celor înainte sânțite.

Mercuri 1 și Vineri 3 Martiu: liturgia celor înainte sânțite.

Afaceri parochiale.

Botez în casă privată. Ni s'a cerut sĕ ne pronunciăm la întrebarea: *Când póte parochul, și când este el chiar datoriu sĕ boteze pe un băiat micutel afară din biserică, în casa părinților?* — Fără a ne ingerá în competența autorităților superióre bisericesci, care singure sunt chemate sĕ reguleze astfel de casuri, ne luăm voiă a respunde: că — după cunoscințele nóstre canonice — botezul de regulă se face în biserică, ca tóte celea-lalte taine; dacă însĕ băiatul nou-născut s'ar afla cu sănĕtatea într'o stare abnormală, și părinții lui ar avé îngrigiri serióse de rĕul frigului: parochul, după pracsa cum se urmézĕ în casuri de bólă și cu celea-lalte taine, nu numai póte, ci la cererea părinților este chiar obligat sĕ îndeplinéscă actul botezului afară din biserică, anume în casa părinților, sau în alt óre-care local scutit de frig și pregătit pentru astfel de funcțiune după cuviință. De altmintrea fiind vorba de frig și de rĕcélă, se înțelege de sine: că apa naturală, carea se folosesce la botez, dacă ea ar fi pré rece pentru fisicul baiatului crud, se póte stêmperá cu apă curată încălțită în un vas curat, fără ca prin acésta sĕ se altereze esența materiei botezului. De asemenea se înțelege de sine: că parochul are sĕ se aștepte la urmări grele disciplinare, dacă cu vina lui ar murí óre-care băiat nebotezat, sau ar murí în urma tractării lui nesocotite la actul botezului.

Mulţămită publică.

Marea nóstră durere pentru mutarea dela noi la celea vecinice a bunului şi iubitului nostru soţ şi părinte, Ioann Gall, protopresbiter al Abrudului, nu ar fi aflat nici o alinare, perdêndu-l pentru vecie, când ne era mai scump, dacă mângăitoriul cel ceresc nu s'ar fi îndurat a ne mai uşiora întristarea, ce ne a trimis-o, prin inimile celea nobile, în deosebi a Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, pentru părintésca îngrigire, şi ale binevoitorilor, amicilor, şi cunoscuţilor neuitatului nostru răposat, pe care le-a îndemnat a ne face acésta prin manifestăţiuni de stimă şi pietate faţă de răposatul, arătate prin frumóse cununi depuse pre casa lui vecinică, prin espresiuni de jale, comunicate telegrafice, cu graiul, prin adrese şi epistole; prin esprimarea simţitelor condolenţe faţă de noi, neconsolata şi jalnica lui familie.

Un balsam au fost acestea pentru inimile nóstre pline de durere şi jale precum şi mulţimea celor ce nu au pregetat şi pre un timp fórte nefavorabil a dá onórea cea din urmă scumpului nostru soţ şi părinte.

Intêmplându-se acestea, ne simţim prea recunoscători şi rugăm pre toţi pe calea acésta a primi căldurósa şi respectuósa nóstră mulţămită, precum şi Vener. Domn asesor consistorial Zacharie Boiu. care din depărtare, în érnă grea, a ostenit sĕ fie conducătoriul acestui act jalnic.

Abrud, 8 Februariu, 1889.

Jalnica familie Gall.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 57½	9.55
100 marce nemţesci	59.15	59.10
London pe (poliţă de trei luni)	121.20	121.15

Sr 1195. polg. 1889. [21] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy a nagydisznódi határ általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalást Neokel Péter és társai nagydisznódi lakosok kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául a nagydisznódi községi irodába **1889. April 15-én délelötti 10 órát tüzte ki.**

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelent felek ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 február 21-én tartott üléséből.

Jánosi Sándor, el ök. gróf *Lázár*, jegyző.

Nr. 58. [22] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al treilea învĕţătoriu la scóla gr. or. din Breţcu se escrie concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) 200 fl. din fonduri şi repartiţiune;

b) 50 fl. din venitul cantoral;

c) cuartir liber şi lemne.

Reflectanţii, cari vor avé a sĕvêrşí în fie-care a treia sĕptĕmână şi funcţiunile cantorale, 'şi vor asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 31 Ianuariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean, protopresbiter.

Nr. 65. [20] 2—3

EDICT.

În urma cererei Annei Achim Simeon din parochia gr. or. Mohu şi pe basa ordinului consistorial dela 31 Ianuariu a. c. Nr. 540., Ioan Slav asemenea din Mohu, carele de patru ani cu necredinţă a părăsit pe susnumita Anna Achim Simeon, legiuita lui soţie, fără a scí locul petrecerii lui, se provócă ca în termin de şase (6) luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului, pentru-că la din potrivă procesul divorţial intentat se va pertractá şi hotărí şi în absenţa lui.

Sibiiu, 10 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

I. **Hannia**, administrator protop.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgâeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiţi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dupla 70 cr.** [1907] 20—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. **Ca semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie împrimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

„Hunedóra“ însoţire de anticipaţiune şi credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanţi ai însoţirii de anticipaţiune şi credit „Hunedóra,“ se învită în vîrtutea §§-23 şi 24 ai statutelor la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Deva la **2/14 Martiu, 1889 la 3 óre d. a.** în localul însoţirii.

Obiectele puse la ordinea ţilii sunt:

1. Alegerea unui preşedinte şi a unui vice-preşedinte, precum a doi scrutinători şi doi secretari.
2. Raportul directorului, cu privire la activitatea consiliului administrativ şi la starea cassei însoţirii pe anul 1888; raportul comisiunei de supraveghiare, şi hotărîrea asupra profitului curat.
3. Statorirea bugetului pe anul 1889.
4. Hotărîre asupra părţilor fundamentale nesolvite deplin.
5. Alegerea directorului şi a vice-directorului pe timp de 3 ani.
6. Alegerea celor 12 membri în consiliul administrativ pe timp de 3 ani şi a secretariului.
7. Alegerea comisiunii de supraveghere pe timp de un an.

În lipsa membrilor receruţi, de preste jumĕtate a părţilor fundamentele deplin solvite, — adunarea se va ţinea. în înţelesul §-lui 25 din Statute la 12/24 Martiu a. c. tot la timpul şi în localul indicat.

Domnii participanţi pot lua parte sau în persónă, sau prin plenipotenţiaţii lor cari asemenea au se fie participanţi fundamentali, (§. 26); nime nu póte esercita însĕ mai multe de 20 voturi (§. 10).

În adunarea generală numai părţile fundamentale deplin solvite vor fi admise la vot.

În timpul încheerii bilanţului însoţirea a avut 334 părţi fundamentale; în decursul anului 1888, au întrat 4 şi au eşit 2 (§. 49).

Din şedinţa consiliului administrativ al însoţirii „Hunedóra,“ ţinută în Deva, la 11/23 Ianuariu 1889. [24] 1—1

Ioan Papiu m p., v. director. **Nichita Luculeţiu**, secretariu s.

Contul bilanţului pro 1888.

Activa.	fl. cr.	**Passiva.**	fl. cr.
1. Cassa în numĕrar	1426.75	1. Părţi fundamentale	13906.—
2. În cambii	22362 05	2. Depuneri şi interese capitalisate	26855.45
3. In obligaţiuni	19007.—	3. Părţi ordinare	30.—
4. In mobiliar	214.20	4. Interese la părţi fundamentale.	18.71
5. Anticipaţiuni	62.—	5. Interese anticipate	359.42
6. Anticipaţiune de chirie	66.67	6. Fondul de reservă	808.83
7. Tacse de protest	4.15	7. Profit curat	1195.97
8. Losuri	31.56		
	43174.38		43174.38

Deva, la 31 Decembre c. n. 1888.

Ioan Lazariciu m. p., cassariu. **Ioan Papiu** m. p., vicedirector. **Ioan Simionaşiu** m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul bilanţului şi, confrontându l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirii, ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Deva, la 12 Februariu 1889.

Antoniu Cutean m. p. Dr. **Ioan Mihu** m. p. **Petru Drăgiciu** m. p.

Contul profitului şi perderilor pro 1888.

Spesele.	fl. cr.	**Venitele.**	fl. cr.
1. Interese la depuneri	1563.21	1. Interesele de escompt	3175.04
2. Remuneraţiuni	830.—	2. Provisiuni	805.57
3. Timbru	29.35	3. Diverse accidenţe	687.67
4. Contribuţiune	367.25		
5. Diverse spese	385.—		
6. Tacse de presenţă	97.50		
7. Chiria	200.—		
8. Profit curat	1195.97		
	4668.28		4668.28

Deva, la 31 Decembre c. n. 1888.

Ioan Lazariciu m. p. cassariu. **Ioan Papiu** m, p., v.-director. **Ioan Simionaşiu** m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul profitului şi perderilor şi, conformându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirei, ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact. [23] 1—1

Deva, la 12 Februariu, 1889.

Antoniu Cutean m. p. Dr. **Ioan Mihu** m. p. **Petru Drăgiciu** m. p.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate câtse poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 16—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 20 Sibiiu, Marți 21 Februariu (5 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Februariu.

Am accentuat mai de multeori, că spre a puté băgá viață în organismul constituțional al bisericei nóstre se recere mai pe sus de tóte bunăvoință, și o temeinică cunóscere a dispositiunilor din statutul organic. Acestea trebuie sĕ dea mâna una cu alta, căci dacă va lipsí una, cealaltă nu va puté produce resultatele dorite, în veci nu va vedé realisate bunele intențiuni ale legiuitorilor dela anul 1868.

În mare parte am și relevat unele lucruri, chemate a influință mersul afacerilor nóstre bisericesci și nu am sciut, ce sĕ condamnăm mai tare, lipsa de bunăvoință pentru esecutarea dispositiunilor din statutul organic și regulamentele congresuale în spirit adevĕrat bisericesc, după-cum este normat, sau dórá necunóscerea esactă a acestor dispositiuni.

Sĕ rĕmânem în parochie deocamdată, și cu casuri concrete sĕ ilustrăm starea faptică a lucrului.

Regulamentul congresual dela 1878 în § 5 prescrie, că în fie care comună bisericéscă (parochială) trebue sĕ fie statorită lista membrilor sinodului parochial. Prescrie esact modalitatea facerei listei acesteia, prescrie adecă o conlucrare armoniosă a oficiului parochial cu comitetul parochial. Prescrie și calea instanțelor la un eventul abus sau întrelăsare, încât adecă consemnarea membrilor sinodului parochial se publică în biserică cu opt dile inainte de ținerea sinodului parochial ordinariu, la care se fac reclamările contra vre-unui neindreptățit sau pentru vre unul indreptățit, și dacă și sinodul parochial ar face abus, atunci se face recurs la consistoriul eparchial.

Dispositiunile acestea privitóre la consemnarea membrilor sinodului parochial sunt de mare importanță, deóre-ce se pot eschide dela participare la afacerile bisericesci tóte acele elemente, cari numai discordie fac în biserică, bine însĕ nimica, se pot eschide adecă acele elemente, cari cu nimica nu și împlinesc datorințele parochiale. Și este lucru notoric, că în sinódele nóstre bisericesci nu ómenii cei onesti, cu frica lui Dumnedeu, cu inimă cătră biserică sunt aceia, cari fac gâlcévă, ci din contră aceia, cari numai la alegeri vĕd biserica, și atunci încă sunt conduși de tóte câte, numai de binele bisericei nu.

De altă parte corectitatea actelor sĕvêrșite pretinde acluderea consemnărei membrilor sinodului parochial, și în lipsa ei actul trebue sĕ fie nimicit, dovadă cele mai multe alegeri, cari din lipsa consemnărei pas de pas sunt dificultate.

La locurile, unde dispositiunile acestea se împlinesc, aflăm o urmă de mancități, cari încă aduc numai încurcătură. Am vĕdut casuri concrete, că contra proiectului de listă cetit în biserică în terminul legal, s'au făcut reclamări deadreptul la consistoriul eparchial, și nu la sinodul parochial ordinariu, ca la instanța legală, provĕdută în citatul § din regulament. Se înțelege, că până a sosit reclamarea la consistoriu, până sĕ trécă prin ședință, sinodul parochial ordinariu a trecut, și reclamantele din causa necunóscerei dispositiunilor respective, a rĕmas pe un an fără dreptul activ și pasiv în biserică, adecă el nu póte sĕ alégă, și nu póte fi ales, apoi nu póte luá parte activă la viéța bisericéscă.

Am vĕdut în casuri de acelea, că consemnarea membrilor sinodului parochial nu se făcea la sfêrșitul anului solariu pentru anul viitoriu, ci ea se ținea deschisă peste tot anul, și de câte-ori se ținea sinod parochial estraordinariu, și se însinua vre un membru nou în parochie, deja prin faptul, că era însinuat în parochie se inducea în consemnarea membrilor sinodului parochial fără considerare la condițiunile din § 6. Stat. org., și fără considerare la § 5 din regulamentul pentru parochii al congresului dela 1878.

Casul din urmă a fost la biserica nóstră din Sibiiu-Cetate, până în sinodul parochial din anul trecut, când s'a pretins esecutarea citatelor dispositiuni, care apoi a dat ansă la cunoscutele atacuri în o parte a presei române de aici contra sinodului parochial dela acéstă biserică.

Nu vom imputá în casurile concrete lipsa de bunăvoință. Recurgem la necunóscerea legilor, și dacă necunóscerea o scusăm unor singuratici din protopopiatul cutare nu o putem scusá la un oficiu parochial, care ḑi de ḑi e în mână cu statutul organic, și cu regulamentul congresual pentru parochii.

Revista politică.

Mișcarea opositiunei contra proiectului de lege militar nu s'a mai îmblânḑit de loc. In parlament sunt la ordinea ḑilei dialoguri, intreruperi și după scirile cele mai noue s'a constituit un comitet al neordinei, care sĕ organiseze scandaluri în mod metodic.

În „Egyetértés" a declarat Helfy (odiniórá Heller), de o insultă a națiunei, dacă se va permite voluntarilor a depune esamenul numai în limba germană.

Desbaterile asupra acestui proiect vor mai durá încă multă vreme, dacă vom judecá după numĕrul considerabil al deputaților, mai ales oposiționali, cari s'au anunțat pentru a vorbí în decursul desbaterei.

După scirile cele mai próspete, sosite din Roma, se póte afirmá cu siguranță, ca tot ministrul Crispi va fi încredințat de regele cu reconstruirea cabinetului. Din ce partid va luá membrii pentru reconstruire încă nu se scie. Stânga a creḑut, că Crispi 'și va alege ministri noi numai din aderenții ei, de aceea a și primit demisiunea cabinetului cu viu entusiasm. In tot casul însĕ vor precumpĕní motivele politicei esterne și în special ale alianții triple, și Crispi va căutá a trage la sine astfeliu de bărbați în care va găsí totdéuna sprigin puternic în nisuințele sale.

Sĕptĕmâna trecută a adus Franciei un șir de evenimente de mare însemnătate.

Considerând la simpatiile reciproce între francesi și rusi, e ușor de priceput, că întêmplarea, ce l'a silit pe admiralul escadrei francese din Tadschura-Bai, ca sĕ atace Sagallo, în urma căruia au rĕmas morți cinci rusi puscați, cari se aflau în escursiunea lui Atschinow, a provocat in Francia o rea impresiune, mai ales, că în timpul din urmă simpatiile reciproce au devenit o dogmă politică.

Acest refren a voit sĕ-l foloséscă liga patrioților spre a atițá poporațiunea contra regimului.

Deroulède a redactat o proclamațiune, în care 'și esprimă regretele despre acésta intêmplare și deschise liste de contribuiri pe séma familiilor celor căḑuți, inscriindu-se liga cu 1000 franci.

Regimul însĕ a fost de părere, ca sĕ nu sufere o astfeliu de acțiune, care compromite relațiunile de esterne ale Franciei și care urmăresce scopul: a pune șovinismul în serviții generalului Boulanger. Guvernul are de cuget a desființá liga, a cărei problemă a fost: lucrarea pe tóte căile pentru revanscha contra germanilor, dar care acum și-a pus tótă influința sa pentru politica generalului Boulanger.

Deputatul Hubbard, aducênd cestiunea Sagallo la ordinea ḑilei, discusiunea a fost fórte remarcabilă. Ministrul de esterne, Spuller, a declarat simpatiile sale pentru Rusia și spuse, că regimul a primit din partea competentă și cea mai inaltă din Petersburg asigurarea, că Rusia recunósce dreptul și pașii intreprinși de Francia. A mai asigurat ministrul pe deputați, că nu se indoesce de loc în simpatiile Rusiei pentru Francia, și că francesii au fost necesitați a purcede astfeliu cu rușii călĕtori.

Bună impresiune a făcut și discursul escelent al tostului președinte de esterne, Goblet, în urma cărui camera cu unanimitate s'a alăturat la simpatiile, ce le a esprimat regimul față cu Rusia.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul episcopului Șaguna cătră Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei cătră metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare)

Ce se atinge de a doua parte a acestui punct, adecă de uniunea Ardealului cu Ungaria, ḑice națiunea română din Ardeal, că ea in aceasta uniune nu se poate învoí din pricina formei, cu carea s'a făcut aceea la anul 1848 din partea dietei dela Cluș. Nația română ḑice, că rumperea Ardealului de cătră Ungaria s'a făcut prin conjurațiunea celor trei nații: unguresci, secuesci și săsesci asupra nații și bisericei române; așia și uniunea de acum s'a făcut tot în acest chip, și numai atâta deosebire este, că acum numai naționalitatea română este periclitată și desprețuită. Fii bun Illustrissime! procetesce legile dietale dela Cluș din a. 1848 și Te vei convinge, că acolo numele „nației române," sau numele „român" nicăiri nu-l vei afla, așa încât aceea dietă ardeleană, hotărînd ridicarea regimentelor secuesci de graniță, de cele românesci nici pomenire nu face, numai ca sĕ ocolească numele de român. Dieta Ungariei din anul 1848, a fost mai patriotică, căci regimentele de graniță din Ardeal le tractează deopotrivă, — cele secuesci cu cele românesci, căci aceea dietă a Ungariei așa nu rênduesce din regimentele secuesci de graniță deputați la dietă, ca și din regimentele române din graniță, deși pentru granița Banatului, Sirmiului, Slavoniei și Croației hotărĕsce, ca sĕ trimită deputați la dietă.

Apoi legea 1 din Cluș dice: că uniunea se face pe basa egalei îndreptățiri fără respect la naționalități. — Românii la aceasta ḑic, că în această lege nu se poate înțelege nația română, căci nu esistă nici o lege de mai nainte, carea ar fi declarat pe poporul român de nație, că apoi sĕ fie câștigat și drepturi naționale, precum le-au avut acele celelalte trei recepte nații. Acest adevĕr se documentează și prin legea Ungariei Art. VII din a. 1848, unde se face pomenire numai de iurisdicțiile unguresci, secuesci și săsesci, prin urmare românii ḑic cu durere, că de ei nicăiri nu se face pomenire, căci sunt socotiți de o gloată de popor, și se rênduesc și prin sus citata lege a Ungariei sub iurisdicțiile antimarțiale ale nației unguresci, secuesci și săsesci! Ce logică? Ce consecuență a principiului egalei îndreptățiri! —

Pe lângă toate mărturisesc, că românii ardeleni, când ar fi socotiți și tractați, după cum merită, n'ar fi contrari uniunei, pentru-că ei sciu, că legile țĕrei unguresci totdeauna au fost omenoase, eară cele ardelene au fost îndreptate spre batjocura românului, totuși nu se poate hotărí românul, sĕ accepteze uniunea prin o formă preiudicioasă pentru el, căci are caracter viril, ce și-a însușit în secului sclăviei! Dar nici al doilea adevĕr nu-l pot trece cu tăcerea, că adecă partea cea mai mare a aristocrației unguresci și întréga birocrație săsească de aceea nu socotesc și tractează pe români, cum o merită, căci D-lor nu le place uniunea, dar nu cutează sĕ se opue ei, și așa le vine lor bine oposiția, ce o fac românii uniunei.

III. Mai departe Illustritatea Ta binevoesci a ḑice: „că din Transilvania nu este nime la dietă, care sĕ representeze interesele nației române, și că afli de necesariu, sĕ cuvintezi pentru interesele nației române din Ardeal, numai ca un român, care scie dorințele ei și care trebue sĕ se intereseze pentru bunul comun al nației sale." Mai nainte de toate sunt datoriu a-Ți aduce mulțămită din partea nației noastre din Ardeal pentru aceste descoperiri, și Te încredințez, că nația română din Transilvania va sci prețuí ostenelele, ce le vei pune Illustritatea Ta la dieta Ungariei în favoarea ei. Aceasta cu cutezala cea mai cordială o vei putea face Illustritate, deoare-ce pretensiunile nației române din Ardeal nu sunt separatistice, nu vatĕmă pre nime, ci sunt patriotice, luate din spiritul și porunca timpului

Aceste manifestaţiuni ḑice „N. Fr. Presse“ dovedesc din temeiu situaţiunea nesigură europénă. Rusia şi Francia se întrec în doveḑi de reciprocă amiciţie, şi în contra alianţei triple nu se află, ce e drept, o coaliţiune formală, dar o comunitate intimă politică în cel mai inalt grad, între francesi şi ruşi. Dacă i se va da acestui eveniment însemnătatea cuvenită în Berlin, Viena şi Roma, atunci trebue sĕ ne aşteptăm la lucruri şi mai complicate şi nu trebue sĕ ne mirăm, că ministrul italian Crispi a trebuit sĕ-şi dea demisiunea cu întregul cabinet.

Episcopia vĕduvită.

II.

De mortuis nihil, nisi bene.

Fie iertatul episcop al diecesei Caransebeşului dela anul 1865 încóce, când şi-a ocupat scaunul episcopesc, a dat adese ori şi multă dovadă despre zelul seu înväpăiat pentru binele şi progresarea turmei sale. Se scie, că dênsul a avut multă bunăvoinţă pentru ridicarea vaḑei, a puterei intelectuale şi materiale în diecesa sa, dar că în decurs de 24 ani ai păstorirei sale n'a putut face atâta cât a dorit, — se póte atribuí numai împregiurărilor nefavorabile, cu care a trebuit sĕ se lupte mai vêrtos de când diecesa se ocârmuesce pe basa constituţională.

Nu era destul, că pe credincioşii din diecesa Caransebeşului preste tot i-a aflat rĕmaşi îndărĕpt pe terenul cultural şi material, cu puţine scoli şi cu puţină avere; nu era destul, că era privit de un strĕin, de o venitură, precum poreclesc bănăţienii pe toţi românii, cari nu sunt născuţi în Bănat*) şi că prin urmare fie iertatul episcop în genere nu era îmbrăţoşat în întreprin erile sale cu amórea şi căldura recerută: ci afară de aceste mai era câte odată împedecat în esecutarea intenţiunilor sale salutare şi prin însuşi sinodul eparchial.

În acest sinod, de loc la a dóua alegere de deputaţi se formară partide peste partide, pro şi contra episcopului, va sĕ ḑică partide personale, la care plus-minus terenul bisericesc a servit numai de mijloc spre ajungerea unor scopuri anumite, care însĕ numai arareori erau bisericesci. Se formaseră cluburi separate şi organisate, dar aceste în loc sĕ înainteze interesele adevĕrate ale diecesei, au trecut chiar la personalităţi în desbaterile sinodale, şi împedecau ori-ce acţiune salutară şi de interes comun. A mai fost în sinóde apoi şi a treia partidă, deşí neînsemnata, dar cu atât mai numĕrósă afară de sinóde, — partida acelor bărbaţi serioşi, cari în sinóde şi afară de sinóde nu voiau sĕ scie nimica de personalităţi în causele nóstre bisericesci, şi avênd înaintea ochilor totdeuna numai adevĕratele interese ale diecesei, sbiciuiau pĕcatele, unde le aflau în mod obiectiv, şi voiau sĕ se pună pe o basă solidă atât administraţiunea cât şi sórtea diecesei. Acésta partidă însĕ, între împregiurările menţionate, cu încetul a fost silită a se retrage dela ori-ce activitate pe terenul bisericesc, şi a rĕmas retrasă până în ḑiua de astăḑi.

Noul episcop deci, care primind maioritatea şi întărirea preaînaltă, se va supune grelei sarcine de a ocârmuí diecesa Caransebeşului, va trebuí sĕ-şi tragă socotéla cu împregiurările cele grele, în care se află astăḑi diecesa.

Acel bărbat, care va avé voinţă şi destulă tărie sufletéscă de a conduce spre bine destinele acestei diecese: va trebuí sĕ fie înzestrat cu însuşiri de acele, care póte în alte locuri şi între alte împregiurări nu s'ar cere în mĕsură atât de mare.

După părerea nóstră deci: noul archiereu va trebuí — dacă va voí sĕ croéscă o sórte mai bună credincioşilor — sĕ fie nu numai adict bisericei, religios, moral şi invĕţat, ci cu deosebire trebue sĕ fie independent de ori ce influinţă politică ori socială, şi sĕ nu lase a fi terorisat prin maioritate ori minoritate în acţiunile sale indreptate spre binele diecesei. Trebue sĕ fie în stare a apĕrá vaḑa bisericei constituţionale nu numai în sus, ci şi în jos faţă de cler şi popor, când va vedé tendinţe destructive. Binele comun al diecesei sĕ-i fie totdeuna înaintea ochilor şi sĕ aibă curagiul de a luptá totdeuna cu armele sciinţii şi a dreptăţii contra influinţărilor şi a lucrărilor stricăcióse.

Noul episcop va trebuí sĕ aibă mână de fer*) spre a puté ţiné bine în mânile sale frânele guvernării; sĕ nu plece după pofta pretenilor şi nepretinilor, ci numai după ceea-ce îi dictézĕ mintea sănĕtósă, morala şi interesele turmei sale.

Urméză din aceste, că noul archiereu trebue sĕ aibă simţ şi inimă pentru astuparea multelor neajunse ale diecesei întregi; sĕ aibă înţelepciunea împreunată cu energia; sĕ fie independinte de ori ce influinţă şi sĕ nu fie „homo primae informationis“. Trebue sĕ fie înainte de tóte drept în tóte acţiunile sale, fie vorba de amic, ori neamic, şi în urmă sĕ fie încungiurat numai de bărbaţi de aceia — atât în consistoriu cât şi in sinod, cari tot asemenea au simţ şi rêvna, şi sunt gata a aduce jertfe pentru causele nóstre publice eclesiastice.

Calităţi eminente cautăm noi cei ce dorim a înaugurá o erĕ nóuă în diecesă, în persóna noului episcop, fie el ungurian, bănăţian, ori ardelén, tênĕr ori bĕtrân, pentru noi este tot una, numai sĕ mĕsure cu cumpĕna drépta amicului şi neamicului, sĕ îndepărteze, sbiciuéscă pre cei ce-i va cunósce de egoisti şi vĕnatori ai intereselor private în acţiunile nóstre constituţionale bisericesci.

Dacă vom fi norocoşi a poté alege un astfeliu de episcop, atunci spiritul cel bun, învapăerea pentru interesele diecesei nóstre, şi jertfele laudabile materiale, ce le a aflat fericitul Popasu la braşoveni, vor reînviá şi în diecesa Caransebeşulni, sĕ vor ridicá şi aicea cu timpul lucrări monumentale pentru înaintarea culturei în întréga diecesă. El va fi chemat a stĕpâní şi a conduce destinele poporului cătră progres.

Sperăm, ca sinodul cel mai de aprópe al diecesei Caransebeşului, când se va întruní la actul de alegere al episcopului, va scí sĕ se înalţe la culmea ponderósei sale misiuni, şi punênd la o parte spiritul de partidă şi de personalităţi, nu va perde din vedere, că prin alegerea unui bărbat apt va depune pe mult timp în mâni bune sórtea şi viitoriul întregului popor din diecesă.

Un deputat sinodal.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Sebeş, 16 Februariu, 1889. Dle redactor! Întâlnim ḑi de ḑi nisce apariţiuni în viéţa nóstră românéscă, care trebue sĕ ne pună la gânduri.

Pe de o parte întâlnim o sémă de ómeni, cari pun mai pe sus de tóte interesele lor proprii, acelora se inchină, pentru ele jertfesc muncă şi timp şi sunt orbiţi pentru tot ce se petrec în jurul lor.

În presă s'a ridicat des vocea contra atăror soiu de ómeni şi s'a cualificat după cum merită, şi credeam, că se vor puté stêrní în ei ambiţiunea nobilă de a pune mâna pe lucru şi pe inimă ca sĕ satisfacă justelor asteptări ale poporului şi a le connaţionalilor lor. Dar nu cu acest soiu de ómeni voesc sĕ me ocup de astădată, ci voesc sĕ constat un rĕu egal cu acesta, un rĕu ce se pare, că începe a luá dimensiuni tot mai mari, şi de care se vede sunt infectaţi mulţi ómeni tineri de ai nostri. Indată-ce părăsesc bancele scólelor, mulţi din acesti ómeni mici la suflet, nu au decât cuvinte de desaprobat pentru tot ce s'a făcut de bĕtrâni, de antecesorii lor. Nici umbra celor rĕposaţi nu le e sântă, nici memoria faptelor sĕvêrşite în ḑeci de ani nu le impune reserve, tot ce a fost nu a fost bun, tot ce s'a făcut e rĕu, e periculos şi inutil pentru biserică, pentru comună, pentru stat şi pentru tot cercul, în care s'au invêrtit ei.

Pentru ca sĕ dea şi mai mare applomb espectoraţiunilor lor divulgă faime în drépta şi în stânga despre activitatea, ce o desvóltă ei şi o pot desvoltá, şi când nici acésta nu mulţămesce mâncărimea lor de a devení prémăriţi şi incărcaţi de laude, 'şi iua refugiu la ómeni de péná, i rógă sĕ scrie în cutare şi cutare ḑiar, că ei şi au implinit o datorinţă oficiósă pe când póte altfeliu sĕrmanul om, e atât de neajutorat, atât de perples în afacerile lui, atât de abecist, încât te ia mila de el, când 'l veḑi sfărmându-se şi lăudându se în a sale neputinţe şi a le lui infirmităţi trupesci şi sufletesci.

„Ce face drépta ta, sĕ nu scie stânga“ e un verdict al sântei scripturi şi în deosebi preoţii nostri, ar trebuí sĕ facă mult mai mult şi sĕ se laude pe sine mai puţin. Cunóscem ómeni cu puţină carte, ómeni, al căror nume nu a figurat prin nici un ḑiar, decând ocupă funcţiuni preoţesci, dar scim, că au înfiinţat fond parochial, fond scolar, au ridicat edificii pompóse de scóle, au stăruit de au invĕţători cualificaţi şi bine dotaţi şi acestia au mulţămire în inima lor de a-şi fi făcut datorinţa, şi a puté ḑice aḑi mâne: „Acum slobozesce pe robul teu stăpâne.“ Bine, acestia óre nu sunt mult mai de preţuit ca cei ce se căciulesc, se rógă de alţii ca sĕ scrie în cutare ḑiar, că ei au făcut cutare şi cutare lucru, până când în fond nu au făcut decât datorinţa, ce le o impune oficiul lor, şi dacă da, óre nu e la timp şi la loc ca sĕ combatem acest rĕu, sĕ nu-l lăsăm sĕ prindă rădăcini?

Sufletele mari, ómenii cu inimă fac şi tac, ómenii de adevĕrată cultură intelectuală şi morală lasă posteritatea sĕ le judece faptele şi pe superiori sĕ-i distingă, după cum ei află cu cale, după cum ei sciu apreţuí şi judecá activitatea unui óm, dar nu se rógă de unul ori altul ca sĕ le descrie ori ce pas făcut, care în urmă e deobligat sĕ-l facă. Alte némuri încă 'şi au ómenii lor activi, aceia ies însĕ singuri la ivélă prin productele lor, se astepte şi ai nostri momentul, când se vor simţí în posiţie de a se ridicá ei pe sine!

Trebue sĕ tăiem în carne vie la cei ce trec preste marginile modestiei, în cei ce încă nu sunt în clar cu ceea-ce sunt şi cu ceea-ce pot prestá.

Strămoşii nostri nu au făcut aşa, cei ce au fost inainte de noi asemenea nu au fost plini de vanitate şi ar fi la rêndul seu, ca ómeni cu serviţii de câteva luni ori un an doi sĕ lase pe alţii sĕ-i apróbe dar sĕ nu trimbiţe în lumea mare cel mai mic lucru, ce au făcut, căci prin acésta devin ridiculi înaintea celor ce judecă cu mintea, ér nu cu pălăria.

Vero.

Varietăţi.

* Maj Sa s'a îndurat prégraţios a încredé comandantului corp. al doilea, Gust. bar. de König, conducerea agendelor inspectorului general de infanterie; ér pe Teodor Galgoţi de Galanta, comand. brig. a 9 de caval. l'a denumit comand. al divisiunei de caval. din Cracovia. — Persónele, cari au fost în serviciul archiducelui Rudolf, au fost absolvate de serviciu şi distinse cu diferite orduri. — Archiducesa Stefania 'şi va avé curtea cu personalul seu deosebit în Viena, unde are de cuget a petrece.

* (Himen.) Dl Ioan Turcu, proto-notariu comitatens în Făgăraş, şi a fidanţat de fiitórea sa soţie pe dşóra Eugenia Codru-Drăguşan din Sibiiu, fica fostului vice-comite în Făgăraş I. Codru-Drăguşan. Felicitările nóstre cordiale!

* (Adunarea generală a societăţii de lectură română din loc.) Duminecă la 4 óre d m. s'a ţinut adunarea generală a societăţii de lectură (casina), în care s'au presentat rapotul comitetului şi raţiociniul anului trecut.

Inainte de tóte preşedintele Parteniu Cosma, în cuvinte adênc miscătóre constată, că în decursul anului espirat societatea prin nemilósa mórte a fost lipsită de 2 membrii distinşi ai sei, cons. aulic în pens. Iacob Bologa şi judele dela tabla reg. de asemenea în pens. Servian P. Barcian, şi invită pe membri, ca sĕ dea espresiune condolenţii lor pentru aceste perderi prin sculare, ce s'a făcut cu cea mai mare pietate.

Censurându-se raţiociniul anului espirat, acela s'a aflat în ordine, şi comitetului i se dă absolutoriul. Constatăm aci, că deşí un numĕr considerabil din inteligința nóstră ţine de a sa chemare a nu spriginí nici acésta instituţiune, societatea totuşi progresézĕ, resultând în bugetul anului trecut un escedent de 68 fl. şi căţi va cruceri.

S'a reales apoi în comitet tot membrii comitetului anului trecut, ér în un loc vacant s'a ales dl jude reg. în pens. Ioan Macsim; apoi s'a statorit bugetul anului 1889.

* (Hârtiile de 50 fl.) Ministeriul imperial face cunoscut următórele: Se reamintesce, că schimbarea notelor de stat à 50 fl. v. a. cu datul de „25 August 1866“ se va mai efeptuí numai până la 31 Maiu 1889 la ministrul imper. de finanţe pe lângă cererile, făcute în ordine.

---

*) O fac acésta şi alţii, nu numai bănăţenii, şi o fac destul de rĕu, pentru-că ura şi pisma, de care sunt inspirate astfeliu de insulte, nicăirea nu pot fi factori ai înfrăţirei şi consolidării. Red.

---

modern, şi ţintează la un patriotism comun cu naţia ungurească spre binele patriei obstesci. Aşa dară naţia română nu face nici o oposiţie, pentru-că firea oposiţiei arată, că asupritoriul, dar nu asupritul face oposiţiă, — şi fiind-că naţia română joacă o rolă defensivă, nu se poate caracterisa ca reacţionară şi oponentă. Poţi Illustritatea Ta cu fruntea deschisă afirma, că împutările, ce se fac naţiei române din Ardeal, că ea este unealta partidei aşa numite reacţionare, este o scornitură machevialistică şi clevetă proastă. Sinopsisul aşteptărilor naţiei române din Ardeal, este perfecta şi reciproca egalitate individuală, politică, confesională şi naţională, dela care ea nu se lasă ale pretinde, ca şi altă naţie. Deci dacă Illustritatea Ta, şi Illustritatea Sa Dl supremul căpitan al Chioarului ve veţi hotărí a cuvênta la dietă în causa naţionalităţii române, — sĕ binevoiţi a o face aceasta pe basa perfectei egalei îndreptăţiri naţionale, căci numai aceasta poate întemeia fraţietatea şi dragostea împrumutată a naţiilor patriotice pentru toţi timpii viitori. În chipul acesta lucrând, veţi face patriei comune serviţiul cel mai credincios şi veţi fi siguri în contra ori-cărora împutaţiuni, pentru-că naţia română ve va mulţămí, căci a-ţi tălmăcit la dietă credincios cerinţele ei, ear naţia ungurească ve va lăuda, căci n'aţi tăinuit nimic înaintea ei. (Va urma.)

---

*) Lumea a început sĕ dea în dos mâna de fer, şi sĕ se conducă mai mult de lumina minţii şi de căldura inimei, de cât de alte forţe personale. Alteum noi în articolul stimabilului d. deputat sinodal sub „mana de fer“ nu înţelegem despotism, ci energie, şi astfeliu consimţim cu d-sa. Red.

* „Biserica și Scóla“ din Arad publică mulțămită Magn. Sale marelui proprietariu Bernat Deutsch de Hatvan, carele a trimis 200 fl. pe séma scólei gr. or. române din Buteni. Tot numita fóie ne spune, că în ședința plenară a consistoriului eparchial Aradan s'a luat conclus a se adresá către delegațiunea congresuală cu recercarea, ca sĕ ia cât mai curênd dispositiunile pentru resolvirea causelor rĕmase pendente cu ierarchia sêrbéscă și în special afacerea monăstirilor comune și cestiunea despărțirei românilor din comunele mestecate.

* Invitare la adunarea generală a reuniunei higienice a comitatului Sibiiu, ce se va ținé în *10 Martiu a. c. la 11 óre a. m.* în sala cea mare a comitatului.

La ordinea ḑilei:

1. Cetirea statutelor.
2. Alegerea funcționarilor și a comitetului.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Conte Andreiu Bethlen.

* (Demisiune.) Pe basa § 15 și 39 ai art. de lege din 1882 s'a incuviințat cererea de demisiune a medicului suprem din reservă Dr. Emil cav. de Pușcariu, eliberându-se totdeodată și de serviciul, ce ar fi avut sĕ l facă în casul unei conchemări a glotașilor.

* Comisiunea permanentă a representanții municipale a comit. Sibiiu va ținé în 7 l. c. la 9 óre a. m. ședință în sala cea mică a comitatului.

* Din Nyárad-Sânbenedic primim o corespondență mai lungă, în care din nou se enaréză, cum unui locuitoriu român de acolo cu numele Iosif Nico, i s'a întentat proces urbarial prin contesa Toldaloghi Mihályné, descris pe larg în o corespondență publicată în Nr. 1 al ḑiarului nostru din a. c., și sĕrmanul om, la înalta Curie a fost respins cu recursul, după-cum se vede din sentința alăturată din defecte formale. Corespondentul nostru apeléză la marinimositatea publicului, pentru ajutorarea acestui nefericit om ajuns la sapă de lemn cu o familie numĕrósă, și noi bucuros primim și administrăm eventualele oferte, ce ar incurge pentru ameliorarea sorții lui.

* (Broderia română.) Dl Alesandru Odobescu, profesor la universitatea din Bucuresci, precum spun foile din România, a fost primit în audiență de Maj. Sa regina Elisaveta, cerêndu-i sĕ facă o lucrare asupra brodăriei române, pe care apoi Maj. Sa o va publicá în limba englesă.

* (Foile apărute în Ardél.) Numĕrul total al foilor apărute în anul 1888 în Ardél, după statistica direcțiunei de postă și telegraf din Sibiiu, este de 56, dintre cari au fost espedate pe postă 1.870.595 esemplare. In limba maghiară au apărut 32 foi și anume 6 politice în 590.596 esemplare; 6 cu conținut locul în 27.243 esemplare; 20 scientifice, beletristice și de specialitate în 120.098 esemplare. — In limba germână 11, dintre cari 3 politice în 298.956 esemplare; 4 cu conținut local în 46.474 esemplare; 4 de specialitate în 15.061 esemplare. — In limba română 13, dintre cari 4 politice în 650.220 esemplare; 2 beletristice în 17.748 esemplare; 6 de specialitate în 45 699 esemplare; una comică în 22.800 esemplare.

* (Viéță lungă). In luna trecută a încetat din viață Maria lui Ioan Popa, veduvă, din comuna Coresci, județul Muscel, în vêrstă de 110 ani.

* (Cheltuelile pentru „Atena“ lui Phidias.) Din Atena se scrie ḑiariului „Republice Française“ următórele: Pe Acropolisul Atenei s'a făcut o descoperire de un interes fórte mare. S'a desgropat adecă o inscripțiune, care conține o parte din socotelile, cari se referesc la opul artistic a lui Phidias, la statua de aur și os de elefant Pallas Atena. Conducĕtorii lucrărilor adeveresc, că au primit dela vistieriu 100 de talanți (cam 500,000 r.) Din acésta s'a vĕḑut totdeodată, că raportul aurului în valóre față de argint era și pela anul 438 nainte de Cristos tot ca și în timpul de acum.

Raportul general

al „Comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu.“

Onorată adunare generală! Despre viața reuniunei nóstre și în special despre mersul afacerilor scólei elementare de fetițe, susținută de Reuniune, venim a ve presentá, pe timpul dela ultima adunare generală încóce, următoriul

Raport.

Ce privesce mai întâiu cursul afacerilor scólei ve potem asigurá, că scóla nóstră e în stadiul unei desvoltări continue și îmbucurătóre.

Ne-a dovedit-o acésta și esamenele pentru semestrul I al anului scol. curent, ținute la 30 Ianuariu, 1889, sub presidiul delegatului și bărbatului de încredere al comitetului, dl prof. seminarial Ioan Popescu. Resultatul acestor esamene a fost deplin îndestulitor și le servesce spre onóre puterilor didactice, cărora e concredută scóla.

Obiectele de învĕțământ prescrise s'au predat conform planului statorit cu singura escepțiune, că pentru instruirea în lucrul de mână a statorit comitetul un plan nou, mai acomodat puterilor fisice și intelectuale a elevelor din fie care clasă, care plan s'a și pus deja în aplicare.

Pentru augmentarea recuisitelor de instrucțiune s'a procurat între altele o mașină de calculat, construită după un sistem nou, inventat de învĕțătoriul I. Popoviciu.

Pe semestrul al II-lea, început la 7 Februariu a. c. s'au încris tot acelea 21 eleve, care au frecuentat și în semestrul I și anume: pentru clasa II 5; pentru clasa III 8; pentru clasa IV 8; — la olaltă 21.

Cu privire la viața și activitatea reuniunei nóstre mai înainte de tóte plini de întristare trebue sĕ ve anunțăm, că în timpul scurt de abia 4 luni, cruda mórte ne a răpit 6 membrii valoroși, și anume, membrii pe viață: Ioan Popasu, episcop gr. or. al Caransebeșului, Paul Dunca de Sajó, cons. gub. în pens. din Sibiiu, Iosefina Stezar, soție de căpitan ces. reg. în pens. din Sibiiu.

Membrii ordinari: Elisabeta Piso n. Colbasi, soție de protopop din Sĕcărêmb, Iuliana Șandor, soție de profesor din Arad și membrul ajutătoriu: Ioan Gall protopresbiter din Abrud.

In legătură cu raportul nostru ce vi l'am presentat la ultima adunare generală, referitoriu la modelele din lucrul de mână, colectate prin noi, la recercarea on. comitet al Asociațiunei transilvane pentru scopurile scólei ei civile de fetițe, avem onóre de a ve aduce la cunoscință, că o colecțiune, constătătóre din 117 piese am predat-o deja direcțiunei acestei scoli; sperăm, că acésta colecțiune se va mai puté îmbogăți, ocupându se femeile române dela sate mai ales acum în timpul de érnă cu lucrul de mână, deci am și făcut dispositiuni, ca colectarea sĕ se continue încă până la 1 Aprile a. c.

Mijlócele, din cari se susține reuniunea nóstră și prin urmare și scóla elementară de fetițe, constau din tacsele solvite de membri, ofrande benevole și din venitul petrecerilor arangiate de reuniune.

Petrecerile arangiate de reuniune au fost până acum balurile, cari s'au dat mai în fie-care an dela înființarea reuniunei încóce.

Acestea baluri au avut fără escepțiune un succes atât material cât și moral fórte favoritoriu. Tot asemenea potem constată și despre balul arangiat în ĕst an.

Deși, ținênd cont de pretensiunile publicului, de astădată am trebuit sĕ spesăm pentru arangiarea cu aprópe 50 % mai mult, ca în anii precedenți, totuși ne-a rĕmas un venit curat de 313 fl. 51 cr.

Un caracter adevĕrat românesc, ne-a succes ai imprimá balului din ĕst an, prin esecutarea jocurilor naționale „Romanul“ și „Bătuta,“ care au fost primite de întreg publicul cu viue aplause și a contribuit mult la festivitatea sĕrii.

Nu putem trece cu vederea a nu amintí la acest loc despre binevoitoriul succurs și sincera colegialitate, ce ne a manifestat-o „Reuniunea de lectură română“ din Timișóra, care punêndu-ne la dispositiune costumele recerute, ne-a făcut posibilă representarea jocurilor naționale sus amintite.

Ca tacse au incurs pe anul 1888 dela membrii ordinari 149 fl.; dela membrii ajutători 116 fl. — total 265 fl.

De membrii noi au fost primiți, ca membrii ordinari cu tacsa anuală de 2 fl.: d-na Maria Curesco, soție de căpitan ces. reg. în pens; Elena Lucuța, soție de căpitan ces. reg. în pens. Carolina Muntean, soție de căpitan ces. reg. în pens. din Sibiiu; Ana Piso n. Stojan, soție de protopresbiter gr. or. din Agnita; ér de membru ajutătoriu cu cuotisațiune anuală de 2 fl.; dl Dr. Iustin de Colbasi c. r. protomedic din Lemberg.

Reuniunea numĕră deci astădi conform listei alăturată aci sub *A)*:

Membri onorari 6; membri fundatori 2; membrii pe viață 27; membri ajutători 32 (cari au solvit tacsa odată pentru totdeuna); membri ordinari 102; membri ajutători 82; — total 251; în comparațiune cu anul trecut, în care numĕrul total al membrilor au fost de 232, resultă chiar și după perderea a 8 membrii prin mórte, un plus de 19 membrii.

Ca ofrande am primit dela dl Nicolae Ivan, spiritual la corectoriul reg. din Aiud suma de 7 fl.; dela dl P. I. Kabdebo, bancar din Sibiiu 6 fl. 50 cr.; — total 13 fl. 50 cr.; ér dela dl Const. Dimian, preot gr. or. din Breț broșura sa intitulată „Târna populară.“

Starea averii reuniunei a fost cu ultima Decembre 1888 următóre: fond inalienabil 3234 fl. 95 cr., fond disponibil 4857 fl. 79 cr., — averea totală 8092 fl. 74 cr., în comparațiune cu starea averii cu finea anului 1887 de 8027 fl. 63 cr. se ivesce un crescĕmênt al averii reuniunei de 65 fl. 11 cr.

Reviremental total al cassei a fost 3,208 fl. 47 cr.

Combinând preliminariul speselor pro 1888 cu sumele erogate, resultă un supraerogat de 44 fl. 89 cr., care provine în prima linie din împregiurarea, că votându-se învĕțătoriului sub titlu de director un adaus la salariu de 100 fl., la adunarea gen. din 6 Martiu 1888 ni s'a dat un credit suplementar numai de 60 fl., adecă până la încheerea anului scolastic 1887/8, ér pentru lunile Sept.—Decembre din anul scol. curent, fiind învĕțătoriul instituit numai în mod provisor, nu am putut cere atare credit.

Ve vom rogá deci a ne dá îndemnisarea pentru suma supraerogată.

Sumariul alăturat la acest raport sub B, ne arată suma, ce au spesat Reuniunea spre scopuri scolastice, dela înființarea ei până astădi, care face 10,520 fl. 62 cr., la acésta adăugênd suma averei actuale a reuniunei de 8092 fl. 74 cr. Reuniunea nóstră a acuirat în decurs de 8 ani considerabila sumă de 18,613 fl. 36 cr.

In fine ve aducem cu regret la cunoscință, că dómna Alexandrina Mathey, din causa morbului nu a putut primí postul de membru al comitetului, ce i-l'a oferit prin alegerea efeptuită în adunarea generală precedentă; va fi deci a se întregí din nou prin alegere acest post devenit érăși vacant.

Terminând cu acestea raportul nostru, ne luăm voie a ve substerne următórele propuneri:

1. Sĕ luați acest raport la cunoscință;
2. Sĕ esaminați socotelile anului 1888 și aflându le în regulă, sĕ ne dați absolutoriul;
3. Sĕ dați indemnisarea pentru supraerogatul de 44 fl. 89 cr. și
4. Sĕ întregiți prin alegere un loc vacant de membru în comitet.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 23 Februariu, 1889.

Maria Cosma, președintă. — *Dr. O. Russu*, secretariu.

O adevĕrată binecuvêntare pentru omenire, și în deosebi pentru acei ómeni, a căror ocupațiune reclamă șederea la un loc ori peste tot cari fac puțină mișcare, este apa amară de Buda *„Ofner Rákócy-Bittervasser“* a fraților Loser. Partea cea mai mare dintre cetitori va fi simțit durerile încueturei, provocate prin mistuirea neregulată a stomachului. Va fi căutat în zadar după unul sau alt mijloc, până-ce în cele din urmă li se va fi atras atențiunea din partea unui pretin asupra apei amare de Buda și carea, o minune a naturei! o mică sticluță de apă amară, luată diminéța, omul lucră cu atragerea de mai înainte, e bine dispus, are un apetit escelent, se află fórte bine și din recunoscință, provocată prin efectul cel minunat al apei amare, recomândă acest léc universal și escelent deaprópelui seu, care sufere. În cele mai depărtate unghiuri ale globului pĕmêntesc, pe unde locuesc ómeni civilisați veți află apa amară ca un léc de casă indispensabil, și acestei împregiurări se atribue, că frații Loser au ridicat depouri generale în tóte cinci continentele. Pentru demonstrarea apei escelente de Buda ne provocăm la valorósele prețuiri și distincțiuni câștigate la cele 12 esposițiuni și anume: în Viena 1873, 1875, Szegedin 1876, Paris 1878, Sydney 1879, Székesfehérvár 1879, Melbourne 1880, Frankfurt 1881, Triest 1882, Budapesta 1885, și Brusela 1888, precum și la atestatele și părerile celor mai renumiți chemisti și medici și tot astfeliu la verdictul vestitului profesor din Londra Dr. C. R. Carol Tichborn, conform căruia „nu esistă isvor“ care sĕ ofere o bogăție de săruri minerale și sĕ întrunéscă astfeliu de calități escelente ca isvorul de Buda alui Rákócy“. Ca cea din urmă dovadă a escelentului și singurului mijloc de cură a apei minerale nu putem lăsá nedescoperită și împregiurarea, că — precum totdeuna se află pismuitori — astfeliu se află și pentru apa neîntrecută de Buda și pun în negoț apă mai puțin tămăduitóre prin potrivirea etichetelor apei minerale; din care causă atragem atențiunea publicului în interesul seu și în special în interesul renumelui apei amare de Buda, și îi recomândăm, că la folosirea apei sĕ ia bine séma la eticheta isvorului singur tămăduitoriu „Ofner Rákocy“.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Martiu 1889.

Viena:	85	32	58	7	37
Timișoara:	26	66	4	30	12

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Obligațiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	104.—	104.—
Sorți ungurești cu premii	138.75	138.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.50	145.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.60	99.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	119.—	118.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	101.65
Renta ung. de hârtie	94.40	94.50
Renta de aur austriacă	111.25	111.45
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Sorți de stat dela 1860	141.50	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.69	5.63
Napoleon	9 58	9.55
100 marce nemțesci	59.20	59.15
London pe (poliță de trei luni)	121.25	121.25

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Ḍiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean crainl codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle coprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 6—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21 Sibiiu, Joi 23 Februariu (7 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Februariu.

Alianța celor trei puteri mari începe a se clătină. Popórele s'au săturat să mai asculte de comanda lui Bismarck și un feliu de nemulțămire generală se arată, când în o parte a Europei, când în alta. Sub atari împregiurări ómenii cu popularitate ca Crispi 'și trag séma cu opiniunea publică și prefer a se retrage din scaunile cele de barșon, decât să impună tot mai multe și mai mari sarcini poporului. În acest sens interpretéză lumea crisa ministerială din Italia și căutând după alte motive, cu greu s'ar puté afla. Militarismul apasă ca un munte greu asupra popórelor; perfecționarea armelor și febrila activitate, ce se desvóltă în fabricile pentru érba de pușcă, au deșteptat în masele popórelor îngrigiri, cari nu mai pot fi suprimate nici prin vorbe frumóse, nici prin tăinuiri.

Consciința popórelor începe încetul cu încetul a se deșteptá și manifestá în contra planurilor puternicilor ministrii și în o bună diminéță, opunêndu-se ori-ce om, — fie el chiar și cancelariul de fer — acestui puternic curent, ușor ne putem trezí cu flacările unor rĕsbóe ori revoluțiuni asemenea celor petrecute acuma o sută de ani în Francia.

Indreptățite sunt jertfele, ce le cere statul dela cetățenii sei pentru susținerea instituțiunilor umane, îndreptățite sunt cele ce se recer ca cetățanul în schimb să priméscă o administrațiune promptă și o iustiție dréptă și grabnică, dar enormele sume de bani, ce se dau pe tunuri și pusci nu află justificarea lor, decât în órba pornire de a se ucide om pe om, stat pe stat, vecin pe vecin, pentru-că așa cere afurisita de politică și interesele egoistice ale cutărui om ambițios, care — nu i pasă, — chiar și cu sânge, numai ca numele să-i fie glorificat și prémărit în paginile istoriei.

Judece germanii pe idolul lor, cum vor vrea, prémăréscă l cum le place, aducă-i jertfe, ce au mai bun, sângele fiilor lor, posteritatea însĕ se va înfiorá de auḑul numelui aceluia, care a sciut să pună de ḑeci de ani Europa în arme din tălpi până în crescet și a adus sĕrăcia generală în tóte statele, le a înglodat în datorii, pe sute de ani, așa că și strănepoții vor avé încă să asude și muncéscă pentru de a plătí datoriile statului, făcute sub comanda lui Bismarck, și de aceea nu ne mirăm, că italienii, au început a strigá „veto". premieriului lor, care în amiciția cea intimă cu cancelariul Germaniei se vede, că și-a uitat pe un moment e datorințele patriotice, ce le are cătră némul italian, cătră frații sei, și a urmărit orbesce planul de stórcere, ce i s'a comandat din Berlin.

Suveran este deci poporul italian, și în suveranitatea lui merge până acolo de scie impune voința lui chiar și unui ministru, altmintrea dibaciu și popular, — dând prin acésta să înțelégă celor puternici, că nimica nu e stabil în lume, și că nici un ministru nu are dreptul de a despectá voința poporului.

La noi în Ungaria va mai trece multă apă pe Dunăre, până când popórele vor ajunge acolo, ca ele să dicteze și guvernatorii să respecteze voința poporului, nu a poporului maghiar, ci a popórelor, ce locuesc acest pămênt, pentru-că neîncredere domnesce între singuraticele popóre, neîncredere între sudiți și guvernanți, neincredere între cei de altă limbă, lege și rasă și acésta nefericită stare e de ajuns, ca ori-ce tiran mare, ori mic, să pótă dictá, să se facă stăpân pe opiniunea publică și să tracteze copilăresce pe cei ce asudă ḑi și nópte, ca să pótă trăí de pe o ḑi pe alta, și să pótă susține și statul, cu tóte sarcinile, ce le impune el.

Intrebatu-ne-am de multe ori pentru-ce atâta ură unul contra altuia pentru ce se persecută om pe om, pentru-ce să fie unul apăsat și altul desmerdat, dar până aḑi nu ne-am putut da séma de aceste stări de lucruri, am rĕmas totdeuna cu rĕspunsul datori, și datori ne rĕmân și cei pe cari îi întrebăm, că până când are să dureze acéstă stare de lucruri plină de serióse îngrigiri și plină cu sĕmințele, ce conțin germenii celei mai condamnabile porniri.

Parlamentul începe a-și perde autoritatea aceea, care trebue să o aibă o corporațiune matură, popóre întregi sunt scóse din barierile vieții parlamentare și sunt silite ca să vadă numai din depărtare scenele, ce se petrec acolo, unde obiectivitate și sânge rece ar trebuí să domnéscă. Maioritatea nu mai are autoritatea morală de a representá voința tuturor națiunilor și nu o a avut dela 1868 incóce, de când adecă ómeni calmi și cu esperințe bogate au făcut loc celor ce nu au altă ambițiune mai nobilă decât să se țină la putere. E aprópe ridicol, că aceste stări de lucruri pot avé durate cu ḑecii de ani, este însĕ și mai de regretat, cum de nu se póte află o partidă mai însemnată, sau singuratici bărbați de stat în țéra acésta, cari să vadă, că binele patriei este strêns legat de binele și de ticna singuraticilor cetățeni, și că maioritatea locuitorilor din Ungaria nu póte fi pusă pe vecie sub curatela șovinismului maghiar.

Rele serviții am face patriei noi românii, dacă ne-am pune să strigăm, că tóte merg bine și e mare mulțămire în țéră, și tocmai de aceea, ca ómeni ce iubim mai pe sus de tóte pacea și bunaînțelegerea între cetățeni, am dorí din inimă ca să se schimbe actualele stări de lucruri, să se înlocuéscă ura cu iubirea, frecările cu pacea și cu binecuvêntările ei, până nu se molipsesc tóte inimile de germenii otrăvitori ai discordiei, până se mai găsesc și între noi mulți ómeni gata a acceptá condițiunile cele mai moderate, sub cari esistința nóstră nu e periclitată, limba nu ne e persecutată și românul e privit înaintea omului de om.

Revista politică.

Desbaterile proiectului de lege militariu în casa deputaților din Budapesta ne au dat prilegiu să ne lămurim în ținta, ce o urmăresc maghiarii; ér articulii foilor maghiare ne insuflă tot mai serióse îngrigiri.

Și dacă ne aducem aminte de un emis al ministrului de resbel din anul trecut, conform căruia voluntarii se pot folosí și de limba maternă la depunerea esamenului de oficer, ușor ne esplicăm atitudinea hotărită și politica fraților maghiari.

Limba „maternă" a provocat încă atunci mare resens în patrioții inflăcărați; foile au năpădit, ridicând hulă, ér acum din nou s'a dat ocasiune reacțiunei să se manifesteze în tótă tăria ei.

Și sub pretecstul, că se periclită patria și interesele „națiunei", oposițiunea a folosit tóte mijlócele și căile, a nimicí valórea acelui emis pentru Ungaria, pretinḑênd ca esamenul de oficer să se facă numai în limba maghiară, și cel mult să se „permită" a se folosí și limba germană la depunerea esamenului.

Ér acésta atitudine hotărită o a observat oposițiunea, ca să stórcă tot mai multe concesiuni pe séma maghiarilor, pecând celelalte naționalități, nici să nu fie luate în considerare.

Și scopul urmărit e în parte ajuns. Maghiarisarea se va începe și pe linia acésta, ér celelalte naționalități vor avé să indure asprimea nedreptății și în acésta direcțiune.

Numai așa putem comentá un comunicat al fóiei „Bud. Coresp.", carele ne spune, că pentru supușii ungari se vor observá dispositiuni cu totul diferite de ale supușilor austriaci față cu § 25 din proiectul militariu.

Nouele instrucțiuni norméză, că sudiții ungari se pot folosí la depunerea esamenului de *limba statului*; pecând față de sudiții austriaci se vor observá dispositiunile instrucțiunei de până aeum, conform cărora esaminanții se pot folosí de limba lor maternă ori de altă limbă, în care se pot esprimá mai bine!

Dar pentru noi nedreptatea nu se mărginesce aici.

Un alt eveniment și mai dureros a provocat nemulțămire în poporul român, și care o simțim cu atât mai tare, cu cât el e menit a ne impedecá pe terenul cultural.

E vorbă de junimea română dela universitatea din Cluș, a cărei societate literară „Iulia" a fost desființată încă acum patru ani.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul episcopului Șaguna cătră Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei cătră metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare)

IV. Illustritatea Ta me provoci, să-Ți descoperiu ultimatul, sau minimul pretensiunilor nației române din Transilvania, și îmi recomânḑi, ca să am înaintea ochilor aceea împregiurare, că când fac națiunile pace între sine, nu este consult, să se târgucească ca evreii, să mai poată și lăsa din pretensiunile primare, ci să ḑică, deodată, atâta pretind și din asta numai las nici o iotă. Eu la acest punct rĕspund ca recapitulațiune de tot scurtă a celor mai sus ḑise: că adecă ultimatul sau minimul pretensiunilor nației române din Ardeal se țĕrmurésce asupra celor trei cuvinte din legile anului 1848: „Egalitate, frățietate și libertate," nu numai individuală — civilă, ci și națională și confesională. — Dela întruparea acestor principii atêrnă fericirea noastră a tuturor, a nației române, ungare și slave, și care nu le pădesce, acela comite un pĕcat neiertat asupra patriei comune și asupra nației sale. — Eu tare cred, că bărbații națiunei ungare dela dietă vor da mână la întruparea acelor trei principii mântuitoare, când din datele statistice vor vedea numĕrul impopulației române de sub coroana patriei comune. — Când li se va aduce aminte alianța cea cu belliducele Tuhutum înainte cu *808* de ani, de atâtea mii de familii nobile din națiа română, — de originea coroanei S. Stefan, și de dorul de astăḑi al nației române, de a trăí cu credință neclătită cu toate națiunile patriotice, și cu deosebire cu națiunea ungurească.

V. La cuvintele, unde îmi ḑici Illustritatea Ta, că un dignitariu înalt din națiа ungurească s'ar fi descoperit într'acolo cătră Illustritatea Ta, că uniunea Ardealului este în mâna mea, și aceasta s'ar face, dacă o ași voí eu; părerea aceasta despre mine nu o pot primí, deși e de tot onorifică, căci la casul contrariu m'ași lăsa a me răpí de o deșărtăciune, carea nu atâta nației mele române, cât persoanei mele ar aduce o nespusă rușine, de care nime nu s'ar putea folosí. Apoi îmi iau cutezală a ḑice: că singur acel dignitariu nu a ḑis serios cuvintele acele despre mine, deoare-ce esperiența de toate ḑilele îi dă lui destule doveḑi despre aceea, că astăḑi nici un individ nu-și poate lingușí perfecta încredere a nației sale așa, încât să ḑică despre sine, că ce va el, aceea va și națiа sa. Kontele Széchenyi a trebuit să moară, ca să se facă idolul nației sale; însĕ unii vreau să ḑică, că este întrebare, de aceea meritelor personale ale lui Széchenyi, sau unei idei, carea posteritatea a îmbrăcat-o în vestmêntul numelui lui Széchenyi, se fac ovațiunile presinte?

VI. În privința părerei, ce Illustritatea Ta vrei să faci dietei pentru națiunea română din Ungaria și Bănat și a așterne, ca proiect de lege, cutez a Te ruga, a nu Te pripí cu aceea, pentru-că s'ar face o abnormitate mare. În genere am a observa: că nu este bine a mesteca treaba bisericească și scolară cu treaba naționalității, căci ele sunt două obiecte deosebite. De aceea trebue să deosebim bine obiectele dela olaltă, căci amestecul lor ne-ar aduce pagubă și stricăciuni, care cu greu le-am putea direge. Pentru aceea îmi dau părerea mea despre proiectul menționat de lege ca despre două obiecte deosebite adecă despre biserică și scoală și despre naționalitate.

(Va urma.)

Acésta junime în dorul ei ferbinte a se cultivá a lucrat alte statute spre a intemeiá o noue societate „Minerva.“ Şi după trei ani de colindă pe la senatul universitariu, după-ce s'au făcut mai multe modificări, verdictul ministrului do culte în conţelegere cu ministrul de interne a nimicit pentru totdeuna planul d'a se mai intemeiá o societate literară pentru studenţii universitari români din Cluş.—

Între proprietarii mari din Bucovina se observă o mare mişcare.

La 11 Martiu se va face alegerea de deputat în locul răposatului Dr. Grigorcea. Partidul naţional românesc a candidat pe procurorul dela tribunalul din Suceava cav. de G o i a n, carele are şanse mari de reuşită.

In faţa acestuia, partidul antiromânesc, voind a nimicí cu ori-ce preţ alegerea acestui bărbat, şi pentru a sparge şirurile partidului naţional a surprins lumea cu un candidat tot român de mare influinţă, bar. Eudoxiu H u r m u z a c h i.

In cercurile politice ale partidului naţional a făcut rea impresiune acésta candidare şi şi mai rea, dacă se va constatá, că în adevĕr bar. Hurmuzachi 'şi susţine candidatura numai pentru a loví în partidul naţional.

Ca si monarchia nóstră şi statele străine se ocupă mai ales cu afacerile, ce privesc politica internă şi o mişcare mai intensivă pe orisontul politicei esterne nu se observă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 15/27 Februariu 1889. Onorate domnule redactor! Duminecă, la 5/17 Februariu a. c. s'a ţinut aici adunarea generală, din ĕst an, a asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor, şi sodalilor români meseriaşi. Valórea acestei asociaţiuni şi-a lucrărilor ei este cu mult mai mare, decât sĕ me pot reţiné a nu scrie ceva despre dênsa.

Adunarea generală s'a deschis la 2 óre şi un pĕtrariu d. m. Vorbirea de deschidere a vrednicului şi binemeritatului preşedinte, a d-lui p a r o c h B a r t. B a i u l e s c u a fost ca totdeuna, fórte emoţionată şi pĕtrundĕtóre. Trista scire a rĕposării generosului fundator şi binefăcĕtoriu, Mih. Stroesco, pe de o parte, ér pe de altă parte critica posiţie, la care au căḑut meseriaşi nostri dela închiderea vămilor prin tariful vamal autonom, au fost cele mai însemnate momente ale cuvêntului de deschidere. Caracteristic e, că amêndoue aceste momente sunt de tristă suferinţă; dureróse sunt ele pentru fie-care român, de sigur, dar mai dureróse pentru industriaşii noştri.

Din raportul comitetului sunt evidente următórele lucrări ale sale în decursul anului trecut:

S'au aşeḑat 73 învĕţăcei la vr'o 23 de meserii diferite. Cu totul se află de present în Braşov 193 de învĕţăcei, cari toţi (afară de 4—5, cari au fost aşeḑaţi la meserii numai în timpul din urmă) au cercetat parte scóla comunală de meserii, parte pe cea a statului. Tacse de scólă s'au plătit pe anul scol. 1887/8—98 fl.; 113 învĕţăcei au fost ajutaţi cu haine, afară de cei 31 stipendişti. Spălatul rufelor s'a plătit la 31 de învĕţăcei.

In casuri de bólă încă au fost ajutaţi copii, plătindu-se pentru ei la spital 173 fl., afară de alţii mulţi, cari — ne avênd loc în spital — au fost căutaţi gratuit de dl Dr. G. B a i u l e s c u.

Spre a merge în străinătate pentru perfecţionare au fost ajutaţi 11 sodali. Sodalii au societate de lectură, unde se întrunesc séra, ocupându-se cu cetitul de foi speciale referitóre la meseriile lor, primite dela redacţiunea foii „Meseriaşul Român“; ei s'au mai ocupat şi cu cântări şi sub conducerea dlui prof. Pandeli D i m a au aranjat 2 producţiuni, împreunate cu declamaţiuni şi joc de teatru. In acestea au fost instruaţi de zelosul nostru pretin al poporului, dl Stefan B o b a n c u, conredactor la „Gaz. Trans.“ Dl Bobancu a şi fost aclamat de adunarea generală ca m e m b r u o n o r a r a l e i, pentru însemnatele şi multele servicii, aduse la tótă ocasiunea în direcţiunea promovării problemelor asociaţiunei.

Referitoriu la sodali se constată faptul, că acestia se duc parte prin România, parte se împrăscie prin patria nóstră; în privinţa acésta prin urmare împlinesce acéstă asociaţiune unul dintre cele mai înalte probleme ale sale.

In adunarea generală se primesc mai multe propuneri de îmbunătăţire făcute prin comitet. Cele mai însemnate sunt acestea:

1. Sĕ se trimită adresă de condolenţă către d ó m n a E l i s a S t r o e s c o în O d e s a pentru perderea fericitului ei soţ şi mare binefăcĕtoriu al poporului nostru.

2. Sĕ se trimită adrese de mulţămită unor corporaţiuni, cari au spriginit prin ajutóre scopurile asociaţiunei.

3. Comitetul sĕ reguleze poliţele prin judecată — chiar, dacă debitorii nu o fac acésta de sine la timpul seu.

4. In casuri de bólă sau alte neputinţe sĕ fie ajutoraţi şi măestrii, întru cât vor ajunge isvórele de venite ale asociaţiunei. In scopul acesta s'a făcut şi o propunere din partea mai multor meseriaşi, care propunere s'a relegat la comitet spre meditare asupra ei.

5. Din considerare, că binefacerile asociaţiunei, ce se estind asupra multor părţi locuite de români, fără ca aceştia sĕ contribue nici măcar cu un ban pentru ajutorarea acestor scopuri înalte, se decide a se face apel, ca cel puţin din astfeliu de ţinuturi, de unde sunt trimişi aici copii la meserie, sĕ se facă membrii la acéstă asociaţiune, părinţii copiilor, sau comunele lor, sau şi alte persóne, cari se contribue barem cu tacsa de membri pentru societatea, carea lucră, ca sĕ fericéscă pe fii lor.

E mare greutatea înaintării in progregres, dacă ómenii némului nostru nu se insufleţesc, ca sĕ spriginéscă pe cei ce vor a lucrá in acéstă direcţiune.

Noi avem încă puţine corporaţiuni de binefacere şi de progres, dar acestea au mari şi grele misiuni Sĕ punem cu toţii umĕrul, ca sĕ pótă urmărí scopurile lor cu mai multă uşurinţă, căci de nu vom face acésta, atunci nu numai că nu-şi vor puté împliní chemarea lor, dar vor imbrâncí şi vor cădé sub povara, ce le apasă şi cu ele impreună vom cădé şi noi cu toţii, ca jertfă a indiferentismului periciunei. *M.*

Preşmer, 19 Februariu, 1889. Dle redactor! Dl învĕţătoriu din Braşov, G. Moian, cunoscut publicului român prin nobilele sale stăruinţe de a introduce şi în scólele nóstre române lucrul practic de mână, a publicat în astăprivinţă un apel către preoţi şi învĕţători şi către tótă inteligința română, cu rugarea, ca acésta cestiune sĕ se discute de publicul român, pe care-l provócă a stărui pentru înfiinţarea unei reuniuni, carea sĕ aibă de scop introducerea l u c r u l u i p r a c t i c d e m â n ă în scólele nóstre.

O cestiune arḑĕtóre sĕ fie acésta? Sĕ vedem! Noi cari trăim la ţéră în nemijlocita apropiere a poporului nostru, credem a cunósce tóte lipsele şi neajunsurile acestuia, şi prin urmare suntem şi datori a spriginí intenţiunile, cari au de scop delăturarea unor rele din mijlocul poporului nostru. E sciut, că mai în tóte părţile locuite de români, ţĕranul român preste vară muncesce din greu la economia câmpului. Am ḑis preste vară, aci însĕ trebue sĕ se înţelégă lunile: Martiu, Aprile, Maiu, Iuniu, Iuliu, August, Septembre şi Octobre. Lucrul câmpului se începe de regulă prin jumĕtatea ultimă a lunei Martiu şi ţine până la finea lui Octobre, aşadară 7 ½ luni. Celelalte 4 ½ luni din an le petrece ţĕranul român numai cu îngrigirea vitelor. Ocupaţiunea acésta din urmă, este pré neinsemnată, pré puţină, în timpul celor 4 ½ luni şi nu aduce ţĕranului nostru mai nici un venit, căci după cunoscinţele mele în pré puţine locuri, şi numai ca escepţiuni se pot priví aceia, cari se ocupă serios cu crescerea rațională a vitelor ca se facă speculă cu ele. Cât de bine i ar prinde ţĕranului nostru, dacă pe lângă îngrigirea vitelor preste érnă, ar mai avé îndemânarea a pregătí atât pentru trebuinţele lui economice cât şi pentru trebuinţele altora coşuri de nuele pentru bucate, coşuri mici mobile, târne de nuele, de papură şi de paie şi alte multe şi feliurite lucruri trebuincióse, pe cari în loc sĕ şi le facă singur şi se facă şi de vêndare, le cumpere însuşi dela alţii, vêndĕndu-şi pentru aceste în multe casuri bucatele din gura copiilor. In tóte părţile se aud plângeri din partea ţĕranilor nostri, că ei preste érnă n'au cu ce se ocupá, nu pot câştigá nimic, aşa încât ceea-ce adună preste vară abia, abia îi ajunge ca sĕ consume preste érnă. Şi astfeliu bilanţul ţĕranului nostru la finea anului se închee, dacă nu cu deficit, apoi totdeuna tocmai pe tocma. Póte fi vorba în casul acesta de sporirea averei? Nu! Étă dară că cestiunea sulevată de dl G. Moian este o cestiune arḑĕtóre pentru poporul nostru, fiind că-i pune acestuia în perspectivă înmulţirea averei sale.

Prin introducerea lucrului practic de mână în scólele nóstre, nu va câştigá poporul nostru numai materialminte, ci va câştigá şi moralminte, căci ocupaţiunea, ce aduce folos îndulceşte viaţa omului, îi înalţă vaḑa şi vrednicia şi-l apĕră de multe rele. Am călĕtorit prin ţinuturi locuite de diferite némuri de ómeni, dar nicăiri nu am vĕḑut, cu durere trebue sĕ o mărturisesc, cărcimele împĕnate de ómeni în ḑile de lucru, ca în ţinuturile cu locuitori români. Causa? — Lipsa de ocupaţiune.

Cultura, ce o dăm noi aḑi copiilor nostri este nesuficientă, este unilaterală şi urmările păgubitóre ale acestei culturi le vedem cu ochii. Chiar istoria ne dă doveḑi suficiente despre urmările triste ale unei culturi unilaterale. Educaţiunea spartanilor d. e. a avut în vedere cu deosebire desvoltarea forţelor trupesti, pecând grecii au dat tótă atenţiunea numai culturei spirituale: urmarea a fost, că ambele state numai esistă.

Nu pretindem ca copii nostri sĕ devină meseriaşi sau artisti până sunt încă scolari, ci pretindem ca ei sĕ-şi insuşèscă în lucrurile de mână o desteritate, care o pretinde chiar natura omenéscă.

Cum că lucrul de mână predat copiilor intr'un mod raţional, îi insufleţeste pe acestia cu mult mai mult şi la invĕţătură, şi cum-că lucrul de mână le este copiilor o ocupaţiune de tot plăcută, acésta o póte apreţuí numai acela, care a incercat şi a vĕḑut. In anul 1882 veniseră la scóla nóstră din loc doi copii, cari mai nainte cercetaseră o scólă maghiară, la care s'a propus şi lucrul de mână. Vĕḑênd eu desteritatea, ce o aveau acei doi scolari în pregătirea lucrurilor, de cari se ocupau şi fiindu mi ei la indemână, avênd cuartirul chiar la mine, mi-am propus sĕ fac o incercare cu lucrul de mână cu scolarii din despărţĕmintele V şi VI. (La noi e o scólă cu trei invĕţători şi fie-care are 2 despărţĕminte.) Am destinat pentru lucrul de mână 2 óre pe sĕptĕmână afară de órele de prelegere. Şi lucrul mergea cu o insufleţire, ce nu o pot descrie. La finea semestrului resultatul muncei trupesci a scolarilor, era aşeḑat pe o masă deosebită în clasă, şi constă din: bastóne frumóse, cutii, fel de fel de cilindrice şi pătrate, coşuleţe ect. Reverenţa Sa Préonoratul domn protopresbiter tractual Ioan Petric, care presidase la acel esamen, a fost cu totul surprins de prestaţiunile micilor lucrători, şi ca sĕ-i incurageze cumpĕră singur mai multe obiecte, indemnând astfeliu şi pe publicul, ce era la esamen a cumpĕrá din lucrurile espuse. Tóte lucrurile s'au vêndut. Ochii micilor scolari străluciau de bucurie, vĕḑênd, că munca lor are preţ. La acel esamen au luat parte şi câţi va invĕţători din comunele vecine, şi toţi 'şi dădeau părerile încă de pe atunci, cum-că introducerea lucrului de mână în scóle este de mare folos pentru scólă şi pentru poporul nostru

Deci acum, când în mai multe părţi ale ţĕrei avem şi invĕţători mai mult sau mai puţin pregătiţi şi cunoscuţi cu lucrul de mână, credem, că a se mai amână şi acum punerea în lucrare a acestei cestiuni ar fi un pĕcat neiertat.

Préveneratul consistoriu archidiecesan ca inspectorat suprem de scóle credem, că cât mai curênd se va ocupá cu punerea în lucrare a acestei cestiuni in adevĕr arḑĕtóre şi astfeliu va da insemnătate practică cuvintelor apostulului Pavel: Sĕ ve nevoiţi şi sĕ faceţi ale vóstre .... şi sĕ l u c r a ţ i c u m â n i l e v ó s t r e, precum am poruncit voue ca sĕ umblaţi cu bună cinste către cei din afară şi sĕ nu aveţi lipsă de nimic.“ I. Tesal. 4, 11, 12.

Georgiu Ludu,
preot. şi înv.

Varietăţi.

* Maj. S'a s'a îndurat prégraţios a denumí în locul bar. L. Pop de adj. general pe generalul Bolfrass, încredinţându-i tot deodată şi conducerea cancelariei de cabinet.

* (D o l i u d e c u r t e.) Cu ḑiua de 5 Martiu n. a încetat doliul de curte aşa numit „doliul adênc“, şi s'a început doliul mai puţin jalnic, care va durá până în 4 Aprile n.

* *I-a adunare generală ordinară a reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului* s'a ţinut Marţi la 2 óre d. m. în sala cea mică a comitatului, întruniţi fiind un numĕr considerabil de membrii. Cuvêntul de deschidere presidial a fost însufleţitoriu; ér desbaterile, cari au durat aprópe 4 óre dovedesc interesul, ce-l desvóltă membrii acestei reuniuni şi mai ales comitetul ei pentru progresul agriculturei. Din raportul general se vede, că acésta reuniune, care abia de un an esistă, numeră 9 membri pe viaţă, 162 membri ordinari şi 12 membri ajutători. Conform inventariului, averea reuniunei a fost cu 31 Decembre de 783 fl. 82 cr. După censurarea socotelilor, dându-se comitetului absolutoriu şi aprobându-se proiectul de buget pro 1889, a ţinut dl prof. sem. D. Comşa un discurs despre „cultivarea livedilor şi fênaţelor.“ Limba poporală, de care s'a servit în espunerile d-sale, a avut efectul dorit, căci după discurs s'a început o vie discuţie între toţi agricultorii de faţă.

* (A f a c e r e a s o c i e t ă ţ i i d e l e c t u r ă d i n C l u ş.) Decisiunea ministerială, prin care studenţii universitari din Cluş sunt impedecaţi a-şi mai formá o societate literară sună în următoriul mod:

Statutele societăţii „Minerva“, pe care ascultătorii de limba română dela universitatea din Cluş şi-au propus sĕ o infiinţeze, cari mi s'au presentat de către senatul universitariu cu adresa sa Nr. 1144 din anul scolariu trecut, i le retrimit impreună cu hârtiile alăturate spre a luá dispositiunile de lipsă,

pe lângă aceea insciinţare, că după-ce ascultătorii dela universitatea din Cluş au deja cercuri de cultivare, în cari fie-care ascultătoriu dela universitate fără deosebire de religie şi de naţionalitate póte întrá ca membru, mai departe după-ce în Cluş esistă biblioteci literare şi sociale, institute şi reuniuni de binefacere pentru tóte clasele societăţii; ba de fapt funcţionézá în Cluş şi o filială a Asociaţiunei pentru promovarea literaturei şi a culturei române din părţile ardelene şi astfeliu esistenţa societăţii din cestiune e cu totul superfluă; după-ce în fine, considerând numĕrul cel mic al ascultătorilor universitari de limba romană şi tacsa pré neinsemnată, ce ar fi a se plătí de cătră membrii societăţii, acésta societate nu s'ar putè suţiné cu propriele ei puteri, din tóte aceste considerante am aflat în coinţelegere cu dl ministru de interne, că statutele, în cari şi aşa unele puncte sunt neclare şi uşor ar puté da nascere unor abusuri, nu se pot aprobá.

Budapesta, 4 Februariu, 1889.

Conte *Csáky* m. p.

* (Statistica defraudărilor ce a eşit la ivélă pe anul 1888.) Foile din capitală publică în acest respect următórele date interesante: La cassele publice s'a comis defraudările: la oficiile postale 10,000 fl.; la oficiile de dare 87,000 fl.; la oficiile comitatense 36,000 fl.; la cassele orfanale 100,000 fl.; la casele militare 14,500 fl.; la cassele bisericesci 2000 fl.; la cassele comunale 17,000 fl.; la cassele vamale şi judecătoresci 3000 fl.; la ministerii 42,000 fl.; preste tot 311,500 fl. La cassele private s'a comis defraudările: la bănci şi institute de economii 393,000 fl.; la instit. de asigurări 39,000 fl.; la comercianţi 142,000 fl.; la fabricanţi 85,000 fl.; la privaţi 27,000 fl.; preste tot 686,000 fl. Suma totală a defraudărilor descoperite ar fi modesta sumă de: 997,000 fl.

* (Un dar impĕrătesei-regine.) Cu ocasiunea petrecerei Maj. Sale impĕrătesei-regine în Corfu, Maj. Sa a locuit în vila aşa numită „Braila" Proprietărésa acelei vile, dna Braila, vĕdêndu-se atât de onorată, a dăruit vila Maj. Sale.

* (Sórtea Sêrbiei enigmatică). Ristici, în care regele şi-a pus întréga sa încredere, nu va fi numai şeful cabinetului, ci va fi numit şi membru al regenţii, fiind că regele are de cuget a se retrage dela cârma statului pe mai mult timp, din cause sanitare. Regele va petrece în Germania şi Austro Ungaria şi se credo, că acest act este o demisiune directă!?

* (Reacţiune.) Din incidentul dărei în judecată a ministeriului Brătianu, tótă ţéra e în mişcare. Din tóte părţile sosesc telegrame preşedintelui camerei, în care se protestézá contra procedurei camerei.

* (Tren de plăcere la Paris.) Cu ocasiunea esposiţiunei universale, biroul de espediţiuni din Braşov va întocmí în luna lui Maiu un tren de plăcere dela Braşov la Paris, cu preţuri scădute. Detaiuri se pot primí direct dela susnumitul birou.

* (Concurenţa pantofarilor.) In comuna Dörfl a inventat un aşa numit Ioan Schön cisme şi ghete confecţionate astfeliu, încât le măresci ori micşorezi după plac. Ele se recomándă mai ales turistilor şi celor ce sufer de ochi de găină.

Bibliografie.

„*Transilvania*" a apĕrut Nr. 5—6 Sibiiu, 1—15 Martiu, 1889 cu următoriul sumariu: Sciri de doliu şi pentru membrii Asociaţiunei transilvane. — Baronul Samuil Bruckenthal. — Tractat de igiena publică şi de poliţia sanitară. — Românii din munţii apuseni. — O cestiune arzĕtóre. — Proces verbal luat în şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 15 Februariu n. 1889 — Reuniunea femeilor române din Sibiiu. — Mulţămită publică. — Consemnarea contribuirilor colectate prin dl Parteniu Cosma dela 1 Iuliu până la 31 Decembre 1888 în favorul scólei civile de fete cu internat a „Asociaţiunei transilvane" în suma totală de 1088 fl. 11 cr. v. a., cari sau adaus la colecta anterióră. — (Urmare din Nr. 3—4). — Bibliografie.

— „*Lumină pentru toţi,*" revistă pedagogică, apare în Bucuresci de două ori pe lună, director Eniu Bălteanu. Calea Moşilor Nr. 138. Abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 15 şi 16, anul IV, 1—31 Ianuariu, 1889 are următoriul sumariu: Facere de abonament. Direcţia. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan. — Transformismul. D. Ionescu. — Mişcarea pedagogică esternă. — Sciinţa la îndemâna tuturor sau viaţa omului şi a animalelor, Edem. — Dare de sémă asupra „Gramaticii limbii Române" de d-na Sofia I. Stoenescu, Bucuresci 1888, V. Gr. Borgovan, profesor de pedagogie în scóla normală de institutori în Bucuresci. Limba română, studiu critic de prof. François E. A. Buisson. — Dracul în poloboc, C. Popescu. — Pedagogia sau teoria educaţiunii a metódelor şi a disciplinei, de E. B. Legendă, Christ D. Reverean. — Proverbi străini, comunicate de I. Aristotel. — Sfêrşitul unei veveriţe, de preot V. Diaconescu, institutor. — Zig zag I. Aristotel. — Bibliografii. — Se caută un colaborator, Directorul. —

Proces verbal

al adunării a XVII generală ordinară a Reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută în 24/12 Februariu, 1889.

Presedintă: Maria Cosma. — Notariu: Dr. Octavian Russu.

Membrii presenţi:

Dómnele: Bădila Ioana, Benţa Anna, Bologa Lucia, Frâncu Anna, Popescu Elena, Popescu Luiza, Popescu Valeria, Pipoş Aurelia, Simonescu Sofia.

Domnişórele: Popescu Lucreţia şi Simtion Maria.

Domnii: Bariţiu George, Bariţiu Ieronim, Frâncu Amos, Frateşiu Nicanor, Dr. Colbasi Iustin, Dr. Moga Ioan, Dr. Nemeş Ioan, Petric Romul, Popescu Ioan, Popescu Iulian, Popoviciu Ioan, Dr. Puşcariu Ilarion, Dr. Roşca Remus, Dr. Span Petru, Tordoşan Victor şi Vătăşan Ioan.

1. Preşedinta, Maria Cosma, ocupând presidiul bineventézá pe membrii adunaţi, între cari cu viuă plăcere observă şi câţi-va membrii din locuri depărtate, şi dechiară a XVII adunare generală ordinară a reuniunei de deschisă.

2. Înainte de a procede la ordinea ţilei, presidiul aduce la cunoscinţa adunării generale însemnata perdere, ce a suferit-o reuniunea dela ultima adunare generală până astăţi, prin trecerea la cele eterne a valoroşilor sei membri pe viaţă: P. S. S. episcopul Caransebeşului, Ioan Popasu, Il. S. Paul Dunca de Sajo cons. gub. i. p şi a dómnei Iosefina Stezar, socie de ces. reg. căpitan i. p. din Sibiiu; — a membrilor ordinari: dómna Elisabeta Piso n. Coloşi, socie de protopresbiter gr. or. din Sĕcărâmb şi Iuliana Şandor n. Frusa, socie de profesor sem. din Arad; şi a membrului ajutătoriu: domnul Ioan Gall, protopresbiter gr. or. din Abrud, pentru a căror perdere învită pe adunarea gen. a-şi da espresiune condolenţii prin sculare. — Se esecută.

3. Trecênd la ordinea ţilei, sĕ cetesce raportul comitetului despre viaţa reuniunei dela ultima adunare generală încóce, care se ia spre scire

4. Cassariul reuniunei presintă raţiociniul anului 1888, cu bilanţul de pe acel an şi un tablou despre averea reuniunei.

Pentru esaminarea raţiociniului şi combinarea lui cu actele referitóre se alege o comisiune în persónele dómnei Anna Benţa, d-şórei Maria Simţion şi dlui Dr. Ioan Nemeş, ér şedinţa se suspinde pe 5 minute.

Redeschiţêndu-se şedinţa comisiunea prin raportorul seu Dr. Ioan Nemeş, raportézá, că a aflat raţiociniul în tótă regula, deci pe basa propunerei acesteia, se dă comitetului absolutoriul pe anul de gestiune 1888.

5. Indemnisarea pentru supraerogatul de 44 fl. 89 cr. cu care s'a trecut bugetul pro 1888, se dă.

6. Urmând la ordinea de ţi alegerea unui membru în comitet, presidiul suspinde şedinţa pentru consultare pe 5 minute.

După redeschiderea şedinţii sĕ păşesce la alegere prin votare secretă.

În urma scrutiniului se constată, că au votat 10 membrii cu drept de alegere şi au întrunit: 9 voturi dna Elena Lucuţa, 1 vot domnişóra Maria P. Simtion. — Presidiul proclamă deci de membru al comitetului pe dómna Elena Lucuţa.

7. P. Cuv. S. D. archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu cere cuvêntul, şi apreţiând îmbucurătórele resultate, atât morali, cât şi materiali, ce a raportat reuniunea, ţine, că aceste resultate sunt a se escrie în deosebi zelului şi activităţii desvoltate de cătră comitetul acesteia, prin urmare propune, ca: „adunarea generală sĕ esprime comitetului reuniunei mulţămita sa protocolară", — care propunere adunarea generală o şi primesce cu unanimitate.

8. Neînsinuânduse alte propuneri, conform §-lui 17 din statute, se alege o comisiune de 3 membrii pentru autenticarea procesului verbal, în care sĕ aclamézá dómna Lucia Bologa, domnişóra Lucreţia Popescu şi dl Dr. Remus Roşca.

9. Presidiul, — premiţênd, că comitetal 'şi împlinesce prin activitatea sa numai o plăcută datorinţă faţă de angajamentul, ce a luat asupă-şi pentru promovarea intereselor reuniunei, şi în special pentru promovarea scólei acesteia, — mulţămesce membrilor presenţi pentru viul interes, manifestat şi cu asta ocasiune prin participarea lor numĕrósă, şi rugându-i de tot spriginul şi pe viitoriu dechiară a XVII adunare generală ordinară de încheiată.

Cu acestea adunarea generală s'a terminat.

Maria Cosma, presedintă. — Dr. *Russu*, secretariu.

Cetit şi autenticat. Sibiiu în 18 Februariu (2 Martiu) 1889.

Lucia Bologa, *Lucreţia Popescu*, Dr. *Remus Rosca*.

Din public.

Insciinţare.

Conform decisiunei sale dto 27 Ianuariu a. c. subscrisul comitet, în şedinţa sa din 26 Februariu a. c. a esaminat cererile relative la sămênţa de trifoiu şi de napi, procurată de reuniune în scopul de a se distribuí gratuit între membrii, şi a decis a se face distribuirea între următorii membrii:

1. Nicolae Moisin în Sĕlişte 5 klg. sămênţă de trifoiu şi 1 ½ klg. sămênţă de napi.

2. Teodor Necşa paroch, Ioan Modran învĕţătoriu, Ioan Necşa şi Toma Cióra economi toţi în Bungard la olaltă 8 klg. sămênţă de trifoiu şi 4 klg. de napi.

3. Petru Florian paroch în Racoviţa 5 klg. de trifoiu şi 1 ½ de napi.

4. Nicolae Roşca econom în Sibiiu 4 klg. trifoiu şi 1 klg. de napi.

5. Dionisie Calefariu paroch şi I. Morariu din Sărata la olaltă 5 klg. de trifoiu şi 1 ½ klg. de napi.

6. Ioan Pulca învĕţătoriu în Boiţa 5 klg. de trifoiu şi 1 ½ de napi.

7. Nicolae Opriş capelan, Ioan Opriş, Mafteiu Mihu şi Toma Coman economi toţi din Şura-mare la olaltă 8 klg. trifoiu şi 4 klg. napi.

Cu totul se vor distribuí deci 40 klg. sămênţă de trifoiu şi 15 klg. de napi, representând valórea procurărei de 33 fl. 10 cr. v. a.

Sămênţa oferită se póte luá în primire în órele de cancelarie în birourile Asociaţiunei transilvane (Strada morii Nr. 8).

Domnii împărtăşiţi cu seminţe sunt poftiţi a raportá comitetului despre resultatele obţinute.

Sibiiu, în 5 Martiu, 1889.

Comitetul de agricultură.

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanţilor.

(Urmare din Nr. 19)

XI. Drepturile şi datorinţele oficialilor reuniunei.

Preşedintele.

§. 18. Preşedintele representă reuniunea înaintea oficiilor publice şi faţă cu persónele, ce stau afară de reuniune; convócă adunarea generală şi şedinţele lunare eventuale estraordinare ale comitetului de direcţiune şi de regulă presidézá în acestea.

Esecută conclusele comitetului de direcţiune şi pe basa concluselor acestuia asemnézá tóte erogatele.

În casuri urgente, — în speranţa aprobărei ulterióre a comitetului de direcţiune — face dispositiuni pentru ajutorarea unor eliberaţi ori pentru resolvirea altor cestiuni, ce nu sufĕr amânare.

Erogatele de acest soiu însĕ nu pot trece la lună peste suma de fl. 30.

Póte ori-când controla registrele, scrisorile şi cassa.

Are dreptul, de a substituí interimal pe ori care oficial al reuniunei în cas de împedecare; totasemenea are drept a suspendá din oficiu pe oficiali, ér despre acestea e dator a ra orta la procsima şedinţă a comitetului de direcţiune.

Preşedintele în conţelegere cu economul dispune de servitoriul reuniunei, îl primesce în serviţiu şi îl dimite. (28. §,)

Fiind preşedintele împedecat îl înlocuesce vicepresedintele; ér fiind împedecat acesta, un membru designat prin comitetul de direcţiune.

Preşedintele — cu învoirea comitetului de direcţiune — póte încredinţa o parte a agendelor sale permanent vicepreşedintelui, afară de acésta e în drept a reclamá la împlinirea chemărei sale succursul comitetului de direcţiune şi al ori cărui membru al reuniunei.

Vicepreşedintele.

§. 19. Vicepreşedintele înlocuesce pe preşedinte în cas de împedecare în întregul cerc de activitate al acestuia şi îndeplinesce aceea parte a agendelor presidiale, cari i le-a încredinţat preşedintele cu învoirea comitetului de direcţiune.

Secretariul.

§. 20. Secretariul redigézá procesele verbale ale adunărilor generale şi ale şedinţelor comitetului de direcţiune precum şi ori ce fel de acte ale reuniunei, şi resólve conform îndrumării preşedintelui tóte esibitele.

Redigézá învitările pentru adunări şi pórtă întréga corespondenţă a reuniunei.

E păţitoriul sigilului reuniunei. Tóte registrele şi actele reuniunei stau sub îngrigirea lui.

E supus immediat preşedintelui şi are a se conformá îndrumărilor acestuia.

Cassariul.

§. 21. Cassariul administrézá cassa, în special;

a) primesce pe lângă cuitanţă şi administrézá tóte venitele, ce întră în cassa reuniunei, şi eventual face dispositiuni pentru încassarea lor;

b) e dator a presentá președintelui, controlorului și comitetului administrativ ori de câte ori i s'ar cere socotelile cassei respective a raportá despre starea cassei;

c) nu póte ține în cassa manuală o sumă preste cea ficsată de comitetul de direcțiune și nu póte efectuí nici o solvire fără asemnare presidială;

d) compune raționiniile anuale;

Cassariul e supus imediat președintelui și are a se conformá îndrumărilor acestuia.

Controlorul.

§. 22. Controlorul veghéză asupra tuturor perceptelor și erogatelor reuniunei și spre acest scop e dator a esaminá din când în când cassa și socotelile de cassă.

Contra signézá asemnările de solvire.

§. 23. Economul împlinesce agendele, cari i le-a destinat comitetul de direcțiune și cari i le încredințéză din cas în cas acesta sau președintele.

E supus președintelui și are a se conformá îndrumărilor lui.

XII. Comitetul de direcțiune.

§. 24. Comitetul de direcțiune constă:

a) din membri permanenți,

b) din membri ordinari aleși.

Membri permanenți.

Membri permanenți sunt: protectorul reuniunei, președintele onorar, membri onorari, președintele și procurorul regesc al tribunalului reg. din Sibiiu, și președintele reuniunei. (Va urma.)

Posta redacțiunei.

Dlui „Interpelante“. Părerea nóstră e, ca se Vě adresați cătră Preaveneratul consistoriu archidiecesan; pentru astfeliu de afaceri publicitatea nu e remediul dorit.

Loterie.

Mercuri în 6 Martiu 1889.

Brünn: **27 26 43 41 4**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 58	9.58
100 marce nemțesci	59.17½	59.20
London pe (poliță de trei luni)	121.35	121.35

Nr. 1. [26] 1—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 20 Decembre 1888 Nr. 5747 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bětrânul paroch din parochia gr. or. Poiana de clasa a III-a, în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Acest post de capelan este împreunat cu jumătate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii și inmormêntări . . . . fl. 250.—
2. Dela canóne, masle și liturgii . . . . . fl. 50.—
3. Dela botezul Domnului . . . . . fl. 40.—
4. Din prescuri sfestanii și iertăciuni . . . . fl. 60.—

Suma . . fl; 400.—

Doritorii de a ocupâ acest post sê-și subștérnă concursele cu documentele cerute de legile din vigóre până la terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 12 Februariu, 1889.

Romul Furdui, protopresbiter.

Nr. 58. [22] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al treilea învěțătoriu la scóla gr. or. din Bretcu se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) 200 fl. din fonduri și repartițiune;

b) 50 fl. din venitul cantoral;

c) cuartir liber și lemne.

Reflectanții, cari vor avé a sěvêrși în fie-care a treia sěptěmână și funcțiunile cantorale, 'și vor asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 31 Ianuariu, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 65. [20] 3—3

EDICT.

În urma cererei Annei Achim Simeon din parochia gr. or. Mohu și pe basa ordinului consistorial dela 31 Ianuariu a. c. Nr. 540., Ioan Slav asemenea din Mohu, carele de patru ani cu necredință a părăsit pe susnumita Anna Achim Simeon, legiuita lui soție, fără a scí locul petrecerii lui, se provócă ca în termin de șase (6) luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subscrisului, pentru-că la din potrivă procesul divorțial intentat se va pertractá și hotărí și în absența lui.

Sibiiu, 10 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia, administrator protop.

Sz. 563. pol. 1889. [25] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir törvényszék közhirré teszi, hogy Papp Márton s. t. birtokosok által beadott kereset folytán Sz. Szt. Iványi község ital mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi April hó 16 napjának d. e. 9 órája** Sz. Szt. Iványi község házához tűzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Sz. Sz. Iványi község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1889 évi február hó 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede,* jegyző.

Sr 1195. polg. 1889. [21] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy a nagydisznódi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást Neckel Péter és társai nagydisznódi lakosok kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául a nagydisznódi községi irodába **1889. April 15-én délelötti 10 órát tüzte ki.**

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelent felek ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 február 21-én tartott üléséből.

Jánosi Sándor, elnök. gróf *Lázár,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Ujoara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalău	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalău	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orěștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orěștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 22 Sibiiu, Sâmbătă 25 Februariu (9 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Februariu.

La locul acesta de mult nu ne-am mai ocupat cu statele mici din Orient, după cum cu predilecțiune se esprimă diarele din patria nóstră, cari în gradomania lor privesc cu dispreț la statele independente din fostul odinióră imperiu turcesc, respective legăturile acestuia de suveranitate De mult nu ne-am ocupat cu mersul lucrărilor în Bulgaria, cu afacerile regatului Sêrbiei, și abia odată am fă cut o scurtă privire a mersului lucrurilor în Ro mânia, când nu am putut retăcé un fapt, condamnat de întrégă presa europénă, urmărirea cabinetului Ioan Brătianu, pentru actele sêvêrșite în curs de gloriósă guvernare de 12 ani.

O facem acésta acuma, căci stăm în fața unor lucruri împlinite, a căror importanță politică deocamdată nu o putem prevedé, dar cum că ele vor avé e urmare mari și însemnate schimbări în timpul cel mai apropiat, despre acésta adi nime nu se mai îndoesce.

La locul prim în discusiunea politică stă astădi Sêrbia, și ochii ómenilor sunt îndreptați de astădată spre Belgrad, spre conacul regesc, unde nu se scie, ce s'a plămădit, și ce se va cóce.

In timp mai puțin de un an Sêrbia a trecut prin mari crise. Se vorbia pretutindeni de rapórte încordate între rege și regină, de o eventuală regență în frunte cu regina Natalia, fiind sdruncinată sănătatea regelui Milan, în urma căreia împregiurări doresce sĕ arunce de pe cap coróna de rege, care pentru el este numai greutate.

Lumea s'a trezit cu espulsarea reginei, cu luarea principelui de coróná dela ea, aducerea lui în țéră, și espulsarea ei și de pe terenul imperiului german.

In scurt timp a urmat despărțirea regelui Milan de către soția sa, regina Natalia, prin o sentință scurtă a metropolitului din Belgrad.

Și lumea nici n'a început a meditá asupra eventualelor urmări politice din acest divorț și regele Milan surprinde Serbia și pe intrégă Europa cu un manifest către poporul seu, în care îi promite din liberă voie o constituțiune din cele mai liberale, convócă o comisiune, care avù sĕ lucre proiectul de constituțiune, presidéză la lucrările obositóre ale acesteia, și omul bolnăvicios omul cu cugete de a se retrage dela grigile guvernărei desvóltă o activitate rară, documentéză o rară dibăcie în conducerea desbaterilor, delăturéză neințelegerile dintre diferitele partide politice, dă avênt el însu-și lucrărilor în spirit liberal constituțional, și pune prin acésta rară dibăcie, și nespusă activitate, pune în uimire pe toți, cari vestiau, că regele Milan s'a săturat de domnie, că regele Milan e obosit.

Se convócă scupcina cea mare, primesce noua constituțiune în aclamări entusiastice, și în Sêrbia se inaugurézá o nouă eră constituțională

La acéstă lucrare gigantică partea mai însemnată a căḑut asupra regelui Milan.

Și la 2 luni după asemenea fapte mărețe, după atâta tărie sufletéscă, voință de a lucrá, și putință de a mulcomí spiritul de partidă, și a întruní tóte elementele la o lucrare salutară în folosul patriei, firul telegrafic ne aduce scirea, că regele Milan a renunciat la tron, că îndată fù proclamat de rege al Serbiei clironomul Alesandru, sub titlul „Alesandru I regele Serbiei," că s'a instituit o regență, pe timpul minorinității regelui, că sufletul acestei regențe este Ristici, acel Ristici, despre care mai cu sémă ḑiaristica dela noi până eri alaltăeri nu a încetat a strigá că este avantgarda moscovitismului.

Pe neasteptate și ca din ceriu senin s'a făcut deci în Sêrbia o schimbare de sistem, a cărei importanță nime nu o mai trage la îndoélă.

Mersul politicei în Sêrbia dela rĕsboiul din 1875 incóce s'a pus în strênsă legătură cu persóna regelui Milan. In special lui s'a atribuit política ostilă Rusiei și amică Austro-Ungariei Cu acésta s'a motivat și divorțul cu regina, s'a ḑis, că regina Natalia se află în legătură cu partida liberală, cu Ristici, care voesce sĕ ia rolul partidei inspirate de simpatii către Rusia.

Schimbarea acésta repentină a pus în uimire ḑiaristica dela noi. Vom vedé în ce chip se va da esplicarea, și cum se va desvóltá mersul lucrurilor în urma retragerei regelui, de persóna căruia erau legate tóte speranțele de a ținé departe de guvern persónele, cari în trecutul lor au dat doveḑi, că inima nu le stă departe de Moscva, care e centrul tuturor aspirațiunilor nutrite de slavii din peninsula balcanică.

Revista politică.

Aprópe *șase-ḑeci* de deputați mai sunt insinuați la cuvênt asupra §-ului 25 din proiectul de lege militariu și dacă vom considerá, că deputații partidului liberal din dieta din Budapesta vorbesc numai fiind mai mult provocați și ca sĕ respingă afirmațiunile din tabera vrășmașă, e evident, că aprópe toți deputații insinuați sunt opositionali, cari au deschis o adevĕrată luptă și gónă contra limbei germane

Căci impregiurul cestiunei limbei se învêrte acum tot aparatul combatenților, cu tóte că la început se credea, că cea mai mare stavilă o va formá anul al doilea, ce va avé sĕ-l facă voluntariul, în cas când n'ar fi în stare a depune esamenul de oficer în anul prim. Opositia insĕ numai când si când mai amintesce de acésta pedépsă la voluntarii maghiari, ér bar. Fehérváry se felicită, căci în acésta direcțiune și a ajuns scopul.

De altcum ținuta opositiunei bate și în altă parte. Combatenții proiectului de lege militariu vor sĕ trăgăneze prin multele vorbiri desbaterile până la 15 Martiu. Acésta ḑi e de însemnătate istorică pentru maghiari, și astfeliu se crede, că în acest timp, când totdeuna s'au înscenat mișcări, li se va dá ocasiune sĕ insceneze demonstrațiuni mari, nu numai în Budapesta, ci și în provincie.

Evenimentul mai important al ḑilei 'l formézá noua fasă, în care a intrat Sêrbia și cu carea a surprins intréga lume diplomatică și politică.

Dela nefericita despărțire a regelui, desvoltarea lucrurilor în mod normal în Sêrbia a fost imposibilă. Nici chiar mărețul op al regelui, revisiunea constituțiunei, pentru care a fost atât de glorificat, n'a avut nici o influință binefăcĕtóre asupra desvoltării lucrurilor în Sêrbia, din contră a grăbit numai abḑicerea regelui.

Comploturile cele multe, și situațiunea politică a țĕrei, carea se isbia în voința hotărită a regelui d'a observá o altă politică, a silit pe suveranul Sêrbiei ca în ḑiua aniversărei regatului sĕ abḑică cu totul dela tron în favorul fiului seu Alesandru, carele incă, de când e despărțit de mamă sa, a căḑut în melancolie.

Bărbați ca Ristici, Protici și Belimarkovici, cari n'au stat departe de politica, ce o observa regina, formézá acum regența, până ce tinĕrul rege — de 13 ani — va fi declarat de majorean, dacă până atunci nu se vor schimbá lucrurile și nu-i va succede casei Carageorgevici, detronată la 1848, sĕ ocupe érăși cârma țĕrei.

Crisa ministerială din Italia incă nu s'a aplanat. După-ce Crispi a fost incredințat cu formarea noului cabinet, și după-ce s'a convins, că un ministeriu compus din stânga nu-i chiar favorabil intențiunilor lui se negotiézá, ca sĕ se formeze un astfeliu de ministeriu, în care sĕ intre bărbați din diferite tabere. Se credea la inceput, că crisa se va aplaná în 24 óre, dar precum se vede au trecut mai o sĕptĕmână și incă noul cabinet tot nu e format. Trăgănarea se atribue în parte mare lui Crispi.

Cabinetul frances, Tirard, se pare a avé o durată mai lungă, decum i-o profetiseră foile francese la inceput. Acésta se póte afirmá cu atât mai vêr-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul episcopului Șaguna către Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei către metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare)

La partea dintâiu a acestui proiect de lege, carea tractează despre biserică și scoală, — observez, că este sciut, că legile din 1848 dau bisericei noastre autonomie în ocârmuirea sa, de carea însĕ nu s'a putut folosí până acum, pentru starea abnormă, în carea devenise patria dela 1849 — până la primăveara anului acestuia. Este sciut, că numai eparchia noastră ardeleană a ținut soboare eparchiale la a. 1850 și 1860, și eparchia Aradului la 1850, pentru regularea trebilor bisericesci pe basa canoanelor positive și a dreptului istoric, dar n'au putut sporí, căci celelalte eparchii române gem sub ierarchia sêrbească, carea amorțesce viața bisericească în preoții și creștinii români ortodocși, și așa numai puține comune bisericesci române din Banat au dat ministeriului din Viena la anii 1850 și 1851 rugări pentru desfacerea lor de sub ierarchia sêrbească, și pentru devenirea lor în starea normală bisericească sub metropolitul lor național și sub episcopi naționali, — amĕsurat canoanelor bisericesci și dreptului istoric. Rugările acestea au rĕmas nepertractate. În anul trecut 1860, vrênd patriarchul sêrbesc a mijlocí dela împĕratul subordinarea totală și vecinică a nației române sub patriarchatul seu, eu, D. Mocioni, și Nicolae B. Petrino, am dat împĕratului contra petiție, la carea împeratul a rênduit sub 27 Septembre 1860 sinod episcopesc, carele se elaboreze un proiect despre regularea referințelor bisericesci ale românilor și sêrbilor; tot deodată a denumit împĕratul de comisariu pe Banul B. Sokcevich, carele are însărcinare, de a asculta pe oare câți-va bărbați români de încredere în privința bisericei. Baronul Sokcevich încă nu a împlinit comisia sa, dar nici sinodul episcopesc dela Carloviț nu s'a ținut. Într'aceea în toamna trecută consistoriul Oradiei-mare a recurs la cancelaria aulico-ungurească, rugându-se pentru afiliarea de metropolia restaurandă română, dar au căpĕtat resoluțiune negativă. Din această descriere istorică urmează, că dacă patriarchul sêrbesc a vătĕmat prin pașul mai sus ḑis autonomia bisericei, — noi românii sĕ o susținem aceea cu consecuență. Românii ortodocși din Ungaria și Banat vor susține autonomia bisericei noastre dacă se vor pune în posesoriul legei 20 §. 2, 3 și 8 din a. 1848 și vor cere dela locotiință voie de a ținea o adunare bisericească de deputați preoți și mireni pentru de a aduce treaba bisericei și scoalei la o normă canonică, și acolo vor face un elaborat, carele apoi sĕ se astearnă locotiinței și cancelariei, sau dacă se va reînființa ministeriul, atunci ministeriului spre întărire. De sine se înțelege, că această adunare bisericească va desbate și puterile finanțiale, care creștini pot oferí spre acoperirea lipselor ierarchice, și încât acestea nu se vor afla de ajuns, vor petiționa pentru acoperirea celor neajunse din vistieria patriei. La treaba finanțială iau partea cea de căpetenie: reședințele și lefile archiereilor, ale personalului, ce se cere lângă archierei pentru ducerea trebilor eparchiale, apoi localitățile de institute teologice și pedagogice, și mai pe urmă lefile personalului profesoral la acestea institute. Apoi la această adunare bisericească s'ar desbate și s'ar hotărí și celelalte lucruri, ce se țin de dinlăuntrul bisericei, adecă numĕrul și constituirea parochilor și capelanilor cu lefele cuviincioase. Sĕ-mi credi, că ne-am compromita prea mult, când am cere, că toate acestea dieta sĕ ni le hotărească fără influința bisericei, adecă fără sĕ fim noi tractat și hotărît acestea lucruri bisericesci, ce strins dela noi atêrnă. Și fiind-că eparchiele române din Banat și Ungaria fac partea intregitoare a metropoliei vechi române cu scaunul ei în Ardeal, carea timpii cei vitrigi o au impedecat, dar n'au putut a o nimicí; pentru aceea frații bănățeni și ungureni sĕ cheme la acea

tos, că chiar camera s'a arĕtat, că vrea sĕ-l sprigi-néscă contra tuturor atacurilor. Astfeliu votul de incredere a fost o adevĕrată victorie a cabinetului. Cu o maioritate de 339 contra 195 s'a asigurat încrederea în guvern. Maioritatea a format-o republicanii, pecând în minoritate au rĕmas tóte celelalte nuanţe de partid.

La recercarea familiei rĕposatului protopresbiter I. Gall, publicăm cuvêntările rostite cu ocasiunea înmormêntărei

Cuvênt funebral

la înmormêntarea protopresbiterului Abrudului şi paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu 1889.

Şi acum étă eu sciu, că mai mult nu veţi vedea faţa mea voi toţi, pe la cari am trecut, propoveduind impĕrăţia lui Dumneḑeu. Fapt. Apost. 20, 25.

Cu aceste cuvinte, simple şi pĕtrunḑĕtóre, se despărţí órecând apostolul Pavel, servul cel însufleţit al lui Iisus Christos, de credincioşii sei din Efes, când trecea prin Milet şi se pregătia, a se suí la Ierusalim, ca sĕ patiméscă şi, precum presimţia, sĕ móră pentru evangelia darului, ce i se descoperise în mod atât de minunat. „Étă eu sciu" — le ḑicea, — că mai mult nu veţi vedé faţa mea voi toţi, pe la cari am trecut, proveduind împĕrăţia lui Dumneḑeu!" Éră ei la aceste cuvinte se umplură de adêncă întristare, şi plecând genunchii lor se rugară împreună cu dênsul, şi s'a făcut mare plângere între toţi, şi căḑênd pe grumazii lui îl sărutau, şi astfeliu între lacrimi 'l petrecură până la corabia, ce l primi şi-l depărtà dela ochii lor. Astfeliu ḑise atunci Pavel credincioşilor sei, — astfeliu ne ḑici şi tu, iubitul nostru frate, călĕtoriu la cele eterne, nóue tuturor, cari ne-am adunat astăḑi aici împregiurul teu. Pentru că étă şi tu ai ajuns la port, spre a te îmbarcá pentru Ierusalimul cel de sus; étă corabia cea strimtă şi ângustă a sicriului, ce are sĕ te ducă dela ochii nostri; étă mormêntul deschis, carele ca o mare neţĕrţermurită, plină de secrete, are sĕ te transpórte la malurile altei lumi, necuprinse de ochii nostri cei trupesci. Éră noi, la scirea cea tristă a ducerei tale dela noi, am venit de aprópe şi de departe, ca şĕ ţi dăm sărutarea cea mai de pe urmă, sĕ plângem la sicriul teu lacrima cea ferbinte a despărţirei, sĕ plecăm pentru tine genunchii nostri, şi sĕ-ţi cerem dela Domnul vieţei şi al morţei călĕtoria fericită şi graţiósă primire în lumea cea nouă, a spiritelor, ce te astéptă. —„Da"— ne ḑici şi tu nóue astăḑi: „De acum nu veţi mai vedé faţa mea voi toţi, pe la cari am trecut, propoveduind împĕrăţia lui Dumneḑeu!" Nu veţi mai vedé faţa mea voi, jalnicii mei familiari; tu scumpa, buna mea soţie, tu onorabila bĕtrâna mea mamă, voi plăpânḑii dragii mei copilaşi, voi iubiţii mei fraţi şi soră, şi voi toţi, de cari am fost legat cu legăturile cele dulci ale familiei! Nu, veţi mai vedé faţa mea voi, iubiţii mei fii sufletesci, blândul meu popor din Abrudsat, cărora 28 ani v'am vestit cuvêntul împĕrăţiei lui Dumneḑeu, v'am împărtăşit ss. taine ale lui Christos, şi v'am adus mângăerea cea făcĕtóre de minuni a rugăciune! Nu veţi mai vedé faţa mea voi, iubiţii mei fraţi în Christos, preoţii mei tractuali şi conlucrătorii mei la opera cea sublimă a evangeliei, şi voi, iubit popor credincios al al tractului Abrudului, cărora Dḑeu m'a învrednicit, a ve fi cap şi înainte stătătoriu în cele bisericesci! Şi cu un cuvênt, nu veţi mai vedé faţa mea voi toţi, între cari mi a fost rênduit a petrece viaţa mea pământéscă de 53 ani! Aşa ne ḑici tu nóue, iubitul bunul nostru frate adormit, éră noi trebue sĕ-ţi remânem datori cu cuvêntul de rĕspuns, sau mai vêrtos rĕspunsul nostru este sărutarea buzelor tale celor înghеţate, plânsul, şi suspinul dintru adênc. Căci vai! cum sĕ nu se întunece ochii nostri de lacrimi, cum sĕ nu înnece oftarea glasul nostru şi durerea sĕ inunde inimile nóstre, când acest sicriu ne spune în tainica sa elocuinţă, că soţul nostru, fratele nostru, fiul nostru, părintele nostru, bărbatul cel distins al bisericei şi naţiunei nóstre, protopresbiterul Abrudului Ioan Gall, nu mai este între noi! Da! jalnici ascultători, nu mai este între noi, ci după cuvêntul cântărei nóstre bisericesci, étă se dă grópei, cu pétră se acopere, întru întunerec se sălăşluesce, cu morţii se îngrópă, de tóte rudeniile şi prietinii acum sĕ desparte!....

O ḑi amară, ne vine şi noue a strigá cu dreptul acela Iov, o ḑi amară, căci ai venit aşa curênd! O sórte tristă a omului pe pământ, ca sórele vieţei lui sĕ se stingă adeseori, ca şi aici, până când încă nu e séră! O despărţire cu durere, când sămênătoriul este răpit din agrul seu, pe când se află in cea mai frumósă activitate, la mijlocul secerişului, şi nu ajunge a sĕ puté îndulcí şi de fructele ostenelelor sale! O mórte, pare că am esclamá şi noi cu înţeleptul Sirach, o mórte, cât de adênci sunt ranele tale, „cât de amară este pomenirea ta!" Sirach 41, 1.

Aşa ne tânguim noi, sĕrmanii muritori, întru amărăciunea sufletelor nóstre, când ca valurile covêrşitóre ale mărei ne împresóră mulţimea necasurilor aici pe pământ, — aşa cu deosebire la casuri ca cest de acum: triste, jalnice, sfâşietóre de inimă, cari pentru un moment ne înfăţişézĕ viaţa pământéscă numai ca o deşertăciune, ba după tânguirea Eclesiastului din vechime, ca deşertăciunea deşertăciunilor.

Şi cu tóte acestea, onoraţi jalnici ascultători, nu ne este iertat a zĕbovi la aceste cugetări atât de triste, atât de deprimătóre; nu ne este iertat, a aţintí ochii nostri numai la pământul acesta, carele adeseori ni se pare, că îngrópă tótă fericirea nóstră.

Nu, viaţa este un dar nepreţuit, dat noue dela însuşi Dumneḑeu, ca prin desvoltarea puterilor nóstre trupesci şi sufletesci sĕ cunóscem pe préinaltul nostru Creator, şi cunoscêndu l sĕ-l iubim, şi iubindu l sĕ urmăm preceptelor Lui, şi prin cugete curate şi fapte bune sĕ ne nisuim, a ne apropiá de dênsul, — a ne face desĕvêrşiţi, precum el însuşi, Tatăl nostru, desĕvêrşit este.

Éră când, ca tóte fâpturile Lui ce'e nenumĕrate în desvoltarea lor, suntem chemaţi din cele de aici, atunci sĕ fim convinşi, că trecem, ca pe o punte nevĕḑută, la alte lumi, unde după cuvêntul Apostolului evangelist, cer nou şi pământ nou ne aştéptă, şi sórele altei vieţi ne întimpină deja cu aurora sa. Da fraţilor! precum âugerul cel luminat dela mormêntul lui Christos a ḑis muierilor mironosiţe: „Ce căutaţi pe cel viu cu cei morţi?" aşa ne apare şi noue întru întunerecul durerilor nóstre ângerul cel purtătoriu de lumină al credinţei nóstre crestinesci, carele, arետând spre Christos, începătoriul şi plinitoriul acestei credinţe, ne ḑice cu cuvêntul Lui cătră învĕţĕceii cei înspăimântaţi: „Eu sum, nu vĕ temereţi!" (Ioan 6, 20). Şi tot asemenea: Eu sum calea şi adevĕrul şi viaţa: nimeni nu vine la Tatăl fără numai prin mine!" (Ioan 14 6) Şi érăşi: „Eu sum învierea şi viaţa: celce crede întru mine, de va şi muri, viu va fi!" (Ioan 11, 25). Da, Domnul şi Mântuitoriul nostru şi a tótă lumea, strigăm şi noi cătră tine ca Marta aceea din Vitania, şi întindem spre tine mânile nóstre, — da, şi noi credem, că Tu eşti fiul lui Dumneḑeu, carele ai venit în lume pentru mântuirea némului omenesc! Şi noi credem, că precum Tu ai înviat din morţi întru mărirea Tatălui, aşa şi pe cei-ce au murit întru Tine, îi vei duce împreună cu Tine întru împĕrăţia Tatălui Teu, — că unde eşti Tu, acolo sĕ fie şi cei ce Ţi-au servit Ţie! Şi noi credem, că după cuvêntul Apostolului Teu, „dacă se va stricá casa nóstră cea pământéscă a locaşului acestuia, zidire dela Dumneḑeu avem, nefăcută de mână, vecinică în ceruri. (II. Cor. 5, 1.) De aceea Te rugăm pe Tine, Domnul şi Mântuitoriul nostru, ca pe acest credincios servitoriu al evangeliei Tale, carele s'a luptat lupta cea bună pentru împĕrăţia Ta cea fericitóre, carele a plinit cursul seu şi a păzit credinţa sa, sĕ-l învrednicesci a luá din mâna Ta şi cununa dreptăţei, carea o ai gătit tuturor, celor ce iubesc arĕtarea Ta.

Dar înainte de ce apune dela ochii nostri faţa ta cea iubită, permite, o fericitul nostru frate, ca amicul teu din juneţe sĕ cerce a zugrăví chipul teu cel plăcut barem în câteva linii, precât îi permite mâna, tremurând de durerea despărţirei tale!

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Abḑicerea regelui Milan). Despre abḑicerea neasteptată a regelui Milan se împărtăşesc următórele: După sĕrbătorescul serviciu dḑeesc, care s'a oficiat din incidentul aniversărei proclamărei regatului, la care regele n'a luat parte, se duse Milan, încungiurat de întregul personal al curţii, ca sĕ priméscă felicitările tuturor representanţilor strĕini. Regele mulţămi corpului diplomatic, ḑicênd, că 'l măgulesc felicitările, dar sĕ-l scuse, că are mult de lucru şi voesce numai sĕ-le spună, că el abḑice. Manifestul le va deslusí mai bine. Se duse apoi repede într'o odae laterală, unde se aflau membrii cabinetului, şi conducĕtorii partidelor, afară de Garaschanin. Regele era însoţit de fiul seu Alesandru, care stătù de a stânga lui. Cu voce miscată cetì ucasul de abḑicere, proclamà pe fiul seu de rege şi pe cei trei regenţi: Ristici, Belimarkovici şi Protici. Atunci principele de corónă păşí dea dreapta regelui, ér regele îi ţinù o vorbire. Ingenunchià înaintea tronului şi depuse jurământul de sudit înaintea fiului seu, îmbrăţişà pe urmaşul seu, pe regenţi şi sărutà mâna metropolitului, care binecuvêntà actul. In vorbirea sa regele accentuà, că are multe, multe greşeli, cari vor rĕmânĕ asupra lui, dar urmările lor rĕmân asupra naţiunei.

* (Iubileu de 100 ani.) Academia regéscă ung. dḑe drepturi din Oradea mare va serbá în 17 l. c. iubileul de 100 ani al întemeerii sale. Pregătirile făcute promit o serbare pompósă.

* (Conferinţe ministeriale în Budapesta). In capitala Ungariei se ţin conferinţe ministeriale. Spre scopul acesta a sosit în Budapesta ministrul preşedinte din Austria, cont. Taaffe, însoţit de consiliariul ministerial R. de Klaps; tot spre scopul acesta a sosit şi ministrul pentru apĕrarea ţĕrei, contele Welsersheib.

* (Afacerea profes. Dr. Babeş.) „Pester Lloyd" aduce următórele amĕnunte despre acésta afacere: De un timp încóce aflăm mereu în ḑiarele nóstre, comentată cestiunea acestui destoinic savant ungar din scóla lui Scheuthauer şi Pasteur. Faptul e cunoscut cetitorilor nostri din rapórtele, pe care şi noi le am adus, despre chemarea lui la Bucuresci şi despre pripita sa resignare dela profesura din Budapesta. Acum, după-ce afacerea a ajuns prin cea mai din urmă fasă la un sfêrşit definitiv, ni se trimite dela o persónă, care stă aprópe de dl Dr Babeş, o espunere a genesei şi a intregului curs al afacerii. Étă ce aflăm în aceea espunere: În anul 1887, când la recomandarea lui Pasteur, Drul Babeş a fost chemat de guvernul român sĕ organiseze plănuitul institut bactereologic din Bucuresci, el s'a adresat ministrului de culte, Trefort, cu întrebarea, că óre corect este, ca el — Dr Babeş — sĕ mérgă la Bucuresci, şi dacă e corect, aplecat e ministrul Trefort sĕ i dea un concediu pe mai mult timp? Ministrul Trefort s'a aflat fórte măgulit, că un guvern strĕin cere pe un învĕţat ungar la indeplinirea unei aşa de însemnate instituţiuni; ministrul s'a invoit pré bucuros şi i-a dat Drului Babeş un concediu pe trei ani, care sĕ se reinoéscă din an în an, ba mai mult: ministrul a promis lui Babeş, că după împlinirea misiunii sale în Bucuresci, i se va deschide în patrie o catedră ordinară Babeş a fost, cum se scie, profesor estraordinar. Îndată-ce se va înfiinţá însĕ un institut mai mare bactereologic în Ungaria, Babeş are sĕ fie incredinţat cu organisarea aceluia. Dacă luăm în considerare, că acéstă chemare la Bucuresci a

---

adunare bisericească şi pe eparchia Ardealului — proporţionat deputaţilor din celelalte eparchii. Astfeliu de representaţie o ai putea aşterne Illustritatea Ta cu ceialalţi d. d. ablegaţi de legea şi naţia noastră română la Înalta Locoţiinţă sau Cancelaria aulico-ungară, căci posedaţi încrederea coreligionarilor. Representaţia o a-ţi putea întocmí după cuprinsul recursului, ce am dat eu, D. Mocionyi şi Petrino Maiestatei Sale in anul trecut şi se află tipărit între actele soboarelor noastre ardelene pagina 91—94 şi apoi eonceptul sĕ mi-l comunicaţi spre vedere.

Ce se atinge de a doua parte a proiectului de lege despre naţionalitate şi limbă, provocându-me la cele ḑise sub II, III şi IV Te rog pe Illustritatea Ta sĕ modifici părerea-ţi după basa egalei îndreptăţiri, căci altmintrea făcênd vei comite un pĕcat mare. Eu ca un prietin sincer trebue sĕ te rog, ca nici decum sĕ nu dai proiectul de lege despre naţiune şi limbă după convingerea individuală Illustritatei Tale, ci esclusive după manifestaţiunile inteligînţii române, ce se află în broşure şi jurnale,, — adecă după perfecta egalitate. Sau dacă această rugare a mea nu o ai putea primí, şi ai fi provocat la dietă a Te enuncia: atunci Te rog, sĕ propui ţinerea unui congres naţional, carele sĕ formuleze modul şi chipul egalei îndreptăţiri a naţiei şi limbei române. Eu şi a treia oară Te rog pe Illustritatea Ta, sĕ nu despreţuesci rugarea sincera a prietenului celui mai vechiu, carele totdeuna Ţi-a fost credincios şi adict. Apoi în sfêrşit bine ar fi, când Illustrităţile Voastre a-ţi cuvênta la dieta ţĕrei în genere despre pretensiunile naţiunei române pe basa perfectei egalităţi, şi nu a-ţi formula treaba, ci a-ţi lăsa-o, ca sĕ cuvinteze asupra ei şi d. unguri, ca sĕ vedeţi părerea lor şi sĕ formuleze ei concesiunile lor, că illustrităţile Voastre sĕ nu periclitaţi popularitatea, ce o aveţi la naţie.

Toate acestea le-am scris nu din patimă, ci din convingere, că aşa şi nu altmintrea simte inteligînţa naţiei române şi le împărtăşesc Illustritatei Tale în urma suscitatei epistole; pe lângă care cu deosebită stimă rĕmân

Sibiiu, în 29 Aprile (11 Maiu) 1861.

Al Illustritatei Tale

serv plecat
Andreiu m. p.,
episcop.

Collect. I. c. de P.

---

* (Preţurile reduse.) La 23 Martiu se vor da bilete tour şi retour pentru Budapesta cu 50% reducere dela staţiunile: Sighisóra, Cluş, Copşa mică, Sibiiu, Cucerdea Maros-Vásárhely şi Ghiriş Turda.

consciului și a cunoscutului profesor în străinătate prin recomandarea lui Pasteur, a fost fórte măgulitóre pentru el; considerând, că posiția lui materială aici în patrie n'a fost nimic mai puțin decât briliantă, astfeliu nu poți dice, că mergerea lui Babeș la Bucuresci a fost o faptă nepatriotică și ingrată; nu nepatriotică, căci Babeș a declarat lui Trefort că el după împlinirea misiunei la Bucuresci se va reintórce în patrie, ca să-i ajute după puteri, afară de acésta Babeș e legat de patria sa ungară prin intime relații familiare. Dar nu merită nici a fi numit ingrat, deóre-ce tot ce a primit el cândva dela statul ungar a resplătit din ajuns prin serviciile sale de până acum. Scrisórea nóstră la sfârșit constatéză, că Drul Babeș când și a tras regretabilele consecuențe din vocile pornite contra lui în presă și când și a dat el demisiunea ca profesor ungar, pe atunci concediul dat de Trefort încă nu espirase.

* (Un monument pentru împĕratul Iosif). Din Brünn se anunță, că în curênd se va ridică acolo un monument pentru împĕratul Iosif. Averea adunată atinge suma de 38,000 fl, la cari se vor mai adauge încă și alte sume considerabile.

* (Palat comitatens în Deva.) La grelele imposite, ce apasă pe locuitori, se adaugă mereu. Comitatele au inceput a-și ridică palate, imprumutând sume enorme, cari trebuesc plătite tot din spatele poporului. După Sighișóra, vine Deva, de unde se scrie ziariului local „Siebb. d. Tgblt." că pentru suma de 160,000 fl., preliminată pentru edificarea casei comitatense au fost 21 de oferte, din tre care s'a primit a firmei „Oriolt & Endstrasser" din Cluș. Suma de 160,000 fl., s'a oferit doue institute din Pesta a o imprumutá. Profesorului Alpar, i s'a votat un honorar de 6500 fl. pentru priveghiare. Edificiul va fi gata cu finea anului 1889. Tot deodată i se scrie numitului ziariu, că din comuna Vălcelele-bune au *emigrat 14 familii* în România. — Ce concordanță!?

* A treia caravană austro-ungară va plecá la locurile sfinte în 21 Martiu a. c. din Triest și va ajunge la Caipha, după-ce va cercetá Alecsandria și Cairo la 1 Aprile a. c. Va cercetá Nazaretul, Cana, Ierusalimul, Betleenul, S. Ioan, Emausul, Jaffa. Durata intregei călĕtorii va fi de 45 dile. Întórcerea se va face prin Constantinopol ori Salonichi.

* (Mișcări în România.) Cu sosirea primăverei sunt in perspective mari mișcări socialiste în România. Din acésta causă s'au vĕdut îndemnați ministrii de interne, de rĕsboiu și de iustiție a adresá subalternilor circulare contra crescerei propagandei. Ministrul de interne adecă recomândă cea mai mare supraveghere și imediată arătare a unelitorilor. Cel de iustiție provócă tribunalele și procurorii statelor a păși cu cea mai mare asprime, ér ministrul de rĕsboiu, ordonéză, ca comandanții de corpuri și de garnisónă să țină trupe pregătite și să le pună la dispositiunea autorităților în cas de lipsă.

(Fortificațiunile României.) In comisiunea camerei a făcut cunoscut ministrul de resbel d l general Manu, că pentru completarea lucrărilor de fortificațiuni e necesară suma de 70 milióne franci, prevedêndu-se pe an câte 12 milióne Destăinuiri se vor face într'o ședința secretă. Generalul Briallmont e asteptat să soséscă în Bucuresci.

* Contribuție „națională." Micul popor bulgar, abia scăpat de sub jugul turcesc, încércă și el a cădé în estreme. Ce-i drept esemplu au pe maghiari și pe Sêrbia, unde mai înainte cu vr'o câțiva ani se luase hotărire, că pentru tóte firmele, ce nu sunt imprimate în limba statului să se plătéscă o dare deosebită, dar aceste planuri nu și-au ajuns scopul. In Bulgaria însĕ s'a adus o lege, conform căreia pentru ori-ce firmă, unde se face negoț se plătesce, și anume pentru cele în limba bulgară 3 franci pe an, afară de aceea încă 50 franci pe an, dacă firma mai pórtă inscripțiune și într'o alta limbă ori nu e cu litere cirile. Negutătorii români, greci și turci, cari sunt fórte mulți au hotărit a întrevení la consulate, ca să nu fie scurtați în drepturi.

* (Pușca cu repetiție în România). Se vorbesce despre transformarea puscilor din armata română Martini Henry și Peabady Henry în pușcă cu repetițiune. Tranformarea ar fi fórte ușóră prin anecsarea unui aparat și astfeliu s'ar puté dá 70 împușcături pe minut. Spre scopul acesta s'a și făcut propunere în ministeriul român.

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanților.

(Încheere.)

Membrii ordinari aleși.

Membri ordinari aleși sunt: treidéci de membri ai comitetului aleși prin adunarea gnnerală pe trei ani.

Dacă președintele tribunalului reg. ori procurorul, eventual amêndoi ar deveni prin alegere membrii ai comitetului, numĕrul membrilor ordinari aleși să póte înmulți cu unul respective cu doi.

§. 25. Comitetul de direcțiune alege pe vicepreședintele secretariul, cassariul, controlorul și economul din sinul seu pe trei ani — cu aclamare ori la cererea alor trei membri ai comitetului prin votare secretă.

În casul din urmă se recere o maioritate absolută a voturilor.

§. 26. Comitetul de direcțiune conduce afacerile reuniunei. De sfera sa de activitate să țin tóte dispositiunile, cari în înțelesul statutelor sunt de lipsă pentru ajungerea scopurilor reuniunei și nu sunt reservate pentru adunarea generală.

Astfeliu: comitetul de direcțiune decide, cine are să fie împărtășit de ajutoriu; tot acesta decide în privința naturei, mĕsurei și duratei subsidiului și în privința alegerei persónelor părtinitóre. Tot la competența lui aparține: dispunerea în privința administrărei averei și facerea regulamentului intern, — cu un cuvênt face tóte dispositiunile atât în sinul reuniunei cât și afară de acésta, cari le consideră de necesare pentru inaintarea reuniunei. În deosebi are dreptul de a se adresá la alte reuniuni de binefacere, a le cere succursul și a încheiá cu dênsele contracte de reciprocitate.

Acei membrii ai reuniunei, cari au primit în spriginul lor vre-un eliberat, sub durata spriginirei se învită la ședințele comitetului de direcțiune, ca să raporteze despre conduita spriginitului lor. Părtinitorii din provincie pot substerne aceste rapórte și în scris.

§. 27. Pentru resolvirea agendelor sale comitetul de direcțiune, după vederile președintelui ține de regulă o ședință în fie care lună, ér în casuri, cari nu sufĕr amânare, președintele îl póte conchemá ori-când.

Învitarea se face prin ziarele locale.

Membrii presenți în ședință pot aduce concluse valide fără privire la numĕrul lor.

Conclusele să aduc cu maioritate de voturi.

Fiind voturile egale să primesce opiniunea, pentru care s'a declarat președintele.

§. 28 în cas de lipsă reuniunea ține servitor și-i hotăresce plata, ce are să priméscă din veniturile reuniunei.

XIII. Eserciarea dreptului de inspecțiune și disolvarea reuniunei.

§. 29. Guvernul reg. ung. eserciază dreptul de inspecțiune prin procurorul suprem reg. din Murĕș-Oșorheiu ca delegat al seu, care din când în când visitéză toți ramii conducerei și administrațiunei, și căruia sunt a i se trimite până la finea lunei Martiu a fie-cărui an și raporturile anuale despre activitatea reuniunei, în doue esemplare.

Dacă reuniunea nu ar observá scopul și procedura, respective sfera de activitate normată în aceste statute, — încât prin continuarea activității sale s'ar periclita interesele statutului sau interesele materiale ale membrilor reuniunei, guvernul reg. ung. o suspinde immediat, și conform resultatului cercetărei ce e a se ordona după suspensiune, o disólvă definitiv sau eventual ii impune sub pedépsa disolvărei cea mai strictă observare a statutelor.

Adunarea generală numai atunci póte decide asupra disolvărei reclamate prin împregiurări, dacă propunerea de disolvare provine dela comitetul de direcțiune, și dacă este motivată.

Rentru ținerea adunărei generale convocate spre acest scop să recere presența alor doue terțialități din totalitatea membrilor reuniunei. Dacă însĕ la adunarea generală nu s'ar presentá $^2/_3$ a totalității membrilor, după trei luni dela ziua acesteia e a se convocá o nouă adunare generală, în care membrii presenți pot aduce decisiuni valide fără privire la numĕrul lor.

În ambele casuri pentru enunțarea conclusului de disolvare să cere votul de aderare alor doue treimi din membri presenți.

Conclusul, carele țintesce la disolvare e a se asterne înainte de efectuire înaltului reg. ung de interne.

Totodată pentru casul disolvărei să hotăresce, că averea reuniunei să trécă în proprietatea fondului de reservă creat conform §-ului 3 a art. de lege VIII din anul 1887, adus întru modificarea §-lui 27 a art. de lege V din a. 1878.

Sibiiu, în 25 Iuniu, 1888.

Alexandru Jánosi m. p
președinte interimal.

44585 szám
VII.

Látta a magyar kir. belügyminister.

Budapesten, 1888 évi Julius hó 5-én'

A minister helyett

Lukács György s. k.
államtitkár

(P. H.)

Mulțămită publică.

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu își ține de plăcută datorință a-și esprima cea mai căldurósă mulțămită pentru ofrandele și suprasolvirile, primite cu ocasiunea balului arangiat în favorul reuniunei în 19/7 Ianuariu 1889.

Anume am primit dela DD: Esc. Sa D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul 30 fl.; Nicolau Fekete-Negruțiu, mare proprietariu în Gherla 20 fl.; George Șandor, proprietariu din M. Cueșd 8 fl.; conte Andreiu Bethlen, comite suprem, și Augustin Láday, jude dela Curia reg. din Sibiiu câte 7 fl.; Ioan Droc, protopop gr. or. din Mercurea și dómna soție, I. T. Hamrodi, comersant din Sibiiu, Ioan Hannia, director seminarial, Dr. Oscar Kabdebo, advocat, Alesandru Lebu, proprietariu, d-șóra Elena Petrașcu, directóră la scóla civilă de fetițe, dl Nicolau Popea, archimandrit și vicariu archiep., Dr. Absolon Todea, advocat, din S. Reghin, câte 5 fl.; Anton Demeter, comersante, Nicanor Fratești, protosincel și secretariu consist., Mihail Kabdebo, bancar, Dr. Ioan Moga, medic, Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit, Victor Say, c. r. general-maior, dómna Frederica Süssmann, socie de medic, dl David baron Urs de Margina c. r. colonel în pens, toți din Sibiiu, câte 3 fl. 50 cr.; Dr. Corneliu Moldovan, medic din Băița și Mateiu Voilean, asesor consistorial din Sibiiu, câte 3 fl.; Ioan Bădilă, jude regesc din Sibiiu, Petru Bogdan, învĕțătoriu din Cristior, Dumitru Coltotean, protopop gr. or. din Bretcu, Parteniu Cosma, directorul instit. „Albina" din Sibiiu, Ioan Ghibu, profesor sem. din Sibiiu, Petru Kabdebo, bancar din Sibiiu, Gustav Maetz, architect, din Sibiiu, N. N din Sibiiu, dómna Iosefina Paschevici n. Dunca de Sajó, dl Petru din Brașov, Sabin Piso, protopop gr. or. din Agnita, Ioan de Preda, advocat din Sibiiu, Dr. Remus Roșca, redactor din Sibiiu și Ioan Todescu, preot gr. or. din Bucium câte 2 fl.; George Barițiu, membru academ. rom. din Sibiiu, George Dima, profesor semin. din Sibiiu, Petru Drăgits, candid. de adv. din Deva și N. N. din Sibiiu, câte 1 fl. 50 cr.; Dl Eugen Bran, candidat de adv. din Sibiiu, Constantin Bugarscky, comersante din Sibiiu, Basil Popp de Harsány, advocat din Sibiiu, Iuliu Hossu, subinspector de dare din Sibiiu, Gustav Iekim, comersante din Sibiiu, Aloisiu Menschik, c. r. intendant supr. din Sibiiu și Stefan Stroia, v.-notar comitat. din Sibiiu, câte 1 fl.; Anonim din Sibiiu, I. B. din Alba-Iulia, I. Bardosi, sublocot. c. r. din Sibiiu, Nicolau Bobeș, funcț. la Agent. „Transilvania" din Cluș, Nicolau Hențiu, notar comun. din Sĕliște, dómna Iulia Jikeli din Sibiiu, d-șóra Adele de Molnar, din Sibiiu, dl I. M. din A. R., N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, d-șóra Lucreția Popescu, profesóră la scóla elementară de fetițe din Sibiiu, d-na Valeria Popescu, socie de funcț. de bancă din Sibiiu, dl conte Max de Schönfeld, c. r. general-major din Sibiiu, Constantin Stezar, c. r. căpitan în pens. din Sibiiu și Eremia Wellean, c. r major din Sibiiu, câte 50 cr. — Suma suprasolvirilor și ofrandelor întrate 196 fl v. a. Venitul brut al balului a fost de 711 fl. 50 cr., din care după subtragerea speselor de 377 fl. 99 cr. resultă un venit curat de 333 fl. 51 cr., adecă: Treisute trei-deci și trei floreni 51 cr. v. a.

Tot la acest loc venim a esprimá mulțămita nóstră „Reuniunei de lectură română" din Timișóra pentru sincera colegialitate și valorosul sprigin, cu care ne-a onorat prin împrumutarea costumelor de lipsă la representarea jocurilor naționale „Romanul" și „Bătuta", cari astfeliu au produs un efect strălucit.

Priméscă în fine mulțămita nóstră și Comisiunea administrativă a capelei militare dela regimt. c. r. de inft. Nr. 31, pentru scădĕmêntul de tacsă în suma de 10 fl., oferiți în favorul Reuniunei.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 15 Februariu 1889.

Maria Cosma, președintă. — Dr. *Octavian Russu*, secretariu.

MONITOR. 8

Calendariul sĕptemânii

5—11 Martiu.

5 Duminecă: Conon, Marcu, Iroida, Eulogiu, Eulampiu, Archelau, Ioan. *6 Luni:* Teodor, Constantin, Calist, Teofil, Vasoiu, Arcadiu, Esichiu, Macsim, Eufrosin, Iulian, Evul. *7 Marți:* Vasileis, Efrem, Eugeniu, Capiton, Eteriu, Agatodor, Elpidiu, Nestor, Arcadiu, Paul, *8 Mercuri:* Teofilact, Paul, Ermi, Dion, Dometiu. *9 Joi:* † 40 martiri (anume: Chirion, Candid, Domn, Isichiu, Iracliu, Smaragd, Eunoic, Valent, Vivian, Claudiu, Prisc, Teodul, Eutichiu, Ioan, Xantu, Elian, Sisiniu, Angiu, Aetiu, Flaviu, Acaciu, Ecdit, Lisimach, Alecsandru, Elia, Gorgoniu, Teofil, Dometian, Gaiu, Leontin, Atanasiu, Ciril, Sacerdon, Nicola, Valeriu, Filoctemon, Severian, Chudion, Meliton, Aglai Urpasian, Cesariu. *10 Vineri:* Codrat, Ciprian, Dionisiu, Paul, Anecton, Crescent, Anastasia, Marcian, Michail. *11 Sâmbătă:* Sofroniu, Pioniu, Trofin, Talu, Epimach.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 5 Martiu, a II-a în paresimi. Amintirea Sântului părinte Gregoriu Palama, archiepiscop a' Tesalonicului, celebru pentru agerimea minții și succesele mari intru apĕrarea ortodocsiei. Octoich ton 5 și Triod. La utreniă: Evangelia Învierii 5. Melodiile pocăinței. Catavasia: „Deschidevoiu gura mea." Liturgia Sântului Vasiliu cu pregătiri pentru liturgiile celor înainte sânțite. La apostol și evangeliă după ale Duminecii se pun și ale sântului, anume apostolul și evangelia din 13 Novembre.

Nota. Condacul Triodului, care lipsesce în multe edițiuni românesci, e acesta: Ton 4. *„Acum timpul pocăinței s'a arĕtat, inaintea ușilor e judecata; să ne deșteptăm dar postindu-ne, să aducem lacrĕmi de umilință cu faceri de bine strigând: greșit-am mai mult de cât ce e năsipul mării, ci iertă-ne Făcĕtoriule a tóte, ca să dobândim cununile celea nevestedítóre."*

Mercuri 8 și Vineri 10 Martiu: liturgia celor înainte sânțite ca de rênd.

Joi 9 Martiu: Sânții 40 de martiri, pre cari i-am numit mai sus în rubrica calendariului, după isvóre slavene. Sĕrbătóre deslegată,

---

Bursa de Viena și Pesta.

Din 7 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 59½	9.58
100 marce nemțesci	59.85	59.35
London pe (poliță de trei luni)	121.55	121.55

Nr. 58. [22] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al treilea învĕţătoriu la scóla gr. or. din Breţcu se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) 200 fl. din fonduri şi repartiţiune;

b) 50 fl. din venitul cantoral;

c) cuartir liber şi lemne.

Reflectanţii, cari vor avé a sĕvêrşí în fie-care a treia sĕptĕmână şi funcţiunile cantorale, 'şi vor asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 31 Ianuariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 17—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Sz. 986/889 plg. [26] 1—3

Hirdetmény.

A szászsárosi határtagositási ügyben az elŏmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elŏirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **év April hó 6-ik napjának dél elött 9 órájára** tüzöm ki Szász-Sároson a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint egyik vagy másik fél meg nem jelnése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros 1889 márczius 5-én.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Sz 960/1889 plg. [27] 1—3

Hirdetmény.

A hondorfi — általános határtagositási ügyben az elŏmunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elŏirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 4-re d. e. 10 órára** tüzöm ki, Hondorf községbe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

Sz. 959/1889 plg. [28] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi általános határtagositási ügyben az elŏmunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elŏirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 5-re d. e. 10 órára** tüzöm ki a kir. törvényszék ülési nagy termében, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

LACHERDĂ

próspĕtă şi sărată

per kilogram 1 fl. 60 cr.

[29] 1—1 **Weinanger Nr. 8.**

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 21—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe esplicarea la întrebuinţarea lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8 59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23 Sibiiu, Marți 28 Februariu (12 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Februariu.

Este cu mult pré important pasul, ce l'a făcut regele Sêrbiei Milan, decât ca sĕ nu-l facem și de astădată obiect al cercetărilor nóstre.

Mari sguduiri trebue sĕ se fi petrecut în su fletul regelui Milan încă de când a venit la consci ința faptelor sale cele mai recente.

Pus în conflict cu regina Natalia el a instrĕinat inimile a mulți credincioși ai sei și când a rupt din brațele mamei pe fiul seu, tótă lumea a condamnat purcederea lui aprópe brutală. Nemulțămit cu aceea, că a sdrobit inima unei soții și mame, nemulțămit, că a umilit pe o regină și o a făcut sĕ umble din o țéră în altă, departe de ce i este mai iubit, de pământul țĕrei, pe care l'a apĕrat ea prin munificența ei și prin vindecarea ranelor celor căduți de glónțele turcesci și pe urmă de a le bulgarilor, regele Milan a stors prin puterea sa de rege dela metropolitul Sêrbiei o sentință de divorț anticanonică, ca așa sĕ facă imposibil soției sale de a se mai folosí de numele și titlul, ce i compete.

Era óre posibil, ca după tóte aceste sĕ nu se descepte și la regele consciința de om, sĕ nu-l mustre pentru cele ce a făcut; și puté el mai departe fi pe tron, acolo sus, unde patimile omenesci trebue sĕ fie nevĕdute de ómeni și de supuși, ori apoi a trebuit sĕ alégă calea, care o a ales, sĕ se despartă de înălțimea, — unde l'a pus sórtea și nascerea, și sĕ continue a trăí ca om, și sĕ tragă tóte consecințele purtării lui celei de tot fără pereche in istoria regilor.

Noi dicem, că regele Milan, și a perdut titlul de drept din punct de vedere moral la tronul Sêrbiei, indată-ce a fost capace de fapte ca cele enarate mai sus.

Mai vin însĕ și considerațiunile politice în cumpĕnă. Poporul sêrbesc are și el ca tóte popórele mici speranțele și aspirațiunile sale. Începută odată dărăburirea Turciei, era natural lucru, ca și sĕrbii sĕ pretindă, ce credeau că li se cuvine după dreptul istoric din teritoriul usurpat de forța majora.

Ajunsă Serbia într'o stare normală ca stat, regele Milan a provcat resbelul între sêrbi și bulgari, fără nici o causă binecuvêntată, de unde urmézĕ că nici ca politic, dar nici ca beliduce regele Milan, nu a dovedit destoinicie destulă, și în urma acelei nedestoinicii a instrĕinat pre popor dela sine, l'a aruncat în datorii, l'a lovit în mândria sa națională, ér regele ca sĕ se susțină pe tron nu a mai făcut nici un secret din alipirea sa cătră cel mai puternic vecin, cătră Austro-Ungaria.

Deoparte obligămintele luate față de Austro-Ungaria, dealtă nemulțămirea poporului sêrbesc de a fi aservit economicesce acestei puteri, și în fine de a nu-și puté realisá programul unității naționale, adusese pe regele în o posiție atât de critică, încât a preferit a impărtăși și el sórtea soției sale, ca cel puțin sĕ salveze interesele dinastiei Obrenovici, lăsând cârma, în mâna probatului seu regent de odinióră Ristici, până va devení fiiul seu maiorén, și mai imbogățit în esperințe din pățăniile tatălui seu, care a devenit imposibil pe tron.

Revista politică.

Proclamațiunea regenții sêrbesci e făcut bună impresiune în cercurile politice atât în Sêrbia cât și în strĕinătate. Ea e de următoriul cuprins:

„Sêrbi! Istoria tinĕrului nostru regat inregistrézĕ ași un eveniment deosebit și de cea mai mare însemnătate. Maj. Sa regele Milan I în urma unei dorințe de mult nutrite, a abdis în mod sĕrbătoresc de tronul regesc și în puterea legilor, garantate în constituția țĕrei, a înzestrat cu coróna de rege pe fiul seu minorén. Istoria amintesce puține casuri, în cari domnitori, a căror nume e legat de multe fapte glorióse, sĕ părăséscă tronul. De 17 ani, de când regele Milan a început a domní ca domnitoriu, a câștigat Sêrbiei progrese și virtuți insemnate. Atunci încă stat vasal, Sêrbia are a mulțămí regelui, că și'a câștigat independența și a devenit regat. Regele a lărgit hotarele regatului, instituțiunile statului le a împrimat cu sigilul progresului statelor moderne din Europa. Și dacă în decursul domnirei lui sunt a se inregistrá și acte deprimătóre, ele sunt legate în mod natural de sórtea acelora, cari sunt chemați a dá soluțiune celor mai grele afaceri ale statului; dar nepărtinitoriul istoriograf va trebuí sĕ se convingă, că regele Milan și-a câștigat dreptul recunoscinții statului sêrbesc. Patria nóstră trebue sĕ privéscă cu părere de rĕu, depărtarea unui rege dela domnire, care e în flórea puterei sale și a dovedit în esperiența afacerilor statului, că e înzestrat dela natură din abundanță cu cele mai strălucite calități spirituale. Noi trebue sĕ deplângem, că stăruințele nóstre și ale regimului au fost zadarnice de a delătură acest act. Voința regelui Milan a fost hotărîtóre și precum pănitóre.

Sêrbi! Pe tronul Sêrbiei șade astădi un rege nou. Pe basa hotărîrilor scupcinei e mai înainte, din anul 1833, apoi pe basa adunărei naționale din 1858, 1868 și 1869 precum și pe basa art. 57 din legea fundamentală de stat, coróna regéscă precum și tóte drepturile regesci le moștenesce fiul regelui Milan, principele de coróná Alecsandru, ca al cincilea din familia Obrenovici. Maj. Sa regele Alecsandru I a ocupat ași tronul glorios al strămoșilor sei, spre a continuá misiunea, ce provedința d-deéscă o a încredințat vrednicii dinastii naționale Obrenovici. Fiind regele Alecsandru minorén, regele Milan, la abdicere, conform art. 70 din dreptul constituțional, a încredințat pe trei regenți cu esecutarea drepturilor regesci, până ce Alecsandru I va fi maiorén.

Sêrbi! Alegerea regelui Milan cade asupra celor subsemnați. Pășind noi la împlinirea nouei misiuni, am depus în presența Maj. Sale regelui Alecsandru și a tatălui seu, a regelui Milan, jurământul constituțional, în care noi ne-am obligat a fi credincioși regelui Alecsandru și a domní în sensul constituțiunei și al legilor țĕrei. E în datoria nóstră a păstrá tronul tinĕrului rege neatins, și noi suntem hotărîți a urmărí acésta țintă neînfrânți și fără considerare la pedecile meschine; și în acésta putem contá la spriginul întregei națiuni, căci pe ea cade sarcina, a-și cresce singură domnitoriul. Tinera odraslă a Obrenovicilor, care va trăí în mijlocul poporului, încungiurată de iubirea și supunerea națiunei sale și asemenea tuturor celorlalți domnitori din familia Obrenovici, va fi însuflețit de spiritul patriotic și convins de tóte cerințele naționale, crescut și însuflețit pentru binele și idealul națiunei. Conform spiritului liberal garantat prin instituțiunile constituționale, regența regéscă își va împlini datorința, stând d'asupra ori-cărui amestec de partid. De ași încolo, nu mai aparține nici un regent nici unui partid politic. In aceea-și mĕsură însĕ în care noi lucrăm cu cea mai mare bunăvoință, respectând constituțiunea țĕrei, ne simțim și îndreptățiți a pretinde, dela toți și dela fie-carele respectarea legilor fundamentale ale statului.

Sêrbi! Noi suntem deplin convinși, că pe acéstă cale, ce ar conduce la o desvoltare pacinică și pe carea nu ne amenință nici un pericol din afară, ne veți întimpiná în modul cel mai cordial. Noi avem datorința sĕ purtam grijă, ca nu numai aceea amiciție, ce o a câscigat regele Milan patriei sale, sĕ se conserve, dar încă sĕ o rămurim și întregim prin relațiuni bune cu popórele și prin respectarea intereselor internaționale. Noi nu prevedem greutatea împregiurărilor, sub care noi primim misiunea atât de onorifică pe cât și de grea a regenții regesci. Avênd noi însĕ voința hotărîta și seriósă, a ne împlini acéstă datorință, sperăm, cu credința în D deu, a ajunge la

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Părere incidentală a lui Georgiu Barițiu, dată lui Emanuil Gozsdu în aceeași causă a românilor din Ardeal.

Illustrissime Domnule Comite suprem! Ilustritatea Voastră a-ți binevoit a-mi face onoarea cu totul neașteptată, denumindu-me membru onorar al comitatului Caraș, carele este norocit a Ve avea de comite suprem.

Eu din parte-mi până în acest moment nu am observat nici simpla lege a curtoasiei, ca sĕ Ve mulțămesc cu tot respectul pentru distingerea, ce mi a-ți făcut Ilustritatea Voastră și carea me îndatora cu atât mai vêrtos spre mulțămită, cu cât aceeași mi-a fost mie și familiei mele o rĕsplată pentru suferințele și persecuțiunile de 11 ani, din causa, că avusem pĕcatul, ca sĕ fiu mai român decât era ertat a fi sub sistema trecută.

Nu voi cerca vre-o scusă pentru prea lunga-mi tăcere; atâta totuși îmi iau voie a observa, că pe la Martiu a. c., pe când dl protonotariu A. Vlad mi-a comunicat denumirea, tocma eram pregătit a călĕtorí în sus, unde eram sĕ câștig prea dorita ocasiune de a Ve mulțămí în persoană. Alte împregiurări grele m'au împedecat dela aceea călĕtorie. Acum, când vin a Ve aduce Ilustrității Voastre respectuoăsa mea mulțămită în scris, îmi iau totodată voie a Ve încomoda și cu o rugăminte privitoare deadreptul la causa națională a românilor, de carea vedem că Ilustritatea Voastră Ve interesați în, gradul cel mai înalt.

Mai decurênd audiu, cumcă DVoastră aveți trebuință a vedea dorințele și pretensiunile românilor transilvani formulate întocma precum le vor ei; pentru-ca sĕ cunoască toată lumea voia și nevoia lor, cum se dice în termini vulgari. Ve mulțămim din toată inima pentru aceasta grijă generoasă ce purtați de națiune și de soartea aceleea-și.

Încât pentru formularea precisă a pretensiunilor românesci, teamă îmi este, cum-că aceea-și nu se va putea face nicăiri cu autenticitate, cum am dice, decât numai într'un congres național general, asemenea celui sêrbesc, asemenea unei camere consultative, ale cărei concluse sĕ nu fie nici influințate de sus, nici de gloate, nici precipitate.

Cele mai cumplite dificultăți, după a mea opiniune, se cuprind în două cuvinte: U n i u n e a și l i m b a.

Ad I-um. Mai nici un român transilvan nu dice: Nu vreau absolut uniunea țĕrei mele cu Ungaria; ci mai toți dic: Mai bine moarte decât o uniune, însoțire, căsătorie așa oarbă, ale cărei condițiuni sĕ nu le cunosc eu de aici de acasă, din patria noastră și care sĕ nu fie stipulate prin o lege fundamentală constitutivă, sau adecă prin contract formal de stat; eară nu așa cum s'au precipitat totul în Iuniu a. 1848 între furci, împușcături și temnițe, tocma ca în Francia pe la 1791/2—4/5, când striga: la fraternité ou la mort.

Ad II-um. Cu limba până atunci nu va fi nici decum odichnă, până când viitoriul ei — prin urmare și al națiunii qua talis — nu se va asecura după modelul Elveției, sau în casul cel mai rĕu, după al Belgiului. Un arangiament de felul acesta nu ar putea detrage întru nimic demnității coroanei, nici ar vătĕma de loc interesele altor națiuni. Ci ungurii din Transilvania pricep foarte greu așa ceva; preste aceasta caracterul lor este preste mĕsură diferitoriu de al adevĕraților maghiari din Ungaria. Acesti de aici — esceptis escepiendis — sunt neasemênat mai mărginiți în ideile lor, mai egoisti în inimile lor, mai puțin generoși și totuși trufași de perit; preste aceasta partita așa numită austriacă din Transilvania între ungurii aristocrați este t o t a c e e a, care a fost înainte cu 160—100—50 ani s. c. l., adecă aceea ce întoarce mantaua după vênt. Deci pe acestia nu-i póte capacita altul, decât numai cei mai geniali și totodată mai onesti capi ai partidei libe-

limanul dorit, norocoşi. Incepem cu noul rege pe tron şi cu noua constituţie a statului o nouĕ viaţă, cu o nouă eră de lucru serios şi de economie, şi nisuim din tóte puterile a deschide afacerilor naţionale şi binelui naţional o epocă plină ne binecuvêntări. Făcênd întrebuinţare naţională de libertatea naţională şi păstrând pacea internă şi ordinea de drept în stat, vom oferí serviciul nostru încordat pentru întărirea păcei şi precum acasă tot astfeliu şi în şirul celorlalte popóre balcanice vom rĕmânĕ un element al ordinei.

Sêrbi! Provedinţa D-ḑească voesce, ca Sêrbia în ḑile grele istorice sĕ afle un non isvor de viaţă sub lucéfărul casei Obrenovici. Sĕ ne unim cu toţii împregiurul tronului seu glorios, împregiurul vlăstariului tinĕr, ca atunci, când sĕ va apropia ḑiua, cu sentimeutul adevĕratei mândrii sĕ-i putem predá o Sêrbie pacinică, norocósă şi desvoltată. Trăéscă tinĕrul rege al Sêrbiei! Trăéscă Alecsandru! Trăéscă Sêrbia! Regenţii regesci: Ioan Ristici, Costa Protici Ioan Belimarkovici."

Ori cât de favorabilă apare însĕ acésta proclamaţiune, comentările foilor sunt de tot nefavorabile, şi acésta cu atât mai vêrtos, că nu se sciu adevĕratele motive, pentru cari regele Milan a abḑis. Foile rusesci se laudă, că abḑicerea e un succes strălucit al politicei rusesci, şi că Milan a trebuit sĕ abḑică, dacă a voit sĕ rĕmână fiul seu în locu i, căci altcum uşor se puté suí o alt casă pe tron. Tot foile rusesci nu incétă a ameninţá, că în curênd va vení şi rêndul regelui Romăniei, Carol, sĕ părăséscă ţéra. Şi e lucru caracteristic, că tóte aceste espuneri se potrivesc cu ale foilor berlineze, cari glăsuesc pe acelaşi ton.

Foile monarchiei nóstre îl deplâng deocamdată şi-l condamnă pe Milan, căruia, cât era pe tron, nu încetau ai ridica sionuri, atribuindu-i calităţi estraordinare de domnitoriu!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Braşov, 24 Februariu, 1889. Dle redactor. Vineri în 3/15 Februariu a. c. „reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X lea Braşov" a ţinut adunarea generală estra-ordinară. Din programa acestei adunări precum şi din raportul comitetului central se vede, că adunarea a avut spre desbatere următórele 3 puncte:

1. „Desbateri asupra rapórtelor comisiunilor alese de adunarea generală ultimă a reuniunei asupra Normativului scolariu."

2. „Rectificarea unor acte ale adunărei gen. ultime."

3. „Cestiunea editări fóiei „Scóla şi Familia" pe anul al IV-lea".

Relativ la punctul prim s'au cetit tóte trei elaboratele comisiunilor şi pe urmă se concred comitetului central cu îndrumarea, ca acesta sĕ le studieze, sĕ facă un estras din ele şi sĕ le unifice după buna chipzuéla sa, şi după aceea sĕ se aştérnă M. consistoriu archidiecesan. In privinţa actelor de sub punctul 2 adunarea generală ultimă a reuniunei amintite alese din sinul seu o comisiune ca sĕ le verifice, deórece însĕ comitetul central a considerat verificarea ca nejustă şi neobiectivă, le a supus adunării gen. presente spre rectificare, care s'au şi autenticat de acésta.

Cu privire la cestiunea editărei foii „Scóla şi familia" pe anul al IV-lea adunarea, luând în considerare restanţele cele multe pe cei 3 ani de până acum ai fóei în sumă de preste 1000 fl. a decis, ca fóia cu Nrul 12 din acest an sĕ înceteze deocamdată de a mai apăré până-ce se vor încassá restantele de abonamente. Cu ocasiunea acésta membrul V. Bude pentru zelul şi activitatea comitetului redacţional şi în special a dlui redactor I. Dariu, propune şi adunarea votézĕ numitului comitet mulţămită protocolară.

Inainte de încheere membrul George Proca face următórea propunere de sine stătătóre, pe care creḑêndu o de un interes general, o înregistrez aici în tocmai. Ea sună în modul următoriu:

Propunere: E dovedit, că lucrul de mână este o parte întregitóre a instrucţiunei scólelor poporale şi prin punerea lui în rêndul celorlalte obiecte de învĕţământ, cunoscinţele teoretice scientifice ale scolariului prind basă mai solidă, inteligința fie-cărui individ devine mai bogată, mai puternică şi mai aplicabilă în viaţa de tóte ḑilele.

Prin aplicarea scolarilor la pregătirea cu mânile lor proprii a unor obiecte trebuincióse, devin ei înşişi mai îndemânatici la tóte lucrările, de cari au lipsă în viaţă, îşi însuşesc vedere mai clară şi pricepere mai ageră, ba devin în mare mĕsură iubitori de scólă şi de tot felul de ocupaţiuni, vor fi prin urmare feriţi de lene şi de urmările cele triste ale ei, şcolarii îşi vor cunósce puterile lor şi se vor convinge, că şi ei sunt membri folositori în lume, pentru că şi ei înşişi pot face câte ceva singuri şi cu atât mai mare va fi siguranţa, sporiul şi înaintarea în lucrările lor de mai târḑiu.

Părinţii vĕḑênd, cum-că copii lor aduc dela scólă lucruri folositóre pentru trebuinţele casei şi vĕḑênd, că afară de cele aduse dela scólă nu pregetă, ba din contră caută cu mult interes a face şi alte lucruri, necesare în casă şi în economie, vor spriginí scóla şi problemele ei cu mai multă căldură ca până acum, îşi vor trimite copii la scólă mai bucuros şi în urma acéstei absenţiile scolare vor fi mai rari, — vor jertfí cu multă dragoste din al seu pentru unele sau altele trebuinţe scolare, — vor întêmpiná pe învĕţător cu mai multă iubire, sĕ va lăsa mai uşor îndemnat a-i îmbunătăţi sórtea, carea în împregiurarile de aḑi nu se póte schimbá spre bine numai din causa rĕcelei, ce o are poporul faţă de învĕţători. Însuşi învĕţătoriul, dăpă-ce 'şi va câştigá îndemânarea cuviincióse în diferite specii de lucru, se va scí ajuta şi pe sine mai uşor în necasurile şi lipsele vieţii, ba în lucrul de mână îşi va aflá un mijloc de distracţie şi de recreaţie, plăcut şi folositoriu totodată, ba chiar şi aducĕtor de câştig. — În tóte ţĕrile şi la tóte popórele câtuşi decât înaintate în cultură ba chiar şi la unele popóre mai puţin culte — precum e Sêrbia, lucrul în scólă este deja de mult pus în rêndul obiectelor de învĕţământ al scólelor lor.

Numai acela mai póte arĕtá îndoială despre necesitatea şi folosul lucrului de mână în scólă, care nu a cugetat nimic asupra acestei cestiuni. Folosul e cu atât mai mare, căci e constatat, cum-că prin practica lucrului greutăţile învĕţământului scad atât pentru învĕţători cât şi pentru scolari într'o mĕsură considerabilă.

Invĕţătorii au fost şi sunt începĕtorii şi motorii tuturor afacerilor referitóre la crescere şi instrucţiune. Cade în datoria nóstră a pâşí şi noi aici cu tótă stăruinţa şi siguranţa bărbătéscă a face tot, ce cere dela noi chemarea cea înaltă a nóstră, ca sĕ nu fim apostrofaţi ca unii, cari nu ne împlinim chemarea sau ca unii, cari deşi ni-o cunóscem, dar nu vrem a o împlini. Noi aici cari formăm acéstă reuniune, sĕ ne ţinem şi de ambiţie şi de onóre a fi ca şi până acum între cei dintâi la muncă seriósă acolo, unde e vorba de înaintarea problemelor scolare.

Pe basa acestor motive subsemnatul propun următoriul conclus: „Adunarea generală de aḑi a reuniunei învĕţătorilor români din districtul X Brasov însărcinézĕ pe comitetul seu central, a înaintá o rugare la Prévenerabilul consistoriu archidiecesan din Sibiiu, ca sĕ binevoiască a dispune cele de lipsă pentru pregătirea nóstră, a învĕţătorilor, prin anumite cursuri în lucrul de mână şi a introduce acest obiect practic şi folositor în rêndul celorlalte obiecte de învĕţământ ale scólelor nóstre".

Braşov, 3/15 Februariu, 1889.

George Proca.

Adunarea cu unanimitate primesce acéstă propunere în tot cuprinsul ei. Cu acestea adunarea se închee. *D.*

---

rale moderate din Ungaria, sau altul nimeni pe pământ.

În momentele, când era sĕ încheiu primiiu dela unul din Părinţii archierei copia celor 17 puncte ale Ilustrităţii Voastre pe lângă provocare, ca membrii comisiunei noastre permanente sĕ ne aflăm pe 19/7 Maiu la o conferenţă în Sibiiu.

Deocamdată nu pociu ḑice mai mult, decât că, dacă dieta Ungariei ar primí în legea fundamentală a statului asemenea puncte, dênsa cu atâta încă ar câştiga foarte mult simpatiile românilor.

Cred cum-că românii nostri transilvani încă-şi vor formula preste puţin postulatele lor.

Am onoare a fi şi a me subscrie cu cea mai distinsă stimă şi respect.

Braşov, 13/1 Maiu, 1861.

Al Ilustrităţii Voastre

serv prea plecat

George Bariţiu,

comproprietariu şi director al fabricei de hărtie mechan. din Zernești.

Cuvênt funebral

la inmormêntarea protopresbiterului Abrudului şi paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu 1889.

(Urmare.)

Protopresbiterul Ioan Gall s'a născut la anul 1836 în Cluş, unde taică-seu Grigorie, fost paroch şi protopop acolo, odichnesce şi acum în faţa bisericei sale, sub frumosul monument, ce i l'a ridicat pietatea fiilor sei. Studiile gimnasiale şi-le a făcut în oraşul seu natal, şi perḑênd de timpuriu pe părintele seu, nemuritoriul nostru Andreiu, — căci pretutindeni aflăm urmele lui cele binefĕcătóre, — ii devení şi lui şi fratelui seu mai tinĕr Iosif si întregei familii orfane al doilea părinte. Sub acest nobil patronagiu, tinĕrul Ioan terminá studiile teologice, servì anii sei de pracsă ca învĕţătoriu şi ca cancelist la episcopie, şi se pragătì cu sirguinţă cătră statul preoţesc. După aceea păşind la trépta căsătoriei cu démna sa consórtă, şi o — cu ce durere o ḑic, de acum înainte veduvă! — Anna, fiica fericitului paroch şi protopop al Abrudului Absolon Popoviciu, în curênd şi devenì succesorul aceluia în parochie şi protopopie. Ér cum a purtat el aceste nobile oficii in restimp de 28 ani, nu e de lipsă sĕ o spună cuvintele, căci o mărturisesc faptele. Biserica acésta, carea el cu doioşie o numia raiul seu pământesc, şi carea de aḑi înainte în deşert caută a mai vedé faţa lui cea veselă şi a mai auḑí glasul lui cel dulce, biserica acésta, ḑic, precum şi tóte bisericile tractuale în frumósă înflorire, scólele în progres imbucurătoriu, averile bisericesci prin bună administraţiune în continuă crescere şi sporire, poporul întărit în credinţă, preoţimea înaintând în cultură şi luminare, poporul ţinut în pace, liniște şi bună armonie cu pastorii sei sufletesci, pretutindeni viaţă, activitate şi înaintare, parochia centrală din Abrudsat şi protopresbiteratul Abrudului, prin cari a umblat el propoveduind cuvêntul lui Dumneḑeu, unele din cele mai frumóse flori în cununa cea scumpă a bisericei nóstre strămoşesci, étă în puţine cuvinte activitatea publică bisericéscă a parochului şi protopresbiterului Ioan Gall! Şi tot asemenea cu laudă pomenirea lui ca membru al consistorielor, sinódelor şi congreselor nóstre, ca luptătoriu şi apĕrătoriu al drepturilor cetăţenesci ale iubitului nostru popor în deobşte, şi cu deosebire ale poporului din munţii apuseni, pe care l'a iubit din tot sufletul seu, ca membru al Asociaţiunei nóstre transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, ca împreună — intemeetoriu şi protector al reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur, şi cu un cuvênt pretotindeni, unde se tractá de sórtea poporului nostru, a bisericei nóstre. O fie dar, ca Domnul, carele ţi-a fost încredinţat în viaţă atâţi scumpi talanţi, acum când îi readuci Lui sporiţi, înmulţiţi, duplicaţi, sĕ te întimpine şi pe tine ca pe servii cei credincioşi din evangelie, cu fericitoriul cuvênt: „Bine slugă bună şi credinciósă, preste puţine ai fost credincios, preste multe te voiu pune: întră intru bucuria Domnului teu!"

Dar étă cătră sĕră este şi s'a plecat ḑiua; şi nici tu, iubitul nostru călĕtoriu, nu mai poţi rĕmânĕ cu noi, nici noi nu te putem însoţì mai departe, ori cât de strins ne-ar lega iubirea unii de alţii; pasă dar în calea veciniciei, în carea aḑi ori mâne, când va binevoì Tatăl a ne chemá, şi noi îţi vom urmá

Deci dar iubiţii mei din scurta viaţă de pe pământ, rĕmas bun, iubiţilor, vóue tuturor! Rĕmas-bun înainte de toţi şi de tóte ţie, buna, credinciósa, înţelépta mea consórtă, soţia mea cea nedespărţită în calea cea mai frumósă a vieţii mele pământesci, ţie celei mai greu lovite de săgéta acestei despărţiri! Tu, scumpa mea soţie, prin silinţa ta cea neobosită, prin chivernisirea cea înţeléptă a casei tale, ţinênd calea cea mai bună a modestiei, moderaţiunei şi cumpĕtului, prin zelósa, sincera spriginire a soţului teu întru buna crescere a pruncilor nostri, grijind împreună cu mine pentru cei vii şi plângênd alăturea cu mine pentru puişorii, cari au sburat din braţele nóstre la cuiburile ceresci, — şi cu un cuvênt, prin simţemintele tale cele nobile şi nisuinţele tale cele laudabile ai adeverit cuvêntul înţeleptului împĕrat din vechime, că femeea vrednică este cunună de aur pe crescetul bărbatului seu. O buna mea soţie, cât de repede, ca nisce visuri, ca umbre, ca neluciri fugitive au sburat, pare-că, pe dinaintea ochilor nostri cei 28 ani ai fericitei, préfericitei nóstre căsătorii! Şi étă, iubita mea, când după ostenelele vieţei nóstre cugetam sĕ ne odichnim şi noi puţintel la umbra pomilor sădiţi de noi în grădina acestei vieţi, étă mâna cea nevĕḑută a morţii vine deodată a tăiá firul frumósei nóstre convieţuiri, — ca sĕ se plinéscă şi aici cuvêntul cel serios al cântărei nóstre bisericesci: „Când dobândim lumea, atuncea în grópă ne sălăşluim!" Pe mine, scumpa mea, Domnul me chiamă la altă viaţă, fără durere, fără întristare, fără suspinare, şi eu urmez; ér tu rĕmâi aici, în lumea valurilor şi a durerilor, spre a luptá şi mai departe lupta vieţei. Este grea, o sciu, lupta acésta, chiar şi când ambii soţi stau împreună, mână în mână, umĕr la umĕr; cu cât mai grea, când are sĕ o pórte unul singur! Dar precum până acum, aşa mai vêrtos de aici înainte stăi tare în credinţă, îmbărbătézĕ-te, întăresce-te; ḑi cu Psalmistul: „Partea mea esti Dómne, ḑisam sĕ păzesc legea ta!" (Ps. 118, 57). Continuă întru buna chivernisire a casei şi familiei tale, fii mama sĕracilor şi mângăitóre celor necăjiţi, iubesce casa lui Dumneḑeu şi pórtă grijă de dênsa şi în venitoriu, ér salutara reuniune a femeilor din munţii nostri urmézĕ a o conduce cu devotamentul indatinat, spre mângăerea şi ajutorirea iubitului, bravului nostru popor. Şi cu acestea încredinţându-te lui Dumneḑeu, tatălui vĕduvelor şi al orfanilor, şi iubirei fiilor şi fraţilor nostri, te rog cu lacrimi, a primí ultima mea sărutare şi mulţămită pentru tóte

nenumeratele ostenele şi jertfe, ce, uitând gingăşia fiirei femeesci, ai făcut pentru mine, şi a mi da pentru tóte câte ţi-aş fi greşit în preascurta nóstră viaţă conjugală, iubitórea ta iertare şi deslegare Rĕmas bun, iubită Annă, încă odată rĕmas-bun, până când Tatăl va binevoí, a ne dá ḑiua cea mare a revederei întru împĕrăţia sa cea de sus şi fără de sfârşit!"

Acum ochii mei te caută pe tine, iubita, buna mea maică: unde esti? Vai, gârbovită de intreitul jug al bĕtrâneţelor, al vĕduviei şi al durerei pentru suferinţele iubiţilor tei, între cari petreci, tu trupesce nu poţi fi astăḑi aici, la însoţirea cea tristă a fiului teu mai mare, dar inima ta, dorul teu, durerea ta sunt aici, căci ce durere e mai mare, decât a îngropá părinţii pe copii lor! Iţi mulţămesc, onorabila, buna mea maică pentru nesecata iubire, îngrigire şi abnegaţiune de tine, cu carea după mórtea bunului nostru tată, cu încordarea tuturor puterilor tale, ba ca pelicanul din tradiţiune cu sângele peptului teu ne ai crescut pe noi, mulţimea de copi mĕnunţei, rĕmaşi în giurul teu, şi ne ai scos la lumina ḑilei, spre a putea devení membri folositori ai societăţii omenesci. Acum eu fiul teu mĕ despart de cele de aici, dar étă de aḑi încolo fiii tei: étă aici o jalnică vĕduvă, ca şi tine, étă aici orfani în lacrimi, precum am fost rĕmas şi noi la mórtea tatălui nostru: o fii de aici încolo şi mama lor, precum ai fost mama nóstră, şi ve iubiţi şi ve spriginiţi şi ve mângăiaţi intru Dumneḑeu unii cu alţii! Şi cu acésta rugare sărut încă odată mânile tale cele onorabile bĕtrânesci, şi te rog de materna ta iertare şi binecuvêntare.

Dar voue, iubiţii, doriţii mei copii, ce cuvênt se ve adresez? Ţie, iubita mea Annă cu onorabilul teu soţ şi drăgălaşa vóstră floricică, ţie micul meu Ionel, scolărelul meu cel brav, carele credeam sĕ fii óre când mângăerea mea şi odichna bĕtrâneţelor mele, şi pe care venirea cea repede a morţii nu mi a permis a te mai puté stringe odată la inima mea! Rĕmas-bun iubiţii mei, scumpii mei, din partea tatălui vostru, a cărui faţă de aḑi încolo nu o veţi mai vedea! Da, tatăl vostru pământesc, după rênduéla lui Dumneḑeu, ese astăḑi din mijlocul vostru; dar tatăl ceresc, carele primesce pre orfani şi pre vĕduve sub scutul seu, intru nemărginita sa îndurare va purtá grijă şi de voi, dacă vĕ veţi arĕtá vrednici de iubirea Lui. Acelui preaîndurat părinte ceresc ve încredinţez dar, iubiţii mei, rugându-l cu umilinţă, ca sĕ fie cu voi, sĕ lumineze minţile vóstre, sĕ îndrepteze inimile vóstre, ca sĕ remâneţi dépururea în căile cele bune şi bineplăcute Lui. Temeţi-ve de Dumneḑeu, — acesta este începutul şi sfârşitul a tótă înţelepciunea, temeţi ve de Dumneḑeu şi păziţi poruncile Lui cele mântuitóre, ascultaţi şi mângăiaţi pre buna vóstră mamă, urmaţi învĕţăturilor părinţilor vostri, şi prin faptele vóstre cele bune onoraţi memoria adormitului vostru părinte.

Şi acum iubiţii mei prunci, rĕmas bun, şi dupla binecuvêntare Tatălui nostru din ceruri şi a părintelui vostru pământesc sĕ fie cu voi!

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Dela Curte.) După asigurările cele mai noue, Curtea împerială va rĕmâné în Budapesta până pe la míjlocul lunei lui Aprile şi scirile, că Curtea va părăsi Budapesta la finea lui Martiu se desmint.

* Consistoriului eparchial plenariu din Caransebeş, ţinut la 25 Februariu, precum scrie „Fóia diecesană" i s'a comunicat, că după adormitul episcop nu s'a aflat testament S'a constatat în acésta şedinţă mandatele vacante de deputaţi la sinodul eparchial şi s'au luat dispositiuni pentru întregirea lor. La provocarea Escelenţiei Sale Înalt Preasânţitului Domn archiepiscop şi metropolit, Miron Romanul, i s'a substernut statul autenticat al întreg personalului, aplicat la consistoriul diecesan, impreună cu regulamentul provisoriu al afacerilor interne consistoriali. Cu privire la terminul convocărei sinodului eparchial estraordinariu pentru alegerea noului episcop, proiectând Escelenţia Sa părintele metropolit Dumineca a 5 a a paresimilor, adecă 26 Martiu (7 Aprile) a. c. Consistoriul s'a învoit la acest termin, dacă Escelenţia Sa, care voesce a conduce în persónă sinodul eparchial electoral, află acest termin mai practicabil. — Tot numita fóie scrie, că rĕposarea episcopului diecesan *Ioan Popasu* o a adus la cunoscinţă înaltei case de magnaţi a dietei ungare Escelentia Sa preşedintele ei, custodele corónei, Iosif Szlávy în şedinţa ţinută în 6 Martie n. a. c. prin următórele cuvinte: „Defunctul a servit mai mult decât o jumĕtate de secul bisericei sale. Meritele lui câştigate prin înfiinţarea de scoli, prin ridicarea culturei spirituale a preoţimei subalterne aşi meliorarea stărei ei materiale îi vor conservá pentru totdeuna memoria cu gratitudine la credincioşii lui. Casa magnaţilor esprimă ca decis la protocol condolenţa sa despre încetarea din viéţă a acestui prelat. (Aprobări)".

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul a numit pe general maiorul şi comandantul brigadei de infant. 59, Teodor Seracin cavaler al ordinului imperial Leopoldin, în conformitate cu statutele acelui ordin.

* (Esamen de cualificaţiune preoţesc.) După cum suntem informaţi, pentrŭ depunerea esamenului de cualificaţiune preoţesc la terminul din 25 l. c. s'a insinuat cu totul 10 clerici absoluţi, cari toţi a depus esamenul cu succes bun.

* (Rĕscumpĕrarea regalelor) La timpul seu am fost anunţat şi noi, că terminul pentru însinuarea pretensiunilor proprietarilor de regale, după legea adusă în acest respect a fost defipt pe 31 Martiu a. c. n. Guvernul însĕ s'a convins, că acest termin e prea scurt, ca proprietarii sĕ-şi pótă acuira datele necesare în acésta privinţă, şi astfeliu a aflat de necesariu a asterne dietei un proiect de lege, ca acest termin sĕ se prolungéscă până la finea lui Aprile.

* Ex regina Natalia se pregătesce a vení în Bucuresci, unde va petrece mai multă vreme. Se spune chiar, că se va duce la Belgrad, unde póte va rĕmânĕ mai multă vreme. Colonia sêrbéscă din Bucuresci, face pregătiri grandióse pentru primirea reginei Natalia!

* (Faptă nobilă.) Principesa Alina Stirbeiu condusă de nobila intenţiune de a da avênt puternic progresului literariu, a dăruit academiei române sumă de 200,000 lei. Banii acestia sunt destinaţi pentru premii oferite de academie.

* (Proces de presă.) Cetim în „Luminĕtoriul": „Un amic al nostru din Arad ne aviséză că s'ar fi pus în curgere la tribunalul de acolo un proces de presă contra nóstră pentru doi articoli apăruţi în anul acesta în „Luminătoriul". Scirea ni se trimite ca fundată, asteptăm deci cu răbdare tóte urmările, despre cari vom ţiné în curent pe onor. nostri cetitori."

* (Familia Caragheorghevici.) O mare mişcare se observă printre membrii acestei familii de pretendenţi la tronul Serbiei.

Ţarul a esprimat dorinţa de a vedea pe ginerele prinţului Nichita. Acesta sosesce la Petersburg chiar sĕptĕmâna viitóre.

Prin cercurile coloniei ruse se vorbesce mult de un resbel apropiat. La legislaţiunea ruséscă sau concentrat peste 70 de muntenegrini, cari se espediază în mici grupuri la Necotin, toţi acesti muntenegrini au paşapórte ruse.

* Adunarea generală a reuniunei higienice din comitatul Sibiiului, ţinută eri, s'a constituit, alegêndu şi de preşedinte pe cont. Andreiu Bethlen; vice-preşedenţi: vice-comit. Gustav Thalman şi directorul de bancă Parteniu Cosma. Secretari: Dr. Conrad, Dr. Moga şi Dr. Süssmann. În comitetul constătătoriu din 14 membri dintre români s'a ales: Ioan Hannia ppresb. şi dir. sem., Russu ppresb., Elia Macelariu consil. guvern. i. p. şi Dr. Aurel Brote, dir. de bancă. Reuniunea numĕră 492 membri, dintre cari, ordinari 285 şi estraordinari 207.

* Reuniunea pentru ajutorarea arestanţilor şi-a ţinut Dumineca adunarea generală, constituindu-se pe basa statutelor aprobate. Reuniunea numĕră până acuma 330 membri, dintre cari 24 fundatori, 126 ordinari şi 180 ajutători. De preşedinte al reuniunei s'a ales de finitiv dl Alesandru Jánosi, ér în comitet dintre români: d. d. Parteniu Cosma, care a fost încredinţat şi cu redactarea proceselor verbale în limba română, Corneliu Tobias, Dr. Ioan Nemeş, Macelariu, Atanasiu Cimponeriu şi ConstantinBugarski. Averea reuniunei e de 545 fl. 77 cr. S'a şi decis înfiinţarea unui asil pentru prinsoneri.

* (Pedépsă aspră pentru vĕtĕmare de onóre.) Juriul din Cluş a pertractat Joi procesul de presă intentat de N. Barta, redactorul ḑiarului „Ellenzék contra domnului I. Korbuly, redactorul ḑiarului „Erdélyi Hiradó," pentru vătĕmare de onóre şi calumnie, şi declărându-l juriul pe acusat de vinovat, tribunalul i-a dictat o pedépsă de 6 luni închisóre, 50 fl. amendă în bani, şi purtarea spesele-lor procesuale.

* (Dragoste săséscă.) Un corespondent de al nostru din Sas-Sebeş, ne comunică într'o corespondenţă mai lungă, că în jurul Sebeşului s'a lăţit absurda faimă, că un preot român, voind sĕ sparie pe un om, care afirmative ar fi aflat o comóră cu bani, spre acest scop s'a îmbrăcat cu o piele de ţap, şi acum pielea de ţap s'a lipit de trupul seu. O absurditate ne mai auḑită; dar fraţii nostri sasi, cu bunăvoinţa, cu care ne sunt, n'a întrelăsat a eternisá acésta absurditate într'o poesie şi mai absurdă, ce ni se comunică şi noue, şi carea s'a împărţit la lume şi ţară. Ne mărginim de astădată a constatá acest fapt plin de dragoste frăţéscă al conlocuitorilor sasi, căci auḑim, că poliţia — conscie de chemarea sa — urmăresce faptul, şi la timpul seu vom comunicá şi resultatul cercetărilor.

* (Arestare.) In Berlin a făcut mare sensaţiune arestarea fără de veste a măiestrului de esercitiu al principelui de corónă german. Motivele sunt încă necunoscute.

* (Staţiuni pentru armăsari.) Pentru anul curent vor fi staţionaţi armăsari pe teritoriul comitatului Sibiiu în comunele: Şelimber, Slimnic, Brad, Mercurea, Roşia, Nocrich şi Chirpĕr; în fie-care comună va fi un armăsariu cu tacsă de 2 fl. şi unul cu tacsă de 1 fl.; — ér în Sibiiu vor fi staţionaţi 2 armăsari cu tacsa de 3 fl., unul cu 2 fl., şi unul cu 1 fl.

* (Noue edificii pompóse în Bucuresci.) Foile din România spun, că în primăvara asta se va pune fundamentul măreţului edificiul al museului, bibliotecii, archivelor şi academiei române din Bucuresci, după planul architectului Schmieden din Berlin. Aceste planuri au fost espuse la Berlin în salonul societăţii de architectură şi belearte şi au fost unanim aprobate de ómenii cunoscĕtori. Edificiul va fi situat pe chieul Dâmboviţii în locul numit odinióră grădina „Mimi".

* (Importul productelor brute animalice.) La o adresă a camerei comerciale şi industriale din Braşov în acéstă privinţă, ministrul unguresc de agricultură, industrie şi comerciu a încunosciinţat pe numita cameră, că numai pentru importarea productelor brute animalice de provenienţă rusă, întru cât ele nu sunt esĕhise dela import ori dela transit, e necesară o deosebită încuviinţare ministerială. Deci producte brute animalice din România şi Bulgaria se pot importá liber sub condiţiunile cuprinse în § 41 al legii veterinare, ér din Serbia în sensul § 1 al. 2 din ordinaţiunea de esecutare a legii veterinare scrie „Gaz. Transilv."

* (O căsătoria care costă 42 milióne.) Căsătoria impĕratului Chinei costă 52 milióne de lei.

Se pare că tesaurariatul imperial, neputând aduna acésta sumă, cu tot apelul adresat vice regilor, s'a luat hotărirea de a se adresa la un sindicat de bancheri englezi, care li-au dat cu imprumutare treiḑeci milióne de lei.

* (Cât de greu sĕ fie un om?) Celebrul antropolog frances, Dr. Broca, e autorul şi editorul unei scrieri despre mărimea şi greutatea, ce sĕ o aibă omul. După vederile sale trebue sĕ aibă atâţa klgrami în greutate, câţi centimetri mĕsóră în înălţime, abstrăgênd un metru. Un om aşa dară care e înalt de 1 metru şi 83 centim. trebue sĕ cumpănéscă 83 klgrame.

* (Mort a fost şi a înviat.) „Familia" în-Nr. seu de Duminecă ne surprinde cu scirea, că în cercul electoral al Geógiului ţa devenit vacant un loc de deputat pentru sinodul archidiecesan prin mórtea dlui advocat Dr. Nicolau Olariu din Sibiiu; — de unde vor fi luat colegii dela „Familie," acésta scire nu scim, fapt e, că mulţămită lui Dḑeu, dl Dr. Nicolau Olariu se bucură de cea mai deplină sănĕtate.

Posta redacţiunei.

Dlui Teodor Simoc paroch în Bosna. Noi aflăm, că reproba celor presenţi e satisfacţiunea cea mai completă, pentru purtarea necuviincióşă a părintelui vicariu gr. cath. Alimpiu Barboloviciu din Simleu faţă de O. Dta, şi astfeliu nu aflăm de consult a deschide cale personalităţilor în ḑiariul nostru. De celelalte lucruri ţinem cont.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Martiu 1889.

Buda: **66 43 54 1 7**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.65	101.90
Renta ung. de hârtie	94.10	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.75	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115.—	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.90	145.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.40	99.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	119.—	119.—
Sorţi de stat dela 1860	141.—	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi ungureşti cu premii	138.75	138.50
Renta de aur austriacă	111.25	111.45
Obligaţiuni de credit austr.	312.30	313.20
Sorţi de regularea Tisei	121.28	135.88
Acţiuni de bancă de credit ung	308.—	300.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.25	99.50
Galbin	5.69	5.65
Napoleon	9 62	9.58
100 marce nemţesci	59.47½	59.50
London pe (poliţă de trei luni)	121.85	121.00

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḍiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scóla, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scóla. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scóla cât și afară de scóla: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8º. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8º mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apreții scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézĕ o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8º mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8º mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8º e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8º, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 6—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 24 Sibiiu, Joi 2/14 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Martiu.

Cu ocasiunea aniversării sale de 80 de ani pontificele Romei, Leo XIII-lea, a rĕspuns capitulului cardinalilor şi prelaţilor prin o alocuţiune, care este semnificativă din multe puncte de vedere, şi care revarsă multă lumină asupra stărilor interne ale bisericei apusene.

Papa dela Roma nu este şi nu póte fi mulţămit cu posiţiunea umilită, în care se află aḑi.

Strimtorat de cătră potestatea statului, prinsonieriul din Vatican numai în suveranitatea şi independinţa papală vede fericirea credincioşilor sei, nisce idealuri aceste, cari nu se vor puté realisá decât cu căderea regatului italian, reinfiinţat după multe sacrificii de sute de ani şi după vĕrsarea sângelui celor mai buni fii ai Italiei şi Franciei.

Pe papa tóte aceste puţin 'l genézĕ. Se aliază bucuros cu cei mai încarnaţi duşmani ai catolicismului, cu protestanţii Germaniei, se ar aruncá bucuros în braţele Rusiei pravoslavnice, numai sĕ-i succédă a redobêndí vechea putere, care nu se unesce nici odată cu principiile profesate de Christos şi apostolii sei.

Biserica e ofensată, esclamă papa în alocuţiunea sa, şi acţiunea cea grea trebue începută din nou, contra usurpătoriului, carele este regele Italiei şi dinastia de Savoya, trebue început un „bellum omnium contra omnes", o luptă pe viaţă şi mórte pentru de a dá archiereului în loc de cârja archierĕscă, comanda supremă peste o armată, dispusiţiunea asupra unui teritoriu, care în veci nu vrea sĕ fie decât pămênt italian şi ai cărui sudiţi numai cetăţeni ai liberului regat italian vor sĕ fie şi sĕ remână. Este dată parola de acţiune filerii lui Petru nu se vor mai folosí pentru misiuni de increstinare a păgânilor şi intórcerea lor la cultul crestin, ci se vor folosí pentru de a incepe o luptă crâncenă, o luptă, care nu se unesce, nu s'a unit nici odată cu principiile evangelice profesate de biserica lui Christos, şi cine vede pornirea acésta agresivă a bisericei catolice, va înţelege mai bine desvoltarea primatului papal, scisiunea provocată de papa între biserica rĕsăritului şi apusului, şi tot acestei porniri va trebuí sĕ atribue şi ivirea reformaţiunei ca a unui „mallum necesarium", pentru de a corege abusurile cele condamnate de morala crestină şi de insuşi fii bisericei apusene, pe cari nu îi molipsesc pĕcatul şi nu îi părăsesc încă speranţa de a se puté pune capĕt unei porniri aşa de fatale, cum era emisiunea biletelor pentru iertarea pĕcatelor pentru bani.

Suntem şi noi, pentru ca biserica sĕ aibă vaḑa ei nestirbită, reclamăm în mod imperativ ca statul sĕ nu se amestece în trebile interne ale bisericei, ne opunem cât putem violenţelor şi călcărilor de legi, combatem asuprirea, cerem şi pretindem ca sĕ se lase bisericei modul de a-şi intocmí trebile ei, şi un stat care se pune în conflict cu biserica nu pricepe chemarea sa, încât adecă biserica, 'şi vede de trebile ei, fără de a se amestecá în trebile statului.

Este însĕ mare deosebire între noi, biserica rĕsăritului preste tot şi biserica apusului, acésta nu se mulţămesce cu aceea, că capii singuratici ai dieceselor şi provinciilor metropolitane, dispun de averi ca regii, nu se mulţumesce, că are influinţă în stat, cum nu o are nici o societate pe lume, asta nu, aceste sunt nimica, averile grămădite, véḑa, tóte sunt nimica, ci cere sĕ fie putere mare, sĕ dicteze impĕraţilor, sĕ i umilĕscă, capul bisericei sĕ fie mai mult un general şi beliduce.

Judece lumea cum va voí, ridice-se ori ce hulă asupra bisericei rĕsăritului, dar ea nu s'a folosit de atari principii scălciate, ea a fost totdeuna compatibilă cu statul şi cu principiile de stat, a rĕmas pe lângă misiunea ei fără care statul nu pote sĕ esiste, misiune de a dá credincioşilor invĕţături în direcţiune sănĕtósă, şi nu a cerut nici mai mult nici mai puţin, decât ca statul sĕ nu o impedece în misiunea ei civilisătóre.

Biserica apusénă a mers cu mult mai departe.

Nu s'a creat o lege în stat, unde ea sĕ nu fi cercat, nu în interesul tuturor sudiţilor, ci în interesul fiilor ei, sĕ stórcă prerogative şi încă prerogative, cari erau egali cu fericirea unuia şi asupri rea celuialalt. De s'a regulat cestiunea recrutărei, acolo a fost clerul catolic, care a pretins prerogative pentru clerul seu, şi a uneltit ca acele prerogative sĕ nu se acórde şi celorlalţi clerici de alte confesiuni, lucruri aceste, ce caracteriséză din de ajuns spiritul evangelic al apusenilor; de a fost vorba de regularea învĕţământului, l'a reclamat numai pentru sine, ér ceialalţi sĕ fie puşi sub tutela statului, ca şi când catolicul ar fi mai bun cetăţén ca altul, ca şi când catolicul, căci e catolic ar prestá mai multe servicii în bani şi sânge ca acatolicul.

De a fost vorba de secularisarea averilor mânăstiresci, ori bisericesci, acolo a fost clerul catolic pentru de a se secularisá la toţi, numai catolicii trebuiau sĕ fie un „nolli me tangere", şi trebuiau scutiţi sêrmanii, interesele lor ocrotite, ca aşa sĕ dea lumei sĕ inţelégă, că numai biserica catolică e unica mântuitóre de suflete, celelalte nu au dreptul de esistenţă, trebue persecutate, sterse de pe faţa pămêntului.

S'a schimbat spiritul acela? Nu! Tot aşa e şi aḑi, şi bine sĕ luăm aminte.

Revista politică.

Apreţierile fóiei rusesci, „Novoie Vremja" despre politica ruséscă în peninsula balcanică şi în special, afirmaţiunea îndrăsnéţă, că în curênd va vení rêndul regelui Carol din România sĕ-şi ia catrafusele şi sĕ plece, au provocat mare resens în cercurile conducĕtóre din România.

Şi o parte din presă a şi luat posiţiune hotărîtă faţă cu aceste meschine insinuaţiuni, combatându-le în mĕsură şi în tonul cuvenit şi apărênd demnitatea poporului românesc şi vaḑa regelui seu, aşa precum trebue sĕ o facă o presă patriotică.

Suntem ceva mai copţi la minte, scrie „Românul" decât sêrbii şi bulgarii în relaţiunile nóstre cu imperiul ţarilor, pentru a ne perde sărita dintr'o singură propositiune făcută de ḑiarul rus. Am cunoscut pe ruşi sub tóte feţele dela 1711 încóce, şi am fost siliţi în deosebite moduri pentru a-i studiá în tóte arĕtările lor.

Poporul românesc, care a preferit sĕ fie rĕstignit provisor pe semiluna otomană decât sĕ se usuce pentru vecie, ca cruce muscălĕscă, nu se va schimbá aḑi în fire şi în gândire, aḑi când scie măcar cu puţin mai mult decât în vechime. Dar dacă se duce regele, cine sĕ vie şi sĕ domnéscă asupra poporului. Hotărîrea desperată a regelui Milan trebue căutată în disensiunea, ce esista între rege şi popor, între voinţa unuia şi aceluilalt, nu era unire, şi suveranul a trebuit sĕ se plece inaintea voinţii naţionale, cu ajutoriul căreia suise treptele tronului acum 22 ani, nici decum însĕ în recéla pronunţată a relaţiunilor sale cu Rusia. Panslavistii în fanatismul lor cred dór, că un popor 'şi póte jertfí aḑi demnitatea şi individualitatea sa, făr ca un cutremur înfiorătoriu sĕ nu sgudue şi pe provocătoriu şi pe provocat. Rĕndurile din „Novoie Vremja" sunt o însolenţă şi cine le-ar dá măcar umbră de credĕmênt, sunt nisce suflete perdute.

„Novoie Vremja" scrie „Epoca" în termini mai blânḑi, sub cuvênt de a se plânge de o închipuită învrăjbire şi avênd aerul a dorí, ca Rusia sĕ cultive cu România relaţiuni cordiale, caută tocmai a înăsprí bunele relaţiuni esistente. Asemenea procedeuri tind a înstreiná simpatiile nóstre pentru vecinii nostrii şi fie încredinţat organul rus, că toţi românii vor fi de acord a protestá în contra nechibzuitei sale pretensiuni, de a schimbá prin influinţe strĕine forma de guvernament în România.

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

In una din serile năduvóse ale lunei lui August povestiau într'o grădină dela sate trei persóne tinerele. Grădina, deşí după moda cea veche, era tocmai aşa de minunată ca şi casa cea din cărămiḑi roşii, căreia aparţinea. Două fete şi un june mai mare, un voinic lat în umeri — se aflau împreună. Junele era îmbrăcat într'un costum de mătasă cenuşie, costum de vênat, ér tovareşele sale purtau toaleta de sĕră. Junele se scusa din resputeri, că se află încă tot în îmbrăcămintea de diminéţă.

— Lucrul stă astfeliu — ḑise el — am avut de lucru cu sortarea şi arderea epistolelor şi am cugetat, că dacă isprăvesc cu acésta astăḑi, voiu puté rĕmâné mâne, înainte de a încredinţá vêntrelele luciului mărei, mai îndelungat la d vóstră.

— Mie îmi place acest îmbrăcămênt vechiu, vere Jack, — ḑise cea mai tinerică dintre copile, — şi când te vei reîntórce din Australia, — ca milioneriu — ai sĕ fii întru tóte chiar cum esti acum: sĕ porţi tot acest costum de mătasă şi sĕ nu laşi sĕ-ţi créscă barba, până când vei fi îndepărtat, căci de nu, nu numai că nu voiu vorbí cu d-ta, dar nici nu me voiu uitá la d-ta.

— Auḑi acolo, Felicia — ḑise Jack suriḑênd. — Mai auḑitai óre-cândva vre o tirană atât de tinĕră, vorbind astfeliu? Ei, Deborah, eu nu-ţi pot făgăduí, că în călĕtoria mea nu voiu purtá barbă, dar îţi promit sĕrbătoresce, că me voiu reîntórce făr de barbă. Îţi convine acésta?

— Da, Jack. Dar nu uita nici primirea, ce ţi se va face, dacă nu ţi vei ţiné cuvêntul dat; e tréba d tale, că după ce te vei duce, vei purtá barbă séu nu vei purtá, — dar sĕ scii, că eu me voiu cugetá la dta numai aşa, cum esti acum: fără barbă, dar cu mustéţe.

— Se înţelege, dacă îţi vei luá ostenéla a gândí la mine! — ḑise Jack cu glas lin şi privind mai bine faţa cea suriḑĕtóre şi picantă a tinerei copile.

Felicia rise la început de nebuniile lor. Dar nu preste mult ea devenì seriósă. Se sculă şi deodată apucă cu paşi repeḑi pe cărăruşca, care conducea chiar acasă. Trecù tiptil preste coridor şi sala de primire şi se aşeḑà la feréstra deschisă spre a inspirá aer curat, a cărui lipsă începuse sĕ o simţă. Jack şi Deborah dispăruse pe călicica, pe care înaintând ajungi în grădina cu póme. Ei grăbiseră atât de tare, aşa, că Felicia de abia putù observá conturile costumului alb, ce învĕluia drăgălaşul trup al Deborei. Felicia se aşeḑà la feréstră şi îşi astupà faţa în amêndouĕ mânile.

— Şi nici pentru tótă lumea nu mi-ar fi trecut prin cap aşa ceva! — bălbăì ea. — Ce órbă, — ce órbă am fost eu totuşi! El iubesce pre Deborah, pe mititica şi tinerica Deborah — şi eu. —

Preste o jumĕtate de óră pe cărarea din grădină grăbiau paşii Deborei şi ai lui Jack, ér vocea lor păruse a se fi schimbat cu totul.

— Felicia! unde esti? — strigà Deborah îndată ce întrară în chilia, unde se obicinuiau a prâncí. — Ce întunerec e aici!

— Aici — la feréstră — rĕspunse Felicia, surprinsă, că glasul ei era de tot liniştit.

— Avem sĕ-ţi împărtăşim ceva nou — ḑise Jack suriḑênd, apucând într'aceea braţul Deborei şi împletindul cu al seu. Vei puté ghicí, cu ce te surprindem?

— Eu aşa — aşa cred — rĕspunse Felicia încetinel. — Lui Jack paremi-se i-ar plăcea sĕ-mi fie nu numai vĕr, dar şi frate.

— Ah! iubita mea Felicia! — strigà Deborah, grămădind la sărutări pe fruntea surorei sale. — Cum ai putut ghicí? Eu însu-mi n'am sciut până acum — până ce mi-a spus Jack.

— Martorii înţeleg uşor cele ce vĕḑ şi aud — rĕspunse Felicia, încercând a se arătá nepăsătóre

Luând în considerare însĕ scirile grave, ce ne sosesc din România, că adecă sunt în perspectivă mari mişcări şi că sĕ iau tóte mĕsurile spre a prevení, trebue sĕ presupunem, că lucrurile nu stau tocmai pe o basă normală. Şi presupunerea apare cu atât mai întemeată, că tocmai acum s'a întrodus o dispositiune gravă în noul proiect de cod miltariu şi anume: Declararea stărei de asediu în tímp de pace se face prin decret regal.

E lucru uşor de închipuit, că după lucrurile premerse în Serbia sĕ circule feliu de feliu de vesti. Unele din ele însĕ posibil, că se vor şi realisá. Astfeliu se spuue, că regina Natalia e pe drum cătră Belgrad, ér ex-metropolitul Mihail se va reintórce din esilul moscovian. Aceste sciri sunt hotăritóre pentru directiva politicei sêrbesci.

Verdictul presei eoropene e variat. Foile berlineze vĕd în schimbarea de tron şi o slăbire a tronului şi a regatului, ér foile englese, secundând pe cele francese, vĕd un succes al politicei rusesci. Un corespondent vienes alui „Times“ prevede chiar în viitoriul cel mai apropiat pusă alternativa pentru Austro-Ungaria: Sau ocupă Belgradul, sau se suie pe tron principele Petru Caragheorgevici.

De altcum lucrurile în Serbia se desvóltă deocamdată pe cale normală. După manifestul de abdicaţiune a urmat proclamaţiuuea regentilor şi apoi ordinul lui Milan cătră armată, în care 'şi ia rĕmas bun, punĕndu i la inimă a nutrí şi fiului seu aceeaşi credinţă, de carea el s'a bucurat.

Ministrul de interne, Tauschanovici, a esmis un circular cătră prefecţi, ca sĕ observe cea mai mare imparţialitate în agendele lor, făcêndu i responsabili comform constituţiunei. Regimul, ḑice numitul ministru, stă pe basa celui mai fidel constituţionalism, şi se pretinde acésta prin urmare şi dela tóte organele statului.

În cercurile radicale domnesce mare veselie şi mulţămire, că în cele din urmă le a succes a avé în fruntea afacerilor un ministeriu pur radical. Mai puţin insufleţiţi sunt liberalii, cari n'au nici un portofoliu, cu tóte, că regenţa se compune din membrii din sînul lor. Cum că progresivistii sunt fórte mâchniţi, o documentézĕ limbagiul organului lor „Videlo,“ carele aduce verdict aspru, dar potrivit, asupra abḑicerei regelui.

Senatul frances a discutat proiectul de lege despre drepturile şi datorinţele senatului, în cas când ar fi chemat a se constituí un tribunal al statului spre a judecá asupra atentatelor contra siguranţii statului. Dacă proiectul devine lege, regimul va avé o armă puternică în mână contra aspiranţilor la dictatură şi în special contra boulangismului. Prin un decret al regimului s'a ridicat pedépsa ducelui d'Aumale, rechemêndu-se în ţĕră şi prin acésta se crede, că incă se vor face incercări de a urmărí o nouă politică spre intărirea guvernului.

---

de cele petrecute. — De altcum ve gratulez din tótă inima şi sperez, că veţi fi fericiţi.

— Trebue sĕ mi permiţi un sărut frăţesc — strigă Jack voios, — spre a sigilá sincerile tale gratulaţiuni.

Felicia se dete la oparte şi deşi era cam palidă totuşi suridea.

— Trebue sĕ rezervi de aci înainte tóte sărutările tale pentru Deborah — observă Felicia, netezind cu dragoste mâna surorei sale.

— Dealtcum cele petrecute remân în secret — adause Deborah confidenţial — pănă-ce se va reîntórce Jack în pace. Bunica de bună sĕmă ar avé ceva de escepţionat, din pricina vêrstei mele pré fragede, căci — intorcându se spre Jack — eu abia sum de 16 ani şi jumĕtate dle Jack Tfolliott, cu noue ani mai tinerĕ decât d-ta! Ai considerat acésta împregiurare?

Tfolliott bolborosì câteva cuvinte neînţelese şi apoi tăcu.

Felicia se sculà şi părăsì chilia fără veste. Deborah şi Jack, cari erau pré mult ocupaţi cu sine înşişi, se înţelege, nu observară acésta. Felicia fugì în chilia sa de dormit, încuià uşa, deschise feréstra şi se răzimà cu capul pe crucea ferestri, rĕsuflând din greu, deóre-ce pulsul ei bătea tot mai des, sângele i circula tot mai repe e, resuflarea îi devenise tot mai greóie.

— Har ceriului! — şoptì deodată, — Jack se îndepărtézĕ nu preste mult! Ah! acésta me mângăie. Cu timpul me voiu dedá. Ah Jack! Jack! — şi cu un suspin greu, care părù ai liniscì durerea, se repeḑì în pat şi îşi ascunse faţa palidă sub straiul cel alb ca zăpada. (Va urma.)

Cuvênt funebral

la inmormêntarea protopresbiterului Abrudului şi paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu 1889.

(Incheer.)

De asemenea ve ḑic ultimul durerosul meu adio vóue, iubiţii mei fraţi şi sorĕ împreună cu scumpii vostri familiari, cumnaţi şi cumnate, nepoţi şi nepóte, şi tuturor rudeniilor şi celor de mai aprópe ai mei, mulţămindu-ve pentru frăţésca vóstră iubire, şi rogându-ve, a mi-o păstrá aceea şi după ducerea mea dintre voi, şi pentru iubirea mea a împărtăşí cu dênsa şi pe jalnica mea soţie şi pe orfanii mei prunci, cărora ve rog ferbinte a le fi părinţi şi fraţi în locul meu.

Şi acum îndrept glasul meu spre voi, onoraţii iubiţii mei fraţi în Christos, preoţi tractuali şi iubit popor din Abrudsat şi din tot protopresbiteratul Abrudului, cari după darul lui Dumneḑeu, a-ţi fost familia mea a dóua, spirituală. De acum înainte, fraţii mei, fii mei, — după cuvêntul Apostolului, nu veţi mai vedé faţa mea voi toţi, cu cari am conlucrat după puţinele nóstre puteri la venirea pe pământ a împĕrăţiei lui Dumneḑeu.

Nu voiu mai conduce adunările vóstre bisericesci, nu voiu mai cercetá bisericile, scólele şi casele vóstre; ér vóue îndeosebi, bunul, ascultătoriul meu popor din Abrudsat, nu ve voiu mai serví cele sfinte întru acésta drăgălaşă biserică, la acest dumneḑeesc altariu, pe care ca vĕduva din evangelie, astăḑi, la despărţirea mea, depuń cu inimă curată drept semn al iubirei şi pomenirei mele puţina jertfă, ce o veţi primí din mânile rĕmaşilor mei.

Ve mulţămesc, iubiţii mei fraţi şi fii, încă odată pentru ascultarea, increderea şi iubirea vóstră, ve rog a păstrá unitatea credinţei şi a dragostei întru legătura păcei, şi lăsând parochiei şi protopresbiteratului binecuvêntarea mea, rog pe Tatăl ceresc cu archierescul cuvênt al Domnului şi Mântuitoriului nostru Iisus Christos:

„Părinte sfinte, păzesce i pe ei întru numele Teu!“ (Ioan 17, 11).

Şi cu acestea încheind debilul meu cuvênt din urmă cătră voi, ve rog pe toţi: onorabili representanţi ai oficiilor bisericesci, civile şi militare, onoraţi concetăţeni şi compatrioţi de tóte confesiunile şi naţionalităţile, pe fraţii şi conlucrătorii mei dela societăţile minerare: Concordia, Şuluţ, Rod, Pincu s. c. l., dela institutul „Auraria,“ dela reuniunea femeilor române şi celelalte numeróse societăţi, cărora am aparţinut, în fine pe toţi şi tóte, pe cari iubirea lui Dumneḑeu şi a deaprópelui v'a întrunit la acéstă jalnică festivitate, la carea invitătorii mei a fost clopotele bisericilor, ve rog, ḑic, sĕ primiţi cordiala mea mulţămită pentru dragostea vóstră şi sĕ-mi daţi frăţésca vóstră ultimă iertare şi deslegare.

Şi acum, fraţii mei în Christos, ve invit pe voi, ca încheind acéstă sĕrbătóre a lacrimilor, cu cântări duhovnicesci, cari au fost deapururea mângăerea sufletului meu, sĕ me petreceţi la locul de odichnă, ce însumi mi-am ales aici în acest pământ sfinţit, lânga casa lui Dumneḑeu, căreia am servit, lângă inimiórele cele curate ale iubiţilor mei copii adormiţi de mai nainte; şi ca óre când apostolii dela margini, adunaţi în satul Getsimani, sĕ îngropaţi corpul meu cel muritoriu, redând pământului partea sa. Ér pe Tine, Domnul meu şi Dumneḑeul meu, căruia cu smerenie am servit la acest sânt altariu al Teu, pe Tine Te rog cu umilinţa făpturei cătră făcĕtoriul, a fiului cătră părintele seu, primesce duchul meu în preasfintele Tale mâni creatóre, şi me invrednicesce a serví Ţie şi la altariul Teu cel nefăcut de mână, în biserica Ta cea cerească, în Ierusalimul cel de sus, unde incungiurată de cetele cele fără de numĕr ale sânţilor şi drepţilor din véc, şi prémărită de corurile îngerilor şi archangelilor, cheruvimilor şi serafimilor Tei, locuesce mărirea Ta cea necuprinsă şi neapropiată. Amin!

Zacharia Boiu,
ases. cons.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mikoujfalu, 26 Februariu, 1889. Domnule redactor! Joi la 16 Februariu st. v. a. c. s'a ţinut sinodul ordinariu al protopresbiteratului Treiscaunelor. Me voiu mărginí pe scurt a raportá decurgerea aceluia.

După săvêrşirea ceremonialului bisericesc obicinuit, şi după constituirea biroului, P. O. D. protopresbiter D. Coltofean a dat cetire raportului anual despre starea, în care se află protopresbiteratul. Din acel raport s'au putut constatá cu plăcere, că concubinatele au scăḑut cu 30 de inşi. Sĕ admitem, că aici este meritul P. O. D. protopop, care a păşit energic în contra estirpărei acestei cangrene.

S'au constatat, că scólele pe lângă tóte greutăţile progresézĕ. Despre starea materială a singuraticelor parochii a lipsit raport mai detaiat, fiind-că din multe parochii încă n'au incurs raţiociniile, s'a constatat însĕ cu plăcere, că tóte parochiile 'şi au fundaţiunile lor, şi e de insemnat, că cele mai multe fundaţiuni sunt în bucate şi au de intimpinat greutăţi cu purtarea raţiociniilor, după formula ca cu bani. Ar fi fórte de dorit, ca Măritul sinod archidiecesan sĕ găséscă vre-o modalitate pentru simplificarea acelora

S'au decis a se face o colectă in protopresbiterat în favórea unui sau a doi învĕţători, cari se pótă merge la cursurile de a invĕţá lucrul de mână în scólă; s'au mai pertractat apoi şi alte obiecte de interes general.

P. O. dn protopop Spiridon Dimian, întrebà pe presidiu despre stadiul, în care se afiă cestiunea referitóre la fondul de pensiune al preoţilor din archidiecesă, şi că este speranţă ca în sinodul archid. din anul curent se va finalisá acésta cestiune? Presidiul, fiind şi deputat al sinodului archidiecesan, a binevoit a ne dá unele deslusiri, însĕ că în anul acesta s'ar decide definitiv cestiunea, nu are speranţă. In urma acestei deslusiri nu ve puteţi, dle redactor, inchipuí indignaţiunea, ce s'a produs între membrii.

Şi întru adevĕr trebue sĕ se indigneze ori şi care preot, vĕḑênd cum alte confesiuni sĕ silesc a asigurá buna stare a preoţimei sale, ér biserica nóstră autonomă, care cu întreţinerea sinódelor şi congreselor nóstre a vĕrsat sute de mii, a făcut fórte puţin, căci acei câţiva §§-fi puţin asigură îmbunătăţirea stărei celei amărite a preoţimei nóstre. Şi acum, când aceea cere, ca pe conta sa sĕ i se facă cel puţin un fond de pensiune, ca în vreme de nenorocire, când familia îşi perde pe capul de familie, sĕ nu remână orfani şi vĕduvile pe uliţă, şi sĕ nu fie silite a molesta pe unii şi alţii cu cerşitul, şi totuşi Măritul sinod archidiecesan faţă de acésta cestiune de mare importanţă sĕ remână indiferent, şi parcă cu intenţiune caută motive de a se trăgănă de pe un an pe altul; apoi de loc sĕ nu ne mirăm dacă preoţimea nóstră începe a fi indiferentă şi cu nepăsare de multe cestiuni.

Am însĕ mare speranţă, că preste puţin timp va dispăré téma, de care suntem cuprinşi cu fondul de pensiune al preoţilor din archidiecesă. *C.*

Bucerdea-vinósă, 9 Martiu 1889. Domnule redactor. Binevoiţi a dá loc următórelor rênduri în preţuitul ḑiar ce a-Veţi onóre al redigiá.*)

In sensul statutului org. §. 12 s'a convocat sinodul parochial cu 8 ḑile înainte pre ḑiua de 28 Ianuariu 1889 v. în Bucerdea vinósă, pentru îndeplinirea agendelor sale. Ḑiua prefiptă sosesce şi cu ea toţi parochienii maioreni, de sine stătători, nepĕtaţi, cari 'şi împlinesc datorinţele parochiale şi alţii se presentézĕ la sfta biserică pentru a asistá la serviciul divin şi pe urmă spre a esaminá şi aprobá raportul general despre averea mişcătóre şi nemişcătóre a bisericei scólei, fondurilor şi raţiociniul anual, precum şi un proiect de buget despre spesele, ce va sĕ le aibă biserica şi scóla pre anul viitoriu.

După-ce dl preşedinte, părintele Teodor Pop deschide şedinţa, pune la ordinea ḑilei la cererea mai multora, cetirea listei membrilor îndreptăţiţi la votare, se cetesce, ér eu observ, că sum lăsat, ori uitat afară şi numai decât întreb pe dl preşedinte, că pentru ce sum lăsat afară din lista ómenilor de omenie? la ce mi se rĕspunde scurt şi franc, că nu mi împlinesc datorinţele parochiale prescrise în § 6. Caut §-ul respectiv şi nu înţeleg pentru-ce sum lăsat afară, că eu sum maiorean, de sine stătătoriu, nepĕtat şi că mi împlinesc datorinţele parochiale şi de nou rog pre dl preşedinte al sinodului a me chiarificá Mi spune, că nu mi am plătit feria de vin drept stola dsale, ceea ce nu este adevĕr, că martorii adeveresc contariul.

Se pune la ordinea ḑilei cetirea raţiociniului anilor 1883—1888, ear eu susţinêndu mi dreptul de membru al sinodului, la rêndul meu, întreb şi cer deslusiri la punctele cetite. Dl preşedinte vĕḑênd, că eu vreau a chiarificá pe ómeni, arătându le starea faptică a lucrului, află de bine a disolvá şedinţa, amĕnêndu o pănă când cei dela locurile competente vor decide causa.

Nu sciu cu siguranţă, dacă domnul preşedinte al sinodului a referat amintitul cas domnului protopresbiter tractual, dar trecênd mai mult timp la mijloc fără de a se învestigá din partea celor chemaţi conform normelor prescrise, încep a me con-

*) Dăm loc acestei corespondenţe, pentru-că nu vrem sĕ suprimăm eventualele juste plângeri ale credincioşilor nóstri contra neobservărei dispositiunilor fundamentale ale stat. org., dar noi preste tot mai bucuros vedem, dacă în asemenea casuri se caută remedii la autorităţile competente bisericesci şi nu pe calea publicităţii. Red.

vinge, că domnul părinte nu și-a făcut sânta datorință pur și simplu din causă, că întrevinind cei dela cârmă sânția sa se dă de gol.

Me interesez mult de socotéla acestui sinod, că în el obvine socotéla materială a scólei, pe care am onóre a o representá ca președinte al senatului ei. Me intereses cu atât mai mult, că un șir lung de ani este, de când acest sinod n'a decurs în tótă a sa regulă, că dl părinte totdeuna pândia momentele, când ómenii cunoscători de lucru erau absenți, astfeliu apoi cu ómenii d-sale și făcea socotelile după voe și plac.

In forma acésta s'a nimicit începutul unui fond scolar pus în a. 1879 (și alții următori), la care atât eu, cât și părinții mei am contribuit duplu față cu alții, care fond s'a concredut comitetului parochial, a-l fructificá, cu interesele cărnia aḑi ne am puté susținé scóla fără arunc în sat, și despre care aḑi nici urmă nu este.

Astfeliu va fi stând lucrul și cu administrația averei bisericești, de aceea cuget, că amână dl părinte acésta dare de sémă.

Comitetul parochial, nimenea nu va puté documentá, că s'ar fi ales când-va formalminte. Actualii membri sunt provisorice denumiți din partea d sale, pe cari îi schimbă după împregiurări și trebuință, ba chiar a îndrăsnit e raportá venerabilului consistoriu, încă în anul trecut, că cu comitetul stă lucrul în regulă. Un mare neadever, că tótă comuna scie, că conform publicărei d-sale în biserică în anul acesta a avut de gând a-și alege după formă comitetul parochial.

Stând lucrul astfeliu, ușor mi-am putut închipuí pricina, pentru care am fost uitat cu voia afară din rêndul celor îndreptățiți la sinod, că acolo nu trebuia om pricepétoriu și cărturariu după părerea d-sale, ci de aceea numai, cari nu sciu ce va să ḑică consciința datoriei, de aceea numai, cari formézá partea cea rea a societății omenesci, și cari uneltesc mereu, ca lumina să rêmână ascunsă sub obroc.

Că dl părinte încă aparține acestora vreau să dovedesc și prin următórele: Venerabilul consistoriu archidiecesan precum totdéuna, așa și în anul acesta s'a îngrigit pentru-ca învețământul să nu stagneze și ne denumì pentru scóla nóstră un învețătoriu de tot lăudat, în persóna dlui Avram Igna, care numai dela 1 Decembre st. v. întrând în activitate a și pus o basă solidă scólei nóstre, — raportând un resultat deplin îndestulitoriu din tóte ramurile de sciință cerute în scólele poporale, ceea ce dl părinte într'un șir lung de ani, ce a figurat ca învețătoriu, n'a putut. Tot dl Igna — în scurt după-ce s'a presentat în comuna nóstră — si-a format un cor pentru esecântului din vr'o 50—60 scolari de repetiție și de cutarea tóte ḑilele, prin care frapézá pe om, cre sce inima auḑitorilor și pare că flămând iar tot asculta, și totuși un om de tótă încrederea mi-a descoperit, că ar fi ḑis dl părinte că: „Dl învețătoriuar fi bine să nu opăcéscă cantorii, că să pré amână slujba."

Sânția sa nu vrea să scie de desfătarea și plăcerea ómenilor, când aud o cântare esecutată de un cor bine compus, unde melodiile curg fie-care la locul cuvenit. Repet, dl părinte nu se pré bucură de înaintarea scólei nóstre, ca dovadă servéscă-mi și aceea, că dl părinte în anul present scolariu încă n'a ținut nici una óră de religie cu scóla de repetiție.

Ciriac Nestor.

Cestiunea concubinatelor!

(i) In „Telegraful Român" s'a tractat de repetite ori despre concubinate. Cestiunea, fiind-că taie afund în viața poporului nostru, merită să o studiăm și tractăm din tóte punctele de vedere.

Cu cât mai bine vom cunósce cestiunea, cu atât mai ușor se vor puté luá remedii contra sanărei acestui rău, carele pe ḑi ce merge ia dimensiuni mari, așa încât i se pare omului, că cu cât mai mult înaintăm în cultură și civilațiune, cu atât concubinatele devin mai dese.

Este un fapt constatat, că concubinatele să înmulțesc atât în opide, cât și pe sate. Deosebirea numai este, că în opide concubinatele sunt fórte dese și multe, pecând la sate nu au luat dimensiuni așa înspăimântătóre, ba avem comune, unde concubinatele sun fórte rari, și chiar lipsesc în unele.

Că sunt mai dese concubinatele în opide, este un lucru fórte ușor de esplicat. — In opide opiniunea publică nu ține atâta cont de viața privată a unuia sau altuia. Puțin îmi pasă, că ce mâncă cineva, ce bea, și cum 'și arangiază locuința.

Cu anii ómeni din același cuartir trec unii pe lângă alții — fără de a se interesá unul de altul mai deaprópe. Opiniunea publică puțin, sau chiar de loc nu eserciază óreși careva înfluință asupra vieței conjugale, cu atât mai puțin asupra vieții, ce-și petrece cineva în concubinat; dacă nu obvine ceva ca totul estraordinariu.

În opide, unde multă lume e adunată, pe lângă cei buni trăesc și o mulțime de ómeni, cari puțin își fac din morală. — Nu așa pe sate. Aici opiniunea publică controléză mai bine viața indiviḑilor. Omenii sciu până la amănunte modul de viéță a cutăruia sau cutăruia. Acéstă controlă a totalității, rușinea de a nu fi arătat cu degetul pe stradă face ca concubinatele să fie mai rari. Simțul moral în popor — preste tot — este mai bine conservat, ca în orașe. Omul din popor scie de pécat — omul de oraș, are alte idei despre pécat, și despre moral.

O altă împregiurare, ce trebue să notăm mai este că: în comune unde poporațiunea este curat română, concubinatele sunt mai rari ca acolo, unde românii sunt amestecați cu deosebire cu reformați, cari nu țin atâta lasânțenia căsătoriei.

Premițând aceste să vedem, cari pot să fie causele concubinatelor, și cum s'ar puté lucra contra stârpirei concubinatelor.

Causele concubinatelor pot să fie multifarii.

1. Puțina energiă, ce o desvóltă o mare parte din proțimea nóstră pentru stârpirea casurilor de concubinat, ce se ivesc în comună. Nu mai puțin pórtă vină și comitetele nóstre parochiale, cari au datorința a veghiá asupra moralului poporului.

2. S'au controlat prea puțin până acum casurile de concubinat în parochii, datele statistice de prin comune, ce se dau sunt fórte mance sau lipsesc cu totul, astfeliu că dacă ar fi numai atâtea casurile, câte se arată în rapórtele protopresbiterale, am fi fericiți, vorbind în general.

3. Puțina pregătire, ce au unele din fetele nóstre pentru viața conjugală, și măritagiul prea de timpuriu.

4. Nu se reguléză în destul afacerile de zestre între nou căsătoriții.

5. Spesele enorme, ce se causézá în procesele divorțiale — din partea unor oficii protopresbiterale.

6 Ținerea așa numitelor „găzdoi" din partea preoților celibi la greco-catolici, éră la noi din partea preoților, cari au avut nenorocirea să rêmână văduvi.

7. Frica de a încheiá taina căsătoriei și de a cresce prunci; precum și încheerea de căsătorii între persóne, ce diferesc mult în etate.

8. Puținul sprijin — ba aprópe indiferentismul cel observă organele administrative la desfacerea concubinatelor. —

Vom analisá pe rênd aceste cause ale concubinatelor — unele mai depărtate, altele mai de aprópe; dar în fine tot cause, ce dau ansă la concubinate.

Este un fapt constatat, că în o parochie, unde parochul este la culmea misiunei sale, viața morală a poporenilor sei îi atrage atențiunea deosebită a aceluia.

Multe sunt ocasiunile, unde un paroch cu inimă póte vorbi la inima poporénului seu. Am auḑit adese tânguindu-se parochi, că li se înmulțesc în comună concubinatele! Am făcut întrebarea, că de câte-ori a chemat la sine parochul pe cei ce au trăit în concubinat? A pândit vre-o ocasiune, că să le pótă vorbi în față? I-a făcut vre-odată personal atenți la pécatul ce comit, și la réul ce propagă?

Pe câți inși i-a adus înaintea comitetului parochial atragênd atențiunea acestuia la faptele lor? A luat comitetul parochial, eventual vr'o decisiune față de cei ce trăesc în concubinat? Nu, și érăși nu! Și ce e mai de căpetenie lucru: óre s'a adus vr'o dată înaintea comitetului, câte casuri de concubinat sunt în comună, și anume cine trăesc în concubinat?

Étă tot atâtea întrebări, la cari nu putem răspunde decât negativ. Adecă cei chemați a împedecá prin autoritatea lor concubinatele nu au avut și nu au energia recerută, nu au păsit cu tótă francheță și resoluțiune.

Apoi bine! dela cine să pretindem noi să ne arangeze casele nóstre, dacă noi înșine, cei chemați șovăim, și nu dăm pe lucru cu tótă puterea? Preoți cu crucea în frunte! Păsiți numai resoluți fața de concubinate, căci poporul nostru încă nu e depravat, cel puțin în Ardél, moralul poporului e superior față de acelor din Ungaria. Nu e vorbă, predica va avé o mare influință; dar mai mult va puté lucrá un preot și eventual comitetele parochiale, dacă se vor adresá direct cătră persónele, ce trăesc în concubinat, arătându-le rătăcirea.

Există un réu la noi. Să pune puțin preț pe datele statistice la concubinate. Multor preoți le vine mai bine la socotélă a face arătare la protopresbiterul despre 2—3 párechi, decât a specificá tóte casurile; unii însă nu raportézá nimic. Mai anțerț într'un sinod protepresbiteral, raportând protopresbiterul despre numĕrul concubinatelor, un membru mirén ii reflecta: „La mine în comună sunt mai multe concubinate, decât se arată în întreg protopresbiteratul."

Raportul se ia spre sciință, și cu aceste se finesce causa cu concubinatele. Datele sunt false, decisiuni meritóre, pentru stârpirea acelora nu se iau, și lucrul rămâne baltă. Cel mult dacă se decide să se facă arătări la pretorele! Și pe urmă din tóte se alege nimica. Étă ce am pretinde noi aici: datele statistice să se facă cât mai esacte, sub amenințare cu pedépsă față de preoți negligenți. Mai departe să se arete din partea preoților concernenți, ce dispositiuni au luat față de concubinați. Concubinanții să fie citați la oficiul protopopesc ca să se vadă, ce e causa concubinatului, și despre tóte să se facă raport prin protopresbiterul sinodului ppresbiteral. Astfeliu am puté aflá isvorul réului. (Va urma).

Avis.

Adunarea generală a „reuniunei române din Sibiiu" se va ține *Luni la 18 Martiu st. n. a. c. la órele 6 séra în localul menit pentru probe,* (în localitățile Seminariului), cea ce se aduce la cunoscința p. t. membrilor.

Sibiiu, în 13 Martiu, 1889

Direcțiunea.

Varietăți.

* Princesa de corónă vĕduva Stefania, precum se anunță cu siguranță, va petrece vara acésta în castelul dela Laxemburg. Oficianții de curte au și primit ordin să facă pregătirile necesare. Princesa rĕmâne până prin mijlocul lunei lui Aprile în Miramare, decum va însĕ timpul va fi de tot frumos și favorabil va rĕmâné până în ḑilele de Maiu. Membrilor din direcțiune, cari lucréză la opul: „Austro-Ungaria în scris și ilustrațiuni" le-a adresat câte o epistolă, în care îi rógă ai împărtăși esperințele lor și lucrările noue, ce le au făcut.

* (Așeḑarea definitivă a cadavrului Archiducelui Rudolf). Cu privire la așeḑarea definitivă se vor luá dispositiuni încă în săptĕmâna acésta. Cosciugul numai e acoperit decât de cununile membrilor familiei împĕrătesci. Celelalte cununi au fost delăturate și se vor arde. Imbulḑéla publicului în cripta capuținilor continuă. Abstrăgênd dela aceea, că mulți visitatori rup floricele și frunze din coróne, ca să le ia de suvenir, s'au descoperit în timpul din urmă și casuri de hoții. De pe multe pantlici s'au rupt ornamentele de aur și din cununa de lauri de argint, ce o a trimis regimentul rusesce al cărui șef a fost archiducele, lipsesc multe frunḑe!

* Congregațiunea comitatensă estra-ordinară a cttului Sibiiu s'a ținut în 11 l. c. sub presidiul comitelui suprem, cont. Andreiu Bethlen. S'a hotărît trimiterea de condolență pentru rĕposarea archiducelui; s'a respins cererea comitetului pentru ridicarea unui monument regelui Matia, și a dat espresiune protocolară consimțirii pentru proiectul de lege militariu, așa precum l'a presentat guvernul. S'au ales apoi membrii în comisiunea administrativă, permanentă și verificătóre.

* Din Aiud ni se scrie: În 7 Martiu s'a subscris la Budapesta contractul pentru ridicarea unei fabrici de zăhar în Aiud.

Cu ocasiunea adunărei comitatense din 12 Martiu, care a decurs în ordine, și după-ce comitele suprem a dat un banchet, la care au participat vr'o 400 persóne, séra i s'a adus un conduct de torțe. Intre participanți am vĕḑut și vr'o 80 de români, plugari din Aiud, în frunte cu tricolorul unguresc, pe lângă alți cetățeni unguri de aici.

Parochul primar reformat al Aiudului a dat espresiune mulțămitei lui și a populațiunei, că comitele suprem priu influința lui a sciut să câștige pentru Aiud un stabiliment, care are să dea un impuls la o nouă viéță pe terenul economic. Comitele a răspuns, că datoria sa a fost de a ocrotí interesele Aiudului și ale comitatului.

Conductul dela casa comitatului, s'a dus la casa orașului. Aici era să se țină altă vorbire, dar vre-o 300 de tineri din colegiul reformat i-a întêmpinat cu abzug Tisza, abzug Fejérvári etc. și așa s'a născut o gălăgie, cum nu pré e dată omului să vadă în tóte ḑilele. Habent libelli sua fata!

* (Noue uneltiri în contra gimnasiului din Beinș). Din Pesta i se scrie „Gaz. Trans.": „Ministrul de instrucțiune voesce cu tótă forța să introducă limba maghiară ca limbă de propunere în gimnasiul din Beinș și vrea al silí pe episcop să mai demisioneze de acolo vre-o câți-va profesori. Se vede, că ministrul unguresc nu s'a mulțămit cu demisiunea celor trei profesori de astă tómnă, ci cere noue jertfe." Scirea acésta este fórte gravă, ḑice numita fóie, asteptăm informațiuni mai amĕnunțite!

* (Alegere de deputat). Alegerea de deputat pentru parlamentul austriac în cercul electoral al doilea al marilor proprietari din Bucovina s'a făcut în 11 l. c, întregindu-se astfeliu locul devenit vacant prin mórtea Dr. Grigorcea. In privința alegerei se telegrafézá din Cernauți ḑiariului „N. Fr. Presse" următórele: După o luptă mare și neobicinuită în țéra nóstră a fost ales cu 67 voturi candidatul partidului român, Leo cav. de Goian, procuror de stat la trib. din Sucéva. Pe fostul capitan de district, bar. Eudocsiu de Hurmuzachi au căḑut 59 voturi din partea partidului autonomistic de compromis și din partea liberalilor. Bar. de Hurmuzachi, care după naționalitate e român, e fórte iubit și de neromâni pentru persóna sa conciliantă și intențiunile sale liberale. Nou alesul caval. de Goian este un aderent înfocat al sistemului de regim actual.

* (Viață lungă). In luna trecută a murit în orașul Călărași femea Drăgana Nedelcu Brângaciu, în etate de 103 ani; ér în ḑiua de 14 curent, a incetat din viață și soțul seu Nedelcu Brângaciu, în etate 105 ani. Acesta din urmă n'a fost nici odată bolnav greu în viața sa.

— In ḑiua de 19 Februariu, în cătunul Potocénca, pendinte de comuna Bobesci Bălăcéna, județul Ilfov, a murit Maria Dumitrache în vêrstă de 105 ani.

* Direcţiunea scólei naţionale de mine din Paris a convenit a primí se esamize în laboratórele sale probele de ape minerale dela Călimănești, Govora, Căciulata, Bivolari, etc. Acésta dl Carnot, directorul numitei scoli şi frate al preşed. republicei francese, de şi este cu desĕvêrşire interdis ori-cărei esaminări de ape strĕine, a făcut o însĕ în vederea simpatiilor dintre ambele naţiuni şi ca concesiune pentru numĕrul cel mare de tineri, cari se instruesc la scólele francese; scrie „Telegraful Român.“

* (Puşca cu repetiţiune Manlicher.) In decursul sĕptĕmânei trecute s'a împărţit puşca cu repetiţiune la trupele corpului 12 de armată. In sĕptĕmâna acésta se vor face şi eserciţii de tir, după-ce va fi premers instrucţiunea deplină pe la diferitele compănii. Cu puşca acésta se póte ţintí până la 2500 paşi. Baionetul e cu mult mai mic decât cel vechiu, cam ca un cuţit de ucis, avênd prăsele de fag. Eserciţii vor face în acest an cu puşca Manlicher toţi reservistii, şi cei cari ar fi scutiţi în anul acesta, ei însĕ vor face numai 7 ḑile.

* (Sultanul şi Academia maghiară.) Academia a hotărît de curênd a înaintá sultanului o adresă de mulţămită, căci la recercările lui Bambery a conces, ca membrii academiei maghiare sĕ caute documente şi date referitóre la maghiari, în biblioteca, ce până acum o a ţinut tot închisă. In o şedinţă a comisiunei istorice s'a şi cetit adresa de mulţămită, acompusă în limba turcéscă şi maghiară.

* (Societatea „Pester Lloyd“. Conform raportului adunărei generale, venitele din prenumeraţiuni arată o urcare în anul 1888 de 10.000 fl.; ér venitele din anunciuri s'au urcat cu 5000 fl. Ḑiariul a adus venite în total de 396.527 fl. Erogatele au tost de 347.007 fl.; remânênd venit curat deci de 49.520 fl. în comparaţie cu al anului precedent e cu 12.162 fl. mai mare.

* (Cărbuni din valea Jiului.) La însărcinarea ministrului unguresc de comunicaţiune, direcţia căilor ferate unguresci a esaminat calitatea cărbunilor de pămênt din valea Jiului, întru cât adecă se potu folosí la încălḑirea locomotiveloru şi căldărilor de vapor. Direcţiunea a constatat, că acesti cărbuni sunt cei mai buni în Ardél, Bănat şi ţéra unguréscă, în ce privesce insuşirea de a încălḑí şi de a arde, dar în privinţa puterii de desvoltare a vaporului îi întrec cărbuni dela Cinci-biserici şi Salgó-Tarjan.

Loterie.

Mercuri în 13 Martiu 1889.

Sibiiu:	**14**	**52**	**26**	**82**	**12**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.15	101.25
Renta ung. de hârtie	93.65	94.05
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.75	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115.—	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	146.—	145 76
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.20	99.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	119.—	119.--
Sorţi ungureşti cu premii	137.25	137.25
Renta de aur austriacă	111.40	111.50
Obligaţiuni de credit austr.	312.30	313.20
Sorţi de regularea Tisei	127.—	126.—
Acţiuni de bancă de credit ung	306.—	300.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.25	99.50
Galbin	5.69	5.65
Napoleon	9 63	9.50
100 marce nemţesci	59.25	59 50
London pe (poliţă de trei luni)	122.22	122.10

Nr. 1. [26] 2—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 20 Decembre 1888 Nr. 5747 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch din parochia gr. or. Poiana de clasa a III-a, în protopresbiteratul Câmpenilor, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Acest post de capelan este împreunat cu jumătate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii şi inmormêntări . . . . fl. 250.—
2. Dela canóne, masle şi liturgii . . . . . fl. 50.—
3. Dela botezul Domnului . . . . . fl. 40.—
4. Din prescuri sfestanii şi iertăciuni . . . . fl. 60.—

Suma . . fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile din vigóre până la terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 12 Februariu, 1889.

Romul Furdui, protopresbiter.

---

[30] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móşă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili în rate cuartale din cassa alodială.

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móşa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ḑile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móşe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moşit din Cluş vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult până în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu. *Const. Popovici*, notariu.

---

[34] 1—3

EDICT.

George Albu din Mosna, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Urdă din Mosna, fără a se sci ubicaţiunea lui, se provócă prin acésta, a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, in termin de un an şi o ḑi, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru că la din contră, în procesul divorţial incaminat din partea muerii sale Maria Urdă, se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorésca în cause matrimoniale.

Mediaş în 25 Februariu 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi, adm. protopresb.

Sz. 986/889 plg. [26] 2—3

Hirdetmény.

A szászsárosi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **év April hó 6-ik napjának dél elött 9 órájára** tüzöm ki Szász-Sároson a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint egyik vagy másik fél meg nem jelnése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros 1889 márczius 5-én.

Incze Domokos, eljáró biró.

Sz 960/1889 plg. [27] 2—3

Hirdetmény.

A hondorfi — általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 4-re d. e. 10 órára** tüzöm ki, Hondorf községbe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen, eljáró biró.

Bilanţul anual

din 31 Decembre 1888 al societăţii „ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Active.		fl. cr.	**Passive.**		fl. cr.
Cassa în numĕrar		57,330.26	Capital social		
Monetă		702.82	3000 acţiuni à fl. 100		300,000.—
Cambie de bancă		2,109,477.22	Fondul de reservă al acţionarilor		66,466.—
Împrumuturi pe hipotece:			Depuneri pentru fructificare		2,864,397.96
a) în scrisuri fonciare	1,090,947.38		Scrisuri fonciare de 6% în circulaţiune	861,300.—	
b) în numĕrar	94,314.73	1,185,262.11	Scrisuri fonciare de 5% în circulaţiune	210,000.—	
Credite cambiale cu acoperire hipotecară		295,762.43	Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţiune	3,100.—	1.074,400.—
Credite fixe		86,248.40	Fondul de pensiuni al funcţionarilor		30,483.90
Avansuri pe efecte publice		92,300.35	Dividende neridicate		1,440.—
Credite de cont-curent		117,520.53	Cambie de bancă reescomptate		260,570.11
Împrumuturi pe producte		27,633.39	Avansuri dela banca austro-ungară		55,000.—
Casa institutului, realităţi dela gara Braşov şi diverse realităţi de vĕndare		136,959.32	Interese anticipate pro 1889		39,013.09
Efecte publice		283,674.75	Diverse conturi creditóre		3,884.78
Efectele fondului de garanţă ale scrisurilor fonciare		222,394.17	Profit curat		50,064.43
Efectele fondului de pensiuni ale funcţionarilor institutului		30,452.90			
Mobiliar	7,684.45				
după amortisare de	708.65	6,975.80			
Depuneri la bănci şi diverse conturi debitóre		93,025.82			
		fl. 4,745,720.27			fl. 4,745,720.27

Sibiiu, 31 Decembre, 1888.

I. Hannia m. p., membru al direcţiunei. **I. Popescu** m. p., membru al direcţiunei. **P. Cosma** m. p., director esecutiv. **Iosif Lissai** m. p., comptabil-şef.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Sibiiu, în 9 Martiu, 1889.

[33] 1 - 1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. **Aurel Brote** m. p. **N. Frateşiu** m. p. **Cornel Tobias** m. p. **I. Creţiu** m. p.

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Contul bilanţului.

Active.		fl. cr.	**Passive.**	fl. cr.
Cassa în numĕrar		3,744.33	Capital social:	
Cambii de bancă escomptate		228,989 14	1500 acţiuni à fl. 50—	75.000.--
Împrumuturi pe hipotece		46,981.75	Fondul de reservă	6,112,13
Împrumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară		40,374.—	Fondul pentru ajutorarea funcţionarilor	318.—
Împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi		28,877.50	Depuneri pentru fructificare	176,444.63
Împrumuturi pe efecte publice		293.--	Cambii de bancă reescomptate	74,847.24
Mobiliar: 512 fl. 54 cr. după amortisare de 10%	51 fl. 25 cr.	461.29	Dividende neridicate	25 —
Spese de fundare 338 fl. 52 cr. după amortisare de 20%	67 fl. 70 cr.	270.82	Interese anticipate pro 1889	3,982.32
			Diverse conturi creditóre	947.89
Diverse conturi debitóre		630.94	Profit curat	12,945.56
		350,622.77		350,622.77

Orĕştie, la 31 Decembre, 1888.

Iosif de Orbonaş m. p., membru al direcţiunei. **Samuil Pop** m. p., membru al direcţiunei. **Dr. Ioan Mihu** m. p., director esecutiv. **Aurel Popovici-Bărcianu** m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l-am aflat în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Orĕştie, la 10 Martiu, 1889. [32] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Stefan Erdélyi m. p. **Nicolau Popoviciu** m p. **Laurian Bercianu** m. p.

Sămênţăriă (negutătoriă de seminţe),

carea de 21 ani se bucură de cel mai bun nume, a lui

LUDOVIC RESCHNER în SIBIIU, Sporer-Gasse Nr. 4.

în edificiul superintendentului evangelic — are onóre a încunosciinţá pe P. T. domni economi, agricultori şi pe întreg publicul, că are mari cantităţi de sămênţă pe ales de **trifoiu, érbă, napi, legumi,** precum şi **sămințe de flori încoltite şi próspete,** oferindule în cantităţi mari şi mici cu preţuri moderate, şi se rógă de o frecuenţă mare. [31] 1—2

Catalóge se espedézá gratis şi franco la cerere şi sĕ pun ori-cui la dispositiune.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 25 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Martiu.

Am dat mare importanță schimbărilor produse în timpul mai próspĕt în Sêrbia, și le am adus în legătură cu mersul politicei generale în peninsula balcanică. Situațiunea creată se consideră ca resultat al politicei rusesci, și ca începutul unei noue ere atât în Sêrbia, cât și în Bulgaria.

O coincidență esistă, acésta nu se póte negá, și presa europénă nu și o póte esplicá, decât ca stând în strînsă legătură un lucru cu celaltalt, și ca eșite în cele din urmă din unul și acela-și isvor.

Conducĕtoriul partidei opositionale din Bulgaria, Zancov, a avut fericirea de a fost primit la țarul în audiență privată. Despre audiența avută, rusofilul Zancov, a făcut o referadă și o a publicat prin ḑiare numai cu câte-va ḑile înainte de a renunciá regele Milan la tronul Sêrbiei.

In raportul ḑiaristic se cuprind doue lucruri, plângerile bulgarilor presentate puternicului țar de domnul Zancov, și rĕspunsul țarului.

De interes este părerea țarului despre starea lucrurilor în Bulgaria, și de observat e, că autenticitatea comunicatelor nime nu o a tras la îndoélă, de unde în general se crede, că cele comunicate s'au făcut cu prealabila încuviințare a autocratului rusesc.

Părerea țarului este, că în scurt timp bulgarii însiși vor vedé calea greșită, pe care umblă, că ei insiși din indemn propriu se vor scí scutura de principele Ferdinand, bunăóră cum au făcut cu fostul principe Alecsandru în vara anului, 1886. Apucați odată pe calea acésta, dela care atârnă fericirea lor, bulgarii vor convocá scupcina cea mare, și atunci Rusia va păși cu trei candidați, dintre cari representanța principatului suzeran va alege pe unul, și cu calea acésta se vor restabilí legăturile de părinte și fii supuși și adicți dintre țarul rușilor și poporul bulgar, pentru a cărui eliberare de sub jugul păgân s'a vĕrsat atâta sânge rusesc în rĕsboiul oriental din 1877.

O voce autorisată vorbesce așadară în numele țarului rusesc, provócă la o nouă revoluțiune internă în Bulgaria, și face interesantă descoperire, că cea ce nu a voit sĕ facă Rusia în decursul anului 1887, va face acuma, va păși adecă cu candidații sei pentru tronul bulgar, și va ridicá pétra de móră, care apasă greu asupra Europei.

Este lucru positiv, că cabinetele europene au avut cunoscință despre cele ce se petrec în Sêrbia; este lucru cunoscut, că puterile europene au fost avisate despre cele ce se vor intêmplá în Sêrbia.

Comunicatul domnului Zankov se aduce deci în strînsă legătură cu renunțarea regelui Milan, care era persónă îngrată la țarul rusesc. La cârma afacerilor în Sêrbia este un bărbat, care n'a făcut secret din simpatiile sale cătră Rusia. Comunicatul autorisat prorocesce o asemenea schimbare în Bulgaria, care ar facilitá și Rusiei o abatere dela politica de până acuma față cu Bulgaria.

Prin acésta insĕ se ajunge tocmai dorința puterilor europene, cari în frunte cu Germania nu odată au propus Rusiei politica, care ni se pune acum în perspectivă.

In acéstă lumină privită cestiunea, ea ni se pare ca inadins cioplită pentru linistea spiritelor, și asigurarea păcei europene, după care insetézĕ popórele din Europa.

Revista politică.

Desbaterile în dieta din Budapesta se continuă în modul de până acum, și § 25 din proiectul de lege militariu promite încă multă discuțiune, considerând discursurile cele lungi, ce parcă într'adins le făuresc opositionalii.

Sbuciumările opositiunei de a sdrobí actualul ministeriu par de tot zădărnicite în fața consolidării, în care se află partidul liberal.

Vestile respândite, că ministrul Tisza ar demisioná, și că s'ar face apel la țĕră sĕ alégă deputați la dietă, disolvându se actuala cameră, se desmint, și opositiunea trebue sĕ se mulțăméscă cu concesiunile câstigate prin ținuta sa hotărită și prin gălăgia cea mare, cu care voesce sĕ sparie pe membri actualului cabinet.

În parlamentul austriac sunt la ordinea ḑilei desbaterile speciale asupra bugetului. Câți va deputați opositionali s'au distins prin discursuri fulminante și tot deodată cam aspre la adresa guvernului, ér foile opositionale grăbesc a inregistrá scirea sensațională, că până la urma urmelor se va pomení cu deficit, ér nu cu prisosință, precum avuse indrăsnéla sĕ o anunțe acésta ministrul de finanță.

Acésta o deduc numitele toi din împregiurarea, că se fac amandamente și alte proiecte, ce nu erau prevĕḑute în buget.

Astfeliu este construirea unei linii ferate dela Jaslo la Nzeszow, dar mai cu sémă noua cuotă pentru puscile cu repetiție va formá o sumă considerabilă, care va preschimbá plusul de buget în minus.

Regentul Ristici a desfășurat programul, ce-l va urmá regența atât în politica internă, cât și în politica esternă.

Despre relațiunile Sêrbiei cu Austro-Ungaria, ḑice ea, trebuesc sĕ se baseze pe interesele naturale și pe logica faptică a lucrurilor; relațiunile, dacă nu cumva se înșală, vor continuá a fi bune.

Deocamdată putem fi mulțămiți cu aceste asigurări mance, ḑice „N. Fr. Presse," desvoltarea mai departe a lucrurilor ne va arĕtá, ce înțelege dl Ristici prin „logica faptică" a lucrului și dacă ministeriul radical consimte cu acésta logică faptică.

Decând e actuala regență, s'a agrațiat mai multe persóne dela pedépsa cu mórte și e remarcabil, că chiar și persóne radicale de mare influință. Grațiarea a urmat însĕ în urma intervenirei regelui Milan, carele a voit sĕ asigure prin acésta mai mult iubirea sudiților cătră fiul seu.

Vederile politice ale persónelor din regență, precum i-a caracterisat activitatea de până acum, sunt diferite. Ristici, primul regent, pare a observá o politică mai mult indiferentă, Protici, înclină spre Austro-Ungaria ér Belimarkovici e hotărit, că nutresce simțeminte rusesci. Regenții țin ḑilnic consultațiuni și decisiunile se fac numai cu consimțĕmêntul lor; unul fără de altul nu aduc hotăriri. Se vorbesce insĕ, că mai mulți progresisti ar fi aruncați în prinsóre și că asupra metropolitului Teodosiu, care a adus sentința de divorț se esercită o astfeliu de presiune, încât curênd va trebuí sĕ și dea demisiunea.

După cum asigură „Pol. Coresp." consilierul de stat Alimpie Vasielievici a călĕtorit la Yalta, incredințat fiind din partea regenții cu o scrisóre, prin care 'i face cunoscut reginei Natalia urcarea pe tron a fiului seu, Alecsandru.

Noua constituire a cabinetului italian, precum se asigură din Paris a provocat acolo bună impresiune, deóre-ce se crede, că politica Italiei va observá de acum încolo cumpĕtul cuvenit față de Francia. Foile germane inregistréză sciri parisiene, cari pe basa depeșilor din Roma aduc informațiuni, că Crispi, carele afară de președinte al cabinetului mai ocupă doue portofoluri, cel de interne și cel de esterne va cedá portfoliul de esterne secretariul de stat Dainiani, și astfeliu se va face o esențială schimbare în politica esternă, apropiindu-se mai mult de Francia. Casul cel dintâiu al acestui presemn în acésta direcțiune va fi recunoscerea capitulațiunilor din Tunis.

FOIȚA.

La parastasuri.!

..... Și dacă totuși Lamartine se încumeta, în rĕsfățat-ai fantasie, a me definí cu vorbele: *Borné dans sa nature, infini dans ses voeux, l'homme est un Dieu tombé, qui se souvient des cieux*, o face și el, sub presiunea umilinții, rĕstălmăcite în firea omenéscă.

Purtând titlul pretensiv de „tată" și „creatoriu" și atribuindu-ți epitetele celei mai înalte perfecțiuni, pentru fabulósa-ți esistență, n'ai avut alte motive de cât sĕ me faci rob orb întêmplărilor, sălaș ispitelor, disputându-mi tótă clipita esistința.

Ér pentru-ca amărăciunea sĕ n'aibă sfârșit și și mai tare sĕ simt actul rĕsbunărei tale, mai condamnat la vecinicie, începutul necunoscutelor, ca sĕ am dór motive a me poreclí, că sum chipul și asĕmênarea mărirei tale celei „nevĕḑute" și „necuprinse." Dar de unde sciu eu, că dromedariul, putêndu-te închipuí, nu ș'ar însușí egoismul pĕcătos a fi chipul și asemênarea ta; ori că prin continua transformare, nu-și va însușí vre-odată acéstă „putință."

Și atunci chipul mărirei tale, fie chiar după spirit (?) — !! De ce n'ai condamnat încai biata fire omenéscă — nu numai sĕ i puni precept — sĕ fie și pururea de tot sĕracă de „duch", că cel puțin închipuita fericire pare a se sălășluí mai bucuros în creerii trândavi și abia deșteptați din starea lor primitivă!

Ai voit póte, ca sĕ mĕsur cât mai esact diferența, născută prin cădere, și gândindu-me la ceriuri, sĕ am motive multe, tot mai multe de umilință și în viforul ispitelor, ce sunt înlănțuite de clipele vieții, în care n'am sciut, când am întrat, dar simt, că sunt, sĕ alerg la limanul teu, învĕlit în negura necunoscinții, și care nu sciu de se află la rĕsărit, unde speranțele încep sĕ apună, ori l'a apus, un'e ele stau însghebuite în marea uitărei.

Ori liman e grópa dinainte-mi, ce-și ride de mine, joc hazardios al ei, și din care îndată-ce am început a eșí, continuu a me pogorí și sălășluí, căci ți-a plăcut sĕ me stăpânéscă ea.

Ori apoi limanul e înfricoșata-ți judecată înnaintea căreia voiu stá umilit, ér ochiul teu crunt me va priví ca pre un criminal și slugarnicile-ți cete nevĕḑute și tainice, ca sĕ dea satisfacțiune voei tale, me vor aruncá în geenă, unde verdictul teu m'a condamnat, ca în continuu flăcările sĕ-și afle aliment în jocul lor rĕsfățat, ér tu sĕ te veselesci de priveliscea lor, întorcându-ți fața la sfășietórele-mi strigate și suspine..; și atunci de ce sĕ nu fiu eu stăpân pe câteva clipe, până simt durerile și chinurile vieții pământesci, de ce sĕ nu gust câteva momente din fericirea pământéscă, așa precum o pricep și o simt. . .; și apoi decât sĕ mai suport dureri și sĕ fiu rob orb întêmplărilor mai bine un glonț trimis crerilor, avisându-i, că m'am înscris în cartea întunecată a necunoscutelor și plăsmuirile lor, acolo nu-mi sunt spre trebuință — — —!! . . . . . dar —.. binecuvêntat momentul, în care ai sădit scânteia de viață a creerilor de au conceput ideia Dumnedeirei, așa precum se tălmăcesce în creștinism. Căci ori-ce „ești tu, carele ești" plăsmuirea ființii tale, care cu firele tainice a năsădit întêmplările și a lănțuit părțile lumei într'un chip atât de armonios, încât tóte spun mărirea puterei tale, îmi e necesară; dacă necesar este ca sĕ esist.

Și pentru ce a-și invidiá conceptele de cea mai înaltă perfecțiune, cu cari te ai sciut împodobí, dacă bine sciu, că d'odată cu umilința mai înzestrat cu însușirile d'a me puté avêntá sĕ observ cărările divine; și pĕtruns de impresiunea frumsețíi me apropiu de tine, perfecționându-me și eu, precum Tu însu-ți mi-ai poruncit.

Și dacă omenimea alérgă spre urmărirea acestui ideal la „unitatea comună", óre nu tocmai prin acésta se manifestézĕ iubirea Ta nemarginită în iubirea ei, căci voesci sĕ péră rĕul din omenime în fața perfectibilității sale.

Alegerea de episcop în Caransebeș.

Fiind ḑiua alegerei de episcop pentru diecesa Caransebeșului defiptă deja, credem, că ni se cuvine și noue a ne ocupá de acésta cestiune.

Tóte celelalte ḑiare românesci, ba și unele din România au început a face combinări și a se interesá de actul important, ce ne stă înainte, în ton variat, când serios, când mai puțin serios, când ridicol chiar.

O temere însĕ și-a aflat deja espresiune în tóte foile, că adecă: póte fi posibilă ingerința guvernului la alegere, și dacă nu s'ar alege o persónă grată, aceea n'ar obține préînalta întărire provĕḑută în § 104 al statutului organic.

Noi credem, că rĕu, fórte rĕu fac aceia, cari deja de pe acuma se ocupă de acésta gogoriță.

Guvernul n'are nici un drept sĕ se amestece în alegerea de episcop în biserica nóstră autonomă, și nu credem sĕ afle plăcere nici un guvern într'aceea, că încă înainte de a cunósce dorința diecesei respective, sĕ lucre pe sub mână, căci altmintrea nu se póte nici închipuí, într'acolo, ca se iriteze spiritele și sĕ provóce reacțiune și nemulțămiri, ba nici aceea nu credem, ca fără motive fórte ponderóse, sĕ aibă curagiul un guvern care este la înălțimea chemărei sale, a face propunere la Tron, ca sĕ refuse întărirea celui ales și propus din partea sinodului episcopesc spre întărire.

Dacă foi strĕine de biserica și limba nóstră se ocupă de cestiunea, carea numai pe noi ne privesce și mai deaprópe numai pe diecesa vĕduvită, și se dimit până la a recomandá și a defăimá persóne, nu urmézá ca și noi sĕ ne prindem pe cleiu și stând de vorbă cu ele sĕ facem, ce fac inimicii bisericei nóstre, lăudând pe unele și hulind pe altele persóne din demnitarii nostri bisericesci, căci ni se póte întêmplá ca cei ce au cuvêntul din urmă la actul de alegere sĕ se foloséscă chiar de argumentele nóstre contra nóstră, cum s'a mai întêmplat în scurtul timp, de când avem biserică autonomă.

Cine a fost mai mult, și a consequenti trebue sĕ susținem, că mai pe nedrept cârtit și tras în tină din partea fiilor sei sufletesci, decât rĕposatul episcop Popasu? pe carele în urmă tot cei ce-l defăimau mai nainte, l'au aflat de demn sĕ-l cheme în fruntea metropoliei, ér astăḑi, când el nu sĕ mai póte bucurá de tributul recunoscinței, îl numesc „Ioan cel bun"!

Nu jurnalistica este chemată sĕ cualifice pe cineva de episcop. Dacă voiesce, pună-se pe terenul principiilor, presente-ne idealul unui episcop bun, dar nu se atingă de persóne.

Cei chemați toți sunt ómeni, cari tot atât de bine sunt pĕtrunși de însemnătatea lucrului, ca oricare jurnalist, ba ei cunosc și împregiurările și neajunsurile locale, ei, deputații sinodali toți sunt ómeni inteligenți și fii bisericei vĕduvite, ei pot cunósce și pe acele persóne, cari pot vení în combinațiune la alegerea de episcopi; se le dăm pace, ca independenți de ori-ce impresiuni esterne, sĕ-și tragă informațiuni pe căile ce le vor afla dênșii de convenabile, ca apoi la timpul seu sĕ-și pótă dá votul cu tótă liniscea sufletéscă, după-cum le va dicta mintea și înțelepciunea lor.

Totul ce aflăm noi de indispensabil este, ca deputații sĕ se coadune cel puțin cu o ḑi înainte de alegere la Caransebeș, ca acolo nepreocupați nici de o persónă sĕ se întrunéscă în conferință, sĕ discute frățesce și fără patimă între sine calitățile ce le cer dela episcopul lor, sĕ descopere între sine neajunsurile, ce esist în diecesă, pentru că nu se póte negá, că ori cât de regulate se afirmă a fi rĕmas trebile diecesei după rĕposatul, neajunsuri tot sunt ele și acolo, și încât privesce spiritul constituțiunei nóstre bisericesci, dóră mai mari decât în alte diecese, apoi după-ce vor fi în curat cu tóte, esamineze pe rênd însușirile persónelor, cari pot venì în combinațiune la demnitatea de archiereu, și dacă se póte întrunéscă-și voturile în accea persónă, pe carea o vor aflá de mai aptă pentru conducerea diecesei, ca apoi când vor fi chemați la urnă, sĕ-și manifeste voința cu tótă demnitatea în vot unanim.

Un vot unanim și negarnisit cu veleități politice nici pro nici contra, trebue sĕ impună în tot locul.

Nu putem încheiá fără de a luá notiță și de absurditatea, sĕ nu-i ḑicem altmintrea, ce aflăm în o corespondență de „La Temisiu", publicată fără nici o observare în „Luminătoriul" Nr. 17.

Eată tecstul:

Dacă vom considera, că guvernul astăḑi ar pretinde un candidat din partida politică a liberalilor magiari, ni aducem aminte când se alese Popasu de metropolit, eară de altă parte vom lua în considerațiune, că noi dorim sĕ ferim biserica de politică și că in afacerile nóstre bisericesci ni s'ar puté se întimpinăm multe desplăceri și neînțelegeri cu un episcop de politică."

„Urmézá din acestea casul sau întrebarea, că óre între cercunstanțele actuali, nu ni-ar fi de ajuns episcopii cei avem, pentru a îndeplini hierotonirile în provincia metropolitană, remânênd administrațiunea la consistorie, pe principiul de responsabilitate depus în statutul organic, fără îngerința ceaautoritativă și neresponsabilă a părinților episcopi".

Pĕcat că nu și-a subscris și numele acest „ocoș" ortodox, cum ḑicea fie iertat Popasu, ca sĕ vedem cui avem sĕ ne închinăm?

Da dece se „consideri" Dta, ceeace nu este admis se consideri?

Spune-ne Dta, carele precum se vede bine cunosci „principiile" depuse în statutul organic, care principiu, — se nu vorbim de § că cu acestia nu te prea ocupi — al st. org. admite posibilitatea, ca guvernul se pótă „pretinde" un „candidat", carele aparține la vr'o partidă politică?

Dar admițind acésta, și admițind și aceea, că după statutul nostru organic ar fi permis, ca noi se ținem o diecesă vĕduvită până când ne place, ce cugeți? până când ar trebuí se asceptăm cu intregirea scaunului episcopesc din Caransebeș?

Cel puțin până când ar cădé ministeriul actual, fie asta 1, 2, sau 10 ani.

Dar atunci ar venì alt guvern, póte al conservatorilor. Acesta încă ar „pretinde" un „candidat" din partida sa. Ți-ar convenì un asemenea candidat? De sigur nu!

Ai mai aștepta până ar venì „Kossuthisti" la putere. Și acestia ar „pretinde" candidat de al lor. Eară nu ți-ar convenì.

Crezi că după „Kossuthisti" ar urma partida „națională" la putere? Cât ești de „ocoș", tot nu presupunem despre Dta că îți faci astfeliu de ilusiuni.

Și în fine manevra asta a nóstră cu ce ar fi mai puțin „politică în biserică" decât a guvernului.

După Dta, între împregiurările în cari trăim nu întratâta ingerința guvernului este daunósă pentru biserică, cât „ingerința cea autoritativă și neresponsabilă a părinților episcopi" pe carii ai voi sĕ-i suferi numai pentru-ca se „îndeplinéscă hirotonirile în provincia metropolitană", va se ḑică numai o mașină de a face „popi" ți-ar trebuí d-tale în metropolie, în colo consistoriile vor fi destul de cu minte se mérga dup cum le vei porunci d-ta și cei de vederile anarchistice ale d-tale.

Dar cugetatai la „posibilitatea", că până când ni-ar convenì se alegem episcop? se móră și cei doi archierei ce-i mai avem. Cine ar „hirotoní atunci pe preoți?"

Și sĕ mai punem o întrebare: pentru-ce stăruesc Timișenii așa mult ca se capete și ei o episcopie, dacă și episcopii câți îi avem li se par pré mulți?

Vezi absurditatea unde duc astfeliu de „sfătoșii" fără nici o socotélă?

Cetesce dle § 98 apoi § 121 p. 11 din statutul org. și vei vedé, că legea nóstră bisericéscă nu permite ca un scaun episcopesc sĕ fie vĕduvit mai mult decât trei luni, și cugetă apoi serios, încât privesce ingerința guvernului în biserică, când ai fi mai espus sĕ o simți, dacă ți-ai respectá sau dacă însuți te-ai lăpădá de constituția ta bisericéscă?

Recunóscem că ne-am ocupat pré mult de acéstă ideă scrintită, dar cetitorii ne vor scusa cu indignațiunea ce trebue sĕ i cuprindă și pe dênșii, când vĕd că asemenea lucruri pot fi date publicității fără nici o reflecsiune din partea redacțiunei, pe carea o ținem de seriósă și destul de iniciată în afacerile nóstre bisericesci.

Vecinicia, — vorbă grea și întunecată, dar cunoscêndu-mi misiunea, ea apare atât de limpede și de ușóră, și-mi sădesc însu-mi simburele mândriei, căci me ai învrednicit a fi cea mai înaltă creatură a mânilor tale divine, cu care ai înfrumsețat pământul.

Și fiind puterea ta, Dumneḑeul și Domnul meu, esprimată în legile tainicei firi, pentru-ce n'ași păḑí judecățile tale și n'ași umblá în cărările, ce mi le-ai deschis în lumea necunoscutelor.

Óre atunci judecata cea de apoi nu-mi va păré ușóră, căci tot Tu ai pus alăturea cu geena, fericirea vecinică în împĕrăția ta, unde durere și întristare nu este, întocmai precum mi-ai pus alternativa la începutul „vieții" mele: a-mi alege viața ori mórtea.

Voiu trăí pentru acest ideal, chiar necunoscut sĕ-mi fie, el e pré frumos, voiu trăì sĕ ajung unse bătrênețe, ca voința mi liberă, elementul moral, sĕ-l ridic la vîrtute.

Acésta me întăresce lăuntric, și deși sum, precum ḑice Lamartine, un Dḑeu căḑut, voiu priví la ceriuri, restălmăcindu-i vorbele cu clasicul poet german: *„Auf den Himmel muss man bauen .—. Nur der Himmel fügt das Ende!* *I. B.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Mărginime, 28 Februariu, 1889. Dle redactor! Grelele împregiurări, în cari trăim, me silesc sĕ prind condeiul în mână.

Era un timp, în care noi mărginenii, părea-că suntem mândria acestei țĕri. Banul se făcea de tot ușor, și fiind sarcinile ușóre, nu e mirare, că comunele din mărginime și-au ridicat cele mai frumóse biserici, și scóle, înzestrându le cu fonduri măricele, și punênd astfeliu basa temeinică desvoltării în viitoriu.

Ómenii erau entusiasmați pentru binele comun și o parte a prisosului o jertfiau bucuros ca sĕ lase urmașilor moștenire o viață démnă de vécul, în care trăim.

Aḑi însĕ dacă ne uităm în aceste comune, se desvălesce înaintea ochilor nostri o icónă, zugrăvită în colori de tot mohorîte.

Causa e ușor de priceput. Banul, care atunci se făcea atât de ușor, aḑi pare că-i îngropat in fundul pământului, ér dacă și de acolo îl scoți cu mare anevoe, ești necesitat a te despărți de el, căci sarcinile sunt fórte grele.

E sciut lucru însĕ, ca la noi banii se făceau prin economia de vite și în special oieritul era plugul cel mai bun al mărginénului.

Aḑi însĕ pare, că chiar acest ram al economiei, de care ómenii nostri nu se pot despărți cu capul odată, a devenit o plagă pentru ei, ruinându-i total.

Lâna nu mai are prețul de odinióră, căci pe la noi sunt mai cu sémă numai oi bârsane, neputênd celelalte soiuri resista influințelor climatice, și astfeliu lâna celorlalte soiuri de oi ne face mare concurență; brânza s'a ieftinit, ér seul nu se mai caută de loc.

Economul însĕ e datoriu sĕ plătéscă scump pășunatul, scump nutrețul de preste érnă, care e adese ori fórte rĕu, și afară de aceea statul s'a îngrigit ca pentru oi sĕ se plătéscă și dare destul de considerabilă.

Până era granița deschisă, greutățile atât la economia de vite cornute, cât și la oierit nici nu se băgau în sémă. Pe șesurile întinse ale României păsceau turmele noastre de oi pe prețuri ușóre, ér economii de vite aduceau mulți bani din țéra românéscă în țara nóstră. Pururea era prin munții nostrii o frecare și o activitate viuă, și ómenii, puțin speculanți, ajungeau la stare bună, vĕḑênd cu ochii.

Dară abstragênd dela greutățile dela vamă, care au dat nascere așa numitelor contrabande, și cari adeseori nimicesc total materialminte pe cei-ce se încumetă a face contrabandă; sunt afară de acestea sumedenia de ordinațiuni, pe basa cărora se fac șicanările cele multe și înșelătoriile cele mari. Își póte cineva închipuí, cât de departe au ajuns lucrurile, când unui econom de oi i se numĕră, când trece turma, tóte oile și trebue sĕ se întórcă cu tóte érăși indĕrăpt. Sau când plécă cu turma din România sĕ producă certificat dela autoritățile competente, cu câte capete a plecat, și că în locul din care a plecat și în locurile de prin pregiur, ori pe unde a trecut, nu grasézà vr'o bólă de vite; pe care are sĕ-l arete autorităților vamale. Acésta în sine e o bună dispositiune, dar e de notat, că certificatul n'are valóre făr pe vr'o câteva ḑile. Și apoi dacă bunăóră plécă o turmă de cătră Dunăre, ea are cale cu sĕptĕmânile, și certificatul nu are nici o valóre. Își póte închipuí cine va pedepsele și sumele enorme, ce se descarcă cu aceste dispositiuni pe capul mărginenilor.

Din unele locuri s'au întreprins pașii necesari și s'au băgat plângeri la locurile competente, au fost chiar comisiuni, pentru retragerea acestor dispositiuni, cari ne nimicesc total, dar până acum ele n'au avut efectul dorit, au rĕmas zădărnicite; astfeliu, că pare din tot lucrul, că sistematic și cu plan se uneltesce pentru nimicirea nóstră în privința materială.

Sĕ nu se mire deci nimenea, dacă o sémă de ómeni, cei dintâi fruntași odinióră, au scăpătat, dacă comunele cele bogate și înfloritóre din mărginime vor ajunge în curênd la sapă de lemn, și dacă poporațiunea emigrează în mase și se așaḑă în România, părăsindu-și casele, astfeliu, că în comunele nóstre au rĕmas o mulțime de curți pustii cu casele și grădinile lor, no avênd cine sĕ le stăpânéscă.

Sĕrăcia a lăsat secerea, ea a început sĕ coséscă prin mărginime, și dacă vom considerá, că mărginimea formézà o parte considerabilă din teritoriul acestei țĕri, putem ușor pricepe daunele cele mari, ce le îndură și va avé sĕ le îndure statul nostru.

Étă motivele pentru-ce nu e entusiasm și însuflețire, pentru ce viéța pare amorțită și dăm îndărăpt în tóte direcțiunile.

Mie nu-mi yine sĕ cred, că chiar statul ne-ar fi pus cuțitul în cóstă și l'ar îndreptá spre inimă, ca sĕ

ne nimicéscă, mai ales nu, căci economia de vite şi în special oieritul mai numai mărginenii îl pórtă la noi în Ardél şi de aceea încheiu de astă dată, atrăgênd atenţiunea celor chemaţi, ca sĕ afle căi şi mijlóce a ne scăpá din ghiarele miseriei până mai e ceva de scăpat, căci si aşa mult, tare mult timp ne trebue până ne vom pune în picióre, precum au fost odată; deci: videant consules! *U.*

Cestiunea concubinatelor.

(Încheere.)

Ar cugetá omul, că la noi, unde se pune un aşa mare pond pe taina căsătoriei, feţele, ce păşesc la acésta tainĕ, îi cunosc însemnătatea ei în viaţa de tóte ḑilele. Durere însĕ, că nu este aşa. Cu deosebire vedem fete măritându-se, cari nu au idee despre conducerea unei economii de casă; fie că păşesc pré de timpuriu la taina căsătoriei; fie că în casa părintéscă nu s'au dedat a purtá economia de casă.

După-ce s'au încheat căsătoria — noua femeiă dă de greutăţi, nu se pricepe la una, nu la alta, bărbatul însĕ pretinde. De aici apoi neplăceri, certe, pe urmă disolvarea căsătoriei — şi fórte adese-ori urméză în atari casuri concubinatul. Din datele statistice, ce mi-au venit la mână de vr'o câţi-va ani, m'am putut convinge, că sĕ mărită fete de câte 14—15 ani. Se află medici, cari pe bani dau atestate, despre deplină desvoltare corporală.

Sĕ ne închipuim, acum ce femeie va fi o băiată de 14—15 ani, care pe sate a umblat póte tot la vite, éră în oraşe a fost la scólă. Cum va purtá acésta economie de casă şi cum va scí representá ea pe stăpâna casei. — Este de ajuns ca bărbatul sĕ fie ceva-şi om uşor de minte, şi rĕul de grabă vine. În atari casuri cu greu se încopcie o viaţă fericită; de cele mai multe-ori divorţul urméză, éră dacă acésta se tragănéză, una sau alta parte va trăí în concubinat.

Aici ne putem ajutá şi ar fi de dorit ca: părinţii sĕ nu mărite până atunci fetele lor, până când nu sciu conduce economia casei. Trecerea de 18 ani cel puţin a fie-cărei june, ar trebuí sĕ fie o condiţiune a măritagiului. Preoţimea nóstră ar trebuí cu tótă puterea sĕ desmânte pe părinţi, ca sĕ nu-şi mărite ficele prea de timpuriu, si chiar în interesul bine înţeles al lor şi al ficei lor.

Cu ocasiunea încheerei căsătoriei — deşi se ḑice că noii paşinḑi la căsătorie, numai din iubire curată, păşesc — şi nu sunt cu consideraţiuni la averi, totuşi cele mai multe certe în familiă, divorţiuri, si în fine concubinatele, provin din neregularea deajuns a cestiunilor finanţiare. La căsătorie mirele în modestia sa ḑice, că nu-i trebue nimica, după-ce s'a căsătorit dă de o lipsă, apoi de alta, pe urmă se descarcă asupra soţiei şi-o trimite acasă la părinţi după avere. Odată întrată cérta în familie cu greu se complanéză.

Sĕ se reguleze deci cestiunile finanţiari şi preotul sĕ facă atenţi pe miri a-şi regulá totdeuna afacerile în scris; pentru-ca sĕ nu se dee ansă la neplăceri din causa averei.

După-ce în o familie liniscea a dispărut, şi nu este cale ca căsătoriţii, din una sau alta causa sĕ o mai ducă la olaltă, divorţul motivat, nu ar trebuí sĕ fie împedecat.

Îndată-ce unui divorţ i se pun pedeci, fie din renitenţa unei părţi, fie din partea oficiului protopresbiteral, concubinatul întră la mijloc. In cele mai multe casuri, dacă e bărbatul om cu avere, îşi duce găzdóe sau mai bine ḑicêndu-i concubină

Sunt şi oficii protopresbiterale, la cari sĕ fac adevĕrate specule din câte un divorţ. Sĕ întrébă adese cât sĕ plătéscă actorul sau actora, şi numai după-ce s'au făcut târgul apoi sĕ începe divorţul. Suplicile, cari din când în când merg pe la Ven. cons. ne confirmă aserţiunea. Nu este stabilită o tacsă pentru divorţ*); de aceea fie-care trage — după-cum 'l lasă inima şi după-cum póte plătí partida. Ei dară sunt, şi sunt dese casuri, unde partida nu póte plătí, cât se cere!

Atunci divorţul sĕ tragănă cu anii. Cele mai multe concubinate provin de aici.

Despre rĕul, ce provine din causele concubinatului sub punctul 6 nu voiu sĕ vorbesc, facă şi fie care sémă cu sine.

Nu înculpăm, nu arĕtăm cu degetul, nici nu aruncăm cu pétra asupra unui atare preot, 'l compătim însĕ.

În opide cu deosebire sunt mulţi flăcăi bĕtrâni, cari dedaţi cu viaţa comodă, fug de legăturile familiari, şi-şi caută distracţii în concubinagiu.

Aici numai statul, póte ar dispune de mijlóce, punênd tacse asupra unor atari îndiviḑi. Dar mai mult ar puté face opiniunea publică — şi ḑiarele umoristice în specie.

Prin comune nu arareori auḑi, că junele cutare a „furat“ pe cutare fată dela părinţi, adecă a dus'o cu vestmintele numai dela părinţi. Causa este sau că părinţi fetei nu au voit sĕ mărite fata după X. Y., sau apoi că nu au fost în stare a suportá spesele şi cheltuelile cununiei **) şi ale ospĕţului.

Trăesc câtva în concubinat, şi apoi contrag căsătoria legală.

Este sciut, că mulţi dintre ţĕranii nostri se înglódă în datorii, cu ocasiunea ospeţelor. Fac spese, cari s'ar puté încunjurá. Mulţi juni prefer mai bine a trăí câtva timp în concubinagiu, dacă nu pot acoperí spesele ospeţului. Ar fi de dorit ca ospeţele sĕ se facă cu deosebire la ómeni mai sĕraci în cerc mai restrins, şi sĕ fie împreunate cu mai puţine spese. Cât de mult am puté lucrá aici, dacă s'ar ţiné scóla cu adulţii!!!

În fine ce se ḑic de organele administrative? Ele sunt indiferente, rĕu voitóre faţă de noi; de aceea sĕ nu ne facem nici un capital din indiferentismul lor. Sĕ cercăm cat vom puté a ne ajutá noi, pe noi.

Istoria va înregistrá odată, că organele statului nostru nu au fost la înălţimea misiunei lor — din contră au pus tóte în mişcare, ca sĕ înnece ori-ce avênt, şi ori-ce aspiraţiune nobilă din partea nóstră.

Cestiunea concubinatelor ar trebuí sĕ preocupe mai de aprópe preoţimea nóstră, carea în locul prim perde prin înmulţirea concubinatelor. Este dureros, când cetesci, că în protopresbiteratul cutare numĕrul căsătoriilor încheiate a fost 150 la an, éră concubinaţi au fost 151 părechi. Forurile nóstre bisericesci, ce stau în nemijlocita atingere cu poporul ar puté mult lucrá în asta privinţă numai bunavoinţă şi energie se cere dela conducĕtori.

*) Până la un cruceriu nu, dar tacsele sunt normate. Red.

**) Acésta nu se póte admite. Red.

Varietăţi.

* (Personal.) Eselenţia Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, cu trenul de séră va plecá la Budapesta în afacerile fundaţiunei „Gozsdu.“

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul nostru va reîntórce visita împĕratului german în vara vitóre. După trecerea doliului de curte de trei luni, care va fi la 5 Maiu, Maj. Sa va denumí de urmaş pe fratele seu, Carol Ludovic. Acésta din urmă o dăm după alte ḑiare, cu tóte că — precât scim noi — moştenitoriul de tron nu are sĕ fie denumit, ci el de sine vine la rênd după sancţiunea pragmatică.

* (Regina Natalia.) Precum se anunţă din Belgrad, regenţa a propus, ca regina Natalia sĕ-şi pótă cercetá pe fiul seu, însĕ deocamdată numai în presenţa unui regent. Visita o póte repetá din trei în trei luni.

* Camera advocaţială din Cluş face cunoscut, că în urma cererei proprii a dlui advocat din Câmpeni, acum asesor consist. Gerasim Candrea, a fost ters din lista acelei camere.

* (Duel.) Între regentul Belimarkovici şi între şeful statului major, Miskovici, s'a escat un confiict, în urma căruia Belimarkovici a fost provocat la duel Cercurile înalte eserciază o mare influenţă, ca sĕ se evite duelul.

* (Alegere de deputat.) In locul rĕposatului Dr. Grigorcea s'a ales deputat la dieta Bucovinei din cercul al doilea electoral al marilor proprietari, Dr. Stefan Stefanoviciu, candidatul partidului de compromis.

* Din Bucuresci se anunţă, că ministrul de finanţe a presentat camerei un proiect, prin care sĕ se modifice statutele băncii naţionale, întroducându-se valórea aurului în loc de a argintului.

* (Demonstranţii de judecaţi.) In 12 l. c. s'a publicat verdictul contra celor 33 demonstranţi, prinşi cu ocasiunea scenelor tulburătóre contra proiectului de lege militar. Verdictul s'a adus în faţa publicului, 11 dintre demonstranţi au fost declaraţi de nevinovaţi, pe 21 i a condamnat la pedépsă de 10 fl. şi pe unul la 15 fl., pentru conturbarea linistei. Tribunalul n'a luat în considerare acusa autorităţii şi din motiv, că demonstraţiunile politice sunt permise. Aşa se esplică, că cei prinşi au scăpat atât de uşor.

* (Sinucideri). De cât va timp sinuciderile se repeţesc mereu. In ḑilele trecute s'a sinucis un mare aristocrat; ér acum se cumunică din A.-Iulia, că comandantul reg. 62 de inf., colonelul Zathuretzky, a fost aflat mort. Doue glónţe de revolver s'au fost găsit în pept şi unul în frunte. Scirea acésta a provocat mare sensaţiune, mai ales, că numitul colonel se bucura de stima tuturor şi era o persónă plăcută. După dênsul a remas o mulţime de epistole, în care 'şi ia rĕmas bun. Causele sinuciderei până acum nu se sciu!

* (Pod peste Murĕş.) Planul pentru construirea unui pod peste Murĕş la Murĕş-Şoimuş s'a aprobat din partea ministrului de comunicaţiune.

* (Fapte jidovesci.) Poliţia din Odesa a arestat pe comisionariul de grâne Solomon Grimberg, sub denunţarea că acest onest comerciante în loc de grâne ar fi comisionat la Constantinopole nisce fete rutene, ce prin înşelăciune le aducea din fundul provinciilor la Odesa. Ultimul transport vêndut în casele publice din Stambul se compunea din 8 copile, pe care evreul le-a cules prin satele din apropiere de Nicolaef. Ambasada rusă din capitala Turciei a remis o notă guvernului otoman, rugându-l a dispune ca sĕ se facă o perchisiţie prin tóte casele publice, pentru a stabilí numĕrul fetelor ruse, vêndute de evreii din Rusia.

* (Încălţăminte cu care se póte umblă pe apă.) In America i-a succes unui anume C. W. Oldreive se umble cu piciorul pe riul Hudson dela Albano la New-Jork o distanţă de vre-o 230 chilometri, pe care a percurs'o in 4½ ḑile. El pórtă pe apă un fel de încălţăminte inventat de el insuşi, care este făcută din lemn de cedru, căptuşit pe dinăuntru cu tablă de aramă. Lungimea acestor ghete este de 5 urme şi de o urmă lăţime. In mijlocul lor este un loc potrivit pentru picior, éră spaţiul care remâne gol este închis hermetic. Sub talpă sunt trei vâsle mici care 'şi schimbă posiţiunea lor după cum calcă piciorul, cufundându-se şi ridicându se pe suprafaţa apei si astfel se produce o mişcare asemenea acelor lopeţi, care sunt mişcate de rótele vapórelor.

Bibliografic.

„*George Lazar*“. Revistă pentru educaţiune şi instrucţiune, apare odată pe lună. Fie-care numĕr conţine 40 pagine. Anul II. Nr. 11 Februariu 1889 are următoriul sumariu: Spir C. Haret: Instrucţiuni relative la construcţiunea localelor de scólă, (urmare). — V. Simionov: Rolul sciinţelor în educaţiune (urmare şi fine.) — C. Hamangiu: Gândului (poesie). — G. Constantinescu Rîm: Causele venirei grecilor în ţĕrile române. — Gh. Ghibănescu: Originea alfabetului cirilic. — Buletin pedagogic şi Bibliografie.

Posta redacţiunei.

Dlui D. N. în A. Referitoriu la sinodul protopresbiteral din tractul D-vóste, am publicat deja un raport, care eshauriază destul de bine materia.

MONITOR. 9

Calendariul sĕptemânii

12—18 Martiu.

12 Duminecă: Teofan, Gregoriu, Finecs, Simeon. *13 Luni:* Nicefor, African, Pupliu, Terentiu, Abib, Christina. *14 Marţi:* Benedict, Alecsandru, Euschemon. *15 Mercuri:* Agapiu, Plisiu, Romil, Timolau, Alecsandru, Dionisiu, Aristobul, Nicandru, Manuil. *16 Joi:* Sabin, Papa, Ioan, Roman, Alecsandru, Anin, Christodul. *17 Vineri:* Alecsiu, Pavel, Teostirict, Marin. *18 Sâmbătă:* Ciril, Trofim, Eucapriou, Maria.

Rituale bisericesci.

Duminecа din 12 Martiu, a III-a în paresimi. Închinarea venerabilei cruci. Octoich ton 6 şi Triod. La utreniă: Evang. învierii 6. Melodiile pocăinţei. Catavasia: „Dumneḑeescul Moise“. La Docsologia cea mare se face închinarea crucii, la care act preotul se îmbracă în tóte ornatele. Liturgia sântului Vasiliu cu pregătire pentru liturgiile celor înainte sânţite. În loc de „Sânte D-ḑeule,“ se cântă: „Câţi în Christos v'aţi botezat“.

Notă. Închinarea crucii se continuă Luni, Mercuri şi Vineri la I-a óră canonică.

Mercuri 15 şi Vineri 17 Martiu: liturgia celor înainte sânţite.

Observaţiuni stilare.

X Fie-care rugare sau raport cătră superioritate trebue sĕ se facă cu observarea regulelor bunei cuviinţe, între care se recomândă mai ales: ca la fie-care act, fie el cât de scurt, sĕ se ia o cólă întrégă, chiar şi când numai una pagină ar fi scrisă; apoi tecstul actului sĕ nu trécă pe pagina a patra, sau dacă a trecut, atunci sĕ se pună ca învĕlitóre (paliu) mai o cólă cusută de ceealaltă; în fine pe pagina rubrului sĕ se lase loc gol de ajuns în partea deasupra pentru datul presentei şi numĕrul protocolar, ér din jos la călchiu pentru alte note de ale registraturei. Nu se cuvine sĕ se adreseze la oficii publice rugări sau rapórte în formatul epistolelor private, nici pe hârtiă prea mare, ci se cade, ca cóla albă desfăcută sĕ fie lată de 42, şi înaltă de 34 centimetri, va sĕ ḑică, sĕ aibă formatul de rênd al hârtiei de cancelariă.

X Rubrul, care se pune pe esibitele adresate forurilor, are sé indice cât se póte în puţine cuvinte meritul (obiectul) esibitului, şi astfel sĕ facă protocolistului înlesnire la înregistrarea actului. La acésta se atrage atenţiunea acelora, cari nepricepênd natura rubrului, pun pe esibitele lor rubruri defectuóse, cum este d. e. acesta „rugarea lui *N N.* în afacerea *„scrisă în lăuntru“* sau *„precum în lăuntru“* cea ce nu corespunde scopului, şi este mai bine sĕ lipséscă rubrul întreg, décă respectivul nu scie sĕ indice pe scurt obiectul rugării sale.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.10	101.65
Renta ung. de hârtie	94.20	94.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.75	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	146.—	146.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.30	99.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.85	99.75
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9.62	9.60
100 marce nemţesci	59.42½	59.40
London pe (poliţă de trei luni)	121.85	121.90

Nr. 1. [26] 3—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 20 Decembre 1888 Nr. 5747 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bătrânul paroch din parochia gr. or. Poiana de clasa a III-a, în protopresbiteratul Câmpenilor, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Acest post de capelan este împreunat cu jumătate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii şi inmormêntări	fl. 250.—
2. Dela canóne, masle şi liturgii	fl. 50.—
3. Dela botezul Domnului	fl. 40.—
4. Din prescuri sfestanii şi iertăciuni	fl. 60.—
Suma . .	fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile din vigóre pănă la terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 12 Februariu, 1889.

Romul Furdui, protopresbiter.

Nr. 112. [35] 1—1

Publicaţiune.

Aměsurat prescrierei Regulamentului pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale §. 124, se aduce la cunoscinţă publică, că legătura căsătoriei între Maria I. Comşa din Bungard şi Pavel Şoneriu din Coveş, prin sentinţa consistorială dela Februariu 1889 Nr. 1580, este de tot desfiinţată.

Sibiiu, 2 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

I. Hannia, adm. protop.

Sz. 959/1889 plg. [28] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 5-re d. e. 10 órára** tüzöm ki a kir. törvényszék ülési nagy termében, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

Sz. 563. po'g. 1889. [25] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir törvényszék közhirré teszi, hogy Papp Márton s. t. birtokosok által beadott kereset folytná Sz. Szt. Iványközség ital mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi April hó 16 napjának d. e. 9 órája** Sz. Szt. Iványközség házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Sz. Sz. Iványközség elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1889 évi február hó 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede*, jegyző.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 18—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Sămênţăriă (negutătoriă de seminţe),

carea de 21 ani se bucură de cel mai bun nume, a lui

LUDOVIC RESCHNER în SIBIIU, Sporer-Gasse Nr. 4.

în edificiul superintendentului evangelic — are onóre a încunosciinţá pe P. T. domni economi, agricultori şi pe întreg publicul, că are mari cantităţi de sămênţă pe ales de **trifoiu, érbă, napi, legumi,** precum şi **sămințe de flori încoltite şi próspete,** oferindule în cantităţi mari şi mici cu preţuri moderate, şi se rógă de o frecuenţă mare. [31] 2—2

Catalóge se espedézá gratis şi franco la cerere şi sĕ pun ori-cui la dispositiune.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa-Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 26 Sibiiu, Marți 7/19 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Martiu.

Am nisuit totdeuna sĕ căutăm a face lumină în afacerile bisericei nóstre și ne va serví spre mângăere, dacă prin o serie de articli eșiți din péna unui zelos fiu al bisericei nóstre, vom înfățișá cu succes adevĕratul progres din viața nóstră bisericéscă, precum și relele, ce stau curmezișu în calea progresului nostru de a aduce biserica în stare închegată, în stare normală și conformă cu dorințele celor mai buni fii ai ei, cu dorințele celor ce nu cruță nici muncă spirituală, nici jertfe materiale de a vedé biserica ridicată pe piedestalul cel mai înalt și mai binefăcĕtoriu.

Etă articolul:

În fața sinodului procsim archidiecesan.

I.

Românii din Ardél în lipsa unui alt teren de activitate sunt siliți din ce în ce mai mult a-și îndreptá privirile lor asupra bisericei, de care se alipesc cu trup cu suflet, ca cătră o instituțiune, ce are înriurire binefăcĕtóre asupra vieții lor.

Nici nu se póte altmintrea. Conscii de responsabilitatea actelor lor, umiliți de nenorocirile trecutului fatal, în care lumea din afară a nimicit tendințele de a se mișcá liber și de a-și asigurá liniscea vieții prin instituțiuni trainice, românii s'au grupat cu toții la o lucrare armonică pe terenul vieții bisericesci, și după o muncă de peste 20 de ani, este bine ca sĕ reasumăm, ce s'a petrecut în acest timp mai cu sémă acum, când ne aflăm în fața procsimului sinod, ca în modul acesta sĕ înfățișăm cetitoriului starea faptică a bisericei și ce ar mai fi de făcut sĕ se facă în mod nimerit și principios bisericei.

Douĕeci de ani în viața unui popor, în viața unei biserici sunt un picur în mare, sunt un minut din eternitate și de aceea în istoriă întâlnim epoce de sute de ani, în cari omenimea lăncedesce, sciințele stagnéză fără sĕ lase urme adênc gravate posterității, fără ca contimporanii sĕ pótă crestá la rĕvaș unele momente, cari sĕ asigure acelei epoce timpul unei isbânĕi mai puternice și mai de viață.

Sute de ani înregistrăm și noi în viața nóstră bisericéscă, cari s'au perondat și succedat unii pe alții făr sĕ ne fi lăsat cel puțin mângăerea de a scí în mod fidel cele petrecute, ca sĕ retăcem de miseriile, cari le am moștenit în decurs de ĕeci de ani, de suferințele, de zăpăcelile și asupririle, cât am stat sub ierarchia sêrbéscă așa, că e mirare, cum de au putut resistá credincioșii nostri atâtea atacuri și atentate, ce s'a făcut la sufletele lor, și nu au părăsit cu toții legea strĕbună. Tóte aceste trebue sĕ le ținem în vedere, de toți factorii trebue sĕ ținem cont, ca sĕ scim apreția după adevĕratul merit isbânĕile cucerite în restimpul cel mai nou, de 20 de ani, căci numai așa vom judecá imparțial, numai așa vom scí sĕ continuăm opera cea grea a desvoltărei nóstre bisericesci, când vom fi în clar cu tóte ce a fost și ce este aĕi și ce ar putea fi, dacă cause neatêrnătóre de factorii interni, cause esterne, nu ar fi și ele responsabile de resultatul acțiunilor nóstre.

Vom începe cu cultura clerului nostru, ca a unui factor însemnat în viața nóstră bisericéscă.

Sunt încă mulți dintre noi, cari scim și cunóscem mulți preoți bĕtrâni, cari nu și-au făcut studiile lor nici în un liceu ori gimnasiu, ci au fost ridicați la trépta de preoți din necesitate, ca sĕ se pótă împăcá trebuințele sufletesci ale credincioșilor.

Numĕrul acestor preoți s'a împuținat, ei sunt de tot rari, și locul lor îl ocupă aĕi parte mare bărbați trecuți prin gimnasii, cari și-au făcut studiile lor în seminariul nostru Andreian, cu curs regulat de 3 ani de ĕile, în care timp au avut ocasiune a se înarmá cu armele cunoscințelor, ce se recer pentru un conducĕtoriu al unei parochii. Succesele dobândite în restimpul din urmă în ce privesce cultura clerului, vom puté ĕice, că sunt mulțămitóre și ele ar fi și mai îmbucurătóre, dacă preotul, ajuns în parochie, nu ar avé a luptá cu atâtea greutăți, dacă nu ar trebuí sĕ se ocupe cu tot deadinsul de necesitățile traiului de ĕi, și de mijlócele, prin cari sĕ-i fie posibil a se susținé pe sine și familia.

Este deci o strînsă legătură între cultura spirituală și între avere, acest motor principal al tuturor acțiunilor omenesci, și de aceea, nu lipsa de bunăvoință, nu zelul unuia sau altuia e de vină, că nu face progrese în cele sociale și în cele literare, ci curat numai sĕrăcia, lipsa de mijlóce, cu care luptă o parte considerabilă din preoții nostri, fără ca sĕ le stea în putere de a-și puté ameliora sórtea lor.

Poporul a sĕrăcit și sĕrăcesce pe ĕi ce merge, prestațiunile cătră stat, comitat și comună s'au înmulțit în mod înspăimêntătoriu și așa puținele prinóse de cari se bucură preotul, pentru serviciile sale încep a scădé și a fi cunoscute mai mult după nume, ér venitele stolare după epitrachil cum sunt: cununii, botezuri și îngropăciuni, trebue sĕ-le încasseze, când póte și de multe ori sĕ facă dungă preste ele din causa, că are și el inimă, vede, că nu are de unde le scóte.

Da chiar și când aceste venite ar încurge regulat, póte un om sĕ susțină din ele casă, familie și copii la scólă? ĕiare și tacse de membrii la diferite reuniuni? de unde în mod imperativ resultă, că preoții nostri se dau după economie, pentru acésta jertfesc timp și muncă, negligă studiul, negligă ocupațiunea lor principală, cartea, și se trezesc după un timp óre-care cu cercul lor de vedere strêmtorat, că conecsiunile cu conscolarii s'au întrerupt, numai e nimica din omul de odinióră, ce promitea a fi un stêlp al bisericei, un apĕrătoriu înfocat al dreptății, un luminatoriu al poporului, totul e stins din el, ambițiunea, focul acela divín ce inspiră pe ómeni și i îndémnă la activitate, consciința de a devení factor în lume, tóte aceste pentru el sunt nisce idei fără valóre, lumea o privesce din punct de vedere material și natural, din punct de vedere: „nervus rerum", pentru cealaltă lume nu esistă, decât o lume, în care fie-care e datoriu a-și câștigá traiul de aĕi pe mâne pentru sine și familie.

Din cele constatate până ací ne vom esplicá fórte ușor motivul, ce a induplecat pe sinodul archidiecesan în ședința sa dela 6/18 Maiu 1888 a modificá § 79 din regulamentul seminarial, că adecă pentru venitoriu sĕ se priméscă la cursul teologic și tineri cu 4 clase gimnasiale si cursul pedagogic, căci la din contră numĕrul prescris de 90, nu se póte completá cu tineri absoluți de gimnasiu și de cei cu 6 clase, și rĕul este de a se căutá numai în dotațiunea cea miserá a parochiilor. Am rĕsfoit bugetul consistoriului archidiecesan pe anul 1889 și nu am aflat decât 2 positiuni pentru dotațiunea clerului, una la fondul Rudolfin, inființat de Escelența Sa archiepiscopul nostru cu 7 mii floreni, și una la fondul bisericilor cu 2 mii floreni sub titlul: „Ajutoriu bisericilor sĕrace!" In mărginile acestui buget e drept, că cu greu și încet vom ajunge a ameliorá parochiile sĕrace din diferite părți ale archidiecesei, dar începutul ar trebuí făcut prin cumpĕrarea de pământ, cel puțin în fie-care an pentru 9 parochii, în cari nu se póte ocupá parochia în lipsa de dotațiune corespundĕtóre.

Numai atunci suntem în drept a pretinde ca tineri maturisanți sĕ vină la clerică, când le am asigurat în parte un venit din parochie, după care sĕ pótă trăí Până atunci tóte propunerile de a se sistá cursul estraordinar se lovesc de stânci puternice, în fața cărora vor amuțí totdeuna motivele celor ce cer o cultură mai înaltă pentru clerul nostru, osêndit în parte mare a trăí din venitele stolare, cari sémĕnă mult cu o cerșitorie modernă.

Sinódele nóstre vor trebuí pentru viitoriu sĕ se ocupe cu totdeadinsul de ameliorarea sorții preotului, dacă e ca se avem o sucrescință inteligentă în cler, dacă e ca sĕ se sisteze cursul estraordinar, și în fine dacă e, ca se putem ținé clerul nostru la

---

FOIȚA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

(Urmare din Nr. 24.)

Felicia și Deborah remăseseră prea de timpuriu orfane. Ele locuiau la buna lor. Trei ani după călĕtoria lui Jack în Australia murí și buna Gerard. Copilele se mutară acum la mătușa lor. O femee avută, vĕduvă și fără copii. Mătușa Brooke era pré fericită. Sarcina de a îngrigí de două frumseți ca nepótele ei, era deosebită onóre pentru ea. Ba și observase vĕduva, că societatea ei este cu mult mai încântătóre, de când sosiră nepoțelele. Felicia și Deborah, cari la bunica lor trăiseră ceva cam retrase, se bucurau de asemenea de schimbarea petrecută. Și și puteau sĕ se bucure, deóre ce frumseța lor causa deosebită plăcere ori cui, cine numai convenia cu ele.

Jack Tfolliott avuse sĕ întimpine în Australia multe greutăți. Se convinsese pe deplin, că norocul nu se află nicăiri fără trudă și muncă. După 5 ani Deborah primí o epistolă dela el. Jack împărtășia iubitei sale, că afacerile lui îi merg spre bine și-și esprimă speranța preste puține luni a se reîntórce în Anglia. „Privesc ca sosit timpul — scria el întraltele — când voiu puté numí pe mica și drăgălașa Deborah de a mea." Se plângea totodată, că Deborah e ceva cam nepăsătóre, deóre ce i scrie pré arareori. Atribuia acésta împregiurare lipsei de timp. „Desigur petrecerile necontenite și triumfele secerate — încheie el — îți răpesc tot timpul, așa încât nu-ți mai prisosesce nici chiar pentru a-mi scrie câte o epistolă mai lungă, după cum te obicinui-ai mai nainte!"

Esteriorul Deborei se schimbase pré puțin, de când Jack i spusese, că o iubesce. I se rotunziseră încâtva formele și mai crescuse ceva. Intraltele nu diferia întru nimic, acum de atunci. Felicia trecuse printr'o metamorfosă radicală. Copila drăgălașe și sulegetă luase chipul unei femei frumóse de minune și se deosebia de Deborah așa de tare, cum numai se pot deosebí două surori între sine. Deborah era scundă în statură, avea teint brunet și nisce ochi mari și negri, și un nas și bărbie, cari dovediau sburdălnicie. Felicia înaltă și blondină; fața ei ca o rosă, ér cosițele ei blonde și lucsurióse acoperiau fruntea ei cea albă, de sub care priveau nisce ochi ca doi luceferi de séră In risul ei cel drăgălaș și în ochii cei vineți — albastrii se zăria puțină melancolie. Dar acésta avé farmecul de ai potență frumseța și a nebuní bărbații. Felicia și Deborah triumfaseră în două sesóne. Ele împărțiseră numeróse corfe tuturor celor ce le făceau oferte mai serióse. Deborah devenise cochetă, cu tóte acestea povestia lui Jack cu francheță tóte aventuriile și cuceririle sale, ér Jack își cugetă, că pănă va face ea așa, lucrul nu e periculos. El privia în francheță o nevinovăție naivă. Felicia nu cocheta cu nimeni, drept aceea junii și umblau în ruptul capului după ea și se nisuiau a se asigurá de simpatiile și favórea ei; dar zădarnic, căci ea refusa pe fie-cine într'un mod blând și dulce — propriu ei.

Intr'una dintre după amedile sesonului al doilea se aflau, din întêmplare, amêndóuĕ surorile acasă. O raritate ne mai pomenită, deóre ce invitările li se grămădiau în fie care ĕi. Felicia ședea nepăsătóre, răzimată într'un fotel dinaintea ferestrii deschise și privia în părĕul, ce se estindea vis a vis de casa mătușei Brooke. Mânile ei împletite i se slobeziseră în pólă, ér gândurile, ca nisce sirme telegrafice, sburau departe, departe . . . asupra locuitorilor din London.

Deborah se întinsese pe sofă și se prefăcea, că cetesce. Dar că nu cetia, se vedea chiar și după carte, pe care o ținea întórsă în mâni. Se vedea, că n'o interesézĕ. Nu peste mult ea întrerupse tăcerea, ce le cuprinsese de vr'o câteva minute, și, conform obiceiului femeilor, începură a vorbí. (Va urma).

posiţiunea şi rolul, ce i compete în societate şi în paralelă cu clerul altor confesiuni.

Părerea mea e, că preoţimea în locul prim ar trebuí dotată în mod corĕspundĕtoriu, şi nu numai cu venite stolari, căci acele sunt mai mult nisce onorari pentru servicii ocasionale şi nu se pot priví de isvóre de venit pentru un om în timpul de aḑi, de aceea nu voiu aprobá nici când ca aceste onorarii sĕ se urce, ca astfeliu sĕ sparie pre credincioşi, ci voiu stăruí până numai unde voiu puté în scris şi în intruniri, ca preoţilor sĕ li se asigure venite sigure din pământ, sau din fundaţiuni cu bani, după cari sĕ tragă cât de modeste interese; şi e vorba de generaţiunea actuală, pentru că preste 70—80 ani, fundaţiunea „Pantaziană“ are chiar acésta meniţiune, ca sĕ capete preoţimea nóstră anumite salarii ficse, ba în inţelesul testamentului marelui fundator Gozsdu, póte vení timpul, ca şi din acésta fundaţiune sĕ capete preoţimea nóstră órecare dotaţiune. E vorba deci de present, şi eu aflu o mare greşală în practica intemeerei fundaţiunilor în trecut, că ele au sĕ-şi reverse binefacerile departe în viitoriu.

Stăm dar fără indoélă, in ce privesce cultura clerului mult mai bine în proporţiune cu salariile, decum am puté pretinde, şi plângerile nu se îndreptézĕ de astădată contra culturei generale a preoţilor, ci contra acelor piedeci, cari 'i silesc sĕ abandoneze cartea şi tot ce a invĕţat, ca sĕ lupte de pe o ḑi pre alta pentru a se susţiné pe ei şi familiile lor.

Sunt nu e vorbă şi parochii bune, bine dotate, ocupate de preoţi mediocri şi mai puţini ca mediocri, dar despre aceste rele deocamdată tac, fiind ele, legate strins de viaţă nóstră constituţională şi incât-va şi de abusuri comise cu ocasiunea, când unul sau altul a fost provĕḑut cu atestat de cualificaţiune bun, mai cu sémă, când notoric a fost, că respectivul aspiră la parochii bune.

Aruncă o umbră asupra vieţii nostre constituţionale nesmintit, când un candidat slab devine ales în o parochie de frunte şi altul cualificat, trebue sĕ concurgă la o parochie de clasa III-a, ca sĕ se ingrópe cu neajunsuri de tot feliul.

Aceste rele cam sporadice, deşi fac multă amărăciune, dar ele din norocire nu sunt generalisate, şi dacă s'au intêmplat ici-cólea, opiniunea publică şi-a dat verdictul seu condamnator şi pe urzitorii i-a scris pentru vecie în cartea négră.

Revista politică.

Ḑiua de 15 Martiu s'a sĕrbătorit în multe părţi ale Ungariei cu mare însufleţire din partea „patrioţilor“ maghiari

Mai importantă din punct de vedere politic este însĕ sĕrbătorirea, ce s'a făcut în Budapesta din partea partidului independent. La banchetul dat, matadorul Irányi a vorbit cu mare foc pentru principiile, ce le urmăresce partidul şi pentru bietul Kossuth, care trăesce în esil. Renumitul orator Carol Eötvös, sĕrbătorì într'o vorbire fulminantă pe conducĕtoriul Irányi, sub a cărui inţeléptă priveghiare se conservă naţiunea maghiară şi prin ale cărui străduinţe s'a putut deschide în parlament o adevĕrată luptă pentru drepturile „naţiunei“ în armată.

Asupra deputaţilor a făcut o adêncă impresiune, când vorbitoriul studenţilor a accentuat în estas: Conduceţi-ne, noi suntem gata; daţi semnalul şi vom murí.

Preşedintele a adresat lui Kossuth o telegramă de cuprinsul următoriu: Partidul independent şi al a. 1848, întrunit la serbarea de 15 Martiu, 'şi ren próspĕtă cu recunoscinţă, mare patriot, meritele tale neperitóre. El rógă pe Atotputernicul ca sĕ te ţină încă mult în putere şi sănĕtos, ca sĕ-ţi veḑi patria neatêrnată şi fericită. Tinerimea a trimis telegrama următóre: Tinerimea adunată la sĕrbătorirea ḑilei naţionale de 15 Martiu dă espresiune credinţii şi supunerei celui mai mare maghiar, bĕtrânului esilat, pentru a cărui viaţă se rógă ferbinte cătră Atotputernicul şi pentru ale cărui principii este gata sĕ se lupte până la ultima rĕsuflare.

Proiectul de lege militariu dă ansă încă la viue discusiuni. Deputaţii din partidul liberal abia pot sĕ ajungă din când în când la cuvênt şi, şi atunci sunt întrerupţi, fluieraţi, ér asupra ministrilor se descarcă o mulţime de batjocoriri.

Din fanatismul opoziţiunei se vede însĕ, că pe celelalte naţionalităţi nici că vreau sĕ le considere. Deputatul Thaly a afirmat cu mare durere că: esistă naţionalităţi, n'ar mai esistá; dar de acolo nu urmézĕ, că opoziţiunea, trimisă la dietă din partea maghiarilor, sĕ lucreze pentru valachi şi slovaci, cari trimit în dietă ómeni de ai guvernului.

Importantă este şi declaraţiunea deputatului Caransebeşenilor, Mocsáry, într'o polemică cu Berzeviczy. Între generalul Doda şi între el nu esistă nici o legătură, alegĕtorii l'au trimis pe el în dietă, ca sĕ represinte interesele patriei, dar nu ale alegĕtorilor Acésta se vede şi din scrisórea, ce-i o adresat-o Caransebeşenii, în care se esprimă cele mai cordiale simpatii pentru naţiunea maghiară. El stărue de alt cum ca tinerii sĕ facă esamenul de oficer în limba, în care a absolvat gimnasiul.

Foile opoziţionale din Austria au năpădit cu mare vehemenţă contra contelui Taaffe, carele intr'o vorbire fulminată a accentuat, că trebuesc respectate drepturile tuturor naţionalităţilor şi că dênsul e gata sĕ pedepséscă cu cea mai mare asprime pe funcţionarii statului, cari n'ar lucrá in acest sens, deóre-ce autorităţile sunt pentru popóre, ér nu popórele pentru ele.

Acéstă vorbire a făcut cea mai bună impresiune în cercurile conducĕtóre ale diferitelor naţionalităţi din Austria şi de aceea uşor se póte esplicá furia foilor pangermane. Intre alte motive, acestea indică chiar pe basa vorbelor lui Taaffe, că în Boemia bunăóră, cehii nu voesc sĕ scie nimic de germani, şi de aceea acestia au şi fost siliţi a părăsí bancele parlamentare.

Camera deputaţilor din Paris a consimţit cu 317 voturi contra 219 urmărirea judecătoréscă a celor trei deputaţi, cari sunt conducĕtorii ligei. Maioritatea o a format republicanii, ér în minoritate au fost tóte nuanţele de boulangisti, monarchisti şi unii dintre radicali. Aţâţările ḑiarelor boulangiste contra acestui demon al guvernului n'au avut nici un succes, căci poporaţiunea nu se mai agitézĕ aşa de uşor, în urma dispoziţiunilor prevenitóre, ce le a luat regimul.

În parlamentul german, carele şi-a reinceput activitatea în ḑilele trecute s'a presentat proiectul pentru întărirea artileriei, care s'a şi dat la secţie. Ḑiariul „Fres-Ztg.“ aduce o tabelă despre urcările, ce s'au făcut pentru întărirea armatei din 1872 şi pentru care se cere o sumă de 9456 milióne marce, ceea ce se vine pe fie-care cap al poporaţiunii de 47 milióne, 201 marce.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Timişóra, 4/16 Martiu, 1889. Suntem cu mult pré puţini la numĕr noi românii din Ardél şi din Ungaria, sunt mai neînsemnate puterile nostre decât, ca sĕ putem da pept cu tóte greutăţile, ce se pun în calea nóstră, şi de aceea este mare necesitate ca sĕ ne concentrăm şi grupăm cu toţii la o activitate încordată spre a puté ţiné cont de progresele, ce le face lumea şi cu ea conlocuitórele popóre. O risipire a puterilor nóstre séména mult cu nisce grăunţe aruncate în pustiu, ca sĕ nu aducă nici un fruct, spre marea bucurie a celor ce nu ne iubesc, dar urmăresc cu un feliu de sistem tótă mişcarea nóstră, voind cu ori ce preţ sĕ remână între noi germenele discordiei.

Deastădată se folosesce un incident binevenit, vacanţa scaunului episcopesc din Caransebeş, şi sĕ scot la ivélă nume mai multe — puse în paralelă, ca sĕ se atragă atenţiunea celor chemaţi şi nechemaţi în afacerile nóstre bisericesci. „Budapesti Hirlap“, ḑiar jidano-maghiar, a deschis colónele sale corespondentului seu, dlui Dr. Réthy László, ca sĕ preocupe lumea, sĕ scótă la ivélă pe candidatul, care i ar convení mai bucuros d-sale!

Este dl Dr. Réthy László de confesiunea greco-ortodocsă? Nu! Este d-sa — credincios al episcopiei Caransebeşului? Nu! Cu tóte aceste a apucat péna în mână, a dat cu socotéla, că în giurul cărei persóne se grupézĕ ardelenii, în giurul cui se grupézĕ cei mai inteligenţi factori, şi că cine este candidatul ascuns al teologilor. Privit lucrul din acest punct de vedere, sinodul electoral din Caransebeş, care sĕ va ţiné la 7 Aprile, sub presidiul Escelenţiei Sale I. P. S. metropolit al nostru, deja ar fi împărţit în 4 tabere, cari stau faţă în faţă unele cu altele, părăsind interesele diecesei şi promovând după putinţă alegerea candidatului lor la scaunul episcopesc. Deastădată nu voiu şi nu pot a prémărí pe unul dintre candidaţi şi a hulí pe celalalt, căci admiţând, că acesti patru bărbaţi ar aspirá la scaunul episcopesc, toţi patru sunt în serviciul bisericei, toţi patru ocupă funcţiuni cardinali în biserică şi toţi sunt înzestraţi cu eminente calităţi, — dar mulţi chemaţi — puţini aleşi, — numai unul din acesti dignitari bisericesci póte fi alesul sinodului, minoritatea se va supune maioriţăţii şi sinodul episcopesc îşi va dá verdictul seu, dacă alesul din punct de vedere canonic póte ocupá scaunul episcopesc, sau nu?

Nu póte fi vorba numai de cei 4 candidaţi sulevaţi în ḑiariul „B. Hirlap“, pot sĕ fie şi alţi bărbaţi binemeritaţi, pot sĕ vină în combinaţiune protopresbiteri vĕduvi, competenţi serioşi la acésta dignitate, nu putem scí de acum, că cine va concentrá în sine încrederea alegĕtorilor, — tot ce scim e, că alegĕtorii trebue sĕ fie pĕtrunşi în prima linie de interesele diecesei, şi atunci alegerea va fi uşóră, luptele nu pot avé loc.

Ochii alegĕtorilor vor trebuí sĕ se aţintéscă în linia primă într'acolo, unde vor crede, că află un suflet nobil şi blând, care sĕ scie grupá în jurul seu tóte elementele la lucrare mai bună şi mai salutară, om neangajat în lupte de partid, cu încredere în sus şi în jos, bărbat de inteligenţă superióră şi caracter, care nu a făcut mult svon în lume, a lucrat ca literat şi ca amploiat al bisericei sale, — a respectat pe superiorul seu, ca iubitoriu de pace, o a lăţit, numai unde a putut, şi dacă pe atare bărbat ar cădé sórtea, diecesa ar continuá pe calea progresului, sfeḑile nu s'ar încuibá, disciplina bisericei nu s'ar sdruncinâ şi o eră nouă, o eră de lumină şi de binefaceri s'ar revĕrsá preste de D-ḑeu scutită eparchie a Caransebeşului. Înainte de tóte trebue deci puse tóte în cumpĕnă şi numai după-ce s'au ventilat tóte cestiunile, numai după ce s'a limpeḑit situaţiunea, sĕ se pâşéscă la actul e alegere.

Garanţa cea mai bună, că se va face o alegere nimerită, o avem fără îndoélă în tactul cel bun şi probat al conducĕtoriului actului de alegere, şi nu ne îndoim, că ori cât de constituţional este Escelenţia Sa, nu va întârḑia, nu a octroá, dar a recomândá sinodului modalitatea cea mai bună, ca sĕ se resólve causa cu demnitate şi conform cu interesele diecesei şi ale bisericei preste tot.

Impregiurări, că cutare candidat este bănăţén, ungurén sau ardelén, nu pot fi luate în considerare de un corp matur, cum e representanţa sinodului electoral şi numai copilăresce trebue sĕ se tracteze ori ce cestiune, ce s'ar sulevá din atare punct de vedere.

Pe scaunul episcopesc a şeḑut până aci un ardelén, dar nimenea nu va puté sĕ tragă la indoélă, că el nu a fost din óra, în care a prins cârma diecesei în mâna cu trup şi suflet bănăţén. E şi ridicul a aduce atari motive la acte atât de importante acum în seclul, când ómenii nu se mai întrébă, că de unde e cineva, ci cine e? ce calităţi întrunesce? şi când postul de episcop e o dignitate împreunată cu mare responsabilitate, când episcopul are sĕ muncéscă alăturea cu asesorii sei, se lucre de multe ori mai mult ca acestia, şi sĕ sufere de multe ori imputări nemeritate de la credincióşii sei în viaţa nóstră constituţională, fără ca sĕ aibă de multe ori mai multă ticnă de viaţă, decât ca un simplu muritoriu.

Mai mult, unde e vorba de dat, episcopul trebue sĕ fie aḑi în frunte, şi de aceea cel ce se decide a fi aspirante serios la un scaun episcopesc, trebue sĕ fie decis a jertfí tótă viaţa şi munca sa pentru scopuri publice şi umanitare. Aşa e sórtea episcopilor nostri — ea nu e de invidiat şi mai ales în o diecesă, care luptă încă cu greutăţile începutului. Deci „Videant consules“. *Bănăţénul.*

Procesul de presă P. Cosma contra redactorului „Tribunei.“

Sibiiu, 18 Martiu n. 1889.

Onorată redacţiune! Ca totdeuna faţă de mine, şi de astădată, „Tribuna“ pentru a seduce pe publicul seu se folosesce de mistificări, contând la credulitatea şi la simplicitatea cetitorilor sei. Un lucru acesta ofensătoriu pentru cei serioşi şi agitătoriu pentru elementele necópte

Bunacuviinţă îi impunea tăcere în causa organelor sale interne cât timp cestiunea este înaintea judecătoriei, ea însĕ pentru a doua óră se face judecătoriu în causa proprie şi încércă un feliu de presiune, deşi scie bine, că nu are de lucru cu persónă carea ii pórtă frica, numai ca sĕ me suspiţioneze pe mine, şi eventual sĕ-şi pregătéscă o aureolă de martiriu naţional.

Sub titlul: „*Nepotul metropolitului Miron Roman contra „Tribunei*“ în Nrul seu 49 din 2/14 a l. c. publică următórele:

„În sfêrsit e chiar realitate: am primit actul de acusare al dlui „Cosma Párthén“ şi terminul pentru pertractarea procesului ficsat pe 27 n. l. c.“

„Care va se ḑică, curtea cu juraţi magiară din Cluş e chemată sĕ judece — şi încă faţă cu „Tribuna“, — ce fel de „influinţă“ eserciézĕ nepotul şi aprigul spriginitoriu al „patrioticului“ metropolit Román Miron în sinul societăţii române“.

„Nu stăm nici un moment la îndoială cu privire la resultatul juridic al procesului, al celui dintâiu pe care un român l'a susţinut, faţă cu un organ naţional român la curte cu juraţi magiară“.

„Dl Cosma Párthén, cel cu „materialul bun“ şi aşa nu pune temeiu pe opinia publică a românilor“.

Aceste lacremi ale „Tribunei“ şi-au şi avut în câtva efectul, încât în „Tel. Român“ din Bucuresci

Nrul de Duminecă 5 Martiu cetim deja un echou, — şi mai cu sémă dacă verdictul juriului va fi nefavoritoriu pentru acusatul îşi va mai aflá şi în altele, căci avem noi destui învĕţăcei de ai „Tribunei“ prin România, cari continuă pe acolo opera „personalităţilor“ curmată încâtva aici dela metamorfosa din Octobre a. tr.

Dar fiind-că ómenii nu cam ţin sémă de cele întêmplate nainte de ani şi luni, ci sĕtoşi de lucruri sensaţionale gustă numai presentul, Ve rog sĕ-mi daţi voie a restituí adevĕrul în ţiarul D vóstră pentru cei ce vor sĕ-l cunóscă.

Totul este mistificare, ce publică „Tribuna“ cu privire la procesul meu de presă.

Nu „nepotul metropolitului Miron Roman“ a intentat proces de presă ci eu, carele nu sum „nepotul“ metropolitului; şi *nu contra „Tribunei“* ci contra autorului necunoscut al articulului incriminat, ér încât redactorul „respunţĕtor“ al ţiariului, în care s'a publicat acel articul, n'ar voí sĕ descopere pe autorul, pe basa legei de presă şi a responsabilităţii sale contra redactorului actual.

Deci Cosma n'are proces de presă contra „Tribunei“.

Şi dacă „Tribuna“ află, că e „cel dintâiu cas acesta pe care un român l'a susţinut faţă cu un organ naţional român la o curte cu juraţi maghiară“ ceea-ce nu este adevĕrat, eu susţin că casul acesta este cel dintâiu în statul nostru, când un redactor în proces de presă intentat *pentru calumnie şi vătĕmare de onóre* nu descopere pe autorul, ci înaintea judelui de instrucţiune négă că însuşi ar fi autorul, dar primesce respunderea pentru dênsul.

Din calumniarea şi vătĕmarea onórei altuia nu vor se profiteze redactorii, şi sĕ nu şi inchipuéscă nimene, că fiind judecat pentru altul din asemenea motive, va devení martir naţional, ca bunăóră în materiă de politică faţă de procurorul statului, ci efectul unei astfeliu de „abnegaţiune de sine“ este fórte puţin măgulitoriu pentru respectivul „martir.“

Nu va avé sĕ judece curtea cu juraţi maghiară „faţă cu Tribuna“ pentru că „Tribuna“ nu este acusată, ci faţă cu dl Septimiu Albini, căci acesta este acusat, şi nu pentru ca sĕ judece „ce feliu de influinţă eserciéză nepotul şi aprigul spriginitoriu al „patrioticului metropolit Roman Miron în sinul societăţii române.“

Ci că: óre a comis acusatul faţă cu mine calumnie şi vătĕmare de onóre sau ba? prin articulul publicat în Nr. 189 al „Tribunei“ din 2 Septembre 1888, prin care, me presentéză pe mine înaintea publicului român, ca pe unul carele „demoralisez“ scóla de fete a Asociaţiunei transilvane, carea pentru mine şi pentru persóne cu crescere căştigată în scóla mea, „nu are un scop de educaţiune, ci este o instituţiune, în care se pot remunerá serviciile personale, prin vre-un post salarisat“ etc. etc.

Nu sciu ce înţelege „Tribună“ sub resultatul „juridic“ al procesului, despre care ţice, că nici un moment nu stă la îndoială, dar eu o pot încredinţá că mi-ar venî fórte la socotélă dacă ar fi posibil ca un juriu de români se judece în causă, ca se vadă odată „Tribuna“ cum le plac românilor personalităţile fără cumpet, ce şi aflau adăpost în colónele ei? şi sum sigur că judecata românilor ar fi mai aspră faţă cu dênsa, decât a juriului compus numai din magiari, cărora numai bucurie le pot face certele personali între români.

Dar asta este imposibil astăţi în statul nostru, şi „Tribuna“ şi toţi cei de o părere cu dênsa, atunci, când condamnă pe acei români, carii pentru vătĕmare de onóre şi calumnie, comisă pe calea presei cércă satisfacţie pe calea provĕţută în lege, adecă pe calea judecătoriei de presă, sub cuvênt, că judecătorii nu sunt români, susţin un principiu fórte periculos, carele în urmările sale ar duce acolo, ca „Tribuna“ şi tóte ţiarele de pănura dênsei sĕ pótă calumniá şi atinge onórea fiecărui român fără nici o fricĕ de mâna justiţiei, căci pentru calumniat nu ar esista justiţie, ér calumniatorul s'ar bucurá de imunitate elementară.

Asta imunitate apoi ar creá o societate românéscă de carea sĕ ne feréscă Dumneţeu.

Nu este adevĕrat nici aceea, că procesul meu ar fi cel dintâiu pe care un Român l'a susţinut faţă cu un organ naţional român la o curte cu juraţi maghiari.

Procesul de presă al dlui Hannia contra „Telegrafului Român,“ pe când era dl Cristea redactorul, s'a pertractat înaintea juriului din Sibiiu, carele după lege încă era maghiar; apoi încă nici aceea n'am cetit, ca dl Crişan sĕ şi fi depus procesul ce nainte demine îl intentase „Tribunei.“

Incât privesce frasa, că eu „nu prea pun temeiu pe opinia publică a *„Românilor“* nu este adevĕrat. Eu stimez fórte mult opinia publică a *„Românilor“* şi cu acésta nici odată n'am venit în conflict; facă bine „Tribuna“ însĕ şi fie mai modestă, când este vorbă de sine, şi nu se identifice cu „Românii,“ căci acéstă patenta numai ea însĕ-şi şi-o a dat. Cu invectivele personali ale „Tribunei“ nici când nu s'au identificat românii, din contră acelea au produs numai disgust şi dispreţ în pieptul fiecărui român adevĕrat, ceea-ce o a şi simţit „Tribuna“ până când a ajuns la „capitulaţia“ din Octobre a. tr.

Parteniu Cosma.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Despre durata petrecerei curţii imperiale în Budapesta nu s'au luat dispositiuni şi astfeliu nu sĕ scie apriat, când va plecá la Viena. În personalul curţii archiducelui Francisc Ferdinand d'Este a întrat şi capitanul de cl. I al stat. maior Béla Bartal, astfeliu, că archiducele se va deprinde a conversá şi în limba magiară. O comisiune a curţii a făcut inventariul după tot ce a rĕmas de principele de coróná la castelul dela Mayerling. In curênd se va luá inventariu şi la castelul de vênătóre dela Gurghiu.

* (Monument în Bucuresci). Capitala Românei în curênd va fi împodobită cu un nou monument, care va fi cel mai mĕreţ, căci el se ridică în amintirea viictoriilor câştigate de bravi oştenii în luptele din rĕsboiul 1877. Guvernul român precum spun foile de dincolo, va esmite în curênd o comisiune de architecţi, cari sĕ cerceteze locul, unde sĕ se ridice şi forma, ce sĕ i se dea mĕreţului monument.

* Invitare. Joi în 9/21 a. l. c. d. m. la ½4 óre comitetul reuniunei higienice va ţiné şedinţă în sala cea mică a comitatului cu următoriul program: *a)* împărtăşiri, *b)* dispositiuni în privinţa întrebuinţărei cotisaţiunilor în sensul §-lui 4 din statute şi *c)* eventuale propuneri.

* Institutul de credit „Hermanstädter Boden-Credit Anstalt“ a dăruit reuniunei higienice din cott. Sibiiu 20 fl., pentru promovarea scopurilor ei salutare.

* Din Giógiul de sus ni se scrie: Preotul gr. cath. de acolo Antoniu Repede, în 4 Martiu a. c. séra a fost prins, că umblă cu cheie clandestină în pivniţele de vin a le bisericei gr. or. de acolo. Intrevenind gendarmăria oficios, nu fără hesitări, soţia numitului preot a predat cheia respectivă. Legea urmăresce faptul mai departe. X.

* (Esposiţia dela Paris.) Din Bucuresci au plecat până acum 3 vagóne cu producte române la Paris. Bilete de loterie s'au vĕndut 270,000 şi au mai remas sĕ se împartă încă 30.000, La esposiţiune se vor espune şi productele de literatură a tuturor femeilor, cari au scris, formând o bibliotecă separată internaţională, ér opurile vor fi arangiate, după cum ele sunt scrise în limba francesă, italiană, spaniolă, română, germână ect.

* (Deputaţi cu diurnele zălogite.) Precum sĕ anunţă din Budapesta, dintre 452 membrii ai casei deputaţilor au zălogit diurnele în sumă de peste 1000 fl. 49 de partidul liberal şi 32 din opositiune, la olaltă 81. Dacă zălogirea duréză mai mult decât trei luni, toţi deputaţii, a căror diurne sunt zălogite au a-şi depune înainte mandatul, dacă nu vor sĕ şi l pérdă cu sila.

* (Cogres didactic.) Al VI congres al corpului didactic din România, precum spune „Democraţia“ se va ţiné la Iaşi în ţilele de 3, 4, şi 5 Aprile. Se va discutá cestiunea: „organisarea scóle lor normale primare“. O reducere de 50 la sută pe calea ferată română e asigurată ori cărui participante. Inscrierile se fac la secretariul C. Dobrescu, prof. la licel sf. Sava.

* (Luptă cu taurii). Ministrul de interne frances a conces unei trupe spaniole a se produce la esposiţiunea dela Paris în lupte cu tauri. Acestea vor fi de tot interesante. Ministrul însĕ a conces numai sub condiţiune, ca sĕ nu se verse sânge.

* (Viéţă lungă). In luna trecută a încetat din viéţă locuitoriul Ioan Căşieriu din comuna Blăgesci, judeţul Băcău în etate de 105 ani.

Bibliografic.

„Romänische Revue,“ politisch-litterarische Monatsschrift. Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Direction: Wien, VIII., Alserstrasse 27. Inhalt: Ioan Popasu. (Mit portrait). S. 129. — Einiges über den Gang und die Entwickelung der theologischen und clericalen Cultur in der Bucovina. Von Isidor Ritter von Onciul. (Fortsetzung) S. 137. — Das Trajanische Dazien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius, von P. Brostean. S. 146. — Die Colinda, ihr Ursprung und ihre astronomische Bedeutung. Nach S. Mangiuca. (Schluss). S. 156. — Das Lied der Schäfer. Nach J. B. Muntenescul von L. V. Fischer. S. 174. — Die „Vlachen“ des Kekavmenos, byzantinischen Geschichtsschreibers des 11. Jahrhunderts und die „Provincia Latinorum“ id est Moro-Vlachorum des Diocleates aus dem 12. Jahrhundert. Von Sim. Mangiuca S. 178. — Rundschau. Die Vereinigung der romänischen Fürstenthümer. S. 186. — Die königl. romänische Armee. S. 187. — Das bacteriologische Institut in Bucuresci. S. 189. — Das literarische Rumänien. S. 192.

Cestiuni scolare.

— *„Tactul pedagogic“.* —

(i) În viaţa de tóte ţilele auţim fórte adese ori vorba „tact“.

De esemplu ţicem: archiereul cutare conduce adunările bisericesci cu mult „tact“. Gentlemanul cutare, ţicem, că are un „tact fin“ în viaţa socială. Vorbim de tact în musica vocală, în musica instrumentală, vorbim de „tact“ în politică. Vorbim însĕ noi cei-ce ne ţinem şi trăim după scólă mai mult despre „tactul pedagogic“. Şi cu óre-care satisfacţiune vorbim despre învĕţătoriul cutare că posede „tactul pedagogic“. In viaţa scolară, în instrucţiune şi educaţiune „tactul pedagogic“ jócă uu rol fórte însemnat, şi este unul dintre mijlócele cele mai de frunte, carele promovézĕ progresul în scólă. Chiar de aceea cred, că va fi la locul seu a vorbí recte a scrie puţine despre „tactul pedagogic“ cât e posibil în cadrele unui ţiar.

Ce înţelegem sub „tact pedagogic.“ Étă prima întrebare, ce ni se impune. Este cu greu a formulá o definiţiune precisă. Asta o lăsăm pe séma marilor psichologi, eu însĕ voiu dá numai o formulă, din carea uşor sĕ se pótă înţelege ce este „tactul pedagogic“?

Capabilitatea unui învĕţătoriu de a puté afla, şi de a scí pune in lucrare, în relaţiunile sale cu elevii, totdeuna, chiar şi în cele mai dubióse casuri numai ceea-ce este mai bine şi mai priincios pentru prunci, o numim „tact pedagogic“.

A posede tact pedagogic este o recerinţă cardinală pentru învĕţătoriu. Este sciut că: în educaţiune nu ni se dau regule pedagogice, după cari sĕ ne putem orientá în tóte împregiurările.

Regulele sunt generale, şi obvin casuri singuratice, unde regulele pedagogice generali nu le poţi aplicá; în alte casuri învĕţătoriul tocmai trebue sĕ se abată dela regula generală şi sĕ lucre tocmai contrariul, dela ceea-ce în genere e recunoscut de bun. Aici numai „tactul pedagogic“ al învĕţătoriului e în stare a aflá ceea-ce e priincios pentru elevi. Fără tact pedagogic, învĕţătoriul pe lângă cea mai mare bunăvoinţă nu va puté promova în de ajuns instrucţiunea şi educaţiunea. El va fi totdeuna nĕtâng în alegerea mijlócelor şi va pune după ţisa scripturei: „vin nou în foi vechi, şi vin vechiu în foi noi“ — în loc de a lucrá din contră.

Fără tact pedagogic, învĕţătoriul procede de multe ori numai pe nimerite şi comite erori neiertate.

Şi durere! că deşi tactul pedagogic este o recerinţă cardinală pentru un învĕţătoriu totuşi, el nu este aşa general precum s'ar asteptá, şi precum ar fi de dorit. Lipsa de tact se póte observa numai decât, dacă întrăm în o scólă şi-l observă pe un învăţătoriu în órele sale de propunere.

Este d. e. o totală lipsă de tact a veni şi a pedepsí pe un prunc cu ocasiunea esamenului. Este o totală lipsă de tact a tot declamá elevului că e stricăcios fumatul, precând tu însuţi esti cu sugara în gură. Este lipsă de tact pedagogic când un învĕţătoriu la tóte ocasiunile tractézĕ cu sarcasm sau ironie pe elevi, sau apoi cu cuvinte de batjocură; şi cu deosebire batjocură meritĕ imputare atunci, când se face asupra unor elevi, cari au póte unele defecte corporali d. e. e chior, sau orb de un ochiu, sau e schiop un elev. Aici trebue sĕ fie un învĕţătoriu cu cea mai mare precauţiune. Ca elev pe clasa a II-a normală îmi aduc aminte că învĕţătoriul ne pusese nume de batjocură la tótă clasa şi pe aceste ne strigă.

Mi aduc bine aminte şi aceea cum-mi făcém plan sĕ-mi rĕsbun asupra lui când voi fi mare. (Va urma.)

Posta redacţiunei.

Dlui învĕţătoriu Vasiliu Duma în Hodac. Intimpinarea Dvóstre nu o putem publica, pentru-că nu vrem a ne pune fóia în serviciul pasiunilor de personalităţi. Publicul nepreocupat în afacerea respectivă trebue se aibă păreri în favorul Dtale şi acésta e destulă satisfacţiune pentru Dta.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Martiu 1889.

Timişóra:	**88**	**41**	**80**	**35**	**19**
Viena:	**53**	**14**	**85**	**67**	**88**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.40	101.65
Renta ung. de hârtie	94.25	94.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9.62½	9.60
100 marce nemţesci	59.52½	59.40
London pe (poliţă de trei luni)	122.—	121.90

Nr. 215. [36] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferiór㠍, din protopresbiteratul Agnitei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte o mĕsură cucuruz à 1 fl. . 164 fl.
2. Folosirea porţiunei canonice . . . . . 160 „
3. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununei şi a altor funcţiuni de preste an . 76 „

Suma 400 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-şi substerne cererile concursuale, instruite conform dispositiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent-Agothá) pănă la terminul sus indicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita 11 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresb.

---

[30] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móşă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili in rate cuartale din cassa alodială.

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móşa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ḑile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móşe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moşit din Cluş vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult pănă în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu. *Const. Popovici*, notariu.

Nr. 113 [37[1—3

EDICT.

Maria I. Frăţilă din Bungard, carea de şepte ani a părăsit cu necredinţă pe bărbatul ei Achim Spânu din Gusteriţă, fără a se scí ubicaţiunea ei, se provócă prin acésta, ca în termin de şase (6) luni şi anumit pănă la 6 Septembre a. c., sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru-că la din contră, procesul divorţial intentat de Achim Spânu, se va pertractá şi hotărí în înţelesul prescriselor în vigóre.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Sz 960/1889 plg. [27] 3—3

Hirdetmény.

A hondorfi — általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 4-re d. e. 10 órára** tüzöm ki, Hondorf községbe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

Sz. 986/889 plg. [26] 3—3

Hirdetmény.

A szászsárosi határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **év April hó 6-ik napjának dél előtt 9 órájára** tüzöm ki Szász-Sároson a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint egyik vagy másik fél meg nem jelnése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros 1889 márczius 5-én.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Sz. 959/1889 plg. [28] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 5-re d. e. 10 órára** tüzöm ki a kir. törvényszék ülési nagy termében, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 21—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady. Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iósef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa-Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 27 Sibiiu. Joi 9/21 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1919 Plen.

Circulariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei.

Alăturat ací sub ·/. se transpune din oficiu un esemplariu din „Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter," votat de congresul nostru naţional bisericesc în şedinţa dela 11/23 Octobre 1888 sub Nr. prot. 136, publicat şi edat în tipariu din partea consistoriului metropolitan spre păstrare în archivul protopresbiteral şi strînsă observare din partea tuturor organelor bisericesci şi a particularilor, pe cari îi póte privi acest regulament.

Pentru singuraticele comune bisericesci, pentru organele bisericesci în general şi pentru particulari, cari doresc a avé acest regulament în ediţiune separată, se va trimite supletoriu un număr proporţionat de esemplare pe lângă un anumit preţ, cu care să se acopere spesele tipariului. Pentru-ca acest regulament să pótă intrá în viaţă îndată cu ţiua de astăţi pentru archidiecesa nóstră, se publică totdeodată în fóia tipografiei archidiecesane „Telegraful Român", ca în organul destinat pentru publicaţiunile oficiale ale consistoriului archidiecesan cu aceea, ca prin publicarea circulariului present să se atragă atenţiunea organelor subalterne şi în special a oficiilor parochiale asupra acestui regulament.

In fine se observézá, că regulamentul acesta conform conclusului congresual Nr. 128 trebuia să intre în vigóre pentru întréga provincie metropolitană încă la 1 Ianuariu a. c.; dar fiind-că edarea lui într'o formă corespunţătóre scopului şi oficiositătii, precum s'a făcut din partea consistoriului metropolitan, nu s'a putut procurá mai curênd, publicarea lui a trebuit să sufere întârţiere, ceea-ce în viaţa practică pentru archidiecesă nu va avé urmări în detrimentul ordinei legale.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan ţinută la 6 Martiu, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

În faţa sinodului procsim archidiecesan.

II.

Este, se vede, reservat seclului al XIX-lea, ca să ridice învăţământul poporal pe o tréptă mai inaltă, cum a fost pănă ací. Sistemul feudal ingropase multe talente, scóse pre mulţi ómeni de sub binefacerile culturei şi îi osândise ca să trăéscă fără să scie de ce şi pentru ce! Între acesti ómeni nenorociţi s'au numărat şi românii din Ardeal. Scolile nu mai după nume erau cunoscute, poporul osândit la sclăvie audia numai Dumineca şi în sărbătóre serviciul divin în limba sa, era o stare jalnică, a cărei urme mai sunt încă aţi pe multe locuri, ba chiar şi ţinuturi intregi.

Totul ce s'a făcut deci, s'a făcut aşa ţicênd, d'acapo, căci putem riscá asertul, că abia după anii 1850 au început şi românii a cugetá la scóla poporală. Cugetele lor s'au lovit încă de nisce stânci puternice, de lipsa de puteri didactice, cari se pregătéscă învăţătorii, şi de lipsa de institute pedagogice.

A fost părintéscă ingrigirea nemuritoriului Şaguna, ca să-şi indrepteze privirile şi în direcţiunea acésta, trimiţênd tinerii cei mai aleşi în strĕinătate, ca să se perfecţioneze şi apoi să ocupe catedra de profesori la institutul pedagogic, şi toţi învăţătorii câţi îi avem aţi, îi avem pregătiţi tot de acesti dascăli ai dascălilor. O căutătură preste actele sinodului din anul trecut e de ajuns, ca să se confirme acésta.

Cu era mai blândă a anilor 1860 au început a rĕsărí ca din pământ scólele române, a se inălţá edificii scolare, ca în ele se incépă misionarii români, dascălii eşiţi din institutul pedagogic şi teologic o lucrare mănósă, pentru care vor fi recompensaţi nu de ómeni, nu de lume, care e rea, ci de generaţiunile viitóre, cari vor pĕtrunde mai bine însemnătatea scólei poporale şi vor scí mai bine apreţiá greutăţile inceputului.

Cărţi didactice apar una după alta, una mai bună ca alta şi mai instructivă, şi poporul însetat de dorul după carte, oferesce obolul seu, se entusiasmézá pentru scólă ca pentru o instituţiune divină.

Erau unele ţinuturi, în cari cu fanatism se lucra pentru scólă şi pentru adjustarea ei internă şi esternă.

Dar focul învăpăiat în anii aceia binecuvêntaţi de Dţeu, începe a se domolí, şi a face loc temerilor de tot soiul, suntem amăriţi şi necăjiţi şi pe acest teren în multe forme, şi tóte aceste au avut drept urmare, că în timpul din urmă nici a suta parte nu s'a făcut, cât cu drept asteptăm să facă poporul pentru scólă. Acestor suferinţe avem se atribuim, că mai avem 242 scóle necorĕspunţătóre şi că în 141 de comune sunt case cu chirii pentru scóle.

O aparinţă şi mai tristă e, că numĕrul invĕţătorilor provisori intrece încă pe cel al celor definitivi, o impregiurare acésta, care trebue să pună pe gânduri pe cei ce sunt chemaţi a dirige afacerile scólelor.

Departe să susţin, că toţi învĕţătorii provisori, în numĕr de 472 nu ar fi cualificaţi, dar impregiurarea acésta e de ajuns, ca să vedem, că nu avem un stat învĕţătoresc, că intre acesti provisori sunt mulţi clerici absoluţi, cari aţi mâne devin aleşi de preoţi, prin urmare sunt numai în formă transitorică invĕţători, până le vine bine şi părăsesc cariera cea spinósă şi grea de invĕţători.

Causa la acésta o aflăm în parte şi în salariile necorĕspunţătóre şi în posiţiunea cam umilită, care e reservată învĕţătorilor nostri din Ardél. In alte ţĕri a fi invĕţători, e a fi în post de onóre, la noi durere, în multe părţi nu e aşa.

Preoţii sunt de multe ori jaluzi de popularitatea lor, ori de trecerea lor şi ingreunézá de multe ori posiţiunea învĕţătorilor, ér la popor s'au inmulţit pe unele părţi aşa numiţii semidocţi, cari se uită peste umĕr la invĕţătoriu şi punêndu-i în vedere, că ei l'au ales, trag consecinţe, că tot ei 'l pot amová, lucruri, ce e drept imposibile aţi, dar destul, că contribue la sguduirea autorităţii invĕţătorilor.

Dar cum să şi aibă invĕţătorii nostri multă trecere, când în calcul mediu luat se vine pe unul salariu de 170 fl. la an, va se ţică aprópe numai 15 fl. la lună! şi ca să pótă devení invĕţătoriu nu numai că se recer câteva clase gimnasiale, dar şi preparandia, tot lucruri aceste, cari vor trebuí încâtva să sufere schimbări, de e vorba să creăm un stat învĕţătoresc, cum se cade. Ridicarea salariilor este o cestiune de prima necesitate.

In timpii din urmă abia au eşit la an 25 de pedagogi absoluţi. Ce este acest numĕr în proporţie cu numĕrul scólelor, ce se inmulţesc, cu al invĕţătorilor, ce se pensionézá şi mor? Trebue deci făcute tóte inlesnirile ca tinerii nostri să alerge la preparandie, şi dacă e vre-o necesitate mai intensivă, e de a o face acestora posibilă cercetarea pedagogiei în interesul bine priceput al culturei poporului.*)

Dacă e să regenerăm poporul, să-l facem să fie un popor consciu de drepturile şi datorinţele lui, trebue să scótem dascăli din pământ, să le asigurăm esistinţa, să-i omenim şi să le ocrotim interesele, să-i apărăm de tóte primejdiile şi în fine să le dăm ce e al lor, să le lărgim cercul de activitate, ce se

*) Consistoriul respect. sinodul nostru archidiecesan a creat 29 stipendii pentru elevii dela pedagogie. Red.

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

(Urmare.)

— Nu-ţi pare bine Felicia — ţise ea — c'am refusat a merge aţi după pâne la partea din grădină „Lady Lawon"? Ah! e ceva desfătătoriu a mai avé din când în când şi câte o óră liberă.

— Ai dreptate! — rĕspunse Felicia cu ochii închişi de jumĕtate.

Nu că dór a-şi avé dreptate, sau că a-şi voí să lenevesc, deóre-ce datoresc cel puţin ca jumĕtate de duţină de epistole — adaugă sora cea mai tineră.

— Deborah! ai rĕspuns la epistola cea din urmă a lui Jack?

— Nu!

— Şi mai deunăţi încă i ai rĕspuns numai câteva cuvinte.

— N'am putut mai mult, — n'am avut timp.

Preste câteva minute ér se făcuse o linisce penibilă, pe care o întrerupse Felicia, continuând vorbirea.

— Sci tu, că căpitanul Wyatt în fie-care ţi din sĕptĕmâna acésta şi a petrecut la noi şi că aţi mergem împreună la operă?

— Ei,.. şi? — întrebă Deborah, acoperindu-şi faţa cu cartea, aşa, că Felicia n'o putù vedé.

— El nu vine pentru mine,.. nici pentru mătuşa Catherina.

— Voesci să ţici, că eu — eu a şi cochetá cu căpitanul Wyatt? ţise Deborah într'un ton ceva cam sfios şi nefiresc. — Şi eu a-şi puté să-ţi fac tot acósta observare, dar cu o altă persónă. Colonelul Wolwerton încă ne-a fost óspele de tótă ţiua. Sau el a venit la noi, sau l'am întâlnit pe cale — ealtcum şi el cercetézá aţi opera dimpreună cu noi. Dacă cochetezi cu col. Wolwerton, de ce să nu cochetez eu cu căp. Wyatt?

— Deborah! eu n'am cugetat nici când, că tu îmi vei face imputări pentru cochetare. Nu mi este obiceiul a cochetá. — Felicia tăcù apoi, şi numai după un interval continuà cu vocea sa cea liniscită: — In sesonul din urmă col. Wolwerton mi-a făcut un ofert de căsătorie, dar eu l'am refusat. — I-am spus cu tótă seriositatea, că n'am de gând a me căsătorí nici cu el, nici cu alt-cineva. El însĕ n'a voit să ia în considerare refusul meu, ci mi-a ţis, că până când voiu fi necăsătorită nu va încetá a sperá, şi nu mi a folosit nimic nici observarea, că tótă atenţiunea sa observată faţă de mine este zădarnică. N'a-şi fi amintit aceste nici când, dacă n'a-şi voí ca tu să mai presupuni lucruri atât de neadevĕrate despre mine. Şi apoi pe lângă tóte, Deborah, tu uiţi, că eu sum liberă, nu sum fidanţată, chiar şi dacă a-şi fi cochetat.

— Este pretutindeni cunoscut, că căp. Wyatt este unul dintre cei dintâiu curtisani ai Londonului — ţise Deborah, riţind ceva cam neobicinuit. — El nu se va lăsá păgubit.

— Admit acésta despre căp. Wyatt, — reflectà Felicia, — dar nu uita, că nici chiar curtisanii cei mai teribili nu sunt nevulnerabili. Wyatt n'a tractat cu tine nici odată aşa ca cu alte femei. El te iubesce, şi dacă un bărbat de feliul seu iubesce. . . .

Intr'adevĕr eu nu înţeleg, cum poţi tu sci, ce zace ascuns în inima lui Wyatt — întrerupse Deborah cu vocea pré nesigură.

— Să nu uiţi iubita mea, că eu n'am intenţia a pândí sau a spioná ceea ce faci tu. Aşa ceva nu-mi trăsnesce prin cap. Dar, cu tóte aceste, când şi când nu pot trece cu vederea ceea-ce se întêmplă. In una din serile din urmă d. e. când mătuşa Catharina te ascepta, până-ce ţi finì valsul, tu trecuşi pe lângă noi ca şi când nici nu ni-ai observá şi ne lăsaşi să aşteptăm ceva cam îndelungat. Tu îi şoptise-şi ceva — nu sciu ce, dar mi se părea, că el te privì aşa după cum nu l'am vĕţut privind altă femee — cum nu privesce un bărbat la o femee,

aibă trecere la popor și chiar și în sus la superiori. Așa vom creá stat învĕțătoresc, așa vom stârpí un rĕu, care aḑi e general, și póte sĕ se generalizeze și mai tare, și putem sĕ venim acolo, că vom face edificii de scóle, vom face și salarii și nu va avé cine sĕ se urce pe catedră, și o atare impregiurare ar fi armă de ajuns în mâna contrarilor scólei confesionale.

Revista politică.

Cestiunea abdicărei de tron în Sêrbia se lămurésce cu încetul, dar totuși se lămuresce. Enunciațiunile ministrului president și totodată ministru de esterne, Sava Gruici, sunt de mare însemnătate Cerculara numitului ministru a întimpinat adecă în Berlin o primire amicală, în Viena fidelă, ér în Petersburg plină de bunăvoință. Espunerile lui Sava Gruici despre politica esternă arată, că ea a întrat într'o altă ogașe, și astfeliu ele vor urmá direcțiunea recerută de consimțĕmêntul tradițional al patriei și al poporațiunei. Ceea-ce se înțelege sub consimțemêntul tradițional, o pricep fórte bine cercurile conducĕtóre din Viena și Budapesta, și de aceea se și ḑice, că circulara a fost primită cu fidelitate. Foile monarchiei comentézĕ de altfeliu circulara în tóte amĕnuntele ei.

Echoul rusesc încă n'a rĕmas înapoi față de cele ce s'au întêmplat în Sêrbia. În espunerile lor despre desvoltarea lucrurilor din Sêrbia, foile rusesci dau espresiune celei mai înfocate dorințe, de cari sunt cuprinse.

„Novoie Wremia“ ocupându se cu scirile despre amestecul regelui Milan în afacerile regenții, despre regina Natalia și despre politica esternă a Sêrbiei, ḑice, că e imposibil ca regența sĕ pótă îndepliní voia regului Milan, chiar silindu-o, căci ea nu e responsabilă lui Milan, ci noului rege.

Dacă regența și ar uitá de aceasta, îi vor aduce aminte ministrii Gruici și Tauschanovici. Reîntórcerea reginei Natalia și a metropolitului Mihail în Sêrbia este numai o întrebare a timpului; în principiu ei n'au lipsă a face politică; prin abḑicerea regelui Milan și prin delăturarea partidei austrofile a progresistilor, politica lor póte rĕmâné și la o parte.

Milan nu mai are drept sĕ se amestece în afacerile Sêrbiei; el este îndatorat ca primul supus al regelui Alecsandru, sĕ se conformeze hotărîrilor regenții.

Aceste espuneri ale fóiei rusesci le ilustrézĕ și fóia sêrbéscă din Belgrad „Sviet,“ carea mai adauge, cu atitudinea lui Ristici în afacerea divorțului n'a fost îndreptățită. „Moskowkija Wiedomosti“ promite regimului sêrbesc spriginul Rusiei, dar și Sêrbia trebue sĕ se reîntórcă pe calea sa istorică, dela carea s'a abătut Milan, înfluințat de Austro-Ungaria. Indatoririle de mai înainte ale regelui față cu Germania și Austro-Ungaria nu trebuesc recunoscute și alte noue încă nu trebuesc sĕ se facă. Momentul actual e de mare importanță, și diplomația ruséscă nu trebue sĕ-l uite neesploatat.

Din Cetinie sbóră scirea, că principele Petru Carageorgevici a sosit acolo încă de o sĕptĕmână. In fața situațiunei, creată în Sêrbia, tóte planurile și dispositiunile, ce le a luat, referitoriu la o călĕtorie, s'au amênat deocamdată și are de cuget a nu părăsí Muntenegrul.

In legătură cu acésta pare a stá și împărtășirea fóiei „Pol. Coresp.“ din Petersburg, unde în cercurile aprópe de curtea imperială se vorbesce, că cur-

tea ruséscă intenționézĕ a dărui principelui Nicolau de Muntenegru câteva mii de pusci „Cuming“ și muniținea pe mai mulți ani. Planul se va esecutá îndată-ce numita pușcă va fi introdusă în armata ruséscă.

Conferințele dela Samoa se vor începe cel mult la prima Aprile în Berlin. Comisarii americani sunt pe drum spre capitala imperiului german. Instrucțiunile date de cătră Statele-unite nu par favorabile pentru germani. Statele-unite vor restabilirea unui domnitoriu în Samoa, care sĕ fie încungiurat de consilieri din partea Statelor-unite, apoi de ai Engliterei și Germaniei. America stăruesce însĕ ca mai întâiu sĕ se introducă status quo ante. Dacă principele Bismarck s'ar opune, atunci statele unite vor trimite deadreptul corăbii, cari vor adnecsá insulele și va domní asupra lor după plac.

Cuvênt funebral *)

la inmormêntarea protopresbiterului Abrudului și paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu, 1889.

Tristă adunare! Raporturile, ce au esistat între familia mea și a reposatului de o parte; legăturile de amiciție, de muncă și de luptă într'un timp de 17 ani, de altăparte, me îndémnă ca în acestea împregiurări triste și pline de doliu sĕ iau cuvêntul.

Dacă dară voesc și eu cu vocea mi debilă a riscá câteva cuvinte la acésta mare perdere a bisericei, a patriei și a națiunei: Ve rog sĕ fiu ascultat.

Tristi ascultători! A-ți fi cugetat d vóstră numai înainte cu câteva luni, că astăḑi ne vom adunâ aci spre a dá ultimele onoruri unui amic, carele înainte cu câte va ḑile în flórea vieții se bucura de o deplină sănĕtate?

A-ți fi crediut d-vóstră, că prot. Gall are sĕ-și ia adio astăḑi dela iubita i familie, dela iubitul seu popor și dela nenumĕrații sei amici? N'am fi crediut nici unii tristi ascultători! Ĕtă dară s'a adeverit ḑisa eclesiastului, carele enunțase cuvintele că: „Cu adevĕrat deșertăciune sunt tóte.“

Deșertăciune sunt tóte tristi ascultători; sănĕtatea nu este decât un nume, gloria o apariință, averile și plăcerile un ce trecătoriu, ĕră viața un vis, o flóre carea diminéța în reversatul ḑiorilor se desvóltă, preste ḑi împrăscie parfumul celor din împregiur, ĕră séra după apusul sórelui se vestejesce, cade si se astupă în pământul, din carele a rĕsărit. Totul este dară deșertăciune în noi.

Și óre totuși tristi ascultători! așa sĕ fie, așa sunt a se înțelege ḑisele eclesiastului, că omul făcut după chipul și asemenarea lui Dumneḑeu sĕ nu fie decât o umbră! că omul pentru a cărui mântuire fiul tatălui s'a pogorit din ceriu, și a cărui mântuire a plătit-o cu sângele seu: sĕ nu fie decât o nimica? Nu, și ĕră nu tristi ascultători!

Deșertăciune este omul numai încât privim cursul vieții nóstre mortale, privind însĕ viéța nóstră din punct de vedere a judecății din urmă, atunci totuși trebue sĕ recunóscem, că este în ființa omenéscă un ce sublim, un ce nemuritoriu; pentru-că numai la acésta esistință sublimă și neperitóre se referesc ĕrăși cuvintele eclesiastului, care a ḑis: „Teme-te de Dumneḑeu și împlinesce poruncile sale, pentru-că acela va esaminá tot ce ai făcut în viață, bine séu reu.“

*) Din lipsa de spațiu întârḑiată. Red.

Așadară, dacă este un dincóce, unde tóte sunt deșertăciune, este și trebue sĕ fie tristi ascultători și un dincolo, unde cei ce și-au împlinit datoriințele în acéstă lume deșértă și plină de valuri față cu familia, biserica, patria și națiunea, și față de aprópele seu, 'și vor aflá o adevĕrată recompensă pentru tóte acestea, vor aflá adevĕrată odichnă.

Din pământ este făcut corpul omului și în pământ se va întórce, după chipul și asemenarea lui Dumneḑeu este sufletul nostru și la Creatoriul seu trebue sĕ rentórcă, sufletul omului bun și drept, pentru că ĕră și numai așa se póte esplicá ḑisa sântei Scripturi: „Deschise sunt drepților căile la viața eternă.“

Acum tristi ascultători sĕ aruncăm numai o scurtă reprivire asupra trecutului, ce luminézĕ viața și activitatea decedatului nostru amic, sĕ vedem, că óre împlinitu și a datoriințele sale ca tată de familie, ca preot și protopop, ca patriot și român? Nu am sĕ fac eu elogiul decedatului meu amic. Vorbéscă jertfele și suferințele cele multe, ce le a avut repausatul în familia sa cercată de atâtea ori de morburi epidemice ca diphterica; vorbéscă faptul, că a sacrificat tot pentru a dá copiilor sei o educațiune esemplară în familie și învĕțătură mai înaltă în scólă, și acestea fapte învederate apoi ne vor convinge, că tatăl de familiă și-a cunoscut misiunea și și-a împlinit cu scumpĕtate datoriințele.

Ca preot și protopop sĕ aruncăm o scurtă privire asupra nemărginitei iubiri, ce i-a manifestat iubitul seu popor totdeuna până și în acestea impregiurări triste și pline de doliu, sĕ aruncăm o privire asupra activității sale ca protopopul unui tract împrăsciat pre văli și déluri, pre carele pre lânga risicul vieții l'a visitat, l'a lăsat în cea mai bună ordine, întreținênd cu colegii sei subalterni celea mai cordiale relațiuni amicali, bucurându-se totdeuna de stima și respectul acelora, și îndată ne-am convins, că repausatul și aci și-a împlinit cu scumpĕtate datoria.

Ca patriot și român sĕ aruncăm o privire peste activitatea dênsului ca director al subdespărțĕmêntului Asociațiunei transilvane, ca membru în sinódele și congresele bisericesci, ca delegat în mai multe conferințe națiunali, și cu toții ii vom dá tributul de recunoscință ca unui bun patriot și bun român.

Acum iubite amice! tu pleci; — pleci din acéstă lume, în carea viața nóstră nu este altă, decât o continuă luptă pentru esistință! pleci din casa ta ospitală, unde așa de multe ori ne-ai adunat în giurul teu, împărtășind cu noi cu toții fără deosebire de clasă și categorie, tóte celea ce Atotputernicul ți-a dat după cruntă muncă și labóre.

Mergi iubite! și spune acelora, a căror învĕțături te au condus, pe calea ce ai percurs-o pentru binele familiei, al bisericei, al patriei și națiunei, că semênța, ce au sĕmânat-o dĕnșii a încolțit, cresce și se cóce, și promite fructele cele mai bune.

Mergi amice și după atâtea suferințe crunte, odihnesce-te cu drepții în pace, căci memoria ta va fi pastrată cu scumpĕtate în inimile nóstre.

Alesandru Filip,
advocat.

Regulament

pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

§. 1. Devenind un tract protopresbiteral vacant, consistoriul eparchial are a se îngrigí, ca acela sĕ se intregéscă definitiv cel mult în decursul unui an dela devenirea lui în vacanță.

§. 2. Spre acest scop consistoriul dispune nainte de tóte a se întregí numĕrul membrilor sinodului protopresbiteral electoral, cu considerare la §. 39 din Statutul organic, după care astfeliu de sinod constă din numĕr îndoit de membri, anume: în protopresbiteratele, cari numĕră preste 20,000 suflete, constă din 20 membri clericali și 48 mireni; ér în protopresbiteratele, unde numĕrul sufletelor este mai mic de 20,000 suflete, sinodul electoral constă din 16 membri clericali și 32 membri mireni.

§. 3. Membrii ordinari ai sinódelor protopresbiterale, aleși pe un period de trei ani, se folosesc în decursul acestui period de mandatele lor și la alegerea de protopresbiter, formând o jumĕtate din membri alegĕtori; ér cealaltă jumĕtate se alege ad hoc, adecă numai pentru actul alegerii de protopresbiter.

§. 4. Deodată cu alegerea membrilor ad hoc se póte efeptui și alegerea membrilor ordinari în locurile, cari prin mórte ori în alt mod vor fi devenit vacante; însĕ aceste alegeri supletorie ale membrilor ordinari au valóre numai pentru restul periodului sinodal, ér mandatele membrilor aleși ad hoc espiră cu întrarea alesului protopresbiter în activitate.

§. 5. Tóte alegerile de membri la sinodul electoral decurg după normele stabilite pentru alegerea membrilor sinódelor protopresbiterale.

§. 6. După-ce s'au efeptuit alegerile pentru sinodul protopresbiteral electoral, concernintele administrator protopresbiteral compune lista tuturor membrilor, separând pe cei o r d i n a r i de cei ce sunt aleși numai a d h o c, și însemnând la fie-care: cercul electoral, categoria, adecă dacă e preot, sau mirén, caracterul, adecă ocupațiunea séu starea civilă, și în fine locuința cu anumirea postei ultime; lista acésta apoi o substerne numai decât la consistoriul eparchial într'una cu protocólele electorale ale noilor membri sinodali.

---

dacă n'o iubesce într'adevĕr. Iubită Deborah, nu ți spun aceste cu plăcere, dar sciu, că nu ți le spune nime altul. Părerea mea este, că tu nu te porți omenesce nici față de Jack, nici față de căp. Wyatt. Dacă ai sci tu numai ce mare nefericire pregătesci atât pentru tine însuți cât și pentru ei.

Felicia tăcù deodată, căci Deborah scăpă cartea din mâni și își ascunsese fața și suspinà atât de jalnic, încât i se făcu milă de ea. Sora mai mare grăbì numai decât și se uită, ce e cu Deborah.

— Ceți este, iubită Deborah? strigà ea. — Ah! nu plânge! Eu n'am vrut sĕ te nefericesc. Liniștestete . . . totul e numai o fantasie nebunéscă din partea mea!

— Nu, nu — grăi Deborah — eu sum cea mai ne norocită fată depe fața pământului, căci iubesc pe Wyatt din tótă inima și din tot sufletul, ador chiar și pământul pe care l calcă el. Ah! a fost tirănie, a consimți fidanțarea mea cu Jack, deóre-ce eu am fost încă pré tineră! Am fost numai copilă, ce am sciut eu, ce este iubirea?

Felicia rĕmase liniștită, confusă și fără a fi în stare sĕ grăéscă barem un cuvênt.

M'am încercat în séra din urmă sĕ împărtășesc lui Wyatt, că sum logodită, adăugà Deborah, dar când ajunseiu la adecă, mi se părea că vorbele mi stau, mi se opresc în glican, nu putém esprima cea ce dorisem. El 'mi spuse, că me iubesce, și eu l'am lăsat sĕ se depărteze cu gândul, că sum liberă, că el me póte peți și eu pot consimți cu acésta.

— Iubită Deborah! veḑi dacă fidanțarea ta ar fi cunoscută, atunci tu n'ai avé de ce sĕ te nĕcăgesci dar tu scii, că nici chiar mătușa nu scie nimic despre acésta.

— Dacă a-și fi cugetat, că lucrul o sĕ ajungă așa departe, a și fi spus de mult lui Wyatt cele întêmplate, dar afacerea s'a tot amânat de aḑi pe mâne și numai de câteva ḑile am observat, că noi ne iubim reciproc. Ah! Felicie, ce sĕ fac?

— Trebue sĕ i spui, Deborah, încă astăḑi, sau îi spun eu. Nu-i ertat sĕ mai rĕmênă lucrul astfel, ḑise Felicia îngrigiată.

— El nu-mi va ertá nici când! Sermana Deborah erupse ĕrăși într'un plâns, care umplù ochii Feliciei cu lacrimi de simpatie

Chiar în momentul acesta o trăsură se oprì înnaintea porții și fetele auḑiră de dóuĕ ori bătând în pórtă.

— Felicie! aceea trebue sĕ fie mătușa Catharina, ḑise Deborah, sărind repede. Spune-i, că durerea de cap me împedecă a mi părăsí chilia.

Ah! Felicie, cum voiu petrece eu séra acésta? Colonelul Wolwerton și Wyatt vin la tine, după-cum tu bine scii. Și Deborah fugì pe trepte în sus.

(Va urma.)

§. 7. Comitetul protopresbiteral sub presidiul ordinariu, compune concursul la postul vacant de protopresbiter, și-l substerne consistoriului eparchial spre aprobare și publicare.

§. 8. Convocarea comitetului protopresbiteral spre scopul atins în § 7 se póte face pentru accelerarea agendelor încă înainte de a fi terminate tóte alegerile pentru sinodul electoral.

§. 9. În publicațiunea de concurs, care e de a se face în fóia destinată pentru publicările oficiale ale eparchiei, se espun emolumentele legate de postul protopresbiteral și de parochia protopresbiterală, precum și cualificațiunea normată prin Statutul organic și prin concluse congresuale, care se recere dela concurenți, și carea trebue sĕ fie documentată.

§. 10. Terminul concurselor e de a se pune astfeliu, ca acela sĕ nu fie mai scurt de 30 de ḑile, dar nici mai lung de 45 de ḑile, computate dela prima ḑiuă, ce urmézĕ după publicare.

§. 11. Aspiranții la postul protopresbiteral se îndrumă în publicarea de concurs: ca concursele instruite cu tóte documentele necesarie sĕ le substérnă în terminul preclus la consistoriul eparchial.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

§. 12. Concursele întrate, după ce se vor împrotocolá, ce petrec într'un conspect separat, provĕḑut cu următórele rubrici: 1. Nrul curent. 2. Datul presentei. 3. Numele, caracterul și locuința concurentului. 4. Anii etății. Studiile pregătitóre, afară de cele teologice. 6. Studiile speciale teologice. 7. Anii serviciului. 8. Observări recomândătóre. 9. Alte reflesiuni.

§. 13. Pentru actul alegerii de protopresbiter consistoriul denumesce un comisariu consistorial din cler, căruia după espirarea terminului de concurs îi transpune simplu tóte concursele întrate, într'una cu conspectul lor.

Totodată transpune și parochiei centrale o consemnare a concurenților, cu provocarea, sĕ iee mĕsurele necesarie, ca la candidare sĕ-și pótă validitá eventualul vot colectiv, provĕḑut în conclusul congresual Nr. 129 din 1881.

Comisariul consistorial nu póte fi nici membru al sinodului protopresbiteral, nici concurent la postul de protopresbiter în tractul, în care conduce alegerea.

§. 14. Comisariul consistorial înainte de tóte convócă comitetul protopresbiteral la locul central al tractului, și cu acela constată cualificațiunea concurenților și compune lista de candidare, eventual espune la protocol motivele, pentru cari unul sau altul din concurenți nu se află cualificat, și primesce dela comitetul parochiei protopresbiterale eventualul vot colectiv al sinodului ei parochial cu privire la candidați.

Toți concurenții, cari întrunesc cualificațiunea, au se ntre în lista de candidare.

§. 15. Dacă după concursul publicat se află chiar și numai un concurent cualificat, comisariul consistorial, cu considerare la §. 42 din Statutul organic, convócă cu 14 ḑile mai nainte sinodul protopresbiteral electoral la locul central al tractului, anumind ḑiua și óra, în care se va începe actul sinodal.

§. 16. Convocarea sinodului se face prin cerculariu din partea comisariului consistorial. Acest cerculariu se publică în fóia destinată pentru publicările oficiale ale eparchiei și se trimite fie-cărui membru al sinodul sub adresa proprie pe lângă carte de inmanuare sau recepisă postală, tot așa și parochiei protopresbiterale.

§. 17. Actul alegerii de protopresbiter îl efeptuesce sinodul protopresbiteral sub presidiul comisariului consistorial. La acest sinod sĕ recere, sĕ fie de față maioritatea membrilor, observându-se esact prescrisele §§-lor 43, 44, 46, 47, 48, 49, 51, 52 și 53 din Statutul organic.

§. 18. Sinodul electoral alegêndu-și notariu provisoriu înainte de tóte efeptuesce verificarea acelor membri ai sei, cari încă nu sunt verificați. La verificarea membrilor ordinari participă numai membrii ordinari ai sinodului; ér la verificarea membrilor aleși ad hoc, participă toți membrii sinodului.

Reclame contra verificării sau neverificării vre-unui membru se decide îndată în sinod, — la care act, dacă voturile sunt egale, decide votul comisariului consistorial. Contra conclusului adus membrul neverificat póte însinuá și dá gravamen, care gravamen se alătură la protocol. Sinodul apoi, după-ce și-a ales notariu definitiv, ia cunoscință despre lista celor cualificați, combinată în comitetul protopresbiteral și eventual o întregesce și corege, dacă s'au călcat dispositiunile §-lui 14; după aceea alege din sinul seu trei membri în comisiunea de scrutiniu și în fine păsesce la alegere secretă prin ședule.

Sinodul convocat pentru alegerea de protopresbiter, nu póte întrá în discusiunea altor obiecte afară de cele, ce sunt în strînsă legătură cu însași alegerea.

§. 19. Fie-care alegĕtoriu póte votá numai pentru unul dintre candidați, prin urmare pe ședulă are a fi scris numai numele unui candidat; ședulele cu mai multe nume se privesc de nule, ér voturile date persónelor, cari nu sunt cuprinse în lista de candidare, nu se consideră

§. 20. Votarea se face la apel nominal după lista membrilor, fie aceea compusă după cercuri sau în rênd alfabetic. După-ce s'a cetit odată lista membrilor, și cei presenți și-au dat votul, se mai acórdă un restimp de jumĕtate de óră pentru venirea și votarea celor-ce vor fi absentat la prima cetire; ér după decurgerea acestui restimp votarea se încheíe, dacă nu s'au presentat alți votanți.

§. 21. După încheiarea votărei, președintele comisariu sub controla comisiunii de scrutiniu, mai întâiu numĕră, apoi desface ședulele de votare una câte una și cetesce din fie-care numele candidatului scris în ea, după aceea predând ședula comisiunei de scrutiniu spre controlare, acésta numĕră voturile, ér președintele comisariu enunță resultatul, care se petrece la protocol.

§. 22. Dacă la locul al treilea al candidaților, cari au întrunit mai multe voturi sunt doi sau mai mulți cu voturi asemenea, între dênșii decide sórtea, care se va esecutá numai decât în fața sinodului.

§. 23. Încheiându-se protocolul sinodului electoral, ședulele de votare se adună la olaltă, se pun sub cuvertă, și se sigilézĕ cu sigilul parochiei locale, cu al comisariului președinte și al unui membru alegĕtoriu; apoi se alătură la actele electorale într'una cu eventualul vot colectiv al parochiei protopresbiterale.

Cu acestea terminându-se actul electoral, protocolul se autentică sau în fața sinodulni electoral sau prin o comisiune alésă anume pentru autenticare.

§. 24. Comisariul consistorial substerne inmediat întregul act electoral consistoriului pentru a denumí pe unul dintre cei trei candidați, cari au întrunit cele mai multe voturi.

§. 25. La cas, când tóte voturile se vor fi dat numai unui candidat, sau se vor fi împărțit numai între doi, remâne la buna socotință a consistoriului a denumí pe cel ales, respective pe unul din cei doi, sau a ordina alegere nóuă cu concurs nou.

Decisiunea consistoriului, prin care ordină alegere nóuă, trebue sĕ fie bine motivată.

În cas de a doua alegere, consistoriul are a se îngrigí, ca tractul vacant protopresbiteral sĕ se întregéscă definitiv cel mult în șese luni dela anularea alegerei prime; dacă însĕ și a doua alegere va fi avênd asemene resultat: consistoriul, pe cât nu are escepțiune din punct de vedere al cualificațiunei, denumesce pe unicul ales, respective pe unul dintre cei doi presentați.

§. 26. Contra actului de alegere efeptuit în sinodul electoral protopresbiteral, părțile interesate, adecă candidații, alegĕtorii și parochia protopresbiterală, în termin de 14 ḑile dela ḑiua alegerei, se pot folosí de recurs de nulitate la consistoriul eparchial, însĕ numai pentru defecte de formă, adecă pentru abatere dela normele prescrise. Consistoriul decide asupra recursului înainte de a procede la denumire, și dacă l'a respins, póte decide inmediat și în meritul denumirei.

Conclusul de denumire al consistoriului în merit nu este apelabil, însĕ pentru defecte de formă, adecă în casul, când nu s'ar fi observat regulele de procedere prescrise în Statutul organic și în regulamentul presinte, — părților interesate, adecă candidaților, alegĕtorilor, și parochiei protopresbiterale, se admite în 14 ḑile apel, resp recurs de nulitate la consistoriul metropolitan.

La cas de recurs, esecutarea conclusului consistorial se suspinde pănа la resolvirea definitivă a gravaminelor de nulitate prin consistoriul metropolitan.

Influințarea aspiranților asupra alegĕtorilor în modul oprit prin conclusul congresual Nr. 119 din anul 1878 formézĕ cas de nulitate.

Nr. 136. Congr. 1888.

Votat de congresul național-bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, în ședința din 11/23 Octobre, 1888.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Dr. **Remus Roșca** m. p.,
notariu general congresual.

Varietăți.

* (Dela Curte.) După ce Curtea imperială va plecá din Budapesta, va petrece numai în Viena și scirile, că s'ar duce la Laxenburg se desmint. — Regele Milan petrece la Budapesta, unde a fost primit de monarchul nostru. După o călĕtorie pe la curțile europene, va face o escursiune la locurile sfinte.

* (Alegere de episcop.) Consistoriul eparchiei Caransebeșului, pe basa literilor Escelenției Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit dtto 20 și 25 Februariu a. c. Nr. 48 și 53 Metr. și în vîrtutea dispositiunilor §§-lor 90 și 98 din Statutul organic, convócă și dechiară de convocat sinodul estraordinariu al eparchiei Caransebeșului pentru alegerea de episcop diecesan *pe Dumineca a V a din paresemi*, adecă *pe 26 Martiu (7 Aprile) a. c. la biserica catedrală din Caransebeș, la 10 óre antemeridiane.*

* Invitare. Onorați domni membri din comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu sunt învitați la ședința ordinară, ce se va ține *Marți în 14/26 l. c. la 3 óre d. m*, în localitatea Asociațiunei transilvane.

* (Act de binefacere,) Comitetul și oficiul parochial din comuna Dezna, eparchia Aradului, esprimă o mulțămită publică economului Teodor Beldea și soției sale, cari au donat pe séma comunei bisericesci 370 fl. v. a.

* (Impământenire.) La 4/16 Martiu a votat senatul din Bucuresci recunóscerea de cetățén român a dlui Dr. Emil Puscariu.

* (Atentat) Alaltăeri un student din Budapesta, realist, și totdeodată voluntar, Kálmán Samorczil, a insultat pe deputații din partidul guvernamental și a pălmuit pe dep. G. Rohonczy, ér acesta a tras cu revolverul asupra lui rănindu-l ușor. Acéstă împregiurare a provocat mare sensațiune și tóte cluburile au anunțat conferințe în acéstă afacere.

* (Consulat român în Paris.) Ministrul de esterne român a înființat la Paris un oficiu consular.

* (Institutul de bactereologie.) Institutul bactereologic, care până acum a stat sub dependența ministrului de interne, precum scriu foile de preste munți, va trece dela 1 Aprile sub dependența ministrului de culte și instrucțiune publică. Conform statisticei lunare a tratamêntului atirabic în luna lui Februariu s'au tratat 22 ómeni muscați de animale turbate. Din rapórtele sosite din provincie toți câți au fost tratați la acest institut până acum s'au reînsănătoșat; doi indivíḑi însĕ, cari n'au voit sĕ se supună tratamentului au murit turbați. Dl Dr. Babeș ține des prelegeri publice, la cari asistă totdeuna public de tot numĕros și ales. Se vorbesce, că dl Dr. Babeș încurênd va fi medaliat din partea regelui.

* (Pré puțin preț pe viéță). In 12 a l. c. un finanț dela vamă a tras cu pușca asupra unui locuitoriu român din Rĕșnov, pe care ni merindul în céfă a căḑut îndată mort. Nenorocitul a fost tată la 6 copii, cari au rĕmas fără pic de bucătură!

Cestiuni scolare.

— *„Tactul pedagogic“*. —

(Urmare.)

Lipsă de tact este și atunci, când prunci fórte simțitori îi înfrunți în fața clasei întregi, în loc de a o face acésta între 4 ochi. Lipsă de tact este și aceea, când eu și lucrurile mele sunt murdare; éră pe elevi îi pedepsesc pentru-ca sĕ fie curați. Lipsă de tact e când eu 'mi bat joc de limbagiul ce-l folosesc părinții acasă, când în darea ocupațiunilor pe acasă nu țin cont de împregiurările familiari, când trimet vorbe necuviincióse părinților pruncilor pe acasă.

Lipsă de tact este, când în scólă încep a dejosí pe pruncii unei națiuni, față de alții prunci de altă națiune, ceea ce cu deosebire o pățim noi românii în scólele maghiare.

Din cele înșirate până aici se póte vedé, că sfera „tactului pedagogic“ este fórte estinsă, și s'ar puté aduce mii de esemple înainte. Nu este o ḑi în scóla poporală, unde sĕ nu aibă de a face un învĕțătoriu us de tactul pedagogic. Cu deosebire se póte observá tactul pedagogic a unui învĕțătoriu la aplicarea remunerațiunilor și a pedepselor, în aflarea mĕsurei potrivite de a ține pe elev în disciplină și totodată ai lăsá și libertate de a se desvoltá în individualitatea sa; în alegerea materialului de învĕțămênt, în procedură la tractarea aceluia, în darea și coregerea ocupațiunilor de casă și de scólă.

Cum își póte însuși un învĕțătoriu „tactul pedagogic“? La acésta întreb are cei mai mulți pedagogi susțin, că: „tactul pedagogic“ este o însușire naturală a învĕțătoriului, pe carea prin studiu serios și prin o esperință îndelungată, o putem cultivá, dar nu ne-o putem însuși, dacă nu o avem dela nascere. Nici când un învĕțătoriu lipsit de tact pedagogic nu va puté pĕtrunde în spiritul elevilor sei, și nu-și va puté formá o judecată sigură despre individualitatea lor și despre facultățile lor spirituale individuali, și conform acelora sĕ-i tracteze.

De tact face învĕțătoriul întrebuințare nu numai față de elevi, ci și față de părinții elevilor, față de poporul din comună, față de colegii sei și față de superiori.

In referințele sale față cu părinții, un învĕțătoriu trebue sĕ fie totdeuna amicabil și prevenitoriu, totdeuna sĕ fie gata a dá părinților informațiuni despre pruncii lor, și la cas de lipsă sfaturi, cum au sĕ tracteze părinții pe fii lor. Sĕ nu cerce învĕțătoriul ca sĕ molesteze pe părinți cu sfaturile lui, cu deosebire învĕțătorii tineri, trebue sĕ fie fórte precauți. Sĕ nu-și pérdă nici odată învĕțătoriul cumpĕtul chiar și atunci, când dă de obstacule și nu este întêmpinat cu bunăvoință din partea părinților. Liniscea sufletéscă sĕ și-o păstreze totdeuna.

Cu deosebire delicată e puseținea unui învĕțătoriu, când dă absențiile scolari, și părinții devin pedepsiți pentru absențiile elevilor.

Și încă mai critică devine posițiunea învĕțătoriului, când directorul scolar sau antistia comunală iau partea părinților asupriți, aruncând tótă vina pedepsei asupra învĕțătoriului. In têmpul de astăḑi când organele administrative fac ce vreau și cum vreau în ale scólei, nu arare-ori se întêmplă ca învĕțătoriul se vină în conflict cu părinții, în urma 'intrigelor organelor comunali administrative cu ocasiunea dărei absențiilor. In atare împregiurare învĕțătoriul cu buna trebue sĕ se nisuiască a convinge pe părinți, că el nu pentru vre o rĕsbunare, nu pentru-ca sĕ le facă daună a dat absențiile, ci chiar pentru binele pruncilor lor de o parte; éră de altă parte pentru împlinirea conscienciósă a oficiului seu. Se întêmplă cu atari ocasiuni, că învĕțătoriul póte sĕ fie ofensat în onórea sa din partea părinților pruncilor.

În atare cas are sĕ facă arĕtare superiorității sale, cu carea stă în directă atingere, ca acésta sĕ întrevină, pentru a nu lăsa pe învĕțătoriul sĕ fie batjocorit. De sine se înțelege, că aici trebue mare precauțiune, și mijlócele estreme pentru a ne luá satisfacțiune cuvenită, sunt a se întrebuința în cel mai estrem cas. Precauțiune trebue se avem de o parte ca sĕ nu dăm ansă părinților, a-și formá opiniunea, că învĕțătoriul este neajutorat — când e ofensat — de cătră dênsa; ér de altă parte se cere precauțiunea, pentru-ca sĕ nu producem amărăciune în popor, și sĕ nu sĕ de e ansă părinților a ḑice, că învĕțătoriul a mers pré departe în căutarea satisfacțiunei. (Va urma).

Loterie.

Mercuri în 20 Martiu 1889.

Brünn: **86 26 56 24 9**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 19 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9 62½	9.60
100 marce nemțesci	59.47½	59.45
London pe (poliță de trei luni)	121.85	122.—

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de acceași ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 7—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 28 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În fața sinodului procsim archidiecesan.

III.

Dacă privim conspectul general despre scólele din archidiecesă, presentat sinodului archidiecesan din anul trecut, este imposibil ca sĕ nu ni se umple iníma de durere, vĕdĕnd, că în unele părți scóla de tóte dilele e cercetată numai de 38% din cei obligați a cercetá scóla. Acesta e minimul, ce ne bate la ochi, ér macsimul este de 87 și 88%. Va se dică, pe cât de îmbucurătoriu progres se face în părțile Brașovului, Sibiiului și Sighișórei — pe atât de rĕu stăm mai ales prin centrul Transilvaniei.

Superioritatea scolară se va fi convins, că acolo unde în fruntea tractului stă un bărbat zelos, un om ce-și iubesce némul și legea sa, un om, ce sacrifică timp și muncă pentru oficiul seu și pentru agendele împreunate în acel oficiu, acolo se împărtășesc de razele binefăcĕtóre ale culturei și ale luminei aprópe toți fiitorii cetățeni, pe când acolo, unde cel chemat sĕ fie în frunte cu cuvêntul și cu fapta, sĕ îmbărbăteze pe cei slabi, sĕ animeze pe cei căduți, — petrece în nepăsare și în o pĕcătósă stare indiferentă, acolo merg tóte anapoda, acolo nu e scólă, nu e salariu, nu e învĕțătoriu de dai dómne.

Venerabilul consistoriu pune în fruntea raportului seu în vedere, luarea de mĕsuri energice față de organele, ce împedecă cursul regulat al trebilor scolare și o energie în acest respect se pretinde chiar.

Cu scóla de repetiție pare că stăm și mai rĕu, în general vorbind și aici, nu atât învĕțătorii pot fi făcuți responsabili, cât mai cu sémă preoții, cari încă ar trebuí sĕ dea mai des pe la scólă, sĕ țină chiar și prelegeri, sĕ arete părinților prin cuvêntări ocasionali starea importantă a scólei de repetițiune, care pe lângă aceea, că feresce pe elevi în etatea cea mai periculósă de multe rele, îi feresce de societăți blăstemate, pune temeiu la adevĕratele cunoscințe, de cari are lipsă omul în viața practică.

Scrierea de epistole, enararea faptelor din istorie, cunoscințele din economie se acuiră numai în acésta scólă mai cu temeiu, și fericit e poporul, ce are în fruntea sa un preot și un învĕțătoriu, care sĕ-l împinteneze pentru de a trage folóse din acésta instituțiune, care în cele mai multe părți figurézĕ numai pe hârtie, e numai în conspectul general, fĕr ca în realitate sĕ poți dá de urmele acelei scóle, atât de necesară poporului. S'ar puté scrie în respectul acesta o broșură, ori o carte voluminósă, ca drele unui diar însĕ nu permit a înșirá tóte avantagiile împreunate cu scóla de repetițiune și tóte desavantagiile legate de neobservarea prescriselor normativului și legilor din vigóre în acest respect. Ce e drept, scóla o face învĕțătoriul și directorul, și bine dice latinul: *„qualis rex — talis grex"* — cum e păstoriul, așa e și turma.

Tot în sarcina învĕțătorilor cade ca sĕ participe și ei la întrunirile învĕțătoresci, ca sĕ nu rĕmână numai cu cele învĕțate în institutul pedagogic.

De multe ori lucrurile în pracsă sunt altmintrelea ca în teorie, de multe ori cele învĕțate nu se pot aplicá pretutindenea în unul și același chip, unul e modul de tractare cu copilul din oraș, unul cu cel dela munte, unul cu al plugariului, altul cu al oficialului, meseriașului etc. și tóte aceste le află învĕțătorii conversând între sine pretinesce și ca frații în adunările reuniunei.

Nici materia de învĕțĕmênt nu póte fi preste tot locul una și aceia-și, mai multe cunoscințe din comput se recer la băeții de prin părțile, unde ómenii trăesc din negoț, mai multe din grădinărit, unde ómenii sunt plugari, mai multe din istorie, unde pĕmêntul a fost scăldat cu sânge de om, și de tóte acestea învĕțătoriul va ține cont în cariera lui cea grea.

Unul învață dela altul, unul 'și comunică esperințele altuia, așa se completézĕ materialul pentru învĕțĕmênt, un învĕțătoriu de profesiune e intocmai ca meseriașul cel isteț, care nu se mulțĕmesce numai ca sĕ scie dá o formă anumită unui obiect, ci îi dă când o formă, când altă, după trebuințele practice. Este însĕ de lipsă ca pentru durata conferințelor, învĕțătorii, cari 'și părăsesc economia lor, familia lor sĕ aibă provisiune cuviincióssă.

Și acésta s'ar puté regulá fórte bine prin un conclus sinodal, care sĕ fie obligătoriu pentru întrégă archidiecesa și prin acésta și reuniunile nóstre ar devení mai cercetate, interesul pentru ele ar devení mai mare și resultatele mai fecunde ca și cum au fost până ací.

Atunci putem pretinde cu dreptul, că la convocarea presidiului sĕ vie toți învĕțătorii, sĕ participe mai activ la consultări, sĕ țină prelegeri și sĕ se stîrnéscă un feliu de coalițiune între ei. Numai delăturând defectele arĕtate, numai ameliorând salariile, numai menagiând pe învĕțători și spriginindu-i, putem asteptá, sĕ se formeze cu timpul un stat învĕțătoresc, ér copii învĕțătorilor de pe la meserii și scóle trebue din princip impărtășiți cu ajutóre și stipendii, un stimul puternic acesta, ca sĕ remână un om pentru întréga viață învĕțătoriu și sĕ nu caute dі de dі după altă funcțiune, după altă ocupațiune, mai rentabilă și mai ușóră.

Aceste trebue sĕ le accentuez față de învĕțători și față de trebuințele scólelor deocamdată, ca sĕ se pună în lucrare cu o dі mai curênd. Cei harnici premiați, ajutați, cei leneși impintenați la lucru.

Sistemul de ambulanță, de a umblá din o comună în alta trebue cât se póte mărginit, și de se póte, sĕ i se pună chiar stavilă, căci dóue mutări sunt egale cu un foc, și învĕțătorii nostri sunt și așa destul de sătui de neajunsuri.

Cel mai mare pond trebue sĕ se pună ca învĕțătoriul sĕ trăéscă în bunăințelegere cu preotul, sĕ mérgă mână în mână unul cu altul și atunci resultatele din scólă vor fi cu mult mai mari, decât când 'și consumă puterile în diatribe și certe personale. Mică subordinațiune nu strică, așa aduce posițiunea învĕțătoriului cu sine, dar de ací nu urmĕză ca învĕțătorii sĕ fie slugi plecate ale preotului, căci cine nu scie fi stăpân preste convingerile sale, cine nu scie sĕ se impună prin un caracter firm, nu ne va învĕță nici copii, cum dorim noi și trebue sĕ dorĕscă ori ce părinte, care 'și iubesce copii.

Revista politică.

Asupra capitalei ungare s'au descărcat érăși furtuni violente. Afacerea deputatului Rohonczy a provocat scene cu mult mai vehemente și mai tulburătóre, decât cari s'au petrecut până acum.

Studenții și-au reînceput demonstrațiunile de stradă și deputații partidului liberal sunt huiduiți și batjocoriți în dіua mare pe drum, atribuinduli-se și epitetul de „asasini."

In dietă leaderii partidelor oposiționale au aliment de interpelări, ér deputații oposiții, rostesc discursuri infocate, făcênd responsabil pentru tóte acestea pe ministrul president Tisza.

In ședința din 20 l. c. s'au petrecut cele mai furtunóse scene, cari au lăsat o impresiune fórte penibilă. Deputatul Craicik, luându-se la cértă cu violentul Polonyi l'a apostrofat, strigându-i: Tu cine ești, ești un mișel miserabil, esti un bădăran!

Aceste scene vor formá de sigur substratul unor lungi și vii discusiuni, cari par anume bine venite pentru oposiție, ca sĕ se mai pótă prelungí desbaterile asupra proiectului de lege militar.

In fața acestei situațiuni nemulțămirile în provincie cresc mereu și mai ales la economi și agricultori, cari au ficiori la sorți, dar nesciind încă

FOIȚA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

(Urmare.)

— Cum te afli tu cea cu durerea de cap? — întrebă mătușa Brooke pe nepóta sa cea mai tineră îndată-ce întră în sala de prândіt, unde dineul se începuse deja. Te simți destul de tare, încât sĕ poți petrece cu noi împreună séra acésta?

— Da, mătușă Catharina, sum pe deplin sănĕtósă — dise Deborah, îndată, ce ocupá loc lângă colonelul Wolwerton, după-ce îl salutase și pe acesta și pe căp. Wyatt.

Deborah fù în decursul dineului cât se póte de tăcută. Causa adevĕrată o scia numai Felicia. Ceilalți atribuiau acéstă liniște, neîndatinată ei, durerei de cap. Când cei doi gentlemani întrară în salonul damelor, aflară numai pe cele două fete. Felicia toc mai își acăța o rosă galbină în gulerul rocului, ér Deborah 'și alegea o pĕreche de mănuși, care corespundeau mai bine vestmêntului ei pistrițiu.

— Mătușa Catharina va fi cel mult în dece minute gata — dise Felicia, — și până atunci..!

— Până atunci — o întrerupse colon. Wolwerton, un om înalt, de o înfățișare elegantă, cam de 40 ani, cu un pĕr ceva cam cărunt, — tocmai e binenimerit, ca d-ta, d-șóră Tfolliot, sĕ ne cânți pe „Euridike." Nu, eu nu voiu primí refusul d-tale, și nu-ți va remâné altceva decât sĕ-mi asculți rugarea!

Felicia întră cu col. în chilia vecină, ér Deborah remase singură cu iubitul ei, perdelele, cari de spărțiau chiliile de olaltă se sloboziră, așa că ambele părechi erau cu totul despărțite una de alta.

Căp. Wyatt era un bărbat pré frumos. Blondin cu teintul ceva cam pălit, mustețe brunete și nisce ochi negrii închiși, cari te străpungeau cu privirea. Suleget și înalt, așa încât era într'adevĕr model de soldat. El se propi de brâul caminului, rĕsucind la mustețe și privind cu zimbet suridĕtoriu, cum se nĕcăjesce Deborah, cu îmbumbarea mănușilor. Mânile ei tremurau așa de tare, încât ea nu puté găsí nici chiar bumbul.

— Scusă-me — dise căp. Wyatt oferindu-și serviciile sale și grăind ceva cam încetinel; — într'adevĕr e o crudelitate din partea d-tale, că n'ai venit adі după amédі la partia din grădina „Lady Lawon". Dta ai sciut, că eu voiu fi acolo, — căci ți-am spus-o în séra din urmă. Ce ți-am făcut, că ești atât de neamicabilă față de mine.

— Căpitane Wyatt — începù sĕrmana Deborah — de pe a cărei obraz dispăruse ori-ce urmă de cochetărie; privi apoi în fața lui, și ochii ei se umplură cu lacrămi.

Căpitanul Wyatt în momentul acesta nu se mai putù reținé... deabia va fi mai fost consciu de cea ce face... o strinse la pept și îi sărută buzele.

— Iubita mea! șoptì el apoi. — Deborah, spune-mi, me iubesci?

In acest moment se audiră nisce pași, venind repede pe coridor. Wyatt nu mai avuse timp sĕ lase pe Deborah dela sine, căci abia se deschise ușa și pe pragul ei și apărù Jack Tfolliot, logodnicul Deborei. Musica Feliciei se sfĕrși cu tonuri neharmonice și cu un strigăt sĕlbatic. Deborah se clătina și desigur ar fi și cădut la pĕmênt, dacă căp. Wyatt nu era de față, ca sĕ o țină în brațele sale.

Jack întrà în chilie.

— Predă-mi-o mie — dise el ceva cam rĕstit căp. Rihard Wyatt.

— Cu ce drept? — întrebà căp. cu mândrie.

— Cu acela, ce-l am ca fiitoriu bărbat al ei, — rĕspunse Jack scurt și precis și Wyatt i-o și predete.

— Jack! adu-o în bibliotecă — dise Felicia ceva cam agitată. — Spune mătușei Brooke, că numai decât sĕ vină încóci — strigà ea unui servitoriu, care stătea uimit de cele ce se petrecuseră.

Preste câteva minute, când întrà Felicia în salon, află pe col. Wolwerton frunțerind printr'un album, ear căp. Wyatt în desperarea sa privia spre feréstră afară. El devenise așa de serios, ca și când s'ar fi schimbat cu totul. El se întórse spre Felicia, când acésta întrà în salon, dar col. Wolwerton fù cel ce scirici despre aflarea Deborei.

— Har Dlui, îi este mai bine — rĕspunse Felicia cu voce tremurândă, — dar ne a dat de lucru până ce ne-a succes a o face sĕ-și vină în fire. A

când va fi asentarea, nu sciu cum sĕ-şi impartă lucrul.

Judecând, că mai sunt încă o mulţime de deputaţi opositionali insinuaţi la cuvênt şi că asentarea va fi abia la vre-o 4 săptĕmâni după sancţionarea legei, trebue sĕ presupunem, că ea se va amênă fórte târdiu.

În parlamentul vienez încă se observă o discuţie mai viuă şi nu aşa monotonă ca până acum. La ordinea dilei este bugetul ministrului de culte şi instrucţiune publică. Aderenţii proiectului scolariu a lui Liechtenstein şi-au strins rêndurile şi caută tóte mijlócele de a eşí trimfători, mai ales că în acésta sesiune voesce ministrul, ca sĕ se isprăvéscă şi cu acésta cestiune. Foile clericale au dat signalul de alarmă şi au deschis focul luptei, care va fi de tot anevoiósă.

Camera română din Bucuresci a terminat discusiunile asupra celui mai important proiect presentat de guvernul iunimist şi adecă asupra vênzĕrei bunurilor statului în loturi mici ţĕranilor, şi acum mai rĕmâne ca şi senatul sĕ-şi dea consimţemêntul.

Votarea numitului proiect a fost o dorinţă ge gerală şi mai ales a ţĕranilor, căci neavênd ei destul pământ, plătiau scump traiul vieţii.

El se consideră şi de o prevenire a unei eventuale rescóle a ţĕranilor, ce se presupunea cu cea mai mare siguranţă.

Tot odată se afirmă, că cu tóte apucăturile, ce le eserciază leaderul conservatorilor, Catargiu, pentru a împedecá cursul normal al desbaterilor şi a nimicí actualul guvern, proiectele de buget se vor votá cu mare maioritate, şi astfeliu statul român va fi ferit de o eventuală crisă ministerială. Acésta s'ar puté întêmplá însĕ, când ministrul Vernescu ar părăsí guvernul şi în urma somaţiunei lui Catargiu s'ar alătură la partidul acestuia.

Călĕtoria ex-regelui Milan pe la curţile europene este comentată în diferite moduri. Din intenţiunile lui se vede, că voesce a rĕmâné şi mai departe sub influinţa politicei austro-ungare şi că afacerile sĕ-şi urmeze cursul de mai nainte. Foile rusesci 'şi tac însĕ haz din tot lucrul acesta şi numesc pe „pravoslavnicul“ rege un cerşitoriu, care se căesce. E remarcabil, că tocmai pe când Milan a părăsit Belgradul, conducĕtoriul partidei radicale, carele a fost condamnat la mórte şi agraţiat de regenţă, a plecat din Bucuresci, sĕ-şi ea rolul în fruntea partidului cel representă.

Din Berlin se sciricesce, că Anglia ar fi aplicată a se aliá la politica Germaniei, avênd mai ales în vedere politica alianţii triple. Scirea se confirmă şi prin aceea, că împĕratul german a învitat pe moştenitoriul Angliei la Berlin şi că visita se astéptă pe dilele sĕrbătorilor de pasci.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Şona, 8 Martiu, 1888. Dle redactor! Ve rog sĕ binevoiţi a dá loc în preţuitul diar ce redigiaţi acestei *repriviri asupra zidirei bisericei gr. orientale din Şona.*

Comuna Şona, situată pe malul drept al Oltului în marginea cea mai estremă a comitatului Tĕrnava mare, spre sud, apărţinĕtóre până la anul 1883 la protopresbiteratul Cohalmului, ér de atunci încóce în urma arondărei celei noue, la protopresbiteratul Făgăraşului, a fost din vechime o comună curat românéscă, care după-cum spun bĕtrânii satu lui încă de mult işi avé biserica sa, mare, frumósă, din material solid, şi destul de spaţiósă pentru a puté cuprinde în lăuntrul seu intréga comună. Acésta biserică, care esistă şi astădi şi încă în bunăstare, a fost făcută sub patronagiul şi prin cheltuiala unui binefăcĕtoriu, Dumitru Ciurcu din Braşov, ceea-ce se póte vedé din inscripţiunea, care se află pe frontariul altarului şi unde se pot cetí şi astădi următórele: „*Cu ajutoriul Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duch începutusau a se zidì acésta sfântă biserică şi a se zugrăví acest frontariu în dilele Înălţatului impĕrat Francisc I şi fiind tutor Dumitru Ciurcu din Braşov. Preoţii satului: popa Mihaiu Raita, popa Ioan Solca, popa Bucur Raita şi popa George Raita, anul 1817.*“ Dar acéstă biserică prin vitregităţile timpurilor de tristă memorie a trecut în posesiunea celor de confesiunea gr.-cath.

Credincioşii ortodocsi, remânênd în modul acesta fără biserică, n'au voit cu nici un preţ a şi părăsí religiunea strămoşéscă, ci din contră, ţineau serviciul divin intr'o casă privată, până când şi-au cumpĕrat şi ei o biserică de lemn din Cincu mic, în care s'a sĕvêrşit serviciul divin până în anul curent. Acésta bisericuţă însĕ, nefiind corĕspundĕtóre, mai ales mai târdiu, după ce poporul a inceput earăşi a se inmulţí, conducĕtorii parochiei, în conţelegere cu poporul hotărîră a se pune pe lucru şi a formá un fond din care cu timpul sĕ se pótă zidí o nouă biserică. Acésta s'a şi intêmplat, numai cât la inceput acest lucru mergea de tot încet, căci poporul nostru pe lângă aceea, că era puţin, mai era şi sĕrac. O upând însĕ la anul 1866 parochia actualul paroch Ioan Raita, fiiul fostului paroch de acelaşi nume, acesta numai decât, ca un harnic şi zelos paroch, n'a pregetat a intrebuinţá tóte mijlócele posibile pentru sporirea fondului, parte prin contribuire proprie şi parte prin colecte şi ajutóre. Dintre colecte amintim cu mulţămită pre cea făcută în protopresbiteratele: Sibiiu, Făgăraş şi Braşov, prin intrevenirea Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan, din care colectă s'a sporit fondul cu preste 250 fl.; ér dintre ajutóre cel mai însemnat a fost cel de 100 fl. v. a. donat spre scopul zidirei bisericei nóstre de mult induratul şi prégraţiosul nostru monarch.

Prin aceste şi alte ajutóre şi colecte, parte de pe la strĕini, parte şi mai ales de pre la creştinii nostri din comună, cari vĕdênd interesul şi zelul cel neobosit al parochului şi al comitetului parochial întru sporirea fondului, nu întârdiară la timpul seu a contribuí după putinţă cu filerul lor, s'a sporit fondul până la suma de 1,500 fl. v. a.

Cu acéstă sumă deşí neînsemnată, când este vorba de zidirea unei biserici, fiĕ cât de modeste, cutezà bravul preot în conţelegere cu comitetul parochial a se gândí serios la ridicarea unei noue biserici, cu atât mai vêrtos, că împregiurările politice ale comunei, erau acuma mai favorabile pentru asemenea lucru, ca ori când altă dată. Deci în primăvara anului 1886, conducĕtorii acestei parochii, încredinţaţi în ajutoriul lui Dumneđeu şi în bunăvoinţa proprie, puseră la cale pregătirea planului pentru noua biserică, care plan dimpreună cu preliminariul de spese, a cărui sumă se ridică păna la cifra de 6,8' 1 fl. 27 cr., şi cu contractul încheiat cu interprenorul, înaintându-se Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan din Sibiiu, sĕ şi aprobă de cătră Prea Venerat Acelaşi. Astfeliu în primăvara anului 1887, după ce şi Inclitul oficiu pretorial din Cohalm, ca diregătoriă politică şi-a dat consensul, comuna nóstră bisericéscă, Şona, începe la fundamentul bisericei de mult dorită, pe teritoriul cel mai frumos din comună, pentru asemenea lucru, pe o colină departe din uliţa mare cam de 100 metrii. Acest teritoriu încă s'a donat bisericei de cătră parochul actual şi de mai mulţi vecini, rupênd acest loc chiar din grădinile lor. Inainte de Sf. Pasci cu 2 săptĕmâni (1887) s'a celebrat serviciul divin pentru punerea petrei fundamentale, la care serviciu a luat parte aprópe întréga comună. După acésta s'a lucrat apoi neîntrerupt până prin luna lui Iuniu, când parte din causa lucrului câmpului, parte şi mai ales din causa lipsei de bani, a trebuit sĕ se întrerumpă zidirea, acuma de jumĕtate gata din zid S'au cercat după ajutóre în drépta şi în stânga, dar în zadar nu se căpăta, sau cel puţin nu se căpĕtau atâtea, cu cât sĕ se pótă continua zidirea bisericei. In acéstă stare critică vine înţeleptul şi diligentul epitrop Bucur Hegeduiaş cu idea, că óre nu ar fi aplicat poporul notru gr. or. a lucrá o parte din pământul erariului, care se află aprópe de hotarul comunei nóstre pentru bani şi apoi acești bani sĕ între în fondul bisericei? Acéstă ideie salutară, fiind acceptată şi de cătră preot şi comitetul parochial se comunică poporului, care numai decât o primì şi se învoiră cu toţii sĕ lucre numaî şi numai sĕ se pótă continuá zidirea bisericei, care acuma era lucrul cel mai sfânt, ce zăcea la inima fie cărui parochian

Numai decât s'a încheiat contract cu erariul şi s'a luat lucru de aprópe 1000 fl. v. a pro 1888 şi adecă: cosirea şi legarea, resp. adunarea a câtorva table de pământ sămênate cu grâu, sĕcară, ovĕs şi măzeriche. La inceput poporul era cam îngrigiat, dar cu ajutoriul lui Dđeu l'au gătat. Acésta sumuliţă a fost fórte bine venită, căci în primăvara anului 1888 s'a continuat lucrul cu puteri noue, astfeliu, că pe la inceputul verei aceluiaşi an, biserica era gata din zid şi acoperită, remânênd numai tincuitul. Vedênd conducĕtorii, că edificiul este aprópe de finit şi că ori ce întârdiere în continuarea edificării ar puté fi numai în detrimentul bisericei şi al confesiunei nóstre în general, împrumutară cu cambiu subscris de membrii comitetului parochial în frunte cu parochul, 1000 fl. v. a. dela cassa de economii şi credit „Furnica“ din Făgăraş, apoi neajungênd nici acésta sumă mai împrumutară tot în modul acesta încă 600 fl. v. a. dela altă cassă din Făgăraş, numai şi numai sĕ se pótă găta biserica, care cu ajutoriul lui Dđeu s'a şi finit în tómna anului espirat. Astfeliu într'un timp relativ fórte scurt, adecă de un an de dile, prin concordiă şi bună înţelegere s'a ridicat un edificiu bisericesc, care nu unei comune neînsemnate, cum este Şona, dar chiar unui orăşel ar face onóre.

Pentru adjustarea şi împodobirea din lăuntru s'a meritat mult, fie iertată rĕposata dómnă Elena Mihăescu din Bucuresci, care a donat pe séma bisericei nóstre 6 icóne mari, — 4 între uşile împĕrătesci, una a hramului la iconostas şi una pe frontariul altariului, tóte în preţ de preste 500 franci; de altfeliu mulţămita pentru aceste s'a publicat încă din anul trecut, tot în acest preţuit diariu.

In cele din urmă putem dice, că meritul cel mai mare în afacerea zidirei acestei biserici se cuvine parochului actual, Ioan Raita, şi epitropului Bucur Hegeduiaş, despre cari dic parochienii şi cu drept cuvênt, că singuri au lucrat pentru biserică mai mult decât toţi ceealalţi parochieni; mai departe se cuvine meritul unui N. N., care nu voesce sĕ i se scie numele, precum şi învĕţătoriul Ioachim Călin, care după esemplul vĕduvei din sf. Evangeliă a jertfit tot, cât a putut pentru binele şi prosperarea bisericei nóstre, urmézà apoi ceialalţi membrii ai comitetului parochial şi în fine poporul credincios.

De unde sĕ vor plătí cele1600 fl. v. a., cu care a rĕmas dătóre biserica casselor numite mai sus, precum şi cele 400 fl. v. a. cu care mai datoresce biserica încă interprenorului, nu se scie, dar avem firmă speranţă, că în casul acesta, ni se va acordá vre-un óre-care ajutoriu şi din partea Pré Venerabilului Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, spre care scop s'a înaintat o rugare încă din anul trecut.

Adevĕrat, că multe cheltueli şi ostenele costă mai ales pe unii, acésta biserică, cari nu sunt însemnate pe hârtiă, dar în fine mulţămita ceriului, care ne a întărit şi ne-a ajutat; ér conducĕtorilor, cari s'au bine meritat pentru acésta biserică le dorim, ca sĕ trăéscă încă mulţi fericiţi ani, şi cu acela-şi zel şi bunăvoinţă sĕ lucre şi mai departe spre binele, înaintarea şi înflorirea naţiunei, bisericei şi a scólei. *Un membru al sinodului par.*

Varietăţi.

* (Audienţă la Majestatea Sa.) Joi în 9/21 Martiu a. c. a fost primit de Maiestatea Sa în audienţă Escelenţia Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

* Maj. Sa monarchul nostru va primí în curênd în audienţă pe representantul sĕrbesc, care va predá notificarea suirei pe tron a regelui Alesandru I.

* (Vênătórele dela Gurghiu.) După presemnele de până acum, se pare că castelul, ce l'a avut principele de corónă la Gurghiu îl va primí un alt membru tot din familia imperială. Contele Szécsenyi va vení în persónă la Gurghiu, când se va luá inventariul.

* (Alegerea unui membru în representanţa fundaţiunei „Gozsdu.)“ După cum ni se scrie din Budapesta în locul rĕposatului membru din representanţa fundaţiunei „Gozsdu“, Iacob Bologa, s'a ales cu vot unanim dl Parteniu Cosma, dir. esec. al „Albinei“ din Sibiiu.

* (Cas de mórte.) Din Tilişca ni se comunică durerósa scire, că barnicul nostru capelan şi învĕţătoriu din Tilişca, *Vasile Iosof*, s'a mutat la cele eterne eri în 10 Martiu, în cea mai frumósă vrêstă de 34 ani, lăsând în mare jale iubita-i sa soţie şi numĕrósele sale rudenii. Fi ei ţĕrina uşóră!

* (Un incident unic în feliul seu în dieta din Budapesta). Mercuri a fost o şedinţă de tot agitată în casa representativă din Budapesta cu ocasiunea desbaterei proiectului militariu, ce s'a sfârşit cu un adevĕrat scandal, care sigur 'şi va avé continuarea. Pe când deputaţii şi publicul părăsiau sala

---

fost adênc emoţionată atât ea, cât şi noi toţi, când am vĕdut, că vĕrul meu vine deodată. Noi credeam cu toţii, că el se află în Australia.

— Me mir, că nu v'a avisat despre sosirea sa, — observà col. Wolwerton.

— Ne a avisat, — rĕspunse Felicia, — dar epistola sa s'a perdut. Aşa este Deborah, că n'au primit-o? Mătuşe, Deborah, se rógă sĕ o scusaţi, că adi sĕră nu póte cercetá opera dimpreună cu d vóstră; îi pare fórte rĕu, dar între împregiurările de faţă trebue sĕ remânem acasă.

— Desigur, despre acésta suntem convinşi şi noi — rĕspunse colonelul. — Vino Wyatt sĕ nu mai reţinem pe d-şóra Tfolliot. Sper, că sora d tale va fi până mâne pe deplin restaurată. Nópte bună!

Felicia dete mâna cu amêndoi. Dar când 'şi luà rĕmas bun dela căp. Wyatt se simţì necesitată a grăí câteva cuvinte.

— Dle căpitan! Te rog nu te supăra pre Deborah, értă-i căci într'adevĕr. —

— Cređi dta, o întrerupse el cu întristare — că ei îi pasă de aceea, că o voiu ertá eu sau ba? Amantul ei s'o mângăie! Incât me privesce pe mine, eu nu me mai uit la ea. E ceva nespus de greu, ce rĕu îmi vine, după-ce ia de atâta timp me pórtă de nas! Spune-i, că eu o voiu uitá, ca şi când nici n'ar fi esistat vre-o dată ceva legătură de iubire între mine şi ea!

(Va urma.)

în tumult, un student din clasa a VIII reală, Coloman Samorzil, ce sĕ coboria de pe galeriă, audind pe deputaţii din partidul guvernamental, că vo.besc în mod dejositoriu despre deputaţii din opositie, a strigat: „Éljen Eötvös“; deputatul guvernamental Ivánka la acésta îi observă: Arangiaţi i şi conduct de torţe, studentul într'un ton necuviincios i reflectă, că o sĕ-i şi arangiăm; acest incident a iritat şi inversunat tot mai mult pe deputaţii presenţi, ba deputatul G. Rohonczy i-a tras şi câteva pălmi studentului, dar studentul reculegându-se i a rĕspuns tot cu acelĕşi argumente plausibile, ce a iritat pe Rohonczy într'un astfeliu de mod, încât scoţindu-şi revorverul din busunariu a tras asupra studentului şi la vulnerat uşor într'un picior, apoi deputaţii presenţi, care cum au apucat, nu l'a slăbit din dragoste. Acésta sa întêmplat în foişorul casei representative, $3^3/_4$ óre d. m. adecă ḑiua, la anul Domnului, 1889, în secolul civilisaţiunei, deci credem a fi de prisos ori-ce caracterisare a situaţiunei şi a timpului în care trăim. Tinerimea se înţelege de sine, că a şi început cu demonstrările, şi probabil, că până la restabilirea ordinei prelegerile la universitate se vor sistá un timp óre-care. Majestatea Sa a plecat la Viena.

* (Luminătoriul supĕrat.) In Nr. 26 al ḑiariului nostru din incidentul unei corespondenţe scurte publicate în Nr. 17 al „Luminătoriului“ sub datul „La Timiş“, ne am ocupat şi noi în tesă generală de importanta cestiune a alegerei de episcop în Caransebes, şi ne am espus vederile nóstre liberi de óri ce preocupaţiune, combătênd ideile scâlciate ale corespondentului respectiv, acum vine „Luminătoriul“, şi în Nr. 19, în o notiţă scurtă, reflectând la acest articol, cu o trăsătură de péná, dechiară de „absurde“ conclusiunile nóstre.

E lucru de apreţiare, dacă într'adevĕr noi am susţinut „lucruri absurde“ séu corespondentul „Luminătoriului, — dar, dacă colegii dela „Luminătoriul“ vreau se fie imparţiali, apoi era corect, ca se reproducă barem esenţa vederilor nóstre, ca astfel cetitorii „Luminătoriului“ se scie despre ce e vorba, acésta o cere logica sănĕtósă, şi noi aşa am şi urmat.

De parte de noi ca în acésta importantă cestiune se provocăm vre-o animositate, dar aceea încă se ni-o ierte colegii dela „Luminătoriul“, că e mai uşor şi mai comod a stigmatisa decât a combate.

* (Anticităţi.) Din Alba Iulia ni se scrie: În o grădină ce se află pe locul aşa numit „clasii“ a dispus societatea archelogică din acest oraş, ca sĕ se sape în mai multe locuri şi au dat în adêncime cam la 2 metri de mai multe lucruri din anticitate. Au aflat mai multe canaluri, fundamenturi, cari judecând după modul, cum sunt zidite, te fac a crede, că acolo trebue sĕ fi fost un loc de scaldă. E de tot frumósă suprafaţa edificiului, care e formată în 8 unghiuri şi e pardosită cu mosaicuri în 8 şi în 4 unghiuri; 8 unghiurile sunt roşii, ér 4 unghiurile sunt negre. Au aflat mai multe ţevi făcute din lut, cam de 80 cm. de lungi în forma ţevilor nóstre, ce le folosim la cuptóre, numai cât au pe la mijloc câte o gaură; alte ţevi sunt în 4 cornuri, lărgimea e ca şi a celor rotunde, dar în lungime nu numĕră mai mult ca 20 cm. Au aflat mai multe cărămiḑi cam de 30 cm. de lungi şi 20 cm. late, pe cari se află un semn în forma unei inimi sau a unei frunḑe apoi e scris: L E G XIII. G. (Legion XIII Germanica); au aflat şi bucăţi de marmură, ce face pe societate ia sperá, că dacă vor fi norocoşi a aflá marmura cea mare, vor aflá mai multe inscripţiuni folositóre.

De sigur că în acel loc vor puté descoperí încă şi mai multe lucruri, cari vor aduce mare serviţiu istoriei.

* (Deprinderea cu armele.) Conform unei ordinaţiuni a ministrului honveḑimei la deprinderile de arme din anul acesta vor luá parte toţi reservistii, cari au fost asentaţi în anii 1880. 1882 şi 1884, precum şi reservistii, cari n'au fost la deprinderile de arme din anul trecut. Dintre reservistii de cavalerie vor luá parte la esercitiile de arme în primăvară numai fostii voluntari. Pe basa dispositiunilor instructiunei de evidenţă însĕ cei ce au motive pot fi scutiţi dela esercitiile din anul acesta. Tot odată face cunoscut, că timpul, ce cineva îl petrece în spital pe timpul esercitiului, nu se va computá, ca timp al deprinderilor, ér pedepsele se vor esecutá după esercitiul cu armele.

* (Maghiarisare cu forţa.) In Hunedóra are de gând reuniunea de maghiarisare din Cluş sĕ înfiinţeze un asil de copii. Ministrul de cult a oferit anual 100 fl., tot atâta s'a obligat a dá şi oraşul.

* Academia română şi-a deschis sesiunea anuală în Mercurea trecută.

* (Duel.) In urma vorbelor ofensătóre s'a întêmplat şi duelul între deputaţii Polonyi şi Kraicic, ambii au scăpat téfări, căci glónţele, duse de vênt au luat alte direcţiuni.

A apĕrut de sub tipariu în tipografia archidiecesană din Sibiiu cartea

„Documente pentru limbă şi istoriă“

ilustrată cu *portretul episcopului Vasiliu Moga*, cu *icóna ruinei mănastirii din Sâmbăta de sus* şi cu mai multe *facsimile* după scrisori vechi, edată de archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu. Opul acesta, ce constă din 26 cóle, se vinde în librăria tipografiei archidiecesane din Sibiiu cu preţul de **2 fl. 50 cr.**

Bibliografic.

„*Convorbiri literare*“ Nr. 12 din 1 Martiu 1889 a apĕrut cu următoriul sumariu: „Raportul lui Barbu Ştirbei cătră Kisseleff“ (urmare). — Virgil Oniţ. „Tanda şi Manda“. — D. C. Olanescu „Cântece de Languedoc; X. „Cântece de Harem“ (poesii). — Wilhelm de Kotzebue „Lascar Viorescu“ trad. de A. (sfêrşit). — I. Negruzzi şi D R Rosetti „Zeflemele“ revistă umoristică în trei acte (Actul II.) — „Notiţă literară.“ — Alesiu V. „Poesii poporale.“ — „Bibliografie.“ — „Tabla de materii.“

„*Lumină pentru toţi,*“ revistă pedagogică, apare în Bucuresci de doue ori pe lună: director Eniu Băltean, calea moşilor Nr. 138, abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 17 şi 18, anul IV, 1—28 Februariu, 1889. Sentinţe pedagogice, adunate de Edem. — O cestiune pedagogică, după R. Niedergesaese. — Sciinţa la îndemâna tuturor sau viaţa omului şi a animalelor, Edem. — Transformismul D. Ionescu — Cine e de vină, că din atâţi băieţi trecuţi prin scoli se aleg nisce ómeni de nimic? Filalitis. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan. — Dispositiuni frumóse pentru scóla rurală sau un revisor scolar model, M. Mugescu. — Pedagogia sau teoria educaţiunii, a metódelor şi a disciplinei, de E. B. — Academie şi academie, Academicus.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Programa lucrărilor.

1. Raportul secretariului general despre activitatea academiei în cursul anului 1888—89.
2. Alegerea comisiunei pentru esaminarea lucrărilor făcute în cursul anului 1888—89.
3. Alegerea comisiunei financiare pentru cercetarea compturilor pe anul 1888—89 şi pentru combinarea bugetului pe 1889—90.
4. Decisiune pentru primirea donaţiunei domniţei Alina Ştirbei de 200,000 lei. (Art. 7 lit. *n.* Statute).
5. Decisiunea pentru primirea şi regulamentarea legatului Iacob de Neuschotz de 20,000 lei (Art. 7 lit. *n.* Statute).
6. Decisiune pentru primirea şi regulamentarea donaţiunei Alesandru Constantin Bodescu de 5345 lei 60 bani. (Art. 7 lit. *n.* Statute).
7. Regulamentarea întrebuinţărei veniturilor din legatul Ioan Fĕtu.
8. Raportul comisiunei însărcinate cu facerea esplorărilor la Cucuteni.
9. Raportul comisiunei permanente a bibliotecei.
10. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea publicaţiunilor presentate la concursul „Marelui premiu Năsturel“ de 12,000 lei şi al „Premiului Eliade Rădulescu“ de 5000 lei, pe 1889.
11. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea lucrărilor presentate la concursul „Premiului Lazar“ pe 1889: „Studiul vinurilor în România.“
12. Raportul comisiunei financiare asupra compturilor pe 1888—89.
13. Raportul comisiunei însărcinate cu esaminarea lucrărilor făcute in anul 1888—89.
14. Determinarea subiectului, ce este a se pune la concursul „Premiului Lazăr“ de 5000 lei pentru 1893.
15. Determinarea subiectului, ce este a se pune la concursul „Premiului Heliade-Rădulescu“ de 5000 lei pentru 1894.
16. Alegerea de doi membri ai academiei în secţiunea literară în locul rĕposaţilor G. M. Fontanin şi T. Cipariu.
17. Alegeri de membrii onorari şi corespondenţi.
18. Cestiunea ortografiei. Scrierea lui *u* mut final.
19. Alegerea comisiunei de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilor, cari se vor presentá la concursul „Premiului Năsturel“ de 4000 lei şi la al „Premiului Lazăr“ de 5000 lei, pentru 1890.
20. Alegerea comisiunei pentru cercetarea lucrărilor, cari se vor presentá la concursul „Premiului Heliade-Rădulescu“ de 5000 lei pe 1890: „Istoria scólelor în ţĕrile române în prima jumĕtate a secolului XIX până la 1864.
21. Alegerea comisiunei pentru cercetarea publicaţiunilor, cari se vor presentá la concursul „Premiului Asociaţiunei Craiovene“ de 1500 lei, pe 1890.
22. Formarea bugetului pentru anul 1889—90.
23 Alegerea preşedinţilor şi vice-preşedinţilor secţiunilor. (Art. 14 Statute).
24. Alegerea delegaţiunei pentru anul 1889—90.
25. Raportul secretariului general asupra lucrărilor Academiei în acésta sesiune.

Mulţămită publică.

Corpul învĕţătoresc dela scóla rom. din Avrig cu plăcere îşi împlinesce datorinţa sa, de a mulţămí şi pe acésta cale tuturor Préstimaţilor d-ni şi d-ne, cari cu ocasiunea petrecerei scolare arangiată în 30 Ian. a. c. au binevoit a contribuí, cu obolul d-lor, în favórea elevilor sĕraci, dândule astfeliu ajutoriu şi impuls, ca şi ei sĕ se pótă folosí de mările binefaceri ale scólei, gustând din mierea cea dulce a învĕţăturei pentru viaţă.

Acesti marinimosi d-ni sunt: Ioan Cândea prot. 3 fl., Dr. Stănilă medic cerc. 1 fl., Constantin Prie preot 1 fl., Victor Vulcan preot 1 fl., fam. Bergleiter 1 fl., fam. Keserü 1 fl., d-na A. Ilincea 1 fl., dl Zerbes maşinist 1 fl., Ilie Coman not. 1 fl., I. Fliter not 1 fl., E. Bălăban 1 fl., Anton Cosma comerciant 1 fl. 50 cr., N. Paraschiv 1 fl. 20 cr., A. Goschler 1 fl., N. Clain preot 1 fl., M. Szotyori 1 fl., I. Macsim fost not. 1 fl., I. Iordachie înv. 50 cr., V. Cândea 60 cr. Macsim Ilie ped. 50 cr., I. Domşa înv. 50 cr., Hausinger 50 cr., Szöcs 50 cr., I. Nicolae înv. 40 cr., I. Răduţ 40 cr., S. Berghia 30 cr., I. Vlad 20 cr., Ath. Sevişan 20 cr., M. Racota 20 cr., G. Thulban 10 cr., St. Bucşa 10 cr., cu totul au încurs deci 24 fl. 70 cr. Din cari substragêndu-se spesele cu 11 fl. 67 cr, rĕmâne un venit curat de 13 fl. 03 cr., din cari se vor cumpĕrá cărţi şi recuisite scolare şi se vor împărţi între elevi spre folosire.

In numele acelor elevi, cari odată vor binecuvêntá pe binefăcĕtorii lor, priméscă încă odată acei Préstim. domni căldurósele nóstre mulţămiri.

Avrig, la 4 Martiu, 1889.

Pentru corpul învĕţătoresc
Nicolae Clonţa,
direct.

MONITOR. 10

Calendariul sĕptemânii

19—25 Martiu.

19 Duminecă: Chrisant, Daria, Claudiu, Ilaria, Iason, Mauros, Panchariu, Diodor, Marian, Demetriu. *20 Luni:* Niceta, Alecsandra, Claudia, Eufrasia, Matrona, Iuliana, Eufimia, Teodosia, Rodian, Acvila, Lolion, Manuil, Miron. *21 Marţi:* Iacob, Toma, Filimon, Domnin, Cirila, Serapion. *22 Mercuri:* Vasiliu, Drosida, Eutimiu. *23 Joi:* Nicon, Georgiu, Dometiu, Luca. *24 Vineri:* Artemon, Zacharia, Martin, Parteniu. *25 Sâmbătă:* (†) Bunavestire, Senufiu, Pelagia, Teodosia.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 19 Martiu a IV-a în paresimi. Amintirea Sântului Ioan dela scară, a căruia serbare în Mineu este pusă la 30 Martiu. Octoich ton 7 şi Triod. La Utreniă: Evangelia învierii 7. Melodiile pocăinţei. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ Liturgia Sântului Vasiliu cu pregătire pentru liturgiile celor înainte sânţite. La apostol şi evangelia ḑilei se adaugă şi ale sântului, anume: apostolul din Dumineca 26, ér evangelia de Marţi, în a patra sĕptĕmână după Rusalii.

Mercuri, 22 Martiu. Liturgia celor înainte sânţite la timpul seu. Séra privighiare cu Utrenia ḑilei următóre. Canonul cel mare al Sântului Andreiu Criténul şi al cuviósei Mariei egiptene.

Vineri 24 Martiu: Inainte-prăznuirea Buneivestiri. Liturgia celor înainte sânţite la timpul seu, combinând Triodul cu Mineul. Séra priveghiare cu Utrenia ḑilei următóre, la care se combină ale praznicului cu ale Acatistului din Triod. Polieleu. Antifonul de rênd. Evang praznicului. Canonul praznicului şi al Acatistului. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ Patruodariul din Triod nu se cântă acum, ci în Joia premergĕtóre la povespertină. La oda a IX pripelele şi troparele praznicului şi troparele din canonul Acatistului, cu irmosul praznicului la fine.

Sâmbătă, 25 Martiu Bunavestire. Praznic. Deslegare la pesce. Utrenia premerge la privighiare Vineri séra. Liturgia Sântului Ioan. În loc de „Cuvinese cu adevĕrat“ se cântă Irmosul dela canonul praznicului Oda IX cu pripéla ei.

Observaţiuni stilare.

☩ După definiţiunile statutului nostru organic, consistoriul metropolitan este organul suprem pentru întrĕgă provincia metropolitană, şi este un for cu totul separat de consistoriul eparchial, respective archidiecesan nu numai în ceea-ce privesce competenţa lui, ci şi în totalul organismului seu. Deci greşesc aceia, cari vrênd sĕ se adreseze cătră consistoriul archidiecesan, folosesc în esibitele lor titulatura de consistoriu „metropolitan“ în loc de „archidiecesan“, aplicând rĕu numirea acésta aşa, cum ea se folosesce în alte biserici, organisate altfeliu.

☩ „Prodirector“ şi „propretor“ scriu unii, în loc de „protodirector“ şi „protopretor“, ceea-ce este greşit, pentru că formativul „pro“ în limbile latinice este identic cu „vice“ şi esprimă o subordinaţiune, chiar în contrast cu elinicul „proto“; d. e. „prodirector“ este subalternul sau suplentul directorului, va sĕ ḑică un vice-director sau subdirector; pe când „protodirector“ este identic cu directorul ordinariu sau suprem sau primariu. In acest raport stau între sine şi nomenclaturile de protopretor şi propretor, protonotariu şi vice-notariu, consul şi proconsul. Dealtmintrea este sciut, că nomenclaturile de „protodirector“ şi „protopretor“ nu sunt în firea limbei latine, şi dacă totuşi le folosim, acésta o facem, ca sĕ avem o posibilă traducere a terminului întrodus în limba oficială maghiară ca „főigazgató“ şi „főszolgabiró“.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9 61½	9.60
100 marce nemţesci	59.45	59.40
London pe (poliţă de trei luni)	121.75	121.70.

Nr. 30 [40] 1—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune parochială Simeria (Piski) şi filia Repaş se escrie concurs preoţesc pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 5 Iuliu 1888 Nr. 2967 B. cu termin de 30 ţile dela prima publicare în fóia „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt următórele:

1. Dela matera Simeria 7½ jugere pământ arătoriu de clasa I-a şi 2 cimiterii.
2. Dela 86 familii câte una ferdelă veche de 16 copuri cucuruz smicurat.
3. Stolele usitate.
4. Dela tótă familia câte o ţi de lucru.

Dela filia Repaş:

5. Un pământ arătoriu de 1 jugĕr.
6. Un fênaţ de 1 car de fên.
7. Dela 30 familii câte 1 ferdelă veche de grâu.
8. Stolele usitate.
9. Dela tótă casa o ţi de lucru.

Tóte acestea aduc un venit anual de 415 fl. v. a., şi care se pot vedé la acest oficiu protopresbiteral.

Din acest venit jumĕtate este al neputinciosului paroch Manasie Teodor sen.

Doritorii, cari voesc a ocupá acésta staţiune preoţéscă sĕ-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor din vigóre în terminul sus scris la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 19 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul şi sinodul parochial dela Simeria şi filia Repaş.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 149 [41] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Uroiu cu filia Cărpeniş de clasa a III-a în protopresbiteratul Geógiului I se escrie concurs nou cu termin de 30 de ţile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Casă parochială cu grădină de legumi . . . . fl. 44.—
2. Porţiune canonică: *a)* dóue locuri arătóre de 4 cară cucuruz; *b)* un loc de dóue ferdele sămĕnătură de grâu; *c)* un loc pentru 1000 fire curechiu; *d)* dóue cimiterii cu pomi; tóte cu venit anual de . . . . . fl. 97.—
3. Dela 140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmat à 1 florin . . . . . fl. 140.—
4. Venitul stolelor regulate . . . . . fl. 153.60

Suma fl. 434.60

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au de a-şi indreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, pănă la terminul susindicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului I.

Hondol, 20 Februariu, 1889.

Vasiliu Pipoş,
protopresbiter.

---

[30] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móşă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili în rate cuartale din cassa alodială:

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móşa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ţile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móşe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moşit din Cluş vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult pănă în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu. *Const. Popovici,* notariu.

Nr. 104 [42] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă debilitatul paroch din comuna Zdrapţi, se escrie în urma venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 22 Novembre 1888 Nr. 4986 B. un nou concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele arĕtate în concursul dintâiu.

Concurenţii au sĕ-şi instrueze cererile conform dispositiunilor legei din vigóre şi sĕ le astérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului parochial al comunei Zdrapţi, ţinută la 30 Ianuariu a. c.

In conţelegere cu oficiul protopopesc gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 215. [36] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferióră, din protopresbiteratul Agnitei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ţile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte o mĕsură cucuruz à 1 fl. .	164 fl.
2. Folosirea porţiunei canonice	160 „
3. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununei şi a altor funcţiuni de preste an .	76 „
Suma	400 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-şi substerne cererile concursuale, instruite conform dispositiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent Agotha) pănă la terminul sus indicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita 11 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 109 [39] 1—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Pascea gr. or. din Sărata, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de 8 ani de ţile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Cândea gr.-or., asemenea din Sărata, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei ei, se citéză prin acésta a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ţile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 13 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 113 [37[2—3

EDICT.

Maria I. Frăţilă din Bungard, carea de şepte ani a părăsit cu necredinţă pe bărbatul ei Achim Spânu din Gusteriţă, fără a se scí ubicaţiunea ei, se provócă prin acésta, ca în termin de şase (6) luni şi anumit pănă la 6 Septembre a. c., sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru-că la din contră, procesul divorţial intentat de Achim Spânu, se va pertractá şi hotărí în înţelesul prescriselor în vigóre.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Nr. 168/1889. [43] 1—3

EDICT.

Teodor Mocan, gr. or. din Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elisaveta născ. Ioan Comă, gr. or. tot din Sĕlişte, fără a se scí unde petrece, — conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu 1889 Nr. 1056 B. — se provócă a se presentá la subscrisul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asuprá-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui

Sĕlişte, 8 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sĕlişţei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 120 [38] 1—3

EDICT.

Toma Relea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresbiteratul Avrigului, care mai bine de patru (4) ani de ţile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie, Ioana Iacob, gr. or. tot din Sebeşul inferior, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei lui, se citéză prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ţile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Avrig, 18 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

---

[34] 2—3

EDICT.

George Albu din Mosna, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Urdă din Mosna, fără a se scí ubicaţiunea lui, se provócă prin acésta, a se present înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, in termin de un an şi o ţi, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru-că la din contră, în procesul divorţial incaminat din partea muerii sale Maria Urdă, se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorésca în cause matrimoniale.

Mediaş în 25 Februariu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiţi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 21—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 18—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 29 Sibiiu, Marți 14/26 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În fața sinodului procsim archidiecesan.

IV.

Ar fi o ușurință neiertată, dacă biserica nóstră nu s'ar cugetá a se ingrădí cu tot feliul de instituțiuni trainice, cari sĕ-i asigure esistința. Ar fi însĕ și mai mare ușurință, dacă ea nu ar căutá tóte căile și mijlócele pentru de a asigurá acestor instituțiuni viitoriul prin fundațiuni anumite, nesupuse fluctuațiunilor politice, ori altor schimbări nepreveḑute, și mulțămită lui Dḑeu, în fruntea bisericei până acum au stat și stau astfeliu de factori, cari nu au lăsat nici o ocasiune nefolosită, pentru de a realisá una din cele mai grele probleme: asigurarea de averi, dela cari e condițională în prima linie esistința instituțiunilor umane.

Ținênd cont de aceste postulate, factorii chemați a organisá biserica nóstră au țintit cu tot deadinsul ca sĕ-i acuire și mijlócele necesari pentru de a susține aceste instituțiuni chemate a promová causele credincioșilor în tóte direcțiunile, și după impregiurările nóstre, după greutățile începutului și după proverbiala sĕrăcie a némului nostru e mare mirare, că aḑi numĕrăm 14 fundațiuni administrate în centru, tóte cu menițiuni și scopuri de binefacere și susținerea organismului nostru bisericesc.

Dar nu despre aceste sĕ vorbesc la acest loc. Aceste se administréză după regule anumite, sunt controlate de ochi ageri, de ómeni ințelepți și pĕtrunși toți unul ca unul de însemnătatea unei administrațiuni corecte. Cu totului tot altmintrea se are lucrul în afară, în parochii.

Compuse sinódele parochiale din ómeni în majoritatea lor nesciutori de carte, fără pricepere, ușor se lasă a fi conduși de interese personale, de interese de rudenii, și numai în linia a doua vin a se considerá interesele publice. De ací resultă, că de multe ori la alegerea de epitropi nu cade sórtea pretutindenea pe ómenii cei mai onorabili, pe cei mai cu mâni curate, ci se intêmplă pré adeseori de sórtea cade pe câte un om, căruia nici crucerii adunați cu discul dela credincioși nu i sunt sânți de stul, ca sĕ nu se atingă de ei. Sunt rari aceste casuri, dar sunt din deajuns, ca sĕ li se atragă atențiunea celor ce conduc actul de alegere al comitetului și epitropii parochiale, ca sĕ privegheze cu ochi de argus, că în ale cui mâni se depune spre păstrare și îngrijire averea bisericei și a scólei.

Fără avere, fără bani, aḑi nu se póte susține nici una nici alta. Biserica ca corporațiune morală are și ea trebuințele și obligămintele ei către stat, către societate și către sine însuși. Pentru obligămintele către stat se îngrigesc alții, ca sĕ le implinéscă, înțeleg aici ecuivalentele și alte prestațiuni, dar pentru ca sĕ-și împlinéscă obligămintele către societate și către sine însuși trebue în prima linie sĕ ingrigim noi, fie-care parochian. Risipa și administrarea greșită impedecă pe biserică de a și puté împlini obligămintele către sine și către credincioșii sei, și în acest respect nu avem mult de a face combinațiuni. E de ajuns ca sĕ vedem, cum în multe locuri nu e scólă, nu e salariu învĕțătoresc, nu sunt obiectele necesari în biserică, ca sĕ ne convingem, că aici dăm de urmele unei administrațiuni greșite și pĕcătóse, și érăși e de ajuns sĕ vedem pe alte locuri scóle frumóse, salarii de învĕțători, fond parochial, biserică curată, cum se cuvine sĕ fie o casă alui Dḑeu, ca sĕ ne convingem, că aici averea bisericei a fost administrată bine, cei chemați au avut mâni curate, pricepere și inimă pentru causele publice.

In timpul din urmă consistoriul archidiecesan în rapórtele sale către sinod a nisuit a străbate tot mai mult ca sĕ afle adevĕrata stare a averilor bisericesci și scolari, și a nisuit ca sĕ aducă în ordine unele pĕcate vechi ale administrațiunei, întroducênd regulamentul pentru administrarea averilor.

Nisuința acésta a dat de multe și grele pedeci, căci numai așa ne putem esplicá, că încă nici de pe anii 1883 și 1884 nu sunt complete tóte rațiociniile, spre a se fi putut dá absolutoriile, ér din 1885 sunt o mulțime de restanțe, ba sunt tracturi protopresbiterale întregi, din cari nu s'au asternut nici un rațiociniu pe 1886.

Aparința acésta tristă trebue sĕ o căutăm negreșit și la organele parochiale, dar de regulă trebue sĕ o căutăm la șefii tractuali. Dovadă e, că unde acestia 'și pricep chemarea, lucrurile sunt în bună regulă, unde acestia din *comoditate* ori nepricepere, parte și din slăbiciuni de bĕtrânețe, nu pot alergá prin comune, nu pot da înviațiuni cum se cade, se introduce pe încetul un feliu de risipă, și averea bisericei de mai multe ori ajunge în pungi strĕine, decât acolo, unde e destinată. Mai mult. Epitropii sunt și ei ómeni muritori, ereḑii lor nu au nici un document despre erogate și percepțiuni, se trezesc încurcați în procese așa, că atari stări de lucruri înstrĕinéză pe cei mai buni fiii ai bisericei de către biserică, ér simțul de caritate crescinéscă prin o administrare destrăbălată se tempesce cu totul.

Bine! sĕ nu se pótă pentru Dḑeu afla remedii, ca fie care paroch cu finea anului sĕ și pregătéscă rațiociniul despre câteva sute de floreni?

Și óre nu e dauna bisericei cu mult mai mare din întrelăsări cu anii, decât dacă protopresbiterul ar eși la fața locului, și ar aduce odată lucrurile în regulă?

Eu cred, că la tóte aceste pórtă vina în mare parte și pré marea indulgință a superiorității, față de cei ce nu-și împlinesc datorințele.

De e ca se introducem odată regulă, considerațiunile de tot soiul trebue sĕ încete. Cei ce nu au plăcere sĕ muncéscă, trebue înlocuiți cu ómeni activi și iubitori de ordine.

Titluri la recunoscință nu pot avé ómenii disordinei, ómenii, cari nu vor, ori nu pot se-și împlinéscă oficiul. Se fac daune bisericilor, se fac daune credincioșilor, anulând interesele pe ḑeci de ani, sĕ nasce dubietate în administrațiune, ómenii încep a a clătiná din cap, a suspiționá chiar, și în cel mai favorabil cas se produce o stare apatică față de promovarea intereselor materiale ale bisericei.

Intrunurile pe la sinódele protopresbiterale și și alte ocasiuni sunt bine venite a se dá instrucțiune celor ce nu sciu una ori alta, — tóte se pot face cu ómenii de inimă și cu bunăvoință. Ar fi încă de dorit mult ca sĕ se întroducă și în parochii un feliu de control mai serios, bucatele trebue prefăcute la timp în bani și banii depuși la cassa de păstrare séu la ómeni cu ipotecă sigură, ér nu date bucatele ér pe bucate, o ferdelă pentru dóuĕ, căci nu acésta e chemarea averilor bisericesci și modul de a se înmulți.

Și mai greșită e administrațiunea cu vinul. Ce sĕ ḑicem de esemplu, când vine consistoriul după 4 ani și întrébă pe epitropie, că unde sunt drojdiile dela atâta vin? dacă s'a făcut vinars, unde s'a computat, căci bine scim, că atare marfă are căutare bună pe satele nóstre și că pivnițele bisericelor au ajuns a fi cercetate aprópe ca birturile. Dacă parochia are vin tómna, trebue vêndut, banii depuși vor aduce cu mult mai mult, ca după-ce s'a tras vinul, după ce s'a impuținat de jumĕtate și e mestecat cu alte fluidități mai eftine.

Vinul însĕ în primăvĕră se dă pe alt vin, o védră pentru 2 de must și în tómna venitóre ajung tot acolo, unde au fost în cea trecută, rațiociniul nu se póte face; darĕ de recomandat, ca prin o instrucțiune specială sĕ se reguleze administrarea averilor parochiale, că adecă cui se póte da împrumut? cât? sub ce condițiuni? pe câtă vreme, ca sĕ nu trécă capitalele dela debitor la ereḑi, dela moș la nepot, și în fine târgurile cu naturaliile au sĕ încete odată pentru totdeuna. Așa se va sporì averea bisericei, rațiociniile se vor puté face în regulă din an în an, pedecile vor încetá și cu ele va încetá demoralisarea celor mai buni crestini ai nostri.

Este pré important acest subiect, ca sĕ nu continuu în acésta materie în numĕrul procsim.

FOIȚA.

Felicia.

Din englezesce.

II.

(Urmare.)

Trecuseră cinci sĕptĕmâni dearêndul. Vestea despre logodnica Deborei Tfolliot cu vĕrul seu Jak păruse a încetá cu totul. Ea numai era obiectul interesărei amicilor, cunoscuților și inimicilor lor. La început se vorbise fórte mult despre acésta afacere. Unii erau de părere, că Deborah totuși se va mărită după vĕrul ei Jak, deóre-ce căp. Wyatt e om cu mult mai multe pretensiuni și aspirațiuni. El era considerat in tótă privința de pré avut, pré frumos și pré bun pentru Deborah. Alții din contră susțineau sus și tare, că Richard Wyatt și Deborah totdeauna au co hetat unul cu altul. Dar ori ce se vorbia despre Deborah, totuși o invidiau cu toții, deóre-ce Jak agonisise o sumă așa de mare de bani, încât nici nu scia, ce se încépă. El era de minune frumos, și incă tot tinĕr, avea manieri atrăgĕtóre și inainte de tóte era, după-cum se părĕ, cu totul credincios logodnicei sale.

Deborah cercetà după rentórcerea amorezului ei mult mai multe societăți ca ori și când altădată. Numai pré areori se afla singură cu Jak; ridea și juca cu un zel ne mai pomenit. Dar deși la aparință ea se afla fórte fericită, totuși nu trecea nici o nópte, în care ea se nu plângă de ajuns. Odată după rentórcerea dela un bal, întrà Felicia în chilia ei. Ea aflà pe sorusa mai tinĕră, zăcênd trântită pe pat în costumul de bal, suspina și plângea, ca și când și-ar fi urit viața. Felicia devenì adênc intristată de cele vĕḑute și îi părea cu atât mai rĕu, de óre-ce făcuse tóte esperințele acestea. Felicia imbrățișà pe Deborah, o sărutà cu lacrimi simpatice și o mângăie, așa numai cum putù.

— Ah! Felicie! nu mai pot suportá — numai pot suportá! Desprețuirea lui me pĕtrunde până în adêncul inimei și el e atât de nelinistit, atât de supĕrat! El și-a ținut cuvêntul, Felicia — da, el n'a uitat ce a ḑis, și mai bucuros ar murí, decât sĕ devină necredincios. Din aceea sĕră nici n'a mai vorbit cu mine, nici nu mi a strins mâna; și dacă me vede, desprețuirea lui față de mine este atât de evidentă în ochii sei, încât eu nu mai pot suferí privirea lui. A-și vrea, a-și voí sĕ me numĕr între cei morți!

Felicia nu sciu, ce sĕ ḑică. În iubirea ei față de Jak și Deborah și în simpatia pentru Wyatt rĕmase cu totul fără simț, fără graiu.

Jak Tfolliott însĕ era nelinistit și neindestulit, neindestulit cu Dehorah și cu sine însuși. Deborah prospicia atât de rĕu, încât nu mai sĕmêna nici cu sine insuși. Deși după esterior ea era mai ușuratică la fire ca alte fete, cu cari Jak convenia, totuși i se dădeau și ocasiuni, în cari se convingea, că Deborah a plâns și că veselia ei e numai prefăcută, spre a nu i arĕta lui suferințele ei. Ea era totdeuna amicabilă față de el. Observase însĕ, că ea se feresce cât numai se póte de a fi singură cu el, și că dela întórcerea sa, ea nici odată nu-l sărutase din bunăvoință și indemn propriu. O schimbare deosebită se întêmplase în purtarea ei, cea ce-l încredința pe el a crede, că inima ei nu mai bate pentru el, ci pentru altcineva. Jak aflà și aceea, că cap. Wyatt, care mai nainte era un óspe de tóte ḑilele, a încetat de a mai cercetá casa dómnei Brooke. Jak observase și aceea, cum Wyatt și Deborah intradins, se incungiură unii pe alții, când se intâlnesc órecum din întêmplare. Din tóte aceste conchise Jak, că trebue sĕ fie ceva în lucru. I se părìa dealtcum, că și simțemintele sale s'ar fi cam schimbat și îi părea rĕu, că căldura și iubirea sa de mai nainte față de Deborah s'a mai rĕcit și a devenit ceva nepăsătóre. Adese se ocupa cu gândul, ce frumósă și drăgălașă a devenit vara Feliciei și era curios, că óre intr'adevĕr se va mărită după colonelul Wolwerton. In acest stadiu al deliberațiunilor sale, sĕrmanul Jak nu se putù reține de a nu suspiná, când 'și aduse aminte, că el e logodnicul Deborei și că totul merge cam pe dos.

Revista politică.

Grelele lupte parlamentare și furtunile, ce s'au descărcat asupra capului ministrului Tisza, pare al fi obosit în cele din urmă pe premierul ungar și l'a îndemnat a-și asigurá basele cabinetului prin o reorganisațiune radicală.

Nu se scie încă definitiv, carî membrii din cabinet vor părăsí cu totul ministeriul, și carî vor fi înlocuiți, pre-cum se ascunde și adevĕrul motivelor, ce ar fi îndemnat pe dl Tisza a-și reconstruí cabinetul și a aduná în jurul seu alți bărbați

Fapt e, că abdicerea ministrului Fábinyi s'a primit, și pentru ocuparea acestui portofoliu cele mai bune șanze le are Desideriu Szilágyi, ér conducerea interimală a ministeriului de interne s'a concredut ministrului Baross, aducêndu-se în combinațiune de secretariu de stat la acest ministru Desideriu Bánffy, actualul comite suprem al comitatului Solnoc-Dobâca.

Din comentările foilor reese, că reconstruirea cabinetului era mai de mult intenționată, și anume îndată după desbaterea generală a proiectului de lege millitariu s'a simțit necesitatea, dar tristul eveniment întêmplat în casa domnitóre a fost deocamdată causa, că reconstruirea s'a amânat.

Se dice, că premieriul avea sĕ supórte pré multe sarcini, și că întréga rĕspundere cădea asupra capului seu, și acésta s'a vĕdut mai ales din desbaterile de până acum, unde numai ministrul președinte și din când în când ministrul honvedimei și de cult îndrăsniau sĕ înfrunte atacurile vehemente ale opositiei, pe când atitudinea celoralalți păré mai mult comodisătóre.

Se crede, că prin nóua reconstruire nu au intrat numai puteri noue și mai viguróse în cabinet, cari mai cu suces îi vor apărá esistența, dar că întreg partidul liberal se întărésce pe basele solide, pe care s'a aflat, și că astfeliu va fi mai puțin espus d'a se retrage și a lăsá altui partid rola conducĕtóre în legislativă.

E lucru caracteristic însĕ, că pe când partidul liberal s'a premenit esențial, opositia moderată s'a retras cu totul de a mai vorbí contra proiectului de lege militariu, stergêndu-se toți deputații, cari au fost insinuați la cuvênt și rĕmênênd astfeliu numai câți-va deputați din stênga estremă.

Hotărît nu se scie nici acum pentru-ce opositia a surprins lumea cu atitudenea ei tocmai în momentul, când se spera, că va dá în cap ministeriului Tisza. Unii pretind, că prevĕdêndu-se căderea cabinetului actual, contele Apponyi a voit sĕ se arete, că e demn și capabil d'a stá în fruntea guvernului. dar aserțiunea lor cade prin evenimentul ulterior al reconstruirei cabinetului, și mai ușor se póte presupune, că vĕdênd opositia, că cu tóte gălăgiile și scandalurile inscenate, nu-și ajunge scopul, pentru a nu și perde cu totul din reputațiunea ei, a retirat în fața puterei covêrșitóre, ce o eserciază premieriul Tisza, atât in sus cât și în jos.

Membrii partidului independent în o conferință a lor a votat încredere vehementului deputat Polonyi, carele în o ședință a camerei a atăcat în mod aspru pe dl Tisza, pentru că a lucrat din resputeri la construirea unei linii ferate prin Biharia. Violența terminilor și peste tot amenințările numitului deputat și ale altor radicali au provocat indignațiune chiar și între deputații opositiei, luând chiar ei partea dlui Tisza, și astfeliu dând un feliu de vot de blam deputatului Polonyi.

În parlamentul vienes s'au finit desbaterile asupra centralisărei ministeriului de instrucțiune, cari desbateri au semênat mult cu cele pentru proiectul confesional și s'au început desbaterile singuraticilor positiuni în bugetul ministrului de instrucțiune. Din desbaterile de până acum s'au lămurit mult atitudinea diferitelor cluburi față de proiectul lui Liechtenstein, și desí ele n'au ajuns încă la scopul urmărit, ministrul de instrucțiune Gautsch s'a espimat, cel puțin indirect, că nu va mai opune atâta energie contra partidului clerical.

Agitațiunile acestui partid cresc, și ele sunt alimentate de fóile clericale, cari reclamă cu energie dreptul bisericei asupra scólelor și accentuézĕ dilnic restabilirea puterei lumesci a papei.

Cu tóte asigurările de pace, ce se fac, pregătirile pentru un înfricoșat rĕsboiu se continuă cu mare stăruință. Era vorba în dilele trecute despre formarea unui nou corp de armată în monarchia nóstră, și anume în Galiția. Nefiind însĕ mijlóce și timp de ajuns, până la realisarea acestui plan s'a hotărît a se staționá încă un corp de armată în Galiția și anume sórtea a cădut pe corpul al 10-lea din Brünn.

In timpul acesta Rusia încă lucră cu mare energie la întărirea armatei. Pe lângă împrumuturile cele mari, ce le a fost făcut, umblă după împrumuturi noue, întărindu-și atât armata continentală cât și flota.

Germania, care a votat sume enorme pentru întărirea artileriei, a trimis pe Herbert Bismarck la Londra pentru a întrá în legături de alianță cu Marea-Britanie, în parlamentul căreia se desbate tocmai acum un proiect de credit enorm pentru sporirea flotei și construirea de întăriturí, la margiea insulei, spre a o apĕrá de un eventual atac.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învețătorilor rom. gr. ort. din districtul S. Sebeșului pe anul scol. 1888/89 se va ține în opidul Mercurea în dilele din 13/25 și 14/26 Aprile a. c. cu următórea

Programă:

1. După invocarea spiritului sânt, Joi în 13 Aprile la 10 óre a. m. deschiderea adunării;
2. Constatarea membrilor presenți;
3. Raportul comitetului despre activitatea sa în decursul anului acestuia;
4. Raportul comitetului privitoriu la temele întrate dela despărțĕminte;
5. Alegerea unei comisiunei pentru censurarea acestor rapórte
6. Religiunea în cursul V și VI — și prelegeri practice din materialul acestor cursuri;
7. Cetitul și scrisul după cartea I de I. Popescu — și prelegeri practice;
8. Cum e de a se intuí „Geografia și Istoria“ în cursul I, II și III din scóla poporală;
9. Cari sunt cele mai potrivite poesii, ce sunt a se cântá cu elevii în scólă;
10. Modalitatea introducerei lucrului de mâna în scóla poporală;
11. Decidere asupra tacselor și pedepselor restante;
12. Statorirea bugetului pe anul 1889/90;
13. Propuneri de sine stătóre.

La acésta adunare generală se invită toți membrii, precum și toți amicii și binevoitorii causei scolare; ĕră on. oficii parochiale, respective epitropiile parochiale vor binevoí a se ingrigí de solvirea diurnelor și viatic pentru membrii reuniunei.

S. Sebeș, în 17 Martiu, 1889.

Comitetul central:

Z. Mureșan, v.-președ. — *Ilie Moga*, notariu.

Varietăți.

* (Personal.) Escelența Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit cu trenul de Duminecă dimineața s'a reîntors dela Budapesta.

* (Chirotonire.) Duminecă diminéța s'a chirotonit întru presbiter dl Stefan Rusu, teol. abs., ales paroh în comuna Nasna (tract. Murĕș Oșorheiu.

* Metropolitul Teodosiu din Belgrad a conchemat pe episcopii sêrbesci la o conferință, unde vor deliberá asupra situațiunei, în care se află Sêrbia prin abdicerea regelui Milan. Episcopii au fost primiți de regență. Toți espulsații sêrbi, în urma unui emis al regenții, se pot reintórce în patrie. Regele Milan a plecat din Viena la Belgrad, de unde va călĕtorí preste Sofia la Constantinopol, unde va fi primit în audiență de sultanul.

* (Incunoscințare.) Dl G. Moian ne rógă a publicá următórele: Broșura mea „Lucrul în scólă I încercări și propuneri“, procurată prin postă costă 50 cr., în care se cuprinde și porto postal de 5 cr. La 10 esemplare, procurate deodată, se adaugă încă un esemplar ca rabat. Porto postal însĕ este a se trimite deodată cu costul cărților procurate. Acésta se vede îndemnat a o face din incidentul, că până acuma i s'au trimis comande fără de a se adauge și costul cuvenit pentru porto-postal.

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu publică concurs, pentru ocuparea postului de magistru postal în Ascileul mic (cttul Coșocnei), cu care post pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. e impreunată o remunerațiune anuală de 150 fl. și 52 fl. paușal de cancelarie, și un paușal de transport, ce se va statorí ulterióre.

Cererile de concurs sĕ se înainteze direcțiunei postale numite în decurs de 3 sĕptĕmâni.

* Societatea geografică română și-a ținut ședințele în anul acesta sub conducerea Majestății Sale regelui. Dl Ionescu-Gion a cetit un studiu despre geografia în cronicarii români, dl Barbu Constantinescu a vorbit despre țiganii din Europa și în special despre cei din România; ér dl Urechia a dovedit, că industria și comerciul în secolii trecuți s'au purtat de români și nu strĕini, ce fals se susține din mai multe locuri Dl major Năsturel a conferențat despre „heraldica română“, ér dl căp. Gurița despre „masivul harțului“.

* (Fortificațiile în România.) Esecutarea lucrărilor fortificațiilor dimpregiurul Galațului vor începe în primăvara acésta sub conducerea dlui general Pencovici, comandantul divisiei din Galați.

* (Comasarea.) Comasarea pe hotarul Brașovului și Codlei nu se va esecutá deocamdată, deóre ce tabla regéscă din Murĕș Oșorheiu a anulat sentința tribunalului din Brașov, în urma căreia la cererea proprietarilor Ioan Königes și soții era sĕ se întêmple comasarea. Tabla regéscă a luat drept motiv, că proprietarii, cari au cerut comasarea, nu posed $^1/_3$ parte din pământul de comasat.

* (Desaprobare.) Măestrii români din Alba-Iulia au întemiat o societate spre a se puté ajutorá în cas de bólă și tot deodată a și promová scopurile, ce taie în ramul lor, prin conveniri și petreceri — Ministeriul unguresc însĕ n'a aprobat — precum se comunică din Alba Iulia statutele acestei societăți din motiv, că în orașul respectiv sunt spitale destule și că măestrii români s'au asociat singuri.

* (Dece porunci pentru crescerea copiilor.) Maria Landmann estrage din pracsa făcută următórele 10 porunci pentru crescerea copiilor: — 1. Cresceți însuți copii tei. Nici un ajutoriu ștrĕin, ce ți-l iei în casă, nu ți va puté în adevĕr ajutá la acésta. Cine vrea sĕ créscă copii, trebue sĕ-i stăpânéscă, respective sĕ se bucure de o deplină autoritate în ochii lor. — 2. Ocupă ți copii. Lasă-i sĕ se jóce, ori se lucreze, dar nu-i silí. Un copil silit e supĕrăcios, spiongiu și neiscusit; unul care se ocupă în mod firesc e plăcut, bun și norocos. — 3. Lasă pe copii sĕ lărmuéscă. Nu pretinde ca in ocupațiunile lor sĕ fie tot liniștiți. Dacă e ca un copil sĕ se desvólte sănĕtos în privința corpului și a spiritului, trebue sĕ și întrebuințeze membrele după plac, apoi sĕ vorbéscă, sĕ rîdă, sĕ strige, sĕ-și deștepte fantasia, nu numai privind lucrurile, dar și producênd. Natural, că tóte la timpul și la locul lor. Așa dar al 4-lea: lasă copii în odaia lor, dacă ai visite. Iubirea materna te face sĕ-i presentézi óspeților, sĕ-i puni sĕ se producă cu cunoscințele lor și sĕ-i lași a fi lăudați și admirați în presența lor. Acest lucru însĕ pentru óspeți nu e tocmai plăcut, ér pentru copii primejdios. Ei vor devení egoisti, închipuiți, lăudăroși, în fața óspeților nu se pot mișcá după voie, și șed siliți. Dacă totuși vre-i a-i presentá, durata sĕ fie fórte scurtă și sĕ nu devină obiect de discutat. — 5. Nu-ți lăuda ori dojeni copii în fața strĕinilor. — 6. Ține strict la ordine, însĕ îngădue din când în când, dacă e necesitate. — 7. Fii consecuent și împreună asprimea cea mai mare cu o a devĕrată blândețe. Nu dojeni ori pedepsi pe copii pentru lucruri de nimică, ca și cum ar fi comis mari greșeli, dar nici greșelile mari nu le lăsa nepedepsite; ai oprit ceva, ține strîns la precept. — 8. Copii nu sunt obiect de jucărie. Nu i tracta ca pe atari și nu lăsa pe alții sĕ i tracteze. Ei n'au venit pe lume ca sĕ-ți împlinéscă dorințele, nici sĕ-ți lingușască egoismul, ori pentru a ține ție sau altora de urît, ci pentru voința lor. Din acésta urmézĕ: — 9. Copii sunt în anumite împregiurări persónele principale în casă, dar 10. Acésta sĕ nu o observe!

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

Domnilor colegi! Inainte de a ve presentá relațiunea anuală despre activitatea desvoltată de Academie de la ultima sesiune generală încóce, am onóre a ve aduce la cunoscință, că în cursul acestui an Academia nóstră a perdut pe doi dintre membri sei onorari: George Ioanid și Iacob de Czihack.

George Ioanid a încetat din viață la 27 Novembre anul trecut. El a fost unul din vechii profesori ai colegiului Sf. Sava. Scóla a fost câmpul de activitate al vieții sale. Dintre scrierile publicate de Ioanid cea mai însemnată este „Dicționarul elino-românesc“ tradus după al lui Scarlat D. Vizantie și tipărit în doue volume mari în anii 1864 și 1869.

Intrecerile Goodwood erau sĕ se țină nu preste mult. Sesonul din Londra trecuse deja, când deodată o ocasiune bagatelă avea sĕ convingă pre fidanțatul Deborei, că între fiitórea soție și intre căp. Wyatt a esistat ceva, ce e mai mult decât o singură pretinie. Când într'o séră Jak, cu Deborah la braț părăsise opera, deodată alergă cătră ei cap. Wyatt. Voind sĕ se scuse cu un suris pentru nedibăcia sa privì la Deborah și risul de pre buzele sale dispărù la moment. Jak simțì, cum tremură mâna copilei în brațul seu, și când o privì era palidă, ca mórtă. Iunele proiectă numai decât ceea-ce el târdiu a și esecutat.

In diminéța următóre Jak primì vestea, că Deborah din causa durerei de cap ar fi impedecată a participá în societatea dómnei Dauver. Ea îl rógă sĕ-i spună, că merge dênsul cu dómna Brooke și Felicia acolo, sau cum voesce a dispune? El se va duce singur, fù rĕspunsul seu. (Va urma.)

Doctorul Iacob de Czihack, născut la 2 Ianuariu 1800 la Aschaffenburg în Bavaria, a venit la 1825 în Moldova, unde a fost profesor de istoria naturală la Academia din Iași, medic-sef al miliției Moldovei și protomedic al Moldovei. La 1833 a fundat societatea de medici și naturaliști, și la 1834 museul de istorie naturală din Iasi*). Era vice-președinte al Societății de medici și naturaliști din Iași, membru al societății de sciințe naturale Senencken bergică din Frankfurt încă dela anul 1830, și al mai multor alte societăți învețate. El a publicat mai multe lucrări scientifice, dintre cari însemnăm aici următórele:

Florae Moldavicae species ac genera hucusque excursionibus explorata ac secundum Linnaei systema ardinata Mns. Maji 1836; în „Flora“ bot. Zeitung, Jahr XIX (1836) Bd. 2 Bleiblätter p. 59—74.

Istoria naturală întâia óră în limba românéscă de doctorul medicinei și cavaler Cihak. Iași 1837. Op dedicat Alteții Sale principelui domnitoriu Michail Sturdza.

In colaboratiune cu Dr. Iosef Szabo: Heil-und Nahrungsmitel, Farbstoffe, Nutz-und Hausgerätte, welche die Ost-Romanen, Moldauer und Walachen, aus dem Pflanzenreiche gewinnen; in „Flora“ (1863).

Manual pentru învețătura soldaților din compania sanitară a óstei Moldo-române. Iași 1859.

Iacob de Czihack a fost unul dintre acei străini, cari venind în țéră s'au indentificat întru tóte cu trebuințele ei și au lucrat cu căldură la desvoltarea sciințelor între români. El a dat probe de un patriotism vrednic de tótă stima și iubirea nóstră. Recunoscêndu-i aceste merite societatea academică română l'a ales membru onorar al seu la 1872. Imbětrânind a părăsit Moldova și s'a întors la Aschaffenburg, unde și-a petrecut anii bětrâneței și a încetat din viață în vêrstă fórte înaintată la 29 Novembre stil nou anul trecut. (Va urma.)

*) Dr. A. Fětu „Despre încercările făcute pentru desvoltarea sciințelor naturale în România“. Discurs, în „Analele Soc. Acad. Tom V. p. 2. pag. 83“.

Cestiuni scolare.

— *„Tactul pedagogic“.* —

(Urmare din Nr. 27 și încheere).

Un deosebit tact pedagogic se recere unui învețătoriu față de poporațiunea în mijlocul căreia, și la a căreia scólă, propune. Invețătoriul trebue să o scie, că el primo loco trăesce pentru scólă și după scólă.

In locul al doilea pentru poporatiunea in sinul căreia se află și carea 'l susține. Va trebui deci ca învețătoriul să cunóscă prea bine lipsele poporului seu în tóte amenuntele lor; și acésta nu o va puté face trăind singur ca cucul, ci venind în atingere cu poporul la anumite ocasiuni. Nu urmézâ însě ca el să fie pretutindenea și părtaș la tóte. Acésta ar aduce cu sine ca scóla să devină un lucru lateral. Este un lucru cunoscut că, cu cât un învețătoriu 'și va negligá mai mult oficiul seu, cu atât influința sa educativă, stima și încrederea părinților 'l va părăsí mai mult. Centrul activității unui învețătoriu este scóla sa. Ambițiunea, gloria nóstră stă în a avé o scólă bună. Activitatea pe alte terene este lucru secundariu pentru un învețătoriu. Negligându-și un învețătoriu scóla, — el 'și negligă norocul și alungă liniscea sufletéscă dela sine. Să nu uităm, că amestecêndn ne în tóte nu putem impune în nimica; și este mai mult a face pași soliți pe un teren, ce ni l'am ales, decât a ne acățá de alte lucruri — de câte tóte — și a rěmâné locului. Scóla are să recomânde pe un învețătoriu, ea are să-i câstige popularitatea din partea poporului.

Să nu umble însě un învețătoriu a-și câstigá popularitatea pe alte căi și cu alte mijlóce. Cu deosebire să se feréscă de o popularitate falsă. Nu odată am avut ocasiunea a audí ómeni dicênd de învățětoriul lor, că e om bun și nu e fălos de ei; și acésta din motivul, că învețătoriul merge în cârcimă împreună cu toți slabii, bea cu toți câți îi închină, glumesce și și petrece cu ei până în dori de di.

Pe un învețătoriu, care posede numai atâta tact și popularitate — și durere se află de acestia — 'l veți în scurt timp pe aceea-și trěptă intelectuală cu cei ce-și petrece, cu ómenii cei mai de rênd. In urmă e despretuit chiar de către aceia cu cari 'și petrece. Ei 'l batjocoresc mai întâiu. Un atare învețătoriu 'și pregătesce el mormêntul, și provócă însuși disprețul ómenilor de bine. — Popular devine un învețătoriu în sensul adevěrat — când el este stimat. Stima însě nu ne-o putem câstigá decât împlinindu-ne datoria, și arětându-ne totdéuna a fi ómeni cu caracter solid.

Să se feréscă un învețătoriu a se face per „tu“ cu tótă lumea cu carea vine în atingere. Să-și aibă totdeuna înaintea ochilor macsima: „să nu te faci nici când per „tu“ cu un om pre al cărui caracter nu poți contá, și pe care nu-l cunosci pe deplin“. Să nu ne facem per „tu“ cu ómeni, cari nu se bucură de un bun renume. Este sciut, că cel ce-ți este per „tu“ 'ți póte aruncá mai ușor în față ori-ce grobianitate; decât altul, cu care nu stai așa de aprópe.

Un deosebit tact și multă reservă se recere dela un învețătoriu, ce a ocupat o statiune nouă. Se întêmplă ca noul învețătoriu, necunoscênd ómenii și jurstările comunei, devine în societatea unor ómeni, cu nume rău, cari vreau să se rehabiliteze prin societatea învețătoriului. In atare cas partea mai bună a ómenilor din comună se înstrăineze de către el, și-l tractézâ cu neîncredere; ceea ce îi face greu împlinirea oficiului seu. — Va trebui deci ca învețătoriul, să cunóscă mai întâiu ómenii și relațiunile locale, și după acele să se orienteze; căci e mai bine a rěmâné neutral, decât a incliná spre o parte sau alta.

Cu multă prevenire și tact trebue să se pórte un învețătoriu față de convingerile religióse ale poporului — în sinul căreia trăesce.

Să se feréscă un învețătoriu a defăimá, sau a atacá convingerile religióse a poporațiunei, chiar și în cas când nu le împărtășesce, căci aceste numai conflicte pot nasce.

Nu trebue să ne aretăm pré liberali, și să resonăm pré multe despre cele religióse — când stăm față cu poporul. Este sciut apoi, că nimic nu provócă pasiunile în grad așa mare, ca frecările și disputele religióse și politice. Aceste nu pot să producă decât nelinisce în spiritul învețătoriului și cu deosebire atunci când ele au întrat și în sanctuariul scólei, și au ajuns și la cunoscința pruncilor. Scóla trebue se fie un loc de liniscе, unde nu are să străbată lupta de partidă. Chiar de aceea, învețătoriul nu are să se facă un reformatoriu în cele religióse, nici agitator în cele politice.

Abstragênd dela împregiurarea, că învețătoriul trebue să posédă încrederea părinților pruncilor, ceea-ce nu-i va fi cu putința ca om de partidă; el nu va avé nici liniștea recerută, luând parte activă prelângă una sau altă partidă. El 'și va câstigá pe acésta cale nu numai inimici, ci chiar și daune materiale une-ori.

Emițênd aceste părери — sum departe de a dice: că învețătoriul să nu-și aibă convingerea sa, sau că el să-și schimbe părările sale după-cum suflă vêntul de puternic*), din contră, învețătoriul în eserciarea drepturilor sale civile precum și în împlinirea datorințelor sale are să fie model pentru poporațiune, trebue să păsésca ca tótă resoluțiuneas sa „dacă e lipsă, și de folos“ dice Lessing.

Mult tact se recere în combaterea superstițiunilor, prejudețelor și a credinții deșerte. A începe o luptă contra acestora — nefiind bine armat cu armele sciinții, și a *unei esperințe îndelungate*, însemnéză a întări încă pe ómeni în ale lor. în loc de ai abate dela ele. Invețătoriul va trebuí să studieze cu deamenuntul obiceiurile și moravurile poporului, precum și superstițiunile si credințele deșerte, cu cari poporul a trăit de sute de ani. — Pentru-că începênd combaterea lor, lesne ne putem tredí cu o opositiune cruntă contra nóstră, care numai rău ne póte causa. — Să nu crédă un învețătoriu, că lucruri, cari au esistat sute de ani, se pot schimbá într'un moment. Cu deosebire învețătorii tineri să se feréscă a păși deodată ca reformatori, chiar la începutul carierei lor.

Să lase ca timpul să vină la fie-care lucru. Altcum lesne póte să producă frecări în comună, și póte să-și audă imputări, dicêndui-se: „nici nu scim cine-i și de unde-i, și el are să ne reguleze“.

Nu arare-ori se întêmplă învețătorilor, că li se fac din partea părinților pruncilor presente, sau deosebite învitări. Aici trebue să fim érăși cu multă băgare de sémă. Trebue respins ori-ce present ori învitare, dacă să scie, că aceste să fac cu intențiune, că învețătoriul se fie obligat a face apoi alte servițe.

Nu convine cu demnitatea unui învețătoriu, ca el să se facă dependent, și să-și pérdă libertatea de acțiune pentru nisce presente bagatele.

Sunt însě ómeni, cari fac presente învețătoriului, cu cea mai bună intențiune, fără a asceptá vre-un contra serviț. A refusá primirea astor fel de presente ar puté să producă ofensă, și lesne ar puté vení la idea, că învețătoriul e superb, și nu voesce a-și face cu nimenea de lucru. Mai bine e, ca învețătoriul să arete că nu pune pond deosebit pe presente sau învitări și atunci cu timpul vor încetá de sine. Trebue bine să ne-o însemnăm, că cei-ce nu te mai lasă de subsuori, totdeuna lucră cu reservă, și urmăresc un scop óre-carele.

Incă ceva înainte de a fini acest tractat. In comunele nóstre învețătorii încă tot mai sunt — pe aiurea priviți cu óre-și care dispret. Ba se întêmplă adese, că la alegeri fiind partide, învețătoriul póte să fie întimpinat chiar cu ură, și să i se cerce pe tóte căile ai afla vre-un cusur. In atari împregiurări se recere mult tact dela învețătoriu. El nu va avé să și pérdă pacienta, și sângele rece, cu atât mai puțin curagiul. Să nu se amestece în nimic până la domolirea spiritelor, ci se-și împlinéscă în scólă datoria cu sânțenia. Pre încetul ómenii vor începe a se interesá de el, cum trăesce, ce face, cu ce se oupă? și cunoscêndu-l mai de aprópe de om harnic — din inimici vor devení amici, din despretuit, ce era, va devení stimat. Acest resultat la tot casul va fi îmbucurătoriu, și el numai pe acéstă cale să póte impune. Ferice de învețătoriul, carele posede tact pedagogic, pentru el spinósa carieră de învețătoriu devine încununată de cele mai frumóse resultate.

*) Acésta ar fi o lașitate, ca să nu-și aibă convingerile sale; dar cu buna ordine și cu recerința unei disc pline necesare nu convine se *demonstreze*, să facă pe *agentul* în serviciul unei sau altei partide, ér dacă o face, să-și facă sémă și cu urmările. Red.

Bibliografie.

„Helvetia și Wilhelm Tell,“ studiu de Dr. A. P. Alexi. — Brașov. Tipografia Alexi 1889. — Pretul (?).

— Dl caval. Isidor de Onciul, profesor la facultatea teologică a universității c. r. Francisco Iosefină din Cernăuți, caruia îi datorim mai multe lucrări valoróse pe terenul bisericesc, a înmultit literatura nóstră teologică cu un nou op de mare însemnătate și reclamat chiar de împregiurările, în cari trăim. El este intitulat: *Manual de introducere în sântele cărți ale testamentului vechiu.* Octav mare de 428 pagine, editura autorului; pretul 4 fl și aprobat de I. P. S. archiepiscop și metropolit al Bucovinei, Silivestru. *Partea întâia* a cărții cuprinde afară de notele introducětóre: Substanța sf. scripturi sau bibliologia: — Onomatologia generală; — cărțile canonice; — celelalte cărți ale bibliei; — cărțile istorice; — cărțile profetice; — cărțile poetice. — *Partea a doua*: Autoritatea cărților sânte: autoritatea dogmatică; — autoritatea istorică; — Obiecțiuni în contra autorității cărților t. v. — *Partea a treia:* Istoria păstrării și interpretării cărților t. v.; — limbile originale ale cărților t. v; — forma din afară; — mijlócele păstrării testului; — traducerea cărților în alte limbi; — traducerile orientale; — traducerile ocidentale; — esplicarea cărților t. v. — Adaus: Cărțile necanonice: de cuprins istoric; — profetic; — didactic și poetic. — Cărțile condamnate. — Opul nu e numai pentru studenții, cari vor să-și câștige un titlu academic, ci precum autorul ne spune, el e menit mai ales pentru preotime, dela care se recere, ca mai mult ca ori și când să fie adi înzestrată cu armele sciinții, ca turmele lor încredințate să nu sufere daună. Cartea este scrisă în un stil bun românesc, limbă frumósă, fluentă, și plăcută. — Sperăm, că d-l autor ne va dá ocasiune a anunță și partea a dóua a lucrări d-sale. —

Mulțămită publică.

Puțina inteligință din comuna Petrila fără deosebire de nationalitate și confesiune, fiind convinsă că: „unirea e putere,“ s'a hotărit în carnevalul trecut a arangiá o petrecu joc, din al cărei eventual venit să se procure cărți și alte recuisite de învețământ pentru elevii săraci dela scóla română de confes. gr. or. și cea de stat din colonia numită „Lonia,“ din Petrila, și cuvêntul trup. s'a făcut: căci în 6/18 Februariu a. c. s'a constituit în comitet, alegêndu-și de președinte pe dl notariu cercual Marcu Moldovan, de cassariu pe dl ingineriu Ingnátz Novack, notariu dl Fekete József, ér membrii în comitet: Ioan Preda par., Fekete Máté notariu, Valeriu Josan concepist notarial și subscrisul, cari spre scopul numit am deschis o listă, cu care s'a adunat frumósa sumă de 97 fl. 20 cr. ca supra solviri, ér séra la cassă au mai incurs 18 fl. 20 cr., cu totul suma 115 fl. 40 cr. v. a., din care substrăgêndu-se spesele de 48 fl. 20 cr., resultă un venit de 67 fl. 20 cr., cari s'au împărțit egal la scólele numite; cu plăcere public numele pré stimaților domni și dómne, cari au binevoit a ne întinde concursul material și moral: A. Berger 60 cr., A. Berkovics G. 50 cr., Dr. Botenstein 1 fl., Borbáth József 1 fl., Bösz Gyula 50 cr., Avram Brândușa i fl., Bruchner F. 50 cr., A. Bokor 40 cr., Buday Antal 2 fl., Banik I. 50 cr., Császár Stefan 50 cr., Dombora L. 2 fl., Ehrnberger B. 50 cr., Eisen H. 50 cr., Eg. A. 40 cr., Erdély Gyula 50 cr., Eisler A. 50 cr., Dr. Fabini 50 cr., Fabro Luigi 1 fl, Fekete József 1 fl., Fekete Máté 1 fl., Fitz E. 1 fl., Fitz M. 50 cr., Fischer I. 50 cr., Gaal S. 50 cr., Grosz J. 50 cr., Gerberth G. 1 fl., Goro Ede 1 fl., Goro Ferencz 1 fl., Görög G 50 cr., Gyorke F. 1 fl., Grosz Herm. 4 fl. 50 cr, Grossék N. 50 cr., Gütt G. 1 fl., Hahner R. 1 fl., Héjas I. 1 fl., Herczeg S. 1 fl. 50 cr., Hercz A. 40 cr., Imrich M. 40 cr, Jakabfi R. 80 cr., Janky G. 1 fl., Ivanovics I. 50 cr, Junger S. 50 cr. Kapcza Gyula 1 fl., Kailing M. 1 fl., Kinczig I. 50 cr., Kiss N. 50 cr., Klein M. 50 cr., Costea Z., 1 fl., Cubata 50 cr., Kohn L. 50 cr., Kreffli M. 50 cr., Lengyel A. 50 cr., Lesco K. 1 fl., Luther I. 1., fl. Mikó A. 1 fl., Milojkovics L. 1 fl., Marcu Moldovan 5 fl., Mülle I. 60 cr., Martina N. 50 cr., Mircse D. 1 fl., Mesco L. 1 fl., Nagy M. 50., d-na Novac 2 fl., Oprea I. 50 cr., Agolczer V. 1 fl., Pecol A. 50 cr., Pischler K. 50 cr., Pik S. 50 cr., Polgár L. 1 fl., Preda I. 1 fl., Pruzsina I. 1 fl., Puj Árpád 2 fl., Preda P. 1 fl., Pelger M. 50 cr., Radik St. 1 fl. 50 cr., Ridvald I. 50 cr., Ruder I. 20 cr., Rudolf I. 50 cr., Roth J. 1 fl. 50 cr., Rteint F. 1 fl, Schmid E. 50 cr. Schvilgin 1 fl. Schneller I. 1 fl., Steiner V. 1 fl., Steiner D. 70 cr., Stern A. 50 cr., Stern H. 1 fl., Socol B. 40 cr., Stanca A. 1 fl., Simionch 50 cr., Szucher I. 40 cr., Schwemhammer St 50., Sandor G. 50 cr., Schmider I. 1 fl., Stelner 50 cr., Tallátsék F. 3 fl., Turczer A. 50 cr., Toman E. 50 cr., Guttman 50 cr., Ullman L. 1 fl., Vach I 1 fl., Vajna Victor 1 fl., Wagner 50 cr., Weber B. 50 cr., Weisz A. 1 fl., Venczel A. 50 cr., Vigh N. 1 fl., Wein G. 50 cr., Chirca S. 50 cr. Zlatzki I. 1 fl., Josan Val. 1 fl., Zurbuk I. 1 fl., Zoller I. 1 fl. 50 cr.

Subscrisul îmi împlinesc una dintre cele mai plăcute datorințe, când în numele comitetului parochial, și al micuților mei elevi miseri, viu a aduce și pe acéstă cale profunda nóstră mulțămită și recunoscință pré stimaților domni și dne contribuitori, în genere, ér in special d-lui notariu Moldovan, ingineriu Novack și stimabilelor d-nelor soții, cari nu au cruțat nici ostenelele nici jertfe materiale atâta cu decorarea salei, cât și cu altele, dându-și tótă silința ca petrecerea să aibă acel resultat moral și material, ér elevilor dela ambele scóle a le procura cele necesare, bucurie și mângâere. Primésc mai departe sincera nóstră mulțămită stimații domni Fekete Máté, Valeriu Josan și Ioan Preda, cari cu bucurie s'au angagiat pe un timp umed și friguros a umbla cu lista de subscrieri.

In cât pentru partea nóstră de bani, subscrisul în conțelegere cu dl director scol. local Ioan Preda, am împărțit în 2 Martiu a. c. între elevii dela scóla nóstră 38 Abcdare românesci, 10 abced. maghiare-române, 10 istoria biblică, 8 gramatici, 5 istoria patriei, apoi pentru scólă și elevi alte recuisite în pretiu de 4 fl. 80 cr. Suma 20 fl. 90 cr.; ér restul de 13 fl. 70 cr., ce-l mai posedem încă îl vom folosí numai spre scopuri scolare. *Petru Stefóne Preda,* învețătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Martiu 1889.

Buda:	**16**	**29**	**25**	**19**	**38**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 23 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9 60½	9.60
100 marce nemțesci	59.42½	59.40
London pe (poliță de trei luni)	121.70	121.70

Nr. 30 [40] 2—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune parochială Simeria (Piski) şi filia Repaş se escrie concurs preoţesc pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 5 Iuliu 1888 Nr. 2967 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt următórele:

1. Dela matera Simeria 7½. jugere pământ arătoriu de clasa I-a şi 2 cimiterii.
2. Dela 86 familii câte una ferdelă veche de 16 copuri cucuruz smicurat.
3. Stolele usitate.
4. Dela tótă familia câte o ḑi de lucru.

Dela filia Repaş:

5. Un pământ arătoriu de 1 jugĕr.
6. Un fênaţ de 1 car de fên.
7. Dela 30 familii câte 1 ferdelă veche de grâu.
8. Stolele usitate.
9. Dela tótă casa o ḑi de lucru.

Tóte acestea aduc un venit anual de 415 fl. v. a., şi care se pot vedé la acest oficiu protopresbiteral.

Din acest venit jumĕtate este al neputinciosului paroch Manasie Teodor sen.

Doritorii, cari voesc a ocupá acésta staţiune preoţéscă sĕ-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor din vigóre în terminul sus scris la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 19 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul şi sinodul parochial dela Simeria şi filia Repaş.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 149 [41] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Uroiu cu filia Cărpeniş de clasa a III-a în protopresbiteratul Geógiului I se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Casă parochială cu grădină de legumi . . . . fl. 44.—
2. Porţiune canonică: *a)* dóue locuri arătóre de 4 cară cucuruz; *b)* un loc de dóue ferdele sĕmĕnătură de grâu; *c)* un loc pentru 1000 fire curechiu; *d)* dóue cimiterii cu pomi; tóte cu venit anual de . . . . . fl. 97.—
3. Dela 140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmat à 1 florin . . . . . fl. 140.—
4. Venitul stolelor regulate . . . . . fl. 153.60

Suma fl. 434.60

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au de a-şi indreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului I.

Hondol, 20 Februariu, 1889.

Vasiliu Pipoş,
protopresbiter.

[30] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móşă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili în rate cuartale din cassa alodială:

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móşa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ḑile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móşe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moşit din Cluş vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult până în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu. *Const. Popovici,* notariu.

Nr. 104 [42] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă debilitatul paroch din comuna Zdrapţi, se escrie în urma venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 22 Novembre 1888 Nr. 4986 B. un nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele arĕtate în concursul dintâiu.

Concurenţii au sĕ-şi instrueze cererile conform dispoşiţiunilor legei din vigóre şi sĕ le astérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului parochial al comunei Zdrapţi, ţinută la 30 Ianuariu a c.

In conţelegere cu oficiul protopopesc gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

[34] 3—3

EDICT.

George Albu din Mosna, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Urdă din Mosna, fără a se scí ubicaţiunea lui, se provócă prin acésta, a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, in termin de un an şi o ḑi, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru-că la din contră, în procesul divorţial incaminat din partea muerii sale Maria Urdă, se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorésca în cause matrimoniale.

Mediaş în 25 Februariu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresb.

Sz. 563. po'g. 1889. [25] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir törvényszék közhirré teszi, hogy Papp Márton s. ḭt. birtokosok által beadott kereset folytná Sz. Szt. Ivány község ital mérési jogának arányositása megengedhetösége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi April hó 16 napjának d. e. 9 órája** Sz. Szt. Ivány község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Sz. Sz. Ivány kőzség elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1889 évi február hó 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bĕrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8 59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bĕrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa-Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 30 Sibiiu, Joi 16/28 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În faţa sinodului procsim archidiecesan.

V.

E lucru natural, că rĕscumpĕrarea regalelor încă trebue făcută de obiect al cercetărilor nóstre. Avem din norocire câte va comune bisericesci, cari au eserciat dreptul de regal pentru anul întreg, avem unele cari au folosit numai pătrariul de an, şi avem multe, cari au anumite ţile din regal. De basă la rĕscumpĕrare sĕ ia darea fasionată de respectivii proprietari, dar basa cea mai sigură este la tot casul contractul, ce s'a încheiat cu respectivii arêndatori.

Darea nu corĕspunde totdeuna venitului fasionat, pentru-că proprietarii au trebuit sub titlu de reparaturi la edificii şi sub alte titluri sĕ fasioneze mai puţină dare, decât cu cât au fost esarêndat regalul. Vor trebuí deci parochiile nóstre ca la insinuările pentru validitarea dreptului sĕ-şi acuire acele documente, şi adecă contractele de esarêndare, începênd cu anul 1881 de e sĕ nu pérdă sume considerabile, şi acésta e uşor, dacă arêndatorii sunt în viaţă. Contractele ca sĕ-şi aibă forma lor, vor trebuí sĕ fie vidimate de oficiul protopresbiteral.

O diferinţă de 80 fl de esemplu ar aduce un favor sau defavor de 800 fl., şi aşa nu pot ca sĕ nu reflectez la acéstă împregiurare, care e cea mai actuală, şi la care preoţii nostri au sânta datorinţă ca sĕ fie cu mare atenţiune, dacă e sĕ nu aducă rĕcélă şi neîncredere între popor şi preot. In atari casuri, poporul sĕ razimă pe preot şi ar fi dureros, ca sĕ se trezéscă cu drepturile ciungărite şi răpite.

In unele părţi preoţii alérgă de sĕptĕmâni pe la protopopul, acesta promite, că le va dá inviaţiune, dar până acum aştéptă înzadar după inviaţiuni şi în urmă se pot trezí uşor, că a trecut şi luna lui Aprile, — terminul preclusiv pentru insinuări.

Numai puţină avere este plasată în păduri Cu întroducerea cărţilor funduare o parte mare din complecsurile pădurilor bisericesci s'au petrecut în cărţile funduari sau ca avere a comunei, sau ca avere a bisericei, fără sĕ se pună şi caracterul confesiunei, sau apoi unii ómeni din rea credinţă ori nesciinţă, nu cercetăm, au scris *disunitus egyház* — din care apoi fraţii de altă confesiune au revinde decat şi pe séma lor drepturi. Terminul pentru reclamări au trecut, în unele părţi s'a ordinat segregarea şi cele mai multe parochii au drepturi pendente pe la tribunale din causele amintite mai sus.

Dacă era în fruntea parochiei un om cu minte, limpede şi iniţiat şi în atari soiuri de agende, procesul ulterior ar fi încungiurat şi cu el spesele şi amărăciunea credincioşilor, vĕdêndu-se stirbiţi în drepturile lor.

Nu putem fi deci destul de cu ochi ageri, nu putem recomandá din destul, ca ómenii nostri sĕ caute sĕ pună în fruntea afacerilor lor ómeni luminaţi, ér dacă nu au de unde, sĕ impună acelora, cari sunt, dar nu sunt la culmea misiunei lor, ca sĕ întrebe ómeni esperţi până nu se sapă la temeliile averilor bisericesci de tóte părţile.

Şi fiind-că nu ne putem dispensá de a face de obiect al cercetărilor nóstre acest ram de avere, trebue ca sĕ stăruim cu totdeadinsul, ca cărţile funduari sĕ se rectifice, deóre-ce numai pe atare basă se póte esoperá planul de esploatare.

Venerabilul consistoriu a emis în respectul acesta multe circulare, dar mĕsura acésta s'a arĕtat în multe părţi nesuficientă. Trebue făcute responsabile tóte organele, cari negligă atari afaceri şi constrinse ca până la un anumit termin sĕ presenteze estracte autentice din protocolul funduar despre starea pădurilor, la care sĕ se alăture şi planul de esploatare. In modul acesta sĕ va sci cu siguritate, că în anul acesta s'a tăiat atâtea lemne, acele s'au vêndut la licitaţiunile publice cu atâta, şi averea bisericei s'a înmulţit cu o sumă de atâţa bani. Am ţis şi ţic şi acuma la acest loc, că nu averile din centru au mare lipsă de control, căci acolo sunt organe cu deplină încredere, dar o controlă seriósă trebue în parochii şi în special cele economice nu se pot controlá din de ajuns nici o dată. Audim, că în cutare parochie la cutare au s'a pus basă la un fond scolar, aţi înzădar căutăm după urmele lui; biserica cutare a avut regal de cârcimă, aţi e pe ascuns trecut la comuna politică; pădurea cutare a fost mare şi frumósă désă şi promitea venite bune, aţi e tăiată, e ciungărită, nu e lemn acolo, nu sunt bani în cassa bisericei şi fondul stă tot unde era cu câţiva ani mai nainte, dacă nu cumva a scăţut din bunăvoinţa vre-unui fiu avar al bisericei şi de aceia au şi alţii şi nu putem fi nici noi scutiţi. Regulamentul pentru administrarea averilor nu va aduce fructele dorite până nu vom avea ómeni cu mâni curate şi cu pricepere în fruntea afacerilor bănesci. Cu forme multe nu se sporesc averile, ele se vor sporí însĕ cu controlă binevoitóre, cu ómeni de omenie şi pĕtrunşi de însemnătatea averilor publice.

In acest sens dorim sĕ se controleze cestiunea regalelor, în acest sens dorim sĕ se reguleze averile de păduri, sĕ se esopereze planurile de esploatare şi sê se adaugă cruceriu de cruceriu ca din ei sĕ putem sĕ acoperim trebuinţele culturale.

Fără avere nu putem prosperá, nu e mod sĕ putem dá înainte, nu e mod sĕ ne ridicăm, unde voim; deci mai pre sus de tóte cerem o controlă binevoitóre, ér încât ar fi compatibil cu principiile depuse în statutul organic, ar fi de dorit, ca în comunele, unde sunt averi, ce trec peste o mie de floreni, sumele ce trec sĕ se încépă a se administrá din centru, după un regulament anume. Fundaţiuni scolari, fonduri parochiale şi pentru clădiri de biserici însĕ ar fi în interesul parochiilor şi în interesul bine priceput al sporirei şi gijirei averilor, ca sĕ se depună spre administrare în cassa centrală.

E drept, că în acel cas oficiul de cassă şi comptabilitate din centru ar trebuí înmulţit cu personalul de lipsă, dar acésta s'ar puté face fără greutăţi, pe când prin comune administrarea de regulă se face greşit şi cu daune materiali şi de multe ori şi morali. Atât în respectul administrărei averilor bisericesci şi scolari.

Revista politică.

Reconstruirea cabinetului d-lui Tisza, despre care luasem notiţă în numĕrul trecut, s'a efeptuit încâtva.

Fóia oficială „Budapesti Közlöny", publică trei autografe ale monarchului şi anume: unul la adresa ministrului de iustiţie Fabinyi, prin care luându-se în considerare starea sanitară a ministrului, îl absólvă de oficiul de până acum, esprimându-şi recunoscinţa pentru zelul şi devotamentul, cu care a condus afacerile acestui resort. Il încredinţéză însĕ cu conducerea provisore a ministeriului pâna la alte dispositiuni. Al doilea autograf e la adresa ministrului de interne Orczy, pe care-l ridică din acest post, ér prin al treilea autograf increditéză pe ministrul de comunicaţiune Baross cu conducerea interimală a ministeriului de interne.

Cât timp au mai fost însinuaţi la cuvênt deputaţi din partidul radical, scenele din dietă s'au perondat tot în modul obicinuit de mai înainte.

Deputatul Ugron, prin un discurs vehement ţinut între aplausele frenetice ale oposiţiei a provocat pe premieriul Tisza, care scie plecá cu mare linguşire genunchii înantea tronului, sĕ părăséscă guvernul, căci e numai primejdie pentru naţiune.

Ugron pe basa vorbelor archiducelui Albrecht pretinde ca armata sĕ se organiseze conform dualismului şi astfeliu sĕ-şi aibă Ungaria armata ei proprie, căci acest principiu corĕspunde politicei urmărite de Ungaria. Individualitatea naţiunei trebue încă desvoltată, pentru a-şi ajunge scopurile, ce le urmăresce; şi în

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

II.

(Urmare.)

Dómna Brooke şi Felicia tocmai părăsiau casa, când cineva dă Deborei de scire, că Jak Tfolliot a sosit.

— Te rog, Deborah nu te derangia din pricina mea -- ţise Jak. Cum te afli cu durerea ta de cap?—

— Destul de rĕu — rĕspunse ea, ceva cam surprinsă, deóre-ce el îi dete numai mâna.

A-şi vorbí ceva cu tine Deborah despre o afacere, care ne intereséză de aprópe pe amêndoi. Ai destulă tărie, ca sĕ poţi convorbí niţel cu mine? Nici, că te a-şi întrebá, dar mi se dă aşa de rare-ori ocasiune a fi singur cu tine.

— Jak! eu sum pe deplin în stare a te ascultá, ori ce-mi vei spune.

— Scii, că noi suntem de cinci ani fidanţaţi — începù el numai decât.

Deborah trăsărì, şi o roşéţă vióie 'i acoperì faţa.

— Da, eu sciu — ţise ea ceva cam domol.

— Nu creţi, că a sosit timpul ca noi sĕ ne căsătorim? — adaugă el mai departe, fără multe circumscrieri şi frase.

— Da, dacă poftesci — ţise ea de tot incetinel, aşa încât el trebuì sĕ se plece ca sĕ o înţelégă.

După aceste şópte, Jak se sculà numai decât de pe scaunul, ce-l ocupa.

— Iubita mea Deborah! — ţise el, — nu vreau sĕ cer dela tine o astfeliu de jertfă. Drept aceea am venit aţi aici, ca sĕ-ţi spun, că eu te desleg de ori ce indatorire faţă de mine. Poţi deci sĕ te măriţi după cine voesci.

Deborah nu-şi mai putù reţiné plânsul. Jak se retrase la o parte şi o lăsà sĕ plângă atât numai, cât îi place.

— Sĕrmana mea Deborah — ţise el — netezindu-i pĕrul cu blândeţe. Vei scii, că noi ambii inainte de acésta cu cinci ani am comis o greşală mare; eu sum cu mult mai vinovat decât tine, deóre ce eu am fost cu mult mai bĕtrân. Trebue sĕ fi fost ceva cam smintit, că altcum nu a-şi fi permis unei copile, cum esti tu, sĕ se logodéscă cu mine, deóre-ce tu erai cu mult pré tineră, decât ca sĕ te pot cunósce. Vreau sĕ reparez, ce am greşit atunci şi sĕ te las érăşi în deplina ta libertate de mai nainte. Încrede-te în mine, iubita mea, şi spune-mi sincer: „Este iubire reciprocă între tine şi Wyatt?"

— Da, este — şoptì ea cu glas de abia înţelegibil.

— Sum un nebun prost! — ţise el suspinând. De mult am putut eu observa din epistolele tale, că tu ai încetat a me mai iubì. Eu voiu călĕtorí mâne şi tu n'ai de ce zăboví a face cunoscut, că între noi a încetat ori ce legătură. Wyatt érăşi se va rentórce la tine.

— Nici când! — suspinà Deborah, şi începù a povestì apoi tóte cele ce se petrecuseră între ea şi Wyatt. El nu voesce sĕ audă nici o deslușire şi epistola ce i-am trimis'o, mi-a retrimis'o, fără a o desface. A ţis Feliciei, că nu voesce sĕ me mai vadă, nici sĕ mai vorbéscă cu mine.

— Acésta a fost într'un moment de iritaţiune. El te va ertá de sigur.

— Nici când — repetà Deborah, lipsită de ori ce speranţă.

— Ei, eu trebue sĕ me indepărtez. Aşa-i, că dómna Dauver este o rudenie de a lui Wyatt?

— Da, şi în parte de aceea nu m'am dus eu aţi séră acolo.

— Pe ce vreme te vei culcá?

— Nici decât inainte de a se întórce mătuşa Catharina şi Felicia. Ele mi au spus, că se vor intórce mai de timpuriu. Şi apoi ce-mi folosesce, că me culc, dacă nu pot dormí?

— Ei, sperez, că nu din pricina mea te nĕcăjesci şi apoi, dacă 'ţi vine mai bine la socotélă şi dacă aceea te linistesce, atunci ascultă, ce-ţi spun eu. Eu te iubesc încă — dar numai ca vĕr. Nópte bună, iubita mea, pregătesce-te spre a auţí óre cari noutăţi imbucurătóre.

armată, este cel mai bun teren de desvoltat. Pentru-ce sĕ fim conduşi de şepte milióne de germani, când naţia maghiară a dat atâtea doveḑi de înaltă literatură şi artă. Popórele cislaitane şi-au sciut asigura drepturile lor şi au sciut luá atitudine hotărîtă contra violenţii limbei lor prin atacurile limbei germane. Maghiari ar trebuí sĕ ia esemplu, şi în armata ungară sĕ fie limba maghiară, precum preste vre-o 5 ani în armata diu cislaitania limba germană va fi scósă cu totul din armată.

Pentru-ca naţiunea maghiară sĕ nu mai fie urgisită, trebue sĕ avem o armată de pedestri, ér pentru-ca guvernul sĕ nu mai fie primejdia naţiunei şi a parlamentarismului, trebue sĕ-şi ia catrafusele şi sĕ nu se mai opună dorinţelor naţiunei, şi sĕ-şi plece genunchii naintea tronului.

Echourile scandalurilor din dietă se repetézĕ pe bulevardele capitalei. De astă dată însĕ nu din partea studenţilor universitari, pe cari par că i a opărit ordinaţiunea ministrului de cult, că la cas, când s'ar continuá scandalurile, va închide pe anul acesta universitatea, ci mai ales din partea poporaţiunei aţâţate. Poliţia a păşit cu cea mai mare asprime şi ajutată de miliţie face arestări în mase considerabile.

Cu tóte acestea însĕ §§ 24 şi 25 din proiectul de lege militar s'a votat cu o maioritate covêrşitóre şi opoşiţia se póte mulţámí cu scandalurile inscenate.

Foile din România înregistrézĕ presemne de rĕscólă printre ţĕranii nemulţămiţi cu sórtea lor. Pentru prevenirea acestor fenomene periculóse, pledézĕ foile române ca toţi cei chemaţi şi competenţi sĕ se pună pe lucru şi acum, după-ce s'a votat proiectul de lege pentru împărţirea bunurilor între ţĕrani sĕ se şi efeptuéscă cu cea mai mare grăbire, pentru-ca ţĕranul sĕ aibă unde lucrá şi de unde sĕ agoniséscă.

Foile parisiene se ocupă cu fostul deputat al Metzului în parlamentul din Germania Antoine, carele a fost cel mai infocat frances, şi carele cât timp a fost în parlamentul german, a sciut sĕ apere interesele francesilor din Alsaţia şi Lorena cu mare demnitate, permiţêndu-şi a vorbí chiar în limba francesă în camera germană. El a părăsit însĕ Germania şi s'a reintors în Francia, unde preşedintele republicei, Carnot, n'a pregetat a-i iscălí decretul de împământenire. Primirea în Francia a fost de tot însufleţitóre. In cuvêntările de bineventare deputaţii francesi l'au numit deputatul de fer, care a căutat sĕ vindece rana, ce-i s'a făcut Franciei, prin răpirea Alsaţiei şi Lorenei.

Despre politica generalului Boulanger s'a esprimat Antoine în următoriul mod: Nu pot înţelege, cum generalul şi-a părăsit epoletele pentru un rol politic. In Alsaţia tótă lumea era boulangistă, chiar şi Antoine, dar acum a trecut tótă furia acésta. Alsaţienii cunosc nume „revanşa“ şi în loc de a se consacrá acesteia, generalul a părăsit-o pentru rolul politic. Dacă a-şi fi german, m'a-şi bucurá de politica lui Boulanger, că ia pricinuesce Franciei nu mai slăbirea forţelor.

Regimul frances a consimţit cu proiectul, conform caruia alegerile pentru cameră se vor face din trei în trei ani şi a şi început a lucrá pentru punerea în aplicare a acestui proiect. Alegerile se vor începe în luna lui Octobre.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Valea-Almaşului, 8 Martiu, 1889. Dle redactor! Corespondenţa publicată despre sinodul protopresbiteral al tractului Treiscaunelor, me îndémnă ca se revin pe scurt şi eu asupra lucrării sinodului protopresbiteral al nostru din tractul Uguraşului, care lucrare cred, că va obţinea aprobarea atât a autorităţilor nóstre bisericesci, cât şi a posterităţii.

După-ce M. O. D. adm. prot. Pavel Roşca, prin o cuvêntare acomodată şi pĕtrunḑĕtóre făcù evident perderea cea mare ce a suferit protopresbiteratul nostru prin rĕposarea vredniculuí nostru protopresbiter *Petru Roşca,* curênd după sinodul protopresbiteral din anul trecut, a indigitat apoi dispositiunea Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, ce la propunerea comitetului protopresbiteral a binevoit a face pentru interimala administrare a protopresbiteratului, ér în linii generale a indigitat şi agendele ce-şi ascéptă resolvirea la acest sinod.

Constituindu-se biroul prin alegerea dlui paroch, Ioan Andreiu, de notariu, s'a efeptuit verificarea membrilor sinodali aleşi în cercurile devenite vacante dela ultimul sinod încóce.

S'a cetit apoi raportul comitetului protopresbiteral despre activitatea sa în decursul anului espirat, care s'a luat spre sciinţă, ér raţiociniul pe anul 1888 esaminându se, s'a aflat întru tóte corect şi esact, şi s'a statorit şi bugetul anului 1889.

Din raportul comitetului este evident într'altele, că ereḑii defunctului nostru protopresbiter drept recunoscinţă pentru serviciile preoţimei tractuale prestate cu ocasiunea înmormêntărei, au pus la dispositiunea comitetului suma de 25 fl. spre întrebuinţare, după buna sa aflare, — şi sinodul a aflat, că acésta sumă mai corĕspunḑĕtoriu se va întrebuinţa, dacă se va decretá de basa unei fundaţiuni, ce se pórte numele în veci neuitatului nostru protopresbiter „*Petru Roşca*“.

Acésta sumă este mică şi neinsemnată, dar am firma speranţă, că prin contribuiri benevole în curênd se va mărí până la suma de 500 fl., când conform destinaţiunei acestei fundaţiuni, din interese, se va puté conferì deocamdată un mic stipendiu, tinerilor din acest protopresbiterat, cari se vor aflá la vre-un institut cultural. Aşa cred, că într'un mod mai bun, nici că se puté întrebuinţa acesti bani, şi cred, că acest conclus va afla şi complăcerea donatorilor.

Cu plăcere trebue se amintesc despre raportul general al M. O. D. adm. prot., care împărţit în 3 părţi, adecă în ce privesce afacerile: bisericesci, scolare şi epitropesci, întocmai ca un părinte bun ce-şi iniţiază pe ai sei în tóte afacerile de interes, ne-a înfăţoşat starea afacerilor protopresbiterale în o icóná viuă, ce a dat ansă la desbateri interesante în cât pentru indreptarea neajunsurilor ce se mai ivesc intr'o privinţă sau intr'alta, şi mai ales cu privire la stirpirea concubinatelor, a acestei cangrene, ce începe a róde la trupina moralităţii, în care respect atât de slab suntem spriginiţi de organele competente civile.

Preste tot însĕ, — mai ales în ce privesce afacerile scolare şi epitropesci, constat cu bucurie, că suntem pe calea progresului, deşi în aceste părţi sĕrace, avem se ne luptăm cu multe neajunsuri de tot soiul.

S'a decis în fine, ca din considerare, că de câţi-va ani încóce la o bisericuţă mică de pe teritoriul comunei gr. cath. Fizeş, aşa numita „Mănăstirea din Stâmba“, la 15 August, adecă la sĕrbătórea „Adormirei Maicii Domnului“ se ţine serviciu Dḑeesc cu mare svon, la care se ademenesc a luá parte şi unii dintre credincioşii nostri, aşa s'a decis, ca M. O. D. adm. prot. se facă dispositiunile necesare, ca pe viitoriu tot in aceea ḑi, sĕ se ţină un serviciu Dḑeesc festiv şi la biserica nóstră de acésta categorie din Bălan, adecă la Mănăstirea veche de acolo, ca astfeliu întru nimic se nu rĕmână nemângâiaţi nici credincioşii nostri, dacă s'a introdus acest obiceiu din partea gr. cath

Primiţi etc. *Un membru sinodal.*

Convocare.

A doua adunare generală a despărţământului învĕţătoresc din tractul Mercurei, — în sensul § 18 din regulamentul afacerilor interne, avênd a se ţiné în feriile S. S. Pasci, — pentru anul acesta scolastic comitetul o convócă pe ḑilele de 11 şi 12 Aprile a. c. st. v. în Apoldul superior, cu următoriul

Program:

1. Participarea învĕţătorilor „în corpore“ la serviciul divin, învocarea Duchului Sânt inmediat după eşirea din biserică, întrunirea în şedinţă şi constatarea membrilor presenţi.
2. Raportul comitetului.
3. Incassarea tacselor şi pedepselor restante şi curente.
4. Religiunea în cursul V şi VI; prefigerea materialului de percurs şi prelegeri practice din acest material.
5. Cum e de a se intuí geografia şi istoria în cursul I, II şi III-lea.
6. Alegerea poesiilor mai acomodate pentru cântat în scóla poporală.
7. Necesitatea introducerei lucrului de mână în scólă şi modul de a se înzestrá învĕţătorii cu cunoscinţele necesare spre acest scop.
8. Producerea membrilor cu vre o temă pepedagogică sau prelegere practică, în sensul § 21 din regulamentul afacerilor interne.
9. Interpelări şi propuneri independente.

Pentru binele şi prosperarea despărţământului este necercat a luá parte la acéstă adunare fie care membru, — la cas contrar, fiind espus urmărilor celor mai funeste, cu deosebire pentru că adunarea nóstră este inmediat urmată de adunarea generală a reuniunei; ér on. oficii parochiale sunt rugate a dispune epitropiilor respective provederea învĕţătorilor cu diurnele şi viaticul cuviincios.

Poiana, la 12 Martiu, 1889.

Comitetul tractul.

Emanuil Beşa, preşedinte. *Romul Pop,* secretariu.

Varietăţi.

* (Deprinderile de arme.) La deprinderile de arme din anul acesta în corpul 12 de armată vor lua parte la garnisóna din Sibiiu trei batalióne din reg. de inf. Nr. 31 precum şi dintre feciorii bat. de vĕnăt. Nr. 23; la Braşov doue bat. din reg. de inf. Nr. 2; la Cluş trei bat. din reg. de inf. Nr. 51 şi un bat. de inf. din reg. Nr. 63; la Murĕş-Oşorheiu un bat. din reg. Nr. 62 şi unul din reg. Nr. 63; la Orĕştie doue bat. din reg. de inf. Nr. 64; la Sebeş un bat. din reg. Nr. 64; Odorheiul sĕcuesc un bat din reg. Nr. 82.; la Făgăraş bat. de vĕnăt. Nr. 28. Deprinderile reg. 2 de husari se vor ţiné în Sibiiu şi ale reg. 3 de hus. în Braşov. Timpul deprinderilor e dela 11—17 Aprile şi dela 24 Aprile până în 6 Maiu.

* (Reuniunea higienică din Sibiiu.) In şedinţa comitetului, ţinută la 21 l. c. n. s'a luat între altele şi următórele decisiuni: 1. Tipărirea lucrărei întitulate: „Beţia şi urmările ei“; o lămurire pentru popor prin întrebări şi rĕspunsuri. 2. Comitetul face cunoscut, că reuniunea împărtăşesce lămuriri în cestiuni higienice. Intrebările în scris au sĕ se îndrepteze la secretariatul reuniunei (Sibiiu, casa comitatului). 3. Comitetul a hotărît ca pentru promovarea îngrigirei de sănĕtatea copiilor sĕ aranjeze la vară în o ḑi anumită o concurenţă cu premii pentru copii. Suma tuturor premiilor, ce se vor distribuí s'a ficsat până la 100 fl Pentru esecutarea acestei concurenţe va fi încredinţat un comitet arangiatoriu, constătătoriu din d nii: Ioan Billes, Dr. Konrad, Dr. Moga şi Dr. Süssman. 4. Secretariatul se însărcinézĕ a face preparativele corĕspunḑĕtóre şi necesare spre a se uşurá ţinerea de prelegeri populare higienice şi respective a se esecutá. 5. Pentru a vení în ajutoriu prin tratament medical copiilor, ai căror părinţi sunt lipsiţi de mijlóce, s'a votat deocamdată suma de 250 fl. Pentru combaterea lăţirei bólelor sifilitice s'a votat 100 fl. Cu esecutarea mĕsurilor acomodate se însărcinézĕ secretariatul. 6. Sĕ se adreseze o rugare către în-

---

Către 11 óre se rentórse Jak la casa dómnei Brooke, dar de astădată el nu era singur.

— Ea e în salon, Wyatt, — ḑise el colegului seu — vreau sĕ-ţi permit numai jumĕtate de óră, iubite amice: Jak deschise apoi uşa şi privì apoi în lăuntru spre a se convinge, dacă într'adevĕr Deborah e acolo încă, îmboldì apoi pe Wyatt, închise uşa după el şi se retrase în chilia de billard spre a fumá o sugare.

Wyatt rĕmase câteva momente nemişcat şi privì cu nisce ochi plini de compătimire la Deborah. Ea zăcea într'un fotel, în care după-ce plânsese de ajuns, adormise. Urmele lacrămilor se vedeau încă în faţa ei. El întrà în casă şi ingenunchià lângă ea. Luà apoì mâna ei, apĕsà pe ea buzele sale, strigând încetişor numele ei.

Ea se mişcà neplăcut din somn şi şoptì cu un suspin cam trăgănat:

— Te-ai rentors, ca sĕ-mì faci imputări?

Deschise apoi ochii ei şi privì cu surprindere asupra lui. Respirarea îi devenise din ce în ce mai scurtă şi în momentul următor se şi aflà în braţele lui Wyatt, care îi acoperise faţa cu sărutări.

— Sĕrmanul meu amant, ce crudelă am fost eu faţă de dta!

— Dar dta me erţi pentru acésta, da Richard?

— Eu — rĕspunse el — trebue sĕ te rog de ertare.

Că Jak s'a dus la dómna Dauver, că el a întâlnit pe Wyatt şi a căutat a vorbì cu el, că el a apărat causa Deborei, că a părăsit apoi sala dómnei Dauver şi au venit la olaltă până în parcul „Lane“, tóte aceste le auḑise Deborah numai mai târḑiu. De astădată era mulţămită cu aceea, că Wyatt o iubesce.

Trecuse aprópe o óră, când Jak întrà deodată în salon.

— Ei, acum — strigă el — v'aţi înţelepţit şi voi odată?

— Nu sciu, ce ai spus lui Richard, de l'ai induplecat sĕ o facă acésta — reflectà Deborah linistită.

— L'am făcut atent asupra favorurilor, pe cari el le va perde, dacă va persistá pelângă capriţiul seu — reflectà Jak ceva cam laconic. Deborah, eu aud vocea mătuşei din ambit. Ce de timpuriu s'a rentors! Nu-ţi e ţie, iubita mea, fricá?

— Ah! ce va ḑice mătuşa Catharina? Ascunḑeţi-me unul dintre d-vóstre!

— Lasă sĕ ţi ascund faţa după umerii mei — ḑise căp. Wyatt.

— Sĕ me duc şi se deslușesc afacerea, tu şoldane? întrebà Jak riḑênd.

— O te rog! iubite Jak, dacă esti atât de bun!

— O fă acésta, iubite Jak, — repetà Wyatt cu un ris vesel. (Va urma.)

altul ministeriu, ca să se concédă, ca banii de pedepse, ce intră la comune pe basa ordinaţiunilor esistente sanitare, să se pótă întrebuinţá din partea reuniunei de higienă.

* (Procesul de presă al dlui Parteniu Cosma.) După cum cetim în „Tribuna“, redactorul acestei foi, carele a luat asupra sa respunderea pentru un articol, ce pentru dl P. Cosma învólvă vătămare de onóre şi calumnie, în urma pertractărei procesului de presă ce s'a ţinut eri, la 15/27 a. l. c. înaintea jurului din Cluş, juriul cu 9 contra 3 voturi l'a declarat pe acusatul de vinovat, ér tribunalul i a dictat o pedépsă de 1 lună închisóre, 100 fl. amendă în bani şi 52 fl. spese procesuale.

* (Demonstraţiunile în Budapesta.) S'a constatat în cele din urmă, că conducătorii demonstraţiunilor şi scandalurilor de stradă din Budapesta sunt dintre studenţii de universitate mai ales ovrei. La universitatea ungurésca propun 73 profesori jidovi şi numără 1165 ascultători de ném ovreesc, dintre 3576 universitari. La politechnic sunt înscrişi 201 ovrei.

* (Demonstraţiuni în Cluş.) Tinerimea universitară maghiară din Cluş nu vrea să rămână nimic neimitat. Se mişcă cei din Budapesta, de ce n'ar face şi Cluşenii aşa. La mai mulţi aderenţi ai guvernului li au făcut demonstraţiuni Tumulturile de altcum au fost tot ca de obiceiu: s'au început şi s'au finit cu „Abzuguri“!

* (Procesul de presă al „Luminătoriului.“) Cetim în „Luminătoriul“: „Recercarea judelui investigătoriu din Arad, pentru începerea investigaţiunei, a ajuns la trib. reg. din Timişóra. In 19 ale curentei a fost citat redactorul nostru la judele investigătoriu de aici pe ţiua de 20 ale curentei. Articulii încriminaţi sunt Nrii 89 şi 90 din anul trecut, respective articolul de Crăciun, ce tractéză despre „pace şi bunăvoinţă,“ şi cel de anul nou, carele reamintesce anul 1789 şi desvoltarea libertăţii popórelor. Acusa ridicată de vestitul procuror reg. Parecz se întemézá pe § 172 din codice şi cântă pe cunoscuta, ruginita şi scârbósa córdă de agitare „la ură în contra maghiarilor“ („izgatás a magyarok elleni gyülöletre.“) Numai de nu i-ar pocní odată córda acésta numitului procuror.

* (Nenorocire pe Mureş.) Dumineca trecută era Mureşul în crescere repentină, când o luntre încărcată cu petrii, plutind dela Lalaşint spre Arad se lovì în podul dintre Lipova şi Radna cu atâta putere, în cât luntrea se sparse la moment şi înecà sub sine pe doi luntraşi români, pe când alţi trei luntraşi scăpară ca prin minune.

* (Mortalitatea în Sibiiu.) Din 4—10 Martiu n au murit în Sibiiu 13 persóne, între cari şi un străin. Computat la an, se vin tot 32 morţi la 1000 locuitori.

* Comitetul comunităţii de avere a graniţelor năsăudeni în urma stăruinţelor de fer ale comisariului regesc Bánffy s'a desfiinţat. Averea va fi administrată de representanţi ai comunelor şi de 12 bărbaţi numiţi de guvern şi se vor puté împărtăşí din ea nu numai graniţerii, ci toţi locuitorii din cele 45 comune. Alegerile representanţilor comunelor s'au şi făcut sub ochii de argus ai solgăbirăilor, numai năsăudenii au resistat până acum de n'au ales. Nu scim ce se va alege cu vreme din averea, ce şi o au câştigat graniţerii năsăudeni cu sângele lor în luptele pentru tron şi patrie.

* (Cultura vermilor de mătase în România.) Cetim în „Curierul Finanţ“: Primim îmburătórea scire, că pe domeniul corónei Gherghiţa din Prahova şi Dobrovăţ din Vaslui, s'au făcut mari plantaţiuni de duzi. Prin acósta administraţia domeniului corónei voesce să dea o impulsiune pentru crescerea gândacilor de mătase şi pentru a ridicá acéstă industrie érăşi la trépta de înflorire, în care se aflá odinióră.

Pentru a popularisá şi mai bine lucrarea, dl Ioan Kalinderu va publicá săptămâna viitóre o broşură scrisă într'o limbă şi formă populară, care va fi răspândită în tóte cercurile din ţară.

In acéstă privinţă dl Kalinderu nu face decât să esecute voinţa suveranului, care e fórte dispus a vedé cultura gândacilor de mătase, recăpătându şi în România vechea reputaţiune.

* (Plată în aur.) Deputaţii şi senatorii camerilor române au fost încunosciinţaţi, că cu 15 Martiu începênd, tóte diurnele li se vor plătí în aur. In săptămâna acésta încă se vor începe a se face la cassieria centrală din Bucuresci tóte plăţile funcţionarilor numai în aur.

* Raportorii operilor întrate în concursele academiei române: dl Urechiă asupra operilor dlui Odobescu, Speranţă şi Carpen-Georgescu; dl Quintescu are de cercetat novelele d-lui Duiliu Zamfirescu; Părintele Melhisedec a fost însărcinat cu darea de sémă asupra Istoriei românilor de Al. D. Xenopol; dl Iacob Negruzzi, are „O călătorie în ţéră românéscă“ de Elena Didia Odorica Sevastos precum şi alte scrieri teatrale; dl A. Roman are de cercetat scrierea d lor Teofil Frâncu şi George Cândrea, intitulată „Moţii din Ardél“ scrie „Românul.“

* (Bandă de falsificatori) Consulatul general austro-ungar din Scutari a descoperit o bandă de falsificători, care se ocupa cu falsificarea de note de 5 fl. Doi pictori cari veniau din Muntenegru, şi anume austriacul Franz Jurici şi Guiseppe Radija din Scutari au fost arestaţi. Banda constă din albanezi, din desertori austro-ungari şi din indivíḑi suspecţi din Muntenegru.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

I. Şedinţele de peste an.

Şedinţele săptemânale au fost ocupate cu diferite cestiuni scientifice şi cu cetirea unui însemnat număr de memorii, precum şi cu discusiuni asupra intereselor materiale ale Academiei.

—Voiu enumerá în scurt lucrările, cari s'au cetit, sau cari au fost presentate Academiei, precum şi comunicările cele mai însemnate ce i s'au făcut.

In şedinţa dela 13 (25) Maiu membrul corespondent al Academiei, dl Ioan Calenderu a cetit un „Studiu asupra legei celor XII Tabule.“

In şedinţa de la 4 (16) Novembre dl A. Odobescu a cetit memoriul seu despre „Ornamentele în formă de cap de bou şi anume despre rhytonul de argint descoperit la Poroina şi aflat actualmente în Museul de anticităţi din Bucuresci“.

In aceeaşi sedinţă colegul nostru dl. V. A. Urechiă a cetit un memoriu despre „archimandritul Vartolomeiu Măzărénul“, care în secolul trecut a desvoltat o însemnată activitate literară, rămasă până astăḑi cu totul necunoscută.

In şedinţele din ultimele patru luni, dl Urechiă a presontat o serie de comunicări şi memorii asupra mai multor cestiuni din istoria naţională, lucrări pline de interes şi spriginite pe documente în cea mai mare parte nepublicate până acum. Iată lista acestor comunicări şi memorii:

Pe file de ceaslov (Note istorice manuscrise din anii 1788—1799).

Sigilul târgului Pétra (Judeţul Némţului).

Document referitoriu la limba română (Hrisov dat de Miron Barnovschi Moghilă Voevod la 20 Septembre 1626).

Documente dintre anii 1769—1800 relative la ocupaţiunea ruséscă a lui Rumianţov.

Documente noue din ani 1820—1831; acte oficiale schimbate între administraţia ruséscă şi metropolitul Moldovei şi divanurile ţărei.

Despre unele documente autografe ale metropolitului Moldovei Varlaam.

Despre mănăstirea din Cetatea Némţului şi despre domniţa Ruxandra, fica lui Vasile Lupu.

Despre nisce relaţiuni manuscrise asupra invasiunei rusesci dinaintea păcei dela Cuciuc-Cainargi.

Despre un moratoriu dat de Ioniţă Sturdza Vodă la 1825 Iuliu 28, pentru plata datoriilor vornicului Visilie Rosetti.

Serie de documente istorice dintre cele mai însemnate din archiva mănăstirei Némţului.

Memoriu despre Stefan Tomşa.

Memoriu despre nouele documente, probând înrudirea vornicului Bucioc cu Cantacusinii şi cu Vasilie Lupu.

Documente relative la Bogdan Voevod, tatăl lui Stefan cel Mare.

In şedinţa dela 9 (21) Septembre bibliotecarul Academiei a făcut o relaţiune asupra unui document autograf scris românesce de Petru Vodă schiopul la 1586 Maiu 15, document, care se află în archivele statului la Veneţia şi pe care dl Bianu l'a presentat în facsimele fotografic. Tot în acea şedinţă d-sa a atras atenţiunea Academiei asupra unor preţióse documente din archivul imperial de stat din Viena, documente dela diferiţi domni ai Moldovei din secolul XV, scrise în limba slavonă şi de o deosebită însemnătate.

În luna Ianuariu Academia a primit dela dl Ioan Bogdan, care se ocupă cu studii slavice, o lucrare asupra documentelor dela Viena amintite mai sus. Acest tinĕr studios şi activ a trimis şi o altă lucrare de o însemnătate deosebită, care este descrierea manuscriselor slavo-române din biblioteca imperială dela Viena.

Academia a luat decisiuni ca memoriile presentate să se publice în „Anale;“ o parte din ele s'a tipărit şi ve sunt cunoscute, ér celelalte se vor tipări în cursul anului viitoriu.

La 14/26 Octobre s'a presentat Academiei un memoriu al d-lui Ioan Otescu asupra postulatului lui Euclid. Lucrarea s'a trimis spre cercetare secţiunei sciientifice.

In ultima şedinţă ordinară, ţinută la 3/15 Martiu, dl membru corespondent St. C. Hepites, a presentat spre a se publica în „Anale“ lucrarea sa: „Studiu asupra climei Bucurescilor în anii 1885—88. Partea I. Lucrarea s'a trimis spre cercetare secţiunei scientifice.

În şedinţa dela 13/25 Ianuariu dl Urechiă a comunicat Academiei descoperirea unei interesante peceţi vechi a oraşului Roman. Pecetea se afla pe un document dat de autoritatea acestui târg la începutul secolului XVII şi constă dintr'un cap de lup, avênd împregiur legenda în limba latină, gravată în litere monachale. — Academia a esprimat dorinţa ca acest document dimpreună cu importantul seu sigil să se procure în original sau în fotografie.

În şedinţa dela 10/22 Februariu s'a presentat Academiei o nouă publicaţiune despre călătoria în China a spătarului Nicolae Milescu, publicaţiune făcută în limba rusă de dnii P. A. Sîrcu şi A. Ivanovski dela St. Petersburg. Dl Haşdeu a analisat cuprinsul acestei publicaţiuni şi a vorbit despre greşala făcută de unii scriitori, între cari şi dl Sîrcu de a crede, că Milescu a fost grec de neam.

Cu aceeaşi ocasiune dl I. Bianu, membru corespondent, a atras atenţiunea Academiei asupra relaţiunilor lui George Stefan Voevod ca regele Suediei şi a adus la cunoscinţă, că a mijlocit ca să se procure copii de pe documentele privitóre la aceste relaţii, cari se vor afla în archivele suedeze.

Colegul nostru dl V. A. Urechiă, la 23 Septembre, a vorbit despre mormintele vechi din Biserica Sf. Nicolae dela Iaşi, deschise cu ocasiunea lucrărilor de restaurare. Academia a procurat informaţiunile oficiale despre obiectele vechi găsite în aceste morminte.

Voind a luá şi dênsa parte la serbarea înaugurărei statutei lui Miron Costin, marele cronicar şi om de ţstat al Moldovei din secolul XVII, care s'a ridicat la Iaşi prin stăruinţele neobosite ale dlui V. A. Urechiă, Academia a însărcinat pe colegul nostru dl N. Ionescu să o represinte.

(Va urma.)

Dare de sémă.

Provocat de un distins fiu al naţiunei nóstre, care din poziţia sa înaltă socială s'a ocupat totdeuna cu mult zel de interesele culturale-naţionale, am întreprins în favorul bibliotecei gimnasiului român din Bitolia o colectă de cărţi pe la autorii, ce se află în Sibiiu, şi resultatul acestei colecte este următoriul:

1. Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiepp. Nicolau Popea a donat:

a) „*Vechia Metropoliă* ortodocsă română a Transilvaniei, suprimarea şi restaurarea ei“ de N. Popea;

b) „*Contra critică* la critica dlui I. M. Moldovan“, de N. Popea.

2. Preacuv. Sa dl archim. şi asesor cons. Dr. Ilarion Puscariu a donat:

a) „*Isagogia*“, adecă introducere în cunoscinţa cărţilor sântei scripturi, de Dr. I. Puşcariu;

b) „*Principii* din pedagogia generală“, de Dr. I. Puşcariu;

c) „*Foişóra* „Telegrafului Român“ din anul 1876;

d) „*Foişóra* „Telegrafului Român“ din anul 1877;

e) „*Aurora Română*,“ organ beletristic şi literar al societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina, din 1882;

f) „Adunarea rapórtelor dela directorii districtuali de scólă în archidiecesa greco-răsăriténă din Ardeal în anul Domnului 1865;

g) Despre necesitatea promovării şi protecţionării meseriilor între români, de Bartolomeiu Baiulescu;

h) „*Sunete* şi *Răsunete*, cercări poetice de Zacharia Boiu;

i) „Kurzgefasste „*Gramatik*“ der romänischen Sprache für Militärs;

k) „Manual de limba română, de G. C. Bellissimus;

l) „*Dişertaţiune*“ asupra temei: Invĕţătoriul şi instrucţiunea fundamentală, de Georgiu Bellisim;

m) „*Orele libere*“ de I. c. d. P.

3. Reverendisimul dn. Ioan V. Rusu, prot. gr. cath. a donat:

a) Elemente de istorie şi geografia veche după W. Pütz, de I. Rusu.

b) Elemente de istoria Transilvaniei pentru învĕţători şi scólele poporale române, de I. Rusu;

c) Carte de lectură pentru clasele gimnasiali inferióre, de I. Rusu.

P. O. D. Ioan Popescu prot. şi prof. sem. a donat: „Psychologia empirică“ de I. Popescu.

Tóte aceste cărţi s'au trimis prin subscrisul direcţiunei gimnasiale din Bitolia.

Sibiiu, 14/26 Martiu, 1889.

Dr. *R. Rosca*,
red. „Tel. Rom“.

Loterie.

Mercuri în 27 Martiu 1889.

Sibiiu: **74 9 30 1 58**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9 60½	9.59
100 marce nemţesci	59.42½	59.35
London pe (poliţă de trei luni)	121.70	121.70

Nr. 205. [44] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, pe basa ordinațiunei consistoriale dto. 24 Maiu 1888 Nr. 2289 B. sĕ escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Folosirea porțiunei canonice cu grădină parochială și a cimiteriului a cărora estensiune e de 16 jugere 670 orgii fênaț și arătoriu, a căror venit anual s'a constat în 320 fl.

2. Birul anual 48 vici cu grăunțele (vica cea mică) sau 48 fl.

3. Ḑile de lucru cu palma 64 cu mâncarea dela preot, computată ḑiua în 30 cr., aduc o sumă de 19 fl. 20 cr.

4. Îngropăciuni și cununii aduc un venit anual de 22 fl. 80 cr.

Tóte venitele, computat și venitul dela Botezul Domnului și sânțirea pastilor, aduc un venit anual de 412 fl. 20 cr.

In fine pădure de lemnărit 2 jugere.

Doritorii de a cocurge la acésta parochie au de a-și înainta suplicile lor instruite conform Stat. org și regulamentului pentru parochii în terminul sus arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Ungurașului.

Fizeș Sânpetru, 1 Martiu, 1889.

Pavel Roșca,
adm. protopresb.

Nr. 215. [36] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferióră, din protopresbiteratul Agnitei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte o mĕsură cucuruz à 1 fl. .	164 fl.
2. Folosirea porțiunei canonice	160 „
3. Dela înmormêntări și sĕvêrșirea sântelor taine a botezului, cununei și a altor funcțiuni de preste an .	76 „
Suma	400 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-și substerne cererile concursuale, instruite conform dispositiunilor statutului organic și regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent Agotha) pănă la terminul sus indicat.

Informațiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita 11 Februariu, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 113 [37[3—3

EDICT.

Maria I. Frățilă din Bungard, carea de șepte ani a părăsit cu necredință pe bărbatul ei Achim Spânu din Gusteriță, fără a se scí ubicațiunea ei, se provócă prin acésta, ca în termin de șase (6) luni și anumit pănă la 6 Septembre a. c., sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru-că la din contră, procesul divorțial intentat de Achim Spânu, se va pertractá și hotărí în înțelesul prescriselor în vigóre.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Nr. 109 [39] 2—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Pascea gr. or. din Sărata, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de 8 ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Cândea gr.-or., asemenea din Sărata, și a pribegit în lume fără a se scí locul ubicațiunei ei, se citéză prin acésta a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertractá și decide și în absența ei.

Avrig, 13 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

A XX-a adunare generală ordinară

va avé loc **Dumineca în 2/14 Aprile a. c. la 3 óre după prând** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sunt

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1888.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea comitetului de supraveghiare.
5. Propuneri incurse. [45] 1—2
6. Sortiri de obligațiuni a fondului de întemeiare.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Cincia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovat	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovat	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 31 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În faţa sinodului procsim archidiecesan.

VI.

Nu pot terminá seria acestor articoli fără sĕ accentuez marea importanţă, ce o ocupă la noi în biserică protopresbiterii.

Conform practicei, protopresbiterul este organul de căpetenie, care e chemat a esecutá ordinile consistoriului.

Responsabilitatea pentru tot ce se face şi nu se face cade în prima linie asupra acestui organ, de aici marea încredere, ce trebue sĕ o aibă şi consistoriul în acest organ, şi şi oficiile parochiale imediat supuse protopresbiterului. El e medicul, prin care credincioşii singuratici şi corporaţiunile nóstre îşi validitézĕ drepturile lor în biserică, el dă în prima linie adăpost instituţiunilor nóstre bisericesci, de el se încălḑesc scólele, sub priveghiarea lui se ridică bisericile şi se ocrotesc averile.

Nu e mirare, că în vechime ei s'au numit choro episcopi, şi nu e mirare, că în timpurile nóstre, au început a şi aţintí ochii sinódele, cari au ales episcopi, asupra ataror bărbaţi, cari în calitatea de protopresbiteri au corĕspuns acestor postulate, spre ai ridicá la trépta de episcopi, ca pe nisce bărbaţi oţeliţi în lupte şi în muncă, destoinici în administraţie şi mai pre sus de tóte îmbogăţiţi în esperinţe şi în simţeminte, cari rar se dau pe alt teren de a se apropiá de inima cuiva.

Şi pe cât de frumos lucru e, când biserica numĕră atari bărbaţi, înzestraţi cu atari însuşiri, tot pe atât de dureros şi de trist este, când numĕră unii, cari nu corespund postulatelor împreunate cu acest important post.

Cu ḑecii de ani ţin procese divorţiale neterminate, ca sĕ dea ansă la concubinate, cu ḑeci de ani nu ies prin comune, ca sĕ vadă bisericile, scólele şi averile acestora; se aruncă în un feliu de neactivitate, din care nici ţipetele celor ce sufer, nici şóptele celor ce vor sĕ i impintene la fapte, nu află resunet în inimile lor. E puţin numĕrul acestor ómeni, dar durere, sunt şi de acestia, din care causă stima şi onórea, de cari se bucura representanţii oficiului protopresbiteral a început a scădé, a început chiar a fi considerată de o demnitate, la care se póte adăpostí ori ce om, dacă din norocire au rudenii şi alţi factori sau alt aliat spre al ridicá acolo, unde nu-i e locul.

Fórte salutară e dispositiunea, prin care se dă episcopului şi consistoriului dreptul de denumire în atare dignitate, şi bine era de se folosia consistoriul de acest drept în unele casuri mai bine ca până aici.

Când pretind ca protopresbiterii sĕ fie activi, muncitori şi sĕ se convingă la faţa locului de tóte amĕnuntele, sĕ fie în fruntea tuturor intreprinderilor, nu pot intrelăsá, a nu accentuá, că tot atunci ar fi la locul seu, ca sĕ se facă dispositii, ca ei sĕ şi fie dotaţi corĕspunḑĕtoriu.

Indată ce am decis, ca centrul fie cărui protopresbiterat sĕ fie cutare şi cutare oraş, fără voe se şi impune de datorinţă, ca sĕ îngrigim ca protopresbiterul sĕ fie dotat cum se cade. In cele mai multe centre cum e Murĕş-Oşorheiul, Deşul, parochia protopresbiterală e egală cu a nu avé nici un venit, ér venitele din tacsele de cununii nu pot fi de ajuns ca pe un bărbat, ce şi-a jertfit jumĕtate viaţa sa cu studii, sĕ l constringem ca şi în venitoriu sĕ lupte cu miseria şi cu lipsa, căci atunci nu póte avé nici voe de lucru şi nici autoritate recerută.

Judii dela tribunale au dat rugări în masse ca sĕ li se urce salariile, căci nu pot trăí cu 1600 fl., protopresbiterii de ai nostri în multe locuri, unde parochia centrală nu aduce nimica, nu pot contá la venit ca un cancelist dela judecătorii. Sĕ căutăm dar în tot modul ca un protopresbiter sĕ aibă cel puţin venit de 1200 fl, dar în schimb sĕ pretindem, ca el sĕ lucre, sĕ fie un organ, care funcţionézĕ regulat, care ţine şedinţa la timpul normat cu comitetul, scaunul şi sinodul protopresbiteral, care sĕ nu pregete a fi present la esamene, sĕ nu pregete a luá parte ca conducĕtoriu la reuniunile învĕţătorilor, sĕ nu întârḑie a pregătí raţiociniile din parochiile subordinate lui, cu un cuvênt sĕ implinéscă tóte agendele, ce se ţin de sfera sa de activitate, fără sĕ fie imboldit la acésta, fără sĕ astepte ca candidaţii la parochii sĕ urgeze întregirea parochii sau escrierea de concurs pentru postul de învĕţătoriu, capelan etc., ci tóte sĕ le facă, avênd consciinţa, că aceste tóte se ţin de oficiul seu, şi ori ce intrelăsare aduce cu sine disciplinarea şi amovarea din post, ca a ori cărui amploiat aḑi, care nu-şi implinesce chemarea cu scumpĕtate.

Nu cred, că sinodul archidiecesan, nu a venit de mult la convingere, că un protopop harnic ne póte apĕrá interesele, şi un protopop neapt şi comod le póte periclitá, póte aduce confusiune în intreg organismul şi ceea ce strică el, nu se póte de multe ori repará în veci.

Sĕ se pretindă deci, ca sĕ se aplice regulamentul de procedura disciplinară asupra celor cari împedecă cursul regulat al afacerilor bisericesci şi sĕ fie înlocuiţi cu ómeni de ordine, — ér tot atunci sĕ se caute ca protopresbiterii după munca lor, după agendele lor, cari s'au sporit şi înmulţit în timpul din urmă sĕ fie remuneraţi, căci de nu, lesne ne putem trezí, că un paroch cu parochia de classa primă, dacă ar avea tóte însuşirile pentru un protopresbiter, dacă ar fi energic şi deplin cualificat, nu-şi lasă postul seu pentru un protopresbiterat, fără nici un venit sigur şi mai cu sémă nu-l lasă atunci, dacă nu-i convine şi nu-i place sĕ fie omul treburilor nemorali, sĕ-şi facă venite neiertate, de ce sĕ ne feréscă Ḑeu biserica, ca în sinul ei sĕ nu se incuibe ómenii trebşórelor.

Sĕ căutăm deci la funcţionarii acestia cardinali în biserică: capacitate şi probitate, iubire de muncă, dar totodată sĕ le asigurăm modul de traiu cinstit prin dotaţiune corĕspunḑĕtóre — şi am făcut mari serviţii bisericei, o am pus pe base solide şi vom înregistrá în curênd regenerarea instituţiunilor nóstre. Atât în faţa procsimului sinod archidiecesan.

Un fost deputat.

Revista politică.

Cu tóte că §§ 24 şi 25 s'au primit cu o maioritate de peste o sută de voturi, stările din Budapesta par totuşi a nu-şi luá încă cursul lor normal.

Stradele sunt ocupate de poliţai şi miliţie, şi ordinea se face numai cu forţa brachială. Lupta pe stradă a început-o acum lucrătorii, cari reclamă drepturi şi amenință, că vor luptá cu fanatism pentru dobândirea drepturilor.

Scenele şi conflictele sunt dese din acésta causă, şi poliţia numai cu mare greutate póte împrăsciá pe tumultuanţi. Se pare, că se află şi astfeliu de ómeni, cărora le vin bine la socotélă scandalurile şi cari nu întârzie a aruncá în tot momentul uleiu pe foc. Înaintea clubului liberal şi în apropierea dietei cordónele de poliţai şi soldaţi se întăresc mereu. Se crede însĕ, că starea acésta de lucruri nu va mai dură mult, cu tóte, că opositia şi-a pus de gând a-şi realisá planurile prin ori şi ce mijlóce.

În cercurile parlamentare şi politice din Cislaitania a provocat mare sensaţiune resignarea rectorului magnific, Eduard de Suess, dela positia sa. In istoria universităţii vienese acesta este al doilea cas, că un rector magnific declină de bunăvoe dela sine onórea de a mai stá în positiunea înaltă, în care se află.

Nu greşim, dacă căutăm motivele resignaţiunei în simţul de datorinţă conscienţiósă şi în caracterul acestui bărbat. Ca unul dintre cei mai distinşi membri ai opositiei liberale germane, d l Suess va luá cuvêntul la proiectul de lege pentru scólele popu-

---

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

II.

(Incheere.)

Risul fu general. Când Jak deslusi afacerea, mătuşa Catharina era pré fericită şi gratulà nepótei sale din inimă sinceră.

Felicia rĕmase mută la auḑirea şi vederea celor petrecute şi nu creḑuse nici decât, că veselia lui Jak, sĕ nu fie numai o prefacere.

— El jócă o rolă, prin care 'şi póte ascunde intristarea sa — cugetà ea, şi fù convinsă, când dómna Brooke părăsì biblioteca şi Jak suspinà din greu, că acest suspin este menit a esprimá durerea sa internă pentru perderea Deborei. Dar Jak în momentul acesta uitase cu totul de Deborah. El privì cu fricĕ la Felicia, cum acésta 'şi desbumbă mănuşile. Ea era postată sub candelabru. Lumina de gaz lucia chiar pe pĕrul ei cel blondin, carele strălucia ca aurul, precând grumazul ei cel alb ca laptele şi braţele cele frumóse, deveniseră şi mai frumóse prin contrastul, ce se formase între aceste şi haina ei cea négră.

Felicia privì în sus, ér Jak suspinà. El se mirà, cum a putut fi atât de orb, când dintr'odată i-a strălucit adevĕrul, că el o iubesce.

— Sum o fiinţă nefericită — cugetà el — de óre ce după tóte cele petrecute ar fi absurḑitate, chiar şi numai a gândí, că ea me iubesce. Dar din faţa ei strălucia afabilitatea. Se întórse deci spre ea, îi dete mâna şi ḑise: adio Felicie! Eu me voiu depărtá mâne cel puţin pre restimp de o lună. Nu cred, că te voiu mai vedé înainte de plecare.

— Ḑeu cu tine — reflectà ea surprinsă şi el nu scia, că fie-care puls a ei devenise tot mai rapid, decând Jak ţinuse mâna ei pentru câteva momente în mâna sa. Până la rentórcerea dtale noi vom părăsí Londonul, de sigur ne vom duce la moşia mătuşei Catharina în comuna „Buxton Hall.“

— Am promis lui Wyatt, că 'i voiu fi frate de mire — ḑise Jak — şi astfeliu me voiu presentă la timpul cuvenit la ospĕţul căsătoriei. Adio Felicie, rĕmâi în pace şi până atunci!

— Fii sănĕtos! — îi rĕspunse Felicia. Ce tirănie din partea lui Wyatt, a chemá pe Jak de frate de mire — 'şi cugetà Felicia.

* * *

Trecuseră patru luni decând Deborah şi Wyatt se căsătoriseră. Şi ei încă tot călĕtoriau pe continent. Buxton-Hall era plin de óspeţi şi între ei se află şi Jak.

Felicia nu puté înţelege pe Jak. Jak acum plesnia de vesel, ce era şi abia trecea un moment şi el era de tot intristat. Că ea va avé cândva de a face ceva cu acest temperament schimbăcios, la acésta nu se cugetase ea nici când. Ea îi atribuia schimbarea acésta ca provenind din pricina perderei Deborei.

Într'o ḑi venì Jak în catul prim fluerând. La aparinţă era pré vesel, dar îndată ce intrà în chilie, vĕḑù, cum Felicia şede la cuptoriu, 'şi incălḑia un picior şi povestia cu col. Wolwerton, care deasemenea era óspe de casă. Fără a ḑice barem un cuvênt, Jak 'şi luà pălăria, deschise uşa şi eşì afară. Afară ploua de rupea.

— Jak! unde te duci în acésta vreme ticălósă — 'l întrebà Felicia.

— Afară, — rĕspunse el într'un ton ceva cam necioplit — cam dur. Rógă pe mătuşa Catharina, ca sĕ nu me astepte cu prânḑul. Şi cu acésta dispărù.

— El nu mai este cel de mai nainte, de când a rupt legăturile de logodire cu sora mea, — ḑise Felicia, suspinând.

Cătră sfârşitul sĕptĕmânei viitóre se indepărtaseră mai toţi óspeţii dómnei Brooke, afară de Jak. Intr'una din serile acelei sĕptĕmâni, când Felicia se duse în bibliotecă, spre a-şi aduce o carte, ce o ui-

lare şi e posibil, că va luá o atitudine hotărîtă contra declaraţiunilor mai próspete ale ministrului de instrucţiune Gautsch. Pentru ca sĕ nu stea sub nici o influinţă a ministrului şi pentru a nu vení în conflict cu el, mai bine s'a retras dela rectorat, cu tóte că prin acésta retragere a perdut totdeodată şi mandatul de deputat pentru dieta ţĕrei, Austria-inferioră.

Cu ocasiunea ḑilei de 14 Martiu, ḑiua aniversărei regatului României, foile române aduc articoli însufleţitori. Ele înregistréză starea tristă din trecut, intunerecul, în care a înotat ţĕrile române până ce principiile libertăţii au spart zidurile întunereculuí şi poporul se desvóltă bucurându-se de deplină lumină, privind cu mândrie la coróna pusă pe capul regelui şi la independenţa, cu carea s'a încoronat tot deodată ţéra.

Tot cu ocasiunea acestei ḑile s'a petrecut un act de mare însemnătate, nu numai pentru politica României, ci pentru întréga politică europénă. Guvernul a anunţat în camera senatului intronisarea clironomului, Ferdinand de Hohenzolern, carele făcêndu-şi studiile militare în Germania, va vení în ţéra, unde va petrece în continuu. Prin acest act s'a asigurat dinastia Hohenzolern pe tronul României.

Desvoltarea lucrurilor din Italia a luat cu totul o altă direcţiune, de cât cum a fost ea până acum. Ministrul Crispi, carele părea neinvins în planurile sale, a trebuit în cele din urmă sĕ cedeze şi sĕ supună voinţa sa voinţii comune a italienilor.

In o scrisóre, ce o a adresat representantului italian la Berlin, îl recércă a intrevení pe lângă principele de Bismarck şi al asigurá, că cu tóte schimbările, ce s'au făcut, Crispi va nisuí sĕ susţină politica de până acum. A fost însĕ nevoit în urma hulilor, ce s'a ridicat asupra-i mai ales din partea comercianţilor şi a neguţătorilor, ca sĕ între în pertractări cu Francia.

Simpatiile italienilor cătră francezi, suprimate încât-va prin păşirea energică a lui Crispi, au început a se manifestá cu o îndoită tărie. Simptonul cel mai plausibil e alegerea lui Imbriani în Bari ca deputat. Poporaţiunea fără deosebire de clase a apreţiat programul acestui radical şi l'a ales aprópe cu unanimitate. El este cel mai infocat vrăşmaş al Austro-Ungariei şi aprig luptătoriu contra alianţii triple. Alegerea acestui bărbat în Bari dă mult de cugetat, deóre-ce se consideră, că prin acésta Milanul, Genua, Bolgna şi cele mai bogate oraşe vor luá posiţie şi mai ostilă ca până acum contra politicei lui Crispi.

Călĕtoria contelui Herbert Bismarck la Londra se comentéză în diferite moduri. Foile englese nu vreau sĕ scie, că trimisul Germaniei ar fi însărcinat ca sĕ induplece pe Anglia a intrá în legătura puterilor aliate centrale. Se presupune deci, că el s'a dus mai cu sémă în afacerea politicei coloniale şi a conferinţelor pentru Samoa, mai înainte de a se ţiné ele în Berlin.

Imbunătăţirea stărei preoţilor nostri.

(*i*) De pe la anul 1853, dar cu deosebire dela anul 1860 s'a vorbit, şi s'a scris mult despre îmbunătăţirea stărei materiale a preoţimei nóstre. In realitate însĕ puţin s'a înaintat starea materială. Venitele preotesci în loc de a cresce, în proporţiune cu cualificaţiunea preoţilor nostri, în proporţiune cu spesele ce se recer până-ce devine un tiner preot şi în fine în proporţiune cu pretensiunile, ce-şi face societatea nóstră faţă de preot, ca conducĕtoriu al poporului, scad pe ḑi ce merge.

Timpurile cele bune au trecut. Traiul preoţilor nostri devine tot mai cu greu. Şi dacă stăm sĕ judecăm drept, şi dacă ne punem întrebarea, că ó.e s'au făcut paşi serioşi în parochii pentru îmbunătăţirea starei materiale în general? atunci rĕspunsul trebue sĕ l dăm negativ, vorbind în general. Ici colo, s'a mai făcut câte ceva în cutare şi cutare comună, dar casurile sunt sporadice numai.

Mulţi au asteptat şi astéptă şi astăḑi ca forurile nóstre superiori sĕ păşéscă odată cu un proiect şi sĕ facă dispositiuni pentru ameliorarea stărei materiale a preoţilor. Aşteptările pot sĕ fie juste astăḑi după 20 de ani de constituţialism bisericesc. Comunele, comitatul, statul a luat mĕsuri pentru îmbunătăţirea stărei materiale a funcţionarilor. Ar fi timpul ca şi biserica nóstră sĕ ia mesuri de acum înainte pentru a îmbunătăţi starea materială a preoţilor. Au nu e lucru trist şi deplorabil a vedé câte un preot cu maturitate, teolog absolut, în câte o parochiă cu câte 400 fl. venite la an; pe când un scriitoriu pa la judecătorii are câte 600 fl., pe lângă o pregĕtire de 4 clase, şi chiar şi mai puţin?

Pe când asteptările multora sunt îndreptate spre forurile nóstre superiori bisericesci, ca ele sĕ intrevină pentru ameliorarea stărei preoţilor, pe atunci trebue sĕ ne punem întrebarea, óre ce au făcut comitetele nóstre parochiale, parochii, ca preşedinţi ai lor? Ce au făcut sinódele parochiale, vorbind în general? Ce au făcut comitetele protopresbiterale şi sinódele protopresbiterale, după un constituţionalism de 20 de ani? Ce propuneri, ce proiecte s'au făcut faţă de ameliorarea stărei preoţilor? Ce proiecte, ce material au administrat aceste consistorielor nóstre, pentru-ca aceste sĕ pótă vení înainte cu un proiect general, basat pre informaţiunile date din partea celor ce în fie-care ḑi vin în atingere cu poporul, trăesc în mijlocul lui, îi cunosc lipsele, dar tot odată şi dispositiunile, ce domnesc în popor, faţă de o dotare mai corĕspunḑĕtóre a preoţilor nostri.

Deşi nu putem negá, că ici colo s'au făcut câte ceva; totuşi avênd în vedere întrégă preoţime în general rĕu dotată, putem afirmá, că ce s'a făcut e un picur de apă în mare. Fundaţiunile, cari sunt menite spre acest scop 'şi vor dá ródele lor pré târḑiu pentru preoţimea din present.

Nu numai, că a sosit timpul, ca sĕ ne îngrigim de dotarea preoţilor mai corĕspunḑĕtóre, dar mi se pare, că deja suntem în óra a 11-a.

Timpul ne inteţesce. Corporaţiunile nóstre bisericesci inferióre sĕ pună în lucrare dispositiunile statutului organic. Preoţii, protopresbiterii, căci despre dotarea lor e vorba, ca interesaţi în primo loco, sĕ misce tóte petrile, sĕ se conţelégă sĕ se pună în atingere cu poporul până mai e timp.

(Va urma.)

Adunarea generală a „Albinei.“

Sibiiu 29 Martiu n. 1889.

Aḑi la 10 óre s'a deschis şi la 11½ óre s'a terminat adunarea generală a Albinei.

Depuse au fost 546 acţiuni dela 151 acţionari, cari representă 212 voturi, presenţi au fost 23 de membri, cari representau 416 acţiuni şi 173 voturi.

Adunarea a decurs în cea mai frumósă ordine şi tóte propunerile direcţiunei s'au primit cu unanimitate.

La primul loc adunarea a dat espresiune prin sculare adêncului regret pentru perderea reposatului seu membru de direcţiune şi preşedinte al aceleia Iacob Bologa, aprobând dispositiunile luate la timpul seu de cătră direcţiune ca pentru sala şedinţelor sĕ se procure portretul defunctului.

S'a esprimat mulţămită direcţiunei şi i s'a dat absolutoriu.

Dividenda s'a staverit cu *fl. 10* de acţiune, adecă 10% dela capitalul nominal, fondul de reservă s'a dotat cu maximul statutar 15% în suma de *5260fl. 03 cr.*, ajungênd prin asta acest fond la cifra de 71.726 fl. 03 cr., (după statute are sĕ se doteze numai până când va ajunge cifra de fl. 100,000); la fondul de pensiuni al funcţionarilor s'au votat 3000 fl., din valórea cassei institutului s'a amortisat 3,311 fl. 60 cr.; ér spre scopuri de binefacere s'au votat *2103 fl. 84 cr.*, care s'au distribuit astfeliu:

1. Scólei de fete a Asociaţiunei transilvane pentru acoperirea trebuinţelor curente 500 fl.
2. Asociaţiunei transilvane pentru crearea a lor 10 stipendii à fl. 50 pentru eleve de ale internatului împreunat cu scóla sa civilă de fete 500 fl.
3. Scólei elementare de fete a Reuniunei femeilor române din Sibiiu 200 fl.
4. Reuniunei române de cântări din Sibiiu 50 fl.
5. Reuniunei higienice din comitatul Sibiiu 100 fl.
6. Reuniunei pentru înfrumseţarea oraşului din Sibiiu 50 fl.
7. Reuniunei carpatine transilvane pentru înfiinţarea unui museu carpatin transilvan în Sibiiu 25 fl.
8. Gremiului comercial din Sibiiu pentru înfiinţarea unui curs practic de comptoir 30 fl.
9. Reuniunei pompierilor din Sibiiu 40 fl.
10. Reuniunei pentru înfrumseţarea oraşului din Braşov 50 fl.
11. Reuniunei de cântări şi gimnastică din Braşov 50 fl.
12. Reuniunei pompierilor din Braşov 40 fl.
13. Fondului pentru ajutorarea studenţilor morboşi dela gimnasiul român din Braşov 50 fl.
14. Scólei elementare de fete a Reuniunei fe femeilor române din Abrud 50 fl
15. Nenorociţilor prin foc din comuna Sadu, daţi deja, 200 fl.
16. Nenorociţilor prin esundări din Ungaria (Josziv), daţi deja, 50 fl.
17. Fondului studenţilor miseri dela gimnasiul din Blaş 50 fl.
18. Reuniunei sodalilor români din Cluş 68 fl. 84 cr.

Miscarea cassei în decursul anului 1888 a fost întrate: 9, 747,358 fl 18 cr., Eşite: 9,731,950 fl. 73 cr. **total: 19 479,308 fl. 91 cr.** cu *4,147,719* fl. *76 cr.* mai mult ca în anul precedent, ér profitul curat a fost: **50,064 fl. 43 cr** cu aprópe 7000 fl. mai mare ca în anul precedent.

In direcţiune s'au reales dnii: Elia Macellariu şi Petru Nemeş, în locul reposatului Iacob Bologa s'a ales dl Dr. Ioan Moga, ér în locul dlui Gligor Mateiu, carele a abdicat, dl Leontin Simonescu.

Credem, că la timpul seu vom puté publicá şi raportul direcţiunei cătră adunarea generală, carele conţine date fórte interesante cu privire la desvoltarea acestui institut românesc, primul de acéstă natură la români, carele însă bătênd calea necunoscută a încuragiat şi pe alţii, încât astăḑi mai în tóte părţile avem câte un institu de bani, şi tóte prosperéză.

De ne-am puté lăudá şi pe alte terene cu asemenea succese!

---

tase acolo, află pe Jak, stând cu mânile în buzunar şi privind pe feréstă afară.

— N'am sciut, că te afli aici — ḑise ea nisuindu-se a vorbí ceva cu el. Am venit numai ca sĕ-mi iau un roman.

— Te rog Felicia! astéptă numai un moment am sĕ-ţi spun ceva. Aḑi diminéţă am primit o epistolă din Australia. Un coleg al meu, cu care trăisem acolo, 'mi scrie şi se'ncércă a me convinge ca sĕ me rentórc érăşi la el. Tăcù apoi şi nu cutezà a se uitá în faţa Feliciei, temêndu-se, ca nu cumva sĕ nu se pótă stăpânì şi se vorbéscă ceva bădăranie — póte chiar se ḑică, că el o iubesce.

— Şi — ai de gând sĕ te rentorci? —

— Da; m'am şi decis sĕ plec în luna următóre — adaugà el. Am fost timp aşa indelungat departe de Anglia, încât imi pare acì a fi ca perdut. N'am pe nime, cine sĕ me iubéscă, cine sĕ se intereseze de remânerea sau indepărtarea mea.

— Şi ce creḑi — îl întrerupse Felicia, — pentru-că Deborah a fost aşa de órbă, vor fi şi altele aşa? Ah Jak! eu — eu te iubesc. Lacrămile reţinute năvăliră apoi ca un povoiu. Felicia voì sĕ părăséscă chilia, dar Jak o prinse şi o reţinù în braţele cele vênjóse.

— Te rog, Jak! lasă-me sĕ me duc — strigà ea — Ce am ḑis? Ah! lasă-me! N'am sciut, ce am ḑis, Jak! N'am ḑis aceea serios.

In loc de a o lăsa, Jak o stringea şi mai tare la peptul seu.

— Mulţămită ceriului pentru aceste vorbe Felicia, — şoptì el, — căci eu m'a-şi fi dus, fără a ḑice vre-un cuvênt! Eu cugetam, adorată copilă, că iubesci pe col. Wolwerton!

Ah! Jak! ḑise ea, când el îi sărutà buzele ei cele dulci. 'Mi e ruşine! n'a şi mai cutezá nici când a privì în ochii tei! Ah cum — cum am putut grăì aşa ceva!

— Dar ai ḑis serios Felicia. Nu-ţi e totuna că me duc sau rĕmân!

— Dacă te duci — ḑise ea, — trebue sĕ me iei şi pe mine cu tine! Şi după o pausă — me iubesci într'adevĕr Jak, sau numai din compătimire?

— Pentru acésta întrebare esistă numai un rĕspuns, — ḑise el. Ér rĕspunsul fù mulţămitoriu.

August, 1888. *P. O.*

---

* (Viéţă lungă) In decursul lunei trecute au murit în România mai mulţi ómeni, cari au trăit peste o 100 de ani. „Epoca“ ne spune, că în 22 Faur a încetat din viéţă Maria Bondarescu în etate de 129 ani. Până în césul din urmă a fost sănĕtósă şi s'a ocupat cu torsul, are un fiu care a împlinit anul al 80 lea.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Sĕrbătorile sf. Pasci le va petrece înalta Casă domnitóre la Ischl în un mod cât se póte de linistit şi de retras. Apoi Maj. Sa împĕrătésa regina va plecá la Wiesbaden, unde va începe cura sub priveghierea Dr. Mezger.

* Ministrul de cult şi instrucţiune, cont. Albin Csáky, a emis o circulară cătră toţi inspectorii şi directorii de scóle din Budapesta, care s'a şi afişat la tóte scólele, ca sĕ atragă atenţiunea scolarilor asupra grelelor urmări, ce le vor avé sĕ le supórte aceia, cari vor luá parte la demonstraţiuni. Pedepsele se vor dictá fără nici o considerare şi vor fi de tot aspre. Eliminarea pentru totdeuna din institut încă se numĕră între eventualele pedepse.

* (O reuniune industrială). Din Murĕş-Oşorheiu se scrie ḑiariului „Sieb. DTgbtt“ următórele: Pe basa unui emis ministerial a fost conchemată pe 17 l. c. o adunare generală a industraşilor spre a întemeá aici o reuniune industrială generală. Spaţiul salei fù câte va minute după 2 óre de tot umplut, vre o 200 de industriaşi trebuiră sĕ stea pe afară. Lázár, directorul de poliţie a deschis adunarea prin o frumósă vorbire, cetì rescriptul

ministerial și decisiunea magistratului, conform căruia s'a conchemat adunarea. Ca primul vorbitoriu s'a anunțat adv. Kuti, care predă, ca să se amâne adunarea pe alt timp și să se țină în alt loc, de óre-ce sala abia cuprinde 500 de indivizi, pe când în oraș sunt preste 900 industriași. După acésta voi să vorbéscă Samuil Szöllösi. Nu scosese însă nici o vorbă, când isbuni un strigăt teribil: „Jos cu el!“ „Jos cu eroul trotoarelor“. De géba sună președintele, de géba se nisuia Kuti să împace spiritele. Szöllösi voi încă de câteva ori să vorbéscă, dar strigătul se repetă: Afară cu el. Să svêrlim pe cânele înděrětnic pe feréstră, el a numit odată pe cetățeni câni ș. a. Szöllösi numai scóse nici o o vorbă. Cum a eșit din sală și câte ghionturi a căpětat până s'a strecurat prin mulțime și a luat fuga cu o trăsură, nimenea nu póte spune; destul că a zăcut în pat câteva ḑile. Cu acésta activitatea adunării s'a încheeat!

* (Afacerea Rohonczy.) Cu investigațiunea scenei întêmplate între studentul Samorzil și Rohonczy, a fost însărcinat judele de instrucție Dr. Haupt. Acesta s'a dus la locuința studentului, carele încă tot mai sufere și carele a declarat, că lucrul stă în tocmai precum s'a scris prin ḑiuare.

* Vestitul vătav al tâlharilor de cai, Anton Nemes Nagy, care de un șir de ani a fost gróza Alföldului, a fost prins în Seghedin pe neasteptate decătră un polițaiu. Vătavul, vḑḑndu-se tradat, nu a încercat să scape, ci s'a rugat să nu l încătușeze, că el a venit de bunăvoe să se predea autorităților politice. Mai mulți soți din céta lui, înțelegênd, că vătavul lor se află la răcóre, au venit la Seghedin și s'au predat. Cu acest prilegiu s'a descoperit, că mai mulți proprietari din Seghedin erau sufletul bandei de tâlhari.

* (Trebue să-ți ajuți.) In Continecut, unde Dumineca e oprit a călětorí, un arêndaș porni cu famlia sa la țéră. In mijlocul drumului e oprit de un drumariu, care cu legea în mână ii porunci să se întórcă și să l însoțéscă la judele. „Dómne feresce, dragul meu“ răspunse arêndașul, dacă legea opresce a călătorí Dumineca, și dacă e să o ținem, atunci trebue să ne supunem cu tótă smerenia. Eu nu voiu mai mâna caii nici înainte și nu me voiu întórce nici îndărăpt, ci voiu rămâné pe locul acesta până Luni. Drumariul înholbă din ochi și vḑḑndu-se păcălit o luă la picior; ér arêndașul după ce îl perdu din zare și continuă calea.

* (Un nou concurs de frumsețe.) Concursurile de frumsețe sunt la modă. Mai întâiu Parisul, apoi Spaa, după aceea Turinul și Milano și în curênd și Niza, și-au avut fie-care concursul lor de frumsețe. Și orașul Catana a voit să aibă și el un concurs, dar a pățit-o. Nenorocirea a vrut ca în actualele frământări, în care se află Sicilia, sêrbările să nu fie băgate atât de mult în sémă. O singură concurentă s'a înfățișat, și după multă deliberațiune, comitetul i-a acordat unicul premiu, ce au fost decernat. Comitetul cât și concurenta au fost fluerate. Victima fiascului este o blondă neapolitană, numindu-se Maria Castelani Poveratta.

* (Perirea lumei.) E deja mult de atunci, de când Edgard Poë, în una din novelele sale cele frumóse, a prediș și a descris cum lumea se va distruge prin ciocnirea pământului cu o cometă.

Acuma un bětrân, fost profesor german declară în modul cel mai formal, că catastrofa e acum iminentă și că ea chiar se va produce în anul 1897. Acest trist savant, fost profesor la universitatea din Iena, asigură, că la acésta dată, nu tocmai departe, tótă viața vegetală și animală va disparé și va perí în același timp de pe planeta nóstră. Causa, după el ar fi căldura întensă. Un comet care a visitat deja sistemul nostru planetar în anii 1868, 1875 și 1880 se va apropiá în 1897 atât de tare de pământ, că îl va preface în scrum. Ce predicere teribilă pentru bieții omeni!

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

II. Publicațiunile Academiei.

Tipărirea volumelor din „Analele“ Academiei a fost în acest an întârdiată din causa dificultăților, pe cari le-au întimpinat mostenitorii răposatului și regretatului nostru tipograf P. Ispirescu în continuarea conducerei atelierului, pe care el li l'a lăsat moștenire. Acum lucrurile, fiind aduse la bună ordine, sperăm, că se va reparâ în curênd întârdierea causată publicațiunilor nóstre.

Partea I din Tomul X al analelor, cuprinḑênd „Partea administrativă și desbaterile anului 1887—88“, este aprópe terminată. In acest volum, conform decisiunei luate în sesiunea trecută, se tipăresce și „Bibliografia publicațiunilor periodice române“ întocmită de dl Alexandru Pop, archivarul Academiei.

Volumul acesta fiind al ḑecelea din seria „Analelor“ de la transformarea societății academice în Academia română, este util și necesar ca la sfêrșitul lui să se afle un „Indice alfabetic“ pentru tóte volumele anterióre. Acest indice s'a făcut întreg de către personalul cancelariei și în curênd se va tipări.

Din partea II a aceluiași tom din „Anale“, s'a tipărit aprópe întreg volumul destinat memoriilor secțiunei istorice. In volumul acesta se cuprind până acuma următórele memorii:

Didachiile sau predicele mitropolitului Antim Ivireanul, tomul II studiu de P. S. S. Ep. Melchisedec.

Studiu asupra legei celor XII Tabule de Ioan Calenderu.

Dela Tobolsk până în China. Note de călětorie de spătarul Nicolae Milescu 1675. Traduse după un tecst grecesc de G. Sion.

Archimandritul Vartolomeiu Măzărénul (1720—1780) Notiță biografică și bibliografică de V. A. Urechiă.

Sigiliul târgului Petrei (Județul Némțului). Notiță istorică de V. A. Urechiă.

Pe file de ceaslov. Note istorice de V. A. Urechiă.

Document referitoriu la limba românéscă. Comunicațiune de V. A. Urechiă.

Documente dintre 1769—1800. Comunicări de V. A. Urechiă.

Documente relative la anii 1800—1831. Comunicațiuni de V. A. Urechiă

2. Din Istoria lui Heredot, în traducerea premiată a dlui D. I. Ghica, s'au tipărit în cursul anului cólele 9—12, ajungênd până la cap. 107 din cartea I.

3. Colecțiunea de „Basme și cântece poporale macedo-române“ adunate de răposatul nostru coleg Dr. Obedenar este tipărită încă din anul trecut, însă nu s'a dat publicității.

Un glosar complet al tecstelor cuprinse în acest volum este indispensabil pentru completarea publicațiunei; acest glosar fiind cea dintâiu lucrare de acest feliu asupra dialectului macedo-român, trebue să fie fórte desvoltat și amĕnunțit, dând nu numai lista cuvintelor cu sensurile lor, ci și numeróse esemple, din cari să se vaḑă întrebuințarea diferitelor cuvinte și forme în propositiune.

Dl I. Bianu, care a îngrigit facerea publicațiunei, a întocmit acest glosar; mai este însă necesar ca lucrarea să fie supusă unei minuțióse revisiuni înainte de a se dá la tipariu, cea-ce se face în viitoriul an academic.

4. Au rĕmas a se tipări în cursul anului viitoriu:

a) Flora Dobrogei, de dl Dr. D. Brândză.

b) Țĕranul Român, de dl Gr. G. Tocilescu.

c) Catalogul monumentelor epigrafice și sculpturale din museul de anticități de dl Gr. G. Tocilescu.

5. „Psaltirea Scheiană“. — în sesiunea trecută Academia a hotărît a primí asupra bugetului seu cheltuelile, cari sunt necesare pentru publicarea de către dl I. Bianu a prețiosului tecst românesc vechiu al Psaltirei cuprins din manuscrisul Nr. 449 provenit din bibliotcca dela Scheia. Tomul I al publcațiunei este terminat; în el se cuprinde întreg textul reprodus în facsimile fotolitografic și însoțit cu transcrierea în litere latine tipărită și așeḑată în fața paginelor facsimilate. Lângă acéstă transcriere s'au tipărit, pe marginea paginelor, variantele, cari resultă din comparațiunea tecstului cu cel publicat de Coresi în Psaltirea slavo-română dela 1577. Tomul al II-lea, cu care se va terminá publicațiunea, este în preparațiune; el va cuprinde un studiu paleografic și ortografic asupra prețiosului manuscris, o cercetare asupra originei acestei traduceri, adecă asupra originalului, de pe care ea s'a făcut; o grupare sistematică a particularităților fonetice și gramaticale a limbei tecstului si un glosar al cuvintelor întrebuințate în întreg tecstul.

6. „Nunta la români“. — Premiul Eliade a fost acordat în sesiunea trecută manuscriptului despre „Nunta la români“, presentat de d-ra Elena Sevastos. Tot atunci, luându-se în considerare valórea și interesul, pe care îl avea și un alt manuscript despre același subiect presentat de colegul nostru d-l S. Fl. Marianu, i s'a acordat de Academie o încuragiare.

Amêndoue aceste lucrări, avênd a fi publicate de Academie, s'au trimis autorilor, cel dintâiu spre a fi revḑḑut, și al doilea spre a fi revḑḑut și completat. D-ra E. Sevastos a supus întreg manuscrisul seu unei revisiuni totale și l'a trimis spre a fi tipărit. In curênd vom primí și manuscrisul dlui Marian revisuit. In acest mod amêndoue se vor puté publicá în cursul anului viitor.

7. Din „Etymologicum Magnum Romaniae“ s'a publicat a 2-a fășcióră din Tomul II. Cu acésta fășcióră, care a fost anunțată în sesiunea trecută, publicațiunea a ajuns până la cuvêntul „Ariciu“.

Cruda durere, care a lovit pe iubitul nostru coleg Hașdeu, pe învețatul și agerul cercetătoriu al bogățiilor limbei nóstre, prin perderea unicei sale fiice de un talent estraordinariu și de o erudițiune rară, l'a pus în neputință de-a continuá în cursul acestui an lucrarea sa pentru întocmirea marelui monument, pe care el, după augustul îndemn al M. S. regelui, a început să-l ridice limbei românesci.

Sperăm, că îi va veni tărie de acolo unde este tótă puterea, ca-i va veni mângăere de acolo unde este eternul isvor de mângăere pentru cei cari sufer, și astfeliu întărit și mângăiat va regăsí întru sine puteri îndeajuns ca să continue marea sa lucrare pentru care românii îi vor bineeuvêntá memoria departe în viitoriu.

Cu tóte acestea și în cursul acestui an dl Hașdeu a continuat cu adunarea materialului, remânêndu-i prin urmare numai sarcina redacțiunei.

8. Aceea-și durerósă causă a împedecat pe dl Hașdeu să termine Vol. II al publicațiunei sale despre „Psaltirea“ lui Coresi. Interesantul program al cuprinsului acestui volum l'am adus la cunoscința d-vóstre în raportul, pe care am avut onórea a vi-l presentá la începutul sesiunei trecute. In cursul anului s'a făcut pentru acéstă publicațiune mai multe reproduceri din cele mai vechi tipărituri românesci din secolul XVI. Sperăm, că în anul viitoriu se va tipări întreg volumul acesta, care va arunca multă lumină asupra activității literare a românilor în secolul XVI..

9. „Schimbul publicațiunilor“. — Academia a continuat a rĕspândí publicațiunile sale dăruindu-le mai mai multor instituțiuni, unde ele pot servi la studiile scientifice și la rĕspêndirea cunoscințelor, mai ales între tinerime.

Atfeliu publicațiunile nóstre au fost dăruite următórelor instituțiuni românesci de instrucțiune și de cultură:

1—2 Scólelor normale superióre din Bucuresci și Iași.

3. Bibliotecei Carol I din Buzĕu.

4. Bibliotecei Stei Mănăstiri Némțului și Secul.

5. Reuniunei învĕțătorilor români din ținutul Reghinului în Transilvania.

Academia a voit a luá și dênsa parte la serbarea centenariului al 8-lea al universității din Bologna, și a trimis spre acest scop — publicațiunile sale pentru biblioteca acelei vechi și celebre universități.

S'au stabilit noue relațiuni de schimbul publicațiunilor cu următórele institute scientifice:

1. Societatea istorică și literară polonă din Paris.

2. Societatea Carpatica ungară dela Löcse.

3 Universitatea din Giessen. (Va urma.)

MONITOR. 11

Calendariul sĕptemânii

26 Martiu — 1 Aprile.

26 Duminecă: Gabriil, Batus, Virca, Arpila, Abip, Agna, Ria, Egatracs, Escoos, Sila, Sigița, Suiril, Seimble, Terme, Filga, Ana, Alas, Varis, Moico, Mamica, Virco, Animais, Codrat, Teodosiu, Manuil, Stefan. *27 Luni:* Matrona, Ciric, Anania, Paul, Eusichiu, Ioan, Vruchiu. *28 Marți:* Ilarion, Stefan, Filip, Teoprepiu, Macedon, Amfilochiu, Ducsul, Cronid. *29 Mercuri:* Marcu, Iona, Varachisiu, Eustatiu, Sosten, Apolo, Cefa, Epafrodit. *30 Joi:* Ioan, Ioad, Euvuli, Zacharia. *31 Vineri:* Ipatiu, Acaciu, Avda, Beniamin, Melandru, Blasiu, Stefan. *1 Sâmbătă:* Maria, Macariu, Gerontiu, Vasilid, Achaz.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 26 Martiu, a V-a în paresimi. In anul acesta se serbéză astădi soborul archangelului Gavriil și eșirea prazniculuí Buneivestiri, pecând altfel ar fi să se celebreze cuviósa Maria egipténa, a căreia amintire remâne să se facă la rêndul Mineului în 1 Aprile, însă și atunci numai la povespertină, pentru nepotrivirea cu ale Sâmbetei lui Lazar. Octoich ton 8 și Mineul. La Utreniă: Evangelia învierii 8. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ La oda IX. Ceea ce esti mai cinstită“. Liturgia Sântului Vasiliu cu pregătire pentru liturgia celor înainte sânțite.

Mercuri 29 și Vineri 31 Martiu: Liturgia celor înainte sânțite la timpul seu.

Sâmbătă, din 1 Aprile a lui Lazar. Inceputul cărții patimilor (Strastnicul) Tóte din Triod. La Utreniă: „Soborul cel âng eresc“. Catavasia: „Apa trecêndu-o“. La oda IX în loc de „Ceea ce esti mai cinstită“ se cântă irmósele și troparele canónelor cu Irmosul Catavasiei la fine. Liturgia Sântului Ioan. In loc de „Sânte Dḑeule“ se cântă „Câți în Christos v'a-ți botezat“.

Notă. În „Monitorul“ nostru din 4/16 Martiu, la Dumineca a III în paresimi, s'a pus din gréșélă „Câți în Christos“ în loc de „Crucii tale“. Mulțămim onorabilului părinte N. Fr, care ne a făcut atenți la acésta greșală, și rugăm pre toți cei ce se interesézá de ritualele nóstre, se nu le pară cu greu a-și face observările lor, când s'ar întêmplá se aibă óre-care îndoiélă sau să afle, că în comunicatele nóstre s'a strecurat vre-o greșală, bunăóră ca în casul acesta.

Observațiuni stilare.

)(Când ne adresăm către autoritățile sau oficiile nóstre bisericesci, superióre, coordinate sau inferióre, nu este trebuință, și nici nu se cuvine să ne folosim de indicativul confesiunei „gr. oriental“, pentru-că acésta notă se înțelege de sine, și are loc numai când ne adresăm către óre care autoritate sau oficiu străin. Așadar parochul nostru când se adreséză către consistoriul nostru, n'are să se subscrie astfel „N N. paroch gr. oriental, ci simplu numai „paroch.“ Sub escepțiune vin adresele de pe coverte, când vre-un act se spedéză pe calea postală, unde se admite, ba chiar se cere indicativul confesional pentru orientarea oficiilor postale. Se înțelege de sine: că în estrasele matriculare, în atestate sau alte documente, care nu se dau la anumite adrese, indicativul confesional de asemenea are loc.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9 58	9.59
100 marce nemțesci	59.20	59.30
London pe (poliță de trei luni)	121.25	121.50

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézâ cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tót nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învețături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povețuirile lui valoróse, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povețuiri primite dela învețătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita să nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean crainl codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue să se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătenului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886. Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducétóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învețători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sărbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât să fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învețat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — având o notiță istorică la fie-care sărbătóre, — care arăta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bătrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézâ o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătuse, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcători, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amăsurat tuturor cerințelor preotimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézâ despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile străine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are să o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are să fie un îndreptariu în mâna catecheților, învețătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au să o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, având mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 7—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 32 Sibiiu, Marți 21 Martiu (2 Aprile), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Martiu.

În parlamentul țerei se continuă încă desbaterea asupra proiectului militar. Lupta de trei luni continuă în parlament, în colónele ziarelor, în cluburi parlamentare și în cele din urmă și pe strade se vede, că a secat puterile pentru resistență ulterióră cu mijlócele de până acuma. Se crede, deci că cel puțin acuma, după patru luni, se va trece odată peste acest proiect, și va veni la ordinea discusiunilor rêndul pe alte lucruri, de interes mai mare pentru cetățeni, cari vor permite, ca și noi să ne ocupăm cu cursul din parlamentul țerei.

S'a început a se lucrá în comisiuni și a se desbate bugetul diferitelor secțiuni.

Pre noi mai mult ne va interesá bugetul ministrului de culte și instrucțiune publică, căci în legătură cu el vedem raportul ministrului despre mersul învățământului, și ni se dă ocasiune să constatăm principiile, după care noul ministru de culte contele Csáky, crede, că e consult să conducă moștenirea primită dela antecesorele seu.

Enunciațiuni mai detaiate vom audí când cestiunea va fi la ordinea ziilei în parlament. Până acuma avem unele enunciațiuni făcute în comisiuni de referentul acesteia, de secretariul de stat dela culte, și de insuși ministrul. De importanță mare ni se pare a fi declarațiunea făcută în general de către ministrul de culte și instrucțiune, în cestiunea arzătóre, care cere o vindecare grabnică, vindecare radicală: starea miserá a învățătorilor din patrie.

Inainte de a indigitá aceste enunciațiuni, pre cari le am considerat de importante, voim să accentuăm, că direcțiunea de până acuma în politica urmărită de ministeriul de culte și instrucțiune cu nimica nu s'a schimbat nici spre bine, nici spre rău.

Vorbind în special de noi, trebue să constatăm, că din bugetul statului scólele nóstre nu se impărtășesc nici cu un cruceriu, sêrmanilor nostri învățători nu li se întinde nici un ajutoriu, autorității bisericesci cu nimica nu i s'a ușurat posițiunea cea de tot grea în susținerea scólelor confesionale, din contră unele mĕsuri luate de către organele dela administrațiune — zicem noi cu rea credință — lovesc deadreptul în instituțiunile nóstre bisericesci, și guvernul la informațiuni unilaterale s'a aflat indemnat a onorá cu aprobarea sa aceste mĕsuri escepționale.

Dacă vom considerá casul citat și mai escesul de zel al unor domni inspectori de scóle, cari se simt indemnați a da ordin organelor dela administrațiune pentru închiderea scólelor nóstre fără a avisá cel puțin despre acésta pe oficiile nóstre propresbiterale sau pe consistoriu, atunci ușor putem trage conclusiune, că lucrurile în loc de indreptare dau spre mai rĕu.

Noi însĕ nu o facem, ci rĕmânem la constatarea: că până acuma nu am observat un curent spre bine.

Sperăm însĕ, că un asemenea curent se va încercá cel puțin, și noi cu bucurie vom salutá începutul, căci între impregiurările actuale și un mic început este semn bun.

Sĕ trecem însĕ la tema nóstră, căreia voim sĕ i dăm loc aci.

Condus de curentul de până acuma, esclusivist și nejustificat, raportorul secțiunei despre scólele poporale din raportul ministerial, deputatul Szathmáry constată, că statul nu sacrifică destul pentru regenerarea culturală și națională, și că trebue sĕ sacrifice spre acest scop mai multe parale, deóre-ce nu se scie, câtă vreme mai este destinată de sórte pentru neconturbata consolidare internă. Și ca sĕ nu se crédă, că domnul raportor înțelege starea învățământului la tóte națiunalitățile din patrie, îndată apucă de crestet scólele de stat, cărora trebue sĕ le facem loc printre celelalte, dând chiar din mâni și din picióre.

Pe un punct de vedere mai ecuitabil se pune domnul ministru de culte și instrucțiune publică, care recunósce, că starea învățătorilor este de tot miserá, că trebue sĕ se introducă o imbunătățire, și că acéstă imbunătățire numai atunci va fi posibilă, dacă și institutele de învățământ confesionale vor fi ajutorate din partea statului.

Acésta enunciațiune a domnului ministru de culte și instrucțiune publică este pentru noi o dovadă, că în cercurile normative ómenii au ajuns la convingerea, că curentul de până acuma nu a fost în stare sĕ producă ródele binefăcĕtóre, pre cari și le au închipuit bărbații din fruntea afacerilor dela culte și instrucțiunea publică.

Tractarea masteră a scólelor confesionale s'a putut face în interesul unei idei urmărite cu fantasia unui om esaltat și fanatisat în o anumită direcțiune, nu s'a putut face însĕ în interesul bine priceput al cetățenilor statului.

O abatere dela direcțiunea de până acuma nu mai salutară póte sĕ fie, și noi enunciațiunea domnului ministru o considerăm de un început bun, o considerăm ca o rêndunea, care tocmai la începutul primăverei ne anunță zile mai senine, mai luminóse, mai călduțe pentru scólele și pentru sêrmanii nostri învățători.

Revista politică.

Paragrafii proiectului de lege militariu se votézá cu mare grabă și cu o maioritate covêrșitóre. Amandamentele și apucăturile oposițiunei menite mai mult a mai prelungí desbaterile, destul de întârziate, nu se iau în considerare.

Cu tóte acestea însĕ oposițiunea stă nestrămutată în atitudinea de până acum. Se vorbesce chiar, că s'au înscris érăși o mulțime de vorbitori ai oposițiunei; ér dacă la proiectul acesta nu-și vor ajunge scopul, cred că vor dobândí isbânda la desbaterile bugetare.

Presa oposițională, secundând pe deputații din oposiție, varsă pară de foc contra partidului liberal și a dlui Tisza, căci pregătesce primejdia și nenorocirea țĕrei. Ar fi timpul ca cel puțin acum, după ce politica guvernului nu mai stă în nici o legătură cu politica „națiunei", dl Tisza sĕ părăséscă conducerea și sĕ pună capĕt rolului politic și atât de desastruos, ce l'a urmat.

Prin politica lui s'a încuibat și a prins rădăcini adênci germanismul, care trebue stirpit cu desăvêrșire, spre care scop tinerimea sĕ fie la culmea chemărei sale, demonstrând contra tuturor instituțiunilor germane; ér cetățénul ungur, care se bucură de atâta libertate și e protegiat de autoritatea statului, sĕ nu vorbéscă decât în limba statului, dacă e ca sĕ se curețe țéra de relele, ce o amenință.

Desbinarea, ce o a provocat conservatorii dlui Catargiu devine mai gravă. S'a luat hotăriri ostile contra guvernului, pe care caută sĕ l nimicéscă cu ori ce preț. Ministrii Lahovary, Vernescu și Manu, cari au aparținut conservatorilor, provocați fiind sĕ demisiuneze au rĕspins somațiunea conservatorilor și astfeliu guvernul iunimist-conservator dispune de o maioritate suficientă pentru ca sĕ pótă presentá în cameră proiectele bugetare, după a căror desbatere se va finí sesiunea parlamentară. In fața desbinărei definitive a dlui Catargiu s'a format un partid iunimist-conservator, care merge mână în mână cu guvernul și astfeliu esistența guvernului nu pare nici decât periclitată.

Mișcările socialiste din Germania au dat mult de lucru în timpul din urmă principelui de Bismarck. In consiliul federal s'au presentat acum dóuĕ proiecte de lege, cari au provocat mare emoțiuni nu numai între cercurile socialiste, ba chiar între cele conservatóre.

E vorba adecă, ca sĕ se suprime cu totul puterea socialistilor și spre scopul acesta s'au pregătit proiectele de legi, cari nu numai că vor produce

FOIȚA.

O partie de șac.

după *I. M.*

Trecuseră deja opt luni și jumĕtate, de când dură acésta partie de șac.

Dar ce feliu de partie fù acésta! De când esistă jucători de șac, nu a avut păreche. Cei mai renumiți șachisti din lume se angagiaseră la luptă și anume pentru prima și ultima óră.

O luptă, ce nu a esistat până atunci! Tom Penny în contra lui Ionathan Pym, Anglia contra Americei. Raportorii din ambele părți ale Oceanului Atlantic se mobilisară în tótă forma și Clio de pe piedestalul ei înalt, 'și ascuția deja condeiul spre a gravá pe tablele sale eterne resultatul acestei lupte de giganți.

Pre care parte va fi învingĕtoriul, pre care invinsul? Emoțiunea „Clubului electric" din New York și cea a „Clubului Escentric" din London se potențară încă prin fanatism.

Acest matt era sĕ fie unic în feliul seu și era decis, ca sĕ nu se mai reincépă nici când. Era un feliu de duel fără cruțare, în urma căruia numai unul puté se remână în viéță. Și caracterul precum și ambițiunea neimblânzibilă a ambilor jucători erau pré bine cunoscute, decât ca cineva sĕ se indoéscă, că óre carele dintre ei 'și va călcá promisiunea făcută.

Altcum a costat fórte multă ostenélă spre a-i induplecá la susceperea acestui duel. După ce i-a succes impresariului Corneliu Kwiek care concepuse ideea arangiării acestei lupte, de a-i câștigá în principiu pentru susceperea ei, s'a ivit o altă întrebare de o insemnătate subordinată, care însĕ erá aprópe sĕ zădărnicéscă tótă intreprinderea, și acésta cestiune era, unde sĕ fie teatrul de luptă.

În Anglia? Nici-odată, Jonathan Pym nu s'ar fi învoit la așa ceva odată cu capul. In America? Tom Penny era gata sĕ se înăduşéscă de furie în ziua, când au fost atât de temerari de a-i face o atare propunere. Ei erau de părerea, că ori ce pas de prevenire față cu celalalt invólvă în sine o slăbiciune, o recunoscință involuntară a inferiorității proprie, de aceea nu voiau nici unul sĕ cedeze odată cu capul. Și în adevĕr era și óre care reson în lucru, ceea ce ambele părți erau aplicate a recunósce fără ceva reservă? Era dară vorba sĕ se caute un espedient, dar cum și unde era de aflat?

In posiția critică, în care se afla impresariul acesta se decise a angagiá o nae, care se staționéze în mijlocul oceanului, în depărtare egală dela țĕrmul american și englez, și pe care avea se convină ambii contrari. Naea în zile fără de vênt se ancoreze ca un ponton, ér în timp furtunos sĕ facă evoluțiunile de lipsă și acésta până atunci, până când se va finí partia prin matt.

Doue flotile, una americană și una englesă erau destinate sĕ aducă provisiunile și cărbunii de lipsă; éră spesele sĕ se supórte în părți egale de ambele cluburi, adecă „electric" și „escentric". El însĕ, Corneliu Kwiek, 'și reservase monopolul prisosurilor sau remasurilor și se mulțămi cu un procent din sumele angagiate în acele ca provisiune.

Ori cât de ingenios era conceput acest plan, totuși au fost siliți sĕ abdică de esceptarea lui. Cine puté se scie, cât va durá o partie dintre doi rivali atât de puternici, precum erá renumitul Ionathan Pym și nu mai puțin savantul Tom Penny. Póte că vre o jumĕtate de an sau mai mult! In un atare interval însĕ oceanul puté ușor sĕ causeze primejdii mari, un ciclon puté sĕ se ridice cu furia indatinată, care se arunce pe ambii contrari renumiți în adêncul mării spre a-și duce în deplinire partia în pântecele vre unui monstru maritim.

Trebuia sĕ se cugete la alt espedient și acela s'a și aflat după multă bătaie de cap. (Va urma.)

mari și însemnate modificări în codul penal, dar se modifică în mod radical și libertatea presei; căci guvernului ii va stá în putere a suspendá, respective suprimá pe un timp óre-care aparțiunea unei publicațiuni.

Din acésta causă foile germane au început un aprig rĕsboiu contra principelui. Un corespondent berlinez scrie în privința acésta urmatórele: Cancelariul a trăit în bună armonie până acum cu presa germană, care în totdeuna îl susținea în contra atacurilor, ce le îndreptau vrășmașii lui. De când s'a întêmplat însĕ, că s'a dat publicității înt'ro revistă periodică: „Ḍiuariul lui Frideric al III lea“ presa a fost condamnată, ea i-a venit primejdiósă, și a ḍis cancelariul 'mi e dușmană, deci trebue sĕ o urmăresc cu ori-ce preț, s'o sdrobesc cu totul și sĕ o fac imposibilă de a mai face ceva în contra mea.

Popularul general Boulanger va fi în curênd urmărit pe cale judecătorésca. Actualului guvern i-a suces a luá tóte mĕsurile pentru urmărirea acelorá ce agitézá în favorul lui și mai pre sus de tóte pentru a împedecá de aici nainte ca sĕ se mai submine la autoritatea guvernului și la constituția patriei.

Spre scopul acesta senatul frances a acceptat proiectul de a se constituí în mod estraordinar în tribunal și a judecá pe deputații respective senatorii, cari ies prin procedura lor peste marginile bunei cuviințe și a legei.

De când cu abdicarea regelui Milan relațiunile dintre Muntenegru și Sêrbia par a nu mai fi așa de încordate ca și până acum. Principele de Muntenegru, Nichita, a adresat însu-și un rĕspuns regenților, care conține pasage de tot măgulitóre și promite, că prin schimbarea, ce s'a făcut, se va întroduce totdeodată și o apropiere perfectă între Sêrbia și Muntenegru. Foile sêrbesci se bucură fórte mult de enunciațiunile principelui muntenegrén și ḍic că sunt un bun augur pentru viitórea politică orientală.

In ședința camerei englese dl Sidney Buxton a depus la biroul camerei o propunere, al cărei scop ar fi autorisarea guvernului de a chemá într'un congres pe tóte puterile mari din Europa, congres, care sĕ se țină la Londra și în care sĕ se discute asupra mijlócelor, prin care comerciul cu sclavii se fie stirpit odată și pentru totdeuna.

Secretariul de stat Sir Fergusson în fața acestei propuneri a declarat, că Englitera deja de mult și-a dat tóte ostenelile ca în unire și cu ajutoriul Germaniei sĕ oprésca negustoria cu sclavii, ce se face în Africa orientală.

Negustoria acésta, a ḍis Sir Fergusson a și fost deja în ultimele luni interḍisă cu tótă hotărirea și s'au și luat intru cât a fost posibil mĕsuri contra negustoriei cu sclavii. In privința Germaniei încă sĕ póte afirma că dênsa nu numai că nu înlesnesce acest negoț, ci îl împedecă pe unde are putere.

Ministrul president Salisbury a și făcut o invitațiune puterilor maritime din Europa pentru a se intruní în congres cu scop de a se discutá asupra comerciului cu sclavii. Belgia a primit invitarea. Intervenind însĕ în acest interval afacerea Samoa, discuția cestiunei sclavilor s'a întrerupt.

Guvernul a declarat apoi, că este gata a primí propunerea dlui Buxton, dacă acésta se va modificá în sens ca guvernul Engliterei sĕ fie rugat a face numai propunerea cătră puteri și numai după-ce acestea aderă, sĕ fie invitate la congres la Lontra.

Dl Buxton schimbând tecstul propunerei sale, camera o a primit.

Imbunătățirea stărei preoților nostri.

(Incheere.)

Cine a urmărit cu atențiune publicarea concursélor pentrn parochii în „Telegraful Român“, a putut observá că sunt tracte protopresbiterali, unde abia afli 2 — 3 parochii cu venit de 600 fl. v. a., éră cele mai multe sunt cu 400 fl. v. a. de multe ori trase de pĕr, și tot pe atâtea sunt sub 400 fl. v. a.

Dar apoi din ce constau și aceste venite?

Cele mai multe sunt venite după epitrafil, cari din an în an scad. Porțiuni canonice sunt rari, și cu deosebire numai la țară, precând în munți aceste lipsesc cu totul.

Ba ce e mai rĕu — cu deosebire în munții apuseni — lipsesc cu totul și casele parochiali, astfeliu apoi la îndeplinirea posturilor de parochi, tinerii cualificați din alte părți nici nu pot competá, neavênd, unde sĕ-și plece capul. Și chiar dacă vre un tinĕr cu pregătire se încumetă a se așeḍá în o atare comună, după câtva timp îl veḍi schimbat în tóte. Din tiner, ce promitea a fi un bun paroch în via Domnului, îl veḍi și pe el că urmézá antecesorilor sei, negligă ori ce ocupațiune intelectuală, și se dă cu totul traiului sătenilor.

Numai rari sunt casurile, unde tinerii cu 8 clase și în parochie slabă sĕ se mai țină totu și de spiritul timpului, în carele trăim.

Urmările unei rele dotațiuni e consecuența, că o parochie slabă nu se póte ocupa prin tineri cu bună pregătire, de unde urmézá stagnarea poporului în cultură. Unde au lipsit în continuu parochi bravi și cu tragere de inimă și s'a succedat parochi, cum a dat Ḍḍeu, poporul din comună a remas cu totul neogles, și esploatat de toți câți buni și rĕi.

Fără o bună dotațiune a preoților, poporul nostru în veci nu va avé buni conducĕtori Sĕ privim numai la sași, cum sunt dotați preoțiilor? Rĕspunsul e: bine. Urmările sunt, că poporul săsesc îl veḍi disciplinat, îl veḍi progresând. In frunte însĕ veḍi preoțimea săséscă.

Ei dară de unde sĕ câștigăm venitele, cum sĕ dotăm preoțimea nóstră? suntem sĕraci. Dările sunt multe și grele. Alte neajunse nu și le mai póte acoperí poporul, decum sĕ mai creeze nóue venituri pentru dotarea preoților.

Dacă până aici ar fi ajuns poporul nostru — comunele nóstre bisericesci, încât în 20—30 ani sĕ nu-și pótă dotá preoțimea sa, amĕsurat oficiului greu, ce pórtă un paroch, atunci am fi la marginea prăpastiei și numai bâțul cerșitoriului ne-ar mai lipsí. Scriitoriul acestor șire trăesce în un ținut, unde poporațiunea e mai sĕracă, și trăesce aprópe numai din lucru mânilor, și totu-și a vĕḍut înființându-se fonḍuri de cătră acesti ómeni sĕraci. Are brațe de lucru românul. Nu e leneș. Acesta e destul capital. Sĕ-l scim numai atrage pre țĕran, și se te vaḍă, că-l conduci la lucruri bune; éră în cas de nĕcaz îl ajuti, și e în stare sĕ ți dea sufletul din óse..

Spre a se face un început serios întru dotarea preoților, și spre a se puté face un proiect de dotațiune — pentru toți preoții cu venite mai puține de 600 fl. v. a. ar fi lipsă, cred — după modesta-mi părere, de următórele date statistice:

1. Câte comune gr. orientale române sunt, în cari parochia nu are nici edificate pentru paroch, nici porțiune canonică, și dacă mai sunt în comună și indivíḍi de altă religiune? și de ce religiune.

2. Câte sunt parochiile, în cari lipsesce numai porțiunea canonică, și dacă e parochiă micstă, sau nu?

3. Cât este numĕrul total al sufletelor, și cât face venitul parochului — computat mediu — după venitele din ultimii cinci ani?

4. Este parochia în părțile muntóse, sau la țérá — la șes. — ?

5. Câte sunt parochiile, în cari sĕ află atât porțiuni canonice, cât și superedificate pentru paroch? Cât este de mare și cu cât s'ar puté esarendá porțiunea canonică — eventual cât venit aduce porțiunea canonică?

6. De ce fonduri dispune biserica — eventual cât face averea bisericei în bani, obligațiuni, sau în pământuri?

7. Câte sunt parochiile cu 600 fl. v. a venit anual.

8. Câte sunt cu 800 fl. v. a. și mai mult.

9 Ce pregatire are parochul din cutare parochie?*)

Avênd odată adunate aceste date statistice am avé o oglindă — în carea s'ar vedea starea parochiilor din Archidiecesă; și totodată dacă parochul din cutare parochie o meritá sau nu parochia!

Pe basa acestor date am scí în cari parochii este mai mare lipsa pentru dotarea parochului, unde e periclu mai mare? Unde trebue sĕ se dea ajutoriul mai curênd?

Pănă aci ar merge lucrul, căci bani nu se recer încă. Unde-ți sunt isvórele de venit pentru dotarea preoților? — Unele esistă, cele mai multe trebue sĕ le inființăm. Dar cum?

Pentru dotarea preoților sunt: fondul Rudolfin și „Ajutoriul pentru bisericile sĕrace“, votat de sinod. Cu venitele destinate pentru dotarea preoților din fondul Rudolfin și din „ajutoriul pentru bisericele sĕrace“ ne am ajuns puțin scopul.

Noue venite s'ar puté câștigá:

1. Din venitul parochiilor rĕmase vacante. Parochul administrator se fie constrins a dá jumĕtate pentru „fondul parochial“ din aceea-și comună menit pentru dotarea preotului. Usul, ce a esistat până acum, că parochul administator se tragă tot venitul din parochiă trebue sters. Escepțiune sĕ se facă numai acolo, unde au rĕmas minoreni de fostul paroch. Atunci nu ar mai sta multe parochii cu ḍeci de ani tot sub administratură.

2. Prin epitropia parochială la un timp acomodat de preste au sĕ se facă colecte printre credincioși.

3. Fie-care paroch — conform venitului din parochia sa sĕ doneze 2% pentru „fondul parochial“.

4. Din ajutórele, ce se împart preoților — sĕ se cumpere numai realități, éră ad personam bani sĕ nu se dea pre venitoriu, ca până acum.

5. Fie care cleric, care se va căsĕtorí cu o fată de mirén, va avé sĕ dea pentru „fondul parochial“ unde se face paroch d. e. suma de 50 fl. v. a

6. Fie-care paroch, carele are o parochie cu mai mult de 400 fl. venit — și-și va căpĕta capelan, va avé sĕ solvéscă la „fondul parochial“ din comuna sa suma de 25—50 fl. v. a.

7. Tinerul, carele vine în archidiecesa din diecesă. dacă are pregătire mai puțină de 6 clase — va avé sĕ solvéscă la „fondul parochial“ unde sĕ face preot suma de 50 fl. v. a. Asemenea tinerii, ce părăsesc archidiecesa.

8. Din fondurile archidiecesane sĕ se voteze minimul 3000 fl. anual — din cari sĕ se procure pământuri în cele mai lipsite 15 parochii.

9. Pedepsele, ce se dictézá din când în când asupra preoților sĕ se destineze numai pentru înmulțirea fondului parochial!

Fondurile parochiale — vor avé sĕ créscă până la 2000 fl. minimul și numai atunci din interese sĕ se dea preoților, salare.

Am scris aceste șire cu scopul, că mulți chemați din via Domnului sĕ tracteze acésta cestiune momentósă, cât se póte mai adânc; și astfeliu sĕ pregătim materialul, din carele forurile nóstre se pótă luá ce vor afla bun, — și dotarea preoților sĕ pótă vení cât mai iute pe tapet în sinóde ca proiect de lege.

*) Aceste date tóte sunt în evidență la consistoriu, póte numai nu în acésta ordine. Red.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul este asteptat pe Mercuri în capitala monarchiei Viena, unde va depune și nou alesul metropolit ortodocs din Herțegovina, Serafim Petrovici, jurămêntul; generalul adj contele Paar, a făcut dispositiunile necesare pentru sosirea monarchului la Viena. Se anunță însĕ, că Maj. Sa se va reintórce încă Joi la Budapesta. Visita, ce intenționézá sĕ o reintórcă la curtea imperială din Berlin, se va face numai după ce va trece doliul de curte.

* (Alegere de deputați sinodali.) După rapórtele primite în locurile devenite vacante în decursul anului trecut, pentru restul periodului current s'a ales de deputați sinodali mireni: în cerc. I al Sibiiului dl Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu; în cerc. VIII al Geógiului dl Alecsiu Olariu advocat în Deva; și în cerc. XI al Turdei dl Alecsandru Danciu, proprietariu și director de mine în B.-Cerb și dl Dr. Petru Span, prof. la scóla civilă de fete a Asociațiunei transilvane în Sibiiu.

* (Cas de mórte.) Nemilósa mórte ne răpí ér un preot venerabil, care 38 de ani a servit la altariul Domnului, 38 de ani a alinat suferințele credincioșilor din parochia Nocrichiu, și 31 de ani a administrat protopresbiteratul Agnitei, spre mulțămirea superiorității bisericesci și a poporului nostru din tract, zidind biserici și scóle, și infrumsețându-le. Rĕposatul a fost iubit de poporul seu, căci i a sciut vorbí la inimă, i-a sciut susține religiositatea și moralitatea, acestea daruri neprețióse ale poporului nostru de pe malurile Hârtibagiului, cu cari și-au putut emancipá și asigurá o esistență onestă.

Ne împlinim numai o sântă datorință cătră biserica nóstră, când aprețiăm în puținele cuvinte de mai sus activitatea credinciosului ei servitoriu în un lung șir de ani.

Din partea familiei ni se trimite următoriul anunț funebral:

Subscrișii în numele lor, al tuturor consângenilor, al amicilor și cunoscuților cu inima frântă de durere aduc la cunoscință, jalnica scire, că prea iubitul, bunul și scumpul lor soț, frate, părinte și moș, preotul *Grigoriu Maier* dela Nocrichiu, fost administrator protopopesc, după o bólă de 8 ḍile grea și plină de suferințe. împărtășit fiind cu sfintele taine 'și-a dat nobilul seu suflet in mânile Creatoriului Joi în 17 Martiu a. c. la 8 óre séra în etate de 77 ani.

Rĕmășițele pământesci se vor așeḍá spre eternă odichnă Duminecă în 19 Martiu a. c. la 11 óre a. m. în cimiteriul gr. or in loc.

Nocrichiu, în 18 Martiu, 1889.

Neconsolabila-i familie.

Maria Maier născ. Armeneiu soție, Mateiu Maier frate, Sofia vĕduva rĕposatului preot Leicu, Maria căs. Zaharia. Anna căs. Moldovan fiice, Ioan Teconța, Ioan Zaharia și Nicolau Moldovan gineri, Artemiu, Eugeniu, Valeriu, Aurelia, Ioan, Sofia, Maria, Silvia, Octaviu, Valeriu, Emil și Livia nepoți și nepóte.

* (Pasapórte.) Ministrul de interne a încunoscințat pe tóte municipiile, că pasapórtele pentru Turcia vor trebuí de acum încolo subscrise de consulul general turcesc din Budapesta. Pelângă tacsa pasaportului va trebuí sĕ se astérnă deci și tacsa de vidimare, care face 2 fl. 40 cr.

* (Reuniunea „Typografia“). Comitetul acestei reuniuni învită pe Sâmbătă în 6 Aprile n. la o petrecere împrennată cu joc în sala „La împĕratul Romanilor“ pe toţi membrii, amicii şi spriginitorii ei. Biletele de întrare se pot căpĕtá Vineri şi Sâmbătă înainte de prânḑ, dela 9—12 óre şi după prânḑ dela 2—6 óre la dl G. A. Gross, precum şi séra la cassă. Intrarea de persónă 50 cr; o logiă mare 3 fl.; una mică 2 fl.

* (Contra demonstraţiunilor din Cluş.) Ministrul de culte şi instrucţiune a dat ordin, conform căruia, dacă demonstraţiunile studenţilor nu vor încetá, se va inchide universitatea; ér contra celor cari au demonstrat s'a introdus o aspră cercetare disciplinară. Ministrul de interne Baross a ordinat primariului din Cluş, ca pentru împedecarea demonstraţiunilor sĕ ia cele mai aspre mĕsuri.

* (O întimpinare.) Dl paroch Teodor Pop din Bucerdea vinósă ne trimite o întimpinare la atacurile îndreptate contra dsale prin corespondenţa dlui Nistor Ciriac publicată în Nr. 24 al ḑiarului nostru. Noi care scim, că părintele T. Pop este unul dintre cei mai de valóre preoţi din tractul Albei-Iulei, din capul locului nu-i am dat cestiunei nici o importanţă, şi vedem că afacerea aştăḑi s'a şi aşternut la locul competent; pentru aceea, ca sĕ se evite ori-ce personalităţi de o natură mai acută, publicăm numai reflecsiunile păr. Pop făcute în general, căci casurile concrete aparţin apreţieri forurilor nóstre bisericesci competente în afacere. Dl T. Pop ḑice:

In „Telegraful Român“ Nr. 24 a apărut un articol dat din Bucerdea vinósă de domnul Ciriac Nestor, care în lipsa totală de alte ocupaţiuni, sĕ ocupă cu persóna mea, vrênd sĕ me stropéscă în faţă, însĕ mi-a stropit numai vestmintele; faţa mi a rĕmas curată. Nu pot suferí însĕ nici vestmintele mele stropite de un „Ciriac Nestor“, ci cu permisiunea Préonorat Dvóstre voiu sĕ-i reflectez numai următórele: Declar din capul locului că astfeliu de frecări personale mi-a fost şi mi sunt fórte urîte, pentru-că nu pot aduce on. public cetitoriu nici un folos, ci numai greaţă şi disgust.

Dealtmintrinea actele privitóre la acéstă afacere s'au espedat în 2 Februariu 1889, la locurile competente.

* „Ardelcana,“ institut de credit în Orĕştie, a ţinut adunarea sa generală la 23 Martie. Profitul curat de 12,945 fl. 56 cr. s'a impărţit astfeliu: Pentru interese de 5% după capitalul social vechiu 2000 fl., pentru dividendă de 5% la acţionarii vechi 2000 fl., pentru fondul de reservă 1094 fl. 55 cr., tantiemă la oficiali 328 fl. 36 cr., pentru scopuri filantropice şi culturale 770 fl. 19 cr., pentru fondul de ajutorare al funcţionarilor 682 fl., remunerarea la membrii în direcţiune şi comitetul de supraveghiare 700 fl., dotare estraordinară la fondul de reservă 4793 fl. 32 cr., profit transportat în contul anului curent 577 fl. 14 cr.

* (Un dar deosebit.) Din Weissenhöhe se scrie, că croitoriul de acolo, Iosif Tilinski, a trimis de ḑiua impĕratului german ca dar un graur dresat, carele fluerá hymnul naţional prusian, mai multe signale ale armatei de infanterie şi rĕspunde la următórele întrebări: graure, unde esci? Aici, aici! Mândru graur! da, da. In Joia trecută primì numitul croitoriu din cabinetul secret al impĕratului o epistolă, în care îi face cunoscut, că i s'a primit darul şi 'i trimit în schimb 60 mărci.

* (Orcan.) Un orcan infricoşat a bântuit insulele Samoa. Năile de rĕsboiu germane „Adler“ „Olga“ şi „Eder“ au fost nimicite şi cu ele o mulţime de matrozi şi soldaţi.

* (Pusca nouă.) Prusianul, Fasorke, a inventat o nouă puscă de o construcţiune fórte simplă, dar cu care s'ar puté dá 65 lovituri pe minut, producêndu-se fum de tot puţin şi detunătura fiind slabă. Supusă esaminărei ministrului de resbel german a produs resultate bune şi posibil, că se va întroduce în armată.

* (Calea ferată M.-Ludoş—Bistriţa.) Cu 1 Maiu n. c. se va introduce pentru calea ferată vicinală M.-Ludoş—Bistriţa un nou tarif al preţurilor de călĕtoriă pe classa a II a şi a III-a, în sensul acestui tarif, se va urca.

* In onórea membrilor Academiei române va da regele Carol în sĕptĕmâna acésta un prânḑ.

* (Un clopot de argint) curat şi greu de 10 punţi (160 kg.) se va turna, precum spune „Rus ski Curie“ în Charkov în amintirea nenorocirei dela Borki. Ideea de a susţiné în modul acesta amintirea de mântuirea familiei împĕrătesci rusesci, a dat o archiepiscopul din Charkov, Ambrosiu, care a numit şi un comitet spre a primí argintul pentru clopot în bucăţi din obiecte ce nu se mai folosesc ş. a. Clopotul împĕrătesc — aşa se va numí — se va aşeḑa în lăturea din afară a catedralei din Charkov, şi anume în direcţiunea locului nenorocirei, cătră calea farată Charkov Asov. In fie-care ḑi la óra când s'a întêmplat nenorocirea, se va trage clopotul 5 minute, altfeliu nu se va trage nici odată, şi acésta ca sĕ scie fie care locuitoriu din Charkov, în a cui amintire sună clopotul. Cel care va trage acest clopot îşi va primí léfa sa din interesele unui capital elocat pentru totdeuna spre acest scop. Se crede că clopotul va fi mai greu de 10 punţi, deórece se aştéptă ca donaţiunile în argint sĕ întrécă mult cantitatea ficsată.

* (Amanta lui Milan.) In pomposul castel aşa numit Topcider din apropierea Belgradului trăesce de căţiva ani o tinĕră damă, a cărei frumseţă nu de mult încă era admirătă şi la Pesta. De când acéstă perfectă frumseţă s'a dus în Sêrbia, ea nici un moment nu a părăsit castelul dela Topcider încungiurat cu ziduri înalte, şi afară de Milan nici un muritoriu nu a putut sĕ se laude cu aceea, că ar fi fost primit de ea. Ḑiarele strĕine spun, că în cercurile intime dela Belgrad şi Pesta se vorbesce acum fórte mult despre acéstă amică a ex regelui Milan S'a ḑis între altele, că abdicarea regelui Milan ar fi în fórte strînse relaţiuni cu sentimentele, ce regele Milan ar avé cătră acéstă dómnă, şi că dênsul ar fi părăsit tronul pentru a se devotà dênsei. Nu se póte însĕ da creḑĕmênt acestei afirmări. Dómna acésta este fica unui amploiat de gară, şi atât ea, cât şi alte doue surori ale sale sunt de o frumseţă înaintea cureia rĕmâne uimit ori şi cine. Cea mai mare se logodì cu un bărbat, Samoskeöy Géza, dar care nu putù sĕ o ia de nevastă, căci în urma unei aventuri a sa a trebuit sĕ fugă din ţară. A doua soră se măritá după un profesor de limba francesă şi englesă, dar luând-o de nevastă a făcut cea mai mare greşală de limbă, căci neputênd sĕ ţină trăsura pentru nevasta sa, acésta fugì cu un bogat cavaler. Cea de a treia — despre care e vorba ací — este şi cea mai interesantă şi cea mai norocósă dintre tóte. Se măritá după un membru al familiei Tömöy, care în curênd după-ce o luà, făcù bunĕtatea — pentru nevasta sa — sĕ móră şi sĕ i lase un venit anual de şase mii floreni, ceea ce nu era destul pentru o damă, care voia nu numai prin frumseţa sa sĕ fie vestită, dar şi prin toaletele şi pompa cu care trăesce. De aceea nu refusà propunerile unui alt domn, care-i asigurá o viaţă lucsuósă, dar pe care îl părăsise îndată ce făcù cunoscinţă cu Milan. Acésta îndată ce a vĕḑut o, s'a înamorat de ea şi mergênd la Belgrad, i-a scris la scrisori una mai sentimentală decât alta, până-ce acésta a şi venit şi s'a instalat la palatul din Topcider, unde se puté mândrí, că e adorată de un rege.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

III. Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice,

Din colecţiunea de „Documente istorice“ se tipăresc în acest an dóuĕ volume deodată, cari amêndoue se apropie de sfêrşit:

1 „Tomul II, partea 1“, cuprinde documentele adunate de Eudoxiu Hurmuzaki pentru anii 1451—1575. Din acest volum s'a tipărit până acuma 52 cóle, cari conţin 385 documente.

2. „Tomul I, partea 2“, cuprinde documente din anii 1346—1450, adunate şi coordonate de cătră dl. Nic. Densuşian. S'a tipărit până acum 74 cóle, cari conţin 475 documente. In acest volum se tipăresc şi preţiósele documente în mare parte înedite, cari au fost procurate din archivele generale dela Moscva în facsimile fotografice prin stăruinţele colegului nostru dl N. Kretzulescu, si între cari se află vechile tractate ale domnilor români, Munteni şi Moldoveni, cu regii Poloniei; cele scrise în limba latină se publică esact în tecstul lor original, cele slavone în tecstul original, însoţit cu traducere latină şi cu bogate note, pe cari le-a făcut anume pentru acéstă publicaţiune învĕţatul slavist dl E. Kaluzniacki, profesor la universitatea din Cernauţi.

3. Cercetarea şi decopiarea documentelor istorice în Archivele de Stat de la Veneţia se continuă prin dl Cecchetti, directorul acestor bogate archive. După arĕtările d-lui Cecchetti în scurt timp se va terminá tótă lucrarea, si atunci vom avé o esplorare completă a tuturor documentelor, privitóre la istoria nóstră, cari se află în aceste archive. Academia a adunat prin esplorarea lor un bogat şi preţios tesaur de documente, cari completézá colecţiunea strinsă de nemuritoriul Eudoxiu Hurmuzaki.

4. In biblioteca St. Marcu şi în alte colecţiuni din Veneţia se fac de asemenea cele din urmă cercetări de documente privitóre la români prin dl C. Soranzo,

5. In archivele de stat de la Florenţa se află numeróse documente privitóre la români. Delegaţiunea, dorind-şi a se face şi acolo o esplorare completă pentru istoria nóstră, s'a adresat la dl prof. Paoli dela Florenţa, fost director al archivelor până acum doi ani. D-sa a binevoit a luá asupra-şi însărcinarea de a dirige cercetările şi de a face sĕ se decopieze pentru Academie tóte documentele privitóre la români. Avem speranţa, că prin aceste cercetări se va îmbogăţi colecţiunea Academiei cu multe preţióse documente.

6. Sunt fórte cunoscute relaţiunile, pe cari Marele Hetman al Poloniei Ioan Zamoyski le-a avut cu ţĕrile românesci; se scie, că el a făcut rĕsboiu în Moldova în contra lui Mihaiu Vodă Viteazul, că a pus şi susţinut cu puterile sale pe Eremia Moghilă la tronul Moldovei şi pe Simeon Moghilă la al Monteniei. Până acum însĕ documentele lui Ioan Zamoyski nu s'a publicat. Pentru istoria nóstră, şi în special pentru deceniul din urmă al secolului XVI şi pentru cel dintâiu din secolul următoriu XVII, sunt de o însemnătate capitală, căci prin ele se va aruncá o mare lumină asupra epocei lui Mihaiu Vodă Viteazul şi a domnilor din némul Moviliştilor. Bibliotecariul Academiei a obţinut permisiunea de a se copía pentru noi tóte documentele lui Ioan Zamoyski, privitóre la istoria nóstră naţională. Delegaţiunea a dat spre acest scop autorisaţiunea sa pentru-ca cheltuelile, ce se vor face cu cercetarea documentelor şi facerea copiilor sĕ fie purtate de fondul publicaţiunilor Hurmuzaki. Colecţiunea nóstră se va îmbogăţí prin acésta cu o fórte preţiósă serie nouă de documente, cari vor contribuí mult la luminarea gloriósei epoce a lui Mihaiu Viteazul.

7. Pe lângă cele 20 caiete de câte 10 pagine de documente copiate din archivele ministeriului afacerilor strĕine din Paris, pe cari le-a presentat dl A. Odobescu la începutul sesiunei trecute, d-sa a mai adaus lu acéstă colecţiune încă alte 10 caiete. Indată ce se va procurá cantitatea de copii îndestulătóre din acéstă serie de documente, se vor tipărí, spre a se termina al III-lea volum din suplementul la colecţiunea Hurmuzaki.

8. Dl profesor G. Gelcich dela Ragusa continuă cu cercetarea şi copiarea documentelor din archivele ragusane, cari privesc istoria românilor.

9. Colecţiunea de documente istorice Hurmuzaki are astăḑi 14 volume tipărite, în cari se cuprind 7738 documente, precum se vede din următórea tabelă:

Volumul	Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adause de Academie.
I. p. 1.	1199—1345	92	553	—	553
I. p. 2.	1346—1450	74	475	—	475 (sub presă)
II. p. 1.	1451—1575	52	385	385	— „ „
III. p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
III. p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
IV. p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
IV. p. 2.	1576—1650	91	732	—	732
V. p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
V. p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
VI.	1700—1750	90	355	355	—
VII.	1750—1818	76	308	308	—
Suplem. I.	1518—1780	135	1414	—	1414
II.	1781—1814	101	988	—	988
III. fasc. 1.	1709—1812	50	56	—	56
Volume 14.		1135	7738	2380	5438

10. In depositul Academiei se mai află următórele serii de documente adunate şi gata de tipariu pentru a completá colecţiunea Hurmuzaki:

Documente adunate, coordonate şi adnotate de dl N. Densuşian pentru anii 1200—1575,

Documente copiate din archivele de stat din Veneţia mai ales din anii 1500—1750,

Documente procurate din colecţiuni polone privitóre mai cu sémă la anii 1500—1700. (Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 30 Martiu 1889.

Viena:	**16**	**65**	**69**	**51**	**4**
Timişoara:	**15**	**33**	**7**	**51**	**4**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.95	103.10
Renta ung. de hârtie	94.65	94.50
Renta de aur austriacă	111.75	111.40
Obligaţiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorţi de regularea Tisei	129.50	129.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	312.—	311.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.50	99.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	120.—	120.—
Sorţi ungureşti cu premii	149.75	142.50
Sorţi de stat dela 1860	142.25	142.50
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung.	104.95	104.75
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.95	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	104.95	104.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.85	99.75
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9.57	9.57
100 marce nemţesci	59.17½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	121.10	121.50

ad Nr. 226. [46] 1—3.

CONCURS.

Pe basa părinţescei ordinaţiuni a Venerabilului consistoriu archidiecesan din 1 Novembre a. c. Nr. 4894 B. pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Murĕs Ludoş, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela 44 familii câte o ferdela cucuruz sfârmit à 80 cr. fl. 35.20
2. Tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . . . fl. 17.60
3. Folosirea porţiunei canonice 8½ jugĕre arătoriu şi fênaţ, socotit jugĕrul cu 6 fl. . . . . fl. 51.—
4. Venitele stolari computate după venitul celor cinci ani din urmă . . . fl. 30.—
5. Venitul jumĕtate din cimiteriu . . . . . fl. 6.—
6. Folosirea grădinei parochiale à 4 fl. . . . . fl. 4.—
7. Până la reedificarea unei case parochiale mai corespundĕtóre parochul va locuí în una din casele bisericei, care va fi mai acomodată spre acest scop . . . . . fl. 15.—

Tóte aceste emolumente dau un venit anual în sumă de fl. 158.80

In fine se observă, că Venerabilul Consistoriu prin decisul din 9 Septembre 1886 Nr. 3700 B. s'a îndurat a pune în perspectivă un ajutoriu pentru acéstă parochiă.

Doritorii de a ocupá numita parochie, au a-şi subşterne cererile de concurs la oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu, instruite cu documentele prescrise în regulamentul pentru parochii.

Murĕş-Ludoş, 9 Martiu, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 274. [47] 1—3

CONCURS.

Pe basa părintescei resoluţiuni consistoriale dto 3 Ianuariu 1889 Nr. 6996 B. ex 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Galacteon Şagău în Idicel cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“ — pelângă următórele emolumente:

1. Folosirea casei (2 odăi, tindă şi cămară), curţei, superedificatelor economice (graşd şi şură), a grădinei parochiale şi a porţiunei canonice, constătătóre din 4 jug. 131□° agri, — 2 jug. 470 □° grădină, — 8 jug. 324 □° liveḑi (fênaţ), — 4 jug. 911□° păşune, — 9 jug. pădure şi 1 jug. 527□° neproductiv, — computate în bani . . . . . fl. 100.—
2. Dela 320 familii române, câte 1 felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit à 1 fl. . . fl 320.—
3. Dela 336 familii câte o ḑi de lucru cu palma . . fl 84.—
4. Dela 16 familii neorustice à 40 cr. . . . . fl. 6.40
5. Venitul stolar . . fl 94.—
6. Alte prestaţiuni sigure . . . . . fl. 50.—

Suma . fl. 654.40

Doue din cinci părţi a sumei de 654 fl. 40 cr., adecă 260 fl. 16 cr. le capĕtă alegêndu-l capelan.

Superedificatele parochiale se oferesc fiitoriului capelan, pentru care ofert va fi îndatorat a prestà barem câte o óră la ḑi în cancelaria protopresbiterală.

Petiţiunile concursuali, instruite în sensul legilor vigente bisericesci, sunt a se subşterne subscrisului, — posta ultimă Maroş Vécs în Idicel.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 9 Martiu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 138 prot. [48] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 10 Ianuariu 1889 Nr. 6909 B. 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Bărbat din Şercăiţa, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 149 fl. 33 cr.

Doritorii de a competá la acest post sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. protopopesc.

Nr. 205. [44] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto. 24 Maiu 1888 Nr. 2289 B. sĕ escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice cu grădină parochială şi a cimiteriului a cărora estensiune e de 16 jugere 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a căror venit anual s'a constat în 320 fl.
2. Birul anual 48 vici cu grăunţele (vica cea mică) sau 48 fl.
3. Ḑile de lucru cu palma 64 cu mâncarea dela preot, computată ḑiua în 30 cr., aduc o sumă de 19 fl. 20 cr.
4. Îngropăciuni şi cununii aduc un venit anual de 22 fl. 80 cr.

Tóte venitele, computat şi venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pastilor, aduc un venit anual de 412 fl. 20 cr.

In fine pădure de lemnărit 2 jugere.

Doritorii de a cocurge la acésta parochie au de a şi înainta suplicile lor instruite conform Stat. org şi regulamentului pentru parochii în terminul sus arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Ungurașului.

Fizeş Sânpetru, 1 Martiu, 1889.

Pavel Roşca,
adm. protopresb.

Nr. 30 [40] 3—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune parochială Simeria (Piski) şi filia Repaş se escrie concurs preoţesc pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 5 Iuliu 1888 Nr. 2967 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt următórele:

1. Dela matera Simeria 7½ jugere pămênt arătoriu de clasa I a şi 2 cimiterii.
2. Dela 86 familii câte una ferdelă veche de 16 copuri cucuruz smicurat.
3. Stolele usitate.
4. Dela tótă familia câte o ḑi de lucru.

Dela filia Repaş:

5. Un pămênt arătoriu de 1 jugĕr.
6. Un fênaţ de 1 car de fên.
7. Dela 30 familii câte 1 ferdelă veche de grâu.
8. Stolele usitate.
9. Dela tótă casa o ḑi de lucru.

Tóte acestea aduc un venit anual de 415 fl. v. a., şi care se pot vedé la acest oficiu protopresbiteral.

Din acest venit jumĕtate este al neputinciosului paroch Manasie Teodor sen.

Doritorii, cari voesc a ocupá acésta staţiune preoţéscă sĕ-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor din vigóre în terminul sus scris la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 19 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul şi sinodul parochial dela Simeria şi filia Repaş.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 104 [42] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă debilitatul paroch din comuna Zdrapţi, se escrie în urma venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 22 Novembre 1888 Nr. 4986 B. un nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele arĕtate în concursul dintâiu.

Concurenţii au sĕ-şi instrueze cererile conform dispositiunilor legei din vigóre şi sĕ le astérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului parochial al comunei Zdrapţi, ţinută la 30 Ianuariu a c.

In conţelegere cu oficiul protopopesc gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbitor.

Nr. 161. [49] 1—3

EDICT.

Iacob Drăgoiu, gr. or. din Aciliu, care au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Măria născ. Vasilie Meţ, gr. or. tot din Aciliu, fără a se scí unde petrece, conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu a. c. Nr. 1782 B.— se provócă a se presenta la subsemnatul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contra procesul divorţial, intentat asupra-i de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 16 Martiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlişteí.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter

Nr. 109 [39] 3—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Pascea gr. or. din Sărata, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de 8 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Cândea gr.-or., asemenea din Sărata, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei ei, se citéză prin acésta a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 13 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

A XX-a adunare generală ordinară

va avé loc **Dumineca în 2/14 Aprile a. c. la 3 óre după prând** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sunt

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1888.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea comitetului de supraveghiare.
5. Propuneri incurse. [45] 2—2
6. Sortiri de obligaţiuni a fondului de întemeiare.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate câ se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 19—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 33 Sibiiu, Joi 23 Martiu (4 Aprile), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători de Sâmbătă „Bunavestire" Nrul procsim va apăré Marți în 28 Martiu.

Sibiiu, 22 Martiu.

Incă câteva ḑile ne despart de importantul act al alegerei de episcop în eparchia vĕduvită a Caransebeșului.

Sunt grele timpurile în care trăim, biserica are acum ca nici odată trebuință de un păstoriu luminat, de un bărbat ales și de caracter firm, și de ací greua rĕspundere asupra tuturor celor ce sunt chemați cu votul lor, ca sĕ dea o soluțiune bună acestei intrebări. In un stat, cum e al nostru, biserica póte în marginile constituțiunei bisericesci sĕ se desvólte în cursul ei normal, numai dacă alesul va scí impăcá trebuințele credincioșilor în tóte direcțiunile, și se va ferí, cât se póte, de a provocá vre-un conflict cu statul și organele lui.

E grea acéstă problemă, e de multe ori așa de grea, încât trebue sĕ ne mirăm adese ori de abnegațiunile și reservele, ce trebue sĕ și le impună episcopii nostrii în dragul bisericei și în dragul reputațiunei, de care biserica nóstră se bucură și s'a bucurat totdeuna înaintea tronului, și inaintea tuturor ómenilor de bine.

A cultivá aceste virtuți, e datorința celor inferiori din cler, a le promová din tóte puterile și a fi preste tot locul cu sfatul și cu cuvêntul cel înțelept, e aḑi datoria episcopului român.

E atât de fină granița, care desparte aḑi postulatele reale și cele închipuite ale poporului, încât numai un ochiu ager, o inteligință superióră, o inimă, ce bate cu căldură pentru tot ce e salutar, scie sĕ o distingă, de ací urmézĕ, ér în mod firesc, că ochii alegĕtorilor vor trebuí sĕ se întórcă spre un atare bărbat, care a fost un șir de ani mai lung aprópe de isvor, aprópe de un conducĕtoriu înțelept și de un cârmaciu probat.

De multe ori teoria nu e de ajuns pentru-ca omul sĕ aibă rutina recerută pentru de a representá biserica în și afară, și în mod imperativ se cere, ca sĕ fi vĕḑut multe, sĕ fi asistat la multe și sĕ și fi contribuit la multe acte importante, cu votul seu, cu sfatul seu și cu energia sa. Dacă vom căutá că unde e aḑi posibil a se adăpá omul de atari cunoscințe și esperințe, e ușor de aflat, numai desbrăcare de ori ce preocupațiune se recere. Dispunem de atari fețe bisericesci, cari au dat doveḑi despre destoinicia lor în tóte funcțiunile bisericesci, unde după impregiurări a fost chemate. Noi suntem ridicați cu mult mai tare preste ori ce preocupațiune sau chiar pasiuni, — ce le combatem cu energie unde se ivesc, — când e vorba de interesele generale ale bisericei, și scim apreția, ce e de aprețiat.

Avem dignitari bisericesci, cari n'au stat departe de biserică, ci de un lung șir de ani în bine și în rĕu a prestat servicii frumóse bisericei și metropoliei, și cari prin caracternl lor, prin sciințele lor și prin posițiunea lor ar fi cei mai competenți de a ocupá scaunul episcopesc.

In sinodul electoral sunt intruniți o parte considerabilă din cei mai de frunte bărbați ai românilor gr. or., ei vor avé a decide, noi însĕ nu ne am putut dispensá de datoria, ce o avem față de biserică, când se află în ajunul unui act atât de important.

Pentru-ca actul în sine sĕ impună, este de o necesitate imperativă, ca el sĕ afle espresiunea sa în unanimitatea voturilor. Ori ce scisiune, ori ce partid se ar arĕtá pe față ori în ascuns, vor causá greutăți, și e bine ca sĕ nu se dea nici cea mică ansă contrarilor bisericei nóstre de a se amesteca în trebile ei interne.

E imperativ necesar, ca animositățile de ori ce natură sĕ se evite și bunaințelegere sĕ predomnéscă la esecutarea acestui act important

Votul sinodului episcopesc va fi substernut la locul seu, și o alegere unanimă nu póte intimpiná decât simpatiile tuturor factorilor chemați a ratificá și sancționá acel act.

La o parte deci cu intrigile și cu machinațiunile, la o parte cu cugetele reservate și cu interesele de ori ce natură, căci biserica doresce pacea, doresce sĕ realiseze marele program, ce l'a desfășurat Christos, program, care pe stindardul seu nu sufere decât bunaințelegere și frățietatea.

Diecesa Caransebeșului e cu mult pré tineră, instituțiunile ei mult pré plăpânde ca sĕ sufere sĕ se incuibe în sinul ei spiritul de partid, acel spirit distrugĕtor, care róde afund la temelia bisericei.

Diecesa Caransebeșului prin aceea, că va alege pe unul dintre dignitarii cei mai vrednici, va dá probe invederate, că nu a avut în vedere altceva decât binele bisericei, ori pe carele va cădé sórtea, trecutul însĕ la nici un cas nu póte fi desconsiderat.

Ne am dat părerea nóstră, am spus ce dorim, la rêndul seu alegĕtorii ne vor aprobá ori nu, noi ne am făcut datoria, și dacă un atare bărbat va intêmpiná consensul sinodului electoral, diecesa Caransebeșului va continuá în pace și în ticnă opera ei de desvoltare spre binele și spre fericirea credincioșilor sei.

Deci inimă curată!

Revista politică.

Printre desbaterile din camera deputaților din Budapesta s'a sulevat și cestiunea asentărei celor născuți în 1865 și s'a hotărît, ca aceia sĕ nu mai ajungă la asentare. După terminarea desbaterilor asupra proiectului militariu, regimul va presentá încă o sumedenie de proiecte, mai mult ori mai puțin însĕmnate.

Intre elaboratele, cu care regimul va pășí și le va aduce la ordinea ḑilei în dietă se numĕră: proiectul pentru rĕscumpĕrarea liniilor ferate ungare, ungare-galițiene și de vest; prelungirea terminului pentru ridicarea porturilor libere Triest și Fiume; proiectele de buget; reforma administrațiunii financiare; dreptul de ereditate; procedura procesuală; proiectul despre responsabilitatea judecătorilor; — preste tot vre-o treiḑeci de proiecte mai are sĕ discute și sĕ resolvéscă dieta definitiv.

Și dacă oposițiunea nu va observá o politică mai conciliantă ca cea de până acum, regimul va trebuí sĕ îndure multe greutăți, și sesiunea dietală sĕ se prelungéscă.

Regimul ungar a acceptat în general și proiectele regimului austriac despre separarea socotelilor rețelelor căilor ferate austriace și ungare din sud și a făcut nu mai câte-va modificațiuni, pe cari regimul austriac le studiază acum.

Deputațiunea regnicolară croată și-a început conferențele sub președintele Bukotinovici și a discutat asupra tuturor afacerilor mai importante, ce cad în sfera de activitate a ei, și cari sunt mai oportune.

Desbaterile bugetare din parlamentul vienes apar de tot interesante. Principele de Liechtenstein și a pus tóte puterile pentru a-și ajunge scopul în cestiunea scólei confesionale. Vorbirea sa fulminantă, carea a entusiasmat pe deputații clericali, a avut sĕ întimpine însĕ o stavilă de tot puternică în cuvêntul aprigului conducĕtoriu al cehilor tineri, Gregr.

Ministrul Gautsch, atăcat óre-cum indirect în vorbirile deputaților, cari nu aderéză la proiectul lui Liechtenstein, că voesce sĕ compromită esistența înfloritóre a scólei austriace prin ridicarea la lege a proiectului lui Liechtenstein, pentru scóla confesională, a rĕspuns de tot emoționat și rĕspunsul seu se deosebesce esențial, de cel care îl dete cu câte-va ḑile mai nainte.

Ministrul a accentuat, că nu primesce acusele deputaților, și că ar face bine deputații, dacă i-ar dá timp sĕ se acuse însuși. Din acésta enunciațiune transpiră un feliu de abatere a ministrului dela ho-

FOIȚA.

O partie de șac.

după *I. M.*

(Incheere.)

Acest espedient 'l oferí clubul electric, care și de astădată a dovedit, că merită numele de impreunătoriu al lumei vechi cu cea nouă. Și așa s'a întêmplat, că Jonathan Pym și Tom Penny în decurs de opt luni și jumĕtate s'au luptat pe cale telegrafică o luptă teribilă pentru câștigarea glorisului titlu de „Campionul universal al nobilului joc de șac."

Din douĕspreḑece în douĕspreḑece óre telegrafa Tom Penny la Jonathan Pym:

„Fugariul alb trage câmpul 15."

Și din douĕspreḑece în douĕspreḑece óre rĕspundea Jonathan Pym lui Tom Penny:

„Trage regina câmpul 27."

Și în fie-care interval de aceste douĕspreḑece óre impresariul Corneliu Kwiek, care remăsese în New-York, primia câte două sute și cincḑeci până la trei sute de telegrame, ce conțineau oferte de prinsori enorme, și pre cari dênsul îndată le resolvia cu rĕspunsul, că s'au aflat persóne, cari le primesc. Unspreḑece scriitori, ce erau ocupați la dênsul permanent, conduceau cărțile și socotelele, și de diminéța până séra rĕsfoiau nesce registre colosale, în cari erau induse în șiruri infinite cele mai glorióse nume din aristocrația englesă alături cu cei mai avuți negustători de porci din America liberă. Și schimbul de depeșe, provenitoriu din acésta luptă internațională, a fost atât de mare, încât trei societăți acționare pentru cablele submarine, ce se aflau la ușa bancrotului prin acest noroc neasceptat au scăpat de ruină.

Din cincispreḑece Octobre anul 1887 partia rĕmase timp îndelungat nedecisă. Cătră finea lui Decembre însĕ Tom Penny era atât de slăbit și șansele lui Jonathan Pym se ridicaseră așa de tare, încât posiția lui se privia de neatacabilă. Dar cam pre la mijlocul lui Ianuariu campionul engles prin o stratagemă genială 'și recucerise întreg terenul; șansele lui Pym scădeau, precând ale lui Penny cresceau puternic. Cătră finea lui Martiu ĕră reluase Penny conducerea, și acum, cu cât devenia terenul de luptă mai ângust, cu atât și peripețiile rĕsboiului deveniau mai accelerate și mai decisive.

În acest stadiu însĕ se schimbară șansele luptei din ḑi în ḑi în mĕsura, în care invingerea, cel puțin la aparință, se inclina acum pe partea lui Tom, acum pre partea lui Jonathan, ér partisanii acestora acnm se simțiau ridicați la culmea triumfului, acum aruncați în abisul desperărei.

În 25 Maiu însĕ s'a intêmplat, că campionul american a fost fericit a face o trăsură genială, provenită din o inspirațiune supremă, care e în stare a sigilá chiar și sórtea. Când a primit Tom Penny acésta telegramă, sudori rĕci începură a-i curge pe frunte; el însĕ nu voia sĕ se predea, ci și-a mai indelungat agonia încă cu cinci ḑile. In 30 Maiu i se părea, că ĕră îi mai lucesce o raḑă de speranță, ultima trăsură a contrariului seu se părea, că-i deschide o pórtă de mântuire . . . O atare greșélă în momentul decisiv! Era cu putință?

Tom Penny cercetă situațiunea mai de aprópe. Nu era sigur, că subverséză o greșélă; trăsura putea fi și o stratagemă de tot fină. Ce inchipuire avea sĕ-și facă despre acésta, ce decisiune sĕ ia? Insĕ ori era stratagemă ori greșală, el era silit sĕ intre pe pórta deschisă. De era greșală, atunci Jonathan Pym e perdut; de era însĕ o stratagemă, atunci Tom Penny e invins definitiv. In ḑiua, când Tom și-a redigiat telegrama sa, un presimțĕmênt incepu sĕ se furiseze în inima lui, cum că adecă și-a jucat nebuna carte, pe care a pus totul.

O óră mai târḑiu, când Jonathan Pym a deschis telegrama rivalului seu, un suris de triumf se iví pe buzele sale.

— Domnilor, ḑise el cătră colegii sei din club, pe mâne după espirarea alor douĕspreḑece óre, cam-

tărîrea, ce o a avut mai înainte, de a spriginí proiectul principelui de Lichtenstein.

Foile cislaitane comentézá mult enunciaţiunile ministrului, însĕ cu óre care dubiositate scot conclusiunile la care ar ţintí ministrul. In tot casnl însĕ interpelaţiunea adresata ministrului pentru demisionarea rectorului magnific dela posiţia sa înaltă, ce o ocupa la universitatea din Viena, a causat mult sânge rece şi a aflat mare resens în ministrul cultelor şi de instrucţiune.

Regimul însĕ numai cu anevoe se va învoí sĕ se despartă de ajutoriul clericalilor, de óre-ce acestia, dacă vor întrá în alianţă cu stânga, póte opune o resistenţă gravă şi póte face o astfeliu de opositiune, încât regimul sĕ fie silit a se premení. Cele mai multe foi vienese asigură însĕ, că esistenţa regimului nu este aşa de acută şi că dacă el va perde spriginul clericalilor, va aflá amici în celelalte partide, cari pană acum i au făcut opositiune.

Sgomotile rĕspândite, că principele de Bismarck s'ar retrage cu totul dela activitatea şi din oficiul statului, s'a desmințit pe neaşteptate tocmai prin rostul bĕtrânului cancelariu în parlamentul german, şi au pus în o amară desilusionare pe toţi aceia, cari se ocupau cu acésta întrebare şi cu combinaţiunile eventuale. Cancelariul a esprimat şi aceea, că povara anilor, ce-i apasă umerii, nu i mai permit, ce e drept, a conduce ca şi pănă acuma atâtea agende, pentru care îl făcea responsabil imperiul, dar că de acum înainte se va ocupá numai cu conducerea politică a Germaniei şi aşa crede, că în acéstă direcţiune, deşi bĕtrân, totuşi va puté prestá servicii ca cel mai harnic politic şi diplomat al statelor europene.

Impĕratul Wilhelm al doilea are de altcum mare devotament câtră bĕtrânul seu cancelariu, onorându-l chiar cu presenţa sa la masa principe lui, unde au fost învitaţi toţi bărbaţii de valóre germani, afară de matadorii liberariloru. Impĕratul s'a esprimat chiar, că contra obiceiului moşului seu, el va căutá cât mai dese ocasiuni, ca sĕ pótă convení cu bărbaţii Germaniei.

Ex-regele Milan a fost primit în audienţă din partea sultanului şi sultanul i-a reîntors visita. Comentările foilor sĕrbe despre acésta întâlnire sunt favorabile şi promit o schimbare esenţială spre bine a relaţiunilor Sĕrbiei în politica orientală, ce se va urmá.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucerdea-vinósă, 19 Martiu 1889. Pré onorate domnule redactor! S'au introdus tipărîturile cunoscute pentru purtarea raţionielor şi administrarea averilor bisericesci, scolare şi fundaţinnali încă de mai mulţi ani, şi durere, că încă pe unele locuri sunt necunoscute, ori pré puţin cunoscute şi cosiderate, din causă că poporul, comitetele şi chiar şi epitropiile (nu din rĕutate, ci din obiceiui înrădăcinat în trênşii, că acelea raţiocinii se pot face şi pe mai mulţi ani, tot odată ca şi mai nainte) nu pun preţul cuvenit pe acelea tipărituri. Deci când are sĕ se întroducă o reformă nóuă fundamentală, atunci nu e destul numai preotul, ba nici chiar numai protopopul, ci e de ne apărată trebuinţă esmiterea unui comisariu dela cârmă, cu deosebire în locurile acelea barem, unde se simte mai mare necesitate; acolo se facă observări riguróse preotului, comitetului, şi epitropiei parochiale, pentru acurateţa după tipăriturile întroduse a tuturor afacerilor bis. scol. şi fundaţ. Unde se simte necesitate, a esplicá, îndreptá, admoniá, mustrá, apoi a pune un termin anumit pentru îndreptarea neajunsului aceluia. Unde biserica, scóla, şi fondurile nu au contrari rafinati, acolo şi preotul póte face fórte mult; dară unde din nenorocire sunt şi de aceia, cari pe faţă te linge, în dos te frige, cari vîră intrigă, şi discordii, fac separatism etc. etc. acolo tótă silinţa şi diligința preotului de ar fi esemplară şi totu-şi se paraliséză; cine nu scie? cine nu cunósce, ce reutăţi mari au făcut totdeuna: invidia, intriga, discordia etc. etc. Acele se aşadă durere! pe capetele cele mai luminate şi mai meritate, cum se aşadă lăcustele pe locurile şi câmpiile cele mai fructifere şi le pustiesc, dacă nu se caută mijlócele necesarii, medicina cuvenită.

„Concordia parve res crescunt, discordia maxime delabuntur.“ Acésta este o dicere pré adevĕrată. Deci sĕ se întroducă ordinea în tóte afacerile nóstre bis. scol. şi fundaţ. în modul sus arĕtat; căci acea e inima lucrurilor. Se se intrebe poporul, sĕ se cerceteze: cine năzuesce la progres sau regres? cine e bine sau rĕu voitoriu şi făcĕtoriu, ori numai împedecătoriu al intereselor biser. scol. şi fundat.? Sĕ se convingă Pr. Ven. nóstre autorităţi prin vedere şi audă nemijlocit în mijlocul poporului, despre tóte cele necesarii. Se face aşa! avem sĕ privim cu bucurie la progresul afacerilor nóstre bis. scol. şi fundat., nu se va urmá astfeliu! atunci aceste afaceri vor merge tot mestecate şi ne deplin lămurite. Indată însĕ ce s'ar delătură pedicile aflate, tóte afaceriIe ar luá altă faţă cu totul.

In fine mi iau libertate a mai observá că: fiind-că administraţiunea averilor bisericesci constă nu nu mai din bani, ci şi din bucate, grâu, cucuruz şi vin; aşa dară pentru o mai mare acurateţă şi uşorinţă ar fi de lipsă, dacă s'ar aflá de bine şi s'ar puté a se mai înmulţí rubricile în „Jurnalul de casă“ şi „Contul capitalelor“ cu cuprinderea bucatelor şi a vinului. De altmintrinea deşi sunt acelea tipărituri cam grele, dară căutând la simburul lor, sunt fórte bune. Ar trebuí ca cei ce nu le înţeleg bine la sinódele protopresbiterale sĕ le mai discute şi cérnă între sine, instruindu-se şi îndreptându se unii pe alţii.

Teodor Pop.

Raportul Direcţiunei.

Onorabilă adunare generală!

Cu un cas trist suntem necesitaţi sĕ începem raportul nostru despre anul espirat.

Unul dintre stâlpii cei mai puternici ai aeestui institut, acea figură simpatică, carea de ani 14 încóce la tóte adunările generale ve saluta din scaunul presidial, ilustrul bărbat, dl consiliar aulic **Iacob Bologa**, la 30 Maiu 1888 a încetat din viaţă.

Pe decedatul îl deplângem nu numai ca pe un bărbat integru, carele, ca puţini muritori, a avut fericirea de a-şi sci câştigá stima şi încrederea binemeritată a tuturor cunoscuţilor sei, dar şi ca pe unul din fundatorii acestui institut, carele dela constituirea consiliului de direcţiune în continuu a fost unul din cei mai valoroşi membri ai aceluia, şi ca atare dela început pănă la 30 Iuliu 1874 a substituit pe preşedintele, ér dela acéstă di pănă la óra morţii sale a fost însuşi preşedintele consiliului, pe carele spre mulţămirea tuturor l'a condus cu înţelepciune şi cu tact, lucrând cu tot zelul la prosperarea institutului, carele erá mândria lui.

Consiliul de direcţiune, şi-a ţinut de a sa sântă datorinţă a dá espresiune durerei sale din acel incident regretabil, într'un mod demn de memoria decedatului, dispunênd într'altele: ca înmormêntarea sĕ i-se facă pe spesele institutului, ceea-ce însĕ familia rĕposatului n'a primit, reservându-şi pentru sine aceea onóre — apoi ca sĕ i se procure portretul în oleu pentru sala de şedinţe, ceea-ce se află în lucrare.

Credem deci, că suntem şi interpreţii simţemintelor dvóstre, când ve rugăm, sĕ binevoiţi a dá espresiune la procesul verbal viului regret, ce cu toţii îl simţim pentru durerósa perdere a decedatului, şi că aprobaţi disposiţiunile luate în consiliul de direcţiune din acest trist incident.

Prin hârtia sa din 21 Ianuariu a. c. domnul Gligor Matei, érăşi un membru vechiu al direcţiunei, încă a abdicat de postul seu, din motivul, că în urma etăţii sale înaintate i-a slăbit vederea.

Doue locuri au devenit deci vacante în consiliul de direcţiune, în mod estraordinar, dela adunarea generală precedentă încóce, pe cari direcţiunea în puterea §-lui 37 din statute le-a îndeplinit în mod provisoriu prin substituirea dlor Dr. Ioan Moga şi Leontin Simonescu; în adunarea presentă însĕ veţi binevoi dvóstră a le întregí prin alegere definitivă.

Aceste premise trecem la operaţiunile institutului.

Deşi nu se póte afirmá, că crisa generală economică ar fi încetat cu totul în anul espirat, precum n'au încetat în părţile acestea nici miseria comercială şi industrială, urmată din rĕsboiul vamal cu statul vecin România, afacerile nóstre totuşi s'au desvoltat în mod îmbucurătoriu şi am realisat un profit curat cu fl. 7000 mai mare decât în anul precedent, deşi am redus interesele în mod considerabil mai la toţi ramii de operaţiuni.

Mai la vale urmézá tabloul complet al operaţiunilor institutului, din carele ve puteţi convinge despre progresul obţinut special la fie-care ram; — cu satisfacţiune ve atragem însĕ şi la acest loc atenţiunea, asupra depunerilor spre fructificare, cari au ajuns la considerabila sumă de aprópe **trei milióne,** şi a crescut în anul espirat cu fl. 379,000.

Un succes acesta aici, unde mai esist numeróse alte institute de bani, vechi şi bine consolidate, cari tot acelea interese dau deponenţilor, cari dăm şi noi, — carele trebue sĕ ne umple de mulţămire pe toţi, căci este dovada cea mai eclatantă despre reputaţiunea, de carea se bucură institutul nostru la publicul mare, este fructul încrederei eluptate cu muncă neîntreruptă şi cu soliditatea nóstră recunoscută de toţi factorii competenţi, carea ne vom nesuí sĕ o susţinem şi meritĕm şi în viitoriu.

Mişcarea operaţiunilor nóstre este următórea:

Depunerile:

Cu finea anului 1887 erau la institut 3081 depuneri în sumă de	fl.	2.485,513 82 cr.
în decursul anului 1888 s'au mai făcut 1416 depuneri în sumă de	fl.	2.306,040 76 cr.
Deci starea totală a fost de 4497 depuneri în sumă de	fl.	4.791,554 58 cr.
Din aceste s'au ridicat 973 depuneri în sumă de	fl.	1.927,156 62 cr.
remânênd starea lor cu 31 Decembre 1888 de 3524 depuneri în sumă de .	fl.	2.864,397 96 cr

cu fl. 378,884 14 cr. mai mult decât în anul trecut.

(Va urma).

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul a făcut visită cardinalului Haynald. Cardinalul tocmai se afla la masă dimpreună cu sora sa, când i se anunţă, că monarchul îl cercetézá. Maj. Sa întrá în odaia de mâncare şi rugă pe cardinal sĕ nu se incomodeze. A fost apoi dus în salonul de primire, unde a petrecut un pătrariu de óră. Maj. Sa i-a dat poveţe ca sĕ se cruţe cardinalul, care e reconvalescent, pănă ce morbul va dispăré.

* (Cas de mórte.) Familia domnului Dr. Ioan Moga a suferit o grea cercare. Cruda mórte i-a răpit pe fetiţa a patra, *Anicuţa*, în frageda etate de abia 5 ani. In faţa bólei difteritis zadarnice au fost tóte lacrimile şi grija mamei, zadarnice tóte încercările părintelui ei de a o scăpá din ghiarăle morţii.

Priméscă întristata familie sincerile nóstre condolenţe.

* (Cas de mórte.) Un anunţ funebral ne aduce scirea tristă despre perderea érăşi a unui preot tinĕr, *Alesandu Tulia* din Câmpuri-Surduc, carele a fost unul dintre cei mai inteligenţi şi zeloşi preoţi din protopresbiteratul Iliei. Pe rĕposatul, vĕduvit abia de 7 sĕptemâni, pe lângă vĕduvita sa parochie îl deplânge minorénul seu fiu Emilian, mama sa Susana Tulia născ Bogdan, şi fratele seu Teofil Tulia not. cercual precum şi alte numeróse rudenii.

Fie-i ţĕrina uşóră!

* (Biserica greco-română din Budapesta). In cele din urmă dl ministru de culte şi instrucţiune publică, cont. Albin Csáky, a numit paroch la biserica greco-română din Budapesta, pe Ioan Georgides, reservându şi însĕ ministrul dreptul de al denumí definitiv în acest oficiu pe numitul preot numai după-ce 'şi va fi însuşit bine în vorbire şi scris limba maghiară. Suntem curioşi a scí, dacă

---

pionul engles 'şi va fi subscris singur sentinţa de mórte.

Şi el 'şi espedă telegrama sa, precând colegii sei erupseră într'un hurrah tunătoriu, care făcù de se cutremurară ferestile dela „electric club.“

In ziua următóre membrii dela „Escentric club“ din London“ asteptară înzadar pe campionul lor Tom Penny, căci acesta nu se presentă la óra indatinată, de aceea ei trimiseră o deputaţiune la locuinţa lui. Membrii acesteia se rentórseră sdrobiţi. Tom Penny fù aflat pre padimentul chiliei, lovit de aplopexie; mâna lui stringea cu nervositate depeşa dela New-York, cari îi sigilase sórtea.

. . . Deja de două óre asteptá Jonathan Pym în sala cea mare din „Electric club“ din New York lângă şacul seu şi incungiurat de elita aderenţilor sei, telegrama de rĕspuns a rivalului seu invins.

Ce se insemneze acésta tăcere? Sĕ fi capitulat óre renumitul Tom Penny în óra ultimă şi de aceea denégă trimiterea depeşei, prin care 'şi recunósce căderea?... La cugetul acesta fruntea lui Jonathan Pym se încruntă. El avea lipsă de acésta telegramă, căci singur şi numai aceea era în stare de a fini partia .... fără de acéstă telegramă mattul remânea nefinit şi ori cât de sigur era triumful seu, i-ar fi lipsit sigilarea aceluia, pe carea era în stare sĕ o dea numai şi numai ultima trăsură a lui Tom Penny.

Ce, el sĕ-şi védă aşadară răpită incoronarea carierei sale şi sĕ fie lipsit de titlul glorios de primul campion de şac din lume, pentru care el ca un Yankee şi şachist adevĕrat, era în stare sĕ şi dea dece ani din viéţă? Acest titlu mult invidiat, sublim şi glorios sĕ-l scape prin tradarea unui rival neloial?

Şi la acest cuget Jonthan Pym începù a-şi smulge barba cu degetele nervóse şi devenì palid de mânie. In acest moment intrà un servitoriu, ce-i aduse pe o tasă o chârtie impăturată.

— O depeşă pentru Jonathan Pym, dise el.

— Ad'o iute! dise şachistul, intinzêndu-şi mâna.

El apucà telegrama, o deschise şi cetì cu voce tare:

— „*Rivalul dtale e mort*!“

Chârtia îi scăpà din mână şi căzù pe padiment, de unde o ridicà un membru de al Clubului.

— Nu e destul cu atâta, dise acesta, trebue sĕ dai şi un rĕspuns la acésta!

— Aici e rĕspunsul meu, replicà Jonathan Pym.

Şi apucând hârtia, scrise sub şirul: „Rivalul d-tale e mort“ aceste două cuvinte: „Şi eu!“

După acésta scóse un revolver din busunariu şi-şi trase un glonţ prin cap.

G. D.

acest preot scie românesce, căci unguresce sigur va învĕță, dacă i va simți trebuința.

* (Convocare) P. t. domnii membri fundatori, ordinari și ajutători ai „Reuniunei de cântări și musică a plugarilor români din Câmpeni“ prin acésta se convócă la ședința ordinară a adunărei generale, ținêndă la 7 Aprile c. n. 1889 órele 3 p. m. în localul scólei normale gr. ort. din Câmpeni.

Obiectul:

1. Raportul comitetului.
2. Raportul cassarului.
3. Alegerea funcționarilor.
4. Inscrierea de membrii noi.
5. Propuneri.

Câmpeni, 15 Martiu, 1889.

Ioan Motora, președ. reuniunei. — *Nicolau Corcheș*, v.-președ. reun. ca notar ad hoc.

* (Moștenitoriul tronului român.) Precum scrie „Epoca“, principele Ferdinand, presumtivul moștenitoriu de tron al României va sosí în Bucuresci la 3 Aprile a. c. st. v. Se va cere și se va votá din partea corpurilor legiuitóre în sesiunea de tómnă lista civilă a clironomului. Guvernul român a voit ca acésta listă sĕ se voteze încă în sesiunea actuală, dar Maj. Sa regele și-a esprimat dorința sĕ se amâne. Se vorbosce, că principele se va instalá în Iași, ér nu în Bucuresci.

* (12 membri regaliști). Guvernul a numit din partea sa pe următorii 12 membri regaliști în comitetul administrativ al fondurilor năsĕudene: Bodó Kálmán, jude cerc; Jakab János, fiscal comit. Elia Burduhos, not. com; Vasilie Grozea, preot gr. cath.; Florian cav. de Porcius; Dr. Emil Filipan, medic cerc; Vasilie Pap, jude reg.; Gregoriu Pletos prof. gim.; Vasilie Onigaș, învĕț; Anton Georgiu, ampl. comit; Stefan Vărărean, ampl. cott; Procopiu Cutean, ampl. cott. Observăm, că guvernul nu numai că a numit și negrănițeri, dar chiar și bărbați de națională strĕină.

* (Dela Caransebeș) Duminecă la 10 óre a. m. s'a ținut parastas în biserica sf. Ioan Botezătoriul pentru sufletul adormitului archiereu Ioan Popasu. Alegerile supletorii la sinod s'au făcut, însĕ de astădată nu în liniscea cea bună de până acum, ci precum se spune, spiritele au fost fórte agitate. S'au presentat și câte 15 candidați în un cerc electoral!

* (Manevrele de tómnă.) După dispositiunile de până acum Maj. Sa monarchul va asistá la esercițiile de arme ale corpului de armată din Gratz, cari se vor ținé dela 4—7 Septembre împregiurul Adelsbergului; va călĕtorí apoi monarchul la esercițiile de arme ale corpului din Timișóra, cari se vor ținé în împregiurimea Aradului din 8—12 Septembre; și în urmă va asistá monarchul cu o suită deobosită la manevrele corpurilor 9 din Iosefstadt și 10 din Brünn, cari se vor ținé dìn 11 până în 14 Septembre în localitățile: Zwitau—Mährisch—Trübau—Chrudim—Chrast.

* (Proiectul de lege militariu). După 12 ½ sĕptĕmâni s'a terminat discutarea proiectului de lege la a doua cetire; în sĕptĕmâna acésta el va vení la ordinea ḑilei și în casa magnaților din Austria, unde se va discutá, astfeliu, că pe la finea sĕptĕmânei va puté fi remis camerei deputaților, ca sĕ priméscă și modificările făcute la § 14. Se crede, că proiectul se va sancționá cât de curênd și astfeliu se va puté decide sporirea contingentului de recruți pe anul 1889 și că asentările se vor puté efeptuí pe la începutul lunei lui Maiu.

* (Act marinimos.) Dl profesor de musică dela scólele nóstre medii din Brașov, Nicolau Popoviciu, a arangiat o serată musicală-declamatorică cu studenții din numitele scoli. Succesul atât cel moral cât și material a fost de tot mulțămitoriu. Suma, ce a încurs s'a adăugat la fondul studenților miseri, după-ce au fost împărtășiți mai mulți elevi sĕrmani cu ajutóre considerabile!

* Comisiunea pentru educarea poporului a cott. Sibiiu în ședința din 28 l. tr. s'a constituit din nou sub președința vice-comitelui. In urma retragerei președintelui de până acum a rev. dn protopresb. I. V. Russu s'a ales de președinte Ilustr. Sa dl Ignatiu Ninger, abate și preot al cetății Sibiiu, ér de secretariu dl Petru Domanjai învĕț. rom. cath.

* Târgul de vite de prăsilă, subvenționat de comitatul Sibiiului se va ținé și în anul acesta cu ocasiunea târgului de vite în Sibiiu. Vitele frumóse vor fi premiate; totodată se atrage atențiunea, că se vor afla mulți cumpĕrători, mai ales, că au început a se căutá vitele de rasă bună și că prețurile vor fi urcate.

* (Léfa judeților). Cererile pentru sporirea lefei judeților sosesc din tóte părțile la guvern și la dietă. In un studiu, ce l'a făcut Dr. Iuliu Vlasici, substitut de proc. suprem, documentézĕ cu date positive din organisațiunea judecătorésc̆ă a altor state, că în Francia, Germania, România, Svedia, Belgia și chiar în Sêrbia etc. județii sunt mai bine plătiți decât la noi; în Francia bună-óră un președinte are 20,000 franci salariu.

* (Turnul Eiffel din Paris.) La banchetul, ce s'a dat în ḑilele trecute pentru terminarea uriașului turn s'a arborat un tricolor uriaș de 300 metri. Representații consiliului comunal, au urcat până la restaurațiunea cea mai înaltă. La banchetul la care a luat parte lucrătorii și óspeții învitați, împărtăși ministrul president Tirard, denumirea lui Eiffel ca oficeriu al legiunei de onóre.

* (Le-au venit minte!) Junimea maghiară universitară din Cluș a hotărît în ședința din 31 l. c., că nu va mai luá parte în corpore l'a demonstrațiuni, cât timp ele vor degenerá în scandaluri și eroisme de trotuar. Cam târḑiu le-a venit minte; dar e bine și așa!

* (Maghiarisări.) Precum se telegrafézĕ din Budapesta ḑiariului „N. Fr. P.“ în comuna Erși din apropierea capitalei locuitorii sêrbi de acolo au provocat în biserică scene sgomotóse, din causă că președintele a hotărît, ca serviciul dumneḑeesc sĕ se țină de 2 ori pe sĕptĕmână în limba maghiară. Au trebuit sĕ se aducă gendarmii, și când magiarii au părăsit biserica, pe stradă au fost întimpinați decătră sêrbi cu insulte și cu aruncări de petri. Un băiat lovit în cap cu o pétră, a fost dus de acolo plin de sânge. Dóue femei sêrbe și un individ, care a aruncat cu petri, a fost arestați decătră gendarmi; locuitorii germani ai localității încă au demonstrat în contra serviciului divin maghiar părăsind biserica în mod ostentativ dar liniștit.

* (Semne de rĕsboiu.) Ministrul de rĕsboiu român a cerut 15 milióne franci camerei pentru continuarea fortificațiunilor. Camera a discutat cestia în ședință secretă. — Generalul Radetzky a inmanuat țarului un memorand, în care spune, că întăririle, ce s'au făcut nu sunt duravere și că banii cheltuiți, n'au adus nici un folos.

* (Agenție telegrafică națională.) Guvernul român a luat inițiativa inființării unei agenții naționale telegrafice în Bucuresci. „Agenția Havas“ nu va mai stá dar în serviciul oficios al României.

* (Esposiție de flori.) Grădinarii brașoveni intenționézĕ arangiarea unei esposiții de flori în Brașov încă în luna acésta.

* (Podul peste Dunăre). Dl Mihail Cogălnicean a adresat ministrului de lucrări publice o interpelare privitóre la construcțiunea podului de peste Dunăre. Acéstă interpelare a fost desvoltată în ședința camerei de Joi. Interpelatorul, după ce a demonstrat marele avantage ale podului proiectat, a cerut sĕ i se rĕspundă categoric, dacă guvernul e hotărît sau nu se construéscă acest pod. Necesitatea acestui pod, ḑice dl Mihail Cogălnicean, e cu atât mai mare cu cât s'a cheltuit milióne pentru construirea unei linii ferate între Bucuresci și Fetesci și Făurei-Slobozia în scopul de a legà România cu Dobrogea și a oferí comerciului local și internațional o cale directă și fără transbordamente până la Marea Neagră, adecă până în cunoscutul nostru port Constanța. Dl Cogălnicean a mai adăogat, că fără asest pod liniile nóstre ferate vor cădea în categoria liniilor de interes local. In lipsa d-lui Al. Marghiloman ministru de lucrări publice reținut la Senat, dl ministru *Petre Carp* a rĕspuns d lui Cogălnicean, că guvernul recunósce importanța podului și că la anul viitoriu va incepe lucrările pe care *e fórte hotărît ale esecutá*. Dl Carp a terminat prin a ḑice că studiile sunt deja făcute dar studiile definitive nu sunt încă terminate, deórece ele sunt strîns legate cu acele ale portului Constanza. Dacă am vĕḑut în cursul acestei sesiuni parlamentare vre-o interpelare mai la timp și mai utilă pentru țéră, apoi de sigur este aceea a dlui Cogălnicean privitóre la podul peste Dunăre. Am fi dorit cu tóte acestea ca eminentul om de stat sĕ fi desfășurat cu ocasiunea interpelării sale întréga politică a căilor nóstre ferate, spre a produce dela tribuna parlamentului *lumina* ce ne silim a face prin articolul intitulat: *România și căile ferate Balcanice*, publicat în capul ḑiarului nostru de astăḑi. Se vede însĕ că bĕtrânul om de stat a voit deocamdată se vadă părerile guvernului în punerea jalónelor, pentru a desfășurá în a doua reprindere corpul întreg al afacerei.

Ori cum ar fi, constatăm cu o vie mulțămire, că dacă în guvern *principele Al. Stirbeiu* a fost cel dintaiu care s'a pĕtruns de noua și gréua positiune ce creează României deschiderea liniilor balcanice, în parlament dl *Michail Cogălniceanu* este cel *dintâiu* care a dat alarmă că liniile române nu trebuesc lăsate în categoria liniilor de interes local scrie, „Cur. Financiar.“

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

IV. Donațiuni, legate și fonduri.

In decursul acestui an averea academiei s'a mărit în mod considerabil prin noue donațiuni.

1. Principala donațiune, ce avem de înregistrat este aceea de 200,000 lei făcută de princesa Alina Stirbeiu. La liberalitățile sale anterióre pentru alte institute de cultură, Domnia Sa vine acum și-și légă numele de acela al Academiei nu numai prin însemnătatea materială a donațiunei sale, ci totodată prin dispositiunile bine chibzuite, cari o regulamentézĕ. S'a făcut demersurile necesare la guvern pentru ca academia sĕ fie autorisată a primí acéstă donațiune, și dimpreună cu votul d-vóstre care va aprobá decisiunile luate de academie în ședința ei din 24 Februariu și de delegațiune, veți binevoí a esprimá în mod solemn princesei Știrbeiu eterna recunoscință a acestui înalt institut de cultură pentru generosul și patrioticul act ce a desĕvêrșit.

Étă actul de donațiune în întregul seu:

„Act de donațiune“.

Dorind a da unei părți din averea mea o întrebuințare folositóre națiunei, m'am decis sĕ fac academiei române o donațiune de douĕ sute mii lei.

Fac acest act în credința, ce am, că academia va fi totdeauna purtătórea desvoltărei morale și intelectuale a poporului românesc. Am creḑut, că e bine sĕ dau acestei donațiuni o destinațiune mai ales istorică, fiind-că cunoscința esactă și amenuntă a istoriei naționale este fundamentul adevĕratului patriotism, care pricepênd binele și progresul sĕvêrșit, relele și nevoile suferite, arată cetățénului calea ce trebue sĕ urmeze cu încredere și cu siguranță. Dar am creḑut, că pentru a întărí din ce în ce mai mult cultul binelui, capitalul ce dăruesc póte servì totodată din timp în a încuragiá lucrări menite a ridicá simțemintele morale și creștinesci ale poporului, precum și scrieri avênd de scop a desvoltá mintea, inteligința, judecata și inima tinerimei.

Fac acest act însuflețită de dorința, ca România sĕ-și asigure viitoriul, obicinuindu-se cetățenii a făptuí numai cele plăcute lui Dumneḑeu, a rĕmâné totdéuna pe calea virtuței și a-și îndeplini necontenit cu sânțenie și cu tărie datoriile cătră patrie.

Decid deci următórele:

1. Fac academiei române donațiunea capitalului de douĕ sute mii lei prin depunere la cassa de consemnațiuni, depuneri și econmii a una sută mii lei în rentă perpetuă a statului 5% și una sută mii lei în rentă amortibilă a statului 5% și prin predarea în mânile autorității legale a Academiei a recipisei acelei case sub Nr. 89,717.

2. Acest capital va face parte din averea Academiei, va purta denumirea de „Fondul princesa Alina Știrbeiu“, va fi așeḑat totdéuna în efecte publice ale statului român, va remâné în veci neatins și se va administrá de autoritatea legală a Academiei.

Îmi reserv însĕ, pe cât timp voiu trăi, de a me folosí eu de venitul anual al acestui capital, adecă de cupónele de dobânḑi scăḑute ale efectelor menționate mai sus, cari mi se vor remite în fie-care semestru la scadența lor de cancelaria Academiei. Îmi mai reserv ca cumpĕrarea de efecte noue în locul efectelor, ce vor eșí la sorți în cursul anilor sĕ se facă cu participarea mea. Indată după mórtea mea însĕ, aceste reserve încetézĕ cu desĕvêrșire, și Academia va întrá imediat în folosința venitului acestei donațiuni.

3. Venitul anual ce acest capital va produce prin procentele lui după mórtea mea se va întrebuință în modul hotărit prin acéstă donațiune și nu va puté căpĕtá o altă destinațiune.

Academia are însĕ dreptul a face prelevările sale asupra acestui venit, fără ca ele se pótă vre-o dată trece peste norma actuală, adecă peste 15 procente a venitului.

(Va urmá.)

Loterie.

Mercuri în 3 Aprile 1889.

Brünn: **57 7 38 60 67**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.10	103.10
Renta ung. de hârtie	94.90	95.—
Renta de aur austriacă	111.50	112.—
Obligațiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorți de regularea Tisei	131.25	131.—
Acțiuni de bancă de credit ung	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.25	145.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9.56½	9.57
100 marce nemțesci	59.10	59.15
London pe (plițăo de trei luni)	120.55	121.25

Nr. 282. [50] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din Prihodiste-Tătăresci se escrie, în urma ven resoluţiuni consistoriale dto 31 Maiu 1888 Nr. 2173 B. al 3-lea concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursele de mai înainte.

Cei ce vor concurá au a-şi aşterne cererile, instruate conform legilor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Din şedinţa comitetului parochial greco-oriental din Prihodiste-Tătăresci, ţinută la 21 August, 1888.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 10 Februariu, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 205. [44] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto. 24 Maiu 1888 Nr. 2289 B. sĕ escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice cu grădină parochială şi a cimiteriului a cărora estensiune e de 16 jugere 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a căror venit anual s'a constat în 320 fl.

2. Birul anual 48 vici cu grăunţele (vica cea mică) sau 48 fl.

3. Ḑile de lucru cu palma 64 cu mâncarea dela preot, computată ḑiua în 30 cr., aduc o sumă de 19 fl. 20 cr.

4. Îngropăciuni şi cununii aduc un venit anual de 22 fl. 80 cr.

Tóte venitele, computat şi venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pastilor, aduc un venit anual de 412 fl. 20 cr.

In fine pădure de lemnărit 2 jugere.

Doritorii de a cocurge la acésta parochie au de a şi înainta suplicile lor instruite conform Stat. org. şi regulamentului pentru parochii în terminul sus arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Ungurașului.

Fizeș Sânpetru, 1 Martiu, 1889.

Pavel Roșca,
adm. protopresb.

Nr. 149 [41] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Uroiu cu filia Cărpeniș de clasa a III-a în protopresbiteratul Geógiului I se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Casă parochială cu grădină de legumi	fl. 44.—
2. Porţiune canonică: *a)* dóue locuri arătóre de 4 cară cucuruz; *b)* un loc de dóue ferdele sămĕnătură de grâu; *c)* un loc pentru 1000 fire curechiu; *d)* dóue cimiterii cu pomi; tóte cu venit anual de	fl. 97.—
3. Dela 140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmat à 1 florin	fl. 140.—
4. Venitul stolelor regulate	fl. 153.60
Suma	fl. 434.60

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au de a-şi indreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, pănă la terminul sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului I.

Hondol, 20 Februariu, 1889.

Vasiliu Pipoș,
protopresbiter.

ɹN 120 [38] 2—3

EDICT.

Toma Relea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresbiteratul Avrigului, care mai bine de patru (4) ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie, Ioana Iacob, gr. or. tot din Sebeşul inferior, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei lui, se citéză prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Avrig, 18 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 168/1889. [43] 2—3

EDICT.

Teodor Mocan, gr. or. din Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elisaveta născ. Ioan Comă, gr. or. tot din Sĕlişte, fără a se scí unde petrece, — conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu 1889 Nr. 1056 B. — se provócă a se presentá la subscrisul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui

Sĕlişte, 8 Martiu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕlişteı.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dupla 70 cr.** [1907] 22—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marcă fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kŏhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița-Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	— 6,05
Odorheiu	— 9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	— 5,38
Sighișoară	— 9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 34 Sibiiu, Marți 28 Martiu (9 Aprile), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Alegerea de episcop.

Referitoriu la resultatul alegerei de episcop din Caransebeș ce s'a efeptuit eri am primit următoriul telegram:

Caransebeș, 8 Aprile 11 óre a. m.

Vicariul archiepiscopesc **Nicolau Popea** *ales cu 52 voturi din 55.*

Felicitările nóstre sincere!

Sibiiu, 27 Martiu.

În metropolia nóstră se petrec tocmai acuma lucruri de mare importanță pentru sănětósa desvoltare a instituțiunilor nóstre culturale-bisericesci, cari noue nu ne pot fi indiferente, nu putem trece preste ele, fără ale dá atențiunea binevoitóre, care ele o merită.

Tocmai în momentul, când punem pe hârtie șirurile acestea, diecesa soră a Caransebeșului prin representanții sei este întrunită în sinod estraordinariu, ca să și alégă pe capul seu bisericesc, căruia să-i pună în mână cârja și toiagul păstorirei, mirésa este tocmai în lucrare de a-și alege Mirele seu, pe care-l va încoroná cu mitra archierésca, al cărui creștet va fi încoronat spre a puté purtá cu bărbăție greutatea păstorirei turmei credincióse, care în aceste ḑile de grea cercare recere neadormită priveghere, deosebită bunătate de inimă, și trezvie împreunată cu resoluțiune bărbătésca, căci sunt mulți lupi, multe strungile, prin cari voesc să străbată și să spargă turma.

Sunt deci la ordinea ḑilei lucruri de mare importanță în biserica nóstră, și acésta esplică pentru ce nu am putut urmárí cu mai multă precauțiune discusiunea în secțiunea pentru lucrurile ministeriului de culte și instrucțiune publică din statul nostru, cari lucruri sunt de o deosebită importanță pentru noi toți, cari urmărim activitatea organelor statului pe terenul cultelor și al instrucțiunei publice.

In un număr premergětoriu al ḑiariului nostru am luat act despre o declarațiune a domnului ministru de culte și instrucțiune publică în cestiunea îmbunătățirei sórții învețătorilor, care îmbunătățire după părerea domnului ministru numai atunci se va realisá, dacă se vor întinde ajutóre și scólelor confesionale, respective învețătorilor aplicați la scólele acestea.

Este o cestiune, pe care viitoriul o va deslegá, este o cestiune de viață îmbunătățirea sorții învețătorilor, și după cum ni se presentéză starea fondului de pensiune învățětoresc al statului, ea a ajuns la stadiul, încât se póte pune în practică cu óre-cari prospecte de succes.

Asteptăm descoperiri mai detaiate în discusiunea publică în parlament, când va fi pus la ordinea ḑilei bugetul domnului ministru de culte și instrucțiune publică.

Și până atunci însě trebue sě accentuăm două lucruri, cărora s'a dat espresiune în secțiunea parlamentară pentru lucrările instrucțiunei publice și și în presă.

Fondul de pensiune a ajuns în acel stadiu, încât intratele pot fi reduse în parte mare, și eșitele, respective sumele provědute pentru pensionarea învețătorilor, pot fi urcate.

Din acéstă stare a lucrurilor ni se pun în perspectivă dóue cestiuni de importanță: regularea fondului de pensiune actual și imbunătățirea sorții învețătorilor dela scólele civile.

De interes este pentru noi cestiunea, că se pune în vedere o revisiune a articlului de lege XXXII din 1875, adecă legea pentru pensionarea învețătorilor dela scólele elementare, față cu carea biserica nóstră a luat posițiune, care nici până acuma nu este regulată, nu este finalisată.

După cât se scie, stadiul actual al cestiunei é, că consistoriul metropolitan la indrumarea primită dela congresul național bisericesc, a făcut representațiune la domnul ministru de culte și instrucțiune publică pentru a se permite metropoliei nóstre înființarea unui fond de pensiune pentru învețătorii români greco orientali. La acéstă representațiune până acuma nu a sosit nici un rěspuns.

In timpul din urmă organele dela finanțe au primit ordin, ca dela comunele nóstre bisericesci să încaseze cu ori-ce preț cuotisațiunile la fondul de pensiune al statului, începênd dela anul 1874 cu procentele obveniende. Sunt așadară în curgere esecuțiunile pentru o sumă considerabilă asupra comunelor nóstre bisericesci.

Dacă ar fi sě tragem conclusiuni din aceste semne, vom ajunge sě credem, că și cea din urmă rază de speranță pentru câștigarea fondului de pensiune confesional a dispărut.

Ar fi de interes a se arátá în cifre, cu ce sumă am contribuit noi până acuma la fondul de pensiune, și ce sume s'a dat pentru pensionarea învețătorilor nostri. Acésta se va face, credem noi, însě și până atunci noi considerăm de actuală cestiunea cu fondul de pensiune al învețătorilor nostri confesionali.

Revista politică.

In sěptěmâna acésta se va desbate proiectul de lege militar în casa magnaților. După presemnele de până acum judecând, el nu va dá ansă în casa magnaților la atâtea animosități și încăerări ca și în camera deputaților.

Comisiunea casei magnaților a primit proiectul fără nici o modificare, mai ales în urma unei vorbiri escelente a contelui Andrássy pentru primirea proiectului.

Vorbirea acestui mare bărbat de stat a provocat o bună impresiune în tóte cercurile conducětóre. El a accentuat, că luptele și sbuciumările oposiției nu țînteau la alt ceva decât, ca sě pună în conflict statul maghiar cu coróna, carea ii este un lucru atât de sfânt.

Ér referitoriu la limbă a ḑis contele: Eu nu împărtășesc vederea, că o națiune ar suferí daună, când ea e necesitată sě învețe și o altă limbă, eu věd în acésta chiar un avantagiu al acelei națiuni, mai ales pentru maghiari, cari mult, fórte mult au învěțat dela germani și cari numai imitând pe germani au putut ajunge, unde se află astădi.

Limba germană este un idiom, care trebue păstrat, căci avem trebuință sě ne înțelegem tóte popórele monarchiei prin ea, cu atât mai important trebue sě ținem la acest idiom în armată, carea nu se póte desbiná, dacă voim o monarchie tare și puternică.

La mulți le trebue armată independentă, fără a judecá, că prin promovarea acestei idei se fac ridicoli înaintea lumei, ér față de patrie trebuesc priviți ca nisce trădători, deóre-ce legile esistente nu sufer ca cineva sě-și bată joc și sě atace armata comună. Judec însě, că cei mai mulți, cari au promovat aceste idei, ar fi cei din urmă, cari le-ar și realisá, luând în considerare împregiurările, în cari trăim, atât interne cât și esterne.

Avem puțin timp, și trebue sě ne întărim cât mai tare armata, ér sě nu o slăbim prin desbinări, căci în cele din urmă tóte trăesc pentru mórte; chiar și pacea. Timpul, care ne desparte de rěsboiu devine din ce în ce mai scurt și ḑi de ḑi ne prevestesce apropierea unui înfricoșat rěsboiu. Din aceste motive ușor se póte convinge ori-cine, că idea unei armate independente trebue abandonată cu totul, căci realisarea ei e periculósă, nu atât monarchiei, cât mai ales Ungariei, carea nu s'a putut desvoltá nici politicesce și nici în privința militară decât mergênd mână cu Austria.

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

Sunt unele momente în desvoltarea vieții omenesci, cari au imprimat nesce urme atât de adênci în cultivarea vieții ei spirituali, încât acele nu arareori trec pragul consciinții nóstre și devin un obiect predilect al ocupațiunei nóstre mentali. Aceste nu se pot nici decum asemená banului unui avar, carele numai atunci se crede fericit, când póte sě se desfăteze la privirea luciulu ide aur, sau de argint, și dincontră se simțesce tare nefericit, când nu póte sě aducă jertfa cuvenită, mult prețuitului lui idol. Mai vêrtos însě se pot asemená acelor monete circulătóre, cari percurgênd țěri și mări strălucesc de pipăitul mânei omenesci, și pornind două se întorc mai mult de patru ori două, ba chiar și de nouě. Ele sunt prin urmare un capital viu, care fructifică continuu și din a cărui fructe nu se indulcesce numai posesorul aceluia, ci toți aceia, cari fie direct, sau indirect, pot veni în combinațiune, la operațiunea de lipsă, pentru a resultá fructificarea dorită.

Cămătariul de profesiune, — nu chiar în înțelesul vulgar al cuvêntului, după care acela este condamnat de principiile morali, — nu pune monetele ca sě ruginéscă, nu-și inzestréză magasinele și hămbarele cu cereale pentru ḑeci de ani, ca acele sě fie espuse pradă gârgărițelor sau altor insecte stricăcióse, ci le espune vederei ómenilor, ca atât el, cât și acestia sě pótă trage un folos din intrebuințarea lor.

Acésta comparațiune — dacă mi se póte permite — a-și cutezá a o aplicá și față cu amintirile, despre cari mi-am propus, cu acésta ocasinne, se dau un raport amenunțit onoratului public și mai cu sémă ómenilor, cărora cu deosebire le zace, sau trebue sě le zacă la inimă sórtea scólei și a învețătorimei nóstre. Dacă au drept nemții, când susțin, că nu armata lor a câstigat invingerea dela Sedan, ci scóla lor; dacă e adevěrat proverbiul nemțesc: *„Die Hälfte Deutschlands lehrt und die Hälfte lernt"*, atunci tot atât de adevěrat trebue sě fie și aceea, că nici pre noi nu ne va póté sě ne ridice nici o altă bravură, decât bravura de a devení superiori în cultură vrășmașilor nostrii naturali.

De altcum curentul general în opiniunea omenimei a signalisat de mult adevěrul: nu mai mult acela va fi mare și tare, care va fi în stare se pótă purtá armatura cavalarismului medieval, ci acela, care va stá mai sus, pre trépta culturală a omenimei. Este, ce e drept, signalisat acest adevěr și totuși spre batjocura vécului nostru, bugetele ministeriului de finanțe sunt de ḑece și sute de ori mai grase, decât bugetele ministeriului de culte și instrucțiune publică; totuși societatea omenéscă, încă n'a ajuns la atâta maturitate, încât sě apreție lucrurile după adevěrata lor valóre și sě nu se lase a fi orbită de luciul și zingăritul armelor. Mie mi se pare, că cu tótă buciumarea acelor pretinși învețați, cărora, animați de nesce resultate mari la părere, dar mici la realitate, le place a crede, că mintea omenéscă va străbate tainele cele mai adênci ale naturei omului și dumneḑeirei, totuși siliți vom fi cu toții sě recunóscem neputința și slăbiciunea omenéscă, siliți vom fi cu toții sě recunóscem, că esistă anumite margini a cunoscinții nóstre, despre cari cu marele învěțat berlinez Duboi-Raimond sě ḑicem și noi „ignoramus et ignorabimus." Altcum este neesplicabil faptul amintit în legătură cu progresul nostru cultural, despre care ne place atât de mult sě vorbim.

Mi se pare, că idealul „pace eternă" visat încă de marele Kant și dorit de mulți alți contemporani de ai nostri, în curênd nu se va puté realisá.

Sě mi se permită acéstă disgresiune, vîrită în șirul ideilor aici desvoltate, precum și reintórcerea la firul intrerupt. (Va urma).

Aflându-ne uniţi, tóte tractatele de alianţă ne vor fi o povară de tot uşóră, ér vecinii bucuros ne vor întinde mâna. Şi aşa pot încheiá cu cuvintele memorabile ale marelui cancelariu că: Şi monarchia austro-ungară nu se teme de nimenea de cât de Dumnedeu, — întru cât ea nu caută a-şi încorporá pământ strein, ci a păstrá aceea, ce are. A combate acest sistem urmărit până în ţilele aceste, însemnéză a comite cea mai mare greşală în politica esternă şi internă.

Reconstruirea ministeriului ungar întimpină încă multe şi mari greutăţi, decum se credea la început. Foile din capitala Ungariei spuneau, ce-i drept, că îndată după întórcerea monarchului în Budapesta se va formá noul cabinet. Dar încă nici până astăţi nu se scie cu positivitate, că cine vor fi persónele încredute ale dlui Tisza. Mai mulţi dintre aderenţii dlui Tisza au declinat dela sine ca sĕ între în minister, numai Szilágyi e aprópe hotărit, că va primí portofoliul de iustiţie.

Guvernul din Austria stăruesce, ca atât casa magnaţilor cât şi a deputaţilor sĕ termine cât mai îngrabă cu desbaterile asupra proiectului de lege militariu, deóre-ce voesce, ca încă în luna acésta sĕ se voteze contigentul recruţilor şi asentările sĕ se incépă cu prima lui Maiu.

In România érăşi bântue crisa ministerială. Intreg cabinetul şi-a dat demisiunea şi înţelegerile pentru formarea unui nou cabinet sunt de tot anevoióse. Motivul demisionării ar fi, că ministrul iustiţiei a numit la curtea de casaţie o persónă nu pré meritată şi fără a se consfătuí cu ceilalţi ministrii la denumire. Se pare însĕ, că acest motiv nu e suficient, ci el trebue căutat în starea dubiósă, ce a adus Catargiu guvernului prin deslipirea totală şi prin atacurile îndreptate contra lui. Incercările de până acum a formá un nou cabinet au rĕmas zadarnice, nevrênd regele a negoţiá cu Catargiu, care acum se bucură de mulţi aderenţi. Dl Ioan Ghica, ambasador la Londra, a fost chemat pe cale telegrafică din partea Maj. Sale regelui, ca sĕ vină la Bucuresci.

Preşedintele republicei francese a subscris decretul în puterea căruia senatul se va constituí în tribunal. In acestea ţile popularul general frances rătăcesce prin lume, temêndu-şi esistinţa. In Brusela nu e sigur, şi camera francesă a cerut estradarea lui cu o maioritate de preste 150 voturi. El e acusat nu numai de atac contra guvernului, dar mai ales, că a stat în legături cu inimicii statului, provocând corpul al doilea de armată ca sĕ se mobiliseze. Membrii ligei încă a fost luaţi la instrucţie şi cu un fanatism rafinat au cerut, că şi ei sunt culpabili de aceleaşi delicte ca şi generalul. De altcum nimenea alţii nu se mai entusiasmézĕ pentru Boulanger, — un cas mai mult despre nestabilitatea popularităţii şi mai ales a popularităţii false.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucerdea-vinósă, în 19 Martiu, 1889. Domnule redactor! Nimenea nu are drept a se indoí, că lista membrilor îndreptăţiţi la sinodul parochial este de fórte mare importanţă, este de cea mai mare insemnătate.

Regulamentul pentru parochii în § 5 ne dă o deslusire scurtă. Stat. org. în § 6 ĕră ne spune, cari parochieni pot luá parte în sinod, însĕ mai special, mai detaiat, nici în un loc nu ni se arată; aşa se nasc dubietăţi, căci unii 'şi esplică şi înţeleg § 6 a stat. org. în un chip, alţii în altul, ĕră alţii se ţin simplu numai de literele din acelea 2 rênduri. Deci eu a-şi fi de părere ca bărbaţii nostri competenţi sĕ cérnă prin o sită cât de désă acest § 6.

„Maioreni“ şi „de sine stătători;“ fie-care trebue sĕ înţelégă aceste cuvinte; dar cuvintele: „nepĕtaţi,“ „cari 'şi implinesc datorinţele parochiale“ au lipsă neapĕrată de esplicări mai speciale şi mai amĕnunţite. Aşa de esemplu: beţivii, adulterii (desfrênaţii), injurătorii, furii, calumniătorii, criminalii, concubinaţii, vătămătorii de autoritatea preotului, invĕţătoriului sau altor persóne bisericesci; păgubitorii bisericei, scólei; neascultarea, nesupunerea la legile şi cercularele nóstre bisericesci şi scolari, indĕrĕtnicii, defraudătorii bunului bisericesc, scolar ori chiar şi a privaţilor, asupritorii, jurătorii strêmbi, tulburătorii şi impedecătorii în ori şi ce afaceri bisericesci-scolare şi fundaţionale, desmêntătorii dela implinirea ori cărei fapte bune, rĕu voitorii şi cari nu aduc nici un folos bisericei, scólei şi fondurilor, cei ce ţin procese contra intereselor bisericei, scólei şi fondurilor; apoi ar urmá cei ce nu cercetézĕ biserica în un anumit timp, cari nu plătesc competinţele preotului şi învĕţătoriului pentru serviţii; cari nu vreau sĕ se ţină de rênduiala făcută şi obicinuită în parochie, cari nu plătesc regulat stola şi simbria preotului; cari nu plătesc interesele după banii ori bucatele primite împrumut dela biserică ori scólă; cari indémnă la trecerea dela biserica sa la alta, şi altele multe de acest feliu.

Ar trebuí deci specificate şi clasificate după mărimea şi greutatea lor; d. e. N. N. pentru faptele cutare se scrie în clasa cutare şi sĕ şi pérdă dreptul de membru pe un an; X. Y. pentru cuvintele ori faptele cutare sĕ şi pérdă dreptul pe un period întreg. La cas de repetire, sĕ se compute duplu, triplu etc.

De sine se înţelege, că tuturor acestora trebue sĕ premérgă priveghiarea şi admoniarea respectivilor din partea comitetului în inţelesul Stat. organ. § 23 p. 13.

Sunt casuri concrete, în cari cutare om pretins ca mare inteligent, afirmă sus şi tare, că el are viéţă nepĕtată, şi că-şi implinesce datorinţele parochiale, pentru-că nu-şi vede fapta sa figurând anume în vre-o lege; de aceea aflu de mare necesitate specificarea casurilor, anumit, cari denégă dreptul cutărui individ de a puté fi indus în lista celor indreptăţiţi la sinodul parochial.

Scim, că parochiile sunt fundamentul esistinţiei unui popor întreg, şi dacă alte legi cer comentarii şi esplicări amĕnunţite, apoi cu cât mai mult şi mai vêrtos o cere acésta legea fundamentală, care privesce parochia în special şi totalitatea în genere.

Teodor Pop,
paroch gr. oriental.

Raportul Direcţiunei.

(Urmare.)

Escomptul de cambie:

Starea portofoiului cu finea anului 1887 era de 7508 cambii în valóre de . . . . . fl. 1.774,281 22 cr.
în decursul anului s'au mai escomptat 23199 cambii în valóre de . . . . fl. 5.921,879 75 cr.
Starea totală a portofoiului a fost prin urmare de 30707 cambii în valóre de fl. 7.696,160 97 cr.
din aceste s'au rescumpĕrat în decursul anului 20783 cambii în valóre de . . fl. 5.586,683 75 cr.
remânênd starea portofoiului cu finea anului 1888 de 9924 cambii în valóre de . . . . . fl. 2.109,477 22 cr.
faţă de anul trecut o crescere de *fl. 335,196 — cr.*

Suma dubióselor amortisate în bilanţ din portofoiul de cambie este de fl. 3768 36 cr.

Creditul hipotecar:

Împrumuturile pe hipotece au stat la finea a. 1887 din 1540 obligaţiuni în sumă de . . . fl. 1.086,938 15. cr
în anul 1888 s'au mai acordat 430 obligaţiuni în sumă de . . . . . fl. 179,300 — cr.
a resultat prin urmare un total de 1970 obligaţiuni în sumă de . . . . . fl. 1.266,238 15 cr.
în decursul anului s'au achitat 107 obligaţiuni în sumă de . . . . . fl. 175,290 77 cr.
şi au rĕmas cu 31 Decembre 1888 1863 obligaţiuni în sumă de . . . . . fl. 1.090,947 38 cr.
o crescere de *fl. 4009 23 cr.* faţă de anul trecut.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotece de un areal preste tot de 68,422 jugere, 1486 orgii □ în valóre de fl. 5.109,000 — cr. fiind cuprinse aici şi edificiile.

Scrisuri fonciare de 5%:

Cu 31 Decembre 1887 au fost în circulaţiune în valóre de . . . . . fl. 135,000 — cr.
în decursul anului s'au mai emis . . fl. 75,000 — cr.
starea cu 31 Decembre 1888 . . . fl. 210,000 — cr.

Scrisuri fonciare de 6% (sistate):

Cu 31 Decembre 1887 au fost în circulaţiune în valóre de . . . . . fl. 916,900 — cr.
din care s'au sortat . . . . . „ 55,600 — cr.
remân prin urmare cu 31 Decembre 1888 în circulaţiune . . . . . fl. 861,300 — cr.

Credite ficse (sistate):

Au stat cu finea anului 1887 din 338 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 94,424 60 cr.
din aceste s'au rescumpĕrat 31 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 8,176 20 cr.
remânênd cu 31 Decembre 1888 307 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 86,248 40 cr.
în comparaţiune cu anul trecut o scădere de *fl. 8176 20 cr.*

Credite cambiale cu acoperire hipotecară:

Starea cu finea anului 1887 au fost de 37 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 191,472 43 cr.
în decursul anului s'au mai acordat 79 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 115,720 — cr.
Deci starea totală a fost 116 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 307,192 43 cr.
din aceste s'au replătit 1 împrumut în sumă de . . . . . fl. 11,430 — cr.
remânênd starea lor cu 31 Decembre 1888 115 împrumuturi în sumă de . fl. 295,762 43 cr.
faţă de anul trecut o crescere de *fl. 104,290 — cr.*

Împrumuturi pe efecte:

Starea cu 31 Decembre 1887 a fost de 197 împrumuturi de . . . . fl. 69,650 40 cr.
în decursul anului s'au mai dat 153 împrumuturi de . . . . . fl. 87,495 25 cr.
resultând un total de 350 împrumuturi de . . . . . fl. 157,145 65 cr.
din cari s'au achitat 143 împrumuturi de . . . . . fl. 64,845 30 cr.
remânênd la finea anului 1888 207 împrumuturi de . . . . . fl. 92,300 35 cr.
faţă de anul trecut o crescere de *fl. 22,649 95 cr.*

Credite de cont curent:

Starea acestui ram a fost cu finea anului 1887 de 23 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 107,874 05 cr.
în decursul anului 1888 s'au mai acordat 17 împrumuturi în sumă de . . . fl. 198,735 21 cr.
făcêndu-se total de 40 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 306,609 26 cr.
din care s'au restituit 7 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 188,928 73 cr.
remânênd cu finea anului 1888 33 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 117,680 53 cr.
o crescere de *fl. 9806 48 cr.* faţă de anul trecut.

Imprumuturi pe producte:

Starea cu finea lui Decembre 1887 a fost 15 împrumuturi în sumă de . fl. 25,804 47 cr.
în decursul anului s'au mai acordat 26 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 88,083 93 cr.
totalul 41 . . . . . fl. 113,888 40 cr.
din aceste s'au rĕspuns 19 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 86,255 01 cr.
remânênd cu 31 Decembre 1888 22 împrumuturi în sumă de . . . . . fl. 27,633 39 cr.
o crescere faţă de anul trecut de *fl. 1828 92 cr.*

(Va urma.)

Convocare.

Subreuniunea invĕţătorilor rom. gr. ort. din tractul Cohalmului 'şi va ţiné adunarea sa generală tractuală în ţilele de 11 şi 12 Aprile a. c. st. v. în comuna Ungra, pe care timp onoraţii membrii ai acestui subdespărţământ, precum şi alţi binevoitori ai scólei sunt rugaţi a luá parte în numĕr cât se póte mai frumos.

Programul obiectelor de desbătut:

Şedinţa I-a, Marţi în 11 Aprile, 1889 a. m.

1. Asistarea în corpore la serviciul divin.
2. Deschiderea şedinţii prin presidiu.
3. Apelul nominal.
4. Modul de procedură practică la tractarea frângerilor decimale, cu care se insinuă invĕţătoriul primariu din Caţa, Ioan Neguliciu.
5. Religiunea. „O lecţiune practică din tractarea tipurilor caracteristice, pentru anul al III do scólă, ţinută de parochul şi invĕţătoriul provisoriu din Mateiaş, Ioan Brotea.

Şedinţa a II-a, Marţi în 11 Aprile p. m.

6. Cetirea şi autenticarea protocolului din şedinţa primă.
7. Folosul, care-l aduce scóla în viéţa popórelor, disertaţiune de invĕţătoriul din Ştena, Naftanailă Pulca.
8. O lecţiune practică din pomologie de invĕţătoriul din Ungra, Ioan Roşca.
9. (Seara) O producţiune literară.

Şedinţa III-a, în 12 Aprile a. c. a. m.

10. Cetirea şi autenticarea protocolului din şedinţa a II-a.
11. Încassarea tacselor restante şi raportul casariului pe periodul de 3 ani.
12. Raportul bibliotecariului.
13. Constituirea comitetului subreuniunei pe o nouă periodă de 3 ani.
14. Propuneri diverse.

Din şedinţa comitetului subreuniunei invĕţătorilor rom. gr. ort. din protopresbiteratul Cohalmului, ţinută la 20 Martiu 1889 st. v.

Nicolau D. Mircea, preşedinte. — *Ioan Roşca,* secretariu.

Varietăţi.

* (Intimpinarea Escel. Sale la Arad.) După-cum cetim în „Aradi-Közlöny,“ Escel. Sa dl archiepiscop şi metropolit în călĕtoria sa spre Caransebeş, — unde a plecat cu trenul de Joi séra, — la gara din Arad a fost intêmpinat de Preasânţia Sa dl episcop Ioan Meţian şi de alţi mulţi onoraţiori şi membri ai gremiului consistorial.

Despre sosirea la Caransebeş cetim în „Fóia diecesană“:

„Escelenţia Sa I. P. S. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a sosit împreună cu protodiaconul Dr. Crişan Sâmbătă cu trenul de di-

minéța în Caransebeș și îndată după sosire a asistat la o liturgie particulară oficiată de un preot în capela reședinței episcopesci. Atât la gară, cât și în reședința episcopéscă Escelența Sa a fost salutat și bineventat prin președintele și membrii consistoriului eparchial din loc. Starea sănătății Inalt Preasânției Sale alterate în timpul din urmă cu tótă oboséla lungei călătorii, inaintéză spre bine intru bucuria fiilor sei sufletesci.

* (Conversiunea ungară) In aceste dile va publicá grupul casei Rothschild operațiunile privitóre la continuarea conversiuni ungare. Operațiunea actuală se referesce la împrumuturile în aur, dar care nici de astădată nu va puté fi terminată. Împrumutul intreg 4 ½ percente, precum se scie, e împărțit pentru două emisiuni, dintre cari prima emisiune în sumă de 130 milióne fl., s'a și estradat. A doua emisiune în sumă de 52 milióne fl., care era să urmeze acum, după un conclus recent al grupului, s'a dividat érăși în două părți, astfeliu că se va estradá deocamdată numai 30 milióne fl. Acésta împărțire s'a făcut din motivul, că împrumuturile englese din 1871 și al doilea împrumut al căilor ferate de ost se vor achitá abia în 1 Octobre 1889 și 1 Ianuariu 1890.

* (Typografia.) Producțiunea corală, împreunată cu joc, ce o a arangiat reuniunea de cântări „Typografia“ în sala dela „Imperatul roman“, Sâmbătă séra a avut o reușită îndestulitóre. Corurile, conduse de dirigentul P. Herman au esecutat cu mare esactitate punctele numeróse și alese ale programului, încât au întimpinat aplausele frenetice ale publicului și au fost rechemați se le repeteze și câte de trei ori. Jocul după producțiune a fost de tot însuflețit și a durat până în dori de di.

* (Deputațiunea regnicolară.) Eri, Luni, și a început deputațiunea regnicolară în Agram desbaterile meritorice asupra raportului referentului, cu privire la afacerile regnicolare dintre Croația și Ungaria. Resultatele acestor desbateri vor servi de basă la compunerea nunțiului.

* (Diar nou). „*Gutinul*“ este numele unui diar social, literar și economic, ce apare în fie-care Mercuri în Baia-mare sub redacțiunea d-lui Gavriil Szabó, și care costă pe anul întreg 4 fl. pentru monarchie. Felicităm pe frații nostri din părțile Satmărene, că li-a succes a intemeiá acest diariu, pentru-că mai mult, ca în ori care parte, în aceste părți e de lipsă să se cultive gustul de cetit.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal, împreunat cu oficiu telegrafic, în Dicsö-szent-Márton (cott. Târnavei mici.) Doritorii de a competá la acest post, care e împreunat cu o léfă de 1050 fl; 145 fl. spese de cancelarie, 257 spese de inmanuare și 10% din venitul brut al telegramelor, au a depune o cauțiune de 600 fl; și a-și asterne suplicele la numita direcțiune în termin de 1½ săptămâni.

* (Rectorul universității din Viena.) După-ce fostul rector magnific, Eduard Suess, și a dat demisiunea din motiv, că fiind în opositiune, în casa deputaților trebuia să ia atitudine ostilă față de ministrul cultelor, s'a ales în 3 Aprile cu unanimitate Dr. Victor de Lang, profesor de fisică. Noul rector e de 51 ani, a fost un vrednic membru al academiei de sciințe și se bucură în străinătate de o bună reputațiune, ca membru al mai multor societăți scientifice.

* Starea semănăturilor în Ungaria.) Conform rapórtelor sosite la ministrul de agricultură din Budapesta, semănăturile tomnatice, cari au fost sămănate de timpuriu au iernat bine și sunt verdi și frumóse. In multe locuri se véd însă pete negre și pământul gol; acésta provine din pricina șórecilor celor mulți, cari au stârpit semințele încă din tómnă. Sămănăturile întârdiate sunt de tot slăbuțe, și le trebuesce un timp favorabil spre a se puté reculege. Mai slabe sunt sămănăturile în Transilvania, escepționând numai vr'o trei comitate. Lipsa de nutreț nu se prea simte.

„*Victoria*“ institut de credit și economii, societate pe acții în Arad. — Acest institut și-a început activitatea în prima Novembre 1887 cu un capital de fundare de 100.000 fl., din care s'a solvit 98.680 fl. Depuneri, precum arată raportul direcțiunei, au întrat în primul an de gestiune — 1 Novembre 1887 până la 31 Decembre 1888, 159.149 fl. 90 cr. și s'au ridicat 42.804 fl. 96 cr.; s'au escomptat 665.810 fl. 85 cr; achitându-se 477.459 fl. 88; circulațiunea cassei a fost în total de 1,622.199 fl. 55 cr.; dintre cari 814.184 fl. 38 cr. întrate, și 808.015 fl. 17 cr. ești. Profitul curat a fost de 9012 fl. 74 cr. din care se dă 5% interese de capital în sumă de 5000 Pentru scopuri filantropice și culturale a votat adunarea generală: pentru Alumneul diecesei gr. or. române din Arad 60 fl.; pentru zidirea academiei de comerciu 50 fl., și pentru ajutorarea elevilor dela scólele gr. or. din Arad 20 fl. Pe lângă tóte greutățile inceputului, din ci frele arётate resultă un frumos progres, ceea-ce ii justifică necesitatea și ii asigură esistența.

* (Urmările fanatismului). Secta nazarinenilor începe a se înmulți și în Banat. Un bun creștin și harnic econom, om cu vadă din Uzdin a întrat în acéstă sectă. In fanatismul seu religios a bătut până la mórte soția, copii și pe sócra sa cu o bâtă grósă, căci n'au voit să între și ei în acéstă sectă. In turbarea sa a amenințat pe toți locuitorii, că-i va nimicí de nu-i vor da pace, și se ruga lu D-deu să-i trimétă toiagul, cu care póte nimicí pe necredincioși. Abia gendarmăriei i a succes a pune mâna pe el și s'a constatat acum, că în urma fanatismului celui mare a fost atins de alienație!

* Barba cea mai lungă din lume o pórtă un sculptor Louis Coulon, locuitor în Montiuson. Barba lui măsură 2 metri și 32 centimetri și cu tóte că este căruntă, tot mai continuă să créscă, el pórtă barba sa, sau înfășurată împregiurul brațului, sau împregiurul gâtului în formă de șal. Până acum au primit diferite propuneri dela impresari, pentru ca să se espue la vederea publicului, el însă totdeuna a refusat.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare).

4. Venitul capitalului menționat, după-ce se vor scóte din el prelevările Academiei, se va întrebuința în modul următoriu:

a) Trei ani de a rêndul venitul se va întrebuința pentru publicațiunea de documente de ori-ce natură, privitóre la istoria românilor.

Acésta publicațiune se va face după tóte cerințele artei diplomatice.

Suma, cu care se vor remunerá acei învețați, cari vor lucrá sub autoritatea Academiei la acéstă publicațiune, nu va trece peste 2500 lei anual și se va plătí proporțional după colile, ce vor eși dela tipariu, astfeliu că d. e. venitul fiind de 10.000 lei, tipogtafia cerênd pentru o sută coli o plată de 7500 lei, remunerațiunea cólei va fi de 25 lei, luați din cei 2500 lei destinați pentru acest scop.

b) La fie-care al patrulea an dintr'un ciclu de 12 ani venitul se va întrebuința, în întregul seu, pentru a se premiá și a se tipări cea mai bună scriere românéscă privitóre la istoria națională, la religia și morala creștinéscă, la usul scolarilor din scolile primare sau secundare. Scrierea va trebuí să aibă un minimum de 30 cóle de tipariu garmond. Ea se va tipări în una mie esemplare, cari vor aparține autorului, fiind acesta datoriu a depune gratis la Academie 200 esemplare.

5. Premiile se vor decerne de Academie conform cu statutele ei constitutive.

Publicațiunile menționate vor purta titlul „Publicațiunile fondului princesa Alina Știrbei“.

6. Venitul celor trei ani ai publicațiunei de documente va trebuí cheltuit pe deplin în fie-care an, astfeliu ca anual să iasă la lumină câte un volum.

Venitul anului de premiu, care prin neacordarea premiului va rămâné neatins, va mări fondul general al donațiunei, după-ce se vor fi întrebuințat 20 procente din el pentru achisițiuni de documente istorice pentru Academie.

7. Inceputul ciclului de premii va începe trei ani după mórtea mea cu o bună carte de lectură pentru scolile secundare. Acéstă carte va cuprinde în întâia parte descripțiuni ale naturei și ale puterilor naturei, și în a doua parte narațiuni despre evenimente istorice însemnate și despre viața bărbaților celor mari ai națiunei române sau a altor popóre. Descripțiunile sau narațiunile vor fi sau bucăți originale, sau traducțiuni bine făcute. In tot casul alegerea se va face din tot ce literatura românéscă sau străină posedă mai clasic și va avé în vedere desvoltarea iubirei naturei și a simțemintelor patriotice și virtuóse.

Ciclul va urmá după trei alți ani cu o scriere despre principiile morale și creștinesci, de care trebue să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor. Acéstă scriere va arătá în mod metodic legile morale, care trebue să conducă pe om în viață, și mijlócele ce trebue întrebuințate de părinți și de crescётori, pentru ca germenii cerințelor morale să fie desvoltați și întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimei, pentru-ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului, în fine pentru-ca copii și tinerimea să fie de timpuriu astfeliu conduși, ca germenii celor bune să nu fie slăbiți într'ênșii, ér germenii celor rele să nu fie oplosiți și încuragiați.

În fine âtâiul ciclu de 12 ani se va terminá după alți trei ani cu istoria României dela fondarea Daciei până la finele secolului present pentru usul și întărirea simțemintelor patriotice a tuturor cetățenilor, In acéstă istorie trebue să reiasă firul conducётoriu al desvoltărei statului român, greutățile ce poporul a avut de învins, suferințele, ce a indurat, efectele înfricoșate ale dominațiunilor străine, luptele ce el a purtat pentru a susținé națiunalitatea sa neatinsă, redeșteptarea némului românesc, dovedită prin luptele eroice interne și esterne susținute mai ales dela începutul secolului, încununată prin independența redobândită și regatului înălțat de virtutea românéscă însăși, asigurată pentru vecie, precum va da Dumneḑeu, prin succesele și progresele ce poporul va desĕvêrși neîncetat.

În ciclurile următóre de 13 ani academia va ficsa temele ce vor fi a se trata menținêndu-se insĕ todeuna în intențiunile esprimate de mine la articolele 4 și 7 ale presentului act.

Rog pe Academia română să priméscă acéstă donațiune și să o desvólte în cursul anilor cu aceași iubire pentru mărirea și întărirea patriei, cu care eu însumi o constituesc.

Dată în Bucuresci, în 22 Februariu st. v. anul una-mie opt-sute-opt-ḑeci și nouĕ.

(Va urma.)

MONITOR. 12

Calendariul săptemânii

2—8 Aprile.

2 *Duminecă:* Tit, Amfian, Edesiu, Policarp, Gregoriu. *3 Luni:* Niceta, Elpidofor, Diu, Bitoniu, Galie, Iliriu, Paul. *4 Marți:* Iosif, Georgiu, Ferbuta, Pupliu, Platon, Teona, Simeon, Forvin, Zosima. *5 Mercuri:* Claudiu, Diodor, Victor, Victorin, Papiu, Serapion, Nicefor, Teodul, Agatopod, Teodora, Didim, Termu, Pompiu, Zenon, Macsim, Terentiu, Georgiu. *6 Joi:* Eutichiu, Platonida, Gregoriu. *7 Vineri:* (†) Vinerea mare, Caliopiu, Georgiu, Rufin, Acuilina. *8 Sâmbătă:* Irodion, Agav, Ruf, Flegont, Asincrit, Ermu, Celestin, Paisilip, Ioan.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 2 Aprile a Floriilor sau stîlpărilor. Deslegare la pesce. Tóte ritualele din Triod. După vespertina premérsă Sâmbătă, se aduc stîlpări la biserică, cântând chorul scolarilor troparul ḑilei. La utrenie: Polieleu, Evangelia ḑilei. „Învierea lui Christos“ nu se cetesce, ci numai psalmul 50, sub a căruia cetire preotul cădesce stîlpările puse înaintea altariului, apoi cetesce rugăciunea pentru binecuvêntarea lor, și în urmă la sărutarea evangeliei le imparte poporului. Catavasia: „Aretatu-s'au isvórele adêncului“. La Oda IX în loc de „Ceea-ce esti mai cinstită“ se cântă troparele din canonul ḑilei și irmosul catavasiei. Liturgia Sântului Ioan cu pregătire pentru liturgiile celor înainte sânțite. Antifóne. În loc de „Cuvine-se cu adevĕrat“ se cântă irmosul canonului dela Oda IX.

Luni 3, Marți 4, și Mercuri 5 Aprile: liturgiile celor înainte-sânțite la timpul lor cu evangelii.

Joi 6 Martiu. La utrenie: evangelia ḑilei; Catavasii: Irmósele dela canonul ḑilei. Liturgia Sântului Vasiliu împreunată cu ale vespertinei. La proscomidie să ia un agneț separat din o prescură mai mare, care astădi se sânțesce drept cuminecătură pentru cei bolnavi după rêndul celor înainte sânțite, ér Marți în săptămâna pascilor se uscă după tipic. În loc de Cheruvic „Cinei tale.“ În loc de „Cuvinese cu adevĕrat“ irmosul dela Oda IX. La cuminecare și în loc de „Să se umple gurile“ se cântă „Cinei tale.“ După liturgie se face pela mănăstiri spălarea piciórelor. Séra priveghiare cu utrenia ḑilei următóre, la care se cetesc evangeliile patimilor. Óra I canonică remâne pe altă ḑi.

Vineri, 7 Martiu. Diminéța: Órele canonice. Liturgie nu se face. După amédi: se pregătesce mormêntul simbolic; urmézá Vespertina ḑilei următóre cu evangeliă; la docsa stichóvnei se scóte din altariu icóna de pânză a înmormêntării și se pune pe mormêntul pregătit; urmézá immediat Povespertina cu canonul de plângere, care în Triódele nóstre lipsesce, dar se póte afla în „Tipiconul“ edat la Buda, 1826, cu binecuvêntarea metropolitului Stratimiroviciu; se închee oficiul acestei ḑile cu sărutarea icónei înmormêntării.

Sâmbătă, 8 Martiu. Utrenia la 1 óră după medul nopții. Cântările celor trei stațiuni. Evangelia și canonul ḑilei cu irmósele lui fără „Ceea-ce esti mai cinstită.“ La docsologia cea mare preotul se îmbracă cu tóte odórele, apoi se încungiură biserica, cu icóna inmormêntării. La 10 óre antemeridiane se cetesc órele canonice. După amédi Liturgia Sântului Vasiliu cu vespertina ḑilei următóre. „Câți în Christos v'a-ți botezat.“ După apostol preotul îmbracă odóre luminate în locul celor negre. Anticheruvicul „Să tacă tot trupul“. În loc de „Cuvinese cu adevĕrat“ se cântă Irmosul dela Oda IX.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Aprile 1889.

Buda: **16 22 85 61 47**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Renta de aur ung. de 4%	103.25	102.75
Renta ung. de hârtie	94.90	95 80
Renta de aur austriacă	111.30	111 25
Obligațiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorți de regularea Tisei	132.50	132.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.25	145.25
Galbin	5.72	5.65
Napoleon	9.57	9.55
100 marce nemțesci	59.14	59.10
London pe (plițăo de trei luni)	120.70	121.—

Nr. 244 [51] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de cl. III din Cheia, protopresbiratul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela umblarea cu sf. cruce în ajunul botezului dela 90 familii întregi şi 30 vĕduve à 2 fl. şi 1 fl. . . 210 fl.
2. Dela circa 3 cununii à 7 fl. . . . . 21 fl.
3. Dela 20 botezaţi à 1 fl. . . . . 20 fl.
4. Dela 14 morţi à 3 fl. şi 1 fl. 50 . . . . . 33 fl.
5. Folosirea curţii bisericei ca livade . . . . 16 fl.
6. Din fondul bisericesc în bani gata . . . . . 100 fl.

Suma 400 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post, vor avé de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, pănă la terminul sus indicat.

Zernesti, 28 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 342 [52] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Marpod, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela inmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an . . . 68 fl. 55 cr.
2. Un adjut permanent din cassa alodială de 40 fl. — „
3. Una competinţă de lemne computată în 12 fl. — „
4. Cuartir, folosirea grădinei şi tóte supraedificatele economice care se compută cu . . 40 fl. — „
5. Folosirea a 12 jug. ca porţiune canonică cu un venit anual de . 220 fl. — „
6. Dela 52 familii câte o ḑi de lucru computată à 50 cr. . . . 26 fl. — „

Suma 406 fl. 55 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor St. Org. şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent-Ágotha) pănă la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai deaprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral

Agnita, 12 Martiu, 1889

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei

Sabin Piso,
prot.

Nr. 159 [56] 1—3

CONCURS.

Pe basa decisului Preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 15 Novembre 1888 Nr. 4246 B. se escrie concurs pentru intregirea parochiei a doua din Rechita şi filia Strugariu de clasa a III-a cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 135 familii câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe de 16 cupe vechi şi un adaus la ferdelă de 25 cr. cari computate în bani dau suma de. . . . . fl. 169,37
2. Câte o ḑi de lucru de familie, socotite à 50 cr. fl. 67.50
3. Dela umblarea cu cu s. cruce în ajunul botezului à 50 cr. . . . . fl. 67.50
4. Dela folosinţa unui fênaţ . . . . . fl. 3.—
5. Dela venitele stolare regulate fără considerarea altor prestaţiuni accidentale . . . . . fl. 96.50

Suma . fl. 403.87

Aspiranţii, cari vor sĕ reflecteze la ocuparea acestei parochii, au a-şi aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul de sus. Concurenţilor le stă în voe a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă în biserica din comună.

Rechita, în 12 Februariu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

---

ad Nr. 226. [46] 2—3

CONCURS.

Pe basa părinţescei ordinaţiuni a Venerabilului consistoriu archidiecesan din 1 Novembre a. c. Nr. 4894 B. pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Murĕş Ludoş, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela 44 familii câte o ferdela cucuruz sfârmit à 80 cr. fl. 35.20
2. Tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . . . fl. 17.60
3. Folosirea porţiunei canonice 8½ jugĕre arătoriu şi fênaţ, socotit jugĕrul cu 6 fl. . . . . fl. 51.—
4. Venitele stolari computate după venitul celor cinci ani din urmă . . . fl. 30.—
5. Venitul jumĕtate din cimiteriu . . . . . fl. 6.—
6. Folosirea grădinei parochiale à 4 fl. . . . . fl. 4.—
7. Pănă la reedificarea unei case parochiale mai corespunḑĕtóre parochul va locuí în una din casele bisericei, care va fi mai acomodată spre acest scop . . . . . fl. 15.—

Tóte aceste emolumente dau un venit anual în sumă de fl. 158.80

In fine se observă, că Venerabilul Consistoriu prin decisul din 9 Septembre 1886 Nr. 3700 B. s'a îndurat a pune în perspectivă un ajutoriu pentru acéstă parochiă.

Doritorii de a ocupá numita parochie, au a-şi subşterne cererile de concurs la oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu, instruite cu documentele prescrise în regulamentul pentru parochii.

Murĕş-Ludoş, 9 Martiu, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 274. [47] 2—3

CONCURS.

Pe basa părintescei resoluţiuni consistoriale dto 3 Ianuariu 1889 Nr. 6996 B. ex 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Galacteon Şagău în Idicel cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“ — pelângă următórele emolumente:

1. Folosirea casei (2 odăi, tindă şi cămară), curţei, superedificatelor economice (graşd şi şură), a grădinei parochiale şi a porţiunei canonice, constătătóre din 4 jug. 131 □° agri, — 2 jug. 470 □° grădină, — 8 jug. 324 □° liveḑi (fênaţ), — 4 jug. 911 □° păşune, — 9 jug. pădure şi 1 jug. 527 □° neproductiv, — computate în bani . . . . . fl 100.—
2. Dela 320 familii române, câte 1 felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit à 1 fl. . . fl 320.—
3. Dela 336 familii câte o ḑi de lucru cu palma . . fl. 84.—
4. Dela 16 familii neorustice à 40 cr. . . . . fl. 6.40
5. Venitul stolar . . fl 94.—
6. Alte prestaţiuni sigure . . . . . fl. 50.—

Suma . fl. 654.40

Doue din cinci părţi a sumei de 654 fl. 40 cr., adecă 260 fl. 16 cr. le capĕtă alegêndu-l capelan.

Superedificatele parochiale se oferesc fiitoriului capelan, pentru care ofert va fi îndatorat a prestà barem câte o óră la ḑi în cancelaria protopresbiterală.

Petiţiunile concursuali, instruite în sensul legilor vigente bisericesci, sunt a se subşterne subscrisului, — posta ultimă Maroş Vécs în Idicel.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Reghinului.

Idicel, 9 Martiu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 138 prot. [48] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 10 Ianuariu 1889 Nr. 6909 B 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Bărbat din Şercăiţa, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 149 fl. 33 cr.

Doritorii de a competá la acest post sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. protopopesc.

Nr. 161. [49] 2—3

EDICT.

Iacob Drăgoiu, gr. or. din Aciliu, care au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Măria născ. Vasilie Meţ, gr. or. tot din Aciliu, fără a se scí unde petrece, conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu a. c. Nr. 1782 B.— se provócă a se presenta la subsemnatul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contra procesul divorţial, intentat asupra-i de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 16 Martiu 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter

Nr 120 [38] 3—3

EDICT.

Toma Relea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresbiteratul Avrigului, care mai bine de patru (4) ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie, Ioana Iacob, gr. or. tot din Sebeşul inferior, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei lui, se citézĕ prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Avrig, 18 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Cu 140 fl. v. a.

le plătesce acţiile institutului de credit şi economii „ALBINA“ (împreună cu cuponul plătibil la 1 Iuliu 1889)

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla. — Szamos-Ujvár.

[53] 1—3

Pentru oieri!

Pe hotarul comunei **Slimnic** e păşunat pentru **800 pănă la 1000 oi** şi se dă în arêndă dela **începutul lui Septembre** a. c., pănă la **Sf. George st. vechiu.** — Informaţiuni mai detaiate se capĕtă în cancelaria comunală.

Oficiul comunal.

[55] 1—3

Acţiile

institutului de credit şi economii

„TIMIŞIANA“

împreună cu cuponul plătibil în 1 Maiu a. c. le cumpĕră cu

60 florini bucata

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla — Szamos-Ujvár.

[54] 1—3

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 35 Sibiiu, Joi 30 Martiu (11 Aprile), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprile Iuniu al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfîrşesce cu ultima Martiu 1889, să-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei tăşii de adresă dela abonamentul ultim.

Cuvêntarea de deschidere a sinodului electoral din Caransebeş.

Venerabile sinod diecesan!

Bărbatul acela, care a fost chemat de provedinţă să conducă destinele diecesei nóstre caransebeşene încă dela începutul ei, carele a adunat aicia puterile morale şi materiale, ce erau de trebuinţă pentru o desvoltare salutară a vieţii bisericesci în acéstă tinără diecesă, carele a pus în lucrare în acéstă parte a metropoliei nóstre instituţiunile bisericesci regulate prin statutul organic al bisericei nóstre naţionale, carele a presidiat şi condus tóte sinódele acestei diecese dela inaugurarea vieţii nóstre constituţionale bisericesci, carele a participat la tóte actiunile de importanţă ale metropoliei nóstre şi care până la rĕsuflarea sa cea de pe urmă a rĕmas devotat binelui comun şi în special al diecesei sale: bunul, înţeleptul, activul şi energiosul episcop al bisericei nóstre de aicia Ioan Popasu, nu se mai află între noi, el astădi şepte septĕmâni, la 5/17 a lunei trecute Februariu în urma unui morb scurt a încetat din viaţă şi rĕmăşiţele lui s'au dat odichnei eterne.

Ca metropolitul provinciei nóstre bisericesci, căruia instituţiunile bisericesci mai vechi şi mai nóue impun pentru astfeliu de casuri anumite sarcini, anunţ Venerabilului sinod în mod oficial decedarea primului seu episcop diecesan, fiind convins, că fie-care membru al acestei venerabile corporaţiuni bisericesci se va întruní cu mine în sincera condolenţă, ce o esprim din incidentul perderii acestui eminent şi prébine meritat ierarh al bisericei, şi rĕdicându-şi cugetele sale la celea inalte, me va însoţí în esclamaţiunea: Eternă amintire, eternă fericire bunului archiereu Ioan Popasu!

Anunţ astfeliu casul acesta ca totdeodată punctul de mânecare al mĕsurilor, ce s'au luat în conformitate cu dispositiunile canonice şi statutare ale bisericii nóstre pentru intrunirea acestui sinod diecesan estraordinariu în scopul de a şi alege episcop, credênd, că în considerarea terminului canonic de trei luni, în care se cade să se indeplinéscă scaunul episcopesc vacant, apoi în considerarea agendelor, care pentru astfeliu de casuri sunt puse în sarcina metropolitului, şi în fine în considerarea impregiurărilor, în care ne aflăm cu iminentele mari sĕrbători ale bisericei nóstre şi cu sinódele ordinari eparchiale de asemenea iminente, terminul ficsat pe ḑiua de astădi pentru intrunirea nóstră aicia va întêmpiná aprobare din partea Venerabilului sinod.

Étă am indicat incidentul, care ne a intrunit aicia în ḑiua de adi şi scopul pentru care ne-am întrunit. Esperienţele bogate din trecut, cu care mai ales acum are să-şi facă sémă fie-care membru al acestui Venerabil sinod, şi vederile luminate pentru asigurarea unui viitoriu, care să corĕspundă juste lor nóstre aspiraţiuni crestinesci vor află modul cel mai bun pentru indeplinirea misiunei importante, ce o are Venerabilul sinod la acésta ocasiune

Am avut fericirea nu numai de a constatá, ci totdeodată de a şi admirá la mai multe ocasiuni, devotamentul şi prudenţa, cu care corporaţiunile nóstre bisericesci au resolvit în modul cel mai binecuvêntat multe din cele mai grele probleme din viaţa nóstră bisericéscă. Eu sper, a-şi puté ḑice, sunt sigur, că şi la acéstă ocasiune, Venerabilul sinod în devotamentul seu pentru a asigurá vĕduvitei diecese desvoltarea ulterióră în interesul binelui comun şi în special al bisericei nóstre naţionale, misiunea sa şi-o va împlini aşa, ca resultatul ei să intimpine aprobarea atât din partea sinodului episcopesc cât şi la préînaltul tron al Majestăţii Sale prégraţiosu lui nostru monarch, căruia ca prébunului părinte al tuturor popórelor sale, D-ḑeu să-i conserve, încă de aici înainte mulţi ani fericiţi.

Premiţênd acestea şi renoindu-mi rugăciunile evlavióse către atotputernicul D-ḑeu, pentru-ca cu préînalta sa înţelepciune să ne lumineze şi conducă în agendele nóstre, declar sinodul estraordinariu electoral al diecesei Caransebeşului de deschis.

Sibiiu, 29 Martiu.

Ne lipsiau încă în momentul, când am luat condeiul să scriem aceste rênduri, sciri amĕnunte despre alegerea de espiscop în diecesa surorĕ a Caransebeşului, ajunsă la vĕduvie prin trecerea la cele vecinice a archiereului prim al acestei eparchii, a nestorului archiereilor nostri, Ioan Popasu.

O telegramă scurtă ne-a anunţat resultatul alegerei de Luni, ne a adus scirea îmbucurătóre, că Preacuviosia Sa vicariul archiepiscopesc, archimandritul *Nicolau Popea* este bărbatul, căruia representanţii diecesei surori voesc să-i pună pe cap corónă de mire al eparchiei, în mână cârja puterei archieresci şi toiagul păstorirei asupra turmei credincióse, care dorind doresce o inimă blândă, un cap luminat, un cârmaciu probat în convingerea ortodocsiei sale, şi o mână tare şi braţ înalt spre a puté conduce naia prin marea viforósă, carea tot mai amenintătoriu se ridică asupra bisericei nóstre.

Biserica prin representanţa sa legală s'a pronunţat. Ne închinăm înaintea votului bisericei.

Ca ochii inimei lor representanţii diecesei surori au căutat pre bărbatul chemat a conduce naia bisericei, şi au sciut află pe alesul Domnului.

Au avut în considerare gravitatea actului, constelaţiunile date, cu cari trebue să ne facem sémă mai pe sus de tóte, le-a fost sfântă reputaţiunea bisericei nóstre ortodocse române din Ungaria.

Manifestaţiunea inimei lor este émnă de importanţa actului sĕvêrşit, démnă de curăţenia inimei bărbatului, pentru care ei s'au pronunţat, démnă de reputaţiunea bisericei, démnă de inima cea nobilă, tactul cel fin şi plin de înţelepciune al archiereului-metropolit, care a condus acest act de gravitate, ce din nou a documentat buna reputaţiune a bisericei nóstre.

Şi actele de importanţă aşa se sĕvêrşesc, şi ele aşa sĕvêrşite insuflă stimă, insuflă iubire, mai pre sus de tóte insuflă încredere, încredere în reputaţiunea bisericei nóstre.

Şi o asemenea démnă, o asemenea conscie, o asemenea bărbătéscă manifestaţiune sunt în stare să facă toţi ómenii de bine, cărora le zace la inimă numai şi numai interesul bisericei.

Şi noue ne cade bine, că putem dá espresiune, adevĕrată espresiune bucuriei ce a cuprins întrégă biserica nóstră la mărelul act sĕvêrşit de representanţa legală a diecesei Caransebeşului, în sinodul estraordinariu, intrunit pentru alegerea noului cap al diecesei.

Din 55 voturi indreptătite la alegere, 52 s'au grupat în jurul Preacuviosiei Sale, a domnului ar-

---

FOIŢA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

Amintirile din fruntea cercetărilor de faţă sunt şi ele atari momente în desvoltarea vieţii mele spirituale, încât vrênd nevrênd, me silesc să me ocup cu ele şi să le comunic şi altora, spre a fi sciute şi folosite după putinţă.

Dacă 'mi revoc în memorie tot timpul vieţii mele, de atunci, de când sum în stare să o fac, adecă: timpul prunciei mele în locul meu natal şi la scóla de acolo, timpul de scólă la un neam strein de naţiunea nóstră, timpul din gimnasiu, din seminariul Andreian şi chiar universitatea din Viena, trebue să mărturisesc, că relativ nici unul nu m'a impresionat astfeliu ca şi ultimul timp al studiului meu.

A ḑis, ce e drept un pedagog. Jean Paul, dacă nu me inşel — că un copil invaţă în primii trei ani mai mult, decât în cei trei ani de universitate. Se póte, că are dreptate, incât privesce acumularea materialului brut, nu va fi avênd dreptate, când vom luá în considerare ordinarea acestuia şi producerea unor potenţe in gruparea lui. Timpul dela scóla magiară, căci de o atare e vorba, a trecut fără a lăsá altă amintire decât batjocura şi tractarea brutală, de care ne invredniceam toţi românii; ér gimnasiul a produs în mine convingerea, că mult timp, cu un mechanism grozav, mult este incătuşat bietul spirit al elevului în „şablonismul" ereḑit dela moşi şi strămoşi, mult fórte mult se păcătueste contra desvoltărei naturali a spiritului, şi că se reclamă cu necesitate imperativă o reformă radicală.

Încât privesce petrecerea mea de doi ani la universitatea din Viena, unde aveam să me lupt grozav cu greutăţile limbei şi cu lipsa de pregătire suficientă, pentru a puté urmărí mersul sciinţii, pot totuşi să declar cu linisce deplină, că acest timp a inceput a deschide orisonul vederilor mele, a sciut provocá în mine consciinţa unei mari deosebire intre trecutul şi presentul meu de atunci, şi a sciut să-mi dea aceea sămênţă a inspiraţiunei faţă cu educaţiunea şi instrucţiunea omenimei, care m'a pus in positie să me sciu orientá în mersul pedagogiei din Germania, deşi în mare parte eram deja orientat încă din seminariul Andreian.

Transpune-te deci iubite cetitoriu în dispositiunea mea sufletéscă, cu care am trecut graniţa Germaniei şi apoi ascultă să-ţi spun entusiasmul, ce l'am observat la tótă suflarea nemţéscă, chiar şi la ómenii, ce stau departe de scólă. Dar cu cât mai vêrtos la ómenii de scólă, cu cât interes povestesc invĕţătorii despre elevii lor, despre progresul făcut la cutare studiu, despre datinele şi obiceiurile acelora, ce relaţiune esistă intre elevi şi invĕţătoriu, câtă iubire reciprocă, ce legătură, ce viaţă adevĕrat familiară. Nu este vre o ocasiune binevenită, pe carea invĕţătoriul să nu o esploateze în folosul elevilor sei. Nu este vre-un viţiu incuibat în vre-unul din elevii sei, despre cari invĕţătoriul să nu pótă avé cunoscinţă direct sau indirect, căci acolo tótă lumea să intereséză de scólă şi de tot ceea ce stă în vre-o legătură cu acésta.

Acest tablou, în liniamente generali, l'am atins faţă cu starea dela scólele nóstre, unde invĕţătoriul — onóre escepţiunilor — nu pórtă rola de părinte, ci de corporalul, care conform reglementului, pretinde supunere órbă, pretinde autoritate oficială, să consideră pe sine pe o tréptă inaltă şi-şi ţine de sub demnitate a se demite cu un elev de al seu la vorbă.

El este şi trăesce cu elevul seu, numai până ce se află la óră, de ací incolo — calea Domnului, pentru el elev numai esistă. Nu l privesce şi nici nu caută să-l privéscă, ce se intêmplă cu acesta pe stradă, în ce societate se mişcă, ce atmosferă social-morală domnesce în familie. Ce e drept, nu stă în puterea invĕţătoriului a reformá viéţa familiară şi socială a omenimei, dar' dênsul este chemat prin ca-

chimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, care din fragedă tinereţe şi până acuma şi-a pus viaţa sa în serviciul bisericei, a fost în nemijlocită apropiere a capilor metropoliei nóstre, cunósce tóte părticelele organismului nostru bisericesc, şi rolul lor, ca intregul sĕ funcţioneze în mod normal, cunósce tóte greutăţile, cu cari ne luptăm, cu cari trebue sĕ ne luptăm, şi este nestorul eminenţilor nostri bărbaţi din cinul monachal, cari se pregătesc special pentru gréua misiune de archiereu în biserica nóstră română orientală din Ungaria.

Interesele bisericei au condus pe Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit al nostru, ca desconsiderând infirmitatea trupéscă, de care tocmai acuma este cuprins, sĕ alerge la reşedinţa episcopiei surori şi sĕ conducă în persónă actul alegerei noului episcop. Interesele bisericei au condus pre representanţii diecesei surori, când umĕr la umĕr, inimă la inimă şi-au manifestat dorinţa de a pune coróna de mire al bisericei pre crescetul vicariului archiepiscopesc, a archimandritului Nicolau Popea.

Ne inchinăm votului bisericei.

Revista politică.

Stéua ministrului president, Tisza, ce părea, că s'a ascuns în urma evenimentelor întêmplate în dieta Ungariei, rĕsare érăşi tot aşa de luminósă pe orizontul politicei, ce o a urmărit până acum, ér sbuciumările opositiunei a întunecá cu totul şi a nimici şi ultima rasă au rĕmas zădarnicite.

După atâtea lupte vehemente şi insulte ad personam, premieriul ungar păşesce cu aceea-şi resoluţiune şi cu acelea şi forţe, de cari s'au bucurat în timpul din urmă al politicei sale şi decât cari alt premieriu după principele de Bismarck, nu s'a putut bucurá.

Şi dacă totuşi luptele parlamentare din sesiunea actuală par a fi muiat pe premieriu şi al fi silit la o reconstrucţiune ministerială, acésta este un act diplomatic, ca asfeliu sĕ aibă forţe nóuĕ pentru realisarea principiilor, ce le urmăresce.

Căci bărbaţii, cari vor întrá în cabinetul dlui Tisza sunt elemente probate, cu o lungă pracsă în resortul afacerilor în fruntea cărora vor stá, cari se bucură de o bună reputaţiune în tóte cercurile conducĕtóre şi cari numai după multă resonare, trăgêndu-şi bine séma cu tóte împregiurările, au primit condiţiunile, sub cari pot sĕ ocupe portofoliuri în cabinet.

Cu deosebire se pune mare pond pe întrarea în cabinet a profesorului de universitate Desideriu Szilágyi, nu atât din motivul că ca deputat a aparţinut totdeuna partidului liberal, ci pentru importanţa persónei sale. Desideriu Szilágyi nu mai esistă nici o îndoélă, este unul dintre cei dintâi oratori şi vorbitori ai casei deputaţilor, un politic liberal, care-şi pune cele din urmă forţe pentru realisarea principiilor, ce le urmăresce.

Încă în sĕptĕmâna acésta se crede, că vor depune jurĕmêntul Maj. Sale, cont. Juliu Szapáry ca ministru de comerciu, secret. de stat Dr. Ales. Weckerle ca ministru de finanţă şi prof. Desideriu Szilágyi ca ministru de iustiţie.

In timpul din urmă s'a adus în combinare pentru de a ocupá un portofoliu în ministeriu şi persóna contelui Andreiu Bethlen, actualul comite suprem — administrator al comitatului Sibiiu, care însĕ a declinat dela sine ori-ce combinaţiune, până când nu-i va succede a realisá un pact de procedere conciliantă între sasi şi guvern, despre ce organul local săsesc ḑice, că nu are nici o cunoscinţă.

Vorbirea contelui Andrássy cu privire la proiectul de lege militar e comentată de tóte foile monarchiei. Ea a fost un adevĕrat duş de apă rece peste speranţele înfocate şi mari ale opositiunei şi efectul ei e cu atât mai puternic, cu cât nu se póte admite, că contele ar fi bănuit de un mameluc.

Atacurile sale ridicate contra idei de se a înfiinţá o armată comună, sunt îndreptate totdeodată şi contra ideei unui stat maghiar independent şi dovedesc, că contele Andrássy vede întărirea şi consolidarea monarchiei numai şi numai în susţinerea dualismului.

După multe combinaţiuni şi informaţiuni, ce şi le a tras regele român, s'a hotărît a încredinţá cu formarea noului ministeriu pe cei mai aprigi luptători contra partidului liberal şi anume pe Lascar Catargiu şi Demetrie Brătianu.

Fiind însĕ, că cu tóte sforţările leaderul conservatorilor nici în unire cu dl Dimitrie Brătianu nu se póte rădimá pe o maioritate solidă, se crede, că se vor disolvá camerele şi se va face apel la ţară pentru o nouă alegere.

Cei şepte conducĕtori ai ligei patriotice au scăpat cu o pedépsă de tot uşóră. Acusa principală, că stau în fruntea unei societăţi secrete a căḑut şi n'a tras după sine nici o condemnare. Conducĕtorii ligei au fost pedepsiţi numai cu 100 franci şi spesele procesuale, căci au luat parte la şedinţele unor reuniuni, cari n'au fost primit autorisare din partea statului. Acest verdict neaşteptat a umplut de mâchnire foile germane, cari sperau, că conducĕtorii ligei vor fi cu totul paralisaţi în acţiunea lor.

Membrii comitetului naţional boulangist părăsesc unul câte unul pe generalul lor iubit şi se retrag. In sĕptĕmâna trecută s'au retras mai mulţi deputaţi, cari nutriau vederile lui Boulanger şi cari erau membrii în comitetul central. Generalul petrece încă tot în Brussela, de unde a adresat alegĕtorilor sei manifeste.

Ducele de Nassau a venit încă în sĕptĕmâna acésta la Luxemburg pentru a primí regenţa marelui ducat. Proclamaţiunea cătră popor e şi redactată, întârḑierea publicaţiunei se esplică: că ducele de Nassau nu e tocmai aplicat a luá cârma ducatului. El s'a esprimat de mai multe ori, că i-ar părea rĕu de mórtea lui Wilhelm III-lea; stăruinţele împĕratului german sunt însĕ mari şi ducele încă trebue sĕ se conformeze intenţiunilor lui.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Caransebeş, 27 Martiu, 1888. Resultatul alegerei este deja cunoscut din comunicatul telegrafic, voiesc acum pe scurt sĕ descriu actul alegerei.

Sâmbătă inmediat după-ce a sosit Escel. Sa I. P. S D. archiepiscop şi metropolit s'a ţinut s. liturgie în capela din reşedinţă, la care a asista Escel. Sa şi alţi membrii din gremiul consistorial. Tot în aceea ḑi séra la 7 óre s'a sevêrşit priveghierea, la care a pontificat însuşi Escel. Sa, ce a durat până după 10 óre séra. Duminecă la 9 óre s'a celebrat s. liturgie prin Escel Sa, asistat de mai mulţi preoţi, la care serviciu Dḑeesc a luat parte toţi deputaţii sinodali. După terminarea s. liturgii s'a celebrat parastas solemn pentru odichna sufletului rĕposatului episcop Ioan Popasu, ér după aceea s'a făcut chemarea Duchului Sânt.

La 2 óre d. m. s'a deschis sinodul, fiind presenţi aprópe toţi deputaţii sinodali. Şedinţa I a fost scurtă; după ce Escel. Sa prin escelenta vorbire, ce-mi iau voie a vi-o comunicá *) a declarat sinodul olectoral de deschis, s'a constituit biroul, apoi s'a presentat actele electorali despre alegerile supletorice, ce s'a transpus comisiunei verificătóre şi apoi cu acestea şedinţa I s'a încheat.

Şedinţa a II-a s'a ţinut tot Duminecă la 7 óre séra, şi la ordinea ḑilei s'a pus verificarea deputaţilor aleşi supletorice. La 2 acte electorale au fost proteste. Verificarea unui deputat s'a amênat, pentru că s'a arĕtat de lipsă investigarea; la al 2-lea act electoral atăcat prin protest asemenea s'a propus investigare, deputatul ales însĕ — fiind present — a declarat, că renunţă dela mandat, dar sinodul totu-şi a decis ca sĕ se investigeze asupra abusurilor indigitate în protest.

In privinţa alegerei s'a ţinut conferinţă şi aprópe toţi deputaţii s'au declarat pentru Preacuv. Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea.

Astăḑi la 9 óre s'a deschis şedinţa a III-a pentru efeptuirea actului alegerei, şi resultatul e, că dintre 55 deputaţi presenţi 52 voturi a întrunit dl vicariu şi archim. Nicolau Popea, ér 3 voturi dl protosincel şi prof. gimn. din Arad, Iosif Goldiş.

Timpul fisic nu-mi permite ca sĕ me estind mai pe larg în apreţierea şi descrierea acestui act important, observ însĕ pe scurt, că tot actul electoral a decurs în o ordine şi cu o demnitate esemplară ca nici unul altul, ce fără îndoélă este a se atribuí în locul prim neintrecutului tact de conducere al Escel. Sale, şi ţinutei demne şi salutare a deputaţilor sinodali, avênd în frunte nisce bărbaţi atât de vrednici ca Mocsonyescii, decorul naţiunei nóstre! *Coresp.*

Raportul direcţiunei

institutului de credit şi economii „Albina“, cetit în adunarea generală a XVI, ţinută la 29 Martiu, 1889.

(Încheere).

Monetă.

Starea cu 31 Decembre 1887 a fost	fl.	4,144	93 cr.
în decursul anului s'au mai cumpĕrat de	fl.	84,667	90 cr.
totalul	fl.	88,812	83 cr.
din aceste s'au vêndut	„	88,110	01 cr.
şi au rĕmas cu 31 Decembre 1888	fl.	702	82 cr.

Mişcarea cassei în decursul anului 1888:

Întrate, la centrală 6.264,489 fl. 86 cr., întrate la cursuală 3.482,868 fl. 32 cr., suma întratelor 9.747,358 fl. 18 cr.

Eşite, la centrală 6.258,902 fl. 24 cr., eşite la sucursală 3.473,048 fl. 49 cr., suma eşitelor 9.731,950 fl. 73 cr. — Totalul 19.479,308 fl. 91 cr.; cu 4.147,719 fl. 76 cr. mai mult ca anul trecut.

Din bilanţul general al anului 1888 resultă că:

Suma activelor institutului este cu 478,375 fl. 47 cr., ér suma venitului brut cu 16,045 fl. 59 cr. mai mare ca în anul premergĕtoriu.

Subtrăgênd din venitul brut al anului de	fl.	307,918	62 cr.
totalul eşirilor cu	„	257,854	19 cr.
resultă un profit curat al anului de	fl.	50,064	43 cr.

cu fl. 6843 — cr. mai mare ca în anul trecut.

În sensul §-lui 36 din statute se consideră de ieşiţi din consiliul de direcţiune domnii Elia Macelariu şi Petru Nemeş.

Veţi binevoi deci a îndeplini prin alegerea 4 posturi vacante.

Cei ce vor devení aleşi în locul dlor Elia Macelariu şi Petru Nemeş vor obţiné mandat cu durată de 6 ani, mandatul celui ce se va alege în locul dlui Iacob Bologa va espira în anul 1894, ér al celui ce se va alege în locul dlui Gligor Mateiu în 1891.

Profitul curat de	fl.	50,064	43 cr.

propunem conform §-lui 62 din statute, sĕ binevoiţi a-l distribuí în modul următoriu:

1. 5% dividendă după capitalul social de fl. 300,000.—				fl.	15,000 — cr.
2. Restul de				fl.	35,064 43 cr.
sĕ se împartă cum urméză:					
a) 15% la fondul de resrvă (§. 62 *a*) (maxmimul statutar)	fl.	5,260	03 cr		
b) 10% tantiemă pentru membrii consil. de direcţiune (§. 62 *b*)	fl.	3,506	40 cr.		
c) 2% tantiemă pentru directorul esecutiv (§. 62 *c*)	fl.	701	28 cr.		
d) 1% tantiemă pentru dirigentul filialei din Braşov (§. 62 *c*)	fl.	350	64 cr.		
e) 1% tant. pentru deleg. direcţiunei la filiala Braşov (§. 62 *c*)	fl.	350	64 cr.		
f) 2% tantiemă pentru oficialii institutului (§. 62 *d*) fl. 701 28 cr. plus remuneraţiune fl. 778 72 cr.	fl.	1,480	— cr.		
g) 6% pentru scopuri de binefacere (§. 62 *e*)	fl.	2,103	84 cr.	fl.	13,752 83 cr.
3. Din restul de				fl.	21,311 60 cr.
h) supradividendă acţionarilor	fl.	15,000	— cr.		
i) fondului depensiune al funcţionarilor	fl.	3,000	— cr.		
k) amortisare din casa institutului (Strada Baier Nr. 1.	fl.	3,311	60 cr.	fl.	21,311 60 cr.

Pe basa acestei distribuiri dividenda anului 1888 se ficséză cu 10% adecă cu fl. 10 de acţiune.

Fondul de reservă al acţionarilor cu adausul propus de noi va ajunge la cifra de fl. 71, 726 03 cr., ér fondul de pensiune al funcţionarilor la fl, 33,483 90 cr.

Terminênd, ne luăm voie a substerne raţiociniul tipărit şi distribuit deja între D-vóstră cu tóte conturile sale, şi a Vĕ rugá, ca după ce veţi fi ascultat şi raportul comitetului de supraveghiare sĕ binevoiţi:

I. a luá spre scire raportul acesta;

a aprobá bilanţul încheiat la 31 Decembre 1888 şi

---

riera sa, ca sĕ contribue la ameliorarea stărilor rele sĕ pregătéscă tinera generaţiune, pentru o stare ideală dorită de toţi moralistii idealismului etic şi chiar de toţi ómenii ideali. Est modus in rebus, ḑicem şi noi aci cu latinul. Unui invĕţătoriu de calitatea şi forma mai sus amintită, scóla i se pare o povară, de carea când scapă pare că a scăpat de straiţa diavolului, căci numai aşa ne putem inchipuí tânguirile lui cele amare asupra multelor óre şi asupra puţinului timp de ferii.

Apoi sĕ te mai miri atunci de adversiunea, cu carea merg copii la scólă, apoi sĕ nu-ţi poţi tu esplicá bucuria ce o simţesc acestia, când prin o impregiurare neprevĕḑută, fie ea de natură tristă sau voiósă, sunt scăpaţi de órele de prelegere!? mai bine ḑis de instrucţie, carea de sigur la acestia nu o ar găsí.

Cum póte sĕ fie scóla pentru băiat un loc de petrecere şi bucurie, la carea se alerge, ca oile mărsióse*) la sare, când ea chiar pentru invĕţătoriu este sarcină grea şi neplăcută? (Va urma).

*) Un termin din munţii apuseni, care indică setea oilor, boilor etc. după sare.

*) Se publică în fruntea fóiei. Red.

a dá consiliul de direcţiune absolutoriu pentru gestiunea sa pe anul espirat;

2. a primí propunerea nóstră cu privire la distribuirea profitului curat;

3. a dispune asupra sumei destinate spre scopuri de binefacere;

4. a ficsá preţul marcelor de presenţă pe anul curent;

5. a alege patru membri în consiliul de direcţiune.

Din şedinţa consiliului de direcţiune ţinută la 11 Martiu 1889.

E. Macellariu, vice-preşedinte I. — *P. Cosma*, director. esecutiv ca notariu.

Raportul comitetului de supraveghiare.

Onorată adunare generală!

Esaminând subsemnatul comitet de supraveghiare atât contul profitului şi perderii, precât şi bilanţul institutului de credit şi economii „Albina“, a aflat tóte posiţiunile în deplină consonanţă cu registrele purtate cu tótă esactitatea.

Ne luăm voie a Vě propune, a aprobá computul anual pro 1888 şi a dá direcţiunei absolutoriul.

Cu proiectul direcţiunei precedent, în privinţa împărţirii profitului curat suntem de acord.

Sibiiu, în 9 Martiu, 1888.

Dr. *Aurel Brote* m. p. — *Nicanor Frateşiu* m. p.
Corneliu Tobias m. p. — *Ioan Cretiu* m. p.

Varietăţi.

* (Dela curte). După dispositiunile de până acum familia imperială-regală va părăsí Sâmbătă Budapesta şi se va aşedá la Ischl. In Linz s'au făcut dispositiuni pentru petrecerea de vară a casei domnitóre.

* (Alegere de deputat sinodal.) Dupăcum — binişor târdiu — ni se comunică din Zerneşti, în cercul Branului s'a ales de deputat sinodal dl Dr. Ioan Meţian, mare proprietariu în Zerneşti.

* Ministrul de iustiţie în conţelegere cu ministrul de finanţă face cunoscut, că tóte copiile depe cartea funduară şi hârtiile referitóre la desdaunarea regalelor sunt scutite de timbru.

* (Producţiune.) Reuniunea de cântări de aici „*Männer-Gesangverein*“ astădi de séră la 8 óre va arangia un concert cu program bogat şi variat, în sala „Geselschafthaus“. Capela orăşenéscă încă va esecuta 7 piese. Sala şi cassa se deschid la 7 óre séra.

* (Dela academia română) În şedinţa de Sâmbătă după amédi a academiei dl Bariţiu a făcut cunoscută opera d-lui Dr. Torma, profesor la facultatea din Budapesta, asupra vaselor ceramice. Opera e de o deosebită însemnătate pentru partea aceea a istoriei nóstre, unde se vorbesce despre continuarea romanilor în Dacia până la Aurelian. Tot în aceea şedinţă dl Cobâlcescu a cetit o dare de sémă despre compositiunea munţilor din Maramurěş.

* (Un deputat condamnat.) Tribunalul corectional din Roma a condamnat pe deputatul Costa la trei ani închisóre din motivul, că s'a opus autorităţilor pentru siguranţa publică şi le a insultat cu prilegiul demonstraţiunilor, inscenate de cătră opositiunea italiană.

* (Advocat nou.) După cum ni se comunică din Deva: dl Dr. Alesandru Hossu a depus cu succes bun censura de advocat în M. Oşorheiu, şi-şi va deschide cancelaria advocaţială în Deva. Felicitările nóstre amicale!

* Constituirea societăţii studenţilor în medicină din Bucuresci. Din Bucuresci ni se împărtăşesce, că susnumita societate s'a constituit astfeliu: Gh. Marinescu preşedinte; I. Buda şi P. Popescu v. preşedinţi; M. Manicatide secretariu general; S. Besnea cassariu; C. Popescu bibliotecariu; A. Carnabel, P. Flor şi N. Crivetz secretari de şedinţe.

* (Procesul de presă „Ellenzék—„E. Hiradó.“) Curia regéscă a aprobat sentinţa tribunalului, prin care Iosif Korbuly, redactorul dela E. „Hiradó“ a fost condamnat la 6 luni închisóre comună pentru vătĕmarea de onóre.

* (O întimpinare.) Faţă cu o notiţă publicată în Nr. 26 a. c. al ţiariului nostru, dl preot gr. cath. Antoniu Repede din Geoagiul sup., ne declară, că cele susţinute faţă de dênsul sunt nisce lucruri scornite şi neadevĕrate.

* (Fondul grăniţăresc năsĕudén.) In 6 l. c. n. s'a ţinut prima şedinţă, conchemată de com. reg. bar. Bánffy. In acéstă şedinţă dl adv. Danilă Lica din Bistriţa a cetit o declaraţiune, care a subscris-o mai mulţi membrii şi în care se protestéză pentru nedreptăţile comise, prin cari se atacă dispositiunile literilor fundaţionale sancţionate de monarch. Doi membri aleşi au demisionat, mai mulţi membri au declarat, că nu vor mai luá parte activă, până nu se va regulá pe calea dréptă administrarea averei grăniţerilor.

* Dl Ioan Bratianu şeful partidului liberal a fost ales deputat în Muscel, întrunind o maioritate covêrşitóre.

* (Congresul sêrbesc). Comisiunea congresuală sêrbéscă, terminându-şi afacerile pentru periodul acestei sesiuni 'şi esprimă dorinţa, ca congresul general sĕ se concheme cât mai îngrabă pentru alegerea patriarchului şi regularea afacerilor bisericesci. Consistoriul metropolitan va ficsá terminul convocărei şi se va notifica la locurile préînalte; convocarea sinódelor eparchiale din Carloviţ, Pacratz şi Baci încă se urgézĕ. In Carloviţ s'a proiectat ridicarea unei reşedinţe a patriarchului şi a unui gimnasiu.

* Tinerii academiei de comerciu din Cluş au luat hotărirea, ca în continuu sĕ pórte haine „maghiare,“ făcute din postav indigen. In locul pălăriilor de tot feliul au hotărit a purtá calpacuri, cu colorile cele vechi ale Ardélului.

* (Fabrică de celulosă) Fabrica de celulose, a şi început a se zidí la Zerneşti. Societatea acţionară, care a luat acésta intreprindere şi a deschis biroul în Braşov.

* (Icónă.) Precum scrie „Democraţia,“ dl Hitrovo representantul pelângă legaţiunea rusă din Bucuresci a adus din partea ţarului o icónă pentru metropolia din Iaşi.

Bibliografie.

A apĕrut în broşură: *Adunările generale ale Reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinute la 23 Octobre (4 Novembre) 1888 şi 12/24 Februariu 1889.*

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Încheere).

2. Rĕposatul Iacob de Neuschotz, bancheriu din Iaşi, a lăsat Academiei prin testament suma de 20,000 lei în bilete de bancă. Donatoriul a dispus în testamentul seu că:

Acest capital va face parte din fondurile Academiei. Veniturile lui vor fi prevĕdute în bugetul anual al Academiei şi se vor ătectá pentru premii autorilor de opere ce, după apreţiarea Academiei, se vor admite ca bune şi folositóre.

3. Dl Alesandru Constantin Bodescu, consilieriu al Curţii imperiale, curator onorific al gimnasiului din Chişinĕu şi comandor al mai multor ordine, locuind în oraşul Bălţi în Basarabia, a făcut Academiei o donaţiune de 2,000 ruble în hârtie, pentru cari s'a realisat suma de lei 5,345 bani 60. Dl Bodescu, făcênd Academiei acéstă donaţiune, i-a lăsat deplina libertate pentru a hotărí întrebuinţarea ei.

Delegaţiunea, în conformitate cu art. 85 al. 3 din Regulamentul Academiei, a decis a se primí donaţiunea princesei Alina Stirbei, legatul Neuschotz şi donaţiunea Bodescu. In urma acestor decisiuni s'a obţinut autorisarea regală, cerută de lege, s'a primit sumele dăruite şi s'a capitalisat în efecte publice. Remâne acum ca Academia, conform dispositiunei din art. 7, lit n. din statute, sĕ dea aprobarea sa definitivă asupra primirei legatului şi donaţiunilor, cari i s'au făcut şi sĕ regulamenteze întrebuinţarea legatului Neuschotz şi a donaţiunei Bodescu.

4. Succesiunea Ioan Fĕtu, a fost pe deplin regulată în urma decisiunilor luate de Academie în sesiunea trecută. Legatele speciale, a căror esecutare cădea în sarcina Academiei ca legatară universală, a fost date la destinaţiunile indicate prin testament. Delegaţiunea a luat cuvenitele mĕsuri spre a se vinde sau a se închiriá móra cu vapor, care represintă o însemnată parte din valórea totală a legatului Fĕtu şi care de mai mulţi ani stă în nelucrare.

5. S'a regulat de asemenea definitiv succesiunea rĕposatului Dr. Obedenar. Acţiunea judecătoréscă, care se intentase pentru anularea testamentului n'a ajuns la nici un resultat. Înalta Curte de Casaţie a recunoscut validitatea testamentului, si astfeliu succesiunea a rĕmas aşa cum rĕposatul nostru coleg a voit-o prin testamentul seu. Validitatea testamentului, şi prin urmare ţdrepturile Academiei, au fost apĕrate înaintea Inalţii Curţi de cătră dl advocat Vasilie Brătian, care a binevoit a luá gratis asupra-şi acéstă sarcină.

V. Colecţiunile sciientifice.

În fie-care an colecţiunile Academiei fac un progres statornic; ele cresc neîncetat şi devin un tesaur din ce în ce mai preţios pentru studiile scientifice şi mai ales pentru studiul istoriei politice şi literare a românilor. Cu cât importanţa colecţiunilor cresce, cu atât cresce şi numĕrul acelora, cari vin sĕ le cerceteze şi sĕ facă cu ajutoriul lor studii din diferite ramuri ale sciinţii. Putem privi cu o deosebită mulţămire la progresul însemnat făcut în acéstă privinţă. Prin stăruinţele îndelungate şi prin însemnate sacrificii colecţiunile Academiei au ajuns astădi a fi cele mai preţióse din tótă ţéra. Crescerea lor şi importanţa, la care a ajuns reclamă sacrificii şi mai mari pentru a fi bine instalate şi bine organisate şi pentru ca se pótă cât mai mult contribuí la scopul pentru care sunt făcute, de a puté fi adecă cu înlesnire puse la dispositiunea tuturor acelora, cari ar fi doritori de a lucrá în câmpul sciinţei. Sĕ sperăm neîncetat, că puţin mai avem de aşteptat până sĕ vedem Academia şi colecţiunile sale instalate bine şi definitiv într'un local potrivit cu bogăţia şi cu însemnătatea lor.

Comisiunea bibliotecei ve va dá amĕnuntele pentru crescerea colecţiunilor în anul trecut.

VI. Concursurile.

In acéstă sesiune Academia are a dá următórele douĕ premii pentru publicaţiuni făcute în anii trecuţi:

1. „Marele premiu Năsturel“ de 12,000 mii lei, destinat acelei cărţi românesci cu conţinut de ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie dintre cele publicate în anii 1885—1888.

2. „Premiul Statului Eliade-Rădulescu“ de 5,000 lei, care este a se dá cărţii românesci cu conţinut literar, care se va judecá mai meritorie între cele publicete în anii 1887 şi 1888.

La concursurile acestor douĕ premii s'a presentat următórole publicaţiuni:

a) Pentru marele premiu Năsturel:

1. A. D. Xenopol, Istoria românilor din Dacia Traiană. Vol. I. Iaşi 1888.

2. A. I. Odobescu, Scrieri literare şi istorice. Vol. I—III, Bucuresci 1887.

NB. Dl Odobescu a trimis pe lângă acéstă publicaţiune şi: „Atheneul român şi clădirile antice cu dom circulariu.“ Bucuresci 1888.

b) Pentru premiul Eliade Rădulescu:

3. A. Philippide, întroducere în istoria limbei şi literaturei române. Iaşi 1888.

c) Fără indicaţiune specială:

4. C. de Stamati-Ciurea, Opuri dramatice, Tomul I. Cernăuţi 1888.

5. St. G. Carpen, un sistem de învĕţământ românesc. Bucuresci 1888.

6. Dr. I. C. Drăgescu, Igienă şi medicină poporană. Constanţa 1888.

7. N. Mihăescu, Frumósa Valentina. Poemă. 1888.

8. D. Zamfirescu, Novele. Bucuresci. 1888.

9. Elena D. O. Sevastos, Călĕtorie în Ţéra românéscă. Iaşi 1888.

10. G. Sion, Suvenire contimpurane. Bucuresci 1888.

11. Th. D. Speranţia, Anecdote populare. Bucuresci 1888.

12. T. Francu şi G. Candrea, românii din munţii apuseni (Moţii). Bucuresci 1888.

13. D. Iancovici, reforma agrară. Brăila 1888.

14. P. S. Aurelian, Elemente de economie politică. Bucuresci 1888.

15. P. S. Aurelian, esploatarea moşiilor prin meteiagiu. Bucuresci 1888.

16. M. M. Drăghicean, Mehedinţii, Studii geologice, tehnice şi agronomice. Bucuresci 1885.

17. I. P. Florantin, Horea, roman original Iaşi 1885.

18. I. P. Florantin, Estetica. Partea II. Iaşi 1887.

19. I. P. Florantin, Grădina de copii. Ediţiunea II. Iaşi 1887.

20. I. P. Florantin, Metodul nou de abecedar. Iaşi 1888.

21. I. P. Florantin, Metoda nouă de a învĕţá aritmetica. Ed. II. Iaşi 1887.

22. I. P. Florantin, Metoda nouă de a învĕţá desemnul Ed. II. Iaşi 1887.

23. I. P. Florantin, Aritmetica elementară. Partea IV. Iaşi 1888.

24 I. P. Florantin, Recreaţiuni fröebeliane. Iaşi 1888.

3. La concursul „Premiul statului Lazar“, de 5,000 lei, pentru acest an a fost publicat ca subiect: Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al compositiunei lor chimice. Nici o lucrare nu s'a presentat în manuscris, în condiţiunile arĕtate prin publicaţiunea Academiei; s'a presentat însĕ următorea carte tipărită: I. Popp, tratat vinicol, Bucuresci 1888.

Tóte publicaţiunile presentate în terminul regulamentar la concursurile acestor trei premii s'au trimis comisiunilor cari a fost alese în sesiunea generală trecută şi însărcinate cu studierea lor.

Secretariul general:
D. Sturdza.

Posta redacţiunei.

Dlui protopresb. G. S. în I. Ve apreţiem zelul, dar dispositiunile luate pentru ţinerea esamenelor pot deveni de interes public numai pe lângă un raport despre *resultatul* esamenelor. Altfeliu Ve atragem atenţiunea, că ar fi de dorit, ca comunele bisericesci se nu devină prea însărcinate cu spese prin atari comisari şi delegaţi cum s'au întêmplat mai anii trecuţi în protopopiatul Sibiiului. Folosul sĕ fie îmbinat cu practicul.

„Mai multor plugari“ în Rachitova. Dacă sunt adevĕrate cele comunicate despre preotul DVóstre, credem că îşi va şi luá pedépsa dela forul competent. Astfeliu de lucruri nu se pot publica.

Loterie.

Mercuri în 10 Aprile 1889.

Sibiiu: **55 33 70 73 75**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.53	5.60
Napoleon	9 49	9.50
100 marce nemţesci	58.60	58.50
London pe (poliţă de trei luni)	119.90	120.—

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de acceași ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religióșă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 8—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 36 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprile Iuniu al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfîrşesce cu ultima Martiu 1889, să-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei tăşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 31 Martiu.

Plângerile, ce le auḑim din tóte părţile ne împun de datorinţă să cercetăm încâtva, cari pot fi causele de poporul părăsesce patria în masse mari, şi să duce în alte ţări şi în special în România, ca să-şi câştige pânea de tóte ḑilele.

Este o aparinţă acéstă tristă în feliul seu şi cu cât ia dimensiuni mai mari, cu atât ar trebuí ca guvernul şi societatea să ia măsuri, ca să pună stavilă acestei stări, nu prin ordonanţe de a i oprí, dar prin aceea de a face ţeranilor mai plăcută şi mai de suferit sórtea aici.

Rapórtele din tóte părţile despre emigrări inspiră ingrigiri serióse, căci cetăţenii cei mai robusti, bărbaţii în vrêsta şi în anii cei mai buni părăsesc pe timpul de vară patria, ca să caute câştig şi muncă în alte ţări, căci cu câştigul de aici nu mai pot plătí dările cele mari, nu-şi pot ţiné casa şi nu-şi pot îmbrăcá şi hrăní copii.

Am făcut de obiect al cercetării acésta împregiurare, şi trebue să mărturisim, că nu dările, cari apasă de o potrivă pe cetăţeni pot fi causa de a ajuns poporul la marginea ispitei şi e silit a-şi părăsí patria, ci mai mult rămăşiţele cele dureróse ale erei feudale sunt şi pot fi adevăratele cause ale emigrărilor. Rămaşi înapoi în cultură, storşi până la măduvă de organele administraţiunei celei vechi, ómenii nu şi au creat stabilimente culturale, căci nu au avut de unde, nu au introdus un sistem de traiu pe la casele lor mai raţional, nu s'au aplicat nici unul la meserii, cì toţi s'au mărginit pe lângă pământul strămoşesc, şi aşa înmulţindu-se ómenii, s'au împuţinat părţile de pământ de aşa, că nu mai e mod să-şi pótă acoperí trebuinţele, şi aşa încurcaţi în datorii cu camete grele, au ajuns o parte însemnată la starea de proletariat, care aduce cu sine emigrarea în alte ţări, unde câştigul e mai mare, şi unde împunêndu-şi unele reserve în modul de traiu, póte agonisí atâta, cât după munca de o vară, póte tómna reîntors în patrie, să-şi acopere trebuinţele, ce le reclamă statul şi comuna dela el — mai cu înlesnire ca şi dacă ar fi rămas acasă. Un atare om însă nu dă înainte. El nu e cetăténul acela, pe care să póte răzimá statul, biserica şi comuna, e omul moros şi alungat de sórte, omul ce duce cu sine dorul în sîn de a se reîntórce la vatra părintéscă, dar duce cu sine şi un feliu de ură contra patriei lui mamă, care în mod atât de maşter a sciut a se îngrigí pentru binele şi fericirea lui.

Se mai adaug şi alte calamităţi la atari soiu de ómeni. Copii lor părăsiţi pe luni şi de multe ori pe ani intregi de tatăl lor, părăsiţi de lume, neiubiţi de nime, nespriginiţi şi neajutoraţi, orfani în inţelesul strict al cuvêntului, devin mari, dar crescuţi în o atare stare, devin ómeni fără căpĕtuiu, ómeni fără crescere religiósă şi morală şi ca atare nu pot devení nici decât ómeni de cari să se bucure nici o societate. In chipul acesta perondându-se o generaţiune ori doue, ne vom trezí, că o parte considerabilă din popor, o parte bună din fii bisericei nóstre, devin un element netrebnic, un element periculos chiar; şi tóte aceste nu ar fi fost să fie, dacă erau impărtăşiţi de razele binefăcĕtóre ale culturei, dacă se invredniceau a invĕţá o meserie, după care să pótă trăí onest, şi care să-i facă posibil ca să ocupe un loc mai de cinste şi societate.

Óre să fie indiferentă acésta stare de lucruri pentru stat şi organele lui?

Óre să nu vadă oblăduitorii comitatelor, că unde duce o atare pornire, ce provine, ce e drept din nisce păcate vechi, din plătiri nebune pentru rĕscumpĕrarea decimelor viilor, din aruncuri grele pentru ca să se ridice în oraşe maghiare casarme şi alte stabilimente de pe spatele poporului, ce nu e în stare să le supórte, — şi din comasări făcute în interesul aristocraţilor şi evreilor, ce se inmulţesc ca ciupercile.

Noi credem, că matadorii comitatelor ar trebuí să fie fórte ingrijaţi de atari stări de lucruri, căci în urma urmelor şi moşiile lor rĕmân nelucrate, comuna rĕmâne fără ómeni muncitori, cu femei şi bĕtrâni neputincioşi, cu copii, cari impregiurări nu pot să fie de folos nici unui stat, nici unei societăţi, căci pretutindenea acestia sunt clasa de ómeni, ce înşişi au lipsă de ingrigire, ce trebue să o pórte bărbaţii cei robusti, cari în unele comune lipsesc cu desĕvêrşire.

Pentru-că cei ce părăsesc aḑi patria între aceste impregiurări grele sunt românii, — maghiarii nu au să se bucure, căci cine scie, că dacă vor dură încă câţiva ani aceste stări economice şi sociale nu va venî rêndul şi la ei, — şi atunci patria nóstră comună o vor stăpâní cei ce nu au vĕrsat sânge pentru ea şi pentru apĕrarea ei.

Aḑi ei sunt favorisaţi de sórte, când statul, când comitatele, când tóte dicasteriile îi favoriséză, îi spriginesc şi le pun mâna subsuori, ca să nu pice, dar singuri nu sunt în stare să cultive acest pământ, singuri nu pot dá braţe de apĕrare ţĕrei, singuri nu sunt în numĕr de ajuns ca să pótă fi stăpâni pe acest pământ, şi de aceea e bine, ca să se uite în jurul lor, să caute la români, cari au fost loiali cetăţeni şi muncitori escelenţi, să nu-i lase să părăséscă patria, să le inlesnéscă traiul şi sórtea, făcêndu-i şi pe ei părtaşi de beneficiile, de cari se bucură alţi cetăţeni, căci de nu, patria singură va avé daune ireparabile.

Suntem contrari pronunciaţi ai emigrărilor poporului, cerem ca poporul să rĕmână aici, dar nu putem pretinde ca să rĕmână şi atunci, când bucătura cea din urmă se vinde la tobă şi el cu copii rabdă fóme, din causa unei administraţiuni rele.

Revista politică.

În urma multor desbateri şi scandale tumultuóse, cărora le-a dat ansă proiectul de lege militariu, asentarea se va face în anul acesta pentru Ungaria începênd abia cu ḑiua de 10 Maiu.

In ţările Cislaitane, precum am fost luat notiţă într'un numĕr premergĕtoriu, contingentul recruţilor se votézá încă în săptĕmâna acéstá şi cu începerea lunei lui Maiu se purcede la asentare.

Causa, pentru care la noi se mai amână asentarea cu 10 ḑile provine de acolo, că după votarea contingentului, ministrul Fejérváry va trebuí să împărtăşască autorităţilor o mulţime de instrucţiuni, pentru ca asentarea să se facă în tótă regula, conform nouelor dispositiuni ale legei şi conform împărţirei Ungariei; un alt motiv e, că ministrul honveḑimei intenţionézá a trimite comisiuni duple la asentare

---

FOIŢA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

De lipsă este să combatem rĕul acolo, unde 'l aflăm şi l simţim, dacă mai póte fi vorba de o adevĕrată înaintare a nóstră. O tăcere în natura acestui obiect este un glonţ de tun, eliberat asupra cultivărei nóstre. Aici póte să fie vorba numai despre feliul şi modul combaterei şi dacă ici colea se fac greşeli, să se ierte acelea, căci ómeni suntem şi încă păcătoşi, şi să ni se descopere ele cu bunăvoinţă şi nu pe ascuns, conform naturei lucrative a sobolului.

Reflecsiunile aceste sociali-morali sunt abstrase pe basa concretului şi ca atari să pot potriví pentru tóte locurile şi timpurile aşa şi pentru nici una din ele. Cel ce se va păré atins de ele, îl rog să pună mâna pe inimă şi să apuce calea pocăinţii, dacă nu doresce să fie greşéla a doua şi mai amară decât cea dintâiu.

Închipuesceţi deci! iubite cetitoriu! cât de mare va fi fost surprinderea mea, atunci, când m'am vĕḑut transpus într'o atmosferă aşa de limpede şi curată; mi se părea intocmai ca călĕtoriului, care ajuns pe câmpia intinsă de un vifor puternic, este silit să rĕmână sub singura adăpostire a ceriului liber, dară, care apoi érăşi singur el póte să guste aerul curăţit de diferitele miasme periculóse; mi se părĕ după ḑisa românului, că me aflu intr'o altă lume.

Transpune-te deci cetitoriule numai pentru câteva momente în situaţiunea mea psichică şi 'ţi vei puté lesne esplicá ideile din fruntea acestui referat, căci ḑice poetul: „*Wer den Dichter will verstehen, muss in Dichters Zeiten gehen*" *).

Nu póte deci să se minuneze nimenea, dacă eu cu o deosebită predilecţiune povestesc despre locul acela şi me simţesc bine, chiar şi atuncia numai, când aud, că se vorbesce despre el.

Drept aceea, ca o urmare naturală a celor mai sus amintite este şi studiul meu de faţă, care doresc să aprindă şi în alţii flacăra iubirii şi inspiraţiunii de a să ocupá de educaţiunea omenimei şi a merge la isvor după hrană, ér de altă parte ca un impuls spre o mai mănósă lucrare pe terenul acesta.

Acum să mi se dea voie a începe să pĕtrund mai afund în scopul şi mijlócele lui adoptate spre realisare, după-cum eu le-am putut aflá parte din timpul activităţii mele de acolo, parte din teoriile desbătute cu deosebite ocasiuni. Să póte, că se vor aflá unii, cari şi ei au gustat din studiile inalte şi vor incercá să reducă valórea studiului meu, obiectându-mi, de ce mai viu, cu astfeliu de lucruri, căci dóră bine sciu ei, ce sunt seminariile dela universităţi, căci dóră şi ei au mirosat ceva pe acolo, deşí nici odată n'or fi fost activi sau şi dacă vor fi fost, nu cu suflet şi trup, cum trebue să fie. Apoi óre n'or vĕḑut ei seminare istorice, filologice, linguistice nóue, archeologice, de limbi orientale, ba chiar şi pedagogice etc.; apoi dóră n'or vĕḑut ei laboratóre zoologice, fisice, chemice şi nu sciu ce însémnéză acésta! nu sciu ei óre, că una sau doue teme lucrate se critică mai mult de profesor şi studenţii mai mult tac etc.

Abstrag dela laboratore, unde în adevĕr este, se face studiu în tótă forma, dar despre celelalte cutez să afirm cu poetul: „*Grün ist alle Theorie und Grau des Lebens goldner Baum.*" *)

Se póte, că şi din acele trage omul folos, mai cu sémă, dacă îl pot interesá, dar în cele mai multe casuri póte să obvină chiar contrariul dela acésta, cel puţin acéstă impresiune au lăsat în mine.

Nici odată însă acolo, unde pracsa este încopciată de teorie, căci după o lege psichologică, lucrul acela, pe carele omul l'a intuit priu mai multe

*) Cine vrea să pricépă un poet, trebue să se scie transpune în timpul impregiurărilor sociali şi dispositia lui sufletéscă.

*) Ori şi ce teorie este verde, dar arborele auriu a vieţii este mai mult suriu.

și astfeliu asentarea însași abia se va puté face în decurs de patru săptămâni.

Referitoriu la construirea cabinetului „N. P. Journal“ n'are cuvinte să mulțăméscă premieriului, căci s'a hotărît a și acuirá puteri noue. Cestionata fóie doresce însă un brav ministru de interne în interesul administrațiunei mai înalte; căci trebue să ne crédă ministrul president, adauge fóia, că țara e obosită și sătulă de administrațiunea rea de până acum și doresce o altă administrațiune, care să-i asigure desvoltarea materială și etică în linisce și care să nu-l jăfuéscă. Fie-care cetățén simte adi, că din pricina relei administrațiuni referințele interne sunt slăbite așa de tare, încât țéra nu póte să aspire la nemica nici în lăuntru și nici în afară. O desvoltare firéscă va mări însă prestigiul țărei și acésta condiționéză în prima linie dela un bărbat probat și bun șef al ministeriului de interne, un bărbat cu idei moderne și totdeodată și cu putere înzestrat pentru a pune in practică și a-și realisá ideile.

Vorbirea contelui Andrássy e la ordinea ḑilei în ḑiaristică. Foile oposiționale nu încétă a o condamná ca pe o furtună, care voesce să nimicéscă cu totul rasa maghiară de pe fața pământului, ér cele lalte foi ale monarchiei ii dau cuvenitul atribut contelui, căci a sciut precumpăní în aceste împregiurări grele.

In Berlin vorbirea contelui a provocat o impresiune de tot favorabilă. „Nord Allg. Ztg.“ organul cancelariului Bismarck, reasumênd într'un articol de fond vorbirea lui Andrássy, ḑice, că contele s'a născuit însuflețit de patrioticele sale simțeminte să manțină puterea Austro Ungariei și unitatea monarchiei. Verdictul competent și autoritativ a vrednicului conducétoriu al politicei austriace va delătură desigur falsele representațiuni și descoperiri ale unor fanatici din partidele oposiționale. In întréga Germanie, carea vede întărirea Austro Ungariei numai în unitatea și susținerea puterei sale armate, precum și în dualism, vederile contelui au aflat viu résunet și Germania se alătură la ele.

Cu tóte sfărțările guvernului austriac și silințele ce și le dă contele Taaffe d'a ispráví cu desbaterea bugetară înaintea feriilor de pasci, lucrurile merg de tot anevoios deși se țin ședințe și séra.

In una din ședințele trecute s'a inscenat o miscare caracteristică și carea a provocat o penibilă impresiune în cercurile conducétóre. Deputatul Türk, aducênd în legătură cu vorbirea sa și alianța dintre Germania și Austro-Ungaria s'a esprimat în modul urmatoriu: Dumnedeu să apere pe Germania, ca să nu fie când-va avisată a cere ajutoriul Austro-Uugariei. La acésta declarațiune neasteptată s'au ridicat toți conducétorii partidelor, președintele, ministrul de résboiu și au condamnat espunerile lui Türk. Se astéptă acum cu mare încordare verdictul presei germane.

Despre proiectatele întâlnirii ale monarchilor centrali și despre reintórcerea visitelor la curtea berlineză se anunță din Berlin, că regele italian Humbert s'a hotărît a călétorí la Berlin în jumătatea a dóua a lunei lui Maiu; ér monarchul nostru îi va întórce visita abia între 10 și 16 August. Despre întâlnirea acestor trei monarchi la un loc încă nu se vorbesce nimica.

Crisa minsterială din regatul vecin român nu s'a aplanat. Lascar Catargiu, n'a format încă noul cabinet conservativ.

Desvoltarea lucrurilor din România se petrece sub ochii rusesci cu cea mai mare atențiune. Tóte mișcările sunt comentate în Rusia și foile felicită încă de pe acum diplomația ruséscă, carea a sciut încurcá și aici ițele astfeliu, că capul statului va fi necesitat în curênd să apuce calea regelui sêrbesc Milan.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, în 27 Martie v. 1889. Sinodul protopresbiteral al tractului Agnitei s'a ținut eri, Duminecă, în 26 în opidul Agnita. Fiind-că menițiunea unei corespondențe nu este a descrie în detail tóte amănuntele, me mărginesc a descrie decurgerea acestui sinod numai în liniamente generale, lăsând detailurile biroului sinodal.

După-ce a premers convocarea conform prescriselor stat. organic, Duminecă des de diminéță, cei mai din depărtare încă din ḑiua precedentă, fie care membru sinodal a plecat către Agnita cu inima voiósă și plină de dor de a-și puté face dătorința în acésta corporațiune salutară, unde nu suntem de nimica împedecați a ne manifestá dorințele și a lucrá ca ele să fie și realisabile spre binele și prosperarea instituțiunilor nóstre bisericesci scolare.

Șeful tractului P. O. D. Sabin Piso spre a economisá timpul cel prețios menit pentru ținerea sinodului au îngrijit ca serviciul bisericesc să încépă cât s'a putut mai de diminéță, pe care l'a săvêrșit dênsul, asistat de mai mulți preoți dintre membrii sinodului.

După finirea s. liturghii și învocarea s. Duch s'a săvêrșit parastas pentru sufletele decedaților, mult meritaților, și vrednicilor nostrii bărbați: *Andreiu Baron de Șaguna, Emanuil Gozsdu, și Dumitru Andronic*, despre ale căror merite pentru biserică și credincioșii nostri gr. or. dl protopresbiter a vorbit către publicul asistent în cuvinte populare, dar bine alese în cel mai pătrunḑétoriu mod.

Săvêrșite aceste rituale pe la 10 óre a. m. toți membrii sinodului au urmat pe șeful lor, adunându-se în sala opidană, pre care ca totdéuna așa și de astă dată ospitalii Agnițeni au pus-o la dispositiunea sinodului nostru. Ajunși ací păr. protopresbiter ocupând locul presidial printr'o cuvêntare fórte bine nimerită, salutând pre membrii sinodului de bună venire, învitându-i ca în iubire și armonie frățéscă să conlucre la resolvirea problemei, pentru care sunt aleși și chemați, deliberând după cea mai bună consciință a lor asupra obiectelor deja cunoscute fie-căruia; și astfeliu fiind ședința deschisă sinodul constituindu-se a purces la desbaterea obiectelor destinate pentru el.

Cetindu se apelul nominal s'a vḑut, că doi dintre cei mai vrednici membrii ai sinodului au trecut din viață și anume *Ilustritatea Sa dl consiliariu Iacob Bologa* și fostul administrator protopopesc Gregoriu Maier, cărei triste împregiurări sinodul i-a dat espresiune prin sculare pe lângă acésta să se ia act la protocol.

Intre multele concluse, ce s'au adus la acest sinod amintesc: Sporirea fondurilor parochiale și înființarea lor în tóte parochiile din tract, sporirea fondului protopopesc, îmbunătățirea salarelor învețătoresci, și solvirea regulată a acelora învețătorilor, delăturarea pedecelor pentru cercetarea regulată a scóleĭ din partea elevilor, stêrpirea concubinatelor, și votarea unui ajutoriu pentru învețarea lucrului de mână.

Nu pot ca să nu amintesc ținuta démnă, vorbirile și zelul membrilor sinodali — partea cea mai mare ómeni tineri, desteritatea la referade, darea propunerilor făcute în scris, preste tot o purtare, care merită a se numí parlamentară, apoi aderarea lor la aducerea concluselor bune și salutare, un semn bun acesta, care dovedesce inteligință și pe trundere în spiritul legei nóstre constituționale; și în fine stima și iubirea către șeful tractului, care încă contribuie fórte mult, și face posibilă purtarea sarcinei cei grele și nerecompensate materialminte, ce trebuie să o ducă cu răbdare și abnegațiune.

Asfeliu putem constatá cu multă plăcere și bucurie, că dacă tóte ședințele sinódelor nóstre protopresbiterale vor decurge după esemplul acestuia avem cele mai bune speranțe de a progresá pre tóte terenele.

Terminate tóte agendele oficióse pe la 6 óre séra, membrii sinodului după o muncă obositóre de 8 óre continuă s'a retras într'o odaie la o masă comună ferită de ochii publicului spre o mică recreare. La acésta însă au fost onorați cu presența de către primariul opidan M. Lang, un om fórte simpatic și cu multă bunăvoință către români și alt membru onorabil din primărie, judele de Steinburg și subjudele Avedig, dela judecătoria cercuală din Agnita, toți ómeni populari și fórte onesti. Acésta petrecere animată a durat aprópe dóue óre, cu care ocasiune s'a vorbit despre multe lucruri bune și frumóse; apoi luându-și fie-care rămas bun dela Agnita a plecat către casă, ducênd cu sine cele mai plăcute suveniri. *Corespondentul.*

Varietăți.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit cu trenul de adi diminéță a sosít din Budapesta, unde a participat la desbaterea proiectului de lege militariu.

* (Noul ministeriu). Fóia oficială a publicat absolvarea ministrilor: Fabinyi, Szécsenyi și a ministrului Tisza dela conducerea provisorică a ministeriului de finanță și a publicat denumirea cont. Szapáry de ministru de comerciu, Dr. Ales. Weckerle de finanță și a lui Desideriu Szilágyi de iustiție. Noii ministrii au și depus jurământul înaintea Maj. Sale monarchului.

* (Cas de mórte.) Parochul nostru *Iosif Condor* din Mănăsturul unguresc, protopresbiteratul Clușului, a încetat din viață la 22 Martiu a. c. în etate de 37 ani, lăsând în doliu pe mama sa bătrână, neconsolabila sa soție, și 3 fii minoreni, precum și pe rudeniile sale.

* (Monument în amintirea luptei de pe câmpul pânei.) Monumentul, care să eterniseze faptele vitejesci ale lui Paul Chinezul și Báthori se află gata încă din tómna anului trecut la gara din Jibot (Alkenyér). Reuniunea istorică și archieologică din comitatul Huniedórei intenționéză să arangeze pe 30 Maiu n. a. c. serbătórea desvălirei monumentului. Episcopul romano-catolic să fie rugat a concede ținerea unei misse pentru mântuirea sufletelor celor căduți în bătaie; ér archiepiscopul și metropolitul nostru să fie învitat ca să ia dispositiuni a se ține cu acésta ocasiune o vorbire și în limba română Vorbirea festivă o va rostí Dr. F. Solyom Fekete, carele va predá monumentul representantului căilor ferate ungare de stat.

* (Incuragiarea artelor). In România s'a format o societate din bărbați și dame, cari vor spriginí elementele tinere artistice In comitetul damelor e alésă de președintă d-na Elena Ferichide.

* Marți în 28 curent, óra 1 p. m. Academia a ținut ședință solemnă și s'au făcut următórele lecturi:

D. G. Barițiu: Proiect de ecsilarea românilor locuitori pe un teritoriu cu sașii, și strămutarea lor în Valahia mică. D. Gr. Cobălcescu: Observațiuni asupra faunei neocomiane din basinul superior al Dâmbovicióreĭ. D. A. Odobescu: Figurele de patrupede androcefale în antichitate și în biserica Sf. Niculae din Dorohoiu. D. Grigorie Stefănescu: Dare de sémă despre lăcrările asociațiunei britanice pentru înaintarea sciințelor în sesiunea din 1888. D. Gr. G. Tocilescu: Comunicațiuni arheologice, numismatice și epigrafe; un decret (psefisma) al senatului și poporului din Tomi, privitoriu la regularea apărărei cetății, descoperit decurênd. Masca de bronz dela Hârșova. Tesaurul de bronz dela Sopâlnaca și bucățile de aur cu ștampile dela Buzău.

* (*Hermannstädter Männer-Gesangverein.*) Producțiunea acestei reuniuni despre care am amintit în Nr. trecut a avut un succes strălucit. Corurile au esecutat punctele programului bogat cu cea mai mare esactitate, ér singuraticii debutanți au obținut deplina mulțămire a publicului și cu ea nesfârșite și furtunóse aplause. Fără indoélă, că dirigentului acestei reuniuni, dlui Jahn, îi compete recunoscință, pentru buna conducere. Capela orășenéscă, carea a contri-

---

sensuri, nu se perde așa ușor, ca cel intuit prin un singur sens și concretul totdeauna se intipăresce mai ușor, decât abstractul.

Seminariul, despre care vorbesc, eu este o instituțiune scientifică-culturală, pe când ale nóstre — fie de ce natură și caracter vor fi, stau departe în perfecțiune.

Étă scopul unui astfeliu de seminariu espres prin cuvintele: *Das akademisch-pädagogische Seminar hat einerseits der Fortentwickelung der pädagogischen Wissenschaft, andererseits der praktischen Ausbildung wissenschaftlich strebsamer Lehrer zu dienen*“ *).

Aici este destul de apriat spus, ce urmăresce acest seminariu și este destul de chiar încât să pótă pricepe și un laic decum un alt om, cu pretențiuni de erudiție. Seminariul voesce să facă din tótă sciința și o putință, necesară pentru viéță, voesce ca să și aibă și învețătoriul laboratoriul seu, ca să nu fie silit a eșí în viéță cu totul strein, intocmai după-cum o pretinde acésta statul dela toți oficialii sei, intocmai după-cum o au acésta clasa medicilor, chemicilor, anatomilor, fisiologilor, juristilor, technicilor, agronomilor, silvicultorilor etc.

Dacă este în drept a o pretinde acésta statul pentru toți cei învețați, mult mă mir, cum de nu o cere și dela învețătoriu, când sciut este, ce a ḑis Plato despre politica statului: politica statului cea mai bună este, de a luá în mâna sa educațiunea tinerimei, fiind ea cuprinsă chiar și în legile lui Licurg. Ḑisa lui Plato, ce e drept, s'a putut potrivi fórte bine față cu împregiurările de atunci, astădi însă, când complicațiunile problemelor culturali sunt atât de mari, nu se astéptă numai dela stat luarea unei inițiative și nici nu ne am puté noi dorí o astfeliu de intocmire, ci nu arareori impulsele pornesc dela un individ singuratic, sau dela o colecțiune de indivíḑi. Acésta și este starea adevărată și semnul unei pătrunderi adênci a problemelor sociale.

Dela tótă lumea să se céră pracsă numai dela un învețătoriu nu? ca și când dênsul, asemenea Minervei eșite gata din capul lui Jupiter, ar fi un om, ca ceialalți ómeni. Este neesplicabilă acéstă logică.

(Va urma).

*) „Seminariul academic-pedagogic deoparte voesce a aduce serviții desvoltării sciinței pedagogice, ér de altă parte cultivării practice a celor învețători, cari se străduesc după sciință“. Materialien zur speciellen Pädagogik v. Tuiskon Ziller ed. III Max Bergner.

---

* (Pocăit). In afacerea de imunitate a deputatului Rohonczy a declarat numitul deputat, că afacerea va remâné o pată négră în istoria parlamentului ungar al cărui urḑitoriu este el. Se rógă prin urmare de dieta ungară, ca să-l ierte, și și esprimă adêncul regret pentru cele întêmplate.

buit mult la succesul producțiunei, a fost și de astădată la locul seu. Pe lângă succesul strălucit moral, judecând după publicul cel numĕros, ce abia mai incăpia în spațiósa sală, credem, că putem sĕ inregistrăm și un venit material favorabil, care va fi un factor insemnat pentru promovarea desvoltă rii acestei reuniuni, ce mai ales în anii din urmă a dovedit din ce în ce tot mai mult progres.

* (Avis.) Direcțiunea telegrafică-postală din Sibiiu anunță, că începênd din 4/16 a l. c. la stațiunea căii ferate Sebeșel (Kis-Sebes), ce cade între B. Hoidin și Ciucia se va instituí oficiu postal. Cercul de inmanuare îl formézĕ Sebeșelul și Sebeșul mare.

* (Postal). Direcțiunea postală telegrafică publică concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Ghimeșul-Ciculuí (ctt. Cic), carele e împreunat cu o léfă anuală de 150 fl ; 40 fl. paușale de cancelarie, 24 fl. pentru inmanuare; afară de acésta o competință corĕspundĕtóre pentru intreținerea unei cariolete, carea va circulá între Ghimeș, și Szépviz. Reflectanții au a și asterne suplicele în termin de 2 ½ sĕptĕmâni, avênd a depune și o cauțiune de 100 fl. v. a.

* (O poruncă.) In legislativa Californiei s'a presentat un proiect, conform căruia toți aceia, care vor mai purtá la teatru și în localități publice pălării și invălitori pré înalte ori pré largi sĕ se pedepséscă cu 5—6 dolari ori cu 2—6 ḑile închisóre.

* (Bilete noue pentru transport pe drumul de fer.) Ministrul unguresc pentru afacerile publice și de comunicațiune a esmis o ordinațiațiune conform căreia din 1 Aprile a. c. începênd in țĕrile corónei ungare se vor introduce bilete de transport, cari vor fi imprimate cu timbrul erarial. Ele vor fi tipărite pentru căile ferate maghiare în limba maghiară și germană, ér pentru cele ungaro-croate în limba maghiară croată-germană. Fie-care bucată în sine costă o jumĕtate de cruceriu plus marca imprimată. Astfeliu biletele cu marcă de 1 cruceriu vor costa 1 ½ cr; cele de 5 cr. se vor vinde particularilor cu 5 ½ cr. Pănă la 1 Iuliu se mai pot întrebuințá și biletele cele de pănă acum, dar din ḑiua amintită nu vor mai circulá decât bilete de transport cu marcă erarială. Cu punerea lor în circulațiune se vor îngrigí stațiunile căilor ferate.

* (Alegere de oficiali în Baia-mare). La alegerile oficianților din magistrat în Baia-mare au reușit numai strĕini; nici un nume românesc nu figuréză; cu tóte acestea nu înțelegem cum „Gutinul" felicită acéstă reușită!

* (Studenții demonstranți) Conform unui ordin al ministrului de culte în conțelegere cu ministrul de justiție directorii scólelor din Budapesta și Cluș vor primí sentințele tribunalelor pe basa cărora vor avé sĕ introducă cercetări disciplinare contra studenților, cari au luat parte la demonstrațiuni.

* (Un ucigaș). In cott. Selagiu, comuna Toth-Ujfalu, un țĕran, anume Hrbács Vendelin a tăiat cu cósa gâtul nevestei sale și a îmbucătățit cu securea pe doi copii ai sei, ér el s'a spĕnḑurat.

* (Viéță lungă.) In ḑilele trecute a încetat din viéță Radu Călin din comuna Bulbucata, județul Vlașca în România în vêrstă de 110 ani. Călin a lăsat în comuna sa 60 de nepoți.

* (Jude ucigaș.) Judele comunal St. Kundi din Hajdu-Németi, a înjunghiat în ḑilele trecute pe subordinatul seu, pe subjudele Paul Nyiga în urma unui schimb de vorbe. Subjudele, căruia cuțitul îi pĕtrunse inima, murì imediat! Ucigașul s'a spĕnḑurat, după-ce a comis omorul.

* (Falsificătoriu de bacnote.) Precum se scrie din Timișóra, în Sân-Mihaiul român s'a descoperit înainte cu un an o bandă de falsificători de bacnote de câte 10 fl. Gendarmaria a prins atunci pe capul băndei I. Oszó și pe cinci complici. Acum a fost prins și Const. Pordan, care punea în circulațiă bacnotele false. S'au găsit la el 10 mii de florini bancnote false, scrie „Pester Lloyd."

* (Rectificare.) Alinia a 5-a din articolul de fond din Nr. precedent e de a se cetí cu următórea interpuncțiune: „Au avut în considerare gravitatea actului, constelațiunile date, cu cari trebue sĕ ne facem sémă, mai pre sus de tóte le-au fost sfântă reputațiunea bisericei nóstre ortodocse române din Ungaria".

Bibliografie.

„*Românische Revue*" politisch-literarische Monatschrift IV Heft Wien, Aprile 1889 V Jahrgang. Inhalt: „Nationalismus und Wehrkraft." „Einiges über den Gang und die Entwicklung der theologischen und clericalen Cultur in der Bukovina." Von I. Ritter von Onciul. (Fortsetzung u. Schluss.) „Walach oder Vlach." Ethnologische Studie v. S. Mangiuca. „Das Trajanische Dacien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius II." Von P. Brostean. „Ein verlorenes Leben." Novelle aus dem romänischen des Ioan Slavici, deutsch von Leon Schönfeld (Bucuresci). „Rundschau." Die Vereinsfreiheit und die Gleichberechtigung in Ungarn. Der Etat 1889—1890 in Romänien. Die Einführung der Goldwährung in Romänien. Von der Klausenburger Universität. Politische Procese gegen die Romänen in Ungarn. Staatssprache und Muttersprache. Die Lage in Ungarn. Universitäts Profesor Dr. Victor Babeș. Etwas über die Vergangenheit und die Gegenwart der Bucovina. Der Abschluss de romänischen Tronfolgefrage. Der Schatz von Petrósa.

„*Pedagogul Român*". Organ pentru trebuințele învĕțătorilor, a apărut cu următoriul sumariu: Un rĕu în scólele nóstre poporale. — Casele de păstrare. — Espusețiunea grădinelor scolare în Graz. — Starea învĕțătorilor nostri. — Din viéța învĕțătorilor și scolară. — Tabela de materii. — Titula.

„*Lumina pentru toți*" revistă pedagogică apare în Bucuresci de doue ori pe lună Nr. 19 și 20 a apărut cu următoriul sumariu: „Facere de abonament". „Macsime." „Mișcarea pedagogică esternă." „Didactica Magna." „Transformismul." „Din metodica sciințelor în scóla primară." „Institutori din Bucuresci." „Principiul obligativității instrucțiunii și aplicațiunea lui (conferință ținută în societatea „Scóla Nouă" de cătră unul din membrii ei." „Conferințe rurale." „Scólele de meserii." „Sciințe la indemâna tuturor sau viața omului și a animalelor." „Pedagogia sau teoria educațiunii, a metódelor și a disciplinei."

Program

pentru târgul de vite de prăsilă, ce se va ține Luni și Marți în 29 și 30 Aprile 1889 st. n. în Sibiiu, cu subvențiunea comitatului Sibiiu.

1. Spre scopul promovărei culturii și a trecerei vĕnḑĕrii de vite cu subvențiunea comitatului Sibiiu se va arangiá în 29 și 30 Aprile anul curent în Sibiiu un târg de vite de prăsilă, împreunat cu distribuiriri de premii.

Târgul de vite de prăsilă se estinde în anul acesta numai la vite cornute cu eschiderea de bivoli și anume, numai vite de rasele următóre se admit (lasă) la târg:

a) vite cornute de rasă din patrie.

b) vite cornute de rasă princigauă și adecă:

1. Rasă curată.

2. Rasă bastardă (corcită) cu rasă din partie, dacă pe aceea se ved cel puțin semne caracteristice de rasă bastardă. Boi nu se lasă la târg.

2. Timpul și locul târgului:

Târgul se va ține cu ocasiunea târgului de vite de primăvară și adecă: Luni și Marți în 29 și 30 Aprile a. c. st. n. în locul designat spre acest scop, în locul târgului de vite din Sibiiu.

Târgul se deschide (începe) în 29 Aprile la 10 óre ante amĕḑi, și se încheie la 5 óre după amĕḑi, în 30 Aprile la 8 óre diminéța și se încheie la 4 óre după amĕḑi cu distribuirea premiilor. Depărtarea vitelor din locul de târg înainte de încheerea târgului se permite numai escepționalminte cu concesiunea comitetului

3. Mânarea vitelor în târg se face în ambele ḑile în timpul dela 7—8 óre diminéța și se încheie în 29 la 10 óre, în 30 la 8 óre. A dóua ḑi de târg se pot mână numai vitele deja lăsate la târg în prima ḑi de târg.

Vitele din Sibiiu se mână la întrarea la pod cătră ulița lungă, ér cele din afară se mână la întrare pe drum spre târgul de cai. De adusul și dusul vitelor trebue sĕ se îngrigéscă posesorii pe spesele și risicul lor.

4. Pentru fie-care cap de vită trebue adus pasaportul prescris de vite și dacă se póte sĕ documenteze de câți ani e vita, de ce rasă e, și dacă o are de ¾ de an în posesiune.

5. Admiterea (lăsarea) la târg: Asupra admiterii vitelor singuratice la târg decide comitetul esmis spre acest scop la fața locului cu ocasiunea mânării vitelor în târg. Condițiune la admiterea vitei la târg e facultatea vitei de prăsilă, lipsa defectelor deosebite, curățenia, și îngrigirea visibilă acelora.

Contra decisiunei comitetului asupra admiterei sau respingerei, recurs nu are loc. În cas de admitere se dă numĕr pentru fie-care cap de vită despre locul, unde sĕ stea, și numai acolo se póte așeḑá cu vita, și a doua ḑi tot la locul numit are a se așeḑá.

6. Așeḑarea urmézĕ după împărțirile principali: 1 rase din patrie; 2. de rasă curată princigauă și 3 vite bastarde de rasă princigauă, și în fie-care din aceste împărțiri după subîmpărțiri tauri, viței de tauri, vaci și viței de vaci.

7. Tacsă de piață nu se va plătí. Din contră și cercetătorii târgului de vite de prăsilă sunt datori sĕ plătéscă orașului Sibiiu tacsele cuvenite de târg.

8. De nutrirea etc. a vitelor în timpul târgului trebue sĕ se îngrigéscă posesorul vitei, totuși pentru paza vitelor sunt puși îngrigitori în numĕr de ajuns, cari se pot însărciná și cu mijlocirea vĕnḑĕrii.

9. Fie-care vită espusă trebue sĕ fie de vêndut și prețul ei trebue sĕ-l spună proprietariul la mânarea în târg pentru compunerea tabelei de stare.

Proprietariului îi stă în drept, sĕ mai lase din prețul escris. Fie care cas de vêndare și prețul vĕnḑĕrei trebue sĕ se arete comitetului.

10. La dorința proprietarilor de vite mai bune de prăsilă se vor ține pe lângă rebonificarea speselor moderate licitări publice de vite aduse la târg.

Licitațiunile se vor ține la 2 óre d. a. prin comitet.

11. Premiile vor constá în anul acesta numai din bani gata și se vor distribuí următórele premii in suma totală de 260 floreni.

A. Vite cornute de rasă din patrie:

a) Tauri de prăsilă de 2—5 ani: 1 premiu à 20 fl., 3 premii à 10 fl.

b) Viței-tauri (tăurenci) dela 1—2 ani: 1 premiu à 10 fl., 3 premii à 5 fl.

c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 3 premii à 10 fl.

d) Viței dela 1—3 ani: 1 premiu à 10 fl., 3 premii à 5 floreni.

B. Vite cornute de rasă princigauă.

a) Tauri de 1½—4 ani: 1 premiu à 20 fl., 2 premii à 10 floreni.

b) Viței-tauri (tăurenci) dela 1—1½ ani: un premiu à 10 fl., 2 premii à 5 fl.

c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 floreni.

d) Viței dela 1—3 ani: 1 premiu à 10 fl., 2 premii à 5 floreni.

Premii numai acelor posesori de vite li-se pot conferí, cari sunt domiciliați (locuesc) în comitatul Sibiiu. Vitele, cari a doua ḑi de târg nu se mână, ĕră precum și acele, cari în asemenea calitate în anul preterit s'au premiat, sunt eschise dela premiare.

Cel ce concurézĕ cu vitele sale la premii, trebue sĕ dovedéscă în mod credibil, cumcă el însuși a crescut vitele acelea, sau le posede de cel puțin ¾ de an.

12. Juriul de premiare. Asupra conferirei de premii decide juriul de premiare conform normelor statorite pentru premiare. Lista capetelor de vite premiate a doua ḑi de târg se va publicá și totodată capetele de vite singuratice premiate se vor însemná ca acele.

Sibiiu, în 3 Aprile, 1889.

Comisiunea comitatului Sibiiu pentru cultivarea vitelor.

Mulțămită publică.

Biserica greco-orientală din Galați în protopresbiteratul Făgărașului, a fost surprinsă pre neasceptate în ḑilele acestea de post, când sĕ înalță mai dese rugăciuni cătră Dumneḑeu, cu primirea unui felon (sfită) și unui epatrafir, lucrate din matase curată fórte frumos, cari vestminte preoțesci s'au donat din partea Préstimatei cocóne Ana Hagy Moldovan din Brașov.

Informațiunea, cumcă biserica nóstră din Galați este lipsită și sĕracă în tóte ale sale, a primt-o marinimósa donatóre dela onorata dómnă Maria Aiser din Făgăraș, prin carea subscrisul am și primit vestmintele.

In numele poporului credincios al bisericei gr. or. din Galați primésc Pré St. cocónă Ana Hagy Moldovan din Brașov, precum și On. Dómnă Maria Eiser din Făgăraș cele mai cordiale mulțămiri publice. Dumneḑeu sĕ le rĕsplătéscă fapta bună cu bine.

Galați, 30 Martiu, 1889 v.

Nicolau Aron,
capelan.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.50	99.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	120.—	120.—
Sorți ungurești cu premii	149.75	142.50
Sorți de stat dela 1860	142.25	142.50
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Obligațiuni urbariale ung	104 95	104.75
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	104.95	104.75
Obligațiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.85	99.75
Renta ung. de hârtie	94.90	95.80
Renta de aur austriacă	111.30	111 25
Obligațiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorți de regularea Tisei	132.50	132.50
Acțiuni de bancă de credit ung	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung	145.25	145.25
Obligațiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Renta de aur ung. de 4%	103.25	102.75
Galbin	5.67	5.60
Napoleon	9 53½	9.52
100 marce nemțesci	58.85	58.75
London pe (poliță de trei luni)	120.40	120.10

ad Nr. 226. [46] 3—3

CONCURS.

Pe basa părinţescei ordinaţiuni a Venerabilului consistoriu archidiecesan din 1 Novembre a. c. Nr. 4894 B. pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Murĕs Ludoş, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela 44 familii câte o ferdela cucuruz sfârmit à 80 cr. fl. 35.20
2. Tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . . . fl. 17.60
3. Folosirea porţiunei canonice 8½ jugĕre arătoriu şi fênaţ socotit jugĕrul cu 6 fl. . . . . fl. 51.—
4. Venitele stolari computate după venitul celor cinci ani din urmă . . . fl. 30.—
5. Venitul jumĕtate din cimiteriu . . . . . fl. 6.—
6. Folosirea grădinei parochiale à 4 fl. . . . . fl. 4.—
7. Până la reedificarea unei case parochiale mai corespunḑĕtóre parochul va locuí în una din casele bisericei, care va fi mai acomodată spre acest scop . . . . fl. 15.—

Tóte aceste emolumente dau un venit anual în sumă de fl. 158.80

In fine se observă, că Venerabilul Consistoriu prin decisul din 9 Septembre 1886 Nr. 3700 B. s'a îndurat a pune în perspectivă un ajutoriu pentru acéstă parochiă.

Doritorii de a ocupá numita parochie, au a-şi subşterne cererile de concurs la oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu, instruite cu documentele prescrise în regulamentul pentru parochii.

Murĕş-Ludoş, 9 Martiu, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 342 [52] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Marpod, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an . . . 68 fl. 55 cr.
2. Un adjut permanent din cassa alodială de 40 fl. — „
3. Una competinţă de lemne computată în 12 fl. — „
4. Cuartir, folosirea grădinei şi tóte supraedificatele economice care se compută cu . . 40 fl. — „
5. Folosirea a 12 jug. ca porţiune canonică cu un venit anual de . 220 fl. — „
6. Dela 52 familii câte o ḑi de lucru computată à 50 cr. . . . 26 fl. — „

Suma 406 fl. 55 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor St. Org. şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent-Ágotha) până la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai deaprópe din partea subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Agnita, 12 Martiu, 1889

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul ppresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 282. [50] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din Prihodiste-Tătăresci se escrie, în urma ven resoluţiuni consistoriale dto 31 Maiu 1888 Nr. 2173 B. al 3-lea concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursele de mai înainte.

Cei ce vor concurá au a-şi aşterne cererile, instruate conform legilor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Din şedinţa comitetului parochial greco-oriental din Prihodiste Tătăresci, ţinută la 21 August, 1888.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 10 Februariu, 1889

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 274. [47] 3—3

CONCURS.

Pe basa părintescei resoluţiuni consistoriale dto 3 Ianuariu 1889 Nr. 6996 B. ex 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Galacteon Şagău în Idicel cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“ — pelângă următórele emolumente:

1. Folosirea casei (2 odăi, tindă şi cămară), curţei, superedificatelor economice (graşd şi şură), a grădinei parochiale şi a porţiunei canonice, constătătóre din 4 jug. 131 □° agri, — 2 jug. 470 □° grădină, — 8 jug. 324 □° liveḑi (fênaţ), — 4 jug. 911 □° păşune, — 9 jug. pădure şi 1 jug. 527 □° neproductiv, — computate în bani . . . . . fl 100.—
2. Dela 320 familii române, câte 1 felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit à 1 fl. . . fl 320.—
3. Dela 336 familii câte o ḑi de lucru cu palma . . fl 84.—
4. Dela 16 familii neorustice à 40 cr. . . . . fl. 6.40
5. Venitul stolar . . fl 94.—
6. Alte prestaţiuni sigure . . . . . fl. 50.—

Suma . fl. 654 40

Doue din cinci părţi a sumei de 654 fl. 40 cr., adecă 260 fl. 16 cr. le capĕtă alegêndu-l capelan.

Superedificatele parochiale se oferesc fiitoriului capelan, pentru care ofert va fi îndatorat a prestà barem câte o óră la ḑi în cancelaria protopresbiterală.

Petiţiunile concursuali, instruite în sensul legilor vigente bisericesci, sunt a se subşterne subscrisului, — posta ultimă Maroş Vécs în Idicel.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 9 Martiu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 138 prot. [48] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 10 Ianuariu 1889 Nr. 6909 B 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Bărbat din Şercăiţa, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 149 fl. 33 cr.

Doritorii de a competá la acest post sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 Martiu, 1889

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.
In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. protopopesc.

---

[58] 1—1

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică, că Petru Michir din Braşov, este cu totul divorţiat de pribegita lui soţie Zoiţa Michir tot din Braşov prin sentinţa consistoriului din 14 Martiu 1889 Nr. 2046 B.

Braşov, 29 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protopresbiteral.

Nr. 235. [57] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 7 Martiu a. c. Nr. 1830 B. Maria Ioan Pitiş din Stupini este divorţiată de pribegitul ei bărbat Nicolae Voicu Vulcănean, asemenea din Stupini.

Braşov, în 26 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protopresbiteral.

Pentru oieri!

Pe hotarul comunei Slimnic e păşunat pentru **800 până la 1000 oi** şi se dă în arêndă dela începutul lui Septembre a. c., până la Sf. George st. vechiu. — Informaţiuni mai detaiate se capĕtă în cancelaria comunală.

[55] 2—3 **Oficiul comunal.**

Cu 140 fl. v. a.

le plătesce acţiile institutului de credit şi economii „ALBINA“ (împreună cu cuponul plătibil la 1 Iuliu 1889)

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla. — Szamos-Ujvár.

[53] 2—3

Acţiile

institutului de credit şi economii

„TIMIŞIANA“

împreună cu cuponul plătibil în 1 Maiu a. c. le cumpĕră cu

60 florini bucata

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla — Szamos-Ujvár.

[54] 2—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 20—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 37 Sibiiu, Marți 4/16 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprile Iuniu al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Martiu 1889, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 2972. Pres.

Miron,

prin îndurarea lui Dumnedeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, ș. a.

Iubitului cler și popor al archidiecesei Nóstre transilvane, iubiților și onorabililor deputați la sinodul archidiecesan: dar și milă dela Dumnedeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 și 90 din statutul organic, convocăm, și prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinariu anual al archidiecesei Nóstre transilvane la biserica Schimbării la față din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei** adecă **pe 16/28 Aprile** a. c. la 9 óre antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericesci, ér după acestea va urmá deschiderea sinodului în localele seminariului archidiecesan.

Sibiiu, 2 Aprile, 1889.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, 3 Aprile.

Raportul ministrului de culte și instrucțiune publică se discută în secțiunea parlamentară respectivă, și diarele din capitală ne aduc di de di rapórte despre discusiunile asupra acestui raport.

Tot cu reserva de a câștigá vederi mai estinse despre starea învățământului public cu ocasiunea desbaterei raportului despre cele ale instrucțiunei în ședința publică a parlamentului relevăm la locul acesta unele lucruri, cari óre-cum anticipate au fost supuse la critică din partea presei, și nu au fost tractate nici cu obiectivitatea, nici cu bunăvoința, care după natura lor o meritau ele.

A fost vorba despre scólele medii ale confesiunilor, cari în casul concret coincid cu cele ale naționalităților, și în special la scólele românesci se descoper mai multe defecte.

Dintre tóte cel mai esențial ar fi să fie pré puțina pregătire din limba maghiară, nepătrunderea în spiritul limbei și al literaturei maghiare în acel grad, ca aceste să se prefacă în trupul și sângele elevului, și așa să l lege de universitățile din patrie, să-l înveléscă în atmosfera, care dominéză cu totul opiniunea publică în statul nostru.

La acest resultat ajunge diariul „Kolozsvár" din Cluș, și de aici pe deoparte trage conclusiunile, cari îi convine să le tragă, de altă parte face prorociile, cari asemenea cadréză în programul, după care se dirigéză la noi în stat opiniunea publică.

Pré puținele cunoscințe din limba maghiară sunt causa, că elevii, care es din scólele medii române nu și continuă studiile la univerțitățile din patrie, ci ei trec la universitatea din Bucuresci și Iași se și continue în mod firesc firul cunoscințelor primite în gimnasiu, în aceea limbă, în acel spirit, și în aceea direcțiune.

Consecuența acésta naturală se urméză în mésură așa de mare, încât guvernul României în fața gravitărei junilor români de aici spre universitățile din România s'a aflat indemnat a enunciá, că testimoniele de maturitate dela scólele medii din Ungaria indreptățesc pre posesorii lor la primire în universitățile dela Bucuresci și Iași.

Acésta este conclusiunea, la care ajunge diariul din Cluș, și prorocia este, că starea acésta nu va mai dură mult, vor murí adecă profesorii actuali, pre cari legea din 1883 pentru scólele medii i-a apucat în activitate, si aceia, cari vor urmá, vor scí bine unguresce și vor prepará pre elevi pentru universitățile din patrie.

Materialul acesta e bun pentru articoii tendențioși de diare, e bun pentru atițarea pasiunilor, cari se ridică ca valuri, și nu se alinesc nici acuma, după ce a trecut desbaterea proiectului de lege militariu, care a produs atâta agitațiune, insă el intru nimica nu corĕspunde stărilor actuale de lucruri.

Ar fi măgulitoriu pentru România, când Bucurescii sau dóră Iașii ar fi centrul, spre care alérgă tinerii din monarchia nóstră pentru perfecționarea în studiile mai inalte.

Până acuma însă peregrinagiul se face spre Viena și spre Germania.

Este tendențios lucru a afirmá, că tinerii nostrii nu cercetéză universitățile din patrie pentru insuficiența cunoscinții limbei unguresci.

Universitățile sunt destul de bine cercetate, în comparațiune cu sĕrăcia poporului nostru și cu prospectele de a-și asigurá viitoriul aici în patrie, ele sunt incă pré impopulate.

Cum am dis, dacă voim să ațităm pasiunile, atunci putem scrie și neadevĕruri, căci spiritul timpului permite și un asemenea negoț.

Revista politică.

Proiectul de lege militariu s'a primit și în casa magnaților, așa precum s'a presentat după desbaterile din dieta ungară, și după sancționare a apărut și în foile oficiale din Viena și Budapesta.

Dintre membrii, cari au luat cuvêntul la desbatere însĕmnam pe superintendentul săsesc, Teutsch, carele a accentuat, că sasii sunt gata cu tot avutul lor să lupte contra orientului, precum a făcut-o și în trecut. Escelența s'a I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit al nostru, judecând mai adênc asupra constelațiunei actuale, a dis următórele:

Un membru fórte stimat al corporațiunei nóstre legislative, discutând în ședința de eri chemarea și importanța armatei monarchiei nóstre, si-a spriginit vederile cu citate referitóre la timpi pré de mult trecuți, și a accentuat într'altele cu deosebire: că și după citatele sale oraculóse, direcțiunea, în care avem să ne desvoltăm apĕrarea, este orientul.

Adevĕrat e, ilustră casă de magnați, că invasiunile dușmánóse, care în trecutul mai indepărtat amenințau cu devastare pământul acesta locuit de noi. scumpa nóstră patrie, ni au venit mai cu sémă de cătră orient; pelângă acésta însă nici aceea nu se póte negá, că adeseori puterea de apĕrare a patriei nóstre a trebuit să ia posițiune și față cu alte atacuri intentate din alte părți.

Pentru fie-care patriot bun, fie el de ori ce religiune sau naționalitate, datorința primă și principală este, să contribue cu tóte puterile la aceea, ca capabilitatea de luptă a puterii nóstre de apĕrare să se potențeze cel puțin până la aceea mĕsură, ca ea se pótă scuti cu succes monarchia și în special patria nóstră față cu pericolele ce ar veni din ori ce parte, și să pótă asigurá pentru tóte eventualitățile vața monarchiei austro-ungare față cu strĕinătatea. (Aprobări.)

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

De aci tendența unor singuratici de a repará greșéla făcută, de aci străduința de a face un seminariu academic, cu scólă practică, ca fiitorii învețători de gimnasii, directorii, inspectorii scolari și până la ministeriul de culte mergênd, să-și pótă câștigá cunoscințele de lipsă, cu cari inzestrați, să fie în stare a ocupá cu demnitate locul, unde sunt puși. Nu voesc să fac istoricul acestei tendențe, ci me mărginesc a spune numai, că ea e mai veche, decât cred unii, dar la adevĕrată viață a fost adusă la Jena prin Brozska și Stoy și mai mult însă prin Ziller la universitatea din Lipsca. Cu mórtea acestuia a murit și seminariul lui, dar nu s'a stins entusiamul, ce a sciut el să l transplânte în peptul auditorilor, și astădi o pleiadă de ómeni renumiți să fălesc cu numele lui, ideile lui au străbătut până la Carpați și chiar preste aceía, până la pólele muntelui Ararat în Armenia, unde se găsesc elevi de ai lui, lucrând în spiritul lui

Amêndoue seminariile ingropate, reinvie în tómna anului 1886 prin un elev de a lui Ziller, prof. Dr. Rein, cu reinviarea căruia me aflam și eu la universitatea din Jena.

Evident fiind scopul acestor seminarii, se purced la arĕtarea mijlócelor și căilor aplicate, intru ajungerea acestui scop.

Să incepem deci cu enararea acelora.

Înainte de tóte 'mi permit a premite, că tóte seminariile amintite se mișcă pe basa pedagogiei lui Herbart, a cărei rădăcini sunt de a se căutá mai de aprópe la Pestalozzi, și mai departe chiar la renumitul metodic din vécul al 17-lea Commenius.

Pedagogia herbartiană pentru ajungerea scopului educațiunii, adecă: a cultivării unui caracter religios-moral, pune trei pârghii în mișcare: disciplina, învețământul și educațiunea directă, sau în ințelesul strict al cuvêntului, cu scop de al ridicá pe elev acolo, unde țintesce idealul omenimei.

Ce e drept, vor fi esistat termini analogi acestora și mai înainte, sau dóră incercări de natură privată a câte unui învețătoriu cu vocațiune, cari taie în aceste trei ogașe, dar a lipsit punctul de concentrațiune a acestor trei căi; ele și-au urmat calea lor deosebită, fără a se ingrijí una de alta, uitându-și, că ele 'și îndréptă acțiunea spre unul și același punct. Așa a esistat disciplină și incă pre unele locuri disciplina corporalului, de asemenea invețământ, dar érăși numai de acesta, fără privire la cultivarea voinții elevului și admoniării și pedepsei cu vorba și cu fapta, de acestea incă pré multe.

A trecut însă timpul medieval, când închinarea la autorități era singura metodă scientifică, astădi lumea s'a desfăcut de cătușele orbiei în ale sciinții și nu mult va trece, când va trebuí să se desfacă de ori și ce cătușe, căci liber este făcut omul și numai voinții sale libere are să se inchine.

Herbart a fost acela, care pĕtrundênd mai adênc în natura spiritului omenesc și mai cu sémă în legile desvoltării aceleia, ne-a pus în posiție de a cunósce și mai bine mijlócele prin ajutoriul cărora putem să ajungem lesne la țintă. El ne-a dat scheletul și următorii lui au inceput să-l umple.

Pre principiile lui deci se basézĕ și instituțiunea seminarielor academico pedagogice și în sensul ideilor lui lucră acestea.

Herbartianii și mai ales Herbart-Zillerianii, conscii de aceea, că numai acela edifică bine, care incepe dela fundament, s'au apucat aici de lucru și au inceput să reformeze scóla poporală, ca astfeliu treptat să ajungă și mai departe.

Spre scopul acesta au trebuit să aibă în vedere planul de învețământ, unde este materia alésă și ordonată, apoi modul, cum acésta este de a se băgá în mintea copilului. Mai cu sémă Ziller și următorii lui esceléză în punctul acesta și nu se inde-

Când dar noi aicia ne consultăm asupra unui proiect de lege, al căruia scop este augmentarea puterii nóstre armate impusă de situaţiunea politică: eu nu me gândesc numai la pericolele, care se pot ivi de către orient, pentru că după vederile mele noi cu acelea lesne putem isprăvi, ci me gândesc şi la acelea, care după referinţele politice variabile se pot involbură şi din alte părţi pe orizonul patriei nóstre.

Ba, ori cât de mult stímez şi cu încredere deplină salut referinţele amicabile, care cultivate de mâni îngrigitóre există actualminte între monarchia nóstră şi între puternicul nostru aliat, imperiul german, care sunt asigurate pe timpi îndelungaţi şi care ne dau una din cele mai bune garanţe pentru o desvoltare salutară a vieţii nóstre de stat: eu doresc monarchiei nóstre o astfeliu de armată, carea sĕ pótă apĕrá vigoros interesele nóstre vitale de stat şi posiţiunea de mare putere a monarchiei nóstre eventual chiar şi faţă cu imperiul german.

Şi fiindcă proiectul de lege, care este sub discusiune, corĕspunde cât se póte mai bine scopului indicat: eu proiectul acesta, deşi în considerarea sarcinilor noue, care sunt legate de el, nu chiar cu bucurie, dar ca o instituţiune nevitabilă în sistemul nostru de apĕrare, îl primesc cu bună inimă, întocma, precum ni s'a presentat. (Aprobări).

In parlamentul din Viena s'au continuat desbaterile asupra proiectului de buget, dară nu s'au terminat, cu tótă silinţa, ce şi-a pus guvernul pentru terminarea lor înainte de feriile sĕrbătorilor de Pasci.

Vorbirea, ce a ţinut-o Türck cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu, în care a accentuat, că Dḑeu sĕ ferĕscă pe Germania sĕ nu fie necesitată la ajutoriul austro-ungar, a dat material de discutat foilor germane. Organul principelui de Bismarck rĕspunde următórele: În Austro-Ungaria şi anume în dieta din Cislaitania, proiectul de lege militariu, care a fost primit dimpreună cu amandamentul dietei ungare, a dat însă la un entusiasm politic antisemistului Türck, încât a făcut declaraţiunea grotéscă, că alianţa austriacă pentru Germania nu valoréză nimic. După diferitele proteste ale ministrului pentru apărarea teritorială, au urmat ale deputatului Plener, precum şi ale lui Rieger în numele clubului ceh, care a ḑis, că alianţa germană-austriacă este siguranţa păcei europene, el şi partida lui pledéză pentru acésta alianţă şi pentru acésta politică. Espunerile lui Türck au fost combătute şi de feudali precum şi de partidul naţional german, aşa dar chiar şi de amicii sei, astfeliu că putem ḑice, că Türck stă singur, espunerile lui nu valoréză ca şi ale unui om, care vede înaintea ochilor numai tot rĕu, şi ascunde binele cu intenţiune pentru a vedé numai rĕu.

Senatul frances s'a constituit în mod sĕrbătoresc în tribunal. Parte la constituire a luat aprópe toţi senatori şi demonstraţiunile monarchiştilor n'au putut de loc împedecá şi conturbá liniştea maturului corp.

Generalul Boulanger, carele a depus la o casă din Brussela 8 milióne de franci, a declarat, că astéptă în linişte nouele alegeri şi că e sigur cum-că ţéra e pe partea sa. De altfeliu generalul a perdut mult din autoritatea, ce o a avut între ruşi, de când a plecat din Francia. Ḑiarele conservatóre panslaviste, deşi atacă actualul parlamentarism frances, recunosc, că generalul a perdut mult din prestigiul seu, fugind dinaintea iustiţiei ţĕrii sale, prin care a recunoscut, că e vinovat.

După multă trudă s'a constituit noul cabinet reacţionariu sub conducerea dlui Lascar Catargiu în următoriul mod: Lascar Catargiu preşedinte la consiliul de ministri şi ministru de interne; Al. Lahovary esterne şi ad interim la lucrări publice; Gherassi, justiţie; Gr. Păucescu, agricultură, comerciu şi domenii; Gh. Vernescu, finanţă; C. Boerescu, culte şi instrucţiune publică; Gen. Manu la resbel.

Foile democratice, liberale, iunimiste şi iunimiste-conservatóre au intreprins o adevĕrată gónă contra noului guvern. In cameră a declarat cabinetul, că în privinţa politicei esterne guvernul actual va menţiné bunele relaţiuni cu puterile mari europene, ér în politica internă va completá opera deja începută, va lucrá pentru intărirea şi desvoltarea ţĕrei, va face economii, echilibrând bugetele ţĕrei şi va apĕrá legalitatea. La o interpelare a dlui Tache Ionescu a rĕspuns Lascar Catargiu următórele: România nu trebue sĕ provóce pe nimenea, ea trebue sĕ fie bine cu tóte puterile din strĕinĕtate, căci ea are de mulţămit posiţia sa tuturor statelor, ea va păstra neutralitatea; cu espulsarea iconarilor ruşi consimte, căci preste ţéra românéscă, românii sunt stăpâni!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Zarand, 11 Aprile (30 Martiu) 1888.

Representanţa gimnasială. — Cause momentóse. — Comisariul Veres. — Sciri economice. — Comnnicaţiunea la Abrud şi Deva.

Conform statutului gimnasial, representanţa gimnasială din Brad, 'şi ţine adunarea sa ordinară în 21 Maiu v. ḑiua de „Constantin şi Elena" a fie-cărui an Adunări estraordinare se ţin, când cere trebuinţa, sau când obvine vre-un obiect momentos pentru gimnasiu.

In ĕst an s'a ţinut adunarea representanţii gimnasiale estraordinară la 23 Martiu v. a. c. Pentru astădată a fost pusă pe tapet cestiunea straformărei gimnasiului nostru, pentru-ca el sĕ corĕspundă întru tóte legei. Planul străformărei precum şi preliminariul de spese au fost făcute încă în vară de architectul Mazuchi, şi acum au fost presentate representanţii, împreună cu părerea comitetului gimnasial, carele a arĕtat venitele, de cari dispune fondul gimnasial, şi cât póte fondul sĕ prestee pentru straformare; totodată s'a substernut şi planul salei de gimnastică, împreună cu preliminariul de spese. Planurile, cât şi preliminarele de spese au fost adoptate unanim de către representanţă, rĕmâne numai, că în timpul cel mai scurt sĕ fie substernute Venerabilului consistoriu spre revisiune şi aprobare, pentru-ca straformarea gimnasiului sĕ se pótă esecutá în decursul verei.

Spesele străformărei sĕ sue preste 4000 fl. v. a., tot astfel şi ale salei de gimnastică.

Ér încât pentru sala de gimnastică anevoie credem, că se va puté începe edificarea în acest an; deşi ar fi de dorit.

Cu începutul anului scolar 1889/90 gimnasiul de aici intră în al 21-lea an al esistinţii. Dintre profesorii, cari au fost aplicaţi dela început la acest gimnasiu 2 inşi funcţionézĕ şi acum. Pentru acesti doi representanţa au decis a-şi primí cu începutul anului 1889/90 al doilea decenale de câte o sută floreni; ér pentru un învĕţătoriu dela scólele normali, conform unui conclus anterior s'a urcat salariul cu 50 fl., după un serviţ de 10 ani.

Luni în 27 şi Marţi în 28 Martiu v. a. c. a cercetat gimnasiul din Brad directorul gimnasial, dl Veres Ignácz, în calitate de inspector scol. suprem. A participat în fie-care clasă în órele de propunere atât Luni cât şi Marţi. Domnul inspector, ca bărbat consumat în ale scólei, şi cu vaste cunoscinţe pedagogice, şi-a făcut notiţele sale în fie-care clasă, la fiecare obiect de învĕţământ, a esaminat ocupaţiunile scripturistice scolari şi domestice, apoi desemnurile elevilor, biblioteca gimnasială, colecţiunile fisicale, museul etc. Resultatul observărilor sale, în ce privesce metoda învĕţământului, şi progresul, precum şi defectele, ce a observat la întocmirea odăilor de învĕţământ, le-a comunicat în o şedinţă, ţinută cu corpul profesoral.

Nu a rĕmas nimic ce aparţine gimnasiului şi instrucţiunei sĕ nu fi fost observat din partea sa.

In ce privesce cursul învĕţământului în general s'a dechiarat mulţămit, ĕră în ce privesce odăile de învĕţământ, acele s'au aflat în parte puţin spaţióse faţă de numĕrul elevilor. Chiar din acest motiv însuşi fondurile gimnasiale, cunoscênd defectele, cari sunt, au luat dispositiunile de lipsă, ca straformarea odăilor sĕ se efeptuéscă în decursul verei, ca astfeliu la începutul noului an scolastic, odăile sĕ corĕspundă intru tóte legei.

De vre-o dóue septĕmâni timpul e ploios. Crişul a esundat pe câte un loc. Locul este preste mĕsură plin de apă şi pentru aceea sĕmĕnăturile de primăvară nu s'au putut face de loc încă. Grâul de primăvară, alacul, ovĕsul, precum şi sĕmĕnatul de plante ierbóse pentru nutreţul vitelor nu s'a putut face şi precum decurge timpul nu e speranţă, că în scurt sĕ se ridice barometrul. Nutreţul începe a se gătá la economi şi arătura este tótă înapoi.

Preţul bucatelor este tot acela-şi ca şi în tómnă, scăḑut Dar ce folos, că poporul nu are bani şi omul sĕrac trebue sĕ ia scump cucuruzul pe aşteptare până la tómnă. Ceea-ce face mai critică situaţiunea muncitoriului sĕrac, e împregiurarea, că încă nu póte aflá lucru. Lucrurile de primăvară nu se pot efeptuí.

Astăḑi a fost aici în Brad târgul de ţéră, târgul s'au bulciul Florilor. Vite cornute au venit fórte multe. Multe vite rele, încât abia se mişca, şi numai puţine vite bune s'au putut vedé. Preţul vitelor se ridică, ce a fost bun s'a vêndut; deşi cumpĕrători — fiind timpul fórte urît — a fost puţini. Cu preţ mijlociu sunt oile şi caprele. Scumpi sunt porcii, şi preţul lor se manţine cu tărie.

Comunicaţiunea în urma ploilor continue e miserabilă şi sub tótă critica, încât e mirare cum mai stăm noi Zarandenii în atingere cu lumea dinafară. Spre Abrud comunicaţiunea e atât de grea, încât 'şi rógă omul mórtea, aflându se pe drum; tot astfeliu şi spre Deva, unde comunicaţiunea cu Zarandul este fórte frecuentă.

Vĕḑênd omul drumurile spre Deva şi Abrud i-se pare, că decând e lumea, mână omenéscă nu a lucrat la ele. Şi cu tóte aceste sume enorme se storc din pungile nóstre pentru drumuri.

Noi dăm totul, ĕră în schimb nu ni se dă nimic. Ţi-se pare, că sătĕnul român de aceea e făcut, ca se lucre, sĕ-şi de ultimul cruceriu din pungă parte în dare, parte pentru aruncuri, cari sunt leghion; ĕră alţii sĕ se rĕsfeţeze din sudórea lui.

Este destul ca cineva sĕ vaḑă drumurile de comunicaţiune spre Deva şi Abrud, şi sĕ-şi pótă face o idee chiară despre starea în care se află administraţiunea politică în comitat; atât pentru acum. Astăḑi se ţine în Brad sinodul protopresbiteral al tractului Zarand. Ve voiu raportá în detaliu.— *i.*

---

stulesc cu sarbedele principii: dela uşor la mai greu, dela cunoscut, la necunoscut, dela aprópe la mai departe, ci pĕtrunde mai adênc în spiritul acestor espresiuni, cari nu se pot reduce nici la persóne, nici la obiect şi nici la spaţiu, ci la natura spiritului. Caută şi-şi află alte principii pentru alegerea, ordonarea şi predarea materialului: acele sunt găsite în teoria gradelor culturali istorice a concentraţiunei şi a gradelor formali.

Ce insémnă acestea, póte sĕ fie prima întrebare?

Teoria gradelor cult-istorice ne spune, că nu e tot una, a dá şi unui copil de şase ani şi unui de doispredece ani tot acelaşi nutriment, precum nu e tot una a nutrí cu lapte sau carne şi pe unul şi pe altul. Organismul corporal, fiind diferit, cere nutremênt diferit, asemenea cere şi organismul spiritual diferit nutremênt, după natura lui. Pentru fie-care etate deci, material adaptat firei, şi cumcă acésta este posibil, ne-o documentéză aceea lege istorico-filosofico-psichologică, carea ne spune, că individul în privinţa priceperei spirituali, urmézĕ aceeaşi cale ca şi cum a urmat omenimea în desvoltarea ei, până-ce a ajuns la trépta culturală de astăḑi. Urmézĕ deci firesce, se stabilesci aceste trepte, şi convins despre paralelismul individual general, se cauţi materialul din fie-care epocă şi sĕ-l predai epocei ei congeniali. O problemă acésta, la carea acuma se lucră în Germania cu tótă ardorea sufletului omenesc. Al doilea principiu ne spune, că incă cu acésta n'am terminat, ci mai trebuesce sĕ ne aducem aminte şi de aceea, că noi, ca persóne suntem una, că noi tot aceiaşi, tot acelaşi Dumitru, Vasilie, Pavel, etc. ne socotim ca şi pruncii, şi că îndată, ce n'ar mai fi acésta, noi nu mai avem loc în societatea omenéscă, ci avem a fi puşi în o societate nouă asemenea. Este deci o urmare naturală, ca noi sĕ ingrigim în planul nostru de invĕţământ a uní, ce e de unit şi a despărţí, ce e de despărţit, pentru-ca sĕ nu pĕcătuim contra desvoltării spiritului. Principiul, care ne ajută ací se numesce concentraţiunea învĕţământului, carea diferesce grozav de părerile pedagogiei vulgare şi este basată în natura spiritului omului.

Închipuiţi-ve deci un plan astfeliu întocmit, unde fie care părticea este pusă la locul seu şi comparaţi-l cu un plan de al nostru, carele e de parte de o perfecţiune şi veţi aflá, că acolo este un organism, ĕră aici o aglomerare.

In acela vei găsí ordine, aici contrariul, acolo vei găsí sistem, aici lipsa aceluia, de ací cu drept numirea: de un plan de invĕţământ sistem.

(Va urma).

Zĕrneşti, în 29 Martiu, 1889. Dle redactor! „Cine are meserie, are avuţie." Cestiunea ce preocupă de un timp încóce pe mai mulţi preoţi şi învĕţători români este introducerea lucrului de mână în scólele nóstre poporale, ca un mijloc, ce contribue în mod eficace la completarea învĕţământului popular şi prin acesta la îmbunătăţirea stărei materiale a poporului nostru.

Relativ la acest obiect atât de important pentru viaţa nóstră preste tot s'a scris mult şi s'au indicat motive plausibile, care constată până la evidenţă necesitatea, scopul şi folosul lui.

Mie puţine mi-au remas de ḑis deci, fără de a me lăsa în detaiul me voiu mărginí în general numai pe lângă cele următóre.

Décă privesce omul câte folóse trage el dela deosebitele fapturi, de care e încungiurat în natura cea vastă şi va cugetá serios asupra menitiunei lor, se va convinge, că tóte acestea sunt făcute de pré înţeleptul creatoriu numai pentru om, şi câte alte folóse ar mai trage el, dacă ar scí sĕ le întrebuinţeze mai corĕspunḑĕtoriu".

Cunoscinţele elementare la prelucrarea şi esploatarea rațională a productelor naturale în folosul omului ca şi alte sciinţe şi le póte omul însuşí cu temeiu în scólă şi încă în scóla poporală, a cărei chemare este de a pune basă la o cultură omnilaterală, căci numai astfeliu 'şi póte ajunge ca

ţinta supremă spre a conduce pe om mai departe pe calea perfecţiunei.

Dacă scóla poporală ar primi în programa sa şi lucrul de mână reclamat atât din punct de vedere moral cât şi material, elevii vor avé ocasiune a-şi câştigá desteritate şi gust pentru meserii pe cât de necesarii pe atât de negligate la poporul nostru. Şi câştigat odată gustul pentru învĕţarea acestui ram de sciinţă, scóla poporală după părerea mea şi-a ajuns scopul şi în direcţiunea acésta, remânênd ca meseriile sĕ se înveţe apoi cu desĕvêrşire în ateliere.

Făcêndu-se acest început, poporul nostru va scí apreţiá mai bine folosul cel mare al meseriilor şi va dispăré aversiunea, ce esistă încă şi astădi faţă de ele.

Meseriile cu drept cuvênt sunt considerate de un motor principal al bunei stări materiale, dela care e condiţionată cultura intelectuală. Apoi fără de aceste condiţiuni nu vom mai puté susţiné lupta pentru esistinţă, ce se manifestézĕ cu atâta forţă şi mai curênd, ori mai târdiu va trebuí sĕ sucumbem, făcênd loc altora, cari ne ocupă mereu terenul de sub picióre.

Este deci timpul suprem, ca sĕ nu mai stăm în amorţire, ci sĕ ne desteptăm cu o óră mai nainte, asociându-ne la idea cea salutară pentru întroducerea lucrului de mână în scólele nóstre, sĕ ne concentrăm activitatea şi sĕ ne învolvăm cu toţii sub flamura dlor învĕţători din Braşov G. Moian şi C. Muşlea, cari cu un devotament rar militézĕ pentru realisarea lucrului din cestiune.

Nu sciu, ce ne ar mai puté împedecá de a nu pune cu toţii umĕr la umĕr pentru un scop atât de măreţ şi sânt, decât póte detestabilul indiferentism, ce róde la rădăcina vieţii ori-cărei naţiuni, carea nu-şi dă silinţa a se desbrăcá de el până când nu e prea târdiu.

Mijlócele pentru realisarea scopului la care tindem, nu putem dice că ne lipsesc, numai voinţă se fie şi e sciut, că unde e voinţă e şi putinţă.

Cu bucurie constat la acest loc, ca idea sulevată de zelosul nostru învĕţătoriu G. Moian în apelul seu sub titlul: „O cestiune arĕtóre“ a aflat deja mulţi aderenţi ba chiar corporaţiuni de valóre necontestabilă, cum sunt Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din nistrictul al X-lea Brasov şi sinodul protopresbiteral al Branului, care au luat ditposiţiunile necesare ca idea acésta sĕ se traducă cât mai curênd în faptă spre binele şi folosul némului nostru.

Acestea premise, sper că Prea venerabilul consistoriu archidiecesan va luá în părintéscă apreţiare vederile espuse în acéstă materie cu respect la întroducerea lucrului de mână în scólele nóstre poporale. *V. B.*

Convocare.

Despărţĕmeutul al III lea al „Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X lea Braşov“ 'şi va ţiné adunarea sa generală Joi în 13 Aprile a. c. st. v. în localul scólei capitale gr. or. din Rĕşnov, anumit dela 9—12 óre a. m. şi dela 3—5 óre p. m.

La acéstă adunare sunt invitaţi a luá parte toţi p. t. membri ai despărţĕmentului precum şi alţi iubitori de progres.

Agende:

1. Deschiderea şedinţei prin preşedinte.
2. Cetirea apelului nominal.
3. Desbatere asupra temelor propuse de On. comitet central: *a)* mijlócele prin care s'ar puté întroduce lucrul de mână în scóla poporală; *b)* autoritatea învĕţătoriului în şi afară de scólă şi mijlócele de a o susţiné.
4. Propuneri eventuale.

Membrii, cari voesc a prelucrá vre-una din temele amintite sunt invitaţi a se insinuá la presidiu cu 8 dile mai nainte de terminul ficsat pentru ţinerea adunărei.

Zĕrneşti, în 29 Martiu, 1889.

Vartolomeiu Bude, preşedinte. *Ioan Strĕvoiu,* notariu.

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul nostru s'a indurat pré graţios a doná pe séma comunei bisericesci gr. or. din Semlacul-mare pentru ridicarea unei biserici suma de 280 fl.; ér pentru locuitorii păgubiţi prin foc ai comunei Berivoi mici, 120 fl.

* (D e l a C u r t e.) Maj. LLor precum şi archiducesa Maria Valeria au plecat din Budapesta Sâmbătă séra cu trenul separat al curţii şi făr a stá în Viena au sosit la Ischl. Archiducesa Stefania petrece tot în Mira-mera. Mama Alteţii Sale, Henrieta de Belgia a sosit acolo, se vorbesce că şi regele Leopold 'şi va cercetá în curênd fica. Archiducesa Stefania va mai petrece încă până pela începutul lui Maiu în Mira-mera, ér deacolo va sosi în Laxemburg.

* (C h i r o t o n i r e). Dumineccă în 2/14 Aprile a fost chirotonit intru presbiter teologul abs. Ioan Inţu, ales capelan în P e r ş i a n i, tract. Făgăraş.

* (P r o m o ţ i u n e.) Sâmbătă în 1/13 Aprile a fost promovat la gradul de Dr. în drepturi, cand. advocat. dl Nicolau V e c e r d e a. Felicitările nóstre!

* (D e n u m i r e.) De translator pentru limba română şi germână pe lângă tribunalul din Deş a fost denumit dl advocat Aug. M u n t e a n cu post sistemisat.

* (M a r e l e p r e m i u N ă s t u r e l - H e r e s c u.) Academia română a decernut marele premiu Năsturel Herescu de 12,000, cu 20 voturi contra 4, dlui Alecsandru Odobescu.

* „*Sebeşana*“, institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Sas Sebeş. Acest institut şi-a început activitatea în Iuniu 1887 cu un capital fundaţional de 15.500 fl. v. a. în 310 acţii. Depuneri s'au făcut în primul an de gestiune 27.022 fl. 18 cr. Circulaţiunea cassei a fost în total în anul prim de gestiune de 169.931 fl. 06 cr. v. a

Profitul curat a fost de 1880 fl. 12 cr. v. a. din care s'a decis în adunarea generală a institutului ţinută în 31 Martiu 1889 a se dá 5% interese după capitalul fundaţional şi alte 5% dividende acţionarilor. Astfeliu primul cupon la acest institut se va solví cu 10% adecă 5 fl. fiind acţiile de câte 50 fl. Cuponul în sensul decisiunei adunărei gen. se va solví şi înainte de 1 Iuliu. Afară de aceea s'a dotat fondul de reservă cu sumă mai mare ca cea provĕdută în statute, şi s'a votat si spre scopuri filantropice 30 fl. v. a.

Opiniunea generală a acţionarilor e de a se face încă o nouă emisiune de acţii şi încă dacă se póte în numĕr mai mare ca la prima emisiune, făcêndu-se firesce apel şi la esterni.

* (U n p r o e c t d e r e f o r m ă a l m i n i s t r u l u i B a r o s s.) Ministrul Baross pregătesce un proiect de reformă pentru liniile de fer ung. de stat, asemenea proiectelor Dr. Engel şi Porrot. Conform acestui proiect preţurile călĕtoriei pentru persóne vor fi reduse în mod radical. Pentru cea mai lungă călĕtorie pe classa a dóua, bunăóră din Braşov la Bruck, se va plătí numai 6 fl. pre când acum se plătesce 41 fl.

* (A p l a n a r e d e d i v e r g i n ţ e) Intr'o corespondenţă publicată într'unul din Nrii anteriori dl Ciriac Nestor din Bucerdea-vinósă a arĕtat, că fără causă legitimă a fost lăsat afară din lista membrilor sinodali, despre ce a făcut arĕtare şi la Preav. consistoriu archidiecesan, de unde ordinându-se cele necesari, cşind protopresbiterul în faţa locului, în un sinod estraordinariu a fost susceput în listă — după-cum ni se scrie.

* (M e t r o p o l i t u l M i h a i l.) După sĕrbătorile sf. Pasci ex-mitropolitul sêrbesc M i h a i l e hotărit sĕ vină la Belgrad din Moscva. În calĕtoria sa va trece şi prin Petropolea spre a mulţămì guvernului central rus pentru binevoitórea ospitabilitate

* (A d r e s ă d e f e l i c i t a r e.) Tribunalul din Cluş a hotărit a trimite nou denumitului ministru de iustiţie, Desideriu Szilágyi o adresă de felicitare.

* (E f e c t u l l e g e i u n g a r e p e n t r u l o s u r i). Legea ungară pentru losuri a avut un efect puternic asupra losurilor ţĕrilor strĕine. Losurile sêrbesci dela monupolul tutunului, cari vor fi eschise de pe pieţele ungare au scădut aprópe cu 1 fl v. a. pe când losurile italiane ale crucii roşii, cari sunt notate la bursa din Budapesta s'au ridicat în mod considerabil astfeliu, că preţul lor se urcă până la 18 fl.

Dl proto-medic comitatens Dr. H. S ü s s m a n n, zelosul iniţiatoriu al reuniunei hygienice din comitatul Sibiiului, ne recércă sĕ dăm publicităţii statutele acestei reuniuni, ce fiind şi altfeliu de un interes public, în cele următóre le publicăm în tótă estensiunea.

Statutele reuniunei hygienice a comitatului Sibiiu.

(Reuniune pentru îngrigirea sănĕtăţii generale).

§. 1.

Titlul.

Reuniunea hygienică a comitatului Sibiiu. (Reuniune pentru îngrigirea sănĕtăţii generale).

§. 2.

Domiciliul Sibiiu.

§. 3.

Scopul.

a) Lăţirea cunoscinţelor hygienice între popor.

b) Promovarea îngrijirei sanitare la copii, şi combaterea mortalităţii mari a copiilor.

c) A stăruí pe cale socială la delăturarea scăderilor hygienice îndeosebi a beţiei şi a unor morburi contagióse, ce se ivesc pe teritoriul comitatului Sibiiu.

d) Preste tot a stăruí la îmbunătăţirea stărilor hygienice în comitatul Sibiiului.

§. 4.

Mijlóce.

a) Câştigarea de membrii interesaţi pentru scopurile reuniunei.

b) Ţinerea de întruniri şi prelegeri poporale.

c) Edarea de scrieri hygienice poporale şi lăţirea lor la popor.

d) La cerere: darea de opiniuni în cestiuni hygienice.

e) Compunerea de proiecte: spre a sană şi împedecá lăţirea beţiei şi a unor bóle contagióse; mai departe, esecutarea practică a acestor mĕsuri în propriul cerc de activitate, amĕsurat mijlócelor materiale disponibile.

f) Arangiarea de concurse pentru copii (esposiţiuni de copii cu împărţiri de premii, în scopul promovării îngrigirei sanitare a copiilor.

g) Ajutóre pentru tractarea medicală a copiilor săraci, morboşi din comitatul Sibiiu, eventual: prin subvenţiuni materiale.

h) Atragerea atenţiunei autorităţilor şi a publicului asupra scăderilor comune hygienice recunoscute şi asupra mijlócelor acomodate spre ajungerea scopului:

§. 5.

Membrii reuniunii.

Membrii reuniunei sunt: 1 ordinari şi 2 ajutători.

Membru ordinar e, cine solvesce pe an 1 fl.; ér membru ajutătoriu cine solvesce pe an 50 cr. ca tacsă de membru.

Membru al reuniunei póte fi: fie-care persónă cu bună moralitate, care a ajuns al 18-lea an al vieţii, şi se deobligă a solví tacsa de membru.

§. 6.

Drepturile membrilor.

Membrii au drept a participá atât la adunarea generală a reuniunei, cât şi la prelegerile ţinênde, şi a pretinde câte un esemplariu din publicaţiunile edate de reuniune.

Membrii ordinari au dreptul de votare la adunarea generală şi pot fi aleşi în comitet şi în birou.

§. 7.

Datorinţele membrilor.

Membrii au a-şi solví tacsele lor la începutul fie-cărui an, cel mult însĕ până la finea lui Martiu.

Mai departe e datorinţa fie-cărui membru de a promová după puteri scopurile reuniunei.

§. 8.

Conducerea reuniunei.

Reuniunea se conduce: *a)* de adunarea generală; *b)* de comitet; *c)* funcţionari.

§. 9.

Adunarea generală.

În fie-care an se ţine o adunare generală ordinară şi adecă: încât numai e posibil în luna lui Maiu. Diua se va anunţá publice prin preşedintele, cel puţin cu 15 dile înainte. Adunări generale estraordinare se pot convocá prin preşedintele în urma hotărîrei comitetului, sau dacă în privinţa acésta, 20 de membrii insinuă o propunere. Pentru ţinerea unei adunări generale se recere, afară de membrii comitetului şi de funcţionari, presenţa cel puţin a 15 membrii; în cas contrariu e de a se conchemá o altă adunare generală cu termin de 8 dile, în care apoi cei presenţi, necondiţionat pot aduce concluse.

La aducerea de concluse valide se recere maioritate absolută. La cas, când voturile ar fi egale, decide votul preşedintelui. Protocolul şedinţii sĕ subscrie afără de preşedintele şi de secretari, încă de doi membrii esmişi spre verificare.

§. 10.

Obiectele adunării generale.

a) Alegerea funcţionarilor şi a comitetului;

b) Raportul comitetului despre activitatea reuniunei, şi despre starea finanţială.

c) Esaminarea raţiociniilor.

d) Stabilirea preliminariului şi a programului de lucrări pentru anul următoriu;

e) Propuneri: propuneri, ce cad în resortul lucrării, ori al intereselor reuniunei, făcute în scris şi bine motivate, trebue insinuate la comitet, cel puţin cu 14 dile înainte de adunarea generală. Propuneri însinuate mai târdiu nu se pertractézĕ, ci sĕ aviséză comitetului spre a referá asupra lor în procsima adunare generală.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 13 Aprile 1889.

Timişoara:	**52**	**39**	**36**	**66**	**34**
Viena:	**48**	**55**	**35**	**79**	**24**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.70	99.50
Renta de aur ung. de 4%	95 85	102.90
Galbin	5.66	5.60
Napoleon	9 51½	9.52
100 marce nemţesci	58.75	58.75
London pe (poliţă de trei luni)	120.15	120.10

Nr. 244 [51] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de cl. III din Cheia, protopresbiteratul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela umblarea cu sf. cruce în ajunul botezului dela 90 familii întregi şi 30 vĕduve à 2 fl. şi 1 fl. . .	210 fl.
2. Dela circa 3 cununii à 7 fl.	21 fl.
3. Dela 20 botezaţi à 1 fl.	20 fl.
4. Dela 14 morţi à 3 fl. şi 1 fl. 50	33 fl.
5. Folosirea curţii bisericei ca livade	16 fl.
6. Din fondul bisericesc în bani gata	100 fl.
Suma	400 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post, vor avé de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, pănă la terminul sus indicat.

Zernesti, 28 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 159 [56] 2—3

CONCURS.

Pe basa decisului Preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 15 Novembre 1888 Nr. 4246 B. se escrie concurs pentru intregirea parochiei a doua din Rechita şi filia Strugariu de clasa a III-a cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 135 familii câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe de 16 cupe vechi şi un adaus la ferdelă de 25 cr. cari computate în bani dau suma de.	fl. 169,37
2. Câte o ḑi de lucru de familie, socotite à 50 cr.	fl. 67.50
3. Dela umblarea cu cu s. cruce în ajunul botezului à 50 cr.	fl. 67.50
4. Dela folosinţa unui fênaţ	fl. 3.—
5. Dela venitele stolare regulate fără considerarea altor prestaţiuni accidentale	fl. 96.50
Suma	fl. 403.87

Aspiranţii, cari vor sĕ reflecteze la ocuparea acestei parochii, au a şi aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul de sus. Concurenţilor le stă în voe a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă în biserica din comună.

Rechita, în 12 Februariu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 161. [49] 3—3

EDICT.

Iacob Drăgoiu, gr. or. din Aciliu, care au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Măria născ. Vasilie Meţ, gr. or. tot din Aciliu, fără a se scí unde petrece, conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu a. c. Nr. 1782 B.— se provócă a se presenta la subsemnatul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contra procesul divorţial, intentat asupra-i de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 16 Martiu 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al SĕlişteI.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 168/1889. [43] 3—3

EDICT.

Teodor Mocan, gr. or. din Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elisaveta născ. Ioan Comă, gr. or. tot din Sĕlişte, fără a se scí unde petrece, — conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu 1889 Nr. 1056 B. — se provócă a se presentá la subscrisul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui

Sĕlişte, 8 Martiu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al SĕlişteI.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Sz. 1279/889 plg. [59] 1 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy id. Zeyk Jozsefné és társa birtokosok által beadott kereset folytán Panád község ital-mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi Május hó 20-ik napjának d. e. 9 órája** Panád község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. ut. 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetet a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél, valamint Panád község elöjaróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi Mártius hó 26-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede,* jegyző

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 23—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fügyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfaleu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfaleu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.19	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 38 Sibiiu, Joi 6/18 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprile Iuniu al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfârşesce cu ultima Martiu 1889, să-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei tăşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 5 Aprile.

In timpul din urmă s'au sulevat şi discutat în presă cu viu interes unele cestiuni, chemate a realisá la noi óre-cari imbunătăţiri pe terenul bisericesc şi scolariu.

Sulevarea acestor cestiuni şi interesul, cu care s'au discutat ele, au făcut asupra nóstră impresiunea, că bărbaţii de carte din sinul poporului nostru încep a căutá după noue mijlóce, prin cari, prelângă ocupaţiunile de până acuma ereditе dela strămoşi, să căutăm a ne susţiné, şi a merge paşi cu popórele conlocuitóre, atât în cele culturale, cât şi în procurarea mijlócelor pentru traiul de tóte ţilele.

Se discută cestiunea cu îmbunătăţirea sorţii preoţilor şi a învĕţătorilor nostri, se discută cestiunea, cum putem dá poporului desteritatea la facerea de diferite lucruri folositóre, şi cu acésta aducem în legătură o îndreptare a atenţiunei lui spre meserii, ca să nu fie întrégă massa poporului avisată la córnele plugului, care numai singur nu póte procurá mijlócele de subsistenţă, pe cari le pretinde spiritul timpului de aci, şi multele necazuri, cari pe ţi ce merge se tot înmulţesc.

In amêndouĕ direcţiunile umblăm numai pe pipăite, nu scim de unde să începem, nu cum să iniţiăm lucrarea, nu scim cum să punem în practică ideile mult puţin cristalisate, cari le avem despre lucru, şi nu scim unde vom ajunge.

Suntem deci cu o îndreptăţită sfiélă acuma la început, şi noi ne scim şi esplicá acésta situaţiune precariă.

Până acuma 40 de ani eram legaţi şi de mâni şi de picióre.

Nu póte fi deci vorbă nici de o desvoltare bisericéscă cu tendenţe pronunţate pentru asigurarea unui viitoriu mult puţin îndepărtat.

Ne părea bine, că putem trăí de pe-o ţi pe alta, că ni se puteau acoperí trebuinţele în cele sufletesci prin preoţi de legea nóstră, a căror cultură de cea a poporului nu se deosebia decât numai prin darul preoţiei: de a sĕvêrşí cele sfinte, de a administrá tainele.

Sórtea poporului era tristă, de tot tristă, şi de un avênt pe terenul industriei nici nu visau ómenii înainte de anul 1848, precum nici astăţi nu viséză marea maioritate a poporului.

Este uşor de esplicat, pentru-ce până acuma un am putut face nimica pentru preoţimea şi învĕţătorimea nóstră, pentru-ce nu am putut produce un curent în sinul poporului pentru îmbrăţişarea meseriilor.

Cum că acuma trebue să facem începutul, despre acésta nime nu se mai mai îndoesce.

Cestiunile, de cari am făcut amintire la inceputul acestui articol, sunt: formarea unui fond de pensiune pentru preoţii nostri la vreme de bĕtrâneţe, infirmitate, şi pentru vĕduvele şi orfanii lor, şi introducerea lucrului de mână în scólele nóstre confesionale.

E timpul să facem începutul în interesul ambelor cestiuni.

Noi nu pentru prima dată ne pronunţăm în cestiunile acestea. Am mai accentuat, că noi credem de neapĕrată trebuinţă regularea dotaţiunei preoţilor mai întâiu, şi numai după acésta să urmeze regularea referinţelor în cas de infirmitate, bĕtrâneţe sau la cas de mórte.

Şi ne am simţí fericiţi, când am puté produce un curent în direcţiunea acésta printre preoţimea nóstră, şi am puté procurá o discusiune a acestei cestiuni.

Lucrul de mână formézá obiect de discusiuni şi la consistoriu, şi se va promová cu raport la sinodul archidiecesan. Asteptăm deci să se pronunţe sinodul în direcţiunea acésta.

Un lucru voim să fie constatat din capul locului. Nu impărtăşim vederile acelora, cari militézá prelângă formarea de reuniuni atât pentru fondul de pensiune al funcţionarilor bisericesci, cât şi pentru introducerea lucrului de mână în scóle.

Asemenea corporaţiuni fără basă în legea fundamentală a bisericei nóstre — mai ales în timpurile critice de aţi — pot fi nisce incercări zadarnice, şi în unele casuri şi periculóse.

O basă mai largă de activitate ca cea din statutul organic nóue deocamdată nu ne trebue nici ca preoţi, nici ca învĕţători.

Regularea dotaţiunei preoţilor, a pensionării lor cu mai mari prospecte de trăinicie o póte face biserica.

Tot asemenea introducerea desterităţilor technice în scólă.

Greutăţile începutului sunt multe şi mari în tóte direcţiunile.

Nóue nu ne este ertat să precipităm un lucru fără a cumpăní tóte impregiurările, căci un lucru făcut rĕu, produce disgust, descuragiare, de ce noi trebue să ne ferim.

Mai pe sus de tóte: Să ne ţinem strîns între marginile statutului organic.

Revista politică.

Înainte de a intrá legislativele ţĕrei în vacanţa feriilor de sf. Pasci s'au presentat spre discutare proiectul de recrutare pe anul 1889.

Comisiunea pentru puterea armată a dietei din Ungaria a primit proiectul, după-ce el a fost bine motivat de ministrul honveţimei, bar. Fejérváry. Proiectul se basézá pe legea de armată, care s'a votat mai în ţilele trecute de camera deputaţilor şi de casa magnaţilor. Conform proietului contingentul de recruţi pentru Ungaria se stabilesce cu 42.711 bărbaţi pe séma armatei comune şi 12.000 pe séma honveţimei. Acesti numeri se vor votá, aşa precum s'au ficsat; ér încât privesce contingentul recruţilor de intregire, numĕrul lor nu e ficsat şi se vor asentá atâţa, câţi vor fi apţi şi respective câţi vor fi de lipsă. Cei ce cad la sorţi în anul acesta se recrutézá din 1868, 1867 şi 1866. De un resultat strălucit al asentării nu póte fi vorba, deóre-ce sunt tot acei feciori, cari s'au infăţişat la asentare şi în anul trecut.

O bună impresiune a făcut în ţĕrile Cislaitane o nouă instrucţiune a ministeriului de interne. Până acum poliţia şi autorităţile politice se ingerau la adu-

FOIŢA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

Acésta ar fi referitoriu la material, dar materialul mai trebue şi trecut prin dinţi şi stomach, unde cu sucurile gastrice produce acţiune chemică, asemenea prin alte părţi, până-ce a devenit sânge şi póte ca să ducă materiile asimilătóre în ţĕsăturile celulare. Acum ce cugeţi, ce i s'ar puté intêmplá stomachului, când l'ai incărcá cu petrii nebătucite, sau l'ai încărcá preste mĕsură, de sigur bóle grozave. Stomachului să nu i fie ertat acésta, ér spiritului da. Pentru acésta e de ajuns să-i dai materialul în porţiuni de aci şi până aci şi să va ingrijí el de digerare.

Psichologia ne spune, că noi nu putem învĕţá nimica despre ce în noi nu se află nici o inrudire, deci caută a dá elevului lucruri, cari să afle inrudire cu ceea ce e deja proprietate a spiritului. De altă parte ea ne spune, că nimenea nu se póte rădicá în vêrful casei, sburând prin aer, sau în vêrful vre-unui turn, ci numai pre o scară sau alte aparate, şi acela, care ar incercá aşa ceva, ar păţí ca şi unul din poveste, care voind să sbóre din un arbore peste un riu, ca să fure din o grădină şi-a făcut aripi de lemn, şi încercând să-şi indeplinéscă planul seu, s'a scăpat printre clómbele pomului sfărămându-şi membrele; sau ca Icarius din mitologia grecă, care apropiându-se de sóre i s'au topit aripile de céră şi-a căţut în marea numită după numele lui. Aşadară şi dela basă către vêrf. Acesto doue legi ací signalisate în liniamente generali sunt cunoscute în psichologie sub numirea de legile appercepţiunii şi abstracţiunii. Fie-care învĕţământ este un proces a validităţii acestora şi acela, care nu-l validitézá, omóră spiritul. Câţi vor fi óre, cari nu o fac acésta?....

Aceste sunt principiile, care le am aflat cu validitate pas de pas în seminariul din cestiune şi pe cari prin câteva esemple me voiu încercá să le fac cunoscute publicului românesc.

Să urmăm şi ací regula urmată până ací, adecă: să ne ocupăm prima dată cu planul de invĕţământ, căci cestiunea acestuia este o cestiune cardinală în reforma invĕţământului.

Stabilirea planului am ţis, că nu mai trebuesce lăsată arbitriului unui singuratic, sau a unei societăţi, ci are să fie condusă de anumite principii scientifice, altcum noi orbecăm în intunerecul unei ignoranţe grozave, ut esempla docent deja.

Acésta a inceput a se face deja de când s'a început în Germania mişcarea pedagogică Herbart-Zilleriană şi Ziller mai cu sémă a fost urţitoriul ei atât în seminariul seu din Lipsca, cât şi în „Reuniunea pentru pedagogia scientifică," infiinţată de el, anume cu menirea acésta şi cu caracter pur scientific. Acésta reuniune esistă şi astăţi şi desvóltă în direcţiunea acésta o activitate, cum nu cred să mai esiste la o a doua reuniune. Ea 'şi ţine adunările sale generali în tot anul la centre diferite, bunăóră ca Asociaţiunea nóstră transilvană şi desbate acolo asupra unei cărţi anuale, carea cuprinde tractate scientifice, pedagogice şi filosofice intru completarea planului-sistem de invĕţământ. Domnesce deci aici principiul: „*Prüfe und wähle*". Altcum asupra acesteia, am fost publicat eu o dare de sémă incă pe când me aflam în Germania tot în fóia acésta.

Deşí aşa dară, esistă un feliu de unificare în planul de invĕţământ, totuşi acésta póte să fie numai incât privesc generalităţile, deóre-ce el va avé să sufere schimbări, după locul natal, după naţionalitate, confesiune, secs şi chiar diferinţă de stări. Aici este lăsată o mare libertate spitituală corpurilor didactice, aşa dară şi la noi în Jena trebuia să ne ocupăm cu planul de invĕţământ, şi incă mult în general, deóre ce acolo ne aflam mulţi studenţi din diferite părţi ale lumei: Francia, Armenia, Norvegia, Transilvania şi tot asemenea de diferite naţionalităţi.

Noi aveam un termin hotărit pentru aşa numitul „Teoreticum" unde se tractau teme teoretice şi se critica prelegerea practică de model, ce avea să se ţină de fie-care membru a seminariului în aşa numitul „Practicum" în faţa tuturor. (Va urma).

nările publice, ce se arangiau de particulari, reuniuni și societăți; și în ingerința lor mergeau așa departe, incât nu arareori se intêmpla, că comisariul de poliție intrerupea pe vorbitoriu și disolvá adunarea, dacă i se părea ceva nepotrivit și necorĕspunḑĕtoriu cu legile esistente, respective ordinațiunile ministeriale. Conform instrucțiunei celei noue ministeriale, comisariul, poliția și autoritățile politice nu se mai pot ingerá, cel mult comisariul póte disolvá adunarea, dacă ea se ocupă cu lucruri, ce nu le permite legea, ori militézá contra politicei monarchiei și atunci insĕ are sĕ și baseze motivele disolvărei pe argumente legale și puternice.

La ordinea ḑilei sunt și comentările presei europene asupra cabinetului nou român. Foile monarchiei nóstre și anume cele vieneze dubitézá că Lascar Catargiu ar urmá politica de până acuma; mai bucuros cred, că actualul cabinet va face trebile Rusiei. „N. Fr. Presse“ dechiará chiar, că noul ministeriu este o ușă, prin cari au intrat unelte strĕine de a cârmuí și că România perde dreptul a se cârmuí singură. Panslavismul, alimentat de asociațiunea ortodocsă prinde rădăcini tot mai adênci și se revarsă asupra țĕrilor cu puterea, cu care s'a manifestat în timpii vechi. La acestea „Românul“ din Bucuresci mai adaugă: Din faptele trecute ale dlor Catargiu și Lahovary nici una nu vorbesce contra acestor sgomote. Voim declarațiuni netede, mari, hotăritóre, sĕ se spună, că România 'și va alege singură linia de purtare în Orient și sĕ nu dea numai vorbe banale.

Foile maghiare guvernamentale nu au deschis luptă aprigă. Jurnalul oficios „Nemzet“ presupune, că regele român se va fi înțeles cu Catargiu și Lahovary asupra politicei esterne; de altcum cestionatul ḑiariu vede în noul cabinet trei ministrii, cari au fost și în cabinetul trecut și acésta este o bună garanță, că politica României nu se va schimbá, ci va rĕmâné tot a cabinetului trecut. Nu tot așa vorbesc ḑiarele opositionale, cari vĕd în actualul cabinet opera Rusiei dusă la indeplinire și pe Hitrovo ajuns la culmea scopului, ce l urmăria. În jurul lui Catargiu s'au adunat toți reacționarii și rusofilii 'și esprimă temerea ca nu cumva regele Carol, când a subscris numirea noului guvern sĕ și fi subscris si sentința sa, care e analógă cu a fostului rege sêrbesc.

Ḑiarele rusesci unanim esprimă sincera satisfacție din incidentul venirei la putere a ministeriului Catargiu, ér în cercurile guvernamentale, precum se anunță din Petersburg, a făcut o escelentă impresie, căci cu plăcere vĕd rușii că se operézá un revirement politic, capabil de a favorisá desvoltarea simpatiilor poporului român pentru Rusia, carea e fórte hotărită sĕ observe aceea și purtare desinteresată ca pentru Sêrbia, și spre scopul acesta actualul cabinet e o garanță puternică, astfeliu, că ea n'are trebuință a contribuí la acest revirement prin nici un amestec în afacerile interióre ale României.

In urma formării noului cabinet radical, s'au format și mai multe grupe parlamentare. Fostul ministru, dl P. Carp, a format un grup așa numit parlamentariu constitutional, ér Blaremberg clubul liberalilor sinceri. Dl Carp a declarat, că nu va fi ostil contra guvernului, dacă caută guvernul a realisá proiectele inițiate și aduse de fostul guvern.

Spre completarea celor publicate referitoriu la alegerea de episcop din Caransebeș, aflăm de interes a reproduce după „Fóia diecesană“ raportul despre decurgerea acelui sinod estraordinariu electoral.

Sinodul estraordinariu

al eparchiei Caransebeșului pentru alegerea de episcop diecesan, convocat pe Dumineca a V-a din păresimi, adecă pe 26 Martiu (7 Aprile) 1889 la biserica catedrală din Caransebeș, prin dispositiunea consistoriului eparchial plenariu din 1 Martiu a. c. Nr. 5 plen.

Ședința I ținută în 26 Martiu (7 Aprile) 1889.

La 7 óre în preséra ḑilei deschiderei sinodului eparchial, s'a ținut priveghere în biserica catedrală din loc, ér Duminecă diminĕța la 9 óre Escelența Sa Înalt Prea Sânțitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul a oficiat cu asistință numerósă în biserica catedrală din loc cu hramul s. Georgiu sânta liturgie, apoi parastas pentru odichna sufletului în Domnul fericitului episcop diecesan Ioan Popasu și în fine invocarea sântului Duch, la cari acte solemne au participat deputații sinodului eparchial.

După terminarea serviciului divin sinodul la 12½ óre esmite din sinul seu o deputațiune constătătóre din deputații Ioan Popovici și Ioan Cocora din cler, ér dintre mireni Georgiu Ioanovici, Constantin Radulescu, I. M. Roșu și Dimitrie Lința la Înalt Prea Sânția Sa părintele archiepiscop și metropolit Miron Romanul spre al învitá la deschiderea și conducerea sinodului.

Deputațiunea esmisă reîntorcêndu-se raportézá, că Escelența Sa a primit cu plăcere învitarea și cu bucurie sĕ va înfățișá în mijlocul sinodului.

Sosind Escelența Sa în sinod, între urări de „sĕ trăéscă“ ocupă locul presidial și cu învoirea sinodului provócă pe notarii sinodului ordinariu: Trifon Miclea și Ioan Cioloca din cler, apoi dintre mireni pe Ioan Bartolomeiu, Ioan Marcu și Simeon Popeț a-și ocupá locul lor la birou, designând într'una de notariu al ḑilei pe deputatul Ioan Marcu.

După ce la apelul nominal se constată, că sunt presenți 55 de deputați și anume: Adam Filip, Barboniu Nicolau, Bartolomeiu Ioan, Babeș Vincențiu, Barzu Traian, Bredicean Coriolan, Broștean Petru, Budințan Ioan, Cioloca, Teodor, Cimponeriu Atanasiu, Cocora Ioan, Curescu Ilie, Drăgălina Patriciu, Gașpar Georgiu, Ghidiu Andreiu, Hațeg Titu, Ionaș Ioan, Ioanovici Georgiu, Ioanovici Alesandru, Lepa Ioan, Lința Dimitrie, Martinescu George, Marcu Ioan, Măran Ioan, Dr. Maniu Aureliu, Miclea Trifon, Mocionyi Antoniu, Dr. Mocionyi Alesandru, Mocionyi Zeno, Moldovan Simeon, Miulescu Paul, Musta Filaret, Nemoian Vasilie, Nemoian Ioan, Novac Iuliu, Dr. Olariu Iuliu, Popeț Simeon, Dr. Popovici George, Popovici George, Popovici Ioan protopresbiter, Popovici Ioan notariu, Popovici Stefan, Popovici Dionisie, Popovici Mihai, Popovici Ioan căpitan, Radu lescu Constantin, Roșu Ioan, Szerb Georgiu, Sêrbu Ilie, Simonescu Leontin, Stiopon Petru, Stoica Isaia, Țeran I. E., Tisu Petru, și Velovan Stefan, ér a bsenți; Dr. Babeș Emil Crenian Antoniu, Oprea Ioan, Petric Iuliu și Spătariu Vladimir și după-ce astfeliu s'a constatat capacitatea sinodului de a luá decisiuni valide, Inaltul presidiu deschide sinodul prin cuvêntarea ce noi am publicat-o în Nr. 35 al ḑiariului nostru.

La cuvêntarea acésta primită cu viuă mulțămită din partea sinodului, deputatul V. Babeș rĕspunde următórele:

Escelența Vóstră și Venerat sinod!

Eu cred, că încât privesce memoria rĕpausatului archiereu Ioan Popasu, pe care l'am perdut, după-cum s'a manifestat la timpul seu: meritele sale neperitóre și virtuțile sale însĕși îl vor face nemuritoriu. Pentru noi este neapĕrat de trebuință, precum a binevoit a accentuá și Escelența Sa, ca sĕ dăm espresiune profundei nóstre dureri despre perderea adênc simțită a decedatului archiereu Ioan Popasu. Fac deci propunerea, ca întréga cuvêntare a Escelenției Sale sĕ se petrécă la protocol, ér din partea sinodului sĕ se ia conclus, în care sĕ se esprime durerea nóstră pentru marea perdere. Încât privesce sfaturile pré înțelepte, care ni le-a dat Escelența Sa, eu cred, eă noi le vom scí aprețuí și vom corĕspunde în tótă privința. Mai departe cred, că este o datorință a nóstră, ca sĕ felicităm pe Escelența Sa, pe carele astădi avem fericirea al vedé în mijlocul nostru ca conducĕtoriu al actului însemnat de alegere, ce-l vom sĕvêrși, și așa îi ḑicem cu toții, ca bunul Dḑeu sĕ-l țină la mulți ani. (Sĕ trăéscă).

Sinodul în urma acestei propuneri decide, ca părintescile cuvinte ale Escelenției Sale adresate sinodului sĕ se întroducă din cuvênt în cuvênt la protocol, esprimând într'una sinodul cea mai adêncă durere pentru perderea Prea Sânției Sale a binemeritatului episcop diecesan Ioan Popasu, a cărui memorie se va păstrá din generațiune în generațiune.

Presentându-se raportul consistoriului diecesan plenariu ddto 24 Martiu a. c. Nr. 12 plen. despre încetarea din viață a în Domnul adormitului episcop desamintit și despre dispositiunile luate de cătră consistoriu în urma acestei triste întêmplări, acest raport cetindu-se se alătură sub *A*) la protocol și asupra lui sinodul ia următoriul conclus: Acele părți ale raportului, care se refer la mórtea în Domnul repausatului episcop, la administrarea provisorie a diecesei și la dispositiunile luate pentru convocarea sinodului eparchial electoral present, sĕ iau la cunoscință, ér celelalte părți, ce privesc inventarea averii remase și a fondului instruct mobil, sĕ derivă procsimului sinod eparchial ordinariu spre competentă afacere.

Mai departe presentându-se actele referitóre la alegerile supletorii de deputați pentru sinodul eparchial și anume a câte unui deputat preoțesc în cercurile vacante Brebul și Zgribesci, apoi a câte unui deputat mirén în cercurile Bocșamontană, Jebel, Fizeș, precum și acelor două mandate din cercul Ghilad, sinodul le predă comisiunei verificătóre constătătóre din deputații: Andreiu Ghidiu, Leontin Simonescu și Ioan Bartolomeiu spre censurare și raportare.

Înaltul presidiu comunică, că deputatul Iuliu Petric, fiind infirm, prin telegram cere concediu pentru durata acestui sinod. Asemenea și deputatul Ioan Oprea tot din causa morbului cere concediu pentru durata acestui sinod.

Sinodul acórdă concediile cerute.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat, la întrebarea Inaltului presidiu, sinodul decide ținerea ședinții procsime pe ași la 7 óre séra în sala comunității de avere, punênd la ordinea ḑilei raportul comisiunei verificătóre și astfeliu Inaltul presidiu ridică ședința.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Ioan Marcu m. p.,
deputat și notariul ḑilei.

Insciințare.

Subscrișii, ca sĕ putem dá onoratului public socotélă despre venitul balului ținut la 16 Februariu 1889 pentru înmulțirea fondului elevilor morboși dela gimnasiul din Brad, — rugăm și pe acei onorați domni, cari încă nu ni-au renapoiat listele de colectare sĕ binevoéscă a ni-le renapoiá până la finea lunei curente cu ori ce resultat.

Brad, 1/13 Aprile, 1889.

Vasiliu Boneu,
președinte.

Petru Rimbaș,
secretariu

Varietăți.

* (Pentru oficerii dela glóte.) Ministrul pentru apĕrarea teritorială a esmis o ordinațiune, referitóre la instrucțiunea oficerilor glotași, din care estragem următórele: Pentru designarea de oficeri la glóte (căci denumirea se face numai în timp de rĕsboiu) póte fi capabil ori cine, care a fost oficer și suboficer, apoi ori-care cetățén, carele a urmat cu succes un curs pentru instruarea viitorilor oficeri glotași. Reflectanții de ambele categorii trebue sĕ fie liberi de ori-ce serviciu militariu, nepĕtați, sĕ nu fie servitori și sĕ fie sănĕtoși. Oficerii de o dinióră și suboficerii au a și trimite cererile de designare la comanda districtuală de glotași din ținutul lor în fie-care an înainte de 10 Octobre, și dacă se póte sĕ o presenteze în persónă. Cei-ce vor sĕ participe la vre-un curs au a și le trimite nainte de 1 Maiu. Cererile sĕ fie înzestrate cu tóte documentele ce-i designézá positia, la care a ajuns și îi determină persóna. Cursuri se vor ține anual pentru infanterie în: Budapesta, B. Gyula, Dobrițin, Oradeamare, Seghedin, Teresiopol, Verșeț, Lugoș, Cașovia, Mișcolț, Munkács, Sătmar, Pojon, Leva, Trencin, Neoplanta, Albaregală, Oedenburg, Cinci-biserici, Canisa-mare, Cluș, M-Oșorheiu, Sibiiu, Brașov, Agram etc., ér pentru cavalerie în Ardél se vor ține în M. Oșorheiu.

* (Societatea pentru misiunea ortodocsă.) Acésta societate cu centrul în Moscva în anul 1887 a avut comitete în 37 de eparchii, afară de Moscva. Membri ordinari au fost 7742, din cari în comitete 5522, ér în consiliu 2220. In decursul anului s'au strêns prin comitete suma de 116.383 ruble, la care alăturându se banii strênși cu discul din biserici 31.573 precum și restul din anul precedent, capitalul cu 1 Ianuariu 1888 a fost de 686, 714 ruble. O sumă considerabilă s'a destinat pentru misiuni și alte lucrări ale societății.

* (Dela Academia română). Academia română a ales membrii corespondenți pentru secțiunea literară pe dl Gion Ionescu; pentru secțiunea istorică pe dl Onciu, prof. la facultatea din Cernăuți, Al. Xenopol și din Banat pe dl P. Brostean, pentru secțiunea sciientifică pe Dr. Babeș, Dr. Istrati și Culian, profesor în Iași. Dintre premiile, cari le-a mai acordat academia sunt: premiul statului Heliade-Rădulescu de 5000 lei d-lui A D. Xenopol pentru primul volum din „*Istoria Românilor*“; apoi d-lor Teofil Frâncu și G. Candrea 2500 lei pentru cartea întitulată „*Românii din munții apuseni*“.

* (Esamen.) Esamenul elevilor din cott. Sibiiu, cari au urmat cursul teoretic de érnă și au fost instruați în ale economiei va avé loc Vineri în 19 l. c. la 9 óre a. m. în institutul economiei de instrucțiune (Târgul vitelor Nr. 10.) Asistarea la esamen se concede ori și cui.

* (Poetul Eminescu.) Săracul Eminescu! Mai ḑilele trecute doctorii au semnat în stabilimentul d-rului Șuțu actul, prin care se constată din nou incurabila lui nebunie. Și acum se indeletnicesce cu facerea versurilor, scandează latinesce, aplică versurilor române cadența scansiunei latine, spune și povestesce lucruri cu o luciditate estraordinară și care te spăimêntă și apoi de odată firul logic al ideei se rupe, mintea i se întunecă, iuțéla vorbirei devine amețitóre și din când în când un rîs zănatic și lugubru însoțește năsdrăvăniele, în carele cel ce fù Eminescu bate óre întregi câmpii. Te cutremuri în fața unei astfeliu de ruini, scrie „Epoca“.

* (Demonstrațiuni.) Frecuentanții academiei montanistice din Șemniț au arangiat un chiari-vari la reîntórcerea deputatului orașului, Aureliu Pech. Ministrul Szapáry a îndrumat prin fir telegrafic direcțiunea institutului, ca sĕ purcédă cu cea mare asprime și sĕ întroducă cercetare disciplinară contra studenților, cari au luat parte la demonstrațiune.

* (Defraudare.) Din Arad se scrie, că la banca de comerciu și industrie s'a descoperit o defraudare de 335,000 fl. Scirea acésta a provocat mare sensație cu atât mai vêrtos, că până acum nu se scie, cine e defraudatoriul, se presupune însĕ, că defraudarea a comis-o rĕpausatul secretariu general.

Rudolf Bergner.

Savantul german, carele cu atâta rêvnă a căutat sĕ pĕtrundă în viața poporului românesc și ale cărui scrieri sunt o fidelă icónă, zugrăvită cu cele mai esacte colori, ne-a surprins cu o nouă scriere: „*Die Judenherrschaft in den Karpathenländer*“.

Scrierea, ce e drept, precum arată și titlul, nu ne privesce direct. Ne privesce însĕ indirect, și

noi trebue sĕ o primim cu aceeaşi bunăvoinţă, cu carea autorul ar mântuí poporul nostru de peirea ce i-o pregătesce cu o rĕinţă deosebită némul ovreesc, carele ca o plagă s'a aşedat şi se soresce prin locurile, în cari trăesc românii.

In cestionata scriere se oglindézĕ întréga viaţă socială-morală (?) a poporlui ovreesc cu tóte apucăturile, şărlătăniile, fanatismul şi murdăria lui.

Ca punct de mânecare începe cu ţinutul Marmaţiei, unde numĕrul jidovilor a crescut aşa de tare, încât se vine pe 9 locuitori unul. Ómenii se ocupă cu lucrarea pământului afară de jidovi, cari speculézĕ pe acasă, trândăvesc mult, dar totuşi sunt ei stăpâni, căci cumpĕră ieftin dela ceilalţi locuitori şi apoi le vênd pe preţuri pipĕrate, când lipsa ii inteţesce mai tare; astfeliu, că locuitorii pururea sunt datoraşi jidovilor. Jidovii, cari trăesc pe acolo, sunt mai toţi de secta ortodocsilor şi atât de fanatici în urmărirea scopului lor, încât dacă nu mai au în cătrău, ucid pe acela, carele se încércă sĕ le taie mijlocul mişĕlesc de câştig.

In Borşa, ḑice autorul, un jude român, cu inimă nobilă, vedea cu mare durere miseria conaţionalilor sei şi aflase mijlocul de a i scăpá din mânile jidanilor prin întemeerea unei bănci naţionale. Jidovii ii ispitiră planul. Se adunară ca de obiceiu în partea dinainte a sinagogei, ţinură o şedinţă secretă şi condamnară la mórte pe jude. Mai mulţi au fos numiţi sĕ esecute planul. Intr'o séră 'l pândiră pe câmp, năpădiră asupra lui şi-l loviră cu măciuci şi cu sĕcuri, până 'l lăsară mort tins! Şi ce a resultat? In prima instanţă au fost eliberaţi, în a doua instanţă condamnaţi, ér în a treia instanţă eliberaţi din lipsa de mărturii. Autorul condamnă aspru iustiţia maghiară, şi citézĕ multe casuri, în care nu s'a dat satisfacţiune pentru crime jidovesci. Mai vine apoi şi aşa numita „Alliance israélite“, carea dirige tóte şi carea nu lasă sĕ pérĕ un suflet de jidov, nici măcar sĕ se atingă mână strĕină de el. A impus chiar ţĕrilor numita alianţă, ca sĕ priméscă în sinul lor seminţie de a lui israil şi sĕ se bucure de acelĕşi drepturi ca bastinaşii ţĕrei.

Cei cari se ocupă cu vinderea de beuturi spirtóse, devin mai curênd bogaţi, căci posed mijlócele cele mai multe de a înşelá Bietul om bea rachiul botezat şi adeseori veninos al jidanului, şi setea după rachiu aşa e de potenţată aḑi, încât mulţi ómeni 'şi dau tot avutul lor jidanilor, făr a-şi trage séma cu ei şi cu urmaşii lor. Astfeliu se esplică, că în câte o comună cărcimariul jidan posede adeseori mai multă moşie decât toţi locuitorii comunei, astfeliu se esplică că o mulţime de curţi şi moşii stăpânite odinióră de crestini cinstiţi, aḑi le stăpânesc jidovii, ér cei scoşi din avutul lor se mulţămesc a locuí în cocióbe şi colibi de bârne şi scânduri, ducênd buruieni la rimătorii jidanului pentru rachiu şi lucrând cât e ḑiua mai pe nemic moşia jidanului. Ajuns odată la parale, începe negoţ în mare, şi fiind spriginit, ii merge mai în tóte casurile favorabil; ér de voesce sĕ se aşeḑe la ţară, cumpĕră moşia baronilor şi a proprietarilor mari, şi astfeliu se esplică, că avem atâţa baronaşi sĕraci şi că numĕrul marilor proprietari crestini scade în mod înspăimêntătoriu, ér familiile magnaţilor se prăpădesc.

Şi e lucru caracteristic, ţĕranul înfruntă singur nĕcasurile, conaţionalii lui cel mult dacă 'şi dau ostenéla sĕ se bucure de miseria, în care se află, preotul nu se întrepune, amploiatul şi iustiţia nu esistă pentru ţĕran. Şi cine stă în potrivă? Un jidan?! Nu, ḑece, sute şi dacă e necesariu mii. Ĕrăşi sinagoga. Acolo se adună la fie-care „Schabes“, şi după terminarea ceremoniei se înţeleg. Are cineva luptă cu un „goj“, ori voesce sĕ-l nimicéscă pe crestin, stau la dispositie tóte capetele înţelepte ale jidovimei spre a-i dá sfaturile cele mai mişelesci. Cea ce nu scie unul, scie altul şi resultatul acestei sfătuiri comune în adevĕr e o cale, prin care se caută ruinul ţĕranului. Aici autorul citézĕ vorbele lui Istoczy, carele a ḑis la procesul seu: Eu sum, precum trebue sĕ o mărturisesc, un om cu judecată sănĕtósă şi cu cunoscinţe şi cu tóte acestea abia m'am putut scăpá de acésta rasă. Cât de greu se va puté scăpá un biet ţĕran, care nu e altceva decât un nătărĕu simplu şi demn de compătimit.

Sporirea némului jidovesc o garantézĕ legea lor particulară, conform căreia ori cărui jidov ii stă în liberă voie a se despărţí de femeie, dacă n'a avut în decursul mai multor ani copii, de aceea şi ḑice autorul, că în întréga călĕtoria sa prin Marmaţia n'a vĕḑut decât o singură familie, unde nu erau copii la casă şi aici femeea se ocupa cu cărţile, da de noroc, ér bărbatul a fost un om prostănatic.

Mult se miră autorul, cum de statul ungar spriginesce aşa puternic acest soiu de ómeni, care caută tóte mijlócele sĕ se subtragă dela serviciul militariu, mutilându şi chiar membrele; ér prin feliu de feliu de apucături se subtrag dela sarcinile statului, denegând adeseori cea-ce posed.

În Transilvania numĕrul jidovilor e de 30,000 la aprópe 3 milióne locuitori; patria lor pare a fi Galiţia, unde locuesc 700,000 jidovi, adecă atâţa câţi în Germania dimpreună cu Anglia, Italia, Francia şi Bulgaria. De aici rĕsar şi vestiţii neguţători de fete; ér în Bucovina numĕrul se sporesce mereu şi cu acésta sporire şi pământurile pică în mâna lor astfeliu, că 80% din pământul acestei ţĕrişóre îl lucrézĕ jidovii. Afară de acésta a mai intervenit şi baronul Hirsch cu fabulósa i fundaţiune, care cresce pe fie care an cel puţin câte 10 mii tineri jidovi pentru industrie.

Icóna despre România e de tot posomorită — în special despre Moldova, unde tot negoţul e în mânile jidovilor şi oraşele mai însemnate sunt covêrşite de jidovime. In întréga Românie sunt ovrei tot la 7 ómeni unul.

Am relevat numai câte ceva din scrierea amintită a domnului Rudolf Bergner, scriere, care ca cele mai multe ale sale sunt impresiuni din călĕtoriile întreprinse.

Şi când recomând acésta scriere, care desvălesce multe pĕcate, nu pot întrelăsá ocasiunea sĕ nu atrag atenţiunea publicului asupra celoralalte opuri de mare valóre privitóre la noi, cari un german ni le lasă moştenire, care îmbogăţesc literatura germană, şi prin cari ne presentă lumei în haina albă şi curată a adevĕrului. *I.*

Statutele reuniunei hygienice a comitatului Sibiiu.

(Reuniune pentru îngrigirea sănĕtăţii generale).

(Încheere).

§. 11.

Comitetul.

Comitetul constă din funcţionarii reuniunei, mai departe din 15 membrii ordinari şi din un numĕr nehotărît de membrii estraordinari.

Membrii estraordinari ai comitetului se aleg din membrii ordinari ai reuniunei, domiciliaţi afară de oraşul Sibiiu. Comitetul se conchiamă la şedinţă prin preşedintele, din Octobre până în Iuniu cel puţin la 2 luni odată. Pentru aducerea de concluse sĕ recere presenţa cel puţin a 4 membrii din comitet afară de preşedinte. Când numĕrul membrilor presenţi nu ar fi suficient spre aducerea de concluse, sĕ convócă o şedinţă nóuă, în care, fără privire la numĕrul celor presenţi, sĕ pot aduce concluse.

§. 12.

Agendete comitetului.

Comitetul:

a) decide asupra activităţii reuniunei în tóte direcţiunile în sensul statutelor, şi esecută conclusele adunării generale;

b) provede candidarea funcţionarilor, şi alege membrii estraordinari ai comitetului pentru durata funcţiunei sale, îndeplinesce interimal posturile vacante ale funcţionarilor;

c) controléză cassa, esaminéză raţiociniile, face preliminariul şi programul lucrărilor spre presentare la adunarea generală, şi raportéză adunării generale despre activitatea sa.

§. 13.

Medicii reuniunei.

Medicii reuniunei sunt membrii acesteia, medici de specialitate, cari se declară gata a luá parte la lucrările reuniunei, ce cad în resortul lor. Ei împreună cu secretarii reuniunei, formézĕ un comitet de resort, căruia comitetul reuniunei de regulă îi cere opiniunea în cestiunile mai importante medicale. Lista nominală a medicilor reuniunei se publică prin comitet în tot anul.

§. 14.

Funcţionarii reuniunei.

Funcţionarii reuniunei sunt: Preşedintele, I-ul şi al II-lea vice-preşedinte, 3 secretari şi un cassariu.

Comitetul şi funcţionarii se aleg de adunarea generală tot pe câte 3 ani. Funcţionarii repâşiţi pot fi realeşi.

§. 15.

Cercul de activitate al funcţionarilor.

Preşedintele represintă reuniunea faţă cu diregĕtoriile, conduce activitatea reuniunei în sensul statutelor, supraveghézĕ esecutarea conclusiunilor adunării generale şi ale comitetului, presidézĕ în adunarea generală şi în şedinţele comitetului; supraveghézĕ averea reuniunei, emite avisările la cassă şi are dreptul a revidá ori când cassa reuniunei.

Vice-preşedinţii represintă pe preşedintele întru tóte.

Secretarii provĕd agendele reuniunei în sensul statutelor, îndeplinesc conclusele comitetului, privitóre la activitatea de resort a reuniunei, şi raportézĕ la comitet asupra acestei activităţi.

Cassariul administrézĕ averea reuniunei şi compune raţiociniile.

§. 16.

Agendele medicilor reuniunei.

a) A ţiné prelegeri populare de conţinut hygienic;

b) a participá la compuneri de scrieri poporale hygienice;

c) a înaintá practica în tractarea medicală a copiilor morboşi sĕraci;

d) a participá ca funcţionari medicali la arangiarea concurselor de copii;

e) a sprijiní prin conlucrarea activă esecutarea practică a proiectelor primite de reuniune, cari servesc la delăturarea scăderilor generale hygienice din comitatul Sibiiu.

§. 17.

Venitele reuniunei.

Venitele reuniunei constau din: tacsele membrilor, din contribuirile voluntare, din ajutóre eventuale dela autorităţi, mai departe din sumele incurse în urma vênḑĕrii de scrieri de ale reuniunei.

Încât ar incurge la reuniune contribuiri ca fundaţiuni cu destinaţiunea: ca numai interesele sumei fundate sĕ se foloséscă spre scopurile reuniunei, atunci acele fundaţiuni împreună cu eventualele escedente sau cu venitele anuale ar formá averea reuniunei

§. 18.

Disolvarea reuniunei.

Reuniunea se disólvă, dacă jumĕtate din membrii comitetului, sau 20 de membrii ordinari ai reuniunei propun acésta, şi dacă acéstă propunere se primesce de douĕ terţialităţi a membrilor ordinari ai comitetului.

Mai departe dacă primirea propunerei pentru disolvare se ridică la valóre de conclus, prin adunarea generală anunţată cu 15 ḑile mai nainte. Conclusele referitóre la disolvarea reuniunei şi la întrebuinţarea averei acesteia au a se aşterne înaltului ministeriu de interne înainte de esecutarea lor.

§. 19.

Sigilul.

Aesculap cu inscripţiune în rond: „Reuniunea hygienică a comitatului Sibiiu 1889.“

§. 20.

Controla statului.

Conform punctului 9 a ordinului din 2 Maiu 1875 Nr. presidial 1508, în cas, când reuniunea s'ar abate dela scopul şi mijlócele stabilite în statute, respective dela cercul activităţii sale, încât prin funcţiunea sa mai departe s'ar periclitá statul, sau interesele materiale ale membrilor reuniunei, se suspende prin regimul regesc şi pe basa resultatelor cercetării urmate după suspensiune sau sĕ disólvă de tot, sau cu amenінţarea disolvării, sĕ constringe la observarea rigurósă a statutelor.

Nr. 7098/VII.

Vĕḑute de ministru reg. unguresc.

Budapesta, 14 Februariu, 1889.

Pentru ministru:

Beniczky m. p.,
secretariu de stat.

Mulţămită publică.

Cu tóte vitregităţile timpului, românul nu întârḑie a da din când în când, espresiune prin fapte, iubirei, ce nutresce pentru protectórea naţiunei sale, pentru biserica sa. Astfeliu, în ḑilele acestea, domnul Nicolae Dobrotă, econom din Poiana, aflând despre trebuinţa bisericei nóstre de a şi procurá din nou unele cărţi rituale, cu multă mulţămire crestinéscă, a cumpĕrat însuşi pe séma bisericei nóstre ortodocse din Gârbova o „Evangelie“ bine adjustată cu preţul de 19 fl. v a. Me simt prea indemnat, pentru acéstă faptă cu adevĕrat creştinéscă şi démnă de imitat, sĕ-i esprim şi pe calea acésta mulţămita şi recunoscinţa mea şi a poporului parochial, implorând asupra donatorului şi familiei sale binecuvêntarea ceréscă.

Gârbova, la 31 Martiu, 1889.

Romul Pop,
capelan.

Loterie.

Mercuri în 17 Aprile 1889.

Brünn: **57 88 82 24 89**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.70	102.90
Galbin	5.68	5.60
Napoleon	9.51½	9.52
100 marce nemţesci	58.75	58.75
London pe (poliţă de trei luni)	120.25	120.40

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reverate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 9—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39 Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Mărția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântelor sĕrbători ale „Învierii Domnului" numĕrul procsim va apăré Joi în 13 Aprile.

Sibiiu, 7 Aprile.

Ne desbrăcăm pe un moment de grijile vieții și de sarcinile cele grele, ce apasă pe umerii nostrii și îmbrăcăm haine de sĕrbătóre, căci biserica creștină e în ajunul sĕrbărei triumfului celui mai strălucit, ce a obținut și care i-a asigurat esistința eternă. Pănă va fi suflare de om pe pământ, învierea lui Christos va fi primită de ḑiua, în care pĕcatul e sdrobit prin idea de drept, întunerecul e alungat de lumină, tirănia și jugul de instituțiuni umane și blânde, cari dacă și aḑi numai în țĕrile libere de tot înfloresc, ele sĕ vor impământeni și în văile și délurile încântătóre ale dulcei nóstre patrii, ne vor face și pe noi sĕ gustăm aḑi, mâne, din pocalul acelei fericiri, ce o a pregătit Christos lumei prin învierea sa.

Au trecut XIX seculi, decând în fie-care an biserica crestină cu o adevĕrată inspirațiune de evlavie intonéză imbrățoșarea reciprocă ca condițiune, fără care nu e fericire pe pământ.

Actele, ce le sevêrșesce iubirea, sunt acte Dḑeesci, sunt acte asupra cărora ceriul revarsă binecuvêntările sale, ér actele cu pornire rĕutăciósă nu pot aflá binecuvêntarea celui prea Inalt, nu pot aflá nici aprețiarea ómenilor de inimă și de simț curat.

Credincioși bisericei, credincioși principiilor depuse în marea comóră, ce ne a lăsat Christos și apostolii sei, numai în frățietate, numai în adevĕrată dragoste vedem apropierea nóstră de Dḑeu, ridicarea némului omenesc din pĕcat, perfecționarea instituțiunilor cu menițiune culturală și ca credincioși acestui program ne ridicăm mai pe sus de tóte și strigăm și aḑi: sĕ iertăm tóte pentru înviere, — ḑicem fraților și celor-ce ne uresc pe noi. Sunt, nu e vorbă, ómeni, cari nu sunt impĕcați cu noi, nu voesc nici sĕ ne auḑă de nume, mai bine ne ar vedé sterși de pe fața pământului, dar datoria de crestini ne impune sĕ le iertăm și sĕ rugăm pe Dḑeu ca sĕ i lumineze, sĕ le deschidă inima, ca sĕ ne cuprindă și pe noi, sĕ ne imbrățoșeze și pe noi, precum noi gata suntem a le tinde mâna și inima, a i îmbrățoșá și a pune vĕl preste trecutul cel plin de mărăcini pus pe capetele nóstre ca pe al lui Christos, peste oțetul, ce am bĕut în loc de apă recoritóre sute de ani, numai și numai în dragul binelui și în dragul reputațiunei nóstre de ómeni concilianți și de ómenie.

Incât e pentru poporul nostru, nici o ocasiune nu o putem folosí mai bine ca ḑiua învierii, ca sĕ-i punem la inimă ca și el sĕ se nisuiască spre a reînviá din mórtea, în care se află acum, din amorțéla în care se găsesce — prin o purtare corectă, prin o viață morală, prin o economie strictă și mai pre sus de tóte dorim se fi prudent în tóte întreprinderile, în tóte acțiunile sale.

Scóla și biserica sĕ le considere ca pe nisce instituțiuni sânte, cari revarsă numai bine asupra némului nostru, și obolul seu sĕ nu-l foloséscă pentru beuturi stricăcióse sufletului și trupului, ci pentru crescerea fiilor, pentru îmbrăcarea și provederea lor cu cărți și cu tóte ce are necesitate familia.

Ḑilele de sĕrbătóre nu în ospețe și în beții, fără în conveniri alese, în sfaturi înțelepte sĕ le petrécă, ca așa ouele roșii, simbolul bucurii, sĕ nu se prefacă pentru mulți în negoț, în conveniri jalnice și dureróse, cari duc la prăpastii, duc la nefericiri și de multe ori spre ușile cele zăvorite ale temnițelor. O ochire în statisticele celor nenorociți va justificá pe deplin asertul nostru.

Sĕ ne luminăm deci pentru înviere, sĕ căutăm ca sĕ ne întocmim trebile scolari, bisericesci și alte trebi în mod rațional, în mod de a puté odată sĕ stăm cu fața senină înaintea lumei, ca popor ce ne pricepem chemarea, ce o avem pe pământ nea, ce ne e reservată în concertul popórĕlor conlocuitóre. Tóte aceste însĕ nu le putem face decât punênd umĕr la umĕr, ajutându-ne frățesce, sprigininḑu ne pretinesce și urmând perceptelor creștine, pentru cari a jertfit Christos viața sa, sângele seu cel nevinovat, a suferit chiar și chinurile cele cumplite, ca sĕ ne pregătéscă o lume mai bună, o lume mai fericită, o lume, în care omul sĕ ocupe locul ce i compete cu demnitate. Spre acésta sĕ nisuim ne e detorința totdeuna, dar mai pe sus de tóte la ḑiua învierei, ḑi de bucurie pentru toți cei ce au făcut binele și pentru cei ce și-au propus sĕ l facă în venitoriu, ca un mijloc puternic pentru ridicarea omului din sclăvia întunerecului și servitutei spirituale, în care se mai găsesce o parte însĕmnată din ómeni și o parte considerabilă din fii poporului nostru.

Revista politică.

Foile din patrie se ocupă încă tot cu urmările de formă, ce s'au întrodus în cabinet. De astădată lasă însĕ la o parte pe ministrii și și îndreptéză aprețierile asupra secretarilor, cari sunt mâna drépță a ministrilor și cari jócă mare rol în resortul afacerilor, în fruntea cărora se află.

Deplâng pe secretariul Dr. Alecsandru Matlekovics, carele și-a dat demisiunea, îndată-ce contele Juliu Szapáry a luat agendele ministeriului de comerciu, industie și agricultură. Demisionatul secretariu a fost douĕḑeci-și-doi de ani în serviciul statului și a fost un esemplu de funcționariu, carele cât i a permis puterile, a lucrat continuu pentru îmbunătățirea afacerilor patriei. Nu se îndoesc însĕ cestionatele foi, că urmașul seu, Fehér, va păși pe aceea-și cale și cu același devotament și tot astfeliu laudă și bărbăția noului secretariu dela finanță, a profesorului Dr. L. Lang, care e un bărbat cu multă esperință și a dat probe de capacitate.

Banul Croației, carele a petrecut în ḑilele trecute în Budapesta pentru afacerile și negoțierile deputațiunei regnicolare, s'a întors la Agram. Deputațiunea regnicolară ungară se va întruní îndată după sĕrbători. Nunțiul se traduce acum din limba croată în cea maghiară și îndată după terminare va fi trimis la Budapesta președintelui deputațiunei regnicolare croate, care 'l va transpune spre desbatere deputațiunei ungare. Referentul delegațiunei ungare, Dr. Falk, abia va fi în stare sĕ termineze elaboratul seu până prin August și așa cu tóte opintirile croaților, negoțierile abia se vor terminá pe tómnă. De o pertractare în decursul lunei lui Maiu nici vorbă nu póte sĕ fie, cu tóte că banul Croației a stăruit mult, pentru-ca în sesiunea de tómnă a dietei croate sĕ le pótă presentá spre desbatere.

Foile de preste munți inregistréză scrisórea principelui Ferdinand, moștenitoriul tronului român, ce a adresat o senatului în urma înscrierei sale pe lista senatorilor. Pe lângă mulțămirile, ce le aduce, promite, că se va reîntórce în curênd în România, și se simte fórte deobligat cătră țéră și Maj Lor. Tóte actele sale vor fi însuflețite de cea mai adêncă iubire cătră patrie, pe care o va serví din tóte puterile, luând drept călăuză esemplul marilor sei domni din trecut, inspirându se de frumósele amintiri, ce le au lăsat, și avênd neîncetat sub ochi nobilele esemple ale regelui și reginei.

In Rusia se discută cu mare predilecțiune sórtea actualului cabinet român și foile rusesci pe întrecute scriu articoli, cari dă tot mai mult de gândit și din cari transpiră, că óre-cum actualul cabinet ar fi deobligat a rĕsplăti posiția sa prin realisarea unor insinuațiuni rusesci. Astfeliu ḑiarul „Grajdanin" vorbind de conflictele, neințelegerile și de disordinile, la cari a dat continuu loc starea actuală a navigațiunei pe, Dunăre ḑice, că noul cabinet din Bucuresci va pune capĕt la acésta stare de lucruri, instituind la Giurgiu o comisiune a statelor mărginașe, după cum s'a hotărît de conferința dela Londra în 1883,

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

Era interesant a avé inainte ți pre bietul practicant, palid, întremă, pre băieți de altă parte surprinși și pre directorul în fruntea practicanților, cari toți purtau câte un creion pe hârtie, de câte-ori bietul practicant scăpa câte ceva din gură, care nu se unia cu cerințele metodice. Ve puteți închipuí starea sufletéscă a unui astfeliu de practicant, când observa, că toți scriu, i se părea, că nu e din lumea acésta, dar apoi cu atât mai tare, când și el și elevii lui veniau în confusiune. Câte odată veniai la idea, că te afli intr'o sinagogă jidovéscă.

Deoparte tremă, și spaimă grozavă, manifestată prin schimele esterióre, de altă parte bufnire de ris și șușuire la ureche, cam cu cuvintele: „uită-te la el cum tremură, acuma s'a incurcat, aici a greșit, însémnați etc."

În fine cu chin și vai trecea omul preste lucru și după terminare ne despărțiam cu toții ca în obiectul acesta sĕ ne revedem în așa numitul „Criticum." Până aci era pace și linisce, noi vorbiam puțin despre prelegere, pentru ca sĕ avem cu atât mai mult ce vorbí în criticul, ce se ținea în tótă Sâmbăta séra. Aici după-ce se verifica protocolul, se stabilia materia de învĕțământ pentru sĕptĕmâna viitóre, se căutău punctele de atingere, între feliurite materii, în scopul concentrațiunei, se discuta asupra mijlócelor de intuițiune și a escursiunilor cu elevii. Principiul era acolo: tot ce se póte intuí trebuesce învĕțat, la din contră nu; la noi ar fi întors: tot ce nu se póte intuí, trebuesce învĕțat la din contră nu.

Așadară acésta era o cestiune a planului de invĕțământ.

După isprăvirea acestor veniam la obiectul mult dorit și criticarea o incepea prelegĕtoriul cu o critică a sa proprie, apoi urma unul pus anume spre a criticá, așa numitul referent. La critica acestuia se incepeau observările celorlalți și câte odată sĕ aținau spiritele. Némțul este răbdătoriu, dar când l'ai scos din țițini, devine furibund și nu arareori se întêmpla acésta, mai cu sémă, căci noi din semința latină aprindeam flacăra discuției. La inceput o cam rupeam nemțesce, dar tot nu ne dam, mai târḑiu mergea și mai bine. Mai venia apoi și vița négră dela Ararat și altcum inteligentă și se fi vĕḑut mestecare de limbi, când auḑiai armenesce, când românesce, când franțozesce, sfêrșindu-se câte un cuvênt. Toți ne petreceam de minune, și învĕțam de minune.

Directorul când vedea, că s'au aprins pré tare spiritele, arunca câte un duș de apă pre noi și noi ciuflicați, ne plecam capul spre pământ și dam mai mult urechii de auḑit, decât gurii de vorbit. Prin astfeliu de valuri trecând bietul practicant, în urmă scăpa cum vai de el scăpa, la limanul dorit și apoi ca sĕ-și redobêndéscă puterile perdute se „întăria" cu beutura lui Chambrinus, care de altcum în decursul intregei discuții strălucea pre sticlele, sau canceele de pe masă, deși, nu ne pré venia sĕ ne indeletnicim cu ea mult, ca nu cumva sĕ scăpăm vre-o neghiobie din gură. Discuțiunea ținea dela 8 și până la meḑul nopții, când apoi întram în „Geselliger Teil." Sĕ fi vĕḑut aici, cum toți aceia, cari in discuție se păreau vrășmași, deveniau frați! sĕ fi vĕḑut cântările entusiasmătóre, vorbirile răpitóre.

In chipul acesta linistindu-se spiritele agitate din decursul discusiunii, treceau în alte stadii de dispositie și după-ce fie-care credea, că pentru o liniscire ar fi de ajuns, se depărtau cu toții pre la locuințele lor, dorindu-și revedere în teoreticum, practicum și criticum.

Fie-care se depărta cu consciința deplină, că și-a imbogățit încă cu ceva cunoscințele sale în direcțiunea invĕțământului educativ. Nimenea nu va puté sĕ se plângă, că timpul petrecut la astfeliu de conveniri ar fi fost un timp perdut, precum de multe ori se póte întêmplá cu astfeliu de conveniri chiar

şi astfeliu a unificá sub unul şi acela-şi regim navigaţiunea dela Brăila până la Porţile de fer. E de notat, că până când au fost regimele trecute, afacerea s'a pus la dosar şi România n'a voit sĕ recunóscă acel tractat.

In Berlin încă se discută cestiunea noului cabinet român. Organul principelui de Bismarck combate afirmările articolului din ḑiuarul „Pays“, care a ḑis, că prin venirea lui Catargiu la putere, politica lui Bismarck în Orient a suferit un mare desastru. Acest articol ḑice „Nord. Allg. Ztg.“ se basézĕ pe presupuneri false. Germania n'are sĕ apere în România interese, precum a avut în Bulgaria, şi împregiurarea, că pe tronul României se află un hohenzollern, nu e încă un motiv destul de puternic, ca Germania sĕ păşască în contra interesului poporului german pe o cale greşită a politicei sale.

In Italia curentul contra ministrului preşedinte Crispi ia proporţiuni tot mai mari. Insuşi ministrul nu se mai arată aşa de energic ca până acuma şi foile italiane se întrébă cu drept cuvênt, dacă nu cumva ministrul făimos de odinióră a devenit códa ministeriului. Consternaţiunea e mare şi din causa, că starea financiară e de tot deplorabilă. Bugetul anului trecut se încheie cu un deficit de 230 milióne şi pentru anul viitoriu se prevede un deficit de 96 milióne. Dările noue, ce sunt proiectate, nu vor puté acoperí nici pe departe deficitul, astfeliu, că statul va trebuí sĕ facă împrumuturi considerabile. Espediţiunile din Abisinia au adus până acum numai pagubă.

Generalul Boulanger se află în mare strémtóre. Statul, dând în urma mai multor acte compromiţĕtóre, 'l urmăresce pe tóte cărările. In urma unor noue descoperiri s'au făcut peste 60 de arestări. Ómenii generalului, cari au scăpat la Brussela au ţinut sfătuiri ascunse şi au meditat asupra tuturor mijlócelor posibile de scăpare. Deputaţii, cari au aderat la general, au perdut aprópe tótă energia şi din conferinţele, ce le ţin, transpiră un feliu de neîncredere în politica, ce o urmăresc.

Sinodul estraordinariu

al eparchiei Caransebeşului pentru alegerea de episcop diecesan, convocat pe Dumineca a V-a din păresimi, adecă pe 26 Martiu (7 Aprile) 1889 la biserica catedrală din Caransebeş, prin dispositiunea consistoriului eparchial plenariu din 1 Martiu a. c. Nr. 5 plen.

Şedinţa a II-a ţinută în 26 Martiu 1889 la 7 óre séra.

Preşedinte: Escelenţia Sa Părintele archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

Notariul ḑilei: Trifon Miclea.

Protocolul şedinţii prime se cetesce şi se autentică.

Considerând, că e la ordinea ḑilei raportul comisiunei verificătóre, Înaltul preşidiu declară, că deóre-ce verificarea se întêmplă cu validitate şi pentru sinodul ordinariu şi că deputaţii acum aleşi, nu sunt aleşi numai pentru sinodul de acum estraordinariu electorai, ci pentru periodul încă nedecurs al periodului ordinariu, nu se simte îndreptăţit a presidiá sinodul la pertractarea verificării alegerilor supletorii şi poftesce sinodul a-şi dá consimţemêntul, ca verificarea sĕ se facă sub presidiul ordinariu.

Cu consimţemêntul sinodului Précuvioşia Sa părintele protosincel Filaret Musta ocupând scaunul presidial, comisiunea verificătóre prin raportorul ei Leontin Simonescu propune, ér sinodul verifică pe: Dr. Iuliu Olariu, deputat preoţesc ales în cercul Brebul, pe Georgiu Gaspar, deputat ales în cercul Zgribesci şi pe deputaţii mireni: Dr. Aureliu Maniu, ales în cercul Oraviţa montană, pe Traian Barzu şi Dr. Emil Babeş aleşi în cercul Ghilad, apoi pe Coriolan Bredicean ales în cercul Jebel.

Cu privire la alegerea lui Ioan Popovici în cercul Fizeş, considerând, că a întrat protest, pentru-că alesul s'ar fi folosit de mijlóce nemorale, amĕsurat propunerii comisiunei verificătóre, sinodul ordinézĕ cercetare prin consistoriul diecesan şi ţine verificarea în suspenso.

Fiind alegerea lui Ioan Nemoian în cercul Bocşa-montană atăcată cu 2 proteste din motivul, că fratele alesului s'ar fi folosit de mijlóce corumpĕtóre, comisiunea propune a se ordiná cercetare şi a se ţiné verificarea în suspenso. Declarând alesul Ioan Nemoian, că abḑice de mandat, sinodul primesce abḑicerea, ordinézĕ însĕ a se efeptuí cercetarea din oficiu, resp. a se derivá causa consistoriului diecesan spre competentă pertractare.

După aceea, reocupând presidiul I. P. S. Sa Părintele metropolit Miron Romanul, sinodul decide, că şedinţa procsimă pentru alegerea archiereului sĕ se ţină mâne la 10 óre ante-meridiane în biserica catedrală.

Şedinţa se încheie.

Şedinţa a III-a ţinută în 27 Martiu (8 Aprile) 1889.

Preşedinte: Înalt Prea Sânţia Sa Părintele archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

Notariu: Ioan Marcu.

Înaltul presidiu deschide şedinţa la 10 óre a m. şi designă de notariu al ḑilei pe deputatul Ioan Marcu.

Protocolul şedinţii a II-a se cetesce şi se declară de verificat.

Urmând la ordinea ḑilei însuşi actul alegerei de episcop, Înalt Prea Sânţia Sa P. metropolit la cererea mai multor deputaţi suspinde şedinţa pe 15 minute pentru combinaţiunile necesarii.

Redeschiḑêndu-se şedinţa la propunerea deputatului sinodal dl Constantin Radulescu se aleg de bărbaţi de încredere pentru scrutinarea voturilor deputaţii: Michail Popovici şi Dr. Aureliu Maniu, cari îşi ocupă locul lor la masa presidială.

După acestea se păşesce la alegere şi la apel nominal predau şedulele de votare în mâna presidiului următorii deputaţi: Adam Filip, Barboniu Nicolau, Bartolomeiu Ioan, Babeş Vincenţiu, Dr. Babeş Emil, Barzu Traian, Bredicean Coriolan, Broştean Petru, Budinţan Ioan, Cioloca Teodor, Cimponeriu Atanasiu, Cocora Ioan, Curescu Ilie, Drăgălina Patriciu, Gaşpar Georgiu, Ghidiu Andreiu, Haţeg Titu, Ionaş Ioan, Ioanovici Georgiu, Ioanovici Alesandru, Lepa Ioan, Linţa Dimitrie, Martinescu George, Marcu Ioan, Măran Ioan, Dr. Maniu Aureliu, Miclea Trifon, Mocionyi Antoniu, Dr. Mocionyi Alesandru, Mocionyi Zeno, Moldovan Simeon, Miulescu Pavel, Musta Filaret, Nemoian Vasilie, Novac Iuliu, Dr. Olariu Iuliu, Popeţ Simeon, Dr. Popovici George, Popovici George, Popovici Ioan protopresbiter, Popovici Stefan, Popovici Ioan căpitan, Popovici Dionisie, Popovici Mihail, Popovici Ioan fost notariu, Radulescu Constantin, Roşu Ioan, Szerb Georgiu, Sêrbu Ilie, Simonescu Leontin, Stiopon Petru, Stoica Isaia, Ţeran I. E., Tisu Petru şi Velovan Stefan, preste tot 55 deputaţi presenţi, fiind absenţi 4 deputaţi şi anume: Crenian Antoniu, Oprea Ioan, Petric Iuliu şi Vladimir Spătariu, ér un mandat este vacant.

După-ce au votat membrii sinodali, Înaltul presidiu împreună cu ceí 2 bârbaţi de încredere numĕră şedulele de votare, luând una câte una din urnă, în care s'a fost pus şi punêndu-le în alta nouă, ce a stat gata pe masa presidială, constată, că numĕrul şedulelor corĕspunde pe deplin cu numĕrul de 55 al deputaţilor presenţi, carii au votat.

După acestea Înaltul presidiu în vederea tuturor deputaţilor şi a bărbaţilor de încredere ridică din urnă pe rênd şedulele şi cetesce în auḑul tuturora numele scrise în ele, ér notarii sinodului însémnă în lista de scrutiniu voturile date şi în urmă încheêndu-se scrutiniul, Înaltul presidiu publică sinodului următoriul resultat al scrutiniului:

Pentru archimandritul şi vicariul archiepiscopesc din Sibiiu Nicolau Popea s'au dat 52 de voturi, ér pentru protosincelul episcopesc din Arad Iosif Goldiş 3 voturi şi în urmare Inaltul presidiu declară între cutusiastice aclamări pe archimandritul şi vicariul archiepiscopesc Nicolau Popea de episcop ales al diecesei gr. or. române a Caransebeşului, avênd acest act electoral a se înaintá preasânţitului sinod episcopesc spre pertractarea canonică şi a se subscerne Maiestăţii Sale pentru prea înalta întărire.

Totdeodată Escelenţia Sa esprimă cea mai adênc simţită sinceră mulţămită a sa pentru buna înţelegere, ce au domnit în acest sinod electoral.

În privinţa diurnelor şi a viaticelor deputaţilor sinodali sinodul ia următoriul conclus:

Fie-cărui deputat fost present la acest sinod, compete diurne pe 2 ḑile à 3 fl., ér spesele de călĕtorie li-sĕ vor rebonificá după modalitatea şi în sumele statorite în sinódele anterióre ordinare, spre care scop peste tot se recer 1194 fl. 79 cr., şi cu esecutarea acestui conclus este însărcinat consistoriul diecesan.

Terminându se aceste agende ale sinodului eparchial electoral estraordinariu, la propunerea deputatului Michail Popoviciu autenticarea protocolului şedinţii presente sĕ concrede unei comisiuni stătătóre din toţi acei deputaţi, carii se vor află la 4 óre după améḑi în Caransebeş şi Înaltul presidiu învită pe toţi aceşti deputaţi la terminul amintit în reşedinţa episcopéscă.

Protopresbiterul Ioan Popoviciu prin cuvinte bine alese şi adênc simţite mulţămesce Escelenţiei Sale Înalt Prea Sânţitului Domn archiepiscop si metropolit Miron Romanul pentru înţelepciunea şi bunătatea, cu carea a condus şi a terminat spre bucuria şi înaintarea bisericei nóstre acest act prea însemnat, rugând pre Atotputintele Dumneḑeu ca sĕ-l susţină mulţi ani fericiţi.

Escelenţia Sa Prea Sânţitul Domn archiepiscop şi metropolit prin cuvinte adevĕrat părintesci dă espresiune bucuriei sale, putênd constata, că principiile cele salutarie depuse în statutul organic le vede mereu desvoltându-se în favorul bisericei şi credincioşilor ei; — se bucură mai departe, vĕḑênd interesul cel viu manifestat de membrii sinodului şi frăţésca bună înţelegere, ce a domnit sub întreg decursul sinodului, mulţămind în numele bisericei sinodului eparchial pentru acésta bună înţelegere păstrată şi cu aeéstă ocasiune, declară acest sinod eparchial estraordinariu electoral de încheiat.

Comisiunea autenticătóre provĕḑută sub decisul de mai sus constătătóre din următorii deputaţi sinodali: Vincenţiu Babeş, Michail Popoviciu, Dr. George Popoviciu, Ilie Curescu, Dr. Iuliu Olariu, Isaia Stoica, Ioan Popoviciu, Stefan Velovan, George Martinescu, Dr. Aureliu Maniu, Coriolan Bredicean, I. E. Ţeran, Paul Miulescu, Andreiu Ghidiu, Dionisiu Popoviciu, Traian Barzu, Filaret Musta, Simeon Moldovan, Petru Broştean, Leontin Simonescu, Ioan Bartolomeiu şi Ioan Marcu adunându-se aḑi la 4 óre în reşedinţa episcopéscă sub presidiul Escelenţiei Sale P. metropolit a cetit şi autenticat acest protocol al şedinţii ultime.

Caransebeş, în 27 Martiu (8 Aprile), 1889.

Lucrul de mână.

Braşov, Joia patimilor, 1889.

Am cutezat a deschide discusiunea asupra temei de sus prin apelul de sub titula „*O cestiune arḑĕtóre*“, publicat prin Ianuariu a. c. în presa română.

Cu vie satisfacţiune îmi iau voie a revení asupra acestei teme, după-ce s'a confirmat din tóte părţile, cu tótă temeinicia şi cu multă insufleţire necesitatea prea simţită a intregirei instrucţiei scólelor poporale prin introducerea lucrului de mână în planul de invĕţământ al acelora.

Pentru scurţimea spaţiului acestor ospitale colóne me voiu mărginí de astădată numai pe lângă relevarea celor mai practice mijlóce, cari s'ar potrivi mai bine cu impregiurările nóstre spre esecutarea problemelor lucrului de mână.

La punerea în lucrare a acestui nou şi prea important obiect de invĕţământ sunt a se deosebí doue momente mai insemnate:

a) Partea internă sau planul lui de instrucţie;

b) Partea esternă, economică s'au mijlócele materiale, trebuincióse la punerea în mişcare a intregului aparat de lucrare.

Cele referitóre la punctul a) le-am arĕtat cu altă ocasiune şi la alt loc, unde se cuprinde şi o parte din cele referitóre la punctul b) şi anumit încât privesce practicarea lucrului de mână în seminariu.

Rĕmâne a vorbí despre partea economică a practicei lucrului de mână în scólele poporale singuratice.

Pecând compunerea planului de instrucţiune cade în sfera, de activitate a Preavenerabilului consistoriu, ca for suprem scolastic, pe atunci cade în datorinţa morală a fie-cărui fiu al naţiunei nóstre a oferí dinariul seu în cele materiale, spre promovarea scopurilor mărete ale lucrului din cestiune, fie-care din ce are şi cât póte: bani, unelte, material de lucrat sau alte mijlóce ajutătóre. Spre scopul acesta preoţii, invĕţătorii şi alte persóne inteligente au duplă îndatorire: Mai întâi ca ómeni pricepĕtori, prin informaţiuni convingĕtóre despre binefacerile intreprinderei de faţă au a mijlocí induplecarea poporului prin jertfire benevolă, ér al doilea au a se îngrjí de administrarea conscienţiósă a tuturor contribuirilor, ca acestea sĕ-şi aducă folosul asceptat spre convingerea şi mângăerea contribuitorilor marinimoşi.

Tóte aceste se ajung prin formarea de societăţi în raionul protopopiatelor sub conducerea protopopului şi sub controla consistoriului. Membru al acestor societăţi póte fi ori-care crestin, care contribue din al seu cu ce póte pentru scóla de lucru. La adunările acestor societăţi se vor espune obiectele pregătite de copii în scólele, la cari va fi introdus deja lucrul de mână. Poporul, vĕḑênd, că ce lucuri folositóre sunt în stare a face copii în scólă, se va simţí atras ca de un ce neesplicabil cătră scólă şi jertfesce cu tótă dragostea pentru acésta.

Numai atunci nu dă omul pentru un scop nobil, când nu e convins despre bunătatea lucrului, pentru care i-se cere ajutoriu.

Dacă contribuirile benevole vor fi şi administrate conscienţios, dacă se va face raport amĕnunţit la tóte adunările, despre tot ce s'a dat, cine şi ce a dat şi la ce s'a întrebuinţat, apoi dacă se va ridicá vaḑa dăruitorilor pentru bunăvoinţa lor, ómenii se vor oferí pe întrecute a sprijiní întreprinderea, carea va şi aduce binefaceri nepreţuite pentru tóte problemele scólei.

şi de natură scientifică. Acésta o póte vedé omul la generaţiunea mai inaintată, carea a fost activă în seminariul lui Ziller, intre cari se numĕră o pleiadă frumósă de ómeni cu gravitate pe terenul pedagogic. Despre generaţiunea, pre care o produce acuma seminariul lui Rein va dovedí viitoriul, intrucât acesta a sciut sĕ planteze în inima ei marile idei reformătóre, pe terenul educaţiunei şi instrucţiunei.

Pre lângă acésta instituţiune cu teoreticul, practicul şi criticul mai era şi acel obligământ a fiecărui membru: de a propune, cel puţin doue óre pe sĕptĕmână, din un obiect, pe care şi-l alege la inceputul semestrului. Acesta forma pentru dênsul laboratoriul seu chemic şi nu era ertat sĕ propună, inainte de ce-i se va fi aprobat prelegerea practică de cătră director, carea trebuia sĕ şi-o facă în scris pentru fie-care noitate metodică. Chiar şi în timpul propunerei era supraveghiat de învĕţătoriul de clasă, care era cualificat deplin pentru carieră.

(Va urma).

Prin astfeliu de menageare a poporului nu vom mai vedé lipsiri în scóle, ci acestea vor fi prea împopulate fără leac de forță din afară.

Aceste societăți vor contribuí din mijlócele adunate atât la introducerea și practicarea lucrului de mână în scólele comunelor singuratice, cât și la ajutorarea învețătorilor pentru participarea lor la cursurile speciale din centru.

Nu va fi practic a se adauge aceste probleme speciale în sfera de activitate a reuniunilor învețătoresci, și étă pentruce!

Reuniunile învețătoresci și așa au a se ocupá și a discutá partea metodică, didactică a lucrului de mână; dacă acum vor avé a se îngrijí tot ele și de partea economică a acestui obiect, adecă de ajutorarea învețătorilor pentru cualificațiunea lor și de adjustarea scólelor locale cu cele de lipsă pentru lucru, ḑĕu acésta n'ar fi echitabil. Destul îi este învețătoriului a se ocupá cu metodica instrucțiunei și alții sĕ se îngrigéscă de partea materială a întreprinderei. Rolurile sĕ fie împărțite, căci numai așa vom puté lucrá cu suces.

In Germania s'au înființat mulțime de astfeliu de societăți, nu numai în cercuri mai mari, ci chiar și în comune singuratice. In mulțime de localuri publice se află așeḑate cutiuțe pentru contribuiri din partea óspeților pentru lucrul de mână ca și pentru alte scopuri culturale și de binefacere.

Bunăvoință și sĕ fie și puțină dragoste de a pune umĕrul la lucrări comune de progres, și tóte se pot face cu deplin progres!! *George Moian.*

Varietăți.

* (Asentarea.) Asentarea, precum se anunță din Budapesta, trebue sĕ se îndeplinéscă în ḑilele de 10 Maiu până în 20 Iuniu.

* (Ministeriul de comerciu.) Localitățile ministeriului de comerciu, industrie și agricultură din Budapesta în urma sporirei personalului au devenit pré strîmpte și din acest motiv s'au mutat. Ministeriul nostru de comerciu e organisat mai bine între tóte ministeriile din Europa; de cancelarii sunt întrebuințate 200 de odăi.

* (Târgul de țéră în Sibiiu). In 23 a. l. c. n. se începe târgul de oi; în 29 de vite cornute și cai, ér în 3 Maiu va fi ḑiua târgului. Cu acésta ocasiune va fi și premiarea vitelor de rasă bună menite pentru prăsilă, conform programei publicate în Nr. 36 al ḑiarului nostru.

* (Dela Academia română). Academia română a ales în ședința din Sâmbăta trecută biroul pe anul 1889-90 în următoriul mod: Dl Mihail Cogălnicean, președinte, ér vice președinți: P. S. Aurelian, B. P. Hajdĕu și N. Ionescu. Membru corĕspondent în secțiunea scientifică s'a mai ales dl Gogu, profesor la facultatea de sciință din Bucuresci. — Dl Al. Odobescu a dăruit academiei suma de 12,000 lei, adecă premiul „Năsturel-Herescu" cu care i au fost premiat opul seu: „*Scrieri literare*" apărute în trei volume.

* (Fondurile bisericesci naționale sêrbesci din Austro-Ungaria.) Cu finea anului 1887 suma totală a fondurilor bisericei ortodocse sêrbe a fost de 5,327.000 fl. 62 cr. Multe din fonduri sunt întemeeate de particulari cu scopuri particulare. Fondul nealienabil presentă suma de 1,761.188 fl. 91 cr., ér fondul clerical presentă suma de 2,005.045 fl. 82 cr.

* (Pré mult germanesce!?) In ședința comisiunei administrative a Clușului, inspectorul regesc a raportat, că în scólele confesionale de fetițe, limba germană e un studiu obligat, ceea-ce e un lucru de prisos și fără rost. După o desbatere mai lungă s'a hotărit, ca raportul inspectorului sĕ se astérnă la diferiții directori de scóle spre a-și face observările.

* (Foc.) Din Cetatea de Baltă ni se comunică următórele cu data de 3/15 Aprile: Astăḑi la $10^1/_2$ a. m., ḑiua târgului de țéră, a isbucnit aici un foc înfiorătoriu, care alimentat de un vênt vehement, a distrus patru case și o șură. Mare noroc am avut, că a alergat mulțimea din târg, și din tóte părțile a grăbit a localisá focul, căci altcum erau espuse flăcărilor curtea cu tóte supraedificatele parochiale. Preoții și ómenii din Chesler, Boian și Crăciunel a ajutat parochului nostru de a asigurat archiva protopresbiterală în biserică. Gendarmaria încă a purces cu mare energie. Paguba e destul de mare considerând sĕrăcia, în carea înotăm noi pe aici.

* (Cutremur de pămênt.) Rapórtele din Depaix din insula Haiti anunță, că în ḑilele trecute s'a întêmplat un cutremur de pămênt înfiorătoriu. O mulțime de case au fost dărĕmate, multe persóne omorîte și multe s'au ales cu rane grave.

* (Schimbări de nume.) Dintre 701 petenți, cari și-au cerut schimbarea numelor în anul trecut 186 au fost din Budapesta. După confesiune au fost evrei 339, romano-catolici 205, reformați 41, augustini 32, greco-catolici 28, ér gr. orientali 1 (unul și acesta țigan.) Intre multele nume schimbate aflăm unul astfeliu: din Engel (ânger) și l'a schimbat în ördög (drac)

* (Acții.) Acțiunile camerei de comerciu din Arad au scăḑut deodată dela 250 fl. la 50 fl. v. a.

* (Viéță lungă și fecunditate.) In comuna Carligele, județul Rămnicul-sĕrat, Uța, soția lui Ioan Gătej a murit în ḑilele trecute în vêrstă de 105 ani; ér în luna trecută soția lui Gavril Vicoiu din Vutcani a născut trei copii. Mama și copii sunt în deplină sănĕtate.

* (De ale timpului.) Se face primăvară tare târḑiu. Din mai multe părți ni se scrie, că economii din causa ploilor nu pot sĕmăna de loc; câmpul — fiind tot rece — înverḑesce tare încet. La munți ninge mereu, ba și pe noi ne cércă acest óspe nedorit. Sĕrbătorile sf. Pasci promit a fi friguróse.

Bibliografic.

„*Transilvania*", foia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Nr. 7—8 din 1—15 Aprile, 1889, a apĕrut cu următoriul sumariu: Adunarea generală a reuniunii române de agricultură din Sibiiiu. — Academia română. — Dela adunarea generală a băncei „Albina" din 29 Martiu n. 1889. — Proces verbal luat în ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 4 Martiu n. 1889. — Consemnarea contribuirilor colectate prin dl Partenie Cosma dela I Iuliu până la 31 Decembre 1888 în favorul scólei civile de fete cu internat a „Associațiunei transilvane" în sumă totală de 1088 fl. 11 cr. v. a. cari s'au adaus la colecta anterióră. (Urmare din Nr. 5—6).

„*Candela*" fóie bisericéscă-literară, Nr. 4 anul VIII, a eșit cu următoriul cuprins român: „Doctrina romano-occidentală despre satisfacțiune." „Necesitatea crestinismului, contrarii și apĕrătorii lui în doue secule de intâiu ale erei crestine." „Omiliele sântului Ioan Chrisostom la epistola cătră romani." „Predică pentru sĕrbătórea invierii Domnului." „Cronică."

În legătură cu cele publicate în Nrul trecut asupra scrierei: *Iudenherrschaft in den karpathenländer*" adaugem, că cestionata scriere se póta procurá cu *67 cr.*, (în marce postale) din Margburg (Hessen) editura „Reichs-Herold."

Lucrul de mână la băeți.

Am dat preste tot curs liber discusiunilor în ce privesce introducerea „Lucrului de mână" în scólele poporale, ca cestiunea se fie desbătută și bine aprețiată din tóte punctele, și astfeliu aflăm de interes se publicăm în cele următóre și un articol al directorului dela seminariul pedagogic din Lipsca, ce ni se trimite prin mijlocirea unui amic al fóiei nóstre; notăm totodată, că în Germania în anul acesta s'a luat în bugetul statului cu 14,000 marce mai mult ca până ací pentru spriginirea lucrului de mână în scólele poporale.

Articol e următoriul:

Cine a urmărit cu băgare de sémă mișcarea, ce s'a făcut pentru crescerea tinerimei de secsul bărbătesc spre lucru, a putut observa, că aceea mișcare din an în an e tot mai mare și tot mai adênci rădăcini prinde. Nu mai mult ca de vr'o ḑece ani sa împământenit în cele mai multe state înaintate în cultură, e primită cu tótă căldura în țĕrile germane, slave și romanice de o potrivă. In Finia, ca și în provinciile ostice ale Rusiei, în Svedia, Norvegia și Danemarca, în Belgia, Holanda, Francia, Germania, Austro-Ungaria, Italia, Sêrbia, Anglia și America nordică, pretutindenea lucrul de mână este obiectul împregiurul căruia se învêrtesce discusiunea și activitatea bărbaților de scólă. La acestea nicăiri, afară de Francia, nu e vorba, ca lucrul de mână sĕ fie obligat în scólele poporale, ci lucrul de mână sĕ fie practicat atât în scólă, cât și afară de acésta numai pentru intregirea educațiunei tinerimei, fără vre-un scop de câștig. Acésta este mai ales idea conducĕtóre a amicilor acestei cestiuni în Germania. Dacă cestiunea lucrului de mână este o parte intregitóre a educațiunei, atunci e hotărît, că fără ajutorul învețătorimei nu póte fi resolvită. Fără cunoscința și activitatea învețătorilor nu póte prosperá acéstă importantă cestiune.

Purceḑênd dela acest principiu, reuniunea germană pentru lucrul de mână a înființat în Lipsca institutul pentru cualificațiunea învețătorilor, carele a ajuns la resultate fórte favorabile în cei doi ani ai esistenții sale. Cu cât se vor pregătí mai mulți învețători sistematic prin măestri harnici și prin bărbați cu scólă pedagogică, cu atât sunt câștigate mai multe puteri pentru conducerea instrucțiunei în scólele de lucru, în asilurile pentru copii și în alte asemenea institute de crescere. Nu trebue sĕ se pérdă din vedere nici odată, cumcă aceste institute urmăresc scopuri educative prin practica lucrului de mână.

Seminariul german pentru lucrul de mână se pregătesce spre nouă activitate, căci în anul de față va întocmí trei cursuri de instrucțiune: la *Pasci*, în *Iuliu* și în *August*.

In institutul pedagogic din Lipsca póte întra ori-care învețătoriu poftitoriu de învețătură pe 4 sau pe 8 sĕptĕmâni, cu cheltueli mici. In scurtul timp de instrucție va trebuí, veḑi bine, sĕ se încordeze tótă ḑiua mai mult decât ori când altădată pe timpul prelegerilor, dar pentru acésta își va însușí mai iute, ca ori când altă dată, cunoscințe în anumite specialități, folositóre și plăcute totodată. In sudórea ferbinte a lucrului duce o fericită viéță de student.

Măestrii aleși și probați îi dau direcțiune solidă pedagogică în specialitățile de lucru. Oratori vĕrsați îi dau odată sau de douĕ ori pe sĕptĕmână diferite lămuriri spirituale. Se împărtășesce de favor cu prețuri reduse la participarea diferitelor distracții de sĕră. Sute de scrisori au arĕtat deja conducĕtoriului institutului, cumcă învețătoriul consciu de chemarea sa și convins de valórea lucrului de mână își însușesce cunoscințele de lipsă în acest obiect nou în seminariul german pentru lucrul de mână.

După cum spune „Leipzig. Tgbltt" Nr. 85 din anul curent, împĕrătésa Germaniei, fiind învitată a cercetat esposiția lucrurilor de mână a scolarilor și învețătorilor din Berlin.

Esposiția a fost întocmită în sala gimnasiului real al capitalei din partea reuniunei principale berlinese pentru lucrul de mână în scólele de băeți. Impĕrătésa a fost primită și condusă prin tóte despărțămintele esposiției. Esplicațiunile cerute de împĕrătésa au fost împărtășite de conducĕtoriul despărțământului lucrărilor de sculptură, de învețătoriul și conducĕtoriul scólei a 2-a de lucru la despărțământul lucrărilor de cartonagiu, — de învețătoriul și conducĕtoriul scólei 1-iu de lucru la despărțământul lucrărilor de têmplărit. Pe câti-va scolari presenți ii rugă împĕrătésa a-i da esplicațiuni despre modul confecționării lucrărilor făcute de ei înșiși I s'au dat împĕrătesei tóte informațiunile cerute atât despre lucrările învețătorilor, cât și despre scopurile și problemele generale, ce le urmăresce reuniunea. Impĕrătésa în timp de o óră observà cu viu interes tóte obiectele espuse, se esprimà fórte favorabil și cu deosebită bunăvoință despre prestațiunile scólelor de lucru și spre încheere a poftit bună prosperare în viitoriu reuniunei și stăruințelor ei celor atât de importante și vrednice de tótă recunoscința.

Observăm, că înainte de venirea împĕrătesei, visită esposiția mai întâiu ministrul de rĕsboiu.

MONITOR. 13

Calendariul sĕptemânii

9—15 Aprile.

9 (†) ***Dumineca pascilor.*** Eutichiu, Vadim, Abdiisus. *10* (†) ***Lunia pascilor.*** Terentiu, African, Macsim, Pompiu, Olda, Iacob, Aza, Dima. *11* (†) ***Marția pascilor.*** Antipa, Trifina, Farmutiu. *12 Mercuri:* Vasiliu, Antusa, Dima. Protion, Mina, David, Ioan, Acaciu. *13 Joi:* Artemon, Demetriu, Macsim, Cindilian, Dada, Eleuteriu, Teodosiu, Zoil. *14 Vineri:* Martin, Ardalion, Tomanda. *15 Sâmbătă:* Aristarch, Pud, Trofim, Crescent, Vasilisa, Anastasia, Leonid, Teodor, Pausolipiu.

Rituale bisericesci.

In Dumineca pascilor 9 Aprile, Serbarea învierii Domnului, carea se începe cu incungiurarea bisericii pe timpul când începe a se lumina de ḑi. Preoții îmbracă tóte odórele, ca la liturgiă. Icóna mormêntului se pune pe altariu, apoi se face încungiurarea bisericii cu crucea, evangelia, icóna invierii, și cu lumini în mâni. La încungiurare se cântă stichira: „Invierea ta Christóse." După încungiurare se face afară înaintea portalului începutul Utreniei cu „Mărire sântei" apoi „Christos a înviat" și stichurile „Sĕ învie Dumneḑeu." După întrarea în biserică se ḑice Ectenia cea mare și îndată se cântă Canonul învierii cu ectenii la fie-care odă. Urméză celelalte ale Utreniei și între acestea cetirea cuvêntului ocasional al sântului Ioan Chrisostom. Liturgia după rêndul binecunoscut. După amḑi: Vecernia cu Evangeliă.

In decursul sĕptemânii luminate ușile altariului nu se închid de fel; oficiul divin se face după același tipic; cununii și parastase nu se fac; sânțirile de apă și înmormêntările se fac după tipicul special din Euchologion. Marți: uscarea cuminecăturii de preste an, pregătite în Joia mare. Vineri: sĕrbarea specială a isvorului de viéță al Născătórei de Dumneḑeu.

Eșirea la holde pentru sânțirea sĕmênăturilor este reservată datinilor locale.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.60
Napoleon	9 51½	9.51
100 marce nemțesci	58.75	58.70
London pe (poliță de trei luni)	120.25	120.15

Nr. 282. [50] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din Prihodiste-Tătăresci se escrie, în urma ven resoluţiuni consistoriale dto 31 Maiu 1888 Nr. 2173 B. al 3-lea concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursele de mai înainte.

Cei ce vor concurá au a-şi aşterne cererile, instruate conform legilor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Din şedinţa comitetului parochial greco-oriental din Prihodiste-Tătăresci, ţinută la 21 August, 1888.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 10 Februariu, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 342 [52] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Marpod, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela înmormêntări şi sêvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an . . .	68 fl. 55 cr.
2. Un adjut permanent din cassa alodială de	40 fl. — „
3. Una competinţă de lemne computată în	12 fl. — „
4. Cuartir, folosirea grădinei şi tóte supraedificatele economice care se compută cu . .	40 fl. — „
5. Folosirea a 12 jug. ca porţiune canonică cu un venit anual de .	220 fl. — „
6. Dela 52 familii câte o ḑi de lucru computată à 50 cr. . . .	26 fl. — „
Suma	406 fl. 55 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor St. Org. şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent-Ágotha) până la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai deaprópe din partea subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Agnita, 12 Martiu, 1889

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul ppresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 159 [56] 3—3

CONCURS.

Pe basa decisului Preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 15 Novembre 1888 Nr. 4246 B. se escrie concurs pentru intregirea parochiei a doua din Rechita şi filia Strugariu de clasa a III-a cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 135 familii câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe de 16 cupe vechi şi un adaus la ferdelă de 25 cr. cari computate în bani dau suma de.	fl. 169,37
2. Câte o ḑi de lucru de familie, socotite à 50 cr.	fl. 67.50
3. Dela umblarea cu cu s. cruce în ajunul botezului à 50 cr.	fl. 67.50
4. Dela folosinţa unui fênaţ	fl. 3.—
5. Dela venitele stolare regulate fără considerarea altor prestaţiuni accidentale	fl. 96.50
Suma	fl. 403.87

Aspiranţii, cari vor sĕ reflecteze la ocuparea acestei parochii, au a şi aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul de sus. Concurenţilor le stă în voe a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă în biserica din comună.

Rechita, în 12 Februariu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 244 [51] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de cl. III din Cheia, protopresbiteratul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela umblarea cu sf. cruce în ajunul botezului dela 90 familii întregi şi 30 vĕduve à 2 fl. şi 1 fl. . .	210 fl.
2. Dela circa 3 cununii à 7 fl.	21 fl.
3. Dela 20 botezaţi à 1 fl.	20 fl.
4. Dela 14 morţi à 3 fl. şi 1 fl. 50	33 fl.
5. Folosirea curţii bisericei ca livade	16 fl.
6. Din fondul bisericesc în bani gata	100 fl.
Suma	400 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post, vor avé de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, până la terminul sus indicat.

Zernesti, 28 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 1279/889 plg. [59] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy id. Zeyk Jozsefné és társa birtokosok által beadott kereset folytán Panád község ital-mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi Május hó 20-ik napjának d. e. 9 órája** Panád község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. ut. 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetet a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél, valamint Panád község elöjaróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi Mártius hó 26-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede,* jegyző

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgâeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 24—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. **Ca semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Cu **140 fl.** v. a.

le plătesce acţiile institutului de credit şi economii „ALBINA“ (împreună cu cuponul plătibil la 1 Iuliu 1889)

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla. — Szamos-Ujvár.

[53] 3—3

Acţiile

institutului de credit şi economii

„TIMIŞIANA“

împreună cu cuponul plătibil în 1 Maiu a. c. le cumpĕră cu

60 florini bucata

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla — Szamos-Ujvár.

[54] 3—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espoşiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espoşiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate câ se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 21—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Pentru oieri!

Pe hotarul comunei Slimnic e păşunat pentru **800 până la 1000 oi** şi se dă în arêndă dela începutul lui Septembre a. c., până la Sf. George st. vechiu. — Informaţiuni mai detaiate se capĕtă în cancelaria comunală.

[55] 3—3 **Oficiul comunal.**

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40 Sibiiu, Joi 13/25 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Mărția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2557 Plen.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română din Transilvania.

În necs cu regulamentul congresual pentru procedura la alegerea de protopresbiter, publicat deja sub Nr. consistorial 1919 Plen. din 6 Martiu a. c., congresul nostru național bisericesc în ședința sa dela 8/20 Octobre 1888 sub Nr. protoc. 111 a adus cu privire la cualificațiunea concurenților la postul de protopresbiter următoriul conclus:

La postul de protopresbiter numai acel concurent se póte candidá, carele va documentá:

a) că posede cualificarea prescrisă pentru concurenții la parochiele de I-ma clasă, prin regulamentul pentru parochii și că au depus esamenul de maturitate;

b) că a împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau scolariu cu succes deplin mulțămitoriu și că prin zelul și diligința sa, s'a distins în resultatul activității sale pe terenul bisericesc scolariu;

c) un aspirante din altă eparchie, numai cu prealabila învoire a consistoriului eparchiei, la care aparține protopresbiteratul vacant póte concurá;

d) un aspirante, carele a terminat studiile teologice în străinătate, are să dovedéscă, că a depus esamenul de cualificațiune în eparchia sa;

e) pentru preoții în mod eminent binemeritați pe terenul bisericesc-cultural, anume pentru cei ce în decurs de mai mulți ani în serviciu, prin fapticul lor zel creștinesc și faptica lor capacitate intelectuală și morală au dovedit în mod recunoscut și de consistoriu o chemare estraordinară, lipsa de clase gimnasiale și de esamen de maturitate nu póte formá pedecă întru înaintarea la postul de protopresbiter, dacă nu sunt alți concurenți cu deplină cualificațiune.

Ceea-ce se notifică prin acésta și prin publicarea acestui cerculariu în diarul „Telegraful Român" tuturor organelor bisericesci din archidiecesă și particularilor spre conformare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în 3 Aprile, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 12 Aprile.

Mai avem încă abia câteva dile, și cu ajutoriul lui Dumnedeu dăm în luna lui Maiu, luna secerișului pentru cele mai multe dintre scólele poporale.

Secerișul acesta intelectual ne înfățișéză terenul, unde a muncit statul învețătoresc în decurs de 8 luni, ne arată soiul sémênței, și fructul, bun, rĕu, cum va fi, ne arată totodată și condițiunile, între cari s'a lucrat terenul, sémênța după soiul ei, și multele schimbări climatice, cari și ele au influințat, ca ródele să ajungă la cócere.

Este neapĕrat de lipsă, ca autoritatea bisericéscă să aibă deplină cunoscință despre acest resultat al secerișului în scólele nóstre confesionale, și de aceea s'au și luat dispositiuni speciale privitóre la facerea esamenelor anuale.

Pentru astădată vom discutá cestiunea esamenelor anuale la locul acesta, ca să arĕtăm, că și în diaristică esamenelor le dăm importanța, pe care o merită ele.

Normativul nostru scolariu pretinde, ca la finea fie-cărui an scolariu să se facă un esamen public și prescrie ca esamenul să se facă cu o cuvenită festivitate.

Invețătoriul și directorul scolariu încă de timpuriu trebue să se pună în conțelegere cu comitetul parochial, și să designeze o di potrivită pentru facerea esamenului. La ocasiunea acésta vor fi cu deosebită considerațiune, ca spre scopul acesta să se designeze o di, în care părinții copiilor să pótă participá în numĕr cât mai mare la secerișul intelectual al micilor scolari. Să pun apoi în conțelegere cu protopresbiterul tractual, și acesta apoi combinézĕ terminul esamnelor pentru întreg protopresbiteratul. Ficsat odată terminul cu ințelegere reciprocă între comitetele parochiale și oficiul protopresbiteral, se face cunoscută în biserică poporului diua facerei esamenului, și se invită părinții să ia parte cât mai numeroși la esamen Și fiind-că oficiul comunal are o sumă de datorințe față cu scóla și are chemarea de a promová și el scopurile culturale, urmărite de scóle, trebue avisat și el despre terminul ținerei esamenului.

Oficiul protopresbiteral este organul chemat a dá autorității bisericesci informațiuni esacte despre cursul învețământului. Spre a o puté face acésta, trebue, ca cel puțin odată pe an să visiteze fie-care scólă din tract, și la esamenul anual trebue să fie present, sau la casul de absolută neputință, trebue să fie suplinit prin un comisariu al seu, care apoi trebue să facă raport în scris despre resultatul esamenului.

Terminate tóte esamenele din tract sub presidiul protopresbiterului, sau la cas de împedecare sub cel al substitutului lui, protopresbiterul face raport la consistoriu despre resultatul esamenelor, arătând eventualele scăderi, și făcênd propunerile, cari le crede mai potrivite pentru delăturarea neajunsurilor.

Precum vedem normativele din vigóre au dispus o serie de mĕsuri pentru facerea esamenelor anuale, cari se vor începe în dilele acestea, și acésta nu fără cuvênt. Dacă voim, ca instrucțiunea poporului să dea înainte, dacă voim să ținem pas cu popórele conlocuitóre, atunci trebue să punem cu toții umĕr la umĕr, să facem cunoscute pe tóte căile dispositiunile sinodale privitóre la facerea esamenelor anuale, și să nisuim ca ele să fie observate atât de către organele din parochie, cât și de către oficiile protopresbiterale.

Și dacă vom ajunge, ca acestei cestiuni pretutidenea să i-se dea importanța, ce i-se cuvine, atunci am ajuns dóue lucruri principale: ne-am făcut o icónă fidelă despre mersul instrucțiunei publice, și am câștigat pentru școlă inima poporului, carele, dacă vede resultate, bucuros jertfesce pentru scólă.

Revista politică.

Întréga presă a salutat sĕrbătorile Sf. Pasci cu articlii mărești, în cari se propoveduesce pacea europénă pentru desvoltarea în liniște a intereselor statelor și pentru consolidarea lor. Triumful adevĕrului, câștigat prin multe suferințe ale mântuitoriului Christos să fie călăuza tuturor intreprinderilor și a acțiunilor popórĕlor, ca creștinătatea să sigileze marea operă a misiunei sale prin acte demne de vécul luminilor, în care trăim, și să ștérgă pentru totdéuna falsul principiu, care ține încătușate adevĕratele porniri și care conduce numai la desastrul omenimei.

Sfințenia sfintelor sĕrbători nici n'a fost conturbată prin sgomote și sciri sensaționale; politica a stat deocamdată pasivă și numai câte un ehou la cele întêmplate înaintea sf. Pasci a fost inregistrat, ca să nu amorțască cu totul iscusința diplomatică și pentru-ca parlamentele, cari încă nu și au putut terminá sesiunea să reiá șirul desbaterilor cu puteri próspete.

In parlamentul ungar se vor începe după vacanța sĕrbătorilor desbaterile bugetare, la cari guvernul va avé să îndure încă multe greutăți și șicane, de cumva opositiunea nu se va lăsá de planul, ce l'a avut în vedere, de a nimicí pe ori ce cale și cu

---

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Încheere).

Afară de acésta mai totdeuna mai avea omul și óspeți, fie dintre praticanții seminariului, sau alți ómeni de scólă, veniți anume să ospiteze la seminariul nostru. Practicanții aveau dreptul, de a-și notá erorile observate și eventual a i le comunicá propunĕtoriului, sau a le induce în un protocol, anume făcut spre acest scop. Aici érăși în scris cércă propunĕtoriul să-și justifice modul lui de procedere, la care avea dreptul să-i rĕspundă criticantele și neputându-se terminá afacerea intre ei, să aducea inaintea membrilor în critic și acolo se hotăra pe a cărui parte se află adevĕrul metodic.

Nici când insĕ nu degenera aceste reciproce critice, ci serviau numai și numai cultivării și aprofundării în materia de educațiune a respectivilor combatenți.

Acestea ar fi în liniamente generali organisarea învețământului, căci a străbate mai afund nu cred de interes pentru scopul de față.

Dar viața unei scoli nu se oglindéză singur în invețământ, ci și în alte instituțiuni, făcute cu scop de a influință direct spiritul elevului, cu scop de a-i dá voinții sale o direcțiune, spre tot ce e bun, adevĕrat și frumos.

Și în respectul acesta seminariul din cestiune póte serví de model.

Este sciut, că ceea-ce omul și a câștigat în timpul tinereții, impresiunile acesteia, datinele, moravurile bune, nu se perd nici odată, ci rĕmân o proprietate a aceluia în tot decursul vieții lui. Sădesce deci dela inceput în inima elevului datini și moravuri bune, dacă voiesci, ca el să nu apuce căi rătăcite, căci prin acésta i-ai dat o stavilă puternică în contra rĕului. Spre scopul acesta se avea mare grijă, ca disciplina să fie la inălțime cuvenită, să veghia asupra vieții elevilor și afară de scólă, se studia natura individuală, ba era chiar pus anume pre cine să studieze omul, din punct de vedere a talentului lui, a iubirii față de colegi, față de părinți, a atențiunei etc.

Asupra acestor observări se făceau notițe și din casuri speciale se abstragea reguli generale, referitóre la natura spiritului respectivului.

De câte-ori venia să se aplice o pedépsă mai insemnată, se discuta mult asupra greșelii făcute din punct de vedere pedagogic și asupra modului, cum aceea s'ar puté mai bine indreptá.

A face observări de acestea era binevenit timpul dintre óre, când elevii cu invețătorii lor petreceau intr'o relațiune fórte intimă, ba chiar să jucau impreună și atunci spiritul elevului nu-și mai impunea reservele, cari de altcum și le impune.

Aici 'și descoperia el în tótă libertatea secretele inimei sale, cum se dice, și studiate acestea și mai ușor se puteau află remediile potrivite.

Pre lângă acea se făceau escursiuni depărtate afară de escursiunile dilnice, făcute în scopul intuirei geografiei, vre-unui monument istoric, chiar a distanțelor de spațiu pentru aritmetică, a formelor geometrice, a formelor estetice pentru desemn, căci acolo domina principiul: totul pre basa concretului. Escursiunile mai depărtate se făceau în ferii, vara în o direcțiune sau alta a Germaniei, cu scop de a cunósce ómeni și locuri diferite.*)

Tot asemenea să serbau tóte sĕrbătorile scolari, naționale, intr'un mod deosebit, pentru-ca acestea să sădéscă în inimile băeților simțeminte nobile, umane. În tótă Dumineca se adunau directorul, practicanții și elevii la scólă și acolo se făcea serviciu de scólă dumnedeesc, impreunat cu o predică acomodată priceperei acestora.

Acum după-ce în liniamente generali m'am incercat să dau o oglindă fidelă a vieții seminariului amintit, póte ori și ce om de scólă să tragă conclusiunile de lipsă față de instituțiunile nóstre de

*) Asupra acestora încă s'a scris în fóia acésta pe larg.

ori-ce mijloc pe premierul Tisza. Constatăm însĕ, că în faţa reconstruirei cabinetului presa opositională a încetat deocamdată cu atacurile şi acésta se póte considerá de un presemn îmbucurătoriu, că la desbaterile bugetare nu se vor întêmplá scandale, ca şi celea, ce le-am inregistrat cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu.

Interesul principal al politicei esterne e adi îndreptat asupra desvoltărei lucrurilor din Romînia şi asupra ministeriului Catargiu. Acest ministeriu a declarat, că creditul, care l'a votat camera pentru intărirea fortificaţiunilor se va întrebuinţá eschisiv pentru fortificaţiunile indreptate contra Rusiei şi „Ind. Roumaine“, care se inspiră din cercurile guvernamentale cântă pe córdă pacinică, că România cu tóte pregătirile, ce se fac, va rĕmâné cu totului neutrală şi nu va jucá rolul de provocătoriu. Situaţiunea şi relaţiunile, ce le are România cu Austro-Ungaria şi Rusia sunt cu totul pacinice şi amicale, încât nu e temere de nici un conflict, şi astfeliu ministeriul Catargiu se póte cu totadinsul dedicá afacerilor interne.

Acésta sună fórte frumos, ţic foile vieneze, cei din Viena nu cam pré vreau sĕ dea însĕ creţĕmênt acestor insinuaţiuni. Cu Catargiu a ajuns la cârmă reacţiunea rusofilă şi antimonarchică. Politica boerilor de acum se face pe aceeaşi córdă ca şi în trecut şi frumósele asiguraţiuni, care le dă dl Catargiu nu trebue sĕ ameţéscă şi sĕ înşele pe nimenea şi nici nu vor înşelá pe aceia, cari au privit cu atenţiune manoperele schimbărei ministeriului.

Ţiarul rus „Nord“ a deschis o adevĕrată polemică contra foilor germane, care consideră actualul cabinet român de un instrument al Rusiei. Rusia nu se póte mulţămí nici cu elementele, care-l compun acum, deóre-ce şi acest guvern scobóră pe povêrnişul politicei germane. Numai când ar întrá în actualul cabinet bărbaţii Blaremberg şi Mârzescu s'ar puté asteptá ca Rusia sĕ privéscă cu ochi buni sistemul de guvernare român.

Generalul Boulanger a petrecut în Brussela Belgiei un bun timp neconturbat de nimenea. In acésta cetate, incungiurat de amicii şi aderenţii sei au format planul conspirătoriu, pe care 'l vor urmá cât timp nu vor fi prinşi şi siliţi ca sĕ se astêmpere. In urma intrevenirei guvernului francés însĕ, guvernul belgian a hotărit sĕ provóce pe general a părăsí Belgia, dacă cumva nu o va părăsí de bunăvoie. Astfeliu generalul se vede constrîns a călătorí mai departe. El va merge la Londra, de unde 'şi va pune în lucrare tóte planurile, ce le urmăresce. Cei mai mulţi dintre membrii comitetului naţional 'l urméză, rĕmânênd ca comitetul sĕ se intregéscă prin alte persóne, cari aparţin principiilor boulangiste.

Din Belgradul Sêrbiei se anunţă, că representantul austro ungar, Hegelmüller a fost primit de regenţă şi a predat scrisórea credenţională, în care se ţice, că monarchul nostru asigură pe Sêrbia de cele mai intime relaţiuni. Regentul Ristici a rĕspuns, că domnia tinerului rege se va distinge prin acte deosebit de simpatice pentru monarchul nostru. Regenţa e deplin convinsă despre resultatele binefăcĕtóre, ce resultă din raporturile amicabile reciprocităţi ale acestor doue state şi că numai continuându-se pe acésta cale desvoltarea lucrurilor se va face în mod normal. Cât timp actualul representant austro-ungar va conduce diplomaţia la Belgrad, desvoltarea pacinică şi normală a lucrurilor este asigurată.

---

atare natură şi după putinţă sĕ lucre la o resolvare sănĕtósă a problemei seminarielor nóstre pedagogice.

In interesul progresului nostru cultural este neapĕrat de lipsă, sĕ ne punem tótă puterea în a ridicá seminariile nóstre la inălţimea, de unde mult bine póte sĕ se reverse asupra iubitului nostru popor.

Deci cu inimă şi suflet, cu toţii, la o lucrare armonică.

Dr. *Petru Şpan.*

---

* (Despăgubirea regalielor.) Ministrul de finanţă prin un emis al seu a trage din nou atenţiunea proprietarilor de regalii, ca sĕ-şi însinue drepturile lor la direcţiunile financiare respective, cel mult pănă la finea lunei lui Aprile, căci cererile întrate mai târţiu nu se vor luá în consideraţiune, ér consecuenţele au sĕ le îndure posesorii de regale.

Tot odată recércă pe autorităţile administrative ca sĕ facă cunoscut emisul ministerial şi sĕ intervină în afacere, dând spriginul lor. Actele se pot alătură tare uşor, deóre-ce se recere numai o copiere fidelă de pe cartea funduară, carea se póte face în tótă bună vremea, stând cărţile funduare la dispositiunea celor interesaţi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, 2 Aprile v. 1889. La 30 Martiu st. v. s'a ţinut în Brad sinodul protopresbiteral al tractului Zarand. Membrii au participat nu tocmai destul de numeroşi, precum era de asteptat. Abia erau 20 inşi din 36.

După îndatinata deschidere a sinodului, pelângă formalităţile recerute, s'a pus la ordinea ţilei raportul asupra activităţii protopresbiterului în decursul anului 1888 precum şi asupra stărei protopresbiteratului.

Fiind în raport multe date preţióse, îmi iau libertate a comunicá lucrurile esenţiali, precum şi conclusele luate de sinod relativ la unele date din raport.

In decursul anului a resolvit protopresbiterul tractual V. R. Dămian 472 piese, au remas neresolvite 15, între aceste 15 sunt 10 procese divorţiale, cari au remas nefinalisate. In raport protopresbiterul arată causele, pentru cari nu s'au resolvit procesele divorţiale.

Şi anume: părţile nu presentézĕ la timp documentele recerute, nu aduc bani pentru timbre, martorii nu se presentézĕ la timp pentru depunerea fasiunilor etc. etc.

Presidiul aduce la cunoscinţa sinodului, că Venerabilul consistoriu archidiecesan cu dto 5 Sept. Nr. 2474 Plen. a aprobat înfiinţarea fondului protopresbiteral a cărui menitiune are sĕ fie: „Acoperirea trebuinţelor bisericesci şi scolari din protopresbiterat“; nu a aprobat însĕ V. consistoriu detaliurile, ce le primise sinodul protopresbiteral în 1887. Intre aceste detaiuri era în locul prim ca: sĕ se cumpere căsi protopresbiterali din înfiinţându-dul fond ppresbiteral, apoi sĕ se doteze protopresbiterul după ce va cresce fondul la o anumită sumă etc. Comitetul protopresbiteral a primit şi a recomândat sinodului modificarea făcută de Ven. consistoriu.

In sinod însĕ 10 membri la numĕr contra 9 inşi pe lângă modificarea consistorială au decis, ca din înfiinţatul fond protopresbiteral mai întâiu sĕ se cumpere căsi pentru protopresbiter*).

La conclusele sinodului ţinut în 14 Aprile 1888 încă n'a urmat resoluţiunea consistorială.

De aci raportul trece asupra stărei protopresbiteratului, şi se împarte în 3 părţi.

1. Partea bisericáscă, 2. Partea scolară, 3. Partea fundaţională.

Din partea bisericéscă amintesc următórele:

In ppresbiterat sunt: 53 matre şi 8 filii cu 42 preoţi, 10 admistratori, şi 4 capelani. In decursul anului s'au întregit doue parochii: Potinganii şi Valeabrad, şi sunt în perspectivă a se întregí încă 4.

Numĕrul familielor în ppresbiterat e: 8565 cu 37.133 suflete, cu un crescĕmênt de 600 suflete faţă de 1887. In 1888 a grasat morbul difteritis în 2 comune: Valeabrad, unde au fost cu 10 mai mulţi morţi ca născuţi, ĕră în Bucuresci numĕrul morţilor a fost egal cu al născuţilor, în celelalte comune nascerile au întrecut casurile de mórte.

S'au născut: copii 799, copile 788, în total 1587, cu 104 mai mult ca în 1887.

S'au căsătorit: 328 părechi, cu 21 mai mult ca în 1887.

Au murit: bărbaţi 497, femei 460, total 957, cu 477 mai puţin ca în 1887.

Concubinate 34 părechi.

Copii nelegiuiţi: feciori 34, fete 28, total 62, cu 2 mai puţin ca în 1887.

Sciu scrie şi cetí: bărbaţi 1771, femei 531, total 2302, cu 75 mai mult ca în 1887.

Catechisare cu elevi dela scóle strĕine s'au ţinut în Brad şi Baia de Criş. Treceri religióse nu au fost.

Catechisare cu adulţii nu s'au ţinut nicăiri.

Preotese vĕduve în tract sunt 12. Starea bisericilor e bună. Planuri pentru edificarea de biserici noue s'au făcut în Cebea şi Juncul de jos. S'au mai reparat biserici în doue locuri în Baiţa, şi Blăşeni.

Cimiteriile sunt în stare bună, afară de Blăşeni Criş, Blăşeni Plaiu, Sat Grosuri, Curechiu, Stanija, Şesuri şi Pescera.

Partea acésta a raportului, sinodul a luat-o spre sciinţa, cu îndrumarea ca oficiul ppresbiteral sĕ întrevină cu tótă puterea, ca sĕ se întroducă catechisarea cu adulţii; ĕră oficiile parochiale sĕ fie îndatorate a raportá pănă la 31 Decembre a fie-cărui an.

Partea scolară:

Au fost elevi obligaţi a frecuentá scóla dela 6—12 ani	1403 copii,	779 copile	=	2182
dela 12—15 „	594 „	382 „		976
total	1997 copii,	1162 copile	=	3158

Au frecuentat scóla dela 6—12 ani	946 copii,	325 copile,	total	1271
„ 13—15 „	195 „	69 „ „		264
Suma	1141 copii,	394 copile,	tolal	1535

In 1887 au frecuentat scóla dela 6—12 ani în total 2315, cu 133 mai mult; dela 13—15 ani în total 1087, cu 111 mai mult.

Preste tot au umblat la scólă în 1886/7 1584, cu 49 mai mult ca în 1887/8.

Edificii pentru scólă sunt 35 corĕspunţĕtóre şi 4 necorĕspunţĕtóre.

Grădini de pomărit sunt 33, crescĕmênt de 2, din acele sunt 29 cultivate şi 4 necultivate.

Loc pentru gimnastică e la 24 scóle. Averea mobilă a scólelor face 5.694 fl. Averea immobilă 20.475 fl.; suma 26.169 fl.

Venitul anual al scólelor e: 7175 fl.

Biblioteci parochiale se află în: Brad, Băiţa, Cebea, Criscior, Curechiu şi Ormindea.

Învĕţători sunt: 39 inşi, din cari 19 definitivi şi 20 provisori. Suma salarielor face 7461 fl., un plus de 148 fl., faţă de anul trecut. Pe un învĕţătoriu se vine 191 fl.

Esamene la finea anului s'au ţinut în tóte comunele afară de comuna Ruda. In cele mai multe comune esamenele s'au condus prin însuşi protopresbiterul ĕră în parte prin comisari esmişi.

Resultatul esamenului a fost în 6 scóle „bun“, în 25 suficient şi în 2 slab. Scólă nouă a început a se edificá în Rovina.

Invĕţători negligenţi în oficiul lor au fost 3 inşi: Teodor Simedrea din Mestécăn, Andreiu Crepcea din Prihoditе-Tataresci şi Nicolau Crăciun din Stanija.

Partea scolară sinodul o ia spre sciinţă pre lângă următórele concluse: pe venitoriu sĕ inducă în raport relativ la pruncii obligaţi la scólă următórele rubrici: *a*) pruncii obligaţi a frecuentá scóla dela 6—12 ani şi dela 13—15 ani; *b*) câţi prunci, câte prunce au fost eliberaţi — prin comitetul parochial — dela frecuentarea scólei; *c*) câţi au fost îmmatriculaţi. Acest conclus s'a luat pentru controlarea datelor, deóre-ce în unele comune, comitetul a eliberat dela scólă cu ridicata. In altele s'a dat ca obligaţi a frecuentá scóla numai cei immatriculaţi; ceea ce este fórte greşit. De ací provine numĕrul cel de tot mic al acelor obligaţi a frecuentá scóla. Datele sunt mance — date de cătră oficiile parochiale. Căci dacă ele ar fi întru tóte adevĕrate, atunci ar fi lucru ne mai pomenit că la 37,000 suflete sĕ fie obligaţi a frecuentá scóla numai 3,158 inşi.

Un alt conclus este ca: pre venitorii sĕ se facă în raport amentire şi despre activitatea subreuniunei învĕţătoresci tractuale.

Relativ la învĕţătorii negligenţi — altcum prea bine cunoscuţi în tract — oficiul protopresbiteral a fost însărcinat a purcede cu tótă rigórea contra lor.

Partea fundaţională.

Acéstă parte se ocupă cu raţiociniile şi averile bisericesci.

Dăm şi de aici părţile mai însemnate.

Raţiociniile bisericesci pe anul 1885 s'au substernut tóte la Venerabilul consistoriu spre revisiune şi au fost provĕdute cu absolutoriu — afară de puţine. — Sau substernut raţiocinii şi de pe anul 1886, şi câte-va au fost şi aprobate.

S'a pus începutul „fondului protopresbiteral“ al tractului „Zarand“, carele de presente constă din 104 fl. 29 cr.; resultaţi din arangiarea unui bal.

Banii sunt depuşi la „Huniadóra“ institut de credit şi păstrare în Deva.

Relativ la însinuarea dreptului de cârciumărit trilunariu ppresbiteral a dat indrumările necesari bisericilor nóstre. Doue comune bisericesci: Zdrapţi şi Crisciorul, cari au folosit ca proprietare regatul treilunariu, şi au avut documentele recerute, au insinuat pentru despăgubire dreptul treilunariu de cârcimărit. In alte parochii venitul dela cârcimăritul treilunariu au incurs în lada bisericei; dar l'au dat în licitaţiune organele comunale, ele au incassat arênda, şi au transpus-o bisericei, aici comunele politice au însinuat dreptul de despăgubire, firesce amintind, că venitul a fost al bise respective.

In alte parochii comuna politică, abusând de slabiciunea fruntaşilor bisericei nóstre, a răpit dreptul trilunariu al bisericei, şi venitul împreunat cu el, fără a mai întreba de fostii iobagi, cari singuri au fost în drept a dispune de venitul dela cârcimăritul trilunariu. Răpirea dreptului de cârcimărit trilunariu s'a întêmplat dela 1862 pănă pe la 1878. Mai sunt apoi câteva comune, unde vinderea de spirituóse au eserciat-o şi o eserciază cine vrea. Nu au esistat regalii.

Averile bisericilor sunt:

1.	Realităţi	19,220 fl.	02	cr.
2.	Pămênturi	8,060 „	08	„
3.	Regalii	1,144 „	44	„
4.	Bani gata	4,773 „	63	„
5	Obligaţiuni	59,953 „	55	„
6.	Fundaţiuni scolari . . .	107 „	99	„
7.	Obligaţiuni private scolari	2,314 „	16	„
8.	Ornamente	39,416 „	17	„
9.	Pasive	842 „	84	„
	Suma .	145,329 fl.	59	cr.
	Detragênd pasivele . . .	842 „	84	„
	Averea bisericilor face . .	149,486 fl.	75	cr.

O sumă destul de frumósă.

Visitaţiuni în tract s'au făcut afară de noue comune. Între parochiile, cari arĕta mai puţin progres sĕ numĕră: Blăşeni Grosuri, Blăşeni Plaiu, Blăşeni Sat, Herţegani, Pescea, Stanija, Ribiciora şi Tomnatec.

Adevĕrul e, că în aceste comune preoţi, nu sunt la culmea misiunei lor.

Raportul, în ce privesce partea fundaţională s'a luat spre sciinţă, pe lângă conclusul ca pe venitoriu sĕ se facă evident în raport şi interesele restante.

Din cele premerse se póte vedé, că raportul ppresbiteral a nisuit a dá o icónă fidelă despre starea bisericéscă, scolară şi fundaţională, el a făcut bună impresiune asupra sinodului.

Punctul cel din urmă de pertractare al sinodului a fost conclusul sinodal al tractului Sĕlişte, în causa înfiinţărei unui fond de pensiune pentru preoţimea gr. orientală. Sinodul protopresbiteral a luat spre sciinţă conclusul comunicat, nu a consimţit însĕ cu înfiinţarea unei reuniuni preoţesci, avêndu-se în vedere, că cestiunea e pendentă la Consistoriul archidiecesan. Credinţa celor competenţi de pe aici este, că o reuniune preoţéscă, nici când nu va fi în stare a înfiinţá un fond de pensiune. Singur numai consistoriul archidiecesan şi eventual sinodul archidiecesan va fi în stare a realisá un atare fond.

Cu acestea s'a finit sinodul.

De dorit ar fi ca pe venitoriu sĕ se facă amintire în raport şi despre şedinţele scaunului protopresbiteral precum şi despre activitatea comitetului ppresbiteral în decursul anului, lucruri, cari pentru acum s'au trecut cu vederea.

În partea scolară se arată un crescĕmênt la salariile învĕţătoresci cu 148 fl. Bine ar fi sĕ se amintéscă pe venitoriu, unde anume s'a putut ridicá salariul învĕţătoriului şi cu cât? Apoi cu cât e minimul salariului învĕţătoresc şi în care comună, şi apoi unde e macsimul salariului? minimul salariului este de notat; pentru-ca încât va fi posibil sĕ intrevină chiar şi protopresbiterul pentru ameliorare.

Fiind vorba de resultatul esamenelor, chiar şi pentru membrii sinodali este curios a sci, unde a fost resultatul „bun“, pentru-ca sĕ se pótă ţiné în evidenţă învĕţătorii buni cu numele, precum şi comunele, în cari funcţionézĕ atari învĕţători, căci dacă trebue sĕ crestăm pe învĕţătorii negligenţi, tot astfeliu sĕ apreţiăm pe cei bravi.

---

*) Dacă ar fi ţis în decisul consistorial, că spre acest scop fondul *nu* se póte întrebuinţa, póte ar fi justificată acésta remonstraţiune, altfeliu n'are sens. Red.

În fine fiind-că visitaţiunile canonice se fac regulat şi aprópe în tóte comunele, cred, că nu ar fi lucru greu a se constatá, unde funcţionézá regulat organele nóstre parochiale precum: comitetul, epitropia, şi sinodul parochial; căci tendenţa nóstră trebue sĕ fie ca sĕ vedem funcţionând regulat întreg organismul nostru bisericesc, dela comitetul parochial până la congresul naţional. Numai aşa vom dá viaţă instituţiunilor nóstre. *Corespondentul.*

De lângă Ciuc, în 10 Aprile, 1889. Onorate domnule redactor! In preţuitul ţiar ce redigiaţi, s'a publicat o serie de articli în Nrii 26—31, a. c. sub titlu „In faţa sinodului archidiecesan.“ Mare ne este mângăerea, când vedem, că se găsesc ómeni zeloşi, cărora le zace la inimă binele şi prosperarea bisericei nóstre, şi interesându-se nu întrelasă a arătá neajunsurile ce trebue sĕ le îndurăm şi a arătá mijlocul, modul de a se căutá după balsamul vindecătoriu.

S'au arătat cu cunoscinţă de causă neajunsurile, ce bântue biserica nóstră în acea serie de articli, punêndu-le în vederea sinodului procsim.

Se póte, că Măritul sinod archidiecesan va aduce concluse şi decisiuni noue pentru indreptarea lucrurilor, dar ce folos, dacă se vor aduce unele dispositiuni, sau se vor mai creá câţiva § fi pentru stirpirea neajunsurilor, până când conclusele şi legile aduse de congresele şi sinódele nóstre remân literă mórtă.

Sĕ nu ne prindă mirarea, când vedem în concursele publicate pentru ocuparea parochielor tacsate casa parochială până la 50 fl. venit pe an şi jugĕrul de pământ dela 15—20 fl. şi ferdela mică de cucuruz cu 1 fl., ér stolele sunt ca un barometru, ce după impregiurări se ridică ca se pótă arátá venitul de 400 fl. ca se pótă corĕspunde stipulaţiunilor regulamentului pentru parochii? pe când dacă s'ar preţuí venitul parochial conscienţios póte abia ar dá venitul de 200—300 fl. la an; evident că în chipul acesta noi nu inaintăm, ci numai ne inşelăm.

Voesc sĕ-mi fac observarea cu deosbire la un pasagiu din acei articoli.

Étă ce ţice autorul acelor serii de articlii la Nr. 31:

„Responsabilitatea pentru tot ce se face şi nu se face cade în prima linie asupra acestui organ (protopresbiterul), de aici marea încredere, ce trebue sĕ o aibă şi consistoriul în acel organ, şi şi oficiile parochiale inmediat supuse protopresbiterului, el e medicul, prin care credincioşii singuratici şi corporaţiunile nóstre işi validitézá drepturile lor în bisericá, el dă în prima linie adăpost instituţiunilor nóstre bisericesci, de el se incălţesc scólele, sub priveghiarea lui se ridică bisericile şi se ocrotesc averile.“

Aceste afirmaţiuni nu le contestézá nimenea, că nu ar avea acea sfântă chemare, şi că după pracsa bisericei nóstre nu i s'ar impune atâtea greutăţi unei singure persóne, ba mai fiind şi paroch ai mai dá incă de lucru, ar trebuí protopresbiterii sĕ fie ómeni cu puteri estraordinari, ca sĕ-şi pótă impliní sarcinele cu conscienţiositate.

După cât am putut pĕtrunde cu mărginita mea pricepere, tocmai aicia am găsit isvorul tuturor relelor, de suntem sĕraci ca nimenea alţii n'avem fonduri parochiale, protopresbiterale, afară de 4—5 protopopiate, unde se găsiau la cârmă ómeni zeloşi, căci s'au dat o putere nemărginită protopresbiterilor, consistoriul nu crede numai protopopului, de unde a urmat, că protopopul în tractul seu a făcut ce ia plăcut chiar şi cu ignorarea legei. Protopopul nu s'a genut a face cei place sciind, că nimenea nu l controléză, nici avênd témă, că va fi denunţat inaintea consistoriului; căci care preot ar cutezá a face una ca acésta, sciind că va fi persecutat până la mórte.

Nu ne prinde mirarea dacă astădi după 20 de ani dela introducerea Stat. organic sunt parochi, care nici după nume nu-l cunosc; căci protopopul este chemat al pune în lucrare, ér preotul face cei demândă protopopul, dacă protopopul este un om comod sau nepăsătoriu, sau bolnăvicios, atunci tot protopopiatul este condamnat la neactivitate şi nepăsare.

Ar fi de dorit a se căutá după mijlóce, prin care şi protopresbiterul sĕ fie pus sub controlă în protopopiatul seu*); vor obiectá d-ni cetitori, că acolo-i comitetul şi sinodul protopresbiteral, insĕ la acésta rĕspund, că comitetul şi sinodul se póte intruní numai, dacă are plăcere dl protopresbiter al convocá şi şi atunci are a vorbí la materialul, ce-l pune la ordinea ţilei, că dacă rapórtele sunt esacte sau dacă cuprind starea întrégă a protopopiatului, şi acea puţin 'l genă, dacă cine-va ar obiectá că pe venitoriu sĕ fie mai complet. *C.*

*) In mod mijlocit este pus, pentru-că ori şi cine e îndreptăţit a face arĕtare contra lui dacă nu şi implinesce oficiul în regulă. Red.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Familia imperială-regală a părasit Ischl. Maj. Sa monarchul s'a reintors la Viena; ér Maj. Sa împĕrătésa-regină a plecat la Wiesbaden dimpreună cu archiducesa Maria Valeria.

* Alteţa sa ces. reg. archiducele Wilhelm, inspectorul general de artilerie, va sosí încă în decursul acestei luni la Sibiiu.

* (Invitare.) „Societatea de lectură“ pedagogico-teologică din Arad învită la „*Şedinţa publică*“ ce se va ţiné în Dumineca Tomei la 16/28 Aprile a. c cu următórea

Programă.

1. „*Sĕ se umple gurile nóstre*“ de I. Vorobchievici, esecutat de corul vocal sub conducerea dlui profesor N. Chicin.
2. „*Cuvênt de deschidere*“ rostit de v.-pres. Iuliu Iorgovici, teol. c. III.
3. „*Salt ardelenesc*“ de I. Mureşian, esecutat de corul instrumental sub cond. dlui prof. N. Chicin.
4. „*Un devotament familiei Hurmuzachi*“ poesie de A. Mureşian, — decl. de Al. Popovici, teol. c. II.
5. „*Serenadă*“ de K. Karasz, — cor vocal.
6. „*Despre capital*“ disertaţiune de Virgil Ursu Negru, teol. c. III.
7. „*Ce te legeni codrule*“ de I. Vorobchievici, — cor vocal.
8. „*Echou seminarial*“ de N. Chicin, — cor instrumental.
9. „*Hodja Murad Paşa*“ poesie de V. Alecsandri, decl. de Aur. Givulescu, teol. c. I.
10. „*Doină*“ de Gr. Ventura, — cor vocal.
11. „*Fulger şi trĕsnet*“ de I. Ivanovici, — cor instrumental.
12. „*Lume lume*“ de I. Mureşian, — cor vocal.
13. „*Souvenir, Atacul Griviţei*“ de I. Vollmar, — cor. instr.

Oferte benevole in favorul bibliotecii societăţii se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá prin ţiare.

Arad, 29 Martiu, 1889.

Comitetul arangiatoriu.

* (Colonisări de ciangăi.) Ministeriul de finanţă a vêndut din domeniile statului un complecs de pământ pentru colonisarea a 150 familii de ciangăi în Ardeal şi anume 100 familii vor fi aşeţate la Deva ér restul în Huniedóra. Sămênăturile s'au făcut încă din tómnă, casele sunt frumóse şi ciangăii n'au decât sĕ se aşeţe dea gata. In modul acesta numai e temere, că ne vor părăsí. De n'ar păţi-o numai ca ţiganul, carele s'a aşeţat deodată pe pré multe perini.

* (Urmările demonstraţiunilor). Mai mulţi ascultători dela institutul de agricultură din Cluş au fost eliminaţi, din causă, că au luat parte la scandalósele demonstraţiuni de strade

* (Rĕmăşag.) In ţilele trecute a sosit aici un oficer staţionat la garnisóna din Gratz. Dênsul s'a rĕmăşit pe 1000 fl. că va face pe jos distanţa din Gratz peste Viena, Budapesta, Arad până în Sibiiu în 14 ţile. Voiagerul a câştigat mia, căci a sosit încă în ţiua a 13-a şi după o baie bună s'a reîntors immediat pe calea ferată la Gratz.

* (Fond pentru ţerani). Adunarea din urmă a preoţilor din districtual Cernăuţi a decis înfiinţarea unei bănci pentru ajutorarea ţĕranilor. Statutele băncii s'au şi elaborat din partea comitetului constituit sub preşedinţa protopresbiterului districtual Ioan Olinschi.

* (O reformă la oficiul telegrafic.) O reformă de mult simţită se anunţă că se va introduce în oficiul telegrafic. Ea se referesce la telegramele, cari sunt duse din partea espreşilor şi pentru cari trebuia sĕ laşi la oficiul telegrafic 5 fl până ce venea avisul despre remuneraţiunea dată espresului. Remuneraţiunile se vor ficsá pentru întrégă ţara şi vor fi egale şi astfeliu se vor delăturá multe neajunsuri.

* (Rosa de aur). Precum află ţiarul „Figaro“ rosa, ce o a sfinţit papa în Dumineca a treia a paresimilor, se va oferí de ostădată archiducesei Stefania.

O colecţiune de documente.

A eşit de sub tipariu şi se află de vêndare în librăria archidiecesană din Sibiiu cartea întitulată: *Documente pentru limbă şi istorie*, culese şi publicate de Dr. Ilarion Puscariu, archimandrit, deputat congresual şi sinodal, asesor consistorial referent, membru al representanţei comitatului Sibiiu, membru al representanţei cetăţii Sibiiu, membru pe viaţă al Asociaţiunei transilvane pentru literatura poporului român, membru al comitetului central şi directorul despărţământului III al acelea-şi Asociaţiuni etc.“

Tomul I. Sibiiu. Tipariul tipografiei archidiecesane, 1889. Format 8° mare 400 pagine. Hârtie albă curată. Preţul 2 fl. 50 cr. v. a. Conţine câteva ilustraţiuni şi facsimile precum şi portretul fericitului episcop român ortodocs Vasilie Moga: tóte bine lucrate.

Materialul cuprins 'l reasumăm precum urmézá:

1. *Codicele „Lazar“*, părţi alese dintr'o colecţiune de manuscrise, aflate în biblioteca fericitului George Lazar.
2. *Odă* compusă de George Lazar cu ocasiunea logodirei împĕratului Francisc I., la anul 1808.
3. *„Învĕţatul popa Petru din Hodac,“* un document din anul 1704, privitoriu la biserica română ortodocsă din Erdö-Szt.-György, în care preotul Petru din Hodac jócă un rol fórte insemnat, atât ca om isteţ, cât mai ales ca om, carele se pricepe la feliurite „mesteşuguri“ bune.
4. *O serie de documente şi date istorice* dintre anii 1783—1810, privitóre la biserica română-ortodocsă din Transilvania, în timpul, cât a fost condusă de episcopi — administratori impuşi.
5. *Date şi acte* de sub episcopul Vasilie Moga dintre anii 1810—1845.
6. *O diplomă din anul 1662*, dată de principele Transilvaniei, Michail Apafi, prin care se denumesce Daniil, de episcop preste partea de dincolo de riul Olt, declarându-se de episcop esemt de sub jurisdicţiunea metropolitului Sava Brancovici a cărui iurisdicţiune episcopéscă se estindea preste celelalte părţi din Transilvania şi Ungaria.
7. *Un chrisov dela Michail Apafi* din anul 1682 în traducere românéscă, făcută la anul 1828, în causa scuterei de decime a preoţilor din scaunul Sibiiului.
8. *Date şi documente privitóre* la istoria bisericei din părţile Oradei-Mari.
9. *Confesiunea credinţii unitarilor*, după un document din anul 1752.
10. *Acte de sub împărĕtésa Maria Theresia*, privitóre la regularea referinţelor între românii gr. or. şi românii uniţi.
11. *Istoricul* fundaţiunei „Romantzai“.
12. *O serie de documente* dintre anii 1884-1861, privitóre la istoria naţională şi bisericéscă a românilor din Ungaria şi mai ales din partea Transilvaniei.
13. *„Ruina mănăstirei dela Sâmbăta de jos,“* observări relativ la sórtea mănăstirilor române, şi câteva legende privitóre la mănăstirea dela Sâmbăta.

Afară de materialul indicat, cartea mai conţine şi unele observări din partea autorului, despre „împregiurările din afară, unde un document sau altul s'au aflat, s'au se póte află şi vedé“. In fruntea fiecărui document se indică pe scurt cuprinsul aceluia: o înlesnire petru cei ce vor sĕ le foloséscă.

Materialul indicat la punctul 1. „aşa numitul codice „Lazar“, e semnificativ pentru limba, în care este scris. Acésta ne reamintesce timpul de tristă aducere aminte al înrîurirei strĕine, ce s'a esercitat asupra referinţelor esterne şi interne ale bisericei nóstre. Numitul codice nu este productul lui Lazar; Lazar numai l'a decopiat.

Documentul dela punctul 2, „Oda lui Lazar“, este espresiunea setimentelor subiective faţă cu casa domnitóre ale autorului, carele se identifică cu sentimentele obstesci ale némului seu.

Documentul întitulat „Învĕţatul popa Petru din Hodac“ revarsă o raţă de lumină asupra stării discreţionare, în care se aflau românii ortodocşi în secolul 17, şi e semnificativ mai ales în vederea destăinuirii, ce ne face, că adecă numiţii români, cu tótă vitregitatea timpurilor, nu erau cu totul lipsiţi de ómeni „isteţi,“ „întreprinţĕtori“, „iniţiaţi“ în feliurite meşteşuguri.

Documentele, pe care le-am indicat la punctele 4 5 6 7 8 10 11 şi 12, sunt chemate a contribuí la delucidarea mai multor întrebări încă nedeslegate, privitóre la istoria bisericei române din Transilvania şi Ungaria în vécul 17 şi 18, şi a întări şi mai mult adevĕrurile istoriei mai nouĕ a bisericei nóstre.

Materialul indicat la punctul 13, supus unei critice severe, póte sĕ facă şi el servicii binevenite istoriografului.

Cele mai multe dintre documentele cuprinse în cartea de faţă sunt publice emanênd parte dela dicasterii bisericesci, parte dela dicasteriile statului; douĕ (pt. 1 şi 2) sunt private, ér cel din urmă (pt. 13) aparţine isvórelor aşa numite tradiţionale. (Apreţiarea valórei isvórelor de soiul din urmă este, ce e drept, una dintre cele mai grele chemări ale istoriografului, cu tóte acestea ele îi sunt binevenite).

Tóte acestea documente, precum şi altele de feliul lor, culese şi adunate la un loc, vor face la timpul seu bune servicii bărbaţilor de specialitate: de aceea nu mi pot ascunde mulţămirea faţă cu intenţiunea autorului: de a continuá lucrarea începută.

In prefaţă analisând în mod obiectiv valórea unor asemenea colecţiuni de documente, precum e cea de faţă, autorul relevă în mod nimerit meritul, ce l au bărbaţii, cari, conduşi singur numai de dorul nobil: de a-şi pune puterile în serviciul interesului obstesc şi al luminării, se supun unei lucrări de soiul acesta, fără — adaugem noi — a sĕ puté asceptá în cele mai multe casuri şi la cuvenita rĕsplată materială. Incât pentru acest punct deci me pot provocá cu tótă linistea la numita prefaţă, în care se arată, între altele, şi fasele, prin care a trecut colecţiunea acésta, făcêndu se în acelaşi timp amintire şi de persónele, care au spriginit pe dl autor în lucrarea sa.

In urmarea celor arĕtate îmi face o plăcere deosebită a atrage atenţiunea On. public interesat asupra intreprinderei dlui archimandrit Dr. I. Puşcariu.

Sibiiu, în 21 Aprile, 1889.

Prof. *Crişian.*

Loterie.

Sâmbătă în 20 Aprile 1889.

Buda: **85 84 81 70 87**

Mercuri în 24 Aprile 1889.

Sibiiu: **37 13 55 1 46**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.67	5.60
Napoleon	9 50½	9.51
100 marce nemţesci	58.70	58.70
London pe (poliţă de trei luni)	120.15	120.15

Sz. 1279/889 plg. [59] 3 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy id. Zeyk Jozsefné és társa birtokosok által beadott kereset folytán Panád község ital-mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi Május hó 20-ik napjának d. e. 9 órája** Panád község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. ut. 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetet a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél, valamint Panád község elöjaróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi Mártius hó 26-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede,* jegyző

Câştig uşor!

fără capital, fără cauţiune!

Se caută pe lângă **o provisiune însemnată, vêndĕtori vrednici** (capabili) pentru **un articol care se póte desface de tot uşor** în tóte cetăţile şi locurile **provinciei.** După o activitate probată se va plăti şi o léfă **ficsă lunară. Câştigul dilnic** e dovedit dela **5 fl. până la 10 fl.** Şi ca **câştig lateral** e fórte acomodat pentru tóte persónele, cari negoţiază cu partide private. Cererilor se va rĕspunde prompt şi sunt a se adresa la **cancelaria neguţătorésc㠄La Confidentia“ în Budapesta.** [60] 1—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 22—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiđi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 25—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
Nireşteu	6.56	12.15	10.20
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.35	10.39
Cipeu-Iernut	7.40	12.58	11.02
M. Bogat	8.03	1.19	11.23
Ludoş	8.37	1.49	11.53
Cheţa	8.51	2.02	12.06
Cucerdea	9.08	2.18	12.22
	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 41 Sibiiu, Sâmbătă 15/27 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 14 Aprile.

Suntem în ajunul sinodului archidiecesan. Biserica nóstră ér e chemată prin representanții sei, ca sĕ continue opera mărétă de a ridicá pe poporul nostru și a l pune în condițiuni onorabile, în condiționi, de cari sĕ nu mai profiteze absolutismul și demagogia, ci numai ómenii reali, ómenii muncitori, aceia ce sacrifică viața lor, în serviciul causei sânte a némului nostru. Cu respect și recunoscință pronunțăm totdéuna numele acelora, cari s'au întrunit cu un cuget și simțire spre a ne dá o constituțiune bisericéscă, după care sĕ ne regulăm trebile nóstre, așa cum ne convine, cum ne póte fi mai priincios și cum corĕspunde mai bine trebuințelor nóstre. Punem mare preț pe constituțiunea bisericéscă și am cerut și cerem necontenit, ca ea sĕ se ingraveze mai mult în inimile nóstre decât în paginile statutului organic, și astfeliu convinși, că partea preponderantă a alesilor clerului și poporului nostru, sunt convinși unul ca unul de trebuințele celor ce i-a trimis și onorat cu mandatul, credem că-și vor da silința, ca tot mai mult și mai mult sĕ contribue a satisface trebuințelor reclamate de biserică.

Din rapórtele ce le va presentá Venerabilul consistoriu ne vom convinge mai bine, dacă biserica dă înainte, ori stagnéză, face progres, ori e împedecată în cursul desvoltărei ei prin ómeni nedestoinici, și în genere prin organe, cari nu-și cunosc chemarea, nu au inimă pentru binele și fericirea poporului. Dacă calea cea dintâiu o vom constatá, bucurie va umplé inimile și sufletele nóstre, căci de alte bucurii și așa nu suntem părtași decât, când putem vedé, ridicându-se colea o scólă, ici o biserică, câte un fond menit a dá urmașilor nostri aceea, ce nouă nu ne a fost dat sĕ avem, mângăerea de a ne cultivá mai cu înlesnire, de a ne apropiá mai cu ușurință de isvórĕle cele bune și dătătóre de viață ale sciinții, de ómeni, cari sĕ se identifice cu propagarea și respectarea preceptelor morali, cari sunt basa fericirei omenesci.

Și mai mare ne va fi bucuria, când vom câștigá convingerea, că avutul nostru este pus în mâni curate, sĕ administréză în regulă și că din acel avut putem tot mai mult și mai mult sĕ îmbunătățim sórtea acelora, ce trăesc în nemijlocita apropiere a poporului, cari lucră pentru de a i deschide ochii minții și ai inimei, ca în venitoriu sĕ nu mai fie românul ce a fost, unéltă órbă pentru scopuri strĕine, ci un popor consciu de drepturile lui cetățenesci, un popor cu putere de viață și cu ambițiunea aceea nobilă de a se ridicá dacă nu mai sus, dar cel puțin acolo, unde sunt aceia, cari mult au contribuit la starea tristă, în care se găsesce încă în marea lui maioritate.

Lucrarea nóstră deci e o lucrare culturală, o lucrare ce trebue sĕ întimpine plăcerea și aprețiarea tuturor ómenilor de bine, tuturor acelor ce iubesc ordinea, iubesc lumina și condamnă intunerecul.

Avem mult de făcut, avem multe pĕcate vechi de curățit, avem sĕ luptăm cu nenumerate pedeci, cari se pun în drumul nostru, dar pe tóte le vom învinge, încetul cu încetul, numai bunăvoință și pricepere sĕ avem. În fruntea bisericei din norocire stă adi un bărbat probat, un caracter firm, o inimă nobilă, care bate cu căldură pentru binele credincioșilor sei și pentru ridicarea lor, și avem garanță, că biserica sub atare cărmaciu va merge tot mai în spre bine, instituțiunile ei vor fi regulate după principiile cele mai liberali și sănĕtóse, și încât va fi posibil, în fruntea afacerilor pentru viitoriu din ce în ce vor devení ómenii cei mai onesti și activi, cei mai zeloși, și cei mai cu pricepere.

Fără acestea condițiuni nu putem dá în spre bine, și e necesariu, ca toți factorii sĕ se împreune la aceea lucrare, pe care archiereul conducĕtoriu al sinódelor nóstre de un lung șir de ani o a designat.

Conclusele ce se aduc, au sĕ fie o consecință a trebuințelor și intereselor bisericei, și de aceea ele trebue sĕ fie apreciate de întrégă biserica, ér nu de nescari aspirațiuni de partid séu de nisce esigențe individuali, căci aceste de regulă aduc numai rĕu și nutresc patimile.

Din norocire în timpul din urmă pare că s'a mai domolit spiritele, biserica își esercíază influința sa binefăcĕtóre peste tot locul, și după putință sĕ nisuesce după un program bine precisat a împăcá multe trebuințe, a alină multe suferințe și a adăpostí pe cei mai buni fii ai sei, ale înlesní traiul și îndulcí viața, virtuți aceste, cari se rĕsfrâng plăcut în ochii tuturor celor ce urmăresc cu interes viața nóstră bisericéscă și nu sunt preocupați. În viitoriu ea va fi tot mai potinte, puterile ei vor fi tot mai mult și mai mult radele binefăcĕtóre, ce le va revĕrsá, numai paciință trebue sĕ avem, și sĕ cugetăm, că ce am fost înainte de acésta cu câte va decenii și ce suntem adi. In trecut desconsiderați, adi cu un cler destul de luminat; în trecut fără scoli, adi pe multe locuri cu nisce invĕțători, cari ar face onóre ori cărui popor cu stabilimente culturali de sute de ani, și dacă tóte aceste sunt vĕdite, și nu le póte trage nimenea nici cei mai neimpĕcați dușmani ai nostri la indoélă, datori suntem sĕ privim cu incredere la biserică, cu incredere la cei ce o conduc și cu incredere în un viitoriu mai bun și mai fericit.

Sporindu-se ómenii, cari cugetă drept, ómenii cari doresc cu sinceritate progresul, despotismul va rĕcí de sine, principiile de legalitate și de iustiție vor triumfá, căci vor găsí totdeuna intrepreți și aderenți.

Privim deci cu încredere în viitoriu și la lucrarea sinodului, ce se va intruní mâne, dicênd membrilor sinodali un „Bine a-ți venit."

Revista politică.

Decând cu intrarea noilor ministri în actualul cabinet al dlui Coloman Tisza nu se mai vorbesce decât de reforme radicale, ce au plănuit ale introduce atât ministrul de finanță, de iustiție cât și cel de interne.

Ministrul de finanță, d-l Alesandru Wekerle a ținut înaintea alegĕtorilor sei din Baia-mare o vorbire, în carea — în tocmai ca premieriul Tisza înaintea alegĕtorilor din Oradea-mare — și-a desvoltat întregul seu program ministerial.

Noul ministru de finanță umblă cu planuri mari: Reformă în administrațiunea finanțiară și în întréga administrațiune politică cu scop de a se lărgí sfera de administrațiune a statului și a se mărginí administrațiunea autonomă; reforma dărilor directe, conversiunea întregei datorii a statului, ridicarea losurilor și restabilirea valutei.

Precum se vede ministrul destășură un program uriaș, încât abia i-ar fi cu putință al realisá în întréga durată a unui ministeriu; activitatea de până acum a dlui Wekerle însĕ este o garanță, că deși nu-și va puté realisá întregul program, va realisá o parte însemnată a programului și anume aceea, care recere mai mare urgență; în tot casul noul ministru va aduce o îmbunătățire în finanțele Ungariei.

Desideriu Szilágyí, ministrul iustiției în scrisórea adresată alegĕtorilor din Pojon a dis, că dênsul vede politica practică a Ungariei hotărită prin lipsa în o absolută siguranță a pácei; prin necesitatea pregătirilor de rĕsboiu precum și prin reformele și ordinea necesară la visteria statului. El părtinesce ori-ce jertfă, care promovéză desvoltarea politică și economică a Ungariei; voesce însĕ ca reforma judițială sĕ mérgă mână în mână cu cea administrativă; în

FOIȚA.

Un amic al diariului nostru ne recércă se dăm publicității imnurile următóre, compuse de Iraclie Porumbescul, paroch în Bucovina.

Imnul bisericei.

I.
Când în di de sĕrbătóre
Rugei clopot audim,
Toți creștinii, mic cu mare (bis)
La biserici sĕ grăbim, (bis)
Pe Dumnedeu sĕ-l slăvim.

II.
Frate, noi, căci lângă frate
In biserică când stăm
Și cu inime plecate (bis)
Sfânta „slujbă" ascultăm, (bis)
Mult, o, mult ne mângăem.

III.
Lumea-i de primejdii plină,
Neîncetat ce neîmbulzesc;
Ĕră ruga cea creștină (bis)
Este un palos îngeresc, (bis)
Relele nu îndrăsnesc.

IV.
Vedi, mieluți 'n timp de vară
La isvóre cum grăbesc,
Cum a setei ferbințélă (bis)
A și-o recorí doresc (bis)
Și apoi veseli dănțuesc.

V.
Astfeliu omul în viață
Duce sete, duce dor
De întărire, de dulcéță, (bis)
De un ceresc și sfânt isvor, (bis)
Sufletul recoritoriu.

VI.
Și în biserici isvoresce
Rîul cel dumnedeesc,
Ce'ndulcesce și'ntăresce (bis)
Pe tot omul crestinesc, (bis)
In amarul pământesc.

VII.
De aceea în sĕrbătóre
Clopotul când audim,
Toți creștinii, mic cu mare (bis)
La biserici sĕ grăbim, (bis)
Sufletul sĕ ne'ntărim!

Iraclie,
paroch în Frătăuțul nou.

Imnul scólei.

I.
Diua o face sfântul sóre,
Ochii trupului sunt sori;
Dar a minții luminare
Se revarsă adi prin scoli (bis)
Și apoi veseli dănțuesc.

II.
Făr de sóre îi négră nópte,
Făr de ochi e ca în mormênt;
Insĕ mult mai tristă sórte
Este minții ochi lipsênd (bis).

III.
O, și biata țĕrănime
Minții ochi căci n'a avut,
A înșelat-o ori-și cine,
Au înșelat-o, cum a vrut (bis).

VI.
Și împĕratul, care este
La toți binevoitoriu,
El de aceea și doresce
Și țĕranul sĕ aibă scoli (bis).

V.
Sĕ aibă scoli, care i-or spune
Cum el are a trăí,
Ce drept are el în lume,
Cum de rĕu a se păzí (bis).

VI.
Hai deci frați, hai sorióre,
Hai la scólă sĕ umblăm;
Cu a învĕțări scumpi odóre
Mintea sĕ ne-o înzestrăm (bis).

Iraclie,
paroch în Frătăuțul nou.

Imnul „Iordanului".

I.
Strigă glasul în pustie:
„Calea domnului gătiți!"
Deci cu psalmi de bucurie
Némuri, la Iordan grăbiți!
Căci spre Iordan Christos astădi păsesce.
El sĕ se boteze prin Ioan voesce.
Calea-i deci i-o înmândriți!

II.
Cel-ce sórelui dă rază
Lumei vecinic împĕrat,
Taină mare adi așadă
Sĕ ne spele de pĕcat
Prin botez el astădi raiul ni-l deschide,
Prin botez el astădi iadul ni-l închide,
Fie în veci prélăudat!

III.
Ale apelor isvóre
Astădi cursul își opresc
Îngeri, lună, stele, sóre
Stau cu frică și privesc;
Cum colo, la rîu, la rîu la Iordan
Spre a primí botezul vine la Ioan
Însuși Domnul cel ceresc.

IV.
Treimea se înfățișézĕ:
Tatăl, Fiul, Duchul sfânt;
Fiul, ca om se botézĕ,
Duchul, ca porumb sburând,
Ĕr Dumnedeu Tatăl din ceriuri grăesce
Cest ce se botézĕ, fiul meu el este
Ascultați de al lui cuvênt!

Iraclie,
paroch în Frătăuțul nou.

acésta vede concentrate tóte puterile naţiunei. In viaţa judiciară vrea să ridice cel mai strict simţ de datorinţă şi spre scopul acesta va elaborá o lege disciplinară practică. Rolul principal al naţiunei se basézá pe păzirea egalităţii de drept, care a fost şi ideea miscărilor de eliberare în 1848. Intre cetăţeni nu trebue să esiste părete de despărţire, ci trebue, ca tóte religiunile, naţionalităţile şi tótă viéţa socială să formeze în privinţa dreptului un singur mădulariu al organismului statului. In egalitatea tuturor cetăţenilor se află puterea naţiunei.

Căsătoria civilă încă vrea să o introducă facultativ; compromisul cu Austria 'l va respectá; descentralisarea tablelor e necesară şi tot asemenea introducerea unui nou drept de ereditate. In conţelegere cu dl Tisza va tăiá cu securea la rădăcinile administraţiunei îmbătrânite, al cărui sistem numai e de loc practic, va înzestrá administraţiunea cu bărbaţi luminaţi şi va creá o administraţiune judiciară, a cărei instanţă ultimă să fie un tribunal independent şi imparţial.

In fine promisiunile ministrului de interne, că va introduce o reformă îmbucurătóre se simţesc încă de pe acum. Fóia oficială publică absolvarea comitelui suprem din Ugocia. Astfeliu dacă numai împarte se vor realisá promisiunile noilor ministri, pe cari şi i a ales premieriul Tisza, se speréză la o îmbunătăţire radicală a statului ungar.

In Viena domnesce mare neliniste. Mai multe greve au repeţit escese şi demonstraţiuni turbulente, incât a trebuit să se recuire o mare parte din miliţie. Urmările acestor scandale de strade sunt grave, căci mai mulţi cetăţeni zac greu răniţi, unii au murit şi tot astfeliu şi soldaţi.

Foile cehe vorbesc despre o împăcare a germanilor din Boemia cu cehii. Impăcarea ar fi luat asupa-şi să o ducă la îndeplinire însuşi premieriul austriac, cont. Taaffe. Spre scopul acesta a şi făcut Taaffe o călătorie de sărbătorile sf. Pasci la Praga, unde a convenit cu conducătorii boemilor şi ai germanilor şi a început a pune basă unei înţelegeri. Efectul visitei lui Taffe s'a şi simţit îndată, deóre-ce unii dintre deputaţii germani, cari au fost primiţi de Taffe au şi început a propagá ideile de înţelegere. Cu tóte acestea însă foile germane nu vreau să crédă, că s'ar puté face vr'odată proiectata înţelegere.

In Berlin circulă decât-va timp svonul, că imediat după terminarea sesiunei se vor urmări pe cale judecătorésca fracţiunea deputaţilor sociali democratici. La început nu se pré puneau temeiu pe aceste sciri, dar acum chiar organul principelui Bismarck se ocupă de acéstă cestiune şi espunerile lui sunt tare bătătóre la ochi.

Intre ministrul preşedinţe italian Crispi şi între ministrul de résboiu Bertolè Viale domnesc mari diferenţe de păreri. Ministrul de résboiu nu se învoesce de loc cu risipa, ce se face continuu pentru espediţiuni şi e încontra lor. Cele mai multe foi ii spriginesc espunerile şi premieriul se pare de tot isolat şi umilit.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Al VI-lea congres didactic.

Iaşi, la 6/18 Aprile 1889.

După-cum s'a comunicat la timpul seu prin diarele românesci, al VI congres al corpului didactic din România liberă s'a ţinut în Iaşi, carele este a doua capitală a ţărei, în dilele de 3 4 şi 5 Aprile v. a. c. sub preşedinţa magnificului şi eruditului rector al universităţii din localitate, dl N. Culian, carele inmediat după constituirea biroului la însărcinarea congresului a redactat şi trimis o telegramă, prin care corpul didactic român îşi esprimă cătră regele Carol şi regina Elisaveta sentimentele profunde de devotament. La acésta telegramă a răspuns Majestatea Sa, mulţămind congresului pentru esprimarea ataror sentimente de aderinţă şi omagiu. După acest incident se trece la ordinea dilei.

Un număr insemnat de membri ai corpului didactic — mai cu sémă din Moldova — au luat parte la congres şi la desbaterile lui.

În diua intâiu, 3 Aprile, la órele doue p. m. au urmat mai multe desbateri infocate, la cari au luat cuvêntul domnii: eruditul secretariu al congresului C. C. Dobrescu deputat la cameră, apoi Th. Ionescu, părintele archimandrit Dr. Conon Avramescul, Donici profesor predicator, Troteanu, Ghibănescu, Densuşean prof. universitar şi alţii.

In şedinţa II din 4 Aprile s'a continuat discuţiunile din prima şedinţă pentru unificarea scólelor normale. După lungi discuţiuni dl C. C. Dobrescu propune şi congresul votéză următoriul desiderat: Asupra intrebării puse în discuţiune: „Dacă trebue să fie sau nu deosebire între organisarea scólei normale pentru invăţători şi invăţătóre şi acelei pentru institutori şi institutórele dela oraş, ţinênd socotélă de starea actuală a societăţii nóstre, care ne impune încă pentru mult timp un mod de pregătire deosebit al învăţătorilor şi invăţătórelor, de pregătirea institutorilor şi institutórelor dela oraş; avênd în vedere, că afară de predarea învăţământului elementariu şi obligătoriu, misiunea învăţătoriului şi învăţătórelor este cu totul alta la sate decât a institutorilor şi institutórelor dela oraş; congresul corpului didactic din România e de părere, ca să se organiseze 2 feliuri de scóle normale primare, unele pentru pregătirea învăţătorilor şi învăţătórelor dela sate şi altele pentru pregătirea institutorilor şi institutórelor dela oraşe.

A treia şedinţă la 5 Aprile a. c. Şedinţa s'a deschis la 9 óre a. m. şi au luat parte la discuţie dnii: Nădejde, C. C. Dobrescu, Atanasiu şi alţii, după care apoi preşedintele pune la vot următoriul desiderat, ce s'a şi votat de majoritatea membrilor: Congresul corpului didactic e de părere că: 1. Pentru cei ce voesc a intrá în scóla normală de invăţători şi invăţătóre să se céră pe lângă calitatea lor de fii săteni, ca să presinte un atestat de terminarea cursului primariu elementariu obligătoriu. 2. Pentru cei ce voesc a intrá în scóla normală de institutori şi institutóre să se céră ca să presinte un certificat de terminarea cursului de cel puţin patru ani a unei scóle secundare óre care. După acésta urméză votarea pentru al 3 desiderat: „Congresul corpului didactic e de părere, că singurul mijloc, prin care se pot recrutá buni elevi în scóla normală (pedagogie-internat) de invăţători şi invăţătóre, institutori şi institutóre este concursul după programul de ad misiune de mai nainte cunoscut şi publicat." Se votéză apoi după o desbatere scurtă al 4-lea desiderat: „Congresul corpului didactic din România es primă dorinţa, ca toţi elevii scólelor normale de ambe secse să fie interni."

Şi în fine urméză al 5 desiderat, carele asemenea este votat cu mare maioritate de voturi: „In privinţa anilor de studiu ai scólei normale primare de ambe secse congresul corpului didactic crede: 1. Anii de studiu ai scólelor normale de invăţători şi invăţătóre să fie cinci ani 2. Anii de studiu ai scólelor normale de institutori să fie trei".

Al 6 desiderat se votéză, cum urméză: Congresul corpului didactic e de părere, că recrutarea membrilor corpului didactic al scólelor normale, să se facă în acelea-şi condiţiuni, ca şi la celelalte scóle secundare!" Domnul Răşcan propune să se protesteze contra persecuţiunilor clasei profesoresci în genere, propune dară renoirea desideratului din 1885, care are cuprinderea următóre: „Congresul considerând, că consiliul de administraţie al societăţii corpului didactic din Bucuresci a lucrat pentru a asigurá şi apărá stabilirea învăţământului, autoriséză pe disul consiliu se apere şi de ací înainte contra oricărei loviri, drepturile înscrise în lege ale tuturor învăţătorilor, institutorilor şi profesorilor din ţéră.

După acestea învăţatul secretariu al congresului dl C. C. Dobrescu, anunţă că viitoriul congres, se va ţiné la Bucuresci tot la 3. 4. 5 Aprile jul. şi se va discutá: Principiul după care va trebuí să se organiseze programa scólelor primare normale.

Domnul preşedinte N. Culian, rectorul universităţii din Iaşi declară pe la óra 12 din di desbaterile congresului terminate. La órele 3 p. m. s'a ţinut banchetul în marele Hotel Traian, la care au luat parte peste 70 de persóne. Masa a fost bine asortată cu mâncări alese, cu vin escelent şi serviciu prompt. S'au ridicat mai multe toasturi bine reuşite. Toţi duc dela acest congres scumpe suveniri din patria vestitului metropolit al Moldovei, Beniamin Costachi, din patria neuitatului domn al Moldovei, Stefan cel Mare!! *Ioan Dima Petraşcu,*

Munţii apuseni, a II-a di de Pasci 1889.

„Tot cel ce şi-a agonisit speranţa în Domnul, mai înalt este decât tot cel ce se întristéză". (Din Antif. v. 4.)

Dle redactor! Tractul protopresbiteral al Abrudului prin răposarea protopresbiterului Ioan Gall e intreit în doliu. E in doliu, că a apus un conducătoriu dibace de pe terenul bisericesc, carele cu inţelepciunea sa au ţinut ortodocsia şi vada ei la nivelul ce i compete; a apărat interesele religiunei străbune române fără pregetul sanătăţii sale în tóte direcţiunile; e în doliu tractul acesta, pentru că naţiunea română din acest tract şi din acesti munţi cu răposarea prot. I. Gall, şi-a perdut un puternic Nestor al ei; — e in doliu acest tract, căci e îngrijeat ca să afle persóna, care ar fi démnă de a ocupá în acest tract, acest post însemnat.

Despre meritele răposatului nostru prédemn protopresbiter nu voiu să amintesc de astădată, pentru că la timpul seu în colónele acestui diariu s'a accentuat cu colori destul de vii perderea, ce am indurat o, precum şi în escelentul panegiric al P. O. D. ases. cons. Zaharia Boiu, publicat tot în acest preţuit diar. Voiu reveni pe scurt asupra întregirei protopopiatului, ce ne stă inainte.

Ne vine şi nóue a dice cu paraclisul din sânta Evangelie: „Dómne! om nu avem! Nu avem om ca păr. prot I Gall, carele, când ni se tulbura orisontele bisericesc ori politic, să ne scie consolá şi cu siguritate apăra de inimicii bisericei şi naţiunei nóstre. Dar nu desperăm, ci avem tótă speranţa în Domnul, căci insuşi dice prin gura profeţilor, „Tot cel ce şi-a agonist speranţa în Domnul, mai inalt este de cât tot cel se întristéză"; bun este Dumnedeu în etern, carele s'a ingrijit de turma sa prin bărbaţi cu rîvnă pentru biserică şi naţiune, de când ne-au adus marele impărat Traian, până acum, în acesti munţi istorici, va purtá de grijă şi de aici inainte, căci cu puternica sa mână conduce sórtea tuturor ómenilor.

Tractul acesta protopresbiteral numit odinióră al Zlatnei a avut norocirea de a avé până acuma în fruntea sa tot bărbaţi harnici, precum a fost neuitat prot Iosif Ighian, după aceea Absolon Popoviciu, ér în timpul din urmă zelosul şi bunul protopop I. Gall. Protopresbiteri, ca acestia se cade să fie în fruntea acestui protopopiat insemnat, carele la vreme de nevoie, să scie apăra turma lui Christos. Se aude de unii, că ar avea ambiţiunea de a se inalţá la postul acesta, de şi nu sunt nici pe departe demni de a ocupá acest post insemnat în acesti munţi istorici, în cari poporul român cu atâta ferocitate şi au conservat religiunea străbună şi cu ea dimpreună 'naţionalitatea i nobilă. Nu-i vorbă, cu 2—3 escepţiuni, mai fie care preot din acest tract póte fi protopop precum sunt alţi protopopi; dar noue ne trebue un protopop cel puţin asemenea celor ce i-am avut.

Legislaţia bisericei nóstre pretinde ca un protopop să fie inarmat cu gradurile înalte ale sciinţii.

Tot respectul sciinţii, dacă ar dăruí Dumnedeu protopopiatul acesta cu un astfeliu de individ, precum prescrie legea în prima linie, cu toţii, cu braţele deschise 'l primim; dar apoi neaflându-se atari indivizi, de ceia mai de a 2-a mână, nu ne trebue străini, căci de aceia avem în abundanţă la noi acasă, sunt aici preoţi binemeritaţi la biserică şi naţiune, din a căror jertfe aduse ca fundaţiuni mulţi tineri nunumai din acesti munţi, ci şi din ţară se cultivă; preoţi, cari cu purtarea lor morală, a inmulţit averea şi vada bisericei nóstre, a înmulţit şi crescut poporul ortodocs, sunt binevăduţi chiar la străini.

Pentru aceea, fraţilor preoţi şi popor muntean bine să băgăm de sémă, să nu căpătăm în locul flórei celei frumóse urzică, ve rog să nu ve angagiaţi la nimenea, să comiteţi păcat contra bisericei şi naţiunei, căci acel păcat nu vi-l mai puteţi sterge, dic să nu ve lăsaţi amăgiţi de nimenea, se ne rugăm lui Dumnedeu, ca să ne dea omul plăcut bisericei şi naţiunei, şi nu credem nici odată, că Inalt Escelenţia Sa prea iubitul nostru archipăstoriu şi Preaven. consistoriu, în carele avem deplină încredere, cu forţa să ne impune pe cineva, căci cu forţa se împun destule poporului român din partea străinilor şi dóră nu vom mai fi asupriţi şi huiduiţi şi pe terenul bisericesc, sperăm cu firmitate, că vom fi lăsaţi a ne alege omul nostru după liberă voe şi convingere.

Dómne ajută şi ne dă omul Ţie plăcut.

Ortodocsul din munţii apuseni.

Varietăţi.

* (Himen.) Magnificienţa Sa dl deputat dietal Georgiu Szerb de Cuvin 'şi va serbá cununia cu dşóra Clarisse Geist din Budapesta astădi în Budapesta. Intre numeroşii gratulători priméscă şi din partea nóstră cele mai sincere felicitări!

* (Disolvarea camerilor.) Prin un patent préînalt, datat în Ischl, 19 Aprile, se disólvă camerile din Boemia, Dalmaţia, Galiţia, şi Lodomeria cu Cracovia, Corintia, Tirolul, Istria, Görz şi Gradişca şi s'a ordinat pregătiri pentru a se face nóue alegeri.

* (Moştenitoriul tronului român.) Principele de coróná Ferdinand, precum se anunţă, va vení în România la 20 Maiu a. c.

* (O broşură interesantă) *„Tiz milió oláh, magyar nemzetünknek töszomszédja ezer esztendő óta."* (Dece milióne de români, vecinii naţiunei nóstre maghiare de o mie de ani). Sub acest titlu a apărut în Budapesta o broşură de Ieremias Torma, în care se schiţéză materialul şi ideile conducătóre, ce voesce ale desvoltá într'un *roman*, ce are să apară sub titlul *„Zeina"*, deiţa râmlenilor. Scopul acestui roman dice autorul e, a face cunoscută naţiunea română într'un mod atât de intensiv, cum nu o a făcut până acum nime.

Autorul indigită încă în acéstă broşură spriginul reciproc, la cari sunt avisaţi maghiarii cu românii ca popóre conlocuitóre, dar mai ales ca popóre vecine, şi condamnă curentul, prin care se stêrnesce ură între aceste naţiuni, precum şi pe filologii şi istoriografii, cari se incércă a ne denegá originea la-

tină şi o face acésta într'un limbagiu fórte acut unguresc, demonstrând prin forme gramaticale şi prin formaţiunea cuvintelor nóstre, că limba română stă mai aprópe de limba clasică latină decât ori care dintre celelalte limbi romanice.

După unele citate judecând, se vede a fi autorul din comitatul Bihariei, şi el are şi óre cari cunoscinţe din literatura şi scrierile nóstre istorice, dar nu le cunósce destul de temeinic. Se vede însĕ, că scopul ce-l urmăresce autorul e, a face afront mai ales şovinismului neofiţilor unguri, şi din acest punct de vedere îl apreţiem.

* (Aniversarea C. A. Rosetti.) A patra aniversare a ilustrului român C. A. Rosetti a eternisat-o şi în anul acesta diarul intemeiat de dênsul prin articli, cari ne arată cu câte greutăţi şi lupte inverşunate se póte câştigá adevĕrata libertate. Numĕrul din 8 Aprile e un numĕr de lucs şi n'ar trebuí sĕ lipséscă din casa acelora, cari au audit vreodată de C. A. Rosetti.

* Dl Stefan Albu, carele a fost condamnat la pedépsă de trei luni închisóre de stat pentru doi articli, publicaţi în „Românische Revue“, terminându-şi pedépsa s'a reintors din Vaţ la Reşiţa-montană.

* (Universitatea săséscă(. Alegerile deputaţilor pentru universitatea săséscă se vor face în 30 Aprile şi annme la Sibiu (2 cercuri), Nocrichiu, Mercurea şi Sebeş.

* (Universitatea vienesă.) Numĕrul ascultătorilor dela universitatea vienesă pe semestrul de érnă 1888/9 a fost de 6371, dintre cari 4803 ordinari şi 1568 estraordinari. Facultatea teologică au cercetat-o 243 (218 ordinari, 15 estraordinari,) filosofia 788; facultatea juridică 2185 (1292 ordinari, 893 estraordinari,) ér facultatea de medicină 3185. Dintre ascultători au fost 5940 din Austro-Ungaria şi 431 din strĕinătate. Ruşi au fost 186, români 92, 110 americani, 66 germani, 33 sêrbi, 41 englesi, 16 turci, 16 greci, 17 helveţieni, 13 italieni, 9 francesi. Asia e representată prin 10 ascultători, Africa 1, Australia 3 medicinisti.

* (Tulburările din Viena.) Tulburările inscenate în Viena s'au mai domolit în urma intervenirei energice a poliţiei şi a miliţiei. Tramwaiurile circuléză aprópe regulat. Paguba e considerabilă şi mai tare o simt jidovii, ale căror prăvălii au fost sparte şi jăfuite.

* (Castelul dela Gurgiu.) Intendantul suprem al curţii a luat dispositiunile necesare pentru inventarea tuturor mobilelor castelului archiducelui Rudolf. Din Reghinul săsesc a venit la faţa locului o comisiune a judecătoriei cercuale, ér din partea curţii un advocat.

* (Scrisórea lui Stanley.) In şedinţa dela 8 l. c. a societăţii geografice din Londra s'a cetit şi scrisórea lui Stanley, despre care firul telegrafic adusese veste.

In unul din pasagele acestei scrisori, Stanley descrie modul de luptă al sĕlbaticilor africani. Intre altele acesti sĕlbatici, pentru a împedecá întrarea în ţéră a europenilor, făceau găuri în drum, găurile le umpleau apoi cu petri ori cu olane ascuţite, pe care le acoperiau apoi cu muschiu de arbori. Se înţelege, că cei din escorta lui Stanley, care erau fără cisme, se răniau grav, şi Stanley, povestesce, cum în prima di a călĕtoriei sale 10 din ómenii lui s'au bolnăvit de picióre.

Numai puţin interesant este şi acest pasagiu din scrisórea lui Stanley, în care descrie valea fluviului Arvini. Dice, că plantele ce cresc acolo sunt de o mărime colosală, pe malurile fluviului se găsesc grămedi de scoici de stridii, în aer fluturi şi alte insecte de o mărime neobicinuită. Timpul acolo este plăcut. Diminéţa mai totdéuna este céţă şi sórele abia pela órele 11 se póte vedé. Pcporaţiunea indigenă sufere mereu de fóme. Africanii de aici sunt, spune Stanley, mincinoşi şi şireţi. Unul dintre ei l'a înşelat pe bietul Stanley de a avut apoi sĕ-şi scarpine céfa. Iată cum: el s'a presentat înaintea lui Stanley şi a spus, că în spre sud de Vandeja se află un lac numit Numana, şi i-a descris într'un mod cât se póte de viu întréga împregiurime a lacului. Stanley a plecat sĕ-l vadă. Dóuĕ dile însĕ a umblat zadarnic, căci de lac nici pomenire. El nu esista decât în fantasia africanului.

Stanley arată apoi, cum indigenií îşi fac otrava, cu care ung săgeţile lor din nisce furnici mari roşii. Ei uscă aceste insecte, le piséză şi făina o amestecă cu oleu.

Bibliografic.

A apărut decurênd în Arad, cu tipariul tipografiei archidiecesane: „*Curs practic despre cultivarea pomilor şi a frăgărilor*“ lucrată după alui Paul Gönczy, pentru învĕţători şi privaţi de Ioan Pop Reteganul, învĕţătoriu în Rodna veche. Preţul 30 cr. Acest op, care are şi mai multe ilustraţiuni, fiind scris într'un limbagiu poporal şi cuprinzênd multe indigitări practice şi folositóre pentru ramii numiţi în titlu, se racomândă de sine.

In Nr. 29 al diuariului nostru am fost luat notiţă despre aparitiunea opului „*Helveţia şi W. Tell*“ de Dr N. Alexi prof. gimn. în Năseud. Acest op se póte procurá dela librăria „Concordia“ din Năseud, cu preţul de 60 cr.

„*George Lazar*“, revistă pentru educaţiune şi instrucţiune anul II Nr. 12, Martiu 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Spir. C. Haret: „Instrucţiuni relative la construcţiunea localelor de scólă“ (urmare.) — G. Constantinescu Rim: „Causele venirei grecilor în ţĕrile române.“ — Gh. Ghibănescu: „Valórea numerică a slovelor cirilice.“ — Aug. Frăţilă: „Din sintacsa limbei române. Construcţiunea acusativului prepositional ca obiect drept.“ — S. M Haliţă: „Scoli normali.“ „Biblografie.“

Lucrul de mână.

Braşov, Sĕptĕmâna luminată, 1889.

Articolul prim din Nr. 38 al „Tel. Rom.“, care l-am cetit în urma espedărei articolului meu, din Nrul următoriu, referitoriu la cestiunea lucrului de mână, me indémnă a mai scrie câteva rênduri în privinţa acésta.

Din mai multe părţi am intêmpinat păreri atât pentru, cât şi în contra societăţilor spriginite de mine spre scopul înaintărei lucrului de mână. Nu am mai adus motive, prin cari sĕ-mi validitez părerea că pentru-ce susţin modalitatea infiinţărei de astfeliu de societăţi. Nu am mai motivat, dic, pe de o parte din causa scurţimei spaţiului, ér pe de altă parte pentru-că acelea se înţeleg de sine.

Apriori constat, că eu am avut în vedere stat. org. al bisericei nóstre, carele, tocmai între impregiurările sistemului politicei de adi, ne este fórte scump, mai scump chiar decât lumina ochilor.

M'am esprimat pentru societăţi în inţelesul arĕrat, odată pentru-că pe calea acésta, e pré cunoscut, că ajungem la scop cu mai mare înlesnire; al doilea pentru că eram de convingere, că astfeliu de dispositii ca mijlóce menite pentru promovarea problemelor învĕţământului scolar, incap în cadrul stat. organic, care garantéză autonomia metropoliei nóstre atât în cele eclesiastice cât şi în cele scolare. Prin esprimarea părerii mele în acésta direcţiune însĕ nu am vrut şi nu vreau sĕ susţin, că dóră nu ar esistá alte mijlóce mai practicabile pentru de a puté ajunge la scopul dorit. Dar chiar când nu s'ar află alt mijloc de ajutorare, singur respectul şi sfiala, ce trebue sĕ o avem faţă de păstrarea nevĕtămată a statutului organic, dacă s'ar dovedí, că intr'adevĕr îi sunt jignitóre societăţile proiectate e de ajuns, sĕ me facă a abstrage dela acestea.

Eu am pus şi pun pondul cu totul pe alte momente, cărora le-am dat espresiune mai apĕsată în articolul meu de mai nainte.

Sciut este, că, pentru de a se puté introduce practica lucrului de mână în scólele poporale, e de lipsă a se instruá mai intâiu învĕţătorii. Instruirea învĕţătorilor şi sistemisarea planului de instrucţie cade în sfera de activitate e organelor nóstre supreme scolare. Greutăţile, impreunate cu practicarea acestui obiect în scólele poporale singuratice precum şi ajutorarea în partea a învĕţătorilor spre a se cualificá cad în sarcina poporului. Sĕ se impună acum poporului sarcinile acestea numai aşa dea dreptul, acésta ar însemná ai escitá îndărătnicia ace stuia faţă de scólă, în grad mai mare ca până acum, ar insemná a rĕcí şi instrĕina pe popor cu totul faţă de importanta nóstră intreprindere. Acésta ar fi deci o procedere imprudentă.

Dacă străbatem însĕ la inima poporului nostru pe calea convingerii, el va dá pré bucuros fără sĕ i cerem cu forţa.

Aici zace partea cea mai insemnată a intreprinderii.

Sĕ căutăm deci a apropiá pe popor de scólă, al face sĕ-i cunóscă folósele precum şi lipsele ei; astfeliu se va simţí indemnat a se inrolá la lucru pentru înaintarea problemelor acelora; atunci urméză de sine tragerea de inimă spre daruri benevole, dupăce este pe deplin convins despre bunătatea instrucţiunei preste tot şi în special a lucrului de mână, carele e cu mult mai aprópe de priceperea lui (a poporului) decât studiile teoretice scientifice. Am dis „daruri benevole“, pentru-că contribuirile impuse, după-cum amintì mai sus nu duc de loc la scop.

Mai departe noi, cari formăm inteligința poporului, sĕ nu rĕmânem numai pe lângă implinirea „afurisitei“ de datorinţe, impusă de oficiul, ce-l ocupăm, ci sĕ ne procurăm şi mângăerea, de a ne îngrijí de câte ceva folositoriu némului nostru pe altă cale, afară de cercul lucrărilor curente ale oficiului, şi atunci de sigur aflăm căi şi mijlóce, prin cari putem înlesní scóterea la liman chiar şi a celor mai complicate şi grele intreprinderi folositóre, prin urmare şi a intreprinderei din cestiune.

G. Moian.

„Candela“ din Cernăuţi în Nr. 1/13 Faur 1889 dice la apelul d-lui Iraclie Porumbescu:

„Apelul Sânţiei Vóstre din urmă a eşit din inimă sinceră şi cu durere pentru popor. Facă Domnul, ca el sĕ destepte aceea-şi durere de inimă şi dor de înaintare în inimile tuturor, pe cari ii privesce. La noi astéptă lumea în asemenea lucruri iniţiativa de sus. Sânţia Vóstră aveţi marele merit a ve fi abătut dela acel curs sinistru de idee: fiecare în cercul seu sĕ pună mâna la ce e bun, frumos şi folositoriu. Atunci vom puté vorbí de întrarmare şi de înaintare. Lucrul e învederat, că tóte ne au găsit cu nepus în masă. Cu atât mai mult trebue sĕ incordăm puterile, dacă ne plângem şi acusăm trecutul, apoi e cu cale, ca sĕ le dăm dreptul celor ce vor vení după noi, a ne acusá şi pe noi, că am şedut cu mânile în sîn“.

Un preot din Bucovina scrie părintelui Porumbescu cu datul de 24 Ian. v. a. c. între altele acestea: Cu adêncă emoţionare şi cu lacrămi de bucurie am cetit „Apelul industrial“ al d-vóstre, şi daţi mi voie sĕ Ve felicit strêngêndu-vĕ mâna cea scumpă şi părintéscă, care a scris acel apel, dovadă vecinică despre deosebitul simţemênt de iubire, ce-l pórtă păstoriul pentru fii sei sufletesci din întréga sa patrie.

Îmi voi face datoria în acéstă privinţă, îi voiu îndemná pe crestinii din Clucurica din rĕsputeri ca sĕ trimită vre-o câţiva băeţi la scóla din Frătăuţi, care va remâné un punct luminos în trista istorie românéscă a scumpei nóstre Bucovine“.

Mulţămită publică.

La nou înfiinţatul fond pentru ajutorarea scolarilor sĕraci şi a scolarilor bolnavi dela scólele medii române gr. or. din Braşov s'au făcut următórele contribuiri: D-l Dumitru Popovici a binevoit a dărui pe séma acestui fond venitul curat al concertului seu dat în Braşov, în sumă de 100 fl. 10 cr.; d-l Nicolae Popovici de asemenea a dăruit venitul curat al concertului corului bisericesc condus de dênsul în sumă de 67 fl.; d-l librariu editor H. Zeidner a dăruit suma de 5 fl.; în fine adunarea generală a institutului de credit şi economii „Albina“ ţinută în 29 Martiu a. c. a binevoit a votá pe séma fondului în cestiune suma de 50 fl. v. a.

Pentru tóte aceste marinimóse contribuiri subscrisa direcţiune esprimă în numele corpului profesoral cele mai sincere mulţămiri.

Braşov, 6 Aprile v. 1889.

Direcţiunea scóleior medii române gr. or. din Braşov.

St. Iosif, director.

MONITOR. 14

Calendariul sĕptemânii

16—22 Aprile.

16 Duminecă: Irina, Agapi, Chionia, Filic, Furtunat, Ianuariu, Septimin, Leonid, Charisiu, Nice, Galini, Calid, Nunechia, Vasilisa, Teodora, Michail. *17 Luni:* Simeon, Abdela, Chotazat, Fusic, Acaciu, Adrian, Agapit. *18 Marţi:* Ioan, Sava, Cosma, Atanasia. *19 Mercuri:* Ioan, Pafnutiu, Socrat, Dionisiu, Georgiu, Trifon, Simeon. *20 Joi:* Teodor, Victor, Zotec, Zinon, Achindin, Cesariu, Severian, Christofor, Teona, Antonin, Anastasiu, Zacheiu, Atanasiu, Iosaf. *21 Vineri:* Ianuariu, Procul, Soson, Faust, Desideriu, Eutichiu, Acution, Teodor, Filipia, Alesandra, Apolo, Isaaciu, Codrat, Macsemian, Anastasiu. 22 *Sâmbătă:* Teodor, Nearch, Natanail.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 16 Aprile a Tomei, a doua în cinci-decimea dela pasci, numită şi Antipasca. Ritualele acestui prasnic din Penticostariu, ton 1. Utrenia se începe dela „Mărire sântei“ Polieleu. Evangelia invierii. 1. Catavasia pascilor „Diua învierii.“ La oda a IX în loc de „Ceea ce esti mai cinstită.“ Irmosul şi troparele din Penticostariu, şi celealalte dea rêndul. Liturgia cu „Christos a înviat“. Fericirile din Canon. Irmosul pascilor. In loc de „Vĕdut-am lumina“ se cântă „Christos a înviat.“ Ale Mineiului se pun astădi la povespertină, ér preste sĕptemână se impreună cu ale Penticostariului.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.65	5.60
Napoleon	9 49½	9.49
100 marce nemţesci	58.57½	58.65
London pe (poliţă de trei luni)	117.90	120.25

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA“ în Sibiiu.

Bilanț în 31 Decembre 1888.

Activa:	fl.	cr.
Obligațiuni needate	190,800.—	
fl. 20,000 priorități ale I drum de fer transilv. à fl. 98.80	fl. 19,760.—	
„ 14,000 4½% scrisuri fonciare ale institut. de credit fonciar ungar à „ 100.—	„ 14,000.—	
„ 10,000 5% scrisuri fonciare ale institut. de credit fonciar ungar à „ 101.75	„ 10,175.—	
„ 6,300 losuri pentru regularea Dunării à „ 121.50	„ 7,654 50	
„ 7,200 obligății rurale transilvane à „ 104.—	„ 7,488.—	
„ 2,000 5½% scrisuri ale institutului fonciar din Sibiiu I. emis. à „ 105.—	„ 2,100.—	
„ 1,000 6% scrisuri ale institutul fonciar din Sibiiu II. emisiune à „ 104.—	„ 1,400.—	
„ 7,400 6% scrisuri ale institutului fonciar din Sibiiu III. emis. à „ 103.—	„ 7,622 —	
„ 7,000 5 ½ % scrisuri ale institutului fonciar din Sibiiu IV. emis. à „ 101.50	„ 7,105.—	
„ 8,000 scrisuri fonciari ale „Albinei“ à „ 101.50	„ 8,120—	
„ 2,600 acții ale I. drum de fer transilvan à „ 190.—	„ 2,280.—	
„ 500 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare din Sibiiu à „ 101.50	„ 507.50	
„ 300 rentă austriacă à „ 82.20	„ 246.60	
„ 200 rentă austriacă în argint à „ 83.10	„ 166.20	
Acții diverso	„ 1,020.—	89,284.80
Portofoiu de cambii		2,772.84
Împrumuturi pe efecte		10,101.41
Împrumuturi pe polițe		74,863.29
Împrumuturi pe polițe de tontine		4,529.—
Depuneri în cassa de păstrare		172.26
Depuneri în cassa de păstrare ale fondului de pensiune		677.92
Pretensiuni la agenturi		58,093.—
Anticipațiuni la inspectori și diverși		5,026.89
Debitori diverși		19,908.11
Mobilii, table firmale și tăbliță		11,271.97
Spese de întemeiare		8,255.06
Provisiuni capitalisate		57,499.98
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5		43,000.—
Cassa		5,890.95
		582,147.48

Passiva:	fl.	cr.
Fondul de întemeiare fl. 300,000.—		
subtrăgându-se amortisarea „ 9,200.—	290,800.—	
Fondul de premii secț. I	13,028.31	
Fondul de premii secț. II. fl. 216,304.64		
Fondul de reservă pentru tontine „ 44,829.99		
Transportul premielor secț. II. „ 6,814.16	267.948.79	
Reservă pentru casuri de moarte însinuate	500.—	
Reservă pentru daune de incendiu insinuate	538.20	
Interese neridicate	2,481.05	
Fondul de pensiune	677.92	
Escedent reservat din 1887	660.67	
Fondul de garanță secț. I.	1,991.34	
Fondul de garanță secț. II.	2,677.14	
Escedent secț. I. pro 1888.	518.67	
Escedent în secț. II pro 1888	325.39	
	582,147 48	

Wilhelm Bruckner m. p. Dr. **A. Brote** m. p.

Conturile de sus și bilanțul s'au aflat în consonanță cu registrele respective.

Sibiiu, în 6 Aprile, 1889. [61] 1–1

Comitetul de revisiune:

C. de **Hannenheim** m. p., **George Mike** m. p., Dr. **Ioan Nemeș** m. p.,

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vêrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiți. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 26–52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are să se ia totdeauna. embalagia cu care să învêlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provêdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orăștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfaleu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfaleu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovat	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovat	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 42 Sibiiu, Marți 18/30 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

Escelenției Sale archiepiscopului-metropolit Miron Romanul la deschiderea sesiunei sinodului ordinariu al archidiecesei transilvane, la 16/28 Aprile, 1889.

Préstimați domni deputați, Iubiți frați, iubiți fii sufletesci.

Ca totdeuna la adunările nóstre constituționale bisericesci, așa și astădată Ve salut préstimați representanți ai clerului și poporului nostru archidiecesan, cu adevĕrată caritate crestinéscă, carea cultivată din tóte părțile, intăresce legăturile spirituale dintre cei de o credință, dă impuls și puteri la o lucrare cu succes pentru realisarea scopurilor mari, mângâe, incuragéză și indulcesce viéța omenéscă și ne face din ce în ce tot mai apropiați de idealele sublime ale perfecțiunei, cătră care inclinăm după indemnul natural innăscut în inima omului.

N'am indoiélă préstimați domni, iubiți frați și fii, că și Domniile Vóstre la intrarea de adi în sinodul nostru anual aduceți în pepturile Domniilor Vóstre acésta comóră a caritătii crestinesci, și că fructele ei frumóse, bune și folositóre le veți oferí la primul loc sântei nóstre biserici, ale căreia interese de conservare, de consolidare și de progres trebue să le ținem totdeuna mai pre sus de ori ce alte considerațiuni, de ori ce alte referințe din viéța nóstră socială.

Unindu-ne astfeliu în virtutea caritătii, carea este elementul cel mai productiv al vieții crestinesci și desbrăcându-ne de tot feliul de preocupațiuni, care pot să producă și să nutréscă numai rĕul discordiei cu tóte urmările lui stricăcióse: putem sperá, că ne va succede și la acésta ocasiune a ne face datorința, ce o avem ca servitori la altariul Domnului și ca representanți ai clerului și poporului archidiecesan, spre mărirea lui Dumnedeu și spre binele întregii nóstre biserici naționale.

In dorința mea ferbite, carea de sigur este și a Domniilor Vóstre, ca resultatele bune ale sinodului, în care ne intrunim astădi, să ne aducă în viéța practică fructe insutite spre binele comun, îmi redic și aicia evlaviósele rugăciuni cătră atotputernicul Dumnedeu, pentru-ca să reverse preste acésta adunare darurile sale abundante; și cu acésta declar de deschis sinodul nostru archiediecesan ordinariu pentru anul curent 1889.

Sibiiu, 17 Aprile.

Sunt acuma dece ani, de când învĕțătorii nostri, conduși de propriul lor interes de a să asociá la o lucrare comună, au înființat reuniunile învĕțătoresci și și-au elaborat statute, după cari să-și conformeze planul de lucrare.

Era de tot natural lucru, ca autoritatea supremă scolară să urmăréscă cu viu interes acésta mișcare spontanee, și vĕdênd, că în sînul corpului învĕțătoresc să găsesc mulți ómeni de valóre, ómeni iubitori de muncă și progres, după un timp óre-care a combinat de așa, ca conferințele învĕțătoresci să se țină deodată cu ședințele reuniunilor, lăsând, ca aceste să-și reguleze afacerile lor sub conducerea președintelui lor, ales de ei, ér conferințele să fie presidate de câte un comisariu consistorial, care de regulă a fost denumit dintre cei mai probați bărbați de scólă.

Succesive însĕ acésta practică s'a abandonat din partea consistoriului și au rĕmas reuniunile cu un feliu de independență, au rĕmas ca ele să-și desvólte activitatea lor, și să și urmeze cursul lor în adunările generale ale districtelor și ale despărțĕmintelor, cari ar trebuí să fie tot atâtea, câte tracturi protopresbiterale sunt în archidiecesă, deși pe hârtie sunt tóte așa.

De o lucrare mai intensivă și productivă nu dăm decât în vre-o 4 districte, celelalte să par a fi osândite la nelucrare totală și un feliu de amorțală domnesce în unele părți în respectul acesta, care nu ni o putem esplicá, decât, că în fruntea afacerilor s'au octroat pe sine ómeni, cari nu sunt de profesiune dascăli și tot omul, ce nu este de profesiune dascăl, nu póte avé simț și plăcere de a să ocupá în aceea mĕsură cu trebile scólei, după cum se ar recere.

Pentru ca amorțala acésta să nu continue a omorí în germene nisce instituțiuni tinere și cu frumósă chemare, este nêapĕrat de lipsă ca Venerabilul consistoriu să ia causa reuniunilor cu tótă rigórea.

Nu voim să ḑicem prin acésta, că dór s'ar fi negligat ceva din partea consistoriului în acest respect, nu, acésta nu ar fi nici drept, dar nici nu ar corĕspunde stărei faptice a lucrului. Consistoriul nostru a făcut mult până acum pentru ca reuniunile învĕțătorilor să fie nisce societăți bine organisate și să corĕspundă chemărei lor, și dacă totuși în timpul scurt de ḑece ani, de când ele sunt în viață, nu au dat tóte róde mai îmbelșugate, nu s'au avêntat acolo, unde am dorí noi să le vedem, causa să o căutăm în afară, în despărțĕminte și în districte, cari nu și au dat silință, ca să emuleze între sine și să atragă interesul și altor ómeni de carte și de inimă asupra lor.

Dar nici averile reuniunilor nu se folosesc așa cum ar trebuí. Unii din membrii plătesc tacsa destul de regulat, pecând alții o consideră și pe aceea de un lucru, care nu-i tocmai neapĕrat de lipsă. Lipsele, cu cari luptă o mare parte din învĕțătorii nostrii, justifică încâtva impregiurarea, că nu plătesc tacsele.

Suntem însĕ la început și luptăm cu greutățile lui și cine scie nu vom vení acolo, ca să acceptăm părerea acelor învĕțători, cari din capul locului au fost contra tacsei de membru, pentru-că între alte motive au adus și puternicul motiv, că să dă ansă la suspiționări, la manipulări greșite și se perde mult timp cu rațiocinarea, pe când învĕțătorii nu au să se intrunéscă pentru ca să facă rațiocinii, ci să se perfecționeze, să se facă atenți unul pre altul la o metodă ori alta, ca așa mai cu ușurință să'și pótă impliní chemarea cea grea și cu mare responsabilitate. Nestabilitatea învĕțătorilor, permutările din un loc în altul incă îngreunéză plătirea tacsei de membru și deși cu banii aduuați se pot înființá biblioteci și să pot premiá învĕțători lipsiți, ori orfanii lor, totuși câstigul nu stă în proporție cu timpul perdut, cu animositățile, ce se nasc din o eróre ori altă, și în fine, reuniunile ca atari pot să facă trebile lor pedagogice și didactice și fără averi. Aceste păreri emanate în una din ședințele prime de constituire la anul 1878 în Sibiiu au fost combătute și după normele aplicate la Sibiiu și la Brașov s'au stabilit pretutindinea tacsa de membru obligătóre pentru fie-care învĕțătoriu, și acolo, unde s'a chivernisit bine, și tacsele s'au incassat în regulă bună, reuniunile și dispun de nisce sume frumóse, fără ca până acum să fi făcut pentru membrii lor inlesniri de a le dá cărți de cetit, ori ajutóre în cas de morb și lipsă, după cum era vorba.

Stând lucrul așa, este érăși o urmare firéscă, ca tot Venerabilul consistoriu să afle vre-o modalitate mai corĕspunḑĕtóre, pentru-ca banii reuniunilor să nu fie un capital mort, ci o parte să se pună deja în circulațiune, fie prin premii de cărți, fie prin ajutóre membrilor celor lipsiți, fie prin ajutóre la câte o scólă mai lipsită și mai sĕracă din despărțĕmênt ori din district, la care nu ar fi aparatele de învĕțămênt, mașină de comput, tabele din

---

FOIȚA.

Trei seminariști în escursiune.

Era a treia ḑi de Pasci. Timpul cel frumos, care începuse cu ḑiua „Învierii" și care cu ḑiua de Marți dedea semne, că are să țină mai multă vreme, ne a decis pe trei seminaristi ca în 3 ḑile de ferii să facem o mică escursiune până la Turnu-roșu, locul unde nebunaticul Olt apucă calea printre munți în spre România. Ne am luat deci fie care dintre noi câte un toiag de călĕtorie și fără multă pregătire am apucat plaiul, cum e vorba, per pedes Apostolorum, cătră ținta prefiptă, sciind folósele spirituale și corporale ale escursiunei, ce o vom face. Mergeam încet, rĕmâneam și ne uitam la tot ce era de vĕḑut și când simțiam, că călușeii au cam ostenit, ne lăsam jos pe érbă verde. Nu ne grăbiam, căci sciam noi, că graba strică tréba.

„Mergi încet, ajungi departe", e o ḑicală românéscă, care la noi s'a împlinit. După o cale de vr'o 7 óre, eram deja ajunși în comuna Tălmăcel la venerabilul nostru paroch Sĕcărea senior, care după recomandațiunea nóstră cu plăcere ne a invitat în casă și până la pregătirea unei cini, ne-a omenit cu o escelentă medicina, care ne-a luat ostenéla ca cu mâna.

Cinstea, cinste astéptă. Părintele Sĕcărea religios, cum sunt toți preoții din vremuri mai bĕtrâne, pela 4 óre d. a. ne făcù atenți, că dênsul voesce să mérgă să facă vecernia.

„Bine, venerabile părinte", rĕspunserăm noi, „vom merge și noi cu Sânția Ta", și plecarăm cu toții spre biserică.

Clopotul sună și dimpreună cu preotul intrarăm în spațiósa și frumósa biserică, care în curênd se umplù de popor, semn că religiositatea în comuna Tălmăcel e încă în flóre, — laudă conducĕtorilor spirituali. Vecernia începù și noi nu ne puturăm subtrage a nu fi activi. Făcurăm deci pe cântăreții. După vecerniă făcurăm cunoscință cu vre-o câți-va fruntași ai satului, între cari amintim pe afabilul comerciant Nedelcu, în casa căruia ne am întrunit la o masă bogată și plină de vin „fără de preț".

Cătră séră, după-ce am vĕḑut și frumósa zidire scolară ridicată tot la stăruința zelosului paroch Sĕcărea, am făcut o preumblare prin comună cu scop a cunósce posiția mai bine și apoi ne-am retras la părintele Sĕcărea. Aci cătră órele 9 séra ni se serví o cină escelentă, în decursul căreia firesce n'au putut lipsí conversațiunile, cari de cari mai interesante și mai instructive.

Părintele Sĕcărea scie se spună multe din timpurile mai vechi. După cină a urmat odichna. Patul oferit ne-a inoit puterile, așa că dimineața după o despărțire amicabilă puturăm continuá calea în spre Boița și de aci în spre vama Turnului-roșu. Intăriți de tractamentul păr. Secărea, mergeam cu sporiu, nesciind ce să admirăm, riul, care pe ací se aruncă din stâncă în stâncă, cu un vuet asurḑitoriu, sau cóstele cele prețipișe, ce se ridicau deasupra nóstră. Drumul bun ca pe masă și isvórele reci de pe marginea lui ne iuța pașii fără să vrem. Cătră órele 10 eram deja în vamă, aci trebuia să rĕmânem mai mult, căci ținta călĕtoriei era deja ajunsă. Intrarăm deci în o ospetăriă.

Rola ospetariului nu o mai puté luá acum vr'un preot de ai nostri, căci nu era. Toți locuitorii din vamă sunt unguri romano-catolici, afară numai de ospetariu, care e român funcționar de vamă pensionat. Am fi trecut noi și vama, dară fiind-că ne-au lipsit pașapórtele, după o odichnă de vre o 2 óre, am trebuit să ne intórcem îndĕrăt tot pe drumul, care venisem. Și lucru ciudat! Calea la reintórcere ne părea mai lungă, în tocmai ca și sergentului vulnerat din poesia lui Alecsandri, care esclamă: „Vai lung îmi pare drumul acum la întors acasă!" Nu e plăcut să calce cineva un drum de 2 ori, mai ales când plécă în escursiune. Ajunși în Boița, o frumósă comună românéscă, am trecut Oltul cu podul comunei Porcești. Am făcut-o acésta din curiositate, că pe la noi nu sunt rîuri așa mari cari se fie trecute în acest mod.

Sórele trecuse de amḑi și până la comuna Sadu, unde ne hotărisem a remâné preste nópte mai era o cale bunicică. Trebuia deci se ne iuțim pașii se nu mai zăbovim privind la ruinele din dealul Tălmaciului. Când era sórele pe sfințite eram și noi în Sadu.

istoria naturală, mape și alte recuisite de invețământ.

Acésta dispositie ar avé drept urmare, că s'ar înmulți numĕrul membrilor ajutători și póte că dacă nu și alți cărturari, dar de sigur partea cea mai considerabilă a preoților încă s'ar subscrie ca membrii ai reuniunei învĕțătorilor și de altă parte s'ar vedé, că și învĕțători din obolul adunat de ei și pentru ei jertfescu o parte pentru scóle, cari au necesitate de jertfa lor.

Nu însĕ partea materială ne preocupă de astădată, ci mai mult partea didactică și morală a acestor corporațiuni. Ca ele sĕ se ridice și acolo, unde stau fără pic de viéță, e necesariu ca sĕ participe la ședințele reuniunei un comisariu consistorial ca bărbat de scólă. Deja împregiurarea acésta e de ajuns ca și președintele protopresbiter cu comitetul seu, se țină mai mult cont de demnitatea acelor corporațiuni, sĕ și dea silința ca sĕ bage viață în ele, sĕ împiteneze pe membrii la lucru serios și la ținerea de prelegeri practice, ca nu cel ce a participat la atari ședințe sĕ se alégă numai cu timpul perdut și cu spese făcute făr se aducă cu sine acasă decât părerea de rĕu, că și-a abandonat familia pe câteva dile pentru un lucru bagatel și de nimica. Numai trimițêndu-se atari comisari va fi informat Veneratul consistoriu despre starea adevĕrată a unor despărțĕminte, cari acum se convócă așa ca de clacă ca sĕ se dică în un raport că s'a ținut ședință, până când în realitate nu au făcut chiar nimica, ba s'au întrunit spre ori ce alte scopuri numai spre scopuri didactice nu.

E dureros, că sĕ găsesc și atari locuri, e și mai dureros, că în fruntea unor despărțăminte stau ómeni, cari nu se intereséță, nici de reuniunea învĕțătorilor ca și de alte trebi, dar pentru tot ce e în lume, cum s'ar recere ca președintele sĕ fie alt om, cu alte vederi, cu altă inimă și cu trup cu suflet pentru progresul acestei instituțiuni. Rêndurile aceste sperăm, că vor întimpiná aprețiarea factorilor chiemați a face lumină și în acest respet.

Revista politică.

In urma pertractărilor ultime cu Rusia, papa dela Roma se simte re'noit în puteri pentru a puté sparge cătușele ce-l țin închis ca pe un prisoneriu în Vatican.

Astfeliu se esplică, că de câtva timp domnesce o agitațiune febrilă între căpeteniile clerului catolic, agitațiunea alimentată de sfântul părinte, cu scop ca sĕ se decidă odată cu sórtea sa îmbrăcată în haina umilinții, decând italienii l'au desbrăcat de puterea lumésca și l'au lăsat cârmaciu al bisericei, dar nu și beliduce al armatei; și sĕ înțelege, sĕ o decidă în favorul planurilor, ce le urmăresce.

Sunt mai bine de șase luni, decând în monarchia nóstra și în special în țĕrile Cislaitane s'au început pregătirile mari pentru congresul catolic ce tocmai acum sĕ ține în metropola monarchiei și la care iau parte cele mai distinse persóne ale clerului catolic, și deodată cu acestea pregătiri s'au propovĕduit și ideile despre restabilirea puterei lumesci a papei. Ideile odată promovate, ele au fost comentate în chip și feliuri și presa claricală, care ducea isonul principal, nici n'a lăsat ocasiunea nefolosită pentru a convinge cât mai tare — lucru greu de convins de altfeliu — cât folos practic s'ar câștigá, când principele (?) bisericei, va fi totdeodată și principele unei ostiri, înzestrată cu arme din crestet până în tălpi.

Nu scim încă decisul acestui congres, scim însĕ, că la congresul din Spania, ținut în Madrid, cestiunea s'a discutat cu deamĕruntul și s'a hotărit, că e necesar restabilirea puterei lumesci a papei.

Papa însĕ pare a nu dá mult pe deciderile acestor întruniri, ele sunt privite numai ca nisce instrumente de agitație și de a promová ideile. Vaticanul pentru-ca sĕ-și ajungă scopul a întreprins pași serioși, intrând în negoțieri cu diferitele guverne și așteptând verdictul lor.

Până acum însĕ nu s'a esprimat din partea nici unui guvern o atitudine hotărită în privința acésta, și după presemnele de până acum, cestiunea pare a fi pusă ad acta, până-ce timpuri mai favorabile vor concede, ca sĕ se ocupe și cu Vaticanul și sĕ aducă verdictul: de e sfântul părinte vrednic sĕ fie eliberat, ori de nu apoi sĕ móră cu acela-și dor ca și antecesorele seu. Scirile, că guvernul frances ar luá inițiativa și că ar spriginí planurile sf. părinte din Roma se desmintesc.

In sĕptĕmâna acésta s'a deschis în Francia sesiunea desbaterilor generale, carea precum se crede, de astădată va avea o durată scurtă, deóre-ce atât senatorii cât și deputații se pregătesc a luá parte la festivitățile grandióse, ce se vor arangiá în Versailles și în Paris cu ocasiunea deschiderei esposițiunei universale. Afacerea cea mai interesantă asupra căreia se va desbate o va formá cestiunea, dacă provincia încă sĕ ia parte ori nu la festivitatea, ce s'a pregătit o s u t ă de ani mai târdiu după marea revoluțiune francesă, isvorul consolidărei ideei liberale și al consolidărei statelor.

Se vorbesce, că regele italian va întórce visita la Berlin tocmai pe timpul esposițiunei francese, și acésta este destul, pentru-ca foile germane sĕ aibă material și sĕ dea întreg lucrului un alt colorit. Foile berlineze au și început a prémări din acest incident politica germană și succesul, ce l'a sciut ea câștigá la Roma, dicênd, că regele Humberto face cu acésta ocasiune totdeodată și o demonstrațiune contra statului frances.

Dar aserțiunile lor află desaprobare chiar în presa italiană semioficiósă, care declară, că regele italian îndeplinesce numai un act de politeță, care e datoriu al face, și că astfeliu de idei, nici când n'au putut sĕ trécă prin capul monarchului italian, din contră inimile italienilor și cu ele întrégă Italia nutresc cele mai mai intime sentimente de amiciție față cu francesii și au interese și motive de a căutá sĕ mérgă mână în mână cu poporul frances.

Generalul Boulanger se află la Londra, însĕ el nu se simte așa de bine ca in Brussela, deóre ce nu-și póte desvolta tótă activitatea și esecutá cu ușurință planurile sale. De aceea a și promis, că din când în când se va reintórce în Brussela, unde 'și are apartamentele sale separate, mobilate cu obiectele transportate din Paris. Generalul a făgăduit, că în curênd va intrá și în Paris cu trofee și că alegerile generale ii vor dá satisfacția meritată pentru tóte nedreptățile, ce le a suferit.

Un curent nu tocmai pacinicic, începe a trage din partea vestică. Germania caută în tóte modurile a se asigurá contra Franciei. Spre scopul acesta a și propus Angliei o închere de alianță și anume astfeliu ca Anglia sĕ i apere coloniile și flota contra Franciei; ér Anglia a pretins drept preț, ca ori ce înaintare a Rusiei spre Constantinopol sĕ se privéscă de casus belli.

Sinodul archidiecesan.

Ședința I, ținută la 16/28 Aprile, 1889.

Inmediat după terminarea s. liturgii și invocarea S. Duch, deputații sinodali intrunindu-se în sala cea mare a seminariului „Andreian", în scurt timp a sosit și Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit, asociat de mai mulți deputați sinodali, cari s'au presentat la Escelența Sa pentru de a și face onorurile.

După cetirea cuvêntărei de deschidere, ce o o publicăm în fruntea fóiei, carea a fost întimpinată cu însuflețite strigări de „Sĕ trăéscă", declarând sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan pe anul 1889 de deschisă, presidiul invită pentru esecutarea agendelor interimali notariali pe următorii deputați: T. Herman și R. Furduiu din cler; M. Voilean, D. David, Dr. I. Mețian și Dr. R. Rosca dintre mireni.

Presidiul aduce apoi la cunoscință, că dela ultima sesiune sinodală în decursul anului a încetat din viața 4 deputați sinodali, anume: Iacob Bologa, Ananiia Moldovan, Dr. Nicolau Pop, și în timpul mai recent Ilariu Duvlea, cari toți au fost bărbați binemeritați ai bisericei nóstre, dar mai ales cons. aul. în pens. Iacob Bologa are merite neperitóre pentru promovarea intereselor bisericei nóstre, și astfeliu cu durere aducênd aceste perderi la cunoscința Ven. sinod, crede a dá espresiune consimțemêntului general, ca condolenții ce o simte sinodul, sĕ se dea espresiune prin sculare, — ce se și face cu cea mai mare pietate.

Constatându-se, că membri sinodali sunt presenți preste numĕrul, ce se recere pentru de a se aduce concluse în merit, presidiul indigitând, că în locurile devenite vacante, consistoriul a dispus alegeri noue, înainte de a se purcede la alte agende, invită pe deputații nou aleși sĕ-și presinte la birou credenționalele.

Credenționalul deputatului Alesandru Danciu, trimis pe cale postală se presentéză prin presidiu, ér deputații Alecsiu Olariu, Dr. Ioan Moga, Dr. Ioan Mețian și Dr. Petru Span 'și presentéză credenționalele personal.

La ordinea dilei se pune alegerea biroului definitiv și a comisiunilor permanente provĕdute în § 9 din regulamentul afacerilor interne.

Pentru efeptuirea combinărilor necesare, ședința se suspinde pe câteva minute.

După redeschiderea ședinții la propunerea presidiului în birou se aleg deputații.

Teodor Herman și Iuliu Dan din cler, Mateiu Voilean, Daniil David, Dr. Ioan Mețian si Dr. Remus Roșca dintre mireni, ér dintre aceștia presidiul denumesce de notariu general pe Mateiu Voilean.

Tot la propunerea presidiului în conformitate cu pracsa din trecut se aleg șase comisiuni permanente, astfeliu:

I. Comisiunea verificătóre.

Ioan Papiu, Avram Pĕcurariu, Dr. Nicolau Olariu, Ioan Turcu, Dr. Ioan Mihu și Pompiliu Pipoș.

II. Comisiunea organisătóre.

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan Hannia, Nicolau Cristea, Elia Măcellariu, Dr. Aurel Brote, Parteniu Cosma, Iosif Pușcariu, Dr Ioan Mihu și Dr. Absolon Todea.

III. Comisiunea bisericéscă.

Ioan Petric, Galacteon Șagău, Ioan Danciu, Gherasim Candrea, Ambrosiu Bêrsan, Dr. Ioan Moga, Georgiu Moldovan, Nicolau Cosma și Simeon Dragomir.

IV. Comisiunea scolară.

Zaharia Boiu, Ioan Popescu, Vasiliu Dămian, Georgiu Dănilă, Ioachim Fulea, Liviu Lemenyi, Ioan Turcu, Dimitriu Lăcătuș și Dr. Petru Span.

V. Comisiunea financiară.

Nicanor Frateșiu, Ioan Droc, Avram Pĕcurariu, Dr. Aurel Brote, Rubin Patița, Alecsiu Olariu, Dr. Nicolau Olariu, Mihail Cirlea și Liviu Lemenyi.

VI. Comisiunea petiționară.

Ioan Papiu, Romul Furduiu, Ambrosiu Bêrsan, Zacharia Tătar, Pompiliu Pipoș și Victor Tordoșan.

Presidiul presentéză următórele cereri de concediu:

a) a deputatului Alecsandru Danciu pentru întréga sesiune, din causă de morb;

b) a deputatului Iosif Orbonaș pentru întréga sesiune, din causa unor afaceri private de natură neamênaveră;

c) a deputatului Diamandi Manole pe întréga sesiune din causa de morb;

d) a deputatului Demetriu Coltofean pe 3 dile, din causa unui morb grav în familie.

Deputaților Iosif Orbonaș, Diamandi Manole și Demetriu Coltofean, concediile cerute se acórdă, ér asupra cererei deputatului Alecsandru Danciu sinodul se va pronunță după verificarea lui.

Prima întrebare ce ni-o pusem aci era, că unde avem sĕ remânem preste nópte, căci nu cunóscem pe nimeni aci. In vre-o ospetărie nu era consult, în casa vre-unui țĕran bucuros ér n'am fi remas, că nóue ne trebuia multe de tóte. „De bună sémă la preotul" respunse unul dintre noi, „sĕ întrebăm pe omul cel dintâiu cu care ne întâlnim cum chiamă pe preotul nostru și acolo sĕ tragem. Cu acestea întrebare era resolvită pe jumĕtate.

Un copil de scólă, care se juca pe uliță, ne conduse la casa simpaticului nostru preot Popovici. Ne recomândarăm ca seminariști călĕtorí și îndată furăm invitați cu tótă bunăvoința a luá loc și începurăm a conversá cât din călĕtoria nóstră cât din viața seminarială preste tot. Ca preot cu cultură, părintele Popovici n'avé cuvinte a lăudá din destul intreprinderea nóstră și ar dorí, ca seminariștii în timpul liber cât mai des se facă escursiuni de feliul acesta. Cina ce ni s'a servit și patul, ce ni s'a oferit au corĕspuns în adevĕr culturei superióre a dlui Popovici. Stimabila sa soție se pricepe de minune a întimpiná pe ospeți și a-i tractá cu bucate alese pregătite ca mâna proprie. Lauda unor atari preoți și unor atari preotese!

Dimineața, după-ce ni s'a servit o escelentă cafea după un rĕmas bun dela inimă și o esprimare de mulțămire din partea nóstră plecarăm din comuna Șadu însoțiți de părintele Popovici, care la rugarea nóstră ne a arĕtat drumul, ce duce spre Cisnădie și de aci spre Sibiiu. Până a nu eșí din comună am trebuit sĕ remânem în vre-o câteva locuri spre a priví devastările ce a causat comunei grósnicul foc din anul trecut. Te cuprinde fiori, când vedi, strade întregi că au fost nimicite și că până astădi se vĕd cărbunii, ne putênd a-și zidí sermanii ómeni case noue. După-cum ne am informat, paguba causată prin foc se urcă la circa de 80,000 fl. și colectele ce s'au făcut au fost numai ca un picur de apă în mare.

Joi la 12 óre eram deja în Sibiiu și mulțămiți de cele ce am vĕdut și am esperiat cu drag am intrat în seminariu, povestind și colegilor nostri.

Trei dile pe drum și sĕ nu spesezi nimic, ba încă sĕ trăesci domnesce, sĕ tot faci la escursiuni. Și noi credem, că de aci încolo vor și face de acestea seminariștii, căci ori unde bat li se deschide.

G. E.

---

* (R u s i f i c a r e). Curatorul districtului de învĕțământ Riga a făcut cunoscut, că în viitoriu va concede deschiderea de scoli urbane și rurale, numai dacă se vor introduce în ele instrucțiunea în limba ruséscă.

Se presentéză actele electorale din cercurile electorale: I al Sibiiului; VIII al Geoagiului; XI al Turdei şi XIX al Branului.

Se predau comisiunei verificătóre.

Se presentéză următórele esebite:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din şedinţa plenară de datul 3 Aprile a. c. Nr. 2987 Plen.;

b) raportul consistorial din şedinţa plenară dela 6 Novembre 1888 Nr. 2555 Plen., prin care se comunică rugarea comitetului protopresbiteral al tractului Iliei, pentru strămutarea loculni central de alegere a deputaţilor sinodali şi congresuali dela Dobra la Ilia, în cercul VII electoral.

Se predau comisiunei organisătóre.

a) raportul general al consistoriului archidiecesan, ca senat strins bisericesc. din 23 Martiu a. c. Nr. 3007 B.;

b) raportul consistorial din şedinţa senatului strins bisericesc dela 22 Septembre 1888 Nr. 4694 B. în privinţa intregirei parochiei Chinceş cu filia Petrilaca.

Se predau comisiunei bisericesci.

Deasemenea se presentéză esebitele următóre:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din senatul scolariu din 23 Martiu a. c. Nr. 2808 Scol.;

b) raportul consistorial din 19 Ianuariu a. c. Nr. 252 Scol., prin care se transpun spre admitere ca manuale de scólă în clasele I şi II gimnasiale cărţile: Cartea de cetire latină pentru clasa I gimnasială; 2. Carte de cetire latină pentru clasa II gimnasială şi 3 gramatica latină pentru clasele I şi II gimnasiale compuse de profesorii Paul Budiu, Stefan Iosif şi Andreiu Bârsean.

c) raportul consistorial din 5 Ianuariu a. c. Nr. 6515/1888 Scol., prin care se comunică spre admitere ca manual de învĕţământ în scólele medii: „Geografia pentru scólele medii," tomul II, de Dionisiu Făgărăşan şi Andreiu Bârsean;

d) raportul consistorial din 5 Ianuariu a. c. Nr. 6514/1888 Scol., prin care se propune spre admitere ca manual în scólele poporale, cartea „Geografia patriei" de Ioan Dariu;

e) raportul consistorial din 7 Iuliu 1888 a. c. Nr. 3335 Scol. in privinţa proceselor disciplinare ale învĕţătorilor;

f) raportul consistorial din 23 Februariu a. c. Nr. 1669 Scol. referitoriu la introducerea lucrului de mână în institutul pedagogic şi scólele poporale.

Se predau comisiunei scolare.

Se mai presentéză încă esibitele următóre:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din senatul epitropesc de datul 12 Aprile a. c. Nr. 3104 Epit.;

b) raportul consistorial din 1 Aprile a. c. Nr. 2720 Epit. despre starea proceselor fondurilor archidiecesane;

c) raportul consistorial din 15 Aprile a. c. Nr. 3105 Epit. cu care se astern raţiociniile fondurilor archidiecesane pe anul 1888;

d) raportul consistorial din 10 Februariu a. c. Nr. 1287 Epit. în causa pretensiunei fondurilor archidiecesane la Ioan Pipoş;

e) raportul consistorial din 5 Aprile a. c. Nr. 2988 Epitr. prin care se asterne bugetul pe anul 1890.

Se predau comisiunei finanţiare.

În fine se presentéză următórele petiţiuni:

a) rugarea comunei Felţa, pentru a i se iertá 1000 fl. din datoria, ce o are la fondurile archidiecesane;

b) rugarea parochiei Mada cu filia Steuni, pentru primirea lui Iosif Bogdan la cursul clerical estraordinariu;

c) rugarea mai multor inşi din Lăseu şi Grind, pentru de a nu se întări de paroch Iosif Ocnean;

d) rugarea comunei Vidraseu pentru ajutoriu la renovarea bisericei;

e) rugarea comunei Feldióra din protopresbiteratul Avrigului, pentru întregirea parochiei;

f) rugarea comunei Bârla, pentru un ajutoriu de 150 fl la repararea bisericei;

g) rugarea preotesei vĕduve Maria Şuteu pentru un ajutoriu;

h) rugarea comunei Presaca, pentru adnecsarea la protopresbiteratul Albei-Iuliei.

Se predau comisiunei petiţionare.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 12 óre a. m. şedinţa se inchee la 1 óră d. m.

Varietăţi.

* (Deschiderea sinodului archidiecesan.) Deschiderea sinodului archidiecesan şi în anul acesta s'a făcut cu solemnitatea cuvenită. La s. liturgiă a pontificat Escel. Sa I. P. S. D. archiep. şi metropolit asistat de Preacuv. Lor: Nicolau Popea, archim. şi vicariu archiep.; Dr. Il. Puscariu, archim. şi ases. cons. şi Nicanor Frateşiu, protosincel şi secret. cons.; P. O. D. Zacharia Boiu, prot. şi ases. cons. şi I. Ghibu, prot. şi prof. sem., Dr. I. Crişian, protodiacon şi prof. sem. şi diaconii: Ioan Popoviciu, prof. şi Vasiliu Ghiţu. In decursul s. liturgii s'a chirotonit de diacon Ioan Oniga din Văleni, ér de preot Vasiliu Ghiţu din Micloşlaca.

După terminarea s. liturgii s'a sevêrşit chemarea Duchului sânt în presenţa numĕroşilor deputaţi sinodali.

* (Personal.) Escelenţia Sa comandantul de corp, baron de Sveteney a plecat dimpreună cu familia la Viena, unde va petrece mai multe ţile.

* (O fată dispărută.) Din Făgăraş ni se scrie: In Vinerea Pascilor a dispărut dela móşa oraşului Făgăraş, de origine jidovoică, o fată cam de 13 ani, care a fost în serviţ la ea. S'a făcut arătare din partea bieţilor părinţi la poliţie şi la vice comite. Este curios lucru, că înainte de asta cu doi ani, tot cam pe timpul acesta şi tot dela numita móşă a dispărut ér o fată pe care apoi o a aflat la vre-o câteva sĕptĕmâni în Olt.

* (Comiţi supremi destituiţi.) Prin un préinalt autograf publicat în fóia oficială a statului nostru s'a destituit comitele suprem al comitatului Bars, Stefan Majláth, ér pentru acest post a fost denumit Ioan Kazy, deputat dietal; se vorbesce şi despre Stefan Beliczey, comitele suprem în comitatul Bichiş că şi-a dat demisiunea, ér în locul lui va urmá protonotariul comitatului, Ludovic Terényi.

* (Procesul de presă al dlui Parteniu Cosma contra S. Albini.) Cetim în „Tribuna": Foile din Budapesta aduc scirea, că în 25 l. c. n. Curia a pertractat cererea de nulitate a redactorului nostru S. Albini contra pertractărei curţii cu juraţi din Cluş, în care, acusat fiind de dl Partenie Cosma, a fost condamnat pentru vătĕmare de onóre la o lună închisóre şi 100 fl. amendă în bani. Curia a respins cererea de nulitate a dlui Albini şi astfeliu acesta în curênd va trebui sĕ-şi facă pedépsa.

* Camera advocaţială din Braşov face cunoscut, că Ilariu Duvlea în urma morţii a fost ters din lista camerei şi ca conducĕtoriu al cancelariei e denumit Dr. Nicolau Motoc, advocat în Făgăraş.

* (Tauri de prăsilă.) Reuniunea de agricultură a comitatului Făgăraş, a cumpĕrat pe banii sei precum şi din ajutoriul oferit de ministrul de agricultură 9 tauri de prăsilă, pe cari ii va împărţí la comunele: Făgăraş, Voila, Lisa, Vaida rece, Herşeni, Bréza, Copăcel, Galaţi şi Şercaia Aceste comune vor avé sĕ plătéscă pentru tauri o sumă anumită în rate şi sĕ grijéscă de ei.

* (Statistica renegaţilor). Conform statisticei ministeriului unguresc de interne şi au maghiarisat numele în semestrul al II lea 546 de indivíđi. După confesiune se împart astfeliu: 305 (adecă 55 %) jidani; 168 (30 %) romano catolici; 31 (5%) reformaţi; 14 (4 %) evangelici 16 (3 %) greco catolici şi nici un greco-oriental. În raport cu anii trecuţi numĕrul celor, ce-şi maghiariséză numele a scăđut, spre durerea soviniştilor.

* (Viaţa morală în metropola Kulturegyletului.) Điariul „Kolozsvár" se plânge amar despre viaţa scandalósă şi demoralisătóre din Cluş. In ţilele trecute un tiner era gata sĕ şi ia viaţa, după-ce a trăit în desfrân cu chelneriţe. Intréga tinerimea se demoraliséză, căci Clușul poşede 300 de birturi, dintre cari 42 pot stá deschise pănă la 2 óre după međul nopţii. In birturi sunt aplicate peste 82 chelneriţe, cari deşi sunt slab plătite, trăesc în lucs, lucru evident, că înşală cât pot pe tineri. — Pentru ce nu moraliséză Kulturegyletul.?

Starea învĕţământului poporal în Ungaria în anul 1887.

Din raportul al 17-lea ministerial substernut dietei estrage „Fóia diecesană" următórele date:

Spre completarea celor comunicate de noi până acum în acésta materie ne permitem a mai estrage din al 17-lea raport ministerial substernut dietei următóre încă următórele date interesante:

In anul 1887 au fost 2.377,558 copii obligaţi de a frecuentá scóla şi anume: 1.735,138 pentru scóla cuotidiană, 642,420 pentru scóla de repetiţiune. Din cei obligaţi după naţionalitate au fost: magiari 1.168,037, germani 329,468, români 373,530, slavi 327,221, sêrbi 66,529, croaţi 45,305, ruteni 67,468. A frecuentat scóla: maghiari 984,487, germani 298,789, români 232,360, slovaci 278,833, sêrbi 53,382, croaţi 37,988, ruteni 45,525. Pe 100 locuitori cad 172·9 copii obligaţi de a frecuentá scóla. Din cei obligaţi băeţi au fost 1.216,726, fete 1.160,832. Din cei obligaţi au frecuentat scóla 1.929,317, n'au frecuentat 440,181. Deci din 1000 copii obligaţi de a frecuentá scóla au frecuentat-o 811·5, n'au frecuentat-o 188·5 copii.

După confesiune din 1000 copii obligaţi a frecuentat scóla: la luterani 897·8, la rom. cat. 870·4, la ev. ref. 814·5, la unitari 802·3, la mosaici 798, la gr. or. 684, la gr. cat. 620.

După limba maternă din 1000 copii obligaţi au frecuentat la germani 907·1, la slovaci 849, la maghiari 842, la croaţi 838·5, la sêrbi 802·4, la ruteni 674·8, la români 622·1.

In anul amintit în Ungaria au fost 12,699 comune cu 16.538 scóle. In unele comune au fost mai multe scóle, unele numai asociate au putut susţiné scóla. Au lipsit scóla cu totul în 300 comune.

Din scóle: de stat au fost 783, comunale 1880, rom. cat. 5386, gr. cat. 2147, gr. or. 1770, ev. ref. 2344, lut. 1437, unit. 45, israelite 544, private 171, susţinute de asociaţiuni 31.

În 16,538 scóle au funcţionat 24,148 învĕţători. 12861 scóle a fost cu un învĕţătoriu, 2063 cu doi învĕţători, 670 cu trei, 401 cu 4 inv. 204 cu 5 învĕţ. 115 cu 6 inv. 71 cu 7 inv. 51 cu 8 inv. 41 cu 9 inv. 22 cu 10 inv. 12 cu 11 inv. 9 cu 4 inv. 6 cu 13 inv. 3 cu 14 inv. 1 cu 16 inv. 4 cu 17 inv. 1 cu 18 inv. 2 cu 19 inv. 1 cu 23 învĕţători.

Din scóle au fost 8500 maghiare, 639 germane, 2440 române, 1368 slovace, 298 sêrbesci, 45 croate, 273 rutene, 11 italiene, 1031 germane maghiare, 559 romano-maghiare, 821 slovace maghiare, sêrbo-maghiare, 115 croato-maghiare, 294 ruteno maghiare, 5 germano-slovaco-maghiare, 2 bulgaro-maghiare, 9 romano-germane, 14 slovaco-germane,47 croato-germane, 2 romano-sêrbesci, 6 croato-vende, 2 ruteno slovace.

Raportul ministerial accentuéză, că tóte obiectele de învĕţământ prescrise în plan numai în 11,196 scóle s'au propus cu resultat indestulitoriu. Din punctul de vedere al progresului făcut în locul prim stau scólele de stat. S'au propus tóte obiectele cu resultat din 1000 de scóle de stat în 848·1; din 1000 scóle private în 830·4; din 1000 unitare în 810·2; din 1000 susţinute de reuniuni în 739·5; din 1000 comunale în 756·1; din 1000 israelite în 752·2; din 1000 rom. cat. în 742·6: din 1000 luth. în 740; din 1000 ev. ref. în 700; din 1000 gr. or. în 495·2, din 1000 gr. cat. 429·4 scóle. Şi aci cu durere trebue se observăm cum că raportul ministerial accentuéză, că scólele gr. cat. şi cele gr. or. stau pe gradul cel mai inferior. Mai bine de jumĕtate din acestea în privinţa resultatului instrucţiunei nu corĕspund recerinţelor legei. Raportul ţice, că scólele gr. cat. şi gr. or., afară de religiune, scriere-cetire, comput şi limba maternă abia se mai propune ceva. Istoria patriei din 2147 scóle gr. cath. s'au propus numai în 796, geografia universală numai în 343, fisica in 345, istoria naturală în 540, constituţiunea în 241, desemnul în 243, caligrafia în 607, lucruri de mână în 18, industria de casă în 208, higiena în 162 scóle. Raportul amintesce mai departe, că limba maghiară nu s'a propus cu destul succes cu deosebire în scólele gr. cat., gr. or. şi în cele lutherane.

In 16,538 scóle au fost 24,125 sale de propunere şi prelângă tóte acestea, după-ce § 27 din legea de instrucţiune ţice, că într'o sală de propunere se incapă 60 de scolari, aşa însĕ ca pentru fie-care scolar se vină 1 m² (pătrat) de loc şi după-ce cei 1.735,138 copii, cari frecuentéză scóla, pre basa amintită ar avé lipsă de 28,919 sale de propunere, decí ar trebuí ca sĕ se facă încă 4794.

Cu tóte recuisitele de învĕţământ necesarie au dispus 10,855 scóle, în care s'au aflat 151,999 colecţiuni de recuisite. Bibliotece scolare au fost 6690. In anul acesta susţinĕtorii scólelor pentru recuisite au spesat 226,290 fl. v. a.

Grădinile scolare s'au folosit pentru instrucţiune la 9030 scóle, scólă de pomărit s'a aflat la 10,328 scóle. Eserciţiile de economie şi grădinărit s'au propus numai în 8469 scóle.

Se mai vorbim aici pe scurt despre învĕţători. Invĕţători, precum am vĕđut mai sus au funcţionat 24,148, din cari 3,016 învĕţătóre. Ordinari au fost 21,245, suplenţi 2,903. Cualificaţi au 21,015, necualificaţi 3,133. Necualificaţi în proporţiune mai mulţi au fost la gr. cat. (613) şi la gr. or. (492.) Au sciut bine limba maghiară 15,448, au sciut atâta ca sĕ pótă propune 1,735, puţin au sciut-o 1,922, n'au sciut-o de loc 2,529 învĕţători.

In Ungaria salariul unui învĕţătoriu ordinariu după calcul mijlociu a făcut 471.74 fl. Salariul unui învĕţătoriu de stat face 567.21 fl.

In capitala ţĕrei salariul unui învĕţătoriu după calcul mijlociu face 1097 fl în comitatul Hajdu 1205 fl. în Fiume 804 fl, în Bekes, Csanad, Csongrad preste 600 fl. In comitatele din ţinutul Transilvaniei cu deosebire în cele locuite mai cu sémă de români e sub 300 fl.

Scólele poporale superióre au fost 74 cu 755 scolari și 2011 scolărițe. La scólele acestea au funcționat 301 învețători, din cari 142 învețătóre. Pentru susținerea acestor scóle s'au spesat 244,478 fl. Scóle civile au fost 150 din cari 77 pentru fete. Numĕrul scolarilor au fost de 16,663, din cari 8067 fete. La scólele acestea au funcționat 1031 profesori și învețători. Susținerea scólelor civile au costat 1.107,029 fl.

Scólele superióre de fete au fost 13 cu 1365 eleve și 143 profesori. Spese cu scólele au fost 221.156 fl.

Preparandii au fost 71, din cari 25 de stat (7 de învețătóre) 24 rom. cat. (10 pentru învețătóre) 4 gr. cat. 3. gr. or. 4. ev. ref. 10 lut. 1 israelită. La tóte preparandiile au fost 3624 elevi din cari 1165 eleve. Profesori au fost 683 din cari 332 ordinari, 83 suplenți, 141 au dat óre și 127 chatecheți. Susținerea preparandiilor au costat 894,478 fl., din cari 607, 249 fl., cele de stat 137,234 fl., cele rom. cat., 16,479 fl; cele gr. cat., 34,448 fl., cele gr. or, 35,796 fl, cele ev. ref., 43,922 fl., cele luth., 19,350 fl. cea israelită. In anul 1887 s'a estradat 1092 diplome.

Și acum după-ce cunóscem pre scurt starea învețământului fie-mi permis a vorbi ceva și despre starea fondului de pensiune regricolariu al învețătorilor, care ne interesézĕ pe toți.

Ca membrii ai fondului de pensiune regnicolar până la finea anului 1887 s'au înscris 14,062 învețători, ér 10,733 n'au fost primiți. Tacsa s'a solvit după 18,162 stațiuni învețătoresci, n'au fost supuse tacsei 6633 stațiuni.

Preste pensiunea ordinară (250, 300, 400 fl.) și-au asecurat mai mare pensiune cu 100 fl. 238 înv. cu 200 fl. 18 înv. cu 300 fl. 19 înv. cu 400 fl.

Învețători pensionați au fost	509
Vĕduve cari au căpĕtat ajutoriu . . .	1049
Orfani ajutorați	1696
Escontare	11
Adaus la pensiune	9

Averea fondului a fost de 6,223,749 fl 35½ cr. Din acestia au încurs 5,333,501 fl. 50 cr. Banii incurși au fructificat în anul acesta 288,631 fl. 91½ cr. Spese au fost:

Pentru administrare . .	27,307 fl.	75½	cr.
Pensiune la 509 învețători	48,989 „	06	„
Adaus de pensiune la 9 înv.	651 „	63	„
Ajut la 1049 vĕduve .	89,540 „	94	„
La 1696 orfani . . .	46,518 „	75	„
Escontentare la 11 înv.	1,958 „	—	„
S'au adus la capital . .	62,691 „	50	„
Dare	976 „	28	„
Suma .	278,631 fl.	91½	cr!

Banii au fost elocați spre fructificare în modul următoriu:

a) In hârtii de valóre cu 5% 415,110 fl.

b) La privați cu 5½ și cu 6% 4,918,391 fl. 50 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 27 Aprile 1889

Timișóra:	**64**	**21**	**31**	**26**	**4**
Viena:	**2**	**59**	**55**	**36**	**11**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9 48	9.49
100 marce nemțesci	58.47	58 50
London pe (poliță de trei luni)	118.7)	119.90

Nr. 274 [62] 1—1

Publicațiune.

Prin care se aduce la cunoscință publică, cum că Paraschiva I. Gămulea din Brașov prin sentința Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 21 Martiu a. c. Nr. 2265 B este totalminte despărțită de pribegitul ei soțiu Nicolau Orghidan tot din Brașov.

Brașov, 14 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Brașovului.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Câștig ușor!

fără capital, fără cauțiune!

Se caută pe lângă **o provisiune însemnată, vêndĕtori vrednici** (capabili) pentru **un articol care se póte desface de tot ușor** în tóte cetățile și locurile **provinciei.** După o activitate probată se va plăti și o léfă **ficsă lunară. Câștigul dilnic** e dovedit dela **5 fl. până la 10 fl.** Și ca **câștig lateral** e fórte acomodat pentru tóte persónele, cari negoțiază cu partide private. Cererilor se va rĕspunde prompt și sunt a se adresa la **cancelaria neguțătorĕscă „La Confidentia" în Budapesta.** [60] 2—3

Spre binevoitóre atențiune!!

Am onorul a anunță stimatului public și îndeosebi onoraților mei musterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuința și atelierul meu de pantofariu pentru dame, domni și băieți, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca și în trecut, me voiu silí și pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă prețurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoș,
pantofariu.

[62] 1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Cincia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfaleu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfaleu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovat	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teluș	8 59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teluș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovat	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 43 Sibiiu, Joi 20 Aprile (2 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 Aprile.

S'au căpătuit sub aripele comitatelor multe ele mente netrebnice, s'au dat pâne multor risipitori şi prădători ai averilor private şi publice. S'a dat de ḑeci de ani sume colosale pentru drumurile comitatelor, făr ca pe acele drumuri sĕ fie în stare de a umblá omul ḑiua la amĕḑi, şi aceste stări de lucruri noi nu ne am îndoit, că odată vor trebuí sĕ înceteze. Actualul ministru de interne este, se vede, omul, care crede, că a sosit timpul, ca sĕ rumpă cu sistema cea veche şi sĕ inaugureze o eră nóuă în administraţie. Cel puţin mĕsurile ce le ia, ne îndreptăţesc a crede acésta. Inceputul sĕ înţelege, că ministrul află de bine al face dela cap, cu delăturarea acelor comiţi supremi, cari au tolerat abusurile, sau le a eserciat insuşi, şi cari au promovat corupţiunea în multe agende ale sferei lor de activitate.

Mĕsurile aceste energice pe ómenii ordinei, pe ómenii legalităţii nu i sparie de loc, ci din contră se vede, că presa întrégă ia notiţă despre ele, ca despre lucruri, ce trebue sĕ se întêmple, dacă e ca sĕ nu se clătine din temelii increderea, ce trebue sĕ o aibă poporul în organele administraţiunei.

Numai cât noi nu putem crede, că prin mĕsurile aceste se vindecă rĕul din fundament, şi nu credem până atunci, până nu se va face alegerea amploiaţilor mai drépтă. Incepem a avé póte mai multă garanţă în un ministru drept, decât în representanţele comitatelor, unde maioritătile sunt representate prin minorităţi, alese după normele cele mai condamnate de moralitatea publică, unde libera voie este sugrumată prin omnipotenţa solgăbirăilor, la comanda celor mai mari aşa, că aḑi în comitate câte o clică este în stare a falsificá opiniunea publică, este în stare a jertfí interesele comitatului în dragul intereselor familiare şi ale altor legături de coterie.

La scaunele orfanale este prea puţină evidenţă despre averea pupililor, orfanii deveniţi maioreni nu au pe ce pune mâna, căci tutorii concrezuţi cu administrarea averilor, nu dau raţiocinii cu anii, fundul instruct s'a prăpădit, dările au rĕmas în restanţă, aşa, că din multe averi frumóse s'a ales nimica prin părintésca neingrijire a scaunelor orfanale comitatense, ai căror amploiaţi în mare parte fac negoţ şi alte trebi, făr ca sĕ şi fi făcut scrupuli de consciinţă din oficiul onorific, ce-l pórtă din graţia omnipotenţilor comitatelor.

Indreptarea ori cât de târḑie va aduce ródele ei binefăcĕtóre, poporul va fi tractat mai uman, filerii lui destinaţi pentru drumuri vor fi întrebuinţaţi pentru poduri şi petriş, — şi nu se va mai alege mere-pere din ei, — dacă ministrul actual va delătură pe cei ce până acum au supt numai laptele şi îi va înlocuí cu ómeni onesti, cu ómeni, cari au simţ de dreptate, cari au ochi pentru pasurile poporului şi urechi pentru vaetele lui.

Se înfioréză omul de lucrurile, ce s'au comis în unele comitate, cu deosebire unde poporul nostru este în mase mai mari, şi mĕsurile draconice totdeuna au aflat spriginitori şi apĕrători, motivându-se cu tocita armă, că românii sunt renitenţi, că vre un agitator fără suflet îi aţiţă, şi aşa trebuia sĕ se urmeze cu ei şi nu altcum.

Îndată-ce se va introduce o administraţie corectă, moralitatea publică are sĕ fie altfeliu ca aḑi, şi iustiţia va avé mai puţin de lucru, făcĕtorii de rele se vor impuţiná, bunăstarea cetăţenilor va prinde mai bune şi mai trainice rădăcini. In special noi românii din Ardeal, am sta cu 50% mai bine în cele scolare, mai bine în cele bisericesci, în tóte privinţele, dacă nu am fi fost fericiţi cu câte o administraţie, în care forţa a primat droptul, nedreptatea a fost înlocuită prin acte nejuste, fără sĕ fi avut mângăierea, ca tiranii cei mici sĕ fi fost cândva desaprobaţi de cei de sus, de cei ce ar trebuí sĕ vadă mai bine şi mai limpede lucrurile. Limba română din cancelariile comunali, contra legei positive, este dată afară de notariul comunei, care este pus, în multe casuri contra voinţii poporului — anume din strĕini, cari nu cunosc firea şi datinele românului şi nu îi póte impăcá trebuinţele.

Se fac insĕ tóte acestea după un plan binepreciśat şi se pot face pe basa legei, dacă cel chemat sĕ o esecute are inimă de a o interpretá aşa, cum convine intereselor de rasă, sau altor interese, pe cari alţi muritori numai după multă bătae de cap şi după o vreme óre-care le află şi le pot scóte la ivélă.

Nu ne este dată sĕ scim, că cu era nóuă mai fi va posibil ca sĕ se continue cu abusurile ori 'şi vor aduce aminte şi oblăduitorii comitatelor şi cercurilor anumite, că nimica nu este statornic pre pământ şi temându-şi cojocul, vor ţiné mai bine sémă de dorinţele poporului ca în trecut, şi dacă vom fi fericiţi a constatá, că dreptate are sĕ facă amploiatul şi numai dreptate, atunci ne vom impăcá mai uşor cu aceea, că el e ungur ori sas, ca acum, când scim, că românul nu póte ajunge în oficii comitatense, numai pentru că face dreptate tuturor deopotrivă, şi mĕsura acésta nu e binevenită celor ce au fost dedaţi numai sĕ comande şi alţii sĕ asculte şi sĕ implinéscă ori e drept — ori nu.

Suntem în asteptare, şi nimenea pe lume nu se va bucurá mai mult ca noi, dacă administraţia va fi premenită cu ómeni, ce voiesc şi iubesc dreptatea.

Sinodul archidiecesan.

Vom urmá şi in anul acesta pracsei din trecut, şi vom indigitá pre scurt lucrările sinodului terminate până când apare fóia, ca publicul nostru posibil se fie în curent cu desbaterile sinodale, urmând la timpul seu şi raport special despre desbaterile sinodale.

Şedinţa a III a, ţinută la 18 Aprile a. c.

Afară de raportul consistoriului în şedinţe plenare s'a mai pertractat raportul consistoriului ca senat strins bisericesc.

Şedinţa a IV-a, ţinută la 19 Aprile a. c.

S'a pertractat raportul consistoriului ca senat scolariu.

Raport mai detaiat.

Şedinţa a II a, ţinută la 17/29 Aprile, 1889.

Şedinţa se deschide la 12 óre a. m. şi cetinduse protocolul şedinţii precedente, — se autentică.

Presidiul presentéză următórele esebite:

a) cererea de concediu a deputatului Simion Damian pe timp nedeterminat, eventual pe întréga sesiune sinodală, din causa unor împregiurări grave familiare,

b) a deputatului Octavian Sorescu pentru întréga sesiune, din causa unor afaceri urgente şi neîncungiurabile;

c) a deputatului Ioachim Fulea pe 4 ḑile, din causa unor afaceri urgente şi

d) a deputatului Ioan cav. de Puşcariu pe 5 ḑile, din causa afacerilor oficióse.

Concediile cerute sĕ dau.

Se mai presentéză următórele petiţiuni:

a) a spiritualului la seminariul „Andreian" Dimitriu Cunţan pentru a se regulá dreptul seu la beneficiu pentru agendele de spiritual;

b) rugarea comunei bisericesci Agostin pentru anecsarea la protopresbiteratul Cohalmului;

c) rugarea comitetului parochial din Batiz pentun ajutoriu de 100 fl. pe séma scólei.

Se predau comisiuni petiţionare.

FOIŢA.

Cuvênt funebral

rostit eu ocasiunea înmormêntărei parochului şi fostu lui administrator protopresbiteral Grigorie Maier, de Ioan Alecsandru, paroch în Ilimbav.

Jalnică adunare! Incidentul pentru care ne am adunat astăḑi în acest edificiu sfânt — nu ca de obiceiu cu feţe vesele şi ca sĕ întonăm şi ascultăm imnuri de veselie, — ci ca sĕ ne esprimăm şi mamanifestăm durerea inimei nóstre, este casul trist, şi anume, trecerea din viaţă a preotului din acésta parochie Grigorie Maier.

Datorinţă avem, ca sĕ petrecem pe cei ce sĕ mută din acéstă lume la viaţa cea vecinică; şi cu deosebire din datorinţă petrecem la mormênt pe acele persóne onorate, de cari sunt legate o mulţime de reamintiri şi fapte bune.

De persóna, care acum zace rece înaintea nóstră sunt legate o mulţime de evenimente. Acest defunct, ocupând positiuni înalte a adus servicii bune bisericei sale, naţiunei sale şi patriei sale. Şi-a început activitatea sa cu funcţiuni modeste, mai întâiu ca învĕţătoriu, apoi preot şi timp îndelungat a funcţionat ca administrator protopresbiteral. Ca învĕţătoriu în Săcelele Braşovului şi Poplaca a servit în acel timp, când nu aveam scoli regulate, când timpurile erau vitrige pentru noi românii, binefăcĕtórea rază a luminei de astăḑi abia licura.

In positia acésta el a sciut sĕ-şi împlinéscă datorinţa cu zel şi abnegaţiune spre mulţămire generală.

Devenind preot al acestei parochii, la anul 1848 luna lui Octombre, a format o scólă privată, în casa sa proprie, la carea mai mulţi bărbaţi harnici din acest tract şi-au trimis copii spre a primí instrucţiunea de lipsă. In acésta scólă privată condusă de dênsul, elevii căpĕtău înclinare a cercetá şi alte scoli mai înalte, s'a făcut mai târḑiu învĕţători, notari, preoţi şi chiar şi funcţionari de rang şi mai înalt. Prin acésta a făcut servicii bune bisericei sale, naţiunei şi patriei sale.

Recompensa pentru acestea servicii o va primí dela Dumneḑeu, căci aici pe pământ nu află omul altă recompensă pentru ostenelele sale, de cât mulţămirea sufletéscă.

Pe acest rĕposat de multe ori l'am auḑit esprimându-se: sunt deplin mulţămit în sufletul meu fiind-că vĕḑ, că sămênţa aruncată de mine n'a căḑut pe petriş, ci în pământ bun, din carea a făcut ródă bună, din carea sĕ nutresc aḑi mii de suflete.

Ca păstoriul acestei turme cuvêntătóre s'a nizuit, ca din turma concreḑută păstorirei lui sĕ nu pĕră nici unul. Până în momentul când a ajuns sórele vieţei sale a lucrat ca sluga cea bună şi înţeléptă în via Domnului.

Consciu de cuvêntul apostolului, care ḑice: „Predică cuvêntul, stăi asupra cu vreme şi fără de vreme, cértă, mustră şi nu lăsa sĕ pĕră cel fără de lege în fără de legile sale; acestea mandate cuprinse în sf. scriptură, rĕposatul le-a păzit şi îndeplinit cu scumpĕtate.

Dovadă despre dragostea, ce a nutrit rĕposatul faţă cu obştea acestei comune, şi membrii ei faţă de el, este participarea cea numerósă la actul înmormêntărei sale. Vrednicia rĕposatului se documentéză şi mai mult prin aceea, că nemuritoriul archiepiscop şi metropolit Andreiu bar. de Şaguna l'a ridicat pentru meritele sale la rang de administrator protopresbiteral şi Escelenţia Sa actualul bunul nostru archiepiscop şi metropolit l'a inzestrat cu semnul distincţiunei între preoţi, cu brâu roşu. In calitate de adm. prot, întru cât l'a ajutat puterile sale corporale şi spirituale — a lucrat în via Domnului cu tot zelul. Pe acest teren avea de a se ocupá cu mai multe afaceri. Era păstoriu al unei turme mai mari, pe carea o a cărmuit cu bun tact timp de 31 ani. In calitatea acésta avea sĕ stea în comuniune cu poporul de rênd, cu oficiile bisericesci subalterne şi superióre şi chiar şi cu oficiile lumesci. Deşi acum trebuia sĕ-şi împartă puterile sale în diferite părţi, totuşi n'a slăbit, a lucrat pentru edificarea de biserici, în cari sĕ se preamăréscă Dumneḑeu, ridicarea de scoli, isvorul cel sfânt din care sĕ se adepe o mulţime de fiinţe. Aceste institute s'a nizuit ale şi înzestrá cu fonduri.

Tot prin dênsul s'a pus basa fondului protopopesc al acestui tract, pe care l'a înmulţit din an în an aşa, că astăḑi a ajuns la cifra de 1409 fl.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei verificatóre, care prin raportorul seu Dr. Ioan Mihu raportéză asupra alegerilor supletorice, şi aflându se actele electorali în ordine, la propunerea comisiunei deputaţii: Dr. Ioan Moga, Alecsiu Olariu, Alesandru Danciu, Dr. Petru Span şi Dr. Ioan Meţian se verifică, şi deputatului Al. Danciu i se acórdă şi concediul cerut.

Cu acestea şedinţa se închee la 1 óră d. m.

Şedinţa a III a, ţinută la 18/30 Aprile 1889.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m. prin presidiul ordinariu, şi cetindu se protocolul şedinţii precedente, — se autentică.

Presidiul presentéză următórele esibite:

a) raportul consistoriului archidiecesan referitoriu la convertirea hârtiilor de valóre efeptuită în anul 1886;

Se predă comisiunei financiare.

Se mai presentéză:

a) rugarea preotului Ioan Scurtu din Şinca-nouă pentru susţinerea ordinaţiunei consistoriale din 30 Octobre 1880 Nr. 3386 B.;

b) dóue rugări din Porumbacul superior pentru primirea lui Nicolau Bêrglezan în cursul clerical şi

c) rugarea comunei Balşa pentru un ajutoriu la edificarea scólei.

Se predau comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisatóre asupra raportului general al consistoriului archidiecesan din şedinţa plenară, care raportéză prin raportorul seu deputatul Dr. Ioan Mihu, şi la propunerea comisiunei, fiind raportul tipărit şi impărţit între deputaţii sinodali, acesta se privesce de cetit şi se ia drept de basă pentru desbaterea specială, şi se aclude la protocol.

Trecêndu-se la desbaterea specială, la propunerea comisiunei partea, carea tractéză despre numĕrul pieselor întrate, despre impărţirea acelora după resort şi referenţi, despre numĕrul pieselor neresolvite până la 31 Decembre 1888 şi a şedinţelor plenare ţinute în decursul anului 1888, — se ia spre sciinţă.

Referitoriu la punctul din raport în privinţa celor dispuse de consistoriul metropolitan şi cel archidiecesan din tristul incident al morţii Alteţii Sale principelui de coróná mostenitoriu Rudolf, comisiunea propune: ca aceste dispositiuni sĕ se iee spre sciinţă, şi sinodul aderând la pasii făcuţi în numele provinciei nóstre metropolitane, dă şi din parte-şi cu acésta ocasiune şi la acest loc espresiune adêncei sale dureri faţă de tristul eveniment al morţii Alteţii Sale.

După ce înaltul presidiu accentuéză şi din partea sa, că în faţa durerosului cas de mórte al Alteţii Sale, ce în modul cel mai deprimătoriu a atins inimile tuturor credincioşilor sudiţi, este pe deplin convins, că Venerabilul sinod este pĕtruns de acest simţĕmênt dureros, şi crede a fi în acord cu toţi membrii sinodului, dacă propune, ca din incidentul acestui dureros cas, sinodul sĕ dea espresiune simţĕmêntului seu de condolenţă şi totdeodată de loialitate prin sculare, luându-se despre acésta act şi la protocol, cea ce se şi face cu cea mai espresă pietate.

Punctul II din raport referitoriu la perderea, ce a suferit eparchia Caransebeşului prin rĕposarea mult meritatului episcop diecesan *Ioan Popasu*, la propunerea comisiunei, şi după-ce presidiul în câte-va cuvinte accentuază meritele notorice ale defuoctului archiereu, sinodul de asemenea 'şi esprimă condolenţa sa prin sculare.

La propunerea comisiunei punctul despre rĕposarea a lor 4 deputaţi sinodali, în necs cu conclusul, prin care sinodul deja şi-a esprimat condolenţa sa, — se ia spre sciinţă.

De asemenea se ia spre sciinţă punctul referitoriu la rĕposarea a lor 4 protopresbiteri.

(Va urma).

Revista politică.

Desbaterile în dieta Ungariei, cari au fost întrerupte din causa sf. sĕrbători de Pasci, s'au reînceput.

De astădată s'a presentat spre desbatere proiectul, care a reclamat mai mare urgenţă şi anume proiectul de recrutare Opositia din stânga estremă a observat şi acum atitudinea de mai nainte; conducĕtoriul Irányi a polemisat mult în contra proiectului şi a luat în furcă vorbirea fulminantă, ce o a ţinut Andrássy în comisiunea casei magnaţilor; sbuciumările lor însĕ au fost zadarnice, căci casa deputaţilor a primit cu o maioritate covêrşitóre proiectul de recrutare, aşa pre-cum l'a presentat guvernul.

Ministeriul din România Catargiu tot mai formézá obiect de discusiune în presa europénă. Foile ungare vorbesc cu mare sfiélă despre atitudinea actualului guvern, care nu o cunosc încă nici cei mai adicţi partisani ai d-lui Lascar Catargiu. „Pester Lloyd“ afirmă, că însuşi ministeriul nu e în clar cu posiţia, în carea se află şi carea se clătină în mod de tot nesigur. In tóte statele se sub înţelege, că ministeriul sĕ fie dinastic şi cu credinţă regelui; dar în capitala României lucru se pare a fi chiar contrariu şi acésta sub impresiunea ce a făcut-o vorbirea prim-ministrului în cameră, din carea transpiră un feliu de imputare ministrilor I. C. Bratianu şi P. Carp, căci au urmat politica, carea a voit-o regele. „Adevĕrul“ ḑice cestionata fóie, care nutresce multe simpatii pentru actualul guvern şi direcţiunea ce o urmézá, spune publice, ca leaderul coservatorilor a comis o mare greşală, căci n'a pus ca condiţiune şi libertatea în politica esternă, carea nu se va schimbá, câtă vreme şede pe tron inimicul declarat al ţĕrei. Altă fóie şi anume „Democraţia“ aduce o scire şi mai sensaţională, după care actualul prim ministru a denumit de secretariu al seu pe pretendentul tronului Vogorides, care e cel mai antidinastic şi rusofil. Dacă scirea se adeverésce, numai încape îndoélă, că Hitrovo 'şi va face binişor trebşórele

In ḑilelele trecute se svonise, că guvernul a ridicat hotărîrea fostului ministeriu pentru espulsarea iconarilor şi jugănarilor rusi, svon, care mai târḑiu s'a desminţit, dar care e mult comentat de presa rusă, care nu se mulţămesce numai cu atâta.

Ḑiariul „Grajdanine“ ridică protest, ḑicênd, că nu e suficient o simplă retragere a mĕsurilor de esploatare ale cabinetului Rosetti Carp contra negutătorilor rusi ambulanţi, e oportun ca guvernul român sĕ acórde pe lângă acésta Rusiei şi satisfacţie, scusându-se pentru insulta, ce i o a făcut Rusiei.

Călĕtoriei, ce o va întreprinde împĕratul german la Londra i se dă o mare importanţă politică. Ea e privită ca un act pentru apropierea, ce se va realisá curênd între germani şi englesi; scirei acesţeia i se dă o importanţă şi mai mare prin împregiurarea, că principele Bismarck a invitat pe Salisbury, premieriul engles, la Berlin.

Ḑiarele rusesci nu vĕd cu ochi buni acéstă desfăşurare politică şi „Novoie Wremia“ ḑice, că deşi se fac pregătiri, cei doi bărbaţi de stat nu vor face nici o coaliţie contra Rusiei, ci se vor sfătuí numai asupra modului, cum, ar puté Germania sĕ scape din situaţiunea critică şi din încurcătura, în care se află. Rusia va puté deci sĕ-şi urmeze în linisce politica sa înaugurată încă de mai nainte, politică a cărui scop nu este de a jigní pe vr'un stat european, căci succesele dela Bĕlgrad şi Bucuresci ale rusofililor nu se datoresc agitaţiunilor rusesci, ci politicei slabe ce o face Austria în Orient. Contra acestor succese nu póte sĕ facă nimic nici Bulgaria, nici Germania, şi nici amêndoue împreună.

Lordul Salisbury şi-a deschis érăşi rostul şi a pronunţat un discurs la Bristol, căruia i se dă mare atenţiune în presă. Lordul a declarat, că guvernul a aflat de mare şi grabnică necesitate a sporí puterea armată a statului. Deşi Anglia intreţine cele mai cordiale relaţiuni cu tóte puterile lumei, dar se pot întêmplá schimbări de guvern şi s'ar puté iví în politica europénă schimbări tot aşa de grabnice, ca şi schimbarea timpului în vreme de vară.

Anglia prin urmare trebue a se pregătí şi a nu asteptá momentul, în care primejdia amenintătóre ii bate la uşă şi care ar puté venî pe tótă întinderea teritorială dela Edera până la Loiara.

In acest discurs s'a mai accentuat situaţiunea rea, în care se află Irlanda, de unde încă ar puté fi nutrit pericolul şi transpiră totdeodată un feliu de înclinare spre alianţa puterilor centrale europene.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din tractul Haţegului, 15 Aprile 1889 v. Dle redactor! 'Mi iau voie a ve descrie în liniamente generale decurgerea şedinţii sinodului protopresbiteral al tractului gr. or. Haţeg.

Sinodul a fost convocat pe 13 Aprile st. v. a. c. în opidul Haţeg.

După invocarea duchului sânt P. O. D. protopresbiter Ioan Raţ a deschis şedinţa la 10½ óre a. m. prin câte-va cuvinte bine accentuate, desfăşurând intre altele şi causa, pentru care s'a abătut dela prescrisele statutului organic, referitóre la terminul convocărei acestui sinod.

A accentuat adecă, că decând s'a abătut dela terminul prescris în statutul organic pentru convocarea acestui sinod, a făcut esperinţă, că sinodul protopresbiteral este cu mult mai bine cercetat de membrii sei, ca mai nainte; şi a ḑis, că P. O. DSa 'şi esplică lucrul astfeliu: că fiind o terţialitate din membrii sinodului preoţi, adecă 12 preoţi-parochi, tot atâtea parochii ar rĕmâné în 1-a sau a 2-a Duminecă a lunei lui Februariu fără serviciu divin.

A 2-a impregiurare, care éră recomândă acésta abatere este, că comunicaţiunea este fórte anevoiósă pe acel timp în tractul Haţegului, cari impregiurări le a apreţiat şi sinodul*)

A urmat apoi punct I din program.

Raportul general pentru protopresbiterat, care s'a cetit de P. O. D. protopresbiter şi care s'a compus pe basa datelor statistice, ce i-au stat la dispositie din parochiile tractului.

Nu me ajută memoria a raportá despre fie-care punct deosebit, fără mai mare impresiune au făcut asupra mea doue puncte din acel raport şi pe cât de imbucurătoriu a fost unul, pe atât de deprimătoriu a fost celalalt. Plăcut m'a impresionat constatarea aceea a raportului, că în anul 1888 mortalitatea a fost cu mult mai mică, ca numĕrul nascerilor; de tot neplăcut mi-a venit constatarea aceea, că numĕrul concubinatelor se sporesce grozav din an în an.

Preste tot luată impresiunea raportului a fost bună şi s'a putut vedé, că tractul prosperéză continuu sub conducerea cea inteléptă a şefului; drept aceea la propunerea unui membru sinodal s'a şi votat mulţămită protocolară P. O. D. protopresbiter Ioan Raţ pentru conducerea cea înteléptă cu atât mai vêrtos a ḑis propunĕtoriul sĕ ne arătăm încrederea nóstră faţă de şef, căci după-cum sciut este, sunt unii ómeni rĕuvoitori, cari voesc sĕ presente starea tractului nostru în colori negre.

La acestea tare potrivit a reflectat P. O. D. Ioan Raţ, că dacă este vre-un „Toma necredincios“ faţă de trebile din acest tract — faţă de greutăţile conducerii lui — sĕ vină se pună degetul şi sĕ se convingă.

După-ce s'a trecut şi preste punctul II din program, adecă preste intregirea unui loc vacant în scaunul protopresbiteral, a venit la ordinea ḑilei punct III, care a cuprins propunerea sinodului protopresbiteral al Sĕliştei pentru crearea unui fond preoţesc, transpusă acestui sinod spre spriginire.

Deşi în principiu nici unul nu a fost contra acestei propuneri salutare, abstragênd dela unele nedumeriri, cari şi le au manifestat unii membrii faţă de acésta infiinţândă reuniune, dar neaflându-o basată în statutul nostru organic, a trecut presteea la ordinea ḑilei.

Punctul IV din program a fost reservat pentru propuneri eventuale.

La punctul acesta un membru sinodal a întrebat pre P. O. D. protopresbiter, că deóre-ce protopretorele cercului Hunedóra a făcut arĕtare la comisiunea administrativă a comitatului Hunedóra, că vina la decădinţa stărei morale a acestui cerc o pórtă în mare parte şi preoţimea română gr. cath. şi gr. or., nu ar fi bine ca în privinţa acésta sĕ vină cu o propunere, deóre-ce acésta e un blam pre preoţimea nóstră?

La acestea P. O. D. protopresbiter a rĕspuns, că tractul nostru prin acésta acusă nu se simte atins, prin urmare, dacă am venî sĕ ne escusăm numai ne-am incusá, sĕ lăsăm lucrul intru atâta, căci póte că va fi recercat Preaven. consistoriu archidiecesan spre cercetarea lucrului şi atunci se va vedé adevĕrata pricină.

După aceea făcêndu-se dispositiune pentru autenticarea protocolului şedinţa se ridică cătră 1 óră p. m.

Un membru.

---

*) Ori câte argumente sĕ fie pentru modificarea vreunei norme din statutul organic, astfel de modificare numai congresul o póte decreta. Red.

In societate cu preoţimea şi învĕţătorimea tractului, precum şi cu celelalte corporaţiuni bisericesci şi scolare, a fost totdeuna pacinic aşa, că s'a putut numí omul păcii. Prin tactul seu cel fin a sciut sĕ câtige inimile tuturor, şi sĕ aplaneze diferinţele escate între preoţi, învĕţătoriu şi popor.

Eată dară jalnici ascultători faptele acestui bărbat onorat de toţi despre care ḑice apostolul Iacob: „Din faptele tale aratăţi credinţa ta“

Faptele sĕvêrşite a dovedit credinţa nutrită faţă cu Dumneḑeu, dragostea faţă de biserică şi alipirea cătră naţiunea sa. Nu suntem în stare ai recompensá ostenelele sale, dar vom rugá pre Dumneḑeu ca după faptele sale sé-i dea şi recompensa. In familia dênsului a fost până la óra morţii o proptea bună, un membru, dela care depindea sórtea celorlalţi. O lovitură ireparabilă a ajuns pe acéstă familie, carea cu durere adêncă îl petrece la locul cel de odichnă. O perdere însemnată sufere astădi şi parochia acésta, căci glasul cel dulce, armonios şi de multe ori cu bucurie şi plăcere ascultat nu va mai sună în acest edificiu sfânt. Consolaţiunile şi consultaţiunile date membrilor sei de casă şi membrilor parochiei sale, de astădi încolo vor încetá. Pentru tóte faptele sale bune se ve aduceţi aminte de dênsul voi toţi, care aţi fost fii lui sufletesci, sĕ urmaţi sfaturilor sale care le aţi primit dela dênsul, şi atunci arătaţi, că l-aţi iubit onorat şi recompensa ostenelele dênsului.

(Urmézá apoi iertăciunile obicinuite. Red. „T. R.“)

Raport general

al consistoriului archidiecesan despre activitatea sa în ședințe plenare dela sesiunea sinodală ultimă până în present.

Nr. 2987 plen.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

Înaintea altor obiecte, ce aflăm de lipsă a le atinge în raportul nostru pentru anul 1888, dăm loc și de astădată părții statistice generale, privitóre la activitatea consistoriului în tóte resórtele sale, încât acea activitate se póte cunósce din cifrele despre numĕrul esibitelor întrate, împărțirea lor după referenți și resolvarea lor în ședințe.

Actele întrate la protocolul de esibite al consistoriului archidiecesan în anul 1888 dau numĕrul de 7407, care după resort se împart precum urmézĕ:

Presidiale	309
Pentru ședințe plenare . . .	712
Pentru senatul bisericesc . .	2065
Pentru senatul scolariu . . .	2408
Pentru senatul epitropesc . .	1913
La olaltă .	7407

La referenți actele s'au distribuit astfeliu:

Asesorului consistorial Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit:

Plenare	341
Bisericesci	164
Scolare	385
Epitropesci	1
La olaltă .	891

Asesorului consistorial Zacharia Boiu, protopresbiter:

Plenare	35
Bisericesci	1239
La olaltă .	1274

Asesorului consistorial Moise Lazar, protopresbiter:

Presidiale	1
Plenare	2
Bisericesci	4
Epitropesci	669
La olaltă .	676

Asesorului consistorial Nicolau Cristea, protopresbiter:

Bisericesci	586

Asesorului consistorial Mateiu Voilean:

Scolare	2009

Fostului asesor consistorial Eugen Brote și asesorului consistorial Gerasim Candrea:

Plenare	303
Bisericesci	1
Epitropesci	1234
La olaltă .	1538

Observare: Dintre cele epitropesci, rațiociniile dau 703 numeri.

Asesorului consistorial și secretariu Nicanor Frateșiu, protosincel:

Presidiale	308
Plenare	31
Bisericesci	71
Scolare	14
Epitropesci	9
La olaltă .	433

Ședințe plenare s'au ținut în anul 1888: 15, dintre care 10 ordinare și 5 estraordinare.

Starea actelor restante ca neresolvite la 31 Decembre 1888 se presintă astfeliu:

La ases. cons. Dr. Ilarion Pușcariu	23
La ases. cons. Zacharia Boiu . . .	113
La ases. cons. Moise Lazar . . .	6
La ases. cons. Nicolau Cristea . .	51
La ases. cons. Mateiu Voilean . .	27
La ases. cons. Gerasim Candrea .	121
La olaltă .	341

În ce privesce restanțele la finea anului se observézĕ, că ele se refer mai ales la datele statistice, cererei de ajutóre ș. a., care de regulă se resolvézĕ după completare și ca atari restanțele sunt inevitabile.

Dintre causele mai momentóse, care au fost obiecte de pertractat în ședințe plenare ale consistoriului, numĕrăm următórele.

I. Fiind încunosciințat consistoriul archidiecesan, că consistoriul metropolitan, întrunit în ședință estra-ordinară, a esprimat și-a descoperit prin o adresă înaintea Majestății Sale, Preaînălțatului împĕrat și rege al nostru Francisc Iosif I, și înaintea Casei domnitóre în numele bisericei întregi din provincia nóstră metropolitană, adêncele sale regrete și condolența în fața tristului și durerosului eveniment al morții Alteței Sale, principelui de corónă moștenitoriu, Rudolf, consistoriul archidiecesan în ședința sa plenară din 6 Februariu a. c. Nr. 692 plen. și-a esprimat și din parte-și adênca sa durere pentru perderea neasteptată și a aderat întru tóte la pașii făcuți de consistoriul metropolitan în privința acésta; ĕră acum la rêndul seu 'și ține de datorința sa a notificá acestea Preavenerabilului sinod archidiecesan.

II Față de perderea, ce a simțit eparchia Caransebeșului prin repausarea mult meritatului episcop diecesan, Ioan Popasu, consistoriul din ședință plenară a esprimat regretele și condolența sa.

III. Dela sesiunea sinodală precedentă până la sesiunea presentă au repausat trei dintre deputații sinodali, și anumit: Iacob Bologa, consilieriu aulic în pensiune, Dr. Nicolau Pop, profesor și conrector gimnasial și Anania Moldovan, advocat, care casuri triste le aducem la cunoscință Preavenerabilului sinod archidiecesan, pe lângă observarea, că în locurile de deputați devenite vacante prin aceste casuri de mórte s'au dispus alegeri supletorie.

IV. Tot prin mórte a perdut archidiecesa nóstră pe patru dintre cei mai activi și binemeritați protepresbiteri ai sei, anumit: pe protopresbiterul Ungurașului, Petru Roșca, pre protopresbiterul tractului Clușului, Vasiliu Roșescu, pre protopresbiterul Abrudului, Ioan Gall, care a fost totdeodată asesor consistorial onorariu în senatul epitropesc al consistoriului archidiecesan, și pe protopresbiterul emeritat Zacharia Boiu sen.

V. Ca un eveniment însemnat în viața nóstră bisericéscă din întréga provincia metropolitană, înregistrăm întrunirea congresului nostru național-bisericesc, la 1 Octobre 1888. Dintre operatele congresuale s'au comunicat pe calea consistoriului metropolitan:

1 „Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter“, votat de congres în ședința dela 11/23 Octobre 1888.

Acest regulament, din care un esemplariu autentic tipărit se asterne aici sub 1/. s'a publicat din sedința plenară a cosistoriului archidiecesan, dela 6 Martiu a. c. sub Nr. 1910 plen. și în necs cu acesta:

2. Conclusul congresual din 8/20 Octobre 1888 Nr. 111, privitoriu la cualificațiunea recerută dela concurenții de protopresbiter, care sub Nr. 2557 plen. din 3 Aprile a. c. s'au publicat în archidiecesă și care ací sub 2/. se comunică și Preavenerabilului sinod.

VI. Pe basa regulamentului congresual pentru procedură la alegerea de protopresbiter, consistoriul în ședința sa din 6 Martiu a. c. a pus la cale întregirea protopresbiteratelor vacante: al Brașovului I., Făgărașului, Mediașului, Abrudului, Clușului și Ungurașului, care, după îndeplinirea lucrărilor pregătitóre pentru alegere, se vor întregí în timpul cel mai scurt.

VII. Încât convertirea averii archidiecesane în papire sau realități, este dată prin conclusul sinodal din 1888 Nr. 54 în competința plenului consistoriului, atingem pe scurt la acest loc, că în urma articulului de lege dietal XXXII din anul 1888 s'a arĕtat necesitatea a convertí oblgațiunile urbariale de stat, cumperându-se în partea cea mai mare cu prețul lor hărtii nóue de stat. Modul mai în special, cum s'a urmat în privința acésta, se va espune din punct de vedere finanțiar, din partea senatului epitropesc.

VIII. Ajutórele din bugetul fondurilor archidiecesane pe anul 1888 s'au împărțit în următoriul mod:

a) Din fondul Rudolfin.

Suma disponibilă de 7000 fl. s'a conferit:

1. La 36 protopresbiteri și administatori protopresbiterali à 100	3600 fl.
2. La 2 protopresbiteri emeritați à 200 fl.	400 „
3. Ca ajutóre pentru 3 parochii protopresbiterale	505 „
4. Ajutóre pentru 34 parochi, administratori parochiali și capelani . .	1695 „
5. Pentru comune bisericesci . .	800 „
La olaltă .	7000 fl.

Un conspect special despre împărțirea acestor ajutóre se alătură sub 3/.

b) Din fondul bisericilor.

Pentru comune bisericesci întréga suma provĕdută în buget 2000 fl.

O consemnare a comunelor împărtășite cu ajutóre din acest fond se alătură sub sub 4/.

c) Din fondul scolar eparchial.

Posiția bugetară 1200 fl.

1. Pentru comune bisericesci . .	100 fl.
2. Pentru învĕțători	1100 fl.
La olaltă .	1200 fl.

Conspectul despre împărțire în special se alătură tub 5/.

d) Din fundațiunea „Andronic“ pentru meseriași.

Posiția bugetară 6000 fl. Pentru suma disponibilă de de 4200 fl. din acéstă posițiune, publilcându-se concurs cu finea anului 1888 au întrat în terminul preclus cereri dela 198 învĕțăcei, 39 sodali, și dela 48 sodali în condițiuni a se face măestri.

Pe basa concursului s'au împărtășit cu ajutóre:

1. 88 învĕțăcei à 30 fl. . . .	2640 fl.
2. 8 sodali à 30 fl.	240 fl.
3. 13 sodali pentru a se face măestri à 100 fl.	1300 fl.
La olaltă .	4180 fl.
La care computându-se 51 învĕțăcei împărtășiți de mai înainte cu ajutóre à 30 fl.	1530 fl.
La olaltă .	5710 fl.

Consemnarea celor împărtășiți cu ajutóre pe anul 1888 se alătură sub 6/.

IX. Ca un obiect, care a dat un numĕr însemnat de esibite, pertractate în plen. se numĕră lucrările privitóre la constituirea parochiilor și a protopresbiteratelor pe periodul actual de 3 ani. Asupra recurselor întrate cu privire la alegerea comitetelor și epitropiilor parochiale s'au făcut cercetările de lipsă, care parte mare s'au finalisat, ĕră o parte mai neînsemnată sunt încă în curgere.

X. Proiectul de statut pentru crearea unui fond de pensiune pe séma preoțimei și a funcționarilor bisericesci din archidiecesă, transpus consistoriului archidiecesan prin conclusul sinodal din 11/23 Maiu 1888 Nr. 125, fiind sub pertractare la consistoriu, sperăm a-l puté înaintá Preavenerabilului sinod archidiecesan încă sub durata sesiunei presente sinodale dimpreună cu propuneri din partea consistoriului.

Cu acestea încheem raportul despre activitatea consistoriului în ședințe plenare în decursul anului 1888.

Convocare.

Membrii reuniunei învĕțătoresci rom. gr. or. a desp. Cluș, prin acésta se convócă la adunarea sa ordinară, ce se va ține în 23 Aprile st. v. a. c. la Călata-mare în sala scólei române de acolo.

La acésta adunare sunt poftiți a luá parte toți binevoitorii înaintării scopului reuniunei nóstre.

D-nii membrii, cari voesc a predá ceva lucrare de cuprins pedagogic, sau a se produce cu ceva, sĕ binevoiască a se insinuá respective a o substerne O. D. președinte a reuniunei Tuliu Roșescu în Cluș, cel mult până în 18 l. c.

Agendele reuniunei vor fi:

1. Participarea cu toții la serviciul divin.
2. Deschiderea adunărei prin președinte.
3. Alegerea de președinte și notariu pe un period de trei ani.
4. Constatarea membrilor presenți și înscrierea de membrii noi.
5. Rapórtele: a cassariului și a bibliotecariului.
6. Disertare de membrul V. Teotelecan: „Despre conducerea socotelilor bisericesci privitóre și pentru învĕțători“.
7. Discusiune asupra metodului: „Cum trebue sĕ se propună mai cu înlesnire cetitul, scrisul în scóla populară,“ asemenea și computul cu Nrii până la 20.
8. Discusiune asupra modului: „Cum trebue sĕ se propună gimnastica în scóla poporală“.
9. Propuneri.

Defigerea locului pentru adunarea viitóre, și alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului.

Incheere.

Cojocna, în 10 Aprile v. 1889.

G. Prigónă,
pres. a reun. desp. Cluș.

Varietăți.

* (Dela Curte) Maj. Sa împĕrătésa-regina a început cura la Wiesbaden. In calĕtoria sa n'a fost primită oficios în urma dispositiunilor prénalte nici chiar în Wiesbaden. Maj. Sa se află în societatea fiicei sale Maria Valeria și a viitoriului ginere archid. de Salvator.

* (Avansamentul din Maiu.) Maj. Sa a denumit pe general-maiorul H. Pelican locot. de mareșal-campestru; general-maior pe Iosif cav. de Bruna com. brig. 28; colonel pe Avram nob. de Cassan la reg. 31. (Sibiiu); vice-colonel George Canic; maiori pe Ioan Cucera, Ioan Vornic; căp. cl. I în statul maior pe Arón Dimic, Pavel Mohora și George Dimitrovici; căp. cl. I la inf.: Const. Spilariu, George Popovici, Iacob Dolsac, Alesandru Busu, Albin Panianu, George Herman, Nicolau Bișu, Ioan Sagaican, Ioan e Ceala, Ioan Sertic, Ioan Jujan, Ioan Velișc, Chiriac Băcilă, Vasilie Literat, Nicolae Dragomir; căp. cl. a II-a: Elia Nedelcu, Ioan Vajda; supra locot: Augustin Toma, Iosif Paldu, George Dênga, Ioan Cacic, Iosif Berlandrea, Ioan Prințu, Ioan Tărbuc, Antonie Durlac, Victor Petri, V. Plesnicariu, Ales. Bunaciu; căp. la cavalerie: Alesandru Alesandru, Adam Petricică, Iosif Servin; supralec. la artilerie: M. Țap; căpit la vênători: Ioan Pĕstêrnac și Ioan Poplăcean.

* (Distincțiune.) Maj. Sa s'a îndurat prégrățios a distinge în urma meritelor prestate ca comandanți ai subdespărțĕmintelor la trupe cu crucea de serviciu militariu pe capitanii cl. I: E. Mărginén și Vasile Șandor de Vistea.

* (Alegere de deputat la universitatea săséscă). După cum ni se împărtășesc, în Sas-Sebeș, s'a ales de deputat dl căpitan de poliție din S. Sebeș Ioan Piso.

MONITOR. 15

Calendariul sĕptemânii

23—29 Aprile.

23 Duminecă: (†) Georgiu, Valeriu, Anatoliu, Protoleon, Atanasiu, Gliceriu, Donat, Terinos, Lazar. *24 Luni:* Sava, Elisabeta, Pasicrat, Valentiu, Eusibiu, Neon, Leontiu, Longin, Duca, Nicolau. *25 Marți:* Marcu, Macedoniu, Nichi. *26 Mercuri:* Vasiliu, Glafira, Iusta, Nestor. *27 Joi:* Simeon, Ioan, Aristarch, Marcu, Zenon, Pupliu, Eulogiu, Lolion. *28 Vineri:* Iason, Sosipatru, Dada, Macsim, Cuintilian, Cercira, Zenon, Vitaliu, Eusebiu, Onisifor, Evod, Neon. *29 Sâmbătă:* Chizic, Teognis, Ruf, Antipatru, Teostich, Artema, Magnu, Teodot, Taumasiu, Filemon, Memnon, Aucsibiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 23 Aprile, a III-a în cincidecimea pascilor, a Purtătórelor de mir, intruna sĕrbarea sântului mare martir Georgiu. Ritualele din Penticostariu, ton 2 și din Mineiu. La Utreniă: Polieleu. Evangelia invierii 4. Catavasia pascilor. La oda a IX în loc de „Ceea ce ești mai cinstită“ se cântă Odele Canonului cu pripelele lor. Luminânda pascilor și a sântului. La Liturgiă: Fericirile din Penticostariu oda 3 și din Mineiu oda 6. Tropariul invierii și al sântului, Condacul prasnicului. Apostolul și Evangia Dumineeii și ale Sântului, Irmosul pascilor.

Loterie.

Mercuri în 1 Maiu 1889.

Brünn: **57 28 41 70 17**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 30 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.60
Napoleon	9 47	9.46
100 marce nemțesci	58.30	58.35
London pe (poliță de trei luni)	119.40	119.55

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézā cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român .“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională tate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Closca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézā o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézā despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1,50—2,50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 10—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 44 Sibiiu, Sâmbătă 22 Aprile (4 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a V-a, ţinută la 20 Aprile a. c.

După-ce se presentéză cererea de concediu a deputatului Ioan Şandru pe 5 ţile, ce se acórdă, şi a petiţiunilor: a preotesei vĕduve Elisabeta Fulea pentru un ajutoriu şi a parochului Vasiliu Glodean din Bârseu, pentru primirea fiului seu la cursul estraordinariu pentru parochia Ardeu şi fără cualificaţiunea recerută, ce se predau comisiunei petiţionare, — la ordinea ţilei se pune raportul comisiunei scolare, şi la propunerea comisiunei se admit ca manuale cărţile presentate în şedinţa I, (veţi Nr. 42 „T. R.ª). Referitoriu la introducerea lucrului de mână sinodul primesce următórea propunere făcută de Escelenţia Sa Dl archiepiscop şi metropolit: Se autoriséză consistoriul, ca pe base sigure sĕ pună în lucrare instruirea în deprinderi cu lucru de mână după liniamentele din propunerile sale şi spre acest scop i se votéză un credit estraordinariu de 700 fl., în sarcina egală a fondului scolariu şi a celui seminarial; avênd consistoriul sĕ raporteze despre resultate la sesiunea anului viitoriu.

S'a pertractat apoi raportul consistorial, prin care se transpun raţiociniile fondurilor archidiecesane, ce preste tot s'au aflat în ordine.

Şedinţa a VI a, ţinută la 21 Aprile a. c.

După autenticarea protocolului se presentéză cererea de concediu a deputatului Georgiu Dăniilă, pentru concediu pe întréga sesiune, ce se acórdă. Se presentéză apoi esibitele: Raţiociniile fondului tipografiei archidiecesane pe mai mulţi ani, ce se predau comisiunei financiare; ér petiţiunea representanţii gimnasiale din Brad pentru un ajutoriu de 300 fl. pe 4 ani consecutivi, spre scopul zidirei unui local de gimnastică, şi rugarea par. Ioan Popoviciu din Boholt pentru un ajutoriu de 50 fl. se predau comisiunei petiţionare.

La ordinea ţilei se pune referada comisiunei financiare, şi se raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc despre activitatea sa în anul 1888 şi apoi s'a statorit bugetul pe anul 1890.

Raport mai detaiat.

Şedinţa a III a, ţinută la 18/30 Aprile 1889.

(Urmare).

Punctul din raport despre intrunirea congresului la 1 Octobre 1888 la propunerea comisiunei se ia spre sciinţă cu aceea, că regulamentul pentru alegerea de protopresbiteri se ia spre sciinţă şi se aclude la protocol, scoţêndu se din valóre tóte disposiţiunile sinodale, ce ar esistá în acésta privinţă.

Deputatul Nicolau Cristea în necs cu acésta face următórea propunere:

Până la o ulterióra deţĕrmurire, bine definită, pe base principiale canonice, a competenţii sferelor din sistemul nostru metropolitan şi până la stabilirea unui mod de procedere pentru publicarea şi abrogarea regulamentelor, Prea Vener. congres sĕ fie rugat regulamentele ce le va aduce pentru tóte eparchiile din metropolie a le transpune sinódelor eparchiale spre publicare. Acésta pentru ca cu publicarea acelora, eventual sĕ se pótă abrogá altele de asemenea natură, aduse de mai nainte de sinódele eparchiale.

Vorbitoriul observă, că nu voesce sĕ vorbéscă din punct de vedere principial, ci numai al formei, fiind evident, că prin regulamentul din cestiune, care trebuia sĕ intre în vigóre la 1 Ianuariu a. c. se scot din valóre multe dispositiuni sinodale referitóre la alegerea de protopresbiteri, ba chiar şi un regulament adus în acest respect şi astfeliu se ivesc colisiuni, căci se abrógă dispositiuni sinodale, fără consensul forului competent, deci pentru evitarea a lor astfeliu de colisiuni, s'a vĕdut indemnat a face propunerea de mai sus.

Presidiul observă pe scurt, că póte incă şi în sinod, dar sigur susţine, că propuneri de atare natură s'a ivit în sinul consistoriului. Înţelege fórte bine, ca dreptul autonom al fie-cărei părţi din organismul bisericei nóstre sĕ se respecteze, dar acésta se póte referí numai la afaceri de caracter special, dar nu şi la afaceri, ce trebue sĕ stea sub controla autorităţii supreme bisericesci, cum e d. e. şi regularea protopresbiteratului; dacă s'ar acceptá propunerea dlui deputat N. Cristea, acésta ar insemná, că decisiunile congresului nostru naţional bisericesc până-ce nu se pronunţă sinodul archidiecesan n'au valóre, ce ar involvá şi un eventual *veto*, deci e evident, că unde ar duce în consecuenţă luarea unui astfeliu de conclus. Lasă însĕ la apreţiarea Ven. sinod, ca sĕ se pronunţe asupra cestiunei.

Dep P. Cosma observă, că póte susţiné cu positivitate, că la introducerea tuturor regulamentelor congresuale s'a ivit şi susţinut atari propuneri. Este sciut, că în tótă lumea, legislatorul dispune şi în privinţa promulgărei legei aduse, astfeliu e evident, că propunerea dlui dep. N. Cristea numai aşa ar avé înţeles, dacă sinodul faţă de decisiunile congresuale ar avé şi un veto. Congresul 'şi are organul seu de esecutare, prin care se publică şi pun în lucrare decisiunile sale, — dar şi altfeliu, insuşi sinodul nostru a trecut deja preste modalitatea propusă de dl deputat, la tóte regulamentele congresuale, ce numai s'a notificat sinodului, este aşadară în contra propunerei dlui dep. N. Cristea, observă însĕ de încheere, că logica primirei acestei propuneri ar fi, că nici o dispositiune a sinodului n'ar puté fi pusă în lucrare, până nu s'ar pronunţá sinódele protopresbiterale şi cele parochiale.

Dep. N. Cristea reflectând ca propunĕtoriu observă, că după-cum a premis, nu voesce sĕ discute cestiunea din punct de vedere principial, dar susţine, că abrogarea unui regulament adus de sinodul archidiecesan, numai acestuia îi compete, şi comparearea resp. conclusiunea făcută cu organele inferióre bisericesci nu se póte susţiné, pentru-că aceste sunt părţi constitutive ale archidiecesei, ér de un veto, nici la un cas nu póte fi vorbă, şi despre acésta nici nu s'a făcut amintire.

Punêndu-se la vot propunerea dep. N. Cristea, — nu se primesce.

Punctele VI, VII şi VIII din raportul consistoriului referitor la împărţirea ajutórelor din fondul Rudolfin, fondul scolar eparchial, fondul bisericilor şi fundaţiunea „Andronic", comisiunea propune a se luá spre sciinţă.

Deputatul R. Patiţa cere, ca aclusele referitóre la împărţirea ajutórelor din fondurile amintite sĕ se cetéscă, ér unii deputaţi sunt în contra de a se cetí, ce dă ansă la o desbatere îndelungată, la care a luat parte deputaţii G. Candrea, I. Turcu, R. Furdui, Dr. I. Puşcariu special accentuând, că consistoriul a fost şi trebue sĕ fie cu considerare la tóte impregiurările, şi nu póte avé în vedere, numai considerăţiuni teritoriale; ér dep. V. Damian face următórea propunere: „În viitoriu, în conspectele despre cei impărtăşiţi cu ajutóre din fundaţiunea „Andronic", sĕ se facă evident, că după protopresbiterate câţi au primit din fie-care protopresbiterat, şi de ce categorie a fost ajutoriul".

Presidiul observă, că în conspect sĕ se facă evident şi comuna celui ajutorat.

Dep. L. de Leményi observă, că după propunerea dep. V. Damian o icónă fidelă vom avé, însĕ acésta d. e. la fundaţiunea „Andronic" nu se póte face după protopopiate, pentru-că sunt mai multe protopopiate, cari nu cultivă meseriile, află însĕ că ar fi bine, ca lista celor impărtăşiţi sĕ se publice pe cale ţiaristică.

După-ce mai ia cuvêntul şi dep. Dr. P. Span, care sprijinesce propunerea deputatului V. Dămian, punêndu-se la vot propunerea comisiunei, — se primesce, precum şi propunerea dep. V. Dămian.

Punctul IX, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă.

Punctul X, referitoriu la stadiul, în care se află afacerea fondului de pensiune al preoţimei, comisiunea propune a se luá spre sciinţă.

Deputatul Liviu de Leményi doresce a scí, dacă proiectul de statut pus în perspectivă se va asterne sinodului incă în sesiunea actuală.

Presidiul numai atâta póte declará, că lucrul se află în desvoltare, şi raportul comisiunei insărcinată cu elaborarea acestui statut, şi preste tot a afacerei acesteia, până la datul acestui raport nu s'a presentat altfeliu dl referent al acestui obiect în consistoriu póte va puté dá informaţiuni şi mai indetaiu despre starea lucrului.

FOIŢA.

Clytia*).

O statuă de marmoră, artistic sculptată „Clytia", a atras în timpul din urmă luarea aminte a a savanţilor vienesi şi a óspeţilor strĕini din capitala imperiului nostru

Opera măiestrită ne presentă statua unei femei din idialismul elenic, o nimfă seducĕtóre, al cărei trup 'l împodobesc câteva ornamente strălucitóre de metal.

Acest product alui Renk representă pe soţia atât de frumósă, ce numai în visuri se mai póte vedé, stând drept, şi-şi întinde mânile sale delicate şi mai albe ca zăpada cu un dor înviipăeat de îndrăgire spre frumósele flori ale sórelui, cari par a se apropiá spre a i cuprinde mijlocul. Pe ea o chinuesc cele mai cumplite dureri ale dorului şi-şi întórce capul seu şi graţiósa-i privire spre sóre.

Intregul tablou, ce zugrăvesce seducĕtórea iubire şi necredinţa în căsnicie, e isvorul a o mulţime de mituri şi de tradiţiuni, ce se ivesc încă din cea mai întuncósă anticitate . . . . . .

Nu arare ori se vĕd hotărnicind agrii nostri cotóră gróse şi lungi în vêrful cărora se află flori mari cu stele vinete, cari mereu 'şi întorc faţa după mersul sórelui, ca şi cum l'ar rugá sĕ se cobóre la ele, până a nu se afundá în mare. E flórea sórelui.

Credinţa în vremile cele mai vechi — şi aţi la unele popóre despre aceste flori — e, că tóte sunt ómeni blăstĕmaţi şi anume: cele albe, cari 's de tot puţine, ómeni buni, ér cele vinete, şi mai numĕróse, ómeni rĕi. La poporul german, mai cu sémă se face amintire de acestea. In Silesia se sună chiar de un cântec al unei fete, care a plâns şepte ani după amantul, ce murise în resbel şi care ar fi dorit ca mai înainte d'a contení plânsul — în loc sĕ-şi alégă un alt amores — sĕ se prefacă în o flóre a sórelui; cu mult mai lămurit apare mitul despre mirésa blăstĕmată în cântecele fetelor din Pfalţa superióră, ce de mult, de mult se cântă: Era odinióră o crăésă, decât care altă fată drăguţă şi frumósă nu era în întréga impĕrăţie. Avea un mire frumos fără păreche. Cu tótă indrăgirea lor, necredinciosul o părăsì şi îi nimicì norocul. Ţiua şi nóptea zăcea cuprinsă de durere şi amărăciune, şi isvórele de lacrămi nu mai incetau cu tótă silinţa, ce şi-o dau fetele de prin pregiur spre a-i contení durerile. Când era aprópe sĕ-şi dea sufletul, ţise: Moriu bucuros, căci pentru mine, el e perdut, totuşi a-şi voí ér sĕ trăesc, ca sĕ l vĕd, sĕ l vĕd neîncetat. Şi servitórele, cari iubiau pe crăésa din tot sufletul, dar cari ar fi dorit sĕ-l aibă şi ele amores, ţiseră, că şi ele ar dorí sĕ móră cu crăésa, dacă le-ar vedé el pe tóte cărările. Şi ceriul împliní suspinurile crăesei şi dorinţa fetelor, prefăcêndu-o pe crăésa în o flóre îmbrăcată în alb, ér pe celelalte în flori îmbrăcate în vênăt. Poetul H. Wintler cântă încă pela 1411 poesia: „Flori de virtute". (Va urma.)

*) Adi o asteroidă = o planetă între Mars şi Iupiter.

Dep. Dr. Il. Puşcariu, ca referentul acestui obiect în consistoriu observă, că conclusul sinodului din anul trecut Nr. 125 s'a predat unei comisiuni, care a fost însărcinată din capul locului cu studiarea acestei afaceri, comisiunea şi-a inaintat raportul abia în timpul din urmă, şi pe lângă acésta în raport s'a reflectat numai în general la indigitările cuprinse în conclusul sinodal, şi astfeliu consistoriul a trebuit să-l restitue comisiunei, ca să vină şi să arete cu date positive în cifre, intrucât fondurile archidiecesane pot concurge cu resurse pentru crearea acestui fond.

Dep. L. de Leményi după deslușirile primite observă, că e timpul suprem, ca să se facă începutul cu întemeerea acestui fond, pentru-că cestiunea se pertractézá deja de 6 ani, şi deşi recunósce, că sunt fórte mari greutăţi şi neajunsuri pentru întemeerea unui atare fond, cu tóte acestea nu le consideră de neinvingibile. Recunósce vorbitoriul, că partea esenţială e partea finanţială şi aici discusiunile nu vot avé loc, dar se pot stabilí unele principii, după cari s'ar puté realisá acésta dorinţă generală. Vorbitoriul apreţiéză şi recunósce, că nefiind preoţimea nóstră dotată în mod corĕspunzĕtoriu, şi mai ales nefiind dotată cu salarii ficse, la încassarea cuotisaţiunilor s'ar iví greutăţi, ce póte ar zădărnicí instituţiunea ca atare, pentru aceea crede, ca să se oblige a participá la acest fond funcţionarii din gremiul consistorial şi protopopii, apoi preoţimea numai în mod facultativ să fie angagiată. Atrage atenţiunea sinodului la împregiurarea, că interesul preoţimei pentru acest fond e fórte mare, şi dacă nu se va face un pas înainte, conclusul, că raportul consistoriului în acest respect se ia spre sciinţă, vorbitoriul e convins, că nu va avé efect bun asupra preoţimei, pentru aceea se vede îndemnat a face următórea propunere: „Se îndrumă consistoriul, ca până la sesiunea procsimă sinodală, să satisfacă conclusului Nr. 125 sinodal din anul trecut, autorisându se, ca eventual să se pótă pune şi pe alte base decât cele indicate în proiectul transpuns deja la consistoriu prin conclusul amintit.“

Dep. Dr. I. Puşcariu asigură, că acésta afacere este un obiect de specială îngrigire a consistoriului, şi nici că ar puté cineva să ignoreze lipsa inteţitóre a preoţimei nóstre în cas de infirmitate, şi resp. a preoteselor vĕduve şi a orfanilor preoţilor, dar după proiectul de statut transpus consistoriului, înfiinţarea unui fond de pensiune trebue să o declare de aprópe imposibilă, nerealisabilă conform conclusului din anul trecut, spriginesce deci propunerea dep. L. de Leményi.

Tot în acest înţeles argumentézá şi deputatul P. Cosma, fiind de părere ca să i se deslege — aşa ḑicênd — mânile consistoriului, ca să se pună în vigóre odată acésta dorinţă generală.

Presidiul observă, că inainte de tóte trebue să ne facem bine séma cu tóte impregiurările când e să se aducă vre-o hotărire. Este notoric, că preoţimea nóstră pe lângă dotaţiunea sa de astădi, fie entusiasmul şi bunăvoinţa cât de mare, nu va puté prestá cuotisaţiunile, şi astfeliu se vor produce cele mai mari inconsecuenţe, pentru-că vor fi unii cari vor solví regulat şi alţii restanţieri; ba póte chiar pensionarea se va considerá de o imbunătăţire a sorţii sale, şi astfeliu casurile de pensionare nu vor stá în proporţiune cu prestaţiunile fondului. Este deci evident, că ar trebuí să se purcédă chiar invers, adecă mai întâiu cu imbunătăţirea dotaţiunei clerului.

Este sciut de altă parte, că fondurile archidiecesane tóte sunt angagiate pré mult, şi nu s'ar puté lua din venitele lor, ca să nu se simtă în alt loc, unde tot aşa de simţită e lipsa, ba póte chiar şi mai mare, şi mai iminentă. Nu se póte ḑice, că absolute nu s'ar putea reflectá la vre-un resurs din acésta parte, dar acésta contribuire faţă de lipsa cea mare ar fi aşa ḑicênd un picur de apă în mare. Află de lipsă deci a atrage atenţiunea Venerabilului sinod să-şi facă sémă cu aceste neajunsuri.

După-ce mai vorbesc la cestiune deputaţii: Dr. Petru Span, Iosif Puşcariu şi I. Turcu, punêndu se la vot propunerile comisiunei şi a dep. L. de Leményi se primesc ambele.

Tot comisiunea organisătóre referéză asupra cererei comitetului protopresbiteral al Iliei pentru strămutarea locului de scrutiniu şi alegerei de deputaţi sinodali şi congresuali dela Dobra la Ilia şi la propunerea comisiunei se primesce, ca pentru cercul electoral VII al Iliei pe viitoriu să fie locul central Ilia.

(Va urma).

Revista politică.

Ministrii ungari Tisza şi Weckerle au fost în ḑilele trecut la Viena, unde au participat la desbaterile pentru elaborarea bugetului comun. Conferinţele comune s'au ţinut acum la espresa dorinţă a ministrilor ungari, deóre-ce trebuiau să se încépă apoi desbaterile bugetare în casa deputaţilor şi în timpul acesta ministrii trebuiau să fie în Budapesta, spre a luá parte la ele.

Nu cunóscem cifrele, ce s'au statorit, se afirmă însĕ cu positivitate, că delegaţiunilor încă li se va aşterne un proiect, care va mărí creditul estraordinariu cu o sumă considerabilă şi care se va întrebuinţá pentru pregătiri rĕsboinice. Pelângă acésta va mai presentá şi ministrul de esterne un proiect pentru un credit estraordinariu, cu care voesce să cumpere ambasadei austro-ungare din Berlin un palat pompos.

În Boemia s'au escris alegerile pentru dieta provincială, ele se vor face pe 2 până în 15 Iuliu. Pregătirile, ce se fac sunt mari şi mişcările sunt violente; cehii se mai luptă şi între ei şi anume cehii bĕtrâni cu cei tineri şi apoi mai au de vrăşmaş pe germanii, cari au început a desvoltá o energie estraordinară pentru apĕrarea intereselor şi principiilor, de cari sunt conduşi. În mijlocul acestei miscări vehemente de un compromis între cehi şi germani abia póte fi vorba, cu tóte că conducĕtorii ambelor tabere au umblat după mijlóce de împĕcare, ér contele Taaffe, premierul austriac a venit anume spre acest scop în sĕrbătorile Pascilor la Praga.

In România e mare sĕrbătóre. Moştenitoriul presumptiv al tronului a sosit la Bucuresci Primirea, ce i s'a făcut, a fost grandióşă. Intreg corpul diplomatic a asistat în gală la primire. Foile consacră articli în onórea moştenitoriului, ér poporaţiunea din tóte colţurile ţĕrei privesce cu încredere în viitoriul suveran. Simpatiile, cu cari a fost primit, dovedesc din nou loialitatea, ce o pórtă poporul român cătră actuala casă domnitóre.

Siguranţa despre manţinerea păcei se clătină din ce în ce tot mai tare. In luna trecută actuala cameră română a votat un credit de 15 milióne pentru fortificaţiuni, proiectul n'a trecut şi prin camera senatului, dar fortificaţiunile s'au început. Ministrul de rĕsboiu Manu a declinat dela sine responsabilitatea consecuenţelor, ce ar urmá dacă nu s'ar terminá fortificaţiunile cât mai îngrabă.

Şi dacă vom judecá şi espunerile ḑiariului rusesc „Grajdanin“, situaţia apare de tot seriósă şi complicată. Schimbările, ce s'au făcut în armata ruséscă sunt de o însemnătate deosebită şi ele co rĕspund întru tóte pregătirilor, ce trebue să se facă pentru părţile vestice ale Rusiei. Germania şi Austro-Ungaria au încungiurat eventualul câmp de luptă al Poloniei cu un lanţ de săbii şi de baionete, cu scop de a ne împedecá în tóte acţiunile nóstre.

Rusia e privită încă şi acum de germani şi austriaci ca o putere sĕlbatică, dar pasivă, care nu póte jucá decât rolul de a se apĕrá; dar să amăgesc amar. Ursul nordic, carele a purtat şepte ani rĕsboiu contra prusilor, carele a frânt pe Napoleon, pe poloni i-a sters de pe carta europénă, a nimicit puterea Svediei şi a sdrobit din temelii pe crunţii otomani, acésta putere, acest urs, nu se póte mărginí numai la o defensivă în un apropiat rĕsboiu, ceea-ce convine fórte bine, intereselor, nu, ruşii vor scí câştigá victorii de sânge şi pe câmpiile strĕine, şi asta trebue să şi-o însemne deocamdată puterile, ce învidiază imperiul ţarului.

Alaltăeri s'a deschis în Francia sesiunea de primăvară a consiliilor generale. Ea pare fórte favorabilă principiilor, ce le urmăresc acum republicanii. Dintre 90 de departamente, 75 aparţin republicanilor şi numai 13 representă o maioritate a monarchiştilor.

Generalul Boulanger petrece tot în esil. O mare despărţire şi ruptura se pare a fi întrat în castrele boulangiştilor şi între monarchişti. Foile boulangiste au început a atăcá sistemul monarchiştilor, nefiind de loc mulţămiţi cu activitatea, ce o desvóltă.

Conferinţele pentru Samoa s'au început în Berlin şi rapórtele lor se speréză, că se vor aşterne, cât mai curĕnd parlamentului german. Conferinţele promit o soluţiune favorabilă. Germanii s'au purtat într'un mod de tot simpatic faţă cu representanţii puterilor strĕine şi în special faţă cu americanii, cari la rêndul lor au rĕspuns în modul cel mai convenabil curtuosiei germanilor. Delegaţii însĕ abia vor puté terminá în decurs de 14 ḑile şi numai după aprobarea statelor interesate în causă, vom puté vedé adevĕratul succes, câştigat de politica principelui de Bismarck.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat strîns bisericesc pe anul 1888.

1. Senatul bisericesc a ţinut în anul 1888 42 şedinţe şi anume: 38 ordinare şi 4 estraordinare, şi a resolvit 2065 piese aparţinĕtóre resortului seu. În ce mĕsură au fost acelea împărţite între referenţi, arată raportul, ce se substerne din plen. Esibite neresolvite a avut senatul la 31 Decembre 1888, 56.

2. Conscripţiunea oficială a archidiecesei, carea astădată suntem în plăcută posiţiune a o puté presentá într'un mod ceva mai complet, dar şi mai esact, facem să urmeze în conspectul general, ce se aclude aici sub *A)*.

Acest conspect constată:

1. că comune bisericesci au fost	1,026
2. numĕrul familiilor a fost	157,152
3. numĕrul sufletelor, şi anume:	
a) bărbaţi	354,374
b) femei	349,727
la olaltă	704,102

adecă faţă cu anul 1887, cu 697,677 suflete, se arată un crescĕmênt de 6,425 suflete, — un resultat destul de nefavorabil adecă înmulţirea la 100 suflete nici 1 întreg, ci numai 0.91. Faţă cu numĕrul familiilor de 157,152, se arată, că familiile din archidiecesă în calcul mediu constau din $4\,^1/_2$ suflete (mai esact 4.48 suflete).

În tóte protopresbiteratele poporaţiunea este în crescere, afară de Agnita, Avrig, Braşov II., Cohalm, Giógiu I, Ilia, Mediaş, Sebeş şi Târnava superióră, în cari se vĕd unele mici decresceri mai însemnate la Sebeş cu preste 1000 suflete.

Numĕrul părechilor cununate este de 5254, faţă cu anul 1887 decrescĕment cu 66 părechi.

Numĕrul născuţilor este cel următoriu:

1. legitimi:	
a) bărbaţi	14,175
b) femei	13,308
la olaltă	27,483
2. nelegitimi:	
a) bărbaţi	1,022
b) femei	862
la olaltă	1,884
preste tot	29,361,

faţă cu anul trecut crescĕment cu 1329 născuţi.

Numĕrul pruncilor nelegitimi, născuţi şi botezaţi în decursul anului 1888, este în proporţiune mai mare în protopresbiteratele Devei şi Mediaşului, cu 11 %, mai mic la Bran cu 1 %, ér după calculul mediu în tótă archidiecesa acela e de 6.85 %.

Numĕrul morţilor este:

a) bărbaţi	10,387
b) femei	9,968
la olaltă	20,355

faţă cu anul 1887 mai mic cu 964 casuri, ér numĕrul născuţilor întrece pe al morţilor cu 9006.

Starea clerului archidiecesan, cu un archiepiscop şi metropolit în frunte, ne ofere următoriul tablou:

a) în centru:	
Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc	1
„ asesor consistorial	1
Protosinghel şi asesor consistorial	1
Asesori consistoriali protopresbiteri	3
Director seminarial protopresbiter	1
Profesori seminariali protopresbiteri	2
Profesor seminarial presbiter	1
Espeditor consistorial presbiter	1
Profesor seminarial protodiacon	1
la olaltă	13
b) în afară:	
Protopresbiteri tractuali, totdeodată şi parochi	30
Protopresbiteri tractuali fără parochii	3
„ emeritaţi	1
Administratori protopresbiterali şi parochiali	3
Parochi	880
Administratori parochiali (adecă fără parochii proprie)	39
Capelani	58
Diaconi	2
la olaltă	1,016

Clerul archidiecesan constă dar preste tot din 1,029 persóne, cu 32 mai multe decât la 1887.

Faţă cu întréga poporaţiune archidiecesană tot la 684 suflete se vine un preot.

3. Numĕrul preoţilor rĕposaţi în decursul anului 1888 este de 29, cu 2 mai mulţi decât în anul precedent; dintre acestia 3 au fost protopresbiteri, şi anume protopresbiteri actuali: *Petru Roşca* al Ungurașului şi *Vasiliu Roşescu* al Clușului, ér unul emeritat, *Zacharie Boiu* al Sighișórei. Esprimată în percente, mortalitatea preoţilor faţă cu statul preoţesc întreg este de 2.72.

4. Chirotoniri de preoţi au fost în decursul anului 30, cu 3 mai puţine decât în anul precedent. Dintre cei chirotoniţi 18 au fost clerici absolvenţi cu cualicaţiunea normală prevĕḑută în lege; ér 12 au fost clerici estraordinari, primiţi la ascultarea principalelor studii teologice pe un timp mai scurt, şi destinaţi anume pentru acele parochii de clasă inferióră, cari pe calea ordinară nu s'au putut întregì. Conspectul celor chirotoniţi, care arată şi cualificaţiunea acelora, se aclude sub *B)*.

5. Parochii vacante au remas la finele anului 1887 84. Din acestea s'au întregit în cursul anului 19, au devenit însĕ vacante 29, aşa încât numĕrul acelora la încheierea anulu 1888 a fost de 94. Conspectul parochiilor vacante se alătură aici sub *C)*.

Şi fiind-că mai multe parochii, sau vacante de mai mult timp, sau espuse tentaţiunilor, nu s'au potut provedé cu parochi cualificaţi, dar cu tóte acestea au trebuit să se întrgéscă, consistoriul pentru atari parochii a primit, precum

s'a amintit mai sus, tineri, cu deosebire din statul învĕţătoresc, cari sĕ se pregătéscă pentru statul preoţesc, şi sĕ se aşeḑe esclusiv pentru parochiile respective. La primirea atâror tineri consistoriul a avut înaintea ochilor conclusul sinodal din anul espirat Nr. prot. 63.

6. Secţiunea teologică a seminariului archidiecesan Andreian a fost cercetată în anul scolariu 1887/8 preste tot de 71 elevi, şi anume au fost:

în cursul III.	. . . . .	25
„ „ II.	. . . . .	23
„ „ I.	. . . . .	23
	la olaltă .	71

cu 12 mai puţini decât în anul 1886/7.

După pregătirea lor din scolele medii, acestia au fost:

maturisanţi	. . . . .	25
cu 8 clase gimnasiale	. . . . .	9
cu 7 clase gimnasiale	. . . . .	4

toţi ceialalţi cu 6 clase gimnasiale, respective cu 4 clase gimnasiale şi cursul pedagogic.

Toţi elevii, afară de unul, carele se află în casa părintéscă, au fost internisti, solvind tacsa prescrisă de 100 fl. anuali. La respunderea acestei tacse s'a dat elevilor, şi respective părinţilor lor posibilă mână de ajutoriu.

Pentru parochiile, cari pe calea ordinară nu s'au putut întregí, au fost primiţi 11 tineri la cursul clerical estraordinariu.

Programul seminarial pe anul 1887/8 se alătură acestui raport sub *D*).

7. Esamenul de cualificaţiune preoţesc, ţinut conform regulamentului şi concluselor sinodale la 25 Februariu şi 25 August 1888, s'au supus preste tot 20 clerici absolvenţi, cari toţi au fost declaraţi cualificaţi pentru statul preoţesc.

8. Procese matrimoniale s'au pertractat 135, cu 3 mai multe decât în anul premergĕtoriu. Din acestea s'au decis:

a) cu divorţiu total	. . . . .	98
b) cu îndreptare părţilor la convieţuire	.	13
c) cu cassarea sentinţei instanţei prime	.	6
d) au trecut în anul următoriu	. . . .	18
	cu totul .	135

Motivele, din cari s'au intentat aceste procese, respective s'a adus sentinţa, au fost:

1. adulteriul	. . . . .	48
2. ura neinvingibilă	. . . . .	23
3. pribegirea	. . . . .	17
4. sila	. . . . .	6
5. epilepsia	. . . . .	2
6. bigamie şi impotenţă câte 1	. . .	2
7. alte motive	. . . . .	37
	cu totul .	135

În special au fost procese matrimoniale:

1.	Din protopresbiteratul	Abrudului . . .	2
2.	„ „	Agnitei . . .	4
3.	„ „	Albei-Iuliei . .	2
4.	„ „	Avrigului . .	6
5.	„ „	Bistriţei . . .	4
6.	„ „	Branului . .	14
7.	„ „	Braşovului I. .	12
8.	„ „	„ II. .	6
9.	„ „	Câmpenilor . .	7
10.	„ „	Cetăţii de pétră	0
11.	„ „	Cluşului . . .	1
12	„ „	Cohalmului . .	7
13	„ „	Deceşului . .	4
14.	„ „	Devei . . .	4
15.	„ „	Dobrei . . .	1
16.	„ „	Făgăraşului . .	1
17.	„ „	Giégiului I. .	1
18.	„ „	„ II. .	0
19.	„ „	Haţegului . .	0
20.	„ „	Iliei	1
21.	„ „	Lupşei . . .	0
22.	„ „	Mediaşului . .	4
23.	„ „	Mercurei . . .	3
24.	„ „	M.-Oşorheiului .	2
25.	„ „	Orĕştiei . . .	0
26.	„ „	Reghinului . .	3
27.	„ „	Sebeşului . .	1
28.	„ „	Sĕliştei . . .	8
29.	„ „	Sibiiului . . .	13
30.	„ „	Sighişórei . .	9
31.	„ „	Solnocului . .	2
32.	„ „	Târnavei inferióre	0
33.	„ „	„ superióre	3
34.	„ „	Treiscaunelor .	4
35.	„ „	Turdei . . .	0
36:	„ „	Ungurăşului .	0
37.	„ „	Zarandului . .	0
		cu totul .	135

Precum se vede dar, cele mai multe procese matrimoniale au fost din protopresbiteratul Branului, Sibiiului şi Braşovului I. Faţă cu numĕrul familiilor se arată preste tot la 2164 familii un proces divorţial; ér faţă cu nouăcunoscuţii tot la 39—40 părechi cununate un cas de divorţiu.

Din numĕrul total de mai sus procese interconfesionale au fost preste tot 4. şi anume:

a) purtate şi la forurile gr. cat.	. . . . .	3
b) „ „ „ „ ev. elvetice	. . . .	1
	cu totul .	4

(Va urma.)

Varietăţi.

* Alteţa Sa imperială şi regală archiducele Wilhelm, în călĕtoria, ce o face ca inspector general de artilerie, a sosit eri cu trenul de diminéţa în Sibiiu. Fiind deprecate primirile oficiale la gara din loc i s'a presentat Alteţei Sale numai Escelenţa Sa comandantele de corp b. Szveteney şi directorul de poliţie dl Drotleff. La locuinţa luată în otelul Neurihrer Alteţa Sa indată la sosire a primit visita particulară a Escelenţiei Sale archiepiscopului nostru metropolit Miron Romanul, apoi presentarea şefilor de artilerie. La 12 óre de amédi Alteţa Sa insoţit de ataşatul vice-colonel de artilerie Carol Beckerhinn a tras la reşedinţa archiepiscopéscă şi şi-a predat bileta de visită pentru Escelenţa Sa archiepiscopul, care pe acel timp erá ocupat în şedinţa sinodului nostru archidiecesan la seminariu. Alteţa Sa după inspecţionarea stabilimentelor locale de artilerie va plecá din Sibiiu cu trenul de mâne (Duminecă) diminéţa spre Braşov.

* (Dela Curte.) In ḑilele trecute Maj. Sa monarchul nostru s'a dus singur la capela caputinilor, unde a cercetat cripta familiară şi a rĕmas mai mult timp lângă sicriul rĕposatului principe de coróná Rudolf, rugându-se. Alaltăeri sora clironomului, archid. Gisela a cercetat cripta şi a depus o frumósă cunună pe cosciug.

* Maj. Sa monarchul a primit în audienţă pe representantul estraordinariu al României, Teodor Văcărescu, carele a predat autograful regelui român, prin care ii notifică proclamarea prinţului Ferdinand ca mostenitoriu al tronului român.

* (Himen.) Dl Ioan Turcu, proto-notariu comitatens în Făgăraş 'şi va sĕrbá cununia cu d-şóra Eugenia I. Codru-Drăguşanu — Duminecă în 23 Aprile a c. v. în Sibiiu, în biserica din cetate. Felicitările nóstre cordiale!

* (Avansamentul în luna lui Maiu.). In necs cu cele publicate în Nr. precedent însĕmnăm, că dintre români au mai fost avansaţi la vênători: Emil Nestor, (83) maior; Sebastian Spăcil, (58) maior şi Mihaiu Noac, (72) deasemenea maior şi Petru Noac (46) supra-locot.

* (Conferinţele ministeriale comune.) In Viena s'au ţinut mai multe conferinţe în ministeriul de esterne pentru stabilirea bugetului comun. Au luat parte ministrii comuni: contele Kalnoky, Kallay, bar. Bauer, şeful de secţiune Szögyény, comandantul de marină Sternek, apoi ministrii austriaci: contele Taaffe şi Dunajewski, ministrii ungari Tisza şi Weckerle.

* (Ereditatea tronului român.) Ministrul preşedinte din România, dl L. Catargiu, a supus aprobărei regelui decisiunea luată de consiliul de ministrii pentru publicarea în „Monitoriul oficial“ atât a actelor referitóre la regularea succesiunei la tron şi cari au fost comunicate comisiunilor însărcinate de ambele adunări cu adresa de rĕspuns la mesagiul tronului din 1880, precum şi a scrisórei A. S. principelui Guilaume, principe ereditariu de Hohenzollern, din 29 Decembre 1886, care completézĕ aceste acte. Maj. Sa regele Carol a aprobat jurnalul consiliului de ministrii.

* (Invitare.) Inteligința română din Cluş invită la petrecerea de vară impreunată cu representare teatrală de diletanţi, carea o va arangiá în favorul proiectatei „reuniuni a femeilor române din Cluş şi giur în 5 Maiu st. n 1889 în „Lumea nóuă“ („Új világ“).

Cu acésta ocasiune se vor representá piesele teatrale:

I. „*Pentru ochii lumei*“ sau „*cum se îmbată lumea cu apă rece*“. Comedie în douĕ acte. Localisată după Labiche de Virg. Oniţ.

II. „*Creditorii.*“ Comedie într'un act. De V. Alecsandri Red.

Inceputul precis la 7 óre séra.

Cluş, în 28 Aprile, 1889.

Comitetul arangiatoriu:

Preşedintele:	Secretariul:	Cassariul:
Dr. *Aureliu Isac*, advocat.	*Ioan R. Chereches*, jur. abs.	*Ales. Haliţă*, stud. fil.

Controlorul:

Cassiu Maniu, stud. jur.

Preţul întrărei: 1 fl. 50 cr. de persónă; 4 fl. de familie din 3 membrii, ér pentru ceialalţi de fiecare 1 fl. Biletele se pot procurá, pe lângă arĕtarea acestui invitătoriu în 4 şi 5 Maiu — în localitatea casinei române din Cluş (strada „bel-szén“ Nr. 6) — dela 10—12 şi dela 2—4 óre şi în séra petrecerei la cassă.

Ofertele marinimóse, precum şi suprasolvirile se vor cuitá cu mulţămită pe cale ḑiaristică.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că cu incepere dela 1 Maiu circulă posta între Sibiiu şi Cisnădióra până la finea lui August în următoriul mod:

Pléca din Cisnădióra diminéţa la 5 óre 40 minute, stă 5 minute în Cisnădie şi ajunge în Sibiiu la 7 óre 45 minute. Pléca din Sibiiu diminéţa la 10 óre, stă 5 minute în Cisnădie şi ajunge la 12 óre 5 minute în Cisnădióra.

* (*Protocolul congresului naţional-bisericesc.*) Protocolul congresului naţional bisericesc ordinariu al metropoliei românilor greco orientali din Ungaria şi Transilvania intrunit în Sibiiu, la 1/13 Octobre 1888 a apĕrut în ediţiunea metropoliei, şi se póte procurá cu 60 cr. din librăria nóstră archidiecesană.

* (Nóuă cale ferată). Ministrul de comunicaţiune şi lucrări publice a conces sĕ se facă lucrările pregătitóre pentru construirea unei căi ferate, care sĕ ducă dela staţiunea Alba-Iulia la Zlatna şi sĕ se ramifice dela Şard până la Ighiu, şi totodată sĕ se continue dela Zlatna până la Valea-Dosului.

* (Violarea graniţelor.) In ḑilele trecute s'au plâns foile maghiare, că mai mulţi ómeni de ai principelui Ghica au violat graniţa maghiară şi au tăiat din pădurea, ce aparţinea statului nostru şi insistau, ca incidentul sĕ se aplaneze pe cale diplomatică, cerându-se esplicaţiuni. „Agenţa română“ spune, că nici o violare nu s'a făcut şi că afacerea se va incheiá numai înaintea judecătoriilor române competente.

* (Târgul de ţară din Sibiiu.) Târgul de ţară din est an a fost bine cercetat, favorisând mult şi timpul frumos. Vite cornute şi cai preste tot au fost fórte mulţi, dar cu atât mai puţini cumpĕrători. De asemenea a fost espuse un numĕr însemnat de vite menite pentru prăsilă. Despre resultatul premielor vom raportá în Nr. viitoriu.

* (Târg de ţară în Cohalm.) „Siebenbürg. Deutsches Tagblatt“ primesce din Cohalm următórele împărtăşiri cu data 20 Aprile n. In butul ploilor grindinei şi a fluşturăturilor de zăpadă târgul Pascilor din anul acesta se póte numĕrá între cele mai bune de soiul acestora. Vite cornute a fost în abundanţă şi mişcarea în vindere şi cumpĕrare n'a rĕmas mai pre jos. 2329 de vite cornute şi 556 cai 'şi schimbară stăpânii în aceea ḑi. Preţurile au fost dela 130—240 pentru o păreche de boi, 40—80 pentru bivoli, 30—50 pentru vaci albe. Caii în genere au fost bine căutaţi. Tot asemenea au fost mulţămiţi cu târgul industriaşii şi neguţătorii.

* (Contele Andrássy şi academia de sciinţe.) Contele Andrássy a declinat dela sine onorul de a fi ales preşedinte al academiei de sciinţe din Budapesta. Acest fapt a provocat mare sensaţiune în tóte cercurile. Comitetul de candidare a propus pe contele Bela Széchenyi, fiul intemeietoriului academiei şi pe ministrul comun de finanţe, Ben. Kallay a primí candidaţia pentru preşedinte.

* La esposiţiunea din Paris se va puté vedé şi o grupă de 49 de clădiri, care va ilustrá istoria locuinţelor omenesci. Diferitele specii ale locuinţelor omenesci se încep cu locuinţele din pesteri, de pe timpurile cele mai înaintate, pe urmă locuinţele pe piloţi în apă; înaintând apoi până la civilisaţiunea romanilor. Urméză încă şi clădiri de pe timpul nostru dela popórele care nu au fost atinse de civilisaţiunea europénă, precum: locuinţele chinezilor, eskimologilor, negrilor, aztekilor etc.

* (Recunoscinţa e virtute). Condu-şi de acest sentiment, fraţii nostri din Chinez, cari s'au despărţit decătră sêrbi, au ţinut în 9. l. c. parastas pentru odihna sufletelor membrilor delegaţiunei, cari au luptat pentru a-i despărţí de sêrbi; ér în ḑiua următóre după terminarea sf. liturgii între salve de trescuri se ridicară rugăciuni pentru îndelungă viéţă şi sănătate a membrilor delegaţionali: Escelenţia Sa Părintele archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, Ilustr. Sa episcopul Ioan Meţian, Vicentiu Babeş, Antoniu Mocsonyi, Dr. Iosif Gall, Ioan Bartolomeiu şi Ioan Lenger. Impărtăşim bucuria fraţilor nostri din Chinez.

* (Comóra dela Şimleul-Silvaniei. In acela-şi loc, unde în anul 1797 a aflat un român comóra bogată şi renumită, care se află în cabinetul de anticuităţi imperial din Viena, a descoperit în Sâmbăta Pascilor Ioan Oltén comóra, despre care s'a vorbit mult în foi în ḑilele din urmă. Directorul museului naţional din Budapesta, Francisc Pulszky, a sosit în Şimleu şi a esaminat obiectele aflate. Greutatea aurului e de 5 kgr. şi totul ajunge suma de 10.000 fl. In total s'a aflat 29 de obiecte de aur cu petri scumpe. Arta, în carea e lucrat aurul, este gotică dela finea secolului al patrulea şi dela începutul sec. 5 lea. Remarcabilă este o broşă de sardonix, care are 7 ctm. în tăetura tranversală, o braseletă de aur etc. După vederile lui Pulszky comóra a fost a unui principe gotic. Ea a şi fost trimésă la Budapesta spre a o vedé şi regimul. O bucată de aur s'a perdut, încă nu se scie cum. Locul, unde s'a aflat, e acum bine păḑit

ca nu cumva sĕ se mai facă săpături. In acela-şi cupeu, în care călĕtoria Pulszky se afla din întĕmplare şi ministrul de finanţă Wekerle; Pulszky retăcù scopul călĕtoriei, ministrul însĕ sciindu-l îl mângaia, că regimul va cumpĕrá în ori-ce cas comóra pentru museu.

* (Lucrul de mână în Rusia). In colosul Nordului, se lucră cu mult interes pentru propagarea lucrului de mână din a. 1878. Actualul ministru de finanţe, Wisnegradski, a făcut la 1884 însuşi o călĕtorie la seminariul din Nääs, apoi a subvenţionat mai mulţi învĕţători, cari au studiat cestiunea lucrului de mână în Svedia şi Germania; aceştia întorcêndu-se în patrie au fost puşi in anumite centre de cultură pentru instruire pe la scólele pedagogice. Numai pentru scóla de lucru de mână din Petersburg se votézĕ pe an câte 4 — 5000 de ruble din visteria statului. In Petersburg urmézĕ prelegerile în scóla de lucru pe cale privată, mulţime de tineri adulţi şi chiar 'dame de posiţie înaltă.

Astfeliu scrie directorul seminariului central din capitală. St. Hilaire, într'un raport al seu.

* (Lucru de mână în Francia). Lucrul de mână e introdus deja de mult în scólele poporale; astăḑi însĕ se propune în tóte speciile scólelór poporale, civile etc. atât de băeţi cât şi de fete, ba chiar şi în gimnasii, licee şi scóle reale cu câte 5—10 óre pe sĕptĕmână. Cele dintâi scóle medii, cari au pus lucrul de mână în rênd cu celelalte studii, au fost: Colege Dhaptal în Paris, Lycée de Brest, etc.

Prin lege specială s'a hotărit lucrul de mână ca studiu obligat în scóle, deja din anul 1882.

Toţi factorii principali de scóla dovedesc cu multă însufleţire despre binefacerile lucrului de mână pentru tóte problemele învĕţămêntului, ba academia medicinală a condamuat unanim instrucţiunea scolară lipsită de ocupaţiuni pentru deprinderea mânilor.

Ce e mai mult, Salicis, inspectorul general al instrucţiunei publice din Francia, scrie, cumcă chiar universităţile din Upsala şi Lund (Svedia) practiséză lucrul de mână cu deplin succes.

* (Din secretele ḑiarului „Times“.) Cu ocasiunea desbaterii procesului dintre „Times“ şi dl Parnell s'au dat pe faţă mai multe din tainele acestui mare ḑiar englez.

Astfeliu se scie, că aḑi ḑiarul fundat acum sunt 101 ani de Iohn Walter I este proprietatea mai mult decât a o sută persóne, şi Iohn Walter IV., care figuréză ca proprietar, în realitate nu are decât a 32 a parte din întréga posesie.

Directorul ḑiarului dă sémă la fie-care jumĕtate de an despre situaţia lui „Times.“ El are o léfă de 1000 de punḑi sterlingi pe an, dacă ḑiariul are un venit de cel puţin 5000 punḑi. Dacă venitul ar fi mai puţin, atunci îi se detrage şi lui dela fie-care sută 20 de punḑi.

Anul trecut venitul a fost însĕ de 280 mii punḑi, şi astfel şi léfa directorului a fost mare de tot.

Ḑiariul „Times“ deja înainte de acésta apărea în 100 mii esemplare.

Primul redactor, actualmente Mr. Buckh, are 5000 punḑi léfă pe an.

Un articol de fond se plătesce cu 10—12 punḑi.

In casa ḑiarului trebue se fie totdéuna o reservă de 55,000 punḑi.

* (Rĕscólă şovinistică.) Precum scrie „Budapesti Hirlap“ între maghiarii de confesiunea catolică din Braşov a provocat abatele şi preotul Eduard Möller mare disgust şi neplăcere din pricina, că în ḑiua învierei a ţinut credincioşilor sei o predică în limba germană. Credincioşii bisericei romano-catolice din Braşov sunt aprópe toţi maghiari şi puţin representate sunt numai câteva familii germane coloniste, cari tóte pricep şi vorbesc limba germană. Partea cea mai mare a catolicilor o formézĕ armenii, cari în privinţa „patriotismului“ nu stau mai prejos de partea cealaltă maghiară şi cari în inimă şi limbă sunt maghiari însufleţiţi. Maghiarii braşoveni au arĕtat casul în o plângere episcopului romano-catolic din Ardél. Plânsórea o au subscris cam 500 de fruntaşi maghiari braşoveni, cari rógă şi speréză mântuire din partea episcopului.

* (Comerciul de vinuri al României.) In urma mĕsurilor luate de consulul român din Stutgart mai multe case de vinuri fórte importante ca Gebrüder Liebrich din Berlin, Kaumann Minor de Frankfort, Iohann Eggers Sohn & C ie din Bremen, H. Markus din Hamburg, I. Leers din Colonia, Georg din Wetzlar, I Humbert din Mosbach, O. Lanffs din Unkel (Rin) şi alţii, au cerut consulului român statistica vinurilor, au esaminat specificaţiunile, ce cuprindea şi au declarat, că vinurile române convin Germaniei, şi că numai preţurile, cu care se póte oferí acele vinuri póte determiná importanţa comerciului, ce va face cu România asupra acestui articol.

Ministrul de comerciu, observând, că tóte scirile ce sosesc sunt favorabile vinurilor române, a adresat camerilor de comerciu o circulară, prin care le învită sĕ dea impulsiunea provedĕtorilor de vinuri pentru a trimite mostre de vinurile, ce posed, scrie „Curierul Finanţ.“

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Maiu 1889

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102 65	102.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Sorţi ungureşti cu premii	143.25	144.—
Sorţi de stat dela 1860	142.25	142.50
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	105 —	105.40
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.—	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99 90	99.75
Renta ung. de hârtie	97.70	97 85
Renta de aur austriacă	110.30	110.50
Obligaţiuni de credit austr.	300.—	300.—
Sorţi de regularea Tisei	130.—	131.—
Acţiuni de bancă de credit ung	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung	142 75	143.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Galbin	5.61	5.60
Napoleon	9 42½	9.44
100 marce nemţesci	58.—	58.15
London pe (poliţă de trei luni)	118.80	119.20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10 24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bĕrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bĕrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	— 6,05
Odorheiu	— 9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	— 5,38
Sighişoară	— 9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 45 Sibiiu, Marți 25 Aprile (7 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Aprile.

Primim dela un fiu al bisericei nóstre o co respondență și o publicăm la acest loc, pentru că ea revarsă multă lumină asupra vederilor, ce le au cei mai buni ai nostri despre trebile nóstre bisericesci și despre modul, cum resonéză cei din afară despre ridicarea némului nostru prin biserică și constituționalismul ei. Corespondența sună astfeliu:

„Suntem lipsiți cei din provincie de multe binefaceri, cari asupra celor din centru se revarsă în abundanță, fără a le băgá în sémă.

Suntem de multe ori cu ḑile și luni întregi înainte cu ochii pironiți asupra celor ce se petrec în sinódele și congresele nóstre, pentru-că dela ele așteptăm ca sĕ se dea impulsul la lucruri menite a ne croí o sórte mai bună și mai fericită, regulând după putință afacerile de așa, ca poporul sĕ simtă din ce în ce mai mult, că biserica este guvernată după principii tari și sănětóse, după principii, cari puse în aplicare au sĕ dea róde imbelșugate pentru fii poporului, pentru generațiunile viitóre.

Și când anul trecut am observat, că nu toți fii bisericei nóstre sunt pĕtrunși unul ca unul de marea importanță a unei lucrări armonice, decepțiune a cuprins inimile nóstre și aveam intemeiata temere, că lucrurile cu porniri dușmănóse pot creá un curent periculos în biserică, un curent, care ar fi silit pe bunul nostru archiereu, ca sĕ aplice cu tótă rigórea disciplinarea acelor fețe bisericesci, cari 'și uitaseră pe un moment, că ele trebue sĕ respecteze pe superiorul lor și în cutezanța lor merseră pré departe.

Din norocire a fost neinsemnat numĕrul acelora, cari au „ridicat mânușa" pe față ori în ascuns și mare ni e bucuria, când cetim cuvêntul de deschidere al sinodului din ĕst an, în care capul bisericei nóstre, ridicându-se preste mulți alți muritori, declară caritatea crestinéscă de o virtute, pe care sunt datori toți fii bisericei sĕ o cultive, ca pe un element productiv în viéța ori cărui crestin.

Am fost obicinuiți și până acum a cetí cu plăcere cuvêntările de deschidere ale Escelenției Sale archiepiscopului nostru, dar trebue sĕ mărturisim, că ne a umplut de bucurie cuvintele cele adevĕrat părintesci adresate cătră representanții clerului și poporului bisericei nóstre.

Și cum nu? când vedem, că Escelența Sa nu este bărbatul acela, care se opresce în drum, când dă de vre o pedecă, ci inzestrat cu o putere estraordinară, merge inainte, învinge obstaculii, ce se pun în calea nóstră și a bisericei, numai și numai ca sĕ ne pună biserica pre base reale, pe base puternice perfecționate așa, după-cum cer interesele bisericei, interesele adevĕrate ale tuturor celor nepreocupați, de a vedé adecă din ce în ce mai mult apropiată biserica nóstră de libertățile spirituali, de binefacerile civilisațiunei și de lumina, ce-i lipsia în trecut.

Acésta impresiune a făcut asupra nóstră cuvêntul de deschidere la sinodul din 16/28 Aprile, și ce era mai natural, decât ca sĕ dăm espresiune sentimentului de încredere, ce și-a făcut loc în cercurile cele mai largi a le poporului nostru, față de conducerea cea înțeléptă, de care e părtașă biserica nóstră în timpuri așa grele ca și aceste, cu încredere privim deci în viitoriu și nu avem cuvênt de a ne indoí, că instituțiunile nóstre bisericesci perfecționate au sĕ găséscă tot mai mulți aderenți, o scólă acésta, din care nu va resultá decât întărirea bisericei, ridicarea ei din modesta stare de aḑi spre bucuria tuturor celor ce vĕd în ridicarea nóstră ridicarea patriei și consolidarea ei față de curente dușmănóse din afară.

Aprinși suntem deci de un dor ferbinte de a vedé puse în lucrare de cătră toți factorii esterni ai bisericei principiile emanate în cuvêntul de deschidere al sinodului din ĕst an, ca așa sĕ se nivaleze unele pasiuni pornite, sĕ se întrunéscă și cei din protopresbiterate și din parochii tot pe basa caritătii crestinesci și sĕ lucre cu puteri nóue, spre a asigurá bisericei biruința asupra pĕcatului, asupra nesciinții și asupra indiferentismului fatal, ce și-a făcut loc în unele cercuri în detrimentul bisericei, în detrimentul causei celei sânte, pentru care ea lucră și aduce jertfe imense.

Naia e condusă în mare de un bun talent și cu o inteligință, ce ne face onóre, dar ceialalți nu putem stá cu mânile în sin, nu avem dreptul sĕ cerem totul dela centru, în toți trebue sĕ bată o inimă românéscă și crestinéscă, toți trebue sĕ ne aprindem de focul sacru al iubirei și al lucrărei contopite dacă voim sĕ dăm tot mai spre bine, dacă voim ca sĕ se justifice așteptările celor ce cred, că curênd vom fi acolo, unde ni e datorința sĕ fim. Porțile spre bunăstare și civilisație se vor deschide înaintea nóstră în óra, în care ne am decis sĕ fim activi, sĕ iubim adevĕrul și sĕ ne spriginim unul pe altul în lucrurile bune.

Altmintrea ele vor stá încuiate înaintea ochilor nostri, nu vom puté intrá acolo, unde deja au intrat cei ce asudă de sute de ani pentru scóle și unde bisericile au fost adăpostite sub aripi puternice și dăruite cu averi colosale. Sĕ avem deci inimile sus și sĕ urmăm sfatul archiereului, ce ne a pus în vedere fericirea, dacă vom călcá pe căile virtuții preparate cu caritatea crestinéscă."

Sinodul archidiecesan.

Ședința a VII-a, ținută la 22 Aprile a. c.

După cetirea și autenticarea protocolului ședinței precedente se presentéză esibitele:

a) Nota Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit despre înființarea *„Fondului scolariu Rudolfin"*, ce se predă comisiunei organisătóre, — și

b) Nota Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit despre alegerea Preacuv. Sale dlui archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau P o p e a de episcop al Caransebeșului.

Se mai presentéză:

a) rugarea elevului din cursul prim pedagogic Savu Luca pentru un ajutoriu de 50 fl. și

b) rugarea notarilor cercuali din Poiana, Rapoltul mare și Bobâlna pentru cassarea tacsei de 2 fl. ce se încassézĕ prin protopresbiterul V. Pipoș dela cantori și crâsnici.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei financiare, care prin raportorul seu deputatul Alecsiu Olariu referéză:

a) asupra hârtiei Inaltului presidiu al consistoriului archidiecesan, prin care se transpun rațiociniile tipografiei archidiecesane pe anii 1884, 1885, 1886 și 1887, ce se transpun consistoriului spre revidiare;

b) raportul consistoriului despre starea proceselor fondurilor archidiecesane, ce se ia spre sciință;

c) raportul consistoriului referitoriu la starea procesului contra răposatului debitor Ioan Pipos, acceptându-se solvirea sumei de 2,500 fl. și

d) raportul consistoriului referitoriu la convertirea din 1886 a bonurilor rurale transilvane în sumă de 525,000 fl. m. c., acceptându-se, ca suma diferențială de 5625 fl. sĕ se rebonifice prin fostii oficiali de cassă.

Ședința se închee la 2 óre d. m.

Ședința a VIII a, ținută la 23 Aprile a. c.

Cetindu se protocolul ședinței precedente — se autentică.

Se presentéză apoi esebitele:

a) rugarea comit. parochial din Hondol, pentru cumpĕrarea bunului br. Bánffy de pe hotarul Hondolului și

b) rugarea comunei Măereu pentru un ajutoriu.

FOIȚA.

Clytia.

(Încheere).

In mărețele văi ale Tempei, în frumósa Arcadia înfloria flórea sórelui și contimporanii lui Alecsandru cel Mare cunosceau mitul despre acésta plantă. Chiar Ovidiu Naso, carele în metamorfosele sale espune fabulele grecesci în povestiri atrăgĕtóre, amintesce despre frumósa Clytia, carea se dăduse cu totul în dragoste cu H e l i o s,*) ḑeul solar atotvĕḑĕtoriu, carele se cobóra ḑilnic la ea și o îmbrățoșa plin de fericire. A f r o d i t a însĕ ii era vrășmașă, căci el povestia cu Ares întregului Olimp despre convenirile tainice. La intrigile Afroditei trebuì Eros**) sĕ rănéscă încă cu o săgétă pe Helios, în acel moment vĕḑù Helios pe L e u k o t e a***) și cu acésta uitate au rĕmas nimfele și tóte ființele drăgălașe, ce le vĕḑuse mai inainte și de al căror dor era aprópe sĕ se stingă. Clytia, se înțelege, încă fù uitată, cu tóte, că ea se stingea de dorul lui. Helios avea acum numai un idol, el era preocupat numai de icóna, ce-i era scumpă. Des de diminéță se ridica, și se afunda în odichnă numai séra târḑiu, pentru a privĭ cât mai mult pe Leukotea. Egoismul și ura indemnară pe Clytia a tradá amorul tainic al acestora, părintelui fericiților. Clocotind de mânie îngropà acesta pe dosonorata sa fică sub o movilă de năsip cu tóte, că ea se ruga de iertare și cu mânile întinse spre sóre implora ajutoriul lui Helios. El bine vedea cu ochiul lui înflăcărat grópa, dar nu putù redá viață frumosului cadavru al iubitei sale. După-ce însĕ stropì movila cu nectar olimpic, rĕsărì d'acolo o plantă, care crescù iute și inflorì. Helios uità însĕ pe vecie pe Clytia, ér în inimile nimfelor se sălășluì o măhnire tot mai amarnică. Ḑi și nópte stătea ea singurică cu pĕrul împrăsciat pe pământul rece și nouă ḑile dérêndul trăì cu roua de pe flori și cu lacrămile sale Necontenit a privit spre ceriu în fața ḑeului strălucitoriu, până-ce piciórele i se înțepeniră în pământ, până ce o parte a corpului seu atinsă de palida mórte se preschimbà în o mare corolă palidă, până-ce o flóre violetă ii acoperì fața... Cu tóte, că se preschimbase în flóre se întorcea mereu după iubitul ei Helios, pe carele nu-l putea uitá . .

Se pare, că tradițiunea despre preschimbarea unei femei în flóre este așa de veche ca și omenimea. Légănul ei se găsesce în Asia, de unde a venit în Europa, și se perondéză dela popor la popor în feliu și chipuri. Și regele S o l o m o n în *„Cântarea cântărilor"* și Jean P a u l cu câtă grație nu descriu amorul și cum mulți alți poeți nu făuresc din femei flori și vice-versa. Unele popóre reduc înoirea némului omenesc la plante. Astfeliu norvegieni țin, că „Askr" și Embla" se trag din frasin și ulm, tot așa și „Maschia" și „Maschiana" protopărinții iranilor se trag din plante. La elini încă aflăm multe mituri de soiul acestora.

Nicăiri însĕ nu aflăm mitul în o formă așa de frumósă și de lămurită ca la r o m â n i. Flórea sórelui e ființa mult iubită și adorată, care necontenit se învêrtesce, precum merge sórele. Ea se cântă în cele mai frumóse poesii populare în Ardél și „crăésa florilor" nu e alt-ceva decât Clytia vechilor elini: Crăésa florilor apărù odinióră pe o frumósă livade și 'și strêngea roua de pe flori pentru a-și spălá fața cu ea. Nimenea nu o vedea, căci era des de diminéță, numai sfântul sóre o zărì, și cum privì la o

*) H e l i o s, era fiul lui Hyperion și al Theei, un tinĕr ce mâna patru cai din un car de aur și al cărui pĕr era încungiurat de rase. La romani = sol.

**) E r o s = a m o r, ḑeul iubirei, se închipuia odată ca un copil înaripat, altădată intinḑêndu-și arcul și îndreptând săgéta amorului în inimi etc.

***) Leukotea = la început se numia I n o, fica lui Cadmos și a Harmonei și a doua soție alui Atamas, regele Beoției, carea voì sĕ omóre pe Fricsus și pe Helle; mai târḑiu căḑênd în mare cu ficiorul seu, Afrodita o numia ḑeița mărei. Istoria lui Fricsus și a Hellenei ni o înfățișază ca pe o soție rea, carea caută mijlóce sĕ omóre pe fii vitrigi.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătóre, care prin raportorul seu Dr. Ioan Mihu referéză:

a) asupra raportului comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna, ce cu unele indigitări se — ia spre sciinţă;

b) asupra notei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop si metropolit despre înfiinţarea fondului scolariu Rudolfin, şi la propunerea comisiunei sinodul cu plăcere ia act despre înfiinţarea acestui fond, şi se aştéptă raport în sesiunea viitóre despre cele ce sunt puse în vedere pentru mărirea acestui fond;

c) asupra propunei dep. P. Cosma referitóre la ridicarea salariului secretariului consistorial la 1200 fl., ce la propunerea comisiunei se transpune consistoriului spre studiare.

Rugările întrate la sinod, tóte se transpun consistoriului spre competentă afacere.

Punêndu-se la ordinea ḑilei nota Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit despre alegerea Preacuvioşiei Sale dlui archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea de episcop al Caransebeşului, la propunerea dep. P. Cosma combinată cu a dep. E. Măcellariu sinodul ia următoriul conclus:

„Sinodul cu plăcere ia spre scire, că distincţiunea de a fi ales întru episcop al diecesei Caransebeşului a căḑut asupra unui demnitariu bisericesc al archidiecesei, şi anume asupra Preacuvioşiei Sale dlui vicariu archiepiscopesc archimandrit Nicolau Popea.

Pentru casul venirei în vacanţă a unui post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, se autorisézá consistoriul archidiecesan, ca până la sesiunea anului viitoriu sĕ facă provisiune pentru locul vacant, cu aplicarea unui individ cualificat, căruia prin acésta din partea sinodului i se recunósce îndreptăţirea la salariul normal pe timpul provisiunei“.

Punêndu-se în urmă la ordinea ḑilei alegerea a lor 2 asesori consistoriali onorari unul mirén în senatul scolariu şi unul preoţesc în senatul strins bisericesc, cu maioritate de voturi se alege în senatul scolariu advocatul din Braşov Ioan Lenger, ér în senatul epitropesc protopresbiterul din Ilia Avram Pĕcurariu.

După-ce apoi se constată, că tóte agendele sinodali sunt terminate, şi se face îngrigire pentru autenticarea protocolului, înainte de incheere Inaltul presidiu în termini aleşi constată cu plăcere, că în sesiunea actuală mai mult ca ori când a predominat în activitatea sinodului adevĕratul spirit crestinesc, ce 'şi va şi avé fructele sale binefăcĕtóre pentru promovarea binelui şi intereselor bisericei nóstre. Mulţămesce deci sinodului pentru acésta lucrare armonică şi împărtăşesce binecuvêntările sale archieresci membrilor sinodali.

Luând cuvêntul dep. Ioan cav. de Pusccariu constată, că regularea afacerilor bisericesc, ce la început a dat ansă la multe dificultăţi, aḑi au apucat o cale óblă, au luat un curs natural, ceea ce ne îndreptăţesce a sperá, că desvoltarea vieţii nóstre bisericesci va progresá după asteptările bisericei în general, şi resultatul bun al acestei desvoltări este a se multămí numai tactului bun şi indulgenţei Escelenţiei Sale.

Mulţămesce deci Escel. Sale în numele tuturor deputaţilor pentru inţelépta conducere a desbaterilor sinodali din sesiunea acésta dorind: ca se trăéscă Escel. Sa intru mulţi ani fericiţi spre binele şi fericirea bisericei, la ce a urmat entusiasmate strigări de: „Se trăéscă“, şi cu acésta sesiunea sinodală din ĕst an s'a încheeat.

Raport mai detaiat.

Şedinţa a III a, ţinută la 18/30 Aprile 1889.

(Încheere).

Punêndu-se la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericesci, aceea prin raportorul seu Gerasim Candrea referéză asupra raportului consistorial ca senat strîns bisericesc, şi la propunerea comisiunei se primesce de basă la desbaterea specială.

Trecêndu-se la desbaterea specială, punctele 1, 2, 3 şi 4 — se iau spre sciinţă.

La punctul 5, referitoriu la intregirea parochielor vacante, la propunerea comisiunei sinodul ia la cunoscinţă acest punct din raport cu aceea, ca consistoriul pe viitoriu sĕ arete şi paşii făcuţi pentru întregirea fie-cărei parochii vacante şi ce au fost pedecile de nu s'au putut întregí, şi preste tot consistoriul sĕ se ingrijéscă, ca parochiile vacante sĕ se intregéscă fără amânare.

Punctele: 6 despre secţiunea teologică, 7 despre esamenele de cualificaţiune preoţesci, 8 despre procesele matrimoniale, 9 despre procesele disciplinare, 10 despre trecerile religionare, 11 despre bisericile nou zidite şi 12 despre distribuirea ajutórelor din fondul Rudolfin, — la propunerea comisiunei se iau spre sciinţă.

Punctul 13 referitoriu la distribuirea ajutórelor din fondul „Şaguna“ la propunerea comisiunei se ia spre sciinţă, cu aceea, ca atât consistoriul cât şi comisiunea administrativă a fundaţiunei Şaguna sĕ ţină cont de intenţiunile fundatorelui, venind la timp întru ajutoriul comunelor bisericesci şi scolare cu ajutórele, ce conform bugetului anual se pot distribuí, făcênd astfeliu ca se înceteze impregiurarea, că ajutórele votate sĕ se petréca din an în an ca nedestribuite.

Punctele: 14 referitoriu la starea culturală a poporului archidiecesan şi 15 despre starea religiósă morală a poporului, la propunerea comisiunei se iau spre sciinţă.

Tot comisiunea bisericéscă raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan referitoriu la intregirea parochiei vacante Chinceş cu filia Petrilaca rom., în care se arată, ca parochia Chinceş cu filia Petrilaca română, protopresbt. Tĕrnava infer. nici după două concursuri nu s'a putut intregí cu concurent cualificat în ordine şi se cere, ca consist. sĕ fie autorisat în casul de faţă a face abatere dela conclusul sinodal dela 6/18 Maiu 1888 Nr 63, comisiunea propune: actele se retrimit cons. archid. cu îndrumarea a mai escrie încă odată concurs pentru intregirea parochiei din Chinceş, autorisându-se că încât şi acésta incercare de a intregí parochia în mod legal ar remâné fără resultat sĕ pótă admite în mod escepţional la cursul clerical estraordinar pe tinĕrul învĕţătoriu Nic. Popoviciu întru cât acésta o pretinde interesul bine înţeles al bisericei nóstre.

Acest obiect provócă o discusiune mai îndelungată, la care participă deputaţii: Parteniu Cosma, N. Cristea, R. Furduiu, Dr. P. Span şi I. Turcu.

Dep. P. Cosma din considerare, că astfeliu de abateri pot avé efect dăunos încât privesce intregirea parochielor vacante cu individi cualificaţi, căci sinodul deja a făcut prin conclusul seu Nr. prot. 63 din anul trecut o înlesnire destul de mare parochielor misere şi nu află de loc cu cale, ca sĕ se facă abatere dela cualificaţiunea minimală, ce se recere prin acest conclus, fiind şi altfeliu de dorit, ca cursul clerical estraordinariu sĕ devină un remediu estrem pentru intregirea parochielor, care cu timpul are sĕ înceteze cu totul, — e în contra propunerei comisiunei.

Dep. N. Cristea, reflectând la starea miseră şi impregiurările între care se află acésta parochie şi luând în considerare, că consistoriul numai după cumpenirea tuturor acestor impregiurări, după-ce a făcut tóte încercările, ca acésta parochie sĕ se întregéscă în calea sa normală vine la sinod cu raportul seu, află, că propunerea comisiunei de a se escrie şi a 3 a órá concurs nu va duce la scopul dorit, ér ca sinodul cu ignorarea impregiurilor do o necesitate supremă se ţină morţiş la conclusul seu, acésta procedere, de loc nu o află motivată pentru aceea propune, ca sĕ se priméscă propunerea consistoriului.

După-ce presidiul încă observă, că da, e de dorit, ca întregirea parochielor prin individi ce au ascultat cursul clerical estraordinariu sĕ devină cât mai rar, ba se înceteze cu totul, dar de altă parte nu se póte ignorá preste tot miseria, în care se află unele parochii, cari fără de a li se dá posibilitatea ca pe acésta cale sĕ şi pótă căpĕta preotul lor, sunt periclitate; nu trebue trecut cu vederea în fine impregiurarea, că inimicii bisericei nóstre folosesc astfeliu de vacanţe pentru desbinarea şi seducerea credincioşilor nostri, ba le sunt chiar binevenite, şi între atari impregiurări sinistre se află şi parochia din cestiune, şi consistoriul silit numai de impregiurări a venit le sînod cu acest raport.

Punêndu se la vot propunerile făcute, nici una nu intrunesce maioritatea, şi astfeliul obiectul remâne nedecis, avênd a se pune mâne la ordinea ḑilei.

Şedinţa se închee la 2 óre d. m.

Revista politică.

Speranţele mari şi îmbucurătóre, ce se puneau în perspectivă cu privire la finanţele statului nostru, apar din ce în ce tot mai mult numai ca o icónă de desamăgire. Din desbaterile, ce s'au succedat până acum în dieta ţĕrei, starea financiară e aprópe tot aşa de nefavorabilă ca şi în trecut.

Silinţele premieriului, cât timp a fost şi la cârma finanţelor, nu pot decât numai pe un moment delătură îngrigirile, de cari în adevĕr trebue sĕ fim cuprinşi aḑi, când ni se arată în cifre economiile, ce s'au făcut şi urcarea contribuţiunilor pentru ecuilibrarea deficitului statului.

Din raportul, aşa precum l'a presentat referentul, resultă, că eşitele sunt preliminate cu 354½ milióne, ér venitele preste tot cu 347½ milióne, astfeliu, că deficitul ar representá numai 7½ milióne, dar la care trebue sĕ se mai adaugă încă 13 milióne pentru amortisări şi preste 5⅓ milióne pentru vêndarea moşiilor statului, astfeliu, că deficitul în advĕr se urcă la considerabila sumă de preste 26 milióne fl.

Acéstă sumă însĕ nu rĕmâne nici ea statornică. Reformele administrative şi judiciare recer érăşi sume considerabile şi pe lângă ele se vor mai adaugá nouele credite, ce le cere guvernul pentru întărirea armatei şi pentru apĕrarea ţĕrei.

Pe o astfeliu de situaţie financiară nu putem pune decât puţin credĕmênt şi deci nu trebue sé ne mirăm, — dacă opositiunea şi în special partidul kosutist a deschis lupta desbaterilor bugetare cu acelaşi foc, cu care au căutat sĕ înfrângă guvernul cu prilegiul desbaterei proiectului de lege militariu.

Bar. Ivor Kaas speréză, că acest buget va fi cel din urmă, ce-l presentéză cabinetul lui Tisza. Cu primul punct al programului seu a proclamat dl Tisza o economie întinsă, cu tóte acestea s'a urcat cheltuelile anual cu 109 milióne, în decursul guvernărei de 14 ani al regimului, a crescut tot deodată şi greutăţile contribuţiunilor cu 83 milióne.

Astăḑi stăm, ḑice oratorul, unde ne aflam înainte cu 14 ani, când ministrul au căutat tóte căile şi mijlócele pentru contribuire. El recunósce meritul regimului pe terenul comunicaţiunei; celelalte ramuri ale administraţiunei de stat arată un regres. Programul noului ministru de finanţă stă în contraḑicere cu politica ministrului preşedinte, care şi a perdut tótă autoritatea. Tisza n'a făcut nimic în decurs de 14 ani, ca membrii dinastiei sĕ locuéscă în Ungaria. Dênsul este o pedecă pentru o desvoltare parlamentară sănĕtósă, el póte prestá ţĕrei numai un serviciu, dacă se va retrage şi va face loc altora, cari urmăresc principii mai sănĕtóse.

Tulburările din Viena şi atitudinea catolicilor austriaci a dat ansă în parlamentul Cislaitan la doue interpelaţiuni interesante din partea stângei. Una din interpelaţiuni a lui Chlumecky şi aderenţii principiilor lui se referesce la rĕscóla visitiilor de tramvaiu şi se estinde asupra intregei ţinute a regimului faţa cu mişcările antisemitice. A doua interpelaţiune, adusă de Carneri, se referéză la congresul catolic, şi în special la demonstraţiunile şi manifestaţiunile pentru restabilirea putei lumesci a papei. Aceste interpelaţiuni se discută cu viu interes nu numai de foile austro ungare, dar mai cu sémă cea din urmă de întréga presă eclesiastică şi politică. Foile opositionale cislaitane pretind ca regimul sĕ rĕspundă apriat şi pe faţă la interpelări.

---

aşa frumseţe, 'l luà dela inimă un dor înväpăeat pentru ḑina atrăgĕtóre. Iute 'şi trimise pe pământ pe vestitorii sei: pe lucéfărul de séra şi de diminéţa — ca sĕ o peţéscă. Peţitorii se înfăţişară şi o salutară, graţiósa tăcù mult timp şi numai târḑiu le mulţămì pentru bineţe şi ii învità sĕ şédă. Ei însĕ rĕspunseră: N'am venit, ca sĕ şedem, venit-am ca sĕ peţim. Ea în loc sĕ priméscă peţirea, o rĕspinse: Nu, nici vorbă a-l luá, căci nu-şi are vatra sa; pururea călĕtoresce şi nici că mai popocesce: peste sate ḑiua mare, ĕră nóptea preste mare. Măchniţi se reintorc peţitorii şi aduc sórelui rĕspunsul. Rĕspunsul dat şi seducerea, de care l'a făcut părtaş crăésa florilor, aprinse de mănie pe sfântul sóre şi ḑise peţitorilor: Inima i mândră în durere se va stinge, căci m'a sedus; mai nainte d'aşi gândí, farmecul o va loví şi va fi o flóre. Flóre s'a şi făcut pedepsită crăésa florilor, ér când el rĕsare şi'şi face călĕtoria, ea-i plânge de dor, ér când se afundă în mare spre a odichní, lancedesce visând .... Sĕ mai spune, că odată sórele şi-a uitat şepte ḑile sĕ se cobóre în patul seu, căci vĕḑu-se doue surori cu pĕrul de aur, cari ii săgetară inima .... Sunt de tot vechi cântecele românilor, şi vechiu e şi mitul bulgar despre căsĕtoria sorelui cu frumósa Grozdanka, la slavii încă se află multe mituri.

In India esistă şi aḑi un cult religios. Chipul sórelui, ce voia sĕ se însóre, se pórtă în procesiune serbătoréscă de bramani, însoţiţi de opt elefanţi, douĕ-spre-ḑece sute de cămile şi patru mii de cai dresaţi şi impodobiţi pompos, întrégă sĕrbătórea e un act de cununie. Planta tulasiană, care înfăţişa pe mirésa, era odată soţia lui Vişnu şi astfeliu ea era ḑeiţa frumseţii, a norocului şi a darului. Cine câştiga o astfeliu de plantă — după credinţa preoţilor — mostenia împĕrăţia vecinică. Cine o uda ḑiminéţa ér séra ii punea o luminiţă la rădăcină, acela mergea în palatul lui Vişnu încungiurat de ḑece milióne rudenii. Cine o atingea însĕ din rea voinţă era perdut. Insuşi Visnu se adorá ca ḑeul sórelui, care cutriera lumea în trei paşi: rĕsărit, zenit şi apus. Flórea trăesce numai în lumina sórelui şi după el 'şi întórce faţa.....

Ovid o cântă, o cântă românii, germanii şi slavii au mituri, ér indienii o prémăresc, căci Helios şi Clytia a îmbogăţit literatura tuturor.

(E. K.) *Ioan Broju.*

Sosirea moştenitoriului de tron în România e salutată aprópe de întréga presă europénă cu viu entusiasm şi clironomul e felicitat, ca sĕ ajungă pe urmele actualului rege, care şi-a cunoscut misiunea sfântă în fruntea unui popor tinĕr dar vitéz, care ş'a sciut asigura esistinţa în viitoriu şi a mărit prestigiul casei Habsburgice.

Numai unele ţiare rusesci nu sunt mulţămite, atât cu procederea la succesiunea tronului, cât mai ales cu confesiunea, ce o mărturisesce clironomul Astfeliu „Novoje Wremja“ ţice, că guvernul român s'ar puté gândí, că dacă notificarea recunóscerei principelui Ferdinand s'ar face la Petersburg, guvernul ţarului va pune la ordinea ţilĕi cestiunea confesională, reamintind articolul constituţiunei române, conform căruia moştenitoriul de tron român trebue sĕ prefereze religiunea ortodocsă. Rusia a făcut sacrificiile mari pentru mântuirea popórelor balcanice mai mult şi mai tare în numele religiunei ortodocse. In genere presa rusă nu pare de loc mulţămită cu actuala stare de lucruri şi pretinde, ca autoritatea Rusiei sĕ fie mai bine respectată în ţĕrile balcanice.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat strîns bisericesc pe anul 1888.

9. Procese disciplinare s'au pertractat preste tot 43, dintre cari 20 remase din anul trecut; finalisate sunt 33, pendente 10.

Într'un cas, apelat şi la Preaven. consistoriu metropolitan, a trebuit sĕ se aplice mesura cea aspră a amovărei pentru totdeuna din parochie: casuri de suspensiune mai îndelungată au fost 3; celelalte s'au terminat sau cu sistarea procesului sau cu pedepse disciplinare mai uşóre.

Împărţite după protopresbiterate, procesele întrate în decursul anului sunt:

1.	Din protopresbiteratul	Abrudului . . .	0
2.	„ „	Agnitei . . .	3
3.	„ „	Albei-Iuliei . .	1
4.	„ „	Avrigului . .	1
5.	„ „	Bistriţei . . .	0
6.	„ „	Branului . .	1
7.	„ „	Braşovului I. .	0
8.	„ „	„ II. .	2
9.	„ „	Câmpenilor . .	1
10.	„ „	Cetăţii de pétră	0
11.	„ „	Clușului . . .	0
12	„ „	Cohalmului . .	0
13	„ „	Deeşului . .	0
14.	„ „	Devei . . .	0
15.	„ „	Dobrei . . .	1
16.	„ „	Făgăraşului . .	1
17.	„ „	Giógiului I. .	1
18.	„ „	„ II. . .	2
19.	„ „	Haţegului . .	0
20.	„ „	Iliei	1
21.	„ „	Lupşei . . .	0
22.	„ „	Mediaşului . .	0
23.	„ „	Mercurei . . .	1
24.	„ „	M.-Oşorheiului .	0
25.	„ „	Orĕştiei . . .	0
26.	„ „	Reghinului . .	1
27.	„ „	Sebeşului . .	0
28.	„ „	Sĕliştei . . .	0
29.	„ „	Sibiiului . . .	2
30.	„ „	Sighişórei . .	0
31.	„ „	Solnocului . .	0
32.	„ „	Târnavei inferióre	1
33.	„ „	„ superióre	2
34.	„ „	Treiscaunelor .	0
35.	„ „	Turdei . . .	0
36:	„ „	Ungurașului .	0
37.	„ „	Zarandului . .	1
		cu totul .	23.

10. Trecerile religionare, ce s'au întêmplat dela alte biserici la biserica nóstră şi vice-versa, le arată conspectul alăturat aici sub *E*). Din acela se vede, că preste tot au trecut dela alte biserici la a nóstră 341 suflete, dela a nóstră la altele 83, adecă un plus în partea nóstră de 256 suflete.

Treceri în masse mai mari s'au întêmplat în dóue casuri; pentru alte casuri din anii anteriori curge încă proproces civil între credincioşii nostri şi ai altei biserici.

11. Biserici nóuĕ sau zidit sau sunt în curs a se zidí 6, şi anume: în Pestişul mic şi Mănierău (Deva), Şaldorf (Sibiiu), Petroşeni (Haţeg), Motisdorf (Mediaş), Maşca (Solnoc).

La zidirea lor, consistoriul după mĕsura mijlócelor disponibile, şi anume între marginile bugetului dela fondul bisericilor, a dat mână de ajutoriu, precum în special se póte vedé din raportul consistoriului plenar.

12. Tot asemenea se are lucrul şi cu distribuirea ajutórelor din fondul Rudolfin.

13. Cu privire la ajutórele din fundaţiunea Şaguna, avem onóre a notificá, că pentru anul 1888 comisiunea administrativă n'a raportat consistoriului asupra ajutórelor distribuite din aceea fundaţiune.

14. Starea culturală a poporului archidiecesan, pecât aceea se póte cunósce din desteritatea cetirei şi scrierei, se vede din conspectul următoriu, unde numĕrul celor ce sciu cetí şi scrie se esprimă în percente.

După scara acésta protopresbiteratele rangézĕ astfeliu:

1.	Braşov I. .	56 %	20.	Câmpeni .	11 %
2.	Bran . . .	40 „	21.	Mercurea .	11 „
3.	Sibiiu . .	39 „	22.	Turda . .	10 „
4.	Sĕliște . .	38 „	23.	Deeş . .	9 „
5.	Braşov II. .	35 „	24.	Haţeg. . .	9 „
6.	Făgăraş . .	31 „	25.	Lupşa . .	9 „
7.	Avrig . .	29 „	26.	Cluş . . .	8 „
8.	Sighişóra .	26 „	27.	Giógiu I. .	8 „
9.	Treiscaune .	25 „	28.	Alba-Iulia .	7 „
10.	Bistriţa . .	24 „	29.	Ilia . . .	7 „
11.	Mediaş . .	24 „	30.	Deva . .	6 „
12.	Agnita . .	24 „	31.	Unguraş .	6 „
13.	Abrud . .	23 „	32.	Zarand . .	6 „
14.	Sebeş . .	18 „	33.	Giógiu II. .	4 „
15.	Dobra . .	16 „	38.	Cetate de pétră	4 „
16.	Orĕştiă . .	15 „	35.	Solnoc . .	2 „
17.	Cohalm .	13 „	36.	Târnava inf. .	2 „
18.	M.-Oşorheiu	13 „	37.	Târnava sup.	2 „
19.	Reghin . .	12 „			

Cele mai favorabile resultate se arată dar în protopresbiteratul Braşovului I cu 56 %, cele mai nefavorabile ca şi în anii trecuţi, la Solnoc, Târnava inferióră si Târnava superióră cu ceva preste 2 %, afară de tinerimea scolară. După calculul mediu în tótă archidiecesa cifra cunoscĕtorilor de cetire şi scriere este în percente de 18·98.

15. În fine, încât starea religiósă-morală a poporului se póte cunósce şi din numĕrul convieţuirilor nelegiuite şi al nascerilor illegitime, archidiecesa ne înfăţişézĕ în percente următoriul tablou:

Abrud	convieţuiri illegitime	1·7 %	pruncii illegitimi		9 %
Agnita	„ „	1·7 „	„	„	5 „
Alba-Iulia*)	„ „	— „	„	„	9 „
Avrig	„ „	1·5 „	„	„	4 „
Bistriţa	„ „	2·1 „	„	„	6 „
Bran	„ „	0·4 „	„	„	1 „
Braşov I.	„ „	0·6 „	„	„	2 „
„ II.	„ „	1·9 „	„	„	9 „
Câmpeni	„ „	5.6 „	„	„	10 „
Cetate de pétră	„ „	3. „	„	„	2 „
Cluş	„ „	4·1 „	„	„	6 „
Cohalm	„ „	2. „	„	„	8 „
Deeş	„ „	0·4 „	„	„	5 „
Deva	„ „	2·9 „	„	„	11 „
Dobra	„ „	2·9 „	„	„	8 „
Făgăraş	„ „	1·9 „	„	„	9 „
Giógiu I.	„ „	1· „	„	„	4 „
„ II.	„ „	2·3 „	„	„	3 „
Haţeg	„ „	7·1 „	„	„	9 „
Ilia	„ „	4·9 „	„	„	5 „
Lupşa	„ „	1·9 „	„	„	9 „
Mediaş	„ „	2·6 „	„	„	11 „
Mercurea	„ „	0·6 „	„	„	5 „
M.-Oşorheiu*)	„ „	— „	„	„	6 „
Orĕştiă	„ „	2·7 „	„	„	3 „
Reghin	„ „	0,7 „	„	„	5 „
Sebeş	„ „	1·7 „	„	„	4 „
Sĕliște	„ „	0·5 „	„	„	3 „
Sibiiu*)	„ „	— „	„	„	8 „
Sighişóra	„ „	2·4 „	„	„	8 „
Solnoc	„ „	2·3 „	„	„	5 „
Târnava inf.	„ „	1·9 „	„	„	5 „
Târnava sup.	„ „	3·9 „	„	„	6 „
Treiscaune	„ „	3·4 „	„	„	5 „
Turda	„ „	— „	„	„	9 „
Unguraş	„ „	4·2 „	„	„	9 „
Zarand	„ „	0·3 „	„	„	3 „

Încât datele administrate sunt autentice, moralitatea poporului archidiecesan ar fi mai mare la Bran, Braşov I, Deeş, Mercurea, Reghin, Sĕliște şi Zarand, unde nici la 100 familii nu obvine o convieţuire illegală, ér mai decădută: la Deva şi Mediaş, unde la 100 familii vin preste 4 convieţuiri illegale la Câmpeni, unde vin preste 5, şi cu deosebire la Haţeg, unde acelea trec preste 7, adecă aprópe a ţecea parte familiile trăiesc în nelegiuire. Ér în privinţa nascerilor illegitime cifrele cele mai nefavorabile le arată Deva şi Mediaşul, unde la 100 nasceri illegitime sunt 11 illegitime.

Cu acestea, fiind că momentele mai însemnate ale vieţii nóstre bisericesci se ating în raportul consistoriului plenariu, încheem raportul present, observând, că conclusele sinodale, a căror esecutare cade în sarcina senatului bisericesc, s'au dus în deplinire, şi rugându-ne, ca Ven. sinod archidiecesan se binevoéscă a luá la cunoscinţă acest raport.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc, ţnută în Sibiiu la 4/16 Aprile 1889.

*) Lipsesc datele relative.

†

Parteniu Trombitaşiu de Betlen.

Numele pus sub acéstă cruce este al celui mai vechiu protopresbiter din archidiecesa nóstră, care ca protopresbiter în funcţiune a servit preste 52 de ani, şi în acesti ani el a fost păstoriul cel bun din evangelie, care sufletul şi-l pune pentru turma sa, care cu mână puternică, şi cu bărbăţie rară a condus afacerile protopopiatului, care în veci a fost cu ochii deschişi, în veci a fost cu inima deschisă pentru credincioşii nostri din protopopiatul Mureş-Oşorheiu.

Nu vom face cu ocasiunea anunciului trecerei lui din viaţă biografia lui, ci ne reservăm a revení cu altă ocasiune la acésta.

Protopopul Parteniu Trombitaş dela începutul carierei sale preoţesci a fost tot în Murĕş-Oşorheiu. Denumit de fericitul archiereu Moga de protopresbiter, el a servít cu mare zel bisericei până la mórte.

Ca om rĕposatul a fost greu cercat de sórte. Ca preot tinĕr a rĕmas vĕduv cu trei prunci mititei, pe cari i-a crescut cu multe suferinţe, ca pe rênd sĕ i pérdă în flórea juniei şi a bărbăţiei, ca la adênci bĕtrâneţe, legat timp de 15 ani de patul suferinţelor, sĕ nu aibă cine se privéscă la el cu ochi de fiu, se nu aibă cine sĕ i spună un cuvênt de mângăere în bóla cea grea şi îndelungată, cu care l-a cercat bunul Dumneţeu.

În timpul din urmă şi-a trimis la autoritatea bisericéscă testamentul, în care economiile de pe anii mai buni ce i-a mai putut rĕmâné le-a lăsat bisericei. In bani după cum suntem noi informaţi sunt 5000 fl. mai vin şi unele realităţi, pe cari le avù rĕposatul. Tóte le-a lăsat bisericei, care i-a rĕmas mângăerea vecinică între tóte impregiurările acestei vieţi nestatornice.

Vermele timpului a mai ros rădăcina unui stejar puternic. Un stâlp puternic a căđut dela edificiul administraţiunei nóstre, şi altul ca el numai avem.

Fie-i ţĕrina uşóră.

Varietăţi.

* (Dela guvernul ungar.) Ministrul preşediute Tisza, ministrul de finanţă Wekerle şi secretariul de stat Tarcovici au plecat la Viena. Fostul secretariu de stat al ministeriului de comerciu, Matlecoviciu, a fost denumit consiliar intim. Ministrul de agricultură, comerciu şi industrie, contele Szapáry, a a presentat denumirea lui Nicolau Fejér de secretariu ministerial de agricultură.

* (Preşedintele academiei maghiare). Academia maghiară şi a ales de preşedinte pe bar. Roland Eötvös, fiul fostului ministru de culte şi instrucţiune publică bar. Iosif Eötvös. Actualul preşedinte s'a născut la 27 Iuliu 1848 în Budapesta.

* (Fata dispărută din Făgăraş,) In legătură cu cele publicate în unul din Nri precedenţi despre fata creştină, Ana Boga, care a dispărut dela móşa ovreéscă ni se mai comunică următórele: Nisce argăsitori, căutând o piele pe rîul Făgăraşului în jos, au dat din întêmplare preste o pétră mare şi în nemijlocită apropiere de un lucru móle. La început credură, că e pelea, ce o caută şi resturnând bolovanul, spre marea lor mirare, găsiră cadavrul fetei. Bolovanul a fost aşeđat tocmai pe cap. Făcêndu-se cercetare s'a aflat, că în mai multe locuri pe trup are împunsături. Vecinii se mirau cât de bine trăesce fata la móşă şi întrebând o, ea le-a spus, că mâncă carne fórte multă, îi dă vin din greu, nuci şi cafea, astfeliu, că ea părea pusă pe îngrăşate. O mare agitaţiune domnesce în popor, şi între jidovii din comitat se vede o miscare îngrigitóre. Făgăraşul e des cercetat de mulţime de jidovi, de când s'a aflat fata. Asteptăm, că la rêndul seu iustiţia sĕ-şi facă datoria, cu atât mai vêrtos, că acesta este al treilea cas şi tot cu numita móşă întêmplat. Domnesc temeri chiar de rĕscólă formală.

* (Demolarea castelului Meyerling) Cu prima Maiu s'au şi început lucrările pentru demolarea castelului de vênătóre al fostului clironom Rudolf şi îndată după terminarea lucrărilor se începe cu edificarea unei mănăstiri a camerliţilor. Odaia unde s'a aflat principele mort, se va preschimbá în capelă.

* (Şahul Persiei în Viena.) După scirile de până acum şahul Persiei în călĕtoria, ce o face prin Europa va sosí în Viena pela finea lunei lui Septembre şi atunci va face visită şi monarchului nostru şi 'şi va luá locuinţa sau la Curtea imperială sau în castelul dela Schönbrunn. Pe Şah 'l însoţesce şeful cabinetului seu militar, care e tot de odată şi ministrul artelor şi industriei.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Maiu 1889.

Buda: **89 64 35 79 14**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Maíu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.60
Napoleon	9 39½	9.44
100 marce nemţesci	57.95	58.15
London pe (poliţă de trei luni)	118.70	119.20

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviților din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și streinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învețături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povețuirile lui valoróse, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povețuiri primite dela învățătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita să nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8º. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue să se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învățători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8º mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât să fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8º mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8º mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8º e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reverute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are să o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are să fie un îndreptariu în mâna catecheților, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au să o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8º, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 10—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46 Sibiiu, Joi 27 Aprile (9 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3253 Pres.

Circulariu

cătră clerul şi poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Mureş-Oşorheiului.

Prin mórtea onorabilului protopresbiter, Parteniu Trombitaş de Betlhen, venind în vacanţă oficiul de protopresbiter al tractului Mureş-Oşorheiului, am aflat de bine a concrede în mod provisoriu administrarea tractului acestuia protopresbiteral onorabilului protopresbiter al tractului Reghinului, *Galaction Şagău.*

Acésta dispositiune Vi o fac cunoscută cu acea archipăstorésca îndrumare: ca numitului onorabil protopresbiter *Galaction Şagău,* în calitatea de administrator al tractului Mureş Oşorheiului, să-i daţi cuvenitul respect şi ascultare, şi în tóte afacerile ce privesc oficiul protopresbiteral, cătră acelaşi administrator se Vă întórceţi; împărtăşindu-Vă binecuvêntare archipăstorésca!

Sibiiu, 24 Aprile, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, 26 Aprile.

Dumineca s'a încheeat sesiunea din anul acesta a sinodului nostru archidiecesan.

Decursul desbaterilor 'l află cetitorii nostri în raportul special, care urmézá a se continuá în diariul nostru. La locul acesta suntem datori să facem o privire generală asupra acestei sesiuni sinodale, şi să o comparăm cu cele din trecut, spre a trage conclusiunile, cu cari trebue să ne facem sémă.

Şi la locul prim ideea generală, care ne conduce în aceste impregiurări trebue să afle espresiune spiritul crestinesc, care a condus pe sinodul din anul acesta în agendele sale, spiritul de incredere reciprocă şi de iubire, care unesce pe frate cu frate, încălḑesce inimile, îndoesce puterile şi ne face tari, tari pe cărarea cea adevărată, care asigură esistenţa bisericei nóstre.

Şi noue ne pare bine, că am ajuns odată la pace în biserică, ne simţim fericiţi, că umĕr la umĕr putem dá pept cu toţii greutăţilor din afară, punênd la o parte multele neajunsuri interne, pe cari interese particulari le provocau, şi le dau continuă alimentare spre a nu ne poté consolidá în cele bisericesci.

Nimerit a caracterisat situaţiunea domnul deputat sinodal Ioan cavaler de Puşcariu în cuvêntarea, cu care a mulţămit Escelenţiei Sale domnului archiepiscop şi metropolit pentru inţelépta conducere a desbaterilor sinodali. Afacerile bisericesci până acuma grele şi cu multe dificultăţi impreunate, aḑi au apucat o cale óblă, au luat un curs natural, şi avem convingerea, că pe calea apucată viaţa bisericéscă va progresá după asteptările cele adevărate ale tuturor fiilor bisericei nóstre

Din rapórtele consistoriale am constatat, că afacerile bisericesci ḑi de ḑi se imbunătăţesc şi după grelele impregiurări, între cari ne aflăm, progresele făcute sunt mulţămitóre, şi ne dau speranţe la un viitoriu mai puţin maşter ca presentul şi trecutul cu tóte neajunsurile lor.

Cestiunile, cari în timpul din urmă s'au discutat cu o nervositate óre-care, putem ḑice, şi-au aflat resolvire potrivită. Sinodul cu privire la cestiunea fondului de pensiune al preoţilor şi celorlalţi funcţionari bisericesci a insărcinat pe consistoriu ca până la sesiunea procsimă să vină cu un proiect de pensionare pe basa proiectului care până acuma a mai format obiect de discusiune în sinod, şi incât acesta s'ar documentá de nepractic şi între impregiurările nóstre de nerealisabil, consistoriul s'a autorisat a se poté pune eventual şi pe altă basă, avênd a presentá la tot casul un proiect, spre a se puté face un început bine precugetat şi folositoriu.

Cu privire la cestiunea introducerei lucrului de mână în scóle, cestiune devenită în timpul din urmă atât de actuală, sinodul a dat consistoriului un buget de 700 fl. şi l'a autorisat, că după-cum va afla el mai cu cale să pună lucrul în practică, şi despre resultat să facă raport la sesiunea procsimă sinodală.

Cestiunea acésta se va pune deci în practică încă în tómna acestui an. După cum am putut noi inţelege lucrul, şi după cât am putut penetrá în intenţiunile consistoriului, cuprinse în raportul, cu care a presentat cestiunea la sinod, punerea în viaţă a acestei cestiuni se va face cu introducerea acestui studiu în seminariul nostru archidiecesan pentru elevii actuali şi pentru cei viitori, şi cu arangiarea de cursuri supletorii în feriile de vară pentru invĕţătorii deja în funcţiune.

Un început bine pregătit cu considerarea tuturor impregiurărilor, cari pot trage şi ele în cumpĕnă, un asemenea început garantézá durabilitate, garantézá succes, şi noi suntem tari în credinţă, că în cestiunea acésta bun început facem.

Ne-am ocupat special în un articlu inainte de Pasci cu aceste doue cestiuni, şi am creḑut de cuviinţă să revenim asupra lor la locul acesta pentru buna orientare a publicului nostru, care ne urmăresce cu bunăvoinţă în lupta pentru asigurarea intereselor nóstre bisericesci.

Accentuăm încă odată: afacerile bisericesci au luat drum în desvoltare sănĕtósă, şi acésta trebue să umple de bucurie pe fie-care fiu binesimţitoriu al bisericei nóstre.

Acésta o accentuăm noi, şi avem firma convingere, că posteritatea va eternisá numele aceluia, care mai mult a contribuit, ca afacerile nóstre bisericesci să vină în curs normal.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a IV-a, ţinută la 19 Aprile a. c.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

Presidiul presentéză cererile de concediu a deputaţilor:

1. Dimitrie Lăcătuş, pe întrégă durata sesiunei sinodale din causă de morb;

2. Simeon Dragomir, pe întrégă durata sesiunei presente sinodale din causa intrevenirei unor agende oficióse de natură urgentă şi neamênaverĕ;

3. Michail Cirlea, pe întrégă sesiunea sinodală din acest an din causa unor afaceri oficióse neamênavere;

4. Ioan Danciu, pe întrégă durata sesiunei sinodale actuale din causa agendelor împreunate cu oficiul seu de protopresbiter.

5. Zacharia Tătar, pe întrégă durata sesiunei sinodale din acest an din causă de morb şi

6. Samuil Pop, pe 5 ḑile din causa obvenirei unor pedeci neprevĕḑute.

Concediile cerute se acórdă.

Presidiul presentéză raportul comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna despre activitatea sa dela 1882 încóce promovat la sinod din presidiu.

Se predă comisiunei organisatóre.

Presidiul mai presentéză următórele petiţiuni:

a) a lui Teodor Lungu, paroch în Mărişel, pentru punerea sub cercetare disciplinară a administratorului protopresbiteral Tuliu Roşescu din tractul Cluşului din motivul neesecutărei decisiunei consistoriului archidiecesan din 27 Novembre 1884 Nr. 5325 B. şi a resoluţiunei consistoriului metropolitan din 1886 Nr. 13 Metr.

b) a lui Vasiliu Şeulian învĕţătoriu în Leşnic, pentru un ajutoriu de 40 fl. din fondul învĕţătorilor sĕraci;

c) a lui Ioan Stanciu, învĕţătoriu în Bruiu, pentru acordarea unui ajutoriu din fondul învĕţătorilor sĕraci;

FOIŢA.

Publicaţiunile istorice Hurmuzachi.

Tipărirea colecţiunii de documente şi a scrierilor istorice rĕmase dela rĕposatul Eudocsiu Hurmuzachi s'a început la 1876 prin decisiunea luată atunci de dl Titu Maiorescu, ministru cultelor şi instrucţiunii publice.

Pentru facerea acestei publicaţiuni ministeriul a numit atunci o comisiune compusă din domnii M. Cogălnicean, A. Odobescu, T. Rosetti şi D. Sturdza. Familia Hurmuzachi a trimis acestui din urmă manuscrisele rĕmase dela rĕposatul Eudocsiu Hurmuzachi, dându-i tot odată însărcinarea şi drepturile de a o representá cu deplină putere întru tot ce va fi de făcut pentru publicare. Ministeriul a numit secretariu al acelei comisiuni pe dl Ioan Slavici, care avé sĕ facă şi corectura tipăririi. Remunerarea secretariului s'a ficsat la 350 lei pe lună.

Pentru tipărire, ministeriul a făcut un contract cu stabilimentul grafic Socec & Teclu. Cóla de tipariu în 800 esemplare se plătia cu 130 lei; ér librăriei Socec i s'a acordat vêndarea esclusivă a publicaţiunei cu rabat de 50%.

Suma plătită de ministeriu pentru anii 1876, 1877, 1878 şi 1879/80, se suia la finele anului 1879/80 la Ln. 41,445.73 bani, mai datorind pentru publicările efectuate încă 19,900 lei.

Până la Iuniu 1880 se tipărise din Documente tom. VII de 76 cóle, 308 doc. (din 1751—1818) (800 esemplare). Documente tom. VI de 90 cóle, 355 doc. (din 1700—1750) (800 esemplare). Documente tom. III de 79 cóle, 443 doc. (din 1576—1599) 800 esemplare).

Fragmente tom. I orginal german, de 20 cóle (800 esemplare). Fragmente tom. I traducere română, de 26 cóle, (2,000 esemplare). Fragmente tom. II orginal german, 14 cóle.

*

In 1880/81 ministeriul cultelor şi instrucţiunii publice a trecut acéstă publicare cătră Academie, făcêndu i acésta cunoscut prin adresa cu Nr. 5,952 dela 7 Iuniu 1880; ér Academia, la 12 Septembre 1880 şi la 23 Martiu 1881, a primit acéstă însărcinare, şi a recunoscut comisiunea instituită de ministeriu. Acéstă comisiune a continuat a lucrá, rĕmânênd Academiei numai partea administrativă a publicaţiunei. Din acéstă causă sumele acordate prin bugetul statului pentru tipărirea documentelor Hurmuzachi nu au fost introduse în bugetul Academiei ci s'au administrat separat, fondul acestei publicaţiuni nu a fost supus nici reţinerei de 15% în favorul bugetului Academiei pentru administrare, reţinere care se face — după art. 35 din statutele Academiei — din veniturile tuturor fondurilor speciale, cari se administréză de acéstă instituţiune.

I. *Sume primite pentru publicaţiune.*

Dela 1880/81 până la 1888/89 desvoltarea situaţiunei financiare a publicaţiunilor istorice Hurmuzachi au fost în scurt următórea:

1. In 1881/82 Academia a obţinut dela stat restul sumei din alocaţiunea anuală pentru anul 1880/81, adecă 13,450 lei, precum şi 19,900 lei cu care ministeriul remăsese datoriu din anii 1876—1879/80.

2. In anul 1881/82 cheltuelele fiind mai mici, cu suma disponibilă de lei 19,680 s'au cumpĕrat efecte în valóre de lei 24,000.

Cupónele acestor efecte s'au încassat în anii 1881/82, 1882/3, 1883/4, 1884/5, 1885/6 şi 1886/87 în sumă de lei 5,112 bani 50; ér în anii 1885/86 şi 1886/87 s'au vêndut efectele de lei 24,000 încassându se pe ele lei 25,272 bani 75; sau în totul suma de 30,385 lei 25 bani.

In acest mod fondul publicaţiunii s'a adaus cu suma de *lei 10,705 bani 25.*

3. S'a regulat vêndarea volumelor tipărite de ministeriu si date în vêndare librăriei Socec cu rabat de 50%; apoi rabatul s'a redus la 30%. Din acéstă vêndare s'a încassat succesiv în anii

d) alui Vasiliu Kelemen din Chebelea pentru deciderea causei sale divorţiale şi

e) a locuitorilor din Căienelul de jos, protopresbiteratul Geógiului I, pentru afiliarea lor la comuna bisericéscă Bejanul, aparţinétóre protopresbiteratului Devei.

Se predau tóte comisiunei petiţionare.

Inainte de a se trece la ordinea ţilei, reasumându-se desbaterea asupra intregirei parochiei Chinceş cu filia Petrilaca română, rămase în şedinţa precedentă nedecisă, punêndu-se la vot propunerile făcute, se primesce propunerea deputatului N. Cristea.

La ordinea ţilei se pune apoi raportul comisiunei scolare, care prin raportorul seu Dr. Petru Span referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, care în general se ia spre sciinţă şi se aclude la protocol.

Trecêndu-se la desbaterea specială, partea generală se ia spre sciinţă. Deasemenea se iau spre sciinţă din partea specială a raportului punctul I, în care se tractéză despre scólele medii; la o discusiune mai lungă dă ansă punctul II, referitoriu la secţiunea pedagogică din seminariul archidiecesan, în ce privesce scăderea numĕrului elevilor din secţiunea pedagogică, în care privinţă comisiunea face următórea propunere: Consistoriul se însărcinéză a ţiné în evidenţă acésta afacere şi încât causa ar proveni din urcarea tacsei seminariale, a îngrigí, cum s'ar puté creá un numĕr óre care de stipendii, eventual cum s'ar puté dá câteva ajutóre din economiile ce s'ar face prin alimentarea elevilor seminariali în regia proprie a archidiecesei.

Dep. Dr. Il. Puşcariu observă, că aceea se întêmplă şi la alte scoli, ca numĕrul elevilor se scadă, la ceea ce pot sĕ contribue multe împregiurări, şi deşi e regretabil lucru pentru institutul nostru pedagogic, că în anii din urmă s'au ivit puţină diferinţa faţă cu numĕrul elevilor din anii precedenţi, acésta diferinţă nu e aşa de mare, încât sĕ ne punä pe îngrigiri prea mari. La economiile, ce ar resultá din alimentare nu se póte reflectá, câtă vreme nu se scie, dacă esistă sau nu atari economii, dar chiar sĕ se presupună că ar fi, lipsa devine inteţitóre pentru edificarea unui edificiu nou seminarial, şi când consistoriul a propus urcarea tacsei seminariale, nici decât n'a purces precipitat, ci numai silit de o necesitate supremă, căci altfeliu era ameninţat fondul seminarial a se atăcá şi capitalul, ne mai putênd suportá erogatele seminariului, face deci propunerea, ca şi acest punct din raport sĕ se iee spre sciinţă.

Dep. P. Cosma află --- şi cu drept cuvênt, — că rĕul principal al reducerei numĕrului elevilor în secţiunea pedagogică e a se căutá în dotaţiunea cea slabă a învĕţătorilor, ar trebuí lucrat deci; ca sĕ se afle remedii pentru imbunătăţirea salarielor şi vorbitoriul asigură, că îndată ce se vor îmbunătăţí salariile învĕţătoresci, va cresce numĕrul elevilor. Consistoriul a înlesnit în mod însemnat starea ascultătorilor de pedagogie, prin crearea a lor 29 stipendii.

Este sciut de altă parte, că mulţi ba póte cei mai mulţi vin la cursul pedagogic numai sĕ se cualifice de a fi primiţi la cursul clerical estraordinariu, pentru aceea află, că ajunge dacă sĕ resuscitéză cu acésta ocasiune conclusul sinodului archidiecesan din anul trecut, Nr. prot 73, şi pentru aceea face următórea propunere:

Consistoriul se indrumă a satisface până la sesiunea procsimă sinodală conclusului Nr. 73 din an. 1888.

Dep. V. Dămian revine asupra temei sale — se vede de predilecţiune — şi cu mare zel pledéză pentru reducerea tacsei seminariale, dar fără a arĕtá cu cifre, resp. cu date positive, din care sĕ fie evident, că acésta ar fi şi posibil, fără ca sĕ se altereze eventual póte chiar subsistinţa seminariului, căci nu se póte admite, că consistoriul fără cumpenirea tuturor impregiurărilor sĕ fi venit la sinod cu propunerea pentru urcarea tacsei seminariale, şi acesta érăşi fără motive ponderóse sĕ fi primit acésta propunere.

Punêndu se la vot propunerile făcute, sinodul primesce propunerea dep. P. Cosma. (Va urma.)

Revista politică.

Lucrările pentru regularea porţilor de fer se vor începe cu multă activitate, după pregătirile îndelungate, ce s'a făcut până acum. Spesele representă sume considerabile, dar o amênare nu s'a mai putut face şi guvernul s'a şi grăbit cu un proiect de cheltueli, care desbătut în corpurile legislative, a obţinut aprobarea préinaltă şi s'a şi publicat ca lege sancţionată în fóia oficială a statului. Totdeodată a publicat numita fóie şi legea, în puterea căreia trec în proprietatea statului calea ferată ungaro-galiţiană şi calea ferată aşa numită „ungară".

Ministrul de instrucţiune austriac a presentat proiectul de reformă scolariu, care a fost asteptat cu multă încordare. Proiectul constă din trei puncte cardinale, unul, conform căruia se vor schimbá mai multe dispositiuni referitóre la învĕţământul din 14 Maiu 1869, altul conform căruia inspectorii districtuali, cari s'au numit până acum numai temporal sĕ devină definitivi, ér cel din urmă culminéză într'aceea, ca în Viena, Praga şi Lemberg sĕ se insteleze alte senate scolare provinciale speciale. In acest proiect se modifică învĕţământul mai cu sémă în ce privesce religiunea, care sĕ rececre ca sĕ se propună în o mĕsură cu mult mai mare ca până acuma. Aderenţii lui Lichtenstein au raportat deci un triumf, care deşi pare mic deocamdată, el va avé însĕ urmări cu mult mai mari, decât cari se presupun. Ministrul instrucţiunei persistă cu atâta forţă pentru primirea proiectului de reformă, încât a pus cestiunea demisiunei la ordinea ţilei în momentul, când s'ar respinge.

Ochii lumei privesc la măreţul Paris. Francia întrégă e în haine de sĕrbătóre şi cu un entusiasm particulariu francesului se insufleţesce în amintirea faptelor petrecute acum 100 de ani, fapte al căror motor a reformat intréga stare socială a omenimei.

Nici desastrele politice şi sociale, nici conspiraţiunile interne şi vrăşmăşia esternă n'au fost în stare a potolí învăpăiatul avênt frances şi nobilele intenţiuni de a sĕrbá amintirea faptelor glorióse într'o formă şi grandeţe, în care nu s'au mai vĕdut pe faţa pământului.

Francia dovedesce multă persistinţă în acţiunile sale şi nici sacrificiile cele mai considerabile şi adeseori abia închipuite, nu o pot abate din calea ţintei propuse.

Numai aşa ne putem esplicá, stând aţi în faţa grandiósei esposiţiuni, ce s'a deschis la 6 Maiu cu o pompă rară şi carea e apreţiată în terminii cei mai măgulitori, nu de pretenii francesilor, dar chiar de foile inimicilor de mórte ai acestui popor înaintat şi vitéz, a cărui istorie n'are sémĕn în lume.

Evenimentul politic se interpeléză în multe feliuri; noi însĕ vom pune sub ochii cetitorilor deocamdată actul deschiderei esposiţiunei universale.

Plecând preşedintele republicei Carnot cu trăsura dela Paris la Versailles în bubuitul tunurilor, în sunetul clopotelor a fost aclamat de urările nesfêrşite: „Sĕ trăéscă republica." Presidenţii corpurilor legislative dimpreună cu toţi ministrii s'au întrunit în pavilonul, în care înainte de acésta cu o 100 de ani se constituiau staturi generale în adunarea naţională. Preşedintele senatului a ţinut un discurs fulminant în memoria strămoşilor, cărora Francia le datoresce libertatea. Anul 1789 ne îndémnă, ca prin iubirea patriei sĕ realisăm unitatea. La acésta vorbire a rĕspuns preşedintele republicei, amintind de marea revoluţiune francesă, care a creat o eră nóuă şi o Francie democratică. Francia a rupt cu totul cu puterea personală a unui singur bărbat, ori ce titlu ar purtá el. Datorinţa sacră a francesilor e, ca sĕ lucreze din tóte puterile pentru impăcarea din nou a tuturor francesilor.

Sub guvernul trecut român s'a fost votat legea pentru vinderea bunurilor statului în loturi mici sătenilor şi d'odată cu căderea, guvernului, acésta lege a rĕmas mórtă. Regele român a adresat în ţilele trecute o scrisóre preşedintelui consiliului de ministri, în care accentuând, că întărirea şi propăşirea poporului i-a fost totdéuna gândirile de căpetenie şi acésta îngrijire patriotică o au profesat şi guvernele trecute, 'l recércă sĕ ia tóte mĕsurile spre a aduce la indeplinire acésta binefăcĕtóre lege, care va produce róde folositóre spre bucuria săténului şi inflorirea lui; aşa încât sĕ se pótă ţice, că marea moşie strămoşéscă păstrată cu atâta trudă în mijlocul drumurilor celor mai grele, aţi e limanul, la care ori-ce român află drepturi, care sĕ-l ocrotéscă şi pământ, care sĕ i dea hrană. Acest pământ dobândit de sătén prin harnicie şi economie va fi cel mai statornic sprigin al seu pentru-că acela stăpânesce cu trăinicie, care datoréză proprietatea sa muncei şi o intemeéză pe respectul legilor. Acésta lege e o nealterabilă dovadă, cât de adêncă e dragostea şi interesul, ce ţéra, al cărui isvor de bogăţie e plugul, pune pentru a asigurá plugarului român mijlóce de traiu şi inavuţire. Ea e o lucrare însemnată şi prevĕdĕtóre şi tot deodată o dulce mângâere pentru sufletul Meu, căci de 23 ani cu cât am cunoscut, cu atât am iubit mai mult pe săténul român vitéz pe câmpul de rĕsboiu, neobosit la muncă în timp de pace.

Presa din România continuă a se ocupá în articli entusiasmaţi de venirea în ţară a presumtivului mostenitoriu al corónei, a cărui intimpinare a fost unul dintre cele mai sĕrbătoresci acte din România.

Regele Carol atins plăcut de acésta primire insufleţită a nepotului seu, i-a adresat ministrului Lascar Catargiu următórea scrisóre:

„Scumpul meu preşedinte al consiliului. Entusiasmul, cu care întregul popor al capitalei a salutat sosirea iubitului Meu nepot, principele Ferdinand, şi primirea impunătóre şi din inimă ce i s'a făcut, sunt noi dovedi de dragoste şi devotament pentru tron si dinastie, şi a fost dat tot domniei tale, care ai presidat, acum 23 de ani la urcarea mea pe Tron, sĕ fii în capul guvernului şi astăţi la sosirea moştenitoriului presumtiv al corónei, primit cu braţele deschise de către ţară. Ordinea desăvêrşită, care a domnit la acéstă serbare, atitudinea démnă şi de tótă lauda a unui public atât de numĕros, tot oraşul fiind în picióre, fac onóre cetăţenilor capitalei, cari în tóte ocasiile mari au sciut sĕ dea probe de înţelepciune şi patriotism. Viu mişcaţi de un profund simţĕmênt de recunoscinţă, Regina şi Eu, te rugăm sĕ esprimi mulţămirile nóstre cele mai călduróse atât primăriei Bucurescilor cât şi tuturor cetăţenilor, cari s'au grăbit a luá parte la aceste frumóse manifestrări şi la tóte mărturisirile de iubire, ce am primit în acéstă ţi din diferite judeţe ale ţĕrei. Primesce, scumpul meu preşedinte al consiliului, asigurările stimei mele particulare.

Bucuresci, 21 Aprile, 1889.

Carol.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat scolariu pe anul 1888.

Partea generală.

Sistemisarea de salarii învĕţătoresci cu stricta observare a dispositiunilor din statutul organic, aplicarea de învĕţători cu cualificaţiunea prescrisă, şi o conscripţiune esactă a învĕţătorilor actuali, care sĕ se continue aici la consistoriu pentru o acurată evidenţă asupra statului personal al învĕţătorilor nostri, acestea au ocupat în anul 1888 mai cu sémă atenţiunea consistoriului archidiecesan. În tóte trei direcţiunile trebue sĕ accentuăm multele pedeci, deja cunoscute de mai înainte, cu cari consistoriul şi acum trebue sĕ se lupte. Cu deosebire însĕ datori suntem sĕ aducem la cunoscinţa Preavenerabilului sinod archidiecesan un cas special regretabil, care uşor ne póte face ilusoriă constituţiunea nóstră bisericéscă. Cu ocasiunea unei alegeri de învĕţătoriu în o comună din archidiecesă candidatul rĕmas în minoritate, şi care în anii din urmă a funcţionat la scóla din cestiune în calitate de învĕţătoriu provisoriu, s'a adresat la organele administrative politice, şi sub cuvêntul, că autoritatea bisericescă l'a amovat din oficiu, a cerut sĕ fie susţinut în oficiul de învĕţătoriu, care în urma alegerei făcute s'a fost îndeplinit în cale legală prin alt individ. Organele administrative au dat ordin pentru susţinerea reclamantelui ca învĕţătoriu definitiv la scóla aeésta.

Consistoriul a luat positiune în faţa acestor paşi, cari vatămă autonomia bisericei nóstre, şi causa fiind încă pendentă la ministrul de culte şi instrucţiune publică, despre resultatul intrevenirei consistoriului vom face raport Preavenerabilului sinod archidiecesan la timpul seu.

Conscripţiunea învĕţătorilor definitivi nu s'a putut finalisá încă, nefiind aşternute tóte documentele învĕţătorilor cu informaţiunile necesarie. Consistoriul va aplicá mĕsurile cuviincióse, şi până la procsima sesiune sinodală va completá conscripţiunea în tóte direcţiunile. Diferitele date statistice vor urmá în partea specială.

Pentru admitere ca manuale de scólă în anul acesta au întrat la consistoriu următórele cărţi:

1. Geografia pentru scólele medii de Dionisiu Făgărăşan şi Andreiu Bârsean.

2. *a*) Carte de cetire şi vocabulariu latin pentru clasa I gimn.

b) Carte de cetire' şi vocabulariu latin pentru clasa II gimn.

c) Gramatica latină pentru clasa I şi II gimn.

d) Esplicări la cărţile de mai sus, tóte de Paul Budiu profesor gimnasial, in colaborare cu profesorii Stefan Iosif şi Andreiu Bârsean. Despre meritul acestor cărţi urmézä rapórte prin acte separate.

1882/83—1888/89 suma de *lei 8,366 bani 35.* Acéstă sumă s'a adaus şi ea la fondul publicaţiunii.

4. In anii 1881/82, 1882/3, 1883/4, 1884/5 şi 1885/6 s'a acordat prin bugetul statului în fie care an câte lei 18,000 pentru acéstă publicaţiune.

5. La 1884 comisiunea a luat decisiuni de a se dá o mai mare întindere publicaţiunii completându-se prin documente, cari sĕ se culégă din diferite archive şi publicaţiuni din strĕinătate, ca astfeliu sĕ ajungem şi noi a avé un corp complet de documente ale Istoriei naţionale, un monument scientific demn de statul român şi de nemuritoriul Eudocsiu Hurmuzachi.

Pentru realisarea acestei hotărîri, s'a decis sĕ se cheltuéscă economiile rĕmase din anul 1881/2, despre cari s'a vorbit mai sus; ér guvernul a înscris în bugetul statului din anii 1886/87, 1887/88, 1888/89 câte 33,000 lei în loc de 18,000 lei.

Acéstă crescere a mijlócelor bănesci a făcut cu putinţă a se dá publicaţiunii o desvoltare mare, a i se adauge multe completări de documente de cea mai mare însemnătate.

(Va urma.)

Alte obiecte, cari pretind pertractare separată, se vor înaintá Preavenerabilului sinod prin esibite separate. Cu acestea trecem la partea specială a raportului, observând: că senatul scolariu în decursul anului 1888 a ţinut 47 şedinţe, între cari 42 ordinare şi 5 estraordinare; piese în resortul senatului scolariu au întrat 2408, cu finea lui Decembre 1888 erau neresolvite 3 — şi de present sunt tóte resolvite.

Partea specială.

A. Institute de învĕţământ.

I. Scólele medii.

a) Braşov.

Gimnasiul mare la care au funcţionat în decursul anului 1887/8 11 profesori, 10 ordinari definitivi şi 1 ordinariu provisoriu. O catedră a fost suplinită.

Scolari la începutul anului scolariu au fost în tóte 8 clasele 267, dintre cari gr. or. 240, gr. cat. 26 şi 1 de legea mosaică.

În decursul anului au părăsit institutul 15 elevi, şi cu finea anului scolariu numĕrul tuturor elevilor a fost 252.

La esamenul de maturitate au fost admişi 15 elevi din clasa a VIII gimnasială, dintre cari 1 din causă de bólă nu s'a supus esamenului la terminul din Iuniu 1888, ceialalţ 14 însĕ au raportat succes bun, şi au fost provĕduţi cu testimoniu de maturitate.

La terminul din Decembre s'a supus esamenului de maturitate şi elevul împedecat prin causă de bólă în Iuniu, şi a trecut cu succes esamenul de maturitate.

În cele 4 clase ale scólei reale au funcţionat 10 profesori, dintre cari 8 ordinari definitivi, 2 ordinari provisori, respective 2 ordinari definitivi dela scóla comercială.

Numĕrul elevilor la scóla reală a fost 106, dintre cari 96 gr. or; 9 gr. cat. şi 1 de legea mosaică.

Ca o deosebită categorie de scóle numĕrăm aci scóla comercială cu trei clase, la care au funcţionat profesorii dela scólele reale şi 2 profesori ordinari definitivi dela acéstă categorie de scóle. Numĕrul elevilor dela scóla acésta a fost 35, dintre cari 33 gr. or., 1 gr. cat. şi 1 de legea mosaică. Cei 12 elevi ai clasei 3 comerciale la terminul ordinariu s'au supus esamenului de maturitate, şi 9 dintre ei, prestând esamenul cu succes bun, au fost promovaţi, ér 3 au fost respinşi până în terminul din Septembre, când apoi, făcênd esamenul cu succes, au fost promovaţi.

Numĕrul total din tóte trei categoriile de scóle a fost 408, cu 37 mai mult ca în anul scolariu 1886/7 şi cu 79 mai mulţi ca în anul scolariu 1885/6.

Altcum avem onóre a raportá la locul acesta, că atacerea cu pensionarea profesorului Ioan Scurtu este finalisată,

Programa gimnasiului se alătură sub 1/.

b) Gimnasiul inferior din Brad.

În acest gimnasiu au funcţionat 5 profesori ordinari, între cari este şi protopresbiterul tractual ca director şi 2 estraordinari.

Scolari în tóte clasele au fost la începutul anului 96, dintre acestia au părăsit institutul 6. Rĕmâne deci cu finea anului scolariu numĕrul elevilor cu suma de 90, dintre cari sunt gr. or. 80, gr. cat. 5, rom. cat. 3, ev. ref. 1 şi de legea mosaică 1.

Faţă cu frecuenţa anului scolariu 1886/7 se arată o crescere de 7, respective 1; faţă cu frecuenţa anului scolariu 1885/6 o crescere de 14 respective 19.

Programa gimnasiului se alătură sub 2/.

II. Secţiunea pedagogică din seminariul archidiecesan.

În secţiunea pedagogică a seminariului archidiecesan cu începutul anului scolariu 1887/8 s'au înscris 58 de elevi, dintre acestia în decursul anului au părăsit institutul 2. A rĕmas deci numĕrul elevilor cu finea anului scolariu 56, şi anume în cursul I elevi 21, în al doilea 15 şi al treilea 20.

Studiile s'au predat prin profesorii ordinari trei din secţiunea acésta, apoi prin 2 profesori din secţiunea teologică, ér studiile technice prin cei 2 profesori estraordinari.

In comparaţie cu anul scolariu se constată o descrescenţă de 10.

Programa se alătură su 3/.

(Va urma.)

Convocare.

Domnii membrii ai comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei şi anume: Ioan Muntean învĕţătoriu-director în Sighişóra, Ioan Hârţógă paroch în Sas-Daia, Ambrosiu Stoicovici învĕţ. în Sighişóra, Demetriu Stuchi rean învĕţ. în Bertan, Filon Necşa învĕţ. în Mediaş, Ioan Florea învĕţ. în Hetur, Ioan Rondolean şi Emanuil Florea inv. în Daneş, Nicolae Muntean şi Nicolae Bucşa învĕţ. în Ferihaz şi preşedinţii despărţămintelor tractuali se invită prin acésta în sensul § lui 18 din statute a se presentá la şedinţa ordinară ţinêndă Joi la 4 Maiu a. c. st. v. 10 óre a. m. în localul oficiului protopresbiteral în Sighişóra.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Comunicarea ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 23 Martiu a. c. Nr. 2475 scolariu.
2. Referada notarilor comitetului central asupra rapórtelor despărţĕmintelor tractuali, § 14 din Statute.
3. Raportul cassariului reuniunei districtuale, § 15 din Statute.
4. Raportul biblotecariului.
5. Staverirea temelor de pertractat în despărţĕmintele tractuali.
6. Defigerea locului şi a timpului pentru adunarea generală a reuniunei districtuale din anul acesta.
7. Staverirea temelor de pertractat pentru adunarea generală a reuniunei districtuale.
8. Comunicări.

Sighişóra, 18 Aprile, 1889

Preşedinte:

Demetriu Moldovan, adm. prot. — *A. Stoicovici*, notariu.

Varietăţi.

* (De la Curte.) Archiducele Reiner Salvator fiul cel mai tinĕr al archiducelui Carol Salvator, a încetat din viaţă în Arco. Din acest incident Maj. Sa monarchul a făcut archiducelui Carol o visită de condolenţă. Trupul defunctului a fost transportat la Viena şi se va aşedá în cripta din mănăstirea capuţinilor.

* (Personal.) Ilustritatea Sa dl comite suprem cont. Andreiu de Bethlen a plecat dimpreună cu familia la castelul Bethlen, unde va petrece peste vară.

* (Logodnă). Circulă faima, că moştenitoriul tronului român, Ferdinand, se va încredinţá cu princesa Victoria, sora împĕratului german Wilhelm.

* (Necrolog.) Subscrişii cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţă tuturor rudeniilor şi amicilor, că mult iubitul lor moş şi socru *Partenie Trombitaş* de *Bethlen*, paroch şi protopresbiter gr. or. al tractului M.-Oşorheiului, după un morb greu şi îndelungat a repósat astădi la 8½ diminéţa, în anul al 77 lea al vieţii, al 55-lea al preoţiei şi al 53-lea al protopopiei sale.

Osemintele mult regretatului defunct se vor aşedá spre odihnă vecinică, Marţi la 25 Aprile (7 Maiu) a. c la 2 óre d. a. în cimiteriul bisericei gr. or. din loc.

Fie i ţĕrina uşóră şi memoria neuitată!

M.-Oşorheiu la 23 Aprile (5 Maiu) 1889. (Casa parochială Nr. 6. strada bis. române.)

Irina Trombitaş n. *Moga*, ca noră; *Veronica*, *Silviu* şi *Irina Trombitaş*, ca nepoţi.

* (Coróne pentru principele de coróná.) Colonia austro-ungară din Genua a trimis o coróná de marmoră cararică, care a şi fost aşedată lângă sicriul rĕposatului clironom. Ea e lucrată de Canessa şi e un cap d'operă. Mai mulţi membri ai familiei imperiale au luat parte la aşedarea corónei. O altă coróná lucrată în aur masiv a trimis colonia din Buenos-Ayros.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru oficiul de magistru postal în Nadăşul-săsesc (ctt. Târnava mică), care e impreunat cu un venit anual preste tot de 202 fl. Reflectanţi au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a-şi trimite cererile numite direcţiuni în decurs de 2½ septĕmâni.

* (Reforme financiare.) Comisiunea financiară s'a ocupat cu proiectul de reforme al administraţiunei financiare şi l'a acceptat. E de notat, că actualul ministru de finanţă are în perspestivă sĕ presenteze un proiect, după care sĕ fie în regulă cu tóte restanţele de dare Ministrul a mai adaugat la noul proiect financiar şi unii §§ i noi despre revisiunea caselor comunale şi comitatense.

* (Târgul de vite de prăsilă în Sibiiu.) Juriul a acordat premii pentru următórele vite de prăsilă:

I. *Pentru vite de rasă indigenă*:

1. Pentru tauri de prăsilă dela 2 până la 5 ani: George Hann din Guşteriţă 20 fl.; Samuilă Seliştean din Roşia, George Hann sen. din Guşteriţă şi George Hismen din Roşia câte 10 fl; Andreiu Krauss din Hosman, George Hann sen. şi Ioan Perean din Guşteriţă au primit diplome de laudă.
2. Pentru viţei de tauri: Valentin Zinz din Roşia 5 fl.
3. Pentru vaci dela 3 până la 6 ani: Ioan Opriş din Şura-mare 10 fl
3. Pentru viţei dela 1 până la 3 ani: Iosif Schobel din Sibiiu 10 fl.; Petru Thal din Roşia 5 fl.

II. *Pentru vite de rasă din Pinzgau.*

1. Pentru tauri de prăsilă în vêrsta de 1½ ani până la 4 ani: Iosif Drotleff din Sibiiu 20 fl; Eugen Brote, Nicolae Jóndrea şi Ioan Nussbächer din Sibiiu câte 10 fl., Eugen Brote din Sibiiu şi Ioan Jóndrea din Sĕlişte au primit diplome de laudă.
2. Pentru viţei de taur dela 1 până la 1½ ani: Eugen Brote din Sibiiu 10 fl.; Stan Ritivoiu din Sibiiu 5 fl.; Eugen Brote din Sibiiu a primit şi aci diplomă de laudă.
3. Pentru vaci dela 3—6 ani: Wilhelm Gerger din Sibiiu 15 fl.; Christian Graef din Şura mică 15 fl; Eugen Brote, Iosif Schobel şi Nicolae Mocean din Sibiiu, apoi Vasilie Moga din Apoldulmare, câte 10 fl.; Gligor Turcu, Greger şi Iosif Binder din Sibiiu au primit diplome de laudă.
4. Pentru viţei dela 1 până la 3 ani: Lazar Stanciu din Sibiiu şi George Dordea din Bungard câte 10 fl.; Eugen Brote, Iosif Schobel, Ioan Radu şi Albert Stefani din Sibiiu, apoi Anton Liebhardt din Turnişor, câte 5 fl.

Resultatul târgului a fost că s'a vêndut: 9133 oi, 3612 vite cornute, 948 cai şi 443 porci.

* (Érăşi defraudaţiuni.) Din Balassa Gyarmat se comunică: Concipistul dela inspectoratul financiar, Ioan Henrich au fost trimis în comuna Belova spre a controlá darea întrată. După 12 óre de lucru eruă, că notariul cercual din Belova a defraudat 7000 fl. Foile „Nográdi Lapok“ şi Honti Hiradó“ sriu, că numitul concipist a eruat până acum la 16 notari cercuali şi la 30 de primari defraudaţiuni.

* (Conversiunea ungară.) Institutul de credit austriac, banca Rothschid şi institutul de credit rural austriac au publicat prospectul, referitoriu la subscripţiunea restului întregei emisiuni a obligaţiunilor de stat ungare în sumă totală de 45 milióne.

* (Nihilismul în Rusia). Nihilismul în Rusia începe a manifesta forţe din ce în ce tot mai mari. Viaţa ţarului e fórte tare ameninţată. In Kronstadt, lângă Petersburg, s'a descoperit un complot mare; chiar pe masa ţarului s'a aflat o scrisóre cu douĕ capete de mort, care nu-i prorocesce viaţa îndelungată. Complotul nihiliştilor e lăţit şi în armată, din care causă ţarul nu va luá parte la manevre şi s'a lăsat de planul a face o călĕtori la un castel din apropierea capitalei, unde voia se petrécă mai mult timp. Ţarevna încă se află fórte rĕu, decând cu incidentul delairărei trenului la Borki.

* (Sinucideri.) În anul acesta sinuciderile au fost dese în statul nostru. Cluşul — metropola Kulturegyletului — care numĕră fórte multe casuri de soiul acestora, mai înregistréză încă doue próspete. In ţilele trecute s'a spânţurat un zidariu Iozsef Benedek în frumósa etate de 27 ani; apoi un scolariu dela gimnasiul unitariu de 17 ani Nicolau Miko, fiul judelui dela tabla din Vásárhely, închiţêndu-se intr'o clasă singur, şi-a tras un glonţ de revolver prin inimă.

Din public.

Invitare.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului va ţiné Duminecă în 12 Maiu st. n. a. c. în comuna *Apoldul inferior* în edificiul scólei românesci o *întrunire agricolă.*

La acésta întrunire, care se incepe la 10½ óre a. m. se va discutá despre vierit (profesor D. Comşa); fênaţe (profesor D. Comşa) şi despre fabricaţiunea brânzei de casă (Sabin P. Barcian.)

La acésta intrunire sunt poftiţi toţi membrii şi spriginitorii reuniunei nóstre, precum şi aceia, cari se intereséză de causa progresului în agricultură la noi.

Sibiiu, în 3 Maiu, 1889.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu.

MONITOR. 16

Calendariul sĕptemânii

30 Aprile — 6 Maiu.

30 Duminecă: Iacob, Clement, Macsim, Vasiliu, Donat, Argira. *1 Luni:* Ieremia, Vata, Filosof, Isidora, Sava, Eutimiu, Ignatiu, Acaciu. *2 Marţi:* Atanasiu, Esper, Zoe, Ciriac, Teodul, Iordan. *3 Mercuri:* Timoteiu, Maura, Diodor, Rodopian, Petru. *4 Joi:* Pelagia, Ilarion, Nicefor, Atanasiu, Afrodisiu, Leontin, Antoniu, Mel, Valerian, Macrobiu, Lazar. *5 Vineri:* Irina, Neofit, Gaia, Gaian. *6 Sâmbătă:* Iob, Mamant, Pachomiu, Ilarion, Demetrion, Danacs, Mesir, Terinos, Donat, Barbar.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 30 Aprile, a IV-a în cincidecime, a Slăbănogului (paralitic.) Octoich ton 3 şi Penticostariu. La Utreniă: Evangelia invierii 4; Catavasia pascilor La oda a IX în loc de „Ceea ce eşti mai cinstită“ se cântă Irmosul şi Troparele din Canonul ţilei. La Liturgiă: Fericirile din Octoich şi din Canonul ţilei; celealalte ca de rênd.

Mercuri 3 Maiu. Înjumĕtăţirea prasnicului de cincideci. Sĕrbare particulară după rêndul din Penticostariu.

Loterie.

Mercuri în 8 Maiu 1889.

Sibiiu:	8	86	49	10	39

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Maiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.64	5.55
Napoleon	9.41½	9.39
100 marce nemţesci	57.87½	58.—
London pe (poliţă de trei luni)	118.90	118.60

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învețături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povețuirile lui valoróse, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scóla, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scóla. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scóla cât și afară de scóla: o colecție bogată de diferite povețuiri primite dela învățătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita să nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue să se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducétóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învățători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sărbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât să fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învățat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — având o notiță istorică la fie-care sărbătóre, — care arăta timpul introducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bătrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela barbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcétori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amăsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile străine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are să o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are să fie un îndreptariu în mâna catecheților, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au să o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, având mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 12—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47 Sibiiu, Sâmbătă 29 Aprile (11 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Aprile.

În parlamentul nostru ungar ér s'a început lupta între membrii partidului guvernamental și ai oposițiunei din incidentul desbaterilor bugetului pe 1889.

Era lucru natural ca oposițiunea sĕ continue lupta începută decând cu legea armatei și noi, cari stăm departe ca privitori, nu vedem în luptele aceste decât vênarea după putere.

Interesele țĕrei sunt cu mult mai pre sus decât interesele diferitelor partide, cel puțin așa ar trebuí sĕ fie, și de aceea nu aprobăm și nu putem aprobá pe cei ce vorbesc în desbaterea generală câte verdi și uscate, nu mai despre buget — nu.

A votá, ori a respinge bugetul, este a dá ori a nu dá încredere guvernului și noi înțelegem, că oposițiunea nu póte votá unui guvern bugetul, pe care doresce sĕ-l rĕstórne cu ori ce preț.

Este insĕ întrebarea, că óre țĕra, popórele sunt ele mulțămite cu bugetul, ce-l presentézĕ guvernul; și aici noi, cari încă ne golim pungile nóstre, încă avem cuvêntul nostru. De un timp încóce am fost dedați a nu mai vedé pe guvern bătându-și capul cu trebile nóstre, sau cel puțin nu l'am vĕdut sĕ o facă în aceea mĕsură și cu aceea bunăvoință, cum ar trebuí sĕ o facă un guvern părintesc.

În bugetul cultelor — căci acela ne interesézĕ mai mult, nu dăm de nici o posiție, prin care s'ar subvenționá vre-o scólă de ale nóstre, pe când alții mai bogați ca noi, sunt și aici considerați spre a li se înlesní mijlócele de cultură.

Nu e vorbă — nu am cerut noi lucruri mari, ne am îndestulit totdeuna cu puțin, cum e în genere firea românului, dar și acel puțin nu ne a fost dat sĕ-l ajungem.

Suntem îndrumați sĕ cercetăm scólele de stat — căci nu ne eschide nimenea din ele, fără ca la acele scóle sĕ fie aplicat și vre-un profesor pentru limba română, pe care noi nu o putem părăsí, căci nu ne értă firea nóstră, nu ne értă suvenirile din légăn și nu ne értă interesul de conservare, care ași e mai puternic ca ori când în noi.

Susținem deci noi scólele, cum le putem — și cum cere legea și cu tóte aceste și aceste scóle sunt vĕdute cu ochi rĕi, deși în ele nu se propoveduesce nimica, ce ar fi contra statului, ci tocmai numai aceia ce face pe un stat puternic și mare, principiile morale în legătură cu o sumă de cunoscințe, de cari are omul în viață lipsă.

Și ca și când am fi cine scie ce societate secretă — ni se denégă și aceea ce am cerut cu drept cuvênt, ce a cerut congresul și sinodul nostru — voia de a ne creá noi un fond de pensiune al învĕțătorilor nostri, pe cari noi îi cunóscem, noi le scim apreția activitatea, noi scim mai bine serviciile ce au făcut bisericei și poporului.

Mii curg în visteria statului dela bisericile nóstre ca corporațiuni, ce susțin scóle, alte mii dela învĕțătorii nostrii, și din aceste sume noi i-am scí împărtăși de bună sémă mai bine ca statul cu pensiuni și escontentări.

Dar se vede, că nu temerea, că nu o vom face îi causézĕ guvernului batere de cap, ci alte sunt durerile lui, smulgerea lor de sub disciplina bisericei ca sĕ se arunce în brațele celor ce au puterea în mâna lor.

Temerile aceste nu află espresiune în parlament, representanții poporului se îngrijesc de ciangăii din Săcele.

Schimbarea domnilor este bucuria nebunilor și a copiilor și noi nu schimbarea domnilor nu o cerem, dar cerem ca sĕ se mĕsure cu mĕsura egală pentru toți.

Cerem ca toți factorii sĕ se întrunéscă în aceea, ca sĕ mulțăméscă pe toți deopotrivă și nu numai la sarcini sĕ fim egali, ci sĕ fim egali și la drepturi.

Ași noi suntem tractați ca nisce copii masteri, plângerile nóstre nu află rĕsunet, durerile nóstre nu află vindecare acolo, unde trebue, pentru că curentul șovinist creat și susținut în o parte considerabilă a presei jidano-maghiare este atât de puternic, încât nu pot vení lucrurile în ogașa cea bună, românul nu póte sĕ se afirme cum trebue, și nu din causă, că nu ar fi element de ordine și nu ar avé tóte darurile hărnicii, dar pentru că legea și limba lui nu sunt binevĕdute în ochii unor parveniți, nu în ai poporului maghiar, nici în ai inteligințiĭ adevĕrate maghiare, ci în ochii celor ce voesc sĕ ne vadă învrășbiți ca sĕ pótă trage folóse ei. Și mai dureros e, că atare curent strĕbate până în cercurile cele mai înalte, sĕ susține de ₫eci de ani în detrimentul patriei și în detrimentul multor fii buni ai ei. Când deci părinții patriei vor discutá bugetul după dorințele juste a le popórelor, atunci sarcinile ne vor păré mai ușóre ca ași, când noi dăm totul și în schimb primim fórte puțin, ca sĕ nu ₫icem mai nimica. Ni sĕ ₫ice sĕ asteptăm!

Revista politică.

Conferințele ministeriale pentru statorirea bugetului comun s'au terminat în Viena. Dintre ministrii ungari, cari au luat parte sunt: Tisza, Weckerle, Orczy și secretariul Tarkovici; au mai luat parte ministrul Kalnoky, bar. Bauer și Kallay. Diferențele ce s'au ivit înainte de desbateri și în decursul lor s'au aplanat pe cale de tot pacinică. In ceea-ce privesce delegațiunile, s'a decis ca ele sĕ se întrunéscă în vară, îndată-ce legislativele ambelor state 'și vor terminá lucrările, presupunêndu-se, că și dieta ungară va terminá până la Rusale desbaterile.

In dieta din Cislaitania se continuă desbaterile speciale asupra bugetului și ele promit, că vor mai dură, mai ales, că nu esistă o înțelegere comună nici între partidele singuratice.

Mai multă nemulțămire a produs în adevĕr novela ministrului de culte și instrucțiune publică, ceea-ce se manifestézĕ mai ales prin conclusele, ce le a luat drépta. După clubul cehilor bĕtrâni și partidul Hohenwart au început și cehii tineri a-și esprimá nemulțămirea. Ei nu apróbă din principiu proiectul de reformă, căci prin el nu se lărgesce de loc dreptul de autonomie al țĕrilor, afară de aceea atacă în special legea adusă de dieta boemă în 1873 și mărginesce dreptul de autonomie. Nici chiar clubul lui Lichtenstein nu pare mulțămit, cu tóte speranțele, ce și le punea în noul proiect și reacțiunea pare atât de forte, încât a hotărît ca sĕ respingă proiectul cu tóte trei punctele lui.

Sĕrbarea centinariului revoluțiunei francese a pus în mișcare tótă lumea cultă. Politicii și diplomaticii astéptă o deslegare mare dela acésta festivitate atât a încurcăturilor politice interne și esterne ale Franciei, cât și ale altor state. Deocamdată republicanii s'au unit cu toții și președintele Carnot, e sĕrbătorit în tóte părțile și secerĕ triumfurile entusiasmului francés. Atentatul la viața președintelui pare a fi fost numai un mic accident, care i a inmulțit popularitatea, de care se bucură nunumai între republicanii diferitelor nuanțe, dar și-a sciut atrage stima și respectul chiar a contrarilor celor mai inversunați a monarchistilor și boulangistilor.

De altcum boulangismul pare a fi cu totul amorțit, nici chiar generalul nu mai dă semne de viață ca mai înainte, ér între popor opiniunea s'a schimbat și de cumva nu se vor întêmplá evenimente, care se reinpróspete entusiasmul pentru popularul general, tóte acțiunile vor fi considerate de un joc politic nereușit.

După multe și vehemente desbateri în consiliul de ministri italian s'a hotărit, precum se scrie dela Roma la Berlin, ca ministrul președinte Crispi sĕ însóțéscă pe regele Humberto la Berlin, cu tóte că premierul italian n'ar voí bucuros sĕ lipséscă din

FOIȚA.

Publicațiunile istorice Hurmuzachi.

(Urmare.)

6. Totalul mijlócelor bănesci, de cari s'a dispus pentru publicațiunile Hurmuzachi, de când se află în administrația Academiei, se póte resumá în următoriul tablou:

	Dela Stat	Din cupónele dela suma capitalisată	Beneficiu din vîndarea sumei în efecte	Din vînderea publicațiunei		TOTAL
1880/81	13,450.—	—	—	—	=	13,450.—
1881/82	37,900.—	1,200.—	—	—	=	39,100.—
1882/83	18,000.—	600.—	—	596.25	=	19,196.25
1883/84	18,000.—	1,200.—	—	—	=	19,200.—
1884/85	18,000.—	1,200.—	—	315.—	=	19,515.—
1885/86	18,000.—	862.50	4,494.15	4,630.10	=	27,986.75
1886/87	33,000.—	50.—	1,098.60	527.80	=	34,676.40
1887/88	33,000.—	—	—	1,168.45	=	34,168.45
1888/89	33,000.—	—	—	1,128.75	=	34,118.75
Totaluri	222,350.—	5,112.50	5,592.75	8,366.35	=	241,421.60

Din acest tablou se vede, că statul a dat pentru publicațiunile istorice Hurmuzachi, în cei 9 ani de când ele au trecut sub îngrigirea Academiei, suma de . . . . . Ln. 222,350.—

La acéstă sumă s'au adaus:

a) din vîndarea volumelor tipărite „ 8 366.35

b) din economii capitalisate în efecte și apoi prefăcute ér în numĕrariu „ 10,705.25

Total . Ln. 241,421.60

II. *Lucrările făcute și cheltuelele.*

Indată ce publicațiunea a trecut sub îngrigirea Academiei, acésta și a dat silința pe de o parte a activá mersul tipăririi, pe de altă parte a îmbogățí colectiunea documentelor prin nóue cercetări și descoperiri printr'unele archive bogate în documente privitóre la istoria românilor.

1. Secretariul comisiunii, dl Ioan Slavici, a continuat a funcționá fără întrerupere cu remunerariul acordat dela început de 350 lei pe lună. A rĕmas în sarcina sa coordonarea manuscriselor din colecțiunea Hurmuzachi și a celor provenite din archivele strĕine, precum și facerea corecturilor tipografice.

2. In anul 1883/84 s'a mijlocit, mai ântâiu prin dl Nicolae Crețulescu, atunci ministru al țĕrei la Roma, a se cercetá și decopiá în archivele de stat din Veneția, tóte documentele privitóre la români. Acéstă lucrare s'a făcut sub direcțiunea dlui Cechetti, directorul acelor archive, celebre prin bogățiile lor. Cercetările și decopierile au urmat fără întrerupere în toți anii dela 1883/84 încóce. In anul curent acéstă lucrare se va terminá, fiind esplorate pentru istoria românilor tóte secțiunile archivelor venețiane.

Documentele culese în acest mod se suie la 3 600 numere, din cari s'au publicat până acum jumĕtate în trei volume. Cealaltă jumĕtate va formá de asemenea trei volume, cari adastă publicarea lor.

3. Prin dl Nicolae Crețulescu, fostul ministru al țĕrei la Petersburg, s'au adunat copii fotografice a unei bogate serii de documente slavonesci și latinesci din archivele imperiale din Moscova.

4. Prin îngrigirea regretatului Dr. Obedenariu, Academia și-a procurat mai multe copii de documente din unele archive și biblioteci din Roma.

5. In anul 1884, comisiunea publicațiunilor Hurmuzachi a luat decisiunea, ca colecțiunea de documente sĕ se completeze pentru secolii XIII, XIV, XV și XVI, cu documentele cari sunt tipărite prin diferite publicațiuni strĕine, mai ales unguresci și polone.

Prin acésta se urmăria scopul de a face un corp pe cât se póte mai complet al sorginților documentare a istoriei naționale, și a pune astfeliu la un loc la dispositiunea bărbaților de sciință, tot materialul privitoriu la istoria românilor.

Cu adunarea, coordonarea și tipărirea acestor documente a fost însărcinat dl Nicolau Densușianu, care a lucrat fără încetare din anul 1884/85 până acum. D-sa a culeș, coordonat și tipărit preste 1,100 documente dintre anii 1199—1450, din cari s'au format dóue volume.

Lucrarea va continuá în același mod până la anul 1575, mai fiind material de alte dóue volume de documente.

6. Ministeriul instrucțiunii publice procurase, prin îngrigirea dlui A. Odobescu, o serie de docu-

cameră în decursul desbaterilor. Regele italian va plecá din Roma la 19 Maiu n. și sosirea în Berlin e proiectată pe 21 Maiu.

Rusia 'și urmézá cu mare succes politica orientală. Scirile, cari sosesc din Englitera anunță, că ea caută acum tóte căile a încheiá o alianță de ofensivă și defensivă cu Turcia, pe carea numai mai înainte cu câtva timp o amenință cu rĕsboiu. Rusia s'a angagiat chiar a păstrá o atitudine față de osmani în schimbul deschiderei Bosforului și a Dardanelelor, dar Turcia a refusat acest angagiament.

Presa oficiósă din Rusia face atent guvernul ca sĕ intreprindă pașii pentru realisarea unei alianțe, deóre-ce ḑic ele, principele de Bismarck este în negoțieri cu lordul Salisbury, pentru a face ca pe viitoriu armata turcéscă sĕ fie intreținută și organisată de guvernul engles. Astfeliu se plănuesce a se pune pe picior de resbel o armată de 1 milion, ce ar paralisá tóte acțiunile Rusiei în peninsula balcanică. Tot Germania are de gând, ca Austria sĕ ocupe în tréga Turcie, unde se întemeeze un stat slav, ér în schimb sĕ dea Germaniei provinciile germane; acésta înaintare austriacă va provocá un rĕsboiu, la care vor fi angagiate tóte puterile ligei de pace, spre care scop s'a și încheeat alianța puterilor centrale.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a IV-a, ținută la 19 Aprile a. c.

(Încheere).

Referitoriu la punctul III din raport, în ce privesce scólele poporale, comisiunea, din considerare, că din protopresbiteratele: Cetatea de pétră, Cluș, Murĕș-Oșorheiu și Târnava superióră nici după repețite ursorii n'au intrat datele statistice necesarii, propune:

Consistoriul se însărcinéză a continuá cu insistință la câștigarea datelor necesari pentru a puté face un studiu comparativ asupra scólelor din protopresbiteratele, din cari lipsesc datele, ca astfeliu sĕ se pótă satisface conclusului sinodal 85 din anul trecut.

La acésta propunere deputatul Parteniu Cosma face următoriul aditament: Și încât totuși nu s'ar obținé resultat, sĕ facă us față de organele, ce nu-și vor împliní datorința, de dreptul ce îl dă legea disciplinară.

In urma votărei sinodul primesce propunerea comisiunei și aditamentul deputatului Parteniu Cosma.

O discusiune óre-care a provocat punctul referitoriu la instituirea învățătorilor, accentuând deputatul Nicolau Cristea, că află o prea mare disproporție între învĕțătorii definitivi și cei instituiți în mod provisoriu, de regulă necualificați, ceea ce se póte considera de o stare nenormală, și fără a face propunere află de lipsă a atrage atențiunea consistoriului, ca se insiste cu tótă rigórea la instituirea învĕțătorilor în mod definitiv, cu atât mai vêrtos, căci vorbitoriul póte susține, că se face o adevĕrată agitațiune în cele mai multe locuri, contra aședărei învĕțătorilor în mod definitiv; ér la instituirile provisorice nu se ține destul cont, de cualificațiunea celor ce se institue.

Dep. M. Voilean ca referent consistorial în senatul scolariu recunósce, că la instituirile învĕțătorilor definitivi se ivesc greutăți, dar consistoriul insistă la acésta cu tótă rigórea. Ér disproporția între provisori și definitivi e numai la aparință, pentru-că numĕrul cel mai însemnat al învĕțătorilor provisori e al individilor deplin cualificați, cum sunt mai ales clericii absoluți, cari trebue sĕ-și facă pracsa de învĕțători în sensul stat. org., ér de altă parte asigură pe dl dep. N. Cristea, că nici o instituire de învĕțători provisori nu se face fără aprobarea consistoriului.

Cu privire la aceea parte a raportului, care tractéză despre adjustarea scólelor și în special despre edificiile scolare, la propunerea comisiunei sinodul decide:

Consistoriul sĕ însărcinéză a-și îndreptá atențiunea cu deosebire asupra acelor părți ale archidiecesei nóstre, unde partea cea mai mare a edificiilor scolare sunt necorĕspunḑĕtóre, și a stărui pentru delăturarea defectelor acelor edificii scolare.

Ce se atinge de alinea a doua — din punctul despre adjustarea scólelor, din considerare, că mai multe grădini de pomărit sunt aprópe necultivate, ér în fórte multe protopopiate în mare disproporțiune cu numĕrul scólelor, — sinodul la propunerea comisiunei ia următoriul conclus:

Consistoriul se îndrumă a stărui pentru înființarea și cultivarea de atari grădini la fie-care scólă si spre scopul acesta se recomandă esmiterea de învĕțători esperți din sinul reuniunilor învĕțătoresci.

Punctele raportului referitóre la averea scólelor, la catichisațiune și esamenele de cualificațiune a învĕțătorilor, la esamenele anuale, la conferirea stipendielor și la conferințele învĕțătoresci pe lângă unele îndrumări se iau spre sciință.

Cu acestea ședința se închee la 2 óre d. m.

Impresiuni dela sinodul archidiecesan.

Cine a avut ochi sĕ vadă, cum era în trecut și cum a fost de astădată, cine a avut simț de dreptate sĕ judece mersul lucrurilor în trecut și acuma, va aflá o diferință mare în spiritul, de care erau și a fost acuma conduși toți membrii sinodului.

Las deci sĕ vorbéscă cele intêmplate în sinodul anului acestuia, cari vor vorbí mai bine decât un Demosthene sau Cicero asupra stării adevĕrate au lucrurilor sinodali.

Pe terenul bisericesc, după-cum acela ni se presentă în raportul senatului bisericesc, se arată un progres în tóte direcțiunile, deși acesta nu intr'o mĕsură de tot considerabilă, dar cel puțin un progres și apoi sciut este, că cine nu progreséză regreséză, prin urmare la noi e vorba de progres, Și dóră este și bine așa din punct de vedere a desvoltărei nóstre line, dar sigure, căci mergi încet și ajunși departe.

Un moment de fórte mare însemnătate pentru desvoltarea nóstră adevĕrată, mi-a bătut la ochi și nu pot sĕ nu iau puțină notiță despre el și sĕ nu caut a l studiá și-am dá părerea asupra remediilor, pe cari le cred folositóre, intru resolvare spre bine a acestei cestiuni importante.

Acésta este cestiunea concubinatelor, o cestiune binecunoscută tuturor și cu grele urmări pentru viața nóstră culturală-morală.

Acésta cestiune, este o cestiune principială pentru fundamentul, pe care va avé sĕ se zidéscă edificiul nostru cultural.

Biserica nóstră este o biserică, care mai mult ca ori-care este avisată numai la sine și ca atare are sĕ lucre dênsa pentru ajungerea scopurilor sale sĕ nu mai astepte ajutoriu de acolo, de unde nu se dă, decât dóră cu bâta.

Pentru stêrpirea acestei cangrene, ce altfeliu bântue deopotrivă și viața morală a altor confesiuni — la primul loc, prin o lucrare cu stăruință a organelor chemate spre acésta, va trebuí ca sĕ fie nimicită.

Un alt moment, care taie afund, în progresul nostru este și constatarea din numitul raport, că numĕrul preoților hirotoniți cu curs estraordinariu, este nu cu mult mai mic decât numĕrul celor ordinari. O impregiurare acésta, carea ne arată, că încă tot suntem binișor inglodați în stadiul transițiunei.

Este bine sĕ ne o notăm acésta, pentru ca sĕ ne gândim serios asupra acestei impregiurări.

Recunosc, că esigentele și trebuințele nóstre sunt mari din tóte părțile și că reclamă o ingrijire cu considerare la tóte impregiurările sinistre, între cari trăim. Nu pot însĕ sĕ recunosc procederea subalternilor bisericesci, cari astéptă sĕ le cadă para în gură, cari tot binele și tot darul 'l astéptă dela centru. Acésta stare nu e tocmai adevĕrată. Pănă-ce se ingrijesce altul de tine, caută și te ingrijesce tu de tine insuți.

Se incépă deci și preoții și învĕțătorii nostrii a se ingriji mai mult de viitoriul lor propriu și a următorilor lor, decât o fac acésta de present și o au făcut mai ales în trecut.

De ce óre sĕ nu le fie și lor ertat a pune mici începuturi pentru unul sau altul fond? De ce óre sĕ astepte ei tot impuls estern, când sciut este, că lucrul, pornit din inițiativă proprie este și mai cu ardóre îmbrățișat și-ți produce și bucurie mai mare, decât ori și ce, ce este impus?

Mi se va puté obiectá, că sĕrĕcia nóstră este mare, da așa este! Dar nu trebue sĕ uităm nici aceea, că poporul nostru a devenit proverbial pentru hărnicia lui.

Mie nu-mi vine a dá credință părerei tare lățită despre bunătatea timpurilor trecute, căci pentru noi „ḑilele bune sunt și a fost ca penele de corb albe". Așadară nu prea multă scusă a și dorí eu, ci mai mult interes a și pretinde eu, și totul va luá altă față.

Acestea ar fi punctele din raportul senatului strins bisericesc, la cari am creḑut de bine sĕ reflectez.

Sĕ reflectez la raportul senatului scolariu.

Pentru noi scóla trebue sĕ fie factorul cultural, de care trebue sĕ ne îngrijim mai mult, căci dela scólă atârnă viitoriul și perirea nóstră.

Și aici constatăm cu bucurie progres pretutindenea, față cu trecutul. Progres în inmulțirea învĕțătorilor cualificați, a scólelor, a averilor acestora și a altor lucruri, ce se țin de scólă. Dar nu pot însĕ sĕ trec cu aceste observări, fără de a reflectá la unele impregiurări.

S'a constatat adecă, că numĕrul elevilor pedagogici din seminariul Andreian acum de vre-o doi ani scade într'un mod destul de considerabil.

Acest fapt este destul de ponderos, ca sĕ însufle îngrijiri, și comisiunile scolari din sesiunea sinodală din ĕst an și trecut, am observat acésta și au atențiunea atât a sinodului, cât și a consistoriului asupra acestei aparințe.

Nu voesc sĕ intru în aflarea causelor acesteia, ci me mărginesc a o marcá ací, ca pre un punct, care trebue sĕ insufle îngrijiri. Eu așa cred, că greșesc toți aceia, cari privesc acest fapt de un lucru bagatel și nu și dau silința sĕ observe tendența culturală a statelor europene.

Un alt punct remarcabil privesc eu în negligința documentată a unor organe subalterne bisericesci, negligință, din care provine mult rĕu în tóte direcțiunile.

S'a cam prea trecut cu vederea acésta negligință, s'a cam prea uitat ómenii printre degete și póte că cu reson, deóre-ce și impregiurările au fost de atari. Eu nu cred, că pe viitoriu mai trebuesce urmărită o asemenea tactică. Eu cred, că stricteța în controlă nu strică nimenui și nicăirea și nu contribue nici decât a detrage din titula și meritul de a fi liberal.

Doresc deci pe viitoriu o controlă scrupulósă atât în jos, cât și în sus, și sperez dela acésta o indreptare și mai mare a lucrărilor nóstre.

Un alt moment însemnat din agendele de natură scolară este introducerea lucrului de mână în semin. pedag. și în scólele poporale, asupra căruia mult s'a discutat și în public și în sinod.

Principial nimenea n'a fost în contra lui ca atare, și dubiositățile, cărora s'a dat espresiune din o parte sau alta, nu pot cădé în cumpĕna hotărirei principale și esențiale.

Me mărginesc deci a ḑice, că acest act a fost destul de insemnat act, deóre-ce asupra lui se frămêntă deja sinodul, nu de ieri alaltăeri, ci nu mai puțin decât din anul 1878. Nu pot deci sĕ presupun altceva dela ómeni, cari susțin, că cestiunea e prematură, decât lipsă de bunăvoință, față cu progresul nostru în acest ram.

Sĕ fim mai reali și mai desinteresați.

In fine sĕ ne întórcem privirea și asupra raportului senatului epitropesc. Și aici ca și pe celelalte terene dăm preste progres.

Ne place și ne bucurăm, putând a constatá acésta, căci fără o basă materială, nu e progres intelectual și moral.

A ḑis de mult Plato: „Mai întâiu pâne, apoi sciință și arte", ér' mai târḑiu romanii strigau: „Panes et circenses". Ei au ḑis acésta și au avut drept sĕ o ḑică, căci adevĕrul esprimat de ei, a rĕmas și va rĕmâné adevĕr pentru tóte timpurile.

Este deci esplicabilă bucuria nóstră în acest respect și nimenea nu póte sĕ ne condamne pentru acésta.

Dar precum e naturală bucuria nóstră, tot atât de amară este și întristarea nóstră, când cugetăm la actul, prin care s'a constatat o necorectitate în administrarea cu bani în anii trecuți.

Un alt moment, ar fi de insemnat, modul în care s'a investit capitalul archid. până acum. După pracsa de până acuma, învestirea a fost, sau în hârtii sau în case. Sĕ póte, că acest mod este cel mai rentabil și mai practic în imprejurările nóstre. Nu ași cutezá însĕ sĕ afirm, că și cel mai sigur.

Eu cred, că ceea-ce s'a făcut, bine s'a făcut, însĕ de ací nu urmézá, că nu ar fi bine, sĕ se facă și altcum. Am lucrat în feliul acesta deajuns, sĕ

---

mente, cari s'au copiat din archivele ministeriului afacerilor strĕine dela Paris. Guvernul a trimis Academiei aceste documente. Academia a continuat acéstă serie de cercetări prin îngrigirea dlui Odobescu, dând sumele necesare parte din propriele sale fonduri, parte din fondul publicațiunilor Hurmuzachi.

In 1884 comisiunea a decis ca tóte aceste documente dimpreună cu altele copiate de dl Gr. G. Tocilescu în Biblioteca națională din Paris, sĕ se publice ca suplement la colecțiunea Hurmuzachi. Ele s'au tipărit în anii 1884/85—1887/88, și au format trei volume, cari cuprind 2,458 documente în 286 cóle tipărite.

7. In anul 1885 s'au început cercetări și decopieri de documente în archivele polone din Lemberg și Cracovia, ér în anul următoriu 1886 și în archivul familiei Radziwill la Nieswiez.

Aceste cercetări și decopieri s'au urmat în anii 1885/86—1888/89, și prin ele s'au procurat cam la 1,500 documente, cari vor formá material pentru 2 volume.

8. Cercetări de o mai mică însemnătate s'au făcut în anii 1885/86 și următorii în archive și biblioteci din Transilvania și Ungaria, și se urmézá acum în archivele municipale din Ragusa.

9. Presentându-se ocasiuni favorabile, în anii 1885/86, 1886/87 și 1888/89, s'au cumpĕrat colecțiuni prețióse de documente istorice din țéră; adecă chrisóve și alte acte emanate dela domni, precum și acte particulare. (Va urma.)

începem și altcum. Eu cred, că nu ne-ar stricá, dacă am cumpĕra și pămênturi.

Me asociez deci și eu părerilor acelui ilustru bărbat în punctul acesta și le recomând consistoriului și sinódelor procsime spre meritată atenţiune.

Acestea ar fi părerile mele la raportele amintite asupra unor puncte mai momentuóse.

Incât privesce în general mersul desbaterilor sinodale din ĕst an, apoi cred că va puté constatá fie care din cei fosti presenţi, că a fost condus sinodul de un spirit adevĕrat crestinesc.

Am avut ocasiune sĕ vĕd cum se întreceau juristi escelenţi în clarificarea de noţiuni juridice, cum bărbaţii de scólă contribuiau cu tótă sciinţa și putinţa lor la luminarea cestiunilor scolare, așa încât era adevĕrată viaţă în sinul acestei corporaţiuni.

Me am bucurat și cu mine toţi, că au lipsit total personalităţile și animositătile, un lucru fórte actual la sinódele din trecut, și rĕuvoitorii interesului binepriceput al bisericei nóstre nu au avut ocasiune sĕ se resveţe în apreţieri tendenţióse și maliţióse, ci a trebuit sĕ se mărginéscă la un rol de simpli cronicari.

Aceste sunt fapte și nu ficţiuni, scornituri maliţióse, și tot omul cu judecată sănĕtósă și nepreocupat va trebuí se recunóscă, că așa este.

Acum aflându-me la finea acestor observări, me simţesc indemnat a spune, că eu aceste puţine rênduri le am scris din inimă curată și din iubire faţă de biserica și némul meu și le pun acum ací atât pentru apreţiarea justă a criticului istoric, cât și pentru apreţiarea presentă a ómenilor, cu interes faţă de biserică, ca se judece asupra lor întrucât ele merită se fie socotite. *Deputatul sinodal.*

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat scolariu pe anul 1888.

III. Scóle poporale.

Din rapórtele întrate până acuma cu privire la scólele nóstre confesionale în anul scolariu 1887/8 se constată că:

1. Scóle cu caracter confesional am avut în 691 comune.
2. Scóle noue s'au înfiinţat în 9 comune bisericesci.
3. Scóle susţinute în comuniune cu greco-catolicii sunt 51.
4. Scóle comunale și de stat sunt în 119 comune.

La punctul acesta nu putem satisface conclusului numĕrul 85 punct 2 din sesiunea sinodală a anului trecut în ce privesce comparaţiunea cu cifrele respective din anul trecut, de óre-ce nici la repetit ursoriu nu au întrat aceste date dela oficiile protopresbiterale: Cetatea de pétră, Cluș, Mureș-Oșorheiu și Tĕrnava-superióră.

Conspeete detaiate sub [4].

a) Învĕţători.

Învĕţători la scólele nóstre confesionale în decursul anului 1887/8 au fost 876, dintre cari definitivi 371, provisori 457.

Împărţiţi după pregătire specială pentru acésta carieră aflăm, că 209 au absolvat cursul teologic, 286 cursul pedagogic, ér 381 au numai pregătiri pe cale privată.

Dintre toţi acestia 509 apar ca provĕduţi cu testimoniu de cualificaţiune învĕţătoresc, ér restul de 367 este numai tolerat spre a nu suferí totalminte instrucţiunea.

Salariile solvite la învĕţători în întréga archidiecesă dau suma de 164.058 fl. 93 cr.

În termin mediu computat vine pe un învĕţătoriu suma de 190 fl.

Salariile s'au solvit:

a) din fonduri scolare	fl.	21,304,50
b) din alodiu	„	32,729,34
c) din lada bisericei	„	17,849,21
d) dela popor	„	70,786,46
e) din alte isvóre	„	4,173,07
f) în victuale	„	5,201,50
g) cuartir	„	6,527,60
lemne de foc	„	5,487,25
Suma totală	fl.	164,058,93

În comparaţiune cu anul trecut, cu o sumă totală de 149,554 fl. 12 cr. resultă o crescere de 14,504 fl. 81 cr.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu.

Date speciale sub [5].

b) Copii de scólă.

Dela 6—12 ani.

Obligaţi	din cari au frecuentat sem. I
copii 34,912	25,185
copile 29,878	17,676
Suma 64,790	42,861 s'au 65 %

Dela 12—15 ani.

Obligaţi	din cari au frecuentat sem. I
copii 13,078	6,215
copile 11,828	5,495
Suma 24,906	21,710 sau 47 %.

Suma tuturor copiilor obligaţi a frecuentá scóla este 89,696. Suma tuturor copiilor, cari au frecuentat scóla în semestrul I este 54,571 sau 60 %.

In comparare cu anul scolariu premergĕtoriu se arată la copii obligaţi a frecuentá scóla o crescere de 4605 și la cei cari au cercetat scóla o crescere de 2726.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureș Oșorheiu. Date mai speciale în tabela sub [6].

c) Adjustarea scólelor.

Edificii scolare proprii sunt 644, închiriate 141. Dintre tóte apar ca corĕspundĕtóre 565 și necorespundĕtóre 220.

Grădină de pomărit au 437 comune bisericesci, dintre cari 258 apar ca cultivate și 179 necultivate.

Intocmiri pentru gimnastică au 248 de comune.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu. Date speciale sub [7].

d) Averea scólelor.

Nemișcătóre: edificii și pămênturi. . .	fl.	774,314,12
Mișcătóre: bani, hârtii de preţ, mobile etc		197,531,48
Suma totală .	fl.	971,845,60

Venitul total anual al scólelor este 72,123 fl. 01 cr.

In comparare cu anul trecut scolariu se arată la suma totală a averei o crescere de 30,680 fl. 31 cr. și la venitul anual al scólelor o crescere de 4471 fl. 72 cr.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu. Date mai speciale sub [8].

B. Catechisaţiunea.

După cum arată conspectul alăturat sub [9]. la institute de învĕţământ strĕine au frecuentat prelegerile preste tot 4324 de elevi, și anume:

1.	Gimnasii	467
2.	Scóle reale	28
3.	Pedagogii	12
4.	Scóle civile	109
5.	Scóle poporale superióre	39
6.	Scóle elementare gr. cat.	299
7.	Scóle elementare rom. cat.	212
8.	Scóle elementare ev. ref.	125
9.	Scóle elementare ev. luth.	166
10.	Scóle elementare unitare	6
11.	Scóle elementare de stat	1796
12.	Scóle elementare comunale	640
13.	Scóle elementare grăniţătoresci	338
14.	Scóle elementare de reuniuni private	87
	Suma	4324

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu. și Tĕrnava sup.

Date speciale despre posiţiile de mai sus în un conspect tabelaric sinoptic se alătură sub [10].

Inainte de a trece la alte obiecte de învĕţământ, avem onóre a face evidentă starea învĕţământului pentru unul scolariu curent. După cum s'a accentuat și în partea generală a acestui raport, în anul acesta s'a pus la cale facerea unei conscripţiuni esacte, care se va purta aici în centru. In legătură cu acésta conscripţiune s'a făcut evidentă starea instrucţiunei în general, pe care avem onóre a o presenta în următórele:

Archidiecesa nóstră de present are 1220 de comune bisericesci, dintre cari 935 matre și 285 filii.

Susţin scólă proprie 766 matre și 28 de filii, cu totul 794 de comune bisericesci.

Nu susţin scólă proprie 426 de comune bisericesci și anume 169 de matre și 257 de filii.

Dintre acestea 60 de matre și 113 de filii sunt afiliate la scóle de ale nóstre, ér celealalte sunt avisate la cercetarea de scóle strĕine, și starea lor e următórea:

	Matre	Filii
La gr. cat.	26	17
La rom. cat.	1	4
La ev. ref.	4	16
La unit	1	3
La ev. lut.	5	13
La scóle de stat	29	12
La scóle cnmunale	26	47
La scóle grăniţeresci	12	1

Nrul tuturor învĕţătorilor aplicaţi este 894. Dintre acestia sunt definitivi 403, provisori 133 și 358 de învĕţători sunt necualificaţi, prin urmare numai toleraţi, ca scólele sĕ nu rĕmână cu totul fără învĕţători.

Inregistrate după numĕrul învĕţătorilor definitivi, oficiile protopresbiterale se presentéză în ordinea următóre:

1.	Brașov I.	29
2.	Bran	28
3.	Sibiiu	22
4.	Agnita, Zarand	21
5.	Sĕliște	20
6.	Sebeș	18
7.	Brașov II.	17
8.	Treiscaune	14
9.	Avrig, Bistriţa, Cohalm	13
10.	Făgăraș, Mercurea, Unguraș	12
11.	Abrud, Câmpeni, Ilia, Sighișóra	10
12.	Mediaș, Reghin	9
13.	Dobra	8
14.	Giógiu I., Mureș-Oșorheiu	7
15.	Cluș, Deeș, Haţeg.	6
16.	Alba-Iulia, Deva	5
17.	Lupșa	4
18.	Solnoc	3
19.	Tĕrnava inferióră, Turda	2
20	Cetatea de Pétră	1
21.	Giógiu II, Tĕrnava superióră	0

Despre starea învĕţământului pe anul scolariu curgătoriu se alătură sub [11]. un conspect tabelaric, sinoptic.

C. Alte obiecte scolare.

I. Esamenele de cualificaţiune învĕţătoresci s'au ţinut în 1888 la 30 Iuniu 1 și 2 Iuliu st. v.

Admiși la facerea esamenului au fost 62 de candidaţi dintre cari s'au presentat 59.

Din cei supuși esamenului 14 au raportat calculul nesuficient, și au fost respinși până la terminul din Iuniu 1889, 1 s'a retras în decursul esamenului, 44 au fost provĕduţi cu testimoniu de cualificaţiune învĕţătoresc subscris și de inspectorul regesc de scóle al comitatului Sibiiu în înţelesul articolului de lege XVIII din 1879.

II. Esamenele anuale. Cu finea anului scolariu s'au ţinut la scólele nóstre esamenele publice anuale provĕdute și în §. 104 din Normativul scolariu.

Resultatul în general este îndestulitoriu.

Din rapórtele întrate se vede, că dispositiunile din Normativ, ca protopresbiterul cel puţin odată pe an se visiteze scóla și sĕ ia parte în persónă la esamenele anuale, în multe locuri sunt literă mórtă.

In casuri concrete s'au luat mĕsuri pentru delăturarea neajunsurilor.

III. Stipedii. Cu începutul anului scolariu curent au devenit vacante din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 60 fl. din fundaţiunea Francisc-Iosefină pentru un student la scólele medii.
2. Dóue siipendii câte de 60 fl. din fundaţiunea Cologea pentru studenţi de ori-ce categorie.
3. Șeptespredece stipendii câte de 60 fl. pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic dela seminariul archidiecesan.

Tóte acestea s'au împărţit în urma concursului la cererile întrate în terminul legal, cele de sub punct 3 numai după-ce s'a luat și opiniunea corpului profesoral dela seminariul archidiecesan.

IV. Conferinţele învĕţătoresci. Reuniunile învĕţătoresci, ca totodată conferenţe învĕţătoresci și-au ţinut adunările generale în partea cea mai mare în feriile de vară și pe lângă temele din indemn propriu, aprobate de consistoriu, s'au ocupat și cu teme puse de aici. Despărţĕmintele acestor reuniuni, ca instituuţiuni tinere încă, mai avênd în vedere și greutătile de comunicaţiune și lipsa de mijlóce, nu au desvoltat pretutindenea activitate mai marcantă.

Nu s'au întrunit în adunare generală, sau și dacă da, nu a întrat despre acésta nici un raport dela reuniunile din districtul Sibiiu și Zarand.

Consistoriul urmăresce cu atenţiune desvoltarea reuniunilor învĕţătoresci, și în casuri concrete nu întârdie a dá inviaţiunile, cari se dovedesc de necesarii.

Din ședinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 23 Martiu, 1889.

Varietăţi.

* (Maial.) Astădi își vor ţiné scólele de fete române din loc maialul, în pădurea „Dumbrava.“ — Plecarea la 7½ óre diminéţa.

* (Concurenţa premiilor pentru copii, arangiată de reuniunea higienică.) Pentru promovarea îngrigirei sanitare a copiilor arangéză acésta reuniune în 30 Iuniu, în sala cea mare a comitatului, o concurenţă în premii pentru copii din cott. Sibiiului dela 1—5 ani. Primul premiu e de 5 galbini dela Ilustr. S'a comit. supr. Andreiu Bethlen; al doilea premiu e de 3 galbini, al treilea e de doi galbini. Afară de aceste premii generale se vor mai distribuí și premii speciale și anume câte un premiu de 5 fl. în argint pentru copii de 1, 2, 3, 4, 5 ani și tot astfeliu câte un premiu de 3 fl. în argint. Se va esprimá și recunoscinţa din partea juriului. Copii vor fi cercetaţi de medici, eventual cumpăniţi și mĕsuraţi. Numele și etatea copilului precum și starea materială a părinţilor se va induce în protocol. Se póte cere și atestat de botez. Cu fie-care copil pot întrá doi însoţitori în sala de concurinţă, membrii reuniunei au întrare liberă, ér ceialalţi cercetători numai pe lângă tacsa de 10 cr. de persónă. Juriul (10 membrii, dame și domni) are în considerare la împărţirea premiilor în prima linie pe copii de părinţi sĕraci și pe cum s'au luat dispositiuni cel puţin a treia parte din premii se vor dă copiilor de ţĕran dela sate. Alte dispositii, ce le-a luat comitetul arangiatoriu se vor comunicá și la locul de concurenţă.

* (Rector.) Rector magnific la universitatea din Cluș pe anul 1889—90 s'a ales Dr. Ferdinand Klug.

* (Retragerea metropolitului primat din România) Cetim în „Epoca“: Aflăm că I. P. S. S. metropolitul primat, simţindu-și sănĕtatea greu sdruncinată, ar avé intenţia sĕ părăséscă înalta demnitate pe care o ocupă. Într'o audienţă pe care a avut o la palat, I. P. S. S. ar fi chiar împărtășit M. S. regelui intenţia sa de a se retrage. In casul când I. P. S. S. metropolitul primat ar hotărí definitiv sĕ părăséscă înalta sa demnitate, sĕ ţice că se va propune de-a i se acordá o recompensă naţională.

* (Secţiunea română la esposiţia universală). Preşedintele republicei francese, dl Carnot, a cercetat secţiunea română, unde a fost primit de către principele Bibescu cu întreg personalul secţiunei. Comisariul general în cuvinte mişcătóre a esprimat preşedintelui bucuria, de care se simt românii, că s'au învrednicit a dá Franciei, sorei lor cea mai mare, o nóuă dovadă de iubire. Preşedintele republicei a felicitat fórte mult pe principele Bibescu pentru reuşita secţiunei române, ér după vorbire au isbucnit entusiasmate strigări de: „Să trăéscă România". Romăncuţele în costumul naţional provócă mari sensaţiuni şi storc admiraţiunea publicului.

* (Martiriu?) Într'unul din Nri. precedenţi am luat notiţă, că Inalta curie a aprobabat sentinţa tribunalului reg. ung. din Cluş, adusă în procesul de presă al dlui P. Cosma contra S. Albini, pentru vătămare de onóre. In 94 al „Tribunei" acum cetim: „Dl S. Albini a plecat cu trenul de aséră la Cluş, de a-şi face pedépsa ce tribunalul de acolo i-a dictat-o în procesul de presă al dlui P. Cosma." Acum însă se ivesce un alt martir naţional pe gloriosul câmp al murdăriilor personale.

* (Medicii militari.) Conform legei noue militare medicii militari trebue să presteze o jumătate de an serviciu curat militariu, mai inainte de a-şi începe serviciul de medic militariu. In înţelesul unui decis al ministrului de rĕsboiu ei vor fi priviţi, de ací înainte ca combatanţi şi se vor bucurá astfeliu de tóte drepturile şi onoruri le oficeresci, cuacésta să realiséză şi o veche dorinţă a medicilor militari.

* (Comóra din Şimleul Silvaniei). Comóra din cestiune a fost aşedată în museul din Budapesta. Obiectele, ce o compun, sunt la numĕr de 29 şi socotind după mărimea şi valórea lor artistică şi archiologică se numĕră între cele mai interesante anticităţi. Valórea aurului e preţuită în 5591 fl. din care se vine a treia parte proprietariului de pământ, aflătoriului şi erariului. Valórea archeologică preţuesce îndoit ca valórea aurului.

* (Fabrică de celulosă) Vinerea trecută a fost în Zernesci pertractarea pentru licenţiarea clădirei fabricei de celulosă şi a fabricaţiunei însăşi. Pertractarea s'a făcut sub preşedinţa vice-comitelui Grămoiu, respective în ce privisce licenţa fabricaţiunei sub a domnului pretore Popeneciu. Comunele de prin prejur, precum şi fabricantul de spirt Zell au protestat prin advocaţii lor în contra înfiinţării acestei fabrice, deóre ce, dic ei, s'a constatat, că celulosa se prepară cu materii veninóse şi că deaceea ameninţă a se strica apa dimprejur; din care bênd vitele se pot bolnăvi. Din asemeni cause o fabrică de celulosă în Boemia a fost închisă. Consorţiul fabricei, se dice că a asigurat pe proprietarii din Tohanul vechiu, că le va da despăgubire pentru ori-ce pagubă ce s'ar constatá în mod oficial. Licenţa, atât pentru clădire, cât şi pentru fabricaţiune s'a acordat consorţiului, ér advocaţii memoraţi au apucat calea recursului, scrie „Gaz. Trans". —

* (Nihiliştii) Despre celmai din urmă complot al nihiliştilor, se scriu din Petersburg următórele: La complotul din urmă au fost părtaşi fórte mulţi oficeri dela artilerie şi marină. Étă cum au fost ei descoperiţi: La Gostini Dvor o dómnă a făcut mai multe cumpărări. Plecând, a uitat în prăvălie un pachet pe care-l aduse cu sine. Dar deórece ea nici după trei dile numai veni să-şi caute pachetul, negustoriul duse pachetul la poliţie. Aici fù desfăcut. In el erau proclamaţiuni revoluţionare. Cercetările începură. Numai după multă alergare însă poliţia putù găsí pe dama, care uita se acel pachet în prăvălie. Intrebată fiind ea a trebuit se mărturiséscă cu cine lucréză; tovarăsii ei de muncă nu erau alţii decât oficerii din academia de artilerie numită Michail. Dintre aceştia unul era bărbatul dómnei deţinute.

* (Turnul Eiffel.) Turnul Eiffel, de pe care se revarsă rasele luminei eletrice preste tot Parisul în tricolorul frances, a fost în dilele trecute obiectul unui admirabil fenomen. Descărcându-se furtuni violente asupra Parisului, lucrătorii şi óspeţii, cari se aflau pe restauraţiunea cea mai înaltă încrau şi banchetuiau în modul cel mai tignit, având désupra lor seninul ceriului, precând dedesupt urla plóie, şi grindina succedate de nenumĕrate tunete şi fulgere. Astfeliu de fenomene numai pe munţii cei mai înalţi se pot vedé.

* (Consumaţia vinului de Champagne.) Marele fabrici în care se prepară renumitul vin de Champagne au obiceiul de a şi încheia bilanţul anual cu ziua de 31 Martiu. In sensul acestui bilanţ s'a trimes în decursul anului trecut în diferitele părţi ale lumei 22.558,084 butelii adecă cu 2.223,760 butelii mai mult ca în anul precedent. Se înţelege, aici nu sunt socotite nenumĕratele cantităţi de vinuri ce se prepară în Francia şi se vênd ca vinuri de champagne, fără ca să fi vĕdut vr'odată champagnea.

* Judecată promptă făcea pe la finele sutei trecute judele, B. din Cranichfeld în ducatul Sachsen-Gutha-Altenburg. La o „visitaţiune" îl întrebă superintendentul: „Hei d-le jude, ce fac supuşii d-tale, sunt mulţămiţi cu d-ta?" — „O da," réspunse judele, „căci procese nu cunosc. Dacă se nasce cértă, chem partidele în odaia mea şi fac împăciuire. Ér dacă vr'un încăpăţinat nu vrea să cedeze, atunci îi trag doue pălmi ţapene, îl arunc pe uşă afară şi cu acésta lucrul s'a sprăvit." Când i se făcù cunoscut ducelui acésta, rise din inimă şi i dete judelui un adaus de 50 taleri la léfă.

* (O comóră.) Dărêmându-se o casă din Magdeburg (Prusia), lucrătorii au găsit o adevĕrată comóră, compusă din obiecte de giuvaergeriă fórte artistice, lucrate în stilul evului de mijloc, precum şi monete de aur şi de argint anterióre anului 1620. Se crede, că acest tesaur a fost ascuns din timpul rĕsboiului de trei-deci ani.

Precum aflăm, cunoscuta **prima fabrică ungară de maşini economice rurale a lui Grossmann & Rauschenbach în Budapesta** s'a transformat în o societate pe acţii şi astfeliu 'şi va desvoltá activitatea pe o basă cu mult mai estinsă.

Fabrica construesce de regulă Locomobile cu putere dela $2^1/_2$ până la 10 cai şi maşini de treerat cu vapor, precum şi tóte maşinile pentru economia rurală (agricultură) în construcţiunea cea mai nóuă şi în o esecutare escelentă.

Firma de până acum a dat fabricaţiunei de celc mai noue **garnituri de treerat cu vapor şi de ţăruşe** cel mai mare avênt, construesce astfeliu nunumai cu $2^1/_2$, $3^1/_2$ şi 4, dar în timpul mai nou şi locomobile cu putere de 6 cai, a căror maşini de treerat cu vapor şi cu ţĕruşe sunt de aşa construite şi în astfeliu de dimensiuni esecutate încât prestarea lor atât în mod cantitative cât şi cualitative e de o potrivă cu acelor locomobile, cari presentă forţă de 8 până în 10 cai.

Ne-am bucurá din inimă vĕdênd că înfloresc la noi în scurt timp fabricaţiuni atât de însemnate de soiul acestora, şi cu dreptul merită nisuinţele intreprinderei de mai sus spriginirea în massă a tuturor interesaţilor.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.15	102.95
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Sorţi unguresti cu premii	142.50	142.50
Sorţi de stat dela 1860	142.20	144.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	105.50	105.70
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.50	105.70
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	——	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.75	99.50
Renta ung. de hârtie	97.80	97.65
Renta de aur austriacă	110.—	110.—
Obligaţiuni de credit austr.	299.75	299.80
Sorţi de regularea Tisei	129.60	129.60
Acţiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	142.25	142.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
Galbin	5.65	5.55
Napoleon	9.42½	9.40
100 marce nemţesci	58.—	58.05
London pe (poliţă de trei luni)	118.8)	118.10

Câştig uşor!

fără capital, fără cauţiune!

Se caută pe lângă **o** [**provisiune însemnată, vêndĕtori vrednici** (capabili) pentru **un articol care se póte desface de tot uşor** în tóte cetăţile şi locurile **provinciei.** După o activitate probată se va plăti şi o léfă **ficsă lunară. Câştigul ţilnic** e dovedit dela **5 fl. până la 10 fl.** Şi ca **câştig lateral** e fórte acomodat pentru tóte persónele, cari negoţiază cu partide private. Cererilor se va rĕspunde prompt şi sunt a se adresa la **cancelaria neguţătorésca „La Confidentia" în Budapesta.** [60] 3—3

Spre binevoitóre atenţiune!!

Am onorul a anunţá stimatului public şi îndeosebi onoraţilor mei muşterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuinţa şi atelierul meu de pantofariu pentru dame, domni şi băieţi, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca şi în trecut, me voiu sili şi pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă preţurile cele mai moderate.

Cu distins respect

Constantin Dragoş,
pantofariu.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 23—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli ucre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiđi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dupla 70 cr.** [1907] 27—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe esplicarea la întrebuinţarea lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are să se ia totdeauna, embalagia cu care să învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 48 Sibiiu, Marți 2/14 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Aprile.

Din desbaterile sinódelor nóstre archidiecesane de pe la 1874 încóce mai cu sémă ca un fir roșu se trage viul interes documentat față cu studiile economice propriu ḑise, și față cu gimnastica ca mijloc puternic în educațiune.

S'a pus un deosebit pond pe aceste lucruri, și archidiecesa pe terenul acesta jertfesce neasêmênat mai mult ca diecesele surori, deórece ea a înființat aici la seminariul archidiecesan o catedră special numai pentru studiele economice, și acésta catedră cu un liberalism propriu archidiecesenilor o au pus pe o tréptă cu catedra pentru studiele special teologice în tóte privințele.

Pelângă acésta a pus la dispositiunea elevilor o grădină spațiósă, situată la loc de frunte, în una din cele mai frecuentate strade din Sibiiu, a procurat mijlócele trebuincióse pentru lucrarea ei, a procurat aparatele necesare pentru diferitele ramuri de agricultură, și dela punerea în viață a catedrei — dacă nu ne înșelăm cam de 15 ani — în tot anul provede în bugetul consistorial 100 fl. pentru susținerea grădinei menite a serví elevilor pentru pregătirea practică în cele ale grădinăritului.

Tendențele urmărite de biserică la înființarea acestei catedre de bună sémă au fost cele mai salutare, de a trimite în sinul poporului în fie-care an în termin mediu vorbind 30 de apostoli ai agriculturei, 30 de apostoli ai grădinărtului, ca ei sĕ samene sămênță bună, din care se resară ródă bună, ca noi sĕ și vedem ceva resultate după atâtea jertfe aduse.

De bună sémă nu noi suntem acel soiu de ómeni, cari la tóte ocasiunile să pun la critică, și încă la critică aspră asupra tuturor lucrurilor din biserica nóstră, din care critică mai totdeuna lipsesce considerarea împregiurărilor nefavorabile în care trăim, și în cele mai multe casuri lipsesce bunăvoința față cu biserica nostră.

Noi considerăm împregiurările grele, între cari trebue sĕ luptăm, și la locul prim sĕ ne asigurăm amara de esistență de pe o ḑi pe alta

Considerăm deci împregiurările, și de aceea nu vom căutá efectele binefăcĕtóre ale scólei prin grădinile țĕranilor nostri, ca sĕ deosebim legumele de buruene, spinii și polomidele de pomi și pomișorii cei cultivați și oltoiți, nu vom căutá deci prin grădinele țĕranilór nostri, ci de astădată ne vom mărginí la grădinele scolare, după cum ni le presentézĕ rapórtele consistoriului cătră sinódele archidiecesane.

Din rapórtele consistoriului cătră sinodul din anul acesta vedem că 794 de comune bisericesci susțin scólă proprie confesională. Dintre aceste 437 au grădină scolară, și din acestea 258 sunt cultivate, ér 179 necultivate.

Sĕ facem o socotélă matematică cu cifrele stabilite în termin mijlociu la elevii, cari după un curs regulat de 3 ani părăsesc institutul nostru pedagogic teologic, spre a îmbrățișà cariera de învĕțătoriu, respective cea de preot.

Am luat termin mediu cifra de 30. In 15 ani au părsit institutul 450 de elevi cu curs regulat din economie.

Și vedem că, acesti ómeni încă nu au ajuns la atâta, încât cel puțin fie-care sĕ lucre o grădină după cerințele grădinăritului de aḑi, după cum a lucrat aici trei ani de ḑile cu profesorul lor.

Și vedem, că în popor cu tóte jertfele aduse aici în centru tot acolo stăm, unde am stat mai nainte cu 15 ani, și noi încurênd nu putem crede în un curent mai sănĕtos, deóre-ce după credința nóstră spre a se puté face acésta trebue sĕ premérgă niște grădini scolare lucrate după tóte regulele economiei înaintate de aḑi, ca țĕranul sĕ vadă sĕ se îndemne la lucru și sĕ aibă dela cine se primésscă și îndemn și îndrumările trebuincióse.

An de na se dau consistoriului îndrumări: se caute și se promoveze causa grădinilor scolare; an de an se repetézĕ aceste îndrumări, și vedem, că nu dăm înainte, vedem că nu ni se resplătesc jertfele aduse cu susținerea acestei catedre între condițiunile actuale, nu jertfele aduse cu grădina de model care începe a devení proverbială pentru stagnarea ci în tóte privințele.

Judecând starea lucrului după principiele generale ale pedagogiei, ajungem la resultate cărora noi nu voim sĕ li se dea espresiune la locul acesta.

Este constatat, că desterităție technice, cuprinse în general sub numirea: „Lucrul de mână în scólă," diferitele lucrări economice, și mai cu sémă grădinăritul sunt tot atâtea mijlóce de recreațiune a elevilor, și sunt chemate a ține drépță cumpĕnă între desvoltarea trupéscă și sufletéscă a elevului. De aceea la o scólă binecondusă, acest ecuilibru în veci nu se conturbă. Neinteresarea elevilor în o direcțiune sau alta totdéuna cade în sarcina învĕțătoriului, care ușor póte greși, elevii însĕ și prin greșelile lor arată adevĕratul isvor al defectului.

Deocamdată ne mărginim la acestea, și în interesul causei rugăm pe amicii progresului se continue la discusiunea deschisă de noi în chipul acesta.

Voim se ne clarificăm, și se îndreptăm acolo, unde trebue îndreptat rĕul, ca se fim orientați și în privința acésta.

Revista politică.

Desbaterile bugetare din dieta ungară se urmézĕ cu mare vehemență. Oposiția se folosesce de tóte armele pentru a înfrânge puterea guvernului. La desbaterile proiectului ministeriului de interne și anume la titula „comiți supremi", oposiția acusà guvernul pentru administrarea rea, carea s'a vêrit și carea se face fără pic de control și fără pic de simț uman. E necesară o reformă radicală în administrație și mai ales și la alegerea și denumirea funcționarilor. Încât privesce pe comiții supremi, cari au abusat de puterea lor în tóte direcțiunile și cari sunt consemnați spre a fi ridicați din posturi, oposiția pretinde, că toți trebuesc ridicați deodată și cât mai ingrabă, pentru-ca administrația sĕ nu mai sufere.

La așa numitele fonduri secrete oposiționalul Pázmándy a atăcat cu vehemență și a condamnat atitudinea, ce o a manifestat premierul ungar față cu esposițiunea francesă. Oratorul regretă cu atât mai tare, cu cât mai bine vede consecințele acelei atitudini, între cari se numĕră și aceea, că francesii se vor abținé de a mai cumpĕrá grânele ungare și representanții grânarilor francesi au și primit ordinul sĕ nu mai cumpere grâne ungaresci decât în casul, când ele ar fi vêndute cu prețuri cu mult mai mici decât grânele rusesci. Industria ungurésca e fórte rĕu representată la esposiția din Paris, ea nu formézĕ decât un feliu de aduecs al secțiunei austriace avênd acésta 200 metri pătrați, pecând secțiunea ungară abia are 40 metri pătrați. Rĕspunsul premierului spre a se desvinovăți n'a fost satisfăcĕtoriu, și astfeliu el a servit numai ca o nóuă alimentațiune în favorul oposiției.

Ministrul austro ungar de esterne, contele Kalnoky precum află „Journal des Debats" lucră la un esposeu cu privire la situațiunea diplomatică a Rusiei în țĕrile balcanice, și pe care voesce sĕ-l astérnă delegațiunilor. La acest esposeu vor fi alăturate depeșele representanților austro-ungari, precum și alte multe documente de mare însemnătate.

Astăḑi în 14 l. c. 'și vor reincepe érăși camerile francese activitatea. Camerei deputaților se va presentá înainte de tóte bugetul anului 1890 și se crede în Paris, că desbaterile asupra acestuia se vor și terminá până prin 30 Iuniu. În luna lui Iuliu

---

FOIȚA.

Publicațiunile istorice Hurmuzachi.

(Încheere).

10. Tóte cheltuelile făcute în anii 1880/81 până la 1888/89 se resuméză în următoriul tablou:

	Coordonarea și corectura documentelor (Slavici, Densușan etc.)	Tipărirea.	Cercetări, copieri Italia, Polonia, Paris, Transilvania.	Cumpĕrarea de documente din țĕră.	Total.
1880/81	3,850.—	—	—	—	3,850.—
1881/82	4,550.—	22,396.35	—	—	26,946.35
1882/83	4,200.—	15,085.—	—	—	19,285.—
1883/84	4,200.—	4,548.—	235,70	—	8,983.70
1884/85	7,825.—	23,057.20	758,10	—	31,640.30
1885/86	13,190.—	30,201.85	2,676.65	200.—	46,268.50
1886/87	11,000.—	14,938.20	6,385.20	3,211.70	35,535.10
1887/88	8,625.—	24,698.60	822.80	—	34,146 40
1888/89	8,400.—	22,503.55	2,104.60	1,595.—	34.603.15
	65,840.—	157,428.75	12,983.05	5,006,70	241,258.50

La acest tablou al cheltuelilor sunt de observat următórele:

a) Suma de Ln. 3,850 plătită la 1880/81 secretariului comisiunii, dlui Slavici, era rĕmasă neplatită de când publicațiunea se afla în administrarea ministeriului;

b) Ministeriul făcuse contract cu tipografia Socec & Teclu pentru tipărirea publicațiunii, ficsând prețul la *130 lei* de cólă. Ministeriul a cerut formal respectarea acestui contract; după-ce însĕ s'au tipărit cele 7 volume provĕḑute în contract, Academia a redus prețul tipăririi la *110 lei* de cólă, cea-ce a realisat o economie de preste *11,000 lei* la volumele tipărite în urmă.

III. *Starea actuală a publicațiunii.*

S'a arătat la început, că până la 1880 se publicase de ministerii 3 volume din Documente (VII, VI și III) de 345 cóle cuprinḑênd 1,106 documente; ér din Fragmente se publicase tomul I de 20 cóle și se tipărise 14 cóle din tomul II. Se mai tipărise și traducerea română a tomului I în 2000 esemplare, cari s'au împărțit gratis de ministeriu. In cei 9 ani, de când publicațiunile Hurmuzachi se fac sub îngrigirea Academiei, ele au mers repede înainte, tipărindu se, desvoltându-se și îmbogățindu se prindocumente multe și de mare valóre istorică, cari s'au adunat și s'au adaus pelângă cele strînse de nemuritoriul Hurmuzachi.

Starea actuală a publicațiunei este următórea:

1. Din colecțiunea de Documente s'au tipărit următórele volume în 4°:

Volumul	Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmazachi	Adause de Academie	
I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553	
I p. 2.	1346—1450	89	592	—	592	(sub presă)
II p. 1.	1451—1575	56	411	411	—	(sub presă)
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102	
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563	
IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—	
IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732	
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—	
V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475	
VI	1700—1750	90	355	355	—	
VII	1750—1818	76	308	308	—	
Suplem. I	1518—1780	135	1,414	—	1,414	
Suplem. II	1781—1814	101	988	—	988	
Suplem. III fasc. 1.	1709—1812	50	56	—	56	
Volume 14		1,154	7,881	2,406	5,475	

se vor incepe alegerile pentru consiliile generale şi atunci mai mulţi deputaţi vor plecá în departamentele, unde au fost aleşi, spre a luá parte la agitaţiunea electorală.

Sĕrbătorile din Versailles şi Paris au mărit prestigiul presidentului republicei în un mod de necrezut. Nu numai mareşalul Mac-Mahon, dar chiar şi Ducele d'Aumale s'au grăbit a felicitá pe dl Carnot, că a scăpat din incidentul atentatului. Acest pas, ce l'a făcut cei mai ilustri şi înalţi militari ai Franciei nu a fost numai o manifestare de supunere şi loialitate cătră preşedinte, dar totdeodată şi un protest contra fostului general frances, Boulanger. Ceea ce dă acestei împregiurări o însemnătate şi mai mare e faptul, că Ducele d'Aumale se trage din casa princiară a Orleanilor, ér contele de Paris, pretendentul tronului îi este unchiu.

Nici representanţii puterilor strĕine n'au rĕmas indiferenţi faţă de acest incident. Impĕratul Germaniei, regele Romăniei şi mai toţi şefii statelor, au împuternicit pe representanţii lor sĕ felicite pe preşedintele republicei.

Boulangismul perde tot mai mult din terenul cucerit. Insuşi generalul se simte slăbit şi medicii l'au consultat ca sĕ petrécă mai mult timp în neactivitate. Dacă şi acest cas se va mai întêmplá şi generalul, care era sufletul mişcărei boulangiste va încetat a mai lucrá, republicanii pot sĕrbătorí un triumf al politicei lor.

In dilele trecute a murit în Rusia ministrul de interne Tolstoi şi acum se privesce cu mare încordare la denumirea unui nou ministru, deóre-ce nu se scie, că cu mórtea lui Tolstoi marele sfetnic şi sfătuitoriu al ţarului, încetat-a şi sistemul de guvernare de până acum, ori că el se va continuá şi mai departe. Foile vienese nutresc puţină speranţă, că lucrurile vor luá o altă direcţiune, deóre ce chiar sĕ se numéscă în locul lui Tolstoi secretariul de stat al domeniilor Ostroki, care i-a fost cel mai aprig contrariu, cu tóte aceste ţarul e încungiurat încă şi de alţi sfetnici, şi în prima linie de matadorii panslavismului şi ai ortodocsismului.

O mare nemulţămire domnesce în Şvedia fiind că guvernul a presentat un proiect în contra socialiştilor şi nemulţămirea ia proporţiuni din ce în ce mai mari, fiind-că proiectul e o fidelă decopiere al proiectului, ce s'a adus şi în Germania şi care ţintesce nimicirea socialiştilor. E temere chiar de rescóle îngrigitóre şi guvernul s'a pregătit pentru tóte eventualităţile.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a V-a, ţinută la 20 Aprile a. c.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

După presentarea esebitelor la ordinea dilei se pune continuarea raportului comisiunei scolare. Referentul aceleia, deputatul Dr. Petru Span referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 19 Ianuariu 1889 Nr. 252 scol. cu privire la admiterea ca manuale de scólă în clasele I şi II gimnasială a cărţilor:

a) carte de cetire latină pentru classa I gimnasială:

b) vocabulariu latin pentru classa I gimnas.;

c) carte de cetire latină pentru classa II gimnasială;

d) vocabulariu latin pentru classa II gimn.;

e) gramatica latină pentru classa I şi II gimnasială;

f) esplicări la cărţile de limba latină pentru classa I şi II gimn. compuse de profesorul Paul Budiu în colaborare cu directorul gimnasial Stefan Iosif şi profesorul Andreiu Bârsean, şi la propunerea comisiunei

Sinodul admite manualele numite spre a se folosí în scólele medii.

Tot comisiunea scolară prin acelaşi referent raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 5 Ianuariu 1889 Nr. 6515 ex 1888 scol. cu privire la admiterea cărţii „Geografia pentru scólele medii" de profesorii Dionisie Făgărăşan şi Andreiu Bârsean, ca manual de învĕţămênt în scólele medii; la propunerea comisiunei

Sinodul admite pentru a se puté folosí în aceleaşi categorii de scóle şi „Geografia pentru scólele medii" lucrată pe basa planului ministerial mai nou după Laky de Dionisiu Făgărăşan şi Andreiu Bârsean, avênd consistoriul a împărtăşí autorilor reflecsiunile din recensiune pentru conformare la o eventuală a doua ediţie.

Referitoriu la roportul consistoriului archidiecesan dto 5 Ianuariu 1889 Nr. 6514 scol. despre censurarea cărţii „Geografia patriei" pentru scólele poporale române de Ioan Dariu la propunerea comisiunei scolare:

Sinodul admite spre folosire în mod provisoriu cartea „Geografia patriei" de Ioan Dariu pentru scólele poporale române cu aceea, că la o nouă ediţie, autorul sĕ se conformeze întru tóte reflecsiunilor din recensiunea consistoriului.

Referentul comisiunei Dr. P. Span, totodată 'şi espune părerile sale, referitóre la metódele, după cari sunt scrise aceste manuale.

Comisiunea scolară prin acelaşi referent, raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 7 Iuliu 1888 Nr. 3335 scol. 1888 în care se notifică paşii făcuţi de consistoriul metropolitan şi congresul nostru bisericesc din anul 1886, în urma ordinaţiunei domnului ministru de culte şi instrucţiune publică din 13 Iuliu 1885 Nr. 21.120 în care se cere, ca procesele disciplinare ale învĕţătorilor nostri confesionali, în casul când în sentinţă sĕ enunţă amovarea dela postul învĕţătoresc sĕ se substérnă ministrului de culte spre supra revisiune, — la propunerea comisiunei —

Sinodul ia la cunoscinţă paşii făcuţi de consistoriul metropolitan în scopul păstrării nevătămate a autonomiei nóstre bisericesci, avênd consistoriul archidiecesan a raportá sinodului la timpul seu despre resultat.

Comisiunea scolară prin acelaşi referent, raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 23 Februariu 1889 Nr. 1669 Scol. relativ la instruirea în deprinderi cu lucruri de mână. Comisiunea scolară face următórele propuneri:

1. Sinodul decide a se introduce lucrul de mână în institutul pedagogic cu inceputul anului scolariu viitoriu.

2. Pentru învĕţătorii, cari sunt deja în funcţiune sĕ se infiinţeze în feriile din vara acésta în Sibiiu un curs supletoriu, la care vor luá parte din fie-care protopresbiterat cel puţin câte un învĕţătoriu, pentru a cărui susţinere va ingriji protopresbiteratul respectiv.

3. Pentru adjustarea localului şi recuisitelor se votéză odată pentru totdeuna 300 fl. v. a. Pentru trebuinţele cursului anual 100 fl. Remuneraţiune învĕţătorului respectiv 300 fl.

4. Instituirea persónei, carea va avé sĕ se însărcineze cu instruirea lucrului de mână, deasemenea organisarea planului de învĕţămênt şi preste tot esecutarea acestui conclus se concrede consistoriului cu insărcinarea de a raportá procsimului sinod despre cele efectuite.

Acest obiect a fost discutat cu cel mai mare interes din tóte părţile, şi după-ce raportorul spre motivarea propunerei camisiunei espune vederile ce le a avut comisiunea la facerea acestor propuneri, — 'şi espune şi vederile sale proprii în acest respect, cari, publicului nostru cetitoru altfeliu îi sunt cunoscute din colónele diariului nostru.

Inaltul presidiu dând espresiune vederilor sale, ce le are încât pentru introducerea lucrului de mână la scólele nóstre poporale observă, că trebue sĕ se facă tare nepopular în acésta cestiune faţă cu curentul ce a cuprins teren la publicul nostru, dar din posiţia ce o ocupă nu póte sĕ conteze la astfeliu de considerări. Ar fi putut face propunere în consistoriu, dar nu o a făcut, pentru că a lăsat sĕ se desvólte liber cestiunea. Trebue însĕ sĕ atragă atenţiunea Ven sinod la greutăţile şi mijlócele ce se recer la introducerea acestui obiect în scólele nóstre, şi că de unde sĕ se ia aceste mijlóce. Sĕ se cumpănés ă deci bine lucrul; óre nu sufere în contul acestui obiect, alte trebuinţe şi mai inteţitóre? Incântaţi de o idee, sĕ nu se precipiteze lucrul până ce nu vom avé un program bineprecisat încât pentru posibilitatea realisării aceste idei. Nime nu póte fi în contra, ca tinerimea nóstră sĕ nu se cultive în tóte direcţiunile, dar acésta sĕ se facă astfeliu, ca sĕ aibă şi durabilitate, nu ca póte în curênd se ne aflăm bănuiţi pentru cele făcute.

Dep. N. Cristea deasemenea observă, că deşí ideea e tare frumósă şi ar fi de dorit sĕ o vedem şi la noi realisată, dar trebue sĕ constate, că nu tóte dorinţele sunt şi realisabile. Trebue sĕ se recunóscă, că salarisarea învĕţătorilor astădi e insuficientă, în cea mai mare parte, deci nu se póte pretinde, ca învĕţătorii cu salarii mici sĕ participe şi la conferinţe şi la cursul lucrului de mână şi unii şi la esamenul de cualificaţiune, care încă se ţine vara, apoi de altă parte este sciut, că epitropiile nóstre parochiale, numai cu greu prestau şi diurnele pentru conferenţele invĕţătoresci.

Este de acord întru tóte vederilor Escel. Sale şi recomândă si nodului sĕ compĕnéscă bine cestiunea; apoi şi altfeliu partea raportului consistorial resp. propunerei comisiunei încât pentru mijlócele necesare, ar trebui sĕ se dea spre studiare comisiunei financiare.

Dep. Ioan Popescu deasemenea e de acord cu vederile Escel. Sale, ca sĕ nu precipităm lucrul, şi când înaltul presidiu ne pune în vedere tóte greutăţile, ce s'ar întimpiná la introducerea acestui obiect în scólele nóstre şi împlinesce numai datorinţa, şi trebue sĕ fim recunoscĕtori, pentru espunerea ingrigirilor ce le are Inaltul presidiu, pentru ca sĕ ne putem îngrigi pentru delăturarea lor.

Nu trebue însĕ trecut cu vederea, că acest obiect în întréga Europa se discută cu cel mai mare interes, în Germania chiar şi ministeriul a întrevenit prin ordin, pentru lăţirea cât mai mare a acestui obiect, şi vorbitoriul e sigur, că, dacă nu se va introduce prin autoritatea competentă, se va introduce de sine, aşa cum, ceea ce de loc nu o ar afla recomandabilă, căci atunci trebue sĕ avem în vedere şi neajunsurile şi urmările acestei introduceri, în tocmai ca şi când un riu vine şi-şi taie alvia de sine, apoi se scie cum se întêmplă acésta.

Că mult puţin se rischéză, acésta nu se póte negá, dar nu este intreprindere, cu care sĕ nu fie împreunat şi un risic óre-care.

Nu se póte negá mai departe, că lucrul de mână are o mare inriurinţă asupra învĕţămêntului preste tot, i se dă un impuls şi desvóltă un interes pentru instrucţiune. Este în fine sciut, că mânile, au o însemnătate pentru viaţa omenéscă tot atât de importantă ca şi spiritul, şi astfeliu datori suntem sĕ ne îngrigim şi pentru perfecţionarea lor, şi în special noi românii, când este sciut, că la poporul nostru gustul pentru meserii e prea puţin desvoltat, şi acésta ar fi cel mai puternic remediu pentru de a desvoltá totodată gustul poporului pentru meserii. Este deci pentru propunerea comisiunei, şi nu se póte împedeca de greutatea aflării mijlócelor necesarii atunci, când la institutul nostru seminarial se speséză cu miile pentru alte lucruri, şi are firma speranţă, că fructele ce vor resultá dela introducerea acestui obiect în scólele nóstre vor fi fórte mulţămitóre.

Dep. Dr. N. Olariu reflectând, că multe lucruri bune ar fi de dorit, d. e. cum e şi fondul de pensiune al preoţilor, dar s'a vĕdut ce greutăţi se intimpină la punerea în practică, nu trebue sĕ ne lăsăm răpiţi, — aşa dicênd de acésta idee, şi se învĕţăm ceva şi din trecut, căci cam aşa s'a purces şi cu grădina de model de pomărit şi adi vedem, că nici pe departe nu se realiséză asceptările în acest respect, face deci următórea propunere:

Sinodul neîntrând în meritul acestei cestiuni, remite actul consistoriului archidiecesan spre studiare, făcênd un proiect detaiat, cu considerare la starea financiară, care sĕ-l ascérnă la procsima sesiune sinodală.

Dep. R. Patiţa susţine, ca sĕ se facă din centru un modest inceput, pentru că nu se póte negá, că pentru poporul dela sate are mare importanţă lucrul de mână, şi acésta cu atât mai vêrtos, căci în unele părţi s'a şi introdus deja şi încă cu succes fórte bun, d. e. în Alba-Iulia, şi din cele prestate aici trebue sĕ conchidă, că la poporul nostru e talent spre acésta; şi dacă pentru instruirea cântărilor d.

---

2. Din Fragmente sunt tipărite în 8°:

Tom.	I	de	20	cóle
„	II	„	16	„
„	III	„	33	„
„	IV	„	25	„
*	V	„	31	„
			125	cóle
Tom. I traducere română		de	24	„
		Total	149	cóle

3. S'au tipărit deci în total 1,303 cóle, din cari scoţênd cele 303 cóle tipărite de ministeriu, remân tipărite de Academie 1,*000 cóle.*

V. *Manuscris de publicat.*

O cantitate însemnată de documente istorice mai este încă de publicat. Intre acestea cele mai însemnate serii sunt următórele:

1. Note istorice singuratice de Hurmuzachi, estrase din diferite documente făcute de Hurmuzachi în decursul cercetărilor sale în archivele Vienei. Tóte acestea vor formá al VI-lea şi ultimul volum din Fragmente.

2. Documente culese din archive sau copiate din cărţi de Hurmuzachi pentru anii 1300—1450. Acestea, combinate cu altele, vor formá partea 3 a a volumului I de Documente.

3. Documentele adunate, coordonate şi adnotate de dl Nic. Densuşanu pentru anii 1200—1575, cari mai sunt încă de tipărit, vor formá cam două volume.

4. Documentele inedite procurate din archivele de stat din Veneţia şi din alte colecţiuni italiane, privitóre mai ales la anii 1,560—1750, vor formá material cam pentru trei volume.

5. Din archive şi biblioteci publice şi private din Polonia s'au procurat documente în limbile latină şi polonă din anii 1500—1'00. Aceste documente vor forma materialul de două volume.

6. Un volum de documente dela finele secolului trecut şi inceputul secolului present.

7. S'a pregătit material pentru un al 8-lea volum, care va conţiné tóte memoriile, discursurile şi scrisorile politice ale lui Eudcsiu Hurmuzachi.

Preşedintele Academiei române: *M. Cogălniceanu.*

Secretariul general: *D. Sturdza.*

---

e. se speséză în institutul nostru seminarial considerabila sumă de 3000 fl., de ce se nu se speseze câte va sute de fl. pentru acest obiect, primesce propunerea comisiunei.

Dep. P. Cosma încă este pentru introducerea acestui obiect în scólele nóstre populare, află însĕ, că obiectul nu e destul de studiat, ar fi de părere, ca cestiunea sĕ se transpună corpului profesoral seminarial spre studiare, ca eventual acest obiect sĕ se dee în sarcina unui profesor mai puţin ocupat d e. cum e prot. care propune legumăritul şi preste tot atari studii mai secundare.

Escel. Sa mai accentuând, că nime nu póte fi în contra promovărei intereselor culturale ale poporului, şi fiind că se vede un deosebit interes ca cestiunea sĕ nu se mai amâne, crede, că resolvirea cestiunei va afla mai bună deslegare, dacă se va primí propunerea:

Se autoriséză consistoriul, ca pe base sigure sĕ pună în lucrare instruirea în deprinderi cu lucru de mână după liniamentele din propunerile sale şi spre acest scop i se votéză un credit estraordinariu de 700 fl., în sarcina egală a fondului scolariu şi a celui seminarial; avênd consistoriul sĕ raporteze despre resultate la sesiunea anului viitoriu.

In fine dep. Dr. Il. Puscariu accentuază, că dacă s'ar mai aduce vre-un conclus, prin care deciderea cestiunei sĕ se mai trăgâneze, în afară ar trebuí sĕ facă impresiunea că nu e destul interes pentru resolvarea acestui obiect, asigură pe Ven. sinod, că consistoriul a studiat destul de bine cestiunea, şi nu mai e de lipsă sĕ se trăgâneze din an, cu atât mai vêrtos, căci nici greutăţile finanţiale nu s aşa de mari, ca acele sĕ nu se pótă învinge, şi mai bine duce la scop propunerea Escel Sale, ce o recomândă spre primire.

După-ce afară de dep. Dr. N. Olariu toţi ceialalţi propunĕtori 'şi revócă propunerile, punêndu-se la votare propunerea Escel. Sale, se primesce aprópe cu unanimitate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, 23 Aprile 1889. — Adunarea generală I. a despărţĕmêntului I. (Brad) a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din tractul Zarand. — Cercetarea scólelor populare prin inspectorul regiu Réthi: — Frecuentarea scólei. Cât este de neglésă frecuentarea scólei prin fetiţe. Causa negligínţei.

Aţi pune pumnul în gură, şi a tăcé, când veḑi, că indiferentismul a prins rĕdăcini în sinul unei corporaţiuni, a cărui membrii sunt educatorii poporului, este o lașitate. Un rĕu trebue combătut, ori unde s'ar iví el, chiar şi cu risicul de aţi face neplăceri Mi voi face o datorie morală astă-dată, şi sper că ómenii de bine me vor aprobá.

La 14 şi 15 Aprile s'a ţinut în Brad adunarea I generală a învĕţătorilor din tract, constituiţi însubreuniune învĕţătorésca încă dela anul 1880. Numĕrul învĕţătorilor în acest tract e de 41 inşi, toţi membrii ordinari ai subreuniunei. — A luat parte la adunare 16, ḑi şesespredece inşi din 41. — Un numĕr, carele vorbesce de sine despre interesul cel pórtă membrii faţă de subreuniune. In primii ani ai subreuniunei adunările au fost bine cercetate; dar cu timpul au început a fi tot mai slab cercetate; până am ajuns la numĕrul de 16 inşi. Şi ce e mai mult, chiar dintre membrii designaţi a ţiné prelegeri de model, nu participă Intre acestia se numĕră, câţiva pedagogi eşiţi de 1—3 ani din institut, cari mâne, poimâne ascéptă sĕ se facă preoţi. — Şi de unde sĕ provină acest indiferitism? O parte din învĕţători îţi ḑic, că nu capĕtă diurne la conferinţe, deşi în statute sunt provĕḑute! Acésta se însinuă drept causa neparticipărei.

Alţii au obiecţionat cu alte ocasiuni, că nu au cetit în jurnale despre ţinerea adunărei. Acum s'a trimis convocatoriu la fie-care învĕţătoriu acasă, ca sĕ nu se mai pótă scusá. Tot astfeliu prelegerile practice, ce erau sĕ se ţină, precum şi disertaţiunile s'au trimis la timpul seu fie-căruia. — Obiectele de pertractat au fost numai prelegeri practice şi disertaţiuni, partea administrativa s'a lăsat cu totul până la a dóua adunare generală.

Étă un scurt program!

1. Pertractarea cuvêntului „bute“, prelegetoriu I. Başa.
2. „Adiţiunea numerilor de mai multe numiri“ R. Jurca.
3. Tractarea „Uscatului“ prelegetoriu D. Rosiga.
4. Disertaţiunea „Cum s'ar puté îmbunĕtăţí starea materială a învĕţătorllor“ de Virgil Popescu.
5. Pertractarea literei „i“ cu son de jumĕtate, prelegetoriu El. Coţioiu.
6. „Subtracţiuuea numerilor de mai multe numiri“, Nicolae Crăciun.
7. Pertractarea poesiei „Vaca fără viţel“, prelegetoriu M. Huţ.
8. Pertractarea „pronumelui personal“, prelegetor Savu Stănilă.
9. „De ce mijlóce are sĕ se foloséscă învĕţătoriul pentru susţinerea ordinei pre lângă instrucţiune pe timpul prelegei, disertaţiune de Inocenţiu Bogdan.
10. Pertractarea „Obiectului,“ propunĕtoriu Nic. Simulescu.

Programa a fost precum se vede variată, dar durere! Dintre propunĕtori abia s'a presentat cei de sub numĕrul 1. 2. 5 şi 9, éră ceialalţi au strălucit prin absenţia lor, deşi sunt ómeni din scóla modernă. Aici nici neprimirea de diurne, nici nesciinţa despre ţinerea adunărei nu pot sĕ fie causa neparticipărei. Este curată nepăsarea faţă de reuniune. Atât propunĕtorii, cari n'au participat, precum şi ceialalţi absenţi se pot ḑvedé Joia prin Brad, deşí nu capĕtă diurne. Pentru-ce sĕ nu pótă vení dară, când e vorba de o adunare?

Scriitoriul acestor sire a venit la convingerea, ca cercetarea adunărilor reuniunilor învĕţătoresci în mod regulat, este strins legată de pedepsirea celor ce absentéză dela adunări. In tractul nostru precum şi în alte tracte, vĕḑênd învĕţătorii, că nu se aplicá nici o pedépsă la ceice nu participă, au început a se molipsí unii de alţii, şi astfeliu nu cercetéză adunările. O controlă strictă din partea Ven. consistoriu, ca pedepsele dictate asupra neparticipanţilor sĕ se esecute, ar aduce cu sine cercetarea regulată. E lucru dureros, că chiar aceia dintre învĕţători lipsesc dela adunări, cari au mai multă lipsă de ele.

Ce se mai ḑic apoi de incassarea tacselor
Ele restéză cu anii dea rêndul.

Pentru a finí odată cu nepăsarea, aici s'a luat conclus, ca neparticipanţii sĕ fie arĕtaţi cu numele la Ven. consistoriu spre a fi admoniaţi; éră încât pentru tacse fie care restanţier va fi citat la off ppesc. în persónă; şi la cas de a nu-şi plătí tacsa, se va improcesuá pe calea civilă.

Este ultimul remediu. Până acum s'a luat lucrul tot cu buna, însĕ aşa s'a vĕḑut că nu merge.

Altcum adunarea a decurs în ordine cu atât mai vêrtos, că au participat învĕţătorii, cari totdé una s'au interesat de scólă. Atâta pentru acum.

Bine ar fi dacă frecuentarea adunărilor reuniunei şi interesul faţă de ele, ar fi mai viu; dar în alte locuri, lucrul stă şi mai rĕu.

Inspectorul regesc de scóle Réthi L. a cercetat începênd din 16 Aprile până în 22 Aprile st. v. scólele nóstre confesionale din jurul Boiţei, Bradului şi a Baiei de Criş După cât s'a putut observá dl inspector nu a prea fost mulţămit cu progresul, ce l'a constatat, afară de câte-va escepţiuni.

Notăm aci, că dl inspector astădată a esaminat afară de limba maghiară, din cetirea română, şi din comput, în unele locuri şi din geografie.

Că nu a putut fi mulţămit dl inspector Réthi cu progresul făcut este fórte uşor de esplicat.

Invĕţătoriul dela scóla populară din Brad a spus-o verde că: „pruncii nu cercetéză regulat scóla, şi cei mai mulţi au venit ieri şi alaltăeri în scólă“. Organele comunali nu şi fac absolut de loc datoria faţă de frecuentarea scólei. Se tot dau conspecte de absenţii şi nimenea nu-i pedepsesce, éră când se aude, că vine inspectorul în tract, plécă iuḑii şi plăeşii (gornicii) prin sat după prunci, de cugeţi că e potera întrégă în comună. Scólele se implu de prunci, dar ce folos, că nu sciu nimic, şi la acésta nu e de vină nici directorul, nici învĕţătoriul confesional.

Dl inspector are puterea în mână, şi se póte convinge, că aşa stă lucrul, dacă va cercetá, că în câte comune s'au pedepsit, cei-ce nu au frecuentat scóla. In timpul absolutismului scólele nóstre erau pline cu prunci, fiind că judele scia, că nu-o póte duce cu minciuna, oficialul de aceea e pus ca sĕ-şi facă datoria, éră nu pentru scopuri de corteşire etc. etc.

Ba, sĕ nu ḑic vorbă mare! In unele comune se pedepsesc pruncii, dar la finitul anului, când elevul şi aşa nu mai profită nimic; éră părinţilor se fac pagube de ḑeci de floreni.

Primele liste de absenţii, ce se dau tómna, ar trebuí ca sĕ se pedepséscă; atunci sa'r mai putea face ceva.

Mai bătĕtoriu la ochi a fost pentru domnul inspector că fetiţele în unele comune lipsesc cu totul din scólă. —. Este un rĕu al cărui urmări sunt fórte triste; fiind că femeia care are un rol aşa însemnat în educaţiune nu se împărtăşesce de loc din instrucţiune. — Causele în unele comune le aflăm în situaţiunea locuinţelor, cari sunt în mare depărtare unele de altele, şi preste érnă, fiind comunicaţiunea fórte cu greu, fetiţele nu pot sĕ cerceteze scóla. S'ar puté însĕ cerceta prinfetiţe cel puţin tómna şi primăvara! Acésta însĕ nu se face, fiind că organele comunale se indestulesc dacă pot aduna la timp de lipsă pruncii la scólă, dar pentru fetiţe puţin, ba de loc nu se interesézĕ. — Dee mână de ajutoriu organele comunale autorităţilor nóstre cofesionale parochiale şi frecuentarea scólei, încât nu sunt la mijloc imposibilităţi fisice, va devení mai numerósă, şi atunci şi progresul va devení mulţămitoriu. —

Corespondentul

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a făcut mai multe vênătóre de cocoşi de munte, cari au avut un succes bun. — Cura, ce o face Maj. Sa împĕrătésa-regina la Wiesbaden a ameliorat în mod simţitoriu starea sanitară a Maj. Sale .— Principele Leopold şi archiducesa Gisela au părăsit Viena şi au sosit la München. — Archiducesa vĕduvă Stefania va sosí dimpreună cu fica sa la castelul din Laxemburg.

* (Sinod). Sinodul bisericei autocefale române din România a fost convocat în sesiunea de primăvară pe ḑiua 1 Maiu 1889, conform art. 13 din legea pentru alegerea metropoliţilor şi episcopilor eparchioţi, cum şi al constituirei sfântului sinod al sf. biserici autocefale ortodocse române.

* (Maial.) Petrecerea de vară a elevelor dela scólele române din loc, ce s'a ţinut Sâmbătă — ca şi în anii trecuţi — a fost fórte veselă, şi bine cercetată şi de un numĕr considerabil de familii şi aprópe toţi membri din comitetul asociaţiunei. Timpul de astădată a fost fórte favorabil.

* (Învitare). Prin aceasta se dechiară de convocată adunarea generală ord. a Reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur pe *2 Iuniu a. c. st. n.* în scóla gr. cat. din Mediaş la 1 óră d. m., la care e învitat fie-care membru al Reuniunei precum şi fie-care binevoitoriu al ei. Şedinţa comitetului la 11 óre a. m.

Cele mai însemnate obiecte de pertractare sunt: alegerea comitetului permanent, a preşedintei, cassieresei şi a bărbaţilor de consiliu; raportul comitetului despre activitatea sa din periodul espirat, absolutoriul cassieresei, şi propuneri, cari ţintesc prosperarea Reuniunei.

Mediaş, în 1 Maiu, 1889.

Cu tótă stima

Maria Roman, proşedintă.

* („Moralitate publică la noi“.) A susţiné în public fără pic de gêne, că ai făcut bisericei un câştig de atâtea mii de flor., pe când biserica în forul ei suprem constată cu cifre, date şi documente publice şi private, pe cari nimenea nu le a tras la îndoélă, nici chiar ómeni de ai tei, cari au fost presenţi că tu o ai păgubit cu 5000 şi mai bine de fiorini, şi a te pune apoi după spatele altuia şi a învinovăţí pe alţii, --- acésta în adevĕr este moralitatea publică la ómenii dela „ḑiariul opositional, naţional-liberal.“

* (Comite suprem). Prin o preainaltă decisiune, la propunerea ministrului de interne, comitele suprem al ctt. Timişóra, Sigismund Ormos, a fost ridicat din postul seu şi s'a denumit în locul dênsului deputatul Timişórei Dr. Victor Molnár.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din din Sibiiu a escris concurs cu termin de 2 sĕptemâni pentru ocuparea postului de magistru postal in comuna Deda (ctt. Mureş-Turda,) care e împreunat cu o léfă anuală de 150 fl.; 40 fl. spese de cancelarie şi 12 fl. pentru inmanuare; afară de acésta o remuneraţiune corĕspunḑĕtóre pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circulá pe fie care ḑi între Deda şi Jeciu; depărtare de 14 klm. Reflectanţii au a depune deodată cu asternerea suplicei şi o cauţiune de 100 fl.

* (Serbare). Societatea „Carpaţi“ va serbá Mercuri în 3/15 Maiu 1889 amintirea adunărei naţionale dela 3/15 Maiu 1848 din Transilvania prin un mare banchet.

* (O corónă pentru regina Natalia). Se anunţă din Bĕlgradul Sêrbiei, că un comitet de dame a comandat la Viena o corónă cu frunze de aur, cu insigniile Sêrbiei, ér în mijloc portretul regelui Alesandru, încungiurat de diamante. Pe marginea corónei sunt gravate următórele cuvinte: „In aducerea aminte de 6 Maiu 1889.“ O deputaţiune de dame va predá acest cadou, care costă 20,000 franci, reginei Natalia la Jalta, ca semn al stimei, ce o au damele sêrbe pentru regina lor.

* (Dela esposiţia din Paris.) Doue curiosităţi puţin comune au adăogat interesul la tóte acele, cari sunt deja anunţate pentru esposiţiunea din Paris: 1. Un lanţ de aur care întră în un degetar de cusut, lung cu tóte acestea de şase metri. Lanţul se compune din inele simple circulare. 2 O luntre care se póte transformá, la trebuinţă, în trasură elegantă, cu róte, care se desfac în şeptedeci şi patru de bucăţi, séu în balon cu o forţă ascensională de 500 chilograme.

Loterie.

Sâmbătă în 11 Maiu 1889.

Timişoara:	**37**	**76**	**48**	**46**	**89**
Viena:	**42**	**23**	**48**	**19**	**59**

Conspect despre starea scólelor în decursul anului scolariu 1888/9 *).

Numĕrul curent	Protopresbiteratul	Numĕrul comunelor bisericesci			Susţin scólă proprie			Nu susţin scólă proprie			Dintre acestea parte sunt afiliate la scóle de ale nóstre, parte elevii nostrii cercetézĕ scóle strĕine, anume:																Numĕrul invĕţătorilor actuali.	Dintre acestia sunt:			Observări.
											Afiliate		greco-cath.		Rom. cath.		Ev. refor.		Unit.		Ev. luter.		De stat		Co-mun.		Grăniţăr.			Def.	Prov.	Tol.	
		matr.	filii	Suma	matr.	filii	Sum.	matr.	filii	Sum.	m.	filii	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.				
1	Abrud	23	—	23	19	—	19	4	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	10	—	9	
2	Agnita	37	2	39	34	1	35	3	1	4	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	21	4	12	
3	Alba-Iulia	37	3	40	25	—	25	12	3	15	8	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	25	5	4	16	m. 1 nu e scólă.
4	Avrig	24	—	24	22	—	22	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	26	13	3	10	
5	Bistriţa	20	8	28	18	—	18	2	8	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	19	13	3	3	8 fil. fără scólă.
6	Bran	22	—	22	22	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	28	3	3	
7	Braşov I.	16	1	17	15	1	16	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	33	29	2	2	
8	Braşov II.	15	13	28	12	1	13	3	12	15	—	2	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	2	6	—	—	21	17	—	4	
9	Câmpeni	20	—	20	16	—	16	4	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	10	1	8	
10	Cetatea de pétră	17	—	17	14	—	14	3	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	—	13	
11	Cluş	34	12	46	32	3	35	2	9	11	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	35	6	7	22	m. 1 e gólă.
12	Cohalm	21	17	38	19	—	19	2	17	19	—	—	—	—	—	—	—	8	1	—	—	4	1	2	—	1	—	—	20	13	3	4	2 fil. góle.
13	Deş	27	5	32	21	—	21	6	5	11	4	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	21	6	1	14	
14	Deva	28	26	54	19	2	21	9	24	33	1	19	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	—	3	1	20	5	2	13	
15	Dobra	14	12	26	13	3	16	1	9	10	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	8	2	8	
16	Făgăraş	35	2	37	31	—	31	4	2	6	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	34	12	8	14	
17	Geoagiu I.	30	7	37	23	—	23	7	7	14	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	23	7	1	15	
18	Geoagiu II.	27	3	30	22	—	22	5	3	8	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	9	13	
19	Haţeg	46	30	76	20	—	20	26	30	56	2	10	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	15	5	1	—	20	6	—	14	Fără scólă 2 m. 9 f.
20	Ilia	26	19	45	25	6	31	1	13	14	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	10	2	19	
21	Lupşa	27	3	30	20	—	20	7	3	10	6	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	4	3	13	
22	Mediaş	19	5	24	14	1	15	5	4	9	—	1	3	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	15	9	—	6	
23	Mercurea	24	1	25	21	—	21	3	1	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	28	12	13	3	1 fil. fără copii.
24	Mureş-Oşorheiu	19	13	32	19	—	19	—	13	13	—	4	—	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	7	2	4	3 fil. fără scólă.
25	Orĕştiă	30	6	36	27	1	28	3	5	8	2	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	18	2	11	
26	Reghin	21	5	26	21	1	22	—	4	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	21	9	1	11	
27	Sĕliştе	13	—	13	13	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	20	5	2	
28	Sebeş	29	4	33	27	—	27	2	4	6	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	39	18	11	10	
29	Sibiiu	29	4	33	26	2	26	3	4	7	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	22	13	5	1 m. 3 fil. fără învĕţ.
30	Sighişóra	27	14	41	25	—	27	2	12	14	—	2	1	—	—	—	—	4	—	1	—	3	—	—	1	1	—	—	30	10	7	13	1 fil. fără copii de scólă
31	Solnoc	17	—	17	14	—	14	3	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	3	1	10	
32	Têrnava inferióră	22	4	26	16	—	16	6	4	10	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	16	2	1	13	1 fil. fără prunci.
33	Têrnava superióră	18	15	33	15	1	16	3	14	17	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	6	—	2	1	2	—	—	16	—	4	12	3 „ „ „
34	Treiscaune	22	34	56	16	2	18	6	32	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	32	—	—	20	14	4	2	
35	Turda	28	—	28	13	—	13	15	—	15	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	13	2	3	8	
36	Unguraş	21	5	26	20	1	21	1	4	5	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	12	1	8	
37	Zarand	50	12	62	37	2	39	13	10	23	13	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	21	7	11	
	Suma	935	285	1220	766	28	794	169	257	426	60	113	26	17	1	4	4	16	1	3	5	13	29	12	26	47	12	1	894	403	133	358	5 m. 31 f. fără scólă.

*) Aflăm de interes se publicăm şi aceasta tabelă sinoptică aclusă la raportul scolariu, care arată fórte esact starea scólelor nóstre, ce este a se atribuí zelului dlui referent scolariu Mateiu Voilean, care a adunat şi prelucrat aceste date. Red.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
	—	10.34	5.26	6.56
Cluş	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49 Sibiiu, Joi 4/16 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Maiu.

Sunt acum trei ani de ḑile, decând convenţiunea vamală încheiată între statul nostru şi România a fost anunţată de ambele părţi, şi justele aşteptări a se stabilí nisce relaţiuni mai amicabile între aceste state nu află rĕsunetul dorit nici la noi, nici în România, sau cel puţin nu-l află în aceea mĕsură, cum ar fi de dorit sĕ l afle.

Trei guverne s'au perondat în statul român, fără ca vre-unul din ele sĕ fi iniţiat pertractările în acest respect, ci lucrurile stau tot acolo, unde au fost întrerupte la 1886.

Românii din România vor cu ori ce preţ sĕ-şi creeze o industrie proprie în ţĕră, şi până la un punct óre-care nisuinţa lor este justificată. Agrarii nostrii cei din Ungaria şi cei din Transilvania vor cu ori ce preţ sĕ impedece întrarea cerealelor şi vitelor române în ţĕră şi în respectul acesta nici ţinuta lor nu este de tot de condamnat. Numai cât tendenţele acele dóue — duse la estrem — nu sunt dictate de interesele tuturor cetăţenilor nici a unei ţĕri, şi aşa ar fi de dorit, ca moderaţiunea şi ecuitatea sĕ-şi ia locul lor, dacă e ca bogatul şi sĕracul, sau — în termini economici vorbind — capitalul şi munca se pótă trăí unul lângă altul fără de a produce nisce evoluţiuni păgubitóre intereselor consumătorilor.

Înlesnirile făcute de guvernul român fabricanţilor şi celor ce şi au făcut stabilimente în ţĕră nu se dovedesc din de ajuns, ca sĕ pótă impedecá productele industriale din alte ţĕri, de unde urmézĕ, că acele tacsate cu vămi grele — ele lovesc în prima linie pe cei ce au trebuinţă de atari producte şi pe cari sub alte impregiurări le ar fi putut avé cu preţuri reduse.

Dar nici că e posibil ca sĕ se pótă creá o industrie proprie în o ţĕră în câţiva ani şi aşa aderenţii sistemului protecţionist din ce în ce vor trebuí sĕ vină la convingerea, că este numai păgubitoriu pentru interesele ei impedecarea productelor industriale, până nu ai în ţĕră cuantitatea câtă se recere şi aceea calitate, pe care ţi o ofere industria strĕină, perfecţionată de ḑeci de ani, după multe esperimentări în drépta şi în stânga şi după jertfe colosali, cari le a adus capitalul cel mare spre a o face capabilă de concurinţă pe piaţele strĕine.

Trăim în timpuri, în cari cumpĕrătoriul numai în linia a doua intrébă de provenienţa obiectului, ce cumpĕră, dar totdeuna se intrébă, că cum e de bun şi în ce raport stă cualitatea cu preţul.

Dar nici aceste consideraţiuni nu le avem noi, când meditĕm asupra rĕsboiului vamal şi l facem de obiect al cercetărilor nóstre, căci cele pomenite mai sus sunt deja principii economice stabilite de toţi naţional-economistii, ci noi avem în vedere raportul, ce trebue sĕ esiste între două state vecine, a căror interese atât sunt de legate unele de altele încât, unul fără altul pe multă vreme nu pot sĕ esiste.

Agrarii nostrii vĕd cu ochii, că grânele lor sunt încă şi mai eftine decât la 1886, când intrau grânele române libere de port în ţĕră şi acésta din motiv, că făina ungară e tacsată cu vămi, şi astfeliu nu pótetrece graniţa liberă ca până acum trei ani şi acésta e o rubrică însemnată în contul producţiunei grâului.

Singur vitele par a se fi urcat cu ceva şi cu deosebire rimătorii, dar considerând pagubele, ce le au cu deosebire transilvanenii de prin comitatele mărginaşe din rĕsboiul vamal, emigrările în masse, ce se continuă în tóte ḑilele din causă, că meseriaşii nu află pieţe pentru productele lor, aici rĕul este cu mult mai mare, decât ca sĕ nu atragă atenţiunea ómenilor de bine şi sĕ i siléscă sĕ reia firul întrerupt de trei ani de ḑile în paguba ambelor ţĕri şi sĕ restabiléscă nisce legături mai convenabile intereselor tuturor locuitorilor şi nu numai a unei părţi de ómeni.

Industria de regulă se desvóltă după-ce premerg cele mai intinse cunoscinţe din agricultură şi după ce poporul se ridică din starea patriarchală şi are trebuinţe mai multe, pe cari simţêndu-le el, se aplică la meserii, cari trebue sĕ premérgă fabricilor în ori care ţĕră şi aşa nici România nu póte face salturi în desvoltarea ei, ci trebue sĕ urmeze cursul regulat de desvoltare. Până atunci însĕ nu e ertat ca sĕ fie păgubit ţĕranul prin prohibiţiuni, cum sunt cele ce urmézĕ aḑi din rĕsboiul vamal cu Austro-Ungaria şi din care profită mai mult evreii şi alţi traficanţi strĕini.

Dar apoi şi consideraţiunile politice nu pot fi tocmai de tot trecute cu vederea. La 1875 tot guvernul dlui Catargiu incheiase convenţiunea cu Austro Ungaria şi póte că atunci ca stat fără independenţă şi la vederea evenimentelor ce se pregătiau cu mai puţin noroc o a putut încheia ca cum o ar puté aḑi, când şi cei din Austro-Ungaria sciu apreţiá insemnătatea statului român mai bine ca înainte de acésta cu treispreḑece ani. Deci bunăvoinţă sĕ fie, şi mai pre sus de tóte susceptibilităţile sĕ se lase o parte, căci e timpul suprem ca lucrurile sĕ vie ér în ogaşa cea veche şi calea cea óblă — în interesul ambelor ţĕri.

Revista politică.

Biserica nóstră şi-a deschis drum sigur în viitoriu. Lucrările şi resultatele congresului din tómna trecută, precum şi ale sinódelor ordinare din primăvară, o garantézĕ cu doveḑile cele mai puternice, şi foile, atât din statul nostru, cât şi strĕine, nu pot trece cu vederea acest fenomen, făr a luá notiţă despre el şi al comentá după spiritul de naţionalitate şi nuanţele politice, la cari aparţin.

Ori cum ar comentá ele, pentru noi fenomenul nu póte sĕ fie decât îmbucurătoriu. Autonomia bisericei se pronunţă tot cu mai mare ponderositate, cu tóte încercările vrăşmaşe d'a ne nimicí libera desvoltare, ce ne a mai rĕmas pe acest teren, şi cu tóte însinuările meschine, de cari se folosesc aceia, cari nu ne pot vedé trăind unii lângă alţii, şi cari pentru merite false sunt adeseori învredniciţi cu posturi grase.

Scóla parlamentară, ce o facem acum numai noi între noi, şi la care iau parte fruntaşii şi cei mai ilustri bărbaţi cei avem noi poporul românesc, ne pregătesce pentru timpii viitori, când constelaţiunea internă politică a statului nostru se va schimbá după adevĕratele principii de dreptate şi egalitate.

Şi nu putem sĕ fim decât mândri, când în fruntea acestei scóle avem un bărbat ca actualul archiereu, al cărui simţ de dreptate, tact politic şi isteţime diplomatică a impus atât de mult, încât în cea mai înaltă legislativă a ţĕrei a pus în mirare chiar şi pe cei ce pe tóte cărările căutau a ne face imposibili.

O singură dorinţă mai avem: Statul sĕ remunereze meritele bisericei în mĕsura, în care ea lucră pentru promovarea intereselor statului, fără a o mai atácá, ca în modul acesta în adevĕr sĕ se împlinéscă canónele: că statul se conservéză prin biserică, ér biserica prin stat.

Şi când sub aceste vederi privim cu încredere în viitoriul bisericei şi prin urmare şi al naţiunei nóstre, nu putem decât sĕ aruncăm văl negru preste trecutul posomorit, sĕ pronunţăm cu respectul cuvenit numele acelora, cari au luptat şi s'au sacrificat pentru consolidarea bisericei nóstre, totdeodată însĕ sĕ lucrăm cu mic cu mare sub conducerea înţelepţilor archierei, pentru a ajunge la limanul mult dorit.

Prin cercurile parlamentare din Budapesta s'a rĕspândit faima, că ministrul preşedinte, dl Tisza, este hotărît a îndeplini definitiv postul de ministru de interne, şi acésta mai ales în urma mai multor atacuri, ce s'a năpădit asupra politicei, ce se urmézĕ, că adecă se ridică o mulţime de comiţi supremi, făr ca mai nainte şeful ministeriul de interne sĕ fie stabil. Până în momentul de faţă tot lucrul zace încă numai pe combinaţiuni şi acésta dovedesce, că premieriul nu se cam pré încrede în persónele, ce le are în vedere şi nu mai ales în acest timp, când de tóte părţile începe a se sgâlţăí esistinţa guvernului.

Opositiunea se plânge de decăderea, la care a ajuns ţĕra şi mai ales clasa de mijloc a poporaţiunei

FOIŢA.

Iacob şi Ioan.

Iacob şi Ioan erau, aşa ḑicênd, botezaţi într'o apă, şi fiind-că erau tot odată şi vecini: mai uşă de uşă, se pomeniră încă de când se învĕţau a vorbí aşa de buni pretini, încât nici doi fraţi nu se putéu nărăví mai bine ca ei.

Despre purtările lor cele slabe sĕ lăţi vestea preste satul întreg, de şi ei abia ajunseră etatea de 12 ani.

Părinţii lor ar fi voit în tot ciasul sĕ móră, căci se săturaseră a mai răbdá ocări dela unii şi dela alţii pentru scandalurile, ce le făceau. De multe ori le-ar fi sucit grumazii ca la nisce pui de vrabie, dacă nu s'ar fi temut de pĕcat.

Bătutu i-au părinţii lor de nenumĕrate ori, aşa încât trebuiau sĕ zacă pe pat mai multe ḑile; ba îi mai băteau fără léc de milă şi strĕinii, dar tóte înzadar, căci pe cât cresceau pe atâta încă şi mai mult cresceau şi năravurile lor cele rele şi stângace.

Părinţii lor ne mai sciind pe ce cale sĕ mai apuce cu aceşti copii, — se deciseră ca sĕ-i trimită la scólă, ca sĕ mai cerce şi învĕţătoriul cu ei; însĕ ei când auḑiau pomenindu-se de scólă, fugiau ca necuratul de tămâe. „Capra încă nu merge în târg de voe bună", ḑiceau părinţii lor, şi cu voe, mai mult fără de voe, au fost siliţi sĕ mérgă cu părinţii lor până la scólă.

Dându i în sémă învĕţătoriului, cea dintâiu rugare le a fost, că de nu se vor purtá omenesce sĕ pună bâta pe spatele lor şi sĕ nu lasă nici un os citov sub pelea lor. La acestea învĕţătoriul în faţa lor rĕspunse: că el nu crede, că ei, Iacob şi Ioan, se vor purtá aşa de rĕu ca el sĕ-i pedepséscă cu nuiaua sau cu bâta.

În ḑiua dintâiu ei petrecură în scólă fără ca séra sĕ-şi pótă da séma de tóte ce auḑiseră şi vĕḑuseră în scólă.

În ḑiua a doua, când Iacob şi Ioan veniseră la scólă mai cu voe bună, după ce învĕţătoriul prin o prelegere făcù deosebire şi comparare, între un copil bun şi între un copil rĕu, şi despre sfârşitul unuia şi a altuia, începù cu scolarii prelegerea din cetit.

După ce Iacob şi Ioan auḑiră pe micuţii lor conscolari, cum cetesc de frumos deşi aceia erau cu mult mai micuţi decât dênşii, începură a devení mai gânditori; ba începură a se împretení cu micuţii lor conscolari şi a cere multe sfaturi dela ei.

Părinţii lui Ioan, cari aşteptau ca fiul lor în cele 2—3 ḑile cât a fost la scólă sĕ înveţe câte şi mai multe, vĕḑênd, că Ioan al lor nu scie cât ar poftí dênşii, începură al smintí dela scólă, aşa că el mergea la scólă numai pe apucate şi când îl tăia pe el capul.

Iacob, care mergea regulat la scólă, începù a iubí scóla şi cartea şi învĕţa cât era ḑiua, de-ţi era mai mare mila de el, câtă silinţă îşi da ca sĕ pótă fi şi el odată cu ceialalţi scolari într'un rênd. El vĕḑênd, că Ioan cât a rĕmas de departe înderăptul lui şi că el nu se mai continesce dela nebuniile lui sĕ hotărì ca nici se nu mai stea de vorbă cu el şi astfeliu Iacob a apucat pe calea cea bună ér Ioan a ţinut calea de mai nainte.

Pe Iacob toţi îl iubiau şi ar fi voit sĕ fie al lor, ér pe Ioan toţi îl urau şi strigau după el ca după lup.

Pe Iacob pentru purtarea cea bună l-au ajutat mulţi ómeni din sat ca sĕ înveţe şi mai departe, căci părinţii lui erau sĕraci. Din Iacob în urmă se făcù un om vrednic, cu care sĕ mândriau ómenii din satul lui; ér pe Ioan nici de păstoriu la vite nu se încumeta al alege nimenea. *I.*

Rĕul se va inlăturá, a ḑis deput. Petrich, dacă se va redá natiunei dreptul de a dispune ea de sine. Fii ungurilor sunt trecuţi cu vederea în armată şi sunt consideraţi numai ca material. Ţara e sleită în cele economice, pe lângă acésta mai ese şi o sumă considerabilă până la 50 de milióne din ţară pentru producte strĕine. Curtea e austriacă şi ungurul nu póte gustá dela curte decât numai fâlfăirea stégului negru galbin la palat, care semnaléză presenţa Maj. Sale. Dar naţiunea, carea a apĕrat odinióră întréga Europă nu se va uitá pe sine, ea va încinge sabia şi va nimicí întregul sistem.

După terminarea desbaterilor asupra bugetului vor mai urmá numai unele desbateri asupra iustiţiei precum şi unele credite estra-ordinare şi cu acestea sesiunea se va închide. Convocarea delegaţiunilor se crede, că se va face pe 12 Iuniu.

Parlamentul vienes a terminat cu desbaterile proiectului de buget şi încă în sĕptĕmâna acésta el va fi înaintat casei magnaţilor, unde se va votá.

Notificarea, ce o a făcut regele român curţilor strĕine despre proclamarea principelui moştenitoriu, a făcut bună impresiune la guvernele strĕine. Unele din ele s'au şi grăbit a rĕspunde. In 13 l. c. regele Carol a primit pe representanţii: german, austro-ungar, şi belgian, cari iau predat regelui în mod sĕrbătoresc rĕspunsul la notificare.

Reacţiunea în Italia devine tot mai puternică şi mai îngrigitóre pentru actualul ministru president. Oposiţia acusă, că sub sistemul lui Italia a devenit servilă Germaniei şi Austro Ungariei astfeliu, că cele mai vitale interese ale ei şi anume cele economice şi industriale sufer într'un mod fórte simţitoriu. Pagubele aceste enorme provin numai din politica ostilă Franciei, care ca o mamă bună a Italiei a voit sĕ dea fiicei sale o învĕţătură aspră pentru a se puté orientá mai bine în viitoriu. Italienii pretind, ca sĕ se facă ori ce paşi pentru a înduplecá Francia a deschide vamele din spre partea Italiei. — Crispi a declarat, că va rĕmâné credincios alianţii cu puterile centrale, cât timp va mai stá pe banca ministerială.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a V-a, ţinută la 20 Aprile a. c.

(Încheere).

După terminarea raportului comisiunei scolare la ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Aurel Brote referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan de dto 15 Aprile 1888 Nr. 3105, prin care se substerne raţiociniile fondurilor, fundaţiunilor şi depositelor archidiecesane pentru anul 1888, cetindu-se, la propunerea comisiunei —

Raportul se ia de basă la pertractarea specială, îndrumându-se consistoriul archidiecesan ca pe viitoriu sĕ substérnă raţiociniile fondurilor cu un raport meritoric.

Trecênd la desbaterea specială a raportului, la propunerea comisiunei sinodul ia următórele concluse:

I. Consistoriul archidiecesan se indrumă a dispune în mod acomodat ca oficiul cassei sĕ fie însciinţat la începutul anului scolariu despre numĕrul elevilor primiţi în seminariul andreian, pentru a se puté conformá cu raţiociniile respective.

II. Consistoriul archidiecesan se indrumă de nou a face paşii necesari pentru încassarea subvenţiunei dela stat de 1000 fl. pentru seminariul andreian, eventual dacă încassarea n'ar fi posibilă, a comunicá în procsima sesiune causele, din care se refusă plătirea

III. Constatând sinodul cu regret, că ajutórele tru biserici şi scóle din fundaţiunea Şaguniană preliminate pro 1888 şi resturile remase din anul 1887 nu s'au plătit, consistoriul archidiecesan se indrumă de nou a se ingrijí ca sĕ se licuideze şi plătéscă aceste ajutóre.

IV. Raţiociniile pro 1888 se apróbă şi consistoriului archidiecesan se dă absolutoriul, ér pentru supererogatele cuprinse în raport se dă îndemnisare.

Raportul comisiunei n'a provocat vre-o discusiune mai intensivă, decât presidiul declară, că în urma morţii fostului ministru de culte şi instrucţiune publică încă nu i-a succes regularea ridicărei ajutoriului restant pentru seminariu, are însĕ cea mai bună speranţă, că în scurt timp, şi póte şi mai cu uşurinţă, îi va succede regularea acestei afaceri; ér încât pentru asemnarea ajutórelor din fundaţiunea Şaguna pe anul trecut până la finea lui Iuniu încă nu e prea târḑiu după normele bugetare, şi acésta întârḑiere e a se atribuí numai împregiurărei, că a fost pré mult ocupat cu alte agende póte şi de mai mare inteţire, lucrul însĕ se va regulá cât mai îngrabă.

Dep. R Patiţa în privinţa distribuirei ajutórelor din fundaţiunea „Andronic“ ar dorí ca acele sĕ se impartă proporţionat cu diferitele meserii, şi unele meserii espres sĕ se indigiteze în concurs. Ér în privinţa împărţirei ajutórelor din fondul Rudolfin observă, că a observat între cei împărtăşiţi pe unii preoţi, cari nu sunt vrednici a se împărtăşí de ajutóre.

Presidiul observă, că arangiarea meseriilor nu e chemarea consistoriului, acelea trebue sĕ se desvólte de sine, după cum le reclamă trebuinţa, şi astfeliu în acéstă privinţă ar fi aprópe imposibil a se satisface dorinţii dlui dep R. Patiţa. In ce privesce împărţirea ajutórelor din fondul Rudolfin unor preoţi nevrednici declară, că împărţirea ajutórelor se face de regulă cu considerare la raportul protopresbiterului concernent, şi dacă s'ar fi întêmplat cu tóte acestea ca un preot nevrednic sĕ fi fost împărtăşit de ajutoriu, rógă pe dl deputat, sĕ facă o notă la consistoriu, ca sĕ revină asupra respectivului preot.

Dep. N. Strĕvoiu revine asupra ajutorinlui, ce i s'ar fi votat comunei Tărlungeni din fundaţiunea „Şaguna“ pentru scopuri scolare de mai mulţi ani, şi încă nu i s'a solvit.

Presidiul observă, că fără act nu póte scí, când şi cât ajutoriu i s'a votat, dar ceea ce póte susţiné e, că tare de mult nu i s'a putut votá, şi la timpul seu alăturea, cu alte comune, dacă i s'a votat ajutoriu, şi acésta comună şi-l va primí.

După aceste reflesiuni, punêndu se la vot propunerea comisiunei se primesce, ér dep. R Patiţa în necs cu acest raport face următoarea propunere:

Pentru ţinerea în evidenţă a averei inmobile a archidiecesei atât din localitatea reşedinţii, cât şi cea din afară precum şi pentru o mai uşóră controlare a venitelor acestor realităţi senatul epitropesc consistorial se alăture pe viitoriu un conspect respective inventariu despre acestea realităţi, în cari sĕ obvină următórele rubrici:

Numirea localităţii, unde se află realitatea.

La edificii numirea stradei şi Nr. conscripţiei sau la pămênturi Nrii top.

Preţul cumpĕrării.

Chiria sau arênda esprimată în bani.

Spesele pentru reparaturi, spesele de contribuţiune apoi venitul curat.

Menităiunea realităţii.

Acésta propunere se primesce.

Şedinţa se închee la 2 óre d m.

Şedinţa a VI a ţinută la 21 Aprile a. c.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

După autenticarea protocolului şi presentarea esebitelor la ordinea ḑilei se pune continuarea raportului comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Aurel Brote referéză asupra raportului general al consistoriului archidiecesan din 12 Aprile 1889 Nr. 3104 Epitr., care la propunerea comisiunei —

Se primesce de basă la desbaterea specială şi se alătură la protocol

In desbaterea specială asupra acestui raport aliniele 1, 2, 3, 4, 5 despre schimbarea oficialilor cassei, numĕrul pieselor intrate şi al actelor neresolvite, la propunerea comisiunei,

Se iau spre sciinţă.

Comunicarea despre conversiunea unei sume de 151,799 fl. obligaţiuni rurale transilvane vinculate în obligaţiuni noue de stat de 4% şi vinderea de 27,400 fl. bonuri rurale transilvane nevinculate, la propunerea comisiunei

Se ia spre sciinţă, aprobându se conversiunea.

Ce privesce esaminarea cifrelor remâne a se face în sesiunea viitóre a sinodului cu ocasiunea esaminărei raţiociniilor pe anul 1889.

Comunicarea despre impărţirea ajutórelor din fondul Rudolfin, din fondul bisericilor, din fondul scolariuşi din fondul Andronic, la propunerea comisiunei

Se ia spre sciinţă.

La punctul din raportul general referitoriu la cumpĕrarea caselor Nr. 28 strada Poplăcii, şi Nr. 33 Spinarea cânelui cu suma de 19,000 fl. în conformitate cu propunerea comisiunei sinodul decide:

Deşí investigarea de 19,000 fl. în casele Nr. 28 strada Poplăcii, şi 33 Spinarea cânelui din punct de vedere financial nu se póte numí favorabilă, considerând, că casele sunt inmediat invecinate cu reşedinţa archiepiscopéscă şi seminariul Andreian, cumpĕrarea se ia spre sciinţă.

Comunicările despre starea raţiociniilor parochiilor conform propunerei făcute de comisiune

Se iau spre sciinţă, insărcinându se consistoriul a nu încetá de a luá mĕsurile cele mai riguróse în contra protopresbiterilor negligenţi,

Punctul din raport despre starea raţiociniilor diferitelor fonduri şi fundaţiuni administrate de comune bisericesci, la propunerea comisiunei

Se ia spre sciinţă, în asteptare, că consistoriul va ingrijí, ca raţiociniile fundaţiunilor acestora sĕ vină în regulă.

La punctul din raport privitoriu la raţiociniul tipografiei archidiecesane comisiunea face următórea propunere:

Sinodul 'şi esprimă regretul, că consistoriul n'a urmat nici de astădată însărcinărei de atâtea-ori repeţite, de a substerne raţiociniile restante, şi îşi renoesce indrumarea pentru substernare.

Cu delăturarea acestei propuneri făcute de comisiune, sinodul la propunerea depuatului Parteniu Cosma ia conclusul:

Deóre-ce raţiociniile tipografiei archiedecesane s'au presentat aḑi, se reservă pronunţarea asupra lor când va fi pus la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare în acest obiect.

Cu privire la comunicarea despre imprumutul de 10,000 fl dat gimnasiului din Braşov la propunerea comisiunei

Consistoriul se indrumă a se ocupá de causa acésta şi a raportá în sesiunea viitóre, dacă nu s'ar puté face posibil gimnasiului nostru din Braşov prin acordarea unui ajutoriu din fondurile menite spre acest scop, a resplăti atât imprumutul, cât şi interesele restante.

Referitoriu la coperirea datoriei flotante a fondului general administrativ de 6516 fl. 67 cr. la propunerea comisiunei se decide:

Amortisarea datoriei flotante a fondului general administrativ de 6516 fl. 67 cr. respective replătirea ei la fondurile creditóre se face din venitele fondului general administrativ în decurs de trei ani, înlocuindu-se spre acest scop cu începerea anului 1890 în buget ca rată de amortisare 2172 fl. 22 cr.

Deóre-ce în raportul general al consistoriului nu se face nici o menţiune despre causa tacsei sidocsiale, de unde se conclude, că nu s'au esecutat conclusele sinodale din anii premergĕtori, la propunerea comisiunei

Consistoriul se insărcinéză din nou a esecutá conclusele sinodale din anii premergĕtori în causa acésta. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă M. Oşorheiu, la 28 Aprile v. 1889. Dle redactor! In ḑiua de 23 Aprile v. a. c. la órele 8½ diminéţa, cruda şi nemilósa mórte a luat din fruntea tractului M.-Oşorheiu, pe şeful acestui tract protopresbiteral, pe P. O D. Parteniu Trombiţaş de Bethlen, carele până în momentul din urmă, deşí acum i s'au fost debilitat fórte tare puterile fisice, a apĕrat interesele religiunei străbune, şi a susţinut vaḑa bisericei sale la nivelul, ce i se cuvine. Osĕmintele mult regretatului defunct s'au aşeḑat la odichna vecinică Marţi la 25 Aprile (7 Maiu) a. c.

La órele 2 d. a. toţi preoţii din tractul M. Oşorheiului — afară de 3 inşi — s'au adunat în biserica locală română gr. or. şi acolo au asteptat până când a sosit şi P. O. D. Galacteon Şagău, protopresbiterul tractului Reghinului, carele telegrafice a fost denumit din partea Escel. Sale In. Présfinţitul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, de conducĕtoriul actului inmormêntărei. Sosind Préon. d. prot. Galacteon Şagău în biserică numai decât toţi preoţii s'au îmbrăcat în ornamentele bisericesci. Apoi luând unul fie-carele câte o lumină în mână şi punêndu-se în ordine 2 câte 2 au mers până la locuinţa defunctului Aici s'a făcut începutul îngropăciunei după prescrisele tipiconali, apoi 6 preoţi a scos cosciugul din casă, ér ceialalţi s'au pus în ordine şi astfeliu s'au dus până în biserică. Aici s'a făcut prohodul prescris pentru preoţi, fiind present un public atât de numĕros, încât partea cea mai mare a fost silită sĕ stea afară. Intre cei presenţi am observat pe dl comite suprem, pe dl vicecomite, pe dl inspector regesc de scóle, pot ḑice că aprópe întréga inteligenţă din M. Oşorheiu a fost representată. Afară de aceea a fost fórte mulţi poporeni români din comunele tractului M.-Oşorheiu.

După terminarea prohodului dl preot din Egerseg Ioan Bârsan a rostit o cuvêntare, în carea a espus biografia protopopului Parteniu Trombitaş de Bethlen, carele din anul 1843 a remas vĕduv cu trei prunci minoreni. După aceea a espus activitatea cea neobosită a mult regretatului defunct în afacerile bisericesci, până când l'au ajutat puterile fisice, a accentuat apoi bunătatea inimei sale despre ce ne-a convins prin esemple vii, spunêndu-ne, cumcă numai la meserii se află vr'o 40 tineri, pe cari un timp órecare i-a ţinut la sine, apoi aflându-le loc corĕspunḑĕtoriu ii aşeḑa pe la măestrii. Afară de aceea mulţi tineri au fost ajutoraţi de dênsul, cari s'au aplicat pe terenul scientific.

După-ce a terminat părintele Ioan Bârsan, în puţine cuvinte — dar bine alese — a revenit asupra activităţii rĕposatului şi P. O. D. prot. G. Şagău, apoi în numele defunctului i-a luat iertăciunile obicinuite mai întâiu dela Escel. Sa In. Présf. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, dela Prévenératul consistoriu, dela rudenii în general, dela preoţimea tractuală, dela Préon. D. protop. gr. cath. Vasilie Hossu, carele i-a fost vecin cu locuinţa, dela parochienii sei din M Oşorheiu, dintre cari a amintit

cu numele pe Magnificenţa Sa dl Petru Pipoş jude la tabla regéscă, şi în urmă dela întreg publicul carele l'a onorat cu presenţa sa.

După terminarea vorbirei Préon. D. prot. Galacteon Şagău, s'a luat cosciugul defunctului, şi punêndu se toţi în ordinea de mai nainte l'au petrecut pănă la mormênt, care se află în nemijlocita apropiere a bisericei în cimiteriul confesional şi l'au aşedat spre odichnă vecinică.

In acest mormênt sunt aşedate şi osemintele mult iubitei sale soţii şi ale unui fiu. Pétra, respective crucea dela capul mormêntului a fost pusă încă dela mórtea mult iubitei sale soţii, şi a fost tăiat pe ea numele Partenie. Astfeliu s'a mai tăiat şi conumele Trombitaş, anul, luna şi ḑiua nascerii, anul, luna şi ḑiua morţii sale. *Un participant.*

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc pe anul 1888.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

Înainte de tóte pentru dejudecarea dréptă a activităţii senatului epitropesc, aflăm de lipsă a premite, că în urma restaurărei senatului epitropesc urmată în şedinţa Venerabilului sinod dela 11 Maiu 1888, asesorii consistoriali aleşi în acest senat au depus numai la 16 Iuniu a. tr. jurământul oficial în şedinţa plenară a consistoriului, când apoi tot în aceea ḑi întrunindu-se în şedinţa epitropéscă, s'a şi constituit, alegênd pe căpitanul ces. reg. în pensiune Pantaleon Lucuţa de cassariu, ér pe advocatul Gerasim Candrea de controlor, după-ce acésta mai întâiu la dorinţa senatului a dechiarat, că aici în Sibiiu renunţă la pracsa advocaţială.

Schimbându-se astfeliu oficialii cassei archidiecesane a întrat şi necesitatea de a se face predarea şi preluarea averei archidiecesane. Acésta s'a început la 7 Iuliu şi s'a terminat la 26 Septembre 1888.

Senatul epitropesc în decursul anului 1888 a ţinut 49 şedinţe, în cari a resolvit din esibitele împărţite în acest resort 1486, rămânênd cu finea anului 427 neresolvite.

O activitate mai intensivă n'a putut desvoltá acest senat din causă, că predarea şi primirea s'a întêmplat târḑiu, dar că îndată după terminarea predărei şi primirei nou alesul controlor, carele este totodată şi referent în causele epitropesci din archidiecesă, devenind morbos, abia pe la finea anului şi-a pututut reluá agendele sale.

Cu tóte acestea aḑi din causele rêmase cu finea anului în restanţă numai raţiociniul comunei Mercurea se mai află neresolvit.

Dar şi acéstă causă, altcum de o voluminositate estraordinară, e obiect de preîngrigire a acestui consistoriu, şi o va resolví în primele şedinţe ce le va ţiné senatul după încheerea sesiunei presente sinodale.

Starea fondurilor archidiecesei cu finea anului 1888 se arată în mod detaliat în raţiociniul de pe anul 1888 înaintat cu raport special. Aci avem numai a notificá, că în urma legei despre convertirea datoriilor statului, în anul curent venind la rênd convertirea bonurilor rurale de Transilvania şi Ungaria, aceste, şi anume: bonuri rurale de Transilvania vinculate în valóre nominală de 151.790 fl. v. a. ce se aflau deja dela anul 1886 la direcţiunea fondului pentru desărcinarea pământului pentru a fi schimbate cu bonuri provedute cu cuponi în scopul înlesnirei convertirei, ce pe acel timp se pusese în curgere din partea consistoriului, — cu privire la situaţiunea financiară critică în carea se afla ţéra, credênd a îndeplini un act patriotic, le-am însinuat în terminul legal spre convertire în obligaţiuni noue de stat cu 4 % libere de ori-ce dare. Titlurile provisorice despre primirea acestor bonuri le-am şi primit şi se află depuse în cassa principală.

Bonurile rurale transilvane şi ungurene provḑute cu cuponi în valóre nominală de 27,400 fl s'au vêndut cu 28,954 fl. 87 cr. şi pe preţul acesta s'au cumpĕrat scrisuri fonciare de ale institutului de credit şi de economii „Albina“ în valóre nominală de 29,000 fl. cu suma de 28,341 fl. 89 cr. prisosind astfeliu în numĕrariu un rest de 612 fl. 98 cr. v. a.

Actele referitóre la acésta operaţiune se pot vedé sub Nr. 945—1889 V. 20 1889.

În afacerea convertirei hârtiilor de valóre efeptuită în anul 1886 urmézá raport separat.

In decursul anului 1888 s'au solvit din cassa consistoriului archidiecesan următórele ajutóre:

I. Din fondul Rudolfin.

1. În contul bugetului pro 1887:

a)	dóue ajutóre la preoţi à 50 fl.	100 fl.
b)	la patru protopresbiteri paušalul de 100 fl. . .	400 „

2. În contul bugetului pro 1888.

a)	23 ajutóre preoţilor à 50 fl.	1150 „
b)	la 33 protopresbiteri paušalul de 100 fl. . . .	3300 „
c)	s'a cumpĕrat porţiunea canonică în Berghia . .	150 „
d)	„ „ „ „ „ Valea-Bulzului	200 „
e)	„ „ „ „ „ Sĕrăcsău . .	200 „
şi *f)*	s'a dat comunei bisericesci Helchiu un ajutoriu de	50 „
	la olaltă .	5550 fl.

II. Din fondul bisericilor.

1. În contul bugetului pro 1887 s'au solvit:

a)	comunei Deva	300 fl.
b)	„ Mediaş	200 „
c)	„ Călata mare	200 „
d)	„ Sângiorgiul de munte	100 „
e)	„ Panic	60 „
f)	„ Ruşi	200 „

2. In contul bugetului pro 1888.

g)	comunei Sec	30 fl.
h)	„ Bârcia mică	200 „
i)	„ Prostea	200 „
	la olaltă .	1490 fl.

III. Din fondul scolariu.

1. În contul bugetului pro 1887.

a)	opt ajutóre comunelor	420 fl.
b)	25 ajutóre învĕţătorilor	650 „

2. In contul bugetului pro 1888.

c)	dóue ajutóre comunelor	50 fl.
d)	19 ajutóre învĕţătorilor	1050 „
	la olaltă .	2170 fl.

(Va urma).

Convocare.

Comitetul central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand 'şi va ţiné şedinţa sa Joi la 11/23 Maiu a. c. în sala gimnasiului gr. ort. din Brad la órele 10 ante meridiane.

La şedinţă se invită P. T. Dni: Sabin Piso, protopresb. şi preşedintele al desp. III-lea Secărêmb; Vasiliu R. Damian, protopresb. şi preşed. al desp. I Brad; Georgiu Foraş, preşedinte al desp. II Hondol; Alesandru Vlad secretariu, Ioan Anghel bibliotecariu, Alesandru Draia cassariu, Petru Mihuţ, Avram Mihuţ, George Ignaton, şi Alesandru Ivan ca membrii ai comitetului.

Obiectele de pertractat:

1. Discursiunea „Normativului scolariu,“ şi luarea de concluse.
2. Censurarea şi aprobarea concluselor luate în adunările generale ale despărţĕmintelor I, II, III.
3. Staverirea agendelor, pentru adunarea generală intrunindă pentru a dóua óră — ale despărţĕmintelor I, II, III.
4. Propuneri eventuale.

Brad, la 30 Aprile, 1889.

Ioan German, preşedinte. *Petru Rimbaş,* secretariu.

Varietăţi.

* (Cas de mórte.) Din Solnoc primim o scurtă încunoscinţare, prin care ni se notifică, că preşedintele tribunalului de acolo **Sigismund Popoviciu,** după un morb mai îndelungat a încetat din viéţă Marţi în 2/14 a l. c. la 9 óre diminéţa. Regretăm fórte mult perderea acésta, căci defunctul ca amploiat eminent a sciut sĕ-şi asigure şi între impregiurările sinistre între cari trăim frumósa posiţiune de preşedinte al tribunalului la un loc atât de însemnat ca Solnocul, ér de altă parte — mai ales pe terenul bisericesc — totdéuna l'am vĕḑut luptând alăturea cu cei mai distinşi fii ai bisericei nóstre, luând parte activă la tóte sinódele şi congresele nóstre bisericesci, începênd dela facerea statului organic.

Ne dóre fórte mult, când vedem, cum cad unii după alţii valoroşi noştri stejari, fără ca alţii sĕ se ridice în locul lor. Fiei ţĕrina uşóră!

*(Escursiunea corului seminarial din Sibiiu.) Duminecă în 7/19 Maiu intreprinde corul seminarial sub conducerea dlui prof. sem. G. Dima o escursiune la Sĕlişte. Cu ocasiunea acésta va cântá în biserică liturghia, éră séra va dá în sala cea mare a scólelor o producţiune musicală.

Programul va urmá.

* Invitare la petrecerea cu joc ce se va arangia de „Corul micst din Orĕştie“ la 18 Maiu st. n. 1889 în pavilonul dela „Douĕ pistóle“. În pausă se vor esecutá şi unele piese corale. Venitul curat este pentru fondul corului.

Orĕstie, la 12 Maiu st. n. 1889.

Inceputul la 8 óre séra. Preţul intrării de familie 80 cr., de persónă 50 cr. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá în publicitate.

NB. Bilete de intrare se dau numai séra la cassă prelângă arĕtarea invitării.

Membrii corului.

* (Procesul de presă al generalului Traian Doda). Precum scriu foile din Budapesta senatul de presă al cur. reg. a respins recursul de nulitate al generalului, întru cât în el se motiva, că iritaţiunea provenită din causa unei pertractări i-ar fi fatală, deóre-ce imediat înainte de pertractarea din urmă dela Arad a avut un atac de apoplecsie, şi mai departe întru cât se susţinea, că judecĕtoria de presă trebuia sĕ céră dela dietă suspendarea dreptului de imunitate al generalului mai înainte de a se porní procedura. Curia a satisfăcut însĕ cererei generalului, ca sentinţa de contumaţare pronunţată contra lui sĕ iasă din valóre. Procuratura reg. încă a înaintat nulitate în cestiunea acésta, dară ea a fost respinsă din causa întârḑierei.

* (Esamen). Esamenele publice la scóla elementară superióră din Poiana, ppiatul Mercurei, pentru anul scolariu 1888/9 se vor ţiné în următórea ordine:

Vineri la 12/24 Maiu înaintea ameḑii dela órele 8—10 va dá esamen clasa I;— dela 10 ½—12 ½ clasa a II-a; — după améḑi: dela 2 ½—5 clasa III (curs 3 şi 4).

Sâmbătă la 13 Maiu dela 7—10 clasa IV (curs 5 şi 6); dela 10 ½—1 esamen din: cântări, declamaţiuni şi gimnastică. După améḑi dela 3—6: 1. Raportul direcţiunei. 2. Cuvênt ocasional rostit de directorul. 3. Cetirea elevilor promovaţi. 4. Impărţirea premiilor 5. Incheerea. La aceste esamene şi festivităţi sunt învitaţi a participá toţi amicii şi binevoitorii scólei. *Direcţiunea.*

* (Plantaţiuni de pomi.) Din partea comitatului Sibiiu se face cunoscut, că lucrările de plantaţiuni de pomi pe drumul comtt. Sibiiu (Sibiiu-Cisnădia 10 klm. în lungime) cari s'au început în tómna anului trecut, sunt terminate. Cu totul au fost plantate 677 darabe.

* (Crisă în societatea de navigare pe Dunăre.) Mai mulţi membri din numita societate au format o oposiţiune, si vor sĕ reformeze cu totul statutele şi regulamentul acestei societăţi, întrând totodată în nóue negoţeri cu Ungaria. Mâna de fer a preşedintelui Cassian a înfrânt încât-va pornirile oposiţiunei, dar ele au isbucnit în timpul din urmă în mod vehement, încât o aplanare va fi aprópe imposibilă. Se vorbesce de demisionarea preşedintelui.

* (Dragoste ruséscă.) Ḑiuariul german „Kreuz-Zeitung“ afirmă, că ţarul a declarat curatoriului Capustin, că referitoriu la provinciile baltice nu va retrage nici una din dispoşiţiile sale energice. S'a plănuit nimicirea germanilor şi acésta trebue sĕ urmeze. Rusia se pregătesce de altcum din tóte puterile şi spre alte scopuri. Deocamdată se observă mişcări şi dislocări mari de trupe şi spre graniţă se desvóltă o activitate fórte mare.

* (Escursiuni la Paris.) Pe la finea lunei lui Maiu, apoi prin August şi Septembre va arangiá biroul orăşenesc din Braşov mai multe escursiuni la esposiţia din Paris şi va edá pentru căile ferate ungare bilete cu preţuri fórte moderate. Biletele au valóre pe 2 luni, durata la esposiţie 8 ḑile, în care timp biroul se va îngrigí şi de intreţinerea óspeţilor.

* (Delimitarea graniţelor). Colonelul român din statul maior general, dl Groza, care a luat parte în comisiunea română pentru delimitarea graniţelor petrece în Budapesta pentru a face corectura protocólelor, prin care se stabilesce definitiv graniţa română ungară.

* (Guvernul frances faţă de români). Ministrul de resboiu frances luase dispoşiţiuni în vara trecută ca nici un student din strĕinătatea sĕ nu mai fie admis a visitá măcar scólele militare din Francia. Ministrul a conces însĕ acum în mod escepţional ca studenţii români de politichnică sĕ fie primiţi în scóla de artilerie şi inginerie dela Fontainebleau. Acésta dispoşiţie a făcut în Bucuresci o impresiune deosebit de bună.

* (Greve) Din tóte părţile se semnaléză greve ameninţătóre. După Viena a urmat greve în Belgia în Germania şi chiar şi în unele locuri din Francia. In Bochum numĕrul grevistilor a trecut preste 90,000, tot astfeliu şi în Essen.

* (Anticităţi). Museul din Budapesta a fost îmbogăţit érăşi cu anticităţi aflate în împregiurimea oraşului. Ele sunt parte de pe vremea romanilor, parte din secolul XII-lea.

MONITOR. 17

Calendariul sĕptemânii

7—13 Maiu.

7. Duminecă: Acaciu, Codrat, Rufin, Satornin, Ioan, Macsim. *8. Luni:* Ioan, Arseniu, Mil. *9. Marţi:* Isaia, Christofor, Epimach, Gordian, Nicolau. *10. Mercuri:* Simon, Alfiu, Filadelf, Ciprian, Isichiu. *11. Joi:* Mociu, Dioscor, Argir. *12. Vineri:* Epifaniu, German, Ioan (vlachul). *13. Sâmbătă:* Gliceria, Laodiciu, Sergiu, Paisicacos, Alecsandru, Nicefor, Etimiu, Ioan, Gavriil.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 7 Maiu, a V-a în cincidecime, a Samarinenei. Octoich ton 4. Din Penticostariu ale injumĕtăţirii prasnicului şi ale Duminecii. La Utreniă: Evangelia Invierii 7. Catavasia Pascilor. La Oda IX Irmosul şi troparele din Canonul Duminecii. La Liturgiă: Fericirile din Octoich, apoi ale Samarinenei şi ale înjumĕtăţirei. Irmosul Pascilor.

Mercuri, 10 Maiu: Eşirea prasnicului înjumĕtăţirei. Sĕrbare particulară după Penticostariu. Ale Mineului se pun la povespertină.

Scolastic.

In scólele rurale se termină anul scolastic cu finea lui Maiu, ér la oraşe cu finea lui Iuniu, premergênd esamenele anuale. Rĕmâne apoi, ca după încheere învĕţătorii se facă rapórte la oficiile protopresbiterale, ér acestea la consistoriu despre resultatele anului scolar.

Loterie.

Mercuri în 15 Maiu 1889.

Brünn: **13 5 40 86 74**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.55
Napoleon	9 41	9.40
100 marce nemţesci	57.98	58.05
London pe (poliţă de trei luni)	118.56	118.70

Nr. 119. [65] 1—1

CONCURS.

Devenind vacant stipendiul de *60 fl. v. a. pe an* din fundaţiunea „Galliana“ pentru studenţi la gimnasiu, pentru conferirea lui se escrie concurs.

Cererile au a se înaintá *Comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la 25 Maiu st. n. 1889.* Cererile întrate mai târdiu nu se vor considerá.

Aspiranţii la acest stipendiu au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în original sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolariu de pe semestrul I al anului scolariu curent 1888/9;

c) atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Conform literilor fundaţionale, la obţinerea acestui stipendiu, *ceteris paribus*, va avé preferinţă acela dintre concurenţi, carele va dovedí, că se trage din familia fundatorelui, şi anume din familia „Popu şi Antonu“.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 9 Maiu, 1889.

G. Barițiu, preşed. Dr. I. Crișian, secretariu II.

Sz. 1917 [64] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Rend Dénes segesvári számtiszt és társai által beadott kereset folytán Bábahalma község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi Julius hó 8-ik napjának délelőtt 9 órája** Bábahalma község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bábahalma elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivataloş órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 május 6 án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Zöld Gábor* jegyző.

Sz. 1479 plg. [66] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a Kis-Iklodi korcsmárlási jog arányositása iránti ügyben az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidöül **1889 évi Junius hó 17-ik napjának d. e. 9 órája** Kis-Iklod községben a falusbiró házához tüzetik ki, mely határnapra összes érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi május hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. if. *Csegéze János* jegyző.

Spre binevoitóre atenţiune!!

Am onorul a anunţá stimatului public şi îndeosebi onoraţilor mei muşterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuinţa şi atelierul meu de pantofariu pentru dame, domni şi băieţi, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca şi în trecut, me voiu silí şi pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă preţurile cele mai moderate.

Cu distins respect

Constantin Dragoş, pantofariu.

[62] 3—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 24—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01 / 7.11	8.46 / 9.18	1.51 / 2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfaléu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45 / 1.55	— / 5.37	— / —	9.52 / —
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	— / 4.10	10.12 / —	2.32 / 7.10	— / —
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfaléu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59 / 11.16	—	12.02 / 12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56 / 6.37	—	5.—	—
Nadişul ung	6.58	5.32	—	8.—
Ghirbou	7.14	—	—	8.36
Aghireş	7.29	6.11	—	9.02
Stana	7.56	—	—	9.32
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.11
Ciucia	8.58	7.12	—	10.51
Bucia	9.15	—	—	12.16
Bratca	9 34	—	—	12:50
Rév	9.53	7.51	—	1.19
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	2.—
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.04
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.36
Oradea-mare	11.04 / 11.19	8.42 / 8.47	— / 10.50	3.52 / 4.03 / 4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	— / 2.17	4.10 / 4.30	5.45 / 6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42 / 9.17	11.39 / 12.31	7.38 / 6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40 / 6.—	12.55 / 4.58	6.13 / —
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	— / 6.56	10.20 / 12.15	9.49 / 10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.	
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 50 Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3293 Scol.

Circulariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvania.

Pentru facerea esamenului de cualificațiune învĕțătoresc în anul acesta se pune termin ḑiua de *30 Iuniu a. c. st. v.* și cele următóre.

La facerea esamenului de cualificațiune se vor admite acei candidați, cari au absolvat studiele teologice sau pedagogice într'un institut public; asemenea toți invĕțătorii aplicați în mod provisoriu, cari n'au încă atestat de cualificațiune, au servit însĕ ca invĕțători 2 ani de ḑile cu succes bun; în fine și indivi̯dii, cari au studiat pe cale privată, și pot documentá după studiele făcute capabilitatea de a suportá cu succes acest esamen.

Candidații reieptați odată la vre-unul din esamenele din anii trecuți au a suplicá de nou pentru repețirea esamenului.

Cererile pentru admitere trebue sĕ fie întrate la consistoriul archidiecesan prin concernentele oficii protopresbiterali sau și deadreptul până la *31 Maiu vechiu a. c.* și sunt a se instruí:

1. cu carte de botez;
2. cu testimoniu despre studiile percurse;
3. cu testimoniu despre practica învĕțătorésca și succesul sub decursul aceleia;
4. cu adeverință dela comitetul parochial despre purtarea morală;
5. eventual cu alte documente recomândătóre;
6. cu o scurtă descriere a vieței, din care sĕ fie evidente fasele mai insemnate din viața candidatului

Cererile intrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare.

Dacă dela absolvarea studiului până la intrarea în funcțiune de invĕțătoriu a trecut unul sau mai mulți ani, sau dacă sub decursul serviciului în vĕțătoresc s'a intêmplat vre o intrerumpere, se va documentá cu atestat modul de viețuire și ocupațiunea suplicantelui sub durata intrerumperei funcționărei.

Învĕțătorii actuali, cari au depus esamenul din limba maghiară la vre o preparandie de stat vor aclude la suplică diploma lor din limba maghiară în original.

In special e de a se aclude fie cărei cereri de admitere tacsa esamenului de 10 fl. prescrisă în statutul organic § 125, dela care se pot dispensá numai acei indivi̯di, cari prin atestat dela oficiul comunal vidimat și de oficiul parochial, vor documentá totala lipsă de ori ce avere, aretându-se totodată și suma salariului invĕțătoresc, ce l au.

Escepțional se admit la facerea acestui esamen și elevii din cursul III al secțiunei teologice și pedagogice dela institutul nostru archidiecesan, avênd a-și presentá la 29 Iuniu a. c. absolutoriul despre absolvarea cursurilor de 3 ani.

Oficiile protopresbiterale se însărcinézĕ, ca intimând câte un esemplariu din acest circulariu tuturor învĕțătorilor, pe cari i privesce, sĕ-i îndatoreze în special, ca până la terminul indicat sĕ-și astérnă cererile instruite conform acestui circulariu.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținutu la 27 Aprile, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 5 Maiu.

Completăm șirul meditațiunilor nóstre, la cari ne-am supus din incidentul unor scăderi din scólele din archidiecesă, cari scăderi mai cu sémă sunt accentuate an de an în rapórtele cătră sinod.

In articolul premergĕtoriu ne am ocupat cu studiile economice, după efectul arĕtat după o practică de 15 ani. La locul acesta ne vom ocupá cu gimnastica.

Sunt mulți, cari acestui obiect obligat prin lege pentru scólele poporale nu i dau importanța, pe care póte cu drept o meritá. Intre acestia sunt mulți, cari în altele sunt de acord cu vederile nóstre.

Și noi până la un punct óre-care mergem cu părerile acestora, fără însĕ a denegá importanța acestui obiect în scólele poporale.

Este adevĕrat, că poporul nostru face destulă mișcare, fiind adecă de asemenea natură ocupațiunile lui și modul lui de viețuire.

Țĕranul nostru nu e legat de patru părești ai chiliei, după-cum sunt legați aprópe toți locuitorii dela orașe. Nici ocupațiunea lui nu este de natura celor mai multe meserii, cari légă pe om de scaun, așa ḑicênd pe tot timpul lucrului.

Țĕranul nostru face destulă mișcare, avênd în mânile sale córnele plugului, sĕcurea, cósa, furca sau grebla, el trăesce tot în aer liber, și în privința acésta nu trebue sĕ avem ingrijiri.

Cam asemenea este și traiul copiilor nostri dela sate.

Și dacă alte considerațiuni nu ar vení la mij loc, atunci nici noi n'am atribuí acestui obiect de învĕțământ așa de mare importanță.

Noi însĕ privim în gimnastică un puternic mijloc pentru o educațiune a elevilor atât trupesce cât și sufletesce și pentru o nobilitare a presentărei omului preste tot și a ținutei lui, a pășirei mai cu demnitate, mai cu bărbăție, tot atâtea lucruri acestea, cari gimnastica este chemată sĕ le facă.

Și nime nu va trage la îndoélă, că pentru esemplu după 2 óre de lucrare în scólă, micul elev obosesce, atât trupesce cât și sufletesce, și nime nu va trage la îndoélă, că esercițiii de gimnastică bine conduse, în 5—10 minûte recrează pe elevi, oboséla dispare, voia și putința de a continua cu învĕțământul se potențézĕ. Apoi nu trebue sĕ perdem din vedere, că esercițiile acestea bine conduse de tot alt scop vor avé și alte efecte, ca și acel soiu de recreare, care durere până acuma se mai susține încă pe la unele scóle, că se dă elevilor drumul pentru 10 minute, se înțelege pentru recreațiune și ei apoi în timpul acesta alérgă, în unele casuri se și incaéră intre sine, cea ce numai crescere cu scop nu se póte numí.

O crescere bună cu gimnastică bine condusă, 'și arată efectele sale apoi și după-ce elevul trece preste etatea de pruncie, se continuă la june și la bărbat, și vom ajunge ca poporul nostru sĕ se misce mai oblu, mai cu demnitate, mai cu abilitate, și cu mai mare conscienţă

În privința acésta statul militar ne póte serví de model bun. Vedem adecă că în scurtă vreme miliția schimbă cu totul mersul feciorului venit dela sate, ținuta și presentarea lui. Omul e consciu de cea ce este, omul se presentézĕ ca om.

Acest soiu de nobilitare 'l are gimnastica, și acésta nobilitare până acuma nu o a dat țĕranului nostru nici córnele plugului, nici cósa, nici sĕcurea, nici furca sau grebla.

Trebue deci sĕ o facă acésta gimnastica, și trebue se o facă fără a mai lăsá ca timpul sĕ trécă nefolosit.

Pentru acésta este gimnastica luată între obiectele obligate în institutele pedagogice.

Se înțelege de sine, că aicí profesorul trebue sĕ premérgă cu esemplul, și devisa trebue sĕ fie: Faceți așa, cum ve arĕt eu, faceți așa, cum fac eu. Așa credem noi a fi în ordine.

După rapórtele cătră sinod noi stăm rĕu în întocmirile pentru gimnastică, și din 794 comune bisericesci abia 284 sunt provĕḑute cu întocmirile necesarie.

Ne-am simțit datori conscienței nóstre de publicisti sĕ sulevăm aceste lucruri, și sĕ cerem părerea celor competenți pentru indreptarea neajunsurilor.

FOIȚA.

Codicele „Mateiu Voileanu".

În cele următóre ne vom ocupá cu mai multe manuscrise vechi, păstrate ca „móște sfinte", ca relicuii familiare de un nepot după nepot dela bărbatul, care ne-a lăsat aceste manuscripte.

Ele ne conduc în jumĕtatea dintâiu a veacului trecut, ne arată materialul literariu, de care se ocupau puținii cărturari de pe atunci, limba dulce și curată, în care vorbiau și scriau ei, ne vorbesc de mănăstiri, despre care până acum nu avem încă nici o urmă, nici o tradițiune, în urmă ne arată viața amărâtă a unui om, jocul sorții cu el, și dorul lui de a-și vedé moșia părintéscă.

Codicele constă din cinci părți, adecă cinci cărți manuscrise, de diferit cuprins, despre cari vom vobí în deosebi, vom arătá cuprinsul lor, și vom reproduce unele părți mai interesante, făcênd și unele facsimile.

Înainte de a face acésta vom vorbí unele despre scriitoriul acestor cărți.

„Logofĕtul Mateiu Voileanu gramaticul," după cum îl aflăm iscălit la manuscriptele, cu cari ne vom ocupa în cele următóre, a scris între anii 1737—1768.

Tradițiunea păstrată în familie ne spune, că Mateiu Voileanu s'a născut în comuna Voila, lângă Făgăraș. Cele mai multe cărți le-a scris în mănăstirea Drăgușului, în parte pe hârtia părintelui ieromonach Rafail Husea din acéstă mănăstire. Acésta o mărturisesce în mai multe locuri, notând anul, luna, ḑiua scrierei și subscriindu-se.

Personal despre acest bărbat sbiciuit de sórte scim din notițele aflate în manuscrise următórele:

La anul 1737 se afla la mănăstirea Bistrița în România. La anul 1740 este la mănăstirea Drăgușului. Din 1743 până 1761 se află în comuna Hundorf, lângă Elisabetopole, la anul 1761 se mută primăvara în Șoimușul-românesc, comitatul Târnava mică și aici aflăm urmă despre el până la anul 1768, în care an a scris frumósa poveste a preaînțeleptului Archirie cu nepotul seu Anadan, și o a scris la îndemnul soției sale Mărinca.

A avut doi feciori și dóue fete, Mateiu (1743), Mărița (1745), Alecsandru (1747) și Xenia (1749).

Fiul cel mai mare Mateiu a primit o crescere cu óre-care îngrigire și instrucțiune, căci 'l vedem urmând tatălui seu, și ca om cunoscĕtoriu de carte, purta în comuna Șoimușul-românesc tóte afacerile scripturistice ale comunei. Așa între altele avem dela el unele rĕmășițe din un ḑiariu, în care se notau tóte cheltuelile avute cu zidirea bisericei, se notau contractele încheiate între servitori și stăpâni, apoi unele notițe private familiare.

Ultima însemnare o avem dela acesta Mateiu Voileanu fiul din anul 1818.

Dela acesta cunóscem doi feciori, Alecsandru, care în anul 1796 Februariu 29 de ḑile s'a băgat la mestesug la cojocărie, după cum cetim în o notiță făcută de Mateiu Voileanu, fiul, apoi Teodor, care a fost cantor în Șoimușul-românesc până în tómna anului 1848, când l'au omorît secuii, aruncându-l din turnul bisericei, unde s'a fost ascuns de frica lor.

La mormêntul lui este pusă o pétră mare, care bate tare la ochi, unică pétră mai însemnată în cimiteriul din Șoimușul-românesc, pe care stă scrisă acéstă tragică trecere a lui din viață, însemnată fiind ḑiua morții.

Din Teodor, nepotul scriitoriului, cu care ne ocupăm, între alți fii s'a născut Mateiu Voileanu la 1819, care a fost și el cantor în Șoimușul-românesc, și a rĕposat în anul 1885.

Fiul acestui cantor este Mateiu Voileanu, asesor consistorial, fiu dela strănepotul scriitoriului, dela care am primit aceste date familiare.

Când s'a născut bărbatul, cu ale cărui scrieri ne ocupăm, cu positivitate nu scim. Dăm însĕ cu socotéla, că el a trebuit sĕ se nască la începutul seclului trecut, deóre-ce la 1739 îl aflăm deja în

Revista politică.

A fost o mare agitaţiune în cercurile parlamentare din Budapesta Ministrul de culte şi instrucţiune publică, contele Csáky şi a atras asupra-şi din nou o mulţime de atacuri violente.

Ministrul a surprins cercurile parlamentare cu un nou proiect, cu care nu e mulţămit nici partidul guvernamental. Oposiţia a căpětat un nou prilegiu a atăcá guvernul, ér guvernul, după presemne era gata a sacrificá pe ministrul instrucţiunei pentru a scăpá el téfăr.

Proiectul din cestiune se referesce la ridicarea unui institut după modelul celui teresian, în care sĕ nu între decât copii de ai aristocraţilor şi sĕ aibă caracterul catolic. Institutul va fi susţinut din fondurile pentru susţinerea gimnasiului de stat, ér prelegerile se vor predá în mod deosebit ca în celelalte clase. El va purtá numele „Rudolfinum“.

In clubul liberalilor a provocat acest proiect o adevĕrată nemulţămire. Deputatul Hegedűs, reformat, a atăcat proiectul din tóte punctele de vedere, el consideră acest proiect ca un pas spre reacţine, când la finea secolului al XIX lea, al liberalismului se mai vorbesce de întemierea unui institut numai pentru aristocraţi şi cu caracter confesional catolic. Conjură partidul liberal sĕ nu se pateze cu acest proiect, sĕ i facă un afront puternic şi rógă pe ministru, ca sĕ-şi retragă planul, căci de nu partidul liberal va fi necesitat a păşí în contra proiectului.

Ministrul vorbí într'o larmă asurditóre, şi dice, că se pot instruá în acest institut şi tineri de altă confesiune nu numai catolici şi nu numai aristocraţi, nivoul educaţiunei şi al instrucţiunei, ce se va face va fi însĕ cu mult mai înalt. De altcum ministrul a declarat, că acésta afacere este atât de înaintată, încât nu se mai póte nici baremi amână. Şi dacă din partea partidului guvernamental nu se va spriginí, consecuenţele cad pe partea lui, dar dênsul nu 'şi trage proiectul. Prin o propunere mijlocitóre a ministrului preşedinte Tisza, cestiunea încâtva s'a aplanat.

In parlamentul cislaitan s'au terminat desbaterile, ele se mai continuă numai în casa magnaţilor. Se speréză, că până la finea sĕptemânei acesteia se vor terminá şi aici şi atunci se va anunţă închiderea sesiunei şi în fóia oficială a statului.

In consiliul de ministri din România, ce s'a ţinut sub preşedinţa dlui Lascar Catârgiu s'a hotărit conchemarea corpurilor legiuitóre pe diua de 9 Maiu. Intregirea cabinetului dlui Catargiu se va presentá tot aşa şi la viitórele camere, precum a fost constituit la început.

Causa pentru care nu s'a întregit o aflăm uşor, dacă observăm atitudinea, ce o a luat aderenţii dlui Dimitrie Brătianu. Se credea la început, că acest grup va aderá la principiile dlui Catargiu şi nu vor mai combate guvernul, ér actualul premieriu pentru a apucá mai bine în mréjă acest grup a păstrat şi pentru el câteva portofoliuri. Hotăririle din dilele din urmă, ce s'au luat în grupul dlui Dimitrie Brătianu însĕ sunt ostile guvernului şi deputaţii au declinat dela sine atât a întrá în ministeriu, cât şi a merge cu guvernul.

Presa francesă se ocupă cu predilecţiune cu actualul guvern român. „Republicue Française“ dice, că calomniile îndreptate în contra cabinetului Catargiu de cătră presa triplei alianţe vor cădé de sine. Pe ninsula balcanică, dice cestionata fóie e pentru ne norocirea sa teatrul preursit al intrigilor şi al luptelor de influenţă. Depinde numai dela civilisaţiune a cucerí aceste ţinuturi sterile, cari ar trebuí aşedate între cele mai bogate părţi ale civilisaţiei şi acésta se va şi face pe încetul. România a apucat înainte, ea pórtă farul, al cărui lumină va spulberá întunerecul şi Europa va pricepe şi mai bine misiunea României nu numai în ce privesce orientul, dar ea va fi deciditóre şi pentru ocident.

Congresul catolicilor a avut un efect deosebit asupra Italiei. Crispi pare a-şi perde tot mai mult din vada, ce o avuse şi visita ce o va face dimpreună cu monarchul seu la Berlin se va ocupá de sigur şi cu cestiunea catolică, cu carea Italia de loc nu póte fi mulţămită. Foile nóstre regretă fórte mult, că monarchul nostru la nici un cas n'ar puté reîntórce visita la Roma. Diplomaţii puterilor aliate se vor întâlní însĕ în Germania şi se sperá, că după aceasta se va sĕrbătorí în adevĕr triumful alianţei triple.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VI-a ţinută la 21 Aprile a. c.

(Încheere).

Se continuă cu raportul comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Aurel Brote referéză asupra bugetului fondurilor archidiecesane pe anul 1890, şi comisiunea propune: ca bugetul fondurilor şi fundaţiunilor pe 1890 sĕ se iee la pertractare, indrumându-se consistoriul archidiecesan, ca pe viitoriu sĕ astérnă bugetul cu un raport detaiat, care sĕ cuprindă motivarea diferitelor posiţiuni.

Dep. G. Candrea observă, că intrecut acésta nici când nu s'a făcut, şi astfeliu nu se póte consideră, că consistoriul în acésta privinţă ar fi comis vre-o întrelăsare, ar fi deci de părere, ca sĕ se aducă un atare conclus, din care sĕ fie evidentă acésta impregiurare.

Dep. P. Cosma, recunoscând celea susţinute de antevorbitoriul, crede că s'ar puté abate ori ce bă nuélă, dacă s'ar adauge la propunerea comisiunei cuvintele: „Cu abatere dela trecut,“ ce se primesce.

Trecêndu se la desbaterea specială a bugetului singuraticelor fonduri archidiecesane, la desbaterea bugetului fondului general administrativ comisiunea face unele propuneri reclamate parte şi de resultatul desbaterilor sesiunei actuale, cari tóte sĕ primesc.

Dep. P. Cosma la posiţiunea 10 din erogate în ce privesce salariul secretariului consistorial, din considerare, că acest post e tot atât de insemnat ca a unui asesor consistorial, căci el referéză şi participă în tóte senatele consistoriale şi acest post e impreunat cu o responsabilitate póte şi mai mare ca a unui asesor, propune: ca salariul secretariului consistorial sĕ se urce dela 800 fl la 1200 fl.

Dep. Dr. Il. Puşcariu este de acord intru tóte în ce privesce aprecierea motivelor aduse de antevorbitoriul pentru ridicarea salariului secretariului consistorial, dar cestiunea trebue se o considere din punct de vedere al organisărei, şi nu ar vrea sĕ se creeze un precendent eventual cu urmări periculóse, pentru aceea deşí consimte cu propunerea dlui P. Cosma, nu póte sĕ o priméscă, făcêndu se ia aşa mai mult incidental, ci ar dorí se o facă ca propunere de sine stătătóre, ce sĕ se dea spre studiare comisiunei organisătóre, care se ne vină apoi cu propunerile sale.

Tot de acésta părere e şi presidiul.

Dep. N. Strĕvoiu află, că partea ce privesce ridicarea salariului, ca afacere curat financiară sĕ se dea comisiunei financiare, ér partea ce se referă la ridicarea rangului secretariului, sĕ se predea comisiunei organisătóre.

Dep. L. de Lemenyi observă, că lucrul principal e, sistemisarea salariului, pentru-că acésta deja invólvă în sine ridicarea rangului, dar la nici un cas nu se póte trece aşa uşor, — cum s'a amintit — mai mult incidental preste acésta afacere, pentru aceea ar fi de părere, sĕ se transpună consistoriului spre studiare.

După ce mai vorbesc la cestiune deputaţii Dr. P. Span şi Z Boiu, dep. P. Cosma 'şi formuléză propunerea astfeliu: Salariul secretariului consistorial sĕ se urce dela 800 fi. la 1200 fl. Propunerea acésta învolvând însĕ şi sistemisare de salariu, sĕ se transpună la comisiunea organisătóre spre esaminare şi darea opiniunei, ér până la raportul aceleia votarea acestei posiţiuni se ţine în suspens.

Punêndu se la vot se primesce.

La posiţiunile 15 şi 16, unde se cuprind salariile cancelistilor, dep. V. Damian face următórea propunere: In legătură cu urcarea salariului secretariului consistorial comisiunea organisătóre sĕ reflecteze şi la îmbunătăţirea salariului pentru cancelisti, şi sĕ vină la sinod cu propunere în acest obiect. Acésta propunere e spriginită şi de deputatul Dr. P Span.

Presidiul declară, că aceste posturi nu trebue considerate de posturi definitive, ci numai mai de nisce posturi transitorii la cari se aplică tineri absolvenţi pe un timp óre care, până ce capĕtă vre-un post definitiv, fie ca preot, fie eventual un post şi mai însemnat, şi pentru un atare timp de transiţie le află — deşi nu splendid, dar în mod destul de mulţămitoriu dotate.

După acestea deslusiri se trece la ordinea dilei preste propunerea dep. V. Damian.

Unele modificări se mai propun de comisiune la bugetul fondului seminarial, cari ici cólea a provocat şi unele desbateri. Aşa la posiţiunea 11 din erogate unde ca „Arĕndă rebonificată fondului general administrativ pentru grădina agronomică“ se preliminéză 100 fl., deputatul P. Cosma întrébă, dacă din acésta grădină şi resultă vre-un venit óre-care? pentru că după un timp de 14—15 ani, crede că preste greutaţile începutului s'a treeut deja, şi fiind că se lucră prin elevii seminariali, trebue sĕ resulte o economisare óre-care.

Dep. I. Hannia, totodată şi director seminarial rĕspunde, că pomii resp altoii cultivaţi de regulă se impart elevilor, pentru rĕspândirea pomilor de soiu bun, ér fructele grădinei le întrebuinţéză profesorul respectiv, care altfeliu de câţi-va ani n'a dat nici un raţiociniu despre manipularea acestei grădini.

Dep. G. Candrea, totodată şi ases. cons. observă, că acésta afacere se află sub pertractare la consistoriu.

Dep. Dr. Petru Span observă, că dênsul scie, că s'a şi vêndut pomi şi legume din aceea grădină, şi preste tot asupra poporului efectul dorit cu instituirea acestei catedre nu s'a realisat până acum.

Dep. P. Cosma după tóte aceste face următórea propunere:

Deóre ce în buget nu obvine nici o posiţiune din carea sĕ fie evident venitul şi spesele grădinei agronomice dela seminariul Andreian, se indrumă consistoriul, ca la sesiunea procsimă sinodală sĕ presente raţiociniile privitóre la acea grădină pentru trecut, ér în viitoriu sĕ facă evident şi în buget efectul material al acelei grădini.

Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiep. din presidiu observă, că nu póte admite, că acésta catedră nu ar fi avut nici un efect binefăcĕtoriu asupra poporului, pote însĕ, că nu în mĕsură, în care ar fi asteptat unii sau alţii, doresce însĕ ca lucrul sĕ se reguleze cât mai bine.

Punêndu-se la vot propunerea dep. P. Cosma — se primesce.

Bugetul celorlalte fonduri se primesce în forma propusă de consistoriu fără nici o observare.

Şedinţa se inchee la 2 óre p. m.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc pe anul 1888.

IV. Din fundaţiunea Andronic.

Cu începere dela 1 Ianuariu 1889 s'au votat:

a) 88 ajutóre à 30 fl. pentru învĕţăcei de meserii	.	2640 fl.
b) 8 ajutóre à 30 fl. pentru sodali	. . . . .	240 „
c) 13 ajutóre à 100 fl. pentru sodali în condiţiuni a devení măestrii	. . . . .	1300 „
la olaltă	.	4180 fl.

Conspectul celor împărtăşiţi se alătură sub [1].

In decursul anului 1888 s'au acuirat cu suma de 19,000 fl. v. a. pe séma fondurilor archidiecesane şi anume pe séma fondului general administrativ dóue case în Sibiiu şi anume una în strada Poplăcii sub Nr. 28, ér alta în strada „Spinarea cânelui“ Nr. 33, ce se află în nemijlocită legătură cu edificiile seminariale şi cu reşedinţa archiepiscopéscă.

Despre starea averilor bisericesci şi scolare din archidiecesă, după-ce raţiociniile aşa dicênd mai compact încheiate avem numai până la finea anului 1885, ér până la acest interval s'a raportat în anul trecut Venerabilului sinod, de astădată nu putem înaintá conspecte detaliate; ne luăm însĕ voie a raportá, că în urma dispositiunilor energice luate, au început a incurge din protopresbiterate mai regulat raţiociniile.

Cu zel laudabil premerg protopresbiratele: Bran, Câmpeni, Cohalm, Dobra, Lupşa, Orĕştie şi Unguraş. Protopresbiteratele: Turda, Făgăraş, Giógiul II, Murĕş-Oşorheiu şi Agnita şi de astădată au remas restanţiere; cele patru dintâiu însĕ au justificat în câtva întrelăsarea, ér cel din urmă n'a făcut nici acésta, de aceea faţă de el s'au luat mĕsuri escepţionale, aplicându-se comisariu consistorial pentru regularea afacerilor raţiociniilor bisericei şi scolare.

Altcum pentru a se puté vedé stadiul raţiociniilor alăturăm sub [2]. un conspect din carele se vede apriat câte raţiocinii s'au aşternut, câte s'au revĕdut şi provĕdut cu absolutoriu şi câte se află în revisuire, şi în fine câte nu s'au înaintat din fie-care protopresbiterat.

Sub [3]. înaintăm conspectul despre starea raţiociniilor diferitelor fonduri şi fundaţiuni administrate de comune bisericesci ce nu cad în cadrul raţiociniilor pomenite în conspectul de sub [2].

Preste tot luând, averile bisericesci după rapórtele protopresbiterale sosite aici se vĕd asecurate; în deosebí realităţile prin inducerea în cărţile funduare, şi acésta asecurare lipsesce numai în puţine comune, dar şi acelea s'au îndrumat a o îndeplini

De asemenea s'a dispus şi suplinirea şi completarea planurilor ce mai lipsesc la esploatarea pădurilor, ce se află în folosinţa comunelor nóstre bisericesci.

S'au luat mĕsuri pentru ţosinuarea pretensiunilor ce le au comunele bisericesci şi scolare în urma rescumpĕrărei dreptului regal de cârcimărit din partea statului.

---

mănăstirea Bistriţa, la 1740 la cea din Drăguş lângă Făgăraş, unde scrie din viţile sfinţilor, compune însuşi predici şi istorióre morale, şi tălmăcesce unele părţi din Psalmii lui David.

În vécul trecut după metodul de învĕţat de atunci luminat cap trebuia sĕ fie acela, care ajungea sĕ înveţe carte, şi sĕ fie aplicat pe lângă vre-o mănăstire, de unde sugea ca albina miere pentru îndulcirea sufletelor amărîte ale românilor ardeleni, şi trebuia sĕ ajungă binişor în etate până venia la destoinicia sĕ seie scrie şi cetí.

Nu scim nici anul, în care bărbatul acesta s'a mutat din acéstă lume. Ultima scriere o avem dela el din anul 1768. Povestea lui Archirie, pe atunci însĕ era încă în deplină putere, deóre-ce scrisórea este marcantă şi frumósă, sigură ca şi cea dela anul 1740.

Hârtia folosită este o hârtie grósă durabilă, cărţile sunt parte legate în table tari de lemn, învĕlite în pele grósă.

Scrisórea este admirabil de frumósă, încât la prima vedere uşor crede omul, că este tipariu. Ici colea aflăm şi scrisóre strĕină, şi dedesubt însemnat, că ea este a părintelui ieromonach Rafail Husea.

Notiţa despre acéstă scrisóre strĕină este făcută de însuşi scriitoriul cărţilor acestora, o dovadă viă despre importanţa hârtiei de pe timpul acela, ca articol rar şi preţios. (Va urma.)

Raţiociniile tipografiei archidiecesane nu s'au substernut şi aşa nu s'au putut revidá după cum adecă se indigitase acésta prin conclusul sinodal Nr. 128/1888.

In fine ne permitem a atrage atenţiunea Venerabilului sinod la aceea împregiurare, că dela gimnasiul din Braşov nu incurg percentele după împrumutul de 10.000 fl. v. a. Cu tóte acestea consistoriul deşi a arétat acésta împregiurare oficiolatelor financiare competente, totuşi e constrins sĕ solvéscă dare de interese după suma de 600 fl. v. a.

Pretinde grabnică regulare datoria aşa numită flotantă, ce cu suma de 6516 fl. 67 cr. cade în sarcina fondului general administrativ şi carea până acum s'a acoperit prin împrumuturi fără interese contrase la celealalte fonduri ale archidiecesei şi anume la fondul bisericei catedrale, la fondul scolariu eparchial, la fondul bisericelor şi la fundaţiunea Francisc-Iosefină.

Ţinênd cont de starea actuală a fondurilor archidiecesei şi cu privire la bugetul lor, ce s'a preliminat pro anul 1890, acésta datoriă nu se mai póte susţiné în sarcina fondurilor şi nici din resursele acelora nu se póte acoperí, si acésta s'ar puté face numai prin o colectă ori un arunc nou pe comunele bisericesci după cum acésta s'a iniţiat din partea consistoriului prin cercularíul din 18 Novembre 1878 Nr. 1062 plen.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc, ţinută la 12 Aprile, 1889.

Convocare.

In conformitate cu prescrisele §§-lor 14 şi 21, din statutele asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român şi în conformitate cu conclusul adunării generale dela Abrud din 1888 dedto 6 August, şedinţa II pt. prot. 33 precum şi cu conclusul comitetului dedto 9 Maiu a. c. pt prot. 49, adunarea generală pentru anul curent se convócă prin acésta în *Făgăraş pe 15/27 August şi ţilele următóre.*

Aducênd acésta la cunoscinţa publică, învităm pe toţi membrii Asociaţiunei a luá parte în număr cât mai mare la şedinţele adunării.

Sibiiu în 15 Maiu, 1889.

Pentru comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Baritiu, preşed. — Dr. *I. Crişian,* secretariu II.

Varietăţi.

* Maj. Sa împĕrătésa-regina îndată după ce va face cura la Wiesbaden va pleca sĕ facă scălţi holandeze de mare şi anume la Zandvoort. Un membru al Curţii a şi plecat, ca sĕ închirieze un castel şi se facă pregătirile de lipsă.

* (Denumire.) Maj. Sa s'a indurat preagraţios a denumí la propunerea ministrului de agricultură industrie şi comerciu pe consilierul ministerial Nicolau Fejér, de secretariu de stat în ministeriul de comerciu; ér la propunerea ministrului de iustiţie pe sub procurorul de stat din Budapesta Alecsie Gozsdu, de procuror la procuratura din Caransebeş.

* Programa la producţiunea musicală a corului seminarial din Sibiiu, ce se va ţiné în Sĕlişte, Duminecă în 7/19 Maiu 1889, în sala cea mare a scólelor, e următórea:

1. *„Zorirea“*, cor de C. Attenhofer.
2. *„Din o şedĕtóre la ţară“* (Negustorul şi ţĕranul) de A. Pann. Declamaţiune.
3. *a) „Serenadă“*, cor de H. Marschner.
   b) „Uită mamă colo-'n sat“, cor de G. Dima.
4. *„Rĕsbunarea lui Stat-Palmă“*, poesie de V. Alecsandri. Declamaţiune.
5. *a) „Coróna cufundată“*, cor de H. Bönicke.
   b) „Sunt soldat român“, cor de G. Dima.
6. *„Friguri de autor“*, dialog de N. Gane.
7. *„Despărţirea vênătorilor,“* cor de F. Mendelssohn-Bartholdy.
8. *„Hai în horă de-a juca“*, cor de G. Dima.

Începutul la 7 óre sĕră.

* (Bilete pentru sesiunea băilor.) Din 15 l. c. s'au inceput a se da bilete cu preţ scăţut pe liniile căilor ferate din Ardeal pentru cei ce cercetéză băile şi anume pentru: Basna, (staţiunea Mediaş), Borszék (st. Mureş Oşorheiu sau Sz. Udvarhely), Előpatak (st. Feldióra), Homorod (st. Sz. Udvarhely), Malna (stat. Feldióra), Zizin (st. Braşov).

* (Agata Bărsescu). Dşóra Bărsescu, celebra artistă dramatică, va sosí în curênd la Bucuresci pentru a dá câteva representaţiuni. Dênsa a şi cerut, ca comitetul teatrului naţional din Bucuresci sĕ i pună sala la dispositiune.

* (Cas de mórte). După „Posta rom.“ înregistrăm trecerea din viaţă a zelosului şi bravului învĕţătoriu din Sânte-jude *Petru Grama*, ale cărei merite pentru poporul românesc le va scí apreţia bine viitoriul. Înmormêntarea a avut loc în 4 Maiu şi s'a îndeplinit cu solemnitatea cuvenită.

* (Sporirea judilor aucsiliari la tablă.) Precum se vorbesce în cercurile juridice, actualul ministru de iustiţie, dl Szilágyi, intenţionézá a sporí numĕrul judilor aucsiliari la tablă, deóre-ce ministrul voesce ca până la prima Septembre, când se va efeptuí descentralisarea tablei regesci, tóte actele rĕmase în restanţă la tablă sĕ se resolvéscă. Spre scopul acesta s'ar recere sporirea încă cu 20 de judi aucsiliari. Cu privire la descentralisarea tablelor regesci foile din Budapesta scriu, că în Ardél vor fi în viitoriu dóue table, una la Cluş şi alta la Braşov; Mureş Oşorheiul va primí în schimb militie şi va formá centrul militariu în Ardél.

* (Foc) Precum ni se comunică din Elisabetopole a isbucnit în 14 Maiu a. c. un foc vehement în comuna Ernea săséscă, care a lăsat sub ceriul liber 80 familii, jumătate comuna. Primariul din Elisabetopole a deschis o colectă pentru ajutorarea nenorociţilor.

* (Licitaţie). Vice comitele comitatului Sibiiu a esmis un anunciu pentru inaintarea de oferte referitóre la construirea a lor 2 poduri de sub Nrii 44 şi 53 de pe linia drumului comitatens Daia-Vurpĕr Nocrich. Ofertele sunt a se înaintá vice comitelui până la 25 a l. c. n. 9 óre a. m. pe lângă depunerea unui vadiu, ce corespunde 5% la suma preliminată de 1186 fl. 13 cr. Tot în aceea ţi se va ţiné şi licitaţiunea în sala cea mică a comitatului.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din loc escrie concurs pentru ocuparea următórele posturi de magistru postal: In Perşani (comtt Făgăraş) cu o remuneraţiune totală de 132 fl; — în Presmer (cmtt Braşov) cu remuneraţiune totală de 208 fl; cum şi o remuneraţiune corĕspondĕtóre pentru intreţinerea unei poste ce va circulá ţilnic între Presmer şi Herman, depărtare de 8 klm; — în Paraid (cmtt Odorheiu) cu o léfă anuală de 388 fl; şi o remuneraţiune corĕspundĕtóre pentru intreţinerea unei poste ce va circulá între Paraid şi Odorheiu, depărtare de 18 klm. — Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a şi înaintá cererile, cei cari reflectézá la postul din tâiu în decurs de 2 septĕmâni, ér pentru celelalte posturi în de curs de 8 ţile.

* (Porto-personal.) Porto-personal pe liniile de stat unguresci, precum află „Kolozsvár“ se va introduce încă cu prima ţi a lunei lui August a. c. Vor fi 14 zone împărţite cu 14 preţuri. Cel mai eftin bilet se va procura cu 10 cr., şi cel mai mare preţ nu va trece preste 8 fl. — Biletele de a călĕtorí după voie liberă nu vor incetá, cu tóte aceste favorurile amploiaţilor de stat şi ale familiilor lor vor eşi din valóre. In ministeriul de comunicaţiune se lucrézá cu mare activitate la realisarea acestui plan.

* (Telefon) Pe la finea lunei lui August se vor terminá lucrările pentru ridicarea unei linii telefonice între Praga şi Viena.

Bibliografic.

„Transilvania“ Nr. 9—10 din 1—15 Maiu 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Instituţiunea militară basată pe scólă. — Unele documente din 1849. Epistolia archipăstorésca. — La organisarea internă a scólelor de fete. — Portul naţional la poporul nostru român. — Proces verbal al comitetului Associaţiunea transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 17 Aprile 1889. — Bibliografia. — Concurs. — Despărţĕmintele Associaţiunei transilvane etc.

„Meseriaşul român“ Nr. 9 din 1/13 Maiu 1889, are următoriul sumariu: Meseria cismăriei şi a păpucăriei. — Museele de industrie. — Secţiunea română la esposiţiunea universală din Paris. — Foiţa „Mes. Român“: Averi adunate din rĕmăşiţe. — Poesie: S'a turcit băiatul, de Th. Speranţă. — Feliurite pentru meseriesi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mĕrunte — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Concurs. — Avis şi târgurile.

Academia română.

Însciinţare.

După decisiunile luate de academia română în sesiunile de până la anul 1889, concursurile propuse de academie sunt cele următóre:

I. „Premiul Năsturel-Herescu din seria B, de 4,000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1890, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1889.

II. „Premiul statului Lazar,“ de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1890, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut sciientific, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1889, sau celei mai importante invenţiuni scientifice făcute dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1889.

NB. Concurenţii la aceste premii vor binevoí a trimite la cancelaria Academiei române, în Bucuresci, operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp aci însemnate, în câte 12 esemplare, până la 31 Decembre, 1889.

III. „Marele premiu Năsturel-Herescu“, din seria B, în suma de 12,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul1893, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1892.

NB. In privinţa premiilor „Năsturel Herescu“ se pun în cunoscinţa publicului următórele dispositiuni din codicilul rĕposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu.

B. Premii pentru opere publicate.

„În tot anul societatea Academică română va avé a „premiá, din veniturile fondului „Năsturel,“ o carte tipărită „originală, în limba română, care se va socotí de către so„cietate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul „anului.

„Însĕ aceste premii vor fi de dóue specii:

„1. In trei ani consecutivi, de a rêndul, se va decerne „câte un premiu de patru mii lei, Nr. 4000 l. n. minimum, „la cea mai bună carte apărută în cursul anului espirat.

„2. Ĕră în al patrulea an se va decerne un premiu „fics de lei 12,000, carele se va numí „Marele premiu Năs„turel“, operei, care va fi judecată ca publicaţiunea de că„petenie, ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. „Acest premiu nu se va puté decerne unei lucrări, care va „fi obţinut deja unul dintre premiile anuale, decât defalcând „din tr'insul valórea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompensa cu acéstă a dóua serie „de premii vor tractá cu preferinţă despre materiile ur„mătóre:

„*a*) Scrieri serióse de istorie şi sciinţele accesorii ale „istoriei, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilor „române.

„*b*) Scrieri de religiunea ortodocsă, de morală practică „şi de filosofie.

„*c*) Scrieri de sciinţe politice şi de economia socială

„*d*) Tractate originale despre sciinţele esacte;

„*e*) Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie „şi geografie, în cari se între istoria şi geografia României; „dicţionare generale sau parţiale de sciinţe esacte, de arţi „şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte ase„meni lucrări utile şi bine întocmite;

„*f*) Cărţi didactice de o valóre însemnată ca metod „şi ca cuprins.

„*g*) Dicţionare limbistice în limba românéscă, mai ales „pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă „sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele.

„*h*) Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valóre seri„ósă, adecă relative la arţile plastice, architectură, sculptură, „pictură, gravură şi chiar opere musicale serióse, pe cari aceste tóte societatea Academică Română le va puté apreţiá atunci când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-arţi.

„*i*) Scrieri de pură literatură română, în prosă şi în „versuri, precum poeme, drame şi comedii serióse, — mai „ales subiecte naţionale, — şi ori-ce alte opere de înaltă „literatură. Acestora mai cu sémă a-şi dorí sĕ se acórde Ma„rele premiu Năsturel,, când vor fi judecate ca avênd un „merit cu totul superior, spre a se dá astfeliu de o încu„ragiare mai puternică desvoltărei literaturei naţionale“.

La acestea se mai adaogă următórele dispositiuni luate de societatea academică.

1. La concursurile acestor premii se pot presentá şi opuri prefnoite în nóuĕ ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în viaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi strĕine sunt escluse dela concurs; se va face însĕ escepţiune pentru acele traducţiuni de pe opuri strĕine elasice, cari:

a) sau prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în verşuri românesci, vor constituí adevĕrate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anecsarea de elucidări şi de note scientifice, cu totul proprie traducătoriului, îşi vor fi însuşit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărţile premiate de academia română din alte fonduri ale sale, sau cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei, nu pot întrá la concurs pentru premiile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B, se pot acordá nu numai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului, cu condiţiune însĕ ca acésta parte sĕ fie de valórea şi de întinderea unui volum şi nu de ale unei simple făscióre, (minimum 400 pag. forma în 8° garmond).

5. Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi a aceluia-şi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puté fi admise la concursul cărţilor tipărite, ér autorii lor, spre a primí premiile acordate, vor trebui sĕ justifice proprietatea lor.

(Va urma).

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.61½	5.55
Napoleon	9 39	9.30
100 marce nemţesci	58.75	58.05
London pe (poliţă de trei luni)	118.20	118.70

Nr 443. [67] 1—3

EDICT.

Pe basa decisiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 22 Novembre 1888 Nr. 6133 B. Toma Cristina gr. or. din Cărpiniș, se citéză a sĕ înfățișa, în termin de 3 luni, dela prima publicare a acestui edict, la subscrisul oficiu, pentru pertractarea procesului divorțial ridicat contra lui din partea soției lui Flórea Sicóe gr. or. din Roșia, pe care o a părăsit de 18 ani, fără a-i se scí ubicațiunea cu observarea, că nepresentându-se procesul divorțial se va pertracta și decide.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Maiu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter ca adm.

Sz. 1917 [64] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Rend Dénes segesvári számtiszt és társai által beadott kereset folytán Bábahalma község italmérési jogának arányositása megengedhetösége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi Julius hó 8-ik napjának délelött 9 órája** Bábahalma község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bábahalma elöjároságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivataloș órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 május 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Zöld Gábor* jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroidi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 28—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei**, având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Sz. 1479 plg. [66] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a Kis-Iklodi korcsmárlási jog arányositása iránti ügyben az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidöül **1889 évi Junius hó 17-ik napjának d. e. 9 órája** Kis-Iklod községben a falusbiró házához tüzetik ki, mely határnapra összes érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi május hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. if. *Csegéze Iános* jegyző.

Spre binevoitóre atențiune!!

Am onorul a anunță stimatului public și îndeosebi onoraților mei musterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuința și atelierul meu de pantofariu pentru dame, domni și băieți, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca și în trecut, me voiu silí și pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă prețurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoș,
pantofariu.

[62] 4—6

Deschidere de băi.

Am onóre a încunoscință pe P. T. public, că la **19 Maiu a. cur.** voiu **deschide băile calde din**

Geoagiu-Feredeu,

care conțin fer, iod, și puciósă și sunt de o escelentă eficacitate vindecătóre.

Având în vedere plăcutul aer de munte al acestor băi, frumósa și încântătórea regiune, promenădile lor recoritóre de o estindere de miluri întregi, parcul cel frumos, nóua arangiare practică, și mai ales vechiul lor renume de băi de cură, sunt într'adevĕr unele din cele mai avantagióse și mai eftine băi.

Odăi góle, precum și din nou cu mult comfort arangiate, bucătărie escelentă cu prețuri moderate și serviciu prompt.

În tótă ḑiua comunicațiune comodă cu gara și pentru óspeții din provinciă.

Voiu face tot ce-mi stă în putere pentru de a face óspeților plăcut sesonul de băi.

Comande de locuințe precum și informațiuni mai indetaiate dă cu promptitudine

[68] 1—2

Gabriel Csösz,
arêndator de băi.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	—	5,38
Sighișoară	—	9·61

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureș-Ludoș	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 51 Sibiiu, Marți 9/21 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Maiu.

Până când diplomații se frământă cu organisarea armatelor, ca din senin se ridică nori grei, cari amenință ordinea socială tocmai în statul cel mai înarmat, în Germania. Este cestiunea lucrătorilor la ordinea ḑilei, și grevele ce se anunță din partea sutelor de mii sunt simptóme, cu care vor trebuí sĕ și facă sémă toți potentații Europei și în genere aceia, care și-au bătut joc de om și de munca lui până acum.

Remășițele feudalismului au săpat urme cu mult prea afunde decât ca sĕ se pótă sterge cu una cu două. Pământul e distribuit în proporțiuni nedrepte, unii au latifundii donate de regi și împĕrați, mulțimea nu are unde sĕ-și samene nisce legume pentru a-și stêmpără fómea, ér capitalistii au format societăți și fabrici, legând milióne de ómeni nu de glie, dar legați de oficiile de lucru, în cari nu străbate aer, nu e caldură și lumină, drept recompense pentru lucru continuu de câte 12 óre la ḑi.

Pentru a pune capĕt acestei nedreptăți, muncitorii au ridicat plângeri, când în o parte a țĕrei când în alta. Mai anii trecuți în Belgia nu era în stare guvernul cu tótă armata sĕ apere pe fabricanți de furia lucrătorilor, ce sistaseră lucrul.

Dar nici odată lucrătorii nu au dovedit atâta îndărătnicie ca și acum în Germania. Ca la comandă au pus ciocanele jos o sută de mii de ómeni, ómeni resoluți a duce lupta până la estrem și sĕ vede, că nu fără succes. Órele de lucru trebue împuținate, căci trupul lucrătoriului are lipsă de repaos, dacă e ca sĕ nu sucumbe greutăților și sĕ mérgă în pământul, din care au fost luat nainte de vreme, lăsând soții vĕduve și copii orfani în abundanță. Munca trebue recompensată după adevĕrata ei valóre, și dividendele bancarilor trebue sĕ scadă, ér nu sĕ se urce din an în an, făcênd din acționari nisce ómeni, cari și fără de a mai muncí pot trăí din sudórea altora, și până la un punct óre-care între atari împregiurări socialismul 'și are îndreptățirea sa și ori cât de aspre vor fi legile, ce se aduc contra socialismului, ori cât de draconice pedepsele, ce se aplică asupra lor, ele nu vor împedecá pe cel flămênd de a cere pâne.

Din Svedia încă se semnaléză mișcări, semn că e cu mult mai puternică falanga socialiștilor decât ca sĕ pótă fi frântă prin baionetele câtorva soldați. Nu se póte pretinde ca un om sĕ lucre de diminéța până séra târḑiu, vara érnă, fără ca sĕ aibă atâta, cât cere subsistența lui, căci de lucs în haine, locuință și mâncare nu e vorbă.

Noi numim miserie locuința patriarhală din grădele a țĕranilor nostri, fără sĕ ne dăm sémă, că aceste colibe sunt încungiurate de stânci și văi din care țișnesc isvóre limpedi, din cari 'și póte recorí țĕranul setea, sunt preserate cu pomi la umbra căror omul muncitoriu se póte adăpostí și rĕcorí, și nu scim, că de tóte aceste frumseți ale naturei muncitoriul din fabrici e privat, el nu scie ce e bucuria naturei, e osindit cu ḑeci de ani sĕ locuéscă în odăi scunde, umede și puturóse, din cari apoi isvoresc tot atâtea bóle, ce scurtă viéța.

La noi nu e vorbă de socialism și de el va fi ferit statul multă vreme, va fi ferit până atunci până va îngrigí, ca țĕranul sĕ și aibă coliba sa, pământul seu mult puțin.

In momentul ce proletariatul sĕ va înmulți și cu el numĕrul ómenilor fără capĕtui, nu stăm buni, că nu se va iví și în părțile nóstre și încă tot în aceea furie ca și în statele, unde sĕrăcimea nu cunósce, ce e a avé al seu propriu nemișcătoriu.

De aceea greșit este, când statul nu împedecă esecuțiunile cele fără nici o milă, greșit când cămătarnicii pot aservi munca omului și pe urmă i iau și avutul lor, și greșite sunt multe la noi, cari greșeli tóte la olaltă duc la sociaslim ca la o prăpastie sigură. Comasările nedrepte, licitațiunile și segregările păsunatelor, despăgubirea ḑecimelor de vii au adus multă ruină cu deosebire nóue românilor, ne-a făcut daune colosali, silind pe mulți ómeni onesti, blânḑi și muncitori sĕ ia lumea în cap și bâta în mână.

In alte staturi proprietarii cei mari, adunând capitale, au format cel puțin fabrici și au așeḑat pe cei lipsiți de pământ în ele, ca sĕ lucre și sĕ câștige traiul de pe o ḑi pe alta, dar acum la noi nici proprietarii nu au mult și nici țĕranii nu au nimica, așa că ne cuprinde fiori, dacă ne cugetăm la acea stare, ce va vení preste câteva ḑeci de ani.

Statul și biserica trebue sĕ mérgă mână în mână, cel dintâiu ocrotind interesele și promovând agricultura ca o bogăție națională, ér biserica moralisând pe om, îndemnându-l sĕ cruțe, sĕ muncéscă și sĕ fie drept, dacă vrea sĕ fie tare. Ori ce disarmonie póte produce fluctuațiuni, cari vor împrăsciá tóte combinațiunile optimiștilor și ale tuturor șovinistilor.

Nemica nu se rĕsbună mai cu amar ca legile nedrepte față de agricultor și de mostén și e bine și la timp ca sĕ se cugete ómenii la aceste, până încă poporul are petecul seu de moșie din vatra părintéscă. Ómenii s'au înmulțit, pământul s'a dărăburit și parcelat, dar încă nu în acea mĕsură, ca sĕ nu pótă da hrană celor cel muncesc și celor ce rĕstórnă brasda din o parte în alta, deci sĕ favorisăm pe aceia ce și iubesc țéra până au încă un petec de pământ și sĕ nu-i silim sĕ o urască, când nu mai au nimica, ce pot numí alor. Sĕ se țină sémă de ḑisa: Fulgerile de regulă sunt prevestitórele furtunilor.

Revista politică.

Svonurile, ce s'au rĕspândit în cercurile parlamentare din Budapesta, că dieta se va ocupá serios cu cestiunea esercițiului liber religionariu și că liberalii încă ar fi pentru acésta, se desmințesc.

Ce-i drept, conducĕtoriul stângei estreme, deputatul Irányi, și-a dat tóte silințele, ca sĕ presenteze cestiunea de necesară și totodată de oportună, punênd prin acésta un feliu de contrapunct nisuințelor ministrului de culte și instrucțiune Csáky, și astfeliu a câștigat câți-va părtinitori chiar între șirurile liberale.

În conferința clubului acestui partid însĕ s'a hotărit definitiv, ca guvernamentalii sĕ nu ia parte nici măcar la desbaterea acestei cestiuni, ci sĕ trécă simplu preste ea la ordinea ḑilei.

Foile statului nostru s'au ocupat în sĕptĕmâna trecută cu vederile politice ale ministrului de iustiție Desideriu Szilágyi. Reformele, ce le a promis ministrul sunt de tot radicale și nici unele din foile cele mai „patriotice" nu se învoesc cu tóte vederile lui. Pe noi ne privesce mai mult administrația, ce voesce sĕ o întroducă în municipii. Ministrul nu s'a îndestulit numai cu epistola, ce o a trimis alegĕtorilor sei din Pojon, ci s'a presentat și în persónă, unde revenind asupra celor scrise de dênsul mai inainte, a accentuat, că Ungaria e învrednicită acum cu o administrațiune fórte rea, rĕu controlată și că acest rĕu nu se póte delătură decât numai dacă guvernul, respective statul, va luá în mâna sa întréga administrațiune, ér municipiile sĕ nu se mai bucure de dreptul de până acum.

In modul acesta nu numai că se vor puté delătură multele abusuri, dar se urmărește și o altă țintă, ce ministrul nu s'a sfiit a o mărturisí pe față: Maghiarisarea și pe acest teren, și acésta pare a și fi scopul de căpetenie al ministrului.

In statele mici ale peninsulei balcanice se ivesc érăși conflicte și complicațiuni. Ce-i drept ele apar de tot mici, dar presa le dă o însemnătate mare, căci aceste conflicte pot pune în mișcare întréga Europa. Conflictele s'au ivit între crestini și mohamedani, cari devin din ce în ce tot mai îndârjiți.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

Manuscriptul I.

Începutul se face cu unele învĕțături din viața Sfântului Ioan Lestvicinic, trece apoi la viața sânților, pe cari le espune după însemnarea următóre:

Însemnare

pentru cele ce se află întru acéstă sfântă carte:

Mărturii din scriptura vechie pentru sfintele icóne . . . . . list. 1.
Dovedire din scriptura legei nóuĕlor pentru sfintele icóne . . . . . „ 4.
Pentru începĕtorii luptătorilor de icóne „ 7.
Cum se cade a ne închiná sfintelor icóne . . . . . „ 8.
Pentru sfânta cruce . . . . . „ 9.
Pentru-ce ne însemnăm fața nóstră cu semnul crucei . . . . . „ 11.
Pentru umblarea cu crucea, și pentru ce o facem în biserică . . . . . „ 12.
Cum se cade sĕ ne facem cruce și ce închipuesce . . . . . „ 13.
Pentru lauda și cinstea sfinților . . „ 14.
Pentru rugăciunea sfinților . . . . list. 15.
Pentru sfântul post . . . . . „ 17.
Pentru ispovedanie . . . . . „ 18.
Pentru sfânta cuminecătură . . . „ 19.
Pentru pomenirea celor morți, cari au eșit din lumea acésta . . . . . „ 20.

După acestea aflăm următórea notiță:

De aicea înainte sunt cele ce am scris din prolog; apoi se continuă indicile materialului;

Septembre 1. Pentru indiction, ce este Indictionul . . . . . list. 22.
„ 8. Pentru un preot cu un diacon . „ 25.
„ 11. Pentru Preacuviosul Eufrosin Magerul . . . . . „ 27.
Februariu 12. A Preacuviósei Mariei, ce-și schimbase numele bărbătesce Marin . . . . . „ 120.
„ 11. Nevoința sfintei Mucenițe Ina „ 149.
„ 11. A Preacuviósei Teodorei cei din Alecsandria . . . . . „ 121.
„ 24. A preacuviosului Coprie . . „ 122.
„ 25. A preacuviósei Eufrosinei . . „ 113.
„ 29. Patimile sfinților Mucenici: Dada, Govdelae și Casdoia . . . . „ 102.
Octobre 3. A preacuviosului Ioan Hosevitul „ 158.
„ 8. Viața preacuviósei Palagiei . „ 140.
„ 9. A preacuviosului Andronic cu Atanasia . . . . . „ 37.
„ 20. A sfântului Mucenic Artemie „ 149.
„ 22. A sființilor 7 coconi din Efes. list. 40.
„ 26. Cum au ucis sf. Dimitrie pe craiul bolgarilor . . . . . „ 24.
„ 26. Pentru cela ce fura lumini din biserica sf. Dim. . . . . „ 24.
„ 27 Povestea Iverilor cum sau botezat . . . . . „ 42.
„ 13. A preacuviosului Nichita Ispovednicul . . . . . „ 107.
„ 28. A sfântului mucenic Chiriac . „ 43.
„ 4. Sfântul Andact și Calistena . „ 114.
„ 29. A cuviósei Annei . . . . . „ 115.
Novembre 3. Pentru un episcop, ce au trăit în pustie 39 de ani . . . . „ 43.
„ 4. Povestea Ieremiei Proroculuí . „ 44.
„ 9. A preacuviósei Theoctistei Lesviianca . . . . . „ 51.
„ 9. A preacuviósei Matronii . . . „ 117.
„ 11. Patima sf. mucenițe Stefanidei „ 52.
„ 11. A sfântului mucenic Mina . . „ 151.
„ 11. A preacuviosului Teodor studitul „ 154.
„ 12. Videnia episcopului Troil . . „ 23.
„ 12. A preacuviosului Martin episcopul . . . . . „ 52.
„ 12. A preacuviosului Nil postnicul „ 160.
„ 16. Viața sf. apostol și evangelist Matfteiu . . . . . „ 53.
„ 17. A preacuviosului Zacharie Curelariul . . . . . „ 30.

Foile germane, scoţêndu-le la ivélă, înfruntă pe Austro-Ungaria, că nu intervine cu miliţie; totodată pledéză ele ca conform tractatului din Berlin, Austro Ungaria sĕ mai ocupe şi celelalte posiţiuni, cari au rĕmas neocupate şi sĕ restabilésca liniscea în peninsula balcanică. La tóte acestea nu se ridică însĕ nici măcar o reflecsiune din partea foilor nóstre şi lucrul astfeliu privit, pare fórte remarcabil.

Şi liniile drumului de fer din peninsula balcanică încă dau mult de lucru diplomaţilor şi ḑiaristicei. O societate austro-germană voesce sĕ rescumpere aceste linii. Acésta a provocat mâhnire nu numai în foile rusesci, cari atacă în terminii cei mai vehemenţi paşii Austriei şi Germaniei în peninsula balcanică, dar chiar şi în Serbia, unde cercurile radicale, cari sunt aḑi la putere, nu vĕd cu ochi buni influinţa şi avêntul, ce şi l'ar mai luá Austro Ungaria, când ar pune mâna şi pe liniile ferate.

Deslegarea cestiunei orientale pare a condiţioná şi dela principele din Bulgaria, care intenţionéză sĕ se pună în mână bună cu ţarul Rusiei şi cu francesii. Principele plănuesce o călătorie la esposiţiunea din Paris, şi atunci se va şi încredinţá cu o prin cesă din familia orleanilor.

In România sunt puse în perspectivă o mulţime de acte de mare însemnătate. Principele moştenitoriu va fi introdus în senat cu o mare selemnitate şi la aceea şedinţă va luá parte însuşi regele. Mai tare se discută căsĕtoria moştenitoriului de tron român. Hotărire definitivă se va luá însĕ numai după căsĕtoria fratelui mostenitoriului. In Sigmarigen se va întâlní mostenitoriul cu tinera princesă Alice de Hessa şi dacă actul căsĕtoriei se va întêmplá, atunci viitoriul domnitoriu al românilor va stá în strînse legături de amiciţie atât cu familia împĕrătéscă din Rusia, cât şi cu casa domnitóre din Englitera.

Berlinul e pregătit de sĕrbătóre. Astăḑi el va salutá pe suveranul Italiei, Humbert. Insufleţirea germanilor însĕ nu pare a fi tocmai aşa de mare, precum a fost a italienilor pentru împĕratul german Acésta se vede şi din adunarea representanţii oraşului Berlin, carea numai cu o majoritate de un vot a votat câteva ḑeci de mii de franci pentru înfrumseţarea Berlinului. Berlinul se mulţămesce numai cu înfrumseţarea câtorva strade şi foile germane escusă acésta cu sĕrăcia cea mare, ce domnesce la Nord faţă cu bogăţiile ţĕrilor de sud.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VII a, ţinută la 22 Aprile a. c.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

După autenticarea protocolului şi presentarea esebitelor la propunerea dep. P. Cosma se pune la ordinea ḑilei Nota Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, prin care se aduce la cunos cinţă, că de episcop al eparchiei Caransebeşului, devenită în vacanţă prin rĕposarea episcopului Ioan Popasu, s'a ales de episcop Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, şi actul alegerei s'a asternut spre preagraţiósă întărire la Preaînaltul Tron, dar întărirea până acum n'a urmat.

Dep. P. Cosma accentuéză, că deoparte dureros trebue sĕ ne atingă notificarea Escel. Sale despre resultatul alegerei de episcop al eparchiei Caransebeşului, căḑêndu acésta distincţiune binemeritată asupra unui venerabil membru şi dignitariu bisericesc al archidiecesei nóstre, care are sĕ ne părăséscă după un serviciu indelungat prestat bisericei nóstre, — dar de altă parte cu plăcere trebue sĕ luăm la cunoscinţă, că acésta distincţiune, acest vot însemnat a căḑut asupra persónei Preacuv. Sale, a vicariului nostru archiepiscopesc Nicolau Popea, şi are cea mai bună speranţă, că acest act va obţiné şi preînalta întărire, în care cas devine în vacanţă postul de vicariu, care e salarisat din ajutorinl de stat, ce l primesce biserica nóstră.

Acest post — după cum se norméză în stat. org. se îndeplinesce prin denumirea din partea archiepiscopului de vicariu a unuia dintre cei 4 asesori consistoriali ordinari din senatul strins bisericesc, în care cas devine în vacanţă, un post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, care deasemenea 'şi primesce salariul din ajutorul de stat, pentru aceea în cas, că întărirea nu ar sosí sub durata acestei sesiuni, ca deoparte sĕ se ivite eventualele inconveniente în ce privesce salariul, ér de altă parte ca consistoriul în decurs póte aprópe un an de ḑile, sĕ nu rĕmână fără un funcţionariu însemnat, şi astfeliu prin acésta resolvirea agendelor şi preste tot cursul regulat al afacerilor sĕ fie impedecat, se vede indemnat a face următórea propunere:

„Sinodul cu plăcere ia spre scire, că distincţiunea de a fi ales intru episcop al diecesei Caransebeşului a căḑut asupra unui demnitariu bisericesc al archidiecesei şi anume asupra Preacuvioşiei Sale d-lui vicariu archiepiscopesc archimandrit Nicolau Popea.

Totodată sinodul în firma credinţă, că alegerea va obţiné Preainalta întărire, şi prin asta ar devení în vacanţă un post sistemisat de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, incă în sesiunea acésta va alege un asesor consistorial în senatul strins bisericesc; alesul însĕ va puté obţiné întărirea din partea archiepiscopului numai după-ce vacanţa prevĕḑută va devení faptă."

Inaltul presidiu observă, că intr'adins n'a grăbit cu notificarea acestui act, pentru-că avé speranţă, ca eventual se pótă notificá actul trecut prin tóte forurile, altfeliu are cea mai bună speranţă, că acest act va obţiné şi Preainalta întărire. Cu tóte acestea însĕ e de părere sĕ nu se precipiteze lucrul, deşí de altă parte trebue se recunóscă, că e mult a asceptá un an de ḑile cu indeplinirea postului ce e în perspectivă se devină în vacanţă, şi fără indoélă acésta numai cu scăderea resolvirei agendelor oficióse va fi impreunată, dar cu tóte acestea, nefiind cestiunea principală finalisată, nu scie, dacă ar fi şi cuviincios, ca în forma acésta sĕ se previe actului. In ce privesce salariul intercalar, cestiunea e regulată, că la care fond are se intre acésta sumă.

Dep. N. Cristea apreţiéză motivele aduse de dl deputat P. Cosma şi recunósce, că póte în detrimentul resolvirei agendelor consistoriale organele centrale sufere eventual o stirbire, dar prin primirea propunerei dlui deputat Cosma nu se póte negá, ca s'ar creá un precedent periculos, căci s'ar alege un asesor aşa ḑicênd în *spe*, şi apoi nu e eschisă nici posibilitatea, ca faţă cu cele mai bune speranţe, ce le avem, resultatul final al actului se fie contrariul dela ceea ce dorim cu toţii, este deci de părere, că alegerea eventuală a unui asesor ordinariu în senatul strins bisericesc sĕ se pună la ordinea ḑilei deodată cu alegerea asesorilor onorari în locurile, ce au devenit vacante, şi în acésta privinţă face următórea propunere:

Deóre-ce preainalta aprobare a alegerii de episcop în diecesa Caransebeşului incă n'a urmat şi aşa vacanţă în sinul consistoriului archidiecesan nu esistă, şi fiind-că în chipul acesta alegerea unui membru consistorial în spe ar fi lucru anticipat, sinodul decide:

Avênd a se pune în decursul sesiunei presente sinodale alte alegeri la ordinea ḑilei, impreună cu aceste, sĕ se pună condiţionat şi alegerea unui asesor în senatul bisericesc, care însĕ sĕ se efeptuéscă numai sosind preainalta aprobare până la ḑiua ficsată pentru alegerile celelalte.

Pentru propunerea dep. P. Cosma vorbesc deputaţii: Iosif Puşcariu, Liviu de Lemenyi şi Dr. P. Span, ér contra ei vorbesce deputatul V. Dămian, care face şi următórea propunere:

Alegerea de asesor în senatul strins bisericesc se fie pusă la ordinea ḑilei şi efeptuită numai după ce postul va devení în tótă formă vacant.

Dep. E. Măcellariu reasumênd motivele aduse pro şi contra propunerei dep. Cosma, şi constatând faptul, că pentru casul dorit de toţi, ca actul alegerei de episcop se obţină Preainalta aprobare, în gremiul consistorial va devení în vacanţă un post insemnat, care numai în detrimentul bisericei ar puté sta vacant timp mai indelungat, astfeliu ca acestui neajuns sĕ i sĕ pótă prevení, şi Inaltul presidiu al consistoriului la provisiunea ce eventual va fi necesar se o facă se cunóscă şi vederile sinodului, crede că mai corĕspunḑĕtoriu s'ar puté deslega cestiunea prin primirea următórei propuneri:

Pentru casul venirei în vacanţă a unui post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, se autoriséză consistoriul archidiecesan, ca până la sesiunea anului viitoriu se facă provisiune pentru locul vacant, cu aplicarea unui individ cualificat, căruia prin acésta din partea sinodului i se recunósce indreptăţirea la salariul normal pe timpul provisiunei.

Dep. N. Strĕvoiu observă, că din discusiunile şi multele propuneri, ce s'a făut în acésta afacere trebue se conchidă, că deputaţii nu sunt deplin orientaţi, şi nu ar fi bine ca sĕ se aducă un conclus eventual prematur, pentru acea face propunerea: ca cestiunea pentru astăḑi sĕ se ie dela ordinea ḑilei, şi sĕ se pună sub discusiune mâne, ca astfeliu se fie timp a metidá mai bine asupra acestui obiect.

Dep. P. Cosma ca propunĕtoriu accentuéză, că este de acord, ca sĕ se priméscă propunerea deputatului N. Strĕvoiu, ca cu toţii se fim cât de bine orientaţi asupra lucrului, observă însĕ, că prin primirea propunerei deputatului E. Măcellariu într'adevĕr s'ar creá un cas precedent neprevĕḑut în stat org., căci prin acésta mult puţin s'ar face presiune asupra sinodului la alegerea definitivă a asesorului în locul devenit vacant, pe când dacă se va face acum alegerea, întărirea din partea archiepiscopului se póte face şi mai târḑiu, resp. se póte face ori şi când, pentru că aceea nu e prescris, când trebue se o facă, şi nici nu e de lipsă sĕ o facă în faţa sinodului, despre ce va avé numai se facă notificare sinodului la timpul seu.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului N. Strĕvoiu, ca propunere de amânare, — se primesce:

La ordinea ḑilei se pune apoi continuarea raportului comisiunei finanţiare, care prin referentul Alecsiu Olariu raportéză asupra hârtiei Inaltului presidiu al consistoriului archidiecesan din 21 Aprile a. c. Nr. 3214, prin care se substern raţiociniile tipografliei şi librăriei archidiecesane pe anii 1884, 1885, 1886 şi 1887 şi la propunerea comisiunei sinodul decide:

Nefiind raţiociniile din cestiune revĕḑute de consistoriul archidiecesan şi presentate de cătră acesta pe lângă raport, fără a întrá în merit se transpun consistoriului archidiecesan spre revidiare, avênd acesta a le substerne pelângă raport detaiat în sesiunea anului viitoriu.

Referitoriu la rapostul consistoriului despre starea proceselor fondurilor archidiecesane în decursul anului 1888 comisiunea finanţiară propune: ca acest raport sĕ se iee spre sciinţă, ce se primesce.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul după vênătórele întreprinse s'a reintors la Viena, unde a primit pe regele şi regina Danemarcei precum şi pe principele Nicolau de Muntenegru şi pe fiul acestuia. — Vĕduva principesa de corónă Stefania a sosit în Laxemburg dimpreună cu fiica sa Elisabeta, ér Maj. Sa monarchul le a făcut o visită. Educaţiunea micei archiducese se va începe probabil la tómnă prin dşóra de curte a Maj. ale împĕrătesei regine, Ferenczy.

* (Distincţiunea împĕratului german.) In ḑilele trecute a sosit în Berlin o comisiune turcéscă, căreia sultanul i-a încredinţat a oferí împĕratului Wilhelm al II-lea al Germaniei, marele ordin „Nisan-Iftikar". Impĕratul german a fost cel dintâiu suveran din Europa, care a primit acéstă decoraţiune, care este o medalie de aur grósă, încungiurată de diamante cu semiluna musulmană şi stea pe o parte, ér pe cealaltă cu chifra împĕratului.

* (Convocare.) Amânată fiind adunarea generală constituantă — convocată prin comitetul reuniunei femeilor române din cttul Huniedórei, cu datul 11 Faur 1888 prin presidiu, din cause nepreveḑute — am onóre prin acésta a defige terminul nou pentru ţinerea acestei adunări constituante, pe ḑiua de *27 Maiu a. c. la 3 óre* după amĕḑi, în localităţile casinei române din Deva.

Programa:

1. Deschiderea adunării generale const. prin preşedinta;
2. Delegarea a lor 2 notari ad hoc;
3. Delegarea a lor 2 dómne pentru scrutiniu;
4. Alegerea de preşedintă;
   „ „ vicepreşedintă;
   „ „ cassieră;
   „ „ controloră;
   „ „ secretari;
   „ „ bibliotecar;
   „ „ archivar;
5. Alegerea comitetului, şi a n. 12 membri, 6 membri suplenţi şi 6 bărbaţi de încredere.

După constituirea definitivă:

a) ocuparea presidiului prin preşedinta alésă;

b) primirea raţiociniului dela cassiera provisoră; revisiunea aceluia şi darea absolutoriului;

c) înscrierea membrilor noi şi încassarea tacselor;

d) încheerea adunării generale.

Arad, la 16 Maiu, 1889 st. n.

Anna Petco n. *Şandor*,
preşedinta reuniunei.

„	23.	A celui dintru sfinţi părintelui nostru Amfilochie . . . . . list.	56.
„	23.	A părintelui Grigorie Acragantischii . . . . . „	61.
„	24.	A părintelui nostru Climent episc. Rîm. . . . . „	63.
„	24.	A părintelui nostru episcop Alecsan. . . . . „	75.
„	25.	Viaţa şi patima sf. Ecaterinei „	81.
„	26.	A cuviosului Arachie lestviţ. „	122.
„	26.	A preacuviosului Iacob otşelnic „	157.
Decembre	3.	A preacuviosului Teodul Eparch „	135.
„	3.	A preacuviosului Ioan, episc. de Colonia . . . . . „	136.
„	4.	Viaţa sfântului Ioan Damaschin „	124.
„	7.	A preacuviosului Pavel Monachul . . . . . „	28.
„	9.	A preacuviosului Stefan cel nou „	138.
„	10.	A preacuviosului Toma de Furchinuş . . . . . „	139.
„	13.	A cuviósei Muceniţe Sosanna . „	117.
„	18.	A părintelui Modest, episcop Ierusalim . . . . . „	146.
„	19.	A sfântului mucenic Bonifatie „	148.
„	24.	A cuviósei muceniţe Eugeniei „	118.

(Va urma).

* După cum cetim în „Familia," Précuv. Sa dl archimandrit și vicariu episcopesc Ieroteiu Beleșiu, re'nsănătoșindu-se după un morb îndelungat, s'a reintors la Oradea mare și și-a început érăși activitatea.

* (Demisiunea metropolitului primat din România). Tot în „Epocă" cetim: Acum câteva ḑile am anunțat, că I. P. S. metropolitul primat ar fi esprimat dorința de a demisioná. Acum aflăm, că I. P. S. a renunțat la acésta idee.

* (Tren de plăcere între Sibiiu și Ocna-Sibiiului.) De Duminecă a început se circuleze, și va comunicá pe timpul sesonului de băi un tren special între Sibiiu și Ocna-Sibiiului. Comunicațiunea se face în următoriul mod: Pléca din Sibiiu în fie-care ḑi după amḗḑi la 2 óre 30 de minute trenul Nr 1813; ér reintórcerea din Ocna se face séra la 8 óre 30 minute cu trenul Nr. 1814, și ajunge în Sibiiu la 8 óre 45 minute.

* (Comisariu gubernial.) Ministrul de culte și instrucțiune publică a numit de comisariu gubernial pentru esamenul de maturitate la gimnasiul nostru din Brașov pe directorul gimn. din Sibiiu, dl Dr. Ignațiu Veress.

* (Academia română.) Sâmbătă după amḗḑi a ținut academia română ședință publică. In acéstă ședință dl Crețulescu dă o interesantă comunicare dela începutul acestui secol; ér dl Tocilescu a cetit studiul seu asupra Epigrafiei.

* (Salariul învĕțătorilor în România). Ministrul actual de instrucțiune din România, dl Boerescu, a presentat un proiect, conform căruia léfa lunară a învĕțătorilor se statorésce cu 90 franci.

* (Esposiția universală din Paris.) Esposiția universală e cercetată de o mulțime fórte mare de public. In o singură ḑi s'au vêndut preste 160,000 bilete, afară de acea au mai cercetat-o în aceași ḑi 50,000 persóne cu bilete libere. Imbulzéla e așa de mare, încât a pus pe gânduri chiar pe ministrul de comunicațiune, care se ocupă cu un plan de a puté vení în ajutoriul celor ce o cercetéză. Secția română e pururea îndesuită. Cele 4 fete ce le-a adus ospătariul român storc admirațiunea publicului, ér lăutari români sunt continuu prémăriți de foile francese. „Figaro" se miră, cum acesti ómeni, dintre cari din 16 numai trei sciu note pot esecutá compositiunile cele mai escelente, și mai grele, cari au apărut până acum. Francesii se îndeletnicesc vesel în horele, doinele, și în cântecele de joc, ce le esecută lăutarii români.

* (Resonare șovinistică.) Precum scrie „Fóia Diecesană", înaltul ministeriu de interne reg. ung. *nu a aflat de bine* a provedé cu clausula de aprobare statutele pentru proiectata societate română de lectură din Făget și jur din motivul, că în Făget ar mai esistá o asemenea societate maghiară.

* (Complot.) Scirile din Rusia sunt tot mai îngrigitóre. Viéța țarului e tare amenințătă. Imediat după complotul descoperit în Kronstadt s'a descoperit un nou complot între oficerii de artilerie. Preste 150 oficeri au fost arestați, la ei s'au aflat o mulțime de epistole compromițătóre și bombe explosibile. Cercetările contra nihilistilor se urmézá cu mare activitate.

* (Vezuviul.) Vulcanul neapolitan este dela 1875 intr'o fază eruptivă, care sporesce incet, dar continuu. Aceste perióde de activitate se sfêrșesc mái totdéuna printr'o erupțiune mare, care i pune capĕt, ca în 1822 sau și mai de curênd, ca în 1872. După acésta din urmă erupțiune, Vezuviul stete trei ani fără se dea semn de viață. Ca și celelalte perióde, și acésta se astéptă a se sfêrșí printr'o erupțiune mare, care însĕ nu se póte precisá când anume se va intêmpla. Deocamdată, conul cel mare s'a surpat și lava se varsă pe una din laturile sale pe o lățime de douĕḑeci și cinci metri; curge încet și a străbătut deja o distanță de ḑece kilometri. Spectacolul e grandios nóptea. Mulți străini au venit la Neapole ca se contemple vulcanul în activitate.

Bibliografic.

„*Românische Revue*", fóie periodică lunară de cuprins politic și literar, ce apare în Viena, VIII Alserstrasse 27, sub redactarea dlui Dr. Corneliu Diaconovich, și costă la an 10 fl. ér pentru străinătate 12 franci, fasciculul V pro Maiu are următoriul cuprins:

Von der Academia română. — Das românische Volksschulwesen in der Bucovina (1774—1888). — Zur Geschichte der Bucovina. — Wirtschaftliche Resultate in Românien. — Peneș Geschenk zum 10 Maiu 1881. (Königskrönung in Bucuresci). Nach V. Alecsandri von L. W. Fischer. — Ein verlorenes Leben. Novelle aus dem românischen des Ioan Slavici deutsch von Leon Schönfeld. — Rundschau. Auszeichnung. — Zur Regelung der Thronfolge in Românien. — Ein Brief des Prinzen Ferdinand von Românien. — Die Politik des neuen românischen Cabinets. — Documente zur Sprache und Geschichte der Românen. — Neue Bücher.

Academia română.

(Încheere).

IV. „Premiul statului Eliade Rădulescu", de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1890, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria scólelor în țĕrile române în prima jumĕtate a secolului XIX până la anul 1864."

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1889.

V. „Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învĕțământului public, în sumă de lei 1,500, se va decerne în sesiunea generală din anul 1890, celei mai bune cărți didactice în limba română din câte se vor fi tipărit dela 1 Ianuariu 1887 până la 31 Decembre 1889. Acésta dată este și terminul estrem al depunerii la cancelarea Academiei în 12 esemplare, a cărților propuse pentru concurs.

VI. „Premiul statului Eliade Rădulescu", de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1890.

VII. „Premiul Alesandru Ioan Cuza", de 10,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor".

Terminul presentării manuscriselor va fi 30 Novembre 1890.

VIII. „Premiul G. San-Marin, în suma de 1500 lei se va decerne în sesiunea generala din anul 1891 celei mai bune lucrări asupra următoriului subiect:

„Considerațiuni asupra comerciului României cu țĕrile strĕine atât la orient cât și la occident, începênd cu secolul al XVI-lea până la anul 1860."

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1890.

IX. „Premiul statului Lazăr, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Igiena țĕranului român. Locuința, încălțămintea și îmbrăcămintea. Alimentațiunea în diferite regiuni ale țĕrei și în diferite timpuri ale anului".

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1890.

X. „Premiul statului Eliade Rădulescu, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1892, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Nascerea și înmormêntarea la romani. Datine și credințe".

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1891.

XI. „Premiul statului Lazăr," de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compositiunii lor chemice."

Manuscrisul va trebuí se cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tipariu în 8° garmond.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până 31 Decembre 1892.

XII. „Premiul D. Hagi Vasile", de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română și publicată în timpul dela 1 Ianuariu 1888 până la 21 Decembre 1893, al cărei cuprins va fi:

„Istoria comerciului la români, sau starea actuală a comerciului în România, sau studii asupra legislațiunei comerciale în statul român, sau ori ce alte subiecte privitóre la comerciul român."

XIII. „Premiul statului Eliade Rădulescu", de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiu asupra basmelor române în comparațiune cu legendele antice clasice și în legătură cu ale popórelor învecinate și ale tuturor popórelor romanice.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1893.

NB. Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub Nrii IV, VII, VIII, IX, X, XI, XII și XIII se vor presentá anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat, conținênd numele concurentului.

Academia își reservă dreptul de a tipărí în publicațiunile sa lucrările ce se vor premiá.

Premiile se vor dá autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Mulțămită publică.

Preast. Domn Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu, a dăruit din diurnele sale de deputat al sinodului archidiecesan 15 fl. v. a. pentru sporirea fondului protopresbiteral, al tractului nostru Agnita.

Sinodul protopresbiteral luând act despre acésta plăcută împregiurare — pe lângă mulțămită protocolară — esprimă și pe acésta cale marinimosului donatoriu cea mai profundă și sinceră mulțămită.

Agnita, în 29 Aprile, 1889.

Sinodul protopresbiteral al tractului gr. or. al Agnitei.

Georgiu Borzea,
notariu.

Comitetul parochial din Dêncul-mare a fost fericit a primí o hârtia dela On. direcțiune a institutului de credit și de economii „Ardeléna," societate pe acții în Orĕstie, prin care i se notifică, că adunarea generală din est an a institutului a acordat din venitul anual suma de 20 fl. v. a. ca fundațiune nealterabilă, interesele acestei sume însĕ comitetul parochial le va puté folosí după a sa chibzuélă pentru trebuințele scólei.

Pentru acéstă faptă nobilă comitetul parochial aduce și pe acéstă cale mulțămitele sale cele mai ferbinți atât on. direcțiuni a institutului cât și tuturor acelor onorați domni, cari au dat tot spriginul lor la acest act.

Dea Dumneḑeu, ca acest institut sĕ pășéscă inainte ḑi de ḑi, și ajungênd la o stare mai infloritóre sĕ pótă ajutá scólele și bisericele nóstre lipsite și cu sume mai considerabile.

Acestea le am scris la însărcinarea primită de comitetul parochial, ca sĕ binevoiți on. dle redactor a le dá loc în colónele prețuitei dvóstre fóie.

Dêncul-mare, la 1/13 Maiu, 1889.

Nicolau Terhetea,
învĕțătoriu.

Din public.

Însciințare.

In ședința comisiunei economice a comitatului Sibiiu, ținută în 29 Martiu a. c. s'a hotărit înființarea unei economii de instrucțiune în comuna Rĕșinari.

Scopul economiei de instrucțiune e conform normelor organice despre economia de instrucțiune a comitatului Sibiiu: „a serví prin conducerea ei rațională ca esemplu poporațiunei agricole a comitatului și a dá ocasiune mai ales fiilor de țĕran a sĕ instruá în conducerea practică a unei economii raționale, primind ei totdeodată, încât permite timpul liber, o instrucțiune practică-teoretică".

În urma contractului încheeat între municipiul comitatului Sibiiu și subscrisul, sunt însărcinat cu conducerea acestei economii, pe care o voiu deschide în 1 Iuniu st. n. Cursul ține un an și elevii trebue sĕ se supună tuturor lucrărilor economice conform dispositiunilor dirigentului.

Condițiunile de primire sunt următórele:

a) elevul sĕ fie împlinit anul al șeptespreḑecelea al vieții;

b) sĕ fie sănĕtos și trupesce destul de desvoltat pentru a puté îndeplini în continuu lucrările câmpului de totfeliul, care obvin în economie;

c) sĕ fie deprins cu lucrările câmpului obicinuite la țĕrani;

d) sĕ aibă cunoscințele elementare din cetit, din scris și din comput și sĕ aibă atâta capabilitate câtă se recere pentru a pricepe o instruire populară despre agricultură și sciințele ei aucsiliare; și

e) sĕ dovedéscă o purtare morală bună.

Locuința și viptul li o dă elevilor economia de instrucție, asemenea și o plată lunară de 3 fl., din cari după normele statorite o jumĕtate elevul o primesce lunar, ér cealaltă jumĕtate sĕ depune spre fructificare la o cassă de păstrare și sĕ estradă numai după terminarea cursului.

De îmbrăcăminte și încălțăminte are sĕ îngrigéscă fie-care elev.

Deastădată cursul va ținé din 1 Iuniu a. c. până în 1 Octobre, 1890.

Petițiunile de primire sunt a se adresá la subscrisul cel mult până în 1 Iuniu a. c. st. n. deslușiri în scris și verbal sunt gata a dá ori și când.

Rĕșinari, 18 Maiu, 1889.

Conducĕtoriul economiei de instrucțiune din Rĕșinari
S. P. Barcianu.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Maiu 1889

Buda: **74 68 70 10 30**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Maiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.60—	5.55
Napoleon	9 39	9.37
100 marce nemțesci	57.70	57.70
London (poliță pe de trei luni)	118.20	118.30

Nr. 172 [68] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa venerabilului ordin consistorial dto 21 Martiu 1889 Nr. 2399 B. se escrie din nou concurs cu terminul do 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţ, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va plăti preotul contibuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.

2. Casă parochială corespunḑătóre, lângă care se află şi supraedificatele necesarie pentru economie.

3. Dela 75 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit.

4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr

5. Stola usuată in tract.

Tóte aceste computate laolaltă dau un venit de peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acésta parochie au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 24 Aprile, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Sz. 1479 plg. [66] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a Kis-Iklodi korcsmárlási jog arányositása iránti ügyben az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidőül **1889 évi Junius hó 17-ik napjának d. e. 9 órája** Kis-Iklod községben a falusbiró házához tüzetik ki, mely határnapra összes érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi május hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. if. *Csegéze Iános* jegyző

Nr 443. [67] 2—3

EDICT.

Pe basa decisiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 22 Novembre 1888 Nr. 6133 B. Toma Cristina gr. or. din Cărpiniş, se citéză a sĕ înfăţişa, în termin de 3 luni, dela prima publicare a acestui edict, la subscrisul oficiu, pentru pertractarea procesului divorţial ridicat contra lui din partea soţiei lui Flórea Sicóe gr. or. din Roşia, pe care o a părăsit de 18 ani, fără a-i se scí ubicaţiunea cu observarea, că nepresentându-se procesul divorţial se va pertracta şi decide.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Maiu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter ca adm.

Sz. 1917 [64] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Rend Dénes segesvári számtiszt és társai á'tal beadott kereset folytán Bábahalma község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi Julius hó 8-ik napjának délelött 9 órája** Bábahalma község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bábahalma elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 május 6 án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Zöld Gábor* jegyző.

Spre binevoitóre atenţiune!!

Am onorul a anunţá stimatului public şi îndeosebi onoraţilor mei muşterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuinţa şi atelierul meu de pantofariu pentru dame, domni şi băieţi, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca şi în trecut, me voiu silí şi pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă preţurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoş,
pantofariu.

[62] 5—6

Deschidere de băi.

Am onóre a încunosciinţá pe P. T. public, că la **19 Maiu a. cur.** voiu **deschide băile calde din**

Geoagiu-Feredeu,

care conţin fer, iod, şi puciósă şi sunt de o escelentă eficacitate vindecătóre.

Avênd în vedere plăcutul aer de munte al acestor băi, frumósa şi încântătórea regiune, promenăḑile lor recoritóre de o estindere de miluri întregi, parcul cel frumos, nóua arangiare practică, şi mai ales vechiul lor renume de băi de cură, sunt într'adevĕr unele din cele mai avantagióse şi mai eftine băi.

Odăi góle, precum şi din nou cu mult comfort arangiate, bucătărie escelentă cu preţuri moderate şi serviciu prompt.

În tótă ḑiua comunicaţiune comodă cu gara şi pentru óspeţii din provinciă.

Voiu face tot ce-mi stă în putere pentru de a face óspeţilor plăcut sesonul de băi.

Comande de locuinţe precum şi informaţiuni mai indetaiate dă cu promptitudine

[68] 2—2

Gabriel Csösz,
arêndator de băi.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfaléu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfaléu	8.36	—	10 24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10 59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8 59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	4.26
Baniţa	5.12
Crivadia	5.55
Pui	6.41
Haţeg	7.26
Streiu	8.14
Simeria	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52 Sibiiu, Joi 11/23 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Maiu.

Hotăririle congresului catolic din Viena au întimpinat mare resens în regatul Italiei.

Italia și a câștigat unitatea și independența ei după multe vêrsări de sânge și jertfe, și acum află fórte natural ca un stat vecin și amic să nu sufere, ca pe teritoriul seu să se țină adunări cu scopul de a rêsturná ordinea legală din Italia. Istoria de opt sute de ani și mai bine vorbesce pe partea italienilor.

Papii dela Roma, nemulțămiți cu onórea, ce o au ocupat între episcopii apuseni, au țintit totdéuna spre a-și asigura și puterea lumésc㠹i spre scopul acesta ei nu au fost scrupuloși în alegerea mijlócelor.

Puși în conflict cu alți potentați, înădușind alte biserici, au nisuit cu totdédinsul după putere, și acestei nisuințe i se póte atribuí și caderea Constantinopolei în mânile turcilor, acestei nisuințe resbelul de 30 de ani.

Italienii le sciu aceste fórte bine, ei nu au uitat și nu pot uitá, că la anul 1849 armele austriace și franceze au restabilit ér puterea lumésc㠹 a papei, și că a trebuit din nou să verse sânge nevinovat la 1859, ca să pregătéscă unitatea statului urmată 11 ani mai târdiu cu tótă solemnitatea, aprobată de tótă lumea și primită cu mare entusiasm de poporul italian din colibă până în palat.

Patrimoniul Petri nu-i de ajuns actualului papă dela Roma, el nu a fost deajuns antecesorului seu, carele a provocat în Germania „Kulturkampful," căderea ultramontanilor din Francia și conflictul cu Rusia, și cari domolite în timpul mai nou au să ia altă formă, adecă lupta intre Vatican și Quirinal. Acésta e parola dilei, și dacă Austro Ungaria pretinde ca Italia să facă pe politicul ei întru stirpirea iridentistilor, tot cu același cuvênt póte pretinde acésta, ca să nu sufere în Viena ținerea ată ror intruniri.

Desmințirile, că adecă la congresul acela nu ar fi luat parte factorii mai însemnați ai clerului austriac, nu sunt temeinice și nu pot fi, când sciut este, cât de fanatic e clerul apusén în ce privesce primatul papei, și dacă căpeteniile clerului nu vor fi fost chiar de față la desbateri, de sigur că au contribuit ca congresul să fie bine cercetat și concluse luate să-și afle cea mai estinsă publicațiune și cât de mulți aderenți.

Față cu interpelațiunile din parlamentul italian ministrul președinte Crispi și-a dat silința — ca toți diplomații în atari impregiurări — de a presentá lucrul ca o intrunire privată, fără scirea și fără consimțemêntul cursul guvernului, dar cestiunea fiind de o mare importanță, ea va fi probabil și obiect de interpelațiune în delegațiunile austro-ungare convocate pe 12 Iuniu.

Nu e în interesul nici unui stat ca cestiunea să fie pusă tocmai acuma la ordinea dilei. Numai cât pescuirea în tulbure a fost totdéuna momentul bi nevenit, de care s'a sciut folosí biserica apusénă.

In contul bisericei rêsăritului nu inregistrăm atari fapte, ea a rêmas și până în diua de adi pe basele canonice și morali și dacă și nu dispune de averi ca catolicii, cel puțin nu este, nu póte fi atât de urgisită de ómenii de bine ca și biserica apusénă, care e în continuă luptă numai și numai pentru puterea lumésc㠹 care în veci nu se unesce cu principiile crestinesci, susțină-o acésta conciliul vatican, susțină-o ori și cine.

Revista politică.

Desbaterile mai recente din dieta Ungariei a lămurit pe deplin positiunea și programul, de care se ține ministrul de instrucțiune Csáky.

Se vede, că acusările, ce s'au ridicat contra ministrului și a tendințelor, ce le urmăresce, n'au rêmas fără efect, ele au silit pe șeful ministeriului de instrucție ca în fața tuturor deputaților presenți în dietă să-și desfășure programul, care până acum părea de tot învêlit în un întunerec misterios.

Acésta a făcut-o ministrul la desbaterile bugetari pentru culte și istrucțiune. Accentuând adecă deputatul Szatmáry, că statul să se îngrigéscă mai mult de instrucțiunea poporală, de crescerea morală a poporului, și pentru crearea unei a treia universitate, ca tinerii să nu mai emigreze; ministrul Csáky a dis, că ministrul cultelor din Ungaria pe terenul confesional nu este numai al unei confesiuni, ci e representatul statului pe terenul confesional. Ca atare scutesce drepturile statului și ale regelui, dar tot atât de sfântă datorință are să respecteze dreptul de activitate al bisericilor și libertatea consciinții. In marginile de drept ale statului va scí totdéuna să păstreze liberalismul, care pretinde, ca interesele bisericilor și ale confesiunilor să remână totdéuna respectate, câtă vreme ele nu vin în contradicere cu interesele statului.

In avêntul ce s'a pornit pentru instrucțiunea poporală datoria ministeriului de instrucțiune este în prima linie, ca să se îngrigéscă pentru a regulá prin lege asilurile de copii, pentru înmulțirea scólelor porale, ameliorarea lefilor învățătoresci, regularea pensiunilor și a luá dispositiuni pentru a ușurá sarcina prea mare, ce se află pe scólele medii. Totodată se nasce și necesitatea ca aceste scóle să se unifice și să se revisuéscă.

Comisiunea micstă, esmisă de ministrul agriculturei cont. Szapáry și de ministrul comerciului Baross în afacerea de a se împărți mai multe agende în ambele aceste ministerii și-a terminat lucrările, și cu prima dí a lunei lui Iuniu vor și intrá în valóre.

Secțiunea pentru construirea de canaluri, aparținétóre până acum ministeriului de comunicațiune va trece în resortul celui de agricultură; ér despărțêmêntul pentru industrie, negoț, tarife, oficiul statistic al țérei, afacerile de patent se vor ține de ministrul de comerciu.

După câte-va ședințe furtunóse parlamentul din Cislaitania s'a închis, și durata vacanției va fi mai bine de cinci luni. Mai interesante din discusiuni sunt sumedeniile de interpelări adresate ministrului președinte cu privire la congresul catolicilor, care apare de tot ostil politicei, ce o umăresce guvernul față cu statul aliat Italia. Premieriul a rêspuns, că decisiunile singuraticilor nu pot schimbá politica guvernului și că relațiunile nu s'au rêcit, cu tóte că presa oposițională italiană presentéză Italia în o stare de umilință față de Austria.

Interesantă a fost și vorbirea deput. Dr. Cronaveter, care a combătut politica austriacă față de Francia și a acusat pe Austria pentru brutalitățile comise contra principiilor adevêratului liberalism, și între cari brutalități se numêră și spânzurarea celor 13 generali din Ungaria. Pentru acest discurs oratorul a și fost felicitat de o sémă de deputați din dieta Ungariei.

După presemnele de până acum, pare-că delegațiunile se vor întruní inmediat după sêrbătorile rosalelor. Proiectele, ce se vor presentá vor fi elaborate pe basa decisiunilor conferințelor ministeriale comune.

Bêtrânul Bismarck ér a vorbit, și vorbele lui nu sună a bună. După-ce a atăcat pe socialisti și pe francesi, cari lucră pentru dărâmarea statului și astéptă numai momentul potrivit de revanșă pentru a dá asaltul, a condamnat pe alsațieni, că trimit în parlament francesi; căci Germania nu spre scopul acela a ocupat Alsația ca să vină în parlament 14 francesi. Rógă apoi pe conservativi, pe partidul imperiului și pe naționali liberali ca să se cureție de sociali-democrați de poloni, de velfi și de liberali, cari numai rêu aduc imperiului și să voteze legea asigurării de invaliditate și de bêtrânețe, *căci nimenea nu scie, dacă în anul viitoriu vom avé atâta ticnă și linisce precum a fost în anul acesta.* In se-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

Manuscriptul I.

(Urmare.)

Ianuariu 4. A cuviósei Apolinariei Synglitic list. 156.
„ 23. A preacuviosului Salaman Sihastrul . . . . . „ 157.
„ 23. A preacuviosului Mavsima Sirul „ 157.
„ 24. Viața preacuviósei maicei nóstre Xeni . . . . . „ 23.
„ 28. A preacuviosului Efrem sirianul „ 143.
„ 28. A preacuviosului Paladio . . „ 145.
„ 28. A cuviosului Iacov pustnicul . „ 147.
Februariu 5. Viața și patimile st. Agatei . „ 95.
Septembre 11. A cuviósei Teodorei din Alecsan. „ 121.
„ 13. A preacuviosului Martinian.
De aici înainte sunt alte istorii:
A lui Lactanțiu pentru diua județului „ 31.
Pentru vestmêntul Domnului nostru Iisus Christos . . . . . „ 161.
Prorocia sfântului apostol Andreiu pentru botezul rușilor . . . . . „ 165.
Tâlcul unui tropariu din canonul Rusaliilor . . . . . list. 167.
Pentru cutremurul din dilele lui Teodosie cel mic . . . . . „ 168.
Pentru sf. Pulcheria împărătésa . . „ 168.
Cuvênt tâlcuit pentru credința, nădeșdea și dragostea . . . . . „ 169.
Canon de pocăință al sf. Andreiu . . „ 179.
Rugăciune la Blagoslovenia icónelor . „ 183.
Istoria Tródei . . . . . „ 185.
Prorocia Sivillei critreia de Chs. . . „ 198.
Vrăjitoria Pythiei Idolului . . . . „ 200.

Până aici se află conservată consemnarea materialului din cartea acésta.

În cartea întrégă cuvêntul, care se scrie pe pagina următóre la sfêrșitul rêndului se repetéză. Așa și la acésta însemnare de material la sfêrșitul rêndului din urmă stă scris: „Împărăția," dovadă, că în consemnarea materiei urma un rênd, care se începe cu „împărăția." Și în adevêr după prorocia Pythiei dela pagina 200, îndată la pagina 201, urméză „Împărăția lui Vasilie Machedon" care merge până la pagina 210; urméză apoi: „Împărăția înțeleptului Leon," care se încheie la pagina 207.

La pagina 218 este irmosul din diua de Rusalii: „Cu dumnedeescul nor acoperit fiind," precum și tâlcul acestui irmos.

La pagina 219 urméză: „Viața prea marelui Constandin întâiului credincios împărat bun crestinesc, carele au făcut Țarigradul cu tóte tocmelele, precum este și până astădi." Tractatul este împărțit în 10 capete. Se termină la pagina 254.

Urméză un tractat: „Pentru nesocotință," pagina 255, apoi o istorióră: „Patima pentru nisce têlhari," pag. 257, apoi un tractat: „Ertăciune la om mort." 257—259.

În fine cartea se încheie cu tractatul:

„A celui întru sfinți părintele nostru Ioan Zlatoust, archiepiscopul Țarigradului. Dela Sorat Scolasticul, a lui Teodorit, episcopul cetății Chyrului, a lui Ermie Sozomen, a lui Georgie archiepiscopul Alecsandriei, a lui Fotie, și Suidii adunarea vieții pe scurt pagina 260—269.

Materialul până la pagina 183 s'a scris în anul 1742, după cum se vede din nota pusă la călcâiul paginei acestia:

Eu logofét Mateiu Voileanul. Anul 1742.

„Istoria Tródei" s'a scris în comuna Hundorf, la anul 1748 Decembre 8 dile, unde aflăm notița:

Acésta am scris Eu nevrednícul Voileanul Mateiu, gramaticul, 1748.

Prorociile despre venirea lui Iisus sunt din 1749, dovadă notița:

Logofét Mateiu Voileanul: anul 1749 Mart. 18.

dința acésta bětrânul cancelariu a fost insultat într'un mod de tot neomenos.

Conferitele pentru Samoa se continuă în linisce și în bună înțelegere. In privința alegerei regelui s'a regulat afacerea și astfeliu se crede, că conferințele se vor terminá în curênd. Un punct e mai greu de resolvat. Germania cere despăgubiri pentru desastrele avute, ér americanii nu voesc nici decum a despăgubí espediția riscată a Germaniei.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a VII a, ținută la 22 Aprile a. c.

(Încheere).

Se continuă referada comisiunei financiare, care tot prin referentul Alecsiu Olariu raportéză asupra raportului consistorial în ce privesce starea procesului contra răposatului debitoriu Ioan Pipoș, și comisiunea face următórea propunere:

Se acceptéză ofertul făcut de cătră văduva debitoriului Ioan Pipoș, ca adecă drept complanare a causei procesuale să se restitue adevěratul capital de 2500 fl. în modul, ca 781 fl. 25 cr. bani gata depuși la judecătoria reg. cercuală din Deva să se ridice din partea consistoriului dela numita judecătorie, în capitalul acesta să se socotéscă în preț de 718 fl. 75 cr. pământurile hipotecate în comuna Hondol, trecênd acestea în proprietatea esclusivă a fondurilor archidiecesane, ér suma de 1300 fl. să se priméscă în bani gata dela văduva suplicantă. Drept spese au a se solví fiscalului numai cele statorite judecătoresce.

Dep. Dr. Ilarion Pușcariu observéză, că dacă se consideră impregiurările, sub cari s'a dat împrumutul de sub întrebare, trebue să se scie, că acest împrumut s'a dat de fostul archiepiscop Andreiu br. Șaguna mai mult din considerațiuni personale cătră răposatul debitoriu, și s'a dat mai mult pentru ajutorarea lui, astfeliu în casul concret abstă dela o rigóre, în ce privesce incassarea acestei pretensiuni, ce póte nici că e cu putință, și află că propunerea comisiunei e satisfăcětóre, ce o primesce.

Dep. Dr. N. Olariu — membru și al comisiunei financiare — în principiu primesce ofertul făcut de văduva răposatului în suma de 2500 fl., căci nici că s'ar puté alta face, ce e și mai rentabil, decât să se mai pórte câți-va ani proces, și în urmă tot acesta va fi resultatul, și în acest sens și a ridicat glasul seu și la alt loc competent. Nu primesce însă modalitatea propusă de oferentă, ca în suma de 720 fl. să se priméscă nisce realități, cari altfeliu sunt intabulate pentru acésta pretensiune, dar în faptă nu esistă, căci sunt ocupate de vecini și resp. rudeniile debitoriului, dar și altfeliu sunt nisce locuri mai mult sterile, ce nici cum nu se pot validitá. Evident deci, că luarea în posesiune a acestor realități ar dá ansă de procese nóue, și astfeliu scopul, ca să se abandoneze terenul procesual tot nu se ajunge.

Dacă oferenta voesce o pace sinceră, fără reserve, atunci validitezele însăși aceste realități cu 1000 fl. sau și mai mult, dar consistoriului plătéscă suma acceptată de 2500 fl. cu bani gata, căci și așa i se fac fórte considerabile favoruri, face deci la propunerea comisiunei aditamentul: ca intréga sumă de 2500 fl. oferită spre complanarea pretensiunei să se solvéscă în bani gata, — ce se primesce.

Tot comisiunea financiară raportéză asupra raportului consistorial din 15 Aprile a. c. Nr. 4279/1888 Epit. referitoriu la convertirea bonurilor rurale transilvane în valóre de 525,00[illegible] fl. m. c. efeptuită la anul 1886 prin oficialii cassei archidiecesane de atunci Constantin Stezar și Eugen Brote.

După-ce se cetesce raportul consistoriului, comisiunea face următórea propunere: Se acceptéză hotărirea consistoriului archidiecesan, ca adecă fostii oficiali de cassă Constantin Stezar și Eugen Brote se indatoréză a rebonificá în cassa consistorială suma de 5625 fl. v. a. ca suma diferențială cu cât au dat mai mult ca prețul scrisurilor fonciare preste cursul macsimal staverit de consistoriu în mandatul din 11 Ianuariu 1886 Nr. 151. Terminul de solvire se ficséză în 90 de ḑile.

Dep. Dr. Aurel Brote declară, că deși e membrul comisiunei financiare, la pertractarea acestui obiect n'a luat parte.

Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit din presidiu inainte de a se începe desbaterea observă, că oficialii de sub intrebare au fost totodată și votanți în consistoriu, și prin urmare despre conclusul adus a luat notiță în ședință, și se vede, că l'a și esecutat până a nu primí mandatul consistorial, și dacă resultá din acésta operațiune favor, póte că acésta li se considera de merit, și altfeliu, dênșii au conceput și inițiat acésta afacere. La calcul cu cifre nu se dimite, dacă însă s'ar constatá, că vre o responsabilitate se póte declină în acest obiect și asupra consistoriului, ca președintele consistoriului nici nu vrea, și nici nu póte să se substragă dela responsabilitatea normată în statutul organic.

Dep. Ioan cav. de Pușcariu din incidentul, ce se află sub discusiune accentuéză, că ar fi cu mult mai corĕspunḑĕtoriu, dacă banii bisericei posibil s'ar elocá în realități, și mai ales în pământ. In ce privesce afacerea de sub întrebare crede, că cestiunea s'ar resolví cu mult mai natural pe calea disciplinară, după ce se vor face cercetările asupra tuturor împregiurărilor, pentru aceea face următórea propunere: Raportul consistoriului archidiecesan se remite acestuia cu îndrumare, ca intentând proces disciplinariu în contra fostilor oficiali de cassă, să aducă sentință asupra culpabilității și a daunei causate.

Dep. P. Cosma observă, că procesul disciplinariu astăḑi, când persónele, de cari e vorba nu mai sunt în oficiu nu are înțeles, pentru-că ori ce proces disciplinariu încétă și dacă respectivul funcționariu 'și dă dimisiunea, dar apoi și altfeliu vorbitoriul crede, că lucrul 'și va aflá resolvirea definitivă tot pe calea procesului. Conclusul adus de consistoriu dealmintrea e pe cât se póte de culant, pentru-că li se impută numai aceea cu ce a trecut preste mandatul consistorial, și s'a acceptat și atari spese, d. e. telegramele, ce după natura lucrului trebuea să le plătéscă bancariul, care a mijlocit convertirea. Consistoriul în mod mai culant nici la un cas nu puté să purcédă.

Reflectând vorbitoriul la cestiunea, în ce privesce elocarea banilor observă, că scrisurile fonciare astăḑi sunt hârtiile cele mai solide, pentru că acelea nu sunt espuse fluctuațiunei piației ca acțiile, fiind-că acestea sunt basate pe hipotecă sigură, și din acest punct de vedere considerat lucrul, trebue să constate, că încât pentru elocarea banilor, consistoriul a purces corect. Primesce întru tóte propunerea comisiunei.

Pentru propunerea deputatului I. cav. de Pușcariu vorbesc deputații Iosif Puscariu și Ioan Turcu, accentuându se într'altele, că funcționarii cari a comis daune fie și din greșélă, ei nu sunt esempți de sub regulele disciplinare nici dacă 'și părăsesc postul, ba dacă se dovedesce vre-o mala fide, pot fi urmăriți chiar și pe cale penală.

Dep. Dr N. Olariu accentuéză, că propunerea comisiunei, prin care fostii oficiali de cassă se constring la rebonificarea sumei de 5625 fl. este pe cât se póte de conciliantă, pentru că acésta sumă diferențială resultă numai din lucrarea contra mandatului consistorial, ce la o operațiune de sume mai mici s'ar puté trece póte cu vederea, dar acésta nu se póte face, când e vorba de ½ milion, pentru aceea în casul concret nici o scusă vorbitoriul crede că nu póte avé loc, și primirea vre-unei propunere ce ar invóle vre o amânare, ar fi spre paguba bisericei.

Nu se póte susține nici aceea impregiurare, că respectivii oficiali nu ar fi fost ascultați, consistoriul a făcut cercetare în causa și pe basa resultatului cercetărilor i a provocat pe oficialii de sub intrebare ca să-și dea în scris obiecțiunile, ce le ar avé, ce s'a și făcut și obiecțiunile lor se află la act. Ba vorbitoriul susține, că s'a ascultat chiar și de mai multe ori; pe fostul controlor dl Eugen Brote l'a ascultat în anul trecut și comisiunea financiară, carele inaintea acestei comisiuni a declarat, că dacă de forul competent vor fi dejudecați la vre o despăgubire, dênșii sunt gata a rebonificá paguba făcută.

Procesul disciplinariu față de fostii oficiali astăḑi numai are nici un sens, înțelege însĕ, dacă li se face proces pentru desdăunare, pentru-că chiar absolutoriu să fie primit, pentru eventuala daună, ce se descopere și mai târḑiu, ori care oficial tot responsabil remâne.

Dar și altfeliu aici — după cum bine a observat dl referent al comisiunei, — vorbesc d a t e l e resp. c i f r e l e, și s'a luat în considerare numai diferința la cumpĕrare, pe când dacă se consideră și diferința la vênḑare, — amĕsurat cursului când s'a realisat vênḑarea — suma diferențială ar fi 11,495 fl ; cu tóte acestea rĕmâne pe lângă o procedere cât se póte mai conciliantă și primesce propunerea comisiunei.

Dep. N. Strĕvoiu o privesce acésta causă de o afacere curat administrativă, și nu ține a fi în competența sinodului ca să aducă sentințe, pentru aceea dacă propunerea deputatului I. cav. de Pușcariu nu s'ar primí, face propunerea: ca raportul consistoriului să se ia spre sciință.

După ce referentul comisiunei întraltele observă, că nici unul dintre vorbitori n'a combătut resultatul constatărei cu c i f r e*), în esență dar nime n'a combătut propunerea comisiunei, ce altfeliu e identică cu raportul consistoriului, — punêndu se la votare propunerile făcute, — se primesce propunerea deputatului Nicolau Strĕvoiu.

Cu acestea ședința se închee la 2 óre d. m.

Varietăți.

* (C ă l ĕ t o r i a r e g e l u i U m b e r t o). Regele Italiei, însoțit de principele mostenitoriu Victor Emanuel și ministrul Crispi a sosit în Berlin. In întréga călĕtorie prin Svițera și Germania au fost sĕrbătoriți. Pe peronul gărei din Berlin l'a așteptat împĕratul Wilhelm cu toți principii, apoi Bismarck. Monarchii se îmbrățișară și se sărutară de mai multe ori, apoi se suiră într'o trăsură cu 4 cai, lor le urmară principii, apoi Bismarck cu Crispi. Stradele Berlinului au fost așa de impodobite, ca nici când altădată. La întrarea în Berlin regele Umberto a fost salutat de 101 tunuri. Spalirul de trupe a presentat arma și împreună cu mulțimea cea mare aclamau pe înaltul óspe, carele rĕspundea adênc mișcat.

* I n v i t a r e la maialul tinerimei scolare din Tilișca și Galeș, ce se va arangiá Duminncă în 14 Maiu, ér la cas de timp nefavorabil Joi în 18 Maiu st. v. în „bercul junilor“ din Galeș, la care prin acésta sunt invitați toți binevoitorii scólei. Prețul de întrare este benevol. Venitul curat este destinat bibliotecelor scolare. Inceputul la 1. óră p. m.

* (A v i s). Comanda scólei de cadeți de infanterie din Sibiiu face cunoscut, că cu începutul noului an scolastic la acest institut devin locuri góle pentru 50 de frecuentanți. La alegerea reflectanților se pune pond deosebit pe cultura și educațiunea lor socială de până acum. Cererile complete și instruite conform regulamentului sunt a se adresá *cel mult până la 25 Iuliu a. c. n* la comanda scólei de cadeți de infanterie din Sibiiu (*An das Commando der Infanterie Cadetenschule zu Hermannstadt*). Cererile sosite mai târḑiu nu se vor luá în considerațiune, ér în privința cererilor respinse numai are loc nici un recurs. Broșuri despre organisațiunea și condițunile de primire se capĕtă cu 20 cr. dela librăria L. W. Seidel & Sohn în Viena și A. Schmiedicke în Sibiiu.

Se mai atrage deosebita atențiune, că în urma esmisului din partea ministeriului ces. reg. de rĕsboiu din 5 Maiu 1889 Nr. Pres. 1984 cu începerea noului an scolastic se vor introduce în scóla de cadeți unele modificări, prin cari se intenționézĕ similitatea scólei de cadeți cu celelalte institute militare de instrucțiune și educațiune și cu deosebire ușurarea condițiunilor de primire, primindu-se în anul prim și astfeliu de reflectanți, cari au absolvat trei clase la scólele medii și produc testimoniu cu nota: mulțămitoriu; pe când dintre cei cu nota: indestulitoriu (suficient) se vor primí numai dacă au au absolvat 4 clase. Celelalte condițiuni de primire în ceea ce privesce trebuințele fisice și corporale, tacsa scolară etc. până la alte dispositiuni rĕmân tot cele de până acum.

* (C a s d e m ó r t e.) Eri în 10/22 a l. c. a răposat concipistul de finanțe în pensiune *George Vasile*, lăsând în cel mai mare doliu pe soția sa și pe 7 orfani. Inmormêntarea va fi mâne. Fie-i ţĕrina ușóră.

* (C i r c u l a r e a t r e n u l u i.) Dela prima Iuniu începênd, trenul ce circulă pe linia laterală Sibiu-Copșa mică, va plecá din Sibiiu diminéța cu 20 de minute mai târḑiu, ér séra cu 10 minute mai curênd ca până

*) Așadară dacă e ca să se vorbéscă de „M o r a l i t a t e a p u b l i c ă l a n o i,“ să se combată adevĕrul constatat cu c i f r e, dar să nu se înșire numai frase și teorii bine sunătóre. Red.

Împĕrăția înțeleptului Leon este tot din anul 1749, după cum notéză scriitoriul:

Logofĕt. Mateiu Voileanu. Anul 1749 Dec. 8.

După ertăciunile la morți aflăm următórea notiță:

Acestea le-am scris în Țara-Oltului la mănăstirea Drăgușului, Eu logofĕt Matei Voileanu, pe hârtia părintelui Rafail.

La sfĕrșitul cărții aflăm următórea încheere:

Precum de demult Israil în robie
Cu mult dor trăia nevḑênd a lor moșie.
Și în Carmil munte cu désă pustie
Nemernicind cu trudă Prorocul Ilie:
Așa și ticălosul strĕin cu jale
Își petrecea vieței amărâta cale.
De o parte cu mult dor fiind cuprins,
De altă parte de necasuri fiind strîns.
Dor mare avênd pentru a lui moșie,
Necas greu de strĕinata ticălosie.
De carea prea cu asupră fiind cuprins
Eu strĕinul Mateiu, celé ce acestea am scris,
Rog pe Dumneḑeu ca sĕ nu me lipséscă
De cea prea dorită moșie ceréscă.

Dacă tânguirea acésta s'a mai continuat, sau dóră s'a terminat aicea, nu scim, deóre-ce alte foi din cartea acésta numai avem, deși acésta este cea mai completă, deóre-ce materialul se sfĕrșesce, și-l avem complet.

După cum am amintit în mica întroducere, vom reproduce unele partii mai de importanță.

(Va urma).

acum, ér trenul ce sosesce după améḑi vă sosí cu 24 minute mai târḑiu

* (Oficeri austro-ungari la esposiţia din Paris). Ministrul comun de rĕsboiu intenţionézĕ a trimite mai mulţi oficeri din statul maior de artilerie la esposiţia din Paris. Despre studiile, ce le vor face acolo, vor avé sĕ facă un raport. Pauşalele de calĕtorie vor fi pentru unul de 500 fl în aur.

* (Érăşi limba maghiară în scólele poporale) Ministrul de culte şi instrucţiune publică, cont. Albin Csáky a esmis inspectorilor scolari un cerculariu cu data de 17 Maiu, prin care îi provócă ca în decurs de o lună sĕ raporteze, ce feliu de succes se face în privinţa instrucţiunei limbei maghiare în scólele poporale.

* (Secţiunea română la esposiţia universală). Conform listei esposanţilor români, în grupul întâiu: Lucrări de arte sunt 17 esposanţi; — în al II-lea: educaţiunea şi învĕţămêntul — material şi procedeu pentru artele libere 36; — grupul III: mobile şi accesorii 67; — IV: ţĕsĕturi, îmbrăcăminte şi accesorii 279; — V: industrii extractive, produse brute şi lucrate 63; — VI: unelte şi proceduri pentru industriile mecanice 37; — VII: produse alimentare 140; — VIII: agricultură, viticultură scicicultură 4; — în total sunt 680 de esposanţi români. In privinţa succesului bucătăriei ospĕtăriei române se depeşază din Paris următórele: Deschiderea cârcimei românesci la esposiţie s'a făcut. Un banchet a fost oferit de cătră principele George Bibescu directorul esposiţiei, ministrilor statelor unite şi Serbiei şi comisarilor strĕini. Imens succes pentru fetele române, lăutari şi costume, vinuri şi pentru architectură; tóte mesele au fost luate cu asalt, sĕrbarea plină de veselie a ţinut până la 11 séra. Directorul general a manifestat deplina sa satisfacţie pentru organisaţiunea secţiunei române, el a afirmat, că cârcima românéscă oferă o notă unică în esposiţie şí a însărcinat pe dl Bibescu sĕ trasmită felicitările sale comitetului.

* (Escursiune la Paris) Casina industrială din Budapesta va arangiá o escursiune la esposiţia din Paris, la care pot luá parte toţi neguţătorii, industriaşii şi comercianţii. Plecarea va fi la 29 Iuniu a. c. şi biletul va avé valóre pe 30 de ḑile. Intréga escursiune — tour şi retour, — precum şi întreţinerea pe 8 ḑile în Paris cu locuinţă cu tot costă numai 103 fl. v. a, cari pot fi plătiţi şi în rate. Insinuările se fac până la 31 Maiu şi deodată cu insinuările au sĕ se depună 10 fl. Cercetarea esposiţiei şi a teatrelor se face cu preţuri reduse.

* (Foc.) Din Balomir ni se scrie: In 23 Aprile la 2 óre după améḑi în comuna nóstră s'a escat un foc din 2 jirezi de paie, ce era sĕ ne ameninţe cu un pericol mare. Din fericire fiind ḑiuă şi ómenii fiind pe acasă au alergat din tóte părţile intru ajutoriu şi astfeliu afară de cele 2 jirezi de paie a mai ars numai o şură, aşa că dauna se urcă la 300 fl. De sigur, că dacă n'ar fi fost în mijlocul nostru dl Radu Zunea, proprietariu din loc, care şi-a dat tótă silinţa pentru localisarea focului, mergênd la staţiunea căii ferate din Jibot de unde a adus o puscă de apă, care fórte mult a ajutat la stingerea focului.

Venim deci toţi membrii comunei ai aduce mulţămită şi recunoscinţă dlui Radu Zunea, care e şi agentul băncii de asigurare „Transilvania", căci am fost norociţi a fi apăraţi de o daună însemnată atât pentru poporul nostru cât şi pentru cei asiguraţi la banca „Transilvania."

* (In memoria luptei dela Auspern.) Ḑiua de eri a fost pentru regimentul Nr. 31 de aici o ḑi de mare sĕrbătóre, ḑiua luptei dela Auspern 22 Maiu 1809. După solemnitatea religiósă dela biserica din cetate a defilat întreg regimentul în piaţa cea mare. In casarmă dl colonel de Cassan a ţinut o vorbire însufleţitóre în limba germană şi română, făcênd istoricul luptei şi accentuând soldaţilor, că are deplină speranţă, că în momentul când Maj. Sa împĕratul şi regele ne va chemá, vor sci pune mâna pe arme şi vor dovedí, că sunt bravi ardeleni. La 1 a fost prânḑ festiv în căsarma mare; comandantul de corp a fost primit de întreg corpul oficeresc şi de musică cu „Romana".

* (Destoinicia poliţiei române.) Marele escroc Andronic, care mult timp a înşelat prin România cu apa sa de aur şi a despoiat şi pungăşit publicul de parale, e prins. Poliţia română, îndată după ce a dispărut din România, l'a căutat prin tóte părţile şi nu înzădar, căci poliţaii trimişi de dl colonel Algiu l'au prins la Alba-Iulia, unde se ocupá cu cârcimăritul. Acum se tractézĕ numai pentru estradarea lui.

* (Numismatică.) Am anunţat ieri scrio „Românul", că dl Dr. Réthy László a sosit la Bucuresci pentru a face studii archeologice

D-sa este însărcinat de direcţiunea museului naţional maghiar a studiá în deosebi piesele referitóre la numismatica română, căci Academia maghiară voesce sĕ scótă un op, „Corpus nummorum Hungariae" în care negreşit se vor descrie şi piesele aflătóre în ţéră la noi.

Până acum dl Réthy a umblat prin Francia, Italia, Germania şi Elveţia pentru a studiá piesele de bani, ce se găsesc pe acolo.

După-ce va studiá şi colecţia numismatică română, va face o lucrare, care se va publicá în revista archeologică a dlui Tocilescu. In acéstă lucrare va face cunoscut numismaticilor marea colecţie de bani români ce se află la muzeul din Pesta. In acésta colecţiă sunt ca la 2000 piese de bani români vechi, din diferite timpuri Cu deosebire sunt câte va piese interesante de pe vremea lui Petru Muşat şi un galben de mărimea piesei de 5 lei de pe vremea lui Mihau Vitézul, galben, de care nu se mai găsesce altul.

Acéstă interesantă colecţie muzeul maghiar a cumpĕrat-o dela un colecţionariu din Ungaria, dl Doboczky, care a colecţionat numai piese române.

Din România dl Réthy va merge la Hamburg, şi de aici la Londra, pentru a vedé, dacă se află şi acolo piese române şi maghiare.

* (Influenţa vegetalelor asupra organismului.) S'a constatat, că ţelina influinţează asupra sistemului nervos, şi este o cură pentru reumatism şi neuralgiă. Patlagelele rosii influinţéză asupra ficatului, spănacul are un efect direct la bólele de rinichi. Cépa, usturoiul şi maslinele promovézĕ digestiunea, şi formézĕ o cantitate considerabilă de salivă şi de suc gastric.

Bibliografic.

Învitare de prenumeraţiune.

la opul:

„Din trecutul Silvaniei."

Legendă de Victor Russu.

Gherla. Edităunea Cancelariei Negruţiu, 1888.

Subiectul căruia e luat din seclul al IX-lea, din unul dintre cele mai obscure, mai neguróse timpuri şi ilustrézĕ, într'un stil poetic, dulce şi frumos, un episod istoric aşa ḑicênd întreg. Scopul evident al autorului e, că împreunând „Utile cum dulci" în opul seu, sĕ facă pe tot sufletul, pe tot natul român, ce scie numai cetí: sĕ se ocupe şi cu „trecutul românilor" nu numai cu lucruri efemere! sĕ vadă, că cine au fost străbunii, prin câte vicisitudini au trecut şi cum s'a conservat subsecuenţii lor actuali pe aceste plaiuri romantice ale strămoşilor, ca şi generaţiunea sucrescentă venitóre încă sĕ se inducă ĕst mod cuasi pe nesimţite în frumosul, dară greul studiu al „Istoriei naţionali", cu un cuvênt: sĕ facă prin cetirea acestui op, pe tot individul ce se numesce cu fală pe sine român, sĕ aibă plăcere, şi tragere de inimă spre tot ce privesce trecutul, spre scrutări şi cercetări, spre studii serióse, mai vêrtos archiologico-istorice nedubitavere, ce atestézĕ dominaţiunea română atât de clar în aceste părţi.

Şi bunul lector ce va luá acest op în mână, din mână nici că-l va lăsá, până nu l va terminá de cetit. Scopul indicat dară se va ajunge mai vêrtos prin acea, că în opusculul acesta sunt capete întregi astfeliu redactate, cât acele corĕspund sigur tendinţii, pentru români de mare valóre şi momentuositate: de a-şi educá în spirit propriu genuin şi nu numai de a desfătá pe lectori!

Opul conţine: Dedicaţiunea, prevorbirea, escursiunea, păstoriul, priveghitórea codrului, pe ruinele unui castru şi castel străvechiu, un bujor de copiliţă, geniul nopturn, invocaţiunea, furtuna, lilia Silvaniei, o nópte în Salnêc, jocuri naţionali, distrageri şi revelaţiuni, concertul, Iasîgii, care-'n cătrău, sorióra florilor, o legendă din bĕtrâni, despărţirea, dorul, sibila, morbul, revederea, lupta, odinióră şi acum şi reîntórcerea; şi consistă mai din 11 cóle în tipariu, pe papir fin şi litere nóue.

Se póte procura cu 1 fl. v. a. dela „Cancelaria Negruţiu" din Gherla (Szamos-ujvár), sau dela autorul, din Ciuş (Kolozsvár).

Mulţămită publică.*)

Pentru a se face posibilă instrucţiunea în lucru de mână a elevelor misere dela scóla ortodocsă română din Câmpeni, — corpul învĕţătoresc a deschis şi circulat — prin învĕţătórea dna E. Albescu, una listă de contribuiri benevole, la care au contribuit următorii binevoitori: I Din Câmpeni st dómne: Ana Furdui 1 fl.; Sidonia Muntean 1 fl.; Sabina Preda 1 fl.; Emilia Gerasim 1 fl.; Iulia Poruţ 50 cr.; Roza Decean 50 cr.; Iulia Binder 1 fl.; Lövi Hermina 1 fl.; Octavia Motora 1 fl.; Eufemia Albescu 1 fl. şi dşóra Otilia Motora 50 cr.; II. Din Abrud st. dómne: Anna Gall 1 fl.; Elena Bariţ 50 cr.; Anna Filip 1 fl. 50 cr.; Iuliana Vasiu 2 fl.; Sofia Thiulescu 1 fl.; Elena Adamoviciu 40 cr.: Ana Lobonţ 30 cr. şi dl Draja 40 cr.; III. Din Bucium: dşóra Maria David 1 fl.; şi dnii Alesandru Danciu dir. de mine 1 fl.; David Candin 1 fl.; George Lup 1 fl. IV Din Certege domnii: Nicolaus Aranyosi 50 cr.; Nicodim Cothisel 1 fl. şi V. Din Buceş dl Bota not. cer. 1 fl. — Suma 23 fl. 10 cr.

*) Sunt rugate şi celelalte ḑiare române din patrie pentru a publicá acésta mulţămită publică.

In numele sĕrmanelor copile, cum şi a corpului învĕţătoresc, priméscă toţi P. T. contribuitori cea mai căldurósă mulţămită.

Câmpeni, 3 Maiu, 1889.

Pentru corpul învĕţătoresc

Ioan Motora,
învĕţătoriu diriginte.

— Biblioteca scólei nóstre române din Sighişóra, la stăruinţa reverendisimului domn Demetriu Moldovan administrator protopresbiteral în loc, a fost norocósă în anul acesta a sĕ înmulţi cu un numĕr considerabil de opuri de cuprins diferit, donate din partea preastimaţilor domni:

1. Ilustritatea Sa părintele Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit în Sibiiu, a binevoit a doná opul seu istoric „Documente pentru limbă şi istorie."

2. Preastimabilul domn Wilhelm Wenrich căpitan ces. reg. în pensiune şi fost deputat dietal 75 (şeptedeci şi cinci(de cărţi în limba germână şi latină.

3. Stimabilul domn autor Domeţiu Dogariu învĕţătoriu şi director în Satulung „Aritmetica" partea a III-a.

Pentru care faptă marinimósă subscrisa direcţiune scolară, esprimă Preastimaţilor domni donători şi pe calea acésta cea mai adêncă a sa mulţămită şi recunoscinţă.

Sighişóra, în 3/15 Maiu, 1889.

Ioan Muntean, director.

Din public.

Apel!

Intêmplarea incidentului comunei nóstre române Ernea săséscă, de care a-ţi binevoit dle redactor a luá şi dvóstră scire, după cum m'am înformat din Nr. 50 dto 6/18 1889 al „Telegrafului Roman", îmi împune mie ca preot administratore al acestei comune datorinţa a adresá cătră publicul simţitoriu următórea rugare.

Luând în considerare, că incendiul numit a prefăcut în cenuşă adăpostul şi esistenţa a lor mai bine de 100 familii române, cari locuiau în vre-o 75 edificii, aşa încât din întréga comună numai 30 case au mai rĕmas; avênd mai departe în vedere, că pe timpul incendiului, ce a isbucnit pe la 11 óre ante-meridiane în 2/14 Maiu a. c. toţi locuitorii erau duşi la lucru la câmp afară, celei mai mare parte din trênşii, numai acele vestminte le-au rĕmas, cu care erau în acea ḑi îmbrăcaţi; aşa fiind acesti nenorociţi lipsiţi de tóte cele de lipsă pentru esistenţa vieţei: vin eu a rugá în numele numiţilor pe întreg publicul bine simţitoriu a colectá şi a mijlocí prin cercurile de activitate ale P. T. public colecte de binefacere pentru nenorociţii incendiaţi. Resultatul acestor colecte me rog a se administrá la onorata redacţiune a „Telegrafului Român", care apoi suma întrată o va distribuí prin ómeni de încredere celor nenorociţi*).

Alma, în 10 Maiu, 1889.

V. Almăşan, capelan ppresbiteral.

*) Redacţiunea nóstră — ca totdéuna în asemenea triste casuri — primesce a întrevení pentru ajutorarea acestor nenorociţi. Red.

MONITOR. 18

Calendariul sĕptemânii

14—20 Maiu.

14. Dumineca: Isidor, Terapont, Alecsandru, Barbar, Acolut, Leontiu, Marcu, Ioan (bulgarul.) *15. Luni:* Pachomiu, Achiliu, Barbar. *16. Marţi:* Teodor, Alecsandru, Lida, Audies, Isachiu, Simeon, Bachtisoiu, Papilin, Petru, Nicolau, Eufimia. *17. Mercuri:* Andronic, Iunia, Solochon, Pamfimir, Pamfilon, Nectariu Teofan. *18. Joi:* (†) Înălţarea Domnului, Petru, Dionisiu, Andreiu, Paul, Venedim, Paulin, Iracliu, Christina, Tecusa, Alecsandre, Claudia, Faini, Eufrasia, Matrona, Iulia, Teodot, Stefan, Iulian, Teodor, Anastasia, Martinian. *19. Vineri:* Patriciu, Acaciu, Menandru, Polien, Memnon, Acolot, Ciriaca, Teotima. *20. Sâmbătă:* Talaleu, Asela, Niceta, Ioan, Iosif, Nicolau, Talasiu, Marcu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 14 Maiu, a VI-a în cincidecime, a Orbului Octoich ton 5 şi Penticostariu. La Utreniă: Evangelia Invierii 8. Catavasia: „Mântuitoriului Dumneḑeu". La oda IX în loc de „Ceea-ce esti mai cinstită" se cânta irmosul şi troparele Duminecii. La Liturgiă: Fericirile din Octoich şi Penticostariu.

Mercuri 17 Maiu: Eşirea prasnicului Invierii. Se ia de pe masa altariului icóna mormêntului, aşeḑată în ḑiua Pascilor.

Joi, 18 Maiu: Inălţarea Domnului, Prasnic. Ritualele din Penticostariu.

Loterie.

Mercuri în 22 Maiu 1889.

Sibiiu: **6 45 63 12 8**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.53
Napoleon	9 35½	9.34
100 marce nemţesci	57.45	57 40
London (poliţă pe de trei luni)	117.70	117.75

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strćinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina Românei. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile străine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reserate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 13—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 53 Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Maiu.

In săptămâna aceasta România a avut adevărate ḑile de sărbătóre, și deodată cu România tot în una și aceași ḑi a avut ḑi de sărbătóre dinastia Hohenzollern, care și-a identificat interesele sale cu cele ale popórelor, în fruntea cărora i a pus pe membrii acestei familii provedința divină și încrederea poporului.

In Marția trecută și-a ocupat locul în senatul României principele moștenitoriu, junele nepot al gloriosului rege român Carol I între manifestațiuni de estraordinară bucurie și simpatii.

A doua ḑi, Mercuri la 10/22 Maiu, puternicul împărat al Germaniei a desvoltat tótă pompa curții și a dinastiei Hohenzollern, orașul Berlin, capitala imperiului german, a desvoltat tótă splendórea unei capitale pentru primirea regelui Italiei, și a suitei lui, pentru accentuarea identității de interese, care légă pe poporul german de cel italian, devenit conșciu de puterea sa și de misiunea, ce are de împlinit pentru consolidarea statului pe basele actuale.

Și tot în ḑiua acésta, la 10/22 Maiu regatul România a sărbat a opta aniversare a incoronărei regelui actual, aceea ḑi mărétă, în care gloria desvoltată în bătălia ruséscă turcéscă pe câmpiile Bulgariei și-a revărsat faptice darurile sale asupra României prin punerea corónei pe acel crestet, eare încă în 1877 simbolice prin succesele armatei române a fost încoronat.

La alt loc — permițêndu-ne spațiul — vom reproduce unele amănunte în tóte direcțiunile indicate aici pe scurt.

Importanța cea mai mare pentru vecinul stat o are la tot casul regularea succesiunei la tron, aducerea clironomului în țéră, și instalarea lui în senat, cu care se începe activitatea lui pe pământ românesc.

Regularea succesiunei la tron este una dintre cele mai de căpetenie lucrări a bărbaților de stat din România, și istoria va înregistrá cu litere de aur în cartea vieții numele acelor bărbați, cari în înțelepciunea lor au asigurat României o desvoltare pacinică, și o a scutit de multele neplăceri, la cari sunt espuse țările cu pretendenți la tron, unde succesiunea nu s'a regulat în timpuri pacinice.

Presa din România din incidentul acestor dóue mari sărbători e plină de manifestațiuni de simpatie pentru dinastia Hohenzollern, în special e accentuată recunoscința României față cu regele Carol, demonstrativ e accentuată acésta față cu regina, și presidentul senatului în cuvêntarea, cu care a salutat în senat pe principele de coróná, i-a recomandat de model pe părechia regală, i-a pus inainte icóna unchiului rege, pe care junele fiitoriu moștenitoriu să-și-o graveze în inimă, ca odinióră evreii tablele legei.

Ḑilele de sărbătóre ale familiei dinastice Hohenzollern și ale junelui regat România au aflat résunet în întrégă Europa, și ḑiaristica acesteia pe aripile vêntului vestesce în tótă lumea lucrurile întêmplate, ca pe nisce rade de lumină, sub a căror binefăcétóre înfluință va dominá pacea internă și esternă în România, făcênd posibilă o desvoltare pacinică pe pământul României.

Și dacă la privirea aurorei mărețe popórele din statele Europei privesc cu satisfacțiune, cu deosebită plăcere și bucurie sufletéscă trebue să salutăm noi semnele mai nóue, cari ne promit o consolidare și mai puternică în România, vecinul regat al monarchiei nóstre, cu care avem de afacere ḑi de ḑi.

Și dacă ḑilele lor de veselie au aflat résunet în inimile nóstre, de bună sémă acest résunet va fi redus la adevăratul isvor, pe care noi l'am indigitat, și pentru care nime nu se póte supĕrá.

Revista politică.

Mărturisirile ministrului de culte și instrucțiune publică, cont. Albin Csáky, au aflat aprețiare în tóte foile monarchiei nóstre și sinceritatea, cu carea ele au fost rostite nu lasă nici cea mai mică îndoélă, că actualul ministru va și urmá programul seu bine-precisat.

Acésta o dovedesc mai ales desbaterile ulteriore ale bugetului de culte și instrucțiune. La espunerile lui Kiss din stânga, care a salutat programul ministrului și carele a accentuat, că bugetul nu e destul de mare conform trebuințelor și împregiurărilor, și carele mai întrebând pe ministru dacă pe terenul confesional se ține de legea din 1848 sau acceptéză starea actuală, ministrul i-a réspuns în sensul, în care a vorbit și mai nainte, accentuând, că dênsul are în vedere postulatele dreptului de stat și ale adevăratului liberalism, un punct de gravitate, după care se măsură tuturor religiunilor cu una și aceea-și măsură, repetéză, că nu e ministrul unei confesiuni, ci representantul interesului statului în afacerile culturale.

La espunerile lui Hermann și ale lui Ugron, cari au pledat pentru autonomia bisericei catolice, care trebue să fie mai presus decât a altora și pentru administrarea bunurilor sale, deóre-ce în tot locul se găsesce lipsa de autnomie, ministrul a réspuns, că unele din aserțiunile antevorbitorilor sunt și adevărate. El declară însĕ, că în Ungaria nu cunósce nici o deosebire între stat și națiune, că națiunea e statul și statul e națiunea. Cine caută să separeze aceste noțiuni, acela nu face nici un serviciu bun statului.

In ceea-ce privesce autonomia, lucrul este pe cale a se deslegá și în privința acésta încă nu mai încape nici o deosebire. El nu voesce să facă favoriți, credincioșii catolici se pot bucurá de aceași ticnă și libertate in stat, ca și credincioșii celorlalte confesiuni. Se va nisuí însĕ a delătură tóte greutățile pentru a se lămurí autonomia bisericei; de altcum declară, că într'un feliu e ea privită de clerul înalt, în altfeliu de cel mai de rênd și altfeliu din partea laicilor.

Camerile române s'au deschis în sesiunea estraordinară. Mesagiul de deschidere face alusiune la patriotismul membrilor corpurilor leguitóre, care au fost convocați tocmai în acest timp, când afacerile agricole reclamă mai mult presența lor pe la moșii. Acésta este și un motiv puternic, că camerile se vor ocupá cu multă activitate și mult zel pentru deliberarea cât mai îngrabă a proiectelor mai intețitóre.

Lucrul remarcabil e, că dl Lascar Catargiu a păsit tot cu vechiul seu cabinet, fără a-i fi suces al premení. Nu se scie încă cum se vor desvoltá lucrurile, în tot casul însĕ după presemnele de până acum sórtea guvernului o decide grupul d-lui Demetrie Bratian. Dacă acest grup va merge cu guvernul, atunci esistința lui e asigurată, la din contră, oposiția va triumfá, și n'avem decât să ne asteptăm la o disolvare a camerilor, dacă e ca actualul guvern să se mai pótă susținé la cârmă.

In ḑiua deschiderei corpurilor legiuitóre a fost într'odus în sala senatului și principele moștenitoriu. Primirea, ce i s'a făcut atât reginei cât și principelui au fost din cele mai mișcătóre. Bătrânii senatori au entusiasmat cu manifestațiunea simpatiilor pe tinĕrul lor coleg, carele la vorbirea președintelui a réspuns viu mișcat, că prima datorință e să urmeze aspirațiunilor, ce le nutresce națiunea română și din al cărui trup dênsul face parte. Pe urmele bravului seu unchiu el va scí să asigure viitoriul acestui popor vitéz și prudent.

La ordinea ḑilei e călĕtoria regelui din Italia la Berlin, care se sonsideră ca un act politic de cea mai mare însămnĕtate și primirea grandiósă, ce i s'a făcut în tot locul sigiléză simpatiile, ce le nutresc aceste dóue popóre unul cu altul La revista trupelor împĕratul Wilhelm însu-și a comandat trupele, ér poporul german s'a întrecut cu italienii în aclamațiunile și aplausele frenetice din tóte părțile, ce se revĕrsau la adresa înaltului óspe. Foile germane

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Manuscriptul II.

Începutul se face cu un capitul din cartea facerei cap 1. st. 1. până la stich 14. „Și s'au făcut sĕră și diminéță ḑiua a treia." Urmézĕ o învĕțătură espusă în poesie despre datorințele crestinului Duminecă dimineața.

Pe fața a dóua este un citat din Evangelie: Un om s'au pogorît din Ierusalim în Ierichon, și au căḑut în têlhari etc.

Îndată apoi urmézĕ tâlcul acestei evangelii: „Omul este Adam, și Ierusalimul Raiul și Ierihonul lumea, têlharii dracii. Ĕră ranele pĕcatele, ĕră preotul Moise, ér ḑiaconul Ioan, ér Samarinénul Christos. Ĕră uloiul și vinul este sfântul și scumpul sângele Domnului, ér gazda Pavel, ĕră sălașul óspeților este biserica. Ĕră cei doi dinari sunt dóue legi, cea vechie și cea nóuă. Ér când me voi întórce îți voi plătí este a dóua venire a lui Christos, când va vení va plătí fie cui după lucrul seu.

După acestea urmézĕ prima evangelie a învierei cu tâlcul ei, apoi unele sentențe morale.

Pe pagina următóre stă o poesie, care se începe în fie-care rênd cu litera următóre din alfabet. Es. A. Alesan Tatăl Dumneḑeu. B. Bun fiul și duchul seu. V. Vĕḑutele au rênduit etc., și așa continuă până la în:

Împĕrăți-va Domnul în veci, Domnul în veci, de veci, Amin.

Pe altă pagină urmézĕ sentința, pe care Pilat o a făcut lui Christos, pe acésta o precede judecata de sânge făcută lui Christos de jidovi.

Urmézĕ apoi un tecst din apocalips în limba vechiă bisericéscă slavonă.

După acestea urmézĕ tabela de materie, pe care o reproducem întocmai.

Primax, adecă însemnarea pentru cele ce se află întru acéstă carte.

Minunea Sfântului Nicolae, pentru un drac, ce s'au făcut în chip de muiare . . . . . list. 1.
Pentru Vasilie fiul Agricăi . . . . . „ 2.
Pentru preotul Christofor . . . . . „ 4.
Pentru un Sarachin . . . . . „ 5.
Pentru trei icóne . . . . . „ 8.
Pentru Petru din Athon, ... „ 11.
Pentru Dimitrie . . . . . „ 13.
Pentru un prunc înnecat . . . . . „ 15.
Pentru Stefan craiul sêrbesc . . . . list. 17.
Altă minune cu acestași Stefan craiu „ 20.
Pentru o slugă nevinovată . . . . . „ 25.
Pentru un Simeon . . . . . „ 28.
Pentru un tiner anume Nicolae . . . „ 29.
Pentru un covor . . . . . „ 30.
Pentru o mănăstire ce sĕrăcise . . . . „ 33.
Pentru un Polovcean . . . . . „ 35.

Altă începere.

Pentru un om prost . . . . . list. 39.
Întrebarea sfântului Macarie cu îngerul lui Dumneḑeu . . . . . „ 44.
Viața sfântului Alecsie, omul lui Dumneḑeu . . . . . „ 48.
Viața și patima sfântului Marelui Mucenic Teodor Stratilat . . . . . „ 58.
Cuvênt al St. Ioan Zlataust la blagovestenie . . . . . „ 65.
La nașterea Domnului nostru Iisus Christos . . . . . „ 69.
Patima St. Mucenițe Feronthii . . . . „ 70.
Pentru fecióra Mamonia cum s'au mântuit preotul Macarie . . . . . „ 71.

Alt începput.

Pentru un tinĕr, care l'au mântuit St. Ioan Bogoslov . . . . . list. 72.
Pentru pilda trupului cu sufletul . . „ 73.

încă din ajun au deschis colóne pentru articli sĕrbătoresci nu numai spre a entusiasmá ovaţiunile, dar şi spre a dispune pe întreg poporul italian pentru politica, ce o urmăresce suveranul dimpreună cu ministrul seu Crispi. La prânḑul dat a ridicat împĕratul german păharul pentru casa Savoia, ér regele italian, accentuând în limba italiană, că aceste dóue state după consolidarea lor au devenit scutul păcei europene, a închinat pentru casa imperială, armata germană şi pentru prosperarea imperiului.

Şi sĕrbătorirea suveranului italian în tóte părţile calĕtoriei sale a împresionat adênc pre cei din Roma. Camerile, după vorbirile fulminante ale destoinicilor oratori şi la propunerea preşedinţilor a hotărit sĕ trimétă o adresă de mulţămire Helveţiei, carea a pregătit suveranului Italiei ḑi de sĕrbătóre, apoi guvernului german şi în special cetăţii Berlin, în carea a întrat regele ca cel mai trimfătoriu suveran al Germaniei. — Se astéptă acum efectul politic, al acestei stralucite visite.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VIII-a, ţinută la 23 Aprile a. c.

După autenticarea protocolului şedinţii precedente şi presentarea a lor 2 rugări, la ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătóre. Raportorul aceleia, dep Dr. Ioan Mihu, dând cetire raportului comisiunei administrative a fond. Şaguna din 17/29 Aprile a. c. Nr. 21 despre activitatea acesteia începênd dela 7 Aprile 1882 până în present, propune şi sinodul —

Ia raportul la cunoscinţă, 'l primesce de basă la desbatere specială, şi-l aclude la protocol îndrumându-se comisiunea adm. a fundaţiunei, ca in conformitate cu dispoşiţiunile cuprinse în §. 9 al reg. pentru afacerile interne, în viitoriu sĕ compună la timp raportul seu anual pentru a puté fi presentat pe calea consistoriului archid. în fie-care an regulat sinodului archidiecesan.

Intrând în desbaterea specială asupra singuraticelor puncte din acest raport punctul I privitoriu la statul personal al comisiunei la propunerea comisiunei — Se ia la cunoscinţă.

Punctul II privitoriu la crescerea capitalului şi starea fundaţiunei cu finea fie-cărui an, începênd dela 1882 până la 1888 la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinţă.

Punctul III despre şedinţele ţinute de comisiune şi despre ajutórele votate pentru 16 biserici în suma totală de 3170 fl. şi pentru 7 scóle în suma totală de 1580 fl., conform propunerei comisiunei — Se ia spre sciinţă, esprimându-şi sinodul părerea de rĕu faţă cu împregiurarea, că în decursul anului 1888 comisiunea administrativă nu a ţinut nici o şedinţă. Incât pentru viitoriu se indrumă comisiunea la stricta observare a dispoşiţiunilor cuprinse în §. 1 al regulamentului pentru afacerile interne.

Punctul IV privitoriu la pertractarea proiectului de regulament al afacerilor interne şi la împărtăşirea cu ajutóre a 34 biserici, în suma totală de 5436 fl. şi a 20 scóle în suma totală de 2480 fl. la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinţă.

La punctul V, care privesce recercarea adresată consistoriului archidiecesan pentru a face cunoscut în archidiecesă modul cum trebue instruite cererile pentru ajutóre din fundaţiunea Şaguna; mai departe votarea de ajutóre pentru 18 biserici în suma totală de 3240 fl. şi pentru 15 scóle în suma totală de 1620 fl. la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinţă.

Cu privire la partea din punctul acesta despre hotărirea luată de comisiunea administrativă în causa rĕmânerei ases. cons. Zacharia Boiu şi mai departe ca membru în comisiune, cu tóte că a încetat de a mai fi paroch al cetăţii Sibiiului, comisiunea propune:

Sinodul nu apróbă modul, cum s'au interpretat dispoşiţiunile testamentare pentru acest cas, şi îndrumă comisiunea administrativă a observá cu stricteţă acea dispoşiţiune a testamentului, că unul dintre membri comisiunei adm. are sĕ fie paroch în Sibiiu.

La acest punct se desvóltă o viuă desbatere.

Dep. N. Cristea accentuând, că designarea persónelor respective în comisiunea administrativă făcută de însuşi testatorele 'şi are însemnătatea sa, şi nu ar fi consult ca prin interpretări prea rigoróse sĕ se omită un membru denumit de însuşi testatorele, pentru aceea se vede îndemnat a face următórea propunere:

Sinodul ia conclusul comisiunei fundaţiunei Şaguna în privinţa rĕmânerei dlui Boiu în comisiunea Şaguna de astădată spre sciinţă, cu aceea, ca în viitoriu casul acesta sĕ nu servéscă de cas de precedenţă.

Dep. N. Strĕvoiu pune mare pond pe împregiurarea, că denumirea membrilor în comisiune în testament s'a făcut pe viaţă, ceea-ce învólvă o încredere a testatorelui în persónele denumite, dar şi altfeliu, posiţiunea acestei comisiuni e autonomă, ea se intregesce pe sine, şi nimenui nu-i compete dreptul a se îngerá în afacerile ei interne, pentru aceea propune a se luá spre sciinţă punctul raportului comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna în acésta privinţă.

Dep. P. Cosma observă, că în testament se pune pond pe unul dintre parochii din Sibiiu, şi acésta împregiurare nu trebue ignorată. Dar sĕ se ia casul, că unul dintre membri mireni denumiţi de testatore ar devení preot, întrébă tot remâne membrul comisiunei? Vorbitoriul află, că propunerea comisiunei organisătóre este cea mai corectă, şi corĕspunde mai bine chiar intenţiunei testatorelui, ce o şi primesce.

După-ce pentru propunerea comisiunei mai vorbesc deputatul I. Popescu, Dr. P. Span, Dr. I. Moga şi I. Hannia, ér pentru a dep. N. Strĕvoiu Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiep. N. Popea, punêndu se propunerile făcute la vot, se primesce propunerea comisiunei organisătóre.

Punctul VI din raport, în care se arată, că în anul 1887 s'au votat pentru 14 biserici ajutóre în suma totală de 3300 fl. şi pentru 6 scóle în suma totală de 1400 fl., apoi în anul 1889 pentru 13 biserici în suma de 5300 fl., şi pentru 10 scóle în suma totală de 3550 fl., şi că pentru anul acesta mai este disponibilă pe séma bisericilor o sumă de 6308 fl. ér pe séma scólelor o sumă de 2504 fl. conform propunerei comisiunei — Se ia spre sciinţă.

Cu considerare la acea împregiurare, constatată din actele referitóre la acéstă fundaţiune, ca ajutórele votate pentru scóle în anii 1884, 1886 şi 1887 şi ajutórele votate pentru biserici şi scóle în anul curent 1889 până acuma încă nu sunt asemnate la oficiul de cassă spre solvire, conform propunerei comisiunei —

Sinodul rógă cu stăruinţă pe Esc. Sa Inalt Preasânţitul archiepiscop sĕ dispună în calitatea sa de preşedinte al comisiunei administrative şi al consistoriului archidiecesan cele de lipsă, pentru ca ajutórele votate sĕ pótă fi ridicate.

Punctul VII din raport relativ la acea dispoşiţiune luată de cătră comisiunea administrativă, ca ajutórele votate la atari biserici sau scóle, cari nu sunt în stare a începe nemijlocit zidirea, sĕ se administreze şi fructifice ca deposite, ér estradarea sumei de cătră consistoriu sĕ urmeze numai când respectivele comune vor puté dovedí, că au tóte mijlócele de lipsă pentru zidire, la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinşă.

Punctul VIII din raport privitoriu la bugetul statorit pe anul 1889 conform propunerei comisiunei — Se ia spre sciinţă.

În necs cu acest raport general la propunerea comisiunei.

Comisiunea administrativă se însărcinéză a observá cu stricteţă prescrisele regulamentului pentru afacerile interne, avênd pe viitoriu a face evident în raportul anual numĕrul cererilor incurse, numele corporaţiunilor, dela cari au incurs, precum şi aceea, cari dintre cereri au fost considerate, şi cari nu.

Tot comisiunea organisătóre referéză asupra propunerei dep. P. Cosma în privinţa ameliorărei salariului secretariului consistorial, şi la propunerea comisiunei se decide, că propunerea sĕ se dea consistoriului archidiecesan spre a studiá cestiunea, şi a vení cu propunere la sesiunea procsimă sinodală.

In fine comisiunea organisătóre referéză asupra notei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit referitóre la crearea unui fond nou scolariu pentru eternisarea memoriei fericitului clironom archiduce Rudolf, şi la propunerea comisiunei se decide:

Sinodul cu plăcere ia act despre înfiinţarea unui fond nou archidiecesan spre scopuri culturale întru eternisarea memoriei Alteţei Sale decedatului archiduce clironom Rudolf, şi darul făcut de Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul domn archiepiscop şi metropolit la acest fond, asteptând dela consistoriul archidiecesan pentru sesiunea sinodală viitóre raport despre cele ce sunt puse în vedere în hârtia consistorială a se face.

La ordinea ḑilei se pune apoi raportul comisiunei petiţionare, şi cererile întrate tóte se transpun consistoriului spre competentă afacere.

După-ce la propunerea biroului se acceptéză diurnele şi viaticul deputaţilor sinodali, ce se statoresc în suma de 1855 fl. 18 cr., la ordinea ḑilei se pun propunerile referitóre la provederea postului de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, la cas că actul alegerei de episcop din Caransebeş va obţiné preaînalta întărire, şi după unele deslusiri date de presidiu, dep. P. Cosma 'şi revócă partea a doua a propunerei, ér deputaţii N. Cristea şi V. Damian 'şi revócă întregi propunerile, şi astfeliu se primesce propunerea deputatului E. Măcellariu combinată cu partea primă a propunerei dep. P. Cosma.

Conclusul luat deci sună astfeliu:

Sinodul cu plăcere ia spre scire, că distincţiunea de a fi ales intru episcop al Caransebeşului a căḑut asupra uni demnitoriu bisericesc al archidiecesei, şi anume asupra Preacuviosiei Sale Domnului vicariu şi archimandrit archiepiscopesc Nicolau Popea

Pentru casul venirei în vacanţă a unui post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc prin promovarea dlui vicariu archiepiscopesc archimandrit Nicolau Popea de episcop al eparchiei Caransebeş, autorisézá consistoriul archidiecesan, ca până la sesiunea anului viitoriu sĕ facă provisiune pentru locul vacant cu aplicarea unui individ cualificat, căruia prin acésta din partea sinodului i se recunósce indreptăţirea la salariul normal pe timpul provisiunei.

Se pune in fine la ordinea ḑilei alegerea a lor 2 asesori onorari, unul mirén în senatul scolariu, şi unul preoţesc în senatul epitropesc, şi făcêndu-se votare secretă, la apel nominal votéză 39 deputaţi, şi conform scrutiniului se constată că:

a) pentru postul de ases. onor. în senatul scolariu a întrunit Ioan Lenger 24, Andreiu Bârsean 6, Dr. Petru Span 4, Ioan Popea 4 şi o bilă a fost albă;

b) pentru postul de ases. onor. în senatul epitropesc a intrunit: Avram Pĕcurariu 36, Dr. Nicolau Maier 1, Romul Crainic 1 şi 1 bilă albă. — Se face apoi încheerea sesiunei, după cum am raportat în Nr. 45 al ḑiariului nostru.

Escursiunea corului seminarial la Sĕlişte.

Duminecă în 7/19 la órele 5 diminéţa, membrii corului seminarial, asceptam în neastêmpĕr trĕsura, ce avea sĕ aducă pe dl prof. sem. George Dima, dirigintele corului.

La órele 8 ajungênd în Sĕlişte, am descălecat la „Hotelul Naţional“, unde ne a bineventat dl Henţu, notariu comunal.

Fiind timpul înaintat plecarăm la biserica cea mare, la care se adunau ómenii din tóte părţile. Nu mult după intrarea nóstră se începù sfânta liturgie, în care au oficiat preotul Ioan Popa şi diaconul N. Neamţu, ér rĕspunsurile liturgice le-am esecutat noi în cor. O împresiune fórte plăcută a făcut asupra nóstră acésta biserică pompósă, atât edificiul ca atare, cât mai vêrtos împregiurarea, că biserica gemea de mulţimea poporului, dovadă despre religiositatea Sĕlişstenilor şi că fruntaşii comunei sunt la înălţimea chiemărei lor.

După sĕvêrşirea serviciului divin, eşind din biserică, ne-a atras privirile edificiul scólei, care se află în mică depărtare de biserică. In corpore am visitat sala cea mare a scólei, destinată pentru producţiunea nóstră. Nu puteam admirá din destul acest templu al muselor, cu atât mai vêrtos, că în fórte puţine locuri dai preste asemenea scóle.

Retrăgêndu-ne la cuartirul nostru, după puţină pausă, la propunerea dirigintelui nostru dl Dima, pe care o am primit fórte bucuros, ne am decis a face o mică escursiune la isvorul „Foltea“, ce se află pe dealul cătră méḑăḑi, în depărtare de una óră şi jumĕtate.

Indată ce eşirăm din sat, drumul te ducea pe o cóastă nu tocmai uşor de suit.

Cu tóte acestea, însoţiţi de o bóre lină, şi curioşi de a vedé isvorul tradiţional, emulam care de

---

Pentru un Zlăhariu, ce au mutat cu ruga un munte . . . . . list. 75.
Pentru un neguţătoriu, ce l'au rănit dracul, pentru milostenia ce făcea, pismuindu-l . . . . . „ 77.
Pentru un neguţătoriu, ce au luat galbini împrumut dela un jidov, şi au pus chizaş icóna Domnului Chris . . . . . „ 79.
Pentru un Sarachin, ce s'au botezat din videnia, ce s'au făcut în biserica Sfântului George . . . . . „ 81.
Pentru milostenie, că cel ce dă, lui Chs dă . . . . . „ 82.
Pentru un preot pârât la episcoul seu fără vină . . . . . „ 84.
Pentru netemerea St. Macarie . . . „ 85.
Pentru St. Vasilie cum au izbăvit pe un tinĕr prilăstit de draci . . . . . „ 85.
Pentru un episcop pârât la Papa Romei „ 90.
Pentru St. Efrem şi St. Vasilie . . „ 91.
Pentru un tâlhariu, ce au omorît un copil mic, călugărindu-se s'au spăsit . . „ 93.
Minunea St. Vasilie cu preotul Anastasie „ 93.
Pentru Sfântul Ioan Bogoslov cum au învĕţat pe un om sĕ-i zugrăvéscă icóna . „ 95.
Pentru un călugăr ce fugia de slava omenéscă . . . . . „ 97.

(Va urma).

care sĕ ajungă mai iute. Ajunşi aprópe de isvorul „Foltea“ ni se deschise prin pădurea din drépta o cărare, ce, fiind plană şi umbrită, ne o ferì multă recreaţiune. In fine înaintând puţintel pe acésta cărare, dedurăm peste o biserică mică şi împreunată cu 2 chilii, locuinţa alor 2 călugări. Inainte de tóte, fiind uşa deschisă am întrat în biserică, unde se afla un biet de om, ce grijea de bunăstarea bisericei. Eşind audim pe unul dintre noi strigând: veniţi de vedeţi ce isvor frumos şi ce apă bună curge; era isvorul „Foltea“, situat puţin mai în jos de biserică. Din isvor curge apa prin dóue vine.

Nu departe de „Foltea“ se află o ridicătură de deal, pe care se află altă căsuţă în formă de turn tot pentru călugări. Aici avurăm ocasiunea a vedé şi a cetí numele mai multor visitători a acestor locuri romantice, scrise cu creion, sau săpate cu bricégul. De aici ni s'a arĕtat o privelisce fórte întinsă, chiar şi munţii apuseni sĕ pot vedé destul de bine. Apa bună din isvorul „Foltea“, posiţiunea romantică a acestor locuri precum şi aerul îmbrăcat cu miresme plăcute sunt causele pentru ce aceste locuri se bucură aşa des de óspeţi.

La 1 óră p. m. ne-am reîntors în spre „Hotelul Naţional“, unde ne asceptá cu prânz, intonând mai multe cântări. La 2 óre ne am pus la masă. In decursul prânzului ne au onorat cu presenţa următorii domni: Liviu de Lemenyi, proto-pretor; Ioan Popa, preot; N. Henţu, notariu, şi învĕţătorii din loc. Intre toaste şi conversări, prânzul a durat până aprópe la 4 óre, când am eşit la primblare. E de însĕmnat, că la începutul primblărei am întrat în casina română, unde am aflat multe jurnale de cetit şi după cum ne-am convins casina e fórte bine cercetată. Cu ocasiunea primblărei am vĕzut şi locul obicinuit pentru petrecere, când tocmai învêrtiau hora şi alte jocuri frumóse. Aici ne-am oprit puţintel spre a vedé costumul frumos al sĕlişteneloru.

Aprópe de 7 óre ne-am adunat cu toţii la cuartir şi de aici la scólă spre a începe producţiunea musicală. La 10 óre, după producţiune ne am întors éră la cuartir, ca sĕ cinăm. La masa, unde ne am aşezat, am fost fericiţi a vedé pe dl I. Droc, ppresb, cu Preast. Dna, dl Branişte protopretore, care participase la producţiunea nóstră.

După cină s'au ridicat mai multe toaste, şi s'au întonat mai multe cântări, cari au contribuit fórte mult la petrecerea nóstră. Aprópe de 12 óre am plecat către Sibiiu, aducênd fórte multe suveniri plăcute, cari mult timp vor fi óspeţii memoriei nóstre.

D. G.

Varietăţi.

* (Dela Curte) În fóia oficială din Viena s'a publicat următoriul doliu de Curte: La ordinul preaînalt s'a început doliu de Curte pentru Maj. Sa Friderica, Francisca, Augusta-Maria regina de Bavaria, care durézĕ 14 dile şi anume: 8 dile doliu adênc, ér 6 dile doliu mai puţin jalnic. Mai Sa împĕrătésa regina, plecând din Wiesbaden, însoţită de fica Sa Valeria şi archiducele Francisc Salvator, trenul a a delairat la Francfurt. Nici un accident grav nu s'a întêmplat, numai un lacheu a fost puţin rănit. Din Viena, se va duce întréga Curte se petrécă la Ischl. Maj. Sa monarchul a inspecţionat trupele din tabera Bruck şi a lăudat fórte mult ţinuta feciorilor. Observăm, că regimentul 50 e compus aprópe numai din români.

* (Avis). Socotelile dela cassa comitatului de pe anul 1888 s'au pertractat în şedinţa din 16 l. c. a comisiunei parmanente şi se pot vedé la casa comitatului în órele oficióse.

* (Asentarea). Asentarea în Sibiiu s'a inceput Mercuri şi s'au presentat în aceea di 218 tieri. In tóte trei clasele s'au aflat 18 tineri apţi pentru miliţie şi anume: în clasa I-iu 7, dintre cari 4 la reserva de intregire; în clasa a II-a 8, dintre cari 5 la reserva de intregire şi în clasa a III-a 3, dintre cari 2 la reserva de intregire. Pentru honvedime n'a fost nici unul asentat. Joi şi Vineri până la amédi au fost asentaţi din cercul Boiţa 55 feciori.

* (Invitare). Corpul învĕţătoresc dela scóla română gr. or. din Sĕlişte îşi ia voie a învitá la „Maialul“ tinerimei scolare, ce se va ţiné în diua Inălţarei Domnului (în locul Măilat); fiind insĕ timpul nefavorabil se va amĕná pe Duminecă in 21 Maiu st. v. Invitări speciale nu se vor face.

* (Porto personal). Nu mai încape nici o îndoélă, că cu prima August se va introduce porto-personal. Comitetul arangiatoriu al cântăreţilor din Ungaria, a adresat ministrului de comunicaţiune o cerere pentru a li se eliberá bilete scădute pe drumul ferat. Ministrul Baross a şi rĕspuns, dar n'a încuviinţat cererea, dicênd, că la 1 August va întrá în vigóre tariful după zone. In Austria încă se va introduce pe anumite linii ferate.

* (Din comitatul Huniedórei) Din Deva se scrie diariului local „Sibenb. D. Tgbllt“. că tĕrgul de primăvară a fost de tot slab cercetat. In 15 l. c. s'a ţinut adunarea generală a comitatului, unde s'a adus la cunoscinţă, că contrariu votului separat al bar. Bornemisza, ministeriul a incuviinţat sĕ se facă pod de lemn preste Murĕş, şi nu de fer. S'au ales trei oficianţi şi anume: vice-notariu Iuliu Hollaky, fost protopretor în Petroşeni; de protopretor în Haţeg Mara László; de pretor în Puj Dr. Iosif Lengyel; tot deodată comitele suprem încunoscinţă, că a numit pretor suprem în Petroşeni pe Iuliu Kapcza, pretor în Orĕştie pe Iosif Orbonaş, ér în Jibot pe Lazar Farkas. Mult ne mirăm, ce fac românii în acest comitat aprópe întreg românesc.

* (Costituţionalism maghiar). Din Sátoralya-Ujhely se scrie următórele cu datul de 21 l. c.: Deputaţii Bernat, Kass şi Vályi fac propagandă personală în întreg cercul electoral pentru candidatul opositiei. Eri s'a întêmplat la Caso o bătae şi un măcel mare între ambele partide, şi un aderent al partidului guvernamental a fost omorît.

* (Din Bucovina). „Academia ortocsă“ din Cernăuţi şi-a ţinut conferinţa sa solemnă şi a avut bun succes. Au luat parte pe lângă un public numĕros şi ales Escel. Sa bar. Pino, guvernorul ţĕrei precum şi Prea cuviosiile lor archimandriţii: Ciupercoviciu, Calinescu şi Cozub. — Inalt Preasânţia Sa Părintele Metropolit Dr. Andreeviciu Morariu petrece în Viena, unde ia parte la conferinţele senatului imperial.

* (O sărutare scumpă). Intr'o sĕrbare de binefccere ce s'a dat în dilele trecute la Viena la princesa d'Aremberg, un englez archimilionariu a plătit cu suma de douĕdeci şi patru de mii cinci sute franci permisiunea de-a săruta odată pe obraz, pe frumósa marchiză de Palavicini. De ce nu i-a întins machiza amĕndoi obrazii, sĕ o sărute de douĕ ori, căci atunci beneficiul caritătii ar fi fost şi mai mare.

* (Venus). In esposiţia din Paris în despărţĕmêntul american se află între obiectele cele mai vrednice de vĕzut o statuă a lui Venus de Milo în mărimea originalului, dar numai din ciocoladă. Un soldat — Yankee — frumuşel ţine pază lângă deiţă şi nu lasă ca adoratorii prézeloşi ai ei sĕ se apropie de piciórele ei cu buzele.

* (Jocul de cărţi). Poliţia englezéscă a călcat sĕptĕmâna trecută dóuĕ cluburi din Londra, dóue asiluri, până aci inviolabile, ale artistocraţiei şi înalţilor financiari en glezeşti, în care se jucau jocuri oprite, ca bacarauaşi altele. S'au secuestrat în aceea perchisiţiune poliţienéscă mai multe părechi de cărţi, suma de dóuĕdeci mii lire şi s'au arestat şasedeci şi dóuĕ persóne printre care se află şi trei membri ai camerii lordilor, şi anume: contele Dudley, un june pair fórte bogat, lordul Lurgan şi lordul Enric Paulet, fratele marchisului de Winchester.

* (Fortificaţiuni.) Ultimele sciri din Rusia vestesc, că fortificaţiunile şi înarmările în Rusia se fac cu mare energie — In România fortificaţiunile dela Ilava, Otopeni, Mogoşóe, şi Chitila, au înaintat fórte mult. La Cernica, al cincilea fort, sunt delipsă încă multe lucrări technice. După votarea celor 15 milióne de franci va începe ridicarea altor dóue forturi la Căţel şi la Bragadin şi se va comandá o însemnată comandă de tunuri de calibru mic.

Mulţămită publică.

Ilustritatea Sa dl Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit, asesor consistorial etc. în Sibiiu, a binevoit a donă bibliotecei reuniunei nóstre învĕţătoresci din districtul Sighişórei importantul seu op „Documente pentru limbă şi istoriă,“ asemenea Preastimatul domn W. Wenrich căpitan ces. reg. în pensiune 72 scris şeptedeci şi dóuă cărţi de conţinut interesant, pentru cari donaţiuni priméscă atât Ilustritatea sa dl archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu cât şi preastimatul domn. W. Wenrich căpitan în pensiune intima nóstră mulţămită.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei, ţinută la 4 Maiu 1889.

Preşedinte:
Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Notariu
Ambrosiu Stoicovici,
învĕţătoriu.

Subscrisul în decursul pracsei mele de învĕţătoriu la scóla nóstră elementară din Balomir, facênd tristă esperinţă, că cei mai mulţi din elevi şi elevele scólei nóstre din causa sĕrăciei şi prin urmare din causa lipsei mijlócelor de învĕţămênt absentéză într'o mĕsură fórte mare dela cercetarea prelegerilor, am luat în conţelegere cu onoratul comitet parochial din loc iniţiativa de a arangiá în scopul delăturărei acestei pedeci o petrecere cu joc, carea s'a ficsat pe diua de 12 Febrariu curent st. v.

Petrecerea a reuşit atât din punct de vedere moral cât şi material preste tóte asteptările, cea-ce în mare parte este de a se mulţămí domnilor G. Joandrea, director scolariu, I. Branga, învĕţătoriu, T. Haneşiu, oficial de bancă şi W. Zenner, comerciant, toţi din Orĕştie, cari pe lângă tot timpul nefavorabil n'au pregetat a veni din depărtare şi a esecutá în decursul pausei vre-o câteva piese în cuartet, în urma cărora publicul adunat i-a recompensat cu esclamări de „sĕ trăéscă“ de repetite ori.

Petrecerea fiind fórte animată, lucru firesc, că nici contribuirile benevole în favorul elevilor sĕraci încă n'au lipsit, pe cari cu permisiunea On. redacţiuni le voiu înşirá aci, aşa precum urmézĕ Domnii: Liviu Friedmann, notariu cerc. în Jibot 5 fl., Procopiu Herlea, notariu în Cujir 2 fl., Nicolau Bărăbanţ, proprietariu în Cujir 2 fl., Francisc Solyom, notariu în Balomir 2 fl., Nicolau Popoviciu, protopresbiter în Orĕştie 1 fl., Dr. Ioan Mihu, advocat 1 fl., Samoil Pop, advocat 1 fl., ! LudovicVilicska, proprietariu mare în Bobâlna 1 fl., Ioan Mihaiu, cassariu de bancă 1 fl., Absolon Şurlea, protopresbiter gr. cat. în Sebeş 1 fl., Nicolau Vlad, farmacist în Orĕştie 1 fl., Ioan Suciu paroch în Acmariu 1 fl., Nicolau Suciu, paroch în Balomir 1 fl. 20 cr., Toma Haneşiu, oficial 1 fl., George Joandrea, director scolariu în Orĕştie 1 fl., Ioan Branga, învĕţătoriu în Orĕştie 1 fl., Atanasie Bologa, învĕţătoriu Cujir 1 fl., Ioan Muntean, învĕţătoriu Cujir 1 fl., Ioan Cieuca, învĕţătoriu Cârna 1 fl., George Lucaciu, notariu cerc. în Bobâlna 1 fl., Vasilie Băsărabă, învĕţătoriu Binţinţi 1 fl., Nicolae Curticiu, servitoriu la drumul de fer 1 fl., familia Marciac din Alba-Iulia 1 fl., Ioan Pleşia, jude com. Limba 1 fl. 60 cr., Ludovic David, învĕţătoriu Acmariu 1 fl., Dumitru Vlaicu, jude Binţinţi 1 fl., Andreiu Mariş, proprietariu Binţinţi 1 fl., B. Bonţa, proprietariu Balomir, 1 fl., Ciobotea Cosma, proprietariu 1 fl., Irimie Opriţa proprietariu M. Portoş 1 fl., Simeon Silvestru, proprietariu Vinţul de jos 1 fl., Ioan Kiss, Vinţul de jos 1 fl., David Klein, arêndator Balomir 1 fl., Dionisiu Szallos, Jibot 1 fl., Josim P. Anghel, proprietariu Balomir 1 fl., Ioan I. Adam, proprietariu Balomir 1 fl. 20 cr., Ioan Mitea, proprietariu Balomir 1 fl., Ioan Vajdeian, proprietariu Jibot 1 fl., Nicolae Popa, proprietariu Balomir 1 fl. 20 cr., Toma Vulc, proprietariu Balomir, 1 fl. 20 cr., Ioan Adam, proprietariu 1 fl. 20 cr., Dragos Fleşeriu, proprietariu 1 fl. 20 cr., Achim Cristea, proprietariu 1 fl. 20 cr., Toma Iancu, proprietariu 1 fl. 20 cr. George Bonţa, proprietariu 1 fl. 20 cr., Eduard Antoni, proprietariu în Orĕştie 1 fl., Ioan Iac Adam, proprietariu Balomir 1 fl. 20 cr., Eeduard Peak, din Jibot 80 cr., Robert Ionaş, din Jibot, 80 cr., Iunie Radu, proprietariu Balomir 80 cr., R. Hirsch, din Balomir 60 cr., Simeon Cărăban, proprietariu Vinţul de jos 60 cr., Nicolae Rotariu, Vinţul de jos, 60 cr., I. Pleşia Balomir, Ioan Balomir, înv. 60 cr., Luca Jibotean, proprietariu Balomir 60 cr., Nicolae Bărăbanţ, proprietariu Cujir 60 cr., Constantin Viorel, proprietariu Jibot 50 cr., Eremie Necşa. paroch gr. or. Cigmĕu, 50 cr., Dionisie Lăncrăjan, învĕţătoriu Vulper 40 cr., B. Susman, Bobâlna, 30 cr., Iac Vilcsek, Bobâlna 20 cr., Nicolae Bojanţu, Cigmĕu 20 cr., Benţa Nicolau din Cigmĕu 10 cr., şi Iosif Rob din Cigmĕu 10 cr. v. a.

Priméscă acesti onoraţi domni în numele comitetului nostru parocbial espresiunea mea de mulţămită şi recunoscinţă pentru spriginul arĕtat faţă de intreprindea nóstră în causa scólei.

Numai puţin me simt îndatorat a aduce mulţămita mea şi d-lor George Joandrea, Ioan Branga, Toma Haneşiu şi W. Zenner, cari prin piesele de cuprins naţional şi bine esecutate au ridicat valórea acestei dile la o sĕrbătóre naţională.

În fine mai adaug, că din venitul brut de 64 fl. acoperindu-se spesele în suma de 27 fl. 80 cr. a resultat un venit curat de 37 fl. 80 cr., prin care sumă în urma conclusui onoratului comitet parochial din loc s'a pus basă unui magazin de bucate, cari dându-se spre crescere între poporenii nostri produc la an nisce interese deocamdată destul de suficiente, pentru a se puté provedé tinerimea nóstră scolară sĕracă cu mijlócele de învĕţămênt, ér mai târdiu ajutându-ne Dzeu şi cu îmbrăcămintele de lipsă.

Balomir, 3/15 Maiu, 1889.

Ioan Balomiri,
învĕţătoriu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102 40	102.40
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	117.—	—.—
Sorţi ungureşti cu premii	143.—	143.—
Sorţi de stat dela 1860	143.70	144.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	105 10	105.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.10	105.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	105.10	104.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99 80	99.75
Renta ung. de hârtie	97.35	97.10
Renta de aur austriacă	109.35	109.25
Obligaţiuni de credit austr.	308.25	308.—
Sorţi de regularea Tisei	128.25	129.—
Acţiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung	142 25	142.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
Galbin	5.60	5.58
Napoleon	9.37½	9.35
100 marce nemţesci	57.70	57 80
London (poliţă pe de trei luni)	118.—	117.90

Nr. 172 [68] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa venerabilului ordin consistorial dto 21 Martiu 1889 Nr. 2399 B. se escrie din nou concurs cu terminul do 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţ, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va plăti preotul contibuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.

2. Casă parochială corespundĕtóre, lângă care se află şi supraedificatele necesarie pentru economie.

3. Dela 75 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit.

4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr

5. Stola usuată in tract.

Tóte aceste computate laolaltă dau un venit de peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acésta parochie au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 24 Aprile, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi, adm. ppresbiteral.

Nr 443. [67] 2—3

EDICT.

Pe basa decisiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 22 Novembre 1888 Nr. 6133 B., Toma Cristina gr. or. din Cărpiniş, se citéză a sĕ înfăţişa, în termin de 3 luni, dela prima publicare a acestui edict, la subscrisul oficiu, pentru pertractarea procesului divorţial ridicat contra lui din partea soţiei lui Flórea Sicóe gr. or. din Roşia, pe care o a părăsit de 18 ani, fără a-i se scí ubicaţiunea cu observarea, că nepresentându-se procesul divorţial se va pertracta şi decide.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Maiu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter ca adm.

Sz. 175/889 bir. végreh. [73] 1—3

Árverési hirdetés.

Alolirt bírósági végrehajtó ezzennel közhirré tesszi, hogy a N. Szebeni tekintetes kir. törvényszék 1886 évi 3880 sz. a. kelt végzésével Sehun Simos és társ. N. Ludosi lakosok ellen „Abina“ tak. és elölg. egylet részére 194 frt. töke, ennek 1886 évi Április hó 16-tól járó 6% kamata és eddigi költségek, követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán 1886 VII 19-én bíróilag lefoglalt és 311 frt. 6 krra becsült Cséplő gép, rostó, lóvak, ökörszekér, hálószóba butorok s. t. b.-ből álló ingóságok a Szerdahelyi tekintetes kir. járásbíróságnak 1889 évi 798 sz. végzése folytán nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis N. Ludoson végrehajtást szenvedettek lakásain leendő eszközlésére határidőül **1889-ik évi Junius hó 3-ik napjának délelötti 9 órája kitüzetett,** melyhez a venni szándékozók ezzennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a végrehajtási eljárás 107. §. szerint, szükség esetében becsáron alól is eladatni fognak.

Az 1881. évi LX t. cz. 3. §-a értelmében, kik az árvereltetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző, kielégitéshez tartanak jogot, a mennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirottnál egy példányban irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérbe vagy haszonbérbeadók az 1881. évi LX. t. cz. 112. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek az árverés megkezdéseig alóirottnál bejelenteni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szerdahelytt 1889-ik évi Május hó 20 napján.

Kónya Ferencz,
kir. végrehajtó.

Nr. 319. [72] 1—1

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică, cumcă Elena Purcărea din Braşov, prin sentinţa Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Maiu 1889 Nr. 3198 este totalminte despărţită de pribegitul ei bărbat Mihail Moroian tot din Braşov.

Braşov, in 10 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter ca adm.

Spre binevoitóre atenţiune!!

Am onorul a anunţá stimatului public şi îndeosebi onoraţilor mei muşterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuinţa şi **atelierul meu de pantofariu** pentru dame, domni şi băieţi, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca şi în trecut, me voiu silí şi pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă preţurile cele mai moderate.

Cu distins respect

Constantin Dragoş,
pantofariu.

[62] 5—6

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată in estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce o** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoşiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concurs.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 1—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.—
Ocna	—	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54 Sibiiu, Marți 16/28 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători „Înălțarea Domnului" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 20 Maiu v.

Nr. 3437 Scol.

Notificare oficială.

După cum notifică o comunicare a inspectorului regesc de scóle al comitatului Sibiiu dto 16 Maiu a. c. Nr. 378, la preparandia de stat din Székely-Keresztur se vor ține esamenile de cualificațiune din limba maghiară pentru învĕțători la 27 și 28 Iuniu a. c. st. n.

In înțelesul articolului de lege XVIII din 1879, § 3, învĕțătorii, cari au intrat în funcțiune dela 1872 precum și aceia, cari și-au procurat testimoniu de cualificațiune între anii 1872—1881 sunt datori a se provedé cu diplomă și din limba maghiară, căci altcum nu mai pot funcționá ca învĕțători.

Avênd în vedere aceste dispositiuni ale citatului articol de lege, prin acésta se provócă toți acei învĕțători aplicați în funcțiune cu 1872 începênd, cari până acuma încă nu s'au provĕdut cu diplomă din limba maghiară, ca sĕ se supună esamenului de cualificațiune înaintea comisiunei instituite la preparandia de stat din Székely Keresztur pe terminul de 27 și 28 Iuniu nou a. c.

Cererile pentru admitere la facerea acestui esamen se vor adresá la inspectorii regii de scóle ai comitatelor, la cari aparțin respectivii învĕțători până inclusive la 15 Iuniu nou a. c. instruite cu carte de botez, testimoniu dela comitetul parochial despre funcționarea ca învĕțătoriu, testimoniu de cualificațiune dela consistoriul archidiecesan, eventual și alte documente recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 11 Maiu, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 15 Maiu.

E rĕu, când omul câte odată trebue sĕ spună adevĕrul în forma sa crudă, mai ales când diaristul împins de principiile, de a propoveduí adevĕrul, trebue sĕ o facă acésta.

Voim sĕ ne ocupăm la acest loc de un rĕu general la noi, de un indiferentism, care a cuprins tocmai pe aceia, cari ar trebuí sĕ fie mai activi, a cu-prins o sémă de învĕțători și preoți de ai nostri în paguba reputațiunei bune, la care trebue sĕ țină ómenii fórte mult.

Ḑilele aceste am publicat o corespondință din Brad, în care corespondentul nostru ne scrie, că adunarea învĕțătorilor a fost slab cercetată și că mulți din cei ce au absentat dela adunare se pot vedé în ḑi de târg de sĕptĕmână prin Brad.

Nu avem cuvênt sĕ tragem la îndoélă adevĕrul celor espuse, și nu avem cuvênt, când corespondentul nostru este un bărbat fórte zelos și activ și-l dóre inima, când vede, că se molipsesce societatea inteligințiĭ nóstre de o atare nepăsare pĕcătósă.

Când constatăm deci, că acest rĕu începe a se generalisá, este datoria nóstră de publicisti, că sĕ nu ne oprim numai la constatarea rĕului, ci sĕ ni suim a străbate și mai afund în secretul causelor, ce produc acest rĕu, și care sĕ trage ca un fir negru mai în tóte întreprinderile nóstre românesci, pe tóte terenele vieții publice.

O parte din inteligința dela sate, preoții și învĕțătorii nostri nu au în familia lor aceea ce trebue sĕ le ofere familia — hrana sufletéscă, și aceea o caută la orașe — în primii ani cu trébă și fără trébă, ce cu timpul devine în obiceiu și în urmă patimă!

Cercetările târgurilor de sĕptĕmână devin păgubicióse pentru inteligentul român, fie el preot, învĕțătoriu ori notariu, și din ce vei vedé pe cineva mai des la oraș, din ce trebue sĕ presupuni, că omul nu se ocupă în o direțiune bună, și nu are acasă mulțămirea aceea, pe care o reclamă trebuințele lui sufletesci.

Sĕ abstragem dela timpul perdut, care încă e bani, dar călĕtoriile și convenirile aceste costă mult mai mult decât și-ar închipuí cineva, de unde urmézĕ, că familia încă se negligă de cătră capul ei, ér capul însuși, făcênd cunoscință cu sĕrăcia, devine desperat și pe urmă casa numai e pentru el raiul acela pământesc, cum și l'a închipuit în junețele sale, ci un iad; ḑiarele și cărțile de lectură nu mai stau pe masa lui de scris, omul se rusticesce; devine sémĕn cu cei ce nu au fost în veci la scóle, și cel mult prin esterior de se mai deosebesce de țĕrani.

Étă deci un isvor al sĕrăciei, al nepăsărei pentru tóte întreprinderile publice, și cu acest rĕu trebue sĕ ne facem sémă.

Trebue sĕ consultăm pe tinerii nostri, ca sĕ caute a creá atari familii, cari sĕ le mulțăméscă și trebuințele sufletesci, sĕ caute soție, cu care sĕ pótă conversá în órele de recreațiune și care sĕ lucre și cetéscă alăturea cu soțul ei în sĕrile cele lungi de érnă, ca așa sĕ nu fie silit a le petrece acele în întruniri păgubicióse.

Până acum a fost mai puțin posibil de a-și aflá ómenii inteligenți atari soții, dar sĕ sperăm, că scóla Asociațiunei nóstre și în direcțiunea acésta va reformá întreg modul de traiu al inteligințiĭ nóstre sătesci, încât lectura și gustul de cetit în familii va reține pe mulți bărbați de a umblá prin târguri cu trébă și fără trébă, spesând banii prin birturi și lăsând casa lipsită de cele mai necesarii. Familia inteligințiĭ nóstre trebue pusă pe base mai morali ca cum e aḑi, unde bărbatul are crescere, așa dicênd orășănéscă și soția nu a eșit din sat afară. Disharmonia acésta nu póte fi nici decât folositóre, ea e capul a lor multe neajunsuri.

Elementele sunt prea neomogene, nu se pot asimilá cum trebue, și lasă urme adênci și în următori, cari au o influință decisivă asupra caracterului lor, asupra vieții lor.

Și nimenea nu are necesitate mai mare ca tocmai preotul și învĕțătoriul nostru sĕ țină o casă, în care moralitatea și bunele obiceiuri sĕ fie de model pentru toți sătenii.

Îndată-ce întră disharmodia în atare casă, predica preotului se lovesce de stênci ér nu de inimi, cari se accepteze, ce li se spune de pe amvon.

Dar în fine nu perde numai familia respectivă, ci o familiă destrăbălată e o fatalitate pentru întréga biserică și pentru națiune chiar; e de ajuns ca în fie-care cerc sĕ fie 3—4 familii de aceste, ca sĕ molipséscă și pe alții și sĕ se generaliseze rĕul în paguba némului nostru.

Am trebuit sĕ constatăm acest rĕu — și nu vom încetá de al combate în colónele ḑiariului nostru, care și în direcțiunea acésta crede a fi numai de folos, dacă lucră.

Revista politică.

Sesiunea delegațiunilor preocupă cercurile parlamentare ale monarchiei nóstre. In timpul conferințelor ministeriale comune din Viena s'a plănuit terminul convocărei delegațiunilor pe 12 Iuniu și până în ḑilele acestea se credea, că acest termin va și rĕmâné stabilit pe deplin.

După împregiurările actuale, judecând însĕ, intențiunea conferințelor ministeriale în privința terminului abia se va puté realisá. Desbaterile speciale ale bugetului în dieta ungară se trăgănéză cu mult mai mult de cât cum se credea. Bugetul ministrului de instrucțiune încă nici acum nu e votat, cu tóte că desbaterile s'au început încă de o sĕptĕmână.

După acest buget mai urmézĕ al ministeriului de iustiție și de honveḑi, acestor capitole bugetare

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Cuvênt al St. Athanasiu cel mare pentru Melchisedec . . . . . list. 98.
Pentru Ioan episcopul Ierusalimului cu Epifanie . . . . . „ 100.
Pentru un Zatvornic, cum i-au descoperit Dumneḑeu pentru cei ce iau daruri „ 102.
Pentru Daniiul Călugărul cel clevetit că trăesce în fără de legi . . . . . „ 103.
Pentru o muiare, ce și-a junghiat 2 copii ai ei . . . . . „ 104.
Pentru Malch Călugărul, cel robit de Sarachíni . . . . . „ 105.
Pentru cel ce n'au poftit avuție, ci pe Dumneḑeu . . . . . „ 107.
Pentru Ilie Postnicul, cum au biruit poftele . . . . . „ 108.
Pentru Daniil Călugărul, cum au înviat pe un om ucis . . . . . „ 108.
Pentru smerenia, care biruesce pe diavolul . . . . . list. 109.
Pentru Ioan Postnic, care vrea diavolul sĕ-l plătéscă cu cuminecătura . . . . . „ 109.
Pentru Cassian episcopul . . . . . „ 110.
Pentru Mihail Călugărul . . . . . „ 111.
Pentru o muiare dată în seama prea sfintei Mariei Maicii lui Dumneḑeu . . . „ 111.
Pentru 3 călugări, ce s'au dus sĕ secere „ 112.
Ascultarea sfântului Ioan colora . . . „ 113.
Pentru un călugăr ce fugia din mănăstiri . . . . . „ 114.
Pentru un Pustnic ce au greșit și ér s'au pocăit . . . . . „ 115.
Pentru părintele Daniil . . . . . „ 116.
Pentru pricirea Sfântului Petru cu Simon Vrăjitoriul . . . . . „ 117.
Pentru doi vecini ce păḑia bine biserica „ 119.
Pentru 3 cete de călugări
Pentru pocăință . . . . . „ 119.
Pentră un călugăr, ce au căḑut în fără de legi. . . . . „ 120.
Pentru un ucenic, ce au fugit dela starețul seu . . . . . „ 120.
Pentru milostenie, că scóte din tóte primejdiile . . . . . „ 121.
Pentru un diacon, ce au căḑut în fără de legi . . . . i . . . . . „ 122.
Pentru ascultare și pentru cel ce au biruit pe vrăj- . . . . . „ 123.
Pentru Sozomon milostivul . . . . list. 124.
Pentru Chyriac tâlhariul . . . . . „ 125.
Minunea St. Georgie spre un tinĕr mușcat de o nopêrcă . . . . . „ 126.
Pentru Sfântul Andreiu, cum s'au făcut nebun pentru Chs . . . . . „ 127.
Pentru icóna Domnului Chs ce o au batjocorit jidovii, și junghindu-o au curs sânge . . . . . „ 131.
Viața sfinților Apostoli șaptedeci . . „ 132.
Pentru Ioan grădinariul cel milostiv . „ 135.
Pentru un călugăr prilostit de draci în peșteră . . . . . „ 136.
Din prolog am scris de aci înainte:
Pentru doi călugări . . . . . „ 138.
Viața Sfântului Marco, care au viețuit în muntele Ethiopei . . . . . „ 139.
Pentru Sfântul Pavel Prostul . . . . „ 146.
Cuvênt pentru starețul Serapion . . . „ 148.
Cuvênt pentru pocăința pĕcătoșilor . „ 150.
Cuvênt cum aduce diavolul pacoste sfinților, și pentru Avva Theodor . . . „ 152.
Viața sfântului Macarie Rîmleanul . „ 153.

(Va urma).

va urmá apoi desbaterea legei financiare, mai întâiu în comisiune și apoi în plen, și carea promite o desbatere de tot fortunósă.

Casa magnaților încă trebue sĕ se ocupe cu proiectele de pănă acum și cu cele, ce se vor des bate, și astfeliu abia se crede, că desbaterile în am bele case se vor puté terminá pănă în 9 Iuniu. Afară de acestea, precum se asigură în mod ofi cios, regimul pune mare pond și stăruesce din tóte puterile, că mai nainte de convocarea delegațiunilor sĕ se voteze cel puțin în comisiuni reforma administrațiunei financiare și favorurile, ce se pot acordá institutelor de credit și bancelor hipotecare, tot proiecte de legi ponderóse, dela cari condiționézĕ prosperarea comerciului și a industriei.

Tóte acestea precum și alte momente ponderóse vorbesc eclatant, că delegațiunile nu se vor întruní la terminul hotărît, cu tóte, că din cercurile conducĕtóre din Viena se urgézĕ conchemarea lor.

Din acésta causă a și trebuit sĕ se amâne pe tómnă desbaterea a lor dóue legi de fórte mare însem nătate, și cari reclamă mare urginţă și anume: proiectul de reformă referitoriu la societatea de regu larea Tisei și proiectul pentru armata teritorială.

Călĕtoria regelui italian la Berlin și primirea im posantă, ce i s'a făcut în capitala imperiului german, a provocat mare amărăciune în partidul elerical din Cislaitania. Intimitatea relațiunilor între puterile aliate, cari cu ocasiunea acésta s'au dovedit într'un mod atât de eclatant, insuflă griji ultramontanilor, că hotărîrile luate de congresul catolicilor în cestiunea puterei lumesci a papei nu se vor puté realisá. Acésta e și causa, că atât presa cât și bărbații valoroși din acest partid caută tóte mijlócele a semĕnă întrigă și a aţiţá vrașbă între Austro-Ungaria și Italia. Intre mijlócele colportate de presa clericală insemnăm următoriul act diplomatic al fóiei „Germania“: Crispi cu ocasiunea petrecerei sale in Berlin a cerut spriginul cancelariului Bismarck in privința cestiunei romane, ér Bismarck in urma acestui pas a rugat pe ministrul de esterne austro ungar ca sĕ propună papei, ca cestiunea romană sĕ se resolvéscă în mod internațional într'un congres europén, papa însĕ a declarat, că nu va supune cestiunea, ca sĕ se delibereze de o corporațiune, care e condusă de representanții statelor aliate, și ale cărei urmări n'ar fi decât întărirea legilor italiane și desconsiderarea vaticanului.

In consistoriul presidat de papa a ținut acesta o vorbire fórte vehementă și carea póte că nici se va dá publicității. El a atăcat politica internă și esternă a Italiei. Cu acésta ocasiune s'a luat cu plăcere la cunoscinţă hotăririle congreselor catolice și s'au numit cardinali mai ales dintre prelații francesi.

Notificarea clironomului de tron al României la Petersburg a dat ansă în presa ruséscă la articli vehemenți, s'au combătut atât procederea, cât și persóna, care va avé sĕ conducă sórtea regatului român. Foile de preste munți au rĕspuns acestor atacuri și le a respins ca insinuațiuni meschine și maliţióse.

Precum se comunică acum din Petersburg fóiei „Pol. Coresp“. se asigură din cercurile conducĕtóre, că regimul rusesc nu va ridicá nici un protest contra întroducerei serbătoresci a principelui ca prin cipe mostenitoriu de corónă. Rĕspunsul la notificarea guvernului român va sosí cât de curênd, se crede însĕ, că conceptul lui se va mărginí la termini reci, fără multe urări călduróse. — Foile din România aduc scirea, că representatul Rusiei în Bucuresci, dl Hitrowo, a incunosciinţat pe guvernul român, despre sosirea rĕspunsului.

Călĕtoria șahului Persiei la Petersburg e viu comentată de foile rusesci. Șahul a fost primit în mod grandios de întréga curte imperială și la dineul de gală ţarul a măgulit prin vorbirea sa mult pe șahul Persiei. Se astéptă dela acésta visită o însemnată schimbare a relațiunilor politice și industriale în favorul Rusiei, relațiuni cari în timpul din urmă au fost rĕu atacate prin curagiul de intreprindere al englezilor și prin progresul cel mare, ce l'au făcut ei în Persia, în dauna intereselor rusesci.

Sinodul eparchial din Arad.

Legătura organică, ce trebue sĕ esiste în lucrările nóstre bisericesci ne îndémnă ca pe scurt, — în cât permite spaţiul fóiei nóstre — sĕ reproducem și decisiunile mai însemnate din desbaterile sinódelor eparchielor surore, ca astfeliu aduse în combinare cu lucrările sinodului nostru archidiecesan, din ce în ce sĕ se desvólte o lucrare tot mai uniformă în biserica nóstră.

Incepem mai ântâiu cu sinodul din Arad:

În ședința I s'a făcut deschiderea solemnă și s'a presentat mai multe esibite.

În ședința a dóua a sinodului eparchial aradan s'au pertractat următórele obiecte:

La propunerea comisiunei bisericesci sinodul ia la cunoscinţă: că la institutul teologic au fost aplicați în decursul anului 1887/8 un director substituit, un profesor ordinariu, doi profesori interimali și un profesor de cant, și că în cursurile teologice au frecuentat prelegerile 63 de elevi; și tot deodată dispune, ca consistoriul aradan, sĕ deplinéscă în modul definitiv catedrele dela institutul teologic, cari sunt ocupate numai în mod interimal.

In decursul anului au depus esamenul de cualificațiune 19 clerici absoluți, dintre cari 6 s'au dechiarat de cualtficați pentru parochii de clasa primă, 5 pentru parochii de clasa a dóua și 8 pentru parochii de clasa a treia.

Senatul bisericesc a ținut în decursul anului 1888, 26 ședințe, în cari a pertractat și resolvit obiectele avisate prin statutul organic la competența sa. Numĕrul pieselor incurse la senatul bisericesc în decursul anului 1888 au fost 1237, din cari s'au pertractat și resolvit 1190, ér 47 au rĕmas restante. Cause divorțiale au incurs în decursul anului 1888 34, cari s'au resvolvit, și anume: în 27 s'a aprobat divorțiul enunciat prin scaunele protopresbiterale, în 4 s'a disolvat sentința, și s'a ordinat întregire, în 1 s'au îndrumat părțile la conveţuire, în 2 s'a disolvat sentințele enunciate de scaunele protopresbiterale in lipsa de competență.

În decursul anului 1888 au incurs 13 cause disciplinare, dintre cari s'au resolvit în merit 10, ér 3 se află încă sub pertractare.

Pentru stêrpirea concubinatelor senatul bisericesc a emanat cercularîul de sub Nrul 2172 ex 1888, prin carele s'au avisat organele subalterane bisericesci a stărui cu tótă puterea la stêrpirea acestui reu, cu adausul ca în casuri de lipsă sĕ se recerce și ajutoriul organelor administrative politice; și după rapórtele protopresbiterilor numĕrul concubinatelor a început în unele părți ale eparchiei a scădé, ceeace se constată de altcum și prin faptul, că numĕrul cununiilor în anul 1888 a crescut față de anul anterior cu 337, care crescere provine mai cu sémă din cununiile părechilor, cari trăiau mai nainte în nelegiuiri.

De asemenea s'a dispus din partea consistoriului în conformitate cu conclusul sinodal de sub Nr. prot. 52 din anul trecut a se înființá în fie-care tract protopresbiteral câte un fond menit a vení cu timpul în ajutoriu la acoperirea trebuințelor protopresbiteratului și din rapórtele întrate în acésta causă se constată, că din partea protopresbiteratelor s'a luat deja inițiativa pentru înființarea astorfeliu de fonduri. Organele bisericesci din protopresbiterate au funcționat regulat, și au resolvit agendele avisate de statutul organic la competența lor.

Sinodul la propunerea comisiunei i-a aceste date la cunoscinţă. (Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucuresci, în 23 Maiu 1888. Dle redactor! Ultimele evenimente ne inspiră mari îngrigiri. Țéra se află într'o situațiune politică internă de tot tristă, carea pare a devení din ce în ce tot mai gravă. Ómenii ajunși la cârma țĕrei nu satisfac dorințelor ei, căci au ajuns mai mult numai din întêmplare.

Spre nenorocirea nóstră, printre bĕtrânii, al căror program totdéuna a fost bine precisat și cari au luptat contra cabinetului național liberal pe față, făr a-și ascunde ținta, se mai află și astfeliu de bărbați, cari în egoismul lor se simt măguliți, că șed pe fotoliu ministerial și astfeliu prin nestatornicia nuanței lor politice aduc în confusiune și pe cei mai intimi colegi, al căror egoism atât de tare se potenţézĕ, încât adeseori devin îndârjiți în fața interesului și binelui comun.

Acestor soiu de ómeni are a mulțămí și așa numitul grup junimist, — acum partidul constituțional, al cărui președinte e dl Carp, — esistența sa numai de vr'o-câte va luni în guvernarea țĕrei.

Nu e mirare deci, că și dl Catargiu, actualul prim ministru, încungiurat de ómeni de soiul acestora nu-și póte desvoltá întréga sa forță, și esistență guvernărei sale se clatină, făr a-și găsí proptele nóue.

Acesta e principalul motiv pentru-care s'a închis pe câtva timp sesiunea parlamentară fără a-și fi terminat lucrările și tot aici se póte reduce și svonul, că actualul prim ministru stăruesce pe lângă rege ca sĕ se disólve corpurile legiuitóre și sĕ se facă o nouă alegere, credênd, că țéra ii va trimite mai mulți aderenți decâți cari i-au rĕmas credincioși pănă acum.

Nici negoțierile cu dl Dim. Brătianu n'au ajuns la resultatul asteptat, ca astfeliu sĕ și câstige o maioritate cel puțin de câteva voturi.

Camerile s'au deschis cei drept în sesiunea estraordinară pe 15 ḑile, dar jumĕtate din numĕrul ḑilelor s'a petrecut fără vr'o ispravă, și credem, că vor trece și celelalte ḑile tot așa.

Deputații, cu tóte zoririle, ce li s'au făcut s'au presentat cam puțini la ḑiua deschiderei din pricină, că cei mai mulți avênd moșii întinse nu și părăsesc bucuros alo lor spre a alergá sĕ lucreze pentru țéră, un semn evident și trist, că a slăbit de tot entusiasmul de a se jertfí în ori-ce timp pentru țéră, entusiasm, ce cu atâta abundanță 'l sciau nutrí și manifestá moșii și strămoșii nostri. Și lucru remarcabil, că acesti bogătani aparțin tocmai partidului d-lui Catargiu.

Opositiunea stă și pândesce, ea e destul de puternică ca sĕ pótă sdrobí temeliile guvernului, de cumva nu se va aflá vr'o nuanță, care sĕ se alăture principiilor dlui Catargiu; dar tot opositiunea — și acum vorbesc de partidul constituțional al dluiCarp — e destul de prundentă, ea a sciut mĕsurá și pricepe interesele, cc le reclamă țéra și a hotărit, că va merge mână cu guvernul, în casul, când acesta va presentá proiectele croite și începute încă decând era la putere, ér decisiunile ei le-a spus înainte, pentru ca ómenii sĕ se scie orientá.

Pe lângă aceste neajunsuri și neînțelegeri ale ómenilor, cari se simt chemați a cârmuí țara, se adaugă miseria țĕranului provenită din certele domnilor. In adevĕr aici 'ți vine sĕ plângi, când te gândesci, că talpa țĕrei e atât de desconsiderată și e tractată mai rĕu ca și dacă ar suferí în cel mai greu sclavagiu. E destul, cred, sĕ amintesc, că guvernul trecut a votat un proiect de lege, prin care se dădea pămênturi țĕranilor, dar legea înca și adi e pusă la dosariu.

In vĕrtejul atâtor rele și nemulțămiri, dóue acte ne au mai îndulcit inima și ele au fost sĕrbătorite cu aceea fidelitate și iubire, ce numai la poporul român o poți aflá: introducerea principelui moștenitoriu în casa senatorilor și serbarea în amintirea ḑilei de 10/22 Maiu, proclamarea regatului

Introducerea principelui a fost în 9 Maiu după amédi. Mai întâiu a sosit Maj. Sa regina, însoțită de comisiunea de 5 senatori, căduți la sorți, de ministrii și de d-șórele de curte; venì apoi Alteța Sa regală însoțit de mai mulți senatori (comisia de 7) și de generali. Președintele 'l bineventa accentuând intre altele, că vechia aspirațiune a românilor, consacrată prin constituțiune, principiul eredității tronului se realiséză prin presența principelui între senatori; ér Alteța Sa 'și póte dá ușor séma de tótă însemnătatea actului, căreia încă acum 23 ani i-a pus basă regele, carele și-a consacrat viéța pentru fericirea și independența patriei. Atrăgêndu-i atențiunea la iubirea, ce i o nutresce poporul român, nutresce credința, că și Alteța Sa va urmá esemplele frumóse si patriotice ale Maj. Sale reginei, nobila femee, carea alăturea cu ilustrul seu soț a împărtășit și durerile și fericirile țĕrei, unde va aflá cea mai inaltă espresiune a talentelor, cari fac tronul strălucit și a virtuților, care l fac iubit.

La aceste sfaturi părintesci ale bĕtrânului general, principele a rĕspuns, că cunósce însemnătatea acelor dispositiuni, cum le prevede art. 76 din constituțiune și folosul practic garantat, corónei ca mostenitoriul tronulni sĕ aibă drept a întrá în senat în vêrstă de 18 ani, ca din vreme sĕ se deprindă cu manuarea trebilor statului și a lucrá și a grăí după interesele naționale și sentimentele românesci. Mulțămind pentru primirea strălucită, ce i a făcut poporul românesc la sosire, ḑise: Prin urmare este datoria mea a lucrá fără preget spre acest sfêrșit și făgăduesc, că impărtășind cu căldură așeḑĕmintele, pe cari țéra și le a dat în deplină libertate, voiu încuviință și spriginí numai ce este potrivit pe deplin cu sentimentele poporului. Voiu contopí esistența țĕrei cu a mea. In mine veți găsí un coleg mândru de a conlucrá la tot ce va dá tărie și strălucire patriei nóstre neatârnate. Rog pronia cerésca, care a ocrotit România în tóte împregiurările, sĕ me asculte și sĕ susție ca sĕ pot rĕspunde pe deplin asteptărilor regelui și iubitului seu popor. Trăéscă România.— Discursul au fost des întrerupt de aplause frenetice.

Sĕrbarea ḑilei de 10/12 Maiu a fost tot așa de insufleţită și pompósă ca de obiceiu. Gloria armelor române, care au câștigat independența țĕrei și i-au pus coróna regală pe cap, va rĕmâné vecinic o dulce și mândră suvenire în inima poporului român; ér independența însa și o va eternisá și un monument măreț, demn de România. — Sĕrbarea s'a început cu un solemn oficiu ḑeesc, defilarea scólelor și trupelor, prând la palat, petrecerile din Cișmegiu, la care au luat parte regina cu moștenitoriul tronului, iluminarea orașului și retragerea cu torțe.

Inchiind deocamdată aceste șire cu speranță, că lucrurile rele se vor îndreptá, ér promisiunile frumóse se vor realisá, ve promit a ve ținé din când în când în curent cu lucrurile nóstre. X

Despre starea învĕțătorilor nostri.

Ḑiarele nóstre pedagogice după o scurtă viéță cu chin, și cu vai trebue sĕ apună. De bună sémă acésta nu se întêmplă din causa prea multelor abonamente. Astfeliu bunăóră au ajuns în timpul mai recent, „Convorbirile pedagogice“; „Scóla și familia“ mai vegetézĕ de adi pănă mâne; ĕră „Pedagogul Român“ 'l mai susține numai inima redactorelui, carele 'și jertfesce sănĕtatea și viéța pentru causa învĕțătorilor.

In faţa acestui adevĕr trist, se întrébă omul, câţi învĕţători români sunt? Numai în archidiecesă sunt aplicaţi 894 inşi, sĕ tăcem de profesorii dela gimnasii şi seminare, şi în lipsa de date próspete sĕ tăcem şi de învĕţătorii din diecesa Caransebeşului, Aradului-Oradei-mari. E bine! Un corp didactic aşa numĕros sĕ nu pótă susţiné 2 — 3 jurnale pedagogice. La aceste un vers năduşit ne dă rĕspunsul: este multă miserie între învĕţători, sunt rĕu dotaţi, şi cu greu 'şi duc viéţa de pe o ḑi pe alta.

Ei sunt nemulţămiţi cu salariele lor. Cei mai mulţi nu sunt în stare a-şi mai procurá şi jurnale, séu alte cărţi.

Că sunt rĕu dotaţi în genere învĕţătorii nostri, este un adevĕr, carele nu se póte trage la îndoélă. Dar sĕ nu ne mirăm de învĕţătorii nostri, când este sciut, că chiar şi în Germania, carea a făcut atât de mult pentru învĕţători, încă este nemulţămit corpul didactic dela scólele populari cu dotaţiunea. Este o nemulţămire generală între învăţători, în ce privesce dotarea lor. Ea esistă însĕ în un grad mai mare la noi, deşi nu se manifestézĕ până acum cu tótă forţa şi cu atâta tărie ca în alte locuri.

Nici nu e lucru de mirat, dacă nemulţămirea esistă. Şi la noi, precum şi la alte popóre pretensiunile ómenilor faţă de prestaţiunile scólei — faţă de învĕţători — merg adese ori până la esagerări. Se pretinde o anumită cualificaţiune, carea se câştigă cu mari jertfe; chiar la seminariul nostru trebue sĕ solvéscă tacsa de 100 fl. anual, ceea ce e o sumă destul de mare, faţă cu salariele, ce li se pune în prospect ca învĕţători. Se pretinde lucru intensiv dela învĕţătoriu fiind şase óre pe ḑi ocupat numai în scólă.

Unde remâne apoi timpul de preparaţiune, şi ocuparea cu cetitul spre a fi în curent cu progresul, ce se face în sciinţa pedagogică? Mai vine apoi cantoratul în unele locuri, carele încă cade în sarcina învĕţătoriului; ba se mai pretinde şi instruirea tinerilor în cant şi formarea de coruri? Va se ḑică, se pretinde dela un învĕţătoriu, ca tot timpul de care dispune sĕ şi-l consacre numai şi numai instrucţiunei şi educaţiunei tinerimei.

Şi óre faţă de jertfele, ce se pretind dela un învĕţătoriu, cum este el rĕsplătit pentru munca lui grea şi delicată? Ce i-se dă drept ecuivalent pentru prestaţiunile sale?

Poporul de jos este gata cu rari escepţiuni a păşí la atacuri contra învĕţătoriului, îndată ce e vorba de înmulţirea salariului. Ba s'au vĕḑut adeseori şi dintre inteligenţi, ómeni, cari din rancună sau rĕsbunare, când au fost vorbă de a dotá mai bine pre un învĕţătoriu, au început a alarmá poporul, sau a intrigá, că sĕ nu i-se măréscă salariul. Şi cine ia în apĕrare pre învĕţătoriul? Puţini ómeni, el insuşi trebue sĕ se lupte. In timpul mai prospet, ḑiaristica nóstră primo loco cea pedagogică din când în când mai ia în apĕrare causa dotarei învĕţătorilor. In locul al doilea vin ḑiarele politice. Mulţi ómeni însĕ iau în nume de rĕu şi mult puţinul ce se scrie în jurnale despre starea materială a învĕţătorilor şi despre dotarea lor. — „Pedagogul Român“, carele a dat espresiunea nemulţămirei învĕţătorilor cu dotarea lor, pentru-că s'au ocupat de repeţite ori cu starea învĕţătorilor, este rĕu vedut de mulţi contrari ai scólei, şi nu odată au fost espus la atacuri neindreptăţite.

Dacă se îndréptă învĕţătoriul cătră lada bisericei spre ai mărí salariul, i se rĕspunde, că biserica abia supórtă spesele curente. Dacă se îndréptă cătră alodiul comunal i-se rĕspunde, că abia se acopere plata oficialilor; éră aruncurile şi dările şi au ajuns macsimul.

Astfeliu din alodiu, sau din aruncul comunal, după ce contribuabilului se stórce cel din urmă cruceriu nu se mai póte a se mai dá şi pentru învĕţătoriu.

Statul? După cum stau lucrurile astăḑi, nu numai că nu dă, şi nu e aplicat a dá ceva pentru învĕţătorii nostri români greco-rientali, dar nici nu întrevine prin organele sale, ca puţinul, ce e stabilit pentru învĕţătoriul român sĕ i se scótă şi plătésca la timp. Consecuenţa este, că atât în sinul poporului, când e vorbă de mărimea salariului învĕţătoresc se produce amărăciune, cât şi în sinul corpului învĕţătoresc; pentru că justele lor pretensiuni nu află rĕsunetul dorit.

Biserica nu póte sĕ dea pentru învĕţătoriu. Comuna nu póte şi în mai multe locuri nu vrea se dea. Statul, nici nu vrea sĕ audă de învĕţătorii noştrii. Încât pentru biserică trebue sĕ o recunóscem, că în cele mai multe locuri face ce e posibil, dar apoi ea are primo loco ţintiţi ochii asupra edificiului scolariu, ca sĕ fie corespunḑĕtoriu întru tóte legilor statului, căci altcum cu luminarea se caută nodul în papură, şi scóla ţi-se închide bine frumos. Mai vin la mijloc recuisitele de scólă, de gimnastică etc., cari tóte recer sume mari.

Astfeliu, când vine rêndul la învĕţătoriu, ca sĕ se facă ceva şi pentru el, cassa bisericei e sleită, sau dacă nu e sleită de tot, atunci pentru învĕţătoriu a rĕmas numai sfărmăturile. Nu o putem negá, că ici colo din an în an biserica face ceva-şi pentru înmulţirea salarielor. Dar acésta e un picur în mare. Şi dacă luăm lucru serios, 50 — 60 fl. v. a. ce eventual se adaugă ici cólea la salariele învĕţătoresci, nu-i putem luá un ecuivalent pentru pretensiunile sale, ci numai ca un ajutoriu faţă de scumpetea traiului unui învĕţătoriu. Cu 200 fl. v. a. trăiam tot aşa de bine acum 20 ani, ca şi acum cu 300 fl. v. a. In trecut cu bani puţini 'şi puté acoperí un învĕţătoriu trebuinţele, acum cu mai mulţi nu şi le póte acoperí.

De aci provine miseria în şinul învĕţătorilor, şi nimenea nu o póte negá. Escepţiunile sunt fórte rari. Cei mai mulţi învĕţători, cari sunt însărcinaţi cu familie numeróse, fără avere prívată şi fără alte venite secundare, ar trebuí sĕ móră de fóme împreună cu ai sei. Salariul — înţeleg pre învĕţătorii binişor dotaţi cu 4 — 5 sute fl., póte sĕ-i ajungă dacă nu are de a cresce prunci şi dacă nu e lovit de vre-o nenorocire în familie. Dacă însĕ obvin atari casuri, atunci avem înainte-ne o familie lipsită, nenorocită, carea e avisată la caritatea superiorilor sau la a crestinilor. De atari împregiurări trebue se sĕ ţină cont, cu atât mai mult, că numĕrul celor ce reflectézĕ la cariera învĕţătorésca scade din an în an, şi va trebuí sĕ scadă; ceea ce va avé consecuenţe funeste pentru învĕţământul popular. Cine e avut, nu se face învĕţătoriu, căci şi aşa are din ce trăi. Cine e sĕrac s'ar face, dar se recer multe spese, şi tot nu va puté trăí îndestulit după oficiul seu. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Dela Curte) Alteţa Sa archiducesa Stefania a cercetat Viena, unde a descins în Hofburg, în apartamentele sale. Aici a acordat mai multe audienţe şi a dat ordin spre a se esecutá mai multe lucrări, cari nu au fost terminate. Archiducesa va visitá încurênd pe Maj. Sa împĕrĕtésa regina, care acum petrece în Lainz dimpreună cu archiducesa Maria-Valeria.

* (Avansament.) Principele moştenitoriu din România va fi înaintat la gradul de căpitan, pe basa dispoziţiunilor, cari dispenséză pe membrii familii regale a fi supuşi stagiului, ce se recere.

* (Cas de mórte.) În momentul încheiărei fóiei nóstre ni se comunică trista scire, că **Radu Bălaş,** unul dintre cei mai vechi funcţionari ai institutului de credit şi economii de aici „Albina“, a repăusat aḑi nópte la 2 óre, în urma unui morb îndelungat de plumâni.

Decedatul a fost unul din cei mai simpatici tineri români, şi un funcţionariu zelos al institutului la carele şi-a început şi terminat cariera. Priméscă neconsolabila sa mamă şi soţie şi condolenţa nóstră. Fie-i ţĕrêna uşóră!

* (Avis posesorilor de cai). Guvernul român va trimite o comisiune de remontă în regatul nostru pentru a cumpĕrá 250 cai pentru armata română. Ea se compune din dl Chiriţescu, colonel; din veterinariul Ioanin maior şi Costin locotenent.

* (Comunitatea de avere a reg. conf. român-banatic Nr. 13). Dl vice-preşedinte al comunităţii, Elie Curescu, a conchemat adunarea generală a comunităţii de avere pe 7 Iuniu n. a. c. la 9 óre în Caransebeş.

* (Porto-personal.) Consiliul de ministri a acceptat definitiv proiectul ministrului Baross, care va întrá în valóre pe tóte liniile ferate cu prima August. Cea mai mare distanţă pe liniile ferate e împărţită în 14 zone. Preţul pentru o zonă e pentru classa I 50 cr.; pentru a II-a 40 cr. şi pentru a III a 25 cr. Dela Sibiiu până la Budapesta póte călĕtorí cineva pe classa I cu 7 fl.; a II-a 5 fl. 60 cr. şi pe a III a cu 4 fl.

* (Congresul antropologilor in Viena). Pregătirile pentru congresul comun al societăţii antropologice germane şi vienese, ce se va ţiné in Viena din 5 până in 10 August, sunt aprópe terminate. Programul congresului, e aprópe stabilit. Încă in ḑilele acestea va sosí in Viena preşedintele societăţii germane, consilieriul prof. Virkoff.

* „*Posta Română*“, cel mai ieftin ḑiariu român, care a apĕrut în Braşov, a incetat de a apăré din causa neplătirei abonamentelor.

* (O bună dispositiune.) Parlamentul german a votat cu 188 contra 165 legea pentru asigurarea lucrătorilor infirmi şi invaliḑi. Şedinţa a fost de tot sgomotósă. — După votarea legei s'a închis sesiunea parlamentară.

* (Grevele.) Grevele au luat proporţiuni fórte mari, până acum grevele sunt în mişcare în următórele oraşe: Praga, Berlin, Breslau, Francfurt, Kladno Essen, Gelsenkirchen, Kreuznach şi Roma.

* Esercitiile de tir în „Dumbrava-mică“ s'au început eri în 27 şi se continuă în 29 l. c. apoi în 1, 3, 5, 6 şi 8 Iuniu, înainte şi după amĕḑi.

Bibliografie.

„*A doua carte de cetire pentru copii şi copilele din anul al II-lea de scólă, întocmită de mai multi prietini ai scólei*“. *Braşov 1889.*

Ceea ce mulţi aşteptam cu óre-care nerăbdare, în fine a sosit. Pretinii scólei au scos de sub tipariu şi a doua carte, drept continuare a Abecedariului, apărut în 1887. Ceea ce în alte cărţi de feliul acesta nu se află, şi prin urmare aci se presintă ca ceva nou, original aşa ḑicênd, este repeţirea de pe primele trei pagini ale cărţii. A pune acésta repeţire la începutul cărţii a fost o idee fórte bună a Pretinilor scólei, idee, pe carea cred, că mai mult esperinţa li-o a dat şi carea pusă în lucrare va aduce atât învĕţătorilor, cât şi scolarilor servicii bune.

Un alt avantagiu al acestei cărţi îl aflu în aceea, că descrierile sunt reduse la ce este mai necesariu, ér istorisirile sunt representate, cum se cade. In acestea este adevĕrat material educativ, material, care după natura cuprinsului şi forma simplă, în carea se presintă, atrage pe micii cetitori şi le face cartea plăcută, pe când descrierile minuţióse, lungi şi multe îi desgustézĕ. In privinţa acésta o singură dorinţă a-şi avé faţă de cartea Pretinilor, dorinţă, pe care cred, că mai mulţi o împărtăşesc.

Printre piesele originale din carte şi printre cele prelucrate s'ar fi putut şi s'ar puté inşirá şi câte va poveşti micuţe, scóse din comóra bogată a literaturei nóstre poporale. Prin acestea se influintézĕ asupra fantasiei elevilor, dar tot atât de mult şi asupra limbei, deprinḑêndu i a istorisí fluent şi însuşindu-şi espresiuni poporale clasice, de cari în povestile nóstre se află destule. Povestile fiind productul poporului din epoca copilăriei lui, sunt prin însaşi natura lor menite pentru copii. Cine nu scie cu câtă bucurie aştéptă copii pe nenea Stan Păţitul cu povestile lui, pe cari ei aşa ḑicênd le sorb de pe buze?

Deasemenea trebue sĕ amintesc şi gâciturile, de cari se află în acésta carte în fie-care secţiune. Ele sunt chemate a desvoltá spiritul speculativ într'un mod uşor, ca în glumă. Deslegarea lor însĕ nu mi se pare potrivit, că s'a pus imediat după fie care gâcitóre; mai bine ar fi fost dacă deslegările s'ar fi pus tóte la un loc la sfĕrşitul cărţii, din motive uşor de înţeles.

Tipariul e potrivit şi curat, hârtia şi întrégă adiustarea în raport cu preţul e fórte bună. Pe scurt: avem o carte de cetire înainte-ne, carea nu lasă mult de dorit.

Dacă Pretinii scólei vor aflá şi dênşii motivate şi îndreptăţite dorinţele esprimate aci, sunt sigur, că la a dóua ediţie le vor considerá *I. P.*

MONITOR. 19

Calendariul sĕptemânii

21—27 Maiu.

21. *Duminecă:* (†) Constantin şi Elena, Pachomiu. 22. *Luni:* Vasilisc, Marcel, Codru, Sofia, Ioan (Vladimir), Zacharia. 23. *Marţi:* Michail, Maria (Cleopa), Salona (romanul), Seleuc. 24. *Mercuri:* Simeon, Meletiu, Ioan, Stefan, Separion, Calinic, Marciana, Paladia, Sosana, Ciriac, Christian. 25. *Joi:* † Ioan (aflarea capului), Celestin, Olvian. 26 *Vineri:* Carp, Alfeu, Averciu, Elena, Alecsandru. 27. *Sâmbătă:* Eladiu Terapont, Eusebiot, Alipiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 21 Maiu, a VII-a în cinciḑecime, a Sânţilor părinţi dela Niceia. Serbarea sânţilor Impĕraţi Constantin şi Elena. Octoich ton 6. Din Penticostariu ale înălţării altele, afară de celea indicate aici, nu se pun, ci numai ale Sânţilor Părinţi. Din Mineiu ale sânţilor Impĕraţi. La Utreniă: Polieleu, Evangelia Invierii 10. Catavasia Înălţării. La Oda IX „Ceea ce esti mai cinstită“. La Liturgiă: Fericirile Octoichului, ale Părinţilor şi ale Impĕraţilor. Apostolul şi Evangelia Dumineeii şi a Impĕraţilor. Irmosul Inălţării.

Joi, 25 Maiu: Eşirea Prasnicului Inălţării. Ritualele din Penticostariu şi Mineiu.

Sâmbătă, 27 Maiu: Pomenirea generală a tuturor repăusaţilor.

Loterie.

Sâmbătă în 25 Maiu 1889.

Timişóra:	**40**	**73**	**68**	**29**	**83**
Viena:	**33**	**80**	**57**	**31**	**11**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.53
Napoleon	9.39½	9.37
100 marce nemţesci	57.35	57.75
London (poliţă pe de trei luni)	118.69	118.25

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în doué limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 14—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 55 Sibiiu, Sâmbătă 20 Maiu (1 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3250 Plen.

Circulariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei.

Inaltul ministeriu regesc unguresc de culte și instrucțiune publică prin rescriptul seu din 25 Aprile a. c. Nr. 1032 presidial recércă, a se observá la darea datelor statistice și oficióse în scrierea numerilor interpuncțiunea între cifre, ce s'a statorit prin convențiune între ministeriul reg. ung. și între ministeriul c. r. austriac, care are a se face astfeliu: După a treia cifră numĕrată dela drépta spre stânga se pune punct; după alte trei cifre numĕrate tot așa se pune virgulă (comă), după alte trei cifre éră punct, după alte trei virgulă, și așa mai departe, alternând punct și virgulă după fie-care trei cifre ale unui numĕr. Numerii decimali se deosebesc de întregi prin un punct aședat sus după numĕrul întreg și prin scrierea lor mai jos sub linie, d. e. $1.000,000.000\cdot_{00}$—

Acésta ordinațiune ministerială se notifică tuturor organelor nóstre bisericesci spre observare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în 1 Maiu, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 19 Maiu.

In parlamentul nostru desbaterile asupra bugetului se apropie de sfêrșit, și nu preste mult vom întrá și aici în feriele de vară, când vom puté reflectá din ajuns la referințele create în urma reformelor financiare, cari au început a se pune la noi în miscare.

Resortul ministrului de culte este acela, care pe noi în biserică ne interesézá mai deaprópe.

Articolul de lege XXXVIII din anul 1868, care reguléză încă și astădi instrucțiunea în scólele elementare poporale este creațiunea genialului bărbat de stat al Ungariei, Br. Eötvös, și a trebuit să se fi stêrnit un mare grad de pietate în parlamentul Ungariei, când noul ministru de culte și instrucțiune publică, contele Csáky, în cuvêntarea sa de programă rostită dilele acestea a accentuat spiritul ager de prevedere al Br. Eötvös, care a creat actuala lege de instrucțiune și a lăsat teren deschis bisericei, ca în cele bune și folositóre pe câmpul instrucțiunei publice să pótă emulá cu statul.

După un interval de 20 de ani ministrul de culte al Ungariei s'a aflat îndemnat a accentuá importanța acelor dispositiuni în legea de instrucțiune, care dau confesiunilor dreptul, ca între anumite condițiuni să pótă susținé scóle pentru credincioșii lor.

S'a deschis calea, ca bisericile să pótă emulá cu statul întru luminarea poporului, și dacă astădi se accentuéză din partea ministrului marea importanță a acestor dispositiuni culturale salutare, noi încă trebue să luăm notiță despre acésta constatare, și să vorbim mai apriat, mai pe față, ca tótă lumea să ne pricépă.

Bisericile din patrie aduc enorme jertfe pentru susținerea scólelor lor confesionale, și ele din iubire cătră patrie și din curat patriotism o fac acésta, avênd în vedere principiul: prin luminare la stare bună.

Abnegațiunea bisericilor în direcțiunea acésta a trecut tóte marginele croite de curentul dominant adi în întrégă lumea materialistică, și ele până acuma nu au primit nici un semn de recunoscință pentru enormele jertfe aduse în interesul instrucțiunei publice.

Mai mult, ele au fost espuse la suspiționări de tot soiul, în multe casuri au fost espuse la insulte chiar, și dacă indemnul la atâtea jertfe nu s'ar reduce la motive de natură curat morală: promovarea intereselor statului prin crescerea de cetățeni luminați și morali, bisericile în fața multelor suspiționări ar fi trebuit să se scuture de sarcina grea, pe care și o a impus, și o pórtă cu resignațiune.

O satisfacțiune i s'a dat bisericei prin vorbirea actualului ministru de culte, care cu pietate a pomenit numele fericitului ministru de culte, Bar. Eötvös, cu pietate a pomenit instituțiunea salutară, prin care s'a deschis teren de nobilă emulațiune între stat și biserică în interesul instrucțiunei publice.

Cu plăcere luăm notiță de enunciațiunile domnului ministru de culte și instrucțiune publică și le punem lângă acele momente, cari și până acuma ne au îndemnat să emulăm în cele bune, și să ne îndemnăm credincioșii la abnegațiune și noue jertfe.

Le punem ca dar lângă comóra de virtuți, cari stau grămădite în inima cea bună a poporului nostru, în comóra de virtuți concentrate în consciința învĕțătorilor, cari atât de mari jertfe fac pe lângă o slabă remunerațiune, încât dacă nu ar avé inimă pentru prosperarea poporului, ar părăsí acésta carieră spre a îmbrățișá alta mai rentabilă, le punem ca coróná pe crestetul preoților nostri, cari pórtă făclia aprinsă, și fără a se descuragiá, împrăștie întunerecul nesciinții.

Revista politică.

Scirile, cari sosesc din provinciile ocupate ale monarchiei nóstre Bosnia și Hertegovina sunt din ce în ce tot mai nelinistitóre. Foile, ce apar în peninsula balcanică inspiră mari îngrigiri și temeri, ér espunerile lor au aflat apreții până prin presa germană, care se ocupă de acésta cestiune cu órecare predilecțiune.

Ea nu se mărginesce numai la atâta, ci îndémnă pe Austro-Ungaria a pâși mai energic, a proclamá starea de asediu și a face în sfêrșit pace și liniste în peninsula balcanică. Spre scopul acesta se provócă la tractatul de Berlin și îi impune încă ca să mai ocupe teritoriu, căci numai astfeliu va fi posibilă potolirea unei rĕscóle.

Foile monarchiei nóstre parte tac și trec peste aceste espuneri la ordinea dilei, ér parte ocupându-se cu ele, nu admit, că tractatul ar suná conform espunerilor presei germane, ér convențiunea încheiată în 1879 cu Turcia nu admite de loc, ca Austro-Ungaria să mai ocupe din teritoriul turcesc.

Aceste presemne nu sunt de loc îmbucurătóre, dacă vom priví desvoltarea lucrurilor din statul vecin al monarchiei nóstre, din Sêrbia.

În Belgradul sêrbesc progresistii au provocat scene sângeróse. Garașanin în o cuvêntare fulminantă a combătut guvernul și a dat sémă de tóte lucrările sale, cât timp a fost la putere. Mulțimea iritată s'a impotrivit miliției și resultatul a fost, că din ambele părți au căd̨ut mai mulți morți și răniți; afară de acesta Garașanin a fost arestat și cu el o sută de tumultuanți.

E remarcabil însĕ, că ex metropolitul Michail pe care tocmai Garașanin l'a alungat, s'a reintors în Bĕlgrad, după ce a colindat prin Rusia și i s'au făcut mari ovațiuni atât la Moscva cât și la Petersburg. Metropolitul a avut o lungă convorbire și cu Hitrowo, representantul Rusiei la Bucuresci.

Aprópe tóte puterile au rĕspuns la notificarea regelui român despre introducerea principelui Ferdinand, ca principe mostenitoriu de coróná. Intre puterile, cari l'a recunoscut în timpul mai din urmă însemnăm pe Francia și Englitera. Papa încă a rĕspuns prin o lungă scrisóre. „Indépendence Romaine“ organul cabinetului dlui Catargiu, vorbind despre rĕspunsul Rusiei dice, că representantul rusesc Hitrowo a încunoscințat guvernul român, că rĕspunsul la notificare a sosit în forma unei scrisori de felicitare reginei. Scrisórea țarului va fi presentată regelui român fără amânare în mod de tot sĕrbătoresc.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Aici se termină tabela materialului.

Viața sfântului Macarie se termină la pagina 162, și cartea acésta încă numai până aici este paginată.

Pe partea din drépta dela acéstă fóie, căci fie-care fóie numai pe o parte, pe partea stângă este numerisată, urmĕză încă un tractat:

„Patima sfintei și slăvitei Mucenițe Eufrosiei“, apoi se face încheerea cu următórea observare:

„Și s'au scris acéstă sfântă carte prin ostenéla smerit și nevrednicului rob al lui Dumnedeu logofĕt Mafteiu Voileanu, când am ședut la mânăstirea Drăgușului cu părintele Rafail, în anul dela nascerea lui Chs. 1741, ér dela zidire 7249, august 22 de dile.

Anno Domini 1741.

Foile cari urmĕză de ací încolo nu mai sunt numerisate.

Vom înșirá deci materialul.

Pe următórele dóue foi urmĕză istoria patriarchului Nestorie dela Antiochia, care după-ce în urma morții fostului patriarch Sisenie, scaunul patriarchal din Ierusalim a fost 4 ani vĕduvit, fù ales de patriarch, a căd̨ut în ereție, și fù destituit prin soborul ecumenic dela Efes.

După acestea urmĕză unele notițe de cuprins curat familiar din viața scriitoriului, pe cari le reproducem:

1743 Matei, 1745 Mărița, 1747 Alecsandru, 1749 Xenia (acestia sunt fiii logofĕtului și gramaticului Mateiu Voileanu).

Urmĕză apoi notița următórea:

Acéstă carte fiind scrisă în anul 1741 au ajuns a trăí la mâna mea și până la anul 1761, în care an m'am mutat din satul Hundorfului, întru care sat am fost ședut 18 ani, și m'am aședat în Șoimușul românesc, și trăind într'acest an 1761 din luna lui Martiu 6 dile până în luna lui August 8 dile, mi-au aprins casa, și au ars tot ce am avut, numai cu trupurile am rĕmas, fiind în câmp la fên eu și soția mea Mărinca, și fii nostrii Mateiu, Mărița, Alecsandru, Xenia, și acéstă carte au scăpat, că nu au fost acasă.

Eu log. Mateiu Voileanu.

Mulțimea pĕcatelor mele m'au ținut și până în anul 1768 tot într'acest sat, dar cu multă supĕrare.

De ací încolo fiind fóia tăiată nu se mai póte descifrá, ce a fost însemnat.

Urmĕză pe fóia următóre înșirate tóte patimile lui Christos de Joi séra până la îngropare, care patimi însuși domnul Christos le-a descoperit unui sfânt stareț, după cum stă scris în acel tractat.

Pe cele trei foi, cari urmĕză aflăm în poesie tânguirea Evei și cea a lui Adam, când i-a scos Dumnedeu din raiu, apoi cântarea stêlpnicului Josaf, când a întrat în pustie, cari sunt scrise din anul 1740, după cum arată notița:

„Și am scris eu mult pĕcătosul logofĕt Mateiu Voileanu 1740.“

Pe cele 2 fețe ale fóiei următóre aflăm Psalmul 46 și 47 scris în poesie.

După acestia urmĕză 2 sentențe, de cari altcum vom aflá mai multe în un manuscript, cu care ne vom ocupá în special, și care pórtă titlul „Pilde filosoficesci.“ Aceste dóue sentențe sunt:

„Dóue feliuri de ómeni nu se îndestulézá nici odinióră: cei ce cércă învĕțătura, și cei strîng avuția.

„Dóue feliuri de ómeni nu vĕd binele pe lume:“ „Scumpul și nebunul.“

Urmĕză pe trei foi o învĕțătură crestinéscă pentru pĕcatele, cari sunt în protiva Duchului Sfânt.

Despărţirea, ce s'a făcut la plecarea regelui italian din Berlin a fost tot aşa de mişcătóre ca şi întâlnirea, şi ovaţiunile poporaţiunei tot aşa de entusiasmate. Foile germane numai încetézá cu comentăriile şi cu articlii de felicitare la noua eră, aşedată pe base de tot sigure şi care e menită a ţiné pacea europénă.

Ministrul Crispi a ţinut la banchetul, ce l'a dat parlamentul german in onórea lui un toast dintre cele mai celebre. Din vorbele lui nu se vedé numai accentul unui dibaciu potitic, dar şi al unui aprig luptătoriu pentru libertate. Vor fi puţini bărbaţi de stat în Europa, ḑice „N. Fr. Presse“, cari să pótă ḑice ca Crispi: „Intregă viaţa mea o am consacrat triumfului libertăţii“. Cu mare patos a dat espresiuue despre alianţa Germaniei *cu* Italia, intimile relaţiuni dinastice şi a popórelor.

Desigur, că în Francia i se va luá în nume de rău, că el a semnalat rĕsboiul din 1870, tot aşa necesariu şi de sfânt ca şi luptele poporului italian pentru independenţă şi consolidare. Pe cât de tare s'a accentuat intimitatea Germaniei şi a Italiei, tot pe atât s'a accentuat şi manţinerea păcei ca cel mai necesariu mijloc de prosperare.

Sinodul eparchial din Arad.

În şedinţa a III-a, punêndu-se la ordine continuarea raportului comisiunei bisericesci, se arată, că senatul bisericesc al consistoriului din Arad constată, că preste tot corporaţiunile constitutive ale eparchiei întru esecutarea dispoşiţiunilor statutului organic au luat în timpul din urmă un avênt mai însemnat, de asemenea că poporul credincios în unele părţi atât în cea ce privesce simţul de pietate, cât şi în cea ce privesce desvoltarea economică, intelectuală şi morală, precum şi alipirea cătră biserică şi sântele ei aşeḑĕminte inaintéză, — pe atunci de altă parte consistoriul 'şi ţine de datorinţă a arătá venerabilului sinod eparchial faptul regretabil observat şi simţit, că în multe comune de ale nóstre poporul sĕrăcesce materialminte, din care causă ori ce progres şi ori ce dispoşiţiune, ce ar fi a se luá în interesul desvoltării poporului întimpină mari pedeci şi greutăţi, — şi tot deodată a cere ajutoriul şi inviaţiuni din partea venerabilului sinod eparchial asupra modului şi mijlócelor, cum s'ar puté veni în ajutoriu poporului pentru a se puté apĕrá de relele, de cari sufere astăḑi, şi i-s'ar puté dá o direcţiune mai nimerită în desvoltarea sa.

Faţă de punctul acesta din raportul senatului bisericesc din Arad s'a discutat mai mult în sesiunea actuală a sinodului şi s'a discutat cu mult interes şi cu multă cunoscinţă de causă. După încheerea discusiunei sinodul a primit propunerea comisiunei, şi a enunţat ca conlus: Se avisézá ambele consistorie a stărui, ca banii comunelor bisericesci elocaţi în împrumuturi pe la credincioşi sĕ se încaseze cu încetul, şi sĕ se cumpere cu ei pământuri, din al căror venit sĕ se solvéscă cu timpul funcţionarii bisericesci, scolari; şi astfeliu poporul sĕ se pótă uşurá de prestaţiunile, cari trebue sĕ le solvéscă astăḑi pentru susţinerea bisericei şi a scólei confesionale.

Se raportéză mai departe, că credincioşii români din comuna Satu-Chinez pe basa sentinţei curiei regesci de sub numĕrul 5702 ex 1888 s'au despărţit faptice de cătră sĕrbi, şi s'au constituit în comună bisericéscă română, adnecsându-se la protopresbiteratul Timişórei, şi respective la eparchia română ortodocsă a Aradului, şi sinodul ia acest raport la cunoscinţă.

De asemenea la propunerea comisiunei se ia la cunoscunoscinţă paşii întreprinşi de consistoriu faţă de mişcarea religionară din Ohaba lungă, unde credincioşi nostri au fost turburaţi în pacea lor religionară prin promisiuni de folóse materiale, precum şi că s'a dispus a se intreprinde prin fiscul consistorial paşii de lipsă pentru redobândirea posesiunei unor realităţi ale bisericei nóstre, ocupate de confesiunea greco-catolică.

De asemenea la propunerea comisiunei sinodul ia la cunoscinţă în general şi în special raportul senatului bisericesc al consistoriului din Oradea-mare în care se arată, că:

1. Obiectele aparţinĕtóre la competenţa acestui senat s'au resolvit în 6 şedinţe sub 262 numeri seriali; cause disciplinare preoţesci s'au pertractat 28, cause matrimoniale s'au resolvit prin sentinţa definitivă 12; senatul bisericesc se compune din un preşedinte, un secretariu, un asesor ordinariu şi 8 asesori onorari.

2. La jurisdicţiunea consistoriului din Oradea-mare aparţin 6 protopresbiterate cu 243 parochii matre şi 117 filie; parochii deplinite sunt 210, ér vacante 33, cari parte stau sub deplinire, parte nu se pot deplini din lipsa de dotaţiune. Numĕrul preoţilor este: 6 protopresbiteri, 186 parochi 24 administratori parochiali şi 9 capelani. In decursul anului au reposat 8 preoţi, şi au fost chirotoniţi întru preoţi 5 clerici absoluţi. In decursul anului 1888 s'au născut: 10.075 indivíḑi, au reposat 7394, prin urmare poporaţiunea aparţinĕtóre la jurisdicţiunea consistoriului din Oradea-mare a crescut în anul 1888 cu 2681, care sumă adaugêndu-se la numĕrul total al poporaţiunei a fost la finea anului 1887 de 167.306, resultă că numĕrul total al poporaţiunei a fost la finea anului 1888 de 169.987 indivíḑi. Numĕrul cununielor încheiate în anul 1888 a fost de 1574.

Cu privire la stêrpirea concubinatelor consistoriul aradan arată, că în decursul anului trecut a dispus a aduná datele spre a studiá causele, pentru cari unii poporenii vieţuiesc în concubinat. Din aceste date au incurs deja parte mare, şi pe basa acelora se vor luá dispoşiţiunile de lipsă pentru stêrpirea acestor vieţuiri ilegale.

Averea comunelor bisericesci, aparţinĕtóre la jurisdicţiunea consistoriului din Oradea-mare este în bani: 133.688 fl. 50 cr. ér în realităţi de 4851 jugere catastrale, 299 biserici, 134 case parochiale.

La propunerea comisiunei organisătóre, făcută prin raportorul ei Paul Rotariu se votézá în general şi în special regulamentul presentat de consistoriul din Oradea-mare, referitoriu la modalitatea înactivării şi administrării fundaţiunei fericiţilor „Zacharia Mihocu şi soţia sa Ecaterina, născ. Pap“.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare
ale „Telegrafului Român.“

Viena, 27 Maiu. Actul sĕrbătoresc dela Berlin s'a finit şi suveranul Italiei, iubilat în tóte părţile călĕtoriei sale s'a reîntors, măgulit de entusiasmul poporului german şi întărit în credinţa unei dura bile şi puternice alianţe, menite a înfrână poftele acelora, cari voesc sĕ se rĕsboéscă şi sĕ strice ecuilibrul europén.

Noi, cari am privit numai de departe aceste manifestaţiuni sentimentale, nu putem decât sĕ ne bucurăm de sânta misiune, ce şi-o au luat în vedere doi puternici suverani, dóue popóre, cari abia eri alaltăeri şi au eluptat esistinţa naţională cu o resoluţiune de admirat, şi cari au dat dese probe de fapte glorióse în cursul desvoltărei lor naţionale.

Pecât de legitimă pare însĕ bucuria nóstră, privită prin prisma optimistică, pe atât de întunecată şi misteriósă ne pare actuala situaţiune politică, în care ne aflăm.

Şi la acest punct trebue sĕ stăm puţin, sĕ ne dăm silinţa a ne lămurí cu cestiunea.

De ani de ḑile se trimbiţéză în presa europénă despre o aşa numită „alianţa puterilor centrale“: a monarchiei nóstre cu Germania şi cu Italia, alianţă de defensivă şi la cas de necesitate de ofensivă; ér încheerea ei a aflat rĕsunet bun în întréga Europă, care geme sub greutatea armelor de téma rĕsboiului şi carea nu voesce a întrá în jocul periculos cu car tuşele şi cu bombele.

Presa monarchiei nóstre trans şi cislaitane de tótă colórea nu avé cuvinte a prémări acest dibaciu act politic, emanat de un singur bărbat şi realisat apoi de factorii competenţi ai statelor aliate, cu scop d'a scutí Europa de un flagel general teribil, a pune margini pe deoparte dorinţelor de cucerire ale imperiului ţarului rusesc şi d'a înfrână pe dealtă parte poftele de revanşă ale francesilor, pofte, cari nutrite de un entusiasm naţional puternic se manifestézá din ḑi în ḑi tot cu mai mare tărie.

Şi acum după o buciumare de ani de ḑile lucrul a devenit deodată enigmatic, chiar prin călĕtoria şi primirea, ce i s'a făcut suveranului Italiei.

Cercurile conducĕtóre de aici par a fi atinse în un mod cu totului tot neplăcut, ér presa, care mai inainte iubila, nu numai, că a scăḑut din entusiasmul de odinióră, dar presentéză lucrurile într'o altă haină, cam mohorită.

Situaţia politică pare a fi suferit o sguduitură şi încă o sguduitură puternică.

Sĕ nu mergem mai departe decât ca sĕ ne pu punem întrebarea, pentru-ce monarchul italian şi a deschis drumul călĕtoriei sale tocmai prin Helveţia, şi ce motive l'a putut îndemná ca sĕ nu se abată cel puţin la întórcere pela Viena şi sĕ nu calce nici măcar o palmă din teritoriul monarchiei nóstre.

Şi sĕ ne punem acésta întrebare cu atât mai vêrtos, că el se consideră de cel mai intim aliat, carele afară de condiţiunile, ce-l légă cu alianţa triplă, a subscris alte condiţiuni speciale, cari se referesc la o alianţă numai între statul nostru şi între Italia.

În faţa acestei singure întrebări, rĕspunsul apare sdrobitoriu: Óre esistă în adevĕr acelea referinţe amicale, cari de atâtea ori s'au buciumat, şi dacă esistă, cum se esplică acéstă desconsideraţiune, — neesplicată nici psihologicesce, — ér dacă nu esistă, ci ea a fost numai un act fătarnic în timp de necesitate, asupra cui cade gresala politică?!

Şi situatiunea apare şi mai complicată, ér deslegarea ei şi mai problematică, dacă ne reamintim tabloul, ce s'a petrecut, când împĕratul german a visitat capitala monarchiei nóstre şi respective pe monarchul, şi 'l vom pune faţă în faţă cu tabloul visitei dela Berlin.

În entusiasmul general, ce domnia pretutindini în Viena nu s'a uitat a face menţiune de Italia ca de statul aliat şi de alianţa triplă.

Nu tot aşa însĕ s'a întêmplat la Berlin. În entusiasmul lor intim au uitat de monarchia nóstră şi tóte actele s'au sĕvêrşit la adresa Germaniei şi a Italiei. Numai într'un târḑiu s'a aflat îndemnat un bărbat de a treia mână sĕ „repareze“ acésta greşală într'un discurs. Dacă el însĕ a avut şi un efect, vom vedé numai mai târḑiu.

Indiferentismul acesta se va comentá încă póte multă vreme de foile oficióse, el va formá şi substractul vorbirei în cercurile conducĕtóre. Pe noi asta însĕ puţin ne intereséză, am constatat însĕ un trist adevĕr şi în faţa acestei desamăgiri nu putem de cât sĕ ne îngrijim, că am rĕmas isolaţi, sĕ ne îngrijim în aceea mĕsură, în carea se bucură Rusia carea de ani de ḑile 'şi ascute paloşele şi se înarméză.

Şi sĕ ne îngrijim de puterile nóstre p r o p r i i, cu atât mai vêrtos, căci Rusia are un aliat natural puternic pe Francia, care-i garantéză succesul victoriei; cu tóte-că intimitatea lor n'a fost buciumată, dar a fost dovedită prin f a p t e.

i.

Despre starea învĕţătorilor nostri.

(Încheere.)

Multora li se va păré, că descriu lucrul în mod prea pesimist. Unora ca acestora le ḑic: veniţi la ţară în mijlocul învĕţătorilor, şi veţi aflá mai multă miserie, decât eso la ivélă în publicitate. Ceea-ce se arată în jurnale e numai un bagatel, şi e un semn, că totuşi se află ómeni de bine, care cugetă la îmbunătăţirea sorţii învĕţătorilor. Opiniunea publică se alarméză puţin, undele se domolesc şi învĕţătoriul rĕmâne rĕu dotat cum a fost!

Dar sĕ facem puţin comput şi comparaţiune între învĕţători şi alţi officiali în ce privesce dotarea lor.

In termin mediu un învĕţătoriu dela scólele nóstre capĕtă salariu 190 fl. v. a. Cea ce e pré puţin, ca sĕ trăéscă, şi prea mult ca se pótă murí. Sĕ cercăm apoi óre care este salariul celui din urmă scriitoriu din cancelaria pretorială, sau de pe la judecătorii? El este dela 3—6 sute floreni; chiar servitorii sunt mai bine dotaţi *). — Sĕ mergem, unde voiţi la oficiile postali, la calea ferată, la telegraf, la bance şi la alţi oficlali subalterni, cari sunt în serviciul statului, şi toţi vor fi în mai bune condiţiuni materiali ca învĕţătorii.

Sĕ mergem la ḑileriu, carele 'şi câştigă pânea amară cu palmele sale. El e plătit cu 30—60 cruceri de ḑi şi de mâncare. Luând 60 cruceri de ḑi se vin la an 219 fl.— va se ḑică şi acesta se apropie, şi chiar întrece pe învĕţătoriul. Şi ce e mai mult, un atare om nu cunósce şi nu are trebuinţele unui învĕţătoriu. Aşa d. e. cu totul altmintrea e îmbrăcămintea şi traiul lui; precând dela un învĕţătoriu aceea-şi societate, care nu se îngrigesce de salarisarea lui, îi pretinde câte şi mai câte, când ese între ómeni.

Ceea-ce este mai dureros la noi este că: salariele rĕmân aceleaşi în general, şi nu cresc după anii de serviţiu. Ai avut 200 fl. salariu ca june; tot atâta capeţi şi când ai încă şase guri lângă tine, cari ţi cer de mâncare.

Sĕ va ḑice însĕ: e adevĕr, că învĕţătorii sunt rĕu plătiţi, dar în chimb sunt bine vĕḑuţi în societate, ceea ce trage mult în cumpĕnă. Lucrul însĕ stă din contra. In societate poseţiunea învĕţătoriului e fórte umilită. Resplata pământéscă, ce-i se dă nu stă de loc în proporţiune cu însĕmnătatea oficiului învĕţătoresc. Durere! statul învĕţătoresc nu e tractat, după cum merită maioritatea învĕţătorilor, ci după cum merită unii învĕţători — fără cualificaţiune, cari sunt rĕspândiţi pre ici pre colo. Opiniunea asupra

*) Comparaţiunea ni se pare cam drastică. Partea etică a ocupaţiunei nu se consideră? Red.

La tractatul acesta se ia câte o temă din sfânta scriptură, şi urméză apoi tâlcuirea aceluia. Aşa spre esemplu începutul se face în chipul următoriu:

„Grăieşce Domnul nostru Is. Chs precum scrie Mafteiu Evangelistul cap 12 stich 31.

Tot pĕcatul şi hula se va ertá ómenilor, ér hula, care este spre Duchul sfânt nu se va ertá ómenilor.“

După trecutul acesta din Evangelistul Mateiu urmeză esplicarea, că adecă în trei chipuri greşesce omul, sau din slăbiciune, sau din neşciinţă, sau din firea cea rea, cel dintâiu este împrotiva lui Dumneḑeu tatăl, al doilea improtiva lui Dumneḑeu fiul, al treilea împrotiva Duchului sfânt.

Se enumeră apoi cele 6 pĕcate împrotiva Duchului sfânt.

1. O c e a a n i a, când se îndoesce omul de mila lui Dumneḑeu, şi se smintesce pentru spăsenia sa.

2. N ă ḑ e ş ḑ e a c e a d e t o t, când óre-cine nădăşduindu-se de tot milei lui Dumneḑeu, cu îndrăsnire face pĕcat.

3. P u n e r e a î m p r o t i v a d i r e p t ă ţ i i.

4. S ĕ m ă n a r e a n e d r e p t ă ţ i i ş i v r a ş b e i.

5. Î n t ă r i r e a i n i m e i, când óre carele, dacă face pĕcatul şi întru multă vreme se tăvălesce într'un acel pĕcat nu-i pare rĕu pentru dênsul.

6. S e m e ţ i a. (Va urma).

învĕţătorilor, precum şi poseţiunea lor însemnată ar trebuí sĕ corĕspundă gradului de cultură şi nesuinţelor nobile, de cari dă atâtea doveḑi — maioritatea învĕţătorilor.

Ni se-va obiectá póte, că salariele cresc din an în an. Astfeliu pre anul scolariu 1888 ni se arată un crescĕmênt de 14. 504 fl. 81 cruceri. Situaţiunea ar merge dară îmbunătţindu-se. Nu se póte negá deci imbunătţire. Suntem însĕ fórte departe de ţinta la carea dorim sĕ ajungem cu salarisarea. Sĕ luăm acum salariele cele mai mari, ce le au învĕţătorii nostri. Luăm rotunda cifră 450 fl. v. a. pentru un învĕţătoriu, din cei bine dotaţi. Invĕtătoriul e căsătorit şi are numai 3 prunci. Intreţinerea lui şi a familiei sĕ o computăm astfeliu:

200 floreni pentru nutremênt. Nu va fi mult pentru 5 persóne;

100 floreni pentru îmbrăcăminte la 5 persóne;

50 floreni încălḑitul, luminatul, încălţămintele;

7 floreni darea;

23 floreni jurnale, tacsa la reuniune, cărţi, scopuri filantropice;

60 floreni vestminte de pat, mobile în casă, în culină şi plata la o servitóre;

35 floreni asecuraţiunea învĕţătoriului;

20 floreni plata la medic, apoteca, participarea la petreceri. — Suma 495 floreni.

Computat minimul speselor pentru a puté trăí un învĕţătoriu, şi totuşi se arată un deficit de 45 fl. De unde sĕ-l acopere acesta?

Este constrins a se mai ocupá afară de scólă şi cu alte ocupaţiuni d. e. instruirea privată, scrierea la atare oficial ect. Bine sĕ notăm, că nu am reflectat la aceea, că învĕţătoriul mai are câte un óspe, sau că mai bé şi el câte un pocal de vin ori de bere, din când în când, cea ce măresce deficitul. Aşa stăm cu salariele. Numai în acel cas ne putem închipuí un traiu mai simplu, dacă familia învĕţătoriului va trăí numai cu pâne, mazere, curechiu etc. şi nu va reflectá nici când la o supă sau friptură de vită.

Precum am vĕḑut salariele nu se ajung nici până trăesce învĕţătoriul! Ce se întêmpla în casuri de morb? Ce la bĕtrâneţe? ce se întêmplă cu femeia şi pruncii la cas de mórte. Aici ne stă mintea în loc. Soţia învĕţătoriului, dacă nu a avut cevaşi avere dela părinţi, e avisată a traí din lucrul mânilor; căci de pus la o parte nu a putut pune nimica până a trăit învĕţătoriul. Pensiunile ce ni le dă statul, sunt atât de mici până acum încât nici nu poţi reflectá la ele ca se trăesci.

Nu odată am cetit şi vĕḑut — cum invĕţătorii nostri la cas de nenorocire au fost constrinşi a apelá la caritatea şi generositatea publicului.

Sunt dureróse aceste casuri. Ele însĕ trebue se deschidă ochii celor competenţi ca de timpuriu sĕ se ia ceva-şi mĕsuri pentru o mai bună şi mai corespunḑĕtóre dotaţiune a învĕţătorilor.

Luarea de mĕsuri însĕ se pare aprópe ceva imposibil în împregurările critice financiali, in cari trăesce poporul nostru. Ei dară trebue sĕ facem. Trebue se avem voinţa de fer toţi cei chemaţi. Pentru-că de nu vom ridicá pe învĕţătoriu acolo unde-i este locul, scóla română va stagná.

A face ca învĕţământul sĕ progreseze însémnă în locul prim a-ţi câştigá bani pentru învĕţătoriu, ca sĕ fie bine plătit, şi scóla bine provĕḑută cu cele de lipsă.

Cu învĕţători rĕu nutriţi, şi flămânḑi, reformele scólei ce se proiectézá ori cât de ingenióse ar fi, vor rĕmâné ne esecutate; şi nici când nu vom puté obţiné resultatul dorit. Beniamin Franclin a ḑis că: mai cu greu este unui om, ce e torturat de lipsă a lucrá onorabil cu însufleţire, decât unui sac gol astá drept. Viéţa fie la sat, fie în opide este costisătóre pentru un învĕţătoriu. Se pretinde dela el lucru serios în tótă puterea cuvêntului. Lucrul însĕ trebue sĕ-şi aibă rĕsplata. Invĕţătorii încep a desperá de venitoriul lor.

A sosit timpul faptelor.

Trebue sĕ asigurăm esistinţa învĕţătoriului şi familiei lui pentru tóte eventualităţile. Cu vorbe góle numai merge.

In fine resultă întrebarea: cum sĕ le asigurăm esistinţa în mod onorific? Rĕspunsul e scurt:

1) Sĕ se înfiinţeze fonduri scolari pentru învĕţători. La înfiinţarea acestora este a se angangiá tot natul român. Un esemplu viu avem în magiari. Cea ce nu au putut face pe altă cale, au început pe calea socială.

Kulturegyletul este un fĕt al asocierei în acest respect.

2) In locul al doilea inşi-şi învĕţătorii sĕ-si stringă puterile umĕr la umĕr — şi în unire şi bună înţelegere sĕ-şi vină în ajutoriu reciproc. Reuniunile le dau ocasiune bună a-şi ameliorá sórtea.

Corespondentul.

Convocare.

Onoraţii membrii ai despărţământului Sĕliştei al reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului sunt convocaţi la şedinţa despărţământului, ce se va ţiné în *29 Maiu a. c. la 9 óre a. m., în scóla gr. or. din Sĕlişte.*

Obiectele.

1. Raportul comitetului despărţământului.
2. Planul de învĕţământ, prelucrat de corpul învĕţătoresc din Sĕlişte în urma cercularului consistorial din 16 Iuniu 1888 Nr. 3195. Scol. cât şi rĕspuns la tema propusă de consistoriu referitóre la „Normativul scolariu.“
3. Încassarea de tacse.
4. Propuneri eventuale.

Sĕlişte, 14 Maiu, 1889.

Dr. *Nicolae Maier*, preşedinte. — *Nicolae Neamţu*, notariu.

Varietăţi.

* (Delegaţiunile). Ministrul president, dl Tisza, a plecat la Viena, unde va dá informaţiunile necesare despre afacerile bugetare şi desbaterile parlamentare din dieta ungară spre a se puté hotărí definitiv terminul convocărei delegaţiunilor. Se presupune, că sesiunea delegaţiunilor va începe cu ḑiua de 22 Iuniu.

* (Comiţi supremi.) Fóia oficială publică demisionarea comitelui suprem din Pojon, a cont. Stefan Eszterházy şi numirea în locul lui a cont. Iosif Zichy. Comitele suprem din Neoplanta, contele Abrahám Gyürky încă va demisioná şi în locul seu va fi numit cont. Ludovic Degenfeld.

(Necrolog.) Cu inima frântă de durere anunţăm trecerea din viaţă a scumpului nostru soţ, resp. fiu **Radu G. Ballaş,** funcţionariu la institutul de credit şi economii „Albina,“ întêmplată la 16/28 Maiu a c. în anul 38 al etăţii şi 8 luni a fericitei căsătorii.

Rĕmăşiţele pământesci se vor transportá din locuinţa, strada Poplăcii Nr. 19, spre odichnă vecinică în cimiteriul dela biserica greco-orient. din suburbiul Iosefin, Mercuri în 17/29 Maiu a. c. după améḑi la 4 óre. Fie i ţĕrîna uşóră!

Sibiiu, 28 Maiu, 1889.

Maria G. Ballaş, mamă. — *Wilhelmina Ballaş* născ. *Kessler*, soţie.

Ca un semn evident al iubirei generale de care defunctul s'a bucurat la colegii, amicii şi toţi cunoscuţii sei, se póte considerá, că la înmormêntare sub conducerea dlui director Parteniu Cosma, s'a presentat corporativ toţi amploiaţii „Albinei“, aprópe toţi membri direcţiunei acestui institut, precum şi un numĕr însemnat de amici şi cunoscuţi, atât români cât şi strĕini.

După terminarea ritualelor înainte de a se pune cosciugul în mormênt, intimul şi vechiul seu amic şi coleg, dl Ieronim Bariţiu, făcênd o asemânare fórte potrivită în ce privesce viaţa şi mórtea decedatului, în cuvinte mişcătóre i-a luat adio etern, dela obidata sa mamă şi soţie, dela directorul şi direcţiunea institutului,la care au funcţionat, dela colegii sei şi dela toţi amicii şi cunoscuţii.

Astfeliu petrecurăm spre odichnă eternă rĕmăşiţele pământesci ale amicului nostru R. Ballaş.

* (Eminescu pe pat de mórte.) Cetim în „Tel. Rom“. din Bucuresci: Aflăm cu cea mai adêncă părere de rĕu, că eminentul nostru poet Michail Eminescu e pe patul de mórte. Nu mai este nici o speranţă de scăpare.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Imecsfalva (cmtt. Treiscaunelor) cu o remuneraţiune anuală preste tot de 232 fl. Reflectanţii au a şi trimite cererile în decurs de 2 ½ septĕmâni şi sunt îndatoraţi a depune o cauţiune de 100 fl.

— Tot numita direcţiune face cunoscut, că cu prima Iuniu a. c. v. va întrá în activitate oficiul postal din Sâncel (cmtt Turda-Arieş). care stă în legătură cu trenul Nr. 4911 şi 4912, ce circulă pe linia Murĕş-Ludoş şi Bistriţa. Cercul de inmanuare se estinde preste satele: Bandul de Câmpie, Chimitelnic, Săcăl şi Sângelul de câmpia. Acest oficiu postal primesce tot feliul de epistole şi pachete.

* (Berlinesii în Ardél.) Bogăţia Ardélului a atras atenţiunea Berlinului. Mai multe bănci din Berlin, după ce au căpĕtat informaţiuni din partea unui trimis specialist al lor despre capabilitatea productivă a minelor de aur, au hotăit a cumperá mai multe mine la Roşia şi Abrud. — Sêrman Ardél, toţi strĕinii te esploatézá, ér locuitorii bastinaşi emigrézá prin alte ţĕri, ca sĕ-şi câştige pânea de tóte ḑilele!?

* (Escursiune.) Şapte-spreḑece elevi ai scólei de agricultură din România fac escursiuni în Ardél sub conducerea prof. dela numita scólă, a dlui Dr. G. Maior. Ţinta călĕtoriei a fost cercetarea scólei de agricultură din Feldióra, hergheliile dela Sâmbăta de jos şi întocmirile agricole şi economice dela Făgăraş şi Şercaia.

Mulţămită Publică.

Comitetul parochial din Băcăinţiu fiind fericit a primí una hârtie cu un libel de depuneri del On. direcţiune a institutului de credit şi de economii „Ardeleana“, societate pe acţii în Orĕstie, prin carea i-se notifică, cumcă adunarea generală din anul acesta din venitul seu a donat suma de 20 fl. v. a. ca fundaţiune nealterabilă pentru scóla gr. ort. română din loc, ale căreia interese anuali pe venitoriu amĕsurat recerinţelor reclamate de impregiurări, comitetul parochial le va puté întrebuinţa după a sa bunăvoinţă spre scopuri scolari, pentru carele este şi destinat.

Pentru acésta faptă atât de nobilă, comitetul se simte deobligat a-şi manifestá şi a aduce şi pe calea publicităţii mulţămitele sale cele mai adênci şi ferbinţi atât On. direcţiuni a institutului, cât şi tuturor acelor preaon. domni, cari cu atâta zel şi căldură au binevoit a jertfí pentru înfiinţarea lui.

Ér atotputintele şi înduratul Dḑeu, dea ca acest institut de mare folos poporului din jur, sĕ progreseze cu paşi gigantici ḑi de ḑi, şi ajungênd la o stare şi mai bună şi înfloritóre. sĕ şi pótă întinde razele sale binefăcĕtóre şi pre venitoriu spre scopuri salutari.

Băcăinţiu, la 12/24 Maiu, 1889.

Nicolau Maniu, par. preşed. comit.

Din public.

Adênc mişcate prin căldurósa şi sincera condolenţă şi numerósele cununi de flori oferite, ce ni s'au arătat cu trista ocasiune a înmormêntărei neuitatului nostru fiiu resp. soţ *Radu Ballaş*, ne simţim îndatorate a ne esprimá pe acéstă cale cea mai profundă a nóstră mulţămită tuturor amicilor şi cunoscuţilor nostri şi cu deosebire p. t. consiliului de direcţiune al institutului de credit şi de economii „Albina“, preastimatului director esecutiv dlui Partenie Cosma, şi întreg onor. corp al funcţionarilor numitului institut.

Maria Ballaş, ca mamă.
Wilhelmina Ballaş, născ. *Kessler*. ca soţie.

Colectă

pentru nenorociţii prin foc în comuna Ernea-săséscă.

In urma apelului O. D. V. Almăşan, capelan prot. şi adm. par. al numitei comune, publicat în Nr. 52 al ḑiariului nostru, am primit următórele contribuiri:

1. Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul	15 fl. —
2. Preacuviosia Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea	5 fl. —
3. P. O. D. protosinghel şi secret. cons. Nicanor Frateşiu :	2 fl. —
4. „Albina“ institut de credit şi economii din Sibiiu , ...	100 fl. —
5. Dr. R. Rosca, red „Tel. Rom.“	2 fl. —
Suma .	124 fl. —

(Va urmá.)

Posta redacţiunei.

Dlui „Un membru al sinodului protopresbiteral“ în O. La o parte cu susceptibilităţile. Noi prin notiţa respectivă nu am apostrofat pe nime, şi o am făcut în deplină cunoscinţă de causă, cunoscênd afacerea dela locul unde s'a decis. Dacă s'ar pune pedeci la întrebuinţarea fondului spre scopul accentuat de d-vóstre, ar avé póte loc vre-o obiecţiune, altfeliu o mai ḑicem odată, ori ce discusiune în acest respect n'are înţeles.

Loterie.

Mercuri în 29 Maiu 1889.

Brünn: **13 40 90 56 51**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Maíu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96 45	102.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Sorţi ungureşti cu premii	143.—	143.—
Galbin	5.61	5.57
Napoleon	9.42½	9.35
100 marce nemţesci	58.—	57.88
London (poliţă pe de trei luni)	118.65	118.50

Nr. 172 [68] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa venerabilului ordin consistorial dto 21 Martiu 1889 Nr. 2399 B. se escrie din nou concurs cu terminul de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţ, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va plăti preotul contibuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.

2. Casă parochială corespundétóre, lângă care se află şi supraedificatele necesarie pentru economie.

3. Dela 75 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit.

4. Dela 85 familii câte una ţi de lucru sau 50 cr.

5. Stola usuată in tract.

Tóte aceste computate laolaltă dau un venit de peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acésta parochie au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 24 Aprile, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. ppresbiteral.

Nr. 250. [72] 1—3

EDICT.

Ioan George Buzat din Fundata, carele a părăsit cu necredinţă de mai bine de 7 ani pe legitima lui soţie Safta G. Sbârnă din Şirnea, fără a i se scí locul ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertractá şi decide procesul intentat de soţia sa.

Zerneşti, 27 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoşiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 2—12

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesc, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesc. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesc. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 25—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.—
Ocna	—	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Mureş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 56 Sibiiu, Marți 23 Maiu (4 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Maiu.

Cu acésta ocasiune vrem sĕ revenim și asupra unei cestiuni, ce s'a sulevat cu ocasiunea desbaterei bugetului ministrului de culte și instrucțiune publică de unii deputați din opositiune, adecă autonomia bisericei catolice.

Noi ca aderenți ai sistemului constituțional nu putem decât sĕ salutăm idea concepută și sĕ dorim, ca sĕ o vedem cât de curênd realisată, numai cât tare ne indoim în posibilitatea realisărei ei. Clerul cel inalt, episcopatul romano-catolic este din principiu contra acordărei de drepturi elementului mirean în biserică, și dovada cea mai eclatantă o vedem, că mirenilor nici până aḑi nu li se concede cetirea bibliei. Dar sĕ admitem pe un moment, că clerul inalt din Ungaria, episcopatul și-ar dá consensul seu la acésta, cum s'ar avea lucrul cu curia papală, ar sancționá acésta o procedere, ce ar fi contrară potestății papale, contrară cu organisarea centralistică a bisericei catolice, a le cărei fire se intind din cea din urmă parochie până în Roma, și considerând cestiunea din acest punct de vedere, greutățile sunt cu mult mai mari, ca sĕ le pótă invinge parlamentul ungar chiar și atunci, când întreg parlamentul ar fi de o părere.

Argumentele, la cari s'au provocat corifeii ce pledézĕ pentru constituțiune în biserica romano-catolică sunt fórte plausibile, numai cât ele sĕ lovesc de stânci puternice, sĕ lovesc de principiul, de care e condusă biserica apusénă, care principiu nu sufere constituționalismul, sau apoi trebue sĕ cadă cu tóte consecințele lui.

Ungaria în legislativa ei la 1868 a acordat ortodocsilor constituționalismul, pentru-că acel constituționalism este basat în canónele bisericei rĕsăritului și nu vine în conflict nici cu episcopatul, nici cu alte doctrine a le bisericei rĕsăritului, pe când în biserica catolică inzadar s'ar incercá al introduce, căci cei ce au aḑi puterea în mână nu o dau așa ușor, ér clerul de jos este mult prea slab ca sĕ se pună în conflict cu episcopatul, dar chiar și când el ar fi tare destul, subordinațiunea militară 'l constringe ca sĕ se plece, dacă voesce sĕ nu se rumpă.

Dela 1868 întrebarea acésta a fost incunjurată ca o cestiune atât de gingașe și complicată, pe carea nu s'a crediut în stare sĕ o pótă deslega până acum nici un ministru și ori cât de istet și capabil ni se pare a fi actualul ministru, el singur se va ferí a se apucá de realisarea acestui lucru.

Una e la noi în biserică, alta la reformați și unitari și departe de noi de toți stă biserica catolică cu organisarea ei complicată.

Reformații din Ungaria au și ei mai multe cercuri conduse de câte un superindent și acestia nu au nici în clin nici în mânecă cu reformații din alte staturi în cele administrative și de aceia la ei e ușor intocmai ca și la noi a se organisá biserica după provinciile, în care trăesce, până când la catolici o causă de divorț are sĕ mérgă până la papa din Roma, fie catolicul în America, Australia ori în Ungaria. Ei bine, care ar fi acum forul prim, al 2-lea al 3-lea, și al câtelea for ar fi papa din Roma?

Aceste și alte pedeci sunt de natură gigantică și nu credem, că ne va fi dat ca sĕ le vedem desslegate, decât atunci, când în biserica catolică va mai vení o sguduire tot atât de puternică ca și cum a fost reformațiunea lui Luther și a consoților sei.

Poporul catolic din causă, că el nu are nici o inrîurire asupra afacerilor bisericei este preste tot nepăsătoriu față de cele ce se petrec în jurul seu, s'a dedat sĕ i se trimită preoți aceia, pe cari îi află episcopul de demni și declarea acésta produce confusiuni între cei de alte confesiuni ori suspiționări, și noi nu avem nici un interes ca sĕ fim suspiționați, ci am dorí ca sĕ se bucure și ei cât de curênd de sistemul electoral, și sĕ vadă, că acela are și el multe bune în sine, dar are și multe rele, așa, că nu scim de multe ori că în contul binelui ori al rĕului trebue sĕ trecem mai multe active ori mai multe pasive.

La tot casul insĕ uniforma procedere în tóte bisericile ar fi de dorit, căci unde tocmai din causa constituționalismului se ivesc frecări și divergințe, acele nu ar putea fi esplótate acum de cei de alte biserici pentru vênarea de suflete, cum se intêmplă acum spre dauna bisericei nóstre și spre a celorlalte, până acum numai în favorul bisericei romano- și greco-catolice.

Dar dorința acésta va fi și va rĕmâné un pium desiderium, biserica catolică va stá incă multă vreme așa cum e, căci așa cer interesele ei, pe cari nu le cunosc nici chiar cei mai infocați apĕrători ai autonomiei și nu le vor cunósce în veci.

Revista politică.

Desbaterile bugetare s'au terminat în dieta din Budapesta. Proiectele presentate de guvern s'au primit; ér intențiunile opositiunei nu s'au realisat în fața maiorității covêrșitóre a dlui Tisza.

Nici chiar așa numitul „Rudolphinum" n'a dat ansă la cértă, precum se astepta, și opositia umilită prin programul desfășurat de ministrul cultelor și al instrucțiunei cont. Csáky, privesce desilusionată la succesul, ce-l ne insemnat, ce l'a raportat în actuala sesiune parlamentară.

Ca și ministrul Csáky, tot așa și ministrul de iustiție Desideriu Szilágyi și-a desvoltat programul seu între aplausele și aprobările întregului parlament, programul desfășurat în epistola sa adresată alegĕtorilor la Pojon și mai târḑiu prin vorbirea sa, ținută în fața alegĕtorilor.

Ministrul a cerut spriginul tuturor partidelor, ca sĕ conlucre cu toții la întroducerea unor reforme esențiale în resortul iustiției, ce o reclamă împregiurările și progresul, făcêndu-se o mai strictă controlă asupra administrațiunei judiciare ca până acum. 'Mi voiu începe activitatea, a ḑis ministrul, cu transformarea și estinderea judecătoriilor cercuale, causele civile, cari se transpun dela judecătoriile cercuale la tribunale se vor pertractá verbal; e necesară înființarea mai multor table regesci, stabilirea sistemului dreptului material, s'a ferit însĕ ministrul a face vr'o declarațiune mai hotărită în ceea ce privesce reforma curților cu juați și într'oducerea căsătoriei civile.

Archiducele Rainer a făcut cu ocasiunea deschiderei ședinții de sciințe a academiei imperiale o gravă enunciațiune, ce se comentézĕ de întrĕga presă a monarchiei. Archiducele a accentuat adecă, că cu durere trebue ca sĕ spună, că pe lângă tótă activitatea scientifică, ce a desvoltat academia, s'a deschis o luptă contra progesului și luminei, dar sperĕ, că va trece incurênd acésta aparițiune tristă.

Enunciațiunea se referă la politica guvernului, care a îngăduit catolicilor a și manifestá o putere mare, încât deși nu s'a realisat încă proiectul principelui Lichtenstein, totuși realisarea lui nu e departe.

Și remarcabil lucru e, că de față se aflau la deschidere bărbații cei mai de influință, ministrii cabinetului Taaffe, și că vorbirea a fost ținută cu prealabila încuviințare și învoire a monarchului.

Foile clericale au deschis o luptă vehementă contra acestor enunciațuni, ér presa partidului „național german" iubiléză pe archiduce, cel mai popolar membru al familiei imperiale.

Ultimele evenimente din Sêrbia au umplut de mâhnire întrĕga presă a monarchiei nóstre, care până acum privia cu mare încredere în pretenia și loialitatea statului vecin sêrbesc. Intrĕga presă e agitată și „N. Fr. Presse" merge așa de departe, încât trage la rĕspundere pe Ristici și deodată cu el pe bărbații de stat austro-ungari.

Nu e demult, ḑice numita fóie, decând Ristici a declarat, că ex-metropolitul Mihail va fi primit în Sêrbia numai ca un om privat, și în adevĕr el a

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Alt tecst.

„Grăiașce Psalmista la Psalm 74 ḑicênd;

Păharul în mânile Domnului cu vin neamestecat, plin de amestecare, și turnă dintr'aceste în ceea, drosdiile lui nu se lepădară, și vorbia toți pĕcătoșii pământului.

Tâlcul.

Păharul închipuesce mănia lui Dumneḑeu, că așa ḑice prorocul Isaia (cap 51 stich 17). Învie Ierusalime, carele ai bĕut păharul urgiei din mâna Domnului etc. etc.

Încheerea și aici se face cu 2 sentență pentru curvie și beție din cartea lui Iisus Sirach. Cap 19 stich 2.

Pe fața următóre stă inscripția următóre:

Psalmul 136 în versuri:

La apa Vavilonului

Jelind de țara Domnului etc.

Rêndul al 20 din acest Psalm ne arată o corectură, și anume după rêndul:

„De te-aș uita țară sfântă" stă rêndul următoriu:

„Atuncia se fie smântă," și după un semn stă pe margine:

„Sĕ-mi fie mie osêndă," dovadă, că i-a mai convenit rêndul din urmă, care stă în legătură mai strînsă și este și mai clar.

Pe fața următóre se află un pasagiu din cartea Ruthei, cap 1, stich 20, 21, despre Naomia, și istoricul cum a mers Naomia la Aviteni, și cum s'a re'ntors la Vifleem.

Pe 5 pagini următóre aflăm Psalmul întâiu din psaltirea lui David, dimpreună cu tâlcul lor.

Urmézĕ apoi pe alte 3 pagini o căzanie la ómeni morți, și după acésta o oratie la Crăciun.

Pe cele 3 foi la sfêrșit aflăm vecerniă dela Rusalii. Pe pagina din urmă aflăm numai începutul Condacului dela Pogorîrea Duchului Sfânt: „Când sau pogorît limbile amestecând, despărțitau" — și cu acestea se încheie materialul din acest manuscript, căci alte foi nu s'au mai aflat.

În manuscriptul acesta dăm la mai multe locuri preste scrisóre strĕină, și la pagina 123 sub acéstă scrisóre strĕină aflăm notița făcută de acest scriitoriu:

„Pe aicia au scris Rafail Ieromonach Husea din mânăstirea Drăgușului.

Notițele mai de importanță din cartea acést le-am însemnat, unde am înșirat materialul.

Când s'a scris materialul de pe paginile din urmă, nu mai aflăm. La cazania pentru ómeni morți aflăm notița următóre: „Logofĕt Mateiu eu am scris acéstă cazanie." Anul când s'a făcut nu e însemnat, se vede însĕ, că în anul 1741 a fost terminat materialul din cartea acésta, deóre-ce partea cea mai însemnată, materialul până la pagina 162 s'a încheiat la 22 August, 1741.

Manuscriptul III.

Manuscriptul acesta stă din puține foi, anume pe 27 de fețe tractază viața Sfântului Grigorie, după care urmézĕ pe 6 fețe epistolia, care o a trimis Dumneḑeu din ceriu, scrisă de Mateiu Voileanu, fiul acestuia, la anul 1818.

Pe fața următóre a manuscrisului aflăm următórea notiță:

„S'au făcut pace cu muerile Mijestilor în casa lui Popa Ioan Săbăul pentru vrașba, care au avut fără de judecată, sĕ dea una câte o făclie de ceară de câte un mărias.

S'au scris în Brotei, 1768 Septembre 8 ḑile.

(Va urma). Prot. *Ioan Danovici.*

fost primit cu o pompă mai grandiósă ca a unui principe, ba ce e mai mult, representantul rusesc, Persiani, a fost cel dintâiu, care a bineventat pe metropolitul, când a pus din nou piciorul pe pământul patriei, care l'a alungat; ér bărbatul, carele pe vremea espulsărei purta cârma ţĕrei şi se afla în fruntea cabinetului, geme în temniţă cu cătuşele de mâni. În acest timp panslavismul a secerat o nóuă victorie. Ţarul Alecsandru, covêrşit de intrigele panslavismului, a pus pe capul ficei principelui de Muntenegru coróna, încredinţând o cu marele principe Petru Nicolaievici. Acest articol 'l închee cestionata fóie astfeliu: In adevĕr un tablou „îmbucurătoriu" ne presentă aḑi bina, pe care va trebuí sĕ se termine odată drama cestiunei orientale! Garaşanin un prinsoneriu, fanaticul filo-rus Mihail érăşi în Belgrad şi fica principelui muntenegrén în posiţiune de a pune pe cap coróna unei mari princese rusesci. Din aceste puţine trăsurí se cunósce situaţiunea, ea e a se mulţămí bărbaţitor de stat austro-ungari.

Sinodul eparchial din Arad.

În şedinţa a IV-a se pune la ordinea ḑilei continuarea raportului comisiunei organisătóre, carea cu privire la raportul presidiului delegaţiunei congresuale, referitoriu la causele de despărţire ierarchică de cătră coreligionarii sêrbi, propune şi sinodul enunţă:

Sinodul luând act din acest raport despre zelósa activitate a onoratei delegaţiuni, dă espresiune simţemintelor sale de bucuriă şi de recunoscinţă pentru faptele complinite, pentru continuarea activităţii onoratei delegaţiuni, pentru stăruinţele ei spre intentarea şi continuarea proceselor de despărţire ierarchică. Incât pentru nóua pornire îmbucurătóre manifestată din partea cealaltă, carea doresce o eventuală complanare pe calea amică a causelor de acea natură, — sinodul le salută cu bucurie în speranţă, că vor fi sincere şi inspirate de simţul adevĕratei loialităţi şi din partea coreligionarilor sêrbi.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare, carea propune ca sinodul în general sĕ ia la cunoscinţă raportul senatului bisericesc din Arad.

La desbaterea specială propune ca sinodul sĕ ia la la cunoscinţă punctele din raport referitóre la introducerea cuincuenalelor profesorilor dela seminariu.

Cu privire la censurarea manualelor pentru scólele elementare sinodul aviséză consistoriul a îngriji de procurarea manualelor de lipsă, încredinţând censurarea acelora unei comisiuni constătătóre din profesorii dela seminariul diecesan şi din cei mai practici învĕţători dela scólele nóstre poporale.

Cu privire la înfiinţarea unei scóle de fete, împreunate cu o preparandie de fete sinodul aviséză consistoriul a resolví acésta cestiune până la procsima sesiune sinodală.

Se ia la cunoscinţă, că consistoriul a luat dispoziţiuni pentru a se ridicá pomicultura în scólele nóstre confesionale, şi că esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc l'au depus în anul trecut 23 de învĕţători şi o învĕţătrésă.

La alumneul diecesan sunt 62 de elevi întreţinuţi cu provedere din partea diecesei. In institutul pedagogic cercetéză prelegerile 76 de elevi, ér în cursul pregătitoriu 24, de toţi 100 de elevi.

La jurisdicţiunea consistoriului aradan aparţin 389 de scóle. Prunci obligaţi la frecuentaţiunea cuotidiană sunt 20,458 de genul bărbătesc şi 16,912 de cel femeesc, de toti 37,370. Dintre pruncii obligaţi la scóla cuotiniană a fost de faţă la esamene 9,432 de băeţi şi 4,813 fete, de toţi 14,245. Numĕrul tinerilor obligaţi la scóla de repetiţiune este de 6,162 de bărbaţi şi 5,851 de femei, de toţi: 12,013. Dintre acestia au fost de faţă la esamene 287 de genul bărbătesc şi 159 de genul femeesc, de toţi: 446; ér acésta provine din împregiurarea, că esamenele se ţin în timpul de vară, când pruncii din anul scolariu 5 şi 6, precum şi cei din scóla de repetiţiune sunt reţinuţi de părinţi şi aplicaţi la lucrul câmpului.

În decursul anului cifra frecuentaţiunei scolare atât în cea ce privesce scóla cuotidiană, cât şi scóla de repetiţiune este mai mare, şi anume dintre pruncii obligaţi a cercetá scóla, o cercetéză faptice 45—75 procente. Cifra frecuentaţiuni scolare este mai favorabilă în inspectoratul Vingei, în al Chisineului şi al Birchişului.

Între învĕţători sunt 335 de preparanḑi absoluţi, dintre cari 276 sunt provĕḑuţi şi cu testimoniu de cualificaţiune, 32 sunt preoţi în comunele, unde oficiul preoţesc este îmbinat cu cel învĕţătoresc, ér restul este cu pregătiri mai puţine.

Coruri vocale, şi respective de plugari, sunt preteritoriul aparţinĕtoriu la jurisdicţiunea consistoriului aradan 57, scóle de pomărit şi de legume 187, în 15 scóle se propune şi albinăritul, ér în 6 se propune şi mĕtăsăritul. Edificiile scolare corespunḑĕtóre sunt 334, dintre cari 301 sunt adiustate cu tóte recuisitele necesare.

La gimnasiul din Arad cercetéză prelelegerile 52 români greco-orientali, la scóla reală 4, în preparandia de stat 5, de toţi 61 de indivíḑi.

La Timişóra avem în gimnasiu elevi de confesiunea nóstră 49, în scóla reală 18, în scólele industriale şi comerciale 8, de toţi 75. In gimnasiul din Sarvaşiu sunt 35, ér în cel din Seghedin 22.

Sinodul luând aceste date la cunoscinţă, aviséză consistoriul:

a) până la procsima sesiune sinodală sĕ deplinéscă în mod definitiv catedrele dela institutul preparandial, cari sunt ocupate numai în mod interimal.

b) Cifra frecuentaţiunei sĕ se constate nu numai din resultatele esamenelor, ci şi din umblarea pruncilor la scólă în decursul anului pe basa ţapórtelor lunare inspectoresci, şi din acestea sĕ se arete adevĕrata stare a frecuentaţiunei şi tot de odată sĕ se arete, dacă acésta cifră s'a ameliorat, sau a scĕḑut faţă de anii anteriori.

c) Pe viitoriu sĕ se raporteze sinodului şi despre catechisaţiunea tinerilor de confesiunea nóstră, cari cercetéză scólele medii din H. M. Vásárhely, Kecskemét şi Nagy-Körös.

d) Cu privire la ameliorarea salariilor profesorilor dela seminariul diecesan sinodul adóptă propunerea consistoriului cu amandamentul deputatului Paul Rotariu, că pentru profesorii ordinari ai institutului sĕ se introducă cuincuenalie de câte 100 fl. şi apoi pe acésta basă sĕ se procédă şi la regularea pensiunei membrilor corpului didactic.

(Va urmá.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Câmpul-pânei, 20 Maiu, 1889. Joi în 30 Maiu st. n., ḑiua inălţărei la ceriu a Mântuitoriului nostru, s'a ţinut la staţiunea călei ferate din Şibot serbarea desvĕlirei monumentului ridicat de societatea istorică şi archeologică din comitatul Hunedórei întru amintirea gloriósei lupte din „Câmpul-pânei" din anul 1479.

Un public numĕros a asistat la acésta festivitate, care a decurs spre mulţămirea generală şi preste asteptarea iniţiatorilor. Un tren separat — angagiat anume pentru acésta festivitate — a adus o mulţime de óspeţi din Deva, Simeria şi Orĕstie, la cari sunt a se amintí şi numeroşii óspeţi din S. Sebeş şi din comunele de prin pregiur.

Festivitatea s'a început conform programei stabilite. Parochul ref. din Orĕstie Fülöp Géza a salutat pe óspeţii sosiţi prin o cuvêntare insufleţită

După ţinerea serviciului divin au venit la rênd oratorii oficioşi. Parochul gr. or. din comuna Şibot, părintele Simeon *Sĕcărea*, la însărcinarea Escelenţiei Sale Păr. archiepiscop şi metropolit *Miron Romanul* s'a urcat pe piedestalul monumentului şi a ţinut un discurs comemorativ în onorul ḑilei festive. Discursul a dat un scurt dar fidel tablou despre marele eveniment dela 13 Octobre 1479 şi a accentuat, că în acel an „concordia şi unirea naţiunilor din Transilvania araportat învingerea strălucită din câmpul-pânei — şi a sfêrşit prin un apel călduros la concordia tuturor fiilor acestei patrii, întrĕ cari românii totdeuna s'au distins prin simţ adevĕrat patriotic şi prin devotament cătră dinastie. Discursul a fost întimpinat cu sgomotóse aprobări şi aplause. Delegatul Escelenţii Sale şi-a făcut datorinţa spre deplina mulţămire a óspeţilor români şi strĕini — pentru care resultat îi esprimăm mulţămitele nóstre sincere*).

După parochul gr. orient. s'a urcat pe tribună parochul comunităţii evangelice săsesci din Orĕştie, dl Fr. Wilh. Schuster, cunoscut ca bărbat literat şi istoric. Distinsul orator într'un discurs de aprópe una óră a desfăşurat cu multă cunoscinţă de causă împregiurările istorice, ce au premers bătăliei din Câmpul-pânei, apoi însaşi bătălia cu tóte circumstanţele sale şi trăgênd o paralelă istorică între bătălia acésta şi cea dela Mohács a arĕtat, că numai concordia şi unirea între fii acestei patrie vor puté sĕ ne scape de catastrófe viitóre. Discursul instructiv al ilustrului orator, predat cu adevĕrată vêrvă retorică, a aflat un echou viu în inimile publicului mai ales sas şi român.

După acésta au ţinut în ordinea programei discursul final dl Solyom Fekete, presidentul tribunalului din Deva. — După desvălirea monumentului, acesta a fost primit sub scutul oficiului călei ferate prin inspectorul suprem de căi ferate, dl Novák.

După terminarea ceremoniei oficióse publicul s'a risipit pentru a se distrage fie-care după cum a vrut.

In urmă trebue sĕ amintesc, că societatea istorică şi archeologică din comitatul Hunedórei a voit sĕ se arete cu ocasiunea acestor festivităţi, că este liberă de şovinism naţional şi vrea sĕ dovedéscă toleranţă naţională, dar nu a dovedit acésta, pentru-că tóte peripeţiile festivităţii, în deosebi decorurile publice au fost esclusiv maghiare şi ce e mai întristătoriu pentru români — redactorul inscripţiunei de pe monument — dl Réthi Lajos, ne a inscris pe noi în tecst cu vechiul epitet batjocoritoriu de *„oláh."* — Nu s'a putut moderá nici în faţa unui eveniment istoric a nu ne presentá posterităţii maghiare cu odiosul epitet de „oláh".

* Şi foile unguresci se esprimă favorabil încât privesce vorbirea părint. Sĕcărea. Ar fi de interes — credem noi — sĕ se publice acésta vorbire. Red.

Împregiurările actuale au detras mult din valórea acestei festivităţi. Românii — fiii vitrigi ai acestei patrie — ar fi sĕrbat al patrulea centenariu al bătăliei din Câmpul pânei cu alte sentimente de bucurie, dacă sămênţa unirei şi concordiei — sădită în sângerosul pământ dela Şibot — nu ar fi fost copleşită de polomida unui periculos şovinism şi esclusivism naţional.

Sĕ sperăm, că dacă nu mai curênd cel puţin la viitoriul centenariu, fii Transilvaniei fără deosebire de naţionalitate şi confesione se vor întruní pe acest clasic pământ ca fii egal îndreptăţiţi ai patriei comune pentru a sĕrbătorí marele eveniment istoric cu adevĕrat entusiasm general.

X.

Apel.

Cetitorii nostri 'şi vor aduce aminte de un tractat al dlui advocat Nicolau Strevoiu, publicat în ḑiariul nostru în anul 1887, în care în modul cel mai succes s'a descris fasele, prin care a trecut procesul credincioşilor nostri din parochia Braşov-cetate, sau mai bine ḑis, cum o biserică fundată de fii de ai bisericei nóstre, şi fundaţiuni însemnate create de români, în urma unui proces cu resultat atât de nefavorabil şi fatal pentru noi românii, parochienii din numita parochie astăḑi sunt total lipsiţi de biserică şi aprópe de ori-ce avere bisericéscă, şi sunt avisaţi a recurge — ca cei mai sĕraci credincioşi — la caritatea crestinilor de o religiune şi de un neam. Trist şi dureros lucru acesta, dar stăm în faţa faptului împlinit. Recomândăm deci cu tótă căldura acest *apel* şi primim cu plăcere ori-ce oferte spre administrare la locul competent, stând la dispoziţiune şi cu o listă de colectare.

Apelul esmis de comitetul parochial e următoriul:

Pe la finitul secului trecut, pe timpul stăpânirii *liberalului şi iubitoriului de dreptate Iosif II-lea*, mai mulţi crestini ortodocsi români şi greci, cetăţeni şi locuitori în cetatea internă a Braşovului, după multe lupte, ridicară în numita cetate o biserică ortodocsă pentru toţi crestinii ortodocsi, fără deosebire de naţionalitate, în special pentru români şi greci sub numele: *„Biserica Sfintei Treimi"*.

Zidirea bisericii se terminà în anul 1788. Serviciul divin se celebra alternativ, în limba română şi gréca, până atunci, până când se primiră în sinul acestei biserici şi companişti greci.

In cetatea Braşovului se afla pe atunci, afară de cetăţeni ortodocsi indigeni, şi aşa numita compania privilegiată grecéscă, ai cărei membri nu erau cetăţeni ai statului austro-ungar, ci sudiţi otomani de legea ortodocsă, cari încă din secului al XVI-lea câştigară unele privilegii pentru purtarea negoţului levantin şi aveau în cetatea internă a Braşovului, într'o clădire privată, o mică casă de rugăciune.

Din ordin mai înalt acéstă casă de rugăciune a companistilor fù cassată, ér *membrii ei fură încorporaţi la nou-înfiinţata biserică a cetăţenilor.* Intrând companiştii în biserica cetăţenilor, la a cărei înfiinţare ei *nu dăduseră nici un ban*, nu se mulţămiră a fi egal îndreptăţiţi cu cetăţenii, de cari şi pentru cari se înfiinţase biserica, ci pretinseră *esclusivul drept de dispoziţiune asupra bisericii şi asupra afacerilor bisericesci*, motivând acésta nedréptă şi absurdă pretensiune cu aceea, *că numai ei sunt pribilegiaţi şi că numai ei au fost până atunci în drept de a avé biserică sau casă de rugăciune în cetatea internă a Braşovului.* Totdeodată pretindeau companiştii cu stăruinţă *eschiderea limbei române din biserică.* Deórece fundatorii bisericei, în parte mare români, voiau cu ori ce preţ a *păstrá limba română* în biserică, se încinse între cele douĕ partide, cari din cetăţeni şi companişti se transformară acum în partida română şi gréca, un proces, care a durat, cu puţine întreruperi, un secul întreg, adecă dela 1788 până la 1888. Anchete preste anchete urmară.

Deóre-ce înainte de anul 1848 biserica ortodocsă română din Transilvania nu era egal-îndreptăţită cu celelalte biserici, ci numai suferită: de aceea tóte anchetele se făceau de autorităţile statului; ele aduceea, şi hotărîri în acésta afacere curat bisericéscă. Aceste hotărîri se perondară aprópe un secol, dând drept când românilor când grecilor.

La anul 1868 biserica ortodocsă română din Transilvania fù recunoscută prin lege de egal îndreptăţită şi autonomă. Românii din cetatea Braşovului nu întârḑiara de a cere dela organele bisericei autonome, sĕ resolveze cestia lor bisericéscă. Acésta se şi întêmplà printr'o hotărire a Consistoriul archiepiscopesc din Sibiiu Pe basa canónelor şi actelor fundaţionale *biserica Sf. Treimi a fost declarată de românéscă grecéscă, cu limba de serviciu românéscă şi grecéscă.* Biserica şi averea ei a fost încredinţată creştinilor români şi greci, ca sĕ o administreze pe basa principiului de paritate.

Acum începură protestele şi recursele grecilor la ministeriul unguresc de culte, după cari urmară anchete preste anchete şi ordinaţiuni preste ordinaţiuni, până-ce în fine la anul 1880 printr'un rescript

regesc se regulă cestiunea bisericei în mod provisoriu astfeliu, că *limba românéscă*, fù admisă în biserica Sf. Treimi ca *egal-îndreptăţită cu cea grecéscă*, éră administraţiunea averei bisericesci se încredinţà unei comisiuni compuse din români şi greci.

Resolvirea definitivă fù reservată unei hotărîri ulterióre judecătoresci. Spre acest scop fù adus în anul 1881 un articul de lege, prin care resolvirea *acestei cestiuni curat bisericesci*, se avisézà tribunalelor. În anul 1882 s'a esoperat dela Maiestatea Sa împăratul şi regele un rescript, prin care se dispune, că afacerea nóstră bisericéscă sĕ fie judecată de tribunalul din Budapesta. In fine ministrul unguresc de culte şi instrucţiune publică, prin ordinaţiunea sa din acelaşi an, dispune, ca românii ortodocşi dela biserica sf. Treimi din cetatea Braşovului, cari nu cereau schimbarea situaţiunii create prin Inaltul rescript regesc, *în termin de 6 luni sĕ încépă procesul pe cale judecătoréscă* pentru comproprietate la numita biserică şi la averea ei, fiind-că la din contră atât biserica cât şi averea ei va fi predată esclusiv în posesiunea grecilor.

Prin acésta ordinaţiune ministerială românii au fost puşi în dilemă, ca sau sĕ încépă proces în contra grecilor, sau sĕ resigneze la dreptul lor la acea biserică.

Românii ortodocsi din cetatea Braşovului, pe deoparte nevoind, ca biserica şi averea ei sĕ nu între în esclusiva posesiune a grecilor, éră pe dealtă parte basaţi pe dreptatea causei, se resolvară a începe procesul în contra grecilor.

Dar *decepţiunea lor fù amară!* Deşi în decursul procesului prin acte autentice era constatat neindoelnic, că biserica din cestiune tù înfiinţată de români şi de greci pentru *românii şi grecii ortodocsi*, totuşi *românii în tóte trei instanţele furĕ respinşi* cu *cererea lor de a fi admişi ca membri ai bisericei* Sf. Treimi, éră *biserica a fost declarată prin sentinţele judecătoresci în mod definitiv de biserică naţională grecéscă*, va sĕ dică de proprietate esclusivă a acelor câteva familii grecesci, ce se aflau în Braşov. Prin aceste sentinţe a fost declarată de avere „naţională grecéscă“ şi donaţiunea fericitului principe român Grigorie Basarab de Brancovean în preţ de preste trei sute de mii floreni, lăsată în administraţiunea acestei biserici spre scopuri culturale şi umanitare pentru toţi crestinii din Braşov, fără deosebire de naţionalitate.

Prin acésta resolvire atât de neaşteptată a causei nóstre bisericesci comuna română bisericéscă a primit o *lovitură grea, lovitură de mórte.* Acea comună română bisericéscă odată înfloritóre, care o parte însemnată din averea sa a jertfit-o pentru înfiinţarea gimnasiului şi a celoralalte scóle românesci din Braşov, éră ceealaltă parte de avere a fost înghiţită de cheltuelile cele mari ale unui proces atât de lung şi costisitoriu; acea comună română nu are biserică, nu are avere şi este în primejdie de a apune cu totul.

Ea de sine nu se mai póte ridică la posiţiunea cei compete. Membrii ei, în parte mare comercianţi prin rĕsboiul vamal şi în consecuenţă prin ruinarea negoţului din Braşov odată înfloritoriu, sunt reduşi în averen lor. Cu tóte acestea, pentru a şi înfiinţă o biserică demnă pentru un oraş ca Braşovul, românii din cetatea Braşovului n'au fost nepăsători, ci ei au colectat între sine o sumă óre care destul de considerabilă pentru împregiurările lor de astădi însĕ cu mult prea mică, pentru a corĕspunde scopului. In acéstă tristă, chiar desparată situaţiune, apelăm la bunul simţ şi la generositatea connaţionalilor şi coreligionarilor nostri din tóte părţile pentru ajutóre; avênd voie spre acest scop dela Ven. Consistoriu sub Nr. 3444.

Avem mare lipsă de ajutoriu şi încă de însemnat ajutoriu.

Şi sĕ nu se trécă cu vederea, că biserica română din Ungaria are cu totul altă însemnătate decât în alte părţi, deóre-ce la noi biserica este singurul teren legal pentru desvoltare în viéţa naţională românéscă; éră în special comuna română bisericéscă din cetatea Braşovului, după aşedămintele bisericei nóstre constituţionale, este chemată a administrá gimnasiul scólele reale şi comerciale. Comuna bisericéscă fără biserică nu póte esistá.

Desfiinţarea comunei bisericesci ar fi o adevĕrată calamitate pentru cultura poporului nostru din Braşov.

Pentru culegerea de ajutóre sunt rugaţi toţi amicii înaintării culturii românesci, cărora spre acest scop li-se trimit liste de colectare.

Banii colectaţi sunt a se adresá preşedintelui Comitetului parochial, Părintelui B. Baiulescu în Braşov.

Braşov, în 15/27 Maiu, 1889.

Comitetul parochial român ortodocs din cetatea Brasovului.

Bartolomeiu Baiulescu, preş. *Nicolae T. Ciurcu, I. G. Ioan, Dimitrie Stănescu, Diamandi I. Manole, Costantin I. Popasu, George B. Pop, Petru Nemeş, Nicolae Strevoiu, Petra Petrescu, Simion Damian, Ioan Popea, Petrache M. Zĕnescu, Nicolae Pilţia*, notar.

Varietăţi.

* (De la Curte). Ţiariul berlinez „Börsen Ztt“ comunică scirea, că precum are informaţiuni din Viena, Maj. Sa monarchul nostru intenţionézà ca sĕ denuméscă de moştenitoriu al tronului austro-ungar pe fica rĕposatului archiduce Rudolf. — Conform unei dispositiuni preaînalte vĕnătórele dela Gurghiu, se vor continuá şi de aici încolo decătră membrii familiei imperiale. — Archiducesa Stefania a cercetat cripta capuţinilor şi după o mică rugăciune la sicriul Archiducelui Rudolf a depus pe sicriu un frumos buchet de flori.

* (Himen.) Dl Iosif Magda, cleric absolut şi d-şóra Lucreţia Lasleu îşi vor celebrá actul cununiei lor la 30 Maiu v. a. c. în biserica rom. gr. or. din Feneşul de munte.

* (Asentarea.) In comitatul Sibiiului s'a făcut asentarea din 13—28 Maiu. Obligaţi la asentare au fost 2823 feciori, dintre cari însĕ aprópe jumĕtate şi anume 1062 nu s'au presentat. Dintre cei presenţi au fost declaraţi apţi a purtá arme 581 feciori.

* („Albina“ pentru crescerea fetelor). Cetim în „Familia“: Direcţiunea institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu a însciinţat comitetul Asociaţiunei transilvane, că adunarea generală a numitului institut, ţinută la 29 Martiu a. c. a votat din suma destinată spre scopuri de binefacere 500 fl. pentru trebuinţele curente ale scólei „Asociaţiunii“, apoi 500 fl. cu scop, ca din acele sĕ se creeze 10 stipendii à 50 fl. pe anul scolastic 1889/90 pentru copile de părinţi mai sĕraci, care vor fi primite în internatul institutului „Asociaţiunii“. Condiţiunile concursului le va puté stabilí comitetul Asociaţiunii fără vre o restringere, deóre-ce institutul „Albina“ nu-şi reservă nici un drept. Intrĕga sumă dăruită de 1000 fl. s'a transpus în contul curent al Asociaţiunei. Comitetul a luat act cu mulţămită. In scop de a se puté face la timp conferirea stipendiilor, secretariatul fù însărcinat de a pregătí până la procsima şedinţă a comitetului un proiect de concurs.

* (Oficerii la glóte.) In anul acesta se vor ţiné cursuri pentru oficerii, cari vor sĕ servéscă la glóte numai în Budapesta, şi anume se vor începe în 17 Iuniu. Reflectanţii, cari vor sĕ fie la infanterie vor primí instrucţiunea la semibrigada de honvedi Nr. 1, ér cei cari aspiréză de oficeri la cavalerie o vor primí la reg. de husari Nr. 1 Suplicele au se aştérnă până în 8 Iuniu. a. c. n.

* (Ovaţiune) Profesorul dela universitatea din Cluş Dr. Géza Entz a fost chemat de profesor la politechnicul în Budapesta. Junimea universitară din Cluş i-a arangiat din acest incident un conduct cu facle.

* (Ţiariu nou.) O imbucurătóre scire se comunică din Bucovina. In Cernăuţi va apărè cu începutul lunei lui Iuliu un ţiariu de ţi politic. Direcţiunea se compune din d-nii: baron Victor Stîrcea, Tudor cav. de Flondor, bar. Eudocsiu Hurmuzachi şi Dr. Ioan Lupul. Felicităm pe iniţiatori, şi urăm viéţă lungă organului menit a apĕrá interesele românilor bucovineni.

* (Un ţiar german condamnat). In ţilele trecute s'a pertractat în Paris un proces contra ţiariului german „Kölnische. Ztg“, din causa, că a vătĕmat prin insinuaţiuni pe Ioubert, directorul băncii din Paris. Tribunalul poliţienesc l'a condamnat la 10,600 franci pedépsă.

* (Esposiţia „maghiară“ în Viena.) Delegaţii reuniunei agricole rurale a reuniunei forestiere şi ai ministeriului de agricultură au ţinut o conferinţă în Pesta, cu privire la participarea la esposiţia ce se va arangiá în 1890 în Viena. Participarea a fost acceptată în principiu. S'a hotărit mai departe a se intreprinde paşii necesari la comitetul esecutiv al esposiţiunei vienese, ca *esposiţiunea ungară sĕ fie separată* şi sĕ pórte titula: *Ţĕrile corónei sf. Stefan*, astfeliu ca sĕ fie cu totul despărţită de celelalte ţĕri cislaitane. Tot deodată s'a pus de condiţiune, ca esposiţiunea ungară sĕ-şi aibă cercul seu de activitate autonom cu o comisiune autonomă. Preliminariul cheltuelilor s'a ficsat cu 20,000 fl.

* (Esposiţia din Paris). După cum cetim în „Românul“ dl Bibescu, comisariu general român la esposiţie a dat în 30 Maiu séra în cârciuma românéscă un prând la care au asistat mai mulţi bărbaţi distinşi ai Franciei.

Dl Bibescu a rostit un discurs în care a ţis în substanţa: „Ca român, vĕ esprim profunda nóstră gratitudine. Poporul român a voit sĕ accepte invitaţia Franciei; el a înţeles, că trebue sĕ ia parte la lupta pacinică a inteligenţei — în care nu se scie ce sĕ se admire mai mult — a locuinţei minunate pregătită de Francia óspeţilor sei s'au al produselor datorite muncei şi geniului naţiunilor. Sunt d-nilor mândru de a fi ací stegarul ţĕrei mele, mândru de a fi trecut cu dênsa peste tóte pedecile, mândru de a fi încă o modestă trăsură de unire între patria română şi patria francesă. In urmă principele a ridicat un toast în onórea d-lui Carnot, şi altul în care s'a esprimat astfeliu: „Béu în sănĕtatea Franciei, care decând cu nenorocirile sale nemeritate, nu încetează de a lucrá şi de a se mărí în sinul păcii ce o asigură de trei ani în lumea civilisată. (Lungi aplause). Ca rĕspuns, dl Tirard mulţămesce comisariului general român pentru cuvintele sale binevoitóre; face elogiul dlui Bibescu spunêndu i scumpul nostru compatriot, cu tóte că e român.“ Preşedintele consiliului ridică în urmă un toast pentru prosperitatea României, sora Franciei, şi care realiséză tóte progresele sciinţii moderne fără a perde nimic din caracterul seu oriental, a căruí esposiţiune e un specimen atât de interesant, musica lăutarilor a cântat în timpul banchetului.

Bibliografic.

A eşit de sub tipariu „*Catechese*“ pentru pruncii scolari din scólele elementare poporale. După Georgiu Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg de *Titu Budu* paroch gr. cath. în Sat-Şugatag, protopopul district. Mara etc. Ediţiunea II. Gherla, proprietatea şi editura „Cancelariei Negruţiu“ 1889. Preţul 1 fl.

„*Lumina pentru toţi*“, revistă pedagogică, apare în Bucuresci de două ori pe lună, calea moşilor. Nr. 138. director Eniu Băltean. Abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 21 şi 22. anul IV, 1—30 Aprile e următoriul: Afacere de abonament, Redacţia. — Sentinţe pedagogice pronunţate de diferiţi ómeni mari, adunate de Christ St. Reverean. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan, profesor de pedagogie la scóla normală superióră de institutori din Bucuresci — Ţece porunci pentru mame „Gaz. Pop.“ — Literatura populară, (din mica-mi colecţiune) Christ. St. Reverean — Didactica Magna, de Amos Comenius, tradusă în românesce de Petru Gârbovicean dr. în filosofie şi pedagogie, profesor de filosofie la seminariul central şi de limba română la scoala normală a societăţii din Bucuresci. — Cântece populare, culese de Gh. Gheorghiu, învĕţătoriu în comuna Călineşti-Botoşani. — Lucrul manual în scólele primare, conferinţa ţinută la ateneul din Bucuresci, în séra ţilei de 4 Martiu 1889 de dl Serafim Ionescu, revisor scolariu. — Schiţe din istoria pedagogiei, continuate de St. Roscior. — Organisaţia clerului, Eniu Băltean — Educaţiunea de sine însuşi, (Convorbiri literare), M. Strajan — Bugetul scólelor rurale, E. B. — Pedagogia sau teoria educaţiunii, a metódelor şi a disciplinei, de E. B. — Sciinţa la îndemâna tuturor, sau viaţa omului şi a animalelor, Edem. — Congresul didactic — Două cărţi bune. — „Gutinul“ şi românii din Maramurĕş. — Rotaţiunea institutorilor urbani, Eniu Băltean. — Statistica scólelor poporale din Transilvania, Banatul românesc şi din ţara unguréscă în anul scolariu 1886—87, publicată de ministeriul unguresc. — Diverse.

Colectă

pentru nenorociţii prin foc în comuna Ernea-săséscă.

(Urmare.)

A mai contribuit:

1. Preacuvioşia Sa dl archim. şi ases. cons Dr. Ilarion Puscariu	2 fl.	—
2. P. O. D. dir. seminarial Ioan Hannia	5 fl.	—
3. P. O. D. ases. cons. Z. Boiu .	1 fl.	—
4. P. O. D. „ „ M. Lazar	1 fl.	—
5. Preast. D. „ „ şi căp. ces. reg. în pens. P. Lucuţa	1 fl.	—
6. Preast. D. advocat Dr. Octavian Russu	1 fl.	—
7. Preast. D. advocat şi jude de tablă în pens. A. Cimponeriu	1 fl.	—
Suma .	12 fl.	—
Până acum cu totul	136 fl.	—

Loterie.

Sâmbătă 1 Iuniu 1889.

Buda: **35 64 24 48 18**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Iuniu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.48
Napoleon	9.43½	9.42
100 marce nemţesci	58.05	58.05
London (poliţă pe de trei luni)	118.65	118.80

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḍiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu. — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 1:—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 57 Sibiiu, Joi 25 Maiu (6 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Maiu.

Începe a se face tot mai multă lumină în peninsula balcanică.

Statele, cari păreau, că şi au identificat interesele lor cu Austro Ungaria, încep a-şi dá tot mai mult pe faţă tendinţele, ce le nutresc pentru independinţa lor, şi bărbaţi ca Ioan Brătianu şi Garaşanin trebue să facă loc curentului, de care e condusă opiniunea publică în România şi Sêrbia.

Cu sinceritatea, ce ne caracteriséză pe noi românii, am spus în nenumărate rênduri, că opiniunea publică din România şi din Sêrbia dă fórte mult pe aceea, cum sunt tractaţi românii şi sêrbii cei din Austro-Ungaria şi în special cei din Ungaria.

Opiniunea publică a românilor şi a sêrbilor este, că trebile ar puté merge mai bine ca cum merg acum, şi acestui sentiment au fost românii totdeuna interpreţi.

Până când ministrul de culte al nostru dela tribună susţine, că dênsul este ministrul tuturor confesiunilor şi libertatea trebue dată tuturor, în mĕsura, în care o cer interesele lor, pe atunci în provincie, fie care cercetătoriu de scóle, fie-care inspector 'şi ţine de a sa datorinţă, ca să priveghieze numai cum merge tréba cu limba maghiară, cum şi-o insuşesc învĕţătorii şi copii, apoi alte lucruri sunt lucruri de mâna a doua.

Şi tóte aceste numai pentru de a vêná ei popularitate falsă, care e binevĕdută de curentul şovinist de aḑi.

Este încă în próspĕtă memoriă a cetitorilor nostri, ce amărăciune a produs în cercurile maghiare rescriptul ministrului de culte în causa învĕţărei limbei maghiare.

Unisono a condamnat tótă presa procederea ministrului, deşí din punct de vedere practic este deja acceptată influinţa binefăcĕtóre ce o are limba germană cu deosebire pentru cariera militară, e recunoscută.

Dar şi cultura maghiară ca atare s'a desvoltat pe basa culturei germane; opurile lor sunt parte mare după acele isvóre, şi nu e posibil ca aḑi, ori cât de puternic ar fi sentimentul naţional în maghiari, ei să dea inainte numai pe temelia ce o au ei în cultura lor, fără ajutoriul literaturei germane sau altei limbi mai înaintate.

Şi încă mĕsurile ministrului se estind numai asupra gimnasiilor, pe când mĕsurile, ce se iau pentru lăţirea şi învĕţarea limbei maghiare la noi se estind asupra sêrmanelor scóle poporale, asupra acelor scóle, ai căror fii nu au lipsă neapĕrată se scie limba maghiară, ori altă limbă, ci au lipsă să fie impretiniţi cu ideile morale, cu cunoscinţe, cari să le deschidă ochii inimei şi ai minţii.

Suntem cu mult mai loiali cetăţeni noi, decât ca să ne opunem legilor votate şi sancţionate, dar dacă observăm, că mari scăderi provin din forţarea învĕţărei limbei maghiare, scăderi, cari le vor simţí generaţiunile viitóre, numai datorinţa de cetăţeni onesti credem că ni o implinim.

Bărbaţi de mare valóre ai maghiarilor ne spun, că mult s'a făcut pentru limba maghiară, dar nu s'a făcut atâta ca să între pausă. Ca ómeni ce iubim adevĕrul să admitem indreptăţirea, ce o au ei de a-şi cultivá limba, şi dacă recunóscem indreptăţirea acésta a lor, credem, că tot atât de cu drept este ca şi noi să ne intărim limba în scólele nóstre, să o facem plăcută celor ce din légăn n'au fost dedaţi să audă numai pre aceea, şi nu pe altă, şi e timp perdut timpul, ce se folosesce cu învĕţarea unei limbi, dela care nu ai folos cât e negru sub unghie bunáóră la munte, păscând oile, sau la câmp, ţinênd de córnele plugului. Alta e pentru inteligința superióră, care şi altfelíu — mai ales noi românii, unul ca unul vorbim perfect câte 2—3 sau şi mai multe limbi, alta pentru cei ce vor vení aḑi mâne în legătură cu statul şi organele lui, şi cari nu pot trăí fără a o scí şi cunósce, dar pentru ţĕrani, pentru fii ţĕranilor e mult timp perdut şi anii din copilărie nu e ertat să fie ocupaţi cu ocupaţiuni, dela cari să nu tragi folos.

Trăit-au românii sute de ani în pace cu maghiarii, luptat au — la olaltă contra turcilor şi contra tatarilor — şi se înţelege — au cu mult mai bine ca aḑi, de când s'a inventat parola: maghiarisare.

Pentru-ce să nu fim noi toţi cetăţeni egali, pentru ce tocmai scólele naţionalităţilor să fie silite a mai învĕţá o limbă, pecând cele maghiare au de ajuns cu limba lor? La acésta până ací nu am primit nici odată rĕspunsul cuvenit, fără am primit rĕspunsuri, cari au înăsprit relaţiile între noi aici, şi drept consecinţe statul nostru perde pe aliaţii sei naturali, perde pe români şi pe sêrbi, şi ori cât de puternică e Austro-Ungaria, încungiurată de lanţurile panslavismului şi ale pangermanismului, tot trebue să ţină cont şi de aceste state mici, dar viguróse şi cu multă putere de viéţă.

Programul nostru e programul păcii, şi nu ne lăsăm nici odată răpiţi de furiile momentului, când e vorba de a nivelá divergințele, ce sunt aḑi şi cari numai funeste pot devení, cea ce s'ar putea evitá uşor.

Mai multă bunăvoinţă şi mai mult simţ de dreptate şi lucrurile vor vení în ogaşa cea bună, cea ce dorim şi pentru ce luptăm de ani de ḑile — până acum fără succes!

Revista politică.

Intre desbaterile mai importante din dieta ungară în timpul din urmă semnalăm desbaterile asupra raportului comisiunei referitóre la încheerea socotelelor pe anul 1887.

Referentul comisiunei arată în decursul vorbirei sale, că socotelile finale presentă o sumă de 16 milióne fl. mai favorabilă, decât cum s'a presentat în buget şi cere ca regimului să-i se dea absolutoriu. Contra acestei propuneri vorbesce Madarász, accentuând, că partidul lui e în protivă de a i se dá absolutoriu din motive politice. După ce mai vorbí însĕ şi preşedintele comisiunei şi luând în apĕrare raportul şi ministrul de finanţă Weckerle i-se dete absolutoriul guvernului.

Terminul convocărei delegaţiunilor pare a fi cu totul stabilit pe 22 Iuniu. Din partea guvernului nostru încă nu sunt date în publicitate perspectivele credite, ce se vor cere ca să le voteze delegaţiunile, guvernul vienes însĕ, după scirile de până acum va cere credite însemnate; nici aceea încă nu e cunoscut, dacă ambele guverne, respective dacă conferinţele ministeriale comune sunt învoite asupra tuturor creditelor, ce se vor asterne delegaţiunilor.

Tema de predilecţiune, ce o desvóltă presa europénă e discursul ţarului rusesc cu ocasiunea prânḑului de gală, dat în onórea óspelui seu, a principelui Nichita de Muntenegru în care a accentuat adecă: „Beau în sănĕtatea principelui de Muntenegru, a unicului amic sincer şi credincios al Rusiei.“

In faţa acestei enunciaţiuni grave se pune întrebarea, cum rămâne cu amiciţia Germaniei şi în special cu a tinĕrului împĕrat german, care a visitat Petersburgul îndată după suirea sa pe tron; cum rămâne cu întâlnirea ce din nou s'a proiectat a se face între acesti doi monarchi, prin întórcerea visitei dela Petersburg. Principele de Bismarck a accentuat în vorbirea sa politică, cumcă raporturile cu Rusia sunt cât se póte de amicabile; s'au schimbat óre acéstă politică şi aceste raporturi, ca Germania să fie esclusă dintre pretinii Rusiei, pentru-că ea e în pretenie cu Austro Ungaria şi cu Italia, puterile centrale, ce ţin în cumpĕnă ecuilibrul Europei.

Şi mai mult, cum rĕmâne cu politica între Rusia şi Francia. Acésta nu e unită cu nici una dintre puterile centrale, ea merge numai pentru sine şi contéză numai la puterile sale. Francia a dovedit în atâtea rênduri, că crede în fidelitatea Rusiei,

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

După notiţa acésta de mare înteres pentru istoria nóstră bisericéscă, căci din asemenea notiţe trebue să construim noi istoria bisericei nóstre din vécul trecut, urméză mai multe sentenţe, pe cari le reproducem aici:

Precum este cercelul de aur în nările porcului, aşa este frumseţa muerei fără omenie.

Rădăcina învĕţăturei este amară, éră rodurile sunt dulci.

Numai mortul póte să biruéscă pe pochtă.

Nu ve mirareţi de cei ce cad, ci trebue se ve miraţi de cei ce stau.

Vai de piciórele ce pórtă trup de nevoe şi cap făr de minte.

Mincinoşi sunt cei cari se jóră de multe ori în ḑi.

Precum apa, de ar fi cât de curată nu póte să albéscă o haină négră, aşa nici învĕţătura cea bună nu póte schimbá firea cea rea.

Cel ce are bunătate, are de tóte, ér cel ce are rĕutate, piarde-va şi ce i se pare că are.

După acestea urméză pe 6 foi: „Povestea lui Archierie cu nepotul seu Anadan.“

Manuscriptul acesta nu este legat.

Dela „Viaţa sfântului Grigorie“ lipsesce fóia primă.

Spre a se pricepe notiţele dela acest tractat reproducem sfêrşitul:

. . . . . .

. . . . Şi sfintele Móşte ale acestui sfânt Grigorie se află pe deplin aici în ţara românéscă, la sfânta mânăstire: ce se chiamă Bistriţa, care este făcută din temelie de rĕposatul Banul Barbul Craiovescul. Deci acest ban Barbul cu multă cheltuială au adus aceste sfinte Móste la acéstă sfântă Mânăstire, ce se află şi până astăḑi făcătoriu de minuni. Precum şi acéstă sfântă mânăstire de multe primeşdii este ferită, şi pământul acesta multă folosinţă are, şi cine merge la sfântul cu smerenie şi cu credinţă, află folosinţă şi tămăduire atât trupesce, cât şi sufletesce. Cu ale preacuvinsului teu Grigorie rugăciuni Chse Dumneḑeule miluéşte-ne şi ne mântuesce pre noi. Amin.

Şi am scris eu logofĕt Mateiu Voileanu în sat în Şoimuşul-românesc, în anul 1767 în luna lui Novembre.

Plinindu-se 31 de ani, de când am fost şi eu la acea St. Mânăstire, fiind atunci anul 1736.

După tractatul „Epistolia, care a căḑut din ceriu, care tractat la început nu are foile, aflăm următórea notiţă:

Scrisam eu logofĕt Mateiu Voileanul, anul 1818.

După frumósa poveste a lui Archirie cu nepotul seu Anadan aflăm observarea următóre:

„Şi am scris eu logofĕtul Mateiu Voileanu cu îndemnarea soţiei mele Mărinca, şeḑênd în Şoimuşul românesc, anul 1768 Febr. 27.

Manuscriptul V.

Manuscriptul acesta pe 99 de foi conţine 926 de sentenţe, cari pórtă titlul: „Pilde filosofeşti de pe limba cea próstă grecească tălmăcite românesce.“

Sentinţele nu s'au terminat aici, deóre-ce după sentenţa cu numĕrul 926, din jos la călcâiu aflăm cuvêntul: *„Povara“*, dovadă, că sentenţa, care a urmat s'a început cu cuvêntul acesta. Câte vor mai fi fost, nu putem scí. (Va urma.)

şi încă s'a dovedit, când Rusia era mai strimtorată în privinţa financiară; ér Rusia încă nu a rĕmas îndĕrĕt în privinţa manifestaţiunilor de încredere şi loialitate. Ce eveniment a putut sĕ întrevină pentru ca sĕ se schimbe deodată situaţiunea politică?!

Dar sĕ facem loc sĕ vorbéscă presa şi altfeliu amintim, că ḑiarele din capitala regatului nostru nu tresc temerea, că pacea numai cu greu va puté fi manţinută. „Nemzet“ procede la acésta aserţiune, luând drept punct de mânecare turburările din Serbia, cari ii sunt Rusiei un moment binevenit, pentru-ca sĕ aibă prilegiu a întrá în acţiune, unde principatul muntenegrén va jucá o rolă fórte însemnată.

Cam pe aceeaşi córdă ḑic şi ḑiarele vienese. Ele nu pot vedé acésta apropiere atât de intimă între Rusia şi Muntenegru, pe timpul când în statul vecin Sêrbia tóte acţiunile se desvóltă în formă ostilă politicei, ce o a urmărit monarchia nóstră în Orient.

Ḑiarele germane, luând act despre acésta enunciaţiune ḑic, că toastul ţarului este un presemn deciḑĕtoriu al actualei situaţiuni nesigure europene. „Naţional Ztg“ scrie între altele: La prima vedere toastul ţarului presentă un simtom de tot pacinic, deóre-ce Rusia, care are aliat n u m a i pe Muntenegru, nu se póte gândí la întreprinderi rĕsboinice. Pe dealtă parte însĕ representă toastul şi un loc de combinaţiuni mai puţin îmbucurătore. Rusia numai póte suportá actuala stare de lucruri şi oftatul ţarului e un vestitoriu al combinaţiunilor, cari ţintesc la nimicirea ecuilibrului europén.

Ori-cum s'ar comentá, însĕ ecuilibrul europén pare a se stabilí tot mai tare. Din cercurile, cari stau aprópe de curtea din Berlin, vine scirea, că Maj Sa monarchul nostru va întórce visita împĕratului Wilhelm la începutul lunei August şi totdeodată ca semn de o distinsă pretinie, 'l va invitá pe împĕratul german ca împreună sĕ se rentórcă la Viena, unde va petrece Wilhelm ca cel mai adict pretin al Maj. Salo monarchului nostru.

Sinodul eparchial din Arad.

In şedinţa a V-a se continuă cu raportul comisiunei scolare, carea cu privire la raportul senatului scolariu dela Oradea-mare, propune şi sinodul ia la cunoscinţă:

Că acest senat a ţinut 7 şedinţe în decursul anului 1888 şi sub 225 numeri a resolvit tóte obiectele avisate prin statutul organic la competenţa sa; că pe teritoriul consistoriului din Oradea-mare sunt 238 de scóle, provĕḑute cu 215 învĕţători, ér 23 de staţiuni învĕţătoresci sunt vacante, 118 învĕţători au cualificaţiunea cerută de lege, ér 97 nu; că 73 învĕţători sunt aplicaţi numai în mod provisoriu.

Cu privire la frecuentaţiunea scolară se constată, că prunci obligaţi la scóla cuotidiană au fost în decursul anului 1887/8: 15.366, ér la scóla de repetiţiune: 5030, dintre cari au cercetat scóla cuotidiană regulat 7086, ér scóla de repetiţiune 381; la esamen au fost de faţă şi au arĕtat progres în instrucţiune în scóla cuotidiană 5600, ér în scóla de repetiţiune 120.

Sinodul la propunerea comisiunei luând aceste date la cunoscinţă aviséză consistoriul sĕ elaboreze un regulament pentru visitătorii de scóle, ţinênd cont şi de cele cuprinse în conclusul sinodal de sub Nr. prot. 100 ex 1888, care regulament sĕ-l subştérnă procsimei sesiuni sinodale pentru a se puté regulá cât mai bine frecuentaţiunea scolară.

Arĕtarea consistoriului, că la scólele strĕine au frecuentat anul trecut prelegerile 726 de elevi de ai nostri, şi că toţi au fost instruiţi în doctrina religiunei, se ia la cunoscinţă.

De asemenea se ia la cunoscinţă raportul consistoriului despre visitarea scólelor, despre ţinerea conferinţelor învĕţătoresci, despre ameliorarea dotaţiunei învĕţătoresci în 6 comune, despre paşii intreprinşi pentru deplinirea staţiunilor învĕţătoresci vacante, şi despre resolvirea causelor disciplinare învĕţătoresci.

Se pune la ordinea ḑilei apoi raportul comisiunei epitropesci, carea propune, şi sinodul în general ia la cunoscinţă raportul consistoriului din Arad, ca senat epitropesc.

In special sĕ ia la cunoscinţă, că la acest senat au incurs 1151 esibite în decursul anului 1888 şi pe lângă cele rĕmase din alţi ani s'au resolvit 1222, că s'au revĕḑut 1257 raţiocinii bisericesci, scolare şi fundaţionale, că s'au dat oficiilor protopresbiterali inviaţiunile necesare pentru rectificarea cărţilor funduare ale realităţilor bisericesci şi scolare, unde s'a aflat acésta de trebuinţă, că s'a cumpĕrat o casă de arêndă în piaţa pescelui cu suma de 15.085 fl. 50 cr.; că s'a adaptat de nou casa de arêndă a fondurilor diecesane din piaţa Tököly din Arad, că s'a revĕḑut şi aprobat raţiociniul mânăstirii Hodoşiu-Bodrog, că s'a încassat competenţa de 50 procente dela societatea de asigurare după premiile încassate din asigurarea realităţilor bisericesci şi scolare conform contractului încheeat cu acésta societate.

S'au censurat şi aprobat raţiociniul fundaţiunei „Elena Ghiba Birta,“ al fundaţiunei „Zsiga“ din Oradea-mare, şi al tipografiei diecesane, s'au intreprins paşii de lipsă pentru pertractarea lăsămêntului „Teodor Pap“ din Lugoşiu, şi s'a făcut dispositiunile necesare pentru inactivarea acestei fundaţiuniuni.

Raportul asesorelui dela senatul epitropesc Petru Truţa despre unele defecte observate în ducerea socotelilor comunelor bisericesci la propunerea comisiunei se transpune ambelor consistorie spre folosire la regulările, ce se vor aflá de necesare a se intreprinde.

În şedinţa a VI-a, după-ce presidiul presentéză unele esibite deputatul Iuliu Vuia face următórea propunere: considerând că în statul învĕţătoresc nu esistă gradaţiuni pentru înaintare, — spre a încuragiá zelul învĕţătorilor sĕ se introducă comisari didactici permanenţi pentru esamenele anuale, pentru conferinţele practice şi pentru grădinile de pomărit.

Sinodul transpune acésta propunere ambelor consistorie spre studiare ca material.

Se continuă raportul comisiunei epitropesci, carea arată starea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane administrate de senatul epitropesc al consistoriului din Arad la finea anului 1888, de asemenea arată comisiunea, că scontrând cassa consistoriului din Arad s'a convins, că tóte fondurile şi fundaţiunile diecesane sunt în cea mai bună ordine, că numerariul, libelele şi papirele de valóre aflătóre în cassele verthaimiane ale eparchiei corĕspund pe deplin cu ḑiariul cassei, că obligaţiunile şi tóte documentele se află în cea mai bună ordine.

Sinodul luând acest raport la cunoscinţă, dă consistoriului din Arad absolutoriu pentru administrarea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane pe timpul dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1888.

De asemenea la propunerea comisiunei se ia la cunoscinţă starea fundaţiunei „Elena Ghiba Birta“ cu finea anului 1888.

La propunerea comisiunei sinodul enunţă ca conclus:

Pentru a se introduce uniformitate şi a se puté regulá şi ţiné mai uşor în evidenţă încassarea contribuirilor diecesane atât faţă de parochii, cât şi faţă de preoţi în privinţa tacselor: contribuţiunea de 1 cruceriu de suflet, tacsa de 50 de cruceri dela cununii, apoi tacsele de membru la fondul preoţesc şi alte competinţe, — se aviséză ambele consistorie a pregătí şi trimite la tóte oficiile protopresbiterale spre folosire oficiósă ḑiariu şi carte de evidenţă, parafate despre datorirea şi încassarea la cassa consistorială a sumelor incassate.

Ḑiarele incheeate la finea anului oficiile protopresbiterale sĕ se îndatoreze a le subşterne consistoriului pentru vidimare şi provedere cu clausula de aprobare, ér încât pentru administrarea banilor oficioşi se decide, ca sumele întrate sĕ le substérnă oficiile protopresbiterale în fie-care lună.

După-ce la propunerea comisiunei epitropesci se resolvesc unele petiţiuni, sinodul votéză bugetul consistoriului din Arad pe anul 1889.

In şedinţa a VII-a se pune la ordine raportul comisiunei epitropesci asupra raportului epitropesc dela consistoriul din Oradea-mare, şi sinodul la propunerea comisiunei ia la cunoscinţă, că acest senat în decursul anului 1888 a ţinut 7 şedinţe, în cari sub 168 de numeri a resolvit tóte obiectele aparţinĕtóre la competenţa sa, şi că a luat dispositiunile necesare pentru încasarea contribuirilor diecesane, şi că a revĕḑut socotelile bisericesci.

Comisiunea arată starea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane, administrate prin consistoriul din Oradea-mare, şi sinodul luând acésta la cunoscinţă dă absolutoriu senatului epitropesc dela consistoriul din Oradea-mare pe timpul dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1888, şi tot deodată votéză bugetul consistoriului din Oradea-mare pe anul 1889.

Se pune la ordinea ḑilei alegerea unui asesor referinte la senatul epitropesc al consistoriului din Arad, şi se alege Demetriu Antonescu, advocat în Arad pe restul periodului actual.

Cererea mai multor locuitori din Checheş de a li se vinde o realitate aparţinĕtóre fundaţiunei fericitului „Teodor Pap“, la propunerea comisiunei, făcută prin raportorul Ioan Beleşiu se transpune consistoriului din Arad pentru studiare, avênd a substerne în acésta cestiune sinodului procsim o propunere motivată.

Cu privire la propunerea făcută de deputatul Iuliu Vuia de a se organisá conferinţele învĕţătoresci sinodul decide, că acésta propunere sĕ se transpună ambelor consistorie spre studiare.

Propunerea deputatului Dr. Georgiu Popa: că consistoriile sĕ erueze, dacă fie-care parochie şi-a primit cu ocasiunea segregării competinţele preoţesci şi învĕţătoresci, — se transpune ambelor consistorii pentru efeptuire.

Cererea mai multor parochieni din Remetea pentru deplinirea parochiei a dóua de acolo se transpune consistoriul pentru resolvire competentă.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei bugetare, carea prin raporotrul ei Georgiu Cojocariu propune, şi sinodul staveresce bugetul cassei pentru deputaţii din districtul consistoriului din Arad în suma de 830 fl. 05 cr.; ér pentru deputaţii din districtul consistoriului din Oradea-mare în suma de 491 fl.

Conversiunea bonurilor rurale transilvane.

Faţă de o declaraţiune a fostilor oficiali de cassă şi a unui articol publicat în acésta afacere în Nri 98 şi 99 ai „Tribunei“ din a. c. noi credeam, că raportul despre decurgerea desbaterilor sinodale referitóre la acest obiect va dá lumină satisfăcĕtóre în cestiune, ni se cere însĕ cu insistinţă din partea mai multor deputaţi sinodali, ca drept rĕspuns la acesti articoli publicaţi sub binesunĕtoriul titlu: „*Moralitatea publică la noi*“ se publicăm raportul consistoriului făcut în acésta privinţă cătră sinod, ce s'a cetit în tótă estensiunea sa cu ocasiunea desbaterei.

Raportul sună astfeliu:

Consistoriul archidiecesan ca senat epitropesc în afacerea convertirei bonurilor rurale transilvane în valórea nominală de 525,000 fl. m. c. efeptuite în anul 1886 prin oficialii cassei archidiecesane Constantin S t e z a r şi Eugen B r o t e în urma mandatului consistorial dto 11 Ianuariu 1886 Nr. 151 pe basa rapórtelor eficiului cassei din 21 Februariu 1887 Nr. 22 ex 1886 şi din 29 Novembre 1887 Nr. 210, precum cu privire la observările comisiunei esmise pentru censurarea acestei afaceri cuprinse în rapórtele de pres. 16 Octobre 1887 Nr. 5487 şi de pres. 6 Maiu 1888 Nr. 2629, avênd în vedere şi conclusul sinodal din anul 1888 Nr. 128 în şedinţa ordinară de aḑi a aḑus următórea

Hotărire:

I. Convertirea plănuită de acest consistoriu cu hotărirea sa din 11 Ianuariu 1886 Nr. 151 nu s'a efeptuit între marginile mandatului consistorial întru atât încât oficialii cassei însărcinaţi cu esecutarea convertirei, la cumpĕrarea scrisurilor fonciare ale băncii hipotecare, ale băncei comerciale pestane şi ale primei casse de păstrare patriotice din Pesta, încontra mandatului precis consistorial au trecut preste cursul macsimal hotărit de consistoriu şi au cumpĕrat scrisurile cu un preţ cu mult mai mare, şi anume scrisurile băncei hipotecare cu câte 50 cr. ale primei casse de păstrare patriotice Budapesta cu 1 fl. 50 cr; ér ale băncei comerciale pestane cu 2 fl. 50 cr. mai scumpe la sută, ceea-ce la 375.000 a pricinuit o erogare nointemeiată şi nejustificată din cassa fondurilor archidiecesane în sumă de 5625 fl. v. a

Au trecut preste mandatul consistorial şi aceea, că au cumpĕrat 12.000 scrisuri fonciare de ale institutului de credit fonciar din Sibiiu cu 6% fără ca consistoriul sĕ fi reflectat la aceleaşi încă într'un timp, când acestea notau un curs ridicat, pe când cumpĕrându-le la începutul convertirei, ce au inscenat o deja la 29 Ianuariu 1886, ori chiar în luna lui Februariu numai puteau face şi aici o economisare de cel puţin 1 fl la sută, preste tot dar 120 fl.

In urma acestora:

II. Fostii oficiali de cassă Constantin Stezar şi Eugen Brote se îndatoréză a rebonificá în cassa consistorială suma de 5625 fl. v. a., cinci mii şese sute doue ḑeci şi cinci floreni, ca sumă diferenţială cu cât au dat mai mult în preţul scrisurilor fonciare peste cursul macsimal, staverit de consistoriu în mandatul din 11 Ianuariu 1886 Nr. 151.

Incât pentru cumpĕrarea scrisurilor fonciare d'ale institutului de credit fonciar din Sibiiu în valóre nominală de 12.000 fl. fără mandat consistorial, cu privire la starea acestor valori, ce dovedesc şi de present o tendinţă de a cresce în valóre, deşi la acuirarea lor după cum s'a arĕtat mai susu se putea face óre-şi care-va economisare: acuirarea o află de aceptabilă.

Motive:

Consistoriul la propunerea oficiului de cassă, în şedinţa sa din 11 Ianuariu 1886 sub Nr. 151, încuviinţând a se vinde bonurile rurale transilvane ce se aflau în fondurile archidiecesane în valóre nominală de 689 860 fl. m. c. încă a hotărît totdeodată, ca pe preţul acestora sĕ se cumpere scrisuri fonciare dela următórele institute de credit, şi anume:

1. 125.000 fl. à 5% dela institutul de credit fonciar maghiar din Budapesta;
2. 125.000 fl. à 5% dela banca comercială din Pesta;
3. 125.000 fl. à 5% dela cassa de păstrare patriotică din Pesta;
4. 125.000 fl. à 5% dela banca hipotecară pestană;
5. 100.000 fl. á 5½ % dela institutul de credit fonciar din Sibiiu şi
6. 50.000 fl. à 6% dela institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, staverind pentru ambele operaţiuni: vindere şi cumpĕrare cursul minimal şi macsimal şi anume la vindere de 103 fl., ér la cumpĕrare:

a) pentru banca comercială din Pesta 99.50,
b) pentru cassa de păstrare patriotică pestană 99,
c) pentru banca hipotecară pestană 99,
d) pentru scrisurile creditului fonciar din Sibiu a 5½ % cu 100.50; ér
e) pentru „A l b i n a“ 100.—

Oficiali cassei însĕ cari au fost însărcinaţi cu aceste operaţiuni s'au pus şi făr a mai asteptá mandat consistorial deja la 29 Ianuariu 1886 au şi vêndut 300.000, la 4 Februariu 100.000; ér la 20 Februariu 125.000 bonuri rurale transilvane tóte cu cursul limitat de 103 fl. 25 cr.; pecând cursul ace-

lora la bursa din Budapesta era la 29 Ianuariu 103 fl. 40 cr; la 4 Februariu 103 fl. 75 cr; ér la 20 Februariu deja 104 fl. 25 cr; ér la bursa din Viena 104 fl. 50 cr; — au cumpĕrat însĕ scrisuri fonciare în valóre nominală de 537.000 cu suma de 541.04 fl. şi anume;

1. fl. 125.000 dela banca hipotecară ungară à 100 fl. cu 99 fl. . . . . 125.000 fl. --
2. fl. 100.000 dela institut de credit fonciar din Sibiiu à 5½% à 100.50 fl. cu . . . . . 100.500 fl. —
3. fl. 125.000 dela cassa de păstrare patriotică pestană à 100.50 cu 125.625 fl. —
4. fl. 125.000 dela banca comercială pestană à 102 fl. cu 99 fl. 50 cr. 127.500 fl. —
5. fl. 50.000 dela „Albina“ à 100 fl. cu . . . . . 50.000 fl. —
6. fl. 12.000 scrisuri fonciare dela institutul de credit fonciar din Sibiiu cu 6% à 103·50 cu . . . . . 12.420 fl. —

la olaltă cu 541.045 fl. —

pecând dacă se ţineau strêns de mandatul consistorial nu puteau sĕ cumpere scrisurile fonciare dela banca hipotecară, dela cassa de păstrare patriotică din Pesta şi dela banca comercială din Pesta numai cu cursurile de 99, pentru valorile dela banca hipotecară şi cassa de păstrare patriotică din Pesta şi cu cursul de 99 fl. 50 cr. pentru valorile băncei comerciale pestane ceea ce dă o diferenţă de 5625 fl. v. a.

La rebonificarea acestei diferinţe au trebuit constrinşi tostii oficiali din acel motiv, că nu au arĕtat cu nimic necesitatea de a fi trebuit a se abate dela conclusul consistorial; că în mandatul consistorial, fiind staverit macsimul cursului cu care au putut sĕ cumpere, dela acela fără învoirea consistoriului nu s'au putut abate; că la vinderea bonurilor rurale, ţinêndu-se morţis de mandat — deşí efectele acestea notau la bursă un curs mai culant şi aşa se putea efeptuí o crescere de preste 6000 fl. şi totuşi dela acésta au predescins, trebuia per consecuentiam sĕ l observeze şi la cumpĕrare; că vênḑarea efectuindu-o în 29 Ianuariu, 4 şi 20 Februariu, cumpĕrătura au făcut o fără temeiu mai întârḑiată adecă la 2, 8, 12, 20 Februariu şi 16 Martiu 1886; că despre tóte aceste operaţiuni, abia după trecerea unui an dela primirea mandatului au raportat, prin ce iau detras consistoriului de a puté luá mĕsuri de îndreptare, şi mai ales că prin purtarea volnică a numiţilor oficiali nici nu a mai putut dispune cumpĕrarea altor efecte publice de preţ mai moderat.

Din tóte acestea a trebuit sĕ resulte condamnarea numiţilor la rebonificarea diferinţii, ce s'a arătat între cursul cumpĕrărei şi între cursul macsimal staverit de consistoriu, şi acésta cu atât mai vêrtos, cu cât cumpărătura s'a făcut chiar şi preste cursul dilei, cu carele după-cum afirmă ar fi cumpĕrat, şi anume la scrisurile fonciare ale bancei comerciale din Pesta, cumpĕrându-se acestea în valóre nominală de 125.000 fl. à 102 cu suma de 127 500 în 20 Februariu 1886, pecând acestea la datul acum numit, notând la bursă numai 100.25 se puteau acuiá cu 2187 fl. 50 cr. mai eftin, adecă cu 125.312 fl. 50 cr.

Cumpĕrarea scrisurilor fonciare dela institutul de credit fonciar din Sibiiu în valóre nominală de 12.000 à 103·50, deşí acésta cumpĕrare s'a făcut fără mandat consistorial, cu privire la starea favorabilă a acelora de aḑi a fost a se acceptá.

Acésta hotărire se va esecutá numai după-ce va fi luată la sciinţă din partea venerabilului sinod archidiecesan.

Sibiiu din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc, ţinută la 15 Aprile, 1889.

Convocare.

P. T. membrii ai reuniunei învĕţătoresci din despărţĕmêntul Sibiiu sunt prin acésta invitaţi a participá la adunarea generală de despărţĕmênt, ce se va ţiné Vineri 9 Iuniu a. c. în Sibiiu cu următoriul

Program:

1. Deschiderea şedinţii prin presidiu la órele 10 a. m. în localul scólei parochiali din suburbiul Iosefin.
2. Raportul comitetului şi eventuale comunicări presidiali şi propuneri
3. „Pomişorul“ pe basa cărţii de lectură, prelegere de Ioan Mera.
4. Care este causa pentru care grădinile scolare nu se sporesc şi pentru ce unii invĕţători, avênd pămênt pentru grădina de scólă, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit şi ce mĕsuri ar fi a se luá pentru a dá un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu. Reflecsiuni asupra acestei teme din partea învĕţătoriului Ioan Popoviciu.
5. Curenţii.

Din şedinţa comitetului reuniunii învĕţătoresci din despărţĕmêntul Sibiiu, ţinută în Sibiiu la 20 Maiu, 1889.

Presidiul reuniunei

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Scirile despre starea sănĕtăţii Maj. Sale împĕrătesei regine sunt îmbucurătóre. Cura dela Wiesbaden a avut o influinţă binefăcĕtóre şi acésta o folosesce şi la Lainz, unde petrece şi unde dimpreună cu fica sa Valeria face promenade câte două óre în grădina zoologică, însoţită adeseori şi de archiducele Fr. Salvator fiitoriul ginere al Maj Sale. Despre căsătoria archiducesei Valeria cu archid. Salvator încă nu s'a luat nici o dispoşiţiune. Se pare însĕ că se va încheiá după-ce va trece doliul de Curte de un an şi anume cam prin luna lui Martiu anul viitoriu. Despre ridicarea vr'unui palat tinerei părechi încă nu se scie positiv. Archiducesa s'a esprimat, că dênsa nu reflectézá la nici un palat, se mărită după un soldat carele 'şi va schimbá des garnisóna, ér Alt. Sa va fi totdeuna acolo, unde chiamă datorinţa pe soţul seu. Când vor petrece în Viena vor aflá vr'un colţisor în palatul Curţii, unde vor puté locuí mai ticnit decât în alt palat.

* Adunarea generală ordinară a cott. Sibiiu s'a ţinut Luni şi Marţi sub preşedinţa comit. suprem cont. Andreiu de Bethlen. Presidiul a accentuat în vorbirea sa de deschidere despre reformele administrative, cari speréză, că vor avé un resultat mai bun decât până acum. In curênd se va pune şi municipiului acesta o întrebare acută în ceea ce privesce organisaţiunea. Şi în statele cele mai înaintate normele administrative nu satisfac în tóte privinţele şi acolo se întêmplă greşeli, cari nu se pot îndreptá prin formalism, ci numai prin consciinţa, zelul, capacitatea şi patriotismul funcţionarilor, cari le asigură esistenţa în viitoriu. S'a dat cetire legilor convocărei reservei de intregire în timp de pace, a pescuitului, a dărei pentru zahar, a scrisórei ministrului de interne asupra statutului de pensiune a oficialilor comitatensi, cari trebuesc modificate, s'a comunicat aprobarea din partea ministrului de comunicaţiune a speselor pe 1889 al institutului economic de învĕţămênt şi aprobarea aceluiaşi ministru pentru construirea unei linii ferate Vinţul de jos—Sibiiu—Avrig—Făgăraş; s'au cetit rapórtele, s'au pertractat mai multe cereri ale comunelor şi privaţilor, s'au ales în comisiunea permanentă: Ioan Droc şi Franc. Mihaelis. Adunarea s'a închis prin presidiu, — carele a şi plecat din Sibiiu; — ér verificarea protocolului s'a încredinţat membrilor: Dr. Ilarion Puşcariu, Dr Emil Neugeboren şi Traugott Binder.

* (Petrecere.) Comitetul arangiatoriu al „Reuniunei pompierilor voluntari“ din Sĕlişte învită la petrecerea de vară, ce o va arangiá la 10 Iuniu (29 Maiu) 1888 în Mailat, la cas de timp nefavorabil în sala scólei române din loc. Venitul curat este pentru fondul reuniunei. Intrarea de familie 1 fl. de persónă 50 cr.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale publică.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că în 15 a l. c. n. la 9 óre a. m. se vor licitá în localităţile oficiului postal tóte scrisorile şi pachetele, cari nu au putut fi inmanuate.

* (Foc.) Din Cacova de lângă Sĕliste ni se comunică, că Marţi pe la 6 óre séra a isbucnit un foc, ce a prefăcut în cenuşe o casă şi şura parochului nostru de acolo Ioan Hanzu, şi numai venirei într'a jutoriu a unor locuitori din Sibiel şi Săcel se póte mulţămí, că focul n'a luat dimensiune şi mai mare pentru care ajutoriu li se şi esprimă mulţămită pe acésta cale, special din partea par. I. Hanzu.

* Din Aiud ni se scrie: La 3 Iuniu c. n. au fost mari sĕrbători. Colegiul cel mare înfiinţat de „Behtlen“ a fost sânţit de episcopul reformat Szász Domokos, care a vênit anume spre acel scop.

Delegaţii tuturor gimnasiilor reformate din Ungaria au luat parte la aceea sĕrbare. La 2 óre a fost banchet, la care au luat parte toţi şefii şi dignitarii civili, eclesiastici şi militari. Intre alţii a fost present şi comitele suprem br. Kemény Kálmán şi secretariul de stat din ministerul de culte Kárfy.

Museul cel mai vestit din Ardél a fost deschis pentru publicul inteligent şi bĕtrânul profesor Herepei a făcut pe stăpânul casei. Profesorii veniţi din tóte părţile zăbovesc mai mult ací — şi toţi sunt pĕtrunşi de însemnătatea culturală, ce o are gimnasiul pentru Ardél.

Numai de ar fi aşa — ḑicem noi!

* (Sinaia.) Senatul a votat proiectul de lege, prin care oraşul Sinaia este autorisat a percepe 10 lei dela fie-care familie, care va vení în oraş pe timpul de vară; 5 lei de fie-care persónă, care dease menea va vení în oraş, scutindu se numai persónele a căror şedere nu va trece trei ḑile libere. O ḑecime asupra tuturor dărilor directe către stat peste dóue esistente. O a patra ḑecime în fine numai dela darea fonciară.

Banii proveniţi din aceste tacse se vor întrebuinţá treptat pentru şosele, pavage şi plantaţiuni. Acest proiect se află acum pe biroul camerei.

„Cur. Fin.“

Bibliografic.

„Lumină pentru toţi“, revistă pedagogică, apare în Bucuresci de dóuĕ ori pe lună, director Eniu Bălţean, calea moşilor Nr. 138. Abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 23—24, anul VI, 1—31 Maiu 1889: Inlesniri pentru plata abonamentului. — O cestiune pedagogică. — Lucrul manual în scólele primare, conferinţă ţinută la Ateneul din Bucuresci în séra ḑilei de 4 Martiu 1889. — Sciinţa la indemâna tuturor, sau viaţa omului şi a animalelor. — Şarpele (baladă,) -- Didactica Magna, de Amos Comenius, tradusă în românesce de Petru Gârbovicean dr. de filosofie şi pedagogie, profesor de filosofie la seminariul central şi de limba română la scóla normală a societăţii din Bucuresci. — Schiţe din istoria pedagogiei E. B. — Instrucţiunea educătóre în scóla poporală după F. W. (Gaz. Trans.) Valeriu Florian. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla normală superióră de institutori din Bucuresci. — Binefăcĕtori ai scólei rurale, redacţia. — Insciinţare pentru cetitorii nostri, Eniu D. Bălţean. — Órecari completări, Redacţia. — Tabela materiilor cuprinse în revista „Lumină pentru toţi“ anul IV, apărută dela prima Iuniu 1887 şi până la prima Iuniu 1888.

Mulţămită publică.

Mult onorate dle redactor! Comuna gr or. a Sânjacobului de murĕş voind a şi edificá un locaş Dumneḑeesc s'a adresat prin Preaon. domn Galacteon Şagău, protopresbiter al tractului Reghin, cătră mult stimata dómnă Anastasia Şandor din Cuieşd (Kövesd) cu rugarea de a trimite ceva ajutoriu în lemn susamintitei parochii, ca sĕ-şi pótă ajunge sântul scop, spre care ţintesce.

Rugarea nu a rĕmas fără resultat. Mult stimata dómnă Anastasia Şandor, ca totdéuna, şi cu asta ocasiune a binevoit a ne doná o plută constătătóre din 17 grinḑi (bârne) şi 100 scânduri, a căror preţ în loco face până în 80 fl. Priméscă deci mult stimata dómnă cele mai sincere mulţămite prin mine dela întréga parochie Murĕş-Sânjacob şi fie sigură totdeuna de recunoscinţa cea mai adêncă a locuitorilor acestei parochii.

Dumneḑeu sĕ-i numere şi acésta faptă bună în şirul celor multe fapte nobile, ce-i înfrumseţézá trecutul.

Ér Preaonoratului domn protopresbiter Galacteon Şagău prin a căruí intrevenire ni a succes a ajunge în posesiunea a mai mult material pentru edificarea sântei nóstre biserici îi mulţămim din inimă, şi rogăm pe Dumneḑeu ca sĕ ne dăruéscă tot cu astfeliu de protopresbiter nobil şi marinimos.

Intocma priméscă adênca nóstră mulţămită şi On. domn Ioan Lado din Rĕstosnia pentru ostenele făcute cu espedarea plutelor, şi lemnul donat sântei nóstre biserici.

In numele parochienilor gr. or. al M. Sânjacobului.

Murĕş-Sânjacob, în 31 Maiu st. n., 1889.

Vasiliu Orăşan,
paroch gr. or.

MONITOR. 20

Calendariul sĕptemânii

28 Maiu — 3 Iuniu.

28 Duminecă: (†) Pogorirea Duchului Sânt (Rusaliile), Eutichiu, Niceta, Eliconida, Crescent, Paul, Dioscorid, Andreiu, Demetriu (noul). *29 Luni:* (†) Lunia Rusaliilor; Teodosia, Olvian, Alecsandru, Nan. *30 Marţi:* (†) Marţia Rusaliilor; Isaciu, Nataliu, Varlaam, Roman, Teletiu, Euplu. *31 Mercuri:* Ermiu, Eusebiu, Charalampiu. *1 Joi:* Iustin, Iust, Chariton, Charita, Evelpist, Ieracs, Peon, Valerian, Firm, Tespesiu. *2 Vineri:* Nicefor, Erasm, Demetriu, (†) Ioan (noul). *3 Sâmbătă:* Lucilian, Ipatiu, Paul, Dionisiu, Claudiu Paula, Atanasiu, Ieria, Napos.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 28 Maiu, a Rusaliilor, Prasnicul celor cinciḑeci de ḑile dela înviere, Pogorirea Duchului Sânt. Tóte din Penticostariu. La Utreniă: Polieleu Evangelia Invierii 9. scurtată până la „Şi cărora le veţi ţiné, ţinute vor fi.“ Catavasia prasnicului. La Oda IX în loc de „Ceea ce eşti mai cinstită.“ Irmósele şi troparele prasnicului. La Liturgiă: Antifónele din Penticostariu. Irmosul prasnicului. Vecernia entru ḑiua următóre se face mai timpuriu, cu rugăciuni de îngenunchiere. Pracsa de a se face acésta Vecerniă îndată după Liturgia ḑilei, se pare a fi o anomaliă în cea ce privesce timpul natural al Vecerniei.

Lunia şi Marţia Rusaliilor în 29 şi 30 Maiu, ritualele din Penticostariu. Mercuri şi Vineri 31 Maiu şi 2 Iuniu, deslegarea postului.! Sâmbătă, 3 Iuniu: Eşirea prasnicului Rusaliilor.

Loterie.

Mercuri 5 Iuniu 1889.

Sibiiu: **60 68 53 59 23**

Nr. 495 [73] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt:

I. In matera Muncel.

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jug 1014 □° grădină (întravilan) plantată întrégă cu pomi, — 6 jug. 1299 □° agrii, 11 jug. 1096 □° liveḑi şi 544 □° păşune.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

3. Stolele usitate.

4. Molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasoie dela fie-care casă.

5 Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. In filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfărmat.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă, cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filiă dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 8 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 281 [74] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III a din Alun cu filiile Bunila şi Vadul-Dobrei, în protopresbiteratul Haţegului sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Simbria preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr.=120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estraordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl. — La olaltă 350 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile lor, la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor din „Statul org". şi regulamentului pentru parochii, până la terminul sus indicat.

Haţeg, la 12 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al tractului Haţeg.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Sz. 1885 polg. [75] 1—3

Hrdetmény.

A kövesdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **f. évi junius hó 28-án d. e.** **8 órára** tüzöm ki Kövesd községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik, vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1889 május 27-én.

Kelemen, eljáró biró.

„ALBINA" institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Publicaţiune

în sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciari** puse în circulaţiune, cu ḑiua de 30 Aprile 1889 face . . . . . **fl. 1,081.200.—**

2. **Pretensiunile institutului** de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de . . . . . **fl. 1,086.140.38**

3. **Valoarea hipotecelor luate de basă** la susnumitele împrumuturi hipotecari este de . . . . . **fl. 5,125.070.—**

4. **În sensul §-lui 97 din statute fondul special** pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de . . . . . **fl. 204.459.85**
acesta e indus în cont separat şi este plassat în efecte publice.

Sibiiu, în 1 Maiu, 1889.

[77] 1—1 *Direcţiunea.*

Băile de basin şi douche în institutul lui Habermann sunt deschise.

Conspectul despre tacse este espus în institutul de băi

În sesonul de vară până la 25 Septembre.

Băi de aburi pentru domni:
Mercurea şi Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 12 óre a. m.

Băi de aburi pentru dómne:
Mercurea dela ½3 p. m. până la 7 óre séra.

Băi de căḑi:
Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 óre p. m.
în celelalte ḑile dela 6 óre diminéţa până la 8 óre séra.

[76] 1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	•	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Cincia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Ujoara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfaléu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfaléu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Cincia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persóane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9,12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase inseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58 Sibiiu, Sâmbătă 27 Maiu (8 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Pogorîrea S. Duch" numĕrul cel mai de aprópe va apărĕ Joi în 1 Iuniu v.

Sibiiu, 26 Maiu.

Rĕscumpĕrarea regaliilor a intrat în un nou stadiu, pe care nu l'au dorit, nici nu l-au asteptat proprietarii de regale. Hârtiile, ce au sĕ se emită de cătră statul ungar, vor devení în posesiunea proprietarilor în casul cel mai favorabil abia în 3—4 ani de ḑile, ér pănă atunci statul le plătesce 4.5% interese după valórea nominală a obligațiunilor.

Acésta nu ar fi tocmai mare calamitate, dar calamitatea cea mai mare e, că proprietarii în lipsa altui isvor de venit dela anul nou incolo, sunt siliți sĕ ia anticipațiuni pe hârtiile emițênde — și mulți din ei nu pot asteptá nici anul nou, trebue sau sĕ vêndă partea lor, sau sĕ o impovereze cu imprumuturi.

Organele statului au prins de veste, că se face o adevĕrată esploatare, și că mulți speculanți au cumpĕrat pretensiuni mari cu prețuri bagatele pe unele locuri și au format adevĕrate consorții de speculanți, cari au sciut sĕ pună la inima unor proprietari, că cine scie ce vor căpĕtá și cât, — și așa ispitind pe mulți — le au cumpĕrat pretensiunile mai pe nimica.

Dar nunumai organele statului au prins de veste, ci au venit chiar și la cunoscința ministrului de finanțe aceste operațiuni pĕcătóse, și așa interpelat în parlament despre cele ce se petrec cu deosebire în părțile ardelene, a promis, că va presentá un proiect de lege, amĕsurat căruia va dá avansuri pănă la 50% a valórei nominale a obligațiunilor emițênde, respective a pretensiunei, ce o au proprietarii cătră stat, însĕ statul cere, ca pentru aceste imprumuturi sĕ i se plătéscă 6% interese.

Operațiunea acésta din punct de vedere fiscalistic al statului póte fi fórte avantagiósă, din punct de vedere economic și moral este fórte periculósă și păgubăciósă.

Periculósă, pentru-că impinge pe mulți ómeni lipsiți, ca sĕ ia imprumuturi respective anticipațiuni pe hârtiile lor, ér păgubiciósă pentru-că dacă statul dă pe o hârtie în valóre nominală de o sută numai 50%, atunci de sigur că și piața de bani nu va dá pe ceealaltă jumĕtate mai mult de 25 și așa hârtiile abia se vor urcá la valórea de 75 fl., prin ce se causézĕ economilor daune mari.

Statul deci ca conceptul cel mai suprem al dreptului etic a făcut un rĕu servițiu proprietarilor de regale, și intre acestia numĕrăm și comunele bisericesci și comunele politice, cari susțin scóle, plătesc salarii de învĕțători și pe preoți pe unele locuri, și opiniunea publică cu drept cuvênt este nelinistită asupra acestei cestiuni economice.

Pentru Dḑeu, nu sunt destule calamități pe capul cetățénului, nu e o confusiune întrégă în ce privesce esercițiul de cârciumărit pentru viitoriu, trebuia ca sĕ se mai adaugă și acésta, ca sĕ se devaloveze nisce hârtii, cari încă nici nu sunt emise, nici nu sunt în mâna proprietariului?

Dar se vede tréba, că statul voind sĕ mântue pe cei ce s'au aruncat în ghiarele speculanților ori au trebuit deja sĕ se arunce, a causat celorlalți daune póte fără de voie, și așa a comis un atentat formal la averea, cetățenilor, în loc ca sĕ fi interḑis fie căruia vinderea hârtiilor, pănă nu le are la mână și pănă atunci sĕ fi dat interesele provedute în lege.

Sguduiri de aceste pe terenul financiar se rĕsbună amar, și e un joc fórte periculos, ce l'a intreprins tocmai statul cu o sémă de cetățeni și cu corporațiuni, avênd în vedere numai interesele fiscalistice.

Bucuria cetățenilor, că vor vení în curênd la banii lor, îi vor plasa în moșii, în stabilimente industriale și comerciale, a devenit o ilusiune și o mare amărăciune intre cetățeni, și noi nu facem alta, decât interpretăm amărăciunea, ce s'a produs.

Statul nu póte devení puternic, nici nu póte înflorí, când cetățenii sei sunt loviți în interesele lor economice, când sunt încărcați cu tot soiul de dări și aruncuri, și când aceste devin nesuportabile.

Aceste plângeri generale nu prea află rĕsunet în urechile părinților patriei, și noi vedem un pericol pentru patrie, dacă nu se vor indreptá lucrurile în respectul acesta.

Revista politică.

Informațiunile, ce vin din Budapesta, anunță, că dieta îndată după pertractarea obiectelor, ce se află la ordinea ḑilei, va pausá câteva ḑile. Casa magnaților va întrá în desbateri meritorice abia Mercuri după sĕrbătorile rusalelor, și, după primirea proiectelor votate de dietă se va închide sesiunea și inmediat se va deschide nóua sesiune. Dieta după ce se va constituí și după alegerea membrilor în delegațiuni, va fi amênată din 22 Iuniu pănă în ḑilele cele dintâiu ale lunei lui Octombre, când érăși se va intruní.

Cu o maioritate covêrșitóre a acceptat dieta legea financiară pe anul 1889 și deodată cu acésta a votat și reformele administrațiunii financiare, cari însĕ vor vení la desbatere meritorică numai în sesiunea următóre. Credinciósă atitudinei sale oposițiunea a aflat de necesariu a folosí și acest moment pentru a și arĕtá ura contra ministrului și a partidului seu, și al persiflá cu cele mai injositóre injurii.

Deputații Kaas, Horansky, Iranyi și Károly pe intrecute s'au pus la atacuri vehemente, încât era aprópe sĕ se repețéscă scenele dela desbaterile legei militare și sĕ isbucnéscă din nou patimile. Ura s'a manifestat într'un mod atât de violent, încât dacă maioritatea n'ar fi așa calmă și dacă ea n'ar fi așa de covêrșitóre, încât sĕ se pótă increde în numĕrul ei, era al doilea moment pentru a fi măturat guvernul. Cu ocasiunea acestei desbateri ministrul de finanță Weckerle a ținut cea mai bună și mai insuflețitóre vorbire, o vorbire decât care alta n'a ținut încă în calitate de ministru.

Și după multe lupte, batjocuri și huiduiri, ce a avut sĕ le supórte partidul liberal, acest partid a arangiat un banchet splendid în onórea premierului Tisza, care a guvernat neintrerupt 15 ani. Spărturile, ce le a făcut oposiția în partidul liberal sunt neinsemnate, ele s'au mântuit singure, încât cu drept cuvênt a putut afirmá dl Tisza în discursul seu, că un deceniu și jumĕtate acest partid a stat consolidat.

Dar e lucru remarcabil. Pecând la o margine a insulei Margareta e sĕrbătorit premierul, la cealaltă margine sĕrbătoresce înfrățire partida contelui Apponyi cu stânga estremă. Partidul din 1848 prin oratorii sei a declarat că va spriginí partidul aponist, se va face scară, pe ale cărei cuie Apponyi va puté urcá la putere.

În România sunt la ordinea ḑilei bugetele. Desbaterea lor se continuá însĕ numai cu mare greutate, deóre-ce obvin multe interpelări și alte neințelegeri. Președintele consiliului de ministrii a făcut apel la patriotismul tuturor grupelor politice, ca sĕ termine discuțiile cele lungi și sĕ voteze bugetele și legile financiare. Grupul constituțional, condus de dl Carp, a declarat, că acest partid va dá spriginul seu dlui Catargiu și va votá bugetul, dacă se va desbate mai întâiu legea fiinanciară. Guvernul a primit acésta declarațiune cu aplause. Cu tóte acestea însĕ sesiunea a trebuit sĕ se prelungéscă pănă la 1 Iuniu.

O bună impresiune a provocat în România scirea, că ministrul de esterne român, dl Lahovari, a esoperat din partea sultanului, ca pe teritoriul imperiului turcesc românii sĕ și pótă ridicá biserici ortodocse fără a mai fi impedecați în acțiunile lor.

La ordinea ḑilei sunt și visitele monarchilor. Maj. Sa monarchul nostru va sosí în Berlin în 13

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Mai sunt nepaginate 14 foi cu următoriul cuprins:

1. Ḑece porunci ale lui Dumneḑeu.
2. Cinci porunci ale sfintei biserici.
3. Trei sfaturi ale Domnului Christos.
4. Șapte taine ale sfintei biserici.
5. Trei fapte bune ale Bogosloviei.
6. Patru fapte bune de obste.
7. Șapte daruri ale Duchului sfânt.
8. 12 roduri ale Duchului sfânt.
9. Opt fericiri.
10. Șapte lucruri ale milosteniei, care se apropie de trup.
11. Șapte lucruri ale milosteniei, care se apropie la suflet.
12. Trei feliuri de pĕcate.
13. Șapte pĕcate căpetenii (de mórte).
14. Șapte faceri de bine împrotiva acestora.
15. Șase pĕcate improtiva Duchului sfânt.
16. Patru pĕcate, cari strigă rĕsplătire dela Dumneḑeu.
17. Cinci simțiri ale trupului.
18. Patru lucruri mai de pe urmă ale omului, de care aducêndu-și aminte pururea, nu va mai greși.
19. Pentru care-'s de lipsă a se scí și a se crede, fără care nimenea nici de cum nu se va spăsí.
20. Cele de lipsă a se scí din singură poruncă sunt cinci.
21. Faptele Bogosloviei, care fieste ce creștin adese ale poftorí e datoriu Fapta credinței, a nădejdei, a dragostei, a pocăinței pentru pĕcate.
22. Învĕțătura pentru Ispovedanie.
23. Însemnare pe scurt a sfintelor Taine, pentru deprindera mai lesne, adecă: ce este materia, forma, slujitoriul, primitoriul, folosul, rênduéla, înțelesul, și gêndul bun.

Taina ⍺. A sfântului Botez.
Taina ⍷. A sfântului Mir.
Taina ⍴. A sfintei Euharistii.
Taina ⳉ. A sfintei Căsătorii.
Taina ⳋ. A sfântului Maslu.

Aici lipsesc foile, cari tractézĕ despre pocăință și preoție, anume din taina Euchoristei sunt numai câte-va rênduri, și fóia următóre tractézĕ despre preoție la partea, despre „slujitoriul" tainei.

La manuscriptul acesta sunt de observat următórele:

Pe pagina primă stă făcută o cruce cu inscripțiunea

Iisus, Christos, Nica

și sub cruce stă următórea poesie:

O întru tot sfântă cruce,
Ce laudă-ți vom aduce;
Că prin tine — au făcut Domnul
Mântuire la tot omul.
Și toți din iad ne-am isbăvit,
Și ér raiul am dobêndit.

Pe fața a doua a acestei pagine aflăm o prefață. Începutul lipsesce, posibil s'a tăiat cu ocasiunea legatului cărticelei, care în anul 1872 s'a legat din nou, repreducem însĕ prefața, cum o aflăm:

„. . . . . nicie și plecare me rog, ca aflând ceva greșale în scrisóre lipsă, cu dragoste sĕ îndreptați, ér sĕ nu defăimați, că eu din cel puțin ce mi s'au dat am făcut, precum ḑice Domnul, Luca, cap 12. Ori căruia s'au dat mult, mult se va cere dela el; ér dela mine din cel puțin ér puțin. Măcar că în fórte multă turburare de gânduri m'am apucat a scrie, în vremea carea fiind strĕin, și mai spre mare strĕinătate me gătiam, umplându-se 10 ani ai strĕinării mele în Hundorf și silindu-me vremea și de aici a me înstrĕina, cu multă mâchnire fiind pentru umblarea din loc în loc. Rog pe Dumneḑeu sĕ îndrepteze pe toți spre cele de folos:

Mai mic și plecat al tuturor

(Va urma.) Logofĕt *Mateiu Voileanu.*

sau 14 August, așa dar după visita ce o va face impĕratul german la curtea din Anglia. Efectul întâlnirei ambilor monarchi se astéptă sĕ fie fórte puternic în situațiunea politică și din acea impregiurare, că monarchul german va fi invitat ca un distins óspe și intim amic sĕ ia parte la vênĕtórele, ce se vor arangiá în Moravia.

După acésta intâlnire va urmá întâlnirea țarului cu impĕratul german, ca rĕspuns la visita, ce i o a făcut acesta la Petersburg. Întâlnirea acésta după scirile de până acum va fi cu 15 ḑile mai târḑiu, după-ce monarchul nostru se va fi întors din Berlin, ér locul de întâlnire e tot cel proiectat mai de mult adecă Kiel.

Țarul va fi insoțit până în Danemarca de regele acestei țĕri, care va asistá la sĕrbarea cununiei marelui principe Paul în Petropole. Se astéptă cu mare incordare și resultatul acestei visite mai vêrtos, că presa europénă comentézĕ toastul țarului în onórea principelui de Muntenegru ca ostil Germaniei, și că presa rusă insă-și susține aceste afirmațiuni, motivându-le cu argumente și mai puternice decât chiar presa germană.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

In ședința I după-ce se face deschiderea prin Preacuv. Sa dl protosincel Filaret Musta, președintele sinodului, fiind scaunul episcopesc vacant, se presentézĕ mai multe esebite, ce se dau comisiunilor competente.

In ședința II-a de asemenea se presentézĕ mai multe esebite, apoi se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericesci și la propunerea comisiunei,

Sinodul ia la cunoscință raportul general al consistoriului diecesan ca senat strêns bisericesc și decide totodată:

a) referitoriu la scăḑĕmêntul poporațiuni din protopresbiteratul Bisericii-Albe de 3991 suflete, al Mehadiei 214, al Oraviței cu 865 și Verșețului cu 60 adecă în total cu 5130 de suflete, care scăḑĕmênt din conspectul general sĕ vede a fi neesact și nu este prin nimica lămurit și fiind-că sinodul din anul trecut sub Nr. 60 alinea *a*) încă a cerut deslușiri în acéstă privință: sinodul și de astădată avisézĕ consistoriul diecesan, ca astfeliu de mișcări ale poporațiuni referitóre la scăḑĕmênt sĕ fie în destul clarificate și în acest cas cu atât mai vêrtos, deóre-ce scăḑĕmêntul popurațiunei este indirectă și neesplicabilă contraḑicere cu crescĕmêntul arĕtat în nasceri și de asemenea cu considerabilul crescĕmênt indicat în case, respective familii;

b) în privința concubinatelor, cari s'au înmulțit în anul 1888 față de 1887 cu 519 de părechi și acum a crescut la suma îngrijitóre de 5088 părechi: sinodul eparchial decide, că preoții, făcênd relațiunile lor cătră protopresbiteri în fiecare cas sĕ lămurésc̆ă și causele concubinatului, ĕră protopresbiterii sĕ intreprindă pașii de lipsă la forurile administrative și despre acésta sĕ relaționeze consistoriului diecesan; totodată causa acésta nu numai Congresului național-bisericesc sĕ se arete spre competentă pertractare, ci a arĕtá stările aceste abnorme și respectivelor oficii comitatense cu învocarea atențiuni la multele încurcături familiare, ce se nasc din astfeliu de referințe nelegale;

c) cu privire la trecerile arĕtate dela o confesiune la alta sinodul eparchial reînoesce decisul seu din anul 1888 Nr. 70 alinea 6;

d) în causa numirei colective de parochi și administratori parochiali, nefiind din destul cunoscut numĕrul parochiilor, și administratorilor parochiali așadară în viitoriu sĕ se arete sinodului eparchial numĕrul parochiilor și cel al administratorilor parochiali;

e) cu privire la întrarea în viață a arondărei protopresbiteratelor și întregirei celor 2 tracte vacante: sinodul eparchial aviséză consistoriul diecesan, că după trecerea sedisvacanței sĕ îngrijéscă de a satisface hotărîrilor congresuale.

În ședința a III-a se desbate proiectul de buget al consistoriului eparchial și se statorésce preste tot ca erogate suma de 32,209 fl. 18 cr.

În ședința a IV-a se continuă cu desbaterea asupra bugetului și ca întrate se statorésce suma de 32,768 fl. 90 cr., apoi în legătură cu bugetul:

a) La propunerea comisiunei sinodul cu privire la reducerea anticipațiunei din convenția episcopéscă dela 6306 fl. 23 cr. v. a. la 4000 fl. cuprinsă în posițiunea 5-a a venitelor din bugetul diecesan: Sinodul află acéstă reducere întemeiată pe esperința, că din convențiunea episcopéscă au incurs anualminte circa 4000 fl. v. a. fiindcă convenți-episcopéscă e o dotațiune personală a episcopului și dreptul de a încassá e dreptul lui ĕră sinodul numai din înlesnire a anticipat episcopului suma pusă în buget fără a strămutá natura și modul de încassare al convenției, deci sinodul present, luând în acest înțeles decisul sinodului eparchial, din 1881 Nr. 109 induce în bugetul seu 4000 fl. v. a. ca anticipațiune pentru archiereu, îndreptățind epitropia diecesei a solví în rate lunare archiereului acéstă sumă și făcênd în numele episcopului încassarea convențiunei, și dispune totodată ca din suma încursă sĕ detragă mai nainte anticipațiunea de 4000 fl. v. a., — ér ce va incurge din convenția episcopescă pe 1890 mai mult de 4000 fl. o va predá archiereului, în fine suma ce va incurge din convenția restantă dela 1882 inclusive 1889 va așeḑa-o în cassa diecesană pentru deplătirea datoriei de 8749 fl. 99 1/2 cr. v. a. făcută la fondul general administrativ;

b) referitoriu la ajutoriul de stat de sub posițiunea 8 a venitelor din bugetul diecesan deputatul Vincențiu Babeș, accentuând, că ajutoriul de stat s'a micșorat dela 10.000 fl. de odinióră la 8550 fl. propune și sinodul decide:

Vĕḑênd cu întristare, că de câți-va ani încóce, suma subvențiunei de stat, de care s'a împărtășit diecesa nóstră cu anuali 10.000 fl. din rubrica bugetului țĕrii sub titlul „pentru scopurile bisericei gr. or." succesivminte ni se scade, încât a ajuns deja la suma redusă de 8550 fl. fără a ni se esplicá causa acestei reduceri; considerând că acest ajutoriu de stat la noi întreg a fost elocat în buget pentru scopurile de administrare și cultură bisericéscă, prin ce mult se înlesnia și înainta viața bisericéscă, precând prin detrageri ni se aduce mare împedecare în desvoltarea activității bisericesci, atât de necesară și salutară pentru popor și stat:

Venerabilul consistoriu sĕ fie însărcinat a se pune în raport cu Ven. Consistoriu din Arad spre acel scop, ca sĕ afle, dacă se fac asemenea reduceri și pentu aceea diecesă, și dacă de acolo s'a intreprins ceva pași pentru împedecarea acelor reducțiuni și cu ce resultat? apoi la cas dacă din aceea parte nu s'ar fi făcut nici o încercare spre împedecarea reducțiunilor și dacă necesitatea s'ar simți ca și la noi sĕ propună o păsire solidară la Înaltul guvern și eventual la Maiestatea Sa, ér dacă în solidaritate nu s'ar puté, atunci al nostru consistoriu singur sĕ intreprindă îndigitata cale petițională.

Presidiul pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei speciale.

Raportorul acestei comisiuni deputatul Constantin Radulescu, dând cetire raportului consistoriului diecesan și decisului sinodului electoral din 26 Martiu 7 Aprile 1889, prin care s'a transpus sinodului ordinariu present inventariul după decedatul episcop Ioan Popasu spre deliberare, la propunerea comisiunei:

Sinodul diecesan considerând, că din inventariu nu se vede, că fondul instruct diecesan ar fi conscris după órecare însemnare, din carea sĕ se vadă, că fondul instruct cum s'a întemeiat, considerând că: de după starea inventariului afară de fondul instruct lăsământul decedatului episcop pus cu suma 1200 fl. v. a. activ apare fórte manc.

Dar și altcum considerând, că este reclam public, cum-că cu ocasiunea faceri inventariului s'ar fi comis iregularități prin lăsări afară a unor obiecte, care altcum sĕ țin de lăsământ, decide ca inventariul sĕ se dea consistoriului respective senatului epitropesc cu îndrumarea ca cu atragerea și a fiscalului consistoriului sĕ întregéscă inventariul cu tótă posibila esactitate, și astfeliu inventariul întregit sĕ-l substérnă procsimului sinod eparchial.

Tot raportorul comisiunei speciale, dând cetire scrisórei Înalt Preasânțitului episcop al Aradului Ioan Mețian ca vicepreședintele delegațiunei congresuale, prin care încunoscințézĕ sinodul eparchial al Caransebeșului despre starea causelor comunelor micste respective a despărțirei românilor decătră sêrbi.

Sinodul ia acéstă încunoscințare la cunoscință.

Comisiunea scolară raportézĕ asupra raportului consistoriului ca senat scolariu, și la propunerea comisiunei:

Sinodul din considerare, că raportul general și conspectele alăturate cuprind în sine întregirile indigitate de sinódele eparchiali anteriori, afară de arĕtarea despre starea reuniunei învĕțătorilor din diecesa indigitată de sinodul eparchial din anul trecut sub Nr. 74 al protocolului, așa raportul general se ia la cunoscință dar cu următórele inviațiuni:

a) în viitoriu sĕ se arete, că în cari protopresbiterate s'au constatat mai bun sporiu și resultat mai bun în învĕțământul scólelor poporale;

b) în cari protopresbiterate au fost mai bine inspecționate scólele confesionale de protopresbiteri ca inspectori scolari districtuali;

c) sĕ se facă amintire și de grădinile de pomărit scolare.

Convocare.

Dĕspărțĕmêntul al II-lea al „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român" în sensul conclusului, adus în ședința comitetului dela 3 Iuniu a. c. 'și va ține adunarea sa generală din acest an în Făgăraș la 5 Iuliu st. n. a. c. în sala hotelului Lauritsch la 11 ore a. m. Deci toți membrii din acest despărțământ, precum și toți amicii literaturei poporului român sunt învitați cu tótă onórea a participá la acésta adunare, spre a ne consultá între altele despre primirea cu demnitate a Asociațiunei transilvane în mijlocul nostru.

Programa se va distribuí în ḑiua adunărei. Cu acésta ocasiune rogăm pre toți P. T. domni, cari au primit apelul nostru dela 26 Ianuariu a. c. ca sĕ ne trimită contribuirile colectate până acum nesmintit până în 5 Iuliu st. n., apoi continuându-se colectarea mai departe în bani ori alte obiecte de valóre, resultatul final sĕ ni se facă cunoscut prelângă remiterea listelor cel mult până în 15 August st. n. a. c.

Comitetul despărțĕmêntului al II-lea Făgăraș, 3 Iuniu 1889.

Basiliu Rațiu	*Nicolae Cosgaria*	*Iuliu Dan*
preș.	cassariu.	actuariu.

Din încrederea și în urma unei conțelegeri prealabile, avute la 10/22 Aprile a. c, cu înteligința română din Hațeg, subscrisul îmi iau voe pentru constituirea comitetului cercual al despărțĕmêntului V al „Asociațiunei transilvane" etc. din ținutul Hațegului, a convocá adunarea generală pe 24 Iuniu, st. n. a. c. la 3 óre după amĕḑi în sala scólei granițăresci din Hațeg, la care P. T. membri ai asociațiunei transilvane din acest ținut și întréga inteligință și fruntașii poporului român sunt învitați a participá în numĕr cât mai mare.

Hațeg, la 31 Maiu, 1889.

Ioan Rațiu.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Din Viena se scrie: Doliul de curte a fost din nou prelungit prin dispositiunea Maj. Sale și se va purtá de membrii curții până în 4 August. — Cununia archiducesei Valeria va fi în anul viitoriu în luna lui Maiu. — Maj. Sa impĕrătésa regina va petrece în Lainz până la mijlocul lui Iuniu, apoi va plecá cu archiducesa Valeria la Ischl.

* (Museul archiducelui Rudolf). Intendantul museului, consilieriul de curte Hauer, e insărcinat a impărți întréga colecțiune botanică și zoologică a archiducelui Rudolf la diferite institute de învĕțământ.

* (Procese de presă.) „Luminătoriul" scrie; Organul maghiar guvernamental din loc „Délmagyarország", în Nrl. seu din 31 Maiu aduse scirea „că contra dlui Ioan V. Barcian, locuitoriu, publicist în Timișóra, acusat de procurorul de stat pentru doi articoli apăruți în „Luminătoriul" pertractarea înaintea curții cu juați din Arad s'a statorit pe ḑiua de 31 Iuliu 1889 nou; pertractarea va fi tare interesantă".

La redacțiunea „Luminătoriului" până acuma n'a sosit încă nici o încunoscințare oficială; ci scirea de mai sus ni se mai confirmă prin unele rêndur primite din Arad.

— Procesul de presă contra dlui general Traian Doda, scrie tot același organ patriotic din 2 Iuniu a. c. nou „se va pertractá din nou înaintea juriului de presă din Arad. Procedura și sentința primă fură nimicite de Curia reg. din Bpesta. Actele au sosit deja la tribunalul din Arad, care va statorí diua pentru noua pertractare a procesului de presă, aplicând eventual astă dată chiar și aducerea cu forța a acusatului înaintea curți cu juați".

* (Ajutoriu.) Comisiunea economică a ctt. Sibiiu face cunoscut, că comitetul municipal a votat, ér inaltul ministru a aprobat subvențiunea de 300 fl., destinată pentru a fi impărtășite reuniunile și societățile agricole din cott. Sibiiu pentru a-și procurá unelte agricole și economice. Reuniunile și societățile, cari reflectézĕ la ajutoriu au a-și asterne cererile până la 20 Iuliu a. c. n.

* (Esamen.) Ni se comunică, că esamenul în Bucerdea-vinósă, una dintre cele mai bune comune de ale nóstre din protopresbiteratul Albei-Iuliei s'a ținut Joi la 18/30 a l. c., la care a participat mai mulți onorațiori din comunele vecine, preoți și mireni, dar, — ce nóue mai că nu ne vine sĕ credem, ni se comunică, — că esamenul a fost ținut în biserica greco-catolică sub conducerea dlui protopresbiter concernent, și că d-nul Grigoriu Mezey un fruntaș al bisericei nóstre din protopopiatul Albei-Iuliei, vrênd sĕ pună o întrebare unui elev, a fost oprit a pune întrebări. Deși n'avem îndoélă în ce privesce persóna, care ne face aceste comunicări, ne vine greu sĕ credem atâta netact și într'o privință și într'alta.

* (Din România.) Maj. Sa regele a primit din partea M. S. impĕratului Alecsandru III-lea al Rusiei o scrisóre de felicitare, drept rĕspuns la notificarea, ce i s'a făcut de cătră suveranul României, că principele Ferdinand, nepot al Maj. Sale regelui a fost desemnat, conf. art. 83 al constituțiunei ca mostenitoriu presumptiv al corónei și a primit titlul de Alteță regală, principe al României. Scrisórea o a remis representantul guvernului rus, dl Hitrowo. — Senatul român a inmanuat Alteții Sale principelui mostenitoriu adresa, prin care i face cunoscut că a fost inscris în lista camerei ca primul senator prin unanimitate de voturi. — Alteța Sa va plecá în curênd, ca sĕ asiste la nunta fratelui seu. — Tatăl mostenitoriului de tron va fi numit comandant de onóre al corpului doi de armată. — Senatul a votat creditul de 15 milióne franci pentru fortificațiuni. — Dl Ioan Brătianu va edá o broșură, în care va apará activitatea regimului seu de 12 ani și va clarificá mo-

tivele, ce l'a indemnat a se retrage dela guvern. — Comisiunea dunăréná va pregătí un memorand despre tóte lucrările de regulare făcute din 1873 până la 1886. — Camera a respins votul de blam pentru ministrul Vernescu cu 77 contra 65 voturi și a prelungit convențiunea vamală cu Francia.

* Deputațiunile regnicolare ungaro-croate au aplanat tóte cestiunile de diferință între Ungaria și Croația și astfeliu lucrările sunt terminate. Referenții Max Falk și Miskatovisch au și presentat proiectele ședinții plenare comune.

* (Congresul socialistilor.) Socialistii intenționézá a ținé un congres general internațional și anume în Paris. Terminul e designat la mijlocul lunei lui Iuliu. Pe lângă convocătorii francesi apelurile le-au subscris toți deputații socialisti din parlamentul german și peste 35 de socialisti din Austria.

* (Gimnasticii cehi la esposiția din Paris). Membrii societății „Socol" au făcut mari pregătiri pentru a luá parte la sĕrbătorile din Paris. Autoritățile polițienesci le a interdis insĕ a luá parte ca reuniune și nici dela ministrul Taaffe n'au putut căpĕta permisiune. De planul lor insĕ nu s'au lăsat, Mercuri au plecat 140 membrii sub conducerea Dr. Podlipny. La plecare poporul ceh isbucnì în strigăte de „*slava*" la adresa Franciei. Conducetoriul i-a asigurat, că cehii vor fi bineprimiți în Paris, căci francesii sunt convinși de simpatia poporului ceh.

* (Esposiția din Paris). Din Brașov va plecá în luna lui August un tren separat la esposiția din Paris. Escursiunea o arangiază „Reuniunea de comerciu și industrie din Brașov." Cei-ce vor sĕ ia parte au se grăbéscă cu prenotările, cari sĕ fac în cancelaria numitei reuniuni.

* (Tariful pe zone.) Prețurile pe zona ântâiu vor fi următórele pentru trenul de persóne: I cl. 50 cr.; a II-a 40 cr.; a III-a 20 cr.; trenul accelerat clasa I 70 cr.; a II a 55 cr.; a III-a 35 cr. În zonele cele mai depărtate prețul e următoriul pentru trenul de persóne: clasa I 8 fl.; a II a 6 fl. 20 cr.; a III a 4 fl; pentru trenul accelerat: clasa I 9 fl. 60 cr.: a II-a 7 fl.; a III-a 4 fl. 80 cr.

* (Sentințe folositóre). O bĕtrânețe fericită este fructul unei tinerețe înțelepte. — In nĕcas avem lipsă de curagiu, ér în fericire de cumpĕt. — Trândăvia și comoditatea sunt preveștitorii sĕrăciei. — Dacă voesci pace, nu vorbi nici odată despre cei absenți decât de bine. — Trei lucruri sunt mai grele: a ținé secretul, a scí întrebuințá bine timpul și a scí suferí clevetirile. — Vorbesce puțin și judecă drept, dacă voesci sĕ afli credĕmênt.

* (Un duel sângeros.) Intr'o căsarmă de husari de lângă Viena s'a făcut ḑilele aceste un duel dintre cele mai sângerose între doi oficeri: principele Schwarzenberg, locotenent, și între sub locotenentul baron Gerstel. Condițiile au fost sabia până-ce unul din duelanți va cădé. La prima reprisă Gerstel primì o lovitură de sabie la mână. La a doua și a treia însĕ principele fù rănit deasupra ochiului și la umĕr. Duelul trebuia sĕ se termine. El însĕ declarà, că mai póte luptá, și astfeliu ei se loviră din nou. Principele primí acum o lovitură de sabiă dela ureche și până la bărbiă, întréga față îi fu sfășiată. Prin acésta duelul se terminà. Cu tóte că primise așa răni grave, principele a rĕmas fórte vesel. Causa duelului a fost o cértă la alergările de cai.

* (Un arbore furios.) Acest arbore crește în Virginia, Revada. El e de loc din Australia și e de o nălțime de 8 piciore. Acest arbore are tóte insușirile plantelor numite „solare" și anume: își trage frunḑele, când sórele apune, și-și mișcă într'un mod neliniștit frunzele, când ii atingi crengile. Dacă îl rĕsădesci într'un ghiveciu mai mare, atunci frunzele se sburlesc în tóte direcțiunile, ca perii de códa unei pisici sĕlbatice. Acésta ține mai bine de o óră, apoi el își recapĕtă liniștea de mai nainte.

* (Emigrări.) Emigarea în mare a poporațiunei la America a pus pe gânduri chiar și pe ocârmnitorii țĕrei, încât au început a întrebuințá forța spre a împedecá acest trist fenomen. In comitatul Zemplin din nordul Ungariei a întrat în vigóre o ordinațiune, în puterea căreia nimenui nu-i mai e permis a emigrá, dacă nu și-a făcut datorințele cetățenesci. Celce ar cutezá a călcá acésta dispositiune și va fi prins și nu va avé nici pașaport se *pedepsesce* cu 2—50 fl.

Cultivarea grădinelor de pomărit.

Precum într'altele în urma timpilor vitrigi suntem cei rĕmași înapoia altor popóră, așa suntem rĕmași și în cele economice și în privința grădinăritului, cu escepțiunea acelor locuri și ținuturi, unde din têmpuri vechi au influințat asupra acestui ram de economie la o parte din poporul nostru scólele granițeresci române cu limba de propunere atunci cea germană.

Mi-au rĕmas încă ca o suvenire acei ani din frageda mea copilărie, când la scóla grănițerésca din comuna mea natală învĕțam despre cultura pomilor și grădinărit în limba germană. Ințelegeam de bună sémă puțin din ceea-ce învĕțam teoretice, dară pentru aceea eram recompensat prin prelegerile practice și intuitive, ce le primeam din partea învĕțătoriului nostru în grădina scolară, în timpuri acomodate grădinăritului; învĕțam cum și în ce timp sĕ samĕnă, se plantézá și se nobilitézá pomii.

Prelângă aceea aveam ocasiune a vedé resultatele lucrului nostru în tótă ḑiua, fiind-că grădina de pomărit era lângă edificiul scólei, era bine închisă, învĕțătoriul avea la îndemână tóte aparatele necesarii la lucrul grădinei; ér el era denumit definitiv si stabilit în același loc pe întréga sa viață.

Și acestea erau tóte așa, fiind-că superiorii comandau și subalternii esecutau fără a avé drept a discutá asupra obiectului de esecutat cele comandate, va sĕ ḑică era absolutismul în tótă flórea.

Am amintit cu scop acel timp al absolutismului pentru că și absolutismul 'și are partea sa bună.

Causa cea mai ponderósă pentru-că pe acest teren nu se realiséză resultatul dorit este numĕrul cel relativ mic al învĕțătorilor definitivi, față cu numĕrul total al învĕțătorilor nostrii.

Din raportul P. V. Consistoriu ca senat scolariu se vede, că în 437 comune biserieesci sunt grădini scolare, dintre cari numai 258 sunt cultivate. Dacă comparăm partea acésta a raportului cu aceea parte unde se arată, că în întréga archidiecesă avem numai 371 învĕțători definitivi, aflăm causa arătată de mine mai sus destul de clarificată, aflăm mai departe și causa din care cei 450 elevi eșiți din institutul nostru cu cunoscințele economice necesarii nu arată resultatele, ce le asteptăm în privința grădinăritului. Afară de aceea putem afirmá cu tótă posivitatea, că în numĕrul de 371 de învĕțătorii definitivi, deși nu toți, dară partea cea mai mare sunt acei învĕțători bătrâni, cari sunt instituiți nainte de crearea St. organic, cari toți mai fără escepțiune sunt întăriți definitiv, și nici decum, sau fórte puțini de aceia, cari au eșit din institutul nostru dela întemeerea catedrei pentru sciințele economice.

Prin instituirea de învĕțători provisori pe câte un an, nu numai grădinăritul stagnézá, dară și cealaltă parte a învĕțământului; căci precând învĕțătoriul într'un an scolariu abia 'și póte pune la cale pe elevii sei, ii póte cunósce ca sĕ scie tractá cu ei după firea lor; părăsesce scóla ca sĕ vină altul, care trebue sĕ facă același început ca și antecesorele seu, și așa elevii sunt continuu un mijloc de esperimentare al învĕțătorilor. Aceeași se întêmplă și cu grădinile de pomărit.

Ce folos că într'un an e la o scólă un învĕțătoriu cu cunoscință din grădinărit? el la începutul anului scolariu, care de regulă sĕ începe cu 1 Octobre are sĕ se lupte cu lipsirile scolare și cu alte neajunsuri, și dacă grădina nu esistă sau și esistând nu este de ajuns adiustată, ca sĕ se pótă începe cultivarea ei la timp, vine érna, când aceea nu se mai póte face; primăvéra abia póte face un ne insemnat început, și prin luna lui Maiu face esamenul, și părăsesce pentru totdéuna aceea comună, și prin urmare și grădina scolară, care tocmai în timpul feriilor de vară ar avé lipsă de îngrigirea lui.

Altfeliu ar stá lucrul cu învĕțătoriul definitiv, el este în tot timpul aci, o îngrigesce, o sapă, o plivesce, și cea ce nu ia succes în anul prim, pune la cale și împlinesce în anul următoriu și așa mai departe.

O parte din tinerii eșiți din institutul nostru cu pregătirile recerute devin ca preoți; rar se întêmplă ca el sĕ fie fericit a avé un învĕțătoriu cu acelea și cunoscințe din grădinărit; dacă nu preotul face tóte pentru grădina scolară, arată, pune la cale pe învĕțătoriul, dară dacă acesta este dintre cei bĕtrâni, cari dela întemierea fondului de pensiuni tot pensiune viséḑă, nu numai pentru cultivarea grădinei scolare nu-l póte face accesibil, dară nici grădina lui proprie nu-l póte face sĕ-și o cultiveze în mod rațional. Apoi aceea încă nu se póte pretinde dela un preot ca el pentru totdéuna sĕ propună și sĕ conducă grădinăritul în locul învĕțătoriului seu, pe când el încă-și are ocupățiunile sale și grigia pentru subsistința proprie.

Aș puté aretá mai multe esemple din mărginita mea esperință despre astfeliu de învĕțători; tot așa aș puté arĕtá și aceea, că un învĕțătoriu eșit de curênd din institutul nostru, în 4 ani scolari a fost în 4 comune ca învățătoriu, dintre cari în nici una n'a făcut nimica pentru grădina scolară.

Altă piedecă contra progresului față cu cultivarea grădinilor scolare mai este designarea și închiderea unui atare loc.

S'a întêmplat în multe locuri ca representanța comunală numai ca sĕ se plătéscă, a dat un loc pentru grădina scolară departe de scólă ca de 1 óră, care consumă învĕțătoriului mult timp, care este în detrimentul învĕțământului. Representanța biseri céscă tot din acel motiv o au acceptat — mai departe este tréba învĕțătoriului, și a preotului, vedé — vor cum vor duce lucrul la îndeplinire.

Vine acum partea cea mai grea, închiderea grădinei scolare și chiar și procurarea uneltelor de lipsă pentru cultivarea ei.

Pe lângă tóte îndemnurile și opintirile superiorilor nostrii bisericesci avem încă și astăḑi multe cimiterii bisericesci neînchise? Acele locuri, unde sunt depuse osămintele scumpilor nostrii decedați sunt espuse călcării și vătămării dobitócelor. Acele locuri sfinte, pe care germanul le numesce „țarina lui Dḑeu" stau încă, aș puté ḑice în întréga archidiecesă cu ḑecile deschise, pentru că în comitetele parochiali sunt astfeliu de ómeni, cari n'au ajuns până a cunósce și a se prețuí pe sine și instituțiunile nóstre bisericessi.

In multe parochii comitetele parochiali sunt o adevĕrată calamitate pentru biserică și scólă, care nunumai nu lucră nimica pentru acelea, dară împedecă și pe aceia, cari ar vrea și scí ce sĕ lucreze.

Dacă ne place constituțiunea în biserică, ba că este și de lipsă pentru conservarea autonomiei bisericei — atunci sĕ nu ne mirăm, că trebile nu merg pe cum dorim. Intr'un feliu resoneză aceia, cari judecă lucrurile numai din rapórte; întraltfeliu aceia, cari cunosc poporul din atingerea cu el în tóte ḑilele.

Trebue sĕ avem paciință, sĕ nu precipităm lucrurile, căci în multe comune avem încă învĕțători, cari nu numai în grădinărit nu se pricep, dară nici întraltele nu corĕspund pe deplin.

Acésta împregiurare 'mi aduce aminte aceea parte din raportul P. V. Consistoriu, în care se arată starea culturală a poporului nostru în archidiecesă, care este abia 18·98% a întregului. In numĕrul acelora sunt cuprinși și aceia, care sciu numai ceti și scrie, dela aceste desterități până la cultură mai este un pas gigantic.

Este drĕptă și prea justă pretensiunea aceea ca tinerii din institutul nostru dela introducerea studiilor economice la acela, sĕ nu-și îngrópe cunoscințele câstigate acolo, ci sĕ le propage la cei ce au trebuință de ele, și eu cred, că ori-ce om consciu de chemarea sa o va face acésta, ba sciu și aceea, că mulți preoți și învĕțători — fără ca sĕ fi studiat sciințele economice, — prin lectură privată s'au însușit cât de bine acelea și le propagă cu succes în comunele lor.

Eu aș dorí înainte de tóte învĕțători cualificați deocamdată și fără cunoscințe economice, căci un individ altfeliu cualificat nu va întrelăsá nici o ocasiune de a se perfecționá și în sciințele acelea. Aceea o face numai un ignorant, și de acestia avem prea mulți mai cu sémă între învĕțătorii bĕtrâni instituiți 'nainte de anul 1869. Acestia simțindu-se siguri in oficiile lor, mulțămiți cu salerele lor pe lângă puținele cunoscințe și puținul timp ce l'au petrecut în scólă —nu-și dau nici cea mai mică silință a-și lărgí cercul cunoscințelor, sciind prea bine, că între împregiurările actuali numai cu greu se pot amová din postul lor pe cale disciplinară, și în caḑul cel mai rĕu va trebuí sĕ-i pensionăm, dacă vrem a ne scăpá de ei.

Avênd odată statul învĕțătoresc cualificat, vom avé, deși numai cam târḑiu, ómeni cunoscĕtori de carte, eșiți din scólele nóstre, cu cari vom puté sĕ facem mai mult pentru scólă, decât astăḑi, când membrii comitetului parochial dela 1—10 nu sciu nici ceti și scrie.

Cunosciințele din grădinărit, cași desterităților în lucrul de mână și le pot insușí învĕțătorii prin prelegeri ținute în reuniunele învĕțătoresci, pe care le vor cercetá cu mai mult zel ca până acum, ascunḑêndu și defectele și justificându-și neparticiparea la acelea, tot numai cu lipsa și micimea salariului cu atât mai mult, cu cât vedem, că sinódele protopresbiterale mai preste tot arată un viu interes, năsuindu-se cu tóte puterile pentru lățirea acelor cunoscințe între învĕțătorii din singuraticile tracte protopresbiterale.

B.

Colectă

pentru nenorociții prin foc în comuna Ernea-săséscă

(Urmare din Nr. 56.)

Au mai contribuit:

1. P. O. D. protopresbiter și prof. sem. Ioan Popescu . . . . . 1 fl. —
2. Preast. D. advocat Ioan de Preda 1 fl. —

Suma . 2 fl. —

Până acum cu totul 138 fl. —

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Iuniu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.58
Napoleon	9.46½	9.43
100 marce nemțesci	58.17½	58 15
London (poliță pe de trei luni)	119.—	119.—

Nr. 131/889. [78] 1—2

CONCURS.

În confermitate cu conclusul de dto 17 Aprile a. c. Nr. 109 pt. prot. 34. comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român primind dela Onorata Direcţiune a institutului de credit şi economiii „Albina“ suma de 500 fl. v. a. votată de adunarea acţionarilor numitului institut dela 29 Martiu a. c. cu scopul creărei de 10 stipendii à 50 fl. v. a. pe anul scolariu 1889/90 pentru acele copile de părinţi mai săraci, care vor fi primite în internatul institutului Asociaţiunei, pentru conferirea acestor stipendii prin acésta se escrie concurs.

Cererile au a se înaintá comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român până în 1 August 1889 n. Cererile intrate mai târdiu nu se vor considerá.

La cereri să se acludă următórele documente:

a) carte de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1888/9;

c) atestat despre condiţiunea şi starea materială a părinţilor.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la I-a Iuniu, 1889.

G. Bariţiu, president. Dr. *I. Crişian,* secretariu II.

Nr. 281 [74] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III a din Alun cu filiile Buuila şi Vadul-Dobrei, în protopresbiteratul Haţegului să escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Simbria preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr.=120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estraordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl. — La olaltă 350 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile lor, la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor din „Statul org“. şi regulamentului pentru parochii, până la terminul sus indicat.

Haţeg, la 12 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral grèco-oriental al tractului Haţeg.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu, protopresbiter.

Nr. 495 [73] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III-a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt:

I. In matera Muncel.

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jug. 1014 □° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, — 6 jug. 1299 □° agrii, 11 jug. 1096 □° liveḑi şi 544 □° păşune.

3. Stolele usitate.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

4. Molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasoie dela fie-care casă.

5 Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. In filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfărmat.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă, cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filiă dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 8 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman, protopresbiter.

Sz. 1885 polg. [75] 2—3

Hrdetmény.

A kövesdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot **f. évi junius hó 28-án d. e. 8 orára** tüzöm ki Kövesd községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik, vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros on 1889 május 27-én.

Kelemen, eljáró biró.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vêrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 29—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică şi imitează în multe părţi. **Ca semn al veritabilităţei,** are să se ia totdeauna. embalagia cu care să învêlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Nr. 250. [72] 2—3

EDICT.

Ioan George Buzat din Fundata carele a părăsit cu necredinţă de mai bine de 7 ani pe legitima lui soţie Safta G. Sbârnă din Şirnea, fără a i se scí locul ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertractá şi decide procesul intentat de soţia sa.

Zernesti, 27 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian, protopresbiter.

Sz. 243 plg. [78] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Oláh-Sályi község határának általa nos tagositása megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 Julius 20-án délelött 10 órára** tüzettik ki Oláh-Sályi községébe, a melyre összes érdekeltek hirdeményileg oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba bele egyeznek és hogy a tagositás megengedése iránti kérés első példányát a kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Majus 27-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Tatár,* jegyző.

Băile de basin şi douche în institutul lui Habermann sunt deschise.

Conspectul despre tacse este espus în institutul de băi

În sesonul de vară până la 25 Septembre.

Băi de aburi pentru domni:
Mercurea şi Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 12 óre a. m.

Băi de aburi pentru dómne:
Mercurea dela ½3 p. m. până la 7 óre séra.

Băi de căḑi:
Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 óre p. m.

în celelalte ḑile dela 6 óre diminéţa până la 8 óre séra.

[76] 2—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate câ se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 26—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenau şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoziţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte negustătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tâbac şi ţigări.** [71] 3—12

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 59 **Sibiiu, Joi 1/13 Iuniu, 1889.** *Anul* **XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 Maiu.

Demonstrativa primire a regelui Italiei la curtea din Berlin, și intonarea identității de interese între poporul german și cel italian a scos pre puternicul țar al Rusiei din reserva de până acuma, și Alecsandru al treilea cel reservat și scurt la vorbă a aflat sosit timpul, ca să vorbéscă și Rusia.

Și indată după vorbirea țarului rusesc lumea ca prin minune s'a trezit din letargia, în care se părea, că a căḑut, și cestiunea orientală ni se presentéză în forma cea corĕspunḑĕtóre intereselor rusesci, ni se presentéză așa de bine preparată în direcțiunea acésta, încât diplomația nóstră, dacă în adevĕr nu a fost în curat cu situațiunea creată in orient, și nu a fost numai prefacere ținuta nóstră de până acuma, atunci ambasadorii dela curțile principiare resp regesci din statele balcanice nu justifică asteptările, pe cari sferele mai inalte le-au pus în puterea lor de a observá mersul lucrurilor.

Legendariul principe al Muntenegrului a fost ḑilele acestea sĕrbătorit de cătră țarul rusesc în mod ne mai obicinuit până acuma. Și ca resunet la vorbirile din Berlin, țarul rusesc cualifică de unic amic sincer al seu pe principele de Muntenegru, și ridică păharul în sănĕtatea lui.

Vorbirei țarului i se atribue o deosebită demonstrațiune politică, și nu fără cuvênt.

Dintre tóte statele din peninsula balcanică Muntenegrul este acela, care a lucrat în direcțiunea politicei rusesci.

Bulgaria, ca să incepem seria meditațiunilor nóstre cu acest stat mult cercat, — Bulgaria sub gloriosul principe Alecsandru de Battemberg încetul cu incetul s'a emancipat de sub influința ruséscă, și după rĕsboiul cu Sêrbia ea a ajuns a fi ținta atacurilor politicei rusesci.

După mișelésca alungare a principelui Alecsandru de Battemberg a urmat interegnul cu regența, până s'a resolvat actualul principe la problema grea, de a conduce destinele Bulgariei.

Atentatele comise de Rusia la libertățile poporului bulgar au stêrnit indignațiunea Europei, și purtarea generalului Kaulbars va rĕmâné vecinic ca călcare flagrantă a dreptului ginților, provocarea lui la revoltă va rĕmâné pată pe paginile istoriei, care va tractá epoca anului 1886.

Sêrbia, după rĕsboiul nefericit din urmă, a fost aruncată în brațele monarchiei nóstre, și dacă ambasadorul austro-ungar nu intrevenia în chipul, cum a intrevenit, eroul dela Slivnița nu se mai opriá până în capitala Sêrbiei.

Regele Milan abia de trei luni a depus coróna și a dat țerei sale o constituțiune, despre care credea, că va fi în stare să continue politica inaugurată de el. Regența actuală era presentată lumei ca amică monarchiei nóstre, nu din simpatie, ci cu considerare la interesele Sêrbiei, care sunt legate de o pretenie cu Austro Ungaria.

Abia au trecut trei luni de ḑile dela abḑicerea regelui Milan, și vedem, că situațiunea în Sêrbia s'a schimbat cu totul. Guvern și regență s'au dovedit de necapace a suprimá mișcarea din urmă în favorul politicei rusesci. Ex-metropolitul Michail s'a rentors din esilul dela Moscva, și a fost primit în mod ostentativ în Sêrbia.

Telegramele mai próspete ne aduc sciri, că s'au făcut mari presiuni asupra metropolitului Teodosiu ca să renunțe, ér statul l'a pensionat și dimpreună cu el și pe ceilalți doi episcopi.

Cuvêntarea țarului, cu care a declarat de cel mai bun amic al seu pe principele Nichita din Muntenegru se consideră deci de un program al politicei rusesci.

Popórele slave din peninsula balcanică sunt provocate să se adune în giurul principelui din Muntenegru, care ca credincios aliat al Rusiei va scí să promoveze interesele acesteia.

Suntem deci în fața unei situațiuni, pe care înainte cu trei luni politicii nostri nu o au considerat de posibilă.

Rusia a ieșit din reserva de până acuma, a pus la cale lucrurile în Sêrbia, și ușor ne putem trezí în Sofia cu o revoluțiune de palat, care cu actualul principe mai ușor va isprăví ca cu Alecsandru de Battemberg, care a legat de numele seu ḑilele de glorie ale principatului bulgar.

În sensul acesta interpretat, toastul țarului este o manifestațiune politică, care fórte de aprópe ne atinge pre noi, și ne impune datorința, să petrecem cu atențiune desvoltarea lucrurilor.

Revista politică.

Sĕrbătorile rusalelor au sporit scirile îngrijitóre. Mișcările și evenimentele din timpul din urmă sunt comentate de întréga presă în primii articoli în mod de tot agitatoriu, ér în cercurile diplomatice domnesce nencrederea.

Se pare, că se pregătesce o furtună, și încă o furtună mare și volburósă; ér monarchia nóstră pare a fi ținta asupra căreia se va descărcá.

Făr a mai amintí aici despre nemulțămirea, ce domnesce cu deosebire între poporațiunile mai ales de sub coróna sf. Stefan în aceste timpuri critice, notăm, că tocmai acum cabinetul d-lui Tisza pare a se clătiná și încă a se clătiná din temelie.

Elementele nóue intrate în cabinet, și alese de premieriul ungar cu multă îngrigire nu sunt tocmai așa de adicte programului de până acum, precum se închipuiá la inceput; și asta împregiurare póte aduce în conflict pe capul cabinetului cu noii sei colegi și conflictul odată provocat cu greu se va puté mântuí. Reformele administrative pe tote terenele și în tóte direcțiunile încă cer jertfe mari și întrebarea e, dacă în timpul sĕrăciei, în care ne aflăm, vederile premieriului vor fi tot așa ca și ale celoralalți colegi de nou întrați.

De altcum portofoiul, ce i-a dat dlui Tisza atât de lucru, e ocupat. Persóna designată e contele Géza Teleki, care de 14 ani de ḑile a luat parte activă în parlament și care se bucură de o iubire și stimă mare numai din partea partidului, la care aparține, da chiar și cei mai valoroși bărbați ai opositiunei ii sunt buni pretini. Pentru cercurile mai indepărtate politice însă contele Teleki este un homo novus, despre care nu se scie mai mult, decât că e cel mai credincios aderent al dlui Tisza.

Foile naționale germane din Viena atacă în mod vehement programul politicei orientale a monarchiei nóstre. „N. Fr. Prese", după-ce desfășură tóte evenimentele din orient, biruința influinții rusesci prin biserica ortodocsă și după-ce comantéză mișcările din Cislaitania, atăcând politica și propaganda catolică, închee astfeliu articolul seu de rusale: Austria va fi póte necesitată a păși pentru posiția sa și a îndrăsní cu cele mai estreme mijlóce a se mântuí de lanțul rusesc. Spre scopul acesta nu e de ajuns numai o armată, care să resboéscă vitejesce, ci trebue o idee înaltă, care să entusiasmeze întregul popor. Austria trebue să-și scrie pe stégul seu, că religiunea nu póte formá nici un părete de despărțire între ómeni și între state. Se cere libertatea consciinții și nici unei religiuni privilegiu.

Un articol al organului berlinez dovedesce cât de tare și cu câtă atențiune se urmăresc în capitala imperiului german desvoltarea lucrurilor din monarchia nóstră. Articolul după-ce vorbesce de toastul țarului, care nici decum nu-i convine, după ce combate miscările clericalilor, continuă astfeliu: Mai sunt și alte multe în lume, cari în momentele acestea miscă liniscea relativă, fără a provocá deocamdată mari revoluțiuni. Acésta se întêmplă în Ungaria, unde și după votarea proiectului de lege militariu s'a purtat luptă brutală contra ministeriului Tisza. Clericalii și radicalii se năsuesc cu puteri unite a nimicí acest ministeriu, și caută totdeodată a și aservi masele poporațiunei prin antisemitism. Dacă 'și vor ajunge scopul, le vor trebuí cu atât mai multă trudă să se îngrijéscă de amiciția germană. Pe teritoriul Cislaitaniei și mai ales în Boemia caută a se nimicí apĕrarea minorității germanilor. Cestionata fóie, după-ce mai desaprópă întreprinderea și demonstrațiunile socolistilor cehi la esposițiia din Paris, 'și închee articolul cu amenințări, cari nu sunt presemne de o așa bună amiciție, precum se presupunea până acum.

În Francia au inceput a se mișcá ér boulangistii, fără însă a manifestá o forță mai mare. Comitetul boulangist a voit să țină o adunare, opunêndu-se ordinelor polițienesci. Scopul nu și l'a putut însă ajunge, căci 24 dintre membrii, cari sau opus au fost arestați și între acestia se numĕră cei dintâi matadori ca Deroulède, Laguerre, Laisant, Richard etc.

Organele statului pâșesc cu cea mai mare energie și scrutéză în tóte direcțiunile spre a nimicí din temelie boulangismul. Pe basa actelor de până acum s'au arestat mai mulți oficeri superiori, între cari și generali, cari sub Boulanger au luat parte activă în ministeriu.

Culmea influinții rusesci în Sêrbia s'a ajuns. Metropolitul Teodosiu și ceilalți doi episcopi Demetriu și Nicanor au fost necesitați a și cere pensionarea și metropolitul Michail, care dela alungarea lui din scaunul metropolitan a petrecut în Rusia, a ocupat din nou scaunul și cu el s'au instalat de episcopi doi adicți ai sei, Ieronim și archimandritul Ducic. Metropolitul Michail, care va și unge de rege pe Alecsandru se bucură de o popularitate fórte mare și influința lui în Sêrbia e de tot puternică. Nu se scie încă, dacă actualul metropolit va fi și mulțămit cu actul de divorț al predecesesorului, ori că el va așeḑá pe Natalia în Belgrad lângă fiul ei ca pe o regină cu tóte drepturile. In cuvêntarea din catedrală a accentuat, că păstorirea metropolitului Teodosiu a fost anti canonică.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

În ședința a V-a după presentarea esebitelor înainte de trecerea la ordinea ḑilei deputatul Ioan Roșu presentéză Ven. sinod următórea propunere:

„Ca alinea a 2-a din § 8 din regulamentul pentru administrarea și controlarea averei diecesei să se modifice într'acolo, că cumpĕrarea vre-unei realități din partea consistoriului ca senat epitropesc să devină perfectă numai după aprobarea aceleia din partea consistoriului plenariu".

Se transpune comisiunei speciale.

Deputatul Coriolan Bredicean propune ca Ven. sinod să institue conform decisului sinodal 110 din 1885 comisiunea sinodală, care propunere, punêndu-se imediat la ordinea ḑilei, sinodul o primesce și decide:

Pentru pregătirea proiectelor de concluse la obiectele, ce vin sub deliberare în fiecare sesiune sinodală precum și pentru proiectarea deciselor în cause rĕmase nepertractate din sesiunea trecută se institue o comisiune sinodală generală constătătóre din un președinte apoi 6 membrii — 2 preoți 4 mireni — și trei suplinitori — 1 preot și 2 mireni — toți aleși prin sinodul eparchial și acéstă comisiune va pregăti tóte causele și pentru sesiunea I-a dela următoriul period sinodal. Acésta comisiune să va întruní la episcopie cu câteva ḑile înainte de deschiderea sinodului și va începe activitatea sa, avênd membrii ei pe o ḑi diurnă 3 fl.

În necs cu acest conclus sinodul alege în comisiunea sinodală generală amintită pentru afacerile:

a) bisericesci pe deputații: Andreiu Ghidiu și Dr. George Popovici, suplinitoriu Dr. Iuliu Olariu;

b) scolari pe deputații: Coriolan Bredicean și Ioan Roșu, suplinitoriu Stefan Velovan;

c) epitropesci pe deputațiii: Ioan Budințian și George Martinescu, suplinitoriu Ilie Curescu.

Presidiul pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei speciale.

Raportorul acestei comisiuni, deputatul Constantantin Radulescu, raportéză asupra rugării românilor gr. or. din Ciacova în causa despărțirii lor de sêrbi, cerênd terminarea procesului și esoperarea respectării statului quo ante 1872, în carele a fost limba română asecurată în biserica din Ciacova, — la propunerea comisiunei sinodul decide:

Acésta causă să transpune prin Ven. consistoriu diecesan la delegațiunea congresuală pentru comunele micste, cu aceea recercare, ca să starue cu tóte mijlócele posibile la

terminarea procesului de despărţire al românilor de cătră sêrbi, dară şi până atunci sĕ intreprindă on. delegaţiune paşii de lipsă la înaltul guvern, ca în privinţa folosirei limbei române în biserica sĕ se susţină statul quo ante 1872.

Tot acel raportor asupra raportului consistoriului eparchial referitoriu la definitiva arondare a cercurilor electorale de deputaţi congresuali propune şi sinodul decide:

Considerând, că teritoriul fostului confiniu militariu dela anul 1872 este provincilisat şi aşa § 146 din statutul organic este fără de obiect, consistoriul sĕ facă un proiect de alegere de deputaţi la congresul naţional bisericesc fără mai departe observare a numitului §, fiind însĕ că după regulamentul aprobat prin congresul naţional-bisericesc diecesa Caransebeşului în loc de 10 va avé 11 protopresbiterate, aşa dară consistoriul la facerea proiectului pentru aceste cercuri electorale sĕ tragă în considerare acéstă stare a lucrurilor.

Tot raportorul comisiunei speciale asupra relaţiunei consistoriului eparchial, cu care subşterne sinodului eparchial regulamentul afacerilor interne ale consistoriului diecesan făcut şi întrodus în pracsă dela 1 Ianuariu 1889 la propunerea comisiunei, sinodul decide:

Sinodul eparchial, luând la cunoscinţă acéstă relaţiune, îndrumă consistoriul, că până la procsimul sinod eparchial sĕ vină cu o relaţiune, în care sĕ se arete, că încât a aflat de practic acest regulament.

Presidiul pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare.

Raportorul acestei comisiuni, deputatul Vincenţiu Babeş relativ la normativul votat pentru fondul de pensiune al profesorilor dela ambele institute diecesane, espunênd nedumeririle şi respective postulatele dlor profesori în privinţa dotării acelui fond prin diecesă, respective garantării pensiunilor, — propune în numele comisiunii financiare, şi sinodul neprimind adausul făcut de deputatul Simeon Popeţ, „ca până la înfiinţarea acelui fond cu garanţii sigure pentru domnii profesori, sĕ se sisteze detragerile pentru fondul de pensiune şi ce li s'a detras sĕ li se restitue“ — decide:

Considerând de o parte constată prin comisiunea financiară neputinţa actuală a fondurilor diecesane de a dotá fondul pensional de sub întrebare, aşa cum se cere; considerând de altă parte, că ceruta garantare prin sinod a pensiunilor invólvă pe lângă dificultăţile financiari şi deslegarea prealabilă a unor cestiuni principale, anume încât se cere, în contra usului comun la institutele de pensiune restituirea contribuirilor în casuri de retragere a unuia s'au altuia profesor contribuente — cestiuni pentru ale căror deslegare sĕ recere timp şi studiu mai îndelungat; considerând în fine, că spre înlesnirea scopurilor aţintite de corpul profesoral ar puté deservi eventualminte şi fondul pensional învĕţătoresc esistent, pe cât adecă natura aceluia n'ar împedecá acésta, o cestiune spre a cărei clarificare decurge corespondenţa cu diecesa suroră a Aradului: obiectul acesta sĕ relégă la sinodul ordinariu viitoriu cu aceea, ca pe atunci consistoriul sĕ facă raport cu privinţă şi la amintitele momente.

In şedinţa a VI-a se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare.

Raportorul acestei comisiuni, Traian Barzu, cetind raportul consistortului diecesan ca senat epitropesc pro 1888 a propus şi sinodul decide al luá spre sciinţă.

Se raportézĕ, că comisiunea esmisă în 1888 din sinul sinodului eparchial pentru scontrarea cassei diecesane pro 1887 şi 1888, a aflat în consonanţă starea faptică a cassei cu cifrele cuprinse în socoţile diecesei, deci face propunere şi sinodnl decide a luá spre sciinţă raportul comisiunei.

Referindu-se asupra socotelilor fondului diecesan pro 1888, raportorul comisiunei financiare propune şi sinodul ia următoriul conclus: deóre-ce socoţile fondului diecesan pro 1888 s'au aflat în ordine, acestea se apróbă, şi senatului epitropesc i se votézĕ absolutoriul.

Socóta contului diecesan de spese pro 1888 se propune a se aprobá cu acel adaus, ca pentru suma de 2000 fl. 32 cr. supra erogată, carea este pe deplin motivată, sĕ se dea consistoriului diecesan îndemnisarea cerută.

Sinodul primesce propunerea comisiunei financiare.

Tot la propunerea raportorului comisiunei financiare despre stergerea unei sume de 882 fl. 17 cr. din partea debitoriului I. Panajot, respective a Dr. Ioan Maior din Lugoş, sinodul ia următoriul conclus: fiind stergerea pe deplin motivată sinodul eparchial o încuviinţézĕ, reservêndu-şi însĕ dreptul de regres faţă de diecesa aradană.

Se presintă raportul consistoriul diecesan despre cumpĕrarea unei case în Caransebeş în preţ de 13.015 fl., carele se propune a se lua spre sciinţă.

Sinodul primesce propunerea comisiunei financiare.

Se arată prin referintele acestei comisiuni, că din causa reposărei archiereului consistoriul diecesan ca senat scolariu a fost împedecat a compune şi subşterne sinodului eparchial, conform conclusulului Nr. prot. 112 din 1888, proiectul de statute referitoriu la pensionarea funcţionarilor aplicaţi la consistoriu; se propune şi sinodul decide: a se îndrumá consistoriul a satisface citatului decis sinodal până la procsima sesiune ordinară.

Raportorul comisiunei speciale, deputatul Constantin Rudulescu, referând asupra propunerei deputatului Ioan Roşu ca alinea 2 din § 8 din regulamentul pentru administrarea şi controlarea averei diecesei sĕ se modifice într'acolo, „ca cumpĕrarea vre-unei realităţi din partea consistoriului ca senat epitropesc sĕ devină perfectă numai după aprobarea aceeleia din partea consistoriului plenariu“ propune ca alineatul 1 al regulamentului sĕ se întregéscă în următoriul chip:

„Şi pe basa acestor date, cu atragerea fiscului consistorial, compunênd contractul, îl aşterne consisistoriului plenariu spre aprobare, şi când ar fi a se licitá la vre-o realitate asupra condiţiunilor e a se preconsultá în consistoriul plenariu“.

Faţă de propunerea comisiunei, deputatul Coriolan Bredicean propune şi sinodul decide următórele: Propunerea deputatului Ioan Roşu, ţintind schimbare unei dispositiuni din regulamentul pentru administrarea şi controlarea averei diecesei, aceea se transpune Ven. cons. diecesan cu învitaţiunea ca atât în meritul propunerei, cât şi a eventualelor scăderi esperiate, sĕ presinte sinodului procsim eparchial propuneri detaiate, ĕră şi până atunci, sinodul actual sistézĕ cumpĕrările de realităţi.

Asupra bilanţului şi inventariului din 1888 a tipografiei şi librăriei, făcêndu-se raport sĕ propune şi sinodul decide: a se dá absolutoriul cu îndrumarea, ca consistoriul diecesan sĕ manipuleze şi în anul 1889 în modul de până acum, învocându-i-se atenţiunea într'acolo, ca tipografia sĕ fie mai bine ocupată.

Raportorul comisiunei financiare subşterne sinodului eparchial conspectul speselor sinodului eparchial ordinariu al anului 1889 despre diurnele şi viaticile deputaţilor eparchiali în sumă de 1007 fl. 96 cr., şi cere încuviinţarea acestei sume.

Sinodul apróbă spesele cuprinse în conspect cu 1007 fl. 96 cr., autorisând cassa a solví la respectivi domni deputaţi sumele specificate în conspect.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Testamentul vechiu,

obiect de învĕţământ în scólele nóstre elementare)*

De lângă Sibiiu, 31 Maiu, 1889.

Dle redactor! Din incidentul, că forurile nóstre supreme scolare, au potrivita intenţiune, a premení „Normativul scolariu“ în părţile sale, mai corĕspun ḑĕtóre, îmi iau şi eu libertatea, a ve rogá sĕ binevoiţi a publicá modestele mele observări asupra propunerei Testamentului vechiu, întrodus în scólele nóstre prin planul de învĕţământ din Normativ.

Accentuez din capul locului, că în clasa a II-a şi III-a nu se póte ajunge scopul, ce se urmăresce prin propunerea materialului prescris.

Testamentul vechiu face parte din obiectele introduse, cu scopul de a face din elevi ómeni religioşi şi morali.

Şi óre pentru ce s'a socotit corĕspunḑĕtoriu pentru acésta chemare? Pentru-că faptele şi lucrurile persónelor biblice, se privesc şi sunt în cea mai strênsă legătură cu voinţa lui D ḑeu. Ba insuşi D-ḑeu a stat faţă în faţă cu unele porsóne şi le-a informat, cum sĕ purcédă!

Tóte obiectele întroduse în scólă au scopul de a înmulţí cunoscinţele elevilor, sau de a influinţá nobilitarea înclinărilor, ce se manifestézĕ în om. Scopul Testamentului vechiu, după modesta mea părere, este îndoit.

Întâiu: pentru a serví de basă convingĕtóre, că evenimentele din Testamentul nou sunt resultatul revelaţiunei divine; ér a doua: desvoltarea simţemintelor religióse-morale şi formarea caracterului religios-moral în elev.

Scopul întâiu se póte ajunge, însĕ scopul al doilea nu-l vom puté ajunge cu siguritate. Şi acésta din causă, că caracterele unor persóne biblice nu tóte se pot presentá ca model pentru elevi.

Este în deobşte cunoscută afirmarea, că dacă voim a propune cu succes religiunea, trebue sĕ presentăm elevilor numai descrieri despre lucruri bune, numai esemple bune, ocolind cu totul esemplele rele, căci copilul are ocasiune destulă a auḑí şi vedé, sĕvêrşindu-se fapte rele, în viaţa de tóte ḑilele.

Numai este dar de lipsă, ba e chiar periculos a mai auḑí istorisiri despre fapte rele, din gura învĕţătoriului.

Invĕţătoriul sĕ propună; sĕ istoriséscă elevilor numai întêmplări, cari ilustrézĕ fapte bune, pentru ca sĕ paraliseze influinţa esemplelor rele, ce elevul le vede în viaţă afară de scólă. Macsima pedagogică ḑice: numai ce e fórte bun, este destul de bun a se predá elevilor.

Unele părţi ale Testamentului vechiu sunt chiar nepotrivite pentru a formá caracter religios-moral în elev, pentru-că persónele, cari obvin, sunt mai mult modele de greşeli, d. e.: fapta lui Cain, că a omorit pe fratele seu Avel, fii lui Noe şi-au bătut joc de tatăl lor; Rebeca soţia lui Isac intrigézĕ ca fiul seu cel mai mic Iacob sĕ ia dreptul de primogenit al fratelui seu Isac, fraţii lui Iosif au vêndut şi resp. au vrut sĕ pérdă pe cel mai distins membru al familiei lor; feciorii lui Ili, cari ca fii de preot au furat jertfele dela altariu; chiar şi celebrul psalmist David în veci va remâné pĕtat pentru pierḑarea lui Urie*).

Un tip caracteristic potrivit pentru scólă găsim în Testamentul vechiu. Acesta este prorocul Daniil. Un tip caracteristic de model, din care putem scóte escelente conclusiuni, contribnitóre la întărirea elevilor în iubirea şi susţinerea religiunei, în iubirea naţiunei, precum şi susţinerea, până la martiriu a acestor douĕ ideale, scumpe fie cărui om de caracter.

Unii învĕţători ca sĕ pótă scóte ceva bun, s'au pus şi au fabricat din tipurile caracteristice aflătóre în Testamentul vechiu alte tipuri noue, adăugênd şi lăsând afară, încât se cere pĕtrundere, ca sĕ gâcesci, că e vorba de persónă biblică

Procedura acésta nu e nici decum recomandabilă, ba am puté ḑice, e chiar de condamnat. La acéstă procedură au fost îndemnaţi unii învĕţători, póte din erórea, că tipurile caracteristice pot sĕ fie şi ficţiuni. Tipurile caracteristice însĕ nu pot fi inchegate ca istorisirile despre lucrări religióse şi morali după fantasie. Cu atât mai vêrtos nu pot fi astfeliu compuse tipurile din Testament, şi cu ce drept îşi permite un învĕţătoriu a schimbá lucrurile şi faptele cuprinse întrênsul?!

Schimbând Testamentul vechiu prin omitere sau adăugare, întroducem venin în sufletele elevilor.

Pentru-că deşí momentan abusând de naivitatea elevului, acesta crede şi susţine, că Avraam, Samson etc. au fost persóne sfinte, căci au făcut numai voia lui D ḑeu, totuşi nu dobândim mult. Căci elevul devine om cu pricepere, cu judecată, bărbat, şi cetind Testamentul, află altcum descrise lucrurile. Şi care e urmarea? In casul cel mai bun, timp şi puteri perdute. Tot ce am ḑidit, avênd basă ficţiunea, se dărimă. Căci elevul de odinióră cetind, va ḑice: sau învĕţătoriul n'a cetit biblia, şi mi-a spus gogóşe, sau dacă o a cetit, a făcut din ea obiect de speculă.

Şi astfeliu elevul perḑêndu-şi anghira religiositătii, indoindu se despre sfinţenia celor cuprinse în Testament, va face asemenea şi cu alte lacruri religióse — rătăcesce pe valurile vieţii fără nici o statornicie. Esemplele sunt — durere — prea numeróse şi omul, care trăesce în nemijlocită apropiere cu poporul, le observă ḑi de ḑi.

Ar fi dar de dorit ca bărbaţii competenţi din forurile nóstre scolare, sĕ afle părţile cele mai potrivite din Testamentul vechiu, cari sĕ se propună în scólele elementare, cum ar fi mai ales scrierile mai de căpetenie ale profeţilor, şi nu este de lipsă, pentru elevul din scóla poporală sĕ studieze „timpul de glorie şi decadinţă“ al israiltenilor, pentru-ca el sĕ fie convins, că nascerea lui Christos, s'a petrecut tocmai în timpul indicat de profeţi. Acestea sĕ le lăsam pentru aceia, cari sunt necesitaţi ale studiá spre completarea studiilor din religiune.

Ca încheere observ, că acestea le-am scris îndemnat de interesul cel am pentru causa învĕţământului.

I. B.

---

†

Nemilósa mórte 'şi rĕsbună amar. Bĕtrânii stejari, podóba naţiunei nóstre, cad rênd pe rênd sub loviturile ei, lăsând poene mari în mijlocul vlăstarilor tineri, cari în aste timpuri triste şi critice cine scie, dacă vor mai puté umplé locul lor.

Des, prea des am fost necesitaţi în timpul din urmă sĕ inregistrăm sub acest semn trecerea la cele vecinice a bărbaţilor incărunţiţi în lupte pentru prosperarea naţiunei şi intărirea patriei, şi cu prinşi de durere anunţăm şi de astădată mutarea dintre noi a ilustrului bărbat:

Dimitrie Moldovan,

consilieriu aulic în pensiune, membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporrlui român.

Dimitrie Moldovan s'a născut la 1811 din părinţi neguţători Dimitrie şi Ana. Incă din fragedа tinereţe, dând semne de talent şi minte ageră, părinţii, după-ce a terminat scóla elementară din Zlagna, l'au înscris la gimnasiul rom. cat. din Sibiiu şi absolvând aici cu succes eminent, a frecuentat doi ani politechnicul din Viena; s'a înscris apoi la academia montanistică din Şemniţ, unde a stat 3 ani. Eşit în viéţa practică a condus până la 1848 minele familiari de aur din Boiţa (lângă Deva.) In 1849 fu denumit comisariu districtual al Albei Iuliei; ér cu 5 ani mai târḑiu de referinte în comisiunea pentru desdaunarea pământurilor lângă locotenenţa ces. reg. din Sibiiu. Pentru activitatea desfăşurată şi viéţa sa esemplară a fost denumit la 1864 de consilieriu la căncelaria

---

*) Estragem din acésta corespondenţă, ce ni se pare a fi mai esenţial. Red.

*) Pentru de a estrage învĕţături morale sunt tocmai fórte acomodate tipuri, depinde numai dela propunătoriu cum le scie preda. Red.

aulică din Viena și în acésta calitate a și fost pensionat la 1867. Actul căsătoriei prime l'a serbat cu Cecilia, fică de magistru postal din Mercuria, carea însă a răpausat după 3 ani. La 1854 a încheiat a doua căsătorie cu Iohanna, fica lui Toma Farcaș din Abrud, cu carea a avut 2 copii, un fecior (răpausat la 1858) și fica Iohanna, soția actualului consilieriu de tribunal din Sibiiu, Ioan Bădilă.

Potrivit cu posițiunea sa defunctul a fost petrecut până la locașul vecinic de un public de tot numĕros și ales; ér ca deosebit semn al iubirei și stimei, de carea s'a bucurat în tot locul, dovedesc numĕrósele telegrame de condolență și multe și frumósele cununi, ce-i iau împodobit sicriul. Prohodul a fost celebrat cu mare solemnitate de către Preacuviosia Sa archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea; asistat de Preacuv. Sa Dr. Ilarion Puşcariu archim. și ases. consist.; Preacuv. Sa Nicanor Fratеș protosincel și secret. consist; P. O. D. D. Zacharie Boiu protopresb. și ases. consist. Ioan Ghibu prot. prof. sem. George Bobeș paroch și de protodiaconul Dr. Ioan Crișian prof. sem. Inainte de a se aședá rĕmășitele pĕmântesci, oratorul nostru, P. O. D. Zacharie Boiu a stors și de astădată lacrămi din ochii publicului.

În veci amintirea lui!

Din partea familiei am primit următoriul anunț funebral:

Dimitrie Moldovan, consilieriu aulic în pensiune, membru fundator al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român astădi diminéță la 9 óre și a dat nobilul seu suflet, după scurte suferințe, în etate de 78 ani, în mânile Creatoriului.

Rĕmășițele pămêntesci ale scumpului defunct se vor inmormêntá din casa propriă, strada urezului Nr. 9, Mercuri în 31 Maiu (12 Iuniu) a. c. la 3 óre în cimiteriul greco oriental dela pórta turnului.

Sibiiu, în 29 Maiu (10 Iuniu), 1889.

Iohanna Moldovan născ. *de Farkas*, ca soție; *Ecaterina Drĕgics* născ. *Moldovan*, *George Moldovan*, notariu cercual, frați; *Iohanna Bădilă* născ. *Moldovan* fiică; *Ioanne Bădilă*, consilieriu la tribunal, ginere.

Convocări.

Comitetul central al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Zarand 'și va ține ședința sa Joi la 8/20 Iuniu a. c. în sala gimnasiului gr. or. din Brad la órele 9 antemeridiane. La ședință se învită a participá toți membrii comitetului. Pentru astădată, comitetul se va ține cu câți membrii vor fi presenți.

Obiectele de pertractat:

1. Censurarea rapórtelor întrate dela adunările despărțemintelor I, II și III.
2. Aprobarea proceselor verbali, suscepute în ședințele comitetelor despărțemintelor.
3. Staverirea materialului, și al agendelor pentru adunarea generală districtulă — ținêndă în ferii.
4. Eventualia.

Brad, la 26 Maiu st. v., 1889

Ioan German, v.-președinte. — *Petru Rimbaș*, secretariu.

A doua adunare generală a despărțĕmêntului I Brad a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din district. Zarand se va ține în Brad la 10 și 11 Iuniu st. v. a. c. Membrii ordinari și estra-ordinari, precum și toți, cari se interesézĕ de causa scolară, sunt învitați a participá.

Programă.

Ședința I, Sâmbătă.

1. La 9 óre a. m. deschiderea adunărei prin presidiu în sala gimnasiului.
2. Constatarea membrilor presenți.
3. Raportul comitetului, al bibliotecariului și al cassariului.
4. Alegerea unei comisiuni de 5 membri, pentru censurarea rapórtelor, scontrarea cassei și a bibliotecei — și apoi referarea asupra rapórtelor.
5. Încassarea tacselor prin cassariu.
6. Disertațiune: „Cum s'ar puté îmbunătățí starea învĕțătorilor"? de Vergil Pop.
7. Adițiunea numerilor de mai multe numiri cu despărțĕmêntul al 5-lea de Romul Jurca.

Ședința a II-a.

8. Tractarea „Uscatului" prelegere din geografie cu despărțĕmêntul al III-lea de D. Resiga.
9. Subtracțiunea numerilor de mai multe numiri cu despărțĕmêntul al V lea de Nicolau Crăciun, învĕțătoriu în Vaca.
10. Pertractarea „pronumelui personal" de Savu Stănilă.
11. Pertractarea poesiei „Vaca fără vițel" de Marc Huț.
12. Pertractarea „Obiectului" prelegere din gramatica română de Nicolau Simulescu.

Ședința a III-a, Duminecă.

13. Participarea membrilor la servițiul dinin în biserica gr. or. din Brad.
14. Verificarea protocolului din sedința I și a II-a.
15. Raportul comisiunei de 5 inși.
16. Staverirea bugetului pro 1889/90.
17. Propuneri eventuali și alegerea unei comisiuni verificătóre.
18. Constituirea despărțĕmêntului pe nou period de 3 ani 1889/90, 1890/1 și 1891/2.

După amĕdi.

19. Escursiune și participarea membrilor în corpore la esamenul de vară al pruncilor dela scóla nóstră din loc.
20. După esamen discusiune asupra esamenului și în fine închiderea adunărei prin presidiu.

Brad, la 26 Maiu v., 1889.

Ioan German, v.-președinte. — *Petru Rimbaș*, secretariu.

P. T. membrii ai despărțĕmêntului învĕțătoresc din tractul Orĕștiei sunt prin acésta învitați a participá la o ședință, ce se va ține Sâmbătă în 3/15 Iuniu c. la órele 10 a. m. în localitățile scólei capitale române din loc cu următoriul

Program:

1. Raportul general al președintelui despre activitatea comitetului tractual;
2. Raportul cassariului despre starea cassei;
3. „Cunoscințe din constituția patriei, material pentru scólele populare" disertațiuni de G. Joandrea, director scolariu în Orĕștie;
4. Prelegere practică din limba română, de învĕțătoriul N. Petruțescu;
5. Constituirea comitetelui tractual învĕțătoresc pe un nou period de 3 ani, și anume: alegerea unui președinte, vice-presedinte, notariu, cassariu, și a doi membrii;
6. Propuneri eventuale.

In cas de absentare nemotivată a vreunui membru se vor aplicá dispositinnile §. 9 p. a. din statute. Asemenea se atrage atențiunea comitetelor parochiale asupra § 8 din statute, în urma căruia sunt indatorate a provedé pe domnii învĕțători în mod anticipativ cu suma recerută pentru viatic și diurne.

Orĕștie, 27 Maiu, 1889 st. v.

Nicolau Popoviciu, prot. președ. — *G. Joandrea*, notariu adhoc.

Varietăți.

*** Fóia oficială de adi publică resoluțiunea preaînaltă, prin care este întărită alegerea D-lui archimandrit și vicariu archiepiscopesc NICOLAU POPEA de episcop al Caransebeșului.**

Sincerile nóstre felicitări!

* (Personal.) Escelența Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de Marți diminéța la Budapesta spre a asistá la desbaterile din casa magnaților.

* Duminecă în ḑiua cinci ḑecimei a oficiat serviciul divin cu mare solemnitate Escelența Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuv. Sa archimandrit și vicariu archiep. Nicolau Popea; Preacuviosia Sa Dr. Ilarion Puşcariu, archim. și asesor consist.; Preacuviosia Sa Nicanor Fratеșiu, protosincel și secret. consist.; P. O. D. Zaharia Boiu protopr. ases. cousist; I. Ghibu protopresb. prof. sem. și Dr. Ioan Crișian protodiacon prof. sem. și de diaconul Andreiu Truca. In decursul serviciului s'a hirotonit întru presbiter diaconul Andreiu Truca, ales paroch în Simeria, și întru diacon Ioan Filipescu, ales paroch în Merghindeal.

* (Adunarea generală a fostului reg. de graniță Nr. I.) Din incidentul, că înaltul ministru de culte a recercat din nou pe calea comitelui suprem, cont. Andreiu Bethlen pe comitetul administrativ al fondurilor granițăresci a predá scólele granițeresci și ale face scóle comunale s'a întrunit Marți adunarea generală a reg. de graniță Nr. I spre a face pașii de lipsă, ca sĕ se mantină drepturile granițeresci. La adunare a luat parte și comisariul guvernului, dl inspector de scóle Trauschenfels. S'a ales o deputațiune de 5 membri, carea a elaborat o adresă și carea în frunte cu dl căp. Stanciu și Cosgarea o va înaintá înaltului ministeriu. Fiind-că esmisul ministerial ordonă predarea scólelor cât mai în grabă, inspectorul a întrebat, că ce se va întêmplá cu scólele până la decisul cel astéptă comitetul. La acésta Ilustr. Sa dl bar. Ursu i-a rĕspuns cu o mândreță românéscă: Nu voiu predá nimica, până-ce nu se va finalisá causa în ultima instanță. Numai forța brahială me va puté covêrși deocamdată.

* (Invitare) Corpul învĕțătoresc dela scóla capitală gr. or. română din Orĕștie arangiază cu tinerimemea scolară Duminecă la 4/16 Iuniu c. un Maial în pădurea orășănéscă „Grigore" în favorul fondului elevilor sĕraci, la carea prin acésta se învită toți p. t binevoitorii scólei.

Bilete de întrare pentru jucători costă 40 cr., damele sunt scutite de acéstă tacsă.

Oferte benevole se primesc cu mulțămită și se vor cuitá pe cale ḑiaristică. Invitări speciale nu se fac.

Bibliografic.

In propria edițiune a auctoriului și în comisiune la W. Krafft în Sibiiu a apărut:

Părți alese din *Istoria Transilvaniei* pe doue sute de ani din urmă. Volum I. după introducțiune și câteva schițe biografice cuprinde o lungă serie de evenimente dintre anul 1683 până în prediłele catastrofelor din 1848 și un suplement cu 44 documente, de George Barițiu.

In 50 de cóle tipărite format 8° mare; tecstul cu cicero nerărite, notele și documentele cu litere garmond și petit.

Preț u l unui exemplariu legat ușor (broșat) este 4 fl 50 cr. v. a., legat frumos în pênsă 5. fl. v. a.

Cu scop de a scóte cel puțin o parte din spesele considerabili avute până acum, a-și dá cât mai curĕnd la tipariu al II-lea volum, din acest op auctoriul și-a reservat a ficsá un preț numai de 4 fl. 20 cr. inclusive trimiterea franco pentru toți colectorii câți vor binevoí a prenumĕrá la el deadreptul până la 1-a August c. n.

Dela 5 sau mai multe esemplare plătite dintr'o dată se dă 10% rabat.

Comandele și plata se pot face mai ușor și mai sígur prin asemnațiuni (mandate) postali, după care espediținea esemplarelor urmézĕ cu tótă precisiunea, numai adresele sĕ fie scrise limpede, ér locuința după înpregiurări, chiar și în câte doue limbi ale patriei.

In comande sĕ fie anumită curat: legătura ușóră sau tare și elegantă.

După 1 August a. c. cartea va trece în comisiune și se va puté comandá numai la librari cu prețiu de 4 fl. 50 cr., broșată și 5 fl. legată, însĕ nefrancată.

Colectă

pentru nenorociții prin foc în comuna Ernea-săséscă

(Urmare din Nr. 58.)

(Colectă intreprinsă de părintele Dimitriu Nan din parochia gr. or. Rĕșnov).

1.	Dela vecinătatea I-a s'a colectat	1 fl.	60
2.	Dela vecinătatea II-a s'a colectat	1 fl.	51
3	Dela vecinătatea III-a s'a colectat	1 fl.	53
4.	Dela vecinătatea IV-a s'a colectat	1 fl.	---
5.	Dela părintele Dimitriu Nan . .	3 fl.	—
6.	Dela părintele Ioan Hamsea . .	1 fl.	—
7.	Dl D. Ghianțu comerciant . . .	— fl.	30
8.	Dl G. Ilie comerciant	— fl.	30
9.	Dl George Proca	— fl.	50
	Suma .	10 fl.	74
	Până acum cu totul	148 fl.	74

MONITOR. 21

Calendariul sĕptemânii

4 — 10 Iuniu.

4 Duminecă: Mitrofan, Sofia, Ioani, Aloniu, Maria, Marta. *5 Luni:* Doroteiu, Marcian, Nicandru, Iperechiu, Apolon, Leonid, Ariu, Gorgiu, Seliniad, Irineiu, Pamvon, Cristofor, Conon, Marcu. *6 Marți:* Visarion, Ilarion, Atal, Gelasiu, Anuv, Fotas. *7 Mercuri:* Teodot, Zinanda, Esia, Sosana, Licarion, Tarasiu, Ioan, Stefan, Antim, Sebastiana, Potamiana. *8 Joi:* Teodor, Nicandru, Marcian, Caliopi, Melania, Atre, Marcu, Naucratiu, Teofan. *9 Vineri:* Ciril, Tecla, Mariamna, Marta, Maria, Enata, Alecsandru, Anania, Cir. *10 Sâmbătă:* Timoteiu, Alecsandru, Antonina, Canid, Teofan, Pansemin, Alecsiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 4 Iuniu, I-a după Rusalii, a tuturor Sânților. Octoich ton 8 și Penticostariu. La Utreniă: Evangelia Invierii 1. Catavasia: „Deschidevoiu gura mea" La Oda IX „Ceea ce esti mai cinstită." La Liturgiă: Fericirile din Octoich și Penticostariu. Apostolul, Evangelia, Irmosul și celea-lalte după rêndul lor.

Luni, 5 Iuniu, începutul postului sânților Apostoli Petru și Paul.

Loterie.

Mercuri 12 Iuniu 1889.

Brünn:	**16**	**79**	**76**	**14**	**43**

Sâmbătă în 8 Iuniu 1889.

Timișóra:	**49**	**57**	**32**	**11**	**60**
Viena:	**34**	**16**	**60**	**13**	**35**

Nr. 129. [80] 1—5

CONCURS*).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca studii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor cătră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — să documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoşiţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispoşiţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetézá de 5 ori; relut de cuartir de 140 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir.

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoşiţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

*) Celelalte foi românesci încă sunt rugate a luá notiţă.

Nr. 87. [81] 1—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 15 Novembre 1888 Nr. 4819 B. se escrie concurs, pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şard, protopresbiteratul Târnavei superióre, *cu termin de 30 ḑile* dela I-ma publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu 2 încăperi şi una cămară, coperită cu ţigle în stare bună.

2. Edificiile necesare de economie: şură, patrariu cu un grajd de 4 vite.

3. Porţiune canonică de 3 jugere 340 □ cu un venit anual de fl. 40.—

4. Comitetul parochial s'a obligat a mai cumpărá pe sama preotului un pămĕnt arătoriu ca de 300 fl ca să dea un venit anual de . fl. 50.—

5. Cintirimul şi una grădină de cósă cu un venit anual de . . . . . fl. 40.—

6. Dela 74 de gazde 74 de feldere cucuruz sfărmit feldera veche de . . fl. 74.—

7. Dela 74 de gazde 30 de feldere de ovĕs cu un venit de . . . . . fl. 12.—

8. Dela tótă gazda 10 porţióne de fên gata dau un venit de . . . . . fi. 60.—

9. La bobotéză se capĕtă un venit de . . . fl. 30.—

10. Dela tótă gazda câte una ḑi de lucru cu palma aduce un venit de . . . fl. 30.—

11. Venitele epitrafirului de preste an . . . fl. 30.—

12. Alte venite estraordinare şi accidentale botezuri şi sfeştănii şi masluri fl. 34.—

Suma totală fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi asterne cererile lor concursuale, instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din a. 1878 la oficiul protoprerbiteral gr. or. al tractului Târnavei superióre până la terminul susindicat.

In conţelenere cu comitetul parochial.

Alma, 10 Maiu, 1889.

Ioan Almăşan,
protopresbiter.

Nr. 131/889. [79] 2—2

CONCURS.

În conformitate cu conclusul de dto 17 Aprile a c. Nr. 109 pt. prot. 34. comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român primind dela Onorata Direcţiune a institutului de credit şi economiii „Albina" suma de 500 fl. v. a. votată de adunarea acţionarilor numitului institut dela 29 Martiu a. c. cu scopul creărei de 10 stipendii à 50 fl. v. a. pe anul scolariu 1889/90 pentru acele copile de părinţi mai sĕraci, care vor fi primite în internatul institutului Asociaţiunei, pentru conferirea acestor stipendii prin acésta se escrie concurs.

Cererile au a se înaintá comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român până în 1 August 1889 n. Cererile intrate mai târḑiu nu se vor considerá.

La cereri să se acludă următórele documente:

a) carte de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1888/9;

c) atestat despre condiţiunea şi starea materială a părinţilor.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la I-a Iuniu, 1889.

G. Bariţiu, president. Dr. *I. Crişian*, secretariu II.

Nr. 281 [74] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III a din Alun cu filiile Bunila şi Vadul-Dobrei, în protopresbiteratul Haţegului să escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Simbria preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr.=120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estraordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl. — La olaltă 350 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile lor, la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor din „Statul org". şi regulamentului pentru parochii, până la terminul sus indicat.

Haţeg, la 12 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al tractului Haţeg.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 495 [73] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt:

I. In matera Muncel.

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jug. 1014 □° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, — 6 jug. 1299 □° agrii, 11 jug. 1096 □° liveḑi şi 544 □° păşune.

3. Stolele usitate.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

4. Molitvă la Botezul şi Invierea Domuului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnnlui câte o cupă de fasole dela fie-care casă.

5 Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. In filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfărmat.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă, cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filiă dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 8 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Sz. 1885 polg. [75] 3—3

Hirdetmény.

A kövesdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **f. évi junius hó 28-án d. e. 8 orára** tüzöm ki Kövesd községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik, vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1889 május 27-én.

Kelemen, eljáró biró.

Sz. 243 plg. [78] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Oláh-Sályi község határának általános tagositása megenged hetösége feletti tárgyalásra a határnap **1889 Julius 20-án délelött 10 órára** tüzettik ki Oláh-Sályi községébe, a melyre összes érdekeltek hirdeményileg oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba bele egyeznek és hogy a tagositás megengedése iránti kérés első példányát a kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Majus 27-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Tatár*, jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vĕnturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 30—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe esplicarea la întrebuinţarea lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are să se ia totdeauna, embalagia cu care să învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 1—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 60 Sibiiu, Sâmbătă 3/15 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Iuniu.

Maiestatea Sa Preaînălţatul împĕratul şi regele nostru Francisc Iosif I s'a îndurat preagraţios a aprobá alegerea de episcop a diecesei Caransebeşului, alegere sĕvêrşită la 26 Martiu a. c., prin sinodul estraordinariu, adunat special numai pentru alegerea capului diecesei.

Scirea acésta o am primit eri, tocmai când era ţiuariul nostru sub presă. O am putut comunicá deci numai în forma, după cum se presentézĕ ea în numĕrul de eri al ţiuariului nostru.

Astăţi dela o margine a metropoliei nóstre până la cealaltă rĕsună un strigăt de bucurie. Şi precum generală a fost bucuria la actul alegerei din îndoite motive, adecă pentru modul demn, cum s'a făcut ea, şi persóna démnă, asupra căreia a căţut alegerea, asemenea generală este ea acuma, când vedem aprobată alegerea acésta, sĕvêrşită aprópe de unanimitatea sinodului diecesan din Caransebeş.

Şi dacă cine-va are motive sĕ se bucure, şi bucuriei sale sĕ dea adevĕrată manifestaţiune, noi cesti dela „Telegraful Român" avem motive sĕ ne bucurăm îndoit.

Avênd în vedere numai interesul bisericei, din capul locului ne-am impus reserva cuvenită în cestiunea intregirei scaunului episcopesc din diecesa vĕduvită prin repausarea episcopului de odinióră Ioan Popasu.

Ochii şi inima archiereului, care cu abnegaţiune şi resignaţiune a condus destinele archidiecesei nóstre în spirit adevĕrat crestinesc, care nici odată n'a perdut din vedere principiile sublime de adevĕrată abnegaţiune şi resignaţiune ale Mântuitoriului, ochii şi inima archiereului nostru s'au îndreptat asupra celui mai vrednic dintre bărbaţii din clerul nostru, care este chemat sĕ priméscă coróna de mire şi toiagul păstorirei.

Şi bunul nostru archiereu îndată a început a lucrá în direcţiunea, după-cum a credut, că datorinţa de principe al bisericei îi impune sĕ lucreze.

Şi ţiuariul nostru, condus numai de binele bisericei nóstre, a trebuit sĕ intrevină şi el, şi faţă cu acele organe din presa română, cari se credeau, că inspirate de putere mai înaltă, sunt în stare a prorocí alegerea şi respingerea îndoită a alegerei de cătră guvernul ţĕrei nóstre, a strigat un puternic veto.

Veto! Nu periclitaţi cu articlii tendenţioşi interesele bisericei. Ţineţi-ve strîns de statutul organic, faceţi alegerea în ordine. Daţi-ve silinţa ca persóna, care ve zace la inimă, sĕ intrunéscă una nimitatea voturilor, şi de celelalte nu mai veniţi cu prorocii, căci atunci ne vom presentá cu un lucru făcut în ordine, făcut cu tótă demnitatea, şi guvernul ţĕrei, de bună sémă nu va denegá aprobarea unui act sĕvêrşit cu demnitate şi în tótă regula. Veţi „Telegraful Român" Nr. 25.

Şi glasul nostru a aflat rĕsunet.

Aşa s'au croit lucrurile la alegerea de episcop în Caransebeş. In fruntea afacerilor a stat preabunul nostru metropolit, care cu înţelepciunea sa tóte bine le-a întocmit, cu tactul seu cel fin tóte înţeleptesce le-a condus, cu autoritatea sa de principe al bisericei a împrăsciat negura neincrederei, pe care jurnalistica din patrie şi curentul nesănĕtos de aţi o a fost grămădit asupra orisontului bisericei nóstre.

Aşa s'au croit, aşa s'au sĕvêrşit lucrurile, şi o lucrare aşa de démnă 'şi află acuma încoronarea sa prin preainalta aprobare din partea monarchului.

Ne bucurăm din tótă inima nóstră la acésta fericită resolvire a alegerei de episcop a diecesei Caransebeşului.

Nou alesul episcop, Preacuvioşia Sa Părintele vicariu al nostru, archimandritul Nicolau Popea, este un bărbat cu trecut în biserica nóstră, şi noi repetăm cele accentuate în numĕrul 35 al ţiariului nostru din incidentul alegerei.

Indoită este bucuria nóstră în faţa alegerei aprobate.

Nou alesul episcop este pe drum spre a depune jurămêntul de fidelitate în mânile împĕratului şi regelui nostru.

Manifestaţiunile nóstre de bucurie sevéscă-i şi ele de îndemn la noue mulţămiri sufletesci pentru distincţiunea, ce i s'a făcut prin aprobarea alegerei de episcop.

Revista politică.

În desbaterile de Mercuri ale casei magnaţilor s'a votat bugetul desbătut în dietă, fără a provocá discusiuni furtunóse.

Se aştepta ca inmediat după votarea bugetului în casa magnaţilor sĕ fie denumit judele dela tribunalul suprem, Felician Czorda de al doilea secretariu de stat în ministeriul de iustiţie, şi după presemnele de până acum, realisarea acestei întrebări nu se mai trage la îndoélă.

Acest post a fost sistemisat numai de curênd, şi persóna, de care ne ocupăm, se numĕră între cei dintâi bărbaţi ai Ungariei, carea în mai multe rênduri, când portofoliul ministrului de iustiţie a rĕmas vacant, a fost propus de candidat la acest portofoliu.

Intrarea sa în ministeriu provócă în cercurile iuridice o aprobare generală, şi e felicitat de aceste cercuri cu mare însufleţire, ér sistemisarea acestui oficiu este primul act al reorganisărei începute de actualul ministru de iustiţie, Desideriu Szilágyi. Acestui act vor urmá în curênd actele, prin cari se intenţionézĕ a uşurá mai întâiu agendele administrative ale ministrului de iustiţie şi a centralisá suprema conducere judiciară.

Programul, ce şi l'a desvoltat ministrul iustiţiei voesce sĕ-l realiseze cu ori ce preţ, până ne mai bucurăm de liniste esternă, căci după fenomenele, ce se arată, acésta linisce şi pace, ce sărăcesce statele şi pune jugul cetăţenilor, pare că în curênd va fi conturbată.

Metropolitul Mihail, care cu ocasiunea instalării sale din nou în scaunul metropolitan, a făcut apel la popor, ca sĕ nisuéscă spre manţinerea păcei, şi sĕ ţină strîns la credinţa pentru dinastia Obrenovici, a pregătit şi un memorand politico-bisericesc, în care amintesce, că activitatea sa va reîncepe de pe acel timp, de când el a fost alungat din Sêrbia. Activitatea actualului metropolit va fi supusă la o revisiune severă, şi e lucru natural, că şi actul de divorţ al regelui Milan încă va fi supus revisuirei.

Din acéstă causă toile monarchiei nóstre sunt fórte agitate şi „N. Fr. Presse" scrie între altele şi următórele şiruri, vĕrsând óre-cum din amărăciunea, ce o a cuprins: Acum se vede unde urcă Mihail cu adiutantul seu Ieronim. El plănuesce a pregătí contrariului seu Milan un temeinic „*Vae victis*", şi Milan se îndóie, căci ş'a dat tóte armele din mână. El nu cugetă, că ar fi bine şi cu cale sĕ mérgă la Belgrad, ci se duce direct din Constantinopol sĕ cerceteze esposiţia universală din Paris.

Din acest motiv fostul seu barbat de stat va fi supus unui strict interogatoriu, aruncat apoi în temniţă, ér radicalii au îndrăsnit a ţiné adunarea partidei lor sub preşedinţa unui condamnat odată la mórte de regele Milan, sub preşedinţa aşa numitului Pasici. Şi acésta partidă, acum aşa de puternică, a felicitat guvernul pentru iustalarea din nou a metropolitului Mihail, se organiséză de nou şi cere ĕră şi o noue organisare radicală a ţĕrei.

După aceste mişcări din Sĕrbia şi presa sêrbéscă, carea până acum sta mai reservată, păşesce pe faţă cu espunerile. Ea pare a fi jelusă de pretenia Rusiei că-

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

În două locuri aflăm însemnat anul 1756.

La încheerea materialului aflăm subscrierea:

Log. *Mateiu Voileanu.*

şi anul 1756.

Cine a avut ocasiunea a frunţărí prin cărţi vechi, va fi observat, că strămoşii nostri însemnau în cărţi evenimentele mai însemnate de pe timpurile acelea.

La sfêrsitul cărţei acesteia încă aflăm dóuĕ notiţe, pe cari deocamdată le reproducem fără comentariu.

Étă aceste notiţe:

„În anul 1761, au dat poruncă împĕrătéscă în tótă ţara Ardélului a se oprí bisericile despre preoţi cei ne uniaţi, şi despre ómenii cei neuniaţi. Şi în luna lui Iunie în 30 de ţile au venit şî în Şoimuşul românesc şi au luat tisturile cheia Bisericii, şi o au dat popii celui unit, şi nu au mers nime la Biserică până în anul 1762 în luna lui Ianuarie în 26 de ţile, iarăşi viind domnul Fiibirĕu cu alte tisturi au dat biserica la popa şi la ómenii neuniţi."

„In anul 1761 Aprile 6 ţile Vineri a şasea sĕptĕmână din post m'am mutat din Hundorf în Şoimuş, fiind multă price şi mare gâlcévă în tótă ţara Ardélului între cei uniţi cu cei neuniţi. Şi într'acest an în luna lui Maiu în 7 ţile au ploat tare, şi au venit valea fórte mare de au făcut multă pagubă la mulţi ómeni prin curţi şi prin case."

In Şoimuş.

Eu log. *Mateiu Voileanu.*

„Şi într'acest an mai sus scris în luna lui August în 8 ţile mi-au pus duşmanii foc, şi mî-au ars ce am avut tot, împreună cu alte 9 case, în care case au fost 15 gazde. Mare omor şi sĕ..."

„La anul 1783 era fórte mare necaz la Hundorf pentru cei neuniţi cu domnii dela Ibaşfaleu."

Notiţa din urmă nu mai este de scriitoriul, cu care ne-am ocupat, ci de fiul dênsului, care tot acelaşi nume a purtat.

În anul 1761 se vede a fi fost fórte crâncenă persecuţiunea contra românilor gr. or. din Ardél, căci tot în posesiunea aceluia, dela care am primit aceste manuscripte, se află o pastorală din anul 1761 adresată din Rîmnic cătră românii ortodocşi din Ardél pentru perseveranţă în credinţa strămoşéscă.

Pastorala este în manuscript. Vermele timpului a cam stricat hârtia, încât nu se póte întrégă descifra.

Ea se adresézĕ cătră: *Bunii crestini, şi adevĕraţi fii ai sfintei biserici a resăritului, vecini Ardeleni.*

După aceste puţine observări generale trecem la reproducerea unor lucrări, pe cari le credem de mai mare importanţă. (Va urma.)

La opul d-lui G. Bariţiu.

Părţi alese din istoria Transilvaniei*).

Lectorilor sănĕtate.

De caţiva ani încóce se astéptă dela mine, ca inainte de a me mutá şi eu la părinţii mei pe urma contimporanilor mei, cari me lăsară aici aprópe singur ca intr'o lume strĕină de noi, sĕ adun la un loc în o formă óre care istorică încaiu evenimentele principali, prin care ne trecuse patria cu popórele sale conlocuitóre, prin urmare şi cu poporul nostru român mai vêrtos în anii catastrofelor universali 1848, 1849, cum şi de atunci incóce.

Dorinţa generaţiunilor actuali relativă la scrierea istoriei nóstre moderne este legitimă, justificată şi cu esemplul compatrioţilor nostri de alte naţionalităţi, în ale căror limbi mai ales dela 1861 incóce apar fórte des „istorii" din acei ani în tot respectul epocali.

Alţi amici şi binevoitori ai mei îmi ceruseră, anume cu ocasiunea solemnităţii din 8 Maiu 1887, ca sĕ-mi adun la un loc scrierile originali, câte voiu fi publicat în 50 de ani ai activităţii mele. Eu însĕ rog frăţesce pe binevoitorii mei, ca sĕ fiu dispensat de o lucrare ca aceea, care pretinde o alegere critică şi minuţiósă, cu punerea în cumpănă a multor impregiurări, precum, etatea mai junĕ ori mai

*) Veţi Bibliograficul din Nr. trecut. Red.

tră Muntenegru și de grația și favórea, de care se bucură acest principat la țarul tuturor rușilor.

Acesta e și motivul principal, pentru care foile sêrbesci se pun pe întrecute a recomandá și atrage atențiunea țarului, că sêrbii sunt adevărați slavi de votați pravoslavnicului imperiu de Nord. Toastul, ce l'a ținut țarul scrie „Narodni Dnevnic“ e un apel cătră toți sêrbii ca ei să fie totdeuna gata a luptá pentru sfânta causă a slavismului, alăturea cu Rusia. A băgat o mai mare frică în Austria, scrie „Dnevni List“ toastul țarului, decât dacă s'ar fi trimis armate întregi la granițele Galiției. Va vedé Austria, dice cestionata fóie, asociindu-se sêrbii sub arme dimpreună cu rușii spre a salvá marea causă a Rusiei.

Foile rusesci par de tot mulțămite cu guvernul dlui Catargiu. Acest guvern a retras decretul de espulsare al guvernului anterior, și precum scrie „Novoie Vremia“ va desdaună pe iconari de pagubele, ce le au suferit. Acéstă politică e contra regelui Carol și e bine, ca mostenitoriul tronului să o urmaréscă cu ochi de argus, rĕspunḑênd în mod corĕspunḑătoriu binevoitoriului act al guvernului rus, prin care l'a felicitat în rĕspunsul la notificarea regelui.

In Belgia se observă mari miscări contra catolicilor. Liberalii au raportat învingeri la alegerile din urmă și ministeriul de acum se clătină din temelie. Spre urmărirea țintei comune liberalii s'au decis a se uní cu toții spre a sdrobí cu totul puterea clericalilor.

Corul seminarial din Sibiiu în escursiune.

Brașov, Joi, la 1 Iuniu.

Seminariul nostru archidiecesan din an în an cere tot mai mari sacrificii pentru susținerea sa conform recerințelor timpului și condițiunilor higienice. Sacrificiile aduse pentru susținerea acestui institut s'au pus în timpul din urmă în cumpănă cu prestațiunile făcute prin elevii eșiți din institut, și chiar ḑiariul nostru „Telegraful Român“, reflectând la rapórtele asternute cătră sinodul archidiecesan, a accentuat, că prestațiunile studiilor economice și cele în gimnastică nu stau în proporție dréptă cu sacrificiile aduse de biserică.

In anul 1883 bărbații devotați adevăratului interes al bisericei nóstre au venit la convingerea, că deși pentru cântările bisericei archidiecesa sacrifică fórte mult, totuși ca să avem posibilitatea de a face și în cântări progrese, să se sistemiseze o a dóua catedră pentru musică, pe care apoi o a încredințat artistului în musică Georgiu Dima.

La înființarea acestei catedre biserica a pus mari speranțe în domnul Dima, și ea nu s'a înșelat.

Incă în anul prim al funcționărei sale ca profesor, domnul Dima a compus o frumósă liturghie, pe care treptat o a înmulțit cu irmóse și pricésnă și a ridicat podóba casei lui Dumneḑeu în mod însemnat, așa, că noi deputații sinodului archidiecesan și cei ai congresului național bisericesc aveam ḑile de sĕrbătóre, când putém luá parte în Sibiiu la serviciul ḑeesc, unde cântările liturgice le esecută corul seminarial condus de profesorul George Dima.

Pentru a trea ḑi de Rusalii eram avisați, că corul seminariului din Sibiiu se va aflá la Brașov; unde în biserică va esecutá liturghia compusă de domnul Dima, apoi va arangiá și o producțiune musicală în sala gimnasiului nostru.

Sciam, că corul seminarial înalță mult sublimul rit al bisericei nóstre prin modul cum scie esecutá liturghia domnului Dima. Cu tóte acestea eram curioși să auḑim dela corul acesta o producțiune musicală și afară de biserică, ca să putem accentuá și noi cu alți mulți, că corul seminarial este decorul institutului nostru archidiecesan, și că ori unde se presentéză el, prestigiul institutului este ridicat, și ómenii cunoscĕtori ne admiră pentru succesele strălucite, cu cari acest cor se póte láudá.

După înțelegerea avută corul seminarial a sosit la Brașov Luni séra. O deputațiune a Brașovenilor în frunte cu domnii advocați Ioan Lenger și Simeon Damian, parochul Vasiliu Voina, dirigentul filialei Albina Valeriu Bologa, profesorul de musică dela gimnasiul nostru din Brașov Nicolau Popovici și mai mulți membrii ai comitetului parochial dela biserica sf. Nicolau au eșit până afară din comuna vecină Ghimbav, unde au întimpinat pe domnul Dima și prin rostul parochului Vasiliu Voina i-a binevenitat în numele românilor din Brașov.

S'a pornit de aici conductul de trăsuri până la gimnasiul nostru, unde coristii s'au dat jos, și fiind incuartirați la cele mai bune familii de ale nóstre, fiecare a fost condus la locuința sa.

Marți la órele 9 biserica sântului Nicolau erá îndesuită de publicul din Brașov și impregiur spre a ascultá liturghia.

Ca preoți au funcționat ambii parochi dela acéstă biserică părintele Petric și Voina.

Liturghia a fost esecutată cu multă esactitate. Cântarea a fost fórte curată, nuanțele fine cu mare precisiune observate, încât era o adevărată mângăere a ascultá.

Noi Brașovenii încă nu am avut ocasiune să ascultăm o liturghie așa de frumósă, și așa de bine esecutată, ca și acésta, și plini de evlavie urmăriam modulațiunile fine, crescerile și decrescerile frumóse, în general modul de a cântá lin a stêrnit în noi un grad de evlavie, pe care până acuma cântările bisericesci nu l'au stêrnit în noi. Simțiam, că suntem în biserică, că stăm în raport cu Dumneḑeu, căruia ne inchinăm plin de evlavie și de umilință și rugăciunile nóstre astfeliu interpretate ridică pe om în sfere mai inalte, unde uităm cele pământesci.

Marți după amĕḑi s'a făcut o escursiune în stejăriș, la care multă lume a luat parte, și unde veselia a ținut în mod nesilit până séra spre órele 9 și la toți ne părea rĕu, că ḑiua nu este mai lungă.

Punctul de atrațiune era domnul Dima și corul dsale, în sănătatea cărora s'au ridicat mai multe toaste.

Mercuri dela órele 5 până la 7 după amĕḑi s'a arangiat producțiunea musicală în sala cea mare a gimnasiului cu programul următoriu:

1. *a)* „*Zorirea,*“ cor de C. Attenhofer
   b) „*Intre pétra detunată*“ cor de G. Dima.
2. „*Solia florilor*“ cantec pentru tenor cu acomp. de piano, de F. Schubert.
3. „*Cu adevĕrat deșertăciune*“, cor de G. Dima
4. *a)* „*Nóptea*“ cor de F. Schubert.
   b) „*In rosă roua stă*“ cor de R Schumann.
5. „*Resignațiunea,*“ cântec pentru tenor cu acomp. de piano, de F. Mendelssohn-Bartholdy.
6. „*De tine se bucură*“ cor de G. Dima.
7. *a)* „*Rĕmâi sănĕtósă*“
   b) „*Sêrmană frunḑă,*“ coruri de G. Dima.
8. „*Credința'n primăvară*“, cântec pentru tenor cu acomp. de piano, de F. Schubert.
9. *a)* „*Despărțirea vênătorilor,*“ cor de Mendelssohn-Bartholdy.
   b) „*Hai în horă*“ cor de G. Dima.

Sala gimnasiului a fost plină cu public ales.

Producțiunea a avut un resultat preste așteptare strălucit. Fie-care punct a fost esecutat cu multă bravură, cântarea curată, diferitele nuanțe observate cu multă acurateță, așa încât entusiasmul produs se părĕ că nu voesce să mai aibă sfârșit. Un adevărat vifor de aplause a produs frumosul cor de Schumann: „In rosă roua stă,“ care a trebuit repetat, apoi Irmosul din liturghia marelui Vasilie: „De tine se bucură,“ după a cărui esecutare la stăruința publicului, care nu mai înceta cu aplausele, corul a esecutat afară de programă „Pricésna dela Pasti“: „Cu trupul lui Christos ve cuminecați“, tot compositii de a domnului Dima.

După numĕrul din urmă, publicul nu mai înceta cu aplausele până-ce tot afară de programă au mai esecutat corul o piesă: Sum Soldat, cor arangiat de Domnul Dima.

Piesele de sub numĕrul 2. 5 și 8 le a esecutat elevul domnului Dima, clericul absolut și acuma candidat de profesură la universitatea din Budapesta dl Georgiu Pop, cunoscut prin frumósa sa voce de tenor.

Vocea domnului Pop este fórte plăcută, cântările — acompaniat de profesorul seu Georgiu Dima — le a esecutat cu multă bravură, așa, că multă vreme va rĕmâné în inima Brașovenilor. La stăruința publicului piesele doue din urmă au trebuit repetate.

Succesul concertului a întrecut asteptările publicului, care a devenit entusiasmat, și acésta s'a manifestat în mod eclatant la cina improvisată în sala cea mare dela „Schützenhaus“. Cina acésta comună s'a prefăcut în un formal banchet în onórea bravilor elevi ai seminariului nostru, și o serie de toaste insuflețite au sĕrbătorit succesele corului seminarial, până la órele 12, când la stăruința damicelelor, li s'a deschis și lor terenul, ca să se bucure în horă împreună cu tinerii cântăreți.

Incă câteva cuvinte și încheiu.

Escursiunea acésta a ridicat prestigiul institutului nostru din Sibiiu în ochii nostri, și mai cu sémă în ochii strĕinilor, cari au rĕmas uimiți de succesele corului seminarial, de puterea, care zace în profesorul Georgiu Dima, și cari luând parte și la cina comună, nu incetau a accentuá din destul: „*Se cunósce omul de specialitate*“.

Aceste cuvinte sunt ale unui bărbat, care asemenea stă în fruntea unei capele de model în Transilvania întrégă.

Onórea și distincțiunea puse pe capul domnului Dima și a coriștilor se reduce la institutul nostru.

Prestigiul acestuia este serbĕtorit prin escursiunea făcută de corul seminariului. Acésta este o faptă, cu care trebue să și facă samă fiecare român.

Cu întrarea domnului Dima în seminariu a întrat un factor puternic cultural în cele ale cântărei și ale musicei preste tot, și noi din inimă ne bucurăm, căci vedem, că jertfele aduse nu rĕmân nerĕsplătite.

V.

Cuvêntarea

la înmormêntarea d lui consiliariu aulic Dimitrie Moldovan rostită de P. O D. Zacharia Boiu, protopresb. ases. consist. la 31 Maiu 1889.

> Anii nostri ca un păiangin s'au socotit, ḑilele anilor nostri arareori șeptedeci de ani, și de vor fi în puteri, opt ḑeci de ani; ĕr ce e mai mult decât acestia, e ostenélă și durere. Psalm 89, vers 10.

Ceea ce în chipul acesta cântá înainte cu 3000 ani dumneḑeescul psalmist, regele poet al lui Israil, aceea, on. jalnici ascultători, are deplină valóre și astăḑi, și ni-o vestesc ḑi de ḑi nenumeratele sicrie, luntrile cele posomorite, ce transpórtă pre cei reposați la limanul odichnei, ni o predică șirurile de movile mormêntale, ce intimpinăm în tot locul; căci după cuvêntul apostolesc noi cei vii, cari vom fi rĕmași, intru venirea Domnului nu vom intrece pe cei adormiți. Da, anii nostri ca un paiangin s'au socotit! Intru dureri, gol, neputincios, plângênd se nasce omul pe pământ, încet și cu greu se desvóltă și ajunge la culmea, ce-i este destinat a o ajunge; apoi incepe a decresce, și scade mereu, din an în an, pas de pas, până când ĕr intru dureri și suspinuri dispare de pe scena vieții; visul vieții s'a terminat, anii nostri ca un paiangin s'au socotit! Atunci corpul se intórce în pământ, din carele a fost luat, țĕrâna se alătură la țĕrână, și îndeșert vom întrebá, împreună cu prorocul, pre ósele cele góle din mormênturi: Óre cine este împĕratul sau ostașul, sau bogatul sau sĕracul, sau dreptul sau pĕcătosul? Căci numai sufletul, el, cel strĕin de mortalitate, partea cea mai bună a omului, zarea din lumina cea neinserată a dumneḑeirei, numai el triumfă de mórte și de mormênt, spre a merge înaintea marelui județ și a-și dá séma de faptele sale din viéță. Adeseori viéța omenéscă se termină deja după puține ḑile, și chiar după puține óre; numĕrul celor ce ajung la culmea perfecțiunei se tot impuținéză; arareori, după cuvêntul Scripturei, viața nóstră ajunge la 70 ani,

---

înaintată, censura preventivă până la 1848; după aceea revoluțiune, rĕsboiul civil, legea statarie din partea Ungariei, lege marțială austriacă, esistența între doue țocuri; după pacificare absolutismul discreționariu; lege de presă fórte severă, escepțională; dela 1860 înainte o ĕră nouă cu forme constituționali; din 1867 incóce Transilvania pusă la discreționea guvernului central din Ungaria. De ar fi curs însă în cinciḑeci de ani riul evenimentelor încă pe atât de lin și dacă noi ne am fi bucurat de nu sciu ce libertate ideală, eu în nici un cas nu me simt competent a fi judecătoriu al scrierilor mele, care preste acéstă se află risipite în „Gazeta“ și în „Fóia“, în „Transilvania“ și în „Observatoriul“, unele din 1849 în „Bucovina“, altele din 1868 în „Românul,“ din anii anteriori in „Erdély Hiradó“ din Cluș, în „Siebenbürger Wochenblatt“ din Brașov până în 1848, după aceea în „Wanderer“, în „Ost und West“ din Viena ect. De s'ar aflá din tóte numai $^1/_{10}$ de vre o valóre, tot ar dá preste douĕ sute de cóle tipărite, care ar costá numai în câte 1000 de esemplare preste 6000 fl. v. a. Deci să mi se permită a pune postulatul din urmă la o parte și să remânem numai pe lângă prima problemă, ce mi s'a pus, adecă descrierea evenimentelor, preste care trecuse patria nóstră impreună cu monarchia în anii 1848—1849 și după aceea.

Chiar și acésta problemă este impreunată cu mari dificultăți. Decât să avem noi istoria scrisă în limba nóstră cu superficilitate și cu lipsa totală de critică, mai bine să nu o vedem, până nu va mai disparé, conform legilor naturei, incă o generațiune după cea din 1848.

Afară de intimpinarea patimelor și a urelor învechite, ereḑite din străbuni, omul serios mai dă și preste altă greutate la scrierea istoriei contimpurane, dacă voesce nu numai să insire fapte seci, dară să și dea și părerea asupra lor. In acest cas istoricul are să presupună, ca de sigur cunoscințe istorice intinse din trecutul mai depărtat al Ungariei, cu tóte țerile aparținente, precum și al monarchiei intregi și chiar al țerilor invecinate. Noue insĕ ne este cunoscut, că din nefericire în țĕrile locuite de români până în 1848 chiar și istoria patriei sau era scósă cu totul din cele mai multe scóle ori că, în spiritul sistemei de invĕțământ era tractată așa de vitreg și cu atâta reservă, încât junimea studiósă necum să pótă trage din studiul istoriei vre un folos practic pentru viață, nu-i putea fi nici măcar de o scurtă distracțiune, precum i-ar fi o secătură de roman. Cronice manuscrise remase din bĕtrâni au fost oprite a se tipări, ĕră unele s'au putut publicá numai castrate.

S'a crediut adecă vécuri intregi, că mai ales la popórele subjugate cunoscințele istorice ar fi periculóse, căci acelea ar deschide ochii lor sufletesci și le ar imboldí, ca să invețe a cugetá și a judecá.

(Va urmá.)

și și mai rar la 80 ani, ér dacă în prea puține casuri — unul din mii — trece și preste acésta, în adevěr mai de multe ori este numai ostenélă și durere: anii nostri ca un paiangin s'au socotit! Căci așa ai voit Tu, Preainalte, carele intru adêncul înțelepciunei Tale ai tocmit tóte spre binele tuturor făpturilor Tale! Tu ai mĕsurat ânguste ḑilele vieței nóstre, ca sciind scurțimea ei, sĕ o intrebuințăm spre bine, în mod demn de tine, isvorul și dătătoriul ei. Tu ai ascuns, ca după o perdea nestrăbătută, ḑiua și óra sfârșitului nostru, ca nesciindu-le, sĕ fim totde una gata a urmá vocei Tale, când ne chemi din cele de aici. O, mulțămită dar, pe lângă tóte lacrimele nóstre de astăḑi, mulțămită și preamărire Ție, Preaindurate, carele pre acest serv al teu l'ai învrednicit a ajunge și chiar a trece acei 70 ani, cari la puțini muritori le este dat a-i vedé! Și érăși mulțămită și preamărire Ție, Părinte ceresc, care l'ai chemat la tine aprópe de pragul anului al 80-lea, cu care aveau a se începe și pentru dênsul ostenelele și durerile; căci ai ḑis întru indurarea Ta: Destul, destul ți-a fost ție cu cele de până ací!

Adormitul nostru frate intru Domnul, sau după etate și înțelepciune mai vêrtos voiu ḑice onorabil tată al nostru *Dimitrie Moldovan* s'a născut la 16 Octobre 1811 în orașul Deva din onorabilii părinți negustători și patricii acolo Dimitrie Moldovan și Anna Almășan (Almasi), ca cel mai mare din cei 13 prunci — 5 fii și 8 fice, — cu cari ceriul binecuvêntase acea familie. Invĕțămêntul primariu îl făcù în Zlatna, ér gimnasiul 'l percurse și-l terminà în Sibiiu; apoi urmând aplecărei sale, se devotà sciințelor technice, și spre scopul acesta cercetà mai întâiu politechnicul din Viena, și la urmă academia montanistică din Șemniț. Reintornând de acolo cu calculi distinși și cu cunoscințe bogate, se aplicà mai ântâiu la conducerea băilor dela Baița ale părinților sei. In starea acésta pâșì la statul căsătoriei cu juna Cecilia Cergedi din Mercurea, și rĕmânênd vĕduv, la 1853 se căsătorì cu juna Ioanna nobilă de Fărcaș din Abrud, cu carea în concordie și iubire intimă conviețuì până la mórte, și carea acum ca vĕduvă plânge paradisul perdut al fericirei sale pământesci, asteptând mângăierea cea dela Christos, — unica ce póte alinà durerile ranei acesteia. La mișcările sgomotosului an 1848 și ale anilor premergĕtori și următori el luà parte alăturea cu toți fii cei bravi ai poporului nostru, ér la 1849 întrà în serviciul statului ca comisariu ces. reg. districtual în Alba Iulia. La anul 1856 fu numit referent la comisiunea urbarială, ce se instituise lângă c. r. Locotenență din Sibiiu, și în fine la 1864 înaintà la distinsa demnitate de consiliar al cancelariei aulice transilvane în Viena, — posițiune, la carea până ací pré puțini fii ai națiunei nóstre, și cu deosebire ai bisericei nóstre, s'au fost putut urcá. Atunci schimbându se referințele politice, acel dicasteriu se desființă la 1868, și dênsul se retrase în viéța privată, mai ântâiu la bunul seu din Trestia în Zarand, ér mai târḑiu la Sibiiu lângă iubita unica sa fiică, căsătorită aici, unicul copil, care după multe alte grele lovituri ale sorței îi rĕmăsese în viéță. Aici, ajuns acum la adênci și onorate bĕtrânețe, purtat de stima tuturor, mângâiat de frageda iubire a soției și a copiilor sei, petrecù în modestă retragere o viéță frumósă, liniscită dar sufletesce participând la tóte acțiunile iubitului nostru popor, până la mórte. Și frumósă, linistită, ca și acéstă viéță familiară, i-a fost și mórtea; căci după scurte suferințe de 3—4 ḑile, adormì lin în brațele iubiților sei, fiind în etate de 78 ani ai viții și 36 ai fericitei sale căsătorii.

Acum călĕtoria pământéscă a consiliarului aulic Dimitrie Moldovan este încheiată, și faptele lui ca bărbat public, ca funcționariu superior de stat le va scrie în cumpănire dréptă și cu mână nepărtinitóre istoria timpului nostru, și cu deosebire a poporului nostru. Căci deși el n'a fost omul vorbelor mari și al faptelor sgomotóse, totuși a iubit cu zel și devotament pre poporul seu și s'a silit totdeuna, precât este cu putință neputinței firei omenesci, a împreuná datorințele cele reci ale oficiului cu cele caldo ale inimei. Tată bun de familie, soț iubitoriu și îngrigitoriu al credinciósei sale consórte, părinte doios al copiilor sei, funcționar sever, zelos și conscienționos în oficiul seu, fiu bun al iubitului seu popor, așa l'am cunoscut în viață, și așa va remâné pomenirea lui in inimile contimpuranilor și ale următorilor nostri întru onóre, plinindu-se și aici cuvêntul scripturei, că „pomenirea dreptului e cu laudă".

Da, faptele adormitului în Domnul le va înregistrá istoria, judecătórea tuturor lucrărilor nóstre aici pe pământ; ér nóue, servitorilor bisericei, nu ne rĕmâne decât sânta datorință, a ține, precum în viața, așa și la mórtea credincioșilor lui Christos viuă, întrégă și neintreruptă legătura dintre cele trecĕtóre pământesci cu cele netrecĕtóre și eterne ceresci.

Urmând dar acestei datorințe, ve rugăm pre voi, jalnici familiari, pre tine scumpă soție, pre voi iubită fiică cu iubitul teu soț, cari în lacrimi și suspinuri încungiurați acum acest sicriu, modesta locuință ultimă a omului pe pământ, — căci étă într'aceste patru scânduri încape tótă mărirea lui pământéscă! — ve rugăm, ḑic, sĕ dați iubitului vostru soț și părinte sărutarea ultimă de despărțire, și sĕ primiți din sufletul lui, prin buzele nóstre, intima lui binecuvêntare de remas-bun. Și tot asemenea ve rogăm pe voi, iubitul unicul frate, iubita unică soră, cari prin representanții vostri iubiți ați alergat din mari depărtări aici la ultima însoțire a fratelui vostru mai mare, ba a nestorului și părintelui familiei vóstre, ca sĕ păstrați întru iubire nestrămutată memoria lui In fine ve rugăm pe toți, pe cari darul lui Ḑeu v'a întrunit astăḑi la acéstă jalnică serbare, rudenii, amici și cunoscuți de tóte condițiunile, ca acestui călătoriu ostenit, sosit acum la port, sĕ-i dați crestinésca vóstră iertare pentru tóte neajunsurile vieței pământesci, și toți împreună sĕ rugăm pre Domnul tuturor pentru fericita lui odichnă.

Și așa, fiu bun, blând și credincios al patriei, națiunei și bisericei tale, odichnesce cu pace în sinul morméntului, care ți s'a deschis aici, între atâți iubiți ai tei apucați înainte, întru acest pământ sânțit de binecuvêntarea bisericei, întru acest scump agru al lui Christos, unde se sémĕnă acum întru stricăciune, ca acolo sus sĕ se secere întru nestricăciune. Ér tu, suflet nemuritoriu, întórce-te la casa ta părintéscă, carea este în ceruri, unde Domnul și Mântuitoriul teu și al nostru și a tótă lumea Iisus Christos sĕ te învrednicéscă, a fi numerat între binecuvêntații părintelui seu, și a mosteni împreună cu dênșii împĕrăția, carea este gătită lor dela întemeierea lumei. Amin.

Varietăți.

* (Dela Curte). Maies. Sa monarchul nostru îndată după trecerea doliului de curte de 6 luni, și anume încă în prima septĕmână a lunei lui August intenționézà a merge la Berlin spre a întórce visita împĕratului german. In 18 August Mai. Sa va fi reintors dela Berlin și va petrece la Ischl, serbându-și ḑiua numelui în cercul familiar. Programul călĕtoriei va fi cunoscut numai după-ce va fi stabilit pe deplin între ambele curți. — Impĕratul și regele nostru a reintors visita principelui de Muntenegru, care a trecut prin Viena. Convorbirea a fost de tot cordială.

* (Scóla industrială). Duminecă în 16 se vor ține esamenele publice la acéstă scólă. Pe anul scolaciu 1888/9 au fost înscriși 480 elevi, cu 50 mai mulți ca în anul trecut, au repășit însĕ 90 și așa au cercetat scóla 390 elevi. După confesiune au fost: 275 ev. A. B., 47 evang. H. B., 105 rom. cath., 39 gr. orient; 8 gr. cat. 6 mosaici. După națiunalitate: 352 germani, 81 maghiari, 47 români.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că cu 16 a lunei curinte se va deschide oficiul postal la Tușnad, care va primí și va inmanuá tot soiul de scrisori telegrame și pachete. Tot cu acea ḑi va întrá în activitate și oficiul postal dela băile din Büdös.

* (Despăgubire.) Statul va despăgubí pe cei doi români, cari au aflat comóra în ajunul Pascilor la Sĕlagiu cu 36,000 fl.

* (Societatea de medicină.) Sâmbătă séra „Societatea de medicină" din strada Pensionatului a ținut o ședință fórte interesantă; scrie „Românul."

A vorbit dl prof. Petrini de Galați despre 3 bóle de pele fórte rare tractate în spital la d-sa, ér dl G Marinescu cu dl profesor Babeș au espus onorabilului corp medical o descoperire fórte însemnată asupra alternațiunilor terminării nervilor în muschi.

Acéstă descoperire s'a făcut la un bolnav mort în serviciul dlui Dr. Kalenderu, și s'a esperimentat la animale în institutul de bacteorologie de cătră dl G. Marinescu sub conducerea d lui Babeș.

D. Marinescu a promis a urmá cu esperimentările și speră, că în curênd va puté comunicá despre „regenerare" adecă vindecarea terminațiunilor nervóse în muschiu, lucru de tot nou și de mare însemnătate în lumea medicală.

D Luca Teodoriu a vorbit despre „vaccinare", arătând prin câteva esemple, că vaccinarea nu se face esact la noi în țară și că mulți vaccinați se îmbolnăvesc de variolă, ér cei cari n'au zăcut de variolă au putut fi vacinați așa, că vaccinarea nu presintă garanța pretinsă.

A fost însĕ combătut de dl Dr. Buicliu, Kalendero și Tomescu.

* (Necrolog.) Jalnica soție *Irina A. Nestor*, fii *Victor*, *George* și *Emilia*, nepoți *Moise*, *Maria*, *Victor*, *Livia* și *Caton*, cumnată *Maria Stefănescu* și fii, pĕtrunși de cea mai adêncă durere pentru pierderea preaiubitului lor soț, tată, socru, bunic, unchiu și cumnat **Andreiu Fontaniu Nestor,** în etate de 75 ani, fost director și profesor la liceul Mateiu-Basarab, cu durere ve face cunoscut, că a încetat din viață la 28 Maiu în casa sa, strada Sculpturei Nr. 30, unde vor stá remășițele mortuare până în séra de 29 Maiu, când se vor transportá la biserica sf. George nou.

Bucuresci, 28 Maiu, 1889.

* (Furtună) Mercuri s'a descărcat un vifor și o furtună înfricoșată asupra comunei Tălmaciu. Fulgerile se urmau una după alta și tunetele cutremurau pĕmêntul. D'odată isbucniră flacările dintr'o șură, cari însĕ au fost grabnic localisate. Un bĕtrân, care și el voia sĕ ajute la stingerea focului, a căḑut mort, lovit de un căprior; ér o babă, care în credința ei deșartă a aruncat pâne próspĕtă în foc, a rămas îngropată între bârnele, ce le mistuia focul.

* (Cursul de schimb al esposiției universale.) La bursa de Paris s'a observat un fenomen deosebit. In 5 Martiu nota de visa vista Londra 25.35 și trei ḑile mai târḑiu nota 25.17. Acésta scădere a valorilor englese în Paris se esplică prin faptul, că din causa esposițiunei universale din tóte părțile incurg piese de aur în Paris.

* (Pentru tineri) La San Francisco a sosit nu de mult o tinĕră, fată care a causat adevărata ferbere în oraș. Ea este de o frumsețe estraordinară și pelângă acésta are și *câteva milióne zestre*.

Acésta fată fenomenală este principesa Kalukani, nepóta regelui Kalukan din Hava. Ea abia este de 15 ani.

Dênsa a plecat pentru o mai lungă călătorie, a cărui scop principal este Parisul. De sigur, că ea va face sensație și la esposiție.

Muma ei încă au fost de o frumsețe rară, o chiema Likiliki și-a avut un sfârșit fórte trist. Ea s'a sinucis. Écă cum: Inainte de acésta cu doi ani vulcanul Mauna Loa băgase spaimă în locuitorii regatului. Intre populație este lățită credința, că numai atunci erupțiunea va încetá, când se va aruncá pe crater un membru al familiei regale.

Principesa Likiliki fiind și așa bolnavă de rematism ca sĕ scape de grije pe supușii fratelui ei, a sărit într'o ḑi în crater, și minunea minunelor, erupțiunea a și încetat de atunci.

Dare de samă și mulțămită publică.

Tinerimea scolară dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad, și dela clasele normali adnectate, și-a serbat petrecerea sa de véră „Maialul," în 13 ale lunei curinte.

Fiind timpul fórte favoritoriu, petrecerea a fost destul de animată, și a decurs în cea mai frumósă ordine, durând până séra la 9 óre, când apoi conform programei statorite, dându-se signalul, atât tinerimea scolară, cât și întregul P. T. public participante, s'a pus în mișcare cătră casă.

Spesele, împreunate cu acéstă petrecere s'au acoperit prin contribuiri benevole, și anume:

Elevii au colectat între sine în total 24 fl. 90 cr.

Ér dintre P. T. public participante au contribuit: Aron Feier 1 fl., vĕd. preotésa N. Nariția 1 fl., Iustin Adamoviciu 1 fl., Sofia German 1 fl., Dr Georgie Ilea 1 fl., Israil H. 1 fl., N. Schmied 1 fl., L. Luca 1 fl., Sofia Feier 60 cr., N. Zwillinger 1 fl., Bledy Rosa 50 cr., Nagy Sándor 1 fl., N. Gőbbel 1 fl. 50 cr., N. Popa 1 fl., Krasznay Oliver 2 fl., George Trifan 40 cr., Agner 1 fl., vĕd. Hegewald 1 fl., Pankl I. 1 fl. Toma Oțel 50 cr., Nicola Sorb 50 cr., Krasznay Béla 1 fl., și Const. Bogdan 1 fl., la olaltă 21 fl. v. a.

Preste tot deci au incurs 45 fl. 90 cr. v. a. din carea sumă detrăgându-se spesele în suma de 27 fl. 51 cr, resultă un venit curat de 18 fl 39 cr.

Acest venit curat, conform decisiunei corpului didactic, se va distribuí ca premii, elevilor distinși și sĕraci, cu ocasiunea închierei acestui an scolariu.

P. T. public participătoriu și contribuitoriu și până atunci, priméscă pe acéstă cale din partea tinerimei scolare cordiala mulțămită, pentru binevoitórele contribuiri.

Brad, la 26 Maiu, 1889.

George Părău,
cassariu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Iuniu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98 95	101.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.05	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Sorți ungurești cu premii	141.75	142.—
Sorți de stat dela 1860	141.—	143.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.49	9.47
100 marce nemțesci	58.40	58 15
London (poliță pe de trei luni)	119.45	119.90

Nr. 129. [80] 2—5

CONCURS *).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca studii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor cătră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — să documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoşiţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispoşiţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetézĕ de 5 ori; relut de cuartir de 140 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoşiţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

*) Celelalte foi românesci încă sunt rugate a luá notiţă.

Nr. 87. [81] 2—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 15 Novembre 1888 Nr. 4819 B. se escrie concurs, pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şard, protopresbiteratul Târnavei superióre, *cu termin de 30 ţile* dela I-ma publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu 2 încăperi şi una cămară, coperită cu ţigle în stare bună.

2. Edificiile necesare de economie: şură, patrariu cu un grajd de 4 vite.

3. Porţiune canonică de 3 jugere 340 □ cu un venit anual de fl 40.—

4. Comitetul parochial s'a obligat a mai cumpărá pe sama preotului un pămĕnt arătoriu ca de 300 fl ca sĕ dea un venit anual de . fl. 50.—

5. Cintirimul şi una grădină de cósă cu un venit anual de . . . . . fl. 40.—

6. Dela 74 de gazde 74 de feldere cucuruz sfărmit feldera veche de . . fl. 74.—

7. Dela 74 de gazde 30 de feldere de ovĕs cu un venit de . . . . . fl. 12.—

8. Dela tótă gazda 10 porţióne de fên gata dau un venit de . . . . . fl. 60.—

9. La bobotézĕ se capĕtă un venit de . . . fl. 30.—

10. Dela tótă gazda câte una ţi de lucru cu palma aduce un venit de . . . fl. 30.—

11. Venitele epitrafirului de preste an . . . fl. 30.—

12. Alte venite estraordinare şi accidentale botezuri şi sfeştănii şi masluri fl. 34.—

Suma totală fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi asterne cererile lor concursuale. instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din a. 1878 la oficiul protoprerbiteral gr. or. al tractului Târnavei superióre până la terminul susindicat.

In conţelenere cu comitetul parochial.

Alma, 10 Maiu, 1889.

Ioan Almăşan,
protopresbiter.

Nr. 250. [72] 3—3

EDICT.

Ioan George Buzat din Fundata carele a părăsit cu necredinţă de mai bine de 7 ani pe legitima lui soţie Safta G. Sbârnă din Şirnea, fără a i se scí locul ubicaţiunea lui, se citézĕ prin acésta, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertractá şi decide procesul intentat de soţia sa.

Zernești, 27 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 243 plg. [78] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Oláh-Sályi község határának általános tagositása megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap **1889 Julius 20-án délelött 10 órára** tüzettik ki Oláh-Sályi községébe, a melyre összes érdekeltek hirdeményileg oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba bele egyeznek és hogy a tagositás megengedése iránti kérés első példányát a kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Majus 27-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök
Tatár, jegyző.

Băile de basin şi douche în institutul lui Habermann sunt deschise.

Conspectul despre tacse este espus în institutul de băi

În sesonul de vară până la 25 Septembre.

Băi de aburi pentru domni:
Mercurea şi Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 12 óre a. m.

Băi de aburi pentru dómne:
Mercurea dela ½3 p. m. până la 7 óre séra.

Băi de căţi:
Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 óre p. m.

în celelalte ţile dela 6 óre diminéţa pâna la 8 óre séra.

[76] 3—3

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurdenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi audul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 3—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 27—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenau şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosi fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoşiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte negutătorile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 4—12

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 61 Sibiiu, Marți 6/18 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3556 Scol.

Notă oficială.

Se atrage atențiunea organelor nóstre scolare și în special a învețătorilor și directorilor scolari dela scólele poporale din archidiecesă asupra broșurilor de cuprins economic, ce se edau din partea reuniunei economice din Cluș și se pot procurá prelângă prețul de 25 cr. de broșură, recomândându-se a se procurá pentru bibliotecele învețătorilor scólelor poporale, ca unele ce conțin cunoscințe alese din specialitatea economiei.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 25 Maiu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 5 Iuniu.

Ne aflăm în fața unei reforme radicale a administrațiunei iudiciare.

Ministrul actual al iustiției și-a desvoltat programul viitórei sale activități de mai multe ori, ér presa la rêndul seu n'a lipsit cu comentarele.

In tóte locurile programul dlui Desideriu Szilágyi a fost primit cu insuflețire, și acésta s'a manifestat și mai vêrtos în cercurile iuridice, dovadă vie, cât de tare se simția necesitatea unei reforme de îmbunătățiri.

Că 'și va și ajunge și realisá scopul propunerilor sale, acésta o va dovedí viitoriul. Cât atinge persóna, care conduce acum resortul iustiției, nu mai avem nici o îndoélă, că nu-și va pune tóte puterile întru realisarea programului uriaș; și la acésta afirmațiune suntem cu atât mai vêrtos îndreptățiți, cu cât cunóscem trecutul acestui valoros bărbat și scim, că actul prim al activității sale l'a și făcut prin sistemisarea unui post de al doilea secretariu în resortul seu.

Póte însă că împregiurări esterne, sguduirile, ce se prevĕd, să tulbure actuala stare de nesiguranță și de linisce aparentă, póte ele să zădărnicéscă intențiunile și activitatea ministrului.

Dar noi deocamdată trecem peste aceste presupuneri, al căror motiv e atât de puternic, le lăsăm viitoriului și ne oprim la o cestiune de actualitate.

In mai multe rênduri ḑiarele maghiare și-au vĕrsat amarul, plângĕndu se, că tinerii nostrii, după-ce es din scólele medii, în loc să se inscrie la universitățile din patrie, se înscriu la alte universități strĕine, și părăsesc acest pământ, unde au crescut, și unde s'au resfățat la rasele sórelui în primele ḑile al copilăriei lor; și adeseori'l părăsesc pentru totdeuna, făr a face nici un serviciu patriei, căreia îi datoresc viéța.

In fața acestor espuneri în parte adevĕrate, dar preaputin motivate ale foilor „patriotice," ne am sculat în mai multe rênduri, și problema nóstră a fost pe de o parte, să desminţim afirmațiunile neiuste, să motivăm peregrinarea în mase a tinerilor nostri, ér pe de altă parte să nimicim insinuațiunile, de cari s'au folosit ele.

Căci nu de dragul nostru au făcut foile maghiare espunerile de mai sus, ci numai cu scopul, ca să ne insinue de rĕi patrioți, numai cu scopul ca statul să vadă de instituțiunile nóstre de invețământ, și să le pornéscă și mai tare pe povêrnișul șovinismului maghiar.

Ne-am ridicat vocea și am protestat contra uneltirilor netrebnice și a apucăturilor meschine, de cari s'a sciut folosí presa.

Nu, ele nu vor să pricépă situațiunea grea, în care se află un tinĕr român, după ce termină studiile gimnasiale.

Mulțămită sistemului și curentului actual, viitoriul tinĕrului român apare atât de posomorît și de efemer, încât este silit de multe ori să tragă la îndoélă, dacă în adevĕr mai esistă și pentru el un viitoriu în patrie.

Și în o astfeliu de situațiune nu e lucru ușor și nici cu cap a ți riscá restul vieții și a ți croí o sórte problematică, ori în casul cel mai favorabil a începe să studiezi pentru o carieră, pentru care în întréga viéță n'ai fost aplicat a o urmá. Și una și alta nu duc la scop.

Să nu ni se interpreteze însă vorbele fals, precum e obiceiu a se interpretá.

Noi afirmăm numai ceea-ce esistă, făr a ne pune pe partea acelora, cari ne părăsesc. Prin peregrinarea lor în alte țĕri mai bune, cari le asigură viitoriul mai cu înlesnire, ni se răresc prea tare șirurile nóstre, și noue nu ne póte vení la socotélă, precum nici statului, căci adeseori se duc escelente capacități și talente mari, cari mai târḑiu strălucesc prin faptele lor, se înțelege nu în folosul patriei, unde au crescut, și care mai târḑiu a devenit mamă masteră.

De aceea repetăm, să nu ni se restălmăcéscă vorbele.

Și fiind că actualul ministru al iustiției se află la începutul activității sale, ne ținem de sfânta datorință ai atrage atențiunea asupra tinerilor nostri, cari au absolvat drepturile; ai atrage atențiunea asupra poporațiunei nóstre, care în cele mai multe locuri nu se póte înțelege cu judecătoriul și funcționariul statului, și așa a pune capĕt sistemei de până acum, căci nu poporul e pentru funcționariu, ci funcționariul pentru popor.

Și ne împlinim acésta datorință cu atât mai vêrtos, cu cât scim, că în planul de reformare se cuprinde și înmulțirea judecătoriilor cercuale; ér prin denumirea tinerilor nostri s'ar dá un puternic impuls, și un frumos esemplu, ca tinerii să rĕmână în țară.

Astfeliu și numai astfeliu nu vom mai înstreiná puteri, ci ele vor rĕmâné în patrie, promovând interesele ei, și ale căror efecte puternice le putem garantá.

Repetăm, ceea-ce am ḑis, dar repetăm plini de îngrijire, nu întru cât privesc principiile actualului ministru, ci mai vêrtos pentru curentul, căruia era să-i cadă jertfă fostul ministru Fabiny, căci încercase a vindecá rana.

Sibiiu, 5 Iuniu.

În țéra întrégă decurg asentările. Comisiunile micste constătătóre din militari și civili, au de a face rapórte, și din rapórtele lor se vede că poporațiunea dă îndărăpt.

Tinerii aceia ca brașii înainte de acésta cu 15—20 ani nu mai sunt, și comisiunile sunt silite să asenteze chiar și ficiori, cari nu ajung mĕsura de înălțime.

Ce o fi causa de tocmai în Ardeal elementul destinat pentru apĕrarea patriei numai este așa vênjos, și brațele lui nu mai sunt așa tari, este ușor de esplicat.

Poporul sĕrăcesce pe ḑi ce merge, și cu sĕrăcia progresézá și nutrirea cea slabă și îmbrăcămintea, dóue condițiuni fără cari nu póte să se desvólte tinerimea cum trebue.

Nu vorbim aici de tinerii cei din orașe, de cei ce sunt îngreunați peste mĕsură cu studii, și cari duc începênd dela 15—16 ani o viață pĕcătósă, căci aceia nu dau contingentul, nici grosul armatei, vorbim de flăcăii nostri de pe sate, cari numai sunt așa vênjoși și așa desvoltați ca odată.

Impregiurările aceste unui guvern părintesc ar trebuí să-i dea de gândit, dar la noi se vede, că nu acésta preocupă pe stăpânitorii nostri, sau și dacă-i preocupă, nu-i preocupă în acea mĕsură, cum ar fi de dorit.

De bună starea țĕranului se îngrijesce legea sanitară numai pe hârtii, medicii cercuali sunt plătiți ca să nu dea nici când prin comune, afară dacă sunt invitați de partide pentru bani, locuințele sunt tot ca înainte de acésta cu sute de ani, numai cât traiul e mai rĕu, laptele și victualele hrănitóre lip-

---

FOIȚA.

La opul d-lui G. Barițiu:

Părți alese din istoria Transilvaniei.

Lectorilor sănĕtate.

(Încheere.)

După multă meditațiune și cumpănire a impregiurărilor în fine am cunoscut, că dacă noi românii voim să ne cetim istoria contimporană cu folos practic, caută-ne să mergem dela 1848 cel puțin pe 160 de ani inapoi.

Evenimentele își au logica lor neindurată, ele curg unele din altele, și se țin ca verigile lanțului. In viața de tóte ḑilele se crede și se ḑice cam de regulă, că de e. evenimentele politice și belice ar fi tot atâți feți ai unor persóne predestinate ale produce, încă și a trage din acelea consecințele. Ochiul istoricului este datoriu a cercetá, nu cumva chiar și bărbații de stat sau generalii cei mai geniali în ochii lumei, în realitate au fost numai indeplinitorii unei voințe mult mai potente decât era voința lor. Lectorul înțelept va urmărí pas de pas legătura dintre evenimente, spre a puté alege aceea ce este întrênsele, consecința logică din ceea-ce póte să fie dóră numai un joc al destinului, mâna supra-omenéscă.

Patrioții luminați ai oricărei țĕri se intrébă pe sine: cum va fi ajuns patria lor în starea de acum, fericită sau nefericită, plăcută sau neplăcută. Intocmai așa se intrébă și fii patriei nóstre mai ânguste, éră doritul rĕspuns îl asteptá dela istorie. Ferice de noi, dacă acel rĕspuns plăcut sau neplăcut, va fi cel puțin sincer și esact.

In cei vre o treiḑeci de ani din urmă unii istorici compatrioți de ai nostrii maghiari și germani, scriind istoria Transilvaniei, făcură câte o escepțiune dela alți scriitori anteriori, démnă de recunoscința nóstră în mai multe casuri, în care înălțându se mai pe sus de invechita ură națională, au sciut să fie imparțiali față și cu poporul român; și dacă pe acei compatrioți scutiți de patima urei naționale sau și religióse nu-i numim la locul acesta, nu vom lipsí însă a citá opurile lor în decursul acestui studiu al nostru.

Intr'aceea nici unul dintre compatrioții neromâni nu s'a simțit obligat a studiá istoria patriei totodată și din punct de vedere românesc. „Națiunea română nu a fost numĕrată între așa numitele „staturi", adecă nu era considerată ca națiune indigenă politică, sau cum se mai ḑice dela 1848 „individualitate politică"; acésta este scusa istoricilor neromâni.

Dacă națiunea română nu era recunoscută ca individualitate politică, ea se află totuși în acésta țéră de atâtea vécuri în numĕr preponderant, locuesce și în Ungaria pe un teritoriu fórte intins. Se póte óre, ca poporul acesta, vrênd nevrênd, să nu fie avut nici o influință asupra destinelor patriei comune? Au avut-o fără nici o indoélă în casuri nenumĕrate și în mania tuturor gónelor, la care a fost espusă atât pentru naționalitatea sa genetică, cât și pentru religiunea sa. Esistă în Europa atâtea monarchii mari și mai mici, au esistat totdeuna, în care — „Demos" — propriul popor, — immensa maioritate de milióne — nu a fost considerată nicidecum ca factor politic de cătră aristocrația sau oligarchia grupată impregiurul tronurilor. De naționalitate homogenă sau heterogenă, tot una, poporul, adecă mai toți locuitorii statului erau considerați numai ca material brut, în multe țĕri curat ca sclav, căruí era pe ací se i se denege chiar și suflet omenesc. Cu tot acel dispreț însă, cu care era tractat poporul, acelea aristocrații sau oligarchii nici douĕḑeci și patru de óre nu ar fi fost în stare de a susținé ele statul. La intrebări însă de acestea sunt datori să dea lumii rĕspuns imparțial și bine studiat cărturarii de naționalitate română.

Binecuvêntată să fie țĕrêna scriitorilor nostrii din prima jumĕtate a vécului nostru și până la cei ce se mutară dela noi în anii din urmă, cari toți

sesc din vatra ţeranilor -- de multe ori şi din vina lor proprie, dar mai de multe ori din causă, că nu sunt destul de desceptaţi, sunt esploataţi de toţi veneticii, pe cari legea ii favorisézá mai bine ca pe ţĕrani.

Mai vine şi afurisitul de alcohol amestecat cu vitriol şi cu câte pucióse ca sĕ fie tare şi sĕ ardă bine la gâtlegiu — şi descedenţii ataror părinţi nu pot fi sănĕtoşi, nu pot avé germenele acela de viaţă şi de putere, care-l au descedenţii din părinţi sănĕtoşi şi conservaţi.

Făcutu-s'au societăţi pentru ca sĕ se impună cetăţenilor alte limbi, făcutu-s'au câte şi mai câte nesdrăvenii, dar pentru viitoriul cetăţénului, care este talpa ţĕrei s'a făcut cel mai puţin, ca sĕ nu ḑicem nimica.

Nóue nu ne vine a crede, că s'ar lucrá în adins şi cu scop ascuns la nimicirea elementului dela ţĕră, dar nu ne putem esplicá, că de ce se negligă acésta cestiune vitală pentru statul nostru, de ce se lasă frĕu liber beţiei şi de ce nu se iau mĕsuri ca beuturile spirtuóse sĕ fie curate ér nu otrăvicióse şi nimicitóre de atâtea vieţi?

Folos din aceste stări de lucruri păn aici nu au tras decât evreii, acesti cameleoni, cari în ţéra românéscă sĕ ḑic că sunt cei mai buni români, ér în Ungaria vedem, că se consideră de cei mai patentaţi patrioţi, făr sĕ ne pótă dovedí cineva, că evreii ar fi dat vr'odată pept cu năvălirile din afară, s'au ar fi apĕrat vr'o patrie din vr'un pericul, şi darurile ce le fac ei în bani sunt numai daruri danaice, de cari ar trebuí sĕ se témă cei-ce le primesc, pentru că în schimb au sĕ dea cu mult mai mult, au sĕ jertféscă pe cei-ce sunt stêlpul patriei, pe cei ce sunt mosceni de vécuri, şi cari nu fug dinaintea glonţului duşman, ci ţin peptul lor, oprésc-se, ori tréca prin el.

Noi nu dirigem trebile statului, nu avem nici aceea influinţă, ce ni s'ar compete după drept ca popor de preste trei milióne.

Stăm deci ca nisce privitori în faţa tristei privelisce, ce se desvóltă sub ochii nostri, dar ne dóre, când vedem în loc de flăcăi voinci ómeni plini de scrofuli şi fără nici un pic de viaţă în ei, ómeni, ce nu pot învinge nici greutăţile vieţii, şi nici nu ne pot asigurá o generaţiune trainică şi bine închegată.

E drept, că vĕḑênd noi aceste, nu putem asteptá dela stat, ca el sĕ dea lucrurilor alt fason, şi de aceea cu o óră mai inainte trebue ca noi sĕ punem o mână pe inimă şi alta pe lucru. De sus dela amvon sĕ spunem poporului, ce-l astéptă, dacă continuă a trăí în fărădelegi, căci beţia fără de lege este, — ea aduce sĕrăcia, têmpirea minţei şi molesirea cu slăbirea corpului, şi cred că noi preoţii şi învĕţătorii am puté face mult, fórte mult în direcţiunea acésta.

Ni se ḑice, că poporul nu ascultă.

Vorbă sĕ fie. Sĕ premergem cu esemplu, sĕ fim noi trezi, şi sĕ ne întocmim lucrurile ca sĕ nu dăm ansă la nici o bănuială în viaţa nóstră publică şi privată — şi poporul ne va asculta, şi ne va şi urma, şi têmpul e sosit, ca sĕ nu mai perseverăm în letargia cea pĕcătósă, ce se observă, în ţinuturi întregi în dauna némului nostru şi a bisericei nóstre.

Revista politică.

După-ce opositionalul Irányi s'a desvoltat interpelarea sa în dietă, referitóre la introducerea tarifului pe zone, la care a rĕspuns ministrul comunicaţiunei Baross, luând responsabilitatea atât dênsul cât şi guvernul, s'a cetit rescriptul Mai. Sale monarchului, prin care s'a închis a doua sesiune a dietei cu ḑiua de 14 Iuniu, şi s'a deschis sesiunea a treia cu ḑina de 15 Iuniu. In casa magnaţilor încă s'a cetit rescriptul Mai. Sale, după ce s'a votat bugetele şi reformele administraţiunei financiare.

D'odată cu inchiderea camerilor pentru a doua sesiune s'a început şi alegerea membrilor din delegaţiuni, cari comform autografului preainalt se vor întruní la 22 Iuniu.

Viitoriul ministru de interne Géza Teleki, fiind felicitat prin o deputaţiune de cătră alegĕtorii sei din Şomcuta, le-a rĕspuns intr'un ton şi într'un mod, prin care se nimicesc tóte presupunerile despre o clătinare a ministeriului dlui Tisza.

Contele Géza Teleki a ḑis între altele: Folosesc bucuros acésta ocasiune pentru a ve asigurá, că în sinul cabinetului domnesce cea mai mare armonie şi bună înţelegere. Incă n'a obvenit nici o cestiune, care sĕ fi provocat divergínţă de păreri între ministrii. Regimul voesce reforme pe întréga linie şi are de cuget sĕ le şi efeptuéscă cât mai îngrabă. Se înţelege, că nu se póte dá năvală, ci tóte pe rênd şi la locul lor. Am auḑit, că s'a vorbit despre mine, că numai în urma ideilor mele liberale dovedite de atâtea ori, am fost chemat în cabinet. Afirm, că aşa e şi pot sĕ vĕ asigur că deodată cu hotărîrea mea de a primí afacerile interne, mi am făcut sémă şi cu consciinţa, şi m'am convins, că abia acum mi-se dă adevărată ocasiune ca principiile mele liberale sĕ le realisez şi în practică

Conchemarea delegaţiunilor şi desbaterea, ce se va urmá în delegaţiuni, se astéptă cu mare încordare din pricina situaţiunei nesigure şi amenintătóre, în care a întrat deodată pacea europénă.

Foile nóstre s'au pus pe comentarea toastului ţarului şi „Pester Lloyd“ mult se mirá, cum póte suferí Germania, ca ţarul nici sĕ nu o bage în samă în discursul seu, judecând după dovedile de pretenie, ce lea manifestat Germania peterenul cooperaţiunilor financiare. Fără cooperaţiunea germană, ḑice cestionata fóie, afacerile financiare rusesci din lunile din urmă nu ar fi dus la nici un resultat, trebue sĕ-ţi provóce deci o impresiune deosebită toastul ţarului, carele distinge numai pe principele de Muntenegru de singurul amic credincios al Rusiei. E de prevĕḑut deci, că Germania nu va mai ajutá pe Rusia ca până acum, încât din causa operaţiunilor mari hârtiile ei a fost reduse aprópe cu 20%, ér finanţele Rusiei prin subscrierea bancherilor germani s'au îmbunătăţit în mod simţitoriu. In acéstă privinţă de sigur şi Germania a ajuns la punctul estrem, că adecă inimicului sĕ-i rĕspunḑi prin inimiciţie, ér pretenului cu pretenie. Consternaţiuuea ce o a provocat în Berlin toastul ţarului e cu mult mai mare, decât cum se oglindéză ea prin presă.

In peninsula balcanică lucrururile apar într'o fasă cu totul nóuă. De astădată Sêrbia şi principele de Muntenegru formézá obiectul de discusiune al presei. Ḑiariul din Londra „Daily News“ a primit o împărtăşire dela corespondentul seu din Belgradul Sêrbiei, conform căreia representantul rusesc a propus regenţii ca sĕ se încheie cu Rusia o convenţiune militară şi că regenţa ar fi aplicată a păşí la pertractări în acésta cestiune. O dovedire a acéstei aserţiuni rĕmâne însĕ a se face numai mai târḑiu, ḑice „N. Fr. Presse“. Noi nu credem, că lucrurile se vor fi desvoltat aşa de departe, încât regenţa sêrbéscă sĕ încheie un contract, care formézá un punct de ostilitate şi de inimiciţie contra Austro-Ungariei.

Ori cum ar stá însĕ lucrul, foile regimului austriac se ocupă cu cestiunea Sêrbiei în mod de tot serios. Metropolitul Mihail a adresat mai multe întrebări regenţii şi-a făcut şi propuneri, cari au fost formulate încă pe când a petrecut în Petersburg. In sensul acestor propuneri principele de Muntenegru sĕ se înalţe la rangul de rege şi sĕ domnéscă preste Sêrbia, Muntenegru, Bosnia şi Herţecovina. Scirile afirmă, că aprópe tótă poporaţiunea sêrbéscă a salutat aceste propuneri cu bucurie şi că regenţa încă nu va fi neaplicată a lucrá în sensul acesta.

Sinodul eparchial din Caransebeş.

In legătură cu şedinţele sinodului eparchial din Caransebeş publicăm şi rapórtele senatelor cătră sinodul eparchial.

I. Raportul general al senatului bisericesc.

Consistoriul diecesan ca senat bisericesc subşterne veneratului sinod eparchial următoriul raport general despre starea clerului şi a poporului din diecesă cu finea anului 1888, precum şi despre activitatea sa în decucursul anului 1888.

A) I. Conspectul alăturat sub lit. A) la acest raport arată după datele încurse dela cele 10 protopresbiterate ale diecesei, că poporaţiunea fiind în anul 1887 . 361.388 suflete
ér în 1888 . . . . . 358.998 „
şi adecă bărbaţi . . . . . 183.064 „
femei . . . . . 175.934 „
a scăḑut cu . . . . . 2.390 de suflete;
că în anul 1888:
s'au botezat . . . . . 13.255 şi adecă
de genul bărbătesc . . . . . 6.886 suflete
de genul femeesc . . . . . 6.369 „
au reposat . . . . . 10.577 adecă:
bărbaţi 5.311
femei . . . . . 5.266 de unde
resultă, că numĕrul botezaţilor a întrecut pe al rĕposaţilor cu 2.678;
s'au cununat în anul 1887 . . . 2.930 părechi
în 1888 . . . . . 2.899 „
deci resultă un scăḑĕmênt de . . . . 31 „
Pe teritoriul diecesei s'au aflat case locuite de credincioşii nostri în anul 1888 . . . . . 65.910
în 1887 . . . . . 63.661
prin urmare casele locuite de credincioşii nostri s'au sporit cu 2.249
Dela alte religiuni s'au întors la religiunea nóstră 197
ér dela religiunea nóstră la altele au trecut . . . . . 100 de pesróne;
ér părechi vieţuitóre în concubinat au fost cu finea anului 1888 5088
1887 4569
de unde resultă, că numĕrul concubinatelor s'au înmulţit în decursul anului 1888 cu . . . . . 519 de părechi.

B) II. Conspectul alăturat sub B) adeverésce,că în diecesă s'au aflat cu finea anului 1888
a) comunităţi matere 313
b) „ filii 35
la olaltă . 348
în cari sunt
a) biserici 326
b) capele 4
c) parochii 399
sistemisate după rescriptul declaratoriu iliric.

a) în centru:
Episcop diecesan 1
protosincel 1
presbiteri 2

b) în afară:
protopresbiteri 8
administratori protopresbiterali 2
parochi şi adm. parochiali 354
capelani 37
şi diaconi 2
La olaltă . 407 de pesóne bisericesci.

Până la finea anului 1888 s'au redus preste tot 71 de parochii, ce au fost sistemisate prin rescriptul iliric.

C) III. După conspectul alăturat sub C) cele 326 de biserici din diecesă s'au aflat în stare
bună 229
slabe 77
de tot slabe 20
La olaltă . 326

D) IV. După sumariul de sub D) au incurs la senatul bisericesc în anul 1888:
a) în cause curente 1185
b) disciplinare 10
c) matrimoniale 21
La olaltă . 1216 esibite,
cari tóte pertractându-se în 7 şedinţe consistoriale sunt resolvite, între cari sunt a se numĕrá şi decisiunile Veneratului sinod eparchial din anul trecut, ce au căḑut în sfera de activitate a acestui senat biscricesc. Unele din ele se află încă sub espediţiune.

E) V. Sumariul de sub E) arată agendele oficiale ale protopresbiteratelor din întréga diecesă şi adecă: au incurs la oficiile protopresbiterale în anul
1888 4693
la scaunul protopresbiteral 116
peste tot . 4809 esibite.

---

au spart un drum larg, abia călcat mai inainte de cătră cineva din protopărinţii lor, pe care acum generaţiunile pot inaintá cu atât mai bine, cu cât isvóră istorice se deschid pe fie care ḑi mai multe şi documentele se descoper şi se adună cu miile

Vom apucá pe calea bĕtrânilor şi ne vom adoperá, ca cel puţin pe acest period de ani doue sute se urmărim firul evenimentelor din acésta ţĕră, însĕ aşa, ca pe cât ne ajută isvórele, de care dispunem şi pre cât sufere impregiurările actuali, în care ne aflăm, sĕ dăm locul cuvenit peripeţiilor şi catastrofelor, prin care a trecut, raporturilor în care a stat poporul român intreg sau în parte, cătră celelalte popóră conlocuitóre şi cătră societăţile religióse ale acestora.

Se tot ḑice, că e timpul suprem ca sĕ ne dăm de ací înainte noi în de noi educaţiune nu numai socială, ci şi politică. Dară o problemă atât de grea precum este acésta se póte deslegá cu ajutoriul istoriei numai aşa, dacă pe lângă calităţile bune ale poporului şi ale inteligínţii sale nu vom ascunde nici vom netedí pe cele rele, ca sĕ nu tragem pĕcatul.

Incă numai un cuvênt şi apoi sĕ apucăm inainte cu Dḑeu.

Aceia, cari vor fi asteptând dela mine vre-o istorie sistematică, se înşală. Mi-aţi ḑis sĕ scriu aşa ca sĕ înţelégă lectorii români. Ca sĕ fiu înţeles, am aflat, că metodul cel mai bun pentru scopul, ce se urmăresce este acela, pe care'l recomándă în ḑilele nóstre câţiva istorici europeni de renume mare, adecă a oferí lectorilor adevĕrurile istorice mai mult în forma de biografii şi monografii, a le ajutá ici-colo ca sĕ se dedea a le aduce ei inşii în legătură, ér mai departe a-i lăsá în voia lor ca sĕ tragă consecinţele pe viitoriu.

Aceia, cari se sciu folosí de fapte complinite, vor descoperí şi în istoria acestei ţĕri multe subiecte de adevĕrată valóre dramatică şi nu odată scene demne de péna unui traged genial, scene până acum sau necunoscute de loc, sau cunoscute numai la puţini adepţi, descendenţi mai ales din familii patriciane.

Sub acésta condiţiune se va puté adeverí şi în casul de faţă sentinţa vechie: Historia est vitae magistra.

Autoriul.

F) VI. Mai departe tabela de sub F) arată numĕrul şi clasificaţiunea clericilor din institutul teologic cu finea anului scolastic 1887/8, ér tabela de sub G a celor primiţi în anul scolactic curent 1888/9 la ascultarea disciplinelor teologice.

H) VII. Asemenea se alătură sub H) tabela de cualificaţiune a teologilor hirotoniţi în decursul anului 1887/8 cu aceea mai departe observare, că în anul trecut 1888 au rĕposat în Domnul 8 preoţi, ér prin resignare au devenit 2 parochii vacante.

În fine ne permitem a observá, că din cele 3 protopresbiterate , cari au fost administrate provisoriu al Făgetului şi al Caransebeşului s'au îndeplinit conform prescriselor statutului organic şi ale regulamentului fost în vigóre pentru alegerea de protopresbiteri numai că alegêndu-se la Caransebeş protopopul din Oraviţa, cel din urmă a devenit de a se administrá provisoriu.

Caransebeş, din şedinţa constorială ţinută la 12 Aprile 1889.

Cronică din Zarand.

Zarand, 1 Iuniu, 1889.

Sciri economice. — Un om mort de turbare. — Cum se curéză turbarea? — Esamenele. — Asentarea.

Sămĕnatul cucuruzului abia s'a finit pe aici. Cel sămĕnat la început se desvóltă fórte bine. Săpatul e la ordine. Pe unele locuri se sapă cucuruzul a doua óra. Grânele sunt în general slabe, şi rari, şi pe lângă aceea pline de burueni. La o recoltă mijlocie nu e de sperat. Póme sunt multe, cu deosebire prune, şi promit o recoltă îmbelşugată. Fênaţele sunt mijlocii, abia în timpul din urmă a început a se îndesá cevaşi érba. Timpul e gras. Plóiă şi căldură de ajuns. Ploile preste tot sunt împreunate cu furtuni, în vre o câte-va comune a bătut ghiaţa, nimicind o parte din bucate şi póme, éră în unele comune de munte precum Blăşeni, Buceş, Bucuresci, Junc, ploile cele mari au rostogolit petrii gigantice şi au umplut văile, éră grânele şi cucuruzele sămĕnate pe cóste le-au dus cu totul şi sĕrmanii ómeni 'şi vĕd munca nimicită. Abia acum încep ómenii nostri a băgá de sémă, că devastarea pădurilor, şi sămĕnarea locurilor cu grâu şi cucuruz este numai în dauna lor; căci îndată ce vine o plóe mare, le spală tot. Şi se te miri, cá sterpirea pădurei încă tot continuă. Este cu greu a capacitá ómenii, că ţinerea de vite le ar aduce mai mult venit ca cucuruzul sau grâul sămĕnat pe cóste şi déluri — carele nici când nu dá o recoltă, carea sĕ-i recompenseze cel puţin munca.

Cucuruzul în urma cantităţilor enorme aduse de speculanţi s'a eftinit în piaţa Bradului şi Baiei de Criş.

Mĕsura à 30 de litre se vinde cu 1 fl. 25—1 fl. 30 cr.; éră grâul cu 1 fl. 40—1 fl. 65 cr. Lucrătorii la sapă sunt cu preţ mic abia 30—40 cr. de ḑi şi de mâncare de 3 ori, prânḑul, amĕḑa şi cina. Ojina este necunoscută în aceste părţi.

In ḑilele trecute a murit aici în Brad de turbare cetăţénul G. George. Inainte cu noue sĕptĕmâni a fost muşcat de un câne turbat, atât dênsul cât şi o femee. A fost sub cura unui medic de aici K.... Tocmai la 9 sĕptĕmâni după-ce a fost muşcat — când ranele dela mâni erau vindecate — s'a ivit turbarea, şi după o durată de douĕ ḑile a repausat. Nu scim ce se va intêmplá cu femeia muşcată de acelaşi câne, carea până acum e sănĕtósă şi nu dă vreun simptom de turbare. La tótă întêmplarea ar fi de dorit, ca astfeliu de ómeni nenorociţi sĕ se trimită la vreun spital, ca sĕ fie observaţi, şi sĕ nu se amăgéscă ómenii, că vor fi curaţi; căci nu fie-căruia e dat a aflá veninul lui Pasteur.

Vorbind de acest cas, nu pot a nu atinge cevaşi despre turbare în trécăt. In Zarand ca anti dot contra turbărei se folosesc gândăcei pisaţi, pe cari îi beau în nesce zamă. Pe rană se pune aiu (usturoiu) pisat bine, şi apoi se învĕluesc cu o pânzătură.

Nu se ascéptă mult şi pacienţii merg în comuna — Beşan — tractul Devei — la economul Irimie Ioan, carele taie morbosului sub limbă, şi-i scóte căţeii. Îndeplinită odată operaţiunea, morbosul e scăpat, — cum se spune.

Cunosc mai multe casuri, în cari pacienţii au fost operaţi, şi astăḑi sunt sănĕtoşi. Unora le ḑice, dacă se duc la operator, că e prea târḑiu; aşa se intemplă şi lui G. George, carele murì.

In anul acesta s'a întêmplat un cas aici la gimnasiu cu studentul G. Perian. Acesta a fost muşcat de un câne, după cum se afirmă, turbat. După-ce tinerul respectiv a început a se aflá reu, a avé dureri la cap, grĕţă etc.; a mers în comuna Beşan, unde s'a supus operaţiunei lui Irimie Ioan. Operaţiunea s'a efeptuit la 9 Februariu a. c. şi despre acésta operaţiune s'a estradat numitului tiner o adeverinţă, subsemnată de parochul nostru din Beşan A. Berariu, de Ioan Irimie, carele scie scrie şi de doi martori Originalul adeverenţii e la direcţiunea gimnasiului din Brad.

La tot casul medicii din apropiere ar meritá sĕ se ocupe de operaţiunile numitului Irimie, şi de căţĕii, ce-i scóte dela morboşii de turbare.

După operaţiune ne spune studentul supranumit, că i s'a pus sare în locurile operate. Secretul curei şi al metodei de operaţiune este o moştenire din moşi, strămoşi în familia lui Irimie.

In întreg tractul Zarand se continuă esamenele la scólele populare gr. or. Esamenele sunt conduse în ḑilele de lucru, prin protopresbiterul tractual; éră în sĕrbători au fost esmişi comisari, şi din partea corpului didactic dela institutul nostru gimnasial din Brad. Cu 18 Iuniu se vor încheeá esamenele.

In general până acum resultatul este indestulitoriu. In puţine comune e bun. Prunci cu rari escepţiuni sunt puţini presenţi la esamen. La cas de a-mi puté câscigá date complete voiu revení asupra esamenelor din tract după încheerea lor.

A treia ḑi de Rusale s'a început asentarea în acest cerc — Brad. — Feciorii, care au fost buni de ceva au fost culeşi — cum se ḑice — au rĕmas numai cei defectuoşi şi neputincioşşi. Scrupolositatea de astădată ni se spune, că nu s'a observat nici pe departe.

Corespondentul.

Nr. 261/1889.

Notificare.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică şi anumit preoţimei şi poporului gr. or. din protopresbiteratul Sibiiului, că Preaveneratul consistoriu archidiecesan, prin decretarea dela 22 Maiu a. c. Nr. 2506 Plen. pe părintele protopresbiter al Sibiiului şi totdeodată paroch al parochiei Sibiiu — Cetate — Simion Popescu la propria cerere a binevoit al dimisionă din ambele oficii şi al scóte din legătura şi din numĕrul preoţimei archidiecesane. Prin urmare, nici un raport în afaceri oficiali faţă de numitul domn fost protopresbiter şi paroch Simeon Popescu în archidiecesa nóstră nu mai póte avé loc.

Sibiiu, 5 Iuniu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia,
protopp.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţa Sa I. P. S. D. ar chiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a reîntors din Budapesta cu trenul de Duminecă diminéţa.

* Preacuvioşia Sa archimandritul *Nicolau Popea*, ales şi întărit episcop al Caransebeşului, a depus eri jurământul de fidelitate înaintea Maiestatei Sale în Viena. Chirotonirea Preacuvioşiei Sale de episcop se va face Dumineca viitóre, în biserica catedrală din Sibiiu.

* (Ajutoriu). Maj. Sa monarchul nostru a trimis din şatula sa privată pentru supuşii austro-ungari din Pensilvania, cari au fost nenorociţi prin vĕrsare de apă, 2000 fl.

* (Himen). Domnul Ioan Popovici din Ocolişul mare, teolog absolut, s'a serbat cununia în 4/16 Iuniu a. c. cu dşóra Anelia Todor din Sân-Paul.

* (Avis.) Directorul institutului pomologic dela Klosterneuburg lângă Viena, dl A. V. bar. de Babo ne trimite un avis, prin care se face cunoscut, că semestrul de érnă la acest institut se începe cu prima Octobre. Studiile: (vinăritul, pivniţăria, agricultura, pomăritul, grădinăritul, chemia, istoria naturală, instrucţiunea în maşinării, matematica, mĕsurarea pămêntului, economia rurală, studii din drept şi conducerea socotelilor şi a cărţilor) sunt împărţite pe doi ani. Pentru primirea de ascultători ordinari se recere absolvarea de 4 clase reale ori gimnasiale cu nota cel puţin „suficient.“ Tacsa anuală e de 40 fl.; dela plătirea căreia sunt scutiţi toţi, cari urméză studiile cu succes bun; tot deodată pentru aceştia sunt şi trei stipendii de câte 200 fl. anual. Absolvenţii au dreptul de voluntariat. Institutul provede pe abiturienţii sei la întrare cu posturi de administratori de vii, conducĕtori în pivniţe, grădinari superiori, şi după depunerea esamenului la institut devin învĕţători ambulanţi şi învĕţători la instituţiunile economice şi agricole. Programe detaiate împarte la cereri direcţiunea institutului. Recomandăm atenţiunei publicului nostru acest avis de mare interes.

* (Invitare.) In favorul scólei de fete a „Reuniunei femeilor române selagiene“ se va arangiá la 27 Iuniu 1889, în Şimleul Silvaniei „Petrecere de vară“. Petrecerea se va ţiné în pădurea morei sau la cas de timp nefavorabil în teatrul oraşului. Incepul la 4 óre p. m. Bilete de întrare pentru persónă 50 cr. Participanţii sunt rogaţi a se provisioná cu mâncări.

Pentru comitetul arangiatorin:

A. Cosma, preşedinte. — *J. P. Lazar*, secretariu.

* (Oficiu telegrafic nou.) După-cum ni se scrie, în ḑilele trecute în comuna Hida (Hidalmás) s'a deschis oficiu telegrafic. Un lucru mai folositoriu nici că se putea chiar în aceste părţi, ce până acum au fost aprópe isolate de lumea mare.

* (Esamen.) Scóla de fete a „Reuniunei femeilor române selagiene“ 'şi va ţiné esamenul la 27 Iuniu a. c. 8—12 óre a. m.

(Esposiţia din Paris). In Sâmbăta trecută a cercetat esposiţia din Paris 100,000 persóne, afară de cei cu bilete libere; ér în Dumineca Rusaliilor 353,756 persóne. Impărţirea premiilor s'a ficsat pe ḑiua de 30 Septembre.

* (Stanley.) De mult nu s'a mai scris despre scrutătoriul Africei. In ḑilele trecute o telegramă dela Sansibar anunţă, că Stanley se află în Ururi pe ţĕrmurul sud-ostic al Niagarei. Acum se împărtăşesce, că se află pe drum spre Europa şi în curênd va sosí în Anglia. Cei mai mulţi dintre ómenii, cari i-a avut, au perit.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ Nr. 11—12, fóia Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român a apărut cu următoriul sumariu: Discursuri pedagogice ale domnului Dimitrie Sturdza. — Portul naţional la poporul român. (Urmare din Nr. 10 şi fine.) — Academia română. — Propunerea şi proiectul dlui Vas. Al. Urechiă. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 9 Maiu şi 1 Iuniu n. 1889. — Programa esamenelor dela scóla de fete. — Bibliografia mai nouă. — Premiu pentru cel mai frumos costum naţional românesc din Transilvania. — Prospect la Istoria Transilvaniei pe 200 de ani. — Posta redacţiunei.

„*Candela*“, fóie bisericéscă literară Nr. 6 a apărut cu următoriul cuprins: Doctrina romano-occidentală despre satisfacţiune. — Necesitatea creştinismului, contrarii şi apĕrătorii lui în cele doue secule de întâiu ale erei crestine. — Predică pentru ḑiua s. m. m. Ioan nou dela Sucéva. — Predică incursă la premiare. — Vara. — Cronică.

„*Meseriaşul român*“, Nr. 11 din 1/13 Iuniu, 1889, are următoriul sumariu: Lemnele ecsotice tari şi nobile. — Argăsirea peilor cu electricitate. — Museele industriale. — Foiţa Mes. român: Arta în meseria făurăriei. — Esposiţia din Paris. — Sciri economice şi industriale. — Feliurite pentru meseriaşi. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Glume. — Bibliografie. — Avis şi târgurile.

„*Românische Revue*“, polittisch-litterarische Monatsschrift, VI Heft, Wien, Juni 1889. Inhalt: Zur Lage der Romänen in Ungarn. — Die Romänen in Bulgarien. — Das romänische Volksschulwesen in der Bucovina (1774—1888) (Fortsetzung). — Das trajanische Dacien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius III. Von P. Brostean. — Rundschau. Ein Brief des Königs von Romänien. — Die Erŏffnung der ausserordentlichen Session des romänischen Parlaments. — Der romänische Thronfolger. — Aus Ungarn und Siebenbürgen. — Dr. Gustav Weigand. — Ein verlorenes Leben. Novelle aus dem romänischen des Ioan Slavici, deutsch von Leon Schönfeld (Bucuresci.) — Litteratur und Kunst. Die dacischen slaven und Csergeder Bulgaren. — Neue Bücher. — Carmen Sylva's Werke. — Romänisches Liebesleben.

Loterie.

Sâmbătă în 15 Iuniu 1889.

Buda: **19 4 13 59 63**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.95	95.20
Renta de aur austriacă	109.25	109.—
Renta ung. de hârtie	97.35	97.10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.—	105.—
Galbin	5.65	5.62
Napoleon	9.53	9.48
100 marce nemţesci	58.60	58.45
London (poliţă pe de trei luni)	119.90	119.50

Nr. 87. [81] 3—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 15 Novembre 1888 Nr. 4819 B. se escrie concurs, pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şard, protopresbiteratul Târnavei superióre, *cu termin de 30 ḑile* dela I-ma publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu 2 încăperi şi una cămară, coperită cu ţigle în stare bună.
2. Edificiile necesare de economie: şură, patrariu cu un grajd de 4 vite.
3. Porţiune canonică de 3 jugere 340 □ cu un venit anual de fl 40.—
4. Comitetul parochial s'a obligat a mai cumpără pe sama preotului un pământ arătoriu ca de 300 fl ca să dea un venit anual de . fl. 50.—
5. Cintirimul şi una grădină de cósă cu un venit anual de . . . . . fl. 40.—
6. Dela 74 de gazde 74 de feldere cucuruz sfărmit feldera veche de . . fl. 74.—
7. Dela 74 de gazde 30 de feldere de ovĕs cu un venit de . . . . . fl. 12.—
8. Dela tótă gazda 10 porţióne de fên gata dau un venit de . . . . . fi. 60.—
9. La bobotéză se capĕtă un venit de . . . fl. 30.—
10. Dela tótă gazda câte una ḑi de lucru cu palma aduce un venit de . . . fl. 30.—
11. Venitele epitrafirului de preste an . . . fl. 30.—
12. Alte venite estraordinare şi accidentale bote zuri şi sfeştănii şi masluri fl. 34.—

Suma totală fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi asterne cererile lor concursuale instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din a. 1878 la oficiul protoprerbiteral gr. or. al tractului Târnavei superióre până la terminul susindicat.

In conţelenere cu comitetul parochial.

Alma, 10 Maiu, 1889.

Ioan Almăşan,
protopresbiter.

Publicaţiune de licitaţiune!

Epitropia fondului gimnasiului român gr. or. din Brad, dă în întreprindere, — *adaptarea (transformarea internă) a localităţilor edificiului, cari servesc pentru prelegeri şi construirea de nou a unei eşitori, (reteradă)* — pe lângă licitaţiune publică minuendă, carea se va ţiné în **18/30 Iuniu a. c. st. n. la 10 óre a. m.,** în cancelaria Direcţiunei gimnasiului.

Preţul esclamaţiunei la transformarea edificiului gimnas. e **3,706 fl. 59 cr. v. a.,** ér al reteraḑilor: **358 fl. 23 cr. v. a.** (Conform planului de edificare şi al preliminariului).

Până la terminul licitaţiunei, se primesc efecte provĕḑute cu un vadiu de **15** %. [84] 1—3

Condiţiunile de licitaţiune, — în detail, — se pot vedé în órele oficióse, în cancelaria menţionată, — doritorilor, se comunică în copie pe spesele lor.

Brad, 13 Iuniu, 1889.

Epitropia fondului gimnasial.

Nr. 4413—1889/100 a 81 [83] 1—1

Publicaţiune.

Din partea subsemnatului scaun orfanal comitatens se face cunoscut, că la **9 Iuliu la 9 óre a. m.** se va vinde în casa comitatului prin licitaţiune publică **un orologiu de aur şi unul de argint** aparţinĕtóre de lăsămêntul după Maniu şi Dobra Droc din Rĕşinari, avênd superoferentele a depune preţul.

Sibiiu, în 5 Iuniu, 1889.

Dela scaunul orfanal al Comitatului.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurdenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delăturá îndată molestátórea ţinire a urechilor şi audul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 3—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 31—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mezŏ-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mezŏ-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bĕrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bĕrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persóne.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8,50	3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 62 Sibiiu, Joi 8/20 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Fóia oficială „Budapesti Közlöny" Nrul 137 din 18 Iuniu a. c. publică următórea prêînaltă resoluțiune a monarchului nostru:

La propunerea Ministrului Meu ungar de culte și instrucțiune publică întăresc prin acésta alegerea îndeplinită prin sinodul eparchiei gr.-orientale române caransebeșene a archimandritului și vicariului archiepiscopesc NICOLAU POPEA de episcop al acelei eparchii.

Viena, în 1 Iuniu, 1889.

Francisc Iosif m. p. Contele Albin Csáky m. p.

Vallás -és közoktatásügyi magyar ministerem elöterjesztésére: Popea Miklós, archimandritának es érseki helynöknek, a karansebesi görög keleti román egyházmegyei zsinat által ugyanazon egyházmegye püspökévé történt megválasztatását ezennel megerősitem.

Kelt Bécsben 1889. évi junius hó 1-én.

Ferencz József, s. k. Gróf Csáky Albin, s. k.

Sibiiu, 7 Iuniu.

Sesiunea parlamentului ungar s'a încheiat și fără voie ni se impune de datorință, ca să esaminăm și noi din punctul nostru de vedere resultatele obținute de parlament în sesiunea din urmă.

Sguduirile, la cari a fost espus ministeriul și cu el partidul liberal aflătoriu de 15 ani la cârmă, au silit pe premier ca să-și premenéscă rêndurile cu bărbați mai valoroși, și dacă e să dăm pre opiniunea publică, acésta a intêmpinat cu cele mai călduróse simpatii întrarea lui Desideriu Szilágyi în ministeriul de iustiție, presupunênd, că ministrul dreptății din Ungaria nu póte face alta în faptă și în viéța practică decât aceea, ce a profesat un lung șir de ani de pe catedră ca profesor de universitate.

Este un secret public, că la noi dreptatea s'a cam eserciat după sprâncénă și nu arare ori ministrul dreptății a fost silit să facă nedreptate cu deosebire naționalităților, tocmai că ce afurisita de politică cerea nedreptatea.

Organele administrațiunei, câștigară atâta influință asupra tuturor organelor dela iustiție, încât nici cancelaria ministrului de iustiție nu a fost cruțată. Antecesorele actualului ministru a fost espus la atacuri vehemente, când voia să aplice sentența „iustitia est regnorum fundamentum" și prudent și circumspect dela fire, cum sunt toți sasii de nascere, și fostul ministru a părăsit căile, ce și le alesese ca unicele mântuitóre și a lăsat cerc destul de larg celor ce au interes ca românul să fie pro terat, fără ca însé să fi putut să se susțină mult pe fotoliul ministerial din causele binecunoscute. Suntem deci în drept să pretindem ca actualul șef al dreptății să pună scălușul în gura denunciaților și celor ce și-au făcut meserie din acésta slăbiciune — provenită din interese de rasă ori din ură, nu cercetăm — ca să se reverse bunătățile dreptății asupra tuturor deopotrivă.

Era o adevărată mâhnire pentru noi, când vedeam cu ochii preterați bărbații nostrii cei mai de valóre și mâhnirea nóstră crescea cu atât mai tare, cu cât amploiații denumiți nu sciau limba poporului, pentru cari sunt puși, ci trebuiau să și pună câte un haiduc de tălmaciu.

In atari casuri, și aceste nu sunt puține în Ardél, de multeori nu din rea credință, dar din neințelegere, s'au stirbit multe lucruri drepte și era numai just ca și românii cei mai moderați, cum am fost noi totdéuna să și ridice glasul lor și să céră să se facă dreptate, să céră ca amploiații ce nu scin limba poporului să se inlocuéscă cu ómeni, care se înțelégă păsurile și durerile poporului.

In legătură cu iustiția vedem, că s'a chemat la ministrul de interne contele Teleki, bărbat crescut în părțile Chiorului și Satmarului, bărbat ce ne vorbesce limba, ne scie datinele și credem, că va scí și apreția încât e românul fiu bun al patriei și încât nu, și tocmai de aceea, fiindcă acest bărbat și a trăit ḑilele sale între români, românii l'au ales deputat, va scí să dirige lucrurile la alegerile viitóre în municipii cu maiorități românesci, ca elementul român să fie representat, cum se cuvine și cum cer interesele țérei.

Clicele ce s'au format în fie care comitat și cari dominéză aḑi tot terenul, trebue să se spargă — dacă e ca să avem o administrație onorabilă și amploiați cu inimă și cu suflet pentru popor. Neințelegerile provin din asuprire și din nedreptate, și nu înțelegem, că de ce să fie românul asuprit, când el își implinesce datorințele sale de cetățén și când el a dat doveḑi de neclătită alipire către tron și patrie.

Țara va intrá în stadiul reformelor și noi încă dorim ca să vedem reformându-se spiritul, ce domnesce aḑi și în societate și în cercurile conducetóre. Prin o politică nefericită, prin o lege electorală măiestrită suntem scoși din posițiunea, ce ne compete ca factori egali și din umilirea nóstră pân aḑi nu au tras folóse nici cei ce ne au umilit, ci au înveninat mai mult inimi candide și a stêrnit în multe pepturi nemulțămirea.

Bine! Pentru-ce să nu fie altcum? pentru-ce să se risipéscă atâtea puteri bune în certe, fără care putem fi minunat de bine și putem încăpé toți laolaltă ca frații.

Ungaria e țéră mare, pământul ei ne póte dá la toți pâne și sare, ori dacă voiți și aur, dar nu ne póte da tăria aceea, care o am avé cu toții, când am fi una în cugete și în simțiri, și când ne am simțí toți egali, toți mulțămiți.

Nu suntem noi pretensivi, nu voim ca să scótem pe cei ce i-a pus sórtea ca să aibă rolul conducetoriu din posițiunea lor, dar atâta tot cerem cu dreptul ca să numai fim tractați așa de maștер ca până ací.

Revista politică.

E un semn caracteristic, că decât va timp încóce și mai ales în ḑilele din urmă, bărbații mai valoroși ai maghiarilor, esprimându-și vederile, vorbesc despre liberaliismul viitórei lor activități într'un mod puțin obicinuit.

Nu scim causa acestui fenomen și dacă ar trebuí totuși să o căutăm, am fi necesitați să presupunem, că motorul principal e politica esternă, a cărei influință e hotăritóre în politica internă a unui stat și mai vêrtos în a unui stat poliglot, precum e și al nostru.

Cu ocasiunea instalărei noului comite suprem al Pojonului, a cont. Iosif Zichy, acesta în programul vorbirei sale a declarat în entusiasmul frenetecilor aplause, că Ungaria e destul de puternică pentru a profesá adevěratul liberalism, ca fiecare să servéscă lui D ḑeu, după-cum ii dictéză consciința și ca fie-care naționalitate să-și esercieze afacerile sale interne în limba sa. Neclătită însé trebue să fie unitatea limbei statului și a patriotismului ungar; și ca apărătoriu credincios al acestora voesce dênsul, ca să lucreze în acel comitat mărginaș.

Cu un feliu de mândrie națională reproduc foile regatului nostru aprețierile, ce le face ḑiariul engles „Times" asupra viitoriului ministru de interne, cont. Géza Teleki.

Acest pas al ministrului Tisza, ḑice fóia cestionată, a întimpinat în întréga țéră o adevărată mulțămire. Contele Teleki nu e numai un bărbat de înaltă erudițiune și de maniere simpatice, posede nu numai pretenia tuturor partidelor politice, ci și energia, ce pentru posițiunea sa viitóre e de nea-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Terminând în cele de până acum cu înșirarea materialului din codicele Mateiu Voileanu, începem cu reproducerea materialului mai de importanță, remâind, ca după fie-care material reprodus să ne facem reflecsiunile nóstre.

„Istoria Troadei",

întru carea au împěrățit Priam împěrat, tatăl lui Parij.

„Impěrățind la Ierusalim marele împěrat și proroc David, într'aceea vreme era la vestita cetate a Troadei un împěrat elin, anume Priam, feciorul lui Lameodont.

Deci Priam avé împěrătésă anume pre Ecavia fata lui Chisiu împěrat. Și avé Priam mulți coconi. Ér când au fost spre bětrînețele lor au purces ér grea împěrătésa; deci într'o nópte au visat împěrătésa un vis grósnic și ciudat; unde au eșit din trênsa un tăciune aprins, și din trênsul s'au aprins tótă cetatea a Troadei, și au ars până în pământ împreună cu tóte satele cele de prin prejurul ei, și acésta nu o au putut ascunde împěrătésa, ci au spus împěratului, și mult s'au mirat amêndoi pentru acésta. Și s'au sfătuit să chiame pe toți filosofii și vrăjitorii elinești să i întrebe pentru acésta. Și chiemându-i pe toți i-au întrebat pentru acésta. Ér filosofii toți au ḑis împěratului, dacă va nasce acest prunc, să l omori tu, sau să-l lepeḑi în pustie să-l mânânce gadinile. Că acest cocon mult rău va să facă cetății Troadei. Deci preste puține ḑile au venit vremea de au născut pruncul, și era fórte frumos. Ér maică sa nu se îndura să-l omóre, věḑêndu-l așa frumos, ci au ḑis să-l lepede să nu i vaḑă mórtea lui. Deci împěratul Priam l'au dat unei slugi să-l lepede în pădure, să-l mânânce gadinele. Iar sluga luându-l s'au dus și l'a pus sub o tufă désă ca să nu-l ardă sórele fiindu-i milă și lui de dênsul, și lăsându-l s'au dus. Ér în urma lui indată au nimerit nisce păcurari și au auḑit pe prunc plângênd sub tufă, au mers să vadă ce este, și dând de cocon mult s'au mirat, și dacă l'au věḑut așa frumos s'au vorbit să nu l lase să piară. Ci l'au luat acei păstori, și i-au pus numele Parij, și ducêndu-l l'au dat unei maice de l'a aplecat, și l'au crescut până s'au făcut voinic de vêrstă de 15 ani, deci aceea muiere fiind săracă au gândit să mérgă la impěratul se curtenéscă pe Parij, și să spue cum l'au aflat niste păcurari prunc mic, și ea l'au crescut. Și mergând la impěratul iau spus tóte. Deci impěratul chiemând pre impěrătésa iau spus, și au intrebat pe muiere în ce vreme i l'au adus păstorii, ér ea le-au adevărat lor. Și au aflat cum este feciorul lor, și au trimes de grab de i l'au adus, și věḑêndu-l, cum fórte sěmâna lui Priam impěrat, fiind frumos fórte, le-au părut bine, și l'au primit, și l'au îmbrăcat în haine impěrătesci ca pre un fiu al lor, și iau pus numele Alicsandru Parij. Deci Parij dacă au încăput la bine și la cinste, fórte s'au făcut frumos, mai mult decât toți frații lui, și mai mult era cinstit decât frații lui. Așa dar Alicsandru Parij dacă au luat voie dela tată său, nu băga în sémă pe nimenea, ci odată pricindu-se cu un frate, și l'au junghiat cu angieriul seu, și au pribegit, și s'au dus la impěratul Mazothres anume Maneleu. Deci Maneleu împěrat věḑêndu l om cu chip, și cu ómeni cu dênsul, și înțelegênd, că este ficior lui Priam impěrat, cu bucurie l'au primit, și l cinstia ca pe un ficior de impěrat, și avé multă credință la Maneleu, și au petrecut la dênsul câtăva vreme. Ér tată-seu și maică-sa se topia de dorul lui, și cu cărți totdeuna îl chiema. Deci el vrea a merge, ci nu puté căci se îndrăgise cu Elena imperătésa lui Maneleu, fata lui Tildareu impěrat fiind fórte frumósă ca nu alta din lume. Ér când era odată, s'au gătit Maneleu împěrat se mérgă la Krit, căci toți dnii și împěrații să stringeau acolo într'un an odată de făcea prasnic unui idol anume Diia. Ér purceḑênd

pêrată lipsă, căci el e chiemat a realisá reforma administrativă. Între contele Teleki şi viitorii sei colegi domnesc cele mai intime relaţiuni şi influinţa şi esperinţa lui Tisza oferă garanţa, că noua administraţiune politică, nu va merge aşa de departe, încât sĕ cadă într'o forţă de stat preacentralistică. Ungaria se află acum în faţa unei ere de mari reforme şi relaţiunile acestui stat oferă un contrast grav, faţă cu relaţiunile de stagnaţiune, ce domnesc în Austria.

Autograful, prin care s'au conchiemat delegaţiunile pe 22 Iuniu l'au publicat ambele foi oficiale. Casa magnaţilor au ales următorii membrii ordinari: contele Aladár Andrássy, contele Iuliu Andrássy, contele Ludovic Battyányi, contele Stefan Erdődy, archiepiscopul-cardinal Dr. Ludovic Hajnald, contele Stefan Keglevich, Antoniu Lukacs, contele Nicolau Mikes, contele Eduard Pallavicini, metropolitul Miron Romanul, baronul Iosif Rudnyánszky, episcopul Laurenţiu Schlauch, contele Geza Szapáry, contele Antoniu Széchen, contele Geza Sztáray, baronul Wodianer jun., contele August Zichy, contele Francisc Zichy, contele Henric Zichy, Szvetozar Kusserich. Membrii supletori: contele Andor Festetits, episcopul Constantin Schuster, contele Ludovic Zichy Feraris, Sigismund Bohus, contele Ludovic Apponyi, baronul Ferdinand Inkey.

Cestiunea sulevată încă sub ministeriul dlui Brătianu, cu privire la înfiinţarea de consulate române în Braşov, Sucéva, Cernăuţi etc., a venit érăşi la ordinea ţilei în camera deputaţilor din România.

Dl Mihail Cogălniceanu a accentuat adecă necesitatea de a se înfiinţá aceste consulate, ér preşedintele L. Catargiu i a rĕspuns, că guvernul nu e neaplicat a înfiinţá consulatele, se va ocupá cu propunerea făcută de dl Cogălniceanu şi va intrá în negoţieri în privinţa acésta cu puterile strĕine.

Referitoriu la politica esternă, interpelat fiind guvernul de dl deputat N. Ionescu, ca adecă sĕ declare precis şi lămurit, la care din puteri crede, că e mai bine ca România sĕ se alipéscă în timp de rĕsboiu:

Premiernl român a făcut şi de astă dată tot declaraţiunea, ce o făcuse mai la începutul venirei sale la putere, că adecă guvernul român va păstrá o atitudine neutrală faţă cu diferitele puteri ale Europei şi numai într'un cas de tot critic şi grav se va adresá cătră ţĕră şi o va consultá, că pe a cui parte sĕ se alipéscă.

Acéstă declaraţiune a fost un feliu de stêmperare a ferbinţelei, ce a domnit din pricina relaţiunilor încordate şi a norilor ameninţători, ce au început a se grămădí pe orisontul politic, ér presa europénă îi atribue o însemnătate fórte mare.

In urma alarmelor resboinice, ce cutrieră din o parte şi din alta, presa monarchiei nóstre revine asupra tractatului dintre Germania şi Austro-Ungaria, comform căruia, dacă o putere din aceste douĕ ar fi atăcată, ceealaltă va trebuí sĕ întrevină cu întrĕga putere, de care dispune.

Pregătirile rusesci sunt comentate în diferite moduri şi ele sunt aduse în legătură cu toastul ţarului, referitoriu la amiciţia sa faţă cu principele Muntenegrului. Aprópe tóte sunt de părere, că Rusia e pe calea resboiului şi că nu va rĕmâné în defensivă, deaceea e bine, ca Germania sĕ-şi deschidă ochii şi sĕ nu mai ajutoreze pe Rusia.

Mai cu samă agită foile contra nouei operaţiuni financiare, ce vrea sĕ o efeptuéscă Rusia şi aduc drept motiv, că toţi banii cei câştigă ea pe calea operaţiunilor atât de uşor, se întrebuinţază pentru pregătirile resboinice, cari se vor descărcá asupra Germaniei, drept recompensă pentru-că o a favorisat. Germania sĕ caute a nimicí financiar pe Rusia. „Köl. Zttg“ vorbind despre aceste mai adăugă, că e bine ca în timpuri de acestea critice popórele sĕ nu se irite şi sĕ nu se seducă, ci sĕ aştepte în linisce ţiua resboiului; e bine ca poporul sĕ fie în stare bună şi mai ales în statele, unde sunt mai multe popóră, căci susceeul resboiului în cele mai multe casuri condiţionéză dela aceste împregiurări.

Instruirea petiţiunilor pentru pensionare sau ajutorare din fondul regnicolariu de pensiune al învĕţătorilor.

„Fóia Diecesană“ dă următórele informaţiuni:

1. La petiţiunile învĕţătorilor de pensionare au a se alătură următórele documente:

a) Estras din matricula botezaţilor pentru toţi membrii familiei, mai departe estras din matricula cununaţilor, tóte acestea în forma de informaţiune familiară (családi értesitő).

b) Documente despre întreg serviciul împlinit. In atestatul despre serviciul cel din urmă este de a se pune acurat, că respectivul suplicante va rĕmané în oficiu până se vor face dispositiuni cu privire la pensionarea lui, sau că s'a retras din funcţiune, şi că până când şi-a scos sau 'şi va scóte salariul? în casul din urmă trebue sĕ se pună în atestat ţiua, în care s'a retras din oficiu şi de când nu şi mai scóte salariul. Dacă prin documentele despre serviciu alăturate nu s'ar puté arĕtá continuitatea în serviciu (d. e şi-a întrerupt cariera pre óre care timp) atunci în sensul paragrafului 8 din articlul de lege din 1875 trebue sĕ arete cu documente autentice causa intrerumperei (d. e. morbul etc). Dacă învĕţătoriul a abdis de cariera învĕţătoréscă, dar mai târdiu ĕră a îmbrăţişat cariera acésta, trebue sĕ arete, că starea sanitară séu altă asemenea împregiurare l'a silit, ca se abdică de cariera învĕţătoréscă şi că n'a cerut escontentare; la din contră anii de serviciu înainte de intrerumpere la pensionare nu se vor luá în consideraţiune.

c) Cuitanţele sau libelul dela perceptoratul r. u., prin cari se adeveresce, că a solvit tacsele la fondul de pensiune regnicolariu al învĕţătorilor.

d) Atari învĕţători, cari în sensul paragrafului 44 al legei de pensiune după ani de serviciu împliniţi înainte de anul 1870, în sensul ordinaţiunilor guverniale, sau al vreunui regulament bisericesc ori comunal ori după pracsă şi ar puté formá drept de pensiune afară de stat şi de fondul de pensiune regnicolariu, faţă de alt fond de pensiune, sau faţă de altă comună ori corporaţiune, în casul acesta sĕ şi alăture documentul referitoriu la pretensiunea acésta fie acela contract, regulament etc.

e) In casul cuprins sub punctul *d*) este de a se alătură şi instrumentul de dotaţiune despre competinţele din anul ultim de serviciu dar numai despre competinţele împreunate cu oficiul de învĕţătoriu şi nu d. e. şi cel de cantor.

f) Dacă învĕţătoriul şi-a căpĕtat o parte s'au întreg salariul în naturale, atunci sĕ alăture un document autentic şi despre valóre după calcul mediu al acelora din cei din urmă ţece ani.

II. La petiţiunile pentru ajutoriu ale vĕduvelor de învĕţători, după cum acelea au drept a cere ajutoriu, sau dela stat, sau din fondul de pensiune regnicolariu, sau de aiurea pe lângă documentele înşirate trebue sĕ se acludă următórele:

g) Estras matricolariu despre mórtea bărbatului.

h) Estras din matricula botezaţilor pentru sine şi eventual şi pentru orfanii rĕmaşi.

i) Estras din matricula cununaţilor.

l) Atestat dela preotul competent, prin care sĕ adeveresce, că a convieţuit cu bărbatul ei până în óra morţii aceluia, sau dacă ar fi trăit despărţită de bărbat sĕ arete prin documente autentice, că ea sau bărbatul a dat ansă la despărţire.

m) La suplicele vĕduvĕlor de învĕţători confesionali etc. (nu a învĕţătorilor de stat sau comunali): trebue sĕ se alăture un atestat, prin care sĕ se adeveréscă, că vĕduva în sensul § lui 140 din articlul de lege 38 ex 1868 după mórtea bărbatului a căpĕtat salariul aceluia ½ an, sau mai puţin timp, ori că n'a căpătat nici un feliu de provisiune dela susţinătoriul scólei.

La suplicele orfanilor pentru ajutóre trebue sĕ se alăture:

a) Estras matricolariu despre mórtea părinţilor,

b) Estras din matricula botezaţilor pentru orfani, din care sĕ se vadă, că respectivii sunt legitimi.

c) Cuitanţele sau libelul dela perceptoratul r. u., prin carii sĕ adeveresce, că părinţii au solvit tacsele la fondul regnicolariu de pensiune.

d) Dacă orfanii ar avé drept de a pretinde ajutoriu afară de fondul de pensiune regnicolariu şi din alt loc, atunci sĕ alăture şi documentul reritoriu la pretensiunea acésta

e) Document, prin care sĕ se adeveréscă, că respectivul orfan nu e împărtăşit de vre-un ajutoriu de stat sau bisericesc, că n'are stipendiu sau că nu e primit în vre un institut de crescere.

f) La petiţiunile orfanilor de ambii părinţi afară de cele înşirate sĕ se alăture un atestat dela autoritatea civilă, prin care se adeveresce, că orfanii au tutor legal.

g. La petiţiunile orfanilor de învĕţători confesionali ect. (nu de stat ori comunali) trebue sĕ se alĕture un atestat, prin care se adeveresce, că orfanii ori mama lor în sensul părăgrafului 140 din articlul de lege 38 ex 1868 au căpĕtat salariul aceluia ½ an ori mai puţin timp sau că nau căpĕtat nici un feliu de provisiune dela susţinătoriul scólei

Publicând aceste după „Néptanitók Lapja“ Nr. 27 din a c, observăm, că învĕţătorii nostrii vor face bine, dacă îşi vor procurá succesiv şi vor ţiné totdéuna în bună ordine documentele aceste necesarii pentru pensionare resp. ajutorarea vĕduvelor şi ai orfanilor lor, împărtăşind cu femeile lor lucrul ca şi ele în cas de lipsă sĕ scie, că ce este de făcut. Astfeliu învĕţătorii resp. familiile lor vor rĕmâné scutiţi de multe alergături în tóte părţile. Afacerea o ţinem atât de momentuósă, încât aflăm de consult şi recomândăm ca chiar şi direcţiunele institutelor pedagogice sĕ publice elevilor abiturienţi starea lucrului pentru orientarea lor în viitoriu.

Sinodul eparchial din Caransebeş.

Raport general

al senatului scolariu cătră sinodul eparchial.

Consistoriul diecesan vine cu tot respectul a subşterne Veneratului sinod eparchial raportul despre starea învĕţămêntului la scólele nóstre confesionale, precum şi despre tinerimea nóstră română gr. or., carea a cercetat institute de învĕţământ de stat, sau de alte confesiuni de pe teritoriul diecesii nóstre în decursul anului scolariu 1887/8.

I. *Scólele poporale elementare confesionale.*

În anul scolariu 1887/8 în comunele nóstre bisericesci, ale căror scóle stau sub jurisdicţiunea consistoriului au fost pruncii harnici de scólă dela 6—12 parte bărbătéscă 10.558
parte femeéscă 9.842
La olaltă . 20.400

Din acestia au cercetat scóla de tóte ţilelele parte bărbătéscă 7.128
parte femeéscă 3.754
peste tot . 10.882

Asemênând numerul pruncilor harnici de scólă din anul acesta, cu numĕrul pruncilor din anul premergĕtoriu 1886/7, se vede în anul scolariu 1887/8 un crescĕmênt de 363 sau 1·77 %.

Ĕră comparând numĕrul pruncilor, carii au cercetat scóla în anul scolariu 1887/8 cu numĕrul celor din anul 1886/7, aflăm un scădĕmênt de jumĕtate de percent, adecă în anul scolariu 1886/7 au cercetat scóla de tóte ţilele 53.90 %, ĕră în anul 1887/8 au cercetat numai 53·34 %.

Cercetarea cea mai bună a fost în protopresbiteratul Oraviţii cu 64 %, apoi în al Ciacovii şi al Verşeţului cu cu câte 59 % şi mai bine, în al Bisericii-albe cu 56 % şi în al Caransebeşului cu 53 %, pe când al Făgetului a fost cea mai slabă cercetare, unde abia 40 % au cercetat scóla.

De altcum cercetarea scólelor faţă cu anul 1886/7 a crescut numai în dóue protopresbiterate, anume în al Jebelului şi al Verşeţului, pe când protopresbiteratul Lugoşului, Făgetului, Ciacovii, Bisericii-albe şi într'al Oraviţii cercetarea a scăţut în anul 1887/8 (Consp. I.)

Dintre cele 212 de scóle elementare, care se află în diecesa nóstră, 202 sunt mestecate, ĕră ţece separate după secs; 195 sunt cu câte 1 clasă, 16 cu câte 1 şi 1 cu 4 clase.

La aceste scóle au funcţionat în decursul anului scolariu espirat 216 învĕţători şi 9 învĕţătóre, la olaltă 225. Din acestia au esamen de cualificaţiune 187 de învĕţători şi tóte 9 învĕţătóre, peste tot 196. Definitivi au fost 171 de învĕţători şi 6 învĕţătóre, ĕră 6 posturi au fost vacante.

La esamenul de cualificaţiune s'au supus 13 inşi dintre cari 12 au câştigat atestat de cualificaţiune, ĕră 1 s'a respins.

In decursul anului 1888 s'au întregit 24 de posturi învĕţătoresci şi anume 11 în mod definiţiv prin alegeri ĕră 13 provisoriu prin substituire.

Conspectul sumariului salariilor învĕţătoresci sĕ subşterne tot pe lângă observarea de mai nainte, că adecă salariile învĕţătorilor dela 53 de comune nu ajung la minimul de 300 fl. din causă, că respectivele comune sunt mici şi sĕrace.

In conferinţele învĕţătoresci din anul trecut s'a pertractat cu succes îmbucurătoriu obiectul de învĕţământ: „Geometria poporală“.

In fine conspectul despre contribuirea comunelor nóstre bisericesci, precum şi a învĕţătorilor dela scólele nóstre confesionale la fondul de pensiune regnicolar, — nu se póte subşterne din motiv, că consistoriul s'a convins, că datele incurse sunt neesacte, şi că spre eruarea acestora trebue sĕ ia cu totul alte dispositiuni.

II. *Institutul pedagogic diecesan.*

La începutul anului scolariu 1887/8 s'au înscris la institutul pedagogic diecesan 37 de elevi şi 4 eleve, la olaltă 41 adecă cu doi mai mult decât în anul scolariu 1886/7. La finea anului au fost 34 de elevi şi 4 eleve, la olaltă 38 adecă tot atâţa câţi au fost şi la finea anului scolariu 1886/7. In anul 1887/8 s'au promovat 18 elevi şi 4 eleve, pestet ot 22, pecând în anul 1886/7 s'au promovat 20 elevi şi 6 eleve; prin urmare în anul 1887/8 se arată un scădĕmênt de 4 inşi.

Cu începutul anului scolariu 1888/9 s'au înscris în cursul I pe temeiul atestatelor produse şi a esamenelor de primire 13 elevi şi 3 eleve, la olaltă 16 inşi, în cursul al II-lea 18 elevi şi 1 elevă, ĕră în cursul al III-lea 11 elevi peste tot 46, adecă cu 1 mai mult decât la începutul anului scolariu 1887/8.

---

el la Krit au lăsat învĕţătură Elenii sĕ aibă la cinste pe Parij, sĕ nu-i lipséscă nimica lui, şi ómenilor lui, până la întórcerea lui dela Krit. Ér duducându-se Maneleu împĕrat, Elena şi cu Parij au aflat vreme slobodă şi au început a-şi arĕtá dragostea, cât nu putea fi unul făr de altul un ceas, căci şi Parij. pentru frumseţe era drag fórte Elenii. Şi s'au vorbit amêndoi, şi şi-au strins Elena tótă zestrea şi cea dela tatăl sĕu şi tot ce au fost mai bun şi mai scump în casa lui Maneleu, şi au umplut o catargă de avuţie, şi au întrat şi Elena cu 4 fete, şi Parij cu ai sĕi şi au purces pre mare iute fórte şi nu au vrut Parij sĕ ţie calea drept la Troada la tatăseu, că se temea sĕ nul ajungă pre urmă, ci au mers la Sildona cetate la Proteia împĕratul Egiptului, pentru ca sĕ-şi pérdă urma, şi au trecut pe la cetatea Finichiei şi lau apucat acolo furtuni mari încât li s'au cumpănit cu capul. (Va urma.)

La acest institut studiile prescrise s'au propus de 2 profesori definitvi 3 profesori provisori și 2 profesori estraordinari, apoi de doi magistri; cesti doi din urmă au propus cântarea bisericéscă- tipicul și musica vocală și instrumentală.

III. *Tinerimea română gr. or. dela institute de învĕță mênt de alte confesiuni sau neconfesionle.*

In scólele comunale elementare din Lugoș, Verșeț, Biserica albă, Oraviță-montană și Reșița-montană- apoi în scólele elementare de stat din Caransebeș, Biserica albă și Panciova, în anul scolariu 1887/8 au fost scolari români gr. or. de amêndóue secsele 337, adecă cu 7 inși mai mulți decât în anul scolariu 1886/7.

In scólele cetățenesci de stat din Caransebeș, Verșeț, Oraviță montană, Reșița montană și Panciova, sunt scolari de ai nostri 124, adecă cu 5 mai puțini decât în anul scolariu 1886/7.

In gimnasiile de stat din Lugoș, Biserica-albă și din Panciova, au fost în anul scolariu 1887/8, scolari români gr. or. 141, adecă cu 9 mai mulți decât în anul 1886/7.

In claustrele romano-catolice din Lugoș și din Oraviță au fost fete române gr. or. 95, cu 3 mai mult decât în anul 1886/7.

Peste tot în anul scolariu 1887/8 au cercetat tineri români gr or. de amêndóue secsele, institute de învĕțămênt de alte confesiuni și ne confesionale de pe teritoriul diecesei nóstre 697 de inși, adecă cu 14 mai mulți decât în anul scolariu 1886/7.

La tóte aceste institute, conform statutului nostru organic, consistoriul diecesan a aședat caticheți, carii sunt remunerați din bugetul diecesei, afară de catichetul din Caransebeș, carele primesce remunerație dela stat, și cel dela gimnasiul din Lugoș, carele pe lângă remunerația dela diecesă mai capĕtă și dela stat.

IV. *Agendele senatului scolariu.*

In anul 1888 au întrat în resortul senatului scolariu 739 de esibite, care s'au resolvit parte presidial, parte în 6 ședințe consistoriale afară 21 care sunt restante.

Casuri disciplinare au obvenit 9, dintre care 7 s'au resolvit definitiv, și anume unul prin cassarea inculpatului, dóue prin pedépsă în bani, unul prin mustrare, unul prin achitare, dóue prin sistare și dóue sunt pendinte.

Ajutoriu s'au împărțit în anul 1888 scólei din Orșova 50 fl celei din Hauzesci 25 fl. învĕțătoriului din Icloda 30 fl. celui din German 25 fl. și celui din Secaș 12 fl. la olaltă 152 fl.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 13/25 Aprile 1889.

Avis.

Esamenele publice cu finea anului scolariu 1888/89, la scóla elementară de fete a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu," se vor ține *Mercuri, în 26 Iuniu st. n. a. c.*, între órele 8–12 a. m. și 3—5 p. m La aceste esamene se învită toți prietinii și binevoitorii scólei și ai culturei femeei române.

Sibiiu, 18 Iuniu, 1889.

Direcțiunea scólei.

Varietăți.

* (Recunoscință preaînaltă) Mai. Sa monarchul la propunerea ministrului de comunicațiune absólvă din oficiul, ce l'a avut cont. Andreiu Bethlen ca comisariu pentru delimitarea granițelor între România și Ungaria, și 'i esprimă totdeodată înalta sa recunoscință și mulțămită. De asemenea 'și esprimă recunoscință și mulțămită comiților supremi dela: Huniedóra, Treiscaune, Făgăraș, Cic, și Caraș-Severin; apoi vice-comiților din Sibiiu, Brașov, Huniedóra, Cic, Treiscaune, Severin; proto notarilor: Cornel Tobias, Ioan Turcu, Ioan Panțel și Alesandru Tompa.

* (Spre orientare.) Se aduce pe calea acésta deocamdată la cunoscința publică, că comitetul despărțĕmêntului III. (Sibiiu) al Asociațiunei transilvane în anul acesta 'și va ține adunarea generală la *18/30 Iuniu a. c. în comuna Vale.*

* (Promoțiune.) Luni în 17 l. c. n. a fost promovat la gradul de doctor în stiințele iuridice la universitatea din Budapesta domnul Silviu Moldovan din Băița. Felicitările nóstre cordiale.!

* (Cărți scolare aprobate). Cărțile de de lectură, compuse de dl Vasilie Petri au obținut aprobarea înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică, și adecă: Legendarul sau cartea de cetire pentru al 3-lea și al 4-lea an de scólă, sub Nr. 11.295 ex 1889, ér „Noul Abecedar Românesc" sub Nr 16.006 ex 1889.

* (Necrolog.) **George Matheiu** 'și terminà în nóptea spre 18 l. c.; în anul al 46 al etății, viața devotată în sîrguință credinciósă binelui familiei și iubirei fiiesci nestrămutate și va fi petrecut din partea familiei jalnice spre vecinică odichnă în 19 a lunei c, ceea-ce o aduc la cunoscință:

Sibiiu, în 18 Iuniu 1889.

Alesandrina Matheiu născ. *Ioanoviciu*, ca soție; *Gregoriu Matheiu*, ca tată; *Alesandrina*, *Eugenia*, *Elena* și *George*, ca fiice și fiu.

Fă i loc în ceriul Teu, o Dómne și sĕ i fie ușor pământul Teu!

* (Cas de morte.) Din Sighișóra ni se comunică: Mercuri la 31 Maiu a. c. v. s'a mutat la cele eterne parochul Galomfalĕului-mare *Atanasie Onit* și la 2 Iuniu a. c. v. s'a înmormêntat.

Acest paroch vĕduv, fără familie, a servit în comuna acésta ca paroch 44 de ani, fiind în etate de 68 ani, el a fost un stâlp neclătit al ortodocsiei și a apĕrat turma încredințată păstoriei de tóte vijeliile, ce loviau fără cruțare în ea și în păstor pentru a'și părăsí religiunea strămoșéscă, și care popor vorbesce numai limba maghiară.

Tóte încercările dușmanóse au rĕmas zădarnice și poporul condus de acest brav păstor sustă neclătit în religiunea sa strămoșéscă.

* (Inspecțiune). Mai. Sa regele român împreună cu principele moștenitoriu, însoțit de dnii general Manu, ministru de resboiu, cu adjutantul seu căpitan M. Ghica, d. general Florescu, președintele senatului, generalii Crețeanu, Cernat, Berendeiu, Fălcoian, Arion colonelul Mărculescu, comandantul pieței, maiorii Culcer și Botean, și alții, în total vre o 50 de persóne, au inspectat cu dea mănuntul forturile dela Jilava, Kiajna, Kitila, Otopeni, Tunari, Pantelimon și Afumații.

După inspecție s'a servit la Kitila un dejun, la care au luat parte toți învitații.

Scopul acestei visite era, ca Maj. Sa regele Carol, sĕ constate singur cu cât au înaintat lucrările fortificaților, din anul trecut, decând le visitase; scrie „Romanul".

* Ordinea ținerei esamenelor publice la scóla capitală română greco orientală din Reșinari cu finea anului scolariu 1888/9.

Sâmbătă, în 17 Iuniu a. c. st. v.: Dela 8—10 óre clasa I-a de fetițe; dela $10^1/_4$—$12^1/_4$ óre clasa a II a de fetițe; dela $2^1/_2$—$4^1/_2$ óre clasa a III-a de fetițe; dela $4^1/_2$ – $6^1/_2$ óre clasa I de băeți.

Duminecă, în 18 Iuniu a. c. st. v.: Dela 10—12 óre clasa a II-a de băeți; dela $2^1/_2$—$4^1/_2$ óre clasa a III a de băeți· dela $4^3/_4$—$6^3/_4$ óre clasa a IV-a de băeți; dela $6^3/_4$—$7^1/_4$ óre producțiunea corului scolariu.

La $7^1/_4$ óre escursiune în grădina scolară.

Lucrul de mână femeesc va fi espus în tot decursul esamenelor în una din salele de învĕțămênt; — economia de casă cu elevele clasei III se va esamená Sâmbătă în 17 Iuniu după terminarea esamenului acelei clase.

Eserciții gimnastice se vor face cu fie-care clasă de băeți după terminarea esamenului din obiectele de învĕțămênt.

La aceste esamene direcțiunea scolară are onóre a învitá pe toți amicii și binevoitorii scólei.

* (Loviți de trăsnet). Din Cutu se scrie „Gaz. Trans." cu data 11 Iuniu n.: Până când poporul nostru nu va incetá a crede, că prin tragerea clopotelor dela biserică se pot imprăsciá norii de pe ceriu, delăturându-se prin acésta periculele elementare, până atunci nu vor încetá nici desele nenorociri impreunate cu acest obiceiu nefolositoriu. Astfeliu în sĕptĕmâna trecută în comuna Răhău, trăgându-se clopotele pentru imprăsciarea norilor a trăsnit drept în mijlocul turnului, sfărmând lemnele de cari atêrnau clopotile. Ómenii din turn ca prin minune au scăpat nevătĕmați, alți doi ómeni însĕ, cari se aflau sub turn, în tinda bisericii, au fost pârliți și greu răniți. Până acum încă nu au murit.

* Despre cumpărarea drepturilor de regalii în comitatul Murĕș-Turda i se scriu lui „Kolozsvár" lucruri intristătóre. Satele secuesci sunt jefuite formal. Un bancheriu din Pesta cumpĕră prin agenții sei pretensiunile de despăgubire a regalielor cu un câștig de 50—60 procente. Poporul alérgă după bani și nu mai întrébă ce perde, fiind că agenții lățesc credința, că statul numai după ani va plăti! Vicespanul a adresat solgabirĕilor un cerculariu, ca sĕ impedece aceste „geșefturi".

* (Pentru învĕțarea meseriilor în Brașov). Sunt locuri vacante pe sama copiilor români, cari vréu a se aplicá la făurărie, la rotărie, la croitorie, la cismărie și la cojocărie. Condițiile sunt: Copii trebue sĕ aibă etate de 12 ani trecuți, sĕ scie cetí și scrie, și sĕ stea 14 dile de probă, după cari părinți lor trebuesc sĕ închie cu mĕiestri contractul.

* Duel și apoi proces.) Înaintea tribunalului din Pesta s'a desbătut dilele acestea un proces fórte interesant.

Causa procesului a fost un duel, care s'a făcut între un student universitariu, Andreansky și ingineriul Bergl. Acesta din urmă cina cu logodnica sa într'un restaurant. Celalalt, dela o masă prea se uità mult prin monoclu la mirésa acestuia, în cât Bergl cerù esplicații. Cérta se incinse și se sfârși cu un duel, în care ambii adversari au fost atât de rĕu răniți, încât Bergl stătù pe pat 17 dile ér Andreansky 44 dile. Duelul se făcuse cu sabia.

Ér acum după-ce s'au insănĕtoșat au fost arestați.

Andreansky s'a recrutat de cătră comandă la 14 dile, ér cestalalt e condamnat de tribunal la 3 dile.

* (Contra beției.) Se scrie din Copenhaga (Danemarca:) Poliția din Copenhaga a luat o dispositiune fórte originală contra beției. Ea a hotărît, că ori-ce om, care se va găsí beat pe stradă, va fi pus în trăsură și dus acasă, dacă e în stare sĕ spună, unde șede. Dacă nu atunci va fi dus la poliție și ținut acolo, până va puté sĕ-și indice domiciliul, unde va fi transportat tot în trăsură. Până aci s'ar părè că poliția nóstră a luat o mĕsură, care în loc de a fi contra beției, e chiar în favorul ei, căci îți dă mână sĕ te îmbeți turtă, când scii că ai sĕ fii dus acasă gratis în trăsură.

D'ar nu e așa. In adevĕr cheltuéla transportului o va plătí cârcimariul, la care se va îmbĕtá individul. Cu chipul acesta cârcimarii se vor ferí de a dá de beut tără mĕsură la mușterii. Mĕsura e în adevĕr originală.

* (In contra anghinei (difteritei). In „Biserica și scóla", părintele paroch și asesor consistorial Iosif Grădinariu scrie următórele:

Ca părinte de familie mi-a fost dat mie sĕ îndur acéstă lovitură a sorții. O fetiță a mea de 7 ani a căḑut jertfă acestui înfricoșat morb (difterita, anghina). Am recurs la ajutoriul medicilor dar tóte în zadar, căci fetița a trebuit sĕ móră. In anul trecut, tot de acest morb mi-a căḑut altă fetiță de doi ani, și perdusem tótă speranța, pentru-că fetița abia mai puté resuflá, când îmi venì în minte sĕ probez un leac folosit la bĕtrânii nostrii.

Este cunoscut, că vitele, când pătimesc de durere de gură, le frecăm gura cu „Jale," și apoi se vindecă. (Jalea este o plantă, ce se află în ori-ce grădină la țeranii nostrii, Salvia officinalis, Salbei.) Am pus deci sĕ fiérbă o jumătate de litră de vin alb, și când vinul a fost în ferbere, am pus în el o mână de Jale, cam a patra parte din cantitatea vinului și o bucată de pétră acră (alaun) cât o alună. Cu vinul astfeliu preparat, după-ce în câtva s'a recit, fetița și-a clătărit gura și grumazul, și mulțămită lui D ḑeu fetița și astădi trăesce.

Dar vin la alt cas mai recent. In sĕptemâna trecută, un prunc de 4 ani al unui parochian a murit de difterită. Deloc séra după înmormêntare a căḑut la pat și al doilea fiu de 3 ani. A doa nópte pela 1 óră după medul nopții vine omul năcăjit la mine și strigă la feréstră: Părinte dă-mi ceva léc, că-mi móre și celalat copil de grumaz, numai póte resuflá, se înădușesce, diminéța n'o mai agunge în viétă. Eu i-am spus ce are de făcut și omul a făcut precum i-am spus, și astădi pruncul este pedeplin restaurat și sănĕtos.

Atrag deci atențiunea părinților și deosebi a d-lor medici, ca bărbați de specialitate, asupra puterii vindecătóre a acestor plante.

Posta redacțiunei.

D-lui I. St. în Vurpĕr, ori câtă dragoste am avé cătră de aprópele la locul menționat nu se póte publicá; formulative anunțul pentru partea tacsabilă!

MONITOR. 22

Calendariul sĕptemânii

11 — 17 Iuniu.

11 Duminecă: Bartolomeiu, Barnaba, Gavriil, Teopemt, Neanisc. *12 Luni:* Onufriu, Petru, Antonina, Ioan, Zenon, Iulian. *13 Marți:* Achilina, Trifiliu, Ana, Iacob, Antipatru, Eulogiu, Diodor. *14 Mercuri:* Eliseiu, Metodiu, Iulita, Nifon, Ciril. *15 Joi:* Amos, Dula, Narsi, Fortunat, Achaic, Stefan, Ortisiu, Ieronim, Graus, Augustin. *16 Vineri:* Tichon, Marcu. *17 Sâmbătă:* Manuil, Savel, Ismail, Isaur, Inocentiu, Felics, Ermiu, Peregrin.

Notă: Vineri, 16 Iuniu, aniversaria repausărei archiepiscopului metropolit Andreiu Baron Șaguna.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 11 Iuniu, a II-a după Rusalii. Octoich ton 1 și Mineiu. La Utreniă Evangelia Invierii 2. Celealalte ca de rênd.

Sâmbătă din 17 Iuniu, se recomândă parastas anual în memoria archiepiscopului Andreiu.

Loterie.

Mercuri în 19 Iuniu 1889.

Sibiiu:	**62**	**11**	**67**	**10**	**58**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95 —	95.—
Renta de aur austriacă	109.10	109.25
Renta ung. de hârtie	95.—	95 05
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	105.—	105.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.51	9.40
100 marce nemțesci	58.40	58.45
London (poliță pe de trei luni)	119.50	119.65

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strćinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele noastre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanți. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a-i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preotimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 16—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 63 Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Iuniu.

Prin rescriptul regesc, comunicat cu parlamentul ţĕrei şi cu casa magnaţilor, Maiestatea Sa monarchul nostru a convocat delegaţiunile pe ḑiua de mâne la Viena.

Până nu a fost cunoscut publicului celui mare contractul de alianţă încheiat între monarchia nóstră şi Germania, domnia de regulă un feliu de nesiguranţă şi fără deosebire de partid creditele ministrului de rĕsboiu se votau cu ochii închişi, deşi nu era politic de órecare valóre sĕ nu fi recunoscut, că grele sunt sarcinile, ce apasă pe umerii popórelor, tocmai din causa că armata înghite mai tot atâta, cât se recer pentru tóte celelalte trebuinţe a le statului laolaltă adunate.

Cunoscut odată publicului celui mare contractul de alianţă, se astepta cu dreptul, ca creditele ministrului de rĕsboiu sĕ se impuţineze sau cel puţin sĕ nu se mai inmulţéscă, cum se intâmplă din an în an acésta de un lung şir de ani, şi acésta cu atât mai vêrtos se puté asteptá, pentru că la alianţa cu monarchia nóstră şi cu Germania s'a alăturat fără nici o reservă a treia putere destul de însemnată, Italia.

Cu tóte aceste creditele ministrului de rĕsboiu nu s'au impuţinat, ba provederea armatei întregi cu pusci noue, după sistemul Manlicher, a cerut noue jertfe, jertfe, la cari nu se mai asteptau ómenii cei ce aveau şi au încredere în constelaţiunea alianţei de pace, cum se numesce ea.

Apelul făcut la pungile cetăţenilor a stĕrnit un feliu de neincredere şi în cei mai mari aderenţi ai alianţei, şi sumele au fost votate, căci interesele monarchiei cer ca armata sĕ fie pusă în condiţiuni de a dá pept cu ori-ce duşman, ce s'ar iví la graniţele monarchiei, ca sĕ o atace.

Situaţiunea deci nu e nici decât limpede — şi nu póte fi limpede, până atunci, până când Germania, conturbând ecuilibrul european a adnecsat două provincii, a căror readnecsare la patria mamă este dorinţa ferbinte, ce stăpânesce pe fie care frances, dela Rin şi până la Pirenei, şi noi credem, că aici este de a se căutá nodul gordian al cestiunei înărmărei din tălpi pân în crescet.

Este deci fórte scumpă pentru noi alianţa cu Germania şi la noi tot se mai află ómeni, cari cred, că noi tragem folóse din ea, până când lumea cea bine orientată vede, că ne aflăm pe un povĕrniş periculos, sporind ḑi de ḑi trebuinţele armatei în timp de pace. In special în Ungaria este vĕḑută cu ochi buni acésta alianţă şi ministru-preşedinte al nostru tot de dragul acestei alianţe a combătut acum e anul participarea la esposiţia francesă, o procedere ce e drept binevenită celor din Berlin, dar care se va resbună amar asupra industriei şi asupra productelor brute maghiare, ce aflau până acum o bună piaţă în Francia.

Mânând apa pe móra Germaniei mai bine de ḑece ani, am ajuns acolo, de inainte de delegaţiuni se dă alarmul din Berlin, că principele Muntenegrului are sĕ pretindă Bosnia şi Erţegovina, că are sĕ adnecseze Sêrbia şi sĕ pună pe capul seu coróna de rege, — că dinastia Obrenoviciu amică Ungariei şi Austriei e în pericul şi trimbiţând alarmul, sub presiunea sgomotului de rĕsboiu, ministrul de rĕsboiu cere şi delegaţiunile îi vótézĕ credite ordinari şi estraordinari fără nici un scrupul şi fără sĕ se prindă de veste, că storşi odată până la mĕduvă, incurcaţi în datorii până în urechi, statul nu mai póte sĕ se ţină la culmea aceea de stat mare, ci va trebuí sĕ renunţe dela posiţia, ce o ocupă, sau va căutá singur un rĕsboiu, care sĕ pună capĕt acelei stări de nesuportat.

Este posibil ca un stat mic ca Muntenegru sĕ însufle îngrigiri monarchiei nóstre? Este posibil ca reintórcerea unui metropolit în scaunul seu legal sĕ pună la gânduri pe politicii nostri, şi dacă acésta e posibil, atunci noi din parte-ne nu avem decât sĕ constatăm, că statul nostru trebue că nu se află pe temelia aceea sigură, pe care ar trebuí sĕ se afle, pe iubirea tuturor popórelor.

In mod măiestrit s'a dat întâietate elementului german în Austria şi elementului maghiar în Ungaria şi consciinţa acestor doue popóre nu e de ajuns de linistită, simt că apasă ceva asupra lor şi nu au incredere în forţele lor proprii.

Noi ḑicem, că Austro-Ungaria e stat puternic, nu are lipsă de nici o alianţă ca sĕ póté stá la rangul prim, numai adaugem, că în politica internă trebue sĕ se facă radicale schimbări.

In Austria început bun s'a făcut, naţionalităţile şi-au eluptat binişor independenţa lor de sub protectoratul german, la noi în Ungaria naţionalităţile sunt osândite la o viaţă pasivă, nu pot dá nici un semn de viaţă, pentru-că nu li se lasă câmp liber, nu li se dă cercul acela de activitate, ce ar trebuí sĕ li se dea şi prin acésta se subtrag multi ómeni inteligenţi, multe capete luminate de a trage la ruda carului statului.

Maghiarii sunt totul, ei fac, ei direg şi dacă bine lucră, viitoriul va judecá, semnele însĕ nu arată, că sub domnia lor s'ar fi dat avênt moralităţii şi culturei, nici buneistări, ci aceste decad în şirurile nóstre, decad în şirurile lor şi mai infricoşat, şi statul nu mai póte căpĕtuí pe cei ce aḑi numai au petec de pămênt, ca sĕ-l pótă numí al lor. Aşa e aḑi — mâne poimâne ţpóte fi şi mai rĕu, şi ómenii nu vĕḑ rĕul, nu vĕḑ, că ne consumăm cele mai bune puteri în luptele interne şi că tăr de aceste am puté trăí cât de bine laolaltă.

Timpurile, când românii cu maghiarii impreună au dat pept cu strĕinii — cu duşmanii crescinătăţii — ar reinviá în momentul ce ne am intinde unul altuia mâna de frate. Mai ḑilele trecute strănepoţii românilor şi maghiarilor au avut bună ocasiune de a vedé ce au fost în stare aceste popóre sĕ facă pe câmpul pânei — numai cât şovinismul cel pĕcătos, nu-i lasă sĕ vadă, că noi încă suntem aici şi am fost — şi şi mai puţin îi lasă sĕ crédă, că vom fi în butul tuturor încordărilor ce se fac de a ne învrăjbí unii cu alţii.

Face-se-vor colonisări cu sĕcui, după-ce cele cu ciangăi au făcut un fiasco ridicul, şi sĕcuii, ce vor vení printre români, se vor convinge, că românii încă sunt ómeni, blânḑi, miloşi, harnici şi lucrători, şi ei vĕḑênd aceste, se vor impretiní unii cu alţii, cum s'au impretinit ungurii, când erau păgâni cu românii şi aşa desnaţionalisarea românilor va fi esperinţă amară mai mult în analele celor ce vreau sĕ facă şi din petri maghiari.

Acestor stări de lucruri trebue pus capĕt, dacă e ca sĕ se impuţineze creditele ministrului de rĕsboiu şi noi ţinem, că alianţa cea mai puternică a unui stat este alianţa popórelor între sine, ér nu frecările, suspiţionările şi şicanele, ce se fac de un timp încóce.

Revista politică.

Scirile, cari circulau din cercurile bine informate din Budapesta despre denumirea contelui Geza Teleki de şef al ministeriului de interne, s'au adeverit. Fóia oficială a şi publicat denumirea, ér în 24 l. c. noul ministru va depune jurământul de fidelitate înaintea monarchului în Viena.

Totdeodată cu denumirea noului ministru secretariul de stat din acest ministeriu a demisionat; ér demisiunea lui a fost primită şi pentru meritele şi activitatea sa, desvoltată pe terenul afacerilor interne, a primit titlul de consilieriu intim. Fostul secretariu va ocupá de aici încolo postul de întendant al teatrului naţional.

Noi deocamdată nu putem decât sĕ privim cu mulţămire la nouele schimbări, şi în special la denumirea cont. Teleki, căci principiile, de cari pare a fi condus acest bărbat de stat al Ungariei, apar cu mult mai sănĕtóse, decât precum au fost profesate până acum.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

De acolo incungiurând au dat obêrşia apei Nilului. Şi acolo era o capiste făcută de impĕraţii elinesti, a lui Iracle idolul, şi atâta credea cu tótă inima egiptenii într'acel idol, cât făcuse legătură, cine ar fi vinovat măcar de mórte, măcar de se va atinge de capiste, sĕ fie ertat de tot ce va fi făcut. Deci Alecsandru cât au sosit acolo au şi intrat în capiste cu Elena impĕrătésa, şi cu tot ce au avut ei. Ér ómenii lui Parij s'au scârbit toţi pe Parij, pentru căci au luat pe impĕrătésa lui Manileu, şi i-au ḑis de aici înainte, fă ce scii, că noi cu tine nu vom mai merge, sĕ ne punem capetele pentru tine, şi l'au părăsit, şi l'au lăsat singur şi s'au dus, şi au prins veste impĕratul Egipetului, şi trimiţênd la aceea capiste au luat pe Parij şi pe Elena, şi iau dus la dênsul, şi au început a-l întrebá pentru Elena cum e de rênd şi de unde o au luat, şi unde o duc. Ĕră Parij începù a-şi dá séma încurcat, că i părea, că nu scie impĕratul, ér impĕratului îi spusese ómenii lui Parij de tóte, şi au ḑis lui Parij cu multă mânie: pe puterea marilor Dumneḑei, că de nu am avé legătură, că cine ar scăpá la biserica lui Iracleu fiind şi vinovat morţii sĕ fie în pace, mari munci şi casne ţi-aş face până la mórte, pentru vicleşugul ce ai făcut acelui impĕrat, de i-ai luat avuţia şi muerea, şi ai fugit ca un viclén, ci étă-ţi ḑic: sĕ eşi din ţinutul ţerei mele, sĕ nu mai înţeleg, că eşti aici, că voi călcá jurământul, şi mi voiu pune sufletul cu tine. Deci Parij într'acel cias şi au luat pre Elena, şi tótă avuţia şi au întrat în catargă, şi au mers la Troada la tată-seu Priam impĕrat, şi dacă au vĕḑut pe fiul seu Parij şi pe noru-sa Elena atât de frumósă, fórte le au părut bine, şi sau scos atâta avuţie alui Manileu impĕrat, şi vĕḑêndu o Priam impĕrat fórte s'au bucurat, şi au făcut veselii multe şi nu pricepea, că Parij nu i-au adus veselie ci multă jale cetăţei Troadei şi perzare tuturor troadenilor, precum veţi audí înainte: Ér impĕratul Manileu dacă s'au întors dela Krit, şi au vĕḑut tóte câte i-au făcut Parij şi cum i-au luat muerea şi avuţia, şi i-au făcut atâta ruşine, la toţi impĕraţii şi la toţi craii, de jale şi-au spart vesmintele sale şi nu puté şedé la un loc, şi fórte degrab au trimis la socrul-seu Tildareu şi vĕḑênd şi el ce a făcut Parij, au plâns amêndoi fórte mult, şi s'au sculat amêndoi şi au mers pe la toţi craii şi domnii elineşti, plângênd cu jale, şi căḑênd cu feţele la pământ înaintea lor şi jeluindu-şi ruşinea, care le-a făcut Parij feciorul lui Priam impĕrat şi le-au adus înainte de jurământul cum s'au jurat la nuntă, că de o ar furá cineva sĕ saie cu toţi pentru voia lui Tildareu şi alui Manileu impĕrat, pentru-că mulţi vrea sĕ ia pe Elena pentru multa ei frumseţe; şi dacă au audit toţi domnii elinesti, şi impĕraţi şi craii, mici şi mari şi le-au adus aminte şi de jurământul, cu care jurase la nunta Elenii, sĕ saie toţi pentru Tildareu şi Manileu. Şi au început toţi aşi dá scire şi a scrie cărţi sĕ fie gata, şi s'au gătit toţi domnii elinesti, şi era numai sĕ purcézĕ şi s'au strîns la un loc, şi s'au socotit sĕ trimită cărţi la Troada, Tildareu tata Elenii, şi Maneleu şi toţi impĕraţii şi domnii elinesti şi sĕ trimiţă sol la Priam impĕrat sĕ le trimită pe Elena cu tótă avuţia, ce a luat sĕ vie la impĕratu şi sĕ nu se potrivéscă fiului seu Parij, şi sĕ nu-se facă oşti pentru o muere, ér de nu va vré sĕ o trimită în pace sĕ scie, că toţi elenii cu totul sunt gata sĕ mérgă asupra Troadei, şi au scris Tildoreu la Priam de tóte cum se socotise cu toţii, şi au scris şi Clitemnistra sora Elenei, carte la soru-sa, ce a făcut.

Şi au trimis cu cărţile sol, pre Agamemnom cumnatul Elenii şi pre Odiseu şi au venit cu cărţile şi au întrat în cetatea Troadei, şi s'au închinat lui Priam impĕrat şi impĕrătesei lui, şi i-au dat cărţile, ér Elena muerea lui Maneleu, şedea alăturea cu Alisan-

Nu ne putem însĕ esplicá un lucru, şi acesta trebue sĕ ne amărască. Nici nu ş'a ocupat bine scaunul noul ministru şi „N. Fr. Presse“ în ediţiunea sa de séra, aducênd în legătură miscările din Sêrbia, cari pun în agitaţiune şi poporaţiunea slavă de pe la mărginimea Ungariei, află necesariu a dá lecţii noului ministru.

Cestionata fóie ḑice, că propaganda omladimistică a trecut în Ungaria şi cuceresce tot mai mare teren, din care pricină a fost şi înterḑisă serbarea dela Cossova. Dl Tisza, continuă fóia vienezĕ, a avut ocasiune sĕ cunóscă şi sĕ studieze aceste miscări, cari în decursul activităţii sale i a dat mult de lucru. Noul ministru de interne, cont. Geza Teleki, va face bine, dacă acésta agitaţiune, ce se revarsă din afară spre Ungaria o va urmărí cu cea mai mare atenţiune; *şi póte că e şi cu cap a priveghiá cu un ochiu ager asupra purtărei românilvr din Ungaria şi Transilvania, a căror referinţe contelui Teleki trebue sĕ i fie cunoscute din propria-i intuiţiune.*

Cu o încordare mare din tóte părţile se astéptă la proiectele, ce le a supus astăḑi regimul comun delegaţiunilor. Se credea, că după cum sunt pregătite proiectele de regimul comun suma creditelor în anul acesta va diferí numai puţin de cea din anul trecut, fiind adecă mai mică; dar escepţionând creditul, ce se cere pentru pregătirile militare. Fiind că creditul pentru puşca cu repetiţie va fi cu mult mai însemnat, precum se presupunea, atât la ordinariu, cât şi la estra ordinariu se vor mai sporí creditele şi suma va fi póte mai considerabilă.

In ajunul delegaţiunilor ḑiariul maghiar al stêngei estreme „Egyetértés“ face o revistă asupra situaţiunei politice estrerne, atrăgênd atenţiunea ministrului de esterne asupra situaţiunei critice, ce s'a creat.

In România, ḑice cestionata fóie, guvernul lui Catargiu a sdrobit pe Braţian şi pe Carp. Amicul Rusiei, partidul conservativ al boierilor are în mânile sale frênele puterei, ér Hitrovo se bucură în regatul dunărén de acelea-şi referinţe, ca şi la el în ţĕră. In Sêrbia Milan ş'a părăsit tronul şi stăpân e metropolitul Mihail, până-ce va pune coróna pe capul lui Nichita. Cât e pentru Bulgaria, acolo dom nesce şi acum numai un principe provisoriu, care nici în politică şi nici în alte referinţe nu are trecere. Cestionata fóie mai vorbesce despre posiţia Franciei, tractatul cu Italia etc; şi n'are încredere, că provinciile ocupate Bosnia şi Herţegovina vor puté fi păḑite fără vĕrsări de sânge, aḑi când chiar şi Sêrbia rămnesce la ele.

Dealtcum sêrbii au devenit atât de îndrăsneţi, încât cutézĕ a pretinde monarchiei nóstre Bosnia şi Herţegovina şi arondarea graniţelor monarchiei nóstre cu Dalmaţia şi cu ţĕrile sêrbesci din Ungaria. Numai aşa vor ei sĕ păstreze neutralitatea, căci dacă nu se vor aliá în arme cu Rusia, carea le a promis cu mult mai mult şi care 'şi şi ţine promisiunea. Aceste le-a esprimat însu-şi conducĕtoriul partidei liberale şi efectul lor au avut mare rĕsunet nu numai în Sêrbia, ci şi întréga Europa. Organul oficiul nostru de esterne şi rĕspunde, numindu-le acesto ridiculositĕţi; partea cealaltă a presei i a lucrul însĕ cu mult mai serios.

Stéua generalului Boulanger pare a apune. Demult nu se mai vorbesce nimic şi de când stă la Londra nu se póte ḑice, că a fost obiectul discuţiunei nici prin presă şi nici cercurile nu s'au întereresat de el. In Francia tot aşa de puţin se vorbesce despre el. Se scie d'asemenea cât de mult opiniunea publică francesă se întórce acum contra lui, şi cum

---

dru Parij lângă tatăl-seu Priam împĕrat, ca sĕ o vaḑă mai bine solii lui Manileu împĕrat şi dacă au dat cărţile lui Priam, au dat şi Elenii cărţile, dela soru sa Clitemnistra, au cetit şi au rîs şi nimic nu au băgat în sémă. Deci Priam au cetit cărţile şi au ḑis de vor vrea sĕ vie, vie sănĕtoşi numai de nu se vor căí, ér pre Elena nu o vom dá până la mórte. Şi au eşit solii cu acel rĕspuns, şi s'au dus şi au spus lui Tildareu şi lui Maneleu tot ce au vĕḑut şi ce au ḑis. Şi érăşi s'au umplut de amar, şi de iznóvă au dat scire érăşi elinilor, cum nu au băgat samă cărţile, şi au ḑis cum de vor merge numai sĕ nu se căéscă, că ei nu i bagă în samă. Iar dacă au auḑit elinii, s'au strins cu toţi vitejii lor şi au venit toţi din tóte părţile, şi de pe apă şi de pe uscat, şi s'au strins la Mazistra, în ţara lui Maneleu, de unde luase pe Elena, şi s'au adunat oşti multe din multe ţeri, dela Athina, dela Europa, dela Tethalia, dela Ellada, şi dela tot apusul, şi s'au strins domni mulţi de prin ostróve, dela Rodos, dela Ithachia, dela Salamina, dela Krit, dela Argos, dela Corinth, şi dela alte ostróve multe, şi dacă s'au strins toţi la un loc, erau mulţi fórte. Şi s'au făcut óste gróznică, fiind toţi vitejii îmbrăcaţi în chier, împlătoşaţi, şi erau şi vitejii cei vestiţi, şi aleşi. (Va urma.)

---

comisia senatorială a mai descoperit acum decurênd tapte, ce cad în sarcina lui.

Étă acum cum se desvinovăţesce generalul de cele ce i se impută în afacerea Schnaebel.

Când cu ocasia afacerei Schnaebel se părea, că resbelul este înlăturabil, eu am voit sĕ sporesc efectivul armatei francese cu 900 mii ómeni. Acestia trebueau însĕ echipaţi, le trebueau cu deosebire îmbrăcăminte, arme tot se mai găsiau pentru dênşii. Nu era bine însĕ ca sĕ fac sgomot din acésta, căci astfeliu se agrava şi mai mult şi resbelul desigur is bucnia. De aceea am chiemat la mine fabricanţi şi croitori şi am întrat în târg cu ei. Se lucra la haine ḑi şi nópte şi nimeni nu sciea de asta nimic, căci secretul n'au fost destăinuit de nimeni.

Dacă ajungeau lucrurile la un resbel, Germania ar fi fost fórte mult surprinsă, vĕḑênd, că armata nótră e mai mare decât a ei cu 600 mii soldaţi.

Cuvintele de mai sus generalul le-a spus unui redactor al ḑiariului „Figaro“, care l'a visitat la Londra acum cu ocasia incidentului Reichert. Generalul a mai spus cu acésta ocasie, că dacă dênsul nu făcea tot posibilul ca secretul sĕ nu fie ascuns, de sigur, că ḑiarele guvernamentale inspirate de d. Ferron, care pe dênsul îl urăsce, ar fi făcut ca Bismarck sĕ afle ceea-ce el făcuse pentru armată şi ar fi luat şi el atunci mĕsuri de apĕrare.

Deci închee generalul, ţinuta mea în acésta afacere a fost cât se póte de patriotică.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 19 Iuniu. Cercurile conducĕtóre de aici privesc cu mare incordare la desvoltarea lucrurilor; s'ar puté ḑice, că nici când s'au dat alarmele de rĕsboiu, acum doi ani, ele nu erau aşa de ingrijate.

Lucrul se esplică tare uşor. Pe atunci era Milan la locul seu, el dirigea afacerile statului şi influinţa lui asupra ţinutei politice a Sêrbiei era hotăritóre.

Aveam cu un cuvênt un aliat, ce-i drept mic, dar pentru posiţiunea, în care se află Sêrbia destul de insemnat, şi într'un eventual rĕsboiu nu eram necesitaţi sĕ ne împărţim puterile şi în direcţiunea acésta.

Acesta e şi motivul, că cercurile conducĕtóre ş'au îndreptat atenţiunea mai cu sémă asupra Galiţiei, la marginile căreia colosul de nord lucră ḑiua nóptea pentru a se întărí cât mai bine; a-şi creá posiţiuni cât mai favorabile şi tóte aceste cu scop vĕḑit pentru un eventual rĕsboiu, ce era sigur, că noi nu l vom provocá.

Şi ca contra punct monarchia nóstră n'a cruţat aprópe nimica pentru a se întărí şi ea pe câmpul, care era prevestit de teatrul rĕsboiului.

Acum însĕ lucrurile au luat şi o altă faţă şi acésta motivézĕ îngrigirea cea mare, ce a cuprins pe cercurile conducĕtóre, îngrijire, ce o mai măresce încă presa prin espunerile şi comentările sale.

Milan, cel atât de sĕrbătorit în presa monarchiei nóstre, a părăsit tronul, nu de dragul nostru, ci după-ce şi-a stors şi ultimele puteri, după ce a vĕḑut, că voinţa sa nu se mai póte impune şi nu mai póte resistá voinţei puternice a poporului sêrbesc, voinţă manifestată de atâtea ori chiar şi cu vĕrsări de sânge

El s'a desbrăcat din demnitatea de domnitoriu, ca sĕ devină hangiu, ér acum pe tronul sêrbesc se află un băiat, căruia nu i s'a ascultat nici măcar cererea ca sĕ pótă călĕtorí sĕ vadă esposiţiunea universală din Paris.

Regenţa, da, ea a asigurat la început pe monarchia nóstră, că va păstrá intacte relaţiunile de până atunci, ba mai mult, a promis sĕrbătoresce, că se va năsuí a întărí amiciţia şi-o va face sĕ prindă rădăcini chiar şi între clasele poporaţiunii, care nu scie judecá mai mult, decât că e de o lege şi de un neam cu rusul şi deci pe el 'l apoteoséză, fără a mai cugetá şi la interesele, ce le reclamă ţéra, interese, ce adeseori trebuesc puse mai presus de chiar datorinţele, ce le ai faţă cu conaţionalii tĕi.

Din activitatea desfăşurată însĕ până acum de regenţă nu se vĕḑesc de loc, că faptele ar confirmá promisiunile. Din contra ea e o contraḑicere drastică faţă cu programul buciumat la auḑul Europei.

Sĕ nu ne mai întórcem la demisionarea siluită a metropolitului Teodosiu, şi la reurcarea pe scaunul metropolitan a lui Mihail, mâna drĕptă a guvernului rnsesc, ci sĕ rĕmânem la situaţiunea de aḑi.

Ea pare de tot posomorită, încât privesce succesul politicei nóstre în Sêrbia, şi acésta o ilustrézĕ faptele mai recente.

Când fie-care este liber şi 'şi permite chiar a amenińţă pentru-ca sĕ scótă şi sĕ câstige numai cu gura şi nu e tras nici la rĕspundere, ba nici chiar guvernul nu vine sĕ desminţéscă, dovedesce cât de mult au slăbit relaţiunile nóstre şi cu ele influinţa, ce o am avut, dacă în adevĕr am avut vr'odată vr'o influinţă în Sêrbia.

Mai mult, de aici s'a promulgat apeluri cătră bosniaci şi herţegovineni, apeluri, cari după tecstu rile reproduse de foile monarchiei nóstre ne presentă ca pe cel mai mare tiran. Şi astfeliu de apeluri nu numai intenţionézĕ a schimbá disposiţia acestor locuitorilor, dar ii provócă chiar sĕ se smulgă de sub stăpânirea monarchiei nóstre.

Şi nu e lucru tocmai de glumit. La aceste popóră încă primitive nu te poţi jucá cu focul, făr sĕ te temi în tot momentul de pericol. El odată aţâţat, ia uşor flacără şi dimensiuni mari, mai ales că din tóte părţile e alimentat.

Influinţa ruséscă pare a fi cucerit întreg terenul şî acésta se manifestézĕ cu atât mai vêrtos, cu cât intenţinnile ţarului de a face pe principele de Muntenegru rege al unei Sêrbii mari, au măgulit urechile sêrbesci şi n'au aflat în nici o clasă a societăţii resistinţă.

Şi e lucru remarcabil, că ministrul president al Sêrbiei voesce sĕ presinte lucrurile într'o altă icónă, zugrăvindu-le cu colori false; ca şi cum ele nu ar fi destul de pronunţate.

Panslavismul s'a pronunţat, şi noi nu stăm nu numai între douĕ focuri vrăşmaşe, cari pretind póte împărţirea puterilor, dar avem foc chiar în mijlocul monarchiei. Avem pe cechi, cari cu sĕrbările dela Paris s'au folosit în tótă libertatea de ocasiunea a demonstrá contra germanismului, un fenomen, care de loc nu promite o consolidare a popórĕlor din monarchia nóstră, aşa precum trebue sĕ esiste în timpurile aceste critice.

Au deci motiv şi încă puternic motiv cercurile conducĕtóre sĕ privéscă cu mare atenţiune la desfăşurarea lucrurilor şi a evenimentelor, cari fac situaţiunea atât de nesigură, carea cred, însĕ că o vor mai limpedí desbaterile din delegaţiuni.

Cât pentru noi, nu pot ḑice decât cu foile germane, că e bine ca cel puţin în o astfeliu de situaţiune politică toţi cetăţenii statului sĕ fie mulţămiţi şi sĕ trăéscă în legături de pretenie, căci dela acésta împrejurare condiţionézĕ succesul rĕsboiului.

i.

Sinodul eparchial din Caransebeş.

Raport general

al senatului epitropesc cătră sinodul eparchial.

Subsemnatul consistoriu ca senat epitropesc are onórea a subşterne venerabilului sinod eparchial următoriul raport asupra activ tăţii sale în decursul anului trecut 1888.

I. *Esibite* au întrat la acest senat în decursul anului 1888 1329, cari tóte s'au resolvit.

II. *Starea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane*:

Precum se póte vedé din inventariul alăturat la preliminariu, tóte fondurile şi fundaţiunile diecesane au la olaltă

Active:

1.	în bani gata	7714 fl. 25	cr.
2.	în casse de păstrare	85.611 „ 45 1/2	„
3.	în obligaţiuni de stat	135.650 „ —	„
4.	în obligaţiuni private	46 032 „ 62 1/2	„
5.	în pretensiuni	69.372 „ 53 1/2	„
	La olaltă .	344.380 fl. 86 1/2	cr.
6.	în realităţi în preţ de	117.356 fl. 55 1/2	„
	Peste tot .	462.016 fl. 41 1/2	cr.

Pasivele:

fac peste tot suma de	40.705 fl. 15	cr.
Din activele de	462.016 „ 41 1/2	„
Substrăgênd pasivele de	40.705 „ 15	„
Resultă, că activele întrec pasivele cu	421.311 fl. 26 1/2	cr.

III. *Comunele bisericesci*:

Stând adevĕrul datelor subşternute la consistoriu şi a preţurilor, posed:

In realităţi:

a) bisericesci:

1.	328 de edificii biserierci, în preţ de	2,023.969 fl. 42	cr.
2.	59 de case parochiale, în preţ de .	32.780 „ —	„
3.	13 1/2 de case pentru închiriare în preţ de	69.640 „ 40	„
4.	14.002 jugere 1520 stêng. □ de pământ ca dotaţiune preoţéscă în preţ de	660.990 „ 82	„
5.	700 de jugere 1518 stêngeni □ de pământ ca fundaţiune bisericéscă în preţ de	56.104 „ 73	„
6.	50 1/2 altfeliu de realităţi, în preţ de	17.345 „ —	„
	La olaltă . .	2,861.130 fl. 37	cr.

b) scolare:

1.	257 de edificii scolare, în preţ de .	323.715 fl. —	cr.
2.	29 de edificii scolare, fără locuinţe de învĕţătoriu, în preţ de	21.775 „ —	„
3.	6 case separat pentru locuinţe de învĕţătoriu, în preţ de	4.700 „ —	„
4.	3 case pentru închiriare, în preţ de	2.500 „ —	„
5.	585 de jugere 1553 de stêngeni [illegible] ca dotaţiune învĕţătóréscă, în preţ de	45 312 „ 08	„
6.	210 jugere 542 de stêng. □ ca fundaţiune scolară în preţ de . . .	12.945 „ —	„
7.	19 altfeliu de realităţi în preţ de . .	2360 „ —	„
	La olaltă .	413.307 „ 08	„

Averi mişcătóre:

a) bisericesci

1.	Capital bisericesc în sumă de . .	770.529 fl. 68 1/2	cr.
2.	Recuisite şi ornate bisericesci în preţ de	301.127 „ 26	„
	La olaltă .	1,071.656 fl. 94 1/2	

b) scolare:

1.	Capital în sumă de	96.772 fl. 66	cr.
2.	Mobile și recuisite scolare în preț de	24.692 fl. 25	cr.
	La olaltă	121.401 fl. 91	cr.

Recapitulare:

1.	averi bisericesci și scolare nemișcătóre în preț de	3,274.437 fl. 45	cr.
2.	Averi bisericesci și scolare mișcătóre în preț de	1,193.058 fl. 85 1/2	cr.
	Peste tot .	4,467.497 fl 30 1/2	cr.

Pasivele:

	Datorii bisericesci	91.640 fl. 41	cr.
	Datorii scolare	10.940 „ 26	cr.
	La olaltă .	102.580 fl. 67	cr.

Conspectul despre starea averilor bisericesci și scolare pro 1888 se alătură sub ·/. pe lângă aceea observare, că în acest conspect nu sunt cuprinse datele privitóre la starea capitalelor bisericesci și scolare dela comunele bisericesci: Biniș, Bocșa montană, Comoriste, Moniom, Mercina Reșița montană și Reșița-română, care date nu ni s'a substernut.

IV. *Despre revisiunea socotelilor bisericesci scolare pro 1888.*

Socoteli bisericesci au întrat în decursul anului 332, s'au revĕdut 332, s'au dificultat 2 și s'au aprobat 330. Socoteli de ale fondurilor scolare au întrat 57, sau revĕdut 57, și s'au aprobat 57. Socoteli de cult au întrat 87, s'au revĕdut 87 și sau aprobat 87. Preliminarii și repartiții de cult au întrat 260, sau revĕdut 260 și s'au aprobat 260. Preliminare bisericesci au întrat 230, s'au revĕdut 230 și s'au aprobat 230.

Raportul esactorului diecesan se alătură sub ²/.

In celealalte cause urméză rapóte speciale.

Cu acésta terminând. ne rugăm a ni se votá absolutoriul îndatinat.

Caransebeș, din ședința consistorinlui ca senat epitropesc, ținută în 4 Aprile, 1889.

Dela scóla civilă de fete a Asociațiunei.

După programa scólei civile de fete a Asociațiunei, ce deja a eșit de sub tipariu, esamenele la aceea-și scólă se vor ține în ordinea următóre:

În 27 Iuniu n.

Înainte de amĕdi:

8—9 Religiunea cu tóte elevele.
9—10 Limba română cu cl. I și IV.
10—11 1/4 Limba maghiară cu cl. I și III.
11 1/4—12 Fisică cu cl. IV.

După amĕdi:

3 1/2—4 Higiena cu cl. IV.
4—5 Limba germană cu cl. II și III.
5—6 Limba franceză cu tóte elevele.

În 28 Iuniu n.

Înainte de amĕdi:

8—8 3/4 Geografia cu cl. I.
8 3/4—9 1/2 Geografia cu cl. II.
9 1/2—10 1/4 Chemia cu cl. III.
10 3/4—11 3/4 Istoria patriei cu cl. IV.

După amĕdi:

3 1/2—4 1/4 Aritmetica cu cl. II.
4 1/4—4 3/4 Economia de casă cu cl. III.
4 3/4—6 Musica instrumentală.
6—6 1/2 Declamațiuni și cântări.

In 29 Iuniu n.

La órele 10 încheerea solemnă a anului scolariu.

Atestatele se vor distribui în 29 Iuniu, încheindu-se în aceea-și di anul scolastic, al treilea al scólei civile de fete.

Începerea anului scolastic 1889/90 se face cu 1-a Septembre stilul nou.

Varietăți.

* (Personal.) Din incidentul chirotonirei noului episcop al Caransebeșului, a sosit cu trenul de adi diminéță Preasânția Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meția n și Preacuviosia Sa Dnul protosincel din Caransebeș Filaret Musta, precum și mai mulți domni onoratiori din eparchia Caransebeșului.

* (Dela Curte.) In curênd Mai. Sa împĕrătésa-regina va plecá din Lainz dimpreună cu fica sa Maria Valeria la Ischl. Petrecerea din Lainz a avut efect îmbucurătoriu asupra stărei sanitare a Mai. Sale. Doliul familiar se sfârșesce cu 4 August și în acésta di monarchul va plecá la Gratz spre a luá parte la alianța austriacă de tir. Impĕrătésa regina precum și întreg personalul seu vor petrece tot în doliu până după diua morții archiducelui. Despre datul plecărei monarchului la Berlin nu se scie nimic positiv. Se vorbesce, că va merge la Gratz, apoi la Ischl și de acolo la Berlin, în tot casul în 22 August va fi în Viena, unde va salutá pe șahul Persiei și-l va primí de óspe. Archiducesa Ștefania a plecat în Belgia. Cununia archiducesei Maria-Valeria cu archiducele Francisc Salvator se va întêmplá abia prin luna lui Faur.

* (Despăgubirea regaliilor.) Precum se asigură din locuri competente încă nici astădi nu e în positiune guvernul a dá o esactă și fidelă icónă despre spesele, ce se cer pentru despăgubirea regaliilor; deóre-ce până acum numai o parte dintre inspectoratele de dare au asternut pretensiunile și aprețierile, abia pe la mijlocul lunei viitóre va fi ministeriul de finanțe în positiune a se puté orientá positiv și sĕ ficsese spesele, ce se recer pentru rĕscumpĕrare. Cât privesce despăgubirile pentru persónele private, s'a făcut calculațiune la început, că suma recerută e de 80 milióne fl.; și d'abia se póte presupune, că va puté fi mai mică.

* (Esamen.) Scólele normale elementare rom. cat. de aici 'și vor ține esamenul în 26, 27 și 28 l. c. Scólele au fost cercetate în decursul anului de 221 elevi, dintre cari au fost 102 germani, 98 români si 21 maghiari.

* (Avis pacienților români.) Dl Dr. Ste rie N. Ciurcu, medic universal în Viena, care stă în legătură cu cele mai celebre persóne medicale, și a mutat locuința din cercul VIII Alserstrasse Nr. 49 în cercul IX Pelikangasse Nr. 10, unde a constituit un cabinet de consultațiune cu somitățile medicale din Viena, ușurând astfeliu pe bolnavi de multe greutăți și neplăceri, la cari ar puté fi espuși

* (Agronomic.) În convictul institutului reg. ung. agronomic din Monăstur se deschid pe anul viitoriu șapte stipendii de ajutorare; alte șapte locuri vacante se pot ocupá prin depunerea tacsei. Cererile sĕ se adreseze numitei direcțiuni până la 15 Iuliu.

* (Târg.) Târgul de vite din Mercurea se începe la 23 Iuniu a. c. n. în așa numita grădina postei. S'au anunțat fórte mulți cumpĕrători de vite mari.

* (Studenții români în Paris). Anul acesta românii dela scóla de poduri și șosele din Paris au făcut o deosebită onóre țerei nóstre; între dece diplome, patru au fost obținute de români. Etă lista românilor cari au reușit și terminat susnumita scólă: Alesandru Proca, cu certificat, Bratian I. cu diplomă, Bujoiu cu diplomă, Gaicu cu diplomă, Lupescu cu certificat, Paugrati cu diplomă. La scóla de mine a fost un singur român, care a terminat, I. Anastasescu; scrie „Românul".

* (O casă francesă se oferă a se ocupá cu vinderea vinurilor române). In urma nereînoirei tratului de comerciu franco-italian, comercianții de vinuri din Francia sunt nevoiți a căutá în țeri vinuri, cari ar puté inlocuí pe acelea cari le primiau din Italia pentru a satisface numĕrósa lor clientelă. Prin urmare, în o escursiune grăbită, ce a făcut în România, acum câți va ani, dl Leon Moüy s'a convins, că câte-va localități, ca Drăgășani, pentru vinurile roșii, Jassy, etc., pentru vinurile albe, presentau tipurile unei esportațiuni ușóre și sigură în Francia, dar lipsa de spirit de intreprindere la comercianții români nu i-a permis de a incheiá afaceri serióse. De aceea astădi fiind-că guvernul se ocupă de a desvoltá esportațiunea acestei ramuri importante de producțiune națională, numita casă vrea sĕ se pună la dispositiunea fie a guvernului el însuși, fie a caselor sau societăților de esportațiune, fie a sindicaturilor de productori, cari ar puté sĕ se însărcineze cu vêndarea vinurilor în Francia. Fiind dată buna și numerósa clientelă ce are, acésta casă se găsesce în mĕsură de a vinde multe părți de vinuri cu prețurile cele mai reduse pentru espeditori în comptul cărora ar lucrá esclusiv, mulțămindu-se ca remunerațiune de comisiunea obișnuită Facem cunoscut celor în drept propunerea numitei case, care speră a fi primită în mod favorabil. In acela și timp casa póte presentá numeróse referințe în bancă, pentru cei ce vor sĕ se intereseze, scrie „Cur. Fin."

* (Valórea elefantului.) Elefantul este cel mai valorabil animal, căci dinții lui formézĕ unul din cele mai interesante articole de comerciu din lume. Piața pentru vinderea acestui articol este Londra; aici se fac de patru ori pe an anumite aucțiuni de fildiș. Se găsesc dinți până la greutatea de 80—90 chilograme. Valórea unui dinte mare frumos se urcă la 1400—1600 franci. Cel mai frumos fildiș se aduce din Africa de ost, acesta este curat cu colóre deschisă și se plătesce mai scump, pe când cel importat de prin Africa de vest are o colóre galbină murdărită. Asemenea se aduc dinți de elefant din Sudan, acestia însĕ sunt mai puțin valorabili, deórece se sfărâma ușor. Mai mare preț are fildișul din India, care însĕ se importézĕ numai în bucăți mai mici, precum vêrfurile și rădăcinile dinților, partea de mijloc a dintelui se prelucră și se folosesc de Indieni însuși Din aceste bucăți se prepară mai cu sémă bile de biliard, și tacsele de claviatură. In timpul cel mai nou se prelucră și părul din códa elefantului în obiecte de lucs, precum lanțuri de césórnice, brățari ș. a. cu înfrumsețări de aur, formând moda cea mai nóuă. Aceste obiecte se plătesc fórte scump, deóre-ce părul se vinde mai scump, decât greutatea lui în aur.

Bibliografic

Dl Nicolau Pilția, cunoscutul profesor dela gimnasiul nostru din Brașov, carele încă în anul 1881 — cariera profesorală a început-o in anul 1887 a scos la lumină: „*Gramatica limbei române*", o carte mult simțită în cercurile nóstre, ne a surprins cu a doua ediție: „*Gramatica limbei române*", întocmită pentru scólele secundare și civile. Editura tipografiei Alexi, Brașov. Tot așa de bine însĕ o pot folosí și privații și noi nu putem decât sĕ recomândăm acéstă lucrare seriósă și de mare valóre, mai vêrtos, că autoriul a ținut cont acum de tóte împregiurările și a întocmit-o și după observările și criticele, ce s'au făcut primei ediții de cătră bărbați competenți ca Dr. Silași etc. etc. — O singură observare am avé în privința adiustărei și a hârtiei, carea la tipografia nóstră archidiecesană se esecută cu mai mare succes, încât poți dice cu latinul: Forma dat esse rei.

Mulțămite publice.

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu își împlinesce o plăcută datorință, esprimând și pe calea acésta institutului de credit și economii „Albina" din Sibiiu mulțămita și recunoscința sa cea mai adêncă pentru suma de 200 fl., votată pentru scopurile reuniunei în adunarea generală a acționarilor, ținută la 29 Martiu, 1889.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 16 Iuniu, 1889.

Maria Cosma, președintă. Dr. *Russu*, secretariu.

Pentru modelele din lucrul de mână femeesc dela sate, colectate și oferite gratuit pe séma scólei civile de fete a „Asociațiunei Transilvane," comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu — concredut cu compunerea colecțiunei acestor modele, — își esprimă căldurósa s'a mulțămită:

dómnei colectante și oferente Maria Dan, soție de protopop în Făgăraș;

dómnelor oferente: Paraschiva Aron, económă din Galați, Elena Cocan, preotésă din Mândra, Cristina Herțogea, preotéasă din Herseni, Elena Lucuța, soție de c. r. căpitan în pens. din Sibiiu, Lucreța Olariu, soție de advocat din Deva; d-șórei: Maria Pop, din Bucerdea vinósă și dlui Constantin Stezar, c. r. căpitan în pens. din Sibiiu.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 16 Iuniu, 1889.

Maria Cosma, președintă. Dr. *Russu*, secretariu,

P. t. d. Ioan Muntoiu, cantor la biserica cu hramul „Cuv. Paraschiva" a binevoit a donă pentru biblioteca scólei capitale române gr. or. din Rĕșinari 142 opuri, asemenea „Telegraful Român" pe anii anii 1853—1857 și 1860, „Gazeta Transilvaniei" pe anii 1853—1855, 1861—1862 și 1865 — 1866.

Pentru acéstă faptă generósă, corpul didactic în conferința sa ddto 27 Maiu a. c. a conclus a-i se esprimá numitului domn donator cea mai ferbinte mulțămită și recunoscință publică.

Dea ceriul ca acest esemplu nobil și demn de imitat sĕ străbată la inimile tuturor iubitorilor de cultură și înaitare.

Rĕșinari, 5 Iuniu, 1888.

C. Hămbășan, director.

Colectă

pentru nenorociții prin foc în comuna Ernea-săséscă

(Urmare din Nr. 59.)

(Colectă intreprinsă de părintele Nicolae Fratеș din Sâmpetru.)

1.	Dela popor în bucate, cari prefăcêndu-se în bani dau suma de	fl. 5	—
2.	Dela biserică	„ 1	—
3.	Dela Nicolau Fratеșiu paroch . .	„ 1	—
	Suma .	fl. 7	—

In vestminte:

4. Paraschiva I. Coca, o cămașe.
5. Ana I. Snumcénă, stergar femeesc.
6. Vd. Ana Nicod. Spătăroi, o cămașe.
7. Paraschiva D. Spătăroi 4 coți pânză; 2 ii de copile.
8. Raveca Stan Vetriu, o cămașe și ismene.
9. Ana Rad. Dragoș, o ie.
10. Maria Nicol. Bârsan, cămașe și vizită.
11. Ana Petru Bârsan, cămașe și stergariu.
12. Ana Irimie Cranga, stergariu și ismene.
13. Ana Arsenie Cranga 3 1/2 coți pânză.
14. Paraschiva I. Muntean jun. ismene și stergariu.
15. Paraschiva I. Coca, cămașe și ismene
16. Maria George Popovici, o camașe.
17. Ana N. Cranga, cămașe și ismene.
18. Vĕd. Paraschiva Todor Plesa, o ie.
19. Ana Dumitru Russu, o camașe.
20. Ana Dumitru Puiu, o cămașe.
21. Ana I. Luca o cămașe.
22. Maria Nicol. Inache, cămașe și ismene.
23. Maria Ioan Domnișor, o rochie de copilă.

Până acum cu totul . fl. 155.74 cr. și hainele înșirate mai jos.

Nr. 129 [80] 3—5

CONCURS*).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiuno din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca studii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor cătră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — sĕ documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoziţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispoziţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl. cuincuenale de câte 50 fl., care se repetézá de 5 ori; relut de cuartir de 140 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoziţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

---

ad Nr. pp. 271 [85] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de cl. III-a Mănăsturul unguresc în protopresbiteratul Clusului se escrie concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială de pétră, cu supraedificatele economice, tóte în stare bună, acoperite cu şindili şi grădină de legumi . . . . . fl. 50.—

2. Porţiunea canonică, 10 jugere arătoriu, un fênaţ de 8 cară de fên şi cimiteriul bisericei . . . . . fl. 66.—

3. Venitul stolariu dela 220 familii, computat după calculul de 5 ani, care dă la an . . . . . fl. 82.—

4. Dela 200 famili câte o jumătate merţă mare — 10 copuri de bucate, grâu, cucuruz şi sĕcară, à 70 cr. fl. 140.—

5. Tot dela 200 familii câte o ţi de lucru à 50 cr. fl. 100.—

cari venite la olaltă computate dau anual suma sigură de fl. 438.— afară de jertfa de preste an şi alte pomene ce se usitézá în popor.

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au a şi îndreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Oficiul protoprasbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 12 Aprile, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. ppresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiţi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 32—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Publicaţiune de licitaţiune!

Epitropia fondului gimnasiului român gr. or. din Brad, dă în întreprindere, — *adaptarea (transformarea internă) a localităţilor edificiului, cari servesc pentru prelegeri şi construirea de nou a unei eşitori, (reteradă)* — pe lângă licitaţiune publică minuendă, carea se va ţiné în **18/30 Iuniu a. c. st. n. la 10 óre a. m.,** în cancelaria Direcţiunei gimnasiului.

Preţul esclamaţiunei la transformarea edificiului gimnas. e **3,706 fl. 59 cr. v. a.,** ér al reteraţilor: **358 fl. 23 cr. v. a.** (Conform planului de edificare şi al preliminariului).

Până la terminul licitaţiunei, se primesc efecte provĕdute cu un vadiu de **15** %. [84] 2—3

Condiţiunile de licitaţiune, — în detail, — se pot vedé în órele oficióse, în cancelaria menţionată, — doritorilor, se comunică în copie pe spesele lor.

Brad, 13 Iuniu, 1889.

Epitropia fondului gimnasial.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc.. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 28—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curézá grabnic şi radical **asurdenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi audul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 4—6

Se capĕtă în: **E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I— am Hof 6.**

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosi fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoziţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte negutătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 5—12

---

*) Celelalte foi românesci încă sunt rugate a luá notiţă.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 64 Sibiiu, Marți 13/25 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Iuniu.

Scriem încă sub dulcea impresiune a sĕrbătorilor de eri și alaltăeri, sĕvêrșite în biserica din Sibiiu-Cetate prin archiereii nostri.

S'a pus corónă asupra lucrărei începute cu încrederea în Dumnedeu la 27 Aprile a. c. la Caransebeș, și continuate sub conducerea binevoitórelor și îngrijitórelor mâni ale Escelenției Sale Inalt Prealuminatului și Preasânțitului Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul; s'a pus coróna asupra acestei lucrări, încoronându se de mire al bisericei alesul și întăritul episcop al eparchiei Caransebeșului, Preacuviosia Sa vicariul archiepiscopesc și archimandritul de până acum Nicolau Popea.

Ne-a rĕmas dulce impresiunea ḑilelor festive de eri și alaltăeri și ea dulce va rĕmênè gravată în inimile nóstre pentru sfințenia actului, modului solemn, în care s'a sĕvêrșit el, și pentru persóna căreia s'a pus pe cap coróna, și în mână i s'a dat toiagul păstorirei, spre a conduce și a apĕrá credinciósa turmă din eparchia de Dumnedeu scutită a Caransebeșului.

Mica nóstră biserică din cetate la aceste festive ḑile s'a părut și mai mică. Deputațiuni din diecesa, care astéptă pe mirele seu cel dorit, consistoriul nostru în corpore, preoțimea archidiecesană din locuri apropiate și îndepărtate, concetățenii nostrii din Sibiiu erau adunați în acéstă biserică, în acéstă modestă casă alui Dḑeu, ca sĕ asiste, sĕ vadă sĕvêrșirea actului celui mai de căpetenie în taina a cincea, adecă chirotonirea unui archiereu.

Sub pontificarea Escelenției Sale domnului archiepiscop și metropolit al nostru serviciul pompos al bisericei nóstre îndoit apare mai splendid, și omul pĕtruns de o adevĕrată pietate, se simte în casa lui Dumnedeu. Crescut în cele bisericesci, și pĕtruns până în adêncul inimei de sfințenia tainei, care se sĕvêrșesce, Escelența Sa fie-care mișcare o întocmesce astfeliu, încât simți, că esci în biserică, și esci însuți pĕtruns de sfințenia tainei, uitând tóte cele pământesci, sau cu cântarea ângerescă vorbind: lăpêdênd tótă grigea cea lumescă.

La acésta dispositie ferită de grigile lumesci contribue în mod însemnat frumósa armonià și lina cântare a corului, care 'și împlinesce chiemarea în cunoscință, lăudând pre Dḑeu în cântare lină și armoniosă.

Sfințenia actului și modul esecutărei lui în sine și prin sine ne-au lăsat dulce impresiune.

La acésta s'a adaus stima și iubirea nóstră pentru persóna démnă, căreia i s'a dat toiagul păstorirei.

Aprópe o jumătate de viață de om părintele episcop Nicolau Popea a viețuit aici în archidiecesă între noi, împărtășind de o potrivă binele și reul asemenea cu noi, luând parte la lucrările sĕvêrșite de noi, cu un cuvênt identificându-și interesele sale cu cele ale bisericei.

Urméză în mod natural, că o promovare meritată a acestui bărbat stêrnesce în noi bucuria, onoréză pe cei ce au conlucrat la acéstă promovare până a ajuns în stadiul încoronărei ei, și ne dă stimul puternic, sĕ perseverăm în activitate continuă și onestă, căci adevĕratul interes al bisericei, causa drépță triumféză.

Scriem sub impresiunea sĕrbătorilor festive, încheiate cu chirotonirea noului episcop.

Bucuria nóstră este justă. Sĕ o scie toți fii bisericei nóstre, și sĕ se bucure și ei dimpreună cu noi.

Revista politică.

Delegațiunile sunt intrunite, și acum se astéptă resultatul desbaterilor. Precum se asigură din Budapesta scirile despre bugetul comun, ce s'au respândit după conferințele comune ministeriale, că adecă se va mai sporí cavaleria într'un mod însemnat par a nu se adeverí. Se asigură de pe acum, că proiectul asternut nu provede nici o dispositiune, ce ar face necesară inmulțirea și sporirea în mĕsură mai mare a cavaleriei.

Dacă în adevĕr ministeriul de rĕsboiu a avut intențiunea de a sporí cavaleria, s'a abătut deocamdată dela acest plan pentru ca sĕ realiseze sporirea artileriei, carea o reclamă impregiurările cu mai mare inteție. După-ce se vor acoperí și cheltuelile din urmă pentru pusca cu repetiție pentru infanterie, se vor votá credite noue pentru carabina de repetiție pe séma cavaleriei.

Intre cehii Boemiei domnesc mari incordări. După-ce au nimicit puterea germanilor, scoțându-i din parlament, fără a mai voí sĕ intre în negoțieri de impăcare, cele doue partide cehe rivalisézà pentru a-și căpetá maioritate în dietă. Cehii tineri cu deosebire caută sĕ fie în tot locul triumfători la alegeri și spre scopul acesta se folosesc de tóte mijlócele posibile. In furia activității, ce o desvóltă au mers așa departe, încât au amenințat cu resturnare chiar pe conducĕtoriul Rieger. Agitațiunea s'a inceput în cercul electoral, unde e candidat Rieger, pe tóte terenele și ea e spriginită de bărbații administrațiunii, dintre cari o parte fórte insemnată spriginesc principiile cehilor tineri.

După multe lupte și frecări și după prelungirea de doue ori a camerilor din România i-a succes guvernului a scăpá téfăr cu bugetele votate. Asta nu o credea nici chiar leaderul conservatorilor, și primului ministru i-a trebuit mult tact și o bună dosă de rafinerie de a putut purtá lupta cu succes.

Parlamentul s'a inchis și cu acésta guvernul dlui Lascar Catargiu, care se cam clătina într'o nouă periodă și în o altă situațiune. Se crede din tóte părțile, că guvernul se va aședá pe base sigure și așa întrĕga situațiune va fi mai solidă.

Acésta se accentuéză cu atât mai vĕrtos, cu cât sunt mai vĕdite intențiunile dlui Lascar Catargiu, ca sĕ guverneze cel puțin atâta pe cât a stat la cârmă dl Ioan Bratian. Și ca sĕ-și ajungă scopurile nu s'a sfiit singur a mărturisí într'o ședință sgomotósă a camerei, că va mătură pe actualii oficianți ai administrațiunei; va pune ómeni, în care va avé încrederea și cari ii vor trimite în cameră numai bărbați, cari aderă la principiile sale.

In modul acesta dl Catargiu se va scăpá și de actualii membri ai cabinetului, cari adeseori ii dau mult de lucru, punêndu i-se în cale și cari 'l amenințau, că dacă nu le face pe voe, 'l părăsesc, când e lumea mai dragă.

Luând în considerare și actualele împregiurări politice, ce se desvóltă mai ales în Orient, se póte privi cu mare încordare în o consolidare a conservatorilor și în o lungă durată a cabinetului Catargiu.

La ordinea ḑilei e obiect al discuțiunei politice și ospitala țară Helvetia. Germania privesce cu ochi rĕi la acéstă țerișóră, care stă departe de certele politice și lucră din rĕsputeri pentru prosperarea cetățenilor ei. Germania, însĕ precum se vede, nu vrea sĕ i mai respecteze neutralitatea și voesce sĕ o facă ca ea sĕ respecteze și sĕ se închine forței covêrșitóre a Germaniei.

Discusiunea între foile germane se urméză cu mare vehemență și încă în foile, cari sunt inspirate din cercurile conducĕtóre ale imperiului german. Visita regelui italian la Berlin se considerà de isvorul acestor discusiuni, și intențiunea, ce se urmărésce e, că într'un eventual resboiu în contra Franciei, armatele aliate ale Germaniei și Italiei ar puté cooperá cu mai mult și mai mare succes, când acest pământ ar cădé jertfă uneia dintre puterile amintite.

Numai cât Helvetia a fost menită sĕ fie marginea puterilor mari, pentru ca ele sĕ nu ajungă așa lesne la conflicte și de aci se și esplică seriositatea și rĕspunsurile foilor celoralalte state europene la atacurile presei gemane.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Marele craiul Achileu dela Elasthia încă a venit, și avea Achileu cu sine catarge 50. Ér adunându-se toți, au făcut sfat împĕrații și craii, pe cine vor pune împĕrat mare preste osti, și au aședat toți sĕ fie Agammenon, fratele lui Manileu împĕrat, și érăși s'au sfătuit sĕ lovéscă întâiu têrgurile Troadei și satele sĕ le ardă, și sĕ le prade, și sĕ ia tóte dobitóccle și tóte bucatele, se fie de mâncare ostilor elenisti. Și dacă au făcut acest sfat, au ales pe vitézul Achileu, și cu alți viteji elinesti, și cu osti multe, și cum au sosit, au prădat țara lui Priam impĕrat, și au robit și au tăiat ómeni, și au făcut Achileu fórte o pacoste mare în tótă țara Troadei, și cât au cuprins au făcut tot prah, și au dus multă pradă la tabăra elenilor, și bucate ostilor, și robi mulți. Ĕră s'au sfătuit cum vor face sĕ ia Troada cea mare, care era în tótă lumea vestită de avută, că era plină de vistierii de aur, și de tóte bunătățile lumei, așișderea și că dóră ar puté sĕ scóță pe Elena, și sĕ prindă pe Parij, sĕ-și rescumpere Manileu rușinea. Și au purces Elenii cu tótă puterea lor la Troada, și dacă au sosit în câmpii Troadei, cât se vedea Troada, s'au aședat ostile și s'au lățit în câmpii Troadei. Ĕră Priam împĕrat dacă au vĕḑut atâta greime de osti, el s'au spĕriat fórte. Și atuncia și au venit și ómenii din țara Troadei, spuind lui Priam, cât rĕu le-au făcut vitézul Achileu și cum au robit tot cât au putut cuprinde, și au pustiit tot locul lor. Ĕră Priam împĕrat fórte s'au întristat și au trimis spre rĕsărit, la nisce domni ai sei sĕ vie cu osti multe, cu léfă mare. Și așa s'au strins osti mari și grele dela rĕsărit, și au venit la Troada. Și au dat stire unii altora, sĕ fie gata de rĕsboiu preste 12 ḑile. Și începură ostile a se loví, și a da rĕsboiu unii cu alții, fórte tare, și se batea în tóte ḑilele una ca alta, și peria dintr'amêndouĕ părțile, și nu se póteau înfrânge, că era viteji buni și la Troada, și în tóte ḑilele perea voinicii cei scumpi și viteji pentru spurcata Elena. Ér într'o ḑi ședea Priam împĕrat sus în polimariul cetății și lângă dênsul fiul seu Parij, alăturea cu Elena, și privia tóte ostile elinesti și împĕrații și craii cum șade Elena lipită de Parij, și arată cu degetul spre Elini, ḑicênd: Étă tată meu Tildareu, étă și bărbatul meu Manileu, și cumnatul meu Agammenon, și tuturor crailor le ḑicé pe nume, și îi arată lui Parij și socru-seu Priam, și ridea Parij cu Elena de Manileu împĕrat, și de domnii elenisti, ér Manileu se mira, ce va face de rușine, și sta în cumpănă sĕ se omóre el și Tildareu tatăl Elenii. Er elinii vĕḑênd lacrămile, și rușinea, ce le făcea lor spurcata Elena, nu au mai putut suferí, ce s'au sfătuit cu toții sĕ dea năvală, sau se taie tótă óstea Troadei, sau se piară toți elenii, și s'au gătit marele viteaz Achileu, temeiul vitejilor elinesti, si și-au luat tóte armele sale, și sulița lui cea cu totul de mischin, și au eșit în fruntea ostilor elenisti, și au ḑis, sĕ fie toți gata de rĕsboiu. Ér din Troada vĕḑênd feciorul lui Priam împĕrat, că au eșit Achileu însuși în fruntea ostilor, nu s'au putut răbdá, ce s'au cerșuit la tată-seu sĕ-l lasă se iasă și el, și era anume Ector mai mic decât Parij, și era fórte vitéz. Ér tată-seu nu voia, ci ḑicea: are cine se bate cu elinii. Și au dat vitézul Achileu cu elinii rĕsboiu fórte tare, și s'au amestecat ostile, și au inceput a se tăia de diminéța până séra, și întra Achileu vitézul prin mijlocul troadenilor ca un leu, și-i tăia fără de milă și atât au tăiat pe troadeni, cât nu au rĕmas a patra parte, și câți au scăpat, s'au închis în cetatea Troadei, și numai cuteza sĕ iase din cetate la elini. Și s'au arătat elinii fórte gróznici troadenilor, și s'au fórte veselit elinii, și s'au sumețit, vĕḑênd că au înfrânt pe troadeni; și sta ostile elinilor împrejurul Troadei, ér troadenii privia de pe ziduri, și nu cuteza sĕ iase din cetate, că vedea cum zac troadenii morți ca butucii și striga elenii eșiți muerilor din cetate eșiți, nu ședeți închiși.

(Va urma.)

In Francia par partidele a fi mai conciliabile în faţa desvoltărei politicei esterne. Scirea agenţiei Havas, că principele Louis Napoleon a eşit din armata italiană se adeverésce şi de cătră fóia francesă „Autoritée“ cu următórele comentare insemnate: Principele Louis Napoleon a pâşit din armata italiană. Concesiunea, ce şi o a cerut pe o lună, nu are alt scop decât ca sĕ învăléscă hotărirea principelui Jérôm. Acésta hotărire a principelui e primită în întréga Francie cu mare insufleţire. Era póte şi mai bine dacă principele nici n'ar fi purtat nici odată uniforma italiană.

Nota circulară a ministrului sêrbesc, despre care am făcut menţiune în numĕrul trecut, se ocupă cu trei puncte cardinale. Mai întâiu ḑice, că sĕrbarea dela Cosova e memorabilă pentru sêrbi şi ia nu póte trece făr a se face ceremoniile, ce le dictézĕ inima fie-cărui sêrb adevĕrat; ea nu e decât religiósă şi nu póte provocá conflicte politice, de aceea a fost de prisos inmulţirea trupelor turcesci. Metropolitul Mihail nu jócă nici un rol politic, ci 'şi eserciază oficiul ca un archiereu adevĕrat. Cât privesce toastul ţarului, e cu greu de creḑut, că sêrbii s'ar ocupá cu schimbarea dinastiilor, mai ales dacă se ia în vedere şi se apreţiază trecutul dinastiei actuale din Sêrbia şi acelei din Muntenegru.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţământului educativ.

Un popor se înalţă sau decade, după cum se îngrijesce de educaţiunea urmaşilor sei. Istoria civilisaţiunei ne dovedesce acésta prin nenumerate esemple.

În adevĕr, nepăsarea şi ignoranţa nici pe un teren nu póte avé urmări atât de funeste ca pe terenul educţiunei, acelea în consecuenţele lor finale de regulă resbunându-se prin o ruină totală a popórelor. Până când dar némul omenesc nu-şi va uitá de misiunea sa, până atunci causa educaţiunei totdeuna va trebui sĕ-i zacă mai deaprópe la inimă. Rousseau cu drept cuvênt ḑice: supremul scop al activităţii nóstre este studiul destinaţiunei omului.

Fără educaţiune însĕ omul ar fi espus periclului de a se abate cu totul dela menirea sa. Pentru-că, ca sĕ devie ceea ce ne apĕrat se cere dela el, trebue cu premeditaţie sĕ i se deştepte facultăţile, conform scopului, sĕ i se oprime înclinările spre rĕu, ĕră cele bune sĕ i se agerésc şi cultive. Cu un cuvênt trebue influinţat asupra lui în mod consciu, după un plan anumit, adecă trebue crescut astfeliu, ca însuşi sĕ ajungă la o temeinică recunóscere a menirei şi a scopului final, pe care cale apoi prin propriile sale puteri sĕ se pótă apropiá tot mai mult de desĕvêrşirea cea nemărginită, de insuşi Dumneḑeu. Marele înţelept al vécului trecut *Kant*, declară lămurit: că omul numai prin educaţiune póte devení adevĕrat om.

E evident deci, că educaţiunea e chemată în linia primă a-l spriginí, respective a-l conduce pe minoren, ca prin activitatea proprie, neatêrnătoriu, sĕ ajungă la perfecţia morală. Prin moralitate însĕ, pe carea şi *Herbart* o pune drept ţintă supremă a educaţiunei, se înţelege supunerea voinţei propriei convingeri morale. Cu alte cuvinte *moralitatea* este aceea libertate internă, care se basézĕ pe consonanţa voinţei cu conscienţa morală.

Astfeliu cel ce se ocupă cu educaţiunea în locul prim are a se îngrijí sĕ desvólte şi sĕ întărescă în elevul seu o convingere morală cât se póte mai aprofundată şi mai clară, căreia apoi sĕ i se supună voinţa necondiţionat. Mânecând din acest punct de vedere, cea dintâiu problemă a educaţiunei va fi: sĕ se influinţeze asupra întregei vieţi spirituale a elevululuı astfeliu, ca din acésta pe nesimţite sĕ isvoréscă convingere morală, stăpânită şi condusă întru tóte numai de idei morale. A dóua problemă va fi: sĕ se facă, ca convingerea morală sĕ fie urmată întru tóte şi de o voinţă puternică corĕspunḑĕtóre aceleia.

E drept, că realisarea acestor scopuri este una din cele mai grele probleme de deslegat. Şi cel ce lucră vesel şi cu însufleţire la deslegarea ei, care pentru munca sa, pentru jertfele aduse, cea dintâiu remuneraţie o caută în consciinţa sa, acela este adevĕrat educatoriu. Se înţelege însĕ, că ori-cine s'ar hotărí pentru deslegarea acestei probleme, trebue înainte de tóte sĕ se esamineze, dacă este înzestrat cu tóte acelea puteri şi însuşiri, ce se cer neapĕrat pentru educaţiune; căci în mânile lui este încredinţată cea mai preţiósă comóră a omenimei: junimea, generaţiunea viitóre, la care tóte sufletele nobile caută cu drag sĕ o vadă păşind cu vrednicie pe calea brezdată de buni şi străbunii ei; dela dibăcia, tactul şi înţelepciunea educatoriului atêrnă mult, fórte mult, ca generatia viitóre sĕ fie în stare a corĕspunde cât se póte mai desĕvêrşit misiunei sale morale.

Fără îndoélă sunt mai multe mijlóce, cari contribuesc la realisarea scopului educaţiunei. Dar între tóte locul prim îl ocupă deşteptarea şi desvoltarea *interesului pedagogic* în elev. Acésta se şi considerĕ drept acea ca cel mai de aprópe scop al învĕţământului educativ. *Interesul pedagogic* fiind deci de o astfeliu de mare însemnătate pentru educaţiune, ne vom silí ai dá în tractatul acesta o desvoltare după putinţă cât mai lămurită. Se înţelege, că mai înainte vom căutá a pune în lumină condiţiunile psichologice, în cari acest *interes* se póte deşteptá şi desvoltá în elev.

E sciut, că pentru a se formá în sufletul nostru *idei* (imagini spirituale), prin cari sĕ se represinte lucrurile de din lumea esternă, acestea trebue se facă impresiuni şi impresiunile sĕ fie conduse prin unul sau altul din sensuri la suflet.

După constatările *psichologiei* mai nóue în spiritul nostru nu sunt de a se căutá diferite facultăţi şi puteri de sine stătătóre, ci numai deosebite întreţesĕturi de *idei*, din cari sub anumite condiţiuni se nasc *simţemintele* şi *nĕsuinţele* ca elemente secundare ale vieţii spiritului. Dar tóte aceste formaţiuni se petrec după legi hotărîte şi nu din órbă întêmplare, întocmai ca şi combinaţiunile chemice, ca şi cristalisarea corpurilor etc. Astfeliu desvoltarea vieţii nóstre spirituale urmézĕ a se face prin aşa numitul proces al *percepţiunei* şi al *apercepţiunei*.

La începutul vieţii nóstre totul ce ne încungiură pentru noi este strĕin şi numai prin intuiţiune putem ajunge cu încetul la cunoscinţa lor. Acésta se mijlocesce prin impresiunile esterne, ce se reflectézĕ din nenumĕrate părţi asupra nóstră. Dar în frageda copilărie spiritul e mai mult pasiv faţă de impresiunile esterne, prin urmare suscepe nepăsătoriu şi fără interes cele mai multe impresiuni mai cu samă în primele luni ale vieţii sale. In acest restimp se arată cu deosebire procesul *percepţiunei*, când omul nu adauge dela sine aprópe nimic la conţinutul *ideilor*, formate în urma impresiunilor esterne.

Cu totul altcum se petrece lucrul mai târḑiu. Cu cât se îmbogăţesce spiritul prin cunoscinţe, cu atât el ia o posiţie mai energică, desvóltă o activitate mai intensivă faţă de tot ce străbate din afară în conscciinţa nóstră; adecă nu mai e pasiv în faţa impresiunilor, ce bat la pórta consciinţei nóstre, din care causă nimic nu i se póte impune nemijlocit, ce e cu totul strĕin de conţinutul seu. Prin urmare cu drept cuvênt se póte ḑice, că ori ce observaţiune nóuă e mai mult subiectivă decât obiectivă. Din acest fapt se esplică împregiurarea, că unul şi acelaşi lucru nu produce în tóte casurile una şi aceeaşi noţiune. „Câţi observatori, atâtea idei diferite despre unul şi acelaşi obiect“ *). Dacă spiritul nostru ar fi pasiv în faţa impresiunilor esterne, atunci ar fi imposibilă, ar fi neesplicabilă o diferinţă în cuprinderea lucrurilor. Căci spiritul s'ar puté privi ca o simplă tablă, pe care tóte impresiunile esterne se imprimă nemijlocit, In acel cas şi urmele acelor impresiuni, ideile, ar fi pentru totdeuna şi pentru toţi egale. Ceea-ce însĕ în realitate nu este. Este deci evident, că spiritul nostru tóte lucrurile din lumea esternă le cuprinde cu ajutoriul conţinutului deja capitalisat în interiorul seu. Conţinutul acela fiind diferit la diferite persone, natural că şi cuprinderea are sĕ fie diferită. Din causa acésta nici nu se póte atribuí observaţiunilor nóue decât o obiectivitate relativa; ori-ce lucru nou noi îl privim rin lumina noţiunilor deja esistente în spiritul nostru, cari sunt mai mult ori mai puţin asemenea aceluia.

Cum se petrece acest lucru, nu tocmai de puţină însemnătate precum s'ar crede, se va vedé din cele următóre.

De câte-ori străbate vre-o idee nóuă în consciinţa nóstră, totdeuna ideile mai vechi întunecate, dar înrudite încât-va cu cea nóuă, se reînoesc, se reproduc întrând în óre-care relaţii unele cu altele. Înainte însĕ de a se stabilí aceste relaţii, ideea cea nóuă are sĕ trécă prin anumite modificări, prin anumite străformări, trebue cu un cuvênt sĕ se aclamatiseze, dacă e vorba sĕ pótă ocupá loc în societatea celor vechi; adecă trebue întâiu sĕ se acomodeze întru tóte firei ideilor deja esistente, ca sĕ potă fi asimilată. La din contră nu pote ocupá loc stabil în cercul acelora. Acésta modificare nu constă întraltceva decât în împregiurarea, că nuanţele, elementele omogene ale ideii noue se contopesc cu cele vechii, ĕr cele heterogene se resping.

Acest mers în desvoltarea vieţii nostre sufletesci se numesce *procesul apercepţiunei*, în urma căreia ideile noue se aduc într'un mod conscient în legătură intimă cu ideile vechi corĕspunḑĕtore.

E evident deci, că procesul *apercepţiunei* e un act psichic cu mult mai complicat decât *percepţiunile*. *Percepţiunile* se produc nemijlocit din impresiunile obiectelor din afară; *apercepţiunile* din contră resultă mai ales din puterea preponderantă a ideilor vechi, prin care aceste prelucră, modifică, apoi asimilézĕ pe cele noue. Astfeliu ori ce se suscepe în consciinţa nóstră, se prelucră, se modifică amĕsurat naturei aceleia. **) Şi când ideea nóuă şi-a aflat în chipul arĕtat locul corĕspunḑĕtoriu în concertul ideilor vechi, când s'a stabilit în consciinţă un echilibru după resistenţa întimpinată, atunci am perceput, cu alte cuvinte am cuprins, am înţeles lucrul. Drept aceea ideile, ce devin apercepute, se pot considerá ca obiecte faţă de cele aperceptive, cari apar ca subiectele acelora. (Va urma.)

*) Dr. K. Lange, „Über Apperzeption“. (1889) p. 3.
**) Dr. H. Höffding „Psychologie in Umrissen“ (1887) p. 161.

Dela scóla civilă de fete a associaţiunei.

„*A III-a programă*“ a scólei civile de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului romăn pe anul scolastic 1888/9 a eşit publicată de directorul Ioan Popescu.

Conform datelor scolare, la scólă a funcţionat un director onorariu P. O. D. protopresb. şi prof. sem Ioan Popescu; trei învĕţători: dd. Dr. Petru Span, Dr. Vasile Bologa şi Mihail Pêrvu; învĕţătórea d-şóra Aurelia Filipescul; doi catecheţi şi anume: pentru propunerea religiunei la elevele gr. or. Preacuvioşia Sa Dr. Ilarion Puşcariu, ĕr la cele gr. cat. părintele Nicolae Togan; instructori au tost 4, ĕr în personalul internatului pelângă directorul, directóra şi medicul de casă s'au mai aflat doue guvernante şi o bonă. Eleve inmatriculate în anul 1888/9 au fost pe clasa I-a 20; a II-a 20; a III a 19; a IV a 15.

Anul scolastic 1889/90 se face cu I a Septembre st. nou. Condiţiunile de primire sunt următórele:

Pentru primirea în scóla civilă se cere atestat despre absolvarea claselor scólei elementare, sau atestat despre clasa corĕspunḑetóre premergătóre dela o altă scólă de categoria scólei civile. In lipsa unui astfeliu de atestat primirea se face pe basa unui esamen de primire.

Didactrul e ficsat cu 2 fl. pe lună, şi pentru elevele, ce întră pentru prima dată în acésta scóla, o tacsă de inmatriculare de 2 fl v. a.

Pentru elevele cursului complementar, prevedut în § 6 din statut, didactrul este de 5 fl. pe lună, şi la prima inscriere tacsa amintită de inmatriculare.

Elevele, cari voiesc sĕ fie primite în internat fie eleve ale scólei civile, sau ale scólei elementare a reuniunii femeilor, au sĕ se insciinţeze de timpuriu, în tot casul înainte de inceperea anului scolastic, prin părinţi sau tutori la direcţiunea scólei, pentru a se puté face dispositiunile necesare. Tacsa internatului e de 200 fl. v. a. pe an, plătiţi înainte în doue sau cel mult 4 rate.*) Cărţile trebuincióse, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înţelege, nu sunt cuprinse în tacsa amintită, ci chieltuelile reclamate în acésta privinţă se pórtă de părinţi, întocmai precum tot de dênşii se pórtă chieltuelile pentru imbrăcăminte şi incălţăminte, pentru instrucţiune în musica instrumentală şi în limba francesă.

Tacsele pentru instrucţiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voesce sĕ iea órele singură, se compută, la 2 óre pe sĕptĕmênă, tacsa de 9 fl. pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucţiune în aceeaşi óră, tacsa se compută la 2 óre pe sĕptĕmână cu 6 fl. de elevă; sau

b) dacă o elevă voesce sĕ iea órele singură, se compută la 2 óre pe sĕptĕmână, tacsa de 6 fl. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeaşi óră, tacsa se compută la 2 óre pe sĕptĕmână cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucţiunea în limba francesă, câte 2 óre pe sĕptĕmână, se compută pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte tacsele se plătesc direcţiunii scolare, care remunerézĕ pe instructori.

Elevele din internat, afară de scólă, au în fiecare ḑi anumite óre de conversaţiune în limba francesă, maghiară şi germână. Pe lângă aceea ele se prepară şi-şi învaţă lacţiunile sub conducerea şi cu ajutoriul directórei si a guvernantelor.

Elevele, cari vor sĕ fie primite în internat, mai au sĕ aducă cu sine: 1 ţol pe saltea, un covoraş la pat, 2 perini, 4 feţe de perini, o plapomă sau ţol de coperit, 4 ciarşafuri (linţoluri, lepedee,) 6 ştergare, 6 serviete, apoi: cuţit, furculiţă, lingură linguriţă, perie de dinţi, săpun şi 2 pepteni, care tóte rĕmân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte ½ duzină din fie-care, ciorapi şi batiste (mărămi) câte o duzină şi incălţămintea trebuinciósă. Cât pentru toalete noue, părinţii şi tutorii sunt consiliaţi a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obţiné o uniformitate în îmbrăcăminte pentru tóte internele, acele toalete, cu preţuri moderate, se pot face aici prin îngrijirea direcţiunii internatului.

Doritorii de a avé „Statutul de organisare“ precum şi „Regulamentul intern al scólei şi „Regulamentul pentru cursul complementar“ le pot primí dela direcţiune pentru câte 20 cr unul. Tot dela direcţiune se póte primí pentru un fl. şi „Monografia“ scólei, în care, pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul scólei şi al internatului în tóte amănuntele lui.

*) Pentru ajutorarea părinţilor mai lipsiţi de mijlóce, cari sunt hotăriţi a-şi dá fiicele în internat, institutul de credit şi de economii „Albina“ a creat 10 stipendii de câte 50 fl. pentru cari comitetul Asociaţiunei a publicat concurs cu terminul de I-a August st. n.

Varietăţi.

* (Sânţirea noului episcop.) Cu o deosebită festivitate s'a sĕvêrşit sânţirea întru archiereu a episcopului din Caransebeş Actul chirotonirei l'a sĕvêrşit Escelenţia Sa Înalt Prealuminatul şi Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, împreună cu Preasânţia Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meţian, asistat de Preacuvioşii: archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, protosincelii Filaret Musta şi Nicanor Frateşiu, şi protopresbiterii: Dr. Georgiu Popovici din Lugoş şi Sebastian Olariu din Făget.

Festivităţile au decurs în rêndul următoriu:

Sâmbătă la 4 óre după amĕdi vecernia cea mică, dimpreună cu polichrónele prescrise la rênduiala sânţirei de episcop, la 8 vecernia cea mare, litia şi utrenia prescrisă. Duminecă la 9 óre sânta liturghiă, sub decursul căreia s'a sĕvêrşit chirotonirea.

Biserica era plină de public ales şi fórte numĕros

După eşirea din biserisă asesorii consistoriului din loc şi cei veniţi din afară, inteligenţa din Sibiiu şi cea dinpregiur venită sĕ asiste la actul chirotonirei sub conducerea Preacuvioşiei Sale, a archimandritului Dr. Ilarion Puşcariu, s'a presentat la noul episcop şi la felicitat, apoi tot în corpore şi tot sub conducerea Preacuviosului archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu s'a presentat la Escelenţia Sa Inalt Prealuminatnl şi Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, căruia i-a descoperit mulţămirea bisericei pentru intrevenirea şi colucrarea, ca actul acesta sĕ-şi afle acéstă îmbucurătóre încoronare. De acì apoi s'a presentat la Preasânţia Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meţian, căruia asemenea i au descoperit mulţămirea bisericei pentru conlucrarea de până acuma.

* (Personal.) Preacuvioşia Sa domnul archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu este instituit prin Escelenţia Sa Inalt Prealuminatul şi Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul de vicariu archiepiscopesc, şi Preacuvióşia Sa Domnul Nicanor Frateşiu este substituit provisoriu de asesor referinte la consistoriul archidiecesan.

— Preasânţia Sa Dl episcop al Aradului Ioan Meţian şi Preacuvioşia Sa Dl protosincel din Caransebeş Filaret Musta au plecat cu trenul de aséră.

— Noul episcop, precum suntem informaţi va sosí în Caransebeş de Sâmbătă într'o sĕptĕmână

* (Distincţiune) Mai. Sa s'a îndurat preagrăţios a oferí maiorului dela regim. de inf. 31 staţionat în Sibiiu Irimie Vellean titlul de „nobil“ cu predicatul Wellenfried.

* Programa esamenelor publice dela scóla rom. cap. gr. or. din Sebeş, cu finea anului 1888/9.

Duminecă în 18 Iuniu v Inainte de amĕdi: dela 10—½11 deschidere; dela ½11—12½ clasa I de eleve. După amĕdi: dela 4—6 clasa III şi a IV de elevi.

Luni 19 Iuniu v. Inainte de amĕdi: Dela 7—9½ clasa I de elevi, dela 9½—12 clasa II de elevi. După amĕdi: dela 2—4½ clasa II de eleve, dela 4½—7 clasa III de eleve, dela 7—8 gimnastica, visitarea grădinei de pomărit şi încheiarea anului scolastic.

La acestea esamene se invită cu tótă onórea părinţii elevilor, precum şi toţi amicii şi binevoitorii acestei scoli.

* (Invitare.) Comitetul arangiatoriu invită cu tótă onórea la „petrecerea de vară“ impreunată cu teatru, declamări şi cântări, ce se va ţiné cu ocasiunea adunărei despărţĕmêntului XVIII al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român la 12 Iuliu st. n. a. c. în Căpuşul de Câmpie.

Ordinea:

1. Celebrarea unui parastas întru pie memorie a protopopului Căpuşului George Maior şi a fiului seu Petru Maior, începutul la 9½ óre a. m. după care urmézĕ
2. Şedinţa adunărei despărţĕmêntului.
3. Banchet comun la 2 óre p. m.
4. Teatru (Piesa: „Pétra din casă“ comedie în un act de V. Alesandri), începutul la 5 óre p. m. precis.
5. Declamări, cântări, dialog.
6. Dans. (In pausă se vor jucá jocurile naţionale „căluşeriul“ şi „bătuta“.)

Preţul întrărei la teatru şi petrecere: *a*) de persónă 1 fl.; *b*) de familie până la 3 persóne 2 fl.; *c*) preste 3 persóne de fie-care 1 fl.

Căpuşul de Câmpie, 18 Iuniu, 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Basiliu Suciu, preşedinte — *Aurel A. Suciu*, v.-preşedinte. — *Romul S. Orbean*, cassariu.

Basiliu Turcu, secretariu. — *Filip Pop*, controlor.

* (Premiul pentru cel mai frumos costum naţional). Care se va dá unei dómne s'au dşóre române, în balul din Făgăraş, cu ocasiunea adunărei din August a Asociaţiunii transilvane, se va decerne, după „Transilvania“ astfeliu: Premiul se va distribui sub durata balului în pausă, comform conclusului unui juriu de trei persóne, care se va compune dintr'un bărbat înaintat în etate (de se póte un membru al comitetului Asociaţiunei), care se alégă dintre tinerimea dela bal un june şi o domnişóră şi cu acestia formând juriul sub presidiul seu va decide asupa distribuirei premiului cu maioritate de voturi. In cas de a nu reuşí cu maioritate, votul dşórei va decide. Acest premiu se va dá în toţi anii pe cât generosul dăruitoriu va fi în viaţă. Premiul de doi galbeni în aur se va transpune în tot anul în Februarie la biuroul Associaţiunei transilvane, care nu şi va pregetá de al luá până la distribuire în grigea sa. Bine sĕ fie înţeles, că numai diverse porturi sau costume din Transilvania pot întrá în acéstă frumósă concurenţă, că însĕ acelea porturi cu variaţiunile lor se află lăţite din vechime din districtul Haţeg şi Caransebeş, de pe la Sibiiu şi Blaş până în munţi apuseni, de pe Târnave până pe Someşuri şi Crişuri.

* (Congresul păcii) Luni s'a deschis la Paris congresul păcii, care va ţiné până la 27 curent. Mai mult decât o sută de societăţi au anunţat, că vor participá. Se va discutá asupra mijlócelor, prin care s'ar puté întocmí cât se póte mai degrab juriile internaţionale, care sĕ resolve ori-ce cestiune, ce s'ar iví ca tulburătóre a păcii generale.

* (Averea Franciei). Cifrele cari urmézĕ permit a ne da samă de desvoltarea averei Franciei în timp de un secol. In anul 1789, averea mobilară şi cea imobilară fù estimată la 38 de miliarde, fiind o populaţiune de 25 milióne de locuitori, astădi averea Franciei se ridică la 225 miliarde, fiind 36 milióne de locuitori. Acésta estimaţie nu e fictivă; numai din anul 1869, adecă în 20 de ani, s'a stabilit că averea publică a Franciei a crescut cu 100 de miliarde; scrie „Romanul“

* Starea sĕmănăturilor din acéstă primăvară în România este fórte variabilă, după localităţi:

Astfeliu, în locurile mai ridicate grânele sunt mai frumóse decât în cele de jos, unde a rĕmas rari şi mici, bolnăvicióse din causa omătului de astă érnă; de asemenea în pămênturile prea grase au început a cădé din pricina ploilor şi vênturilor ce a avut loc dela 20 până la 25 Maiu.

Porumburile au isbutit în destul de bine, mai pretutindeni s'a terminat cu prima prăşilă, şi preste o sĕptĕmână, adecă pe la 1 Iuniu, se începe la moşoroit în multe localităţi. Ovĕsurile şi órdele de primăvară au reuşit de minune. Viile sunt înflorite şi nu promit o recoltă satisfăcĕtóre în acest an. Pe la multe potgorii vierii spun, că sunt mulţămiţi, dacă va luá pe jumătate de cum au luat anul trecut. Pomii roditori sunt pleşuvi din pricina omiđilor.

Grădinile potagere, sau de legumi, sunt frumóse pretutindenea, unde plantele nu au fost atinse de mână.

* (Muşte columbace.) In comitatul Albei inferióre după alte pacosti nenumerate s'au mai ivit şi muscele columbace. Ciurđile de vite cornute şi rimători în Aiud şi jur sunt oprite de pe hotar, ér ómenii stau imărmuriţi ca nu au ce da vitelor de mâncare. Dacă va ţiné mult acésta oprelisce, preţul vitelor ér va scădé, — şi încă fiind fên şi ceva puţin — pe tómnă nu e de sperat ca vitele sĕ se ţină la preţ.

Ómenii, cari mai ţin la legea lor — đic, că e şi acésta bătaia lui D-đeu!

* (Arderea cadavrului la Paris.) Din Paris se scrie, că în đilele acestea a funcţionat pentru primadată cuptorul de cremaţiune, în cimiteriul Pere Lachaise.

Resultatul n'a fost însĕ mulţămitoriu. Nemulţumirea devine de acolo, că arderea costă prea mult, aprópe 80 lei, şi apoi şi duréză mult, o óră şi jumĕtate până ce corpul se arde.

Acum vor se facă alt cuptor, care sĕ fie mai perfect, s'ar face foc în el cu koks şi în care arderea sĕ nu ţină mai mult decât o óră.

După legile francese fie-care cetăţean póte dispune prin testament ca moştenitorii sei sĕ-i ardă corpul, ceea ce acestia dacă ar lipsí sĕ indeplinéscă se vor pedepsí cu 6 luni închisóre.

* (Influinţa colorilor asupra sănĕtăţii.) Colorile au influinţă considerabilă asupra sănĕtăţii omenesci. Deosebite bóle dispar sau devin mai grele după colórea apartamentelor, în care zac bolnavii. Intre altele colórea violetă se đice, că are efectul cel mai binefăcĕtoriu asupra sănĕtăţii. După esperimentele recente ale unui doctor elveţian se constată, că nebunii pot fi curaţi prin colori. Doctorul a pus pe unul din bolnavi, care suferia de melancolie şi refusa mâncarea, într'o odaie luminósă cu tapete roşii; deja după trei óre bolnavul devenì mai vioiu şi începù sĕ mânânce cu poftă. Alt bolnav manic turbat, fu condus într'o odaie albastră, în puţine óre el devenì calm, ceeace nu se putuse esopera cu tóte metodele încercate până atunci.

* (Domnişóra pisicelor). In đilele acestea s'a terminat un cas de moştenire fórte interesant. Nu departe de Danzig trăia în vila sa o domnişoră bogată şi bĕtrână, numită de comun „domnişóra pisicelor“, care avea o predilecţiune deosebită pentru mâţe, de cari ţinea în vila ei nici mai mult, nici mai puţine ca 300, nutrindu-le numai cu ajutoriul altei fete. Domnişóra a murit cu 2 ani înainte de asta, testându-şi tótă averea la fata din casă cu condiţiune sĕ-i îngrijéscă pisicile până la mórtea lor. Némurile intentară proces din cuvênt, că reposata n'ar fi fost cu mintea întrégă, când a făcut testamentul, de altă parte că numĕrul pisicelor s'a redus în curênd la trei, murind una după alta mórte nenaturală. Într'acea moştenitórea bogată se mărită, luând de bărbat pe visitiul stăpânei sale. Acesta a împĕcat tótă cérta, dând rudeniilor jumĕtate din moştenire, cam 300,000 mărci (à 60 cr.)

* (Sinuciderea unei maimuţe.) Un clovn dela un circ călătoriu avea o maimuţă dresată, care se producea în public. Maimuţa şi clownul erau inseparabili, căci animalul avea un ataşament deosebit de stăpânul seu. In timpul din urmă circul se producea în oraşul Montrichard din Franţa, şi clwonul, care devenise melancolic în đilele din urmă fu găsit mort în camera sa, împuşcat cu un revolver. Maimuţa, care nu-l părăsia de loc, se găsì lângă el mórtă cu labele încleştat pe revolver. Vĕđênd pe stăpânul ei, cum a întrebuinţat arma, l'a imitat ca totdéuna şi pe urmă.

* (Lipitórea barometru). — Doriţi sĕ aveţi un barometru esact şi eftin? „Gazeta Dobrogei“ ne dă următoriul sfat: Puneţi o lipitóre într'o sticlă transparentă de capacitate de jumĕtate litru; ea sĕ fie mai mult largă decât îngustă. Acoperiţi gura ei cu o bucată de stofă rară şi veţi avé un barometru ecselent, care nu va costá şi nu va cere vr'o alta îngrigire decât sĕ-i reinoiţi apa la fiecare douespređece s'au cinci spređece đile. Dacă lipitórea va fi ghemuită pe lângă ea şi nu se va mişca în fundul sticlei, va fi timp frumos. Dacă lipitórea se sue la suprafaţa apei, va fi timp rĕu, va ploá. Dacă lipitórea alérgă în sticlă cu o iutală tare, va fi vênt mare tare. Dacă lipitórea tresare într'un mod spasmodic va fi furtună.

* (Aici nu-i iertat sĕ se bată) Un învĕţătoriu avea mare năcas cu elevii de la scólă, cari veniau şi i bătéu mereu în uşă, cum sĕ scape de iei? Pe neşte cóle de hârtie, pe care le acăţà de uşă, învĕţătoriul scrisese cu litere mari: „Aici nu-i iertat sĕ se bată“. Nu trece însĕ mult şi iată un băiat, poc! poc! în uşă. Aştéptă mişelule, đise învĕţătoriul cunoscêndu-l că-i din scóla lui, „Iţi voiu arĕtá eu ţie“.— A doua đi băeţii erau fórte curioşi sĕ vadă, ce are sĕ se întêmple. Vinovatul era pregătit la bătaie sfântă. Invĕţătoriul întrà poruncesce s'aşeze o bancă, strigă pe băiatul vinovat, şi đice sĕ se întindă pe bancă, el sta cu trestia în mână. Dar ce minune? cum îi ridică roculeţul, pufnind de rîs se duce spre uşe. Băiatul îşi cususe o hârtie cu inscripţia; „Aici nu i ertat sĕ se bată!“

Bibliografic

„*Biserica ortodoxă română*“ revistă periodică eclesiastică Nr. 3 au apărut cu următoriul sumariu: Decisiune. — Necesitatea reimprimărei cărţilor bisericesci cu litere străbune. — Decisiunea sf. şi ecumenicului sinod ţinut la Florenţa. — Scrierea Ieromonach. Ionichiu Cacavela. — Material pentru literat. biseric. naţională. — Scrierea Ieroschim. Chiriac Romnicén. — Donaţiuni. — Procesele verbale ale şed. s tului Sinod.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Iuniu 1889.

Timişóra:	**61**	**27**	**51**	**3**	**22**
Viena:	**41**	**68**	**88**	**15**	**80**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95 45	95.50
Renta de aur austriacă	109.10	109.25
Renta ung. de hârtie	95.—	95.05
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.-	100.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
Sorţi ungureşti cu premii	141.75	142.—
Sorţi de stat dela 1860	141.—	143.—
Acţiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung	142.25	142.25
Galbin	5.65	5.62
Napoleon	9.48½	9.45
100 marce nemţesci	58.27½	58.20
London pe (poliţă de trei luni)	119.25	119.25

Nr. 129 [80] 4—5

CONCURS*).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca stupii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor cătră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — sĕ documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoziţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătorésc conform legilor şi dispoziţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădină rit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl. Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetéză de 5 ori; relut de cuartir de 130 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir.

Acei concurenţi, cari nu vor fi avênd deplina cualificaţiune prescrisă sub *d)* în cas de lipsă vor fi primiţi ca suplenţi, avênd însĕ îndatorirea ca în termin de un an sĕ depună esamenul de cualificaţiune, prescris de lege pentru a devení profesor definitiv.

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoziţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

*) Celelalte foi românesci încă sunt rugate a luá notiţă.

---

ad Nr. pp 271 [85] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de cl. III-a Mănăsturul unguresc în protopresbiteratul Clujului se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială de pétră, cu supraedificatele economice, tóte în stare bună, acoperite cu şindili şi grădină de legumi . . . . . fl. 50.—
2. Porţiunea canonică, 10 jugere arătoriu, un fênaţ de 8 cară de fên şi cimiteriul bisericei . . . . . fl. 66.—
3. Venitul stolariu dela 220 familii, computat după calculul de 5 ani, care dă la an . . . . . fl. 82.—
4. Dela 200 famili câte o jumătate merţă mare — 10 copuri de bucate, grâu, cucuruz şi sĕcară, à 70 cr. fl. 140 —
5. Tot dela 200 familii câte o di de lucru cu palma à 50 cr. fl. 100.—

cari venite la olaltă computate dau anual suma sigură de fl 438.—afară de jertfa de preste an şi alte pomene ce se usitézĕ în popor.

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au a şi îndreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Oficiul protoprasbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 12 Aprile, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. ppresb.

Publicaţiune de licitaţiune!

Epitropia fondului gimnasiului român gr. or. din Brad, dă în întreprindere, — *adaptarea (transformarea internă) a localităţilor edificiului, cari servesc pentru prelegeri şi construirea de nou a unei eşitori, (reteradă)* — pe lângă licitaţiune publică minuendă, carea se va ţiné în **18/30 Iuniu a. c. st. n. la 10 óre a. m.,** în cancelaria Direcţiunei gimnasiului.

Preţul esclamaţiunei la transformarea edificiului gimnas. e **3,706 fl. 59 cr. v. a.,** ér al reteradilor: **358 fl. 23 cr. v. a.** (Conform planului de edificare şi al preliminariului).

Până la terminul licitaţiunei, se primesc efecte provĕdute cu un vadiu de **15** %. [84] 3—3

Condiţiunile de licitaţiune, — în detail, — se pot vedé în órele oficióse, în cancelaria menţionată, — doritorilor, se comunică în copie pe spesele lor.

Brad, 13 Iuniu, 1889.

Epitropia fondului gimnasial.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	-	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	—
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Communică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9 54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 65 Sibiiu, Joi 15/27 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 171 Metr.

Miron,

din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericii ortodocse în Transilvania şi metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania; consiliariu actual intim al Maiestatei Sale cesaree şi apostolico-regie;

Onorabilelor corporaţiuni, autorităţi şi foruri bisericesci, Iubitului cler şi popor al eparchiei Caransebeşului: dar şi pace dela Dumneḑeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Christos!

După ce prin mórtea inbitului de Dumneḑeu episcop al Vostru Ioan Popasu întêmplată la 5/17 Februariu a. c. eparchia scutită de Dumneḑeu a Caransebeşului fù lipsită de archipăstoriul seu, sinodul aceleia şi eparchii convocat dupa normele Statutului organic al provinciei nóstre metropolitane la Caransebeş pe 26 Martiu a. c. a efectuit sub conducerea Nóstră personală alegerea de episcop al eparchiei Vóstre, şi anume în şedinţa sa din 27 Martiu a. c a ales de episcop al aceleia-şi eparchii pe preacuviosúl archimandrit şi vicariu al Nostru archiepiscopesc în archidiecesa Transilvaniei *Nicolau Popea*; ér sânţitul sinod archieresc al provinciei nóstre metropolitane întrunit la 30 Martiu a. c., censurând canonicesce acésta alegere, a aflat că alesul archimandrit este cualificat pentru promovare la demnitatea de episcop al eparchiei Caransebeşului; mai departe Maiestatea Sa cesareă şi apostolico regéscă, gloriosul Impĕrat şi al nostru Rege *Francisc Iosif I* cu preaînalta resoluţiune din I Iuniu nou a. c. s'a îndurat preagraţios a întări alegerea numitului archimandrit de episcop al eparchiei Caransebeşului, şi după tóte acestea Noi cu conlucrarea preasânţitului domn episcop al eparchiei Aradului *Ioan Meţianu*, pe numitul preacuvios archimandrit *Nicolau Popea*, sub sânta liturgiă celebrată astăḑi în biserica nóstră catedrală din Sibiiu, l'am chirotonit de episcop cu jurisdicţiune canonică pentru eparchia Caransebeşului, dându-i despre acésta chirotonire Gramata Nóstră metropolitană.

Aducênd mulţămită lui Dumneḑeu pentru acest resultat îmbucurătoriu, venim prin cercularíul Nostru present a anunţă tuturor onorabilelor corporaţiunni, autorităţi şi foruri bisericesci, şi preste tot iubitului cler şi popor din eparchia Caransebeşului, îndeplinirea scaunului episcopesc al acestei eparchii prin alegerea, întărirea şi chirotonirea preacuviosului archimandrit *Nicolau Popea* de episcop al Vostru diecesan, fiind Noi convinşi, că veţi primí toţi cu bucurie şi mulţămire pre noul Vostru episcop, care în puterea darului archieresc şi conform promisiunilor sale solemne are sĕ păstoréscă eparchia de Dumneḑeu păzită a Caransebeşului după instituţiunile canonice şi statutare ale bisericii nóstre, lucrând mijlocit şi nemijlocit pentru religiositatea şi luminarea preoţimei şi a poporului din eparchia sa.

Ve anunţăm încă şi aceea: că avênd Noi în vedere normele din §. 105 al Statutului organic, am rugat pre preasânţitul domn episcop al eparchiei Aradului *Ioan Meţianu*, ca în calitate de mandatariu al Nostru sĕ binevoéscă a duce în deplinire introducerea preasânţitului domn nou episcop *Nicolau Popea* în eparchia Caransebeşului, respective în scaunul seu episcopesc, ér terminul pentru acéstra întroducere l'am pus prin conţelegere reciprocă pe Dumineca a 5-a după Rosalii, adecă pe ḑiua 2/14 Iuliu a. c., dorind Noi, ca la solenitatea acésta de întroducere sĕ participe clerul si poporul eparchial în numĕr cât se póte mai mare, pentru a şi manifestá în persónă iubirea şi alipirea, reverinţa şi supunerea faţă cu noul seu archipăstoriu.

În fine îndrumăm pre onorabila preoţime şi pre toţi credincioşii sântei nóstre biserici din tóte părţile eparchiei Caransebeşului, ca în sântele rugăciuni sĕ pomenéscă de acum înainte pe noul lor episcop diecesau, pe preasânţitul archiereu şi stăpên *Nicolau Popea*, şi în tóte trebile, care aparţin jurisdicţiunei episcopesci, când se cere vre-un sfat, îndreptare, judecată sau deslegare, către acelaşi legiuit episcop al lor sĕ se întórcă; împărtăşindu-Ve Noi pe lângă acestea şi binecuvêntarea Nóstră archieréscă.

Dat în residenţa Nóstră archiepiscopéscă metropolitană din Sibiiu, la 11/23 Iuniu, 1889.

Miron Romanul m. p.

Cuvêntarea

rostită de Preasânţia Sa Domnul episcop al eparchiei Caransebeşului NICOLAU POPEA la sânţirea Sa întru archiereu, sĕvêrşită Duminecă la 11/23 Iuniu, a. c. în biserica parochială din Sibiiu-Cetate.

In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duch!

Aşa dar s'a întêmplat, evlavioşilor ascultători, tot s'a întêmplat aceea, ce dóră nimenea nu credea, că se va întêmplá vreodată! Actul cel mare şi însemnat, chirotonirea mea de episcop al eparchiei Caransebeşului, deja s'a sĕvêrşit: nu în vis sau în închipuire, ci în realitate, nu într'ascuns la întunerec, ci la lumina ḑilei, aici în sfântă biserica acésta, înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor, la vederea tuturor. Şi, lucru minunat! pare că a fost scris în ceriuri, ca tocmai eu sĕ fiu ales de sórte pentru Caransebeş, ca tocmai eu sĕ urmez în scaunul archieresc acelui barbat meritat, pe care eu încă din pruncie eram dedat al stimá ca pe un venerabil părinte, éră mai târḑiu în vêrstă de bărbat ca pe un vrednic coleg şi amic al meu, şi acum la bĕtrâneţe ca pe un preavenerat archiereu şi vechiu amic al meu.

Sunt lucruri, evlavioşilor ascultători, a căror urzélă şi ţesĕtură internă, al căror fir de legătură înzădar ne vom trudí sĕ le aflăm, căci nu le vom aflá nici odată. Mintea nóstră mărginită nu póte străbate în afunḑimea cea fără de fund a tainelor celor ascunse şi vecinice ale lui Dumneḑeu; noi vedem, că ele se întêmplă, dar cum şi în ce chip se produc, causele lor originale nu le vom cunósce nici odată, aceste pururea vor rĕmâné un secret pentru noi, faţă cu care minţile cele mai agere şi mai versate vor stá înmărmurite, neputênd ḑice alta despre ele, decât cee-ce a ḑis óre când un renumit bărbat: pentru că eu nu te pot cuprinde pe tine, cuprinde-me tu pe mine, o fiinţă a fiinţelor!

In tocmai mi se pare, evlavioşilor ascultători, că s'a întêmplat şi cu ridicarea mea la trépta archierésca. Dacă gândesc la cele multe trecute şi petrecute, la greutăţile şi pedecile, ce se ivirá: apoi nu se póte sĕ nu ḑic, că aici încă numai o mână tainică, în mod misterios, a întocmit lucrurile astfeliu, după-cum le vedem aḑi în fiinţă.

Da, o putere nevĕḑută, covêrşitóre, pronia dumneḑeéscă, care în mod necuprins de mintea nóstră conduce destinele popórelor şi decide sórtea omenimei, pronia dumneḑeéscă, carea şi pe poporul român, cu biserica lui impreună, la condus prin vijeliile vécurilor, l'a ocrotit şi ferit de peire, dându-i viaţă, ca sĕ fie viu; pronia dḑeéscă, care prin Moise al nostru, trimisul seu, ne-a desgropat vechia metropolie, adunênd părţile dismembrate la mama lor comună; pronia dḑeéscă, carea ne-a reinviat şi vechia episcopie de Caransebeş, aşeḑêndu o în preavutele ei hotară: numai acésta pronie ḑic, care ocârmuesce totul, şi fără de a cărei scire nici un fir nu sĕ clătină în capul omului, a putut sĕ indeplinéscă şi acest op, imposibil la părere, şi înaintea acestei pronii îmi ridic şi eu capul şi esclam cu psalmistul: Mare esti Dómne şi minunate sunt lucrurile tale, şi nici un cuvênt nu este destul spre lauda minunilor tale.

Important eveniment este acesta al sfinţirei mele de episcop, evlavioşilor ascultători, cel mai important din tóte de până acum. El îmi mişcă inima, îmi agită spiritul şi îmi electriséză întrégă fiinţa mea.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

Èră pe aceea vreme era în ostile elinesti un prietin mare al vitézului Achileu, anume Palamid, şi era Palamid fórte filosof şi dascal ca nu altul în lume, şi toţi împĕraţii şi domnii întreba de dênsul sfat, şi-l avé la cinste mare, cât nu era altul ca dênsul. Ér un domn al lui Agammenon împĕrat anume Odiseu, vĕḑênd pe împĕratul şi pe toţi domnii, că ţinea la cinste pe acel filosof, şi este prietin fórte iubit vitézului Achileu, îi purta mănie, căci-l cinstea toţi, şi nu-i puté stricá nimic pentru Achileu prietenul lui, numai ce-i păştea prilejul. Ér Priam împĕrat au mai trimis la rĕsărit ér cu léfă mare, şi au adus osti câte i-au fost voia, şi au mai strîns şi din ţara lui viteji 50 de mii, tot aleşi, şi dacă s'au strîns ostile lui Priam, s'au depărtat elinii de Troada la loc limpede, şi şi-au dat scire sĕ fie gata de rĕsboiu a dóua ḑi în câmpii Troadei. Atuncea au eşit vîtézul Ector feciorul lui Priam împĕrat din Troada, şi era tinĕr şi frumos ca un ânger, şi s'au înfăţoşat tot în chier, şi şi-au pus coiful în cap, şi şi-au încins armele cele de mult preţ, şi au luat 50 de mii de viteji din cetate, şi au eşit în câmpii Troadei. Eră Agammenon împĕrat elenesc au chiemat pe Achileu, şi l'au pus hatman ostilor, şi sĕ asculte toţi de dênsul, ca de un vitéz. Şi l'au trimis cu ostile asupra troadenilor, sĕ se mai lovéscă cu dênşii. Éră împĕratul cu câte-va osti sta în préşma cetăţii, că se temea sĕ nu fugă Priam cu tótă casa lui şi cu Elena. Ér Achileu dacă au luat ostile elenesti, au luat şi pe Palamid filosoful cu dênsul, că fórte-l iubia, şi nu puté fi fără de dênsul măcară un cés, şi s'au dus la ostile Troadei, şi vĕḑêndu-se ostile şi-au întocmit vitézul Achileu ostile, şi Ector ostile sale, şi au început a se bate, şi peria câte un troadén, şi câte un elin, şi au început a se înglotí, şi a se tăia în sabii, şi nu putea înfrânge nici unii nici alţii. Ér Achileu vitézul umbla prin osti, şi-şi îndemna vitejii sei, aşişderea şi vitézul Ector încă umbla în fruntea ostilor sale, şi lumina ca un luceafăr, şi-şi învĕţa ostile, şi au dat resboiu, şi nu au putut elinii sĕ mai misce din loc pe troadeni, şi s'au bătut 3 ḑile, şi nu au biruit nici unii nici alţii, şi sta ostile pe loc, cât se vedea. Er Odiseu domnul lui Agammenon împĕrat atunci şi-au găsit vreme, şi au părât pe Palamid filosoful, şi pe vitézul Achileu ḑicênd: că nu este într'alt chip, ce Achileu au luat cu sine pe Palamid filosoful, şi altă taină au sĕ facă tocmélă cu ostile sĕ ridice pe Achileu împĕrat şi vor vedé, dacă se vor întórce că va fi aşa. Éră împĕratul Agammenon au creḑut cuvêntul lui Odiseu, şi au trimis de grab la Achileu sĕ vină cu tóte ostile. Ér vitézul Achileu dacă au vĕḑut porunca împĕratului, s'au întors cu ostile despre Troada, şi vitézul Ector încă au întrat în cetatea Troadei cu óstea lui. Er dacă au venit Achileu cu Palamid, împĕratul au chiemat pe Palamid filosoful la sine în taină, sĕ-l întrebe de un sfat, cum au fost voia împĕratului, şi sĕ nu scie Achileu, şi îndată cum s'au despărţit de Achileu, pismaşii i-au şi mâncat capul, că îndată cum au mers la împĕratul Agamemnon, cum i-au şi aruncat vina, că este amestecătoriu de împĕraţi, şi va sĕ viclenéscă pe elini sĕ-i dea în mâna troadenilor, şi îndată au poruncit împĕratul sĕ-l ucigă cu petrii ca pe un viclén ostilor şi împĕratului, şi l'au scos la pierḑare după porunca împĕratului. Ér Palamid filosoful au ḑis numai atâta: O ticălósă direptate cum ai perit de pe lume, şi mi s'au gătit mie mórte pentru tine. Şi acolo pe loc au ucis cu petrii pe Palamid filosoful, şi au făcut fórte pagubă mare între ostile elenisti pentru Palamid filosoful. Ér Marele şi vitézul Achileu dacă au înţeles, că au omorît împĕratul pe Palamid filosoful, prietenul seu cel credincios, s'au mâchnit şi au plâns cu amar, şi s'au mâniat pe tóte ostile elenisti, ce jelia pe filosoful Palamid, prietenul seu cel iubit.

(Va urma.)

Şi nu e mirare, căci adi o nouă eră se deschide pentru mine, plină de nedumeririle tainicului viitoriu; astadi noue şi grele sarcini, o mare responsabilitate mi se pun pe umeri, şi cine scie fi voiu în stare sĕ le suport, nu mi se vor încovoiá puterile-mi debile sub povara lor apĕsătóre? Astădi mii de datorinţe şi speranţe se légă de persóna mea, şi Dumnedeu scie, puté-le-voi împliní pe tóte, aşa cum ar dorí biserica, cum ar dorí eparchia şi cum aş dorí chiar şi eu insumi?!

Aşa e, evlavioşilor ascultători, înaltă cu adevĕrat şi alésă este archieria, dar tot atât de grea şi anevoiósă este chemarea ei totodată. Ca un lanţ neintrerupt 'l urmăresc pe episcop greutăţile de tot feliul pe tóte cărările activităţii sale.

Actele sĕvêrşite mai inainte aici, lucrările sfinţite şi semnele simbolice, au nu ne indică acésta?

Pe basa acestora eu nu-mi pot în esenţă închipuí episcopia altfeliu, decât ca o legătură spirituală a episcopului cu biserica lui Christos, ca o închegare a lui cu eparchia sa, ca o unificare a lui cu clerul şi poporul eparchiei sale; prin urmare: ca un adevĕrat tată spiritual al tuturor eparchioţilor.

Precum tatăl bun de familie îngrijesce ca de ochi de familia sa ingustă; precum păstoriul vrednic 'şi pune sufletul pentru turma sa necuvêntătóre: aşa episcopul are sĕ îngrijéscă şi sĕ fie gata a şi pune şi sufletul pentru binele şi fericirea vremelnică şi vecinică a familiei sale celei numeróse din eparchie.

Bine am cunoscut eu tóte greutăţile, cu care are sĕ lupte episcopul, căci în vreo 30 de ani, decând am norocire a me aflá aici la centru. în nemijlocită apropiere a archiereilor, cari se succedară, şi timp şi ocasiune am avut destulă, ca sĕ le cunosc, bine o sciu mai încolo şi aceea, că nici la Caransebeş nu me vor fi asteptând nescar căli presărate cu flori de trandafir, ci griji şi osteneli: şi dacă totuşi m'am hotărit sĕ primesc alegerea de episcop acolo, o am făcut acésta pentru-că trebuia sĕ ascult de biserică, sĕ mi plec capul unui vot aprópe unanim de încredere, mai ales că şi până acum partea cea mai mare a vieţii mele în osteneli şi nĕcasuri o am petrecut.

Astfeliu fiind nu-'mi remâne decât, ca sĕ cad inaintea Domnului puterilor, şi mulţămindu i pentru tóte facerile de bine de până acum, sĕ l rog în umilinţă, ca sĕ-mi uşureze calea, pe care o am apucat, sĕ mi îndrepteze paşii pe tóte lucrurile cele bune, şi sĕ-mi întăréscă puterile, ca sĕ-mi pot purtá sarcina archipăstoriei mele, spre lauda şi mărirea lui, spre binele prosperarea şi înflorirea tinerei nóstre eparchii a Caransebeşului?

In urma acestora cu supunere omagială 'mi îndreptez ochii inimei mele mai întâiu către Maiestatea Sa preaînălţatul nostru împĕrat şi rege apostolic, Francisc Iosif I, aducêndu i cele mai devotate mulţămiri, pentru-că s'a îndurat pregraţios a întări alegerea mea de episcop al Caransebeşului. Şi fiind-că Maiestatea Sa nu numai acésta unică, ci nenumĕrate alte faceri de bine s'a îndurat a arĕtá către biserica nóstră la deosebite ocasiuni, cred, că mulţămirea cea mai curată şi mai corĕspundĕtóre este tradiţionala nóstră credinţă şi alipire către preaînaltul tron şi augusta casă domnitóre: acésta credinţă şi alipire neclătită nu voiu lipsí a o pastrá şi eu în inima mea în tóte dilele vieţii mele.

Imi esprim mai încolo mulţămirile mele respectuóse înaltului regim regesc unguresc, pentru că a binevoit a considerá votul sinodului electoral al eparchiei Caransebeşului şi a face propunere la Maiestatea Sa pentru întărirea mea de episcop. Cunosc eu necesitatea bunelor relaţiuni şi spriginiri reciproce între stat şi biserică şi nu voiu încetá nici odată a me nisuí pentru susţinerea lor în interesul bine înţeles al ambelor părţi.

Cu dragoste frăţéscă me simt obligat a aduce mulţămirile cele mai călduróse presânţitului nostru sinod episcopesc, pentru că a aflat cu cale a-şi dá consimţĕmêntul seu la votul sinodului electoral.

Dar mai întâiu me simt obligat a mulţămí Escelenţiei Tale, Inaltpreasânţite părinte archiepiscópe şi metropolit, nu numai pentru consimţĕmêntul canonic, dar preste tot pentru întréga lucrare şi stăruinţa energică, cu care ai binevoit a Te distinge dela începutul vacanţei până în momentul present în afacerea acésta de mare însemnătate. Eu cred, că Escelenţia Ta nu atât pentru persóna mea, cât mai vêrtos pentru binele bisericei şi al ordinei bune, Te-ai vĕdut îndemnat la stăruinţa acésta. Cu atât mai mare meritul, cu atât mai sinceră a mea recunoscinţă.

Primesce Preasfinţite părinte episcópe şi frăţia Ta adevĕrata mea mulţămire pentru binevoitórea conlucrare la actul sinodului episcopesc şi al hirotonirei mele. Te rog frăţesce sĕ fii încredinţat că în persóna Mea vei aflá totdeuna un bun conlucrătoriu şi spriginitoriu al causelor nóstre comune.

Şi ce sĕ dic acum, cu ce feliu de cuvinte sĕ me adresez eu acum către preavenerabilul sinod electoral al eparchiei Caransebeşului, cum sĕ sciu eu mulţămí acestei corporaţiuni înalte pentru votul seu aprópe unanim, pentru încrederea sa rară, cu care a binevoit a me onorá? Ii aduc deocamdată numai simplu din depărtare mulţămirile mele cele mai sincere şi las timpului ca el sĕ pună órecând mărturie faptică, de am meritat ori nu încrederea lui. Una însĕ o pot dice incă de pe acum: că încrederea cu incredere se rĕsplătesce, şi că din întâlnirea amêndurora acestor increderi numai bine póte sĕ rĕsară pentru tinera şi de Dumnedeu scutita diecesă a Caransebeşului.

Cu asemenea căldură ve mulţămesc şi vóue fraţilor şi împreună lucrători la sfântul altariu şi preste tot în via Domnului. Cu voi împreună am purtat zăduful dilelor, cu unii dela început, cu alţii de mai încóce, după întĕmplare. Eu me despart cu trupul pentru că aşa a binevoit Domnul, dară cu sufletul pururea voiu fi cu voi. Păstraţi-me în inimile vóstre, căci eu nu ve voiu uitá nici odată.

Salutările mele curate şi d-vóstre, evlavioşilor ascultători, tuturor domnilor şi fraţilor, cu cari împreună ne adunam la acésta sfântă biserică, adeseori aveam conveniri frăţesci, ne sfătuiam în lipsele şi trebuinţele nóstre, totdeuna fiind bine primit şi vĕdut. Lungéscă ve Dumnedeu dilele vieţii şi dăruéscă-ve sporiu şi bucurie în întreprinderile d-vóstre

In sfêrşit éră înaintea ta Dómne cad şi me rog: revarsă preste mine milele tale cele bogate: întăresce me, ca sĕ-mi pot duce în îndeplinire lucrul cel greu al archipăstoriei mele. Fii milostiv mie Dómne, spriginesce-me în vremea nĕcasului, acum şi pururea şi invecii vecilor. Amin!

Sibiiu, 14 Iuniu.

(*I*) Naţiunea francesă sĕrbătoresce în mod demn de ea şi de gloriosul ei trecut centenariul revoluţiunei dela 1789.

Ideile cele mai sublime de drept dela ea au emanat, principiile cele mai umane de ea au primit impuls şi viaţă, cătuşile feudalismului ea le a luat de pe mânile şi piciórele celor ce gemeau — şi ómenii de bine ei îi atribue avêntul spre cultură modernă.

Dar atâta e totul.

Părăsită de cei de un sânge cu ea, umilită ca nici odată, sdrobită până în inimă de duşmanii ei de mórte, nu s'a aflat un singur popor, un singur stat sĕ îi sară în ajutoriu, ci cu o făţărnicie proprie ingâmfaţilor a fost lăsată pradă rĕsbunărei celei mai crudele, ce se póte închipuí.

Despoiarea de miliardele, ce a plătit cuceritoriului nu o a durut, cum o dóre dărăburirea teritoriului ei şi adnecsarea celor doue provincii şi, deşí parola de revanşe este dată de 18 ani, ea se scie stăpâní, 'şi scie înfrână pasiunile şi dovedesce prin muncă onestă, prin labóre continuă, că e deamnă sĕ ocupe incă şi adi locul prim între popórele din lume.

Dovada cea mai vie de misiunea culturală, ce o are Francia în concertul naţiunilor culturale este esposiţia de acum, mândria francesilor de adi, care le asigură din nou simpatiile Europei, nu celei oficiale, căci Europa oficială nu póte sĕ simpatiseze cu republica, despotismul nu póte stá alăturea cu libertatea.

Românii ori cât de departe stau de Francia, ei nu uită şi nu pot uitá, că sunt fraţi de un sânge, inima lor bate cu căldură pentru intreprinderile culturale ale fraţilor lor dela Seine şi despărţĕmêntul român dela esposiţiunea francesă face onóre principelui Bibescu, care a sciut apreţiá însemnătatea esposiţiunei şi a sciut apropia inimile române de cele francese şi prin acésta intreprindere.

Ungaria nóstră, aceea Ungarie ai cărei fii au fost imbrătoşaţi cu multă căldură de către francesi, nu este representată cu cuvenită demnitate şi noi ca fii ai Ungariei, românii din Ardeal şi din Ungaria numai ca prin telescop putem vedé ce se petrece acum în Paris, care cu minunile lui, cu frumseţea lui şi cu turnul Eiffel dă lumei sĕ înţelégă, că Francia este şi va fi, şi ceea ce nu póte cucerí prin arme şi prin politică, cuceresce pe terenul cultural, pe terenul industrial şi economic — terenuri aceste, cari se impun, terenuri cari au trainicie şi putere — terenuri, pe cari numai Franciei este dat a le stăpâní cu atâta dragoste şi cu atâta forţă.

Vor avé şi francesii pĕcatele lor ca fii ai gintei celei mari latine, au şi ei temperamentul propriu acestei ginte, sunt înflăcăraţi, se aprind iute, se entusiasmézá curênd — sunt dela fire sanguinici, póte câte odată nesocotiţi în faptele lor — dar, pălăria jos înaintea unui popor ce înainte cu 18 ani era sdrobit şi umilit şi în restimp atât de scurt a sciut dá dovadă lumei, ce e în stare sĕ producă, ce e în stare sĕ facă braţele lui, spiritul lui cel ager, mintea lui cea neintrecută păn acum de alţii.

Şi dacă Francia adi e isolată în politică, dacă ea nu trage în cumpena areopagului european şi dacă rolul ei i este smuls şi dat în mânile teutonilor, francesii 'şi sciu câstigá pe altă cale rolul lor şi sciu asigurá întâetatea în lume prin intreprinderi, cum e esposiţiunea din est an şi prin sĕrbătorirea revoluţiunei ca un act, care este actul apostolilor păcei, actul ce inalţă mândria unui ném mai pe sus decât ori ce altă cucerire, împreunată cu vărsări de sânge nevinovate, udată cu lăcrimi de orfani şi de vulneraţi — blăstemată cu gura de vĕduve, ajunse la desperare.

Atari idei pot fi concepute, se pot nasce şi luá forme concrete numai în capul francesilor — în capul naţiunei celei mai democratice din lume, în capul naţiunei celei mai libere şi mai insufleţite de libertate, — şi noi numai închiná ne putem inaintea unui popor cu atâtea insuşiri nobile.

Până acum nu ne-am ocupat cu esposiţiunea francesă, căci diaristica din patrie voia sĕ scie, că esposiţiunea va fi conturbată prin agenţi provocători, boulangismul se va ridicá ca o furtună grósnică şi o va topí ca céra de faţa focului, dar adi când vedem, că lumea alérgă spre Paris — esposiţia se presentă ca o mirésă din cele mai alese, era datoria nóstră de publicisti, ca sĕ ne ocupăm de acéstă lucrare culturală la acest loc.

Nu am făcut nici odată nici un secret din simpatiile, ce avem pentru poporul frances — şi încă nu ne am perdut speranţa de a vedé pe Francia, ér acolo, unde-i compete, nu în alianţă cu muscalii, căci acésta e imposibil, imposibil a se aliá cnuta cu umanismul, ci în alianţă cu noi, cu tóte popórele monarchiei austro ungare, în diua în care se va scí pune vĕl preste trecutul de o sută de ani, pentru care Francia de adi şi fii ei de adi nu ar mai trebuí făcuţi responsabili. Pentru păcatele moşilor sĕ nu se pedepséscă nepoţii, — o dicem noi ca ómeni ai bisericei, şi biserica are dreptate.

Revista politică.

Delegaţiunile întrunite în Viena au fost primite în 23 l. c. de către Mai. Sa monarchul, şi anume delegaţiunea ungară s'a presentat sub conducerea cont. Zichy, ér cea austriacă sub a prinţului Windischgrätz.

La vorbirea conducĕtorilor, cari au esprimat simţemintele omagiale şi au accentuat înclinarea de jertfe a popórĕlor pentru binele monarchiei şi acoperirea lipselor ei, monarchul a rĕspuns următórele:

Cu mare bucurie primesc manifestaţiunile de iubire şi fidelitate, ce mi păstrézá tóte popórele, şi prin care se consolidézá şi întăresce patria.

Nu s'a făcut nici o schimbare nici în raporturile nóstre cu puterile strĕine, nici în direcţiunea generală a politicei nóstre esterne.

In deplină concordie şi bună înţelegere cu puterile aliate, guvernul Meu stăruesce pentru desvoltarea pacinică a situaţiunei europene, *care continuă a fi nesigură.*

Guvernul Meu nutresce speranţa firmă, că binefacerile păcei vor puté fi şi mai departe conservate, în butul sporirei forţelor armate, ce se continuă în tóte statele şi cari şi noue încă ne impune a ne mări şi perfecţioná puterile militare.

Hotărîrea regretabilă a regelui Milan, prin care a abdis dela tron, a încredut pe timpul cât va durá minoritatea regelui Alesandru, puterea în mânele unei regente, carea mi-a dat în mod formal asigurarea, *că va continuá raporturile amicabile de până acum faţă cu monarchia Austro-ungară.*

Plin de bunăvoinţă către regatul vecin sêrbesc doresc şi din parte-mi ca patriotismul şi înţelepciunea sêrbilor sĕ ferésca Sêrbia de pericole serióse

In Bulgaria domnesce liniste şi ordine şi e îmbucurătoriu a constatá progresele continue, ce le face acéstă terişóră cu tótă situaţiunea ei critică.

Apreţiind pe deplin raporturile financiare, guvernul meu se va strădui a reduce chieltuelile totale pentru armata, la ceea ce este mai necesariu. In urma reclamelor estraordinare nu se póte evitá însĕ mai vêrtos continuarea acelor mĕsuri militare de precauţiune, pentru-cari în anul trecut s'a votat credite estraordinare, apoi astfeliu de mesuri neamânavere, *cari sunt neapărate de lipsă pentru întărirea şi mărimea capacităţii de luptă a armatei.* —

Judecând după timpul şi împregiurările, sub cari s'au deschis delegaţiunie, n'ar trebuí sĕ avem mari îngrigiri de neliniste şi conflicte. Pacea pare asigurată şi desvoltarea lucrurilor pe calea normală.

Presa însĕ, care comentézá cu mare scrupulositate acéstă vorbire a monarchului nostru prevestesce apropierea unui mare şi înfricoşat rĕsboiu, la care monarchia nóstră va avé partea sa, căci ea e angajată sĕ l pórte în prima linie.

Foile francese consideră vorbirea mai mult ca un eflucs al foilor austro ungare. In tot casul însĕ ea e nefavorabilă, şi ar fi un pas greşit, când guvernul austro-ungar s'ar lăsá sĕ fie influinţat de strigătul presei şi de miscările, ce se observă în acéstă direcţiune.

Foile engleze vĕd prin mesagiu o situaţiune de tot critică Austro-Ungaria se gândesce sĕ nimicéscă

influința ruséscă din Orient. Acésta însĕ a prins rădăcini prea afunde de ât ca sĕ pótă fi stirpită din tr'odată, de aceea ar fi tare bine ca monarchia nóstră sĕ cugete mai întâiu, dacă póte sĕ o n i m i c é s c ă f ă r a p r o v o c á u n r ĕ s b o i u. Când Rusia, care mereu se pregătesce va fi gata de atac şi 'şi va deschide focul din tóte părţile, atunci va fi prea târdiu atât de a se gândí, cât şi de a regretá, căci nu s'a gândit la rĕsboiu.

Agenţia română anunţă din Bucuresci următórele: Unele ḑiare vorbiau despre o răcélă momentană dintre Francia şi România, între altele aduceau de motiv vorbirea ministrului Tirard la esposiţie, în urma căreia convenţiunea în privinţa marcelor de fabrică a fost luată dela ordinea ḑilei în camerile române. Aceste sciri, cari au făcut mari nedumeriri sunt însĕ cu totul desminţite prin primirea acelei convenţiuni şi totdeodată prin prelungirea convenţiunei vamale cu Francia, prin care productele române şi francese sunt tacsate reciproc la graniţe după tarife mici. De altcum acésta insinuaţiune a foilor, cari caută învrăşbire între aceste doue naţiuni surori a fost declarată categoric de inventiósă prin ministrul afacerilor esterne, când a fost interpelat în cameră, şi astfeliu numai remâne nici o îndoélă, că bunele relaţiuni, ce s'au observat între Francia şi România, mai ales în timpul din urmă, se vor continuá tot pe aceleaşi raporturi amicale.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţământului educativ.

La acest loc însĕ trebue observat, că ideile aperceptive numai cu timpul ajung la o putere de sine stătătóro ca sĕ pótă asimilá pe cele ce urmézĕ lor. Anume numai după-ce prin esperiinţele, ce le face omul în viaţă şi cu deosebire prin studiile, cu cari se ocupă, i s'au fortificat ideile aperceptive, încât au devenit persistente şi domnitóre în consciinţă. De aci vine că fiecare om cuprinde, pricepe, înţelege mai uşor şi mai bine ce aparţine specialităţii, din care posede mai multe şi mai clare idei şi noţiuni.

Natural, că aşa trebue sĕ fie după cele mai sus amintite. Prin urmare ideile vechi, cari stau în óre-care raport cu cele nóue, apar ca tot atâtea puteri, ce stau gata, ba înclină chiar spre întimpinarea celor nóue şi promovézĕ formaţiunea lor, asigurându-le locul corĕspunḑĕtor între ele. Şi cu cât sunt aceste idei mai clare şi mai precise, cu atât eserciază o putere mai mare de asimilare asupra ideilor ce au sĕ fie apercepute. Acésta împregiurare jócă un rol fórte însemnat la procurarea cunoscinţelor temeinice. In lipsa de idei aperceptive clare şi bine formate, resultatul procesului *apercepţiunei* n'ar fi decât o cuprindere superficială.

Dar cu cât ideile clare şi precise promovézĕ susceperea temeinică a celor nóue, cu atât acelea prolungesc şi întârḑie mersul procesului *apercepţiunei.**) Din acésta se esplică faptul, pentru-ce omul adênc cugetătoriu chibzuesce mult; se gândesce mult până când se pronunţă asupra vreunui lucru. El, dispunênd de o bogată comóră de cunoscinţe, dispune totodată de o mulţime de idei aperceptive, astfeliu procesul de apercepere e cu mult mai bogat, cu mult mai complicat şi se recere un timp mai îndnlungat până-ce se stabilesce un echilibru între ideile vechi şi nóue. Din contră omul superficial îndată este gata cu judecata sa în ori-ce afacere, fiind-că amintitul proces nu este atât de complicat. E evident din aceste, că procesul *apercepţiunei* în aevea numai atunci póte avé loc, când consciinţa nóstră dispune deja de idei şi noţiuni aperceptive. Acestea sunt *conditio sine qua non*, pentru mersul regulat al acestui proces. Dacă prin urmare elevul dispune deja de idei aperecptive, procesul *apercepţiunei* — care în realitate nu e altceva decât priceperea lucrurilor — va decurge cu multă uşurinţă şi temeinicie, devenind plăcut şi mulţămitoriu pentru elev. Din contră, în lipsa ideilor aperceptive, cuprinderea lucrurilor nóue va fi preste mĕsură grea, dacă nu cu totul imposibilă.

Acest intim raport, în care întră ideile în urma procesului *apercepţiunei*, *pedagogia* sciientifică il numesce *asimilaţiune* şi îl socotesce între cele mai ponderóse momente ale sale. Căci netăgăduit el jócă cea mai însemnată rolă în mersul gândirei nóstre, ba se póte ḑice că pe acesta se basézĕ întreg mersul sciinţei.**) Cea din urmă fasă a asimilaţiunei de care vorbim este *complicaţiunea*, când adecă ideile se pun în legătură unele cu altele în şiruri coordinate sau subordinate după împregiurări. Deosebirea între *asimilaţiune* şi *complicaţiune* e, că la *asimilaţiune* se contopesc elementele emogene ale ideilor, pe când la *complicaţiune* se pun numai în legătură strînsă ideile între sine într'un mod mai mult mechanic. Natural, că acestea formézĕ o unitate, o *complicaţiune* întreţesută, o serie neîntreruptă, o înlănţuire bine închegată de idei, din care un singur membru e în stare a reproduce şi pe celelalte.

Intrégă arta educaţiunei constă într'acea de a uşurá după putinţă decurgerea acestor procese în consciinţa elevului. Pentru-că întru cât influinţézĕ acésta asupra deşteptării şi desvoltării *interesului pedagogic* se va vedé din cele următóre. E aprópe de necredut şi neesplicabil cum unii învĕţători nu ţin samă câtuşi de puţin de împregiurarea, că la predarea unor lucruri nóue, în consciinţa elevului nu se află nici un fel de idei aperceptive, cari se cuprindă pe cele nóue în societatea lor şi astfeliu sĕ înlesnéscă priceperea. Prin acésta purcedere netăgăduit se împedecă, se îngreuézĕ preste mĕsură învĕţământul, ér de interes nici vorbă nu póte fi.

Cea-ce numim noi desvoltare sau cultură intelectuala, în realitate nu e altceva decât formaţiunile ce se produc în consciinţa nóstră prin amintitele procese; adecă ideile singuratice, cari coestituesc conţinutul consciinţei nóstre, se aduc între sine în raport, în legătură intimă punêndu-se fie-care la locul seu şi ţinêndu-se sémă şi de relaţiunea lor faţă cu întregul*). (Va urma.)

*) I. Popescu „Psichologia empirică" ediţ. II. p. 162.
**) Dr. Pauer I. „Logica" Prelegeri de Universitate, 1888.

*) Dr. G. A. Linder „Encyl, Handbuch der Erziehungskunde" 1884 pagina 40.

Varietăţi.

* (I n s t a l a r e.) Precum se vede din circulariul metropolitan, pe care îl publicăm în fruntea acestui numĕr al fóiei nóstre, introducerea Preasânţiei Sale noului episcop al Caransebeşului *Nicolau Popea* în scaunul seu episcopesc se va întêmplá în Dumineca din 2/14 Iuliu a. c.

* (A v i s) La adunarea generală a despărţĕmêntului III, care se va ţiné Duminecă în comuna *Vale* va luá parte şi corul din seminariu sub conducerea domnului G. D i m a.

* Programa esamenelor publice la institutul „Andreian" pedagogico-teologic greco-resăritén în Sibiiu cu finitul anului 1888/9.

Inainte de amĕḑi începutul la 8 óre. După amĕḑi începutul la 3 óre.

Luni, 19 Iuniu. Inainte de amĕḑi: Enciclopedia cl. I, prof. Dr. I. Crişian. Isagogia cl. I, profesor I. Ghibu. Limba română ped a. II şi III, prof. Dr. D. P. Barcianu. După amĕḑi: Morala cl. a. II, prof. I. Hannia. Istoria patriei ped. a. III, prof. I. Ghibu. Geografia ped a. III, profesor Dr. D. P. Barcianu.

Marţi, 20 Iuniu. Inainte de amĕḑi: Dreptul canonic cl. a. III, prof. I Popescu. Limba maghiară ped. a. I, II şi III, prof. Dr. I. Crişian. După a.: Istoria bisericéscă cl. a. I şi II, prof. Dr. I. Crişian. Istoria universală ped. a. I, II, prof. I. Ghibu.

Mercuri 21 Iuniu. In. de a.: Pastorala şi Liturgica cl. a. III, prof. I. Hannia. Pomăritul cl. a. II, şi ped. a. II, prof. D. Comşa. După amĕḑi: Logica şi Psihologia, cl. a. I, ped. a. III prof I. Popescu. Istoria naturală ped. a. I şi II, prof Dr. D. P. Barcianu.

Joi, 22 Iuniu. Inainte de amĕḑi: Dogmatica şi Polemica cl. anul II, profesor I. Popescu. Catechetica cl. a. III, prof. I. Hannia. Legumăritul cl. şi p. a. I, prof. D. Comşa. După amĕḑi: Plantologia cl. şi ped. a. III, prof. D. Comşa. Istoria bisericéscă ped. I. prof. Dr. I. Crişian. Limba română ped. a. I, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Vineri, 23 Iuniu Inainte de amĕḑi: Pedagogia generală cl. şi ped. a. III, prof. I. Popescu. Geografia ped. a. I şi II prof. Dr. D. P. Barcianu. D. a.: Esegesa şi Ermeneutica cl. a. I., prof. I. Ghibu. Omiletica cl. a. III, prof. I. Ghibu. Comptabilitatea cl. şi ped. a. III, prof. D. Comşa.

Luni, 26 Iuniu. Inainte de amĕḑi: Literatura română cl. a. II, prof. Dr. D. P. Barcianu. Religiunea ped. a. II şi III, prof. I. Ghibu. După am.: Didactica şi Metodica cl. a. II şi ped. a. II, prof. Dr. I. Crişian. Computul ped. a. I şi II prof. D Comşa.

Marţi, 27 Iuniu. In. de amĕḑi: Cantul bisericesc şi tipicul toţi elevii prof. D. Cunţan. După amĕḑi: Musica vocală şi instrumentală toţi elevii, prof. G. Dima.

Mercuri, 28 Iuniu. Fisica ped. a. III, prof. D. Comşa şi Gimnastica ped a. I II şi III, prof. Dr. I. Crişian.

Conferinţa profesorală.

Joi, 29 Iuniu. După serviciul divin în biserică încheierea solemnă a anului scolastic în sala seminarială şi publicarea clasificaţiunilor.

Vineri, 30 Iuniu. Estradarea absolutoriilor.

Sibiiu, din conferinţa profesorală, ţinută la 10 Maiu 1889. *I. Hannia*, director.

* Ordinea esamenelor la scólele medii gr. or. rom. din Braşov la finea anului scol. 1888/9.:

E s a m e n e l e d e m a t u r i t a t e:

In 16 Iuniu v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. III com.

In 22 şi 23 Iuniu v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. VIII gimnasială.

La esamenele de maturitate nu pot luá parte scolarii; pentru alt public ele sunt deschise.

E s a m e n e l e p u b l i c e:

Sâmbătă în 24 Iuniu v. Inainte de amĕḑi: Dela 10—11½ esamenul cl. V de fete, dela 11½—1 esamenul din cântări cu tóte clasele medii; după am. dela 4—5½ esamenul de gimnastică.

Luni în 26 Iuniu. Inainte de amĕḑi: Dela 8—8½ Religiunea cu cl. VII gimnasială, dela 8½—9 Latina cu cl. VII gimn., dela 9—10 Matematica cu cl. VI gimn., dela 10—11 Elina cu cl. V gimn., dela 11—11½ Istoria cu cl. IV gimn., dela 11½—12 Mineralogia cu cl. IV gimn., dela 12—12¼ Declamaţiune din româna; După amĕḑi: dela 3—3½ Geografia cu cl. III gimn, dela 3½—4 Maghiara cu cl. III gimn, dela 4—4½ Germana cu cl. II gimn. dela 4½—5 Româna cu cl. II gimn., dela 5—6 Latina cu cl. I gimn.

Marţi în 27 Iuniu. Inainte de amĕḑi: Dela 8—8½ Religiunea cu cl. I comercială, dela 8½—9 Istoria cu cl. I com., dela 9—10 Comptabilitatea cu cl. II com., dela 10—10½ Dreptul cambial cu cl. II com., dela 10½—11½ Chemia cu cl. IV reală. După amĕḑi: Dela 3—3½ Fisica cu cl. III reală, dela 3½—4 Francesa cu cl. III reală, dela 4—5 Aritmetica cu cl. II reală, dela 5—6 Maghiara cu cl. I reală.

Joi în 29 Iuniu v. după serviciul divin se va încheiá anul scolariu 1888/9 cu cetirea clasificaţiunilor şi distribuirea premiilor în sala cea mare a institutului.

La esamenele acestea precum şi la festivitatea de incheere a anului scol se invită cu tótă onórea părinţii scolarilor, amicii şi binevoitorii scólelor nóstre.

Anul scol. viitoriu se începe cu 1/13 Septembre, 1889.

* (P o s t a l.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs peutru un post de magistru postal în Puszta-Kalan (comtt. Hunedóra) care e împreunat cu o léfă peste tot de 252 fl. precum şi remuneraţiune pentru întreţinerea unei cariolete, ce va circulá de doue ori pe ḑi. Concurenţi au a-şi asterne suplicele în decurs de trei septemâni, depunênd şi o cauţiune de 100 fl.

Tot numita direcţiune face cunoscut, că pe timpul sesonului de băi dela Homrod, a deschis oficiu postal în Capolnaşul românesc, care va stá în legĕtură cu Csik Szereda şi Székely-Udvarhely.

* (B a n c h e t în B r a ş o v). Precum se scrie ḑiariului local „Siebenb. Deutsches Tageblatt" corpurile didactice dela scólele medii din Braşov au dat un banchet în onórea preşedintelui academiei de sciinţe, bar. Roland Eötvös. Discursurile au fost purtate cu mare însufleţire în limba română, germană şi maghiară.

* (F i l o x e r ă.) Viile nóstre încă sunt bântuite de un vrăşmaş de mórte. Filoxera, de care până acum am fost scutiţi s'a încuibat în ele şi mai ales pe Têrneve causézĕ pagube enorme. Ministrul de agricultură a esmis o circulară cătră tóte direcţiunile municipale, ca sĕ esaminese cu scrupulositate tóte viile şi sĕ i facă raport până la finea lui August, unde au dat de filoxeră şi unde ea încă nu s'a arĕtat.

* (C o n v e n ţ i a d e c o m e r c i u î n t r e R o m â n i a ş i F r a n c i a). Arangiamentul comercial provisoriu dintre Francia şi România s'a prelungit până la 19/31 Decembre 1889. Acest arangiament garantézĕ celor doue părţi reciprocitatea beneficiului tacselor celor mai reduse, care sunt, sau vor fi inscrise în tariful lor convenţional.

MONITOR. 23

Calendariul sĕptemânii

18 — 24 Iuniu.

18 Duminecă: Leontin, Ipatiu, Teodul, Eteriu, Erasm, Michail. *19 Luni:* Iuda, Zosim, Zenon, Asengrit, Paisiu. *20 Marţi:* Metodiu, Calist. *21 Mercuri:* Iulian, Afrodisiu, Terentiu, Antoniu, Anastasiu, Celsiu, Vaselisa, Niceta. *22 Joi:* Eusebiu, Zenon, Zena, Pombian, Galation, Iuliana, Saturnin. *23 Vineri:* Agripina, Aristocleu, Dimitrian, Atanasiu, Eustoviu, Gaia, Lolia, Prob, Urban. *24 Sâmbătă:* (†) Ioan premergĕtoriul (nascerea) Zachariă, Elisabeta. Panagiot.

Rituale bisericesci.

D u m i n e c a din 18 Iuniu, a III-a după Rusalii. Octoich ton 2 şi Mineiu. La Utreniă Evangelia Invierii 3.

S â m b ă t ă din 24 Iuniu, Nascerea Sântului Ioan premergĕtoriul. Serbătóre legată. Cântările din Mineiu. La utreniă Polieleul. Catavasia şi alte ca de rênd.

Loterie.

Mercuri în 26 Iuniu 1889.

Brünn: **30 70 51 90 77**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94 75	94.85
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.46	9.46
100 marce nemţesci	58.25	58.30
London pe (poliţă de trei luni)	119.35	119.40

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comedià într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a-i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 16—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66 Sibiiu, Sâmbătă 17/29 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4180 Pres.

Fac cunoscut tuturor cărora se cuvine: că în urma promovării archimandritului și până acum vicariului meu archiepiscopesc **Nicolau Popea** la demnitatea de episcop al eparchiei Caransebeșului, avênd în vedere dispositiunile Statutului organic § 118 — am denumit și instituit ca vicariu al meu archiepiscopesc pentru archidiecesa Transilvaniei pre archimandritul și asesor consistorial Dr. **Ilarion Puşcariu,** între marginile aceloraşi dispositiuni ale Statutului organic.

Sibiiu, 12/24 Iuniu, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, 16 Iuniu.

Mișcările lucrătorilor din Cladno și Steyr sunt simptóme, cu cari vor trebuí sĕ-și facă sémă cei ce conduc destinele popórelor.

Cestiunea lucrătorilor este pusă la ordinea ḑilei și sângele vĕrsat de gendarmii dela Cladno probabil, că nu va remâné nerĕsbunat.

In unul din numerii trecuți ai ḑiariului nostru am descris tot la acest loc miseriile lucrătorilor din fabrici și referințele cele nedrepte ce stau între capital și muncă și am indigitat și periculele, ce se pot nasce din aceste referințe.

Nu a trecut multă vreme, nici luni, decând dasem espresiune temerei nóstre, că mișcările socialiste nu sunt isolate — ci ele se ivesc când în o parte a Europei, când în alta — dar nu puteam presupune, că în monarchia nóstră, în Boemia, și cu deosebire în Steyr, unde lucrătorii au de lucru cu puscile Manlicher și sunt bine plătiți — póte mai bine ca nici odată — sĕ-și ridice fruntea și sĕ céră sĕ li se resplătéscă munca după merit și dreptate.

Dar se vede, că fie care secul și are ideile sale și cestiunile sale.

Vécul al XVI lea aduce Europei reformațiunea și sgudue impĕrății puternice din temelii, pentru-că sub masca religiunei s'au comis de cătră biserica catolică cele mai grosolane abusuri.

Vécul al XVIII lea voesce sĕ rumpă cu tradițiunile feudalismului, și sĕ dărime zidurile ce despart pe om de om și acésta nu se puté decât prin vĕrsare de sânge, prin revoluțiune.

Secului al XIX lea a continuat pe calea inaintemergătoriul lui, libertatea a fost pusă pe stindard cu egalitatea cetățenilor și a trebuit sĕ curgă șiróie de sânge nevinovat pentru ca sĕ cadă cătușele de pe brațele ómenilor, cari nu au avut fericirea a se nasce din conți, baroni și alți dignitari, cari nu aveau alt merit decât că erau din légăn crescuți ca sĕ fie domni și alții sĕ le fie slugi și supuși.

Este reservat periodului din urmă al acestui secul ca sĕ resolveze și cestiunea socială, o problemă în adevĕr grea de resolvat, pentru că vine în colisiune cu interesele celor ce vor sĕ trăéscă după munca altora fără pic de ostenélă. Imperatul Germaniei este mare potentat, la spatele lui stau milióne de baionete și totuși a vorbit frumos cu deputațiunea lucrătorilor, semn, că a considerat cererile lor de juste, dar semn și mai evident, că ține sémă de lucrători, ca de un factor puternic. La noi până acum lumea nu a prea pus cuvenitul pond pe plângerile ómenilor sĕraci. Din incidentul tulburărilor dela Cladno și Steyr ómenii încep însĕ a luá lucrul cu mai multă băgare de sémă, și noi de acésta numai ne bucurăm.

Se ar puté ușor esplicá lucrul ca o cestiune de ură națională a cehilor contra germanilor și pusă cestiunea pe terenul acesta ar aflá mai ușor îndreptățire pușca și glónțele.

In viața poporului român încă înregistrăm acte de natură curat socială și agrară și cine nu scie, că lucrurile au fost puse pe terenul de ură al unei națiuni contra celeilalte, și pusă odată cestiunea pe acest teren, tóte crudelitățile comise de cel tare contra celui slab au fost justificate de cei ce au interes a denaturá adevĕrul.

Printre șiruri și acum se póte cetí, că cehii cei tineri stau la spatele lucrătorilor, pecând escesul nu pare a fi nici decât de natură politică.

In Boemia poporul e cu mult mai descept ca sĕ nu cunóscă pe ceice îi vor binele — și lucrătorii nu au nimica cu afacerile politice, dar la tot casul, că au cu aceea, că ce sĕ bage în gură și cu ce sĕ se îmbrace și încălḑască după munca lor.

Dacă din nefericire la noi s'ar iví un astfeliu de cas, lucrului i s'ar dá o altă colóre —și de aceea noi, cari ținem mult ca poporul nostru sĕ fie înțelept și prudent, totdeuna am fost și suntem pentru aplanarea divergințelor pe cale pacinică.

Aḑi noi nu avem lucrători, dar avem mulți plugari, cari nu au plug și cară, și mai puțin ce sĕ prindă la ele, căci cu oprirea vamelor de cătră România, cu comasările cele nedrepte li s'a ingreunat mult traiul și li s'a făcut aprópe imposibil ținerea de vite, ce până aici a fost un isvor de câștig și bunăstare și nu ne va prinde mirare, dacă se vor iví nemulțămiri în o formă ori în alta — dar sciind firea cea bună a poporului nostru, suntem siguri, că nu se va lăsá răpit la fapte nesocotite.

Veni-vor și strĕinii sĕ recunóscă acéstă insușire bună a poporului și sĕ nu abuseze de bunătatea acestui element de ordine, e o altă întrebare, tot ce cerem noi, e ca la noi nemulțămirile sĕ nu fie interpretate în sens reu, sĕ nu li se dea colorit politic, ci sĕ se recunóscă, că cu sĕrăcia se pot iví conflicte între cetățeni, și nu e bine ca sĕ fie ómenii cei puternici preaegoisti, nu e bine sĕ stórcă citrona pân nu mai e nici un suc în ea și apoi sĕ o arunce, căci în urma urmelor aḑi popóre întregi nu pot fi lĕpădate ca nisce fructe, după ce le ai luat folosul. Am aprețiat deci turburările după adevĕrată stare faptică, și noi credem, că divergințe de atari natură se pot delătură până nu se varsă sânge de om, — numai egoismul sĕ dispară din cei bogați, numai dreptatea sĕ se dea fie căruia după munca lui și sĕ împedece cât numai se póte inmulțirea ómenilor fără casă și fără masă — căci în óra ce s'au înmulțit proletariatul — cestiunea socială va fi și la noi la ordinea ḑilei cu tóte funestele ei consecințe.

Revista politică.

Situațiunea se lămuresce tot mai mult. După rĕspunsul monarchului, dat conducĕtorilor delegațiunilor au urmat informațiunile și declarațiunile ministrului de esterne Kálnoky asupra situațiunei politice.

Tótă atențiunea diplomației nóstre este îndreptată spre Orient și dela desvoltarea lucrurilor în acele state condiționézá pacea orí conflictul europén.

Declarațiunile ministrului nu diferă de vorbirea monarchului, ele sunt tot așa de serióse, dar și tot așa de îngrigitóre totdeodată, căci e pusă alternativa: ori influința austro ungară câștigă teren și domnesce asupra peninsulei balcanice, ori ea se nimicesce prin mijlócele Rusiei și atunci Austro-Ungară ale căreia interese vitale și mari încă se nimicesc, va fi silită a provocá însa-și resboiul pentru a satisface atât ambițiunei sale de putere mare cât și a-și pădí interesele nevĕtămate.

Declarațiunile ministrului de esterne mai pe scurt sunt următórele: Situațiunea nu s'a schimbat în cee-ce privesce politica generală. Ministrul nutresce firma speranță, că pacea europénă nu este amenințată, cu tóte că evenimentele ultime dela granița sud-ostică au fost de tot îngrijitóre, li s'a dat însĕ o prea esagerată însemnătate.

Cât privesce desvoltarea lucrurilor din România, ea e favorabilă politicei nóstre. Ce-i drept sĕ lățise vestea, că direcțiunea politică de acolo s'a

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Ĕră troadenii dacă au oblicit, că s'au mâniat Achileu pe elini, și s'au osebit de dênșii, și la rĕsboiu nu va sĕ iasă s'au bucurat fórte, și s'au îmbărbătat, și au eșit vitézul Ector cu troadenii lui, și-i îndemna se fie îndrăsneți, și și-au întocmit ostile ca un împĕrat, și s'au lovit, și-i lua vitézul Ector în hiola calului, și-i tăia într'amêndóuĕ mânile, și cădea elinii, ca frunḑa tómnei de vênt, și s'au întărit troadenii a tăiá pe elini, cât s'au cutremurat toți împĕratii elenisti, și au perit din elini cât nu are numĕr. Ĕr vitézul Ector au strîmtat pe elini, și i-au gonit de lângă Troada 40 de mile, și era lucru mare a priví pe Ector cât era de tînĕr și de iscusit, și de tinĕr ce vitejie arăta prin mijlocul ostilor, și s'au întors Ector cu ostile sale la cetatea Troadei, și s'au vestit toți troadenii. Și după aceea de câte ori venia elinii, tot înfrângea Ector, și-i da înapoi tot tăindu-i până la tabăra lor. Ĕr elinii se spăriau rĕu, și au vĕḑut, că s'au osêndit pentru mórtea lui Palamid filosotul cea pe direptate, și s'au sculat toți domnii elenisti și craii, și au mers la cortul lui Achileu, și au căḑut la picióre-i, și au început a se rugá, sĕ nu-i urgiséscă, că sunt periți fără de dênsul. Ce sĕ i se facă milă de ostile elinești, sĕ nu piară în țĕră strĕină. Er Achileu nici gura nu și-au deschis se le rĕspundă, ci pentru mórtea lui Palamid tot plângea. Ĕr elinii tot se ruga lui, și i-au dăruit cetăți, și avuții și robi, și tot ce va poftí, numai sĕ se scóle sĕ mérgă la rósboiu, ĕr Achileu cu mânie mare au început a-i mustrá pe dênșii pentru mórtea lui Palamid, ḑicênd: ce vină au făcut împĕratului Agamemnon de l'au omorît. Și dacă i-au mustrat, cât i au fost voia, le-au ḑis: Eu m'am jurat fórte rĕu, că nu voiu mai merge la rĕsboiu, ĕr pentru rugăciunile vóstre voiu trimite pe nepotul meu Patroclu, că este vítéz bun, și-i voi dá armele mele; și va merge cu voi în locul meu, și au dat Achileu tóte armele sale nepotului seu Patroclu, că era mare de trup ca și Achileu, și era vitéz bun, și s'au îmbrăcat Patroclu cu platoșa lui Achileu, și și-au pus coifiul în cap, și au incins armele, și au purces cu elenii la Troada. Er unde vedeai pe Patroclu îți părĕ, că este însuși Achileu, și era gróznic, ca și unchiu-seu Achileu, și au eșit la rĕsboiu troadenii, și vĕḑênd pe Patroclu, le părea că este însuși Achileu, și s'au îngrozit și nu cuteza elinilor, și îndată au început elinii a se îmbărbătá, și a goní pe troadeni, și s'au spăriat ostile lui Ector. Ĕr vitézul Ector tot îi îmbărbăta, și eșia în fruntea ostilor, și caută bine la Patroclu, și l'au vĕḑut și l'au cunoscut, că nu este Achileu, și au ḑis ostilor: stați pe loc, că voi merge eu singur asupra lui Achileu. Și cum s'au sculat vitézul Ector can dintre margini, față la față asupra lui Patroclu, și l'au lovit ponciș cu palosul grăbit pe sub sulița lui Patroclu, și l'au junghiat prin grumazi, și l'au surpat jos. Atuncia căḑênd trupul lui Patroclu în mijlocul ostilor, grăbia ostile dintr'amêndóue părțile, carii vor luá trupul lui, și s'au făcut o năvală mare și chiot, cât s'au auḑit până la ceriu, ĕr săgețile și sulițele cădé asupră ca plóia din nor, și se tăiă fără de nici o milă, ca sĕ apuce trupul și armele lui Achileu, vitézul, și mai biruia troadenii, de n'ar fi sosit mai curênd Achileu. Ce îndată cum au auḑit Achileu că au omorît pe Patroclu, au alergat ca un leu, cum era fără de arme, și au întrat în mijlocul ostilor, unde era trupul lui Patroclu, și au năvălit, și au apucat trupul nepotu seu. Ĕr troadenii dacă au vĕḑut pe Achileu însuși, au lăsat a mai face năvală, și au luat elinii pe Patroclu mort, și l'au dus la tabără, si l'au plâns mult Achileu, și l'au îngropat; și după ce l'au îngropat au mers toți împorații și domnii la Achileu, și-l mângăia cu cuvêntul sĕ nu-și facă voia rea, și au adus și bucate scumpe, și au făcut masă ca sĕ-i mai potolésca jalea. Ĕr el nu vrea nici sĕ mânce nici sĕ bea, ci au ḑis: până nu-mi voi rĕscumpĕra sângele nepotu-meu Patroclu, nu voi mâncá nici voi bé.

(Va urma.)

schimbat și cursul ei e dușmănos. Acésta s'a accentuat mai cu sémă din pricina, că actualul guvern e un contrariu pasionat al celui de mai nainte și că el e compus mai mult tot din bărbați recrutați din partidul conservatoriu, inimicul de mórte al partidului liberal. Acésta părere însă e eronată și motivele, pe care s'a basat, sunt false.

Părerile ce s'au vestilat, că cabinetul Ioan Bratianu ar fi fost austro fil sunt tot atât de puțin adevărate, pecât de neadevărat este, că actualul cabinet Catargiu ar fi ruso-fil.

Dacă privesci cu mai mare atențiune la desvoltarea lucrurilor din România, poți ușor înțelege, că acéstă țéră e pătrunsă de cel mai viu și înflăcărat sentiment patriotic și că toți bărbații ei de stat au în vedere numai și numai interesele românesci. Nu ni s'a dat însă până acum nici măcar o singură ocasiune, care ar fi putut serví drept motiv de a ne plânge de ostilitate din partea României și sperez ḑice mai de parte ministrul, că România e cu mult mai mândră da sentimentul seu național și de independența, ce și-o a eluptat numai bine de curênd, decât ca să pótă renunță la ele așa de ușor și fără motive.

In Sêrbia lucrurile încă se desvóltă, însă nu tocmai așa ca în România, și noi ca cel mai tare trebue să observăm în linisce și desvoltarea lucrurilor de aici, fără însă a ne mestecá în afacerile ei interne, ci în genere vorbind, să rămânem credincioși principiului de până acum în ceea-ce privesc țerile din peninsula balcanică. Bunavoința nóstră însă are și margini și dacă cu tótă bunăvoința nu ni se vor manifestá și asigurá garanțiile, ce ni se cuvin și suntem **necesitați** ale pretinde, atunci prin chipzuélă vom scí de unde să apucăm lucrul și ce să facem pentru a scăpá nevětămate interesele nóstre. Și dacă ea — Sêrbia — se va nisuí să devină cuibul uneltirilor, ce se îndréptă contra nóstră, **atunci ni se impune o sântă datorință, ca să ne apărăm.**

Germania nutresce simpatiile vechi cătră noi, și raporturile cu ea sunt așa de intime și de favorabile, încât nu mai încape nici o discuțiune.

Italia e tot așa de amicabilă precum s'a arětat în anii trecuți, când se răspândiră svonurile alărmătóre despre un conflict europén; ea ne va fi un aliat tot așa de credincios, pe cât de tare se bucură ea de încrederea nóstră.

Cu un cuvênt a declarat ministrul de esterne, că cu tóte statele stăm în bune relațiuni și amicabile și ele se desvóltă pe calea lor normală. Și fiind-că Rusia nu a fost accentuată deosebit, se presupune, că raporturile, în care stăm cu acéstă putere, încă sunt amicabile.

Comentările foilor atât asupra vorbirei monarchului cât și asupra declarațiunilor atât de sincere ale ministrului de esterne sunt diferite.

In foile din Anglia și Francia situațiunea e presentată în colori cu mult mai îngrijitóre. Declarațiunile au produs o nesiguranță și mai mare în ecuilibrul păcei europene

In celelalte state presa considerá atât vorbirea narchului cât și a ministrului de cea mai fidelă icónă a situațiunei și crede, că pacea totuși nu va puté fi conturbată.

Desfășurarea comentariilor se urmézá însă cu mare zel și cel mai mic eveniment, ce s'ar iví în Orient, póte deodată să schimbe și părerea presei, care comentézá acum în modul cel mai optimistic.

Discursul

parochului Simeon Secărea, ținut cu ocasiunea desvălirei monumentului din Cămpul-pânei.

Ilustră adunare!

Când căutăm inapoi la istoria patriei nóstre și în deosebi la a patriei mai ânguste, sufletul nostru se infioră, vědênd atâtea invasiuni și rĕsbóe crunte, devastări și prădări câte au trebuit să sufere strămunii nostri în acelea timpuri nefaste.

Dar cu deosebire mari au fost acele suferințe, decând semiluna și a preumblat armele învingătóre aprópe în tóte țĕrile crestine, și mai ales în nefericitele țĕri dela Dunărea de jos.

„Vestigia terrent“ ne vine a esclamá, când ne uităm prin țĕrile, pe unde au trecut órdele barbare ale semilunei, ducênd cu sine pretutindenea spaimă și teróre.

In acelea timpuri de tristă amintire strămunii nostri au trebuit să veghieze la hotară ca o sentinelă vecinic neadormită și să dea pept cu cutropitórea invasiune a musulmanilor, să apere cu sângele lor vetrele strămune și să lase următorimei o țéră liberă de jugul sclăviei celei mai tiranice.

Istoria ne arată șirul întreg al acestor lupte sângeróse, din cari au rĕsărit mai târḑiu libertatea acestor țĕri cutropite.

Nu vom percurge intregul șir al acestor lupte crunte, ci ne vom oprí la aceea epocă, în care s'au petrecut acel eveniment, a cărui festivă amintire au intrunit astăḑi o cunună imposantă de óspeți; ne oprim ḑic la a doua jumĕtate a véculul al cincispredecelea în care s'au petrecut lupta memorabilă de pe acest câmp, numit pentru fertilitatea sa — „Câmpul-pânei.“ La începutul jumĕtĕții a doua din vécul al cincispredecelea, patria nóstră ne infățișézá o privelište posomorită: In țéra mumă Ungaria domnesce marele rege ungar Mathia Corvinus, care cu mână de fer se pune la lucru pentru a aduce ordinea și dreptatea în țerile supuse corónei sale; problemele sale ce voia a le realisá spre binele țĕrii îi cuprindea tótă activitatea; desele sale rĕsbóe „pro domo“ nu-i abătură agerul seu spirit dela marele desastru, cu care semiluna amenință în tot momentul țĕrile orientale ale corónei unguresci. In deosebi Transilvania de frica invasiunilor turcesci era nemulțămită cu descedentul marelui erou Ioan Corvinus, ale cărui fapte eroice erau încă próspete în memoria poporului. Sfășierile interne mai ales în Transilvania desceptau temeri serióse, toți erau îngrijați, că țéra va cădé pe vécuri în jugul turcesc.

Dușmanul care pândia cu ochiu ager tóte ocasiunile binevenite pentru invasiuni, se pregătia mereu pentru a cucerí cu desĕvêrșire prin foc și fer acestea țĕri fertile, a le prădá și a pune în sclăviă pentru totdeuna poporațiunile ce le locuesc. In anul 1479 — tómna — Ali Beg întră pe la Hațeg cu o óste de 30,000 — și inaintézá, prădând și devastând cu o barbară furie spre acestea locuri, unde s'au petrecut, evenimentul memorabil, inscris cu litere nesterse în istoria patriei nóstre.

Dar și strămunii celor 3 poporațiuni, cari locuesc în acésta țéră, vědênd pericolul ce-i astéptă, se reculeg, se pregătesc să intimpine cu curagiu pe dușmanul, careintrase în țéră.

Nobilimea maghiară, sĕcuii, sasii și românii se adună în óste, 'și string șirurile și inăintând despre Sebeșul-săsesc spre Cămpul pânei, astéptă aici ostile turcesci, cari veniau din spre Orĕștie.

După-ce șefii ostirilor crestine 'și fac pregătirile de luptă, se începe una dintre acelea bătălii, care va remâné deapururea în memoria istoriei. La început norocul pare a suride armelor păgâne, trupele crestine șovăe, marele Stefan Bathori sângeră din șase rane, cade de pe cal, și printre óstea cea crestină trece ca un fior rece frica de un desastru, — când în momentul supremului pericol, apare pe câmpul de rĕsboiu eroicul ban al Timișórei Paul Chinezu, carele asemenea unui leu răpitoriu se aruncă printre șirurile dușmane, tăind în drépta și în stânga. Glasul seu puternic aprinde de nou viața în ostile crestine și după o luptă cruntă strimtoritele ostiri turcesci sunt nimicite, — ér victoria se légă de stégurile ostirilor crestine.

In acéstă bătălie memorabilă poporul român apare alăturea cu ceialalți fii ai patriei pentru a apĕrá acésta scumpă patrie de perire. Au fost o ḑi de gloriósă invingere ḑiua de 13 Octobre 1479, în care strămoșii celor trei poporațiuni a le Transilvaniei și-au ridicat un monument istoric, ḑic monument istoric pentru-că monumentul, care a fost ridicat în memoria acelei lupte mari s'a risipit, și de patru decenii nici un semn numai arată călătorilor, că pe aceste locuri s'au petrecut evenimente de gravă insemnătate.

Astăḑi însă la inițiativa unor bravi și ilustrii domni din comitatul nostru ne-am implinit o sântă datorință cătră strămunii nostrii, ridicând în acest loc, care a fost teatrul unei crâncene lupte un monument comemorativ, care va vorbí posterității despre virtutea strămunilor nostri.

In fața acestui monument imposant inaintea căruia au amorțit cérta de naționalitate, să ne dăm cuvêntul reciproc frățesc, că vom apĕrá în unire și frățietate acésta țéră, în care doresc ca toți fii să devină prin concordiă un element puternic, care să pótă infruntá tóte eventualitățile viitóre.

Să tragem din marele eveniment cel sĕrbăm astăḑi învĕțătura, că numai prin concordie ne va succede a asigurá viitoriul patriei pe base solide.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕțământului educativ.

(Urmare).

După tóte acestea ca parte întregitóre a *apercepțiunei* trebue să amintim încă *atențiunea*, care se manifestă ca o tendență sau putere de a se susține în claritate ideile, ce vin a fi apercepute, în contra apĕsării și întunecării, cu care sunt amenințate din partea ideilor vechi. Acésta putere se află în însăși ideile aperceptive din consciința nóstră. E ușor dar a înțelege, cum se face, că în frageda copilărie, când din consciință lipsesc cu totul, sau sunt prea puține idei aperceptive, nu póte fi nici vorbă de *atenținne* în sensul strict al cuvêntului. Și dacă totuși se admite o *atențiune* și pentru acea vêrstă, aceea e mai mult o *atențiune sensuală*, ce provine din impresiunile sensuale, sau din curiositatea noutăților, nu provine însă din ideile aperceptive, cari sunt bine stabilite în consciință. Așa dar adevĕrata *atențiune* resultă din ideile aperceptive, cari sunt bine stabilite în consciința nóstră, din care motiv se și numesce *atențiunea perceptivă* sau *intelectuală*.

Procesul, ce se petrece și la *atențiune*, încă nu e altceva decât o întimpinare ce fac ideile aperceptive ideilor nóue, eșind acestora înainte spre a le primí și ale introduce în consciință, respective spre a le asimilá. In favorul *atențiunei* aduce un mare serviciu împregiurarea, dacă ideile nóue au óre care asemênarea cu ideile aperceptive, dacă acelea întimpină încâtva elemente sinonime în conținutul ideilor vechi, cu un cuvênt dacă află în consciință idei aperceptive. De însemnat e însă, că asemênarea dintre aceste idei n'are să fie prea mare, căci în casul acela ideile nóue, dacă sunt întru tóte asemenea cu cele aperceptive, se contopesc pur și simplu în acestea fără să se simtă trebuința de a fi apercepute separat. De altă parte dacă între ideile nóue și cele vechi s'ar aflá un contrast cu totul bătătoriu la ochi, atunci acelea în loc de a fi apercepute devin întunecate, respinse de acestea. Nu sunt dar în favorul deșteptărei *atențiunei* nici acele casuri, când între idei nu se află nici cele mai mici nuanțe de omogenitate sau înrudire. Pentru-că în casul acesta, fiind ideile cu totul streine unele de altele, cele nóue află pe cele vechi indiferente față de ele și prin urmare nu li se oferă nimic, de ce s'ar puté încopciá, și astfeliu se perd fără să le succédă a se așeḑá în mod stabil în societetea acelora. De aci se póte înțelege pentru-ce nu suntem de loc *atenți*, când cetim sau ascultăm ceva, pentru a cărui pricepere ne lipsesc cunoscințele pregătitóre, adecă ideile aperceptive. Scim din esperiință, că rĕmânem indiferenți față de cea-ce ne este cu totul necunoscut și numai acea ce ne este în parte cunoscut, ne atrage atențiunea. Se pote prin urmare ḑice, că *atențiunea* fie-căruia nu se pote estinde mai departe, decât numai până unde ajung ideile lui aperceptive. De unde urmézá prea firește, că cu cât are cineva mai mai multe idei, adecă cu cât dispune de o cultură intelectuală mai bogată, mai multilaterală, cu atât mai multe lucruri îi vor atrage *atențiunea*.

Acum să resumăm pe scurt cele până aci ḑise. Dacă străbate o idee, fie singură ori dimpresună cu altele în consciința nóstră, prin aceea se re'mprospetézá, se reproduc alte ideii în consciință, cari se află în óre-care relație ori opositie cu cele nóue și se petrece totodată între aceste o imbibinare, o încopciare sau contopire. Adecă ideile reproduse în urma clarității lor mai mari, pe elementele înrudite ale ideii nóue le va susține, le va asimilá, ér pe cele heterogene, contrare le va respinge. Prin urmare ideile nóue întâiu se modifică apoi se primesc stabil între cele vechi. Acésta afost *apercepțiunea*. Intreg procesul acesta se împarte în dóue părți: în partea primă ideea cea nóuă duce rola de căpetenie, pentru-că prin trênsa se reproduc ideile cele vechi; în a dóua parte ideile aperceptive duc rola principală prin faptul, că es întru întimpinarea celor nóue, spre a le asimilá. Intru cât ideile aperceptive înclină spre întimpinarea celor nóue, prin aceea îndréptă *atențiunea* nóstră asupra acestora. In mersul acestui proces însă se pot deosebí trei acte. Ântâiu, fenomenul din lumea fisică, care produce impresinnea, ce isbesce în sensurile nóstre, adecă actul fisic. Apoi conducerea acestei împresiuni prin nervi sensitivi spre centrul fisiologic. In sfêrșit, se provócă o activitate curat internă, adecă resistența spiritului, prin care se prelucră impresiunea esternă, ceea-ce constitue al treilea act, *actul psichic*.

După cele espuse până aci e ușor de a înțelege, că dacă înclinarea ideilor aperceptive pentru întimpinarea celor nóue decurge cu ușurință, din aceea se nasce un simțĕmênt de plăcere, o mulțămire, din care apoi isvoresce o dorință puternică pentru repetarea acestei activități interne; astfeliu omul se simte stimulat de un sentiment de necesitate, ca să continue a se ocupá cu obiectul, care îi atrage *atențiunea*. Acest simț, acest bold intern, în urma căruia ne aflăm îndemnați a ne ocupá și mai îndelungat și mai intensiv cu obiectul, care ne atrage atențiunea, este aceea ce numim *interes pedagogic*. Putem dar ḑice, că dacă *atențiunea* nóstră devine persistentă în óre-care direcțiune, acea dispositie sufletéscă e însuși **interesul** *pedagogic*. Mânecând dela acésta *Lindner* definesce *interesul pedagogic* ca contrariul dela indiferentism și dela pofte, și ḑice că nu e *altceva decât o persistență, o statornică atențiune îndreptată asupra unui obiect* *) Și fiind-că interesul totdeuna e urmărit de un simțĕmênt de plăcere, de satisfacție, el e mai mult decât *atențiunea*. Se póte ḑice că, precum din flóre se nasce fructul, așa din *interes* se produce voința: *interesul* formézá puntea trecerei spre voință.

Acésta e causa, pentru care *învĕțământul educativ*, care are să influințeze și asupra *voinței* elevului, formându-o conform scopului suprem al educațiunei, trebue să deștepte și să desvólte în spiritul aceluia înainte de tóte *interesul pedagogic*.

Dar pentru-ca învĕțământul să pótă corĕspunde acestei probleme, nu e de ajuns a ne îngrigí numai de împregiurarea, ca o idee să afle idei aperceptive în conciința elevului: ci mai mult avem să căutăm a ne nesuí într'acolo, ca procesul apercepțiunei să decurgă în conscienta aceluia cu ușurință și astfeliu să afle plăcere întrênsul. Numai astfeliu

---

*) Dr. G. Lindner o. c. p. 415.

interesul devine o adevĕrată putere, ce e menită a conservá cunoscinţele nóstre sufletesci, ce le-am agonisit odată şi a le îmbogăţí prin altele nóue. A desvoltá acésta putere e cea dintâiu datorinţă a învĕţământului.*) Prin urmare *pedagogia scientifică* nu se îndestulesce numai cu aceea, ca în spiritul elevului sĕ fie o sumă anumită de cunoscinţe îngrămădite; ci mai pre sus de tóte pretinde ca învĕţământul astfeliu sĕ fie condus, încât din cunoscinţele agonisite prin acela sĕ se desvólte în spiritul elevului un sentiment, o înclinare, o nesuinţă morală, în urma căreia cu plăcere şi devotămênt sĕ mérgă înainte pe cariera ocupată, în activitatea începută. In acésta privinţă astăḑi ne aflam în opositie cu *pedagogia* veche. Căci *pedagogia* veche punea în sarcina învĕţătoriului de a face obiectul învĕţământului interesant înaintea elevilor sei, pentru-ca astfeliu acelora sĕ nu li se urască de prelegeri. Cu alte cuvinte, *pedagogia* veche pretindea, ca învĕţământul se fie interesant, presupunênd astfeliu ca esistentă *interesarea* din partea elevului. Astăḑi pedagogia, în deosebí a scólei lui *Herbart* pretinde, ca învĕţământul *aşa sĕ se conducă, încât din acela sĕ se deştepte în spiritul elevului un interes multilateral, care sĕ remână lucrătoriu pentru întréga lui viaţă* **). Nesuinţa învĕţătoriului de a-şi face obiectul predării interesant înaintea elevilor, ţinteste mai mult într'acolo de a le captivá *atenţiunea* pe un anumit timp. Prin urmare se póte priví mai mult ca mijloc pentru óre care scop. *Interesul* pedagogic, despre care noi vorbim aici, e cu totului tot de altă natură. Acesta nu se póte priví ca mijloc pentru óre-care scop, ci din contră el însuşi formézĕ scopul învĕţământului. Învĕţământul încétă cu încheerea timpului menit pentru educaţiune, *interesul* însĕ are sĕ remână pentru totdeuna. Scurt ḑis, *interesul* pedagogic nu se póte priví ca nişte stări momentane ale spiritului, produse prin óre-cari mijlóce esterne, ci ca o dispositie stabilă, ne întreruptă, ce înspiră putere şi însufleţesce pe om în activitate în întréga viaţa lui ca un isvor nesecat. (Va urma.)

*) H. Kern „Grundriss der Pädagogik" 1887 p. 9.

**) Dr. Lindner o. c. p. 416.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Braşov, la 11/22 Iuniu, 1889. Domnule redactor! Producţiunea reuniunei sodalilor români, ce s'a arangiat aséră în sala Redutei, mi-a umplut inima de bucurie şi acésta este, ce me îndémnă, a scrie rêndurile de faţă. Programa esecutată este următórea:

1. „*Musica naţională*".
2. „*Dorule, o dorule*", de Iacob Mureşian, cor micst.
3. „*Găinile şi cânele*", de Th. Speranţă, decl. de d şóra M. Muşlea.
4. „*Coróna Moldovei*", de N. Popovici, cor de bărbaţi.
5. „*Barbu lăutariul*", de V. Alexandri, esec. de dl D. Oprescu.
6. „*Musica naţională*".
7. „*Recetă în contra sócrelor*", comedie după spaniolesce, esec. de membrii reuniunei.

Tóte piesele au fost esecutate fórte bine şi cu mare precisiune. Prin aplause nesfârşite a rĕsplătit publicul ascultătoriu acest succes vrednic de tótă consideraţiunea. „Dorule, o dorule", „Coróna Moldovei" şi cântecul lui „Barbu lăutariul" au trebuit sĕ se repeteze şi nici după aceea nu mai înceta torentul aplauselor.

Era ceva într'adevĕr de admirat, aflându-te în preajma unui succes atât de strălucit, produs de nisce cântăreţi şi jucători mai toţi numai nisce copilandri, ér cântăreţele copiliţe de 10—12 ani.

Dacă este a se admite vre-o obiecţiune critică, apoi s'ar puté ḑice dóră ceva numai referitoriu la recitarea unor roluri din piesa teatrală „Recetă în contra sócrelor". Se păré adecă, că nu toţi diletanţii erau pe deplin stăpâni pe rolurile lor. Cu tóte acestea însĕ a succes şi acésta fórte bine; şi micile observări dispar cu totul, după-ce este sciut, că ei sunt numai diletanţi începători, éră nu artişti.

Am ḑis, că era de admirat succesul secerat de tineretul crud, nedesvoltat încă, scos din sinul poporului; mai mult însĕ este a se admirá pacienţa şi bunăvoinţa rară a conducĕtoriului şi instructorului numitei tinerimi. Dacă cutez a me esprimá în acéstă formă, constat numai curata realitate a unei escepţiuni nobile în faţa unui indiferentism odios şi nimicitoriu al progreselor şi al consolidării nóstre naţionale.

Dacă se mai află vre un popor în condiţii nefavorabile în privinţa culturală şi economică, atunci poporul nostru de aici din Şcheiu posede aceste triste însuşiri în gradul superlativ.

De aci purceḑênd, domnul Stefan Bobancu, conredactorul „Gaz. Trans.", fiiu al poporului nostru din Şcheiu — prin conducerea, instruarea şi întreţinerea tinerilor şi copilelor din Şcheiu cu ocupaţiuni plăcute şi folositóre, totodată şi a luat asupra şi o problemă pe cât de înaltă şi folositóre, pe atât şi de necesară. Necesitatea întreprinderilor de feliul celor începute de dl Bobancu provine nu numai din motive culturale şi economice, ci şi chiar din consideraţiunile simţemintelor naţionale faţă de atâtea tentaţiuni provenite din afară atât pentru tinerimea nedesvoltată prin mijlocirea scólelor, cât şi pentru tinerimea adultă prin ocupaţiuni la indivíḑi aparţinĕtori naţiunilor nesimpatice neamului nostru. Intre aceştia se numĕră mai vêrtos sodalii, cari sunt seduşi fórte uşor a întrá în castrele streine, dacă inteligenţa română nu va căutá sĕ îndrepteze rĕul.

Domnul Bobancu, pĕtruns de realitatea acésta tristă, a jertfit totul pentru de a ajunge la scop; a instruat insuşi corul sodalilor, după-ce din lipsă de mijlóce materiale nu a putut angagiá instructor specialist.

Acum are de gând a incepe cu copilele din popor o scólă de impletituri cu totul deosebite şi necunoscute la noi din industria de casă femeéscă. Inceputul se va face în Dumineca cea mai de aprópe.

Fórte frumóse prospecte avem din aceste intreprinderi, numai de nu ar fi atât de distrugĕtoriu indiferentismul şi separatismul inteligínţei nóstre de aici! Acest indiferentism este causa, că la producţiunea de eri nu au fost decât numai un profesor, doi invĕţători, 5 comercianţi şi 3 măestri, încolo au mai fost numai câteva familii din popor. Óre inteligenţa nóstră română de aici numai din aceste persóne constă?

Numai personalul filialei „Albina" demn de tot respectul a considerat cu cuvenită căldură acésta intreprindere culturală naţională.

De sigur societatea sodalilor va fi recunoscĕtóre pentru acésta atenţiune cordială.

Amar a trebuit sĕ simţă societatea sodalilor şi în special preastimatul domn Stefan Bobancu acésta lovitură tristă a disconsiderării conaţionalilor lor, avênd a acoperí din buzunar un deficit de 44 fl. (patruḑeci şi patru de florini v. a.) după secarea puterilor şi perderea timpului. Acésta fatală calamitate se esplică fórte uşor, îndată-ce are omul câtuşi de cât puţină cunoscinţă despre referinţele nóstre sociale de aici.

Inteligenţa nóstră aristocratică nu se demite a se apropiá şi a şi petrece în rênd cu poporul; poporul scie, că e tractat cu desconsiderare şi că causézĕ celor mari displăcere, dacă se duce acolo, unde se duc ei şi fac, ce fac ei, de aceea nici nu indrăsnesc a se arătá acolo, unde nu e de nasul lor. In casul de faţă, de sigur că şi unii şi alţii s'au ferit a merge, creḑênd, că acolo vor fi şi de aceia, cu cari nu se vor simţí bine, ér „cutezătorii" de diletanţi au trebuit sĕ sufere naufragiu îndoit.

Între astfeliu de impregiurări va fi fórte problematică isbutirea dlui Bobancu cu societatea dsale de a formá o clasă consolidată de meseriaşi culţi şi un fond pentru spriginirea lor în casuri de bóle şi de alte nenorociri.

Perspectiva este: disgustare şi descurageare la lucru şi instreinarea totală a tuturor de cătră ceilalţi cu tóte că sunt toţi fii ai unei şi acelea-şi naţiuni. *Unul din popor.*

Varietăţi.

* (Scolariu). Cu ḑiua de eri s'au închieat esamenele dela scóla română de fetiţe de aici. Atât la scóla reuniunei femeilor române, cât şi la cea civilă susţinută de asociaţiunea transilvană, esamenele au avut un resultat fórte mulţămitoriu.

Rapórtele speciale despre esamene din causa scurţimei timpului, le vom publicá în numĕrul procsim.

* (Călĕtoria părechei regale române.) Maj. Sa regele şi regina României precum şi moştenitoriul de tron au plecat sĕ asiste la cununia principelui Wihelm de Hohenţollern in Sigmariengen. Fiind călĕtoria incognito în Viena înalţii óspeţi au fost primiţi de membrii legaţiunei române şi de colonia română. In hotelul „Muntsch" au primit visita archiducilor Albrecht, Wilhelm şi Rainer cu soţiile lor, apoi a monarchului nostru, care purta uniforma de colonel al regimentului românesc al cărui şef este. Intreţinerea a fost de tot cordinală şi a durat trei sferturi de óră. Regina a făcut visită archiducesei Stefania la Laxenburg. In cripta capuţinilor a depus părechia regală o frumósă cunună. La 6 óre după améḑi au primit visita ministrului Kalnoky.

* (Denumire.) Dl advocat Ioan Petricaş a fost denumit de translator pentru limba română la tribunalul din Turda.

* Programul esamenelor publice dela scóla capitală gr. or. română din Orĕştie cu finea anului scolariu 1888/9 este următoriul:

Sâmbătă în 24 Iuniu, c. st. v. dela 10 — 10½: cuvênt ocasional de deschidere rostit de directorul scólei; dela 10½ — 1 clasa I de băeţi (desp. I şi II), înv. de clasă I. Branga, dela 3 — 6 d. a. clasa II. de băeţi (desp. III. IV şi V), înv. de clasă C. Baicu.

Duminecă, în 25 Iuniu: dela 10—1 clasa fetiţelor (desp. I. II. III. IV. şi V), înv. de clasă G. Joandrea; dela 3—4 cântările cu toţi elevii şi elevele scólei sub conducerea înv. I. Branga; dela 4—5 gimnastica cu toţi elevii scólei, instructor G. Joandrea, dir. scolariu; dela 5 – 6 escursinne în grădina scolară, cetirea clasificaţiunilor, împĕrţirea premiilor şi încheerea anului scolastic.

In decursul acestor esamene lucrurile de mână ale elevelor vor fi espuse în una din salele scólei nóstre. Invĕţătórea de lucru de mână, dómna Aurelia Vlad, n. Bariţ va dá părinţilor şi onoratnlui public deslusirile necesare.

La aceste esamene se învită părinţii precum şi toţi p. t. binevoitorii scólei.

* (Studii geologice) „Democraţia" dela 7 Iuniu a fost adus scirea, că dl dr. Uhlig dela institul geologic din Viena avea sĕ mérgă în Bucuresci pentru a luá óre-cari informaţiuni dela biroul geologic, în privinţa structurei geologice a arcului carpatic dintre Bucovina, Moldova şi Transilvania. Acum anunţă ḑiarul numit, că dl Uhlig a şi sosit în Bucuresci şi a mers împreună cu dl Stefănescu pentru a visitá colecţiunile biroului geologic, unde au fost faţă şi alţi membrii ai acestui serviciu. Dl Uhlig a studiat doue óre şi jumĕtate colecţiunile petrografice şi paleontologice adunate de membrii biroului şi a fost încântat de avuţia în roce şi fosile ce a găsit acolo. D-sa a mărturisit, că nu se ascépta sĕ întâlnéscă aici aşa mul material geologic. Chiar în séra aceea dl Uhlig a plecat în Bucovina, unde are sĕ facă studii pentru rectificarea unor indicaţiuni eronate ale cărţilor geologice austriace anterióre, dintre care una destul de nouă, aceea a d-lui dr. Paul. După-ce va terminá studiile sale în Bucovina, dl Uhlig va vení în Moldova şi în special în judeţul Suceéva, pentru a face recordările trebuincióse cu Bucovina. Dl Gr. Stefănescu, care a studiat acest judeţ, pelângă indicaţiunile verbale ce a dat dl Uhlig, i-a promis al însoţí in persónă în judeţul Sucéva; pentru aceasta au şi ficsat împreună ḑiua de întâlnire.

Mulţămită publică.

Pentru acoperirea speselor împreunate cu arangiarea maialului scólei nóstre capitale române din loc, care din causa timpului nefavorabil nu s'a putut ţiné în 4/16 Iuniu c, subscrisul a esmis la timpul seu o listă de contribuiri benevole între inteligenţa română de aici, dela care s'a colectat suma de 13 fl. v. a.

Din suma aceasta 6 fl. s'a destinat pentru cumpĕrarea de premii spre a se împărţí la finea anului scolastic, ér restul de 7 fl. pentru procurarea de cărţi elevilor sĕraci la începutul anului scolariu viitor.

Domnii, cari au binevoit a contribuí sunt următori: Dr Ioan Mihu, advocat, 2 fl., Dr Avram Tincu, advocat, 1., Nicolau Popoviciu, ppresbiter 1 fl., Alesandru Nemeş, jude cercual 1 fl., Iosif de Orbonaş, pretore 1 fl., Ioan Mihaiu, cassariu la „Ardeleana" 1 fl., Dr Stefan Erdélyi, medic 1 fl., Nicolau Nestor, ppresbiter gr. cat. 1 fl., Petainek, căpitan ces. reg. 1 fl., Aurel Tincu, doctorand în medicină 1 fl., N. N. 1 fl., Teodor Herlea notariu în Vinerea, 50 cr., şi N. X. 50 cr.

Me simt deobligat a aduce şi pe calea publicităţii mulţămita şi recunoscinţa mea generoşilor domnii contribuenţi, cu ale căror oferte sum în plăcută positie a stimulá în elevii şi elevele scólei nóstre de aici sentimentul pentru progres în cultură şi a contribuí în parte la delăturarea obstaculelor obveniente în ajungerea scopului, ce-l urmăresce scóla română.

Orĕştie, 16 Iuniu v. 1889.

George Joandrea.
dir. scol.

Din public *).

P. T. Inteligenţa şi tinerimea română din comitatul M.-Turda, prin acésta este conchemată a participá la o adunare prealabilă, pentru înfiinţarea unei societăţi de agricultură română în comitatul Murĕş-Turda, adunarea se va ţiné în 18 Iuliu a. c., în localitatea scólei romane gr. cat. din loc la órele 10 a. m.

Obiectele:

1. Desbatere asupra statutelor.
2. Defigerea locului unde va avé sĕ fie reşedinţa societăţii.
3. Alegerea noului comitet pentru petrecerea de vară.
4. Propuneri.

Reghinul săsăsc, la 20 Iuniu, 1889.

Comitetul tinerimei.

*) Pentru cele cuprinse sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă.

Loterie.

Vineri în 28 Iuniu 1889.

Buda: 28 89 38 31 22

Nr. 129 [80] 5—5

CONCURS.

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca stupii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — să documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispositiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispositiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl. Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetézá de 5 ori; relut de cuartir de 130 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir

Acei concurenţi, cari nu vor fi având deplina cualificaţiune prescrisă sub *d*) în cas de lipsă vor fi primiţi ca suplenţi, având însĕ îndatorirea ca în termin de un an sĕ depună esamenul de cualificaţiune, prescris de lege pentru a deveni profesor definitiv.

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispositiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort rĕsăritene Braşov.

---

ad Nr. 209. [87] 1—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 23 Maiu 1889 Nr. 2939 B. sĕ publică a doua óră concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch în comuna bisericéscă gr. or. Poiana de clasa a III a în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post de capelan este impreunat cu jumĕtate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii şi inmormêntări . . . . . 250 fl.
2. Dela canóne, masle şi liturgii . . . . . 50 fl.
3. Dela botezul Domnului 40 fl.
4. Din alte funcţiuni sacre 60 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor

Câmpeni, 2 Iuniu, 1889.

Romul Furdui,
proto resbiter.

---

ad Nr. pp 271 [85] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de cl. III a Mănăsturul unguresc în protopresbiteratul Cluşului se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială de pétră, cu supraedificatele economice, tóte în stare bună, acoperite cu şindili şi grădină de legumi . . . . . fl. 50.—
2. Porţiunea canonică, 10 jugere arătoriu, un fênaţ de 8 cară de fên şi cimiteriul bisericei . . . . . fl. 66.—
3. Venitul stolariu dela 220 familii, computat după calculul de 5 ani, care dă la an . . . . . fl. 82.—
4. Dela 200 famili câte o jumătate merţă mare — 10 copuri de bucate, grâu, cucuruz şi sĕcară, à 70 cr. fl. 140.—
5. Tot dela 200 familii câte o di de lucru cu palma à 50 cr. fl. 100.—

rica venite la olaltă computate dau anual suma sigură de fl. 438.— afară de jertfa de preste an şi alte pomene ce se usitézá în popor.

Doritórii de a ocupá acésta staţiune parochială, au a şi îndreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Oficiul protoprasbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 12 Aprile, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. ppresb.

Nr. 280. [86] 1—3

EDICT.

Dumitru Soră (Lómneş) gr. or. din Sĕlişte, comitatul Sibiiului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Maria lui Savu Fêmpănariu gr. or. tot din Sĕliste fără a se scí unde petrece — conform resoluţiunei consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 3590 B. se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 12 Iuniu 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕlişteí.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 480. [88] 1—1

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică cumcă Maria Bogolea din Sighişóra prin sentinţa Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 2 Maiu a. c. Nr. 3204 B.; este totalminte divorţată de pribegitul ei bărbat Michail Filip tot din Sighişóra.

Sighişóra, în 12 Iuniu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroidi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dupla 70 cr.** [1907] 33—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 23—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurdenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi audul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 5—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Veritabila hârtie de ţigări franceză le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispositiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 6—12

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 67 Sibiiu, Marți 20 Iuniu (2 Iuliu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfĕrșesce cu ultima Iuniu 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 19 Iuniu.

Telegramele mai próspete ne aduc scirea, că sub conducerea Germaniei se pregătesce o acțiune indrăsnéță, care în cele din urmă va limpedí situațiunea, și ne vom alege sau cu o pace durabilă, sau cu un rĕsboiu, care apoi va decide sórtea Europei pe deci de ani înainte.

Telegrama de care vorbim în puține cuvinte cuprinsă este următórea: Sub conducerea Germaniei se pregătesce recunóscerea principelui de Coburg pe tronul din Bulgaria. In casul acesta Rusia va enunciá nerespectarea mai departe a tractatului de Berlin.

Scirea acésta pe de o parte ni se presentă ca un lucru strĕin de politica principelui de Bismarck, care până acum cu multă măiestrie a evitat ori ce conflict cu Rusia, în special ea nu s'a amestecat în afacerile Bulgariei, declarând, că Germania în orient nu are interese, că ei îi este Bulgaria Hecuba, pentru care ea nu espune nici un fecior din armata imperiului.

In fața ținutei de până acuma a politicei principelui de Bismarck mulți au pus cuvêntarea, cu care Maiestatea Sa impĕratul și regele nostru a deschis sesiunea actuală a delegațiunilor în Viena. In acest mesagiu se face amintire despre Bulgaria în un mod neobicinuit până acuma. S'a dis adecă, că Bulgaria cu actuala sa formă de guvernare ni se presentă ca un element de ordine cu tóte greutățile, ce are a le invinge.

Pasagiul acesta se consideră ca îndreptat contra Rusiei, care a declarat de nevalidă alegerea principelui de Coburg, și nu odată a pretins dela pórta otomană delăturarea acestui principe și punerea la cale a unui principe, care sĕ fie acceptabil și de ea.

Tonul călduros, cu care monarchia nóstră a accentuat actuala stare de lucruri în Bulgaria s'a pus în cumpănă cu cuvintele rostite de cătră monarchul nostru la adresa Serbiei, unde lucrurile sĕ par a fi puse la cale în interesul politicei urmărite de Rusia. Și deodată cu telegrama despre apropierea Germaniei de Bulgaria o altă telegramă ne aduce scirea despre un program al radicalilor din Serbia, care s'a manifestat în formă de rugăciune rostită de cătră reactivul metropolit al Serbiei Michail, adecă despre unirea tuturor sĕrbilor sub un singur domnitoriu.

Puterile aliate ni se presentă așa dară ca unele care voesc consolidarea Bulgariei pe basele create contra espresei dorințe a țarului Rusiei. Ele ni se presentéză în o acțiune comună contra politicei rusesci, care a păsit cu programul cuprins în toastul țarului, în care principele de Muntenegru este accentuat, ca cel mai sincer amic al Rusiei, și este lucru sciut, că în peninsula balcanică principele Nichita de Muntenegru este singurul domnitoriu, care a urmat totdeuna politicei cabinetului din Petropole.

Scirile acestea 'și au legătura lor, și ele nu se pot ignorá Distincțiunea făcută de țarul Rusiei a provocat accentuarea monarchiei nóstre despre starea actuală a lucrurilor în Bulgaria, și ca urmare ne vine acuma scirea despre schimbarea în politica Germaniei, care începe a avé interes față cu Bulgaria, pe care până acuma o au desconsiderat în mod ostentativ, și ca urmare tuturor acestora ni se pune acuma în perspectivă declararea de nulă a tractatului din Berlin, care a pacificat orientul, și a pus capĕt unui rĕsboiu, tocmai în momentul, când Turcia era sdrobită, și rușilor le era deschisă calea spre Constantinopole.

Am fi așadară după o strașnică înarmare de 11 ani acolo, unde ne a lăsat pacea dela San-Stefano. Rusia va începe din nou operațiunile sale, în orient un mic vêntuleț va da viață focului, care arde sub spusă și ni se pune în perspectivă o nóuă înflăcărare, despre care acuma nu putem scí ce dimensiuni va luá, și unde va ajunge.

Delegațiunile din Viena 'și vor începe tocmai acuma desbaterile în plen, și sperăm că scirile sosite tocmai în aceste momente vor fi comentate, și se va vărsá lumină pentru liniscirea cetățenilor.

Impregiurarea, că radicalii din Sêrbia tocmai acuma au desfășurat stégul panslavismului prin rostul unui principe bisericesc, care dela esilarea sa până la reactivare a petrecut în Rusia, și impregiurarea, că Germania și-a schimbat acțiunea politică, ne face se fim în nedumeriri, de aceea credem, că in dilele cele mai deaprópe vom primí deslușiri dela delegațiuni.

Revista politică.

La ordinea dilei sunt și acum comentările despre vorbirea monarchului nostru și despre declarațiunile ministrului de esterne Kalnoky.

Aceste declarațiuni, mai ales cele făcute în comisiunea delegațiunei unguresci, sunt menite a liniscí opiniunea publică și se și crede, că în urma acestor informațiuni, scirile rĕsboinice vor mai slăbí din avêntul ce l'au luat, mai ales acum în timpul din urmă.

A accentuat, cei drept și ministrul, că situațiunea este fórte seriósă și că pot întreveni diferite eventualități, cari sĕ schimbe întréga direcțiune politică; dar un lucru este și rĕmâne lămurit și acesta e, că politica monarchiei nóstre continuu este îndreptată pentru mantinerea păcei, și că cât timp contele Kalnoky va avé cuvêntul decidĕtoriu în direcțiunea politicei nóstre, ea nu va fi îndreptată spre a produce complicațiuni, ori a accelerá și a agravá cele provocate.

Foile germane apreciază declarațiunile ministrului de esterne de un vênt recoritoriu și liniștitoriu. „Kŏln Ztg" spre esemplu dice, că vorbirea contelui a fost o bucată artistică de oratorie și o calmă și dréptă judecată în situațiunea internațională. Contele Kalnoky — continuă cestionata fóie, a sciut face descoperiri esacte pe terenul diplomației europene și numai activității lui e a se mulțămí, că putem adi esact observá direcțiunea politică a Rusiei; deóre-ce el s'a silit a o cunósce cu temeiu și acésta e și causa, că o judecă într'un mod atât de optimistic.

Acésta judecată însĕ se combate în mod îndărătnic în presa maghiară și în foile din Anglia, dar espunerile lor apar eronate, dacă ne gândim, că ministrul de esterne nici când n'a jertfit pacea prin espunerile sale, sau cu alte vorbe, nici când n'a spus

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Ér când au fost a doua dи, a dis Achileu, toți elenii sĕ fie gata de rĕsboiu. Și érăși au mers vitézul Achileu cu elinii asupra Troadei, și au început a se bate fórte asuprit și mănios, și peria troadenii cum era mai rĕu. Ér Ector tot ținé strana înaintea lui Achileu, că Achileu era om mare ca un uriaș, și-i era sulița de 12 coți tot de mischin, și-i era pavăza de 7 piei de bivol îmbrăcată, și era om vêrtos în tótă vremea sta. Și au perit troadenii mai toți, ér câți au rĕmas, s'au închis în cetate, ér Achileu a poftit pe vitézul Ector sĕ iasă sĕ se lovéscă cu dênsul, sau sĕ rĕscumpere sângele nepotu-sĕu Patroclu. sau sĕ piară și el. Ér vitézul Ector nu au mai putut suferí sudalmele ce-i dicea Achileu, ci au eșit din cetate, și au mers sĕ se lovéscă amêndoi, și priviau și elinii și troadenii, sĕ vadă cum-și vor alege amêndoi. Și cum s'au apropiat Achileu de Ector, Ector l'au cumpănit sĕ-l lovéscă cu sulița în cheetura platoșii, și au aruncat în Achileu, și nu l'au nimerit unde au gândit, că s'au spriginit bine vitézul Achileu cu pavăza. Ér unde au lovit sulița lui Ector, au trecut prin pavăza lui Achileu, și i-au rădimat în platoșă, și au năvălit Achileu asupra lui Ector, ér Ector, au început a fugí prejur cetate, și-l gonia Achileu. Acolo era jale mare, că Achileu gonia pe vitézul Ector sĕ-l omóre. Ér tată-seu și mumă-sa privia din cetate, și plângea cu amar, și nu ar chi ajuns Achileu pe Ector, de nu ar fi stătut el de bună voie, că Achileu era om greu, ér Ector ușor, ci au stătut pe loc Ector, și cum s'au apropiat Achileu, s'au slobozit Ector cu mâna gólă la dênsul iute, și au vrut sĕ-i între pe sub suliță, ce s'au împedecat, și au căduț, și l'au lovit Achileu cu sulița și l'au omorît, și dacă l'au omorît, i-au găurit glesnele și l'au legat cu strénguri, și l'au legat de códa unui cal, și l'au purtat prin tótă óstea, și l'au dus și până la tabăra lor. Și i s'au potolit lui Achileu pisma, care i-au făcut vitézul Ector, de au omorît pe nepotu-seu Patroclu. Și s'au făcut multă jale și plângere în tótă Troada pentru vitézul Ector, și plângea maică-sa împĕrătésa Ecavia, și tată-seu Priam împĕrat, și tóte surorile lui și róbele, cât se audia glasul din Troada, pâna la tabăra elenilor. Ér dacă au vĕdut Priam atâta urgie ce-i sosise, și jale pentru fiul sĕu Ector, și pentru óste, că i-au perit cu totul, au trimis la Ierusalim la împĕratul David sĕ-i dea ajutoriu. Ér David împĕrat nu au vrut pentru 2 lucruri, una căci nu se cădea jidovii sĕ fie ajutoriu la alte seminții de ómeni, căci ei se numia norod dumnedeesc, alta că se temea sĕ nu apuce ei vre-un obiceiu dela elini sĕ se închine idolilor și ei, deci pentru acésta n'au vrut se le dea ajutoriu. Ér Priam împĕrat dacă au vĕdut că nu i-au dat ajutoriu, au trimis la India la Tais împĕrat rugându-se ca sĕ-i dea ajutoriu sĕ nu-l lase la nevoie. Ér Tais împĕrat au prins bucuros, și au trimis osti multe, și pe Memn căpitanul seu, și au trimis tot arapi negri indiani cu arme bune de rĕsboiu, și dacă au sosit la Troada, mergênd Memnos căpitanul indianilor s'au împreunat cu Priam împĕrat și s'au bucurat împĕratul vĕdênd atâta óste, și au dăruit bine pe Memn căpitanul, și au mulțămit lui Tais împĕrat, și au eșit troadenii cu indianii la rĕsboiu. Ér elinii vĕdênd tot ómeni negri și ciudați s'au spăriat, și au vĕdut pil, și lei învĕțați, fórte s'au îngrozit, și s'au sfătuit sĕ fugă, ér Ackileu le-au dis: nu ve întristați, că lesne ne va fi a fugí un cias, și a dobêndí nume rĕu, ce întâiu sĕ ispitim se vedem ce viteji sunt, și îndată cât au eșit pe apa Scamandrului, așa s'au și lovit ostile, și s'au făcut fórte rĕsboiu grósnic, și s'au mestecat unii cu alții, și s'au tăiat cât nu altădată la nice un rĕsboiu din câte s'ău bătut troadenii, și au perit indiani mulți, și troadeni mulți, și elini mulți, și s'au făcut atâta sânge, cât cura păraele de sânge până în chișița calului, și s'au făcut apa Scamandrului roșie peste tot de sânge, și s'au lăsat de a se tăiá, că indianii nu scia fugí, ce tot silia au sĕ fie au sĕ peie toți.

(Va urma.)

neadevĕr. Numita fóie după-ce mai laudă tactul contelui Kalnoky, conchide, că situaţiunea aşa precum se presentézĕ aḑi nu e atât de ameninţătóre, precum se buciumă.

Comentările foilor rusesci încă sunt favorabile, numai cât ele mereu se impedecă de Bulgaria asupra căreia Rusia are drept sĕ supravegheze, căci ea a mântuit-o de jugul turcesc. Mai accentuéză aceste foi, că Austro-Ungaria împlinesce mai mult mandatele Germaniei, căci altfeliu nu-şi pot închipuí cutezanţa cea mare, ce o desvóltă monarchia nóstră faţă cu interesele rusesci din Orient. Aceste însĕ 'şi vor aflá deslegarea lor mai târḑiu.

In România vorbirea monarchului nostru şi în special declarările ministrului de esterne au făcut bună împresiune şi apreţierile, ce se fac în presa română sunt de tot favorabile. La aceste se mai adaugă manifestarea sentimentelor de intimă amiciţie ale monarchilor cu ocasiunea petrecerei regale române în Viena şi cari au dat ansă unui important articlu, în care sĕ-şi acentuéză raporturile reciproce de amiciţie personală, din cari se nasc şi se întăresc raporturile politice între doue state.

Sĕrbătorile sêrbesci dela Kosova s'au făcut cu o pompă şi o solemnitate deosebită.

Regele, doi regenţi, metropolitul Michail şi tóte căpeteniile ostăşesci şi mirenesci ale sêrbilor au fost de faţă şi au pus fundament monumentului în cetatea sf. Lazar, pentru eroii căḑuţi în luptă contra turcilor.

Protestările Porţii la Belgrad au rĕmas zadarnice, ele n'au putut oprí pe sêrbi în avêntul lor şi au dovedit din nou neputinţa Turciei şi influinţa ei slabă în oumpĕna politicei europene.

D'odată cu aceste sĕrbări impunĕtóre, ce le-au sĕrbat sêrbii de prin tóte locurile; comitetul slav din Moscva a arangiat o sĕrbătóre aprópe tot aşa de strălucită ca şi cea din vechia cetate a ţarilor sêrbesci.

Acésta din urmă sĕrbare nu e nici decât vĕḑută cu ochi buni, mai ales în foile monarchiei nóstre şi „N. Fr. Presse“ atacă în mod vehement pe cei ce sciu sĕ întindă firul intrigei cu atâtă iscusinţă.

Călĕtoria ţarului rusesc pentru a rĕspunde visitei împĕratului german preocupă presa germană într'un mod deosebit. Din presemnele de până acum se deduce, că ţarul nu e tocmai aşa de înflăcărat în manifestarea sentimentelor, pe cât de aprins s'a vĕḑut împĕratul german, carele îndată după urcarea sa pe tron n'a pregetat a călĕtorí la Petersburg. Ţarul chiar ar voí sĕ încungiure o intêlnire, de aceea se şi tot trăgănéză plecarea. Dacă întêlnirea totuşi se va face, ţarul preferă a se face în alt loc, dar nu nu la Kiel şi nici pe pământ german.

Esamenele anuale la scóla română de fetiţe din Sibiiu.

I.

Scóla de fete susţinută de cătră reuniunea femeilor române din Sibiiu şi-a ţinut esamenul Mercuri, în 15/26 Iuniu a. c. Esamenul s'a făcut sub conducerea dómnei presidente a reuniunei, Maria Cosma în întreg decursul esamenului, adecă dela 8—12 óre înainte de amĕḑi şi 3—5 după amĕḑi. In numele Escelenţiei Sale Inalt Prealuminatului Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, ca al patronului acestei scóle, care pórtă viu interes pentru prosperarea ei, a asistat la esamene Preacuviosia Sa domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu.

Sub întreg decursul esamenului a asistat un public numĕros, mai ales dame, cari formézĕ reuniunea; între cei de faţă am observat şi pe domnul colonel baron Urs, care aprópe fără intrerupere a asistat cu interes la esamene.

Esamenele au decurs în modul cel mai frumos. Elevele au rĕspuns cu precisiune şi siguranţă admirabilă, cu deosebire se observa la ele o vioiciune şi plăcere a rĕspunde şi a declamá, dovadă deplină că corpul didactic dela acéstă scólă se află la înălţimea misiunei sale.

La finea esamenului, încheiat cu cântări potrivite, dómna presidentă Maria Cosma, care cu o perseveranţă de fer conduse esamenul în decurs de 6 óre, punênd şi dênsa intrebări potrivite elevelor, adresându-se cătră publicul asistent şi cătră eleve între aplausele celor de faţă ţinù un discurs corĕspunḑĕtoriu, constatând cu mulţămire resultatul cel bun al esamenului, mulţămind celor ce se intereséză de prosperarea acestei scóle, precum şi corpului didactic, care s'a silit a înstruí cu atâta succes, éră pe eleve le îmbărbătă a fi şi în viitoriu ḑiligente spre bucuria părinţilor lor şi a acelora, cari se îngrijesc pentru scólă. De asemenea adresă şi domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu câteva cuvinte, prin cari constatând vitalitatea şi îndreptăţirea la esistinţa acestei scoli, ceea-ce resultă şi din succesul cel bun al esamenului, mulţămesce reuniunei femeilor, şi în special dómnei presidente a reuniunei pentru deobosita stăruinţă şi fericita idee, ce o au avut cu înfiinţarea şi susţinerea acestei scóle.

Publicul şi toţi s'au depărtat din esamen plini de mulţămire, ducênd cu sine cele mai bune impresiuni.

II.

La scóla română civilă a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român esamenele s'au ţinut Joi în 15/27 Iuniu, şi Vineri 16/28 Iuniu a. c. tot dela órele 8—12 înainte de amĕḑi şi 3—6 după amĕḑi.

Esamenele le-a condus preşedintele Asociaţiunei, veneratul bĕtrân, domnul Georgiu Bariţiu, asistat de directorul domnul Ioan Popescu, de delegatul comitetului, neobositul priveghitoriu al scólei, baronul David Urs, apoi de ceialalţi membri din comitet, de părinţii elevelor veniţi aicia din tóte unghiurile locuite de români spre a asistá la secerişul intelectual al ficelor lor, precum şi sub ochii unui public fórte numĕros, care a venit se vadă cu ochii, sĕ audă cu urechile, ca apoi sĕ pótă face judecată sănĕtósă despre starea acestei scóle, care a fost obiectul atâtor discusiuni de multeori prea pasionate în o parte a jurnalisticei nóstre.

Rĕspunsurile elevelor şi aici au fost precise şi corecte din tóte obiectele de învĕţământ, încât resultatul trebue se fie numit fórte mulţămitoriu în tóte privinţele.

Era o adevĕrată plăcere a priví la aceste fetiţe sănĕtóse, cu faţa rumenă, cum se insinuau care de care, ca ea se dea rĕspunsul; era adevĕrată bucurie a vedé atâta plăcere la învĕţătură şi totodată a constatá şi resultate atât de frumóse.

Esamenele s'au încheeat Vineri séra cu gimnastica dela 6—7 óre şi publicul numĕros, părinţii elevelor, membrii din comitet şi direcţiune precum şi profesorii şi elevele sau dus fie care la ale sale cu impresiunea cea mai bună, unii cu convingerea, că la scólă se fac lucruri bune, alţii cu consciinţa, că şi au făcut datorinţa.

Incheerea festivă a anului scolariu s'a făcut Sâmbătă, în 17/29 Iuniu a. c. diminéţa la 10 óre.

Inceputul s'a făcut prin o cântare a urmat apoi o cuvêntare din partea domnului director Ioan Popescu, la care a rĕspuns preşedintele comitetului Asociaţiunei domnul Georgiu Bariţiu.

Momentele acesto festive vor rĕmânea adânc gravate în inimele nóstre. Lacrimele mamelor la auḑul cuvintelor domnului Bariţiu despre misiunea cea grea, care o astéptă în ḑilele nóstre pe femeia română ne sunt dovada cea mai bună, că femeile nóstre sunt pĕtrunse de chemarea cea grea a mamelor române în ḑile de grea cercare.

Aşa s'a încheat anul scolariu la scóla română de fetiţă de aici.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţământului educativ.

(Urmare).

Pentru lămurirea lucrului mai deaprópe, *interesul pedagogic*, ce e atât de hotăritoriu pentru educaţiune, trebue sĕ fie bine deosebit de aşa numitele *pofte*. Căci *interesul*, ce e de a se desvoltá prin educaţiune, nu va sĕ însemne a desteptá în spiritul elevului diferite *pofte* şi *dorinţe*, cu atât mai puţin de al face sĕ se ocupe cu totfeliul de lucruri, când cu unele, când cu altele. Am avut cu totul altceva în vedere, când mai sus am accentuat *multilateralitatea interesului*. În înţelesul nostru deosebim cu tótă hotărîrea *interesul pedagogic* de *pofte;* pentru că „*poftele* totdeuna ţintesc la viitoriu, interesul din contră numai la present“.) Interesul se mulţămesce şi cu atâta, dacă numai se póte ocupá cu un obiect, şi nu tinde, *poftesce* totodată ca se şi posédă acel obiect. Acésta este causa pentru-ce *interesul* totdeuna e liniscit şi domol. *Pofta*, din contră, nici odată nu e îndestulită cu ceea-ce posede, cu ceea-ce-i póte oferí presentul, ci totdeuna tinde spre mai mult, adecă ea totdeuna tinde a-şi schimba posiţia dată. In sensul acestora greutatea esenţială la *pofte* cade totdeuna asupra obiectelor strĕine, la interes asupra presentului, adecă asupra acelora ce cuprinde deja în sine. Cu atât mai puţin póte fi egal interesul cu acel feliu de *pofte*, cari şi după satisfacere tind mai departe, cari cu o însetoşare neastêmpĕrată pretind o satisfacere şi mai mare, chiar şi în casuri când ar putea fi îndestulite; din care causă asemenea pofte în veci nu află o adevĕrată mulţămire. **)

E uşor dar de înţeles cum un spirit cuprins de asemene pofte totdeuna e încordat, neliniscit şi nemulţămit. Şi scopul educaţiunei are în vedere tocmai faptul, ca aceste pofte înfocate sĕ le stêmpere, sĕ le domoléscă, sădind în locul lor *interesul* cel liniscit, care totdeuna se îndestulesce cu posiţia actuală, cu presentul şi intreţine vioiciunea spiritului în ori-ce activitate l'ar aduce împregiurările. El prin acésta aduce cu sine pentru tot momentul o bucurie liniscită, şi astfeliu nici când nu împinge pe om la o luptă nestêmpĕrată, fie chiar şi pentru sciinţă. *Interesul* de aşa ceva este scutit prin impregiurarea, că totdeuna este devotat din intimă plăcere lucrurilor presentului. Ori cât de vioiu ar fi deci *interesul*, el nu degenereză în *pofte*, cari numai chinue şi maltratézĕ pe om, adese-orí păn' la nimicire. E sciut, că sunt indivizi de asemenea natură, cari în veci nu sunt mulţămiţi cu vre-o posiţie, ci se află totdeuna în contraḑicere şi cu ei înşişi, din care causă se şi petrec din ḑi în ḑi fără sĕ fi fost în stare a se îndulci barem de vre-o desfătare sufletéscă. Causa acestor naturele nenorocite e de a se căutá aprópe numai în *poftele*, cari pas de pas aţiţă şi împing spiritul până la nebunie. *Interesul* din contră esercézĕ cea mai bună influinţă asupra întregei vieţi sufletesci a omului, aducênd de o parte mulţămire cu sine, ér de altă parte ţinênd spiritul pururea într'o posiţie vióie şi în o bună dispositiune. *Poftele* nici odată nu cunosc liniscire. Ele totdeuna nisuesc a ajunge în perfecta proprietate a obiectelor dorite. *Pofta*, punem casul pentru sciinţă, tinde a ajunge la o desĕvêrşită cunóscere a lucrurilor. Precum scim însĕ e absolut imposibil a îmbrăţişá într'un mod perfect tóte ramurile s'au întreg conţinutul sciinţei. Esistând însĕ *pofta*, fără ca se fi satisfăcută, din lupta ne isbutită se nasce în spiritul omului o nemulţămire, un disgust, ceea-ce influinţézĕ apoi într'un mod tare turbătoriu asupra conservării *interesului* pacinic. O educaţiune bine îngrijită nu pretinde sĕ fim în tóte esperţi, sau artişti. E de ajuns a desteptá spiritul, a-i preface în proprietate vie materialul învĕţământului în liniamentele sale fundamentale şi a-i deschide calea spre aflarea adevĕrului. Cultura generlă e scopul de căpetenie. Dar pentru acésta nu se cere neapĕrat sĕ cunóscă cineva întreg universul, sĕ fie vĕḑut, sau sĕ fie auḑit tóte. Cu atât mai puţin e necesară o cultură *enciclopedică*, carea consistă în a scí din tóte câte ceva, sau a străbate lumea întrégă. În deosebi pentru junime — ḑice *Ziller* nu e de lipsă, ca — sĕ esaurieze, ca sĕ scruteze totul ce e de sciut. O asemenea nesuinţă ar avé drept resultat aceea ce se esprimă prin frasa latină: *ex omnibus aliquid, ex toto nihil*, şi nu ar duce decât la unilateralitate şi superficialitate, éră aceste stări sunt cele mai periculóse pentru progresul omenimei spre adevĕrurile reale. Din consideraţiunile acestea o educaţiune raţională se îndestulesce dacă spiritul elevului s'a desvoltat într'atâta, încât sĕ pótă cuprinde lucrurile şi astfeliu sĕ pótă lua parte la tóte cu un viu *interes*: bine înţeles, nu în mod enciclopedic, ci aprofundat, întrodus fiind în materii astfeliu ca sĕ i remână totdeuna ceva de cugetat, de completat, pentru continuarea studiului.

Enciclopedismul trebue încungiurat cu tot preţul. Pentru-că ori unde se ivesce o tendinţă enciclopedică, aceea împedecă pe om de a-şi bate capul cu consecuenţele şi-l dispune de a abḑice dela o aprofundată înţelegere a lucrului. Aşa ceva e în contraḑicere cu *interesul*, de care vorbim; căci resultatul enciclopendismului de obiceiu e tîmpirea puterilor sufletesci, şi acésta póte merge aşa departe, încât pentru un om de asemenea dispositie ori-ce împregiurări în viaţă sunt o povară apăsătóre, insuportabilă, în urma căreia se feresce cu disgust de ori-ce lucru sau ocupaţiune mai întensivă. Astfeliu de ómeni nu mai umblă cercetând şi scruând, nu mai desvóltă nici o activitate sufletéscă combinativă, numai nisuesc a îmbogaţi capitalul spiritual. La ei din contră, în locul activităţii din indemn propriu şi în locul cugetării independente, întrevine o inerţie, o trândăvie, ér în locul vioiciunei agere a spiritului tîmpirea cu tóte urmările ei triste. Ei prin urmare, în loc de a se trudí ca sĕ fie esacţi în afaceri, apucă în drépta şi în stênga ca de o spaimă purtaţi şi în cele din urmă totuşi nu sciu nimic esact, şi astfeliu ajung la contrastul *interesului*, la indiferentism faţă de ori şi ce obiect, faţă de ori-şi ce lucrare.

Aceste pot fi urmările *enciclopedismului*, cari firesce nu se unesc cu scopul nostru; căci într'adevĕr, ce ar folosí a scí multe de tóte, nimic însĕ cu temeiu. Principiul: *non multa, sed multum*, se impune deci de sine pe terenul educaţiunei.

Din cele espuse urmézĕ deci, că prin *învĕtămêntul educativ* puterile elevului numai într'atâta au se fie desvoltate, încât el sĕ pótă însuşi a se ajutora pe sine, sĕ cunóscă mijlócele şi căile, cari sunt necesare pentru ulterióra lui desvoltare, sĕ insiste mereu de a se perfecţioná, sĕ fie în stare a apreţiá sciinţa şi a o întrebuinţa în judecăţile şi lucrările sale. Cu un cuvênt, în vederea deşteptării *interesului* pedadagogic, învĕţământul educativ sĕ caute în tot locul a face numai pregătiri sistematice, nu totodată şi încheeri deja rotunḑite. *) Încheerea judecăţilor şi îmbinarea sciinţelor şi a artelor cu viaţa practică şi aşa e o muncă infinită, cu care în veci nu vom ajunge la deplină stabilire. Invĕţăcelul nostru însĕ se primĕscă dispositiunea de a conlucra cu învăpăare şi devotament la acea muncă comună. Drept aceea prin educaţiune, după cum s'a mai ḑis, sĕ i se desvólte puterile şi dispositiile lui trupesci şi sufletesci astfeliu, ca el sĕ fie mereu stimulat de a-şi îmbogăţí cunoscinţele şi a-şi lărgi cercul de activitate.

(Va urma.)

---

*) Ziller F. Grundlegung II. Auflage, p. 319.

**) Herbart „Schr ften zur Päd.“ de G. Hartenstein p. 52.

*) Ziller T. „Grundlegung“ p. 332.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Deșiu, 28 Iuniu st. n. 1889. Dle redactor! Precum se scie, în Deșiu s'a întemeiat încă în anul 1872/3 parochiă gr. or. care represintă astădi vre o 500 suflete.

Acésta parochie are încă tot biserică improvisată dar are casa parochială de piatră cu o scólă bunișóră.

La acéstă scólă în Dumineca trecută la 23 l. c. s'a ținut esamene sub președința domnului protopresbiter Teodor Herman, prin docentele Teodor Coroianu, unde avuí onóre a fi învitat și eu.

Întrarea din stradă era provedută cu crengi de stejar. Internul scólei înfrumsețat de asemenea cu frunḑariu, trei coróne atârnau din mijlocul plafonului, pe masă buchete de flori.

In frunte atârna portretul marelui Emanuil Gozsdu, mecenatul coreligionarilor sei.

S'a cântat „Impĕrate ceresc“. Dl protopresb. spune scopul esamenului.

Dintre 41 obligați erau de față 27 elevi și eleve, dintre cari aveau 15 scrisori române și 8 maghiare de probă.

S'au esaminat din religiune și gramatica română, după aceea s'a cântat o poesia; urmà apoi o pausă de 5 minute pentru recreațiunea pruncilor.

La reincepere s'au esaminat din limba maghiară cetitul și traducerea; computul mintal, și pe tablă cu creta din celea 4 operațiuni; geografia — ací am observat, că învĕțătoriul n'a purces dela aprópe la departe, ci din contră, elevii sciau spune despre Brașeu, dar nu despre Deeș și comitat.

Din istoria naturală care incă s'au propus, nu s'au esaminat din scurtimea timpului.

In fine a urmat declamațiunile: „Moda de acum,“ „Așa era Românul“, „Cocostêrcul“, „Copilul și rața“, „David și Goliat.“

Esamenul a fost indestulitoriu. Rĕspunsurile din tóte obiectele acestea respicate și bune ale elevilor și fetițelor dovedesc pe deplin diligința dlui docente Teodor Coroianu, care merită postul seu; dar durere salariul nu e corĕspunḑĕtoriu, fiind nu mai de 100 fl. v. a.

După aceea s'a cântat dóue poesii și s'au terminat cu cântarea bisericésca „Cuvinese cu adevĕrat“

Dl președinte la urmă a recunoscut strădania dlui invĕțătoriu și a indemnat pe prunci sĕ mai ea cartea la mână și pe acasă în vacanță, ca se nu uite ce a invĕțat în scólă.

Subscrisul a făcut între auḑitorii inteligenți o colectă de 5 fl. 50 cr. pentru premiarea elevilor, ce se vor impărți în Dumineca viitóre.

Petru Murĕșan.

---

†

MICHAIL EMINESCU.

Lucéfĕrul poesiei române, Michail Eminescu a incetat din viață după un morb greu și indelungat în casele drului Șațu din Bucuresci, în cea mai frumósă etate de 40 de ani.

El a fost unul dintre cele mai frumóse și neintrecute talente pe orisontul nouelor mișcari literare. Distinsul nostru critic, dl Titu Maiorescu, care 'l pune în șirul scriitorilor imediat după dl V. Alesandri, caracterisând pe Eminescu ḑice, că are farmecul limbagiului, semn al celor aleși, o concepție inaltă și mai pre sus de tóte iubirea și ințelegerea artei antice.

Viața distinsului poet a fost de tot furtunósă și nelinistită. El s'a născut în Botoșani în anul epocal 1849, unde a și terminat clasele elementare. După terminarea studiilor gimnasiale, care le făcù în Cernăuți și Blaș intrà la 1868 în trupa teatrală a lui Pascal, unde a petrecut 2 ani, aparênd însĕ pe scenă numai în roluri secundare; de cele mai multe ori făcea pe suflerul. In anul 1870 s'a inscris la universitatea din Viena și anume la facultatea de litere, unde însĕ se ivirà primele simptóme ale bólei sale, din care causă și trebuì sĕ se reintórcă acasă. Desperat, căḑù într'un feliu de melancolie, carea singur poetul nu puté sĕ-o alunge cu tóte încercările sale. Spriginit de societatea literară din Iași, se duse după restaurare la Berlin, unde terminà la 1874 studiile, și reintorcêndu-se în patrie fù numit bibliotecariu la biblioteca centrală din Iași, ér un an mai târḑiu ocupà postul de revisor scolariu la Iași și Văslui.

In intréga sa viață Eminescu s'a perfecționat prin studiu și prin o lectură neobosită. Talentele sale s'au arĕtat încă pe când era în etate de 16 ani în poesiile ocasionale scrise la mórtea profesorului seu Pumnul, dela care a primit focul cel nestins pentru iubirea némului seu. Talentele sale s'au arĕtat însĕ în tótă splendórea în revista „Convorbiri literare“, la care a colaborat până în ultimele momente ale vieței sale. Neobosit în activitate și avênd cunoscințe bogate s'a aruncat și pe terenul ḑiaristicei și a ocupat locul de prim redactor al ḑiariului „Timpul“: a scris mult în „România liberă“, ér în timpul mai din urmă a lucrat la revista „Fântâna Blandusiei“.

Poesiile sale, cari au fermecat lumea cultă literară și au avut un efect hotăritoriu asupra pleiadei tinerilor nostri poeți au eșit deja în a treia ediție sub îngrigirea dlui T. Maiorescu.

Despre resultatele autopsiei cadavrului se comunică următórele:

S'a constatat, că creerii aveau o greutate de 1400 grame, cu tóte că erau în stare de înmuiere (ramoliție). Greutatea acésta este unică în feliul ei, deóre-ce pe cât scim creerii marelui poet Schiller în stare normală abia o întreceau cu câte-va grame. Emisferul stâng singur cântăria 595 de grame, cel drept 555, fără cerebel. Partea psihică a creerilor era aprópe total ulcerată în emisferul stêng chiar și cea psihometrice; membranele creerilor injectate și aderente. Ciurcumvoluțiunile mult desvoltate și adênci. Inima în stare de ipertrofie pasivă cu degenerare grăsósă a țĕsutului muscular; la rădăcina aortei s'a constatat începutul unui proces ateromatos, ér valvulele inimei erau intacte. Degenerarea grăsósă s'a găsit în același stadiu și la țesăturile ficatului, care bine înțeles era puțin pertrofiat. Splina în stare iperemică și de degenerație.

Varietăți.

* (In amintirea marelui archiereu Andreiu). Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ a eternisat și în anul acesta memoria marelui archiereu **Andreiu** prin o cunună frumósă, carea o a depus o comisiune pe mormêntul fostului archiereu. La mormênt a ținut unul dintre membrii o frumósă vorbire. De față au fost fruntașii și inteligința din Reșinariu cu preoții în frunte.

* (Esamen de maturitate la scóla comercială română din Brașov) In 16 v. c. s'a ținut esameuul oral de maturitate cu elevii clasei a III a com., fiind de față ca comisari din partea Ven. consistoriu archidiecesan d l Ioan Lenger, din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică d-l Francisc Koós, inspectorul scolariu, și din partea ministeriului de comerciu d-l Robert Szász. Resultatul esamenului a fost fórte bun și o deosebită satisfacție transpiră atât din vorbirile comisarilor consist. și minist de instrucțiune, cât și din a directorului scólelor nóstre medii, a dlui St. Iosif, când se cetí maturisanților, în presența publicului, resultatul acestui esamen, care este următoriul: 1. Mantsu și 2. Gr. Tițeiu au eșit maturi cu „Fórte bine,“ 3. I. Morariu, 4. I. Popa, 5. E. Ciorann, 6. G. Moroian, 7. G. Roncea, 8. A. Bențuian. 9. N. Brașovén au eșit maturi cu „Bine“; scrie „G. Trans.“

* Programa esamenelor publice dela scóla română capitală gr. or. din Sĕliște cu finea anului scolastic 1888/9 :

Vineri în 23 Iuniu v dela 7—9 clasa I de băeți, dela $9\frac{1}{2}$—$11\frac{1}{2}$ clasa II de băeți; dela 3—5 clasa a III de băeți dela $5\frac{1}{2}$—6 grădinăritul.

Sâmbătă în 24 Iuniu dela 9—11 clasa I de fetițe, dela 11—12 espunerea lucrului de mână cu fetițele claselor III și IV.; 2—4 clasa II de fetițe, dela 4—6 clasa III de fetițe, dela 6—$6\frac{1}{2}$ gimnastica.

Duminecă în 25 v. dela 9—$\frac{1}{2}$12 clasa IV de băeți; dela 2—4 clasa IV de fetițe, dela 4—$5\frac{1}{2}$ esamen din cântări, încheerea anului scolastic și impărțirea premiilor. La aceste esamene sunt rugați a luá parte părinții elevilor, precum și toți binevoitorii scólei nóstre. *Corpul invĕțătoresc.*

* (Cas de mórte) Jalnicul paroch din Hĕrman *Alecsandru Dogariu* încunoscințézà pe tóte rudeniile și cunoscuții cu inima sfășiată de durere, în numele seu și a ficei sale *Victoria*, despre durerósa și nereparabilă perdere a iubitei sale soții Presbitera **Maria,** care în 17 l. c. diminéță la 5 óre și-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului în etate abia de 26 ani, în urma unui morb greu.

* (Denumire). Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagrațios a denumí pe judele dela curie Felician Czorda de al doilea secretariu în ministeriul de iustiție.

* (Concert). Unii elevi ai institutului nostru archidiecesan din Sibiiu fac învitare la „Concertul“ împreunat cu „Joc“ ce se va ținé Duminecă în 9/21 Iuliu 1889 în Alba-Iulia în grădina hotelului la „Sóre“ cu următoriul program:

1. *a*) „*Cântec de jertfă*“ cor de L. von Beethoven.
   b) „*Vĕntul suflă dela Ost,*“ cor de J. Dürner.
2. *Ilustrațiune română* de Carol R. Carras, esecutată de d-șóra Cornelia Nicola pe piano.
3. *a*) „*Nóptea*“ cor de Fr. Schubert.
   b) „*Zorirea*“ cor de C. Attenhofer.
4. „*Arvinte și Pepelea*“ piesa teatrală de V. Alesandri.
5. „*Sermană frunză*“ cor de G. Dima.
6. *a*) „*Lira*“ de Schubert
   b) „*Nor de vijelie*“ de W. Humpel (ambele solo de Bass).
7. „*Despărțirea vênĕtorilor*“ cor de F. Mendelssohn-Bartholdy.

Inceputul la 7 óre séra. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecei poporale din Alba Iulia.

Prețul de întrare: a) de persónă 1 fl. b) de familie de 3 persóne 2 fl. v. a.

Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor cuitá pe cale ḑiaristică. Bilete de întrare se dau séra la cassa prelângă arĕtarea învitărei.

* (Postal). Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs cu termin de trei sĕptĕmâni pentru ocuparea postului de magistru postal în Cluș, care e împreunat cu o léfă anuală de 1200 fl. și cu o remunerație anuală de 1212 fl. pentru pachetare, spese de cancelarie, inmanuare ect. precum și cuartir și cancelarie liberă. Concurenții au a depune o cauțiune de 600 fl. — Informațiuni mai de aprópe dă direcțiunea susnumită.

* Subscrisul comitet central electoral aduce la cunoscință publică că *din 5—25 Iuliu a. c.* se vor espune spre vedere publică:

1. listele provisorice ale alegĕtorilor de deputați dietali din cele 4 cercuri electorale ale comitatului Sibiiu în reședința comitetului central-electoral în biroul comitatens de espediție (casa comitatensă);
2. listele provisorice ale orașului Sebeșul-săsesc în biroul magistratului din Sebeșul-săsesc, listele comunelor mari în cancelăriile comunelor respective, iară listele comunelor mici în căncelariile notariatelor cercuale respective.

Fie-care póte în timpul acesta dela 8—12 óre a. m. luá intuițiune în liste, ĕră dela 2—6 óre d. m. a și luá copii de pe ele.

În timpul din *5—15 Iuliu* póte reclamá: fiecine în privința persónei sale și contra listei a unui cerc, precum și fie-care este indus în listă, cu privire la ori-ce inducere în listă s'au stergere. Reclamațiunile de asemenea se vor espune în localitățile amintite spre vedere publică și fie-care îndreptățit de a reclama, 'și póte face din *16—25 Iuliu* observările sale asupra reclamațiunilor.

Reclamațiunile si observările sunt a se adresá comitetului central-electoral în scris și provĕḑute cu documentele necesare, și a se substerne magistratului din Sebeșul-săsesc, respective primăriei acelei comune mari, sau notariatului cercual al acelei comune mici, contra căruia liste s'a făcut reclamațiune.

In unul script se pot face reclamațiuni cu privire la mai multe persóne observările însĕ trebue făcute separat la fie care reclamație (§. 44, 45 și 46 din art, de lege XXXIII din anul 1874).

Sibiiu, în 29 Iuniu, 1889.

Comitetul central-electoral al comitatului Sibiiu:

Thalmann, president. de *Hannenheim*, notariu.

* (Furtuni cu grindină.) Despre grindina, ce a eăḑut sĕptĕmâna trecută în o parte a comitatului Murĕș-Turda, i se scriu lui „K.-r“ lucruri aprópe de necreḑut. Furtuna a erupt în comunele Șeulia, Grebeniș, a trecut pe lângă Bandul de Câmpie spre Cuieșdiu. Aici gróznicii nori s'au desbinat în douĕ părți, una a nimicit hotarul Culpiului de Câmpia, ér ceealaltă a devastat hotarul comunelor Cuieșdiu și Harțău, pricinuind tot odată și o gróznică ruptură de nori. Grindina căḑută în aceste părți ajungea mărimea ouĕlor de găină și de porumb. La Bardoș norii érăși se împreunară și grindina căḑută între comunele Bardoș și Cuesdiu era ca nisce bulgări de câte o palmă de mari; în partea din jos a Bardoșului s'au găsit trei table de ghiață, dintre cari cea mai mare era lungă de un metru și jumĕtate și la mijloc de un metru de grósă. Dela Bardoș furtuna trecù spre Săbad, unde tablele de ghiață ce căḑuseră erau și mai mari; o bucată de ghiață ajunsese mărimea de 3 metri. După-ce hotarul comunei românesci Săbad a fost cu desĕvêrșire nimicit, o grindină mai mĕruntă, dar désă căḑù asupra comunelor Sântana, Udvarfalĕu, de ací trecù apoi spre Erneiu, Secheș, Icland, pricinuind pretutindenea pagube însemnate.

La Bardoș, Săbad și Udvarfalĕu grindina forma un strat pe alocurea gros de mai multe urme. In comunele bătute de ghéță s'a pricinuit multă pagubă și în porci, oi, viței etc, dintre cari unii s'au perdut, alții au fost uciși. Ba chiar și vieți omenesci au căḑut jertfă acestei ne mai pomenite furtuni; până acum se scie, că un băiat din Săbad de 16 ani apoi o femeie călătóre de 40 ani au fost omoriți, asemenea au fost duși de apă 2 copii din Cuieșdiu. Mai mulți ómeni au fost greu răniți. Paguba se socotesce cam la 80,000 fl. Pădurile comunelor Bardoș, Săbad, și Cuieșdiu incă au suferit mari pabube pe un teritoriu de 300 jugĕre. Asigurați contra grindinei au fost numai câțiva proprietari în sumă de abia câteva mii. Mulți locuitori au inceput din

nou sĕ are şi se samene cucuruz, hirişcă şi mai multe feliuri de nutreţuri.

* (Păcală în Oradea-mare.) Românii din comuna rurală Cehei, de lângă Oradea mare, sunt vestiţi precupeţi de porci. Ei cutrieră ţéra deacurmedişul, vĕd şi învaţă mult, de aceea sunt şireţi şi ageri la minte. În târgul de ţĕră din sĕptĕmâna trecută, ţinut în oraşul nostru, un precupeţ din Cehei vindea 22 purcelaşi frumoşi. Cum stetea el aşteptând sĕ-i vie norocul, étă că se ivesce un ungur mic şi gros, dar fudul ca cel ce scie că are părale, şi-l intrébă éc aşa ca din spatele calului, că cum dă purceii? Ceheianul băgênd de sémă feliul cum l'a întrebat ungurul, 'i rĕspunde suriḑênd de sub mustéţă, că-i vinde ieftin. „Cel dintâiu cu 4 cruceri, al doilea cu 8, al treilea cu 16 şi tot aşa mai departe fie-care purcel cu preţ de două ori atâta ca cel de mai nainte.“ Ungurul nu mai putea de bucurie, că a dat de un târg atât de bun; scóse dar iute bughilarul şi dete cheianului 10 fl. ca arvună, apoi se puseră sĕ socotéscă preţul întreg al celor 22 de purcei. Dar încetul cu încetul bucuria cumpĕrătoriului dispărù, apoi 'l cuprinse o frică şi în cele din urmă îi curgeau niste sudori reci pe faţă căci pentru purcelul al 22 lea avea se plătéscă 81,066 fl. 88 cr., ér pentru toţi cei 22 tocmai 163,134 fl. 10 cr. sumă ce neam de neam al seu n'a avut. Spăriat sĕ şi rugă de român, că nu-i pasă de arvună, numai sĕ strice târgul. Acela făcu din umeri, riḑênd şi ţinêndu-şi arvuna, apoi mână rimătorii mai încolo. „Familia“

* (Imprumut.) In congregaţiunea comitatului Huniedóra s'a hotărit a se luá imprumut 70.000 fl. dela cassa primă de păstrăre patriotică din Budapesta spre a se începe lucrurile construirei podului pela Soimuşul murĕşan.

* (Filocsera.) In urma informaţiunilor. ce le a tras ministeriul de agricultură despre viile bănţuite de filocseră dela Mediaş şi împregiurimea lui s'a oprit ori-ce strămutare de viţe ori lucrare a viilor în numitele locuri.

Din public.

„Reuniunea fondului pentru înfiinţarea unei scóle române de fetiţe în Cluş“ îşi va ţiné adunarea generală anuală pentru a. c în 17 Iuliu st. n. la 5 óre după prânḑ în localitatea casinei române din loc, la care sunt prin aceste cu tótă onórea învitaţi p. t. domnii membri, cum şi alţi amici ai causei.

Cluş, în 28 Iuniu st. n. 1889.

Alesandru Bohatiel, preşedinte. Dr. *Grĕgoriu Silaşi*, secretariu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94 75	94.85
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.41½	9.43
100 marce nemţesci	58.25	58 30
London pe (poliţă de trei luni)	119.35	119.48

Nr. 359 [89] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători din comunele mai jos însemnate, aparţinĕtóre protopresbiteratului gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi anume:

1. In Rod, postul prim, cu salariu de 300 fl.

2. In Apoldul superior, un post cu salariu de 250 fl. şi prospect de ameliorare, cuartir liber în edificiul scólei şi 5 stângini de lemne de foc din care e a se încălḑi şi scóla.

Dela concurenţi se cere a ţinea strană regulat în dimineţi şi sĕrbători.

3. In Poiană, postul al patrulea cu salariu de 300 fl.

Cei ce reflectézĕ la vre unul din aceste posturi au a şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu protopopesc, până la terminul mai sus arĕtat.

Mercurea, la 6 Iuniu, 1889.

Oficiul ppresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc,
protopresbiter.

ad Nr. 209. [87] 2—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 23 Maiu 1889 Nr. 2939 B. sĕ publică a doua óră concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch în comuna bisericéscă gr. or. Poiana de clasa a III a în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post de capelan este impreunat cu jumĕtate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii şi inmormêntări . . . . . 250 fl.
2. Dela canóne, masle şi liturgii . . . . . 50 fl.
3. Dela botezul Domnului 40 fl.
4. Din alte funcţiuni sacre 60 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor

Câmpeni, 2 Iuniu, 1889.

Romul Furdui,
proto resbiter.

Nr. 280. [86] 2—3

EDICT.

Dumitru Soră (Lómneş), gr. or. din Sĕliste, comitatul Sibiiului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Maria lui Savu Ţêmpănariu gr. or. tot din Sĕliste fără a se scí unde petrece — conform resoluţiunei consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 3590 B. se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Sĕliste, 12 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9 54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 68 Sibiiu, Joi 22 Iuniŭ (4 Iuliu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Nașterei S. Ioan Botezătoriul" Nrul procsim va apăré Marți în 27 Iuniu v.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Iuniu 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 21 Iuniu.

Ḑilele de mândrie și cele de urgie sunt afund imprimate în inimile popórelor, dar nici un popor nu póte numĕrá ḑile mai multe de jale și de tristeță ca popórele orientului din ḑiua, în care semiluna s'a arĕtat pe pĕmêntul Europei. O atare ḑi au serbat și sêrbii adunați la 27 l. tr. în Kruschevatz, ḑi petrecută înainte de acésta cu cinci sute de ani, pe câmpul mierlei în Sêrbia cea veche, care a avut drept sfêrșit tragic căderea țarului Lazar și cu el căderea imperiului sêrbesc.

Eroismul voevodului Milisch Obilici, cutezanța lui de a se furișá în castrele turcesci și de a pune pumnalul în peptul sultanului Murat, nu ajută nimica, așa e scris în cartea sorții ca Sêrbia sĕ cadă.

Incercarea mai târḑie a sêrbilor cu ajutoriul erolui Ioan Corvin încă rĕmâne zadarnică. Sêrbia încétă de a mai fi stat indepent, multă vreme, mai până în ḑilele nóstre.

Acesta e adevĕrul istoric până ací.

Sêrbii ori cât vor fi avut dorința de a sĕrbá aniversarea ḑilei de 27 Iuniu, până bine de curênd nu o puteau, pentru-că gemeau și ei sub jugul turcesc. Deveniți odată liberi, deveniți ér independenți, se cugetă cu mândrie la ḑilele de odată, în care și ei au jucat rolul lor în Europa, și dacă așa fac, nimenea nu póte sĕ afle de esagerată dorința lor de a sĕrbá la cinci sute de ani o ḑi insemnată pentru ei.

Numai cât sêrbii nu s'au oprit ací. Pe pórta triumfală ce duce la Kruschevatz au pus inscripțiunea: „Bosnia, Herțegovina, Croația, Bacica Banat", cinci cuvinte, a căror insemnătate se interpretézĕ ca un afront contra statului nostru, ca un feliu de arun care de mănușă unui stat puternic și vecin, unui stat, care a grăbit a face pentru sêrbi mult bine, mai cu sémă după sdrobirea armatei lor de cătră eroul dela Slivnița.

Bine și politic e din partea sêrbilor sĕ provóce pe un vecin în un mod atât de ostentativ, remâne ca sĕ judece ministrul afacerilor esterne, noi ca inregistrători ai faptelor implinite, nu putem decât sĕ desaprobăm din tótă puterea nóstră purcederea fraților sêrbi, cari prin acésta au dovedit cea mai órbă nematuritate politică.

Alta e, când din Paris fălfâie pelângă stindardele naționale cele ale Elsației și Lotharingiei, și alta e când Sêrbia se jócă cu focul — și o atare procedere póte devení pentru ei fórte funestă, póte devení un al doilea 27 Iuniu 1389

Fie-care popor e indreptățit a dá espresiune subiectivă idealelor sale naționale, dar acésta trebue sĕ o facă totdeuna cu considerare la statul vecin, sau la ceia cu cari voesce sĕ trăéscă în bună înțelegere.

Se póte, că regența în fruntea căreia stau bărbați ca Ristici sĕ fie departe de tótă comedia, se póte că în mod oficios lucrurile vor fi desmințite și presentate ca nisce lucruri inscenate de ómeni tineri și inflăcărați, fapt însĕ e, că Sêrbia prin inscripțiunea de sus a dat lumei sĕ înțelégă, că ea are program, și de programul ei se ține și recucerirea celor 5 provincii aparținĕtóre aḑi statului nostru austro-unguresc.

Privit lucrul din punctul acesta de vedere, este imposibil ca sĕ nu concludem cu multă temeinicie, că politica sêrbéscă se află în apa ruséscă și că muscalii stau la spatele sêrbilor, îi împintenézĕ și imbărbătézĕ ca sĕ se apuce de acțiune și dacă privim lucrul din atare punct de vedere, trebue sĕ i dăm importanța cuvenită.

Austro-Ungaria este un stat cu mult mai puternic, decât ca sĕ îi pótă insuflá ingrigiri o inscripțiune, dar cu tóte aceste e bine ca sĕ țină cont de popórele sale, sĕ le facă aici viața plăcută și prin o politică conciliantă sĕ caute a câștigá pe fie care ca sĕ nu aibă nici dorul nici plăcerea de a fi cetățén al unei Sêrbii mari, ci sĕ aibă ambițiunea de a fi cetățén al unui stat, unde dreptatea și egalitatea cetățenilor nu e privileg'u numai al unui popor, ci al tuturor deopotrivă.

Până acum în politica internă s'au făcut grozave erori. Cu un fanatism ne mai pomenit s'a pus la ordinea ḑilei la noi ideia de stat unguresc. fără ca sĕ-i fi putut da cineva definițiunea cea adevĕrată, cu un fanastism necualificat s'a ațițat ura de rasă, și pușì odată cetățenii în conflict unii cu alții, stirbiți în interesele lor cele mai vitali, storși cu imposite grele, nesuportabile, lesne dă poporul credĕmênt celor ce au interes de a fi demagogi, celor ce vor sĕ se impună de conducĕtori, și dacă sêrbii au făcut un lucru nesocotit, mâne îl pot face fiumanii, poimâne polonii și ca sĕ fim drepți și românii, deși ei vor fi și sunt totdeuna cei mai cumpĕtați în faptele lor. Bine, óre nu se póte aflá cheia aceea, cu care sĕ se pótă deschide inimile cetățenilor ca sĕ bată în bine și în rĕu tot în o formă, ca sĕ fie toți în un cuget și în o simțire?

Noi ḑicem și suntem de firma speranță, că cheia aceea se póte aflá cu mare ușurință numai cât șovinismul național trebue sĕ dispară, gărgăunii din capetele celor ce vĕd lucrurile în alte colori trebue scoși și stabilite relațiuni mai amicabile, mai intime și mai crestinesti între cetățeni

Cum e aḑi nu e bine.

Relațiunile între popórele de diferite limbi sunt înăsprite, ómenii sunt invrăjbiți, prea mult sunt ocrotiți unii și prea tare sunt desconsiderați alții și de aici vine că sêrbii pun inscripțiuni ca cele de sus pomenite. Când ar scí sêrbii din Sêrbia, că sêrbii din Bacica sĕ află bine în Ungaria, nu o ar face, ori de o ar face, nu ar află resunet în inimile sêrbilor de aici, ci s'ar întórce cu cuvenitul dispreț contra unei atari încercări, până când sub actualele impregiurări se vor gási destui sêrbi, cari se strige osana arangiatorilor porții triumfale dela Cossova-Polje.

E tréba guvernului ca sĕ apuce pe altă cale, pe calea în care fie care sĕ se vadă considerat, limba fie căruia sĕ fie pentru el *nolli me tangere* în oficii și în scóle, și lucrurile pot luá altă formă spre binele statului și al tuturor. In nenumĕrate rênduri am indigitat relele ce bântue la noi, o facem și acum în credință, că ne am implinit datorința de adevĕrați patrioți și nu credem sĕ se afle între maghiari ómeni de valóre, cari sĕ nu ne dea drept, cari se nu țină și ei ca și noi la aceea, că e timpul suprem sĕ se oblésca lucrurile odată, căci e destul de vre-o 20 de ani, decând merg, cum se mână de curentul șovinist de aḑi.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Și au perit elini mulți de pili și de leii cei învĕțați. Și au venit ḑiua carea prăsnuia elinii și troadenii, adecă Pastile, și au făcut legătură cu jurĕmênt mare sĕ se odichnéscă ostile 12 ḑile, până vor trece sĕrbătorile acei ḑile, și era toți ca unul între acele 12 ḑile, și mergea unii la alții de bea și mânca, fără nici o grijă, și umbla toți fără arme, și întra în cetate, și eșia, cum le era legătura. Ér în cetatea Troadei era o capiste ce-i ḑicea a lui Apolon, și mergea acolo Achileu în tóte ḑilele de se închina. Ér într'o ḑi fiind în capiste, s'au întêmplat de au fost acolo și o fată a lui Priam împĕrat anume Polixenia, fórte frumósă și ghizdavă, și îndată cum o au vĕḑut vitézul Achileu, atâta o au și îndrăgit, și-i s'au lipit de inimă, și au poruncit lui Priam împĕrat de va vrea sĕ-și dea fata după dênsul, va face pace, sĕ nu se mai bată ostile, și sĕ se verse sânge. Ér Priam s'au făcut a prinde bucuros, éră la inimă au gândit mórte lui Achileu, el și amêndoi feciorii lui Alicsandru Parij și Diifovul, și au trimis sĕ se gatéscă, și sĕ vie în biserica lui Apolon, sĕ facă legătura după obiceiu. Ér Achileu s'au gătit și au luat cu sine pe Odiseu, și pe Ealda vitejii, toți fără arme după jurĕmênt, și au întrat în capiste, și aștepta sĕ aducă pe Polixenia fata lui Priam împĕrat, se facă legătura. Ér Parij cu frate-seu Diifovul și-au luat angere mici prin sinuri, și au mers în biserica lui Apolon, și au ḑis cătră Achileu, o iubitul nostru cumnat, și soțul iubitei nóstre surori, bine te-au adus Dumneḑeu, ne pare bine, căci ne-au adus Dumneḑeu, cumnat mai vitéz decât toți ómenii lumii, și s'au luat în brațe, ér luându-l Parij în brațe, Diifovul au lovit pe Achileu în inimă, de au căḑut mort în mijlocul bisericii, și când l'au lovit nu au fost nici Ealda nici Odiseu lângă dênsul, ce aștepta afară sĕ aducă pe fata împĕratului, apoi sĕ între și ei în biserică. Ér dacă au junghiat pe Achileu au eșit de au făcut veste tuturor cetățenilor, ér Ealda căutând au vĕḑut biserica închisă, și au priceput că nu este lucru bun, ci au sărit cu Odiseu pe deasupra și au vĕḑut pe marele Achileu unde cherbea în sânge în mijlocul capistii, și căḑênd preste dênsul au început a plânge cu amar, și a ḑice: „O preadestoinice Achileu și mai vitézule decât toți vitejii lumii, bunul nostru folositoriu, cum nime nu s'au aflat sĕ ridice mâna în protiva ta, sau sĕ-ți cuteze în lume, dar acésta în ce chip te-au găsit". Ér marele Achileu încă mai avea puținel suflet, și au apucat de au ḑis: m'au omorît Parij Alecsandru, cu frate-seu Diifovul cu viclesug, și așa îndată au murit vitézul Achileu. Și au stricat ușa bisericii, Ealda și cu Odiseu, și au luat Ealda trupul lui Achileu în spate, și-l ducea tot în fugă sĕ-l scótă pe pórta cetății. Ér troadenii au prins veste, și au alergat cu arme sĕ apuce trupul lui Achileu. Ér Ealda și cu Odiseu ducea trupul, și dacă vedea că-i ajung punea trupul jos și gonia pe troadeni câte o bucată de loc, și ér se întorcea de lua trupul de fugia cu dênsul. Ér dacă au sosit la porțile cetății le-au găsit încuiate, ér de pe ziduri arunca cu petrii și cu lemne, și săgéta devenia ca plóia. Ér Ealda se mira cum va scóte trupul sĕ nu rĕmâie sĕ fie de rîs troadenilor. Ci au spart pórta cetății, și cu mare nevoe au scos trupul lui Achileu afară, săgetați și sdruncinați de petrii. Și mult s'au mirat troadenii de vitejia elinilor, că nu au putut o óste de ómeni sĕ ia trupul lui Achileu dela 2 ómeni, ci încă le-au spart și pórta cetății și au eșit și au dus trupul marelui Achileu în tabĕră. Ér dacă l'au vĕḑut elinii mort au plâns cu amar, și l'au îngropat în câmpii Trodei aprópe de apa Scamandrului, unde au făcut vitejii mari, și l'au îngropat cu cinste ca pe un craiu mare.

(Va urma.)

Revista politică.

Ţinta politecei nóstre devine din ce în ce tot mai esplicată. Orietul e ţinta asupra căreia e îndreptată mai mult atenţiunea ei şi pentru realisarea scopurilor şi asigurarea intereselor monarchia nóstră nu se feresce a declará pe faţă, cá va întrá chiar şi în jocul periculos al bómbelor.

Numai aşa se pot esplicá lămuririle, ce se fac cu atâta bunăvoinţă şi atât de făţiş în delegaţiuni, lămuriri, cari altădată se împartăşiau mai mult indirect, în secret şi nu erau espuse spre buciumare în presa europénă.

Şi pentru-ca sĕ se facă aceste lămuriri cât mai esacte, ministrul nostru de esterne n'a pregetat a a trimite insu-şi persóne încredute sĕ se convingă din propria intuiţiune despre adevĕrata stare de lucruri şi adevĕratele aplicări ale bărbaţilor de stat.

Se înţelege, că în şirul celor dintâi state, cari jócă rol în Orient, şi cari ponderéză póte în mod hotărîtoriu în un eventual rĕsboiu, este regatul român, dela a căreia atitudine pare că depinde deastădată direcţiunea politicei monarchiei nóstre.

Şi pentru-ca sĕ nu mai fie nici o témă despre atitudinea politică a tinĕrului regat, în delegaţiunea austriacă dl Dumba, carele a studiat în ḑilele trecute tóte demersurile din România, a făcut declaraţiunea solemnă, că în România nu esistă o partidă ruséscă, dar nici partidă austro-ungară. Românii sunt conscii, ei folosesc numai o politică îndependentă, care póte fi folositóre desvoltărei statului român. Austro Ungaria a greşit mult în privinţa comercială, căci raporturile comerciale încă favoriséză raporturile politice şi noi puteam avé mulţi amici în România, dacă le oferiam avantage în cestiunea conventiunei şi nu trăiam pe picior de resboiu.

In delegaţiunea ungară Iuliu Horváth a atăcat aspru politica monarchiei nóstre, căci n'a păşit cu o mai mare energie sĕ înfluinţeze în România, ca astfeliu sĕ nu fim espuşi a perde tóte, prin fabricarea uneltirilor contra nóstră Şi acest delegat se plânge, că dispositiunea spiritelor, cari ne sunt nefavorabile trebue căutată mai mult în tractatul de comerciu, care nu s'a încheeat şi că numai noi purtăm vină, că am perdut atât în privinţa comerciului cât mai ales în privinţa strategică într'un eventual rĕsboiu, deóre-ce după espunerile lui Asboth România e în stare sĕ ne ţină în neactivitate o jumĕtate de milion de armată, ér dacă şi Sĕrbia se va alătură, atunci calamitatea va fi şi mai mare.

Contele Kalnoky, ministrul de esterne, ca sĕ escuze încât va posiţia sa în acéstă cestiune a mers aşa de departe încât a acusat chiar pe guvernul unguresc, că el e pricina de nu s'a încheat convenţiunea vamală. Cu acésta ocasiuue contele a făcut şi alte declaraţiuni momentóse. El a accentuat adecă, că dacă voim sĕ trăim în raporturi bune, nu trebue sĕ ne arĕtăm mici de suflet în cestiuni economice. E adevĕrat, că în România spiritele ne par a fi vrăşmaşe, dar românii sunt ómeni cu mult mai prevĕḑĕtori, decât sĕ-şi jertféscă interesele, şi noi nu putem decât sĕ ne bucurăm, vĕḑêndu i cum urmăresc o politică îndependentă.

Ori cât de pacinică ar apăré însĕ situaţiunea, ea se agravéză şi conflictul apare iminent.

Monarchia nóstră sprijinesce din tóte puterile regimul actual din Bulgaria şi precum se anunţă din Berlin, Germania care până acum sta mai mult la o parte 'şi va pune tótă influinţa spre a rĕmâné Coburg principele bulgarilor. Ḑiariul rusesc „Nord“ rĕspunde lămurit, că numai cumpĕtului guvernului rusesc este a se mulţămí, că nu s'a produs conflict din pricina Bulgariei, dar dacă Austro-Ungaria stărue în nisuinţele sale, lucrurile vor luá o altă faţă.

Acésta schimbare grabnică se póte aduce în legătură şi cu conflictul italiano rusesc, care până acuma a rĕmas mai mult sub spuză, ér acum a isbucnit în tótă tăria.

Germania de altcum pare a se îndeletnicí şi cu întrebarea, cum sĕ mulţăméscă pe Francia; şi ocasiunea cea mai bună pare a se dá prin împărţirea Helveţiei. Francia va căpĕtá cantónele locuite de francesi, memorabile în istoria Franciei, acestea vór fi şi o despăgubire pentru Alsaţia şi Lorena, ér Italia sĕ primĕscă cantónele italiane spre a fi despăgubită de Niza şi Savoia Foile germane au şi început a comentă cu multă manie acésta cestiune şi între ele se ocupă chiar şi organul principelui de Bismarck.

Adunarea generală

a despărţĕmêntului III al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 18/30 Iuniu, 1889, în comuna Vale.

Ce fericită idee au avut anteriorii nostrii, când au înfiinţat Asociaţiunea transilvană! Şi ce fericită idee au avut ei şi atunci, când acéstă Asociaţiune o au impărţit în atâtea despărţĕminte rĕspândite în tóte unghiurile ţerii printre români. Nu numai într'un loc e necesară lumina, ea trebue sĕ rĕsbată ori unde e vre o suflare românéscă. Despărţĕmintele rĕspândesc mai uşor acésta lumină.

E sciut, că o lumină mai mică cu greu 'şi póte arĕtă efectul ei, unde e o lumină mai mare mai intensivă. Acest adevĕr la despărţĕmêntul al III al Asociaţiunei transilvane pare sĕ se fi zădărnicit. El ca o lumină mai mică pelângă comitetul central al Asociaţiunei transilvane, s'a arĕtat, că póte luminá şi ajutá progresului cultural câtuşi de puţin.

Adunarea generală a desp. III al Asociaţiunei transilvane, ţinută în acest an în Vale, a dat probe de nisuinţă spre lumină. Un convoiu imposant de vre-o 8 trăsuri, în ele cele mai alese şi mai binemeritate persóne în frunte cu directorul despărţĕmêntului Ilustritatea Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, Dumineca trecută plecă din Sibiiu, cu cuget de a binevestí în comuna nóstră românéscă Vale. Corul seminarial entusiasmat şi el de scopul sublim al Asociaţiunei în frunte cu dirigentele seu artistul profesor G. Dima cu drag s'a alăturat la invitarea directorului la acest convoiu.

Deşí pe la 5 óre diminéţa ploua de vărsa şi la plecare din Sibiiu (7 óre) ceriul era plin încă de nori negri, totuşi acésta nu putù oprì a nu se face festivitatea intenţionată. O pâclă grea era presemnul, că preste ḑi are se ploué în continuu.

După o cale de vre o $2^1/_2$ óre convoiul ajunsese în Vale. Pausa domnéscă din délul Săcelului se înţelege n'a putut lipsí, şi ea m'a făcut sĕ adaug o jumĕtate de óră. Vălenii la sosirea convoiului, deşí aşeḑaţi în Valea plângerii, că un dél în continuu se surpă asupra satului, acum păreau a fi în Valea bucuriei. Dl notariu Indrieş şi alte persóne fruntaşe din comună cu faţa veselă primiră pre óspeţi, cari fără a mai perde timpul se indreptară in spre biserică, unde se celebra s. liturghiă. Ce mulţime de public ací! Biserica indesuită de lume. Se vede, că auḑise Vălenii de ţinerea adunării generale şi de cele incopciate cu acésta. La auḑul corului seminarial, care a esecutat cântările liturgice, biserica ne mai putênd cuprinde lumea, fu aseḑată formal din afară. Lume şi ér lume în tot jurul bisericei. „Vai ce frumos cântă“ era refrenul rostit în jurul bisericei de bărbaţi şi femei, căci cei din biserică din causa sânţeniei locaşului nu cutezau a vorbí fără numai a se îndulcí în tăcere de plăcere.

Cătră 12 óre liturgia se sfĕrşise cam târḑiu pentru poporul dela sate, care e dedat după datina s. nóstre biserici a ajună până după liturgie. Dar întârḑierea e motivată!

Întrebat fiind publicul din biserică, că dacă voesce sĕ se deschidă adunarea generală inmediat după sfĕrşitul liturgiei sau nu, rĕspunsul fù ca sĕ se deschidă după o óră, ceea ce s'a şi întêmplat.

La signalul dat prin clopot curgeau de pe tóte potecile vălenii imbrăcaţi în haine albe cătră edificiul scólei, unde se decise a se ţiné adunarea.

Se mai asteptă cât-va timp şi adunarea generală în presenţa unui public numeros se deschise.

Inceputul se făcù cu frumósa cântare: „*Coróna cufundată*“ de Bönicke, esecutată de corul din seminariul nostru sub conducerea domnului profesor G. Dima, după care a urmat cuvêntarea directorului despărţĕmêntului, pe care o publicăm la alt loc.

Primul obiect, ce se puse la ordinea ḑilei, a fost cetirea raportului comitetului. Urmă apoi esprimarea prin sculare a condolenţei pentru încetarea din viaţă a membrilor despărţĕmêntului: Iacob Bologa, Paul Dunca şi Radu Băllaş.

S'a ales apoi o comisiune de trei în persóna domnilor Liviu de Leményi, protopretor, Henţu şi Indrieş, notari, pentru inscrierea de membrii noi, şi s'a suspendat şedinţa pe 15 minute Redeschiḑêndu-se şedinţa, comisiunea raportéză, că s'au incassat cu totul 84 fl. dintre cari 31 ca tacsă dela membrii ordinari, ér 53 ca tacse dela membrii ajutători.

Resultatul acesta financiariu s'a luat cu plăcere la cunoscinţă.

S'a decis a se pune în practică lucrarea începută cu prăsirea de frăgari în comuna Sĕliste pentru cultivarea vermilor de mĕtase, deóre-ce frăgarii sunt mari, şi au destulă frunḑă pentru hrana vermilor de mĕtasă. Prelângă acésta la propunerea membrului Parteniu Cosma s'a pus la dispositiunea comitetului suma de 40 fl., din care sĕ se dea mai multe stipendii acelor învĕţători, cari vor documentá că li-a succes a introduce în jurul Sĕlistei pe la ţĕrance cultura legumăritului, care pe aceste locuri la români este cu totul negligată.

Fiind a se trece la alegerea comitetului pre un nou period de trei ani, directorul de până acuma, Preacuviosia Sa Domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu sĕ rógă sĕ nu se mai reflecteze la persóna Dsale, deóre ce nóuele agende cari l ascéptă îi fac cu neputinţă şi purtarea acestui oficiu, pe care în decurs de 12 ani cu plăcere l'a purtat.

In urma acesteia domnul protopretor Leményi în numele adunărei generale esprimă domnului director recunoscinţă pentru zelul de până acuma în conducerea acestui despărţământ, şi adunarea generală prin strigări: Sĕ trăéscă! s'a alăturat la cuvintele domnului protopretor.

S'a aclamat în unanimitate de director domnul Parteniu Cosma, care cu considerare că este membru în 22 de comisiuni diferite, se rógă se fie dispensat.

In urma acestora s'a aclamat de director dl asesor consistorial, protosincelul Nicanor Frateşiu, şi în comitet: Bariţ Ieronim, Cosma Parteniu, Dima George, Dr. Moga Ioan, Dr. Olariu Nicolau, Simonescu Leontin, Stroia Stefan, Tobias Corneliu şi Mateiu Voileanu.

S'a trecut la punctul ultim din program la ţinerea de disertaţiuni. Clericul de an. III. George Enescu cetí mai multe episode din viaţă, cari — deşi timpul era înaintat — prin frumseţa lor au stors totuşi atenţiunea publicului şi timpul cât a ţinut cetirea a trecut fără obosélă.

S'a decis în fine ca locul unde se se ţină viitórea adunare generală sĕ se lase la bunachipzuire a comitetului, şi aşa la órele $3^1/_2$ se termină şedinţa.

De aici încolo avea sĕ încépă a luá alt curs festivitatea. Dl notariu Indrieş întruní la un prânḑ, care ar face onóre şi celui mai superior cetăţean, vre o 60 onoraţiori, domni şi dómne veniţi atât din Sibiiu cât şi din comunele învecinate. Prânḑul a decurs până cătră séră cu o vioiciune caracteristică. Şi cum era sĕ nu se întêmple acésta, când vedeai cu câtă dragoste dómna notăreasă şi tinĕra d-şóră însoţită de câte va fete frumuşele din comună, aduceau cu zimbetul pe buze, când una, când alta pe masă, bucate cari de cari mai alese.

Bucătăria dlui notariu Indrieş prin soţia domniei sale a dobândit o măestră neîntrecută. Vioiciunea crescea din ce în ce, şi începù a se manifestă prin toaste. Primul toast a fost ridicat de Il. Sa dl vicariu Dr. Ilarion Puscariu în onórea comunei şi în deosebi a dlui notariu şi primariu, cărora singuri li se póte atribuí successul adunării, fiind lipsită comuna Vale de preot şi de alte persóne inteligente. A ajuns sĕ se facă începutul şi o plóie de toaste părea că nu o sĕ se mai curme. S'a toastat apoi în onórea veteranului preşedinte al Asociaţiunei George Bariţ, în onórea directorului desp. III Dr. Il. Puscariu, care 12 ani din adunările generale a sciut face adevĕrate festivităţii, în onórea directorului esec. al Albinei Parteniu Cosma, în onórea dómnelor, cari cu drag participă la tóte lucrările de interes românesc ş. a., cari dacă ar fi tóte amintite s'ar trece preste marginile unei corespondinţe. Dar toastul plin de umor al dlui advocat Popa, totuşi nu trebue trecut cu vederea. Corul seminarial la masă fiind, intona după fie-care toast întreitul şi frumosul: „Sĕ trăéscă întru mulţi ani!“.

Era cătră 6 óre când masa din verandă se ridică spre a i luá locul o altă masă în grădină la verdéţă, încărcată cu feliuri şi feliuri de beuturi. Insără şi petrecerea părea că nu se mai isprăvesce

Dar în fine trebuí şi ea sĕ aibă sfĕrşit. Cătră 8 óre séra óspeţii din Sibiiu după ce luară parte şi la hora din sat plecară din comună, satisfăcuţi cu cele întêmplate. Resultatul moral intenţionat s'a ajuns în deplină mĕsură. Vălenii alături cu conducĕtorii lor români veniţi în comuna lor, şi împreună cu ei tótă suflarea românéscă cu dreptul pot accentua frumósa cântare dela antifonul glasului 8, care cu multă predilecţiune o cânta un mare şi decedat bărbat al nostru: Étă acum ce e bun şi ce e frumos, fără numai a locuí fraţii împreună, că întru acésta a făgăduit Domnul viaţa de veci. *G.*

Cuvêntarea

rostită cu ocasiunea adunărei generale de Preacuviosia Sa dl Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc şi directorul despărţĕmêntului.

Onorată adunare generală! Stimaţilor domni!

Condiţiune neapĕrată pentru fie-care popor, care nisuesce spre o ţintă mai înaltă şi care voesce a se susţiné ca individualitate naţională între alte popóre, este ca tóte clasele, din care constă sĕ fie bine grupate şi conscii de o lucrare armonică. Dacă acésta îndeobsce este de lipsă, putem ḑice cu privire la noi românii, că este şi mai de trebuinţă, căci nu tóte clasele sociale sunt în mĕsură deplină representate. La noi clasa industrială şi comercială este numai în nascere, prin urmare prea puţin representată; de o aristocraţie, care mai ales în viaţa de stat dă încă şi astăḑi o valóre însemnată unui popor, abia putem vorbí. Elementul cel mai valoros la români este clasa poporului, din sinul căreia s'a ridicat şi se ridică puţina inteligenţă, ce o avem. Până când poporul nostru va păstrá încă în sine un simbure sănĕtos şi va avé condiţiuni de esistinţă,

până atunci numai putem sperá, că ne vom puté valorá și noi ca clement de viață în mijlocul altor popóre din patrie.

Dacă ar mai esistá și astădi condițiunile de viață de odinióră, n'am avé sĕ ne temem în privința acésta. Socotind însĕ greutățile de astădi, cu cari are sĕ se lupte fie care pentru esistența sa, socotind concurența cea mare, ce esistă astădi pe tóte terenele, e óra a 11 ca sĕ cugetăm și noi cu tot deadinsul la acele mijlóce, cari înlesnesc traiul vieții și ne asigură starea bună materială și culturală. Și cine este óre datoriu astădi, ca sĕ cugete a deschide ochii poporului nostru și a-l luminá, ca sĕ și ușureze posițiunea sa?

Nimenea altul decât aceea inteligență și acei cărturari, cari au eșit chiar din sinul poporului și s'au ridicat numai prin munca poporului. Datori sunt acesti cărturari de tótă mâna, sĕ dea în schimb poporului nostru la vreme de lipsă o îndreptare bună și un sfat bun. — Nu alt ceva decât acéstă idee a condus pe fruntașii némului nostru ca sĕ înființeze înainte aprópe cu 30 ani o societate pentru cultura și învățătura poporului român. Acésta societate se numesce: Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român.

O ramură a acestei Asociațiuni suntem și noi, cari ne am adunat aici pentru a ținé în mijlocul poporului adunarea acésta. Este de lipsă ca sĕ scim cu toții, că scopul asociațiunei nóstre este a ne întruní cu toții puterile și a ne ajutá imprumutat Ajutoriul împrumutat se face astfeliu, că învățătura între români sĕ se sporéscă și fii poporului nostru sĕ se lumineze prin carte. Fără de carte îndestulitóre numai póte fi astădi nici dascălul, nici preotul, nici negustătoriul, nici industriașul, ba nici chiar țĕranul cel din urmă nu póte fi fără cât de puțină cunoscință de carte, pentru-ca sĕ nu fii călcat de alții. La tóte se cer mijlóce. Acestea nu ni le dă nimenea d'a gata, ci éră noi trebue sĕ grigim pentru adunarea lor. Fie care este datoriu sĕ aducă filerul seu după puterile sale pe altariul națiunei nóstre. Și până acum s'au aflat mulți din némul nostru, cari pentru iubirea ce o a avut cătră noi, au dat cu mână bogată din averea lor pentru crescerea în scóle a fiilor poporului nostru. Numele unui Șaguna, și alui Gozsdu, Andronic vor rĕmâné pururea nesterse din inimile românilor. Dară sĕ nu uităm, că multe picături fac lacul; astfeliu și noi, dacă nu putem mult contribuí sĕ nu ne retragem a contribuí și mai puțin. Cei mai mulți dintre noi sunt membrii sau ordinari, sau pe viétă, sau chiar fundatori! Adunările generale ale despărțemintelor Asociațiunei nóstre au de scop între altele a dá și altora ocasiune binevenită a se face membrii ai Asociațiunei de ori-ce categorie prelângă solvirea tacselor prescrise, sau dacă nu altcum, a contribuí cu acésta ocasiune cu ce pot pentru scopurile Asociațiunei.

Avênd tótă încredințarea, că cele arĕtate în vorbirea mea vor fi bine înțelese și bine tălmăcite — salutându-ve cordial pe toți în calitatea mea de director al despărțĕmêntului, declar adunarea de dschisă.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕțămêntului educativ.

(Urmare).

In genere luat, *interesul* e de dóue feliuri: *interes* mijlocit și nemijlocit. Întrebarea e, care din acest corespunde mai de aprópe scopului nostru? Când ne ocupăm de un lucru, o facem din dóuĕ motive. Fie că spiritul nostru simte o plăcere, o mulțămire în aceea ocupațiune, fie că voim sĕ ajungem în proprietatea vre-unui alt obiect prin aceea ocupațiune. Sĕ ilustrăm lucrul prin un esemplu: bună-óră dacă cineva învață, nu condus de un simț de mulțămire, ci din pricină că prin aceea contéză a junge la vre-o laudă sau remunerațiune. In ambe aceste casuri se *intereséză* spiritul de ceva, nu e însĕ vorba în ambe casurile de un interes de una și aceeași natură. Cel dintâiu este *interes* nemijlocit, cel din urmă *interes* mijlocit. Nu se cere multă bătaie de cap, ca sĕ se pótă vedé, că *interesul* nemijlocit corespunde adevĕratului *interes* pedagogic, ce trebue se desvólte învĕțămêntul în elev. *Interesul* mijlocit nu se deosebesce întru nimic de *pofte*. Aceste însĕ, precum s'a arĕtat nu se unesc nici decum cu scopul educațiunei Și ca sĕ fie dovedit, că în adevĕr *interesul* mijlocit n'are loc în cadrul educațiunei, va fi de ajuns, dacă vom arĕta că acela în aevea nu difere de *pofte*. Punem casul, că cineva învață numai din motivul, ca prin aceea sĕ pótă ajunge în viață în neste împregiurări mai favorabile. Sau un elev învață numai pentru laudă și remunerațiuni. Asemenea dispositii sufletesci sunt tot atâte *pofte*, ce tind a ajunge în proprietatea unui lucru, ce cade în viitoriu, și dacă nu-i va succede, se va nasce un disgust, o nemulțămire, adese-ori o invidie și ură. Aceste însĕ din chiar firea lor, nu numai că nu vor nobilitá spiritul elevului, din contră îl vor otrăví, degradându-l dela destinațiunea sa. Prin acésta nu voim sĕ se înțelégă, că am dorí ca scopurile vieții practice sĕ nu fie de loc considerate în educațiune. Numai atâta voim sĕ se scie, că lipsele, sau ceea-ce e tot una, *interesele* ordinare ale vieții practice sub nici un cuvênt nu pot formá scopul educațiunei. Pentru-că daca crescem, dacă cultivăm pe om în totalitatea sa, prin aceea tocmai îi desvoltăm vitalitatea și hărnicia față de ori și ce împregregiurări.

Interesul nemijlocit e cu totului tot de altă natură. Acesta nici când nu va fi un mijloc estern de însuflețire spre învĕțare, ci o interesare liberă, purcésă din interiorul nostru și desbrăcată de ori ce vederi egoistice. In urma unui astfeliu de *interes* elevul nu se aprofundéză din motive strĕine în învĕțămênt, ci un simț intern, mai lămurit dis, o simțită necesitate internă îl atrage, îl împinge spre acea ocupațiune, care înalță și mulțămesce spiritul lui. Ajungênd interesul mijlocit la o influință decisivă, din causa unilateralității lui neapĕrat va conduce la *egoism*, la diferite interese josnice materiale. Căci egoistic e acel om, pentru care orice lucru numai într'atâta are valóre, întrucât îi aduce vre-un favor sau câștig". *) Din acésta causă egoistul între tóte împregiurările e cel mai unilateral în judecățile sale, pentru-că avênd pururea înaintea ochilor sei sufletesci interesele proprii, judecă în tóte casurile numai dintr'un punct de vedere. Intre asemenea împregiurări, multilateralitatea, carea e reclamată de scopurile educațiunei, n'ar putea avé nici decum loc, de óre-ce *interes* multilateral mijlocit nici nu se póte închipuí. Din contră *interesul* nemijlocit e în sine viață spirituala, e în sine putere spirituală. El este isvorul puterii și vieții nóstre sufletesci. Pentru-că spiritul numai prin idei 'și póte manifesta vieața și energia sa, și anume întru cât acele îl deștéptă, îl aduc la cunoscință de o parte, ér de alta îl stimuléză, îl pun într'o miscare vióie, ce conduce spre *voință* și fapte. **) Ideile în sine însĕ ar remâné înerte, neactive în spiritul nostru, dacă interesul nemijlocit nu le-ar aduce într'o mișcare, din care emanéză adevĕrata viață sufletéscă, cu alte cuvinte *activitatea proprie*. Ér resultatele, succesele acestei activități ne dau *încrederea* în puterile nóstre, care în sine nu e alt ceva, decât energia omului de a-și realisá cugetările. Acésta împregiurare are o mare însemnătate în deosebi pentru *caracter*.

Pentru susținerea interesului nemijlocit se cere dară neapĕrat, ca prin educațiune sĕ se cualifice elevul pentru o activitate proprie, liberă de ori ce tendențe egoistice și însoțită de energie și mulțămire. Invĕțămêntul ar greși în contra acesteia, dacă ar descurăgiá pe elev, slăbindu-i voia și înclinarea spre lucrare, ce a sădit întrênsul natura; ceea ce ușor se póte întêmple, dacă acela s'ar împovorá cu lucruri peste mĕsură grele, ce sunt împreunate cu prea mari încordări și osteneli: ceea ce e ostencios, de obiceiu are de urmare un sentiment neplăcut, și omul instinctiv încungiură totul ce are drept urmare o neplăcere. Nu e de mirat prin urmare, dacă omul se nisuesce a încungiurá după putință și pe acest teren tot ce e ostenicios. Prin acésta însĕ se pune în joc activitatea proprie, precum și posibilitatea de a-și câștigá învĕțăcelul o încredere în puterile sale. Pentru-că cine învață numai pentru ca sĕ fie lăudat sau remunerat, acela se află deja în marginea prăpastiei egoismului, în care va picá mai curênd sau mai târdiu, dar cu tótă siguranța. Și egoistul e cel mai molestătoriu om pentru societatea omenéscă. El nu conlucră decât în afaceri, spre cari îl împintenéză interesul mijlocit, interesul lui privat, și devine strivit, impotent, îndată-ce încetéză satisfacerea acestui interes, la care el calculéză Astfeliu ori-ce lucruri ce nu-i servesc lui ca mijlóce pentru ajungerea scopurilor egoistice, îi devin o povară insuportabilă. (Va urma.)

*) Herbart „Schriften zur Päd." p. 211.
**) Ziller T. Grundlegung" p. 364.

Convocare.

Adunarea generală a despărțĕmêntului VII Abrud al „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român", în sensul conclusului acestui despărțĕmênt adus în ședința sa din 12/24 Iuniu a. c. se convócă pe *Dumineca din 16/28 Iuliu 1889* la 1 óră p. m. în comuna Bucium Șasa în localul scólei române,éră pe casul de timp frumos — neploios — sub „Detunata".

La acésta adunare se învită toți membrii despărțĕmêntului, precum și toți spriginitorii literaturei și culturei poporului român a luá parte.

Agendele adunărei vor fi:

1. Raportul comitetului despre activitatea sa.
2. Raportul cassariului.
3. Alegerea comisiunei pentru înscrierea de membrii noi ordinari și ajutători și încassarea tacselor restante.
4. Staverirea bugetului.
5. Ținerea disertațiunilor.
6. Propuneri.
7. Defigerea locului pentru viitórea adunare generală și
8. Incheerea.

Domnii, cari doresc a ținé vre-o disertațiune sunt rugați ca cel mult până în 13/25 Iuliu a. c. sĕ se însinue la directorul despărțĕmêntului.

Ofenbaia, în 18/30 Iuniu, 1889.

Pentru comitetul despărțĕmêntului:

Ioan Danciu, director. — *Ioan Todescu*, secretariu.

Varietăți.

* (Dela Curte) Archiducesa vĕduvă Stefania va vení în Ungaria la Sz. Antal, unde va cercetá pe sora sa princesa Louisa de Coburg Gotha și unde va petrece 14 dile

* (Himen.) Dl Dr. Trăian Putici, prof. de teol. în Arad 'și va serbá cununia cu dșóra Mărióra Maximilian din Stupini Duminecă în 2/14 Iuliu a. c. la 12 óre a. m. în biserica din Stupini. Felicitările nóstre sincere!

* (O cununie în casa Hohenzollern). Din Singmaringen se anunță, că căsĕtoria principelui mostenitoriu Wilhelm de Hohenzollern cu princesa Maria Teresia de Bourbon s'a sĕvêrșit în un mod solem și spedid. De față au fost la sĕvêrșirea actului împĕratul Germaniei cu întréga sa curte; regele României, regina și principele moștenitoriu, regele Sacsoniei și o mulțime de notabilități din întréga casă Hohenzollern și Bourbon. Primirea, ce s'a făcut óspeților și în special împĕratului german și regelui român a fost entusiasmată.

* (Petrecere). Comitetul reuniunei de căutări „Typografia" face cunoscut, că acésta reuniune va arangiá Sâmbătă séra în 6 Iuliu în „Hermannsgarten" o serată cu cântări, după-care va urma joc. La acéta petrecere comitetul învită pe toți membrii și binevoitorii reuniunei. Bilete de întrare se capĕtă Vineri și Sâmbătă dela 9—12 a. m. și dela 2—6 óre p. m. la dl Gross (piața mare) și séra la cassă. Biletul de persónă e 50 cr.

* (Asentare). La asentarea din anul acesta în comitatul Bistrița-Năsĕud au fost declarați apți a purtá arme cu totul 409 din 1923 feciori.

* Museul bar. Samuel de Bruckenthal va fi închis după amédi în dilele lunilor Iuliu și August n.

* (Scólele săsesci din Sibiiu.) Abiturienții dela acest gimnasiu vor avé esamenul în 12 și 13 Iuliu n.; ér în 15 și 16 abiturienții scólei reale. Numĕrul scolarilor la gimnasiu este de 297, dintre cari 198 germani; 85 români, 8 maghiari și 6 de alte naționalități. La scólele reale au fost 279, dintre cari 219 germani, 28 români, și 25 maghiari. La scólele elementare: 381 germani, 53 români, și 12 maghiari.

Din public.

Provocare

către stipendistii fundațiunei lui Gozsdu!

Deóre-ce pe anul scolastic 1889/90 nu sunt vacante locuri de stipendii noue, ci suma disponibilă din budgetul fundațiunei lui Gozsdu, pe acest an scolastic e reservată numai pentru stipendistii din anul espirat, acestia se provócă, ca până la 10 August a. c. st. n. se arete la cancelaria fundațiunei lui Gozsdu din Budapesta (király utcza 13.) resultatul anului scolastic espirat cu documente credibile și cu dechiarațiunea, că unde voesc a continuá studiile pe anul scolastic viitoriu, pentru-că nearătând acestea până la terminul mai sus prescris se va sterge din lista stipendistilor

Budapesta, în 1 a Iuliu, 1889.

Comitetul

MONITOR. 24

Calendariul sĕptemânii

25 Iuniu — 1 Iuliu

25 Duminecă: Febronia, Orentiu, Farnaciu, Eros, Firm, Firmin, Ciriac, Longin, Leonida, Livia, Eutropia, Simon, Dionisiu, Dometiu, Procopiu (noul.) *26 Luni:* David, Ioan, Antion. *27 Marți:* Samson, Anect, Sinesiu, Ioana, Luca, Marciu, Marcia, Pieriu. *28 Mercuri:* Cir, Ioan, Papia, Segrin, Macedoniu, Ulcian, Paul, Moise, Donat, Magnu. *29 Joi:* (†) Petru și Pavel. *30 Vineri:* Petru, Paul, Andreiu, Iacob, Ioan, Filip, Toma, Bartolomeiu, Mateiu, Iacob, Simon, Tadeu, Matia, Iacob frate, Simeon, Barnaba, Marcu, Luca, Filip, Anania, Iust, Stefan, Prochor, Nicanor, Parmena, Meliton, Michail. *1 Sâmbătă:* Cosma și Damian, Vasiliu, Petru, Leon, Mauriciu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 25 Iuniu, a IV-a după Rusalii. Octoich și Mineiu. La Utreniă Evangelia Invierii 5.

Joi, în 29 Iuniu, Sânții apostoli Petru și Pavel, Sĕrbătóre legată, deslegarea postului. Căutările din Mineiu. La utreniă Polieleul. Altele ca de rênd.

Loterie.

Mercuri în 3 Iuliu 1889.

Sibiiu: **1 48 12 5 25**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94 85	94.85
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.43½	9.41
100 marce nemțesci	58.15	58.—
London pe (poliță de trei luni)	118 90	118.90

Nr. 359 [89] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători din comunele mai jos însemnate, aparţinĕtóre protopresbiteratului gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegr. Rom.“ şi anume:

1. In Rod, postul prim, cu salariu de 300 fl.

2. In Apoldul superior, un post cu salariu de 250 fl. şi prospect de ameliorare, cuartir liber în edificiul scólei şi 5 stângini de lemne de foc din care e a se încălḑi şi scóla.

Dela concurenţi se cere a ţinea strană regulat în dimineţi şi sĕrbători.

3. In Poiană, postul al patrulea cu salariu de 300 fl.

Cei ce reflectézĕ la vre unul din aceste posturi au a şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppopesc, până la terminul mai sus arĕtat.

Mercurea, la 6 Iuniu, 1889.

Oficiul ppresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc, protopresbiter.

---

ad Nr. 209. [87] 3—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 23 Maiu 1889 Nr. 2939 B. sĕ publică a doua órĕ concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch în comuna bisericéscă gr. or. Poiana de clasa a III a în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post de capelan este impreunat cu jumĕtate din urmĕtórele venite:

1. Dela boteze, cununii şi inmormêntări	250 fl.
2. Dela canóne, masle şi liturgii	50 fl.
3. Dela botezul Domnului	40 fl.
4. Din alte funcţiuni sacre	60 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor

Câmpeni, 2 Iuniu, 1889.

Romul Furdui, proto resbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, rĕgĕeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 33—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe esplicarea la întrebuinţarea lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca semn al veritabilităţei, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca esplicarea la întrebuinţarea lor, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Nr. 280. [86] 3—3

EDICT.

Dumitru Soră (Lómneş), gr. or. din Sĕlişte, comitatul Sibiiului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Maria lui Savu Tĕmpănariu gr. or. tot din Sĕliste fără a se scí unde petrece — conform resoluţiunei consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 3590 B. se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 12 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco orient. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,** protopresbiter.

„Munteana“ Institut de credit şi păstrare în Ofenbaia.

Provocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi păstrare „Munteana“ în Ofenbaia, cari sunt în restanţe cu rata 2, 3, 4, 5 şi 6 sunt provocaţi a plătí cel mult până în **3/15 Iuliu 1889.**

Ofenbaia, în 18/30 Iuniu, 1889.

Pentru direcţiune:
Ioan Danciu,
director esecutiv.

[90] 1—1

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoziţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 7—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
Nireşteu	6.45	12.15	10.20
Kerelő-Sz.-Pál	7.05	12.35	10.39
Cipeu-Iernut	7.28	12.58	11.02
M. Bogat	7.50	1.19	11.23
Ludoş	8.23	1.49	11.53
Cheţa	8.31	2.02	12.06
Cucerdea	9.12	2.18	12.22
	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69 Sibiiu, Marți 27 Iuniu (9 Iuliu), 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a S. S. Apostoli „Petru și Pavel" Nrul procsim va apăré Sâmbătă 1 Iuliu v.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu prețul celu mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Iuniu 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei tăși de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 26 Iuniu.

Scaunul episcopesc dela Caransebeș este de iure ocupat, și după cum am constatat la acest loc, este ocupat prin o persónă, care duce cu sine o comóră frumósă de cunoscințe, stând un lung șir de ani lângă rĕposatul metropolit Andreiu și mai pe urmă lângă actualul cap al metropoliei române, ca factor însemnat în viața nóstră bisericéscă.

Dela înființarea eparchiei Caransebeșului sunt deja trecuți 25 ani mai bine de un pătrariu de secol și în fruntea ei a fost chemat cel mai harnic protopop din archidiecesă, cel mai infocat antelup tător pe terenul cultural și național, și cel mai acreditat bărbat, ce avea rĕposatul metropolit Șaguna la dispusiție.

În restimpul cât a stat în fruntea diecesei rĕposatul episcop Popasu a fost chemat a bĕgá viață în organismele bisericei, a creá instituțiuni statornice și cu menire culturală, ceea ce în parte i a și succes, până când bĕtrânețele și anii cei mulți nu l'au copleșit în mĕsura, în care-l vĕdurăm în timpul din urmă.

A face — așa dicênd din nimica ceva, adi când poporul a sĕrăcit, când puterile îi sunt sleite și când indiferentismul religios cuprinde binișor teren în tóte părțile, este un merit neperitoriu și frații din diecesa Caransebeșului vor pronunță totdeuna cu pietate numele primului episcop, precum 'l pronunță toți românii de bine, și în special brașovenii, al căror gimnasiu stă cu mândrie sub pólele Têmpei și vestesce despre conducĕtoriul, sub a cărui bună îngrijire s'a ridicat.

Un punct însĕ din viéța rĕposatului episcop Popasu remâne neesplicabil. Ce ne face sĕ scriem aceste rênduri este deci trista impregiurare, că după mórtea episcopului Popasu nu s'a aflat testament.

Canónele bisericei rĕsăritului prescriu norme positive în privința acésta și episcopul Popasu ca canonist, ca unul ce în lucrările sale a avut de model faptele archiepiscopului Șaguna, și ca un archireu, care cu trup cu suflet a fost dedicat binelui bisericei, a sciut fórte bine, că e indispensabil de așĭ face testamentul seu Dacă a avut avere, tot conform canónelor a putut dispune după plac de jumĕtate din averea sa (§ 108 stat. org.), a putut impărtăși pe rudeniile sale încât aceste au avut lipsă de ajutoriu, ér cealaltă jumĕtate trebuia sĕ devină avere nealienabilă a diecesei, ori a metropoliei.

Se póte presupune, ca episcopul Popasu sĕ nu 'și fi făcut testament mai cu sémă când de câți va ani, a fost mai mult bolnav ca sĕnĕtos?

Nóue ni sĕ pare, că nu se póte una ca acésta, nu putem admite, că rĕposatul, care ținea atât de mult la numele seu, sĕ nu fi intocmit lucrurile de așa, ca numele lui, ce a avut mai scump, sĕ se eterniseze, și dacă totuși s'a putut întêmplá una ca acésta, remâne un lucru neesplicabil acésta impregiurare din viața rĕposatului episcop, și ca unii, cari suntem chemați a ne ocupá de regulata mergere a afacerilor nóstre bisericesci datori am fost și suntem a revení asupra acestui lucru, fără însĕ de a alterá câtu-și de puțin dicerea străbună: De mortuis nihil, nisi bene, fără de a umbrí câtu și de puțin memoria decedatului archiereu.

Ori a avut avere Popasu, ori nu a avut, acésta nu mai împórtă, dar că nu a rĕmas testament după Popasu, acésta pe noi ne atinge și credem că în viitoriu așa ceva nu se va mai întêmplá cu nici un archiereu de ai nostri, și despre acésta se va îngrigí forul competent congresul resp. sinodul archieresc prin o dispositie cu valóre de drept, în sensul canónelor.

In fața acestor lucruri noului episcop îi cade în sarcină sĕ urmărésca cu vie atențiune, prin tóte mijlócele ce-i stau la dispositie cum a putut fi posibil sĕ lipséscă după mórtea episcopului Popasu acel document, care putea fi fórte de preț, puté fi o dovadă vie, că Popasu nu a trăit decât ca sĕ ridice némul seu, biserica sa, scólele sale, al căror patron a fost în viéță și pe cari le-a iubit atât de mult și a sacrificat un véc de om, ca sĕ le pună în stare bună și corĕspundĕtóre.

Pétra cea mai de preț din cununa faptelor mari ce a sĕvârșit archiereul Popasu lipsesce.

Indoit merit va fi pentru următoriul episcopului Popasu, pentru Preasânția Sa episcopul Popea, dacă va scí aflá o cale óre-care ca sĕ reguleze acésta afacere, dacă altfeliu nu, cel puțin în forma, cum noi archidiecesanii avem un cas analog, ce Preasânției Sale îi este fórte bine cunoscut.

Fii de ai bisericei, ómenii cari au trăit în nemijlocita apropiere a rĕposatului îi vor scí da mâna de ajutoriu și nu ne îndoim, că Preasânția Sa va regulá acésta cestiune — încât suntem informați — pentru eparchioții caransebeșeni de un interes deosebit.

Revista politică.

Desbaterile în delegațiuni se urmézĕ cu mare activitate și fără a provocá scene furtunóse, precum se credea din partea partidului opositional. Bugetele ministrului comun de rĕsboiu s'au votat, și declarațiunile și lămuririle date din partea acestui ministru liniștesc mult spiritele dedate a audí numai de inarmări și alarme rĕsboinice.

Raportul comisiunei ungare pentru afacerile esterne intenționézĕ acelea-și vederi, cari s'au esprimat prin rostul monarchului și prin declarațiunile ministrului de esterne Kalnoky; și astfeliu ne garantézĕ că cel puțin din partea monarchiei nóstre nu se va provocá nici un conflict, până atunci, până când interesele nu ne vor fi atăcate și vĕtămate, ca prin ele sĕ sufere monarchia atât în demnitatea ei cât și în positiunea ei de putere mare europénă.

Lupta între cehii tineri și bĕtrâni la alegeri s'a terminat încât-va și activitatea și energia cehilor tineri n'au rĕmas fără succes. Cehii bĕtrâni au suferit mari desastre și e lucru caracteristic, că însuși conducĕtoriul lor Riger, a scăpat cu o maioritate numai de vre-o câte va voturi de adversariul seu, un redactor al unei foi cehe.

Cu victoria cehilor tineri sunt puse în perspectivă reforme radicale. Foile cehe fără deose-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Și au făcut sfat elinii pe cine vor pune Hatman sĕ fie în locul lui Achileu, și au trimis de grab și l'au adus pe feciorul lui Achileu anume Pir, și l'au pus Hatman în locul tătâne-seu, și îmbrăcându-se în toate hainele tătâne-seu, îți părea, că este Achileu viu și érăși au început elinii a eșí la rĕsboiu, și se băteau cu troadenii în tóte dilele, de zăcea trupurile ómenilor ca butucii; și făcuse toți câmpii Troadei loc săpat. de nici érbă nu cresce de rĕsbóie mult, și puția stêrvurile în tóte părțile. Ér dela o vreme au început a se împuținá, și elinii și troadenii. Și au vĕdut elinii, că cu vitejia nu vor luá cetatea, și au făcut sfat cu toți filosofii și vrăjitorii, și i s'au arĕtat cum nu este dat sĕ se ia Troada cu rĕsboiu nici odată, ce numai cu vre-un meșteșug de vor luá. Și s'au sfătuit cum vor face, și cu ce meșteșug vor dobândí Troada. Ci s'au apucat cu toții și au făcut un cal de lemn fórte mare, și era în lontru găunos cât încăpea 24 de ómeni, tot inplatșați cu tóte armele lor, și băgêndu-i, iau învĕțat, lacă vor vedé, că vor bĕgá acel cal în cetate, Ér ei sĕ-și socotéscă vremea, și sĕ le arate semn niscai lumini nóptea pe zidul cetății, sĕ vie și sĕ le deschidă porțile sĕ intre și ei, și au lăsat elinii acel cal de lemn în marginea apei, unde era catargele și ei au întrat toți în catarge, și s'au făcut a se duce cinești pre la țara sa. Ér când au fost preste nópte s'au întors înapoi, și au abătut catargele la un ostrov, anume Tened, în potriva Troadei. Ér când au fost a doua dí, au căutat troadenii sĕ vadă pe elini, și nu era nicăiri, și au trimis străji în tóte părțile și nicăiri nu s'au mai ivit, și au mers de au căutat unde era catargele, și au aflat acolo acel cal, și scrisóre dicênd așa: Noi toți domnii elinesci, împĕrații și craii, am socotit că vom dobândi cetatea Troadei cu rĕsboiul și cu sabia, și nu am putut 12 ani, deci acuma ne-au certat Dumnedeii nostri sĕ nu ne mai batem cu voi, că nu vom mai dobândí cetatea Troadei. Deci ne am dus fiesce carele pe la împĕrăția nóstră, și v'am lăsat acest semn dela noi, cine va avé sĕ se mai bată cu Troada, sĕ vie sĕ vadă cum ne am nevoit 12 ani, și nimica nu am făcut, deci și acela cine va fi sĕ se bată cu Troada. Ér dacă au găsit acel cal acolo au dat scire la toți, și au mers cu mic cu mare de l'au vĕdut și s'au mirat mult, ce lucru póte fi, și s'au sfătuit ce vor face, și unii dicea sĕ-l ardă, alții dicea sĕ l arunce în mare, cine cum i se părea. Ér dacă au vĕdut și scrisórea au dis, că este adevĕrat pentru binele cetății. Și au orbit toți ómenii Troadei, căci era sĕ se strice Troada, și au luat pe acel cal și l'au băgat în cetate și au început a se veselí toți troadenii a mâncá și a bé și a se desfătá în tóte părțile făr nici o grige, ér dacă s'au cam uitat lucrul, îmbĕtându se ei și adurmind toți în tóte părțile, ér acei ómeni din cal au eșit afară și s'au dus la porțile cetății, și prindênd pe portari le-au tăiat capetele, și au și făcut lumini în scăpereminți, și au aprins luminări pe zidurile cetății, cum le era învĕțătura, și au vĕdut ostile elinesti din ostrovul Tinedului, și au grăbit cu catargele și au eșit pe uscat, și s'au dus cu toții la porțile cetății fórte cu liniște, și cealalți le-au deschis porțile și au întrat în cetate tótă óstea elinéscă și au aflat ómeni adormiți, și au început a tăiá mic și mare, bărbați și mueri, copii și fete, și pruncii de țiță tot supt sabie au pus. Și s'a făcut un chiot și țipet cât se cutremura pământul, și se audia țipetele până în ceriu, și curg sângele ómenilor până în chișiță pe porțile cetății și nu au lăsat elinii nici un suflet viu din ómenii Troadei. Și au deschis vistierile Troadei, și s'au umplut toți elinii. Ér dacă a omorît pe toți și au luat tot ce au fost în cetate, au dat foc cetății, și o au ars până în pământ de nu s'a ales nimic de cetatea Troadei cea mare și vestită în tótă lumea. Carea era făcută de Tros împĕrat, feciorul lui Gamnimid împĕrat. Ér Manilen împĕrat bărbatul Elenii, căuta pe Elena și puțin au fost sĕ-și pue capul cât un pĕr de nu l'au omorît troadenii, ce l'au scos 2 boeri ai lui Priam, anume Enea și Antinov, apoi s'au rugat Manileu elinilor de iau ertat, căci ei au găsit și pe Elena de li-o au dat

bire de colorit politic aduc articli entusiasmați și provócă pe cehi la lucru și la datorința lor, ca nici când altădată. Celalalt partid, al cehilor bètrâni, care a format maioritatea, scrie „Narodni Lysti“ a fost o legislatură impotentă și nu s'a ocupat cu altceva în dietă decât cu resolvirea afacerilor administrative, ér cestiunile adevĕrat naționale au fost trecute cu vederea din partea acestui partid.

In mĕsura, în care cresc puterile partidului cehilor tineri, cresce și consciința datoriei lui referitóre la importanța cestiunei naționale. Acest partid nu va ignorá ajutoriul pentru a-și realisá scopurile. Ca și până acum, așa și în viitoriu, va avé de ideal realisarea marelui program național, va deschide deci de nou luptă pentru independența statului boem între granițele monarchiei austriace, creind prin acésta poporului independența politică și economică și mărind influința dietei boeme și eliberându-ne de interesele străinilor.

Dar nu numai înlăuntrul Boemiei se vor provocá și produce reforme, ci efectul acestei învingeri se va reflectá și în parlamentul din Viena. Sunt mulți, cari cu drept cuvênt se întrébă, dacă se va mai puté susține guvernul Taaffe, când cehii tineri vor fi representați în acest guvern în numĕr mai mare ca până acum.

De altcum efectele se vĕd încă de pe acum Ministrul de instiție face cunoscut, că studenții de universitate sunt cu totul scutiți de a mai face esamen dintr'un obiect în limba germană, precum era us până acum, și acésta dispositie a ministrului se comentézá ca un act, care desigur trebuia sĕ se întêmple mai târdiu.

Organul principelui de Bismarck, care a deschis lupta contra Helveției, acuma tace. Cât timp va tăcé însĕ nu se scie. Impĕratul german, în călĕtoria sa prin Germania de sud și a esprimat de mai multe ori părerea de rĕu, că intre germani și helvețiani, cari au trăit până acum în cele mai bune și intime relațiuni s'a ivit d'odată o cértă așa de acută. Germania s'a plâns de mai multe ori asupra politiei helvețiane și planurile ei de a impărți Helveția sunt de mai mult timp concepute.

Influința Rusiei în peninsula balcanică cuprinde teren tot mai larg Sĕrbătorile din urmă dela Kosova o dovedesc acésta cu argumente, cari au deschis ochii guvernelor strĕine, căci Rusia în urmărirea scopurilor sale nu cruță nimica.

Persiani, representantul guvernului rus la Belgrad, a luat în persónă parte la festivitatea cea mare, în care s'a uns noul rege al Sêrbiei și manifestațiunile simpatice, ce i s'au pregătit în tot locul, au aflat un resunet de tot îmbucurătoriu în Rusia și la poporul sêrbesc. Insu-și micul rege s'a vĕdut îndemnat a ridicá primul toast în sănĕtatea țarului rusesc.

Dealtcum țarul nu cruță nici chiar interesele casei sale spre a cucerí cât mai tare orientul și a se depărtá de occident.

După cununia marelui principe Petru cu principesa Milița de Muntenegru și a marelui principe Pavel cu Alecsandra de Grecia se va logodí marele principe Dimitrie cu princesa Anastasia de Muntenegru; și precum se asigură din Petersburg e dorința țarului, ca fica cea mai mică Iléna de Muntenegru sĕ se mărite după moștenitoriul de tron Nicolae. Princesa Iléna e una dintre cele mai rari frumsețe.

în mână. Și i-au scos din Troada, cu femeile și cu avuțiile lor, și s'au dus acei doi boieri în țara francéscă.

Acolo au vrut a perí și Priam, ci l'au scos un fecior al lui anume Enei, ridicându-l pe umerile sale. Ér Parij rĕu au perit de elinii. Ér Manileu impĕrat și au luat pe Elena impĕrĕtésa sa cu atâta sânge vĕrsat, și s'au dus ĕră-și la țara lui cu dênsa. Vedeți ce au făcut spurcata Elena cu Parij. Acestea agonisesc dragostile, ales ale muerii cu bărbat, și cu impĕrat ca aceea. Étă ce cinste au adus Parij lui Priam impĕrat. Că s'au osândit Parij pentru cinstea ce au avut în casa lui Manileu. Căci el a făcut strâmbĕtate, ci după fapta sa i s'a plătit, perind întunerece de viteji pentru o curvă. Deci toți craii cari au îndemnat sĕ strice Troada, toți au murit rĕu și cu osândă, pentru stricăciunea vestitei cetăți a Troadei.

Anul 1748. Dechem. 8 dile.

Sfêrșitul istoriei Cetății Troadei.

De stricarea Troadei ce am scris,
De Sivilla Eritreia s'au dis:
Cu mult mai înainte ea fiind,
În dilele lui Gedeon trăind:
Carea și altele a prorocit,
Și acésta vedem că s'au plinit:
Și a lui Christos în trup venire,
Cea pentru a lumii mântuire.
Chiar de dênsa fiind grăită,
Și acum noi o vedem plinită.

Acésta am scris Eu nevrednicul Voileanul Mateiu gramaticul: — 1748.

Cronică din Zarand.

Zarand, 18 Iuniu 1889.

Reuniunea învĕțătorilor din protopresbiteratul Zarand. — Esamenele în scólele poporali din Zarand. — Esundarea Crișului alb; și încă ceva.

La 10 și 11 Iuniu s'a ținut în Brad a doua adunare generală a invĕțătorilor români din protopresbiteratul Zarand. Adunarea despărțĕmêntului astădată a fost binișor cercetată din partea învĕțătorilor, semn că e bine sĕ sbiciuim nepăsarea, unde dăm de ea.

Ómenii cetind prin diare, ce opiniune se formézá despre ei, încep a și mai trage séma cu sine. Dintre directorii scolari sĕu alți inteligenți nemembrii nu am observat pe nime. Se vede, că e de ajuns, dacă cine-va pórtă numele de director scolariu ca un titlu, fără de a se mai interesá și de ale scólei.

O dic acésta despre cei ce pot sĕ cerceteze adunările reuniunilor fără de a avea vre-o pedecă, ca rea sĕ-i pótă scusá

Notez din viața acestui despărțĕmênt cevași, ce cred a fi mai de interes. In decursul anului s'au ținut dóue adunări. Prima la 14 și 15 Aprile a. c. slab cercetată, și cea de acum binișor cercetată.

Despărțĕmêntul are 41 membrii ordinari — toți invĕțători — și 5 membrii estraordinari.

Biblioteca despărțĕmêntului constă din 163 opuri în 169 volume în preț de 156 fl.; în anul curent crescĕmêntul a fost 27 opuri. Precum în trecut, astfel și în present s'au procurat din literatura română opuri, cari privesc mai de aprópe pe învĕțători, și sunt de valóre necontestabilă.

Cassa despărțĕmêntului e 387 fl 91 cr. cea mai mare parte sunt însĕ restanțe de tacse la membrii; abia la 30 fl. sunt bani gata.

Când se vor incassá aceste restanțe de tacse este cu greu a prevedé, fiind-că tóte mĕsurile luate până acum nu au avut resultatul dorit.

Este o pată négră pe unii — cei mai mulți — invĕțători, că nu și solvesc regulat tacsele, ce de bună voie și le-au impus prin statute. O dic acésta nu numai despre restanțierii din tractul Zarand. Era póte cu mult mai bine sĕ nu ne fi impus tacse, dacă nu le plătim regulat de bunăvoie.

Și apoi un florin anual, totuși nu e o tacsă, ce sĕ nu se pótă solví de fie care învĕțătoriu.

Din biblioteca despărțĕmêntului din 41 membrii ordinari abia jumĕtate au scos cărți spre cetire, ĕră restul nu au scos de loc. Cu ce s'au ocupat acei ómeni în órele libere, ce au cetit? Rĕspunsul e cu greu.

Consecuența ar fi, că acei învĕțători, cari afară de Abcdar și cărțile de scóle nu mai cetesc nimic, nu mai pot fi în curent cu spiritul timpului.

În adunări s'au cetit unele disertațiuni și s'au ținut mai multe prelegeri practice.

Trebue sĕ observ, că prelegerile practice cu fórte puține escepțiuni lasă, și au lăsat mult de dorit. Chiar învĕțători, cari de 2—3 ani au eșit din institut nu și-au dat destulă diligință, ca prelegerea sĕ o țină, și sĕ și-o pregătéscă după tóte regulele metodice.

Până când un invĕțătoriu nu și a făcut un anumit plan de lecțiune, și după acela sĕ se prepareze, până atunci o prelegere bună practică este imposibilă.

Ce e drept, lucrul e cam greu, dar trebue sĕ ne dedăm a păși în adunările nóstre învĕțătoresci cu adevĕrate lecțiuni practice, cari sĕ se pótă publicá și în diare. Ar fi bine, dacă în institutele nóstre ar face tinerii nostri prelegeri practice în scris din tóte obiectele de învĕțământ ale scólei populare. Nu numai teorii frumóse sĕ aducă tinerii nostri, dar și cunoscințe practice din obiectele de învĕțământ.

Pe partea practică a învĕțământului ar trebuí sĕ se pună mai mult pond.

A petrece o óră pe sĕptĕmână în scóla de model, este prea puțin, ca sĕ ne putem câstigá cunoscințe practice. Am făcut acéstă mică digresiune, căci am observat, că dintre învĕțătorii, cari au preles, au preles cum a dat Dumnedeu, fără de rost și capĕt.

In fine mai amintesc constituirea despărțĕmêntului, făcută pe o nóuă periodă de trei ani. Președinte a fost ales: Vasiliu R. Damian, protopresbiter, v.-preș. I. German; secretariu I. Bogdan; cassariu R. Jurca; bibliotecariu P. Rimbaș; membrii în comitet: Al. Draia și Avram Glava.

Esamenele în scólele tractuale începute la 14 Maiu s'au finit la 18 Iuniu cu esamenul dela scóla populară din Brad.

Resultatul esamenelor în general e: „suficient“.

Cele mai bune esamene au fost ale învĕțătorilor Al. Draia din Criscior și Avram Glava din Șesuri.

Cu durere trebue sĕ constat, că în cele mai multe locuri chiar și unde avem învĕțători cu cualificațiune, scrisul, computul, gimnastica și cantul, (cu deosebire poesiile naționale) sunt fórte neglese. Amintesc d. e. comuna Cebea, Luncoiul etc. unde învĕțătorii sunt cu cualificațiune, și au fost în o[illegible]titutul Andreian între pedagogii de frunte.

Va se dică, nu se pune pond pe aceea, [illegible]ce au mai mare lipsă elevii. Grădinile de pomări [illegible]pe ici pe colea arată progres.

Directorii scolari — cu puține escepțiuni au [illegible]ercetat fórte rĕu scólele — alții tot anul nu au i[illegible]rat de loc în scóle.

Apoi sĕ nu te miri, că acolo progres nu [illegible]ca în palmă. Absențiile sunt cu miile, — dar nu au [illegible]ost nime pedepsit.

La 17 Iuniu, Sâmbătă, în urma unei ploi, [illegible]levĕrată ruptură de nor, Crișul alb a esundat.

Recolta de pe ambii țĕrmi ai Crișului e [illegible]al nimicită. Grâul, erburile au fost tóte noroite, cucuruzul a fost spălat Daunele se ridică la sute de mii de floreni. Esundarea a durat tótă diua.

Prin grădini și curți abia acum se scurge apa.

La 18 Iuniu pe calea licitațiunei s'a dat în întreprindere transformarea edificiului gimnasial din Brad. Minus oferenții au fost nesce zidari români din Alba-Iulia cari au mai lucrat în acest an în Brad. — Transformarea va costa 3819 fl. cu totul.

La 26 Iuniu v. se vor începe esamenele la gimnasii. Îndată după finirea esamenelor la 29 Iuniu se vor începe transformările la gimnasiu.

Corespondentu

Interesul pedagogic, ca cel mai deapr[illegible]e scop al învĕțământului educativ.

(Urmare).

Din causele amintite cu drept cuvênt pretinde *p[illegible]agogia sciientifică*, ca învĕțătoriul sĕ caute cu deosebită [illegible]recațiune a încungiurá totul, ce póte stîrní óre-care disgu[illegible]în decursul învĕțământului, nisuind într'acolo, ca elevul sĕ [illegible]nveție cu plăcere, din un sentiment de bucurie, nu însĕ [illegible]rțat: elevul sĕ fie deprins a lucrá vesel și cu intimă mu[illegible]ămire. Căci cine nu învață din asemenea stimul, acela în[illegible]ci nu va pĕtrunde în esența lucrurilor. Spre scopul ac[illegible]sta ori-ce mechanism trebue delăturat din învĕțământ. N[illegible]ic sĕ nu învețe elevul ce nu pricepe, cu atât mai puțin [illegible]in siluire. Pentru desteptarea interesului nemijlocit, care [illegible]sĕ-l pună pe elev în positie de a lucrá vesel și din mulțămire pentru sine, se recomândă următórea procedere La ori-care obiect de învĕțământ e de a se face începutul cu elementele fundamentale Până n'a tractat învĕțătoriul cu elevii sei aceste elemente într'un mod cât se póte de esact, până atunci sĕ nu facă nici un pas înainte, pentru-că numai în condițiunea acésta ne este asigurat scopul. Intâiu sĕ fie asigurată [illegible]asa solidă, pe care înaintând mereu, sĕ putem incopciá tóte lucrurile nóue de cele cunoscute; căci e absolut imposibi[illegible]a clădí ceva în lipsa unei base solide. Cine ar dorí sĕ [illegible]lădéscă o zidire și n'ar începe cu fundamentul ci cu coperișul, ar comite unul dintre cele mai nesocotite acte.

Pentru ajungerea scopului nostru cel dintâiu lucr[illegible]: ca materialul învĕțământului din bună vreme se fie [illegible]e pregătit, bine prelucrat, ușor de cuprins, adecă acomo[illegible]at gradului de desvoltare intelectuală a elevului. Și nu nu[illegible]ai atât. Se mai cere adecă, ca nu numai postulatele *psichol[illegible]e*, dar și cele *ethice*, în deosebi acum la punerea basei sĕ f[illegible]e deplin considerate. La acésta pretenție ne îndreptățesce [illegible]o-tul, că la tot individul primele impresiuni remân pentru [illegible]n-trĕga viață neșterse din sufletul lui.

După acésta sĕ se țină în vedere în tóte ordine[illegible]a-turală. Prin urmare și în predarea învĕțământului [illegible]a purcede mai regulat — dice Gräfe — care tractézá lucr[illegible]le într'o ordine adecuată firei lor, analisându-le astfeliu, [illegible]sĕ pótă înaintá dela simplu la complicat, dela ușor la [illegible]u, îngrigind pelângă aceea, ca între diferitele momente s[illegible]u-ratice sĕ se aducă o intimă legătură.*) Materialul în[illegible]á-mêntului e fórte bogat. Din acesta însĕ, sĕ se caute un [illegible]ct care mai de aprópe corespunde vieții sufletesci a elevu[illegible]și relațiunilor lui; pentru-că numai astfeliu se póte con[illegible]a interesare din partea lui, adecă la idei aperceptive. Și [illegible]d în vedere educațiunea națională, acest punct de mân[illegible]re sĕ-și aibă rădăcinile sale în însași viața poporului, din [illegible]re face parte elevul, cu care cu începutul tóte firicelele în[illegible]-mêntului sĕ fie aduse în legătură. Astfeliu materialu[illegible]e învĕțământ, ce e de predat sĕ fie analisat, împărțit în [illegible]i părți metodice întru tóte amĕsurat cerințelor psichol[illegible]e. Aceste părticele una după alta sĕ le prelucre învĕțăt[illegible]l dimpreună cu elevii sei cu precisiune, într'un șir conse[illegible]nt fără intreruperi sau sărituri, căci în *natura non datur s[illegible]s.* Și ce e mai însemnat, părticelele analisate sĕ pótă f[illegible]n nou incopciabile în ordine naturală, ca tot atâte zal[illegible]ale unui lanț, cari zale și de sine formézá un mic întreg, [illegible]or-mézá însĕ parte și din complecsul întregului.

În înțelesul acestora dibăcia învĕțătoriului zace în [illegible]m-pregiurarea, dacă scie sĕ producă legăturile corespund[illegible]óre între părticelele materialului prelucrat, ceea-ce în deose[illegible]se manifestă prin faptul, dacă părțile, în a căror esență a [illegible]trăbătut elevul, conțin ceva nou din cele următóre. I[illegible]ac-mindu-se astfeliu învĕțământul, elevul devine în stare a [illegible]lá, sau cel puțin a presupune ce póte urmá mai departe. Cu un cuvênt — după cum dice Comenius — lucrurile dej [illegible]în-vĕțate sĕ servéscă drept făclii pentru cele următóre. Pe

*) H. Gräfe „Algemeine Pädagogik“. II. p. 193.

basa acestei purcederi nimic nu va părè cu totul strein sau necunoscut înaintea elevului. Seriile de gândiri, formate în chipul acesta, sunt cele mai favorabile, cele mai acomodate pentru deșteptarea *interesului* nemijlocit și pentru conservarea energiei lui. Ce e prea complicat, sau cu totul necunoscut, e deci de încungiurat. Pentru aceste trebue pregătiri, adecă trebue înzestrat spiritul elevului cu idei aperceptive, ca să nu apară absolut strêine, căci viața de tóte ḑilele ne dovedesce, că nu ne atrag interesarea lucrurile, ce ne sunt cu totul necunoscute. Numai ceea-ce ne este baremi în parte cunoscut ne *interesézã*. *Ignoti nulla cupido.* Prelângă aceste învĕțătoriul are să ţină séma de o sistematică arangiare între diferitele lucruri și după specii și după genuri. La acésta va ajunge pe calea abstracțiunei în mod inductiv, se înțelege tot prin lucrarea proprie a elevilor sei. Din acésta arangiare cunoscințele să fie între sine avisate unele la altele, unele să presupună pe celelalte, adecă reciproc să se aștepte unele pe altele. Dela acésta atêrnă în mare parte vioiciunea *interesului*. Va să ḑi ă din anumite momente ale predării învĕțătoriului, învĕțăcelul prin puterile sale proprii să fie în stare a află ce póte fi sfêrșitul. Adecă pe basa cugetărilor proprii să pótă ajunge elevul la conclusiuni. Prin acésta am pus elevul în posiție, ca însuși se încépă a judecá și a combiná. Rola principală o duce firesce fantasia, ba se póte ḑice, că aici aceea are deplină libertate. Dar libertatea ei are se fie regulată prin judecată, la din contra póte devení periculósă pentru conservarea liniștei *interesului*. Prin combinațiuni ne este dat a ageri judecata elevului, al deprinde la activitate proprie, al face productiv și independent. In asemenea dispositie spiritul lui totdeuna va fi vioiu și dispus spre lucrare, în a cărei resultate — la început fie cât de modeste — află o deosebită bucurie, o mulțămire, o intimă satisfacere, care mereu îl stimulézã a continuá cu lucrările sale. Prin acésta am ajuns cel mai strălucit punct al educațiunei, cea mai binecuvêntată isbândă. Căci în adevĕr puterea educațiunei în aceea se manifestă, dacă învĕțătoriul prin purcederea sa a adus elevul să-și afle mulțămire și plăcere în studiu și în cele studiate. Acésta însĕ nu se va puté ajunge lăsând spiritul elevului în lenevire, într'o stare pasivă, încât el să n'aibă necesitate de nici o lucrare, când e vorba să cuprindă ceva: cunoscințele câștigate în asemenea mod, n'au nici o influință educativă. Tocmai în acésta zace diferența între învĕțământul educativ de astădi și între *dogmatismul* din trecut. Până când cest din urmă pironia spiritul elevului de autorități strêine, împunêndu-i principii și lucruri deja terminate, *învĕțământul educativ* prin deșteptarea *interesului* deprinde elevul la activitate proprie, la gândiri de sine stătătóre, făcêndu-l pe calea acésta productiv și independent. Din acest motiv trebue de cu bun timp făcut, ca elevul totul să-și câștige cu ajutoriul combinărilor sale, cu ajutoriul activităţiii sale proprie. Căci ceea-ce nu-și câștigă el însuși, nici odată n'are să-i fie adevĕrată proprietate. Ér dacă învĕțătoriul va substitui pe elev în lucrările lui, prin aceea va ajunge tristul resultat, că el nu-și va mai considerá puterile sale și va devení pentru vecie robul opiniunilor altora. Și e ușor de înțeles, ce nefericit trebue să se simtă în viață, un om atât de neajutorit. Nu cu ușurință începe omul a cugetá, și a judecá — observă Rousseau — dar dacă odată a început, nici nu mai încétă. Cine s'a deprins odată cu gândirea, acela mereu se va gândí, căci spiritul pornit o dată în acésta direcțiune nu mai află linisce *)

(Va urma.)

Varietăți.

* (Dar preaînalt.) Majestatea Sa ces și reg. apostolică s'a îndurat preagrațios a dărui comunei nóstre bisericesci din Făgăraș 200 fl. ajutoriu pentru repararea bisericei.

* (Personal.) După cum suntem informați, Preasânția Sa noul episcop al Caransebesului dl N. Popea, va plecá de aici Joi séra la Arad, ér de acolo va călĕtorí probabil împreună cu P. Sa dl episcop Ioan Meţianu la Caransebeș pentru de a fi Duminecă instalat în scaunul episcopesc. Sperăm, că prin vre un amic al fóiei nó tre vom fi puși în posițiune a dá amĕnunte despre festivitatea instalării.

— Referitoriu la instalare cetim în „Fóia archidiecesană“: Programa festivităților, ce se vor arangiá cu ocasiunea venirei în diecesă și a intronisațiunei a Preasânției Sale dlui episcop Nicolae Popea nu este încă definitiv statorită în detailuri. In general însĕ putem comunicá, că Preasânția Sa va fi întimpinat Sâmbătă în 1/13 Iuliu la 2 óre d. a. la gara din Caransebeș din partea consistoriului și a altor corporațiuni și deputațiuni cu solemnitate. După sosire Preasânția Sa va fi condus la biserica catedrală, în care va asistá la rugăciunile de séră. Tot Sâmbătă séra va fi și conductul de făclii cu cuvêntări și cântări din partea reuniunilor de cântări din loc. Duminecă diminéța la 9 óre va fi instalarea în biserica catedrală, la care Preasânțitul episcop va fi condus cu litie. După instalare și serviciul divin vor avé loc recepțiunile corporațiunilor și deputațiunilor în reședința episcopéscă. La 3 óre prânḑul de gală.

*) Rousseau I. I. „Emil“ pag. 281.

* (Banchet.) Preasânția Sa dl episcop al Caransebeșului *Nicolau Popea* din incidentul despărțirei sale de archidiecesă, Duminecă a dat un festiv banchet în pavilonul din grădina „Hermann“, la care în frunte cu Escelența Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit a fost invitați toți membrii gremiului consistorial, profesorii seminariali, membrii comisiunei administrative a fundațiunei Șaguna, membrii comisiunei tipografiei archidiecesane și parochii din loc.

Banchetul s'a început la 2 óre, și a fost presenți până la 35—40 persóne, mai mulți dintre cei invitați chiar și din comunele învecinate. Se înțelege de sine, că la rêndul seu n'au lipsit nici toastele. Primul toast l'a ridicat Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit pentru Majestatea Sa și Inalta Casa Domnitóre, accentuând nemârginita bunătate și ingrijire a Majestății Sale pentru biserica nóstră preste tot și în special, că s'a îndurat Preagrațios a dá Inalta Sa întărire votului sinodului eparchial din Caransebeș prin aprobarea alegerei Preasânției Sale dlui episcop N. Popea, la care au urmat entusiasmate și repetite urări de „Sĕ trăéscă.“ Preasânția Sa dl episcop Popea, în cuvinte pline de emoțiune a accentuat bunăvoința, abnegațiunea și distinsul tact ce a documentat Escel. Sa la îndeplinirea scaunului episcopesc vĕduvit, pentru care 'și esprimă ferbintea Sa mulțămită, 'i doresce ca să trăéscă încă mulți fericiți ani spre binele bisericei și națiunei nóstre, la ceea-ce de asemenea a urmat întreite și entusiasmate urări de „Se trăéscă“. Dl L. Simonescu, secretariu al consistoriului metropolitan, totodată și membru al sinodului eparchial din Caransebeș, accentuând gréua sarcină ce-l astéptă pe noul episcop în eparchia cea mai tineră din provincia nóstră metropolitană, unde totul se află în desvoltare, îi urează noului episcop succese splendide, la ce de asemenea a urmat entusiasmate urări de „Sĕ trăéscă.“ Preasânția Sa dl episcop Popea și a ridicat apoi pocalul pentru consistoriul archidiecesan, în sinul căruia a lucrat mai bine de 30 de ani, precum și pentru corpul profesoral al seminariului archidiecesan, la care a rĕspuns P. O. D. asesor cons. Z. Boiu, ca cel mai batrĕn ases. consistorial și P. O. D. prof. sem. Ioan Popescu, accentuând procedura plină de armonie a sinodului eparchial din Caransebeș, distinsul tact al Escel. Sale și conlucrarea binevoitóre a Preasânției Sale dlui episcop al Aradului Ioan Meţian.

Preasânția Sa dl episcop Popea toastă apoi pentru comisiunile administrative a fundațiunei „Șaguna“ și a tipografiei archidiecesane, la care a rĕspuns în numele comisiunei fund. „Șaguna“ dl advocat Stefan Pĕcurariu, ér în numele comisiunei tipografiei archidiecesane dl advocat și fisc. cons. Ioan de Preda. A mai vorbit apoi în numele corpului profesoral dl prof. sem. I. Ghibu, păr. I. Bobeș din Boița și I. Cloaje tot de acolo, pentru noul episcop, ér dl protopretore și asesor consistorial onorariu Liviu de Leményi în termini aleși a accentuat, că Preasânția Sa în decurs de un lung șir de ani ca un factor principal al archidiecesei nóstre, mai ales de când în fruntea bisericei nóstre să află Escel. Sa Prealuminatul Domn archiepiscop și metropolit a avut fericita ocasiune a esperiá, cum Escelentia Sa în spiritul constituțiunei bisericei nóstre a băgat viață adevĕrat constituțională în tóte instituțiunile nóstre bisericesci, și cum scie a le conduce acelea cu un deosebit tact și cu deosebită intelepciune, are deci firma speranță, că pe acésta cale va urmá și Preasânția Sa în nóua sa chemare. — După ce Preasânția Sa se mai adresă cu câteva cuvinte de adio cătră ce-i presenți, banchetul sub impresiunile cele mai plăcute se terminá pe la 6 óre p. m.

* (Denumire.) Notariul dela tribunalul din Brașov dl *Petru Ungur* a fost denumit de subjude cercual tot acolo.

* Esamenele de maturitate la gimnasiul nostru din Brașov, s'a ținut sub presidiul Preacuv. Sale dlui archim. și vicariu archiep. Dr. Il. Puşcariu la 22 și 23 a. l. c. Resultatul e: că dintre 18 clevi admiși a reușit cu „fórte bine“ 3, cu „bine“ 5, și maturi 6, ér 2 au fost respinși din un studiu și 2 din tóte studiile.

* (Procesul dlui Dr. Vasiliu Lucaciu.) Joi în 4 a l. c. n. s'a început pertractarea procesului dlui Dr. V. Lucaciu înaintea tribunalului reg. din Sătmar, ce i s'a fost intentat pentru agitare. Populațiunea din jur arată un deosebit interes față de acest proces, atât înteligința cât și poporul. În ḑiua dintâiu a fost preste 500 ascultători. Atât acusatul cât și martori români toți a stăruit se fie ascultați în limba română. Apĕrĕtoriul acusatului e dl adv. I. Coroian. Agitațiunea între unguri e mare. Resultatul procesului încă nu se scie.

* (Cas de mórte.) Joi în 22 a l. c. a încetat din viață în etate de 77 ani comerciantul din Brașov *Ioan A. Navrea*, fost epitrop al bisericei sf. Nicolae, fost membru în delegațiunile scolare și eforie, membru fundator și ordinariu al mai multor societăți române. Fie-i ţĕrina ușóră și memoria binecuvêntată.

* Producțiunea arangiată de reuniunea de cântări „*Typografia*“ a dovedit și de astădată interesul cel viu, ce l desvóltă membrii acestei reuniuni pentru propășirea ei. Corurile au esecutat punctele programului cu mare esactitate, ér capela orașului a fost și acum la locul seu. Jocul a continuat cu mare însuflețire până în ḑiorile ḑilei.

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor.) In urma unui ordin al ministrului de finanță reg. ung. sunt provocați serios toți proprietarii de regale a-și anunță negreșit pretensiunile de despăgubire până la 31 Iuliu 1889, spre a se puté împrotocolá cât mai îngrabă în conspectele inspectorilor de dare. Ori-ce încercări, ce se vor face mai târḑiu, nu se vor luá în considerare.

* (Conversiunea ruséscă.) Foile berlineze au publicat prospectele pentru conversiunea ruséscă de aprópe trei sute milióne de marce. Cassele, cari s'au angagiat sunt din Berlin și Frankfurt; nu se scie însĕ, dacă Rusia va puté duce în indeplinire și acésta operațiune, în urma raporturilor încordate din timpul din urmă.

* (O promisiune ţinută). Comitele suprem al comitatului Pojon, cont Zichy a promis la instalarea sa de comite, că va apĕrá și va scí respectá drepturile tuturora. Mai ḑilele trecute în ședința representațiunei comunale Pojon a declarat comitele în limba germană, că recunósce dreptul legitim al acestei limbi, și fiind că partea cea mai mare a membrilor vorbesc limba germană, el se va folosí de acéstă limbă și va luá chiar conclusele mai însemnate în limba germană. — Spre orientarea celor ce-și prăpădesc banii pentru scopurile Kulturegyletului!

* (Epitaful unui orologier.) Étă un epitaf compus după dorința unui orlogier la mórtea sa: Aci zace într'o posiție orisontală corpul orologierului N..... Onórea fù resortul real al vieții sale și prudența regulatoriul faptelor lui. Miscările sale fură totdeauna mĕsurate, și temerea de D-ḑeu și iubirea de aprópelui fură neincetat cheia conduitei sale. El își împărția atât de bine timpul, în cât órele pentru dênsul se strecurau într'o sferă de plăcere și de mulțămiri, până când lanțul ḑilelor sale se sfêrși la 70 de ani. El se duce cu speranța, că se va înfățoșá curățit de ori ce imperfecțiune înaintea marelui orologier al „Universului“.

Bibliografic.

A apărut: „*Isvor de bunăstare*“ sau mai multe sute de îndreptări și poveţe scurte și practice din economia de casă, grădinărit, higienă, economia de câmp și de vite, viierit, conservarea vinului și vinuri de póme, pomărit, albinărit și alte multe terene de deprinderi întocmit de *Grigorie Sima*. Prețul: 1 fl. v. a sau 2 lei 50 bani.

Cartea, legată lucsuos, e depusă spre vêndare la W. Krafft librariu în Sibiiu.

Posta redacțiunei.

Dlui I. N. în Deliblat Favoruri la abonament póte se dee numai comisiunea administrativă a tipografiei.

MONITOR. 25

Calendariul sĕptemânii

2 — 8 Iuliu

2 *Duminecă:* Punerea cinstitului vesmênt al Născătórei de Dumneḑeu în sântul sicriu, în ḑilele impĕratului Leon cel mare, Iuvenaliu, Coint. *3 Luni:* Iachint, Anatoliu, Marcu, și Mochian. *4 Marți:* Andreiu Ierusaliménul, Marta, Teodor, Teodot, Donat, Chiprila, Aroa, Lucia, Asclipia, Teofil, Menig. *5 Mercuri:* Atanasiu din Aton, Lampadiu, Vasiliu, Ciprian (noul.) *6 Joi:* Sisoe cel mare, Lucia, Rics, Astie, Archip, Filimon, Apoloniu, Alecsandrion, Epimach, Onisim. *7 Vineri:* Toma, cel din Maleiu, Acachiu, Chiriaca, Peregrin, Lucian, Pombiu, Isichiu, Papia, Satornin, German, Eustatiu, Policarp (noul), Evangel. *8 Sâmbătă:* Procopiu, Teodosia, Antioch, Nicostrat, Avda, Teofil, Anastasiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 2 Iuliu, a V-a după Rusalii. Octoich și Mineiu. La Utreniă Evangelia Invierii 5. Tonul 4.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Iuliu 1889.

Timișóra:	**44**	**50**	**55**	**80**	**88**
Viena:	**32**	**66**	**27**	**58**	**75**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94 75	95.20
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.45	9.42
100 marce nemțesci	58.27½	58.10
London pe (poliță de trei luni)	119.20	119.10

Nr. 359 [89] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători din comunele mai jos însemnate, aparţinĕtóre protopresbiteratului gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi anume:

1. In Rod, postul prim, cu salariu de 300 fl.

2. In Apoldul superior, un post cu salariu de 250 fl. şi prospect de ameliorare, cuartir liber în edificiul scólei şi 5 stângini de lemne de foc din care e a se încălḑi şi scóla.

Dela concurenţi se cere a ţinea strană regulat în dumineci şi sĕrbători.

3 In Poiană, postul al patrulea cu salariu de 300 fl.

Cei ce reflectézĕ la vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppopesc, până la terminul mai sus arĕtat.

Mercurea, la 6 Iuniu, 1889.

Oficiul ppresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc,
protopresbiter.

Sz. 2407 polg. [91] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakós által beadott kereset folytán Lunka község italmérési jogának arányositása megenhetősége, és az aránykulcs megállapitása fejetti tárgyalás határidejéül **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9 orája** Lunka község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi junius hó 11-én tartott üléséből.

Incze Domokos, k. elnök — *V. Jakab,* jegyző.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 30—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**
Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 1—14

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mezö-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6.22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9.37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mezö-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicica	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicica	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelö-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelö-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persóane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6.05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8.56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 70 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfîrşesce cu ultima Iuniu 1889, să-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei tăşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 30 Iuniu.

(*O*) Cu luna Iuniu se încheie şirul secerişului intelectual pe la scólele nóstre din ţara întrégă, şi în luna Iuliu viitóre urmézá ţéranul cu secerişul seu, ca să-şi umple jitniţele pentru acoperirea trebuinţelor sale, şi pentru hrana de tóte ţilele.

Ni s'au trimis informaţiuni detaiate din tóte părţile archidiecesei nóstre despre resultatele observate la esamenele anuale, şi vrênd — nevrênd ni se impune datorinţa se facem comparaţiune între trecut şi present în ceea ce privesce starea învĕţământului la noi românii, şi între noi şi celelalte naţiuni conlocuitóre, ca se putem trage conclusiunile cele adevĕrate, şi se îndreptăm, unde putem numai, şi unde ne este cu putinţă.

Cam de vre-o trei ţeci de ani a început a se da la noi românii o atenţiune mai corĕspundĕtóre instrucţiunei publice, şi nu puţină este partea, care în privinţa acésta se convine guvernului ţĕrei de pe atunci.

După sistemisarea şi organisarea institutului nostru pedagogic, an de an eşiau din el tineri cu pregătiri pentru învĕţătorie, şi acestia erau aşeţaţi ca învĕţători, de sórtea cărora se îngrigia biserica, se îngrigiau însĕ şi organele statului, şi în chipul acesta s'a făcut un început bun, care se observă în unele locuri până în ţiua de astăţi.

In anumite centre erau scóle bine organisate, susţinute din vistieria statului, şi din scólele acestea eşiau mulţi învĕţători, cari sunt în funcţiune până în ţiua de aţi.

Paralel cu scólele acestea centrale aveau scóla lor proprie confesională şi comunele mai bine situate, asemenea şi comunele grăniţăresci, şi [illegible] mari depărtări venia tineretul la scólele acestea, unde 'şi câstiga cunoscinţele necesare pentru a puté fi primiţi la cursul pedagogic, eventual pentru a fi aplicat deadreptul ca învĕţătoriu pe la scólele dela sate.

O asemenea scólă era susţinută în comuna românéscă cea mai espusă pe Târnava mică, care e mărginită de tóte părţile cu sĕcui, în Erdő Szent-György, care era cercetată de tineri de ai nostri de pe valea ambelor Târnave, de pe Murĕş, şi de pe Câmpie, şi tineri eşiţi din scóla acésta erau împrăstiaţi ca apostoli ai luminei în tóte părţile. Şi cunóscem şi astăţi învĕţatori bĕtrâni eşiţi din scóla acésta, care pe mulţi copii de ţĕrani i-a atras cătră învĕţătură şi dacă aceştia aţi ajunşi la frumósa posiţiune în biserică vor recugeta la începutul învĕţăturei lor, va trebuí sĕ-şi revó e în memorie însufleţirea cu care 'şi făceau datorinţa dascălii de atuncia, eşiţi din asemenea scóle.

Pentru ţéra Oltului asemenea scóle de model aveau grăniţierii, şi ele până în ţiua de astăţi şi-au conservat influinţa bună, pe care dela început o a avut, numai mai în ţilele trecute am cetit un tractat economic dela un preot de ai nostri, care cu insufleţire ne-a vorbit de scóla din Vistea, de pe vremea când vorbim noi.

Dintre scólele nóstre de prin jurul Sibiiului cea din Rĕşinari avea asemenea nobilă misiune, şi noi cari începutul învĕţăturei l'am primit dela un dascăl eşit din Erdő Szent-György, de sub mâna lui Mutto, cunóscem aţi pe Târnava mică mai mulţi învĕţători, cari ca copii au fost trimişi la scóla din Rĕşinari, spre a vení după trei ani ca învĕţători pe valea Târnavei.

Cine va scrie istoricul desvoltării instrucţiunei publice la noi, acela 'şi va trage séma cu lucrurile, pe cari noi în un articol de ţiariu le amintim numai în trécăt, şi le va da locul cuvenit în forma cuvenită.

Noi le-am amintit numai pentru ca se putem face o paralelă între acuma şi atuncia. Şi astăţi după-ce susţinem cu atâtea jertfe institutul archidiecesan pedagogic-teologic, după-ce partea cea mai bună din noi o jertfim pentru scólă, constatăm cu părere de rĕu, că relativ progresăm fórte încet, fórte cu anevoie, că poporul nostru, şi acuma în multe părţi încă nu a ajuns acolo, încât se scie apreţia binefacerile scólei, că tineretul eşit din institutul nostru archidiecesan nu este preste tot la înălţimea dascălilor de acuma 30 de ani, în ceea-ce privesce insufleţirea pentru scólă.

Acestea 'şi vor fi avênd causele lor binecuvêntate, pe cari va trebuí se le căutăm, şi se recomandăm căi şi mijlóce pentru delăturarea lor. O vom face încât ne értă puterile nóstre, vom accentua relele, de cari suntem bântuiţi noi românii fără osebire de confesiune, fără osebire de partide, ca spre acestea se indreptăm atenţiunea ómenilor de bine, cari nu privesc la scólă prin ochelarii ómenilor de partid de prin redacţiunile cutăror ţiare, fără nici o basă morală, încât ne privesce biserica nóstră.

Sibiiu, în 30 Iuniu, 1889.

Ne sosesc sciri din mai multe părţi, că îndată după esamenele de vară, în loc ca să se facă dispoziţii pentru ca locurile devenite vacante de învĕţători ori ocupate provisor să se ocupe definitiv, se conchiamă la şedinţe comitetul şi sinodul parochial, acolo unde învĕţătoriul e definitiv, cu salariu bineprecisat, ca să se mai micéscă salariul învĕţătoriului, ori cum ţice poporul: să i se scadă din plată.

Scim noi greutăţile poporului, şi o scim póte mult mai bine ca cei ce trăesc în nemijlocita atingere cu el, dar cu tóte aceste la atari porniri nu ne putem da consimţĕmêntul nostru, şi nu vom întârţia cu tótă puterea cuvêntului a desaprobá pe cei ce în atare direcţiune vor se samene între popor nemulţămiri şi certe.

Este imposibil ca în un sinod parochial ori în comitetul parochial să nu se afle ómeni, cari se scie apreţia activitatea învĕţătoriului şi totodată răsplătirea muncei lui. Acesti ómeni în casuri de aceste să pun luntre punte, rischează din popularitatea ce o au, şi iau partea învĕţătoriului, partea dreptăţii, — dar e de ajuns ca se scim, că în cele mai multe locuri poporul unde salariul învĕţătoriului se plătesce din repartiţie, este uşor aplicat la parola „să-i scădem plata.“

Nu avem nici cea mai mică indoială, că autoritatea supremă scolară atari concluse fie ele aduse chiar şi în unanimitatea voturilor — nu le va aprobá nici odată.

Dar atunci pentru ce o lucrare stérpă?

Pentru ce aţiţarea pasiunilor şi încă în unele casuri mai recente de cătră preotul comunei, de cătră aceea persónă, care are datorinţa sântă, ca legea

---

FOIŢA.

Ertăciune la om mort.

In necs cu cele publicate din codicele „Mateiu Voileanu“ până ací, aflăm de interes a publica la acest loc şi acest manuscript.

Adunare sfântă! Norodul lui Christos! Creştini blagosloviţi mari şi mici, bĕtrâni şi tineri şi tot rêndul de ómeni, care milostivul Domneţeu cu acest prilegiu de întristare v'au adunat, spre petrecerea acestui în Dumneţeu repausat (cutare), — cu carele de multe ori a-ţi arĕtat dragoste şi frăţietate, nu numai în bólă şi în sĕnătate, ci încă şi în ciasul cel mai de pe urmă, a eşirei lui dintru acéstă lume, aievea n'a-ţi arĕtat, ţiind dvóstră acel obiceiu sfânt: că aşa au petrecut dela Adam până la Noe, până la Christos. Drept aceea acel în Dumneţeu repausat, dragostea dvóstră cu mare cinste o au primit şi în ciasul lui cel mai de pe urmă au mulţămit dvóstră şi acum prin noi încă mulţămesce şi ţice: Eu ostenéla dvóstră nu o pot plăti, cu limba mea încă nu pot spune, ci las pe acel Dumneţeu puternic, care este plătitoriu tuturor făcĕtorilor de bine, acela se ve plătéscă binele şi ostenéla dvóstră, care a-ţi ostenit în ţiua de aţi cu mine. După acésta întâiu dau har puternicului Dumneţeu şi ţic: har, laudă să fie tatălui şi fiiului şi duhului sfânt, un Dumneţeu adevĕrat, că pe mine m'au făcut din pământ şi au suflat întru mine duchul vieţii de am fost şi eu viu până în ţiua de astăţi, de am vĕţut acéstă lume cât este de deşartă şi de trecătóre, şi tóte ţilele vieţii mele câte mi-au fost orênduite, eu astăţi le am sĕvêrşit; aşa mulţămesc acelui puternic Dumneţeu pentru acéstă puţintică viiaţă, ca şi când mi-ar fi dat cu miile anii, că am vĕţut acéstă lume cât este de deşartă şi de trecătóre, pentru aceea lăudat se fie numele sfinţii sale de acum şi până în veci amin.

Dela soţiu de căsătorie, de va avea.

După aceea se întórce cătră un soţ dulce şi iubit al seu şi ţice: O dragă soţiul meu, care Dumneţeu cu tine de câţi-va ani încóce am fost împreunaţi; însĕ sciu acésta, că omul locuind întru acéstă lume unul cu altul, numai într'un cias s'au în dóuă, o ţi s'au dóuă, încă nu póte fi fără de greşală, că îngerii încă n au fost fără de greşală; dară cu cât mai vêrtos eu, că am fost fiiul lui Adam, sciu, că te voiu fi supĕrat în cumplita mea betegeală, ĕră acuma la ciasul cel mai de pe urmă, în carele cias eu acum de cătră tine me despart, şi întunecatei gropi me dau, ne sciind ce răspuns voiu avé dela dreptul judeţ; deci cu multă osêrdie a face pomenire şi rugăciune cătră Dumneţeu pentru mine se nu-ţi uiţi; me rog ca unui soţ dulce şi iubit, cu ce te voi fi supĕrat s'au îţi voiu fi greşit, să faci bine să me ierţi, că eu de astăţi înainte cu tine într'o casă nu voiu mai locuí, şi faţa mea mai mult nu o vei vedea, ci acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă cătră tine o iubit soţul meu, ca să me ierţi cu iertăciune bună, ca şi Dumneţeu să-ţi fie ţie părinte şi purtătoriu de grije în !sĕrăcie, şi se ţicem toţi: Dumneţeu să-l ierte.

Dela părinţi de va avea.

Aşişderea întorcênd graiul meu cătră doi părinţi ai mei şi me rog dumnealor, şi întâiu dumitale taică şi dumitale maică: care după orênduiala lui Dumneţeu pe mine m'a-ţi născut întru acéstă lume lacomă şi înşelătóre, şi de naşterea mea fórte v'a-ţi bucurat, avênd nădeşde la vreme de bĕtrâneţe şi de slăbiciunile ca se ve fiu odichneală şi se ve fiu mângăitoriu şi în amarul dvóstră veselitoriu. Că étă ce odichnĕlă a ţi avut, că numai ce am adus obidélă şi lacrimi pe obrazele dvóstră, întru acest cias întru carele nici nu a-ţi gândit de acésta. Ce dóră eu pe dvóstră nu vĕ voiu fi sciut cinsti şi de multe ori vĕ voiu fi supĕrat, şi somnul pentru mine a-ţi lăsat şi odihna dvóstră. Ci acum iată că a venit ciasul acela în carele cias eu de dvóstră me despart şi mai mult de astăţi înainte cu dvóstră nu voiu mai fi locuitoriu; că merg pe calea aceea, pe care şi dvóstră toţi veţi fi viitori, că eu sunt neînturnătoriu Dară acuma acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă cătră dvóstră drag taica meu şi iubită maica mea. In ce vĕ voiu fi greşit să faceţi bine se mĕ iertaţi şi pe Dţeu rugaţi ca să se milostivéscă se ierte cele multe ale mele greşele, ca eu încă să îndrăsnesc a rugá

se fie ţinută în sânţenia ei, poporul mulcomit dacă cumva e mulţămit cu suma salariului invĕţătoresc.

O lucrare pornită în direcţiune rea, nu va fi sancţionată de nimenea, dar noi credem că lucrul nici decât nu póte rĕmânea la atâta. Funcţionarii bisericei stau toţi sub disciplina consistoriului şi a archiereului, şi ori ce transgresiune comisă din partea lor, trebue se aibă drept urmare tragerea în cercetare disciplinară, care ar putea fi esecutată în modul cel mai uşor prin citarea la consistoriu, unde sĕ-şi priméscă dojana cuvenită. Aşa credem noi că nu s'ar generalisa un rĕu, care începe a bântuí când în o parte, când în altă, şi din care causă apoi nu putem aşeda învĕţători definitivi, când comunele nóstre contribue cu mii în fondul de pensiune învĕţătoresc al statului.

Ni se va obiectá, că acésta nu e aşa un lucru mare pentru care preotul, în casul concret ar merita a fi citat şi dojenit, dar se ni se ierte, dacă am cuteza se mergem şi mai departe şi sĕ susţinem, că acésta e cea mai uşóră pedépsă ce s'ar putea dicta unei feţe bisericesci, care lucră în modul acesta cum lucră cei amintiţi în rapórtele ómenilor nostri de incredere, şi dacă aḑi nu-i apostrofăm cu numele o facem pentru că credem că-şi vor vení în fire, şi vor abandona o cale, care sub masca că e făcută de a uşurá greutăţile poporului, este menită a ne strica scóla, a ne zădărnicí tótă sudórea şi munca de ḑeci de ani, pusă pentru de a ridicá scóla acolo, unde este a celorlalte popóre din patrie.

Aḑi pentru fii nostri ai românilor scóla este tot atât de necesară ca şi pânea, şi părinţii cari se subsbrag dela datorinţele lor cătră învĕţătoriu comit tot atât de mare pĕcat, ca şi când nu le ar da pânea de tóte ḑilele.

Compatrioţii nostri de alte limbi în ruptul capului ridică scóle, stau la pândă cum se ne prindă odraslele nóstre românesci şi sĕ le iee în aşa numitele grădini de copii, sĕ-şi insuşéscă acolo altă limbă, alte datine şi obiceiuri.

Cu acésta ocasiune este de prisos se mai cercetăm, că încât este păgubicióşă pentru noi lucrarea lor şi încât nu, destul că se lucră cu un plan bine precisat la desnaţionalisarea nóstră, se lucră cu plan la nimicirea scólei nóstre, şi cei ce dau mână de ajutoriu la alungarea învĕţătorilor din causa salariului, se fac culpabili tocmai ca şi străinii ce lucră cu voia ca sĕ ne inapoieze şi impedece în cultură. Ai nostri o fac din lucruri mici, din personalităţi, ceialalţi cel puţin dacă o fac, o fac că sunt conscii, că sunt prea puţini, pentru-ca se domnéscă asupra celorlalţi mai mulţi, şi dacă caută sĕ se inmulţéscă şi din rêndurile nóstre, nu ai ce le face, mai cu sémă nu atunci, când ómeni slabi de fire se găsesc la tóte némurile; dar noi până acum nu avem motiv sĕ ne plângem prea tare, căci cuceririle ce se fac în rêndurile nóstre nu sunt de natură de a ne insuflă îngrijiri, consciinţa de a voí sĕ trăim ca români e destul de puternic desvoltată în noi, dar de ací nu urméză ca se părăsim căile virtuţilor stră bune, nu urméză ca se abandonăm scóla şi se persecutăm învĕţătorii din causa unor lucruri de nimic, din causă că nu ne convine ori nu ne place de faţa cuiva.

Am scris aceste rênduri ca se servéscă celor pĕcătoşi de îndreptare, şi dacă vor crede că nu pot se nu continue pe calea apucată, nu vom intârḑia a publicá şi detaiuri.

Revista politică.

Spre bucuria întregei monarchii delegaţiunile îşi continuă desbaterile fără a provocá scene furtunóse. Cuvintele monarchului despre starea cea nesigură de resbel sau pace, în care se află Europa au făcut pe membrii delegaţiunilor sĕ fie cu tact şi cumpĕt. Oposiţia numai din când în când se mai învăpăézá în oraţiuni fulminante spre a-şi aduce la valóre opiniunile sale. În ḑilele din urmă contelui Kalnoky şi politicei sale precum şi ministrului de finanţe li s'au votat din partea ambelor delegaţiuni încredere. Nici nu se putea altcum, dupăce ministrul de esterne Kalnoky în resortul seu, numai pe placul delegatiunilor a putut fi. După tonul domol, în care desbaterile se urméză în delegaţiuni, e speranţă, că acestea îşi vor încheea durata sesiunei lor fără ca presa sĕ înregisteze un singur cas de încordare parlamentară.

Ḑiariul german „Nord. Alg. Ztg.“ a surprins lumea în ḑilele trecute cu un articlu în care dă lecţii generalului de Clausewicz. Articlul merge într'acolo, că nu cunósce resbel „absolut,“ şi că resbelul [illegible] e altceva decât continuarea politicei cu alte mijlóce. Faţă de aceste enunciaţiuni se întrébă fie-care, de ce un organ oficios publică lucruri aşa vechi şi înţelese de sine. Scopul articlului e, a arĕt , că resbelul şi pacea atârnă dela bărbaţii de stat şi nu dela generali. Adevĕrul din urmă însĕ în Germania nimeni nu l'a afirmat. „Îl afirm eu“ ḑice oficiosul german, vrênd a arĕta gravitatea cancelariului Bismarck. Generalii lucră şi ei numai după-ce hotăresc bărbaţii de stat.

Apostolul de frunte al Boulangismului Laguerre şi Deroulède au sosit în Bordeaut. Primirea ce li-sa făcut însĕ a fost antiboulangistică. Studenţii şi lucrătorii la sosire au strigat: „Abas Boulanger“ şi „vive Carnot!“ Boulangismul, care începu-se în timpul din urmă a prinde rădăcini afunde în Francia, din ce în ce îşi perde urma. Popularitatea de care se bucura nu o mai are.

Ungerea de rege a moştenitoriului tronului Sêrbiei a umplut de bucuriă inima ex regelui Milan. El din Constantinopol a adresat o depeşă generalului Gruics, în care el mulţămesce ministrului preşedinte sêrbesc şi guvernului pentru încunoscinţarea, ce i-o a făcut, ungênd pe regele Alecsandru. Ca tată şi sêrb, ḑice ex regele Milan, în depeşă, se bucură de entusiasmul poporului şi doresce ca poporul sĕ rĕmână fidel tronului fiiului seu, patriei, spre ale puté aduce servicii. Depeşa încheiă cu cuvintele: „Trăiască regele!“ „Trăiască naţiunea!“

Tinĕrul rege sêrbesc Alesandru, după ungere a făcut o escursiune la Tacova, unde în 1815 Milos Obrenovici proclamă rĕscóla contra turcilor. Aci i s'a făcut iluminaţie şi retragere cu torţe. Aclamat cu entusiasm de mulţime el s'a arĕtat la teréstră şi a rĕspuns la un discurs, ce i s'a ţinut: „Sunt fericit că am avut o primire atât de cordială în acest ţinut atât de strîns legat cu viaţa şi activitatea celebrului meu strămoş.

Pe când Europa geme sub greutatea armelor, în alte continente e pace eternă. Preşedintele Statelor-Unite Harison cu ocasiunea ḑilei de aniversare a independenţei Statelor-unite, a ţinut o vorbire, în care a accentuat, dacă cumva şi Statele unite se tem de vr'un inimic. Nici un popor al pământului nu ne póte nóuĕ strica, ḑise el în vorbirea sa, „fără numai noi.“ „Provedinţa divină ne-a dat nóue un aşa stat între naţiunile pământului, că el nu se mărginesce de nici o parte cu vre-un stat mai puternic.“

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţământului educativ.

(Urmare).

Am amintit deja mai sus, că interesul are sĕ fie desvoltat în mod multilateral. Rĕmâne acum sĕ arĕtăm causa pentruce.

De sine se înţelege, că multilateralitatea e condiţie neapĕrată pentru desvoltarea generală, fără de care cea din urmă nici nu se póte închipuí. Afară de aceea multilateralitatea — ceea-ce e mai ponderos — eserciază o puternică influinţă şi asupra *moralităţii* omului, delăturând esclusiva predominare a *poftelor patimilor*, cari tóte sunt pedeci directe pentru *libertatea morală*. Asemenea porniri n'au se conducă pe omul moral; el în ori-ce împregiurări trebue sĕ fie liber de *pofte* şi *pasiuni*. Ceea-ce stimuléză pe omul moral, n'are se emaneze din *pofte* şi *patimi*, ci pur şi simplu din iubirea şi devotamêntul cătră suprema fiinţă cerésc, câtră Dumneḑeu. Şi pentru ajungerea acesteia *interesul* multilateral e unicul călăuz, e unica garanţă sigură. Interesul multilateral lăţesce şi îmbogăţesce cercul nostru de gândire ţinênd prin aceea mereu spiritul în dispositie şi vioiciune energică, ceea-ce îmblânḑeste asprimea *poftelor* şi *patimilor*, micşoréză órba lor putere şi le scóte din inteţimea lor unilaterală, încât nu mai pot predomina esclusiv spiritul nostru.

La individul cu un cerc de gândiri multilateral, ideile mai intensive îi devin tot atâte *pofte*, am putea ḑice menagiate de raţiuni. Aceste diferite idei însĕ, ce se ivesc în spiritul individului, se schimbă deci reciproc unele pe altele şi atrag atenţiunea nóstră dela cercul ideilor uneia asupra celeialalte; drept aceea, *dorinţe* singuratice nu pot devení stabile, nu pot deveni esclusiv predomnitóre, adecă nu degeneréză în obiceiuri neresistibile, nu devin *patimi* nedelăturabile. Din acest motiv, ori-ce ocupaţiuni din viaţa nóstră putem cu uşurinţă sĕ le schimbăm, dacă cumva împregiurările ar pretinde. Abḑicem cu răbdare dela ori-ce planuri, dacă acele n'ar mai fi compatibile cu împregiurările date. Abḑicerea însĕ nu ne zdrobesce în interiorul nostru, nu ne duce la desperare, ci apucăm cu mulţămire a muncí şi în altă direcţie.

Viaţa nóstră e trecĕtóre, şi toţi suntem espuşi diferitelor greutăţi şi neajunsuri. Nimeni nu este cruţat de greutăţile vieţii; nimeni nu este asigurat în contra loviturilor sorţii. Cei mari pot devení umiliţi, până şi tronurile puternice pot fi sguduite şi cei mai avuţi într'un moment pot ajunge la miserie. Regi şi împĕraţi nu odată devenit'au cerşitori. Istoria ne ilustréză cele ḑise prin multe esemple posomorîte. Inarmat însĕ cu *interesul pedagogic* multilateral, omul póte remâné pururea în echilibru, liniştit şi nealterat în faţa óri-şi cărei supĕrări sau nenorociri. Din acest motiv Herbart asémênă *interesul* multilateral cu un un strat bogat în tot feliul de sămênţe şi rădăcini, a cărui suprafaţă chiar devastată sĕ fie de tempestăţile naturei, în urma bogăţiei sale de nou înverḑesce, de nou rodesce. Aşa din *interesul* multilateral se nasce o mulţime de dispositii sau aplecări pentru ori-ce activitate posibilă. Acésta împregiurare e în stare a susţiné neatinsă vîrtutea între ori-ce lovituri ale sorţii vitrege, e în stare a valorá îmbrăţişând ori-ce ocasiune dată pentru continuarea activităţii oneste. Pe un individ cu atare dispositie şufletéscă, nici o nenorocire nu va fi în stare al zdrobí, al nimicí cu totul. Vitalitatea lui e un isvor nesecat. Suferinţe póte se aibă, căci nu e muritoriu, care se fie cruţat de aceste, dar *interesul* multilateral i servesce drept mângăere şi recreaţie în contra tuturor acelora. Liniscit îşi póte schimba cercul activităţii sale, dacă împre-

---

pe acel milostiv şi puternic Dumneḑeu, ca se vĕ fie în amĕrăciune mângĕitoriu, şi în supĕrare veselitoriu, şi în slăbiciune ajutătoriu şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ-l ierte.

Dela copii, de va avea.

O dulci fii mei (cutari)! O cum îmi este de cu greu a me despărţi de voi, că iată acum, că ve las întru acéstă lume sĕraci şi cu multe amaruri; ce încă me rog acuma şi vóue dragii mei fi, în ce ve voiu fi greşit acum la ciasul cel mai de pe urmă, sĕ me iertaţi, că de astăḑi înainte mai mult faţa mea nu o veţi vedea, şi ochii mei de a mai priví la voi astăḑi s'au încuiat; piciórele mele au slăbit şi intunecatei gropi astăḑi me dau a mĕ sĕlăşlui. Dară eu încă rog pe acel Dumneḑeu puternic, carele este purtătoriu de grige tuturor sĕracilor; acela se ve fie în sĕrăcie părinte şi purtătoriu de grige, se ve créscă si sĕ ve norocéscă; şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ-i erte.

Dela fraţi şi surori, de va avea.

Dragi fraţi şi surorile mele, carele cu d-vóstră dintr'un trup am născut întru acéstă lume a trăí, ce iată Dumneḑeu până aicea au fost orênduit hotarul vieţii mele şi n'am putut trece, ce pe porunca domnului şi făcĕtoriului meu mi-a căutat a merge, şi acuma de d-vóstră m'am despărţit; ce me rog de d-vóstră acum în ceasul cel mai de pe urmă se me iertaţi, ce ve voiu fi greşit; că de astăḑi înainte faţa mea de cătră d-vóstră se închide întru întunecata şi veştejita grópă; limba mea cea grăitóre frumos cu d-vóstră cu mare tăcere s'au îngrădit; ochii mei cei cu veselie căutători spre d-vóstră astăḑi s'a închis şi s'au înpăengenit. Ce acuma acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă cătră d-vóstră: ca se nu uitaţi şi rĕmăşiţa mea, ca şi Dumneḑeu cu d-vóstră sĕ remâie, şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ-l ierte.

Dela tóte némurile care are.

Intorcêndu-mi graiul meu cătră tóte frăţiile mele şi cătră tot némul meu cel de sânge, la bărbaţi, mătuşi, veri, verişóre, care sunt aicea şi care s'au întêmplat de nu sunt aicea; tuturora îmi dau datornicul meu cuvênt cel mai de pe urmă şi me rog la tuturor, în cele ce ve voiu fi greşit sĕ me iertaţi, că de m'aş fi nădăită de acésta, eu singur pe la d-vóstră a-şi fi venit şi iertăciune mi-a şi fi cerut, ce cósa morţii fără de veste m'au cosit şi funia vieţii mele au tăiat şi de tóte rudeniile mele astăḑi m'au despărţit. Ce me rog d-vóstră, ca se me sloboziţi cu iertăciune bună, că şi eu ve poftesc dela Dumneḑeu ca se fiţi locuitori acestui pământ cu pace, şi Dumneḑeu cu d-vóstră se rĕmâie, şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ l ierte.

Dela toţi prietinii şi vecinii.

Aşisderea iară nu-mi pot uitá, despre prietenii şi despre vecinii mei cei buni, cu cari eu întru acest sat am locuit, ce tuturor me rog, celor mari şi celor mici, celor bĕtrâni şi celor tineri, celor bĕtrâni ca părinţilor, celor bĕtrâne ca maicelor, celor mai tineri cu vêrsta ca fraţilor, celor mai tinere ca surorilor, celor mai mici ca fiiilor: că dacă voiu fi supĕrat pe cineva cu ceva, s'au cuvinte fără de cinste voiu fi grăit, s'au pruncul cuiva voiu fi obiduit, ci me rog d-vóstre tuturor acum în ciasul cel mai de pe urmă se me iertaţi, ca şi Dḑeu se ierte păcatele d-vóstre, şi se ḑicem toţi: Dḑeu sĕ l ierte.

Dela toţi sătenii,

După aceia me rog d-vóstră care aţi ostenit ca acestea óse recite ale mele, dela casa cea sufletéscă, se osteniţi sĕ le daţi maicii sale pământului sĕ se odihnéscă, până când va glăsuí înfricoşatul glas al trimbiţii lui Dḑeu şi se vor scula toţi aleşii sfinţii sale, cu aceia sĕ me învrednicéscă puternicul Dḑeu şi eu a me sculă; şi întru împĕrăţia ceriului, cu toţii cu d vóstră a întrá; pentru-care se ḑicem toţi cuvêntul cel mai de pe urmă: Dḑeu sĕ l ierte! — Acăruia dar şi milă rog şi poftesc pe milostivul Dḑeu ca se fie cu dvóstră cu toţi.

Acestea le-am scris în Ţara Oltului, la mănăstirea Drăguşului: Eu logofet Mateiu Voileanu: pe hârtia părintelui Rafail.

---

giurările îl forţéză, şi fără a cădé în desperare muncesce cu îndestulire şi în altă direcţiune, încât pururea rămâne un membru folositoriu pentru societatea omenéscă.

Multilateralitatea interesului însĕ nu e de a se confunda cu *omnilateralitatea*, fiind-că acésta presupune un ce terminat, adecă un lucru terminat, adecă un lucru încheiat, eschidênd ori ce nisuinţă mai departe; este va sĕ ţică tocmai contrariul dela *interes*. Apoi nu e de a se confundá cu *pofta* de a scí tóte, cu *encyclopedismul*, despre a cărui netemeinicie am avut ocasiune a vorbí. Învĕţământul nici odată n'are se dea cunoscinţe singuratice, pe cele nóue tot deuna are sę le aducă în legătură intimă cu cele vechi, cu viaţa sufletéscă a elevului, sĕ formeze un *întreg* bine închegat, precum e reclamat de principiu *concentraţiunei* şi al unităţii învĕţământului, care e de mare însemnătate, precum pentru conservarea unităţii consciinţei individului, aşa şí pentru formarea adevĕratului caracter.

Interesul póte fi multilateral în înţeles *obiectiv şi subiectiv: obiectiv* întru cât se estinde asupra întregului conţinut al vieţii nóstre sufletesci, érá *subiectiv* întru cât una şi aceeaşi materie póte se deştepte deosebit interes

Pentru specificarea *interesului pedagogic* după *Herbart* avem se reflectăm l împregiurarea, că spiritul omenesc privesce lucrurile esterne, ca obiecte strĕine de sine, sau ca însuşi pe sine, ca obiecte ale lumei sale, trăind atunci în relaţii cu ele. Adecă sau le privesce ca obiecte ale esperimentării sale, sau ca obiecte, cu cari trăesce în atingere în societate. Cu privire la direcţiunea primă putem deosebí trei feliuri de interese anume: 1. *interesul empiric,* care se refere la observarea şi cuprinderea lucrurilor în diferitele lor variaţiuni; 2. *interesul speculativ,* care se refere la legile, după cari se petrec fenomenele naturei, interes, care nu se mulţămesce numai cu observarea şi cuprinderea lucrurilor, ci scrutéză legile, cari hotăresc relaţiile reciproce şi legăturile dintre diferitele lucruri: acest interes ne conduce la singuraticile sciinţe; 3. *interesul esthetic,* cari se manifestă în gustul esthetic, în apreţiarea lucrurilor din punctul de vedere al *frumosului* şi al *bunului moral.* Aceste trei luate împreună ne dau interesul, ce se numesce şi *interes teoretic.* (Va urma.)

Varietăţi.

* (Personal) Preasânţia Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţian a călĕtorit Joia trecută cu trenul de după amĕdi la băile erculane dela Mehadia, scrie „Biserica şi Scóla".

* (Personal.) Cu trenul de Joi séra a plecat Preasânţia Sa dl episcop Nicolau Popea la Caransebeş, pentru de a fi instalat în scaunul episcopesc, fiind insoţit de dl prof. sem. şi protodiacon Dr. Ioan Crişian. La gară a fost petrecut de aprópe toţi membrii gremului consistorial, corpul prof. sem., şi alţi stimători ai Preasânţiei Sale, precum şi un nu mĕr frumos de dame, presentându-i-se din partea mai multor dame şi un buchet frumos de flori. Atât la despărţirea din sala de asteptare, cât şi la plecarea trenului, Preas. Sa a fost repeţit intimpinat cu urări de „Sĕ trăiască."

* (Incheerea anului scol. în seminariul nostru „Andreian.") In ţiua ss. Apostoli Petru şi Pavel, după celebrarea s liturgii şi după rugăciunea de mulţămire cetită în biserica din cetate, toţi profesorii seminariali dimpreună cu elevii s'au intrunit în sala cea mare a institutului. Ací P. O. D. dir. sem. I. Hannia, accentuând insemnătatea ce o are ţiua de incheere a anului scolastic pentru elevi, şi punênd în cuvinte călduróse la inima elevilor absoluţi posiţia, ce i astépta în viaţă, a cetit clasificaţiunile în presenţa ambilor comisari consistoriali: P. O. D. asesor Boiu şi P. O. D. asesor L. Simonescu. Faţă de anul trecut s'a observat progres în clasificaţiuni. Numĕrul celor clasificaţi cu „neindestulitoriu" e redus la un mic minimum. Cătră fine P. O. D. director ţinù de nou o vorbire, mulţămind P. O. D. asesori pentru zelul cu cari au participat la esamene înainte şi după prânţ aprópe 9—10 ţile, mai multe óre pe ţi, la ce a rĕspuns P. O. D. asesor cons. Z. Boiu, dând espresiune indestulirei dlor comisari cu prestaţiunile frumóse ale elevilor, şi dorind ca institutul sĕ se ridice din an, ca sĕ fie vrednic de numele, ce l pórtă.

* (Esamen de cualificaţiune învĕţătoresc.) Ieri s'a început esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cu candidaţii nostri de învĕţători din archidiecesă, şi s'a insinuat aprópe la 60.

* (Cas de mórte.) Binecunoscutul comisioner român din Viena *B. G. Popovici* a încetat din viaţă Luni. Inmormêntarea lui s'a făcut la Gaugarn.

* (Himen) Dl Iosif Ognean, cleric absolut al archidiecesei nóstre şi-a încredinţat de fiitórea sa soţie pe dşóra Otilia Tobias.

* (Advocat nou.) După-cum ni se notifică, dl Dr. Ioan Suciu şi-a deschis cancelariă advocaţială în Arad, strada Wesselényi Nr. 53.

* (In amintirea lui Eminescu.) După cât află „Românul", s'a ţinut în Botoşani o adunare a admiratorilor lui Eminescu în salónele redacţiunei ţiariului „Libertatea". S'a constituit un comitet ad hoc care sĕ aibă însărcinarea cu strîngerea de tonduri necesare pentru ridicarea unui bust marelui poet. Corespondentul din Iaşi îi scrie „Românului, că mai multe persóne din acel oraş au luat iniţiativa de a bate o medaliă comemorativă în amintirea lui Eminescu. După cum adauge corespondentul, medalia s'a comandat deja în strĕinătate. „La Revue de l'Orient", în ultimu-i numĕr consacră un foileton întreg decedatului poet Eminescu. „La Revue .." intre alte multe elogii, încheiă articolul ţicênd, că Eminescu a fost unul din cei mai mari poeţi ai României.

Tot în Românul cetim: In curênd va apărea în capitală o broşură, conţinênd biografia poetului, o analisă a operilor sale, precum şi tóte câte s'au scris de el în diferite ţiare prin ţară şi strĕinătate.

* (Procesul dlui Dr. V. Lucaciu). Marţi pe când fóia nóstră era tipărită deja, am primit o telegramă din Sătmar dela un amic al fóiei nóstre, că dl Dr Lucaciu au fost *achitat* şi după promulgarea sentinţei ţise dl Lucaciu în limba maghiară: Trăiască regele, patria şi frăţietatea româno-maghiară! Entusiasmul a fost general, dându se din partea inteligenţei din loc şi jur şi un banchet festiv în onórea păr. Lucaciu.

* Invitare la Petrecerea de vară, ce se va arangia în Dobra la 14. Iuliu st. n. a c. în „Grădina casinei" în favorul bibliotecei casinei. Intrarea de persónă 50 cr. Inceputul la 4 óre p. m.

Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ţiaristică. Cu stimă

Comitetul arangiatoriu.

* (Regele băiat). Cu ocasiunea serbării ungerei regelui Alesandru I s'a întêmplat o scenă care dovedesce deja că de acum tinerul rege este un băiat hotărît şi care nu se póte conduce aşa după capriciul ori cărui ministru. „Frankfurter Zeitung" spune, că la plecarea regelui Alesandru domnea o mare încurătură între persónele marcante politice adunate în castelul regal. Era deja stabilit itinerarul călĕtoriei regelui şi timpul plecărei era pus la 11 óre. Afară lume multă aştepta se vadă pe rege plecând. Inlăuntru însĕ se urmau scene curióse. Regele se încăpăţina şi nu voi se plece. Era cât pe colo ca întréga serbare sĕ se amâne. Causa pentru care regele se întristă şi se încăpăţină era, că cetise într'un ţiariu, că mama sa nu va veni în Sêrbia. Scirile acestea 'i făcură o aşa impresiă mare, încât nu mai voia sĕ se lase a fi încoronat. Zadarnic regenţii şi ministrii îl rugau sĕ plece, el nu voia. Atunci unui ministru îi venì în minte se ţică: „Maiestate, dacă te laşi de plâns şi vii se te încoronăm, noi îţi făgăduim, că pe când te vei întórce la Belgrad, vei găsí pe regina Natalia aici". Regele auţind acestea se lasă de plâns şi îndată, cu faţa veselă, că totuşi va vedea pe maica sa la reîntórcere, se gătí şi plecà la încoronare.

* (Tarif după Zone.) Direcţiunea călei ferate „Valea Someşului" a decis a face ó representaţiune cătră ministrul de comerciu, pentru de a concede ca şi pe acésta linie sĕ se introducă tariful după zone.

* (Esamenul de bacalaureat în Iaşi) La esamenul de bacalaureat în Iaşi s'au presentat 50 candidaţi şi 4 domnişóre. Dintre acestia au reuşit 32 candidaţi şi 3 domnişóre.

* (Reducere de preţuri). Ministrul ung. de comerciu a ordonat o reducere a preţurilor pe calea ferată Pesta — Viena. Direcţiunea căilor ferate ung. ale statului comunică deci, că în legătură cu tariful de zone se reduc în 1 August şi preţurile pe amintita cale ferată astfeliu: cl. I 8 fl., cl. II 6 fl. 30 cr., cl. III 4 fl. 30 cr.; pentru trenul de persóne cl. I 9. fl. 60 cr., cl. II 7 fl. 80 cr., cl. III 4 fl. 80 cr.

* (O invenţiă pentru surdi). Un student dela facultatea de medicină din Charcov a inventat un astfeliu de instrument cu care chiar şi cel mai surd om póte sĕ audă. Instrumentul, cărei i s'a dat numele de „autifon" este o simplă ţevă, care conţine dóue elemente electrice şi cu ajutoriul unor conducĕtóre microfonice instrumentul se pune în legătură cu urechia. Cel mai mic sgomot din afară prins fiind de instrument, se comunică îndată şi auţului omului. De sigur că dacă acest instrument se va adeveri ca bun pentru surţi, el va fi o binefacere pentru întréga omenire.

* (Conservarea dinţilor.) Dl Vauditz cercetând dinţii dela 40 de ómeni de diferite profesiuni a găsit aprópe asupra tuturor parasite vegetale şi animale. Parasitele erau multe după cum era şi starea de necurăţenie a dinţilor. Mijlócele întrebuinţate pentru curăţirea dinţilor nu duc la scop, pe când apa săpunată s'a constatat, că le distruge. Dacă aceste espuneri vor fi esacte, atunci ca sĕ se conserve dinţii se pretinde ca sĕ se cureţe bine gura cu apă, care se aibă puţin săpun. Acésta la unii nu se pare aşa plăcut ca alte dentrificiuri, este însĕ scientificamente documentat, că accidele ce conţin prafurile dentrifice nu lucréză atât de nevĕtămatoriu pecât lucréză uşórele disoluţiuni a potasei, ce conţine săpunul. Bunele resultate de a scăpá dinţii se arată prin probele ţise ací. Astfeliu dar se preîntimpină stricăciunea dinţilor de accidele, ce conţin diferitele paste şi prafuri dentitrice.

* (Cronica verilor calde.) In anul 627 d. Chr. a fost o vară aşa de căldurósă, încât isvórele au secat şi ómenii muriau de sete. In anul 879 a fost cu neputinţă ca ómenii sĕ lucreze pământul, cine s'a incercat sĕ o facă acésta, sau a fost lovit de gută (dambla), sau a fost omorit de arşiţa sórelui. In anul 693 plantele au fost opărite, aşa ca şi cum s'ar fi aflat într'un cuptor. In anul 1000 a fost o vară atât de căldurósă cu deosebire în Francia, încât riurile au sĕcat şi pescii din ele imputinduse au infectat aerul, şi după acésta infectare a aerului urmă ciuma. In 1132 a sĕcat Rinul. In 1152 puteai ferbe óuele în ţĕrină. In 1303 puteai trece cu piciórele peste Rin şi Dunăre. In 1394 în tótă Europa sĕmĕnăturile au fost nimicite de marea căldură. Tot asemenea veri călduróse au fost şi în anii 1556, 1614, 1679, 1701. In 1715 din luna lui Martie începênd şi până în Octobre n'a ploat o singură dată în intrégă Europa centrală, bucatele s'au topit pe câmp, isvórele au sĕcat. Fórte călduróse veri au fost şi în anii 1724, 1746, 1756 şi 1811. In 1815 căldura era de 40° Reaumur, aşa că teatrele au trebuit sĕ se inchidă.

Convocare.

Adunarea generală anuală a „Despărţĕmêntului XI (selagian) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român," prin presintele este conchemată în comuna „Tresnea" pe ţiua de 6 August a. c. st. n.

La acésta adunare cu tot respectul sunt invitaţi toţi membrii Asociaţiunei şi ai despărţĕmêntului, precum şi toţi aceia, cari se intereséză de cultura poporului român.

Şimleu, la 4 Iuliu 1889.

A. Barboloviciu, vicariu for. eppisc. şi director. — *A. Cosma,* secretariu.

Adunarea generală anuală a „Reuniunei femeilor române selagiane" prin presintele este conchiemată în comuna „Tresnea" pe 6 August st. n. a. c.

La acésta adunare cu tot respectul sunt invitaţi toţi membrii reuniunei şi toţi cei ce se intereséză de causă.

Şimleu, la 4 Iuliu 1889.

Clara Maniu, preşedintă. — *A. Cosma,* secretariu.

Din public.

Avis.

Conform conclusului comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, adus în şedinţa dela *9 Iuliu n. a. c.*, la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei se va deschide cu începerea anului scol. 1889/90 de nou *cursul complementar*, provĕţut în statutul de organisare §. 4 pentru casul, când se vor presenta eleve.

Fiind că amintitul curs are în prima linie menirea: a dá învĕţământului din clasele ordinare o direcţiune pronunţată spre ocupaţiunile, ce aştéptă pe eleve în viaţa practică, prin urmare a satisface nisce trebuinţe fórte însemnate, se atrage asupra lui luarea aminte a Onoraţilor părinţi interesaţi. Elevele, care doresc sĕ fie primite în acest curs, vor avé sĕ se insinue la direcţiunea institutului cel mult până la *3 Septembre n. a. c.*

Sibiiu, în 10 Iuliu, 1889.

Comitetul Asociaţiunei transilvane.

Loterie.

Mercuri în 10 Iuliu 1889.

Brünn: **59 64 66 54 21**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95 35	95.20
bbligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	99.80	99.75
Obligaţiuni de credit austr.	303.—	301 90
Sorţi de regularea Tisei	126.90	126.75
Obligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.45	9.42
100 marce nemţesci	59.25	58.10
London pe (poliţă de trei luni)	119.20	119.10

Nr. 176. [94] 1--3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septembre n. a. c. a *3 posturi de învĕţători* şi a *unui post de învĕţătóre* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupá vre-unul dintre posturile amintite au se presente următórele documente:

a) atestat de boţez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a Art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scólele civile;

c) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arĕtarea specialităţii, pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

e) fiind limba română limba de propunere, se dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere; *pentru postul de învĕţătóre* se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai sus, şi cualificaţiune specială pentru *lucrul de mână* şi vêrsta de cel puţin 20 ani.

Concurenţii, cari vor dovedí aptitudinea specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germâne, franceze, a gimnasticei sau altei specialităţi de scólă, vor avé preferinţă intre cel altfel cu pregătiri egale.

Fie care concurent, care va fi ales învĕţătoriu sau învĕţătóre, se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu posturile, ce sunt a se ocupa, sunt impreunate următórele beneficii:

a) învĕţătorilor salariu anual de câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. v. a., bani de cuartir;

b) învĕţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internat (vipt, locuinţă, încălţit, luminat, spălat) salariu anual de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sĕ se presente *subsemnatului comitet până la 15 August st. n. a. curent.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 9 Iuliu, n. 1889.

George Barițiu, preşedinte. **Dr. Ioan Crișian,** secretariu II.

Sz. 2407 polg. [92] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakós által beadott kereset folytán Lunka község italmérési jogának arányositása megenhetősége, és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9 órája** Lunka község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi junius hó 11-én tartott üléséből.

Incze Domokos, k. elnök *V. Jakab* jegyző.

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer, proprietariu.

[91] 2—14

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispositiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 8—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
		7.11	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	8.16	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Cincia	—	9.05	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	9.35	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireș	—	—	4.15	**6.12**
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriș	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuș	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaș	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copșa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaș	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighișóra	**5.45**	—	—	3.35
Hașfaléu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiș	—	**9.41**	1.45	6 22
Brașov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Hașfaléu	9.09	—	**10.34**	
Sighișóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaș	11.04	—	**11.35**	
Copșa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaș	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuș	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriș	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluș	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	3.31	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborșin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orcștia	—	**11.—**	11.39
Șibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2.32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Șibot	1.01	**4.43**	—
Orcștia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliș	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Hațeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Arad — Timișóra

	Tren de persóne.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timișóra	9.04	**6.50**

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	**4.35**
Șeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneș	—	3.22	**5.46**
Ocna	8. -	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	**9.50**
Ocna	3.04	9.37	**10.14**
Lómneș	—	10.05	**10.40**
Șeica mare	—	10.40	**11.10**
Copșa mică	—	11.09	**11.35**

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireșteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoș	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	**4.30**
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureș-Ludoș	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 71 Sibiiu, Marți 4/16 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3758 Scol.

Notă oficială.

Escelența Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică de datul 18 Maiu a. c. Nr. 12.513, comunică consistoriului, că opresce dela oficiul de învețătoriu pe învețătoriul adjunct dela scóla din Kartal, Andreiu Zsizsnyovszky, care prin sentința tribunalului din Pesta din 18 Februariu a. c. Nr. 1856, a fost condamnat la un an închisóre și trei ani la perdere de oficiu.

Acésta se aduce la cunoscința tuturor organelor nóstre scolare.

Sibiiu, din ședința consistoriul archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 25 Maiu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 3 Iuliu.

De când cu desvělirea monumentului Giordano Bruno, papa dela Roma nu sě mai află bine în Vatican.

Cel puțin pertractările ce le intreține cu regina din Spania, arată până la evidență, că Leo al XIII-lea caută un alt asil, unde sě fie mai sigur ca în capitala regatului italian.

Din scirile, ce ies la ivélă însě se vede, că papa mai are și alte temeri, cari pot fi chiar motivate.

Papa prevede apropierea unui rěsboiu din cele mai crâncene, ce s'a purtat vre-odată, și dacă acel rěsboiu sě va terminá, după cum doresce sântul părinte, cu umilirea Italiei, numai în acel cas ar mai fi aplicat a se reîntórce în Roma, până atunci însě și-ar strămuta reședința la Valencia, ori în altă cetate de pe teritoriul Spaniei.

Sěrmana Spanie!

Lângă multele desastre, ce a suferit de vre o 20 de ani, lângă rěsboiul civil, ce o a bântuit, lângă iesuiții mulți, ce o năpăstuesc, mai are sě i se adaugă o calamitate, pentru că papa ați pentru ori ce stat este o adevěrată calamitate.

Dacă papa ar avé o iurisdicțiune restrinsă asupra unei țěri întregi, lucrurile nu ar sta tocmai așa. Până însě este un stat în stat, ori unde sě așédă el este pericul, el însémnă un program, care nu sě unesce cu independența nici unui stat, dar nu sě unesce nici cu principiile bisericei evangelice.

Insě, ce sě-i faci. In Italia papa e nepopular, pentru că a luptat contra independenței italiane; în alte state, în cari alte confesiuni încă au un cuvênt de vorbit, înainte de ce ar puté vení la ordinea ților cestiunea reședinței, nu se incumětă sě facă pași. Francia este în conflict de mult cu episcopatul și așa nu rěmâne decât ca Spania sě dea ospitalitate unui óspe, care-i póte devení cu timpul fórte supěrăcios.

Intrebarea acésta pe noi nu mult ne-ar importa și puțin ne-ar dorea, dacă papa și-ar transmuta scaunul seu în America chiar, tot ce ne impórtă este, că primatul papei, care este recunoscut de cătră biserica apusénă ca un punct cardinal de despărțirea ierarchică, prin strămutarea acésta se dovedesce, că nu are nici o indreptățire, și și mai puțină îndreptățire are infalibilitatea unui om, care e în conflict cu statul italian, în conflict cu alte biserici, în conflict chiar și cu fii sei credincioși.

Nu încape discuțiune în cadrele unui țiar, că încât mai au dreptul sě susțină și ați ómenii, că biserica catolică este unica mântuitóre de suflete, preste acésta trecem ca preste un lucru, care de mult este pus la dosar de cătră toți ómenii, cari au minte sănětósă.

Remâne ca credincioșii bisericei catolice sě-și facă séma cu cestiunea, că unde au sě sělășluéscă pe infalibilul lor.

Cei-ce au rěsfoit paginile istoriei, și 'vor aduce aminte, că erau și câte trei papi odată, și că pe când unii sě desfătau la Avignon, ceialalți usurpau scaunul lui Petru din [illegible].

Aici la noi în U[illegible]ste o cestiune catolică, și ómenii cu [illegible]ți, vor sě o vadă regulată.

Regularea însě nu se póte face fără consensul episcopatului, și episcopatului îi sunt mânile legate pentru acum de cătră scaunul papal. E vorba de autonomia bisericei și de regularea averilor și salarelor feților bisericesci cu congruă.

A cedat episcopatul — nu scim, căci in ambele casuri el trebue sě cedeze, și sě facă concesiuni mari, ér dacă cumva nu ar ceda ori nu-i ar fi permis sě cedeze, ne putem asteptá la conflicte, chiar și la tulburări religióse în masse. Clerul de jos e în ferbere, nu mai vrea milă, ci cere ce-i compete, ca sě pótă trăi, ér poporul începe a fi și el jalus de eserciarea dreptului în biserică, și dacă el îl eserciază în stat își pune mereu întrebarea, de ce sě il denege tocmai biserica. Așa stau trebile ați, — vedem, că și alții au trebile lor încurcate și se nu credem, că numai la noi e nemulțămire, ea este pretutindenea și încă în alte părți e mai multă amărăciune. Acolo episcopatul póte ajutá numai sě vrea, la noi e multă bunăvoință e multă durere pentru cei ce sufer, dar la noi lipsesc miliónele, cea-ce la alții sunt în abundanță.

Paralela credem, că e de ajuns, ca sě caracteriseze și pe unii și pe alții.

Revista politică.

De dóue ți și cinci ani, de când esistă era dualistică, delegațiunile nu au resolvit intr'un timp relativ scurt, afaceri atât de momentóse. Și ceea-ce bate la ochi și mai mult este, că aceste afaceri avisate la competința lor, le-au resolvit fără mult sgomot, într'un mod domol, linistit. Numai în delegațiunile magiare oposiția nu s'a lăsat de firea sa. Bolgár a accentuat și ací sacrificiile oposițiunei pentru armată. Dacă oposiția, continuà deputatul oposițional, cere garanții constituționale, atunci acésta o face în interesul armatei, tronului și al monarchiei. In ceea-ce privesce legea, referitóre la voluntari, Bolgár a cerut, ca nimenea sě nu fie constrins la al doilea an de serviciu militar, numai din motivul, că nu este capabil a înțelege limba germană. Vorbirile de incheere ale sesiunei delegațiunilor sunt lipsite de ori-ce importanță politică. Ele nu sunt, decât numai nisce repriviri și constatări scurte asupra mersului desbaterilor.

Succesele splendide ale cehilor tineri la nóuele alegeri nu sunt fără nici o importanță pentru Ungaria. Cehii tineri, ajunși la putere, au mai multe cugete reservate, nefavorabile în privința economică, pentru patria nóstră. Agitațiunea contra importului de făină ungurésca în Bohemia dela cehii tineri își are inceputul. Se crede acum, că după succesele obținute la alegeri, cehii tineri acestei agitațiuni i vor da o estindere și mai mare. Din partea conducětorilor lor deja s'a presentat și cehilor bětrâni un program bine precisat, în care se cere irevocabil: resistență contra ori cărei preferințe materiale a Ungariei. In ceea-ce privesce politica esternă cehii tineri, ale căror simțeminte panslavistice deja sunt recunoscute, voiesc a se acomoda mai mult direcțiunei generale domnitóre, dând mai ales polonilor asigurări linistitóre. Din incidentul succeselor elective ale cehilor tineri în Bohemia, țiarul german „Kreuz Zeitung" provócă pe contele Taaffe a luá o inițiativă energică față de Bohemia și a nu mai lăsa, ca ací sě se desvólte lucrurile astfeliu. Contele Taaffe se va vedé amar înșelat, când va compara proiectele sale față de Bohemia cu resultatele obținute. El fiind-că se folosesce de ómeni, cari nu-i comunică referințele reale din Bohemia, se va pomení cu resultate, la cari nici odată n'a cugetat.

Alianța triplă de nou vine discutată în presă. Deastădată presa italiană este carea îi caută bună-

---

FOIȚA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

In vremurile cele de demult trăia în óre care parte a lumei un împěrat, pe care l chema împěratul Roșu.

Despre vitejiile acestui împěrat n'am timp sě povestesc acum, fără voiu povestí despre unul dintre feciorii acestui împěrat.

Despre el, adecă despre împěratul Roșu, numai atâta spun, că el a avut trei feciori și trei fete, și că lui i-a fost ursit ursitorile, că după mórtea sa un smeu îi va mânca trupul din mormênt.

De însemnat este însě, că pe feciorul cel mai mic despre care ve și povestesc, când l'a făcut maică-sa, l'a făcut cu un palos în mână.

Murind împěratul Roșu, l'a îngropat și pe el ca și pe alți muritori de rangul lui.

Cei mai de aprópe ómeni, cari erau totdeauna lângă împěratul, sciau ce are sě pătască trupul împěratului după mórte, și de aceea dădură de scire prin țară, că cel ce se va prinde sě grijască trupul împěratului, va căpăta o plată grasă. S'au și afiat destui, cari s'au prins, că-l vor grijí țiua nóptea. Feciorul cel mai mare al împěratului însě țise, că nu și póte pune încrederea în nimenea, ci el însuși va păzí trupul tatălui seu.

Trecênd țiua înmormêntării, de cu sară s'a dus în cimiteriu lângă mormênt și facêndu-și un foc mare, se culcă lângă el.

Când fù cam pe la medul noptii, unde nu începù un vênt cu plóe și grindină, de gândei că sě prăpădesce lumea. Focul s'a stins, ér pe feciorul de împěrat nu l'ai fi mai ținut nici legat în cimiteriu. Timpul nu preste multe minute se limpedí și smeul venind desgropà pe împěratul Roșu și-i mâncă o cóstă.

Diminéța, sfetnicii împěrătesci se duseră la grópă sě vadă, dacă feciorul împěratului a grijit așa după cum s'a promis. Vědênd pe împěratul desgropat îi puseră la fecior plata pe nas.

In nóptea a doua, sě prinsă feciorul cel mijlociu că va păzí dênsul, însě nici el nu păți mai bine ca fratele seu.

A treia nópte feciorul cel mai mic, fără de voia sfetnicilor, se pune el, ca se păzéscă pe tatăl seu.

Inainte de a se mesteca țiua cu nóptea, el se duse în cimiteriu. ducênd cele de lipsă, ca sě-și pótă face o colibă. Făcênd coliba își făcù totodată și un foc mare, ca astfeliu sě pótă păzí tótă nóptea fără de pic de frică. Cam pe la medul noptii ér începe viscolul cu plóie, grindină și tunete; ba începu se o plóie de cugetai, că tórnă cu ciubărul.

Feciorul vědênd tempestatea și că i s'a stins focul până intr'o scântee, se trase frumușel în colibă. Nu trecù mult și timpul se indreptă, când de odată se ivesce smeul; vrênd smeul sě sape trupul împěratului, feciorul fără veste sare asupra lui cu palosul, care totdeuna era la el, și i tae capul ca pe o căpățină de curechiu, și după aceea îi taie și din vêrful limbei, ce-l înodă intr'un corn de năframă.

Cu acestea de acel smeu s'a scăpat. Ce era sě facă el acum fără de foc, căci sfetnicii nu l credeau, că el a străjuit acolo tótă nóptea? Se uită în drépta, se uită în stânga și abia zăresce departe, departe un foc. Sě fie, sě nu mai fie, se duce preste văi și peste déluri, și în cele din urmă sosesce la foc. Focul adecă era din 99 cară de lemne și pe lângă el 99 de smei.

Când sosise feciorul aprópe de foc smeii toți dormiau, afară de unul, care avea trei ochi, cu doi dormia și cu unul priveghia. Feciorul deocamdată se ascunse în o tufă nu departe de foc, și acolo făurea la planuri cum ar puté el sě și fure puținel foc.

N'o fi stat în tufă feciorul impăratului Roșu cât ai bate țece în palme, și smeii au fost toți în piciore, căutând în tóte părțile prin pădure după fecio-

tatea, luptând aprig contra adversarilor ei. „Gazzetta d'Italia“ numesce lupta, susținută de unii italieni contra alianței cu Germania și Austro Ungaria, de crimă și prostie. Dacă vederile opositiunei italiene ar câștigá maioritate și astfeliu ar puté desface alianța, atunci mulți ani Italia ar devení necapabilă pentru alianțe, căci nimenea nu și-ar mai pune increderea în ea. Tot cam pe acésta córdă se esprimă și „Gazzetta del Popolo“ din Turin: noi stimăm părerile contrarilor alianței triple, pentru-că, suntem convinși, că ei se conduc în privința acésta numai de o convingere greșită; insă pentru a dá espresiune cugetelor nóstre și inainte de tóte bucuriei pentru alianța triplă, strigăm din inimă curată: „*Trăiască tripla alianță!*“ Un alt diar italian critică în modul cel mai aspru nisuințele opositiunei de a schimbá politica esternă a Italiei. „Gazzetta Piemontese“ nu află cuvinte de ajuns pentru cualificarea pașului greșit al lui Cavallottis cu interpelațiunea sa. Numitul diar dice intre altele: „Avem o alianță cu Austria; ori vrem, ori nu vrem, trebue să o ținem; și avem fórte mare interes a face acésta. Radicalii voiesc a strica și a nu folosí Italiei când luptă contra alianței.

In camera francesă luptele partidelor sunt fórte vehemente, ba chiar degeneréză în scandale. Drépta a hotărit punerea sub acusă a ministrului de interne Constans, pentru stórcerile comise ca guvernor al Indochinei. Cu prilegiul desbaterii asupra proiectului de lege despre amnestiă, deputatul algerian Cuttulier a vorbit contra estinderei amnestiei și asupra rěsculaților din Algeria. Boulangistul Laur observă, că asemenea cuvinte murdăresc tribuna oratorilor. Intre Laur și Thomson s'a escat apoi o cértă vehementă, care s'a finit cu pălmuiri și pumni Duelul urmat intrei ei s'a finit fără ca să fie unul sau altul nimerit.

Metropolitului sêrbesc Michail i a succes, ca ministrul de culte și instrucțiune se denuméscă o comisiune pentru revidarea regulamentelor bisericesci. E de insemnat, că regulamentele bisericesci sêrbe, numai după indelungată resistență din partea episcopilor și mai ales a metropolitului, au putut fi introduse. Fiind-că aceste regulamente îngustéză mult drepturile preoțimei, metropolitul voesce a le delătura. Stându-i și guvernul într'ajutoriu în direcțiunea acésta, influința metropolitului Michail e judecată ca fórte mare în Sêrbia.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învěțământului educativ.

(Urmare).

Față de acesta avem interesul *simpatetic*, de asemenea împărțit în diferite clase. Noi adecă nu putem avea relații sau coatingere decât cu ființe vii, sau cel puțin închipuite ca vii din partea nóstră. Cu aceste simțim împreună, împărtěșim și binele și durerile lor, cu un cuvênt ne transpunem în posiția lor. Și după cum acésta consimțire a nóstră se refere la persóne singuratice, sau la rudenii, preteni, societăți, ori la diferite clase sau partide de ale societății omenesci, așa deosebim: un *interes simpatetic* și altul *social*. Acéstă consimțire față de alții însě deștéptă în noi simțemêntul atêrnării nóstre dela o putere mai înaltă, sub a cărei cârmuire ne aflăm și noi, ca tot ce se află în lume. Din acest simțemênt emanéză recunóscerea neputinței nóstre față de aceea putere supremă, necuprinsă de mintea omenéscă, éră cu acest sentiment stă în legătură *interesul religios*, ce îmbrățișéză întréga omenime.

După Herbart între aceste diferite *interese* e de a se păstra un echilibru, ca nu cum va vre-unul separat să devină unilateral, predominătoriu în spiritul elevului.

În sfêrșit trebue să amintim, că și personalitatea învěțătoriului hotăresce mult în privința deșteptării *interesului*. Atêrnă mult adecă dela dibăcia lui de a se scí coborî și acomodá gradului de desvoltare al elevului seu. Nimic nu e mai greu pe lume. decât a înțelege pe altul, și fără o asemenea înțelegere e absolut imposibil a convinge pe cineva despre vre-un lucru. A înțelege însě pe cineva, însemnéză a avea o părticică egală, sau asemenea cu gândirea lui; la din contră remânem reci, indiferenți față de ori-și-ce împărtășiri Acésta împregiurare, care de asemenea ridică mult valórea apercepțiunei, învěțătoriul consciențios un moment nu e permis să o pérdă din vedere. Și va corěspunde acesteia, dacă înainte de tóte el însuși se va interesa cu devotament de ocupațiunile împreunate cu chemarea sa, și va căutá de altă parte a fi cât se póte de clar în espunerile sale, ținênd samă de întrețeserea și asociarea firească a cunoscințelor, precum și de óre-care variație. În scopul acesta învěțătoriul va trebuí să se pogóre la elevul seu cu blândețe, nu însě ca însuși să devină copil, ci ca să-i fie dată posibilitatea de a observá tóte mișcările elevului nevinovate încă în originalitatea lor. Va trebuí să-l urmăréscă mereu cu atențiunea între ori și ce împregiurări. Astfeliu apropiindu-se de elev va căutá să deștepte într'însul convingerea, că într'adevěr este cineva anume pentru el aci în scólă. Prin acésta și elevul se va simți atras cătră învěțătoriul seu, și bucuros își va petrece timpul în societatea lui interesându-se de ocupațiunile sale.

Aceste ar fi cerințele mai însemnate, dela cari este condițională deslegarea problemei pusă în fruntea acestui tractat, și pe basa cărora prin o muncă consciențiósă să póte astfeliu educá elevul, încât pe urmă să se pótă susținea cu demnitate în tóte împregiurările, fără a perde vreodată din vedere menirea sa morală pe acest pământ. Lucrul de căpetenie e, precum s'a vědut, a purta deosebită îngrigire, ca procesul apercepțiunei să decurgă întrucât numai se póte cu ușurință. Pentru-că din acésta isvoresce mulțămirea sufletului nostru, ce ne stimuléză mereu a ne ocupa cu lucrurile ce ne causéză aceea mulțămire. In sfêrșit trebue să nisuim și într'acolo, ca acésta interesare neegoistică să fie multilaterală, nu numai din punctul de vedere al desvoltării generale, ci precum s'a vědut și din punct de vedere moral, moralitatea fiind carea constitue pentru tóte vremile vrednicia omului.

Sibiiu, în Iuniu 1889.

Dr. *Vasile Bologa.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, 1/13 Iuliu, 1889. Situațiunea externă dacă lucrurile în Sêrbia nu se vor molcomí, ne dă puține garanțe pentru susținerea păcei în Orient. Bulgarii s'au unit în faptă, deși unirea lor are să fie recunoscută de aici înainte de areopagul european. Sêrbii încă aspiră la unitatea națională; vedem espres aspirațiunile sêrbilor, nu scim însě, de ce feliu de mijlóce dispun ei spre a-și efeptuí cea ce doresc.

După ce însě slavii din peninsula balcanică, să presupunem, 'și vor fi ajuns scopul lor final, este întrebarea deschisă, că ce politică vor urmá ei față de popórele diu orient în combinațiune cu colosul dela Nord!

Așa stăm — în afară! Dar cum stăm înlăuntru? Grâul rar, buruenos, tăciunos, slab, perit de ger, de apa și seceta din primăvară, deci ne promit un seceriș de tot nemulțămitoriu. Ghiața bate hotarele, întocmai ca esecutorii și finanții satele. Nimic promițătoriu, bun și vesel, fără numai programele ministeriali .... Unde sunt însě spesele reformelor justiției, administrației? Ar fi să fie în sacii economilor; dar sacii sunt goli și goli vor remânea și la tómnă.

Dar apoi verbalitatea, adecă limba, pretinde înainte de tóte: esecutarea legii de naționalitate! Guvernul reconstruit însě, despre acésta tace ca piticul. . .

Este însě de recunoscut, că nici un guvern în Ungaria, dela 1867 încóce, n'a numěrat în sinul seu atâtea capacități, ca acest de acuma. Dar mai puține mijlóce de reforme, adecă încapacitate financială nu a avut nici un guvern ca acesta. Este mai mult numai poftă de a reformá și atâta e totul. Dacă cineva ne-ar întrebá și despre mijlóce, ne-ar aduce numai în perplesitate.

Dar apoi, în locul administrațiunei autonome comitatense, administrațiunea de stat, ce va să dică? Va să dică a luá conducerea comitatelor din mânile unor familii anumite și a o pune în mânile unui partid politic. Cât va fi acésta de rentabil pentru țară vom vedé atunci, după ce reforma va întrá în viață.

Fără finanțe bune, ori cum socotim asupra stării generale, este o chimeră a și spera vre-o politică bună internă și esternă De experimente suntem sătui.

Finanțele însě sunt slabe în Europa nóstră cea veche mai la tóte statele. Miseria e deja un rěu general european. „Socios habuisse malorum“ este consolațiunea guvernului reconstruit. — Rusia d. e. e bântuită rěu economicesce, ea va avea un seceriș de atâtea ori mai slab, ca al nostru în acest an. Prin urmare pacea în orient, pe lângă tóte aspirațiunile sêrbesci, pare încă a fi pe acest an asigurată. Soldații cu puscile cele cu repetiție au lipsă în pace și resbel de nutremênt și muniținne abundantă. Tóte aceste nu le au cârmuitorii adunate și de ocamdată nu le pot dá nici economii. Așa apoi se face pacea ușor.

X.

De sub Șatra Pintei, in 29 Iuniu, 1889 st. v. Onorate Dle Redactor! Par' că sórtea nóstră acelor de sub Șatra Pintei este destinată numai spre rěu. Uneori perdem timpul cu certe și frecări religionari între noi frații de un sânge, alte-ori cu certe și intrige despre dreptul de pășunat al hotarelor nóstre, apoi din când în când se revarsă și mânia lui Dumnedeu asupra nóstră în feliuri diferite. In vara anului trecut țarina hotarelor comunelor Cupșeni și Ungureni preste tot au fost de jumětate nimicite tóte holdele și érba de o grindină îngrodítóre, apoi a urmat o érnă crâncenă și ne mai pomenită, așa încât sêrmanul popor a fost necesitat în lipsă de nutreț a-și descoperí paele de pe edificiile sale economice spre a și putea scóte vitele din cătușele ernei la câmp.

Acum însě dela începutul primăverei până în present ploile au lipsit cu totul mai cu deosebire la hotarele Costeni, Cupșeni, Ungureni și Libotin, așa încât astădi tóte plantele și holdele sunt nimicite, ba în comuna Cupșeni încep ómenii a și mâna vitele în partea de hotar, unde au avut țarina, căci nu au speranță nici de un product. Cu tóte acestea însě datinile cele rele ó nenii tot nu le părăsesc, bĕutura și concubinatele, deși dela Anvon li se spune destul, așa încât păstorii cei sufletesci nu rěmân în dĕrĕt, cine numai vrea să înțelégă sfaturile lor. Dările sunt grele, și așa în astfeliu de împregiurări ne aflăm, despre cari vě rugăm, domnule redactor, a le publicăm în diarul, ce redactați.

---

rul de impĕrat. Căutară smeii ca după ac după fecior, ba sărira chiar și preste tufa, unde era ascuns, și de unde să-l afle!

La un semn dat de smeul cel cu trei ochi, smeii se adunară rótă pe lângă foc.

— Acuma să l caut eu — dise smeul cel cu trei ochii — și dicênd își îndreptă pașii in spre tufa cea désă, unde era ascuns feciorul de impĕrat, pe care l și află.

Ducêndu l la ceilalți smei, se adunară boțolog în jurul lui întrebându-l din fir în pĕr tot ce le plesnia prin minte, în urmă începură ai face judecată: unii diceau să-i scótă ochii, alții să i taie mânile ori piciórele, cei mai mulți diceau să-l omóre chiar.

In urmă să scólă un bĕtrân sfătos și dice: să-l lăsăm cu viața de ne va aduce pe fata impĕratului Verde. „Așa se fie“ strigară cu o gură toți smeii. Bietul fecior de silă ca de voe bună, trebuí să și cerce norocul, dacă voia se mai aibă dile.

Dacă cineva, afară de paseri, ar fi voit să între preste zid în curtea impĕratului Verde îi trebuia o scară de 9 stânjini, și acésta o sciau bine și smeii, și de aceea la rugarea feciorului nici nu întărdiară a-i face o scară, după cum spuseiu de lungă. Feciorul însoțit de smei și plécă în spre curțile impĕratului Verde.

Ajungênd acolo, îndată își ridicară smeii scara pe zidul cel înalt dela curtea impĕratului Verde. Suindu-se feciorul în vêrful zidului, se rugă ca unul dintre cei 99 de smei să se sue până la el, ca trăgêndu-i scara să i-o pună de ceealalta parte, ca astfeliu mai ușor să se pótă coborí în curtea impĕratului Verde.

Cel mai vitéz dintre smei, îndată se și grăbí pe scară în sus. Când era aprópe în capul scării feciorul îl apucă cu o mână de cap, ér cu ceealaltă îi taie grumazii. Trupul ii pică nu departe de scară, ér capul îl aruncă feciorul de impĕrat în curtea impĕratului Verde.

Smeii îl auțiră cățind ca un snop la pământ, însě fiind întunerec de nu ți vedeai mâna, nu băgară de samă, că are ori nu are cap, și de aceea smeii se grăbiră spre scară, ca să se sue, căci ei credeau că cei ce pică de pe scară amețesc, fiind scara prea înaltă. De ce n'au scăpat cel dintâiu, n'au scăpat nici unul dintre cei 99 de smei.

Tocmai când isprăviră cu cei 99 de smei, iată că ese din curtea impĕratului Verde un smeu. Feciorul impĕratului Roșu sare îndată asupra lui și i retézá capul. Smeul acela adecă mergea în fie-care nópte la impĕratul Verde, de se adăpa din sângele lui, și nu se aflase om în tótă impĕrația lui, ca să l pótă scăpá de o dihanie așa blăstămată, deși impĕratul făgăduí celui ce-l va scăpá de féră jumětate din impĕrația și pe fata de soție.

Feciorul impĕratului Roșu, după ce tăia dela fiecare smeu din vêrful limbei, plécă cu multă voie bună din satul impĕratului. La marginea satului se abătù pe la o babă în a cărei casă, sau colibă, cum ia-și dice mai bine, licuria puținel foc, din care luându-și puținel se duse ca mânat de vênt, până la mormêntul tatălui seu. Ajungênd la mormênt făcù un foc, lângă care fără de leac de frică se puse să tragă un puiu de somn.

Nu adormise bine, după cum ii păruse lui și sfetnicii și veniră la mormêntul impĕratului, să vadă, ce s'a mai întêmplat de nou. Mare le fù mirarea, când vědură pe smeu, zăcênd mort și mormêntul impĕratului nemișcat; ceea-ce îi făcù pe sfetnici și pe alți privitori să l încarce pe fecior de laude, de cari numai el era vrednic. (Va urma.)

---

* Intunecimea de lună, prorocită de astronomi în părțile nóstre, s'a observat pe deplin Vineri séra.

* (O cură simplă contra beției). Se dice, că un escelent remediu contra patimei de beție este apa caldă. Să se sórbă înainte de dejun, înainte de prând, înainte de cină, câteva linguri de apă caldă cât de ferbinte. Asemenea și înainte de culcare.

Varietăți.

* (Archiducele Albrecht în Transilvania.) In „Kolozsvár“ cetim, că Alteța Sa archiducele Albrecht pentru de a inspecționá trupele din Transilvania în 24 a l. c. va sosí în Cluș de unde va plecá la Bistrița, de aici preste M. Oșorheiu la Alba-Iulia, ér de aici la Sibiiu, din Sibiiu la Brașov și dela Brașov se ḑice că va face o escursiune și la Sinaia.

* (Intimpinarea Preasânției Sale dlui episcop N. Popea.) După cum am aflat pe cale privată Preasânția Sa în călĕtoria spre Caransebeș, la Ilia, Deva, Arad, Timișóra și Lugoș a fost întimcu mult entusiasm la tóte garele. Detaiuri până acuma n'am primit.

* (Denumiri). In urma organisării din nou a direcțiunilor financiare, care organisare va întrá în practică la 1 August a. c. n. a fost denumiți și 2 directori români anumit: dnii D. Dragonescu în Cincibiserici și G. Pop în Aiud, ér dl secretariu Nicolau Pop din Sibiiu, un amploiat dintre cei mai distinși, a fost denumit de vice director în *Neutra*, adecă între slovaci!

* (Bancnote nóuĕ de 1 fl.) De curênd s'a pus în circulațiune bancnote nouĕ de 1 fl Ele pórtă datul 1 Iuliu 1889. Sunt lungi de 105 milimetri și late de 68½ milimetri. Ele sunt tipărite albastru pe ambe părțile. — Bancnotele vechi de un fl. cu datul 1 Ianuariu 1882 sunt a se schimba la perceptorate și la cassele statului până la 30 Iuniu 1890. Dela acest termin până la 30 Iuniu 1892 bancnotele vechi de 1 fl se vor primí numai la Cassa centrală c. r. în Viena și la Cassa r. u. din Budapesta, apoi la cassele ţĕrei, ér trecênd acest termin nu se vor primí și schimbá, decât cu petiţiune la ministeriul de finanțe.

* (Necrolog.) Pătrunși de adêncă durere vĕ însciințăm despre repausarea mult iubitului meu soț respective tată **B. G. Popoviciu,** cavaler „Steaua României“, membru fundator al Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român, al societății academice „România Junĕ“, furnisorul curții regale române, etc. etc. decedat din viață Luni 26 Iuniu, (8 Iuliu), 1889 la 8 óre diminéță în etate de 65 ani. Rĕmășițele pămêntesci ale scumpului și mult regretatului defunct, se vor înmormênta Mercuri în 28 Iuniu (10 Iuliu) la 10 óre a. m.

Gainfahrn-Vöslau, 26 Iuniu (8 Iuliu), 1889.

Zoé, Lucia, Cäsar, ca copii. *Aspasie Popoviciu,* ca soție.

* (Călduri mari). A venit luna lui Cuptoriu și cu ea și căldurile. De vre-o câteva ḑile căldura e așa de mare, că termometrul s'a ridicat peste 40° Celsius.

* (Ungurii în Paris.) Ḑiarului „Pester Lloyd“ i-se scrie cu datul de 10 Iuliu din Paris următórele: „Astăḑi după prânḑ apărură în Pantheon ungurii, ce se află aici, membrii comitetului frances, precum și ministrul Locroy și Georges Hugo. După vorbirile ocasionale ale scriitorului maghiar Várady și ale președintelui *Association internationale à Ratisbonne,*“ cetì membrul teatrului național, Franz Náday, o odă a lui Ludovic Bartok despre Victor Hugo, care inmediat s'a tradus în limba francesă și a fost viu aplaudată de public Vorbirile lui Blasiu Orbán, care purta costum național maghiar, Locroy, Clovis Hugues incheară festivitatea, după care o colosală cunună de palmier se depuse pe mormêntul lui Hugo. O parte mică dintre maghiari se duse și la mormêntul lui Gambetta și depuseră și ací o pompósă cunună cu tricolorul frances, pe care era scris: „Maghiarii lui Gambetta!“ Acest pas se consideră ca o trecere preste program și se critică aspru. La monumentul lui Gambetta Emil Abrányi cetì o poemă mai întâiu ungurésce apoi franțozesce. Deputatul Bordeau amintì meritele lui Gambetta și simpatiile maghiarilor pentru Francia. Intre cei de față se afla și șeful cabinetului ministrului de esterne, Delpench.

* (Mărimea Londrei și consumațiunea ei). In marele oraș Londra, capitala Angliei, tot la patru minute se întêmplă o nascere, așa că pe 2 óre se vin ca la 30 nasceri, în care timp casuri de mórte se întêmplă ca vre-o 20. Dacă un ḑiar ar voí se publice numele tuturor celor ce se nasc și mor, ar trebuí sĕ aducă pe fie-care ḑi mai multe colóne numai cu nume. O ideie mai nimerită despre mărimea acestui oraș și-o va puté face cineva, dacă va avé în vedere faptul, că lungimea tuturor stradelor Londrei face nu mai puțin ca 7000 de miluri. Dacă cineva ar voí sĕ percurgă tóte stradele din Londra, percurgênd pe ḑi 4 miluri geografice s'au 29 klm. ar avé lípsă de un an întreg pentru a puté trece prin tóte stradele. Locuitorii Londrei consumă în decursul unui an 500,000 boi, 2 milióne oi, 200,000 viței, 8 milióne paseri (galițe), 5 milióne funți pesce, 500 milióne ostrele, (ostrige, stridii), 200 milióne pescuți, raci etc. Afară de acestea mai multe milióne tone (à 20 măji) estrat de carne și alți nenumĕrați articoli de mâncare. Bere se consumă 200 milióne quarturi, rum 10 milióne și vinu 50 milióne quarturi.

Primirea în scóla de cadeți.

La timpul seu am luat notiță despre publicarea concursului referitoriu la primirea elevilor în scóla de cadeți, în cele următóre publicăm și condițiunile de primire.

Este a se trimite o rugare în limba germână cătră comanda acelei scoli de cadeți, unde doresce tinĕrul sĕ fie primit. Un formulariu comunicăm la vale.

Rogarea de primire trebue sĕ fie înzestrată cu următórele documente:

1. Cartea de botez a elevului.
2. Cartea de împămêntenire (Heimathschein) a aceluia.
3. O adeverință medicală dela un medic c. r. militar dela armată ori honveḑi despre aptitudinea corporală a petentelui pentru crescerea militară.
4. Testimoniile scolastice de pe anul întreg 1888/89.
5. Adeverință despre purtarea morală dela oficiile politice ori polițienesci. (Acésta însĕ numai atunci, dacă în testimoniul scolastic nu se află notificat, sau dacă întrarea în scóla de cadeți nu se întêmplă direct din scólele medii).

Rugări necomplete ori întârḑiate, subscernute după terminul de 25 Iuliu se resping, în contra respingerei nu are loc recurs.

După începutul anului scolariu 18 Septembre nu se mai primesc competenți în scólele c. r. de cadeți.

Viena, în luna lui Maiu, 1889.

Dela ministeriul imperial c. r. de resbel.

Despre banii scolastici.

În scólele de cadeți se plătesce în fie-care an bani scolastici și anume:

a) Pentru fii de oficeri și a tuturor oficianților militari dela armată c. r. și honveḑi anual câte 12 fl.

b) Pentru fii dela oficeri de reserve, dela oficianți de curte sau oficianți de stat civil câte 60 fl, anualminte.

c) Pentru fii tuturor celorlalți civi ai statului austro-ungar câte 120 fl. anualminte.

Pentru fii celor de sub *b*) și *c*) însemnate persóne se cere în cas, dacă vor fi primiți în scólele de artilerie sau de pionier, numai o tacsă de 30 fl, resp. 60 fl. pe fie-care an.

Banii scolastici sunt a se plătí înainte, în rate semestrale la 18 Septembre și 1 Martiu a fie-cărui an la aceea scólă de cadeți, unde frecuentantul fù primit.

Comandele scolare pot permite la tineri sĕrmani, ca banii scolastici sĕ se plătéscă în rate lunare.

Eliberare dela solvirea banilor scolastici nu se permite, nici se vor reîntórce banii plătiți.

Despre etate.

Pentru întrarea în I an al unei scoli de cadeți de infanterie se cere dela elevul vêrsta cea mai mică de 14 ani impliniți, și cea mai mare de 17 ani netrecuți. Ér pentru întrare în I an al unei scoli de cadeți de artilerie sau pionier o vêrstă mai mare potrivită cu studiile făcute.

Pentru intrare în anul al II-lea al unei scoli de cadeți se cere vêrsta maximală de 20 ani neîmpliniți. Vêrsta se numĕră dela 1 Septembre.

Asentarea elevului se întêmplă numai după terminarea și eșirea din scólă.

Pentru anul curent 1889/90 se mai permite primirea de elevi asentați.

Despre primirea scolarilor.

Toți petenții trebue se documenteze prin testimonii scolastice progresul în sciințe și trebue sĕ se supună unui esamen de primire.

Testimoniile trebue se arete, că petentul a absolvat următórele clase cel puțin cu un calcul îndestulitoriu (genügend) și anume pentru primirea într'o scólă de cadeți de infanterie:

a) In anul I. patru clase prime dela o scólă medie. Cari au absolvat numai trei clase medie trebue se arete atestate cu calcule suficiente (befriedigend), pentru ca sĕ fie permis a depune esamen de primire.

b) In anul al II-lea cinci clase medii.

c) In anul al III-lea șase clase medii reale sau gimnasiale.

d) In anul al IV-lea absolvarea unui gimnasiu ori scoli reale.

In scóla de cadeți de cavalerie.

Anul prim se póte absolvá într'o scólă I de cadeți de infanterie.

a) In anul al II-lea cinci clase.

b) In anul al III-lea șase clase.

c) In anul al IV-lea absolvarea gimnasiului ori scólelor reale.

In scóla de cadeți de artilerie și de pionier se primesc:

a) In anul I cu cinci clase reale ori gimnasiale.

b) In anul al II-lea absolvarea scólelor reale ori gimnasiale.

Esamenul de primire pentru întrare în I an al unei scoli de cadeți de infanterie, artilerie ori pionier sĕ face din următórele obiecte:

Limba germână, aritmetica, algebra, geometria- geografia și istoria cât s'a propus în cele 4 clase inferióre ale scólei reale sau gimnasale.

Pentru întrare în anul al II-lea se estinde esamenul asupra tuturor obiectelor din anul I.

Condițiunile de primire pentru competenți sunt:

1. Sĕ fie sudit austro-ungar.
2. Sĕ fie trupesce apt.
3. Cu purtare morală.
4. Sĕ aibe vêrsta recerută.
5. Indestulă pregătire scolară.
6. Sĕ se deoblige a purtá din proprii mijlóce spesele pentru procurarea obiectelor de adjustare.
7. Sĕ se plătéscă de timpuriu banii de scólă.

Bani de vipt nu se cer.

Cu începutul anului scolastic 1889/90 (dela 18 Sept. începênd) se primesc în scólele de cadeți cam în numĕrul următoriu:

In anul I al scólei de cadeți de infanterie din Viena, Budapesta și Praga câte 100.

In anul I al scólei de cadeți de infanterie din Karlstadt, Kaarthaus lângă Brünn, Lobzow lângă Cracovia, Sibiiu, Triest, Liebenau lângă Gratz, Pojon, Innsbruck și Timișóra câte 50.

In	I	an	al	scólei	de	cadeți	de artilerie	150
„	al II	„	„	„	„	„	„	50
„	I	„	„	„	„	„	„ pionier	50
„	al II	„	„	„	„	„	„	25
„	„ II	„	„	„	„	„	„ cavalerie	50
„	„ III	„	„	„	„	„	„	35.

Condițiunile de primire mai pe larg sunt publicate într'o broșură sub titula „Vorschrift über die Aufnahme von Bewerbern in die k. k. Kadetenschulen“ tipărită la L. W. Seidel und Sohn in Viena, dar broșura acésta se póte căpĕtá și în librării cu prețul de 30 cr.

Formula petițiunei pentru primirea unui scolariu într'un institut de cadeți sună în limba germână astfeliu:

An

das k. k. Commando der Infanterie-Kadetenschule

in

Temesvár.

50 kr. Stempel.

Ich bitte um die Aufnahme meines Sohnes N. N. (numele fiului) in den I. Jahrgang der k. k. Infanterie-Kadetenschule in Temesvár, mit der Widmung für die Infanterie-Truppe (séu altă trupă în care voiesce sĕ fie primit elevul.)

Als Aufnahms-Dokumente lege ich bei:

1. Den Taufschein meines Sohnes;
2. den Heimatschein desselben;
3. das militär-ärztliche Gutachten, und
4. das ganzjährige Schulzeugniss (1888/89) meines Sohnes.

Ich erkläre, dass mir die Bestimmungen der Vorschrift über die Aufnahme von Aspiranten in die k. k. Kadetenschulen vollinhaltlich bekannt sind und dass ich mich verpflichte, allen daselbst festgestellten Bedingungen genau nachzukommen, falls mein Sohn in eine Kadetenschule aufgenommen wird.

Schliesslich füge ich bei, dass ich meinem Sohne N. N. während der Frequentirung der Kadetenschule eine monatliche Zulage von . . Gulden verabfolgen werde (eventuell: „dass ich meinem Sohne eine bestimmte monatliche Zulage zu verabfolgen nicht in der Lage bin“).

N., am . . ten . . . . . 18 . .

N. N.

(numele și adresa părintelui).

séu:

Mein Mündel besitzt eigenes Vermögen und erhält aus demselben eine Subsistenz-Beihilfe von monatlich . . Gulden (eventuell: „besitzt kein Vermögen“).

N., am . . ten . . . . . 18 . .

N. N. als Vormund.

(numele și adresa tutorului).

Nota: Pe petițiunea și atestatul mediculuĭ sunt a se lipí câte un timbru de 50 cr. pe celelalte acluse, dacă nu sunt timbrate câte de 15 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 13 Iuliu 1889.

Buda: 55 86 37 43 49

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.10	99.95
bbligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 75	112.– 25
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.70	100.—
Obligațiuni de credit austr.	303.—	301 90
Sorți de regularea Tisei	127.—	126 50
Obligațiuni urbariale ung	105 —	105.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.46	9.41
100 marce nemțesci	58.30	58 25
London pe (poliță de trei luni)	119.20	119.20

Nr. 357. [94] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla capitală rom. gr. or. din S. Sebeş, pentru ocuparea lui se escrie concurs, cu termin până la 31 Iuliu a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 350 fl. v. a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. v. a. pe an.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile, instruite conform legilor în vigóre, oficiului protopopesc gr. or. din S. Sebeş, şi concedêndu le împregiurările, a se presentá în biserica din loc în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre pentru a şi arĕtá desteritatea în cântare şi tipic.

S. Sebeş, în 21 Iuniu, 1889 v.

Comitetul parochial.

Ioan Tipeiu, protopresbiter. *Z. Murĕşan,* notariu.

Nr. 176. [93] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septembre n. a. c. a *3 posturi de învĕţători* şi a *unui post de învĕţătóre* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupá vre-unul dintre posturile amintite au se presente următórele documente:

a) atestat de boţez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a Art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scólele civile;

e) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arĕtarea specialităţii, pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

c) fiind limba română limba de propunere, se dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere; *pentru postul de învĕţătóre* se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai sus, şi cualificaţiune specială pentru *lucrul de mână* şi vêrsta de cel puţin 20 ani.

Concurenţii, cari vor dovedí aptitudinea specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germâne, franceze, a gimnasticei sau altei specialităţi de scólă, vor avé preferinţă între cel altfel cu pregătiri egale.

Fie care concurent, care va fi ales învĕţătoriu sau învĕţătóre, se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu posturile, ce sunt a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii:

a) învĕţătorilor salariu anual de câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. v. a., bani de cuartir;

b) învĕţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internat (vipt, locuinţă, încălţit, luminat, spălat) salariu anual de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sĕ se presente *subsemnatului comitet până la 15 August st. n. a. curent.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 9 Iuliu, n. 1889.

George Barițiu, preşedinte. **Dr. Ioan Crișian,** secretariu II

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer, proprietariu.

[91] 3—14

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroidi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 34—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. **Ca semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie împrimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10 34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.35	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicica	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicica	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8. -	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 72 Sibiiu, Joi 6/18 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Iuliu.

(*O*) Greutăţile din trecut esistă şi acuma, şi încă în mĕsură mai mare. De aceea, dacă omul voesce sĕ fie considerat cel puţin de obiectiv şi cu tragere de inimă faţă cu cau a scolară, care este comună a nóstră a tuturora, trebue sĕ aibă în considerare împregiurările grele, între cari trăim, şi dacă totuşi îi mai rĕmâne inimă şi pentru personalităţi, cari ca punct principal din programă se vede, că nu pot lipsí, atunci personalităţile sĕ fie puse în faţa împregiurărilor, şi cu chipul acesta publicului mare i se va face un serviciu óre-care.

Cum am amintit în articolul din Nr. 70 avem rapórte detaiate din mai multe părţi ale archidiecesei despre resultatul esamenelor anuale.

Suntem prin urmare puşi în posiţiunea de a judecá lucrurile în deplină cunoscinţă de causă.

Constatăm deci, că nu pretutindenea s'au observat resultatele, pe cari între împregiurări normale le-am puté constatá la tóte scólele, şi pe cari de faptă le şi constatăm la cele susţinute în stare corĕspunḑĕtóre.

Defectele esistente sunt de asemenea natură, încât autoritatea bisericéscă nu este pusă în posibilitatea de a le puté delătură chiar nici când personalul dela consistorii ar fi ales şi instituit la gréua sa chemare în biroul cutărei redacţiuni, şi nu în representanţa legală a bisericei nóstre, care şi ea are inimă pentru causa comună.

Şi noi poftim pe tot omul de bine sĕ se pună în raport cu oficiile protopresbiterale şi parochiale, şi de acolo sĕ-şi tragă informaţiuni despre starea lucrului.

Şi la locul prim va urmá nesciinţa poporului insoţită de sĕrăcia lui cea mare, care în multe locuri a ajuns graniţa, şi ómenii iau lumea în cap, spre a-şi căutá în alte locuri condiţiuni de esistenţă.

In faţa acestui rĕu general este fără efect ori ce străduinţă a învĕţătoriului, fie altcum el unul dintre cei mai bine pregătiţi. Dacă se fac în ordine conspectele despre absenţii, şi punem casul, că autoritatea politică 'şi face oficiul din interes pentru scólă, părinţii stau înainte cu realitatea crudă: copii goli, desculţi, şi flămênḑi în puterea iernei. Şi în faţa acestei impregiurări se móie chiar şi inima celui mai impetrit om, fie el chiar şi scriitoriu la gazete.

La casurile, unde acest defect lipsesce, aflăm altele, cari încă împedecă mersul regulat al instrucţiunei. Vom amintí numai unul, care va fi de ajuns, şi le va acoperí pe tóte celelalte. Dotaţiunea corpului învĕţătoresc la noi e fórte slabă, şi în timpul din urmă în loc de a puté constatá îmbunătăţiri, constatăm regres. Causa uşor o vom aflá. Sĕrăcia poporului cresce pe ḑi ce merge, şi noi la popor suntem avisaţi, căci în trecutul nostru nu am avut ḑile senine, ca sĕ ne facem fonduri, din cari sĕ acoperim trebuinţele scolare. Salariul învĕţătoresc se votézá în sinodul parochial, şi spre durerea nóstră fie ḑis, poporul când aude de contribuţiuni pentru scólă, cu anevoe se învoesce. Casurile de asemenea natură sunt tot mai dese, şi oficiile protopresbiterale, ca unele, cari ḑi de ḑi dau pept cu acest neajuns, au început a resoná, că mai bine ar fi, dacă sistemisarea de salarii învĕţătoresci s'ar lăsá la competinţa comitetului parochial, care fiind compus din ómeni mai puţini, şi din cei mai inteligenţi, este mai uşor de convins şi mai induplicabil pentru îmbunătăţiri în interesul scólei.

Noi în biserică nu avem esecutiva, ci totul atârnă dela bunăvoinţa credincioşilor nostri. In casuri de estremă necesitate ne luăm refugiul la organele comitatense. Resultatul final nu-l mai urmărim, cine cunósce situaţiunea la noi, acela va ajunge la conclusiunile, la cari de regulă în asemenea casuri ajunge autoritatea bisericéscă.

In lipsa de salarii corĕspunḑĕtóre nu ne putem cresce nici susţinea un corp învĕţătoresc crescut după tóte recerinţele sciinţii de aḑi. In lipsa de salarii corĕspunḑĕtóre învĕţătorii nostri sunt avisaţi a căutá şi alte căi pentru susţinerea lor şi a familiei lor, prin ce se retrag dela scólă, cei mai mulţi au inimă grea a face acésta, insĕ totuşi o fac.

Şi dacă aḑi stăm şi cum stăm, acésta avem sĕ o mulţămim devotamentului învĕţătoriului pentru scólă, şi nu remuneraţiunei pentru indeplinirea oficiului de învĕţătoriu.

Partea morală întrece aici pe cea materială. Noi punem mare pond pe impregiurarea acésta, de aceea o şi accentuăm cu tărie. Căci dacă nu o am face acésta, atunci cu calculi matematici am ajunge la resultatul ventilat de mulţi chiar şi în colónele ḑiariului nostru, că adecă învĕţătoriul e mai rĕu remunerat decât văcariul sau óre-care alt păstoriu din sat.

Revista politică.

Pretensivul guvernor al Ungariei, bĕtrânul Kossuth, se mişcă érăşi, şi din esilul seu caută sĕ fericéscă Ungaria după vederile şi aspiraţiunile sale vechi.

Epistolele deschise, publicate în ḑilele trecute în organul partidului dela 1848 şi vorbirile sale cu ocasiunea visitei, ce i-o au făcut un însemnat numĕr de maghiari, e o icónă fidelă a programului seu din trecut, pe care voesce sĕ-l realiseze cu ori-ce preţ în viitoriu.

In urma acestora partidul radical pare a fi prins mai multă putere şi e de nou însufleţit pentru realisarea principiilor, ce le urmăresce, pregătesce nóue tulburări în politica internă a ţĕrii şi pune în perspectivă guvernului mari greutăţi.

Nu scim încă, ce scene se vor petrece în viitórea sesiune dietală, dar espunerile bĕtrânului esilat au fost comentate din tóte părţile şi în tóte comentările, afară de ale foilor radicale din Ungaria, ele sunt respinse cu mare indignaţiune.

Cea mai mare amărăciune a provocat apreţierile sale în rolul ce l'a jucat dinastia habsburgică în Ungaria. Despre acésta se esprimă Kossuth între altele: Decând domnesce casa austriacă în Ungaria a făcut tot posibilul, ca Ungaria sĕ înceteze a mai fi, a apĕsat naţiunea, folosindu-se de tóte mijlócele şi intrigile, ce şi le póte cineva închipuí, fără însĕ a o puté înduplecá sĕ-şi tradeze dreptul. Dar cea ce nu s'a putut realisá prin o astfeliu de siluire şi prin astfeliu de cabale se realiséză prin sistemul de representare al poporului. Representanţii poporului, cari nu manifestézá voinţa „naţiunei", au hotărît ca Ungaria sĕ nu fie îndependentă şi sĕ nu se bucure prin urmare de un sistem de guvernament independent. Amărăciunea mea e cu atât mai mare, cu cât vĕd, că treptat se aruncă representanţa ţĕrei în braţele unui imperiu, sacrificând drepturile naţiunei, ba cu votarea noului proiect de lege militariu pare a se fi şi aruncat cu totul.

Sistemul de guvernare al comitelui Taaffe e combătut cu mare înverşunare nu numai de presa din opoziţia austriacă, ci şi chiar de foile cele mai de frunte ale Germaniei. Acest sistem de a împĕcá naţionalităţile se considerá în Berlin de un joc de tot periculos, ale cărui efecte rele se vor vedé şi simţí cu atât mai amar, cu cât ele se vor produce mai târḑiu. Atitudinea, ce o au luat cehii şi în special cehii tineri încă numai sistemului actual se póte atribuí, precum şi îndrăsnéla provocătóre a tuturor naţionalităţilor. In asemenea împregiurări germanismul nu numai că e periclitat şi că Austria 'şi perde tot coloritul ei german, dar prin purcederea de până

FOIŢA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare).

In aceea diminéţă un cioroiu de ţigan, frumos ca toţi corturarii, întră la impĕratul Verde ca sĕ vadă nu cumva impĕratul ar mai avea ceva de lucru cu ciocanul, căci pe acele timpuri numai faraonenii sciau lucra la fer; şi apoi pe cioroiul acela, ca pe cel mai învĕţat din viţa lui, l'au fost ales impĕratul ca sĕ-i lucre totdeuna, ce va avé lipsă.

Nu asteptă ţiganul ca argaţii impĕratului sĕ întrebe dela domnul lor, că ce lucru sĕ dea la cióră, el cum întră în curtea impĕratului se duce deadreptul la impĕrat ca şi cum cine scie ce increḑut mare ar fi fost el la impĕratul Verde.

Cu vorba dintâiu faraonul de cióră spuse impĕratului o scire imbucurătóre: că adecă el a omorit pe cei 99 de smei de a căror frică imperatul 'şi ţinea pe unica sa fică închisă şi ascunsă, şi că a mai omorit şi pe smeul, carele se adăpa din sângele impĕratului. De bună sémă impĕratul n'ar fi creḑut pe lăeţ, dacă nu i-ar fi arĕtat o sută vêrfuri de limbi dela smei. Au şi avut lăeţul de unde tăia limbi de smeu, dară chiar vêrfurile de limbi nu, căci acelea au fost tăiate de feciorul impĕratului Roşu, pe care după-ce le au tăiat au aruncat capetele de smei din curtea impĕratului şi ţiganul avênd noroc, că impĕratul n'au băgat bine de sémă, s'a fălit cu hărnicia altuia.

Impĕratul Verde, după cum spuseiu şi mai nainte, a promis fata şi impĕrăţia jumĕtate celuia ce l va scăpá de smei, dar când a promis el aşa ceva, nu i-a plesnit prin minte, că el va avé norocire de un lăeţ. Sĕ-şi mute vorba acuma era prea târḑiu, şi cióra de ţigan o scia acésta fórte bine, şi de aceea capul lui cel spîrlit clocotia de planuri: cum o sĕ se pórte ca ginerele impĕratului Verde.

Vĕd, că acum tu o sĕ-mi fii ginere, ḑise impĕratul cătră ţigan cam cu gura jumĕtate.

Fata impĕratului, dacă ar fi fost după voia ei mai bucuros ar fi stat pe viaţă în robie decât sĕ fie nevasta unui ţigan, dar ce se faci?

Almintrelea ce sĕ mai ḑici, nici mîrloiul de ţigan nu era tocmai de lăpĕdăt, căci dacă l'ai fi vĕḑut în hainele lui cele de anglie, l'ai fi putut potrivi cu vorba cântecului:

Făţişóra lui:
Péna corbului:
Mustăcióra lui:
Códa dihorului;
Ochişorii lui:
Spuma laptelui;
Dinţişorii lui:
Faţa caşului;
Şi buzele lui:
Faţa cordovanului.

Ca sĕ nu mai lungim vorba, căci vorba multă 'i sărăcie, impĕratul Verde a făcut şi cam fără de voie têrg cu trăsnitul de cióră, şi acum se pregătia de ospĕţ.

La ospĕţ impĕratul a invitat şi pe feciorii impĕratului Roşu. Aceia a şi primit invitarea.

La ospĕţ fie-care dintre chemaţi trebuia sĕ povestéscă la auḑul tuturora o poveste, cum povestesc şi eu acuma; sau o păţanie din viaţa sa, bagsama pe acele timpuri aşa era obiceul.

Feciorii impĕratului Roşu ca cei mai buni de gură începură ei unul după altul a povestí întêmplări din viaţa lor.

Cel mai mare povestí păţania lui, când a voit se păzască pe tatăl seu sĕ nu-l mânce.

Al doilea şi cel mijlociu ér povestí ce a păţit şi el când a păzit pe tatăl seu.

In urmă începù şi cel mai mic a povestí păţania sa, când ajunse cu povestea pe la cei 99 de smei, pe cióră, care era acum mire nu-l mai ţinea locul 'l luau fiori şi ferbinţeli de mórte; i se înţepoşa pĕrul ca pe ariciu, şi nu scia pe ce lume se află acum. (Va urma.)

---

* (Frecuenţa băilor.) Numĕrul óspeţilor la băile din Elöpatak e de 600; la cele din Borsek petrec 202 persóne, ér la Ocna Sibiiului sunt 89 familii.

acum ea va suferí o sguduitură puternică din partea slavismului.

Neînțelegerile, ce s'au escat între principele de Bismarck și generalul Waldersee au mers cu mult mai departe chiar decât se putea închipuí. Din aceste neînțelegeri s'au născut neînțelegeri chiar între monarchul german și bětrânul seu cancelariu. Nu e mirare deci, că în timpul din urmă energicul cancelariu, care a ridicat atât de mult vața și prestigiul Germaniei se miscă atât de anevoios și numai surprinde lumea cu manopere politice, precum era indatinat. Impěratul german, carele privia până acum în Bismarck pe tatăl seu sufletesc, are cu mult mai mari simpatii pentru Waldersee decât ca să desapróbe politica, ce o face acesta în legătură cu ministrul de rěsboiu. Afară de acésta cestiunea Helveției încă precipitéză mult neînțelegerile. Principele de Bismarck lucră din tóte puterile pentru împărțirea acestei țerișóre, care până acum a format zidul de despărțire între ura germană, francesa și italiană.

Dilele de vacanță parlamentară le folosesce guvernul român pentru a se întări cât mai bine, ca în viitórea sesiune se apară cu mult mai forte ca până acum și să numai șovăéscă în fața puterniculuí partid „constituțional", ce s'a format. Cu deosebire s'au pus mare pond pe premenirea administrațiunei și spre scopul acesta s'a și început o miscare energică. Mulți funcționari au fost destituiți din posturile lor și înlocuiți prin alții de colórea guvernului și mulți vor mai fi destituiți. Tocmai aceste premeniri par însě a provocá nemulțămiri în sinul cabinetului ministerial, care nu e compus din persóne atât de adicte dlui Catargiu, ca să l apróbe în tóte faptele sale. Nu se scie încă, dacă liniștea aparentă din ministeriu nu va fi conturbată, atâta însě e sigur, că mai mulți ministrii, cari și ei vor să spriginéscă pe amicii și aderenții lor, au hotărât să păsésca cu energie contra ministrului de interne, care face premeniri tot numai cu persóne, cari ii sut mai adicte.

Din tóte părțile Sêrbiei se semnaléză bande puternice de tâlhari, cari sunt pregătite a conturbá pacea Bulgariei. Din acésta causă Pórta s'a vědut necesitată a provocá guvernul sêrbesc, ca să nimicéscă bandele, însě încercările ei au rěmas zădarnice. Dacă se vor adeverí și scirile, că metropolitul Michail voesce să impopuleze tóte mănăstirile cu călugări rusi, nu putem să presupunem decât, că Sêrbia a devenit în adevěr vatra uneltirilor pentru conturbarea păcei europene.

Primirea și instalarea episcopului Nicolae Popea în Caransebeș.

In fruntea numěrului 26 al diariului „Fóia diecesană" aflăm următórele:

Cântați imn de bucurie,
Voi români și creștini buni,
Căci părinte o să ne fie,
Chip al bravilor străbuni!
Numele teu Nicolae,
E un viitoriu întreg,
E conducětórea nae
In pustiiul cel vitreg.
Sórtea nóstră a conduce,
Tu de ceriuri ești menit;
Cu credință în a ta cruce
Îți urăm bine ai venit!

Cu aceste cuvinte salută din inimă toți fii diecesei Caransebeșului pe venerabilul lor archipăstoriu, sosit în mijlocul lor spre a luá cârma diecesei și a conduce destinele ei cu mână tare și cu braț înalt.

Archipăstoriul vine într'un agru abia brăzdat și sămênat. Sadurile și plantațiunile, deși până acum sănětóse și pline de viață, totuși au mare lipsă de o deosebită îngrigire și cultivare în viitoriu.

Mii de dorințe și speranțe se légă astădi de persóna ilustrului archipăstoriu, precum ni-a spus-o singur în cuvêntul seu ținut cu ocasiunea chirotonirii întru episcop, pentru-că lipsele nóstre sunt nenumărate preste tot, și în deosebí în acéastă diecesă.

Îl întimpinăm cu iubire fiéscă și încredere, că încrederea cu încredere se resplătesce și din întâlnirea ambelor numai bine póte se resară pentru tinera diecesă de D-deu scutită a Caransebeșului.

Ne grupăm împregiurul Preasân. Sale și îl vom spriginí în tóte întreprinderile sale salutare, sciind bine, că numai astfeliu ne vom împlini misiunea nóstră istorică, de a cresce bisericii, națiunii și patriei nóstre generațiunile viitóre.

În acéstă di de bucurie generală bineventăm deci și noi pe noul mire al bisericii lui Christos cu cuvintele psalmistului: „Bine este cuvêntat cel-ce vine întru numele Domnului".

Aceeași fóie publică și următoriul program al primirii și instalării Preasfinției Sale a domnului episcop Nicolae Popea.

Sâmbătă, în 1/13 Iuliu 1889.

Presânția sa domnul episcop Nicolae Popea va sosí în Caransebeș Sâmbătă în 1/13 Iuliu a. c. la 2 óre 10 minute după amédi cu trenul de către Timișóra.

La gară Présânția Sa va fi primit de către membrii consistoriului, deputațiunea orașului Caransebeș și alte deputațiuni. Reuniunile de cântări vor esecutá cântări de salutare; apoi președintele consistoriului și primariul orașului vor adresá către Preasânția Sa vorbiri de salutare în numele consistoriulu, respetive al orasului.

După acésta Preasânția Sa va pleca cu trăsura spre biserica caderală, fiind precedat de un banderiu călăreți urmat de mai multe trăsuri.

Preoțimea, îmbrăcate în ornate, dimpreună cu corul elevilor institutului teologic-pedagogic va așteptá în pórta bisericii catedrale pe Preaânția Sa. Dela biserică Preasânția Sa va reîntórce la reședința episcopéscă în trăsură petrecut de banderiul de călăreți. La sosirea în reședința episcopéscă Preasâinția Sa va fi salutat prin o cântare esecutată din partea societății române de cântări.

Primirea mandatariului metropolitan a Preasânției Sale dlui episcop Ioan Meținnu.

Mandatariul metropolitan, Preasânția Sa dl episco al Aradului va sosí în Caransebeș Sâmbătă la 6 1/2 óre după médi cu trenul de către Orșova. La gară, Preasânția Sa va fi întimpinat și condus în reședința episcopéscă de către o deputațiune din partea consistoriului și a orașului.

Conductul de făclii.

Sâmbătă séra la 8 óre, conductul de făclii, în fruntea căruia merg reuniunile de cântări, pornesce dela institutul teologic-pedagogic și înaintéză prin piață la reședința episcopéscă. Sosind la reședință, reuniunile de cântări esecută câte o cântare, apoi se vor adresá vorbiri către Preasânțitul episcop Nicolau Popea în numele diecesei și a orașului.

După acésta conductul de făclii plécă către parcul orașului, trece prin strada postei vechi, pe la magistrat și vine până la crucea din piață, unde se stêng făcliile.

Duminecă, în 2/14 Iuliu 1889.

Instalarea.

Duminecă la 9 óre diminéța preoțimea îmbrăcată în ornate vine cu litia la reședința episcopéscă și conduce pe Preasânția Sa episcopul Nicolae Popea la biserica catedrală. Sosind cu litia la pórta bisericii, conductul întreg aștéptă aici sosirea mandatariului metropolitan, carele vine cu trăsura.

După finirea sfintei liturgii și actului de instalare, mandatariul metropolitan dimpreună cu episcopul diecesan reîntorc ta reședința episcopéscă.

Presentarea corporațiunilor și a deputațiunilor.

Presentarea corporațiunilor și a deputptiunilor la Preasânția domnul episcop Nicolau Popea va avé loc Duminecă după liturgie, în ordinea statorindă de către consistoriu, care se va afișá pe pórta reședinței episcopesci.

Banchetul.

Prândul festiv îl va da Preasânția Sa domnul episcop diecesan în hotelul „Lichtneckert", Duminecă la 3 óre după amédi. La prând iau parte cei invitați.

Primariul orașului Caransebeș, dl Ioan Nemoian, a îndreptat în 10 Iuliu n. a. c. un călduros apel către toți locuitorii orașului Caransebeș, fără deosebire de confesiune și națiunalitate, prin care aducênd la cunoscință cetățenilor dorita sosire a Ilustritații Sale dlui episcop diecesan în vechiu venerabilul oraș residențial Caransebeș, totdeodată îi recércă, ca spre înălțarea rarului act sěrbătoresc al întimpinării Preasânției Sale, a viitoriului prim cetățén al orașului, să decoreze festiv casele lor cu flamuri, cununi și flori, éră séra cu ocasiunea conductului de făclii, să ilumineze ferestrile caselor lor. Cu deosebire sunt poftiți a face acésta proprietarii caselor din strada principală, din strada episcopului și cea magistratuală.

Varietăți.

* (Dela Curte). Precum se anunță din Gastein Maj. Lor împěratul-rege și împěrătésa-regina dimpreună cu archiducesa Maria Valeria au sosit acolo. Inalții óspeți sunt însoțiți de bar. Nopcea și de contesa Corniș.

* (Promoțiune). La universitatea din Cernăuți în 2/14 a. l. c. s'a promovat de doctor în teologie dl Demetriu Barbu din Pecica română, diecesa Aradului. Felicitările nóstre!

* (Instalare de preot). Dumineca trecută s'a sěvêrșit instalarea preotului N. Filipescu în comuna Merghindeal (tractul Agnita.) Actul instalărei s'a început la 11 óre și a fost cât se póte de pompos. Noul paroch au fost adus dimpreună cu dl protopop și parochul din Șulumberg M. Păcală în trăsură cu 6 cai și precedați de un mare banderiu de călăreți. La întrarea în comună noul paroch a fost întimpinat de representanța comunală în frunte cu primariul sas, care prin vorbe alese a bineventat pe noul cive al comunei. Sub arcul triumfal 'l bineventă pe dl prot. prin o escelentă vorbire dl învățătoriu local Bucur Muntean. După sěvêrșirea oficiului divin și vorbirea dlui protopop S. Piso, care cetì și actul Escelenției Sale Inalt Preasânțitului archiepiscop și metropolit Miron Romanul, care fù primit cu esclamări de „Se trăéscă" la adresa bunului archiereu, cetí noul paroch prima sa predică. Urmă apoi un prând splendid, la care luară parte în frunte cu dl protopop o mulțime de onorațiori și întreg comitetul parochial. In decursul prândului se ridicară mai multe toaste în sănětatea bunului nostru archiereu, în sănětatea noului paroch, a dlui protopresb, pentru vrednicii merghindeleni, cari de și puțini la numěr au o scólă și o biserică de model. Sub impresiunea cea mai bună, prândul s'a ridicat abia după 6 óre.

* (Difteritisul). Acest morb contagios s'a lățit în mod înspăimêntătoriu în Aiud și în mai multe comune învecinate. O mulțime de copii ii cad jertfă.

* (Prorocia lui Falb.) Prorocia lui Falb despre „dilele critice" cu furtuni și cu rupturi de nor de astădată s'a adeverit. Asupra Vienei s'a descărcat o tempestate violentă, temperatura a scădut de odată în mod de tot simțitoriu, dar pagube enorme n'a causat. Cu atât mai înfricoșate au fost dilele de 12 și 13 Iuliu pentru Budapesta. Furtuna, ce venia de către Viena s'a descărcat cu tótă tăria asupra acestei cetăți. Stradele au rěmas inecate în apă, coperișele caselor svêrlite de parte, arbori smulși din rădăcină, trăsuri cu cai nămolite. O mulțime de persóne, cari n'au ajuns să se pótă adăpostí bine au rěmas înecate. Vasele, ce s'au aflat pe Dunăre au picat jertfă valurilor turbate și cu ele o mulțime de familii, cari au întreprins călětorii de plăcere pe Dunăre au fost înghițite de valuri. Până a ajuns furtuna pe la noi puterea i-a scădut, încât nici n'a fost observată.

* (Un preot zelos) Sub acest titlu cetim în „Luminătoriul": De lângă Foen, dintr'o comună ni se scrie o corespondință din carea estragem următórele: Fericită este comuna aceea, unde preotul și învățătoriul se află în conțelegere spre binele poporului. O astfeliu de comună trebue să înflorésca și prospereze. Astfeliu de comună norocósă este Foenul. Pe acésta comună provedința a dăruit-o cu preot și învățătoriu bun și zelos. Preotul e demnul și tinerul preot Nicolae Popa, carele cu drept cuvênt se póte numí decórea tractului.

Părintele Popa este numai de 5 ani preot, dar în acesti cinci ani a realisat lucruri frumóse și demne de chemarea unui adevěrat preot. Și-a adus în ordinea cea mai bună afacerile oficiului preoțesc și socotelile bisericei etc., care tóte până la venirea sa erau în cea mai mare disordine. Sânția sa în conțelegere cu învățătoriul de acolo Mateiu Milencoviciu, (sěrb de nascere, dar om fórte consciențios și adict serviciului și intereselor poporului ce l dotédă Red. L.) carele încă e un învățătoriu brav și diligent, au lucrat cu trup și suflet împreună de au adus pe poporeni la convingere, că fără de scólă corěspundětóre comuna este perdută. In puțin timp se ridică apoi măréța zidire a scólei române din Foen, carea peste o lună va fi de tot gata. Puține edifice scolare avem noi românii precum e scóla din Foen. Un edificiu cu 2 sale de scólă, destul de spațióse; câte 2 chilii, culină, camără etc. pentru doi învățători. Zidul e edificat tot din cărămidă arsă, material preste tot bun. Comuna Foen este unică în tractul Ciacovei cu un preot și doi învățători, respective cu scólă cu dóue clase. Un lucru ce ar folosí în fie-care comună, nu din contra: câte 2—3 preoți și numai o scólă cu un învățătoriu.

Spesele acestei zidiri scolare se urcă la 4500 fl. Ilustra familie de Mocsonyi acest stâlp neperitoriu ai națiunei române, care tot mereu revarsă binefăcătórele sale jertfe, au dăruit și pentru acest scop 1200 fl. Celelalte 3300 fl s'au repartat pe credincioși, dar aci iese la ivélă meritul părintelui Nicolau Popa. D-sa a premers cu bun esemplu. Sânția sa a dat gratis chilia de locuit învățătoriului, până când scóla va fi gata, și astfeliu a ușurat comuna cu spesele ce au făcut mai mult ca 50 fl. Mai departe: dl preot Popa s'a angagiat ca până atunci, până când se vor mai ușorá spesele cultului nu va deschide concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la clasa de nou înființată, ci un an sau doi va ținé dênsul prelegere în scólă la o clasă, ér acésta o face gratuit, fără nici o plată.

Și faptelor de feliul acesta — scrie cor. — sum eu în stare să le aduc lauda cuvenită? Nu! Depun péna și dic: Ddeu să-l trăéscă pe părintele Nicolae Popa mulți fericiți ani spre binele și înflorirea poporenilor sei. Ér națiunei române îi poftesc ca tot astfeliu de preoți să i dea Dumnedeu, — atunci de sigur ea nu va perí.

* (Regule pentru scaldă). Un medic publică următórele regule, cari trebue să le țină cineva, când vrea să se scalde: Când esti pré iritat, nu te scălda, de asemenea când ți-se face iute rău sau peste tot nu te afli bine. După nopți nedurmite

sau după incordări pré mari, nu te scălda, mai n'ainte de a te fi odihnit câteva óre. Dacă ai mâncat pré mult ori dacă ai bĕut pré mult, nu te scălda. Drumul cătră scaldă sĕ-l faci cu paşi moderaţi. Desbracă-te încet, dar întră iute în apă. Dacă se póte, sai în apă cu capul înainte, dacă nu cufundăţi-l numai decât. In apă nu rĕmânea mult, mai ales dacă esti şi cam slăbuţ. După scaldă frécă-ţi corpul, ca sĕ pótă circulá sângele, îmbracă-te iute şi fă mişcări moderate.

* (Aniversarea descoperirei Americei) In Spania deja de acum s'au început preparativele serbărei, ce au a se face la anul 1892 a patra sută aniversare a descoperirii Americei. Vor fi învitate la acéstă serbare tóte popórele culte din lume. Cu acésta ocasiune se publică concurs pentru cea mai bună lucrare, care va descrie tóte descoperirile maritime făcute dela 1492 încóce. Prima lucrare de acest soiu va fi premiată cu 30,000 franci, a doua cu 15 000 lei. Lucrările pot se fie scrise în limbile spaniolă, portugeză, francesă, germană, engleză sau italiană.

* (Érăşi puscă nouă.) Din Turin se scrie, că unui tiner inginer de acolo i s'a dat voie sĕ fabrice un nou feliu de pusci inventate de el. După părerea bărbaţilor esperţi, aceste pusci sunt superióre tuturor puscilor de până acum. Nóuĕle pusci sunt un feliu de pusci cu repetiţie, avênd 13 încărcături, cari prin un simplu rătez se pot descărcá în timp de 20 secunde şi cari se pot încărca deodată. Calibrul este cevaşi mai mic ca al puscii Vetterli, dar greutatea 'i este aceeaşi. Construcţia este simplă şi solidă.

* (Contingentul pentru 1889 în Rusia). Contingentul pentru 1889 este hotărît la cifra de 255,000 de ómeni pentru armata de uscat şi de mare, afară de 24,000 de mii de ómeni luaţi în Caucasia pentru recrutarea trupelor speciale caucasice.

* (Archeologic.) Patru ţileri au descoperit la Apahida o comóră de pe timpul emigraţiunei, şi anume o urnă de argint, mai multe obiecte de aur, între cari şi o corónă, un inel masiv, o oală, mai multe lănţişóre etc. Tóte a fost cumpĕrată pentru muzeul din Ardél cu 1780 fl.

— „Românul“ află, că o mare măsea de mastodont antedeluvian s'a găsit pe o vălcea din comuna Gura Vitiórei, din judeţul Prahova, de cătră dl D. Ionescu, care are intenţiunea de a o trimite la museul naţional din Bucuresci. Greutatea măselei este de 4 chilo şi 800 grame, avênd înălţimea aprópe 20 cent. m., ér lăţimea de 14 cm. Tot acolo s'a mai găsit de cătră un locuitoriu un ţos ţatât de mare, că a făcut din el un stâlp de pórtă.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 13—14 din 1—15 Iuliu 1889 are sumariul: Un alt discurs scolastic al d-lui Dimitrie A. Sturza. — Episcopul Nicolae Popea. — † Necrolog, Dimitriu Moldovan. — Părţi alese din istoria Transilvania. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Sciri scolare. — Procese verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţa dela 3 şi 9 Iuliu n. — Avis la deschiderea scólei de fete. — Concurs.

„*Meseriaşul român*“ Nr. 13 a apărut cu următoriul sumariu: Ésposiţia din Paris. — Istoricul fundării „Asociaţunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor meseriaşi români.“ — Foiţa „Meseriaşului român.“ — Un fiu de rege meseriaş. — Poesie. — Glosa de Eminescu. — Feiurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Bibliografie. — Târgurile şi Cursul pieţei Braşov.

Raport general

al societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ la finea anului scolastic 1888/9.

A. In general.

Sub conducerea dlui profesor seminarial Ioan Popescu, societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ s'a constituit în şedinţa dela 18 Septembre 1888 în chipul următoriu:

Preşedinte: Dr. Ioan Crişian, prof sem.; vicepreşedinte: Dimitrie Goia, cl. an. III; notariu pentru corespondenţe: David Pop, cl. an. III; notariu pentru şedinţe: Ioan Stroia, cl. an. II; redactor al fóiei „Musa“: Nic. Cărpinişan, cl. an. III; cassariu Ilie Dobrotă, cl. an. I; controlor: Ioan Orăştean, cl. an. III; bibliotecariu: Juga Dionisiu, cl. an. II, vice bibliotecariu: Ioan Paul, ped. c I

Membrii în comitet:

George Enescu şi Aleman Galea, cl. an. III; Petru Popoviciu şi Petru Nicolescu (înlocuit mai târdiu prin Ilie Cristia, cl. an. II) cl. an. II; Corneliu Perşinariu şi Emil Verzea (înlocuit mai târdiu prin Ioan Oltean, cl. an. I., Iuliu Pitic, ped. c. III şi Ioan Rechiţan, ped. c. II.

Societatea, constituită astfeliu, şi a început şi continuat fără întrerumpere lucrările sale, întrunindu se în 19 şedinţe ordinare şi 3 estra ordinare. Dintre aceste şedinţe 13 ordinare şi 2 estraordinare au fost presidiate de dl preşedinte Dr. Ioan Crişian; ér 6 ordinare şi 1 estraordinară de vice-preşedintele Dimitrie Goia.

Afară de acestea societatea a mai ţinut o şedinţă publică festivă, în preséra „St. Andreiu“, întru pia memorie a Marelui Archipăstoriu „Andreiu“ fundatoriul societăţii, cu care ocasiune a resultat un venit curat de 88 fl. 43 cr., ce s'a adaus la fondul societăţii.

Numĕrul membrilor societăţii cu finea anului scol. 1888/9 a fost 85, între cari 82 ordinari, 1 estra-ordinar şi 2 ajutători, anume 54 din cursurile clericale şi 28 din cursurile pedagogice.

B. In special.

In vederea scopului, care este înaintarea pe terenul literar, societatea a luat în discusiune 16 lucrări — parte în prosă, parte în poesie.

Dintre acestea, în urma criticei din comitet şi apoi din societate, s'au îndus în fóia „Musa“, cu totul 12 piese. Elaboratele din prosă, după caracterul lor, aparţin parte teologiei şi literaturei, parte istoriei; ér poesiile parte originale, parte colecţiuni din popor.

In decursul anului s'au declamat 9 poesii de diferiţi autori.

Dintre afacerile administrative ca mai însemnate amintim următórele: s'a pus la cale facerea unui inventariu în tótă regula. Acésta afacere s'a fost trăgănat mai mulţi ani, din causă, că abia în anul de faţă a fost dată posibilitatea arangerei pe deplin a cărţilor şi a stabilirii preţului lor şi a altor obiecte vechi aparţinĕtóre societăţii. O altă afacere administrativă de importanţă a fost arangiarea archivei şi a colecţiunei numismatice, ce în trecut lăsa mult de dorit.

Mai sunt şi alte afaceri administrative destul de importante pentru societate, cari repeţindu-se în fie care an, le trecem aici cu vederea.

Activitatea comitetului.

Comitetul şi-a început activitatea cu şedinţa dto 21 Septembre 1888, alegêndu şi de referinte pe membrul Aleman Galea. In decursul anului comitetul a ţinut XXI şedinţe ordinare şi IV estra-ordinare. Tóte acestea şedinţe, cu escepţiunea a uneia, au fost conduse de preşedintele ordinariu Demetriu Goia.

Comitetul, amĕsurat chemărei sale, a priveghiat mersul afacerilor, îngrijind de îndeplinirea cu acurateţă a concluselor aduse de societate şi întreprindênd toţi paşii necesari la înaintarea mersului spre bine al societăţii. Punctul de căpetenie în activitatea comitetului l'a format censurarea lucrărilor incurse procurarea de cărţi, ţinerea în ordine a bibliotecei şi a tuturor obiectelor de valóre din averea societăţii.

I.

Starea averei societăţii,

1. Biblioteca.

a) Cărţile.

La începutul anului scol. 1888 numĕrul cărţilor bibliotecei a fost de 1604 opuri în 1714 volume şi 308 fascicule. In decursul anului biblioteca a crescut cu 60 opuri în 61 volume, parte donate, parte cumpĕrate, parte şi prin compactarea unor jurnale complete din anul precedent.

Biblioteca numĕră aţi 1664 opuri în 1775 volume şi 308 fascicule, la care adăugênd şi cărţile aparţinĕtóre bibliotecei patristice şi anume 45 autori în 59 volume şi 38 fascicule, resultă suma de 1709 opuri în 1834 volume şi 346 fascicule.

Insemnăm aci cu profundă recunoscinţă numele p. t. donatori:

Dela societatea academică „Petru Maior,“ 1 op, 1 volum; societatea academică „România Junĕ“ 1 op, 1 volum; Ioan Popescu, profesor seminarial, 2 opuri, 2 vólume; I. C. Panţu, profesor, 1 op, 1 volum; Dr. D. P. Barcianu, profesor seminarial 1 op, 2 volume; Constantin Dimian, preot gr. or. 1 op, 1 volum; Isidor de Onciul, profesor 1 op, 1 volum; Ioan Bota, învĕţătoriu, 1 op, 1 volum; Ioan Broju, cleric absolut, 1 op, 1 volum; Laurenţiu Tarca, cleric anul III, 1 op, 1 volum; Ioan Simedrea, ped. c. I, 3 opuri, 3 volume; Dimitrie Goia, cleric anul III, 1 op, 1 volum; Emil Verzea, cleric anul I, 1 op, 1 volum; Ioan Oltean, cleric a. I, 1 op, 1 volum; Ioan Cândea, cl. anul II, 1 op, 1 volum; Ioan Moldovan, cl. a. I, 1 op, 1 volum; Ioan Fugătă, cl. a. I, 3 opuri, 3 volume.

Pe banii societăţii s'au procurat în decursul anului 21 opuri în 21 volume; ér prin compactarea jurnalelor, biblioteca s'a înmulţit cu 17 opuri în 17 volume.

Relativ la biblioteca patristică observăm, că aceea se află şi aţi tot în starea din trecut şi adecă: 45 autori în 59 volume şi 38 fascicule.

b) Jurnale.

In cursul anului scol. au încurs la societate cu totul 18 jurnale şi anume: „Amicul Familiei“, „Biserica ortodocsă“, „Biserica şi Scóla“, „Candela“, „Convorbiri literare“, „Desceptarea“, „Economia naţională“, „Fóia diecesană“, „Gazeta Transilvaniei“, „Lumina pentru toţi“, „Luminătoriul“, „Românische Revue“, „Scóla şi Familia“, „Telegraful Român“, „Transilvania“, „Tribuna“, „Tageblatt“, şi „Revista nouă“.

Dintre jurnale au fost trei (3) abonate şi anume: „Convorbiri literare“ şi „Revista nouă“ cu preţul întreg; ér „Scóla şi Familia“ cu preţul jumĕtate; tóte celelalte au încurs gratuit.

Valórea în bani a bibliotecei este aţi circa de 3341 fl. 29 cr.

2. Cassa.

Averea în bani gata a societăţii la finea anului scol. de faţă represintă suma de: 662 fl. 85 cr.

Intratele din anul acesta au fost de 264 fl. 41 cr., ér eşitele de 179 fl. 53 cr. Venitul curat deci este de: 84 fl. 88 cr.

3. Archiva.

In decursul anului au întrat în archivă 81 acte, care s'au rênduit şi administrat de notariul corespondenţelor.

4. Colecţiunea numismatică.

Acésta s'a înmulţit în decursul anului cu 7 piese donate, representând o valóre de 21 cr., care adaugêndu-se la numĕrul de 146 piese cu o valóre nominală de 9 fl. 89¼ cr., resultă starea colecţiunei numismatice de present de 153 piese cu o valóre nominală de: 10 fl. 10¼ cr.

II.

Sala de lectură.

Precum în trecut, aşa şi în anul de faţă s'a pus la dispoziţia societăţii 2 odăi, una servind drept sală pentru cetit, ér a doua pentru păstrarea dulapurilor cu cărţi şi a altor obiecte.

Valórea în bani a mobiliariului, ce-l posede societatea în present este de 468 fl. 90 cr., ér recuisitele represintă suma de 139 fl. In fine computênd întrĕgă averea societăţii, aceea ni se presintă în suma de 4609 fl. 4 cr.

Acestea sunt momentele mai însemnate din viaţa societăţii cu finea anului scol. present, cari ne-am simţit datori şi acum ale face cunoscut On. public român.

Societatea „*Andreiu Şaguna*“, folosindu-se şi de acésta ocasiune, 'şi esprimă deosebita mulţămită tuturor acelor p. t. domni, cari sprijinesc bunul mers al al afacerilor ei, — de asemenea onoratelor redacţiuni pentru multa bunavoinţă, pe carea le rugăm sĕ o păstreze şi pe viitoriu.

Sibiiu, 29 Iuniu, 1889.

Demetriu Goia, preşedintele comitetului. — *Aleman Galea*, referentul comitetului.

MONITOR. 26

Calendariul săptemânii

9 — 15 Iuliu.

9 Dumineca: Pancraţiu, Ciril, episcopul Gortinei, Andreiu şi Prob. *10 Luni:* 45 Mucenici din Nicopolul Armeniei, Vianor şi Siluan, Apoloniu, 10 mii Părinaţi, pe cari prin foc şi cu mórte sîlnică iau dat Teofil episcopul Alecsandriei pentru Isidor preotul, Ioan cuvêntătoriul de Dţeu. *11 Marţi:* Eufimia, Chindeu, Leon, Marcian, Martiroclis, Nicodim. *12 Mercuri:* Proclu şi Ilariu, Michail Maleinul, Serapion (noul), Andreiu, Faust, Mina, Mamant, Veronica. *13 Joi:* Archangelul Gavriil, Stefan Savaitul, Sarra. *14 Vineri:* Acila, Iust, Onisim, Acila şi Ilariu, Petru (noul), Iracliu. *15 Sâmbătă:* Chiric şi Iulita, Iosif, archiepiscopul Tesalonicului, Lolian.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 9 Iuliu, a VI-a după Rusalii. Octoich şi Mineiu. Tonul al 5-lea. La Utreniă Evangelia Invierii 6.

Loterie.

Mercuri în 17 Iuliu 1889.

Sibiiu: **32 14 83 36 7**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.25	100.—
bbligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 28	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.—	304.—
Sorţi de regularea Tisei	126.75	127.—
Obligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.46	9.44
100 marce nemţesci	58.27½	58 25
London pe (poliţă de trei luni)	119.15	119.15

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a-i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 17—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 73 Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 Iuliu.

Legea pentru scólele medii atât au strîmtorat pe confesiunile din patrie în dreptul lor de autonomie, încât astădi de o autonomie mai că nici vorbă nu mai póte fi.

Cu tóte acestea confesiunile mai susţin şi adi gimnasiile lor, acuiră puteri didactice potrivite şi deplin cualificate, adaptéză salele de învĕţământ, salele de gimnastică, înmulţesc colecţiunile de minerale, sporesc cabinetele pentru laboratoriile chemice, şi direg totul, numai ca sĕ nu li se pótă băga de vină.

Confesiunile din patrie, în a căror scóle limba de propunere e limba maghiară sunt şi ele controlate, dar controla faţă de ele sĕ întêmplă cu mai multă bunăvoinţă ca faţă de scólele nóstre medii.

Am fi ómeni pré nepractici, dacă nu am admite, că sub actualele împregiurări, limba maghiară ne póte folosí mult, şi tinerii, cari şi-o însuşesc cum se cade, numai în avantagiu pot fi aici la noi.

Când dar premitem acésta — credem, că nu ne-am pus şi nu ne putem pune pe un teren ostil faţă de stat şi de limba lui, — numai cât aceea ér nu o putem admite, ca de dragul limbei maghiare sĕ se neglige celelalte obiecte de învĕţământ, sĕ li se dea o atenţiune mai mult secundară, pentru-că în urma urmelor cultura generală, vor concede şi fraţii maghiari, că nu póte fi legată numai de cunoscinţa limbei maghiare.

Dacă ar stá lucrul astfeliu, ca un om care scie limba maghiară, e om la loc, om gata de a întrá în ori ce universitate, atunci acela ar fi mai om ca unul, care absolvă gimnasiul cu succes bun şi are cunoscinţele cele mai frumóse din tóte studiile — afară de limba maghiară, pe care nu o vorbesce şi scrie corect, dar o înţelege din deajuns ca sĕ pótă cetí cu succes productele literare maghiare.

Suntem ajunşi acolo, ca sĕ dăm espresiune durerei nóstre, când ómenii cer mai mult decât e posibil şi decât conced cele mai elementare principii pedagogice.

Am întrebá noi aşa în trécăt, că óre pentru-ce s'a revoltat întrégă presa maghiară contra ordinaţiunei contelui Albin Csáky, dată în causa învĕţărei limbei germâne?

Apoi étă de ce!

Pentru-că în gimnasii unguresci nu se póte învĕţá limba germână; căci dacă e sĕ fim drepţi apoi dacă oraşul, unde se află gimnasiul este curat unguresc, cum e Debreţinul, ori Aiudul, atunci dorinţa ministrului Csáky este o dorinţă, care va remâné în veci un pium desiderium.

Maghiarii sunt şi ei isteţi şi destul de ageri dela fire, — dar de ce nu pot învĕţá o limbă, despre care şi ei sunt convinşi, că au folos după ea? — În consecuenţă cum se póte aşteptá, ca tinerii nostrii dela un gimnasiu român, unde oraşul e românesc, sĕ ḑicem Blaşul, sau Năseudul, ori unde maioritatea precumpănitóre a oraşului e de alt neam, d. e. Braşovul, ḑicem, între atari împregiurări, cum se póte pretinde sĕ se înveţe limba maghiară perfect, aşa cum o cer delegaţii guvernului.

Nu ne îndoim, că românii, resp. tinerimea română, nu va puté învĕţá ambele limbi şi încă dacă e vorba perfect, dar tare ne îndoim, că întrebuinţând tot timpul cu eserciţiul limbei maghiare şi germâne, vor remâné în celelalte studii înapoi, vor remâné mediocri, ori chiar slabi, pentru de a puté devení cândva ómeni de sciinţă, şi noi de ómeni mediocri, de ómeni, cari sĕ nu fie în stare a face carieră nu avem nici o lipsă, şi acésta nime nu o póte sĕ o pretindă, fiind just.

Şi în urmă noi nu putem perde din vedere, că ómenii nostri tot noi trebue sĕ-i aplicăm în serviciul bisericei, scólei şi comunei, deóre-ce statul nu prea se îmbulḑesce ai căutá ca sĕ le dea pâne.

Óre aceste stări de lucruri sĕ nu fie cunoscute factorilor şi bărbaţilor de încredere ai dlui ministru de culte, — şi dacă da, credem, că e timpul suprem ca sĕ fie cu indulginţă şi mai pe sus de tóte cu consideraţiune la tóte împregiurările, sub cari trăim.

Revista politică.

Prin un patent préînalt s'a convocat dieta provincială a Dalmaţiei pe ḑiua de 20 Iuliu. Liniştea ce a domnit până acum în acésta ţĕrişóră promite o sesiune de tot pacinică. Străduinţele unora de a conturbá tutuşi pacea şi concordia, ce pare a se fi stabilit cu temeiu în Dalmaţia, vor fi paralisate, punêndu-se mai întâiu de tóte de călăuză principală binele comun pentru desvoltarea şi înaintarea Dalmaţiei.

Lucrurile, aşa precum se desvóltă ele în Boemia, sunt de tot serióse şi dau mult de gândit ómenilor dela cârmă. Atitudinea cehilor, mai ales în timpul din urmă, a provocat un mare resens chiar şi în ministrul iustiţiei Schönborn, carele la început era considerat de cel mai adict pretin al boemilor. Acest resens potenţat şi prin întrevenirea şi comentările presei opositionale germane, precum şi a presei din Germania va avé urmări de tot grave.

Cehii s'au pus pe lucru din tóte puterile, şi cu cât resistinţa, ce o întimpină e mai mare, cu atât sforţările lor sunt mai puternice: ori învíng şi astfeliu îşi realiséză scopurile politice, ce le urmăresc, ori apoi cad sdrobiţi şi-şi plécă capul numai unui absolutism crâncen.

Nici chiar espunerile şi admonierile monarchului n'au fost în stare a înfrână îndârjirea, ce se desvóltă cu atâta însufleţire contra germanismului, şi mijlócele ce are de gând sĕ le ia contele Schönborn, ministrul de iustiţie, ca sentinţele judecătoresci sĕ fie redactate în limba germană şi sĕ nu se mai înainteze tineri, cari nu posed acésta limbă, din motiv, că o limbă slavénă n'ar esistá, vor potenţá numai ura, ce se nutresce contra germanilor şi va precipitá resolvarea într'un feliu sau într'altul a situaţiunei actuale, atât de problematice.

In Viena se ocupă mult cu viitórea sórte a României şi îi pun în perspective hotarele naturale, cari o ar face atât de puternică, încât ea, basată pe puterea şi amiciţia Austro-Ungariei, s'ar puté tare uşor apĕrá şi ar puté înfrânge panslavismul, ce ca un lanţ puternic încinge de tóte părţile pe ambele aceste state.

Vederile acestea le dă pe faţă ḑiuariul pur german şi antisemit „Deutsches Volksblatt", unul dintre cele mai cetite foi în cercurile guvernamentale, şi la care sunt abonaţi peste ḑeci de mii. Acest ḑiariu sub titlul „politica orientală a Austro-Ungariei," după ce constată, că monarchia nóstră e încunjurată de slavi, declară, că Austro-Ungaria s'ar puté rĕḑimá pe România, dar spre a stabilí o comunitate de interese între aceste dóue state, monarchia trebue sĕ aducă jertfe mari fie chiar cedarea Ardélului, Bănatului, a părţilor ungurene locuite de români, a Bucovinei, şi atunci interesele unei astfeliu de Românii mari ar fi identice cu ale monarchiei nóstre. Cestionatul ḑiariu nu scie, dacă nu cumva acésta cedare formézĕ póte chiar scopul final al politicianilor austriaci; crede însĕ, că, dacă nu în pace, apoi apropiatul rĕsboiu va stabilí o Românie mare la gurile Dunărei şi la Carpaţi.

Intréga Francia respiră mai uşor. Sesiunea camerilor s'a închis după multe şedinţe furtunóse şi vehemente. Ori cât de criticată ar fi sesiunea trecută, ea 'şi are ródele sale, cari au pus în uimire şi pe cei mai declaraţi duşmani ai francesilor. Legile aduse atât pentru politica internă, cât şi în privinţa politicei esterne, şi în special cele pentru scólă, administraţiune, armată, sunt tot puncte în istoria poporului frances, cari ii maresce prestigiul şi vaḑa.

Boulangismul nu se mai afirmă cu tăria de până acum, şi tactul guvernului de a pune stavilă unei desvoltări anormale, care ar fi putut uşor provocá şi un rĕsboiu civil a isbândit. Boulangistii cei

FOIŢA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare).

Cu sfĕrşitul povestei feciorului de impĕrat se descoperiră miseliile şi minciunile ţiganului, căci feciorul de impĕrat la sfĕrşitul povestei sale arĕtă adeveratele vêrfuri ale limbilor de smei şi încă în numĕr de 101, pe când ţiganul arĕtase impĕratului numai 100 şi încă numai margini de limbi.

Dacă ar fi scăpat lăeţul de ţigan numai cu ruşinea, de care sufere némul ţigănesc mai mult decât mâncare, tot ar fi fost, însĕ impĕratul nu l'a lăsat numai cu atât, ci 'l legă de códa unui armăsariu, care odichnise trei ani, şi pe care-l potcovise chiar cioroiul de ţigan, şi astfeliu 'l slobozì.

Ce s'a fi mai ales de zlătariu, nu se scie, destul, că armăsariul s'a intors cine scie când acasă fără ţigan.

După întêmplarea cu ţiganul, cred, că va fi de prisos sĕ mai povestesc, că impĕratul s'au pregătit de nou de ospĕţ: începură a tăiá lemne cu sapa, a aduce apă cu ciurele şi coşercile, şi mult sânge de scaune şi lăviţi s'a vărsat pentru mâncările dela acel ospĕţ. Se ospĕtau bine mâncând zama cu fusul, şi erau toţi cu voie bună şi trebuiau sĕ şi fie, că acum era feciorul impĕratului Roşu mire.

După trei ḑile óspeţii se duseră care in cătrău, ér impĕratul Verde începù a dá ginerului seu în sémă tóte bunurile, ce le avea. Cu alte multe mărunţişuri impĕratul ia mai dat şi o mulţime de chei, cu cari se pótă incuiá şi descuiá tóte casele, cămerile şi pivniţile impĕratului, — vorbă scurtă: ia dat tótă impĕrăţia şi bunurile pe mâna lui.

Între multele chei, ce le-a primit ginerele dela socrul seu, era o cheie aşa de ruginită, încât ai fi stat sĕ juri, că aceea nici n'are zar.

Deşí i-a bătut impĕratul capul la ginerele seu, că cu aceea cheie n'are nici o lipsă nici sĕ încuie, nici sĕ descuie, el totuşi nu se odichnì până nu dete de uşa, pe care se nimeria cheia. Cheia adecă era de pe uşa unei pivniţe, în carea nu era altă bogăţie decât o bute mare şi atât de veche, de cugetai că i mai veche cu o ḑi decât lumea asta, în care ne aflăm acuma.

Césul cel slab, că n'o sĕ i ḑic altcum, îndemnă pe ginerele impĕratului şi durigă butea dela locul ei, până se bucnesce de zid aşa de tare, încât ai fi cugetat că trăsnesce, şi cum era ea putredă, îndată se strică şi din ea ese un smeu grozav şi raita pe uşă, lăsând scântei în urma lui. Dacă smeul ar fi eşit numai singur din curţile impĕratului Verde tot ar fi fost ce ar fi fost, însĕ el duse cu el şi fata impĕratului Verde, care, după cum ve spuseiu, era şi nevasta feciorului impĕratului Roşu.

Smeul acesta, despre care ve spusei că a eşit din bute a fost tatăl smeilor şi se numia Spân fără de mórte, care era închis în aceea bute Dḑeu scie de când.

Impĕratul şi impĕrătésa se pun acum cu gurile pe ginerele seu, şi unde nu începură ai aruncá în faţă vorbe împungace: că de ce n'au ascultat el de ei ca de nisce părinţi, că dóră ei nu i-a vrut rĕul; că vitejia nu se nimerésce în tot locul, şi că ei sĕ şi fi dat fata după ţigan, nu aveau sĕ păţéscă, ce au păţit.

Ce era sĕ facă acuma bietul om, vitéz vestit numai ca el, şi deodată sĕ se pomenéscă fără nevastă şi fără impĕrăţie? Lucru cam cu ruşine, cine cunósce ruşinea.

Mult nu se socotì, căci nu era timp de perdut; trebuia sĕ mérgă în lume sĕ-şi afle nevastă.

Fiind-că nu era timp de perdut, se şi duse la un faur de-i făcù opinci de fer şi bâtă de oţel. Astfeliu plecând, umblà lumea cruciş şi curmeziş, întrebând de impĕrăţia lui Spân fără de mórte, dară nu află om nici sĕ-i fi audit de nume.

Întorcêndu se către casă, se hotărì, ca sĕ se sue pe un munte înalt, pe al cărui vêrf ḑiceau ómenii

mai înflăcărați vĕd ridicarea Franciei numai pe lângă sistemul de guvernament republican si nu trebue deci sĕ ne mirăm, dacă însu-şi Lenglé, carele a fost cel mai înfocat pretin al prinţului Napoleon, condamnă politica acestuia.

Un fenomen caracteristic se observă în presa rusésca. Mai mult ca ori şi când până acum presa ruséscă pune laude pe cancelariul german, Bismarck. El e considerat ca cel mai adict pretin şi mai mare bine voitoriu al Rusiei şi amiciţia lui s'a manifestat mai ales în timpul din urmă. Nu se scie motivul principal al acestor laude măgulitóre, în tot casul se presupune că emanarea lor e frica de o crisă ficiară în operaţiunea ruséscă.

Primirea dlui episcop Nicolae Popea.

Sub acest titlu cetim în Nr. 50 al „Luminătoriului.“

Sâmbăta trecută la óra 9 ajungênd Preasânţia Sa la gara din Timişóra, fù întimpinat din partea veteranului nostru protopop Mel. Dreghici, cu lacrĕmi de bucurie, în numele tractului protopresbiteral, carele era representat prin deputaţiuni din comunele Timişóra Fabric, Majere, Mehala, Chisioda, Partia, Mosniţia, Siag, Utvin ş. a. După acésta intimpinare urmă salutarea dlui vice-comite al comitatului Timiş. Sig. Ormos, a pretorelui central Fr. Besseryey, — apoi urmară deputaţiunile din propria diecesă a Preasânţiei Sale: a consistoriului diecesan, a protopresb. Jebeliului, Ciacovei, Oraviţei, Jamului etc. etc. Aceste intimpinări s'au făcut tóte în scurt, pe peronul garei. Când Preasânţia Sa a întrat în salonul gărei, ací a fost felicitat din partea „redacţiunei Luminătoriului“, în corpore. Rĕspunsurile Preasânţiei Sale date singuraticilor agrăiri au fost nimerite şi mângăitóre.

După o pausă scurtă ilustrul călĕtoriu continuà, între viuele aclamaţiuni ale celor de faţă, şi însoţit de numeroşi óspeţi, călĕtorí spre Caransebeş. In tot decursul drumului Preasânţia Sa la fie-care staţiune fù salutat şi întimpinat de preoţime, învĕţătorime şi numĕroşi bărbaţi însufleţiţi.

Pe linia dela Timişóra până la Caransebeş, la fie-care staţiune s'a presentat poporul cu câte un cor vocal la gară şi cântând au bineventat pe Preasânţia Sa.

In Caransebeş primirea a fost una dintre cele mai rari: Banderiu de călĕreţi, mulţime de trăsuri, tóte zidirile au fost decorate cu stejari verdi, pe ferestri atĕrnau covóre de tótă frumseţa, ferestrile pline de flori, mai multe arcuri triumfale de stejari verdi cu diferite înscripţiuni precum: „Bine ai venit“ — „Osana celui ce vine în numele Domnului“ etc.

Tricolorul patriei fâlfăia aprópe pe fie-care casă. Entusiasmul şi bucuria mulţimei de popor şi inteligenţei române era la culme.

Preasânţia Sa dl episcop al Aradului încă a avut o primire fórte frumósă şi plină de însufleţire.

Séra, după sosire, s'au făcut serenadă cu făclii aprinse, carea a succes pe deplin. Cu acésta ocasiune s'au rostit mai multe cuvêntări de felicitare: în numele poporului diecesan, şi a oraşului.

Cuvêntarea ce a rostit dl C. Bredicean, în numele diecesanilor, sună în est mod:

Ilustrisime domnule episcop!

Domnul Dumneḑeul părinţilor nostri înduratu-s'a de rogările nóstre şi după o scurtă vĕduvie, diecesa Caransebeşului Te are în fruntea sa de episcop sufragan. Rescriptul regal, prin carele s'a întărit alegerea Il. Tale de episcop al frumósei nóstre diecese a amorţit durerea jalei nóstre şi dela Dunărea bĕtrână până la malurile Tisei campanele bisericei nóstre vestesc sĕrbătóre şi bucurie, revarsă raḑe luminóse preste credincioşi.

Clerul şi poporul român, pururea loial, e fericit şi pĕtruns de neştĕrsa mulţămită, fiind-că voinţa sa a aflat preagraţios auḑ la înaltul tron.

Sinodol eparchial a dat „sciinţii“ şi „evlaviei“ Ilustratei Tale, binemeritată recunóscere. Sântul sinod episcopesc a preţuit trecutul „laborios“ şi „caracterul nobil“ al Preasânţiei Tale, ér nóue tuturora aceste însuşiri alese ne sunt garanţia speranţei într'un mărej viitoriu al diecesei nóstre.

Archiereule Preasânţite!

Privesce la credincioşii daţi păstoriei Tale!

Popor cu pietate, cu credinţă, cu sentimente nepĕtate, cu respect cătră autoritatea publică, acest popor sĕrbĕză ḑiua întrării Il Tale în reşedinţa episcopéscă, plin de însufleţire, veḑênd că „lumina“ ţi-a deschis porţile reşedinţei, „smerenia“ ţi-a condus paşii şi vîrtutea te a aşeḑat în scaunul archieresc.

Cunóscem greutăţile înaltei dignităţi ce ocupi!

Némurile trec prin ispite şi cercări până se între sciinţa în trênsele şi se înţelegă, dar tăria sufletelor bărbate şi temeiurile dreptului şi ale libertăţii nu pier în veci.

Acésta e credinţa nóstră de viaţă.

Din acésta credinţă isbucnesce glasul credincioşilor cel auḑi, glas de stimă, încredere, respect şi iubire, acest glas ce resună acum în tóte unghiurile diecesei nóstre — ca arfa lui Aeolus — va ridicá puterea armoniei pe cei drepţi ca stêlpi puternici ai bisericei nóstre şi va stringe pe cei slabi.

Astfeliu Il. Ta cu darul facultăţilor rare, cari îţi sunt poprii! cu devotamêntul fiilor adevĕraţi ai bisericei nóstre şi cu binecuvêntarea cerésca vei conduce corabia eparchiei sigur şi preste furtune.

Ilustrisime Domnule!

Ales cu bucurie! întimpinat cu mândrie! primit cu iubire fiéscă! *Razimul* teu fie legea bisericei nóstre constituţionale, *scutul* Teu fie dreptatea, *acoperemêntul* teu fie încrederea şi atunci: *speranţa* ta însoţită de palpitările inimei sutelor de mii, carea e şi a nóstră: *Prosperarea bisericei! progresul culturei! întărirea némului românesc!* o vei vedé cu ochii, şi ca se ajungi acéstă resplătire démnă de nobilul Teu suflet, ca braţul Teu sĕ pórte cu tărie şi dreptate toiagul eparchiei nóstre, ca înţelepciunea sĕ-ţi lumineze faptele Tale, ca devotamêntul Teu cătră biserică şi naţiune se ardă cu foc sânt nestins, pentru Tine părintele nostru demn, ridicăm la tronul tatălui ceresc fiescele nóstre rugări într'un glas strigând: *Episcopul diecesei gr. or. rom. al Caransebeşului, Ilustratea Sa dl* **Nicolae Popea** *întru mulţi ani se trăéscă!*

La acésta cuvêntare, ce a provocat un frenetic entusiasm în public, Preasânţia Sa a dat un rĕspuns nu mai puţin entusiasmătoriu, ḑicênd între altele, că-şi recunósce de a sa datorinţă a conlucrá, ca *constituţiunea bisericei nóstre sĕ se efeptuéscă întru tóte în modul cel mai precis.* Târḑiu nóptea abia s'a liniscit lumea.

Ḑiua de Duminecă, a fost ḑiua instalării. Acest act s'a îndepinit esact după următórea programă.

La óra 9 înainte d. m. un mare numĕr de preoţi în ornate a venit cu litia la reşedinţa episcopéscă, de unde a condus pe Preasânţia Sa la biserica catedrală. Sosind litia la pórta bisericei, conductul întreg a aşteptat sosirea mandatariului metropolitan, a Preasânţiei Sale episcopul din Arad, carele venia în trăsură.

Intrând în biserică Preasânţia Sa dl nou episcop a ocupat loc pe scaunul episcopal, ĕră dl mandatariu postându-se înaintea altariului, a dat spre cetire mandatul Escel. Sale a dlui metropolit, ér după aceea a rostit cuvêntarea de întroducere a noului episcop, lăudându-l şi recomandându-l publicului şi poporului spre fericirea şi prosperarea diecesei.

După terminarea acestei cuvêntări, Preasânţia Sa noul ales episcop N. Popea, luând cuvêntul a ţinut o frumósă cuvêntare, rostită de pe scaunul episcopal, în carea a mulţămit Maj. Sale monarchului, Escel. Sale metropolitului, Preasânţiei Sale dlui mandatariu, sinodului eparchial etc. pentru îndeplinirea şi confirmarea actului electoral; a intonat „cuvinte de recunoscinţă şi faţă de guvernul Maj. Sale, carele în acésta causă a fost la înălţimea chemării sale“, în fine făcù Preasânţia Sa frumóse promisiuni, cari se redeau a fi fórte sincere şi erau un efluc al voinţei resol , cu priviro la activitatea Preasânţiei Sale în diecesă, ca c - cop. După finirea acestei cuvêntări, des întreruptă de „sĕ trăéscă“, a păşit Preasânţia Sa pe amvon, unde a fost îmbrăcat de preoţime, începêndu-se liturgia.

In biserică era o mulţime de popor, şi tóte deputaţiunile. Am observat dintre persónele mai distinse pe ilustrii bărbaţi: Alesandru, Eugeniu şi Zeno de Mocsonyi, dl V. *Babeş*, comitele suprem al Caraşului, dl v. colonel ces. reg. Preiss, comandantul militariu din loc cu încă alţi mulţi oficeri.

După finirea liturgiei la óra 1 d. m. s'au început presentarea deputaţiunilor: consistoriul, comitele suprem, corpul armatei, oraşul, protopopiatele, reuniunile, persóne singuratice, până la óra 3, când apoi ilustrii dni episcopi au părăsit reşedinţa spre a luá parte la prândul dat de Preasânţia Sa nou alesul episcop în otelul „Lichtneckert“, preste drum de reşedinţă, la care participară cam 200 de ivitaţi, din tóte clasele societăţii: „dela vlădica până la opinca.“

Tóte mâncările au fost bine gătite, gustuóse, serviciul îndestulitoriu şi cu multă atenţiune faţă de óspeţi, otelieriul merită laudă.

Toastele erau precisate din partea on. comitet arangiatoriu. Primul toast l'a purtat P. S. Sa dl episcop Nicolau Popea în sănĕtatea Maj. Sale şi a casei domnitóre, societatea întrégă l'a ascultat stând şi respundênd cu entusiasmate urări de „sĕ trăiască“. Al doilea toast l'a purtat P. S. Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţian în sănĕtatea guvernului; al 3-lea toast l'a purtat Preasânţia Sa dl episcop N. Popea în sănĕtatea Escel. Sale a dlui metropolit Miron Romanul, la care societatea asemenea a rĕspuns cu unanim „sĕ trăéscă“; al 4-lea toast l'a purtat vener. d. V. Babeş pentru sănĕtatea, prosperarea şi „gloria armatei austro-ungare“. Hoch, éljen şi se trăéscă“ întreit. Al 5-lea toast l'a purtat ilustr. D. Alesandru Mocsonyi în sănĕtatea nou alesului şi sĕrbătoritului episcop Nicolau Popea Ca totdeuna şi în tóte, aşa escelă şi de astădată acest genial fiu al naţiunei nóstre. Toastul seu fù scurt, dar a cuprins tot ce lumea voia sĕ scie: adecă meritele alesului, motivele pentru cari sinodul electoral şi-a pus încrederea în alesul seu, şi în fine a schiţat şi speranţele ce diecesa le légă de noul episcop. Étă pe scurt, sensul toastului dlui Al. Mocsonyi:

Sinodul electoral a respectat sciinţele şi virtutile alesului. Garanţa nóstră pentru viitoriu, este trecutul alesului. Sinodul n'a esperiat despre alesul, că în viaţa sa ar fi umblat „ca prin merite laterale sĕ se facă demn în biserică“. — Politica cea mai bună a noului episcop va fi aceea, — ca sĕ nu facă nici o politică. Sinodul electoral şi diecesa nu astéptă alta dela episcop decât — sĕ lumineze şi cultiveze poporul. — Aplause întreite urmară din partea mesenilor. Au urmat apoi un toast rostit în limba *maghiară* din partea dlui protopop Filip Adam în sănĕtatea comitelui suprem; toastul dlui vice-colonel Preiss, în sănĕtatea preoţimei gr. or. române; toastul dlui protonotariu comitatens în numele municipiului, pentru sănĕtatea P. S. Sale a dlui episcop Popea. — Dl episcop al Aradului a toastat în fine pentru „stelele nóstre conducĕtóre în timpurile grele“: dd. Mocsonyi, şi cu atâta s'au finit şirul toastelor. S'au cetit depeşele de felicitare: dela dd. episcop rom. cat. al Timişórei, al episcopului sêrbesc al Timişórei, al Ilustr. Sale dlui Dr. Victor Mihali din Lugoş, al Escel Sale metropolitului Miron, al Escel. Sale d ui comandant al corpului de armată din Timişóra, — de la dd. general-major Seracin, advoc. Ungurean, comitele suprem al comit. şi oraşiului Timişóra, o odă scrisă în limba latină de venerabilul bĕtrân D. Almaşian profesor emerit în *Braşov*, şi multe altele. Fie-care depeşă în sine conţinea espresiuni fórte magulitóre pentru sĕrbătoritul, ĕră publicul present le-a primit cu fórte mare căldură.

Astfeliu cinstita masă la óra 6¼ d. m. s'a terminat în cea mai frumósă ordine şi într'un mod atât de însufleţitoriu, încât fie-care participante încă mult timp îşi va aduce aminte de ea. —

Spre încheere 'mi ţin de datorinţă a atinge spre lauda celor ce o merită, că arangiamentul în general, atât la festivităţile de primire şi de instalare, cât şi la masă au fost demn de tótă laudă şi a servit spre onórea arangiatorilor. Ca se servesc cu nume o fac încât am putut scirici, următórea listă, pe carea bucures o voiu întregí: dd. Filaret Musta, ca preşed. consistorial, asesorii I. Ionaş, Tr. Barzu, Cor. Bredicean, apoi dl profesor Drăgălină.

Despre concertul şi petrecerea ce a urmat séra — în Nrl. procsim.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand, la 2 Iuliu v. 1889. La 29 Iuniu v. ḑiua Sânţilor apostoli Petru şi Pavel, s'a ţinut încheerea anului scolastic, la institutul nostru gimnasial din Brad.

După celebrarea serviciului divin, cu rugaciuni de mulţămită, la care au luat parte pe lângă corpul didactic, tinerimea studiósă, şi un public numĕros, festivitatea încheerei s'a continuat în sala edificiului gimnasial.

---

de pe acele vremuri, că încă n'au pomenit sĕ se fi suit cineva.

Eşind deasupra muntelui dete de trei uliţi poleite cu aur. În acele uliţi adecă locuiau trei fraţi smei.

Pe una din acele uliţi umblând întrebând de împărăţia lui Spân fără de mórte, vĕḑênd că nimenea nu-l scie îndreptá, începù a se bocí, a cântá de jele, ca tot omul, care are dor la inimă.

Cum mergea el horind, deodată se opresce în drept de un castel de îţi părea că-ţi fug ochii de pe el, şi în o feréstră — din multele ferestre ale acelui castel — zăresce o femeie cosênd, care ii venia óre cum cunoscută.

Dela un timp femeia l'a strigat pe nume şi atunci îi plesnì în minte, că el a avut trei surori, pe cari le-au furat smeii din jocul satului, şi că aceea era sora lui cea mai mare.

Poftindu-l sorusa în casă îl întrebà, că ce vênturi l'au dus pe acele locuri, pe unde n'au mai umblat încă puiu de pămêntén.

El atunci i-a povestit din fir în pĕr tótă păţania că el caută după împĕrăţia lui Spân fără de mórte.

După ce vĕḑù feciorul, că nici pe acolo nu se aude de împĕrăţia lui Spân fără de mórte, voì sĕ plece mai departe; însĕ sorusa'l oprì se astepte până va venì smeul acasă, că el trebue sĕ scie, că ḑicea ea: bărbatul meu umblă un pătrariu de lume şi trebue sĕ-i fie auḑit cel puţin de nume. Smeul aşadară după cum vedeţi nu era acasă, căci era la vênat.

Între vorbele lor trosc deodată lovesce busdu ganul smeului în pórtă şi de acolo în uşa casei. Acela era semn, că smeul vine ca sĕ l astepte cu bucatele gata, nici prea rĕci nici prea calde.

Voia smeului nici chiar nevasta sa nu o scia chiar bine, se temea adecă, că smeul o va purtá rĕu pentru ce a primit pe fratele seu la el în casă, şi de aceea ea şi ascunse pe frate-seu sub o covată de pită, cu gând ca sĕ nu spună smeului, că are om strĕin sub acoperemêntul, caselor lui.

Ajungênd smeul în curtea sa, îndată şi întrébă pe nevasta sa, că cine a venit la palaturile lui, că-i mirósă a om pămêntén, şi dacă i om bun, se şadă, ér de i om rĕu sĕ se ducă din cătrău a venit, căci almintrelea nu-i stă capul unde i stă. Spunêndu i nevasta sa că óspele e om bun, smeul a întrat în casă; ba încă s'au ospĕtat ca némurile.

Cât petrecură la olaltă feciorul mai spuse odată tótă păţania sa de auḑì şi smeul, că umblă se afle împĕrăţia lui Spân fără de mórte.

— Nici n'am auḑit de numele lui, necum sĕ sciu unde se află împĕrăţia lui — ḑise cumnatul smeu — do nu va scí fratele meu mai mijlociu, care umblă lumea jumătate. (Va urma.)

Inteligința română din Brad și jur era aprópe tótă presentă, mulți părinți veniți anume, precum și o mulțime de dame asistau în sala frumos decorată.

Din partea tinerimei sub conducerea profesorului de cant, s'au cântat vre-o 6 piese.

S'au declamat trei poesii bine succese, din partea a lor trei studenți. „Fraților Jderi" a fost declamată cu mult sentiment.

Bine au reușit și poesiile din limba germână și maghiară.

După cântări și declamări, directorul Vasiliu R. Damian, arétă în liniamente generale, însemnătatea culturală a institutului în viața némului nostru românesc, și cu deosebire însemnătatea, ce o are institutul pentru întreg Zarandul de odinióră, trece apoi la progresul realisat în decursul anului la institut.

Notez aici lucrurile mai însemnate.

La gimnasiu cu finea anului scolariu au rămas din 101 elevi inmatriculați numai 95 inși, éră la clasele normali au rămas 47 elevi, cu totul au fost la institut 142 elevi. Numĕrul elevilor față de anul trecut a crescut.

După progres elevii s'au împărțit astfeliu:

În clasa a IV gimnasială 3 cu fórte bine, 7 cu suficient, 1 cu un nesuficient.

În clasa III gimnasială 4 cu fórte bine, 4 cu suficient, 3 cu un nesuficient, 5 cu nesuficienți mai mulți.

În clasa II gimnasială 7 cu fórte bine, 6 cu bine, 14 cu suficient, 5 cu un nesuficient, 5 cu nesuficienți mai mulți.

În clasa I gimnasială 3 cu fórte bine, 4 bine, 12 cu suficient, 4 cu un nesuficient, 8 cu nesuficienți mai mulți.

Au meritat deci: 17 fórte bine, 10 bine, 37 suficient, 13 un nesuficient, 18 doi și mai mulți nesuficienți.

Clasa IV normală 3 fórte bine, 7 bine, 8 suficienți, 4 cu un nesuficient, 6 doi nesuficienți și mai mulți.

Clasa III normală 4 fórte bine, 5 bine, 3 suficient, 2 un nesuficient, 5 doi nesuficienți și mai mulți.

În întreg institutul au fost deci în suma totală cu fórte bine 24, cu bine 22, cu suficient 48, cu un nesuficient 19, ér cu doi nesuficienți și mai mulți 29 inși.

La gimnasiu au funcționat: directorul, 4 profesori ordinari, și doi suplenți, ér la scóla normală 2 învĕțători definitivi ordinari.

Căutând la progresul realisat i se pare omului, că numĕrul de 19 cu un nesuficient, și 29 cu mai mulți nesuficienți este mare în raport cu numĕrul total al elevilor, Aici trebue se constat următórele după informațiunile ce posed, și după cum cunosc lucrul însu mi. Clasificarea preste tot a fost strictă. Pentru-că la tótă întêmplarea e mult mai bine, a îndrumá pe elevii debili pe la meserii, și la economii, decât ai lăsa sĕ trécă cu chin și cu vai dintr'o clasă într'alta, și în fine sĕ se trezéscă cu averea părintéscă mâncată și totuși sĕ nu fie în stare a trăí după carte.

Mai bine cu un meseriaș bun, sau un econom, decât cu un semidoct, carele alérgă dela o cancelarie la altă, și trăesce din grația și sfărmiturile altora.

Mai trebue sĕ notez, că elevii, ce vin la normale cât și la gimnasii cu deosebire din tractul Halmagiului suut fórte debili. Și apoi peste tot tinerimea studiósă 3 din 4 părți și este din ppresbiteratul Zarandului și Halmagiului.

Un alt motiv la calcularea strictă mi se pare, că au fost și acesta. Tinerii debili dela acest gimnasiu trec la preparandie, mulți la Arad, cu dóue cu trei și patru clase gimnasiale, éră o parte la Sibiiu. Elevii cu calculi buni merg la alte gimnasii mai departe. Nu e mirare dară dacă cu deosebire la Arad la cursul pedagogic și teologic se întâlnesce omul cu tineri debili. Cei mai mulți din acesti tineri au căpĕtat calculi debili în Brad, și astfeliu și-au luat refugiul la preparandie; éră alții la teologie, cei cu 4 clase. Nu corpul profesoral dela gimnasii e de vină, dacă bună óră la preparandie se primesc elevi și mai debili. Acestia debili vor fi ori unde vor merge. Atât pentru clasificarea unor imputări nedrepte, ce s'au audit ici colo, și cari póte au provenit din necunoscința împregiurărilor. Dar destul va fi acésta digresiune.

După constatarea progresului în general s'au purces la premierea elevilor diligenți. Premiile au fost cea mai mare parte în cărți de cetire, si mai puțin în bani. La premiere au contribuit fondul gimnasial, éră din public medicul Ioan Rusu cu 5 fl, advocatul Dr. Ilea cu 4 fl., v. a. Preotul reformat Emerik Zakarias cu 4 fl. și parochul Jurca cu 1 fl v. a. — Banii dela Dr. Ilea comform menițiunei donatoriului s'au împărțit câte 1 fl. v. a. între doi tineri, cei mai distinși la gimnasiu, la un elev care au fost mai bun din limba română și la declamatoriul din limba română.

Banii dela preotul Zakarias, ce se donézĕ în fie-care an sau dat la elevii mai buni din lima maghiară în clasa a III și a IV-a, dar așa, că înșiși scolarii prin vot secret decid în clasa respctivă cine e mai bun din maghiară și aceluia i se dau 2 fl.

Din restul banilor oferiți s'au cumpĕrat cărți, precum și din banii destinați dela fondul gimnasial, și apoi cărțile procurate s'au distribuit.

Finindu se distribuirea premiilor directorul în cuvinte călduróse se adresézĕ către public — către spriginitorii institutului și către tinerimea studiósă.

Atențiunea publicului față de gimnasiu cresce din an în an, elevii se înmulțesc. Disciplina la institut, precum și arangiarea lui cu cele trebuincióse póte sĕ se compareze ca ori-care institut de acea-și categorie.

Didactrul la institut e de 9 fl. pentru strĕini, și de 5 fl. v. a, pentru zarandeni — pentru elevii din comunele, cari susțin gimnasiul. Anul scolariu se începe cu 1 Septembre st. v. a. c.

Corespondentul.

Varietăți.

* (Călĕtoria monarchului). Mai. Sa împĕratul și regele nostru va plecá la Berlin spre a întórce visita impĕratului german la 10 August séra. In 11 August a m. va sosí în Dresda unde va cercetá pe regele Albert, ér la 4 óre sĕ continuă călĕtoria spre Berlin, unde va petrece 4 dile. Augustul óspe al împĕratului german va fi însoțit decătră ministrul de esterne, cont Kalnoky și de cătră șeful de secțiune Szögyenyi In 15 August se va reîntórce monarchul la Ischl.

* (Denumire). Fóia oficială a publicat denumirea deputatului Tibád Antal de secretariu de stat în ministeriul de interne.

* (Industria în Ardél.) Ministrul de comunicațiune a rĕspuns la felicitările camerilor de comerciu și industrie prin o circulară, în care promite spriginul seu puternic peutru promovarea industriei și a comerciului. Ministrul a conchemat camerile la o conferință comună în Budapesta pe 5 Octobre, în cari se vor proiectá nóue mĕsuri în special pentru sporirea intreprinderilor industriale în Ardél. La ordinea dilei va vení pe tapet și nóua organisațiune a camerilor. Insuși ministrul va intreprinde o călĕtorie prin Ardél spre a se convinge atât despre starea industrială cât și despre starea rețelelor căilor ferate.

* (Scóla maghiară din Blaș). Pe lângă învĕțătoriul, pe care-l plătesce Kulturegyletul la scóla maghiară din Blaș se va mai instituí încă un al 2 lea învĕțătoriu, carele se va plătí din bugetul statului cu 400 fl.

* (Sĕrbarea națională francesă). Sĕrbătórea națională „14 Iuliu" a fost celebrată în mod strălucit în tóte cartierele. Nu numai francesii, dar tóte popórele culte au luat parte cu însuflețire la acésta sĕrbătóre, dela care a emanat multe binefaceri asupra omenimei. Ea a dovedit din nou puterea Franciei și perseverența, cu care lucră pentru a se fericí pe sine și a fericí omenimea. Republica s'a manifestat de astădată în tótă tăria ei și încercările unor boulangisti estremi au rĕmas cu totul neobservate.

* (Onórea Muntenegrului). Marele duce al Rusiei, logodnicul principesei Milița de Muntenegru a sosit în Sâmbăta trecută în Cetinie cu o suită numĕrósă și au fost întimpinat în un mod de tot strălucit și entusiasmat. Pentru prima óră a cercetat pământul Muntenegrului un mare duce.

* (Lucrurile în Sêrbia). Lucrurile în Sêrbia i au o față tot mai posomorită. După scirile, că metropolitul Michail va împopolá mănăstirile cu călugări rușI, se anunță, că în sinul ministeriului s'a iscat crisă și că ministrul de rĕsboiu și-a și dat demisiunea. Deodată cu aceste sciri s'a rĕspândit vestea, că regina Natalia se întórce în Bĕlgrad.

* (Eminescu). Comitetul societății „România literară" rógă pe diarele române sĕ publice, că acest comitet a decis sĕ deschisă liste de subscripțiuni pentru ridicarea unei statue lui Eminescu. După cum suntem informați, dl Titu Maiorescu e hotărît a scóte după vacanțe o edițiune, în care se fie cuprinse tóte operele lui Eminescu, atât cele poetice, cât și în prosă, precum și cele politice, publicate în diversele diare de rĕposatul poet și mai cu sémă cele din „Timpul". Septĕmâna trecută a apărut un studiu critic asupra lui Eminescu, datorit penei lui Corneliu V. Botez, student al facultății de drept din capitală și redactor al părții literare dela „Revista literară." Acésta broșură se vinde în folosul statuei, ce se va ridica lui Eminescu.

* (Rĕspuns potrivit.) Un măcelariu frances, care se amestecá bucuros și în politică, sĕ află odată într'o librărie, in care intrară mai târdiu și Dumas bĕtrânul, renumitul scriitoriu frances. Măcelariul cetia pe o carte de poesii; deodată se adresédă către Dumas pe care-l cunoscia: „Bine! ce dici la asta domnule Dumas, „cine vré sĕ domnéscă preste ómeni liberi, sĕ fie singur liber?"

„Nebunie, curată nebunie măestre dragă. Asta ar fi în tocmai ca și când ai dice, că, cel ce ucide boi grași, trebue se fie singur gras".

* (Trei-deci milióne în mare.) Flota Francesă, care s'a cufundat în golful Abukirului la 4 Aprile 1798, se compunea din mai multe transporturi, pe bordulu càrora se aflau comorile adunate prin jefuirea Marței, pe lângă alte dóuĕdeci și patru milióne în aur destinate pentru solda trupelor francese.

Aceste bogății au rĕmas de nóuedeci și nóue de ani îngropate în fundul mării; dar nu e perdută speranța de a le scóte la ivélă, căci se asigură, că înecatele corăbii, care se zăresc, precum se pare pe vreme bună la o adêncime de dece ori unspredece metri, s'au păstrat fórte bine. S'a constituit o companie englezéscă, care se însărcinézĕ sĕ opereze scóterea bogățiilor din mormêntul lor umed.

* (Bóla de vite). In comuna Sângeorgiul român bântue bóla de vite, așa numită arsura de splină.

* (Câștigătoriul Farkas închis.) In cele din urmă e aprópe sĕ se constate cu siguritate, că câștigul de 480 mii fl., la loteria din Timișóra nu e altceva decât o înșelătorie făcută cu conlucrarea amploiaților dela loterie.

Atât câștigătoriul cât și amploiații sunt deținuți.

* (Fiul lui Hurban mort.) Dilele trecute a murit în Turoț-Sânmărtin și fiul marelui națională slovac Hurban Bohuslav, despre care scim, că a murit anul trecut. „Narodnie Listi", arătând într'un articol al seu perderea ce o îndură slovacii prin mórtea acestui tinĕr de bune speranțe pentru ei, dice între altele, că tinĕrul Hurban este victima ungurilor, căci ei l'au gonit afară din țéra lui. Tinĕrul Hurban fusese adecă dat afară din teologia ev. din Pojon, sub pretecstul unor „uneltiri panslaviste". In urma acésta fusese silit se trécă în Rusia, pentru a și continuá studiele în Petersburg.

* (Turnul Eiffel) Din causa căldurilor și zădufurilor mari, ce domnesc în Paris — peste 50° Celsius — s'a observat, că turnul Eiffel dina pe la 2 óre e cu 12—16 centimetri mai înalt. Nóptea și mai ales în spre diuă el își are érăși înălțimea originală.

* (Butóie de hârtie pentru bere). Americanii după-ce au început sĕ fabrice róte de drum de fer de hârtie, scaune, cărămidi, etc. în curênd vor întrebuința și butóie de bere făcute din pastă de hârtie (papier, maché). Un fabricant din New-York a și căpĕtat patentul fabricațiunei butóielor de bere de hârtie, cari nu lasă nimic de dorit față de cele de lemn. El intrebuințézĕ la fabricarea pastei din hârtie un fel de iarbă, care esistă în mare cantitate intre Jersey City și Newark, care până acuma nu era de loc întrebuințată și care se adaptézĕ admirabil pentru acest scop.

Un alt întreprindĕtoriu a construit o mașină, care cu ajutoriul a doi ómeni, póte fabricá dilnic 800 de butóie.

După-ce butóiele sunt scóse din forme, primesc prin o altă operațiune o glasură antiseptică.

Mulți din fabricanții de bere din America întrebuințézĕ deja aceste butóie cari sunt fórte bune și pentru esportul uleiurilor.

De observat este, că aceste butóie sunt și mai eftine, sĕ pot curăți mai lesne, și sunt mai ușóre de transportat ca cele de lemn

* (Mĕsuri contra asficsiei din căldură.) Asficsiatul se pune jos la un loc rĕcoros, i se scot hainele și i se frécă tare spinarea și picióre le dela genunchi, ca sĕ se provóce reintórcerea sângelui în periferie.

I se dă cu lingura o beutură rĕcorósă, ca limonadă, sau în lipsă de lămăi, apă în care va fi pus câte va picături de oțet, cu care se frécă puțin și fruntea bolnavului.

Dacă nu va avea sudóre i se va uda capul repetat cu apă rece.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%.	95.15	100.—
bbligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 25	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	308.50	304.—
Sorți de regularea Tisei	126.75	127.—
Obligațiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.45	9.44
100 marce nemțesci	58.25	58 25
London pe (poliță de trei luni)	119 05	119.10

Nr. 357. [94] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla capitală rom. gr. or. din S. Sebeş, pentru ocuparea lui se escrie concurs, cu termin până la 31 Iuliu a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 350 fl. v a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. v. a. pe an.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile, instruite conform legilor în vigóre, oficiului protopopesc gr. or. din S. Sebeş, şi concedêndu le împregiurările, a se presentá în biserica din loc în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre pentru a şi arĕtá desteritatea în cântare şi tipic.

S. Sebeş, în 21 Iuniu, 1889 v.

Comitetul parochial.

Ioan Tipeiu, protopresbiter. — *Z. Murĕşan,* notariu.

Nr. 176. [93] 3--3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septembre n. a. c. a *3 posturi de învĕţători* şi a *unui post de învĕţătóre* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupá vre-unul dintre posturile amintite au se presente următórele documente:

a) atestat de boţez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a Art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scólele civile;

e) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arĕtarea specialităţii, pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

c) fiind limba română limba de propunere, se dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere; *pentru postul de învĕţătóre* se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai sus, şi cualificaţiune specială pentru *lucrul de mână* şi vêrsta de cel puţin 20 ani.

Concurenţii, cari vor dovedí ap titudinea specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germâne, franceze, a gimnasticei sau altei specialităţi de scólă, vor avé preferinţă între cei altfel cu pregătiri egale.

Fie care concurent, care va fi ales învĕţătoriu sau învĕţătóre, se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu posturile, ce sunt a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii:

a) învĕţătorilor salariu anual de câte 700 fl. v. a şi 150 fl. v. a., bani de cuartir;

b) învĕţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internat (vipt, locuinţă, încălḑit, luminat, spălat) salariu anual de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sĕ se presente *subsemnatului comitet până la 15 August st. n. a. curent.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 9 Iuliu, n. 1889.

George Barițiu, preşedinte. — **Dr. Ioan Crișian,** secretariu II

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer, proprietariu.

[91] 4—14

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoziţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 9—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	-	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10 34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 74 Sibiiu. Marți 11/23 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4576 B 1889.

Notificare oficială.

Prin acésta se aduce la cunoscința tuturor, pe cari îi privesce, că pentru primirea elevilor la cursul clerical, aspiranții au sĕ-și aștérnă suplicele instruite conform regulamentului seminarial pe calea oficiului protopresbiteral concernent cel mult până la 1/13 August a. c. la Consistoriul archidiecesan.

In sensul §§ 19 și 22 ai regulamentului precitat, aspiranții au a și scrie suplicele cu mâna proprie și a dá într'ênsele o scurtă descriere a vieții lor, precum și a alătură la ele următórele documente: *a)* atestat de botez, *b)* atestat de scólă (cel puțin 6 clase gimnasiale, eventual 4 clase gimnasiale și terminarea cursului pedagogic) *c)* atestat medical despre starea sănĕtății, și anume că nu au nici un defect spiritual sau corporal.

Cei primiți au a se presentá la 1/13 Septembre a. c în persónă aici și la inmatriculare, carea urméză în cele trei dile prime ale lunei, a rĕspunde tacsa seminarială à 100 fl. v. a. sau deodată sau în dóuĕ rate câte de 50 fl., adecă la înscriere și la 1 Februariu. Tinerii, cari pentru întâia óră se primesc în institutul seminarial vor avé prelângă tacsa convictului a mai solví separat 2 fl. pentru biblioteca seminarială.

Sibiiu, din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc, ținută la 4 Iuliu 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4577 B. 1889.

Prin acésta se aduce la cunoscința tuturor, pe cari îi privesce, că esamenele de cualificațiune ale candidaților de preoție din archidiecesa gr. or. română transilvană se vor ține la 25 August a. c. și dilele următóre aici în Sibiiu.

In sensul § 2 al regulamentului respectiv, la acest esamen sunt admisibili clericii absoluți din institutul archidiecesan, cari au fost și învĕțători în vre o scólă confesională. In casuri escepționale decide Consistoriul archidiecesan.

Cererile pentru admitere la acest esamen, în sensul § 3 al regulamentului provocat, au a se substerne Consistoriului cu 6 sĕptĕmâni înainte de termin, instruite: *a)* cu atestat de botez; *b)* cu atestat de moralitate, revĕdut de protopresbiterul respectiv într'al cărui ținut locuesce petintele; *c)* cu atestat scolastic al semestrului din urmă din scóla pregătitóre medie — gimnasială; — *d)* cu tóte atestatele clericale de pe toți anii respectivului curs (resp. absolutoriul clerical); *e)* cu atestatele despre serviciele de până acum; *f)* cu tacsa esamenului provĕdută în § 121 p. 8 al statutului organic (20 fl. v. a)

Sibiiu, din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc, ținută la 4 Iuliu 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr 4633 Scol.

Consistoriul archidiecesan pentru a prevení la ori-ce iregularități cu privire la începerea anului scolariu viitoriu la institutul nostru pedagogico-teologic, află de bine a atrage atențiunea celor interesați asupra următórelor:

Tinerii, cari doresc a fi primiți ca elevi noi în seminariul archidiecesan în secțiunea pedagogică și posed studiile pregătitóre, ce se recer, prin acésta se fac atenți: că au sĕ astérnă suplicele lor la Consistoriul archidiecesan, pe calea concernentelui oficiu protopresbiteral negreșit până la 1 August a. c. st. v. (§§ 17, 18, 19, regul. sem.) avênd a aclude tóte documentele în original.

Cei primiți vor avé sĕ se presenteze în institutul seminarial la 31 August a. c. v. la 9 óre a. m. pentru a se supune unei visitări inmediate în ceace privesce desvoltarea lor fisică și intregitatea organismului.

La inmatriculare, carea va urmá la direcțiunea seminarială în cele trei dile prime ale lunei Septembre, fie care elev are sĕ depună tacsa seminarială, dela care nimenea nu se póte dispensá. Tacsa anuală pentru convict este 100 fl. și deosebi 2 fl. ca contribuire odată pentru totdeuna la biblioteca seminarială.

Elevilor mai sĕraci li se concede sĕ solvéscă tacsa anuală a convictului în dóue rate câte de 50 fl., anume la începutul lunilor Septembre și Februariu, altfeliu de relacsări de feliu nu au loc.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 10 Iuliu.

(O.) Din datele, cari ni s'au trimis până acuma, se constată, că între împregiurări normale prelegerile la scólele nóstre poporale abia se pot începe regulat cu finea lunei lui Octobre, și urméză a se susține frecuența bună până pe la sfêrșitul lui Martiu. Prin Aprile și Maiu e mic numĕrul acelora, cari mai cercetéză regulat scóla.

Causa este ușor de esplicat. Părinții pe timpul lucrului câmpului au lipsă de copii lor, și îi întrebuințéză, luându-i dela scólă. Așa se întêmplă primăvara, ér tómna până mai este pe câmp ceva de cărat, și până îi mai pot trimite cu vitele, nu se póte începe regulat scóla.

Așa se întêmplă în general la scólele nóstre, așa cu scólele celorlalte confesiuni, așa cu cele comunale, și cu cele de stat în întrégă Transilvania.

Spre a întimpiná încâtva neajunsurile provenite din asemenea stare a lucrurilor conlocuitorii nostri sasi, ca ómeni cu practică mai mare pe terenul scolariu au încercat a se ajutá, și ni se spune, că cu bun succes. Anume la ei înainte de Paști se țin esamenele cu elevii, adecă înainte de a se începe în mai mare estensiune lucrurile pe câmp. După facerea esamenului se continuă instrucțiunea în cursurile de diminéța, cari după împregiuri duréză o óră sau dóuĕ, dela 5—7 diminéța, rĕmânênd copilul preste di în ajutoriul părinților la lucrul câmpului.

Cu chipul acesta la facerea esamenului la sfêrșitul lui Martiu sau prin jumĕtatea dintâiu a lunei lui Aprile se póte constatá adevĕratul progres, care s'a realisat în decursul anului scolariu. In cele 2 luni cu curs de diminéță învĕțătoriul urméză a completá cercul de cunoscințe al elevilor, și a acoperí lacunele, cari între împregiurările date trebuesc acoperite pe calea acésta.

In alte locuri sunt alte împregiurări, și alte considerațiuni, cari asemenea vor trebuí sĕ fie considerate. Se crede, că în unele locuri începerea scólei se póte face cu începutul lui Septembre, ca sĕ se pótă terminá cu finea lui Martiu, când apoi ar urmá esamenele, și s'ar puté constatá adevĕratul progres făcut în scóle.

Vor mai fi de bună sémă și alte considerațiuni locale, cari nu se pot tóte înșirá aici, dar cari de bună sémă vor fi figurând și ele între restul material, care formézĕ obiectul de studiu la autoritatea bisericéscă pentru posibila delăturare a defectelor dela scólele poporale.

Și fiind că ne tragem sémă cu defectele observate la scólele poporale nu putem trece preste un mare ne ajuns, care și el contribue la susținerea defectelor dela scóle, și acest ne ajuns este lipsa de controlă și de cercetarea scólelor, dacă nu mai de multe ori cel puțin la facerea esamenului anual decătră protopresbiter, ca șeful tractului.

Avem cunoscințe, că sunt protopresbiterate, în cari șeful tractului de deci de ani nu și-a pus piciorul în comunele mai îndepărtate de reședința sa, și asemenea comune sunt în totală destrăbălare atât în afacerile lor bisericesci, cât și în cele scolare și cele bisericesci. Protopresbiterului respectiv nu-i zace la inimă binele comun, nu ridicarea poporului, ci nu-

---

FOIȚA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare).

Eșind feciorul de aici dete de o altă stradă, pe carea cine scie cât va fi mers, destul că în cele din urmă dete de un castel cu mult mai frumos ca cel dintâiu. Cred, că nu aveți lipsă ca lungind vorba sĕ ve mai tocăesc, că aici a aflat pe soru-sa mai mijlocie, cosind la feréstă, că a fost poftit în castel sĕ aștepte până va sosí smeul dela vênat și că nici din acel palat n'au eșit mai mângâiat ca dela cel dintâiu.

Înainte de a plecá și dela acest cumnat al seu, el, adecă smeul, îl îndreptă ca sĕ mérgă la frate-seu mai mic, care umblă preste tótă lumea și e împĕrat preste tóte vietățile.

După multă umblare pe a treia stradă în urmă dete de un palat cu mult mai frumos ca celelalte dóuĕ, de care ve povestiu.

Ca sĕ nu mai lungesc vorba, chiar așa a umblat feciorul de împĕrat ca și la cumnatul întâiu și la al doilea.

Venind smeul acasă, căci și acesta se dusese la vênat, mare îi fù mirarea, când află pe fratele nevestei sale la el. Mai mare însĕ îi fù mirarea și mâhnirea feciorului de împĕrat și ginerelui împĕratului Verde, când și acest din urmă smeu nu sciù sĕ-i spună, unde se află împĕrăția lui Spân fără de mórte.

O jumĕtate de di smeul și cei doi frați sau tot gândit, că dela cine ar puté ei afla de împĕrăția lui Spân fără de mórte.

Într'un târdiu dise smeul: sciu ce voiu face: în diminéța următóre voiu aduná tóte vietățile și le voiu întrebá, nu cumva sciu careva din ele de împĕrăția lui Spân fără de mórte.

In diminéța următóre des de diminéță smeul a eșit în coridorul (târnațul) cel înalt al palatului seu și de acólo a trimbițat în patru părți de lume.

Nu trecù mult și începură a se aduná tóte vietățile din tóte părțile lumei în curtea și pe lângă curtea smeului.

Când cugetà smeul, că se vor fi adunat în numĕr destul de mare, eșì ér în coridor și le întrebà: nu cumva sciu careva din ele de împĕrăția lui Spân fără de mórte.

După întrebare a urmat o tăcere adêncă, mai mult de o jumĕtate de cés; dar nici una dintre ele nu și-au căscat gura sĕ dea smeului rĕspunsul așteptat.

Vĕdênd smeul, că n'a putut află rĕspuns, trimbiță a dóua-óră, însĕ și a dóua-óră fără de nici un folos; in urmă trimbiță și a treia-óră și atâtea vietăți se adunaseră de întuneca sórele, dar nici una nu sciù sĕ-i dea rĕspuns, că unde s'ar află împĕrăția lui Spân fără de mórte.

In urmă smeul le dete drumul, care din cătrău au venit, cu însărcinarea: că de vor audí de împĕrăția lui Spân fără de mórte, sĕ vină sĕ i spună.

Nu se depărtară tóte vietățile dela curtea smeului, și un biet puiu de ciocârlie se grăbia prin mulțime sĕ vină în fața smeului, sĕ vadă pentru-ce pricină a fost chemat la curțile lui.

Vĕdênd smeul puiul de ciocârlie, îl înfruntà ca pe un leneș; ér puiul de ciocârlie i a rĕspuns: că abia la trimbițarea dintâiu l'a ouat maică sa și până la a treia trimbițare abia l'au scos din găóce; ș'apoi maică sa nu póte sĕ vină, până de altă dată, căci are sĕ mai scótă trei pui afară de el.

De împĕrăția lui Spân fără de mórte n'ai audit? dise smeul.

Chiar lângă fântâna, de unde nevasta lui Spân fără de mórte duce apă, e cuibul, unde am vĕdut eu lumina mai întâiu, și acolo a rĕmas mama scoțind și pe ceialalți frați ai mei, dise puiul de ciocârlie.

Atunci smeul, îl chemà în casă și începù al ospĕtá și omení cu mâncări, de cari numai puii cei de găină mâncă.

(Va urma.)

mai interesele sale materiale sunt motivul activităţii lui.

In o comună, unde protopresbiterul nu a pus piciorul de ḑeci de ani, unde parochul încă nu e consciu de importanţa scólei, ce resultate vom ajunge în faţa neajunsurilor, cari în general apasă asupra nóstră, şi cari împedecă mersul instrucţiunei chiar şi la scólele cele mai bine organisate, pe cari protopopul le are în ochi, preotul ca director scolariu le cercetéză în tótă ḑiua, şi învĕţătoriul este model, considerat din tóte punctele de vedere.

Cu greutăţi de feliul celor înşirate avem sĕ luptăm noi astăḑi, cu greutăţi, pe cari a le delătură cu totul nu zace în puterea nóstră, ci trebue sĕ aşteptăm timpuri mai bune, împregiurări mai favorabile, şi în fruntea protopresbiteratelor aşeḑarea de ómeni cu inimă pentru causa scolară, care este bunul nostru comun al tuturora.

Pentru delăturarea greutăţilor de alt soiu credem, că lucrul se va studiá, şi se va face încercarea, cu o altă împărţire a timpului de frecuenţă, avêndu se în considerare împregiurările locale, şi acésta numai întru cât o permite uniformitatea în instrucţiune în general în archidiecesă.

La lucrarea acésta se cere concursul tuturor ómenilor de bine, şi cine tractéză cestiunea scólelor nóstre din punct de vedere al partidei, unde vede numai clacă pe la esamenele dela scólele nóstre în urma ómenilor, cari sub masca oficiului au servit causă strĕină scopurilor bisericesci, aceia sunt vrăşmaşii scólei, şi prin aceea că împróşcă în autoritatea bisericéscă, arată vĕdit scopurile urmărite de ei.

Revista politică.

Ministrul de agricultură, cont. Iuliu Szapáry, carele îndată după denumirea sa de ministru a fost reales de deputat în cercul Băiei-nóue, a apĕrut în sĕptĕmâna trecută în cercul alegĕtorilor sei.

Primirea a fost pompósă şi locuitorii din Baia nóuă dimpreună cu comitele suprem n'au pregetat a-i pregătí noului lor barbat de încredere adevĕrate ḑile de serbătóre.

Ca în totdeuna la astfeliu de ocasiuni, aşa şi de astă dată, s'a aşteptat cu mare încordare vorbirea bărbatului de stat, prin care sĕ se lămuréscă situaţiunea şi sĕ se preciseze programul vederilor.

Şi ministrul a satisfăcut dorinţii generale, ér vorbele lui sunt cu atât mai semnificative, cu cât ele au fost rostite în nesce momente problematice, ce erau puse la ordinea ḑilei atât din partea opositiunei maghiare, al cărui scop e îndreptat spre a rĕsturná cabinetul tisaist, cât chiar şi din partea guvernului.

Intre altele ministrul a ḑis adecă: Datorinţa principală a generaţiunei actuale şi a dietei este, ca sĕ reconstrueze statul şi sĕ promoveḑe binele cetăţenilor şi întărirea statului. Ca ministru al agriculturei, 'şi va îndreptá deosebită atenţiune asupra silviculturei şi montanisticei; el se află în faţa unei mari cestiuni, dar o va resolvá după cele mai bune ale sale vederi şi cunoscinţe. Va fi o datorinţă a regimului ca sĕ dea viaţă administraţiunei statului. Cu *denumirea funcţionarilor* şi cu controlarea strictă a corporaţiunilor autonóme regimul nu intenţionéză de loc o centralisaţiune siluită, ci se străduesce pentru o bună şi strictă centralisaţiune a statului cu o puternică controlă. Regimul trebue sĕ se razime *pe o maioritate sigură*, ca nu numai sĕ se pótă apĕrá, dar sĕ fie în stare a şi creá.

Călĕtoria monarchului nostru la Berlina şi început a se comentá în presa europénă. Pronunţarea asupra ei însĕ rĕmâne deocamdată, până când nu se vor vedé în adevĕr pregătirile, entusiasmul şi simpatiile, cu care va fi primit monarchul nostru în capitala imperiului, care i-a dat atât de mult de lucru în decursul domnirei sale. Presupunerile, că Germania ar înclină mai mult la Italia şi că popórele acestor dóue state se entusiasmézĕ între ele în grad mai înalt, că amiciţia reciprocă e mai puternică decât de care se bucură Austro Ungaria sau vor fi adeverite, sau nimicite, cu ocasiunea întâlnirei monarchilor.

In Francia domnesce deocamdată cea mai perfectă liniste. Preşedintele republicei e aclamat în tot locul, unde se ivesce printre popor, şi prin aclamaţiunile acestea se afirmă cu atât mai vêrtos puterea republicei. Un feliu de nemulţămire a produs în cercurile boulangiste nóua lege electorală, votată de camera francesă. Conform acestei legi nimeni nu va mai puté candidá la alegeri decât numai în un singur cerc electoral. Declaraţia, că în care cerc vrea sĕ păşască cineva ca candidat are sĕ o facă respectivul candidat înainte şi ori-ce călcare a legei prin agitaţiune, şi influinţă directă se pedepsesc în modul cel mai straşnic.

Acésta lege taie cu deosebire în boulangişti. Comitetul aşa numit naţional a fost proiectat sĕ punĕ candidatura generalului Boulanger în 24 de departamente, prin noua lege generalul va trebuí sĕ se restringă pe lângă un singur cerc electoral.

Din Londra a pregătit generalul un apel către poporul frances prin care îl îndémnă, ca sĕ protesteze contra actului de al dá în judecată. În cestionatul apel, generalul ḑice, că scie sigur cumcă tribunalul îl va osândí, dar îl va eliberá patria şi cetăţenii prin o isbândă cu mult mai victoriósă.

Ḑiariul italian „Opinione“ ocupându se cu actuala situaţiune europénă scrie sub titula: „Englitera, Francia, Italia,“ că între Englitera şi Italia esistă învoélă deplină cu privire la tóte cestiunile pentru ecuilibrul mediteran. Conform acestei învoeli momentul amenințătoriu provócă o acţiune în acela şi timp atât a Italiei cât şi a Engliterei.

Unele ḑiare, comentând aceste espuneri, sunt de părere, că rĕsboiul este iminent şi el se va declará din partea Germaniei. Acest stat nu mai póte suferí rivalisarea Franciei şi numai póte suportá cheltuelile, ce se fac pentru înarmare din téma de rĕsboiu, cheltueli, ce le potenţézĕ atitudinea Franciei.

Ca un echo la tóte aceste sciri trebue considerată vorbirea bărbatului de stat engles Fergusson, carele a accentuat, că în casul, când s'ar încinge un rĕsboiu, în care sĕ fie amestecată Francia şi Italia cu puteri opuse, e întrebare neresolvată încă, la care din aceste puteri se va alătură Anglia.

Diploma préînaltă regală

din 1-ma Iuniu nou a. c., prin care se întăresce prégraţios alegerea indeplinită prin sinodul eparchiei gr. or. române caransebeşene a archimandritului şi vicariului archiepiscopesc **Nicolau Popea,** *de episcop al acestei eparchii.*

(Traducere din limba maghiară.)

Nr. 1517 Pres.

Noi Francisc Josif ântâiul

din graţia lui Dumneḑeu Impĕrat al Austriei, Rege apostolic al Ungariei, Boemiei, Dalmaţiei, Croaţiei, Slavoniei, Galiţiei, Lodomeriei, de asemenea Rege al Illyriei ş. a. Archiduce al Austriei, Mareduce al Cracoviei, Duce al Lotharinghiei, Salisburgului. Stiriei, Carintiei, Carnioliei şi al Bucovinei al Silesiei de sus şi de jos, Mare principe al Transilvaniei, Marchion al Moraviei, Comite al Habsburgului şi al Tiroliei, ş. a.

Dăm în aducere aminte, notificând cu acésta tuturor, cărora se cuvine: că NOI conduşi de propensiunea părintéscă şi de graţiă către credincioşii NOSTRI, cari aparţin eparchiei greco orientale a Caransebeşului, după ce în urma repausării Pré Veneratului în Christos părinte Ioan Popasu întêmplate la 17 Februariu al anului curent, scaunul episcopesc greco-oriental român al Caransebeşului a devenit în vacanţă, şi sinodul acesteia şi eparchii greco orientale române a Caransebeşului în sensul articolului de lege al IX lea din anul 1868 şi al ordinaţiunei NÓSTRE regesci emanate pe basa acestuia la 28 Maiu 1869, s'a adunat la 7 Aprile 1889 în oraşul NOSTRU cu magistrat în regulă, Caransebeş, pentru alegerea de episcop, şi representanţii sinodului cu maioritatea absolută a votu rilor sale au ales pe venerabilul *Nicolau Popea*, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc de adevĕrat şi legal episcop al lor, ér sinodul episcopesc greco-oriental român după împlinirea condiţiunilor normale aflându-o acésta alegere conformă canónelor bisericii NI-a venit cu acea rugăminte, că aprobându-o aceea preagraţios sĕ o întărim; înduplecându-NE cu plăcere la acéstă rugare, şi luând în graţiósă conside raţiune nu numai viaţa nepĕtată a numitului *Nicolau Popea*, curăţenia esemplară a moralei lui, distin sele merite, ce el şi le-a câştigat şi până acum, nu altcum neobosita şi zelósa împlinire a detorinţelor sale şi pe lângă acestea autoritatea şi precelenţa lui cunoscută la întrégă împregiurimea sa, de asemenea virtuţile eminente şi multele atribute şi daruri ale lui sufletesci, ci considerând totdeodată erudiţiunea lui distinsă, desteritatea în conducerea afacerilor şi perspicacitatea în tractarea agendelor concredute lui, nu altmintrelea fidelitatea comprobată totdeuna către NOI şi către préînalta NÓSTRĂ CASĂ precum şi către ţara NÓSTĂ Ungaria, către constituţiunea şi legile aceleia, în fine considerând jurământul depus în mânile NÓSTRE în modul cel mai rigoros şi mai solen despre acésta fidelitate, carea o va păstrá pentru totdeuna cu cea mai mare esactitate; pe basa alegerei lui, carea întimpină aprobarea NÓSTRĂ, pe dênsul cu cunóscinţă sigură, cu consiliu matur şi cu esactă judecare în sufletul NOSTRU, din plenitudinea potestăţii NÓSTRE şi în puterea dreptului NOSTRU suprem l'am întărit prégraţios şi l'am aprobat în demnitatea sa episcopéscă, precum cu acésta îl întărim şi aprobăm de *episcop greco oriental al Caransebeşului.* Pe însuşi acela dar îl împuternicim cu acésta, sĕ împlinéscă tóte funcţiunile episcopesci ale bisericii şi religiunii sale, şi până când — precum aşteptăm dela dênsul cu tótă încrederea — va rĕmâné în fidelitatea îndetorată către NOI şi către préînalta NÓSTRĂ CĂSĂ, precum şi către ţara NÓSTRĂ UNGARIA, către constituţiunea şi legile aceleia. până atunci liber şi în pace, fără nici o pedecă sau contraḑicere sĕ se foloséscă în întrégă diecesa sa de tóte îndatinările, drepturile şi prerogativele, ce-i compet lui ca atăruia, acelea sĕ le întrebuinţeze şi foloséscă. Întru a căror mai mare credĕmênt am emis acestea litere ale NÓSTRE provĕḑute cu propria NÓSTRĂ subscriere şi cu mai marele sigil al NOSTRU pendent, prin mânile sincer iubitului fidel al NOSTRU spectabil şi magnific comite *ALBIN CSÁKY*, ministru al NOSTRU ungar de culte şi instrucţiune publică.

Dat în Viena în prima ḑi a lunei Iuniu, în anul Domnului al o mie opt sute optḑeci şi nóuĕlea, ér al Domnirei NÓSTRE în Ungaria, Boemia ş. a. al patruḑeci şi unulea.

Francisc Iosif m. p.

(L. S.) comite **Albin Csáky** m. p.

Atestez conformitatea acestei traduceri cu tecstul ei orginal maghiar. Sibiiu, 27 Iuniu, 1889.

Dr. **Ioan Crişian** m. p.,
proto-diacon archiepiscopesc profesor de teologie.

Gramata metropolitană.

Nr. 171 Metr. a. 1889.

MIRON,

din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericii ortodocse în Transilvania, şi metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania; consiliariu actual intim al Maiestatei Sale cesaree şi apostolico-regie;

Facem cunoscut tuturor, cărora se cuvine, că după ce Christos adevĕratul Dumneḑeu, celace în chipul limbilor de foc a trimis din ceriu pre présântul Duch preste sânţii sei învĕţacei şi apostoli, — a aşeḑat prin lege în sânta sa biserică graduri şi tagme superióre alegênd acelea şi sânte biserici apostoli, episcopi şi păstori, dela cari îndreptătorii biserecii lui Dumneḑeu şi păstorii turmei lui Christos până în ḑiua de astăḑi prin primire unul dela altul se făcură demni a fi părtaşi acelor daruri şi dăruiri; şi după ce prin mórtea iubitului de Dumneḑeu episcop al eparchiei Caransebeşului Ioan Popasu întêmplată la 5/17 Februariu a. c. aceea-şi eparchie scutită de Dumneḑeu a Caransebeşului a rĕmas fără archipăstoriu; ér oficiul nostru metropolitan, care după Dumneḑeu îl avem dela sânta nóstră biserică cu prégrăţiósa voiă a Maiestatei Sale cesaree şi apostolico-regie pentru românii greco orientali din Ungaria şi Transilvania, poftesce dela Noi a Ne îngrigi pentru eparchiile metropoliei Nóstre şi ale dá acelora episcopi prin alegerea persónelor iubitóre de Dumneḑeu, demne şi îmbrăcate cu insuşirile, ce se recer la purtarea jugului evangelic, ca aşa drept sĕ se îndrepteze cuvêntul adevĕrului lui Dumneḑeu:

Noi avênd în vedere votul representanţilor clerului şi poporului din eparchia vacantă a Caransebeşului pronunţat în sinodul acelea şi eparchii la 27 Martiu a. c. şi făcênd în partea acésta cercetare cu amĕnuntul în sinodul Nostru archieresc la 30 Martiu a. c. am aflat, că alesul aceluia şi cler şi popor, iubitul de Dumneḑeu archimandrit *Nicolau Popea*, până acum vicariu al nostru archiepiscopesc în archidiecesa Transilvaniei, recomândat prin tăria lui în credinţa ortodocsă şi în legea sântei nóstre biserici rĕsăritene, prin activitatea lui zelósă în oficiile sale de până acum şi prin curăţenia vieţii lui morale, fiind Noi încredinţaţi şi despre neclătita lui credinţă şi supunere către Maiestatea Sa cesaree şi apostolico-regie *Francisc Iosif* I., către préînalta casă domnitóre, precum şi către constituţiunea şi legile patriei, — este cualificat pentru promovare la demnitate de episcop al eparchiei Caransebeşului, şi după-ce alegerea lui de episcop al acestei eparchii fù prégrăţios întărită de Maiestatea Sa cesaree şi apostolico regie cu préinalta resoluţiune din 1 Iuniu a. c. Noi pre acela şi iubit de Dumneḑeu archimandrit *Nicolau Popea*, prin puterea dată nóue dela Dumneḑeu, cu împreună lucrarea présânţitului frate în Christos a iubitului de Dḑeu episcop al eparchiei Aradului *Ioan Meţianu*, chemând darul présântului Duch, în ḑiua de astăḑi, în biserica Nóstră metropolitană din Sibiiu, l'am chirotonit de archiereu şi l'am instituit de episcop al Caransebeşului si al tuturor oraşelor şi satelor, care se ţin acum, sau se vor ţiné în viitoriu de scaunul episcopesc al Caransebeşului; primind dela dênsul profesiunea credinţei şi apromisiunile date în scris şi cu cuvêntul în faţa bisericei, şi sperând fórte, că acelea tóte le va ţiné nevĕtămate, şi va observá şi către umilinţa Nóstră ascultare cuvenită după ordinea canonică.

Despre tóte acestea dar emitem şi dăm la mâna numitului nou chirotonit episcop *Nicolau Popea* Gramata acésta a Nóstră, ca document despre aceea,

că prin darul présântului Duch, care tóte le îndeplinesce, dênsul este învéscut cu demnitatea archierésca și cu jurisdicțiune episcopéscă în eparchia Caransebeșului, avênd dar și putere de a pune după prescriptele sântei nóstre biserici rêsăritene cetitori, cantori, ipodiaconi, diaconi, presbiteri, și protopresbiteri la bisericele eparchiei Caransebeșului, eventual egumeni și archimandriți la mănăstirile acestei eparchii după rêndul ierarchic din provincia Nóstră metropolitană, și a face în eparchia sa tóte celea ce lui, ca unui episcop se cuvin spre edificarea spirituală a turmei sale; recomândăm deodată tuturor celor de statul preoțesc și întregului popor ortodocs din eparchia Caransebeșului, precum și din alte părți ale provinciei Nóstre metropolitane: ca pre acela-și mai sus numit episcop de atare sĕ-l cunóscă și respecteze, ér deosebi cei din eparchia Caransebeșului, sĕ-i se plece cu tótă voia, sĕ-i arete în tóte supunere și ascultare ca fii sufletesci, privindu-l și venerându l întru tóte ca pe episcopul, învĕțătoriul și păstoriul lor, carele este următoriul sânților apostoli ai lui Iisus Christos mântuitoriului, căruia se cuvine tótă mărirea, onórea și închinăciunea întru toți vecii.

S'a dat în reședința Nóstră archiepiscopéscă metropolitană din Sibiiu la 11/23 Iuniu, anul Domnului 1889.

(L. S.) **Miron Romanul,** m. p

La mandatul Escelenției Sale Présânțitului Domn archiepiscop și metropolit.

Nicanor Frateșiu m. p.,
protosincel.

Gramata acésta metropolitană s'a cetit și publicat la întroducerea Présânțitului Domn Episcop al eparchiei Caransebeșului *Nicolau Popea* în biserica catedrală din Caransebeș, astădi în 2/14 Iuliu 1889 prin mine

Ioan Mețianu m. p.,
episcopul Aradului.

Spre completarea celor reprodu-se după „Luminătoriul" despre instalarea P. S. Dnului episcop *N. Popea*, în cele următóre publicăm după „Fóia diecesană"

Cuvêntarea

Présânției Sale Dnului episcop Ioan Mețianu, ca mandatariu metropolitan.

În numele Tatălui și al Fiului și al sântului Duch.

Dacă într'un restimp mai scurt de 5 luni, acum me aflu deja a dóua óră în mijlocul vostru, iubiți frați, dacă prima dată am venit aici, ca sĕ particip și eu la întristarea și durerea, ce a causat-o întregei nóstre biserici, dar mai ales vóuĕ fiilor acestei diecese, încetarea din viață a prédemnului vostru episcop Ioan Popasu, de eternă memorie binecuvêntată: acum a dóua óră am venit la voi iubiți frați, cu acea solie îmbucurătóre, sĕ ve anunțiu, că de ași încolo, are a încetá întristarea și durerea, deóre-ce provedință divină, care cércă și cértă, dar érăși mângăe pre ómenii sei, ascultând rugăciunile nóste, a binecuvêntat biserica și pe acésta diecesă cu un alt ales al seu, tot atât de demn și meritat, ca și în Domnul adormitul, adecă cu Înalt Preasânțitul părinte episcop Nicolau Popea, chemat a ocupá astădi vĕduvitul scaun episcopesc, și a conduce acéstă diecesă spre scopul, ce urmăresce; de aceea ți mare și de bucurie este acésta pentru întréga nóstră biserică, dar mai ales pentru voi iubiți frați *„este țiua, pre care a făcut-o Domnul sĕ ne bucurăm și sĕ ne veselim într'ênsa.*

Și într'adevĕr, dacă ne vom revocá în memorie multele și grelele îngrijiri, ce ne cuprinsese pre toți, pentru îndeplinirea vĕduvitului scaun archieresc; dacă ne vom revocá în memorie cum ne întrebăm cu toții: cine va înlocuí pe fericitul reposat în scaunul archieresc? cine va fi chemat de Dțeu și de ómeni, la aceea înaltă demnitate? óre domni-va între representanții clerului și ai poporului aceea dragoste evangelică, ce se recere mai ales la lucruri mari și însemnate, din care resultă buna înțelegere și tóte bunătățile provenitóre din acésta? și dacă da, óre votul lor fi-va întimpinat din tóte părțile, cu acea-și bunăvoință? țic când ne revocam în minte, acestea și altele asemenea și când astădi cu ajutoriul lui Dțeu vedem acele îngrigiri delăturate, și tóte dorințele nóstre împlinite; când vedem, că representanții clerului și ai poporului au fost la înălțimea chemării lor, când vedem votul lor, din tóte părțile, aprețiat după merit, când vedem scaunul archieresc vĕduvit prin încetarea din viață a unui archiereu prea meritat, dar obosit de adênci bĕtrânețe, acum îndeplinindu-se cu un archiereu, în cea mai deplină vîrtute trupéscă și sufletéscă, înzestrat cu cele mai frumóse cunoscințe și esperințe: atunci bucuria nóstră sĕ potențézĕ tot mai mult, căci tot mai mult ne convingem de însemnătatea cea mare a actului ce serbăm, și cumcă țiua de astădi este într'adevĕr *„țiua pre care a făcut-o Domnul sĕ ne bucurăm și sĕ ne veselim întrênsa"*.

Îndemnați de acésta bucurie ne am și întrunit astădi aici din apropiere și depărtare, la acésta frumósă sĕrbătóre, îndemnați de aceea bucurie am și venit astădi aici în numĕr așa mare ca sĕ serbăm triumful unui resultat mare și îmbucurătoriu pentru biserica nóstră; dar totodată și *„sĕ mulțămim Domnului pentru tóte câte a făcut nóuă;"* ér eu unul am venit și în calitate de mandatariu metropolitan, atât pentru aducerea soliei de bucurie, cât și pentru întroducerea Înalt Présânțitului vostru archiereu în scaunul episcopesc precum orênduesc acésta aședĕmintele s. maicei nóstre biserici.

Pentru a ve încredința iubiți frați mai deaprópe despre adevĕrul soliei mele, adecă despre întărirea și chirotonirea alesului vostru întru archiereu și episcop diecescn las a sĕ cetí preaînalta diplomă regală, și gramata metropolitană, din cari ve veți convinge despre adevĕrul soliei mele.

(Protodiaconul archiepiscopesc Dr. Ioan Crișian cetesce diploma regală mai întâiu în limba ei originală, în cea maghiară, apoi în traducere autentică română, și în fine gramata metropolitană).

Pe basa celor cetite, și în vîrtutea însărcinărei mele de mandatariu metr. vin acum a întroduce pre Présânțitul vostru părinte episcop Nicolau Popea în scaunul archieresc, rugându-l a ocupá acel scaun înalt și implorându-i și la acésta ocasiune dela bunul Dțeu, sĕ-l stăpânéscă mulți ani de bine și de fericire, în pace, sănĕtate, întru țile îndelungate drept îndreptând cuvêntul Domnului, spre mărirea lui Dțeu, spre binele și folosul bisericei și al patriei nóstre iubite.

Din acestea înțelegeți, iubiți frați, că acéstă eparchie. numai este vĕduvită, că biserica din acésta eparchie și-a dobândit mirele seu, pe alesul ei și al lui Dțeu, în persóna Présânțitui părinte episcop Nicolau Popea; deci dar acéstă biserica cu drept cuvênt depune astădi doliul, și se îmbracă in vestminte de bucurie; ér clerul și poporul nostru, cari cu cât sunt timpurile mai grele cu atât mai mult își întórce privirea spre biserica străbună și spre archierei sei, cu drept cuvênt se bucură astădi, dela una până la ceealaltă margine a diecesei. Deci *„veniți sĕ ne bucurăm și noi Domnului"*, mulțămindu-i pentru tóte câte a făcut nóue, și țicênd cu cu psaltismul: *„binecuvintézĕ sufletе al meu pre Domnul și nu uita tóte binefacerile lui"*, veniți sĕ mulțămim după Dțeu Maiestatei Sale gloriosului nostru împĕrat și rege Francisc Iosif I și înaltei sale stăpâniri pentru grația, cu care a împlinit dorința nóstră; sĕ mulțămim Escelenției Sale Înalt Présânțitului nostru părinte archiepiscop și metropolit Miron Romanul, pentru multele sale stăruințe grele și obositóre în această causă; se mulțămim representanților clerului și poporului pentru ținuta lor lor demnă și înțeléptă; sĕ mulțămim Présânției Sale alesului vostru,că urmând dorinței vóstre a binevoit a luá asuprași sarcina cea grea a archipăstoriei vóstre; dar apoi nici în bucuria, nici în mulțămita nóstră sĕ nu uităm, că deși avem un archiereu prea demn, bogat în cunoscințe și esperiențe, deși avem o biserică dintre cele mai constituționale, și o constituție dintre cele mai frumóse, tóte acestea nu sunt însuși scopul, ce urmărim, ci numai mijloc și încă unicul cel mai puternic mijloc spre scopul ce urmărim.

Scopul nostru este cel desemnat de Dțeu omului anume: desvoltarea nóstră intelectuală, morală, religiósă sau perfecționarea și apropiarea tot mai mult de idealul nostru Dțeu și prin acestea de bine și fericire, aici și dincolo de mormênt.

Astteliu dar biserica nóstră națională, este pentru noi unicul și cel mai puternic mijloc cătră scop, ér archiereii sunt conducĕtorii ei naturali, de unde urmézĕ, ca cine voesce scopul, trebue sĕ voéscă și mijlócele. Sau cu alte cuvinte; că dacă dorim noi a ajunge tot la mai mare desvoltare, a ajunge tot la mai multă cultura morală religiósă, tot la mai multă perfecțiune și prin acésta tot la mai mult bine pe pământ, tot la mai multă bună stare și onóre, sĕ ajungem a ocupá un loc demn în societatea, în care trăim, și prin tóte acestea și fericirea dincolo de mormênt; atunci trebue sĕ ne lipim tot mai mult de biserică și de conducĕtorii ei naturali.

A nu face așa însémă a nu urmărí scopul desemnat de Dțeu, ér a nu urmărí acel scop însémnă a ne săpá înșine mormêntul, căci a nu înaintá însemnézĕ și a regresá, éră a regresá însémnă a ne ruiná Acésta însĕ n'o face nici un om înțelept și cu atât mai puțin nu noi românii ortodocși, cari avem aspirațiuni juste tot la mai mult bine și fericire, și cari scim dela părinți, că biserica este nu numai cel mai secur mijloc cătră scop, dar și că ea este scutul și adăpostul, mângăerea și întărirea nóstră în tóte timpurile și în tóte împregiurările.

Și într'adevĕr, dacă biserica nóstră, și atunci, când și însași era subjagată fù — precum ne spune istoria — mângăere în țile de durere, și întărire în țile de încercare, cu cât mai mult va fi ea, mêngăierea și întărirea nóstră acuma, când din darul lui Dțeu este liberă, națională și cea mai constituțională.

Așa este iubiți frați, biserica nóstră va fi și va rĕmâné pururea pentru noi și următorii nostri, cel mai puternic mijloc de mângăere și întărire de bine și fericire; dar numai prelângă o bună și înțeléptă conducere avênd archiereii buni și înțelepți, ca conducĕtori naturali, și numai dacă ne vom alipí și noi tot mai mult de biserică și de archiereii ei sprijinindu i și ajutându i în greutățile conducerei, și folosind bine și înțelepțesce drepturile și avantagiele, ce ni-le oferă ea.

Deci dar iubiți frați! dacă voim, ca biserica sĕ ne fie ceea ce dorim cu toții, — și cine n'ar voí acésta? — atunci sĕ ne grupăm cu toții în jurul ei, în tóte timpurile, ér mai ales în timpuri grele ca și cele de ași, ale materialismului, socialismului și altor asemenea rele, și fiind-că bunul Dțeu în urma întristării provenite din încetarea din viță a bunului Vostru Archiereu Ioan Popasu, acuma érăși v'a îmbucurat, binecuvêntându-Ve cu un nou Archiereu și părinte conducĕtoriu tot atât de bun și înțelept: Voi, iubiți frați și fii ai acestei diecese, sĕ Ve grupați tot mai mult și în jurul noului Vostru Archiereu, ascultându-l și urmându-l în tóte, iubindu-l și onorându-l. ca pe alesul și adevĕratul Vostru părinte, apoi și sprijinindu-l întru împlinirea înaltei dar și grelei sale misiuni, în interesul Vostru și al nostru tuturor.

În convingere, cumcă precum l'ați scuit onorá cu încrederea și iubirea până a uma, când încă nu era al vostru; pre viitoriu ca alesului vostru și a lui Dțeu îi veți arĕtá în mĕsură tot mai mare încrederea și iubirea vóstră; și érăși în convingere, ca făcênd așa, ceriul va binecuvênta tóte nisuințele, și va împlini și justele vóstre asteptări și dorințe: mie nu-mi rĕmâne decât felicitându-Ve din inimă pre voi și alesul Vostru, sĕ Ve implor din suflet și la acéstă ocasiune solemnă, vóue și alesului vostru, mulți ani de bine și fericire, sĕ trăiți iubiți frați, sĕ trăiesci Înalt Prea Sânțite, mulți ani fericiți.*)

Varietăți.

* (Dela Curte). Familia imperială regală petrece la Gastein. Archiducele Francisc Salvator încă a călĕtorit la Gastein spre a cerceta pe logodnica sa, archiducesa Maria Valeria — archiducesa vĕduvă Stefania va părăsí Sz. Antal și se va reîntórce la castelul din Laxenburg.

* Maj. Sa regina României petrece la băile din Kreuznach. Primirea suveranei române de cătră óspeții dela băi și din partea poporațiunei a fost de tot sĕrbătorésca și pompósă. Maj. Sa va cercetá mai multe localități din apropiere de caracter istoric și literar.

* (Eserciții pe munți.) In sĕptemâna trecută a făcut un batalion din regimentul 31 staționat aici mai multe eserciții pe muntele Șanta. Eri au început alt batalion tot astfeliu de eserciții.

* Soția credincióșă.) O cerere caracteristică a sosit în țilele trecute la curia reg. dln Budapesta, scrie țiariul local săsesc „Sieb. D. Tgblatt". Alecsiu Hențu odinióră sergent la finanți a fost condamnat de tribunalul dín M. Sziget la trei luni închisóre, rugă pe înalta curie, ca în considerare la starea lui sanitară nefavorabilă sĕ concédă femeei sale, care se bucură de cea mai deplină sănĕtate, ca sĕ împlinéscă pedépsa. La cerere a fost alăturat și o declarațiune a dómnei Henter, conform căreia ea e gata a duce în deplinire pedépsa în locul bărbatului seu. Spre măchnirea ei însĕ curia n'a aprobat cererea.

* (Secerișul și rĕsboiul vamal). Sub acest titlu scrie o fóia vienesă următórele: In urma secerișului nefavorabil din Ungaria vama cea mare pentru bucate va atinge cu deosebire pe România. Dela deschiderea rĕsboiului vamal bucatele române și în special grâul, mazărea, rapița, ovĕsul etc. au fost tacsate cu 3 fl maja metrică. Acésta tacsă esorbitantă intenționézĕ eschiderea cu totul a importărei bucatelor din România și acest scop s'a și ajuns pe de plin, căci nu era târguleț care se nu fie consimțit cu acésta. In anul acesta s'ar importa sub condițiunile normale de vamă o mulțime mare de bucate din România cu scop ca grâul român se fie consumat în țara nóstră, ér grêul puțin maghiar sĕ se esporteze pieților strĕine. O astfeliu de combinațiune de negoț ar favorisà fórte mult producțiunea bucatelor române, care abia se mai póte susținé pe piețele internaționale. (?)

* (Loterie.) In ministeriul comun de finanță s'a desbătut despre desființarea colecturilor de loterie din Budapesta, Sibiiu și Timișóra. Hotărit nu se se scie resultatul acestor desbateri. S'a constatat însĕ că spesele aprópe întrec veniturile și că se fac multe înșelăciuni.

* (Burse). Direcțiunea scólei de agricultură dela Herăstrău (România) face cunoscut, că bursele devenite vacante la acéstă scólă se dau fără concurs absolvenților de liceu după ordinea de înscriere. Cererile au sĕ se adreseze ministeriului agriculturei până la 24 August a. c. în Bucuresci. Pentru tinerii, cari n'au terminat liceul se va ținé concurs. Cererile au sĕ le înainteze acesti tineri sus numitei direcțiuni până la 24 August a. c.

---

*) Cuvêntarea P. S. dlui episcop N. Popea va urma în Nr. viitoriu. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 20 Iuliu 1889.

Timișoara:	**15**	**83**	**87**	**26**	**3**
Viena:	**84**	**56**	**13**	**29**	**66**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 20 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.15	99.90
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.47	9.44
100 marce nemțesci	58.30	58 25
London pe (poliță de trei luni)	119 20	119.—

Nr. 357. [94] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla capitală rom. gr. or. din S. Sebeş, pentru ocuparea lui se escrie concurs, cu termin până la 31 Iuliu a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 350 fl. v a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. v. a. pe an.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile, instruite conform legilor în vigóre, oficiului protopopesc gr. or. din S. Sebeş, şi concedêndu le împregiurările, a se presentá în biserica din loc în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre pentru a şi arĕtá desteritatea în cântare şi tipic.

S. Sebeş, în 21 Iuniu, 1889 v.

Comitetul parochial.

Ioan Tipeiu, protopresbiter. *Z. Murĕşan,* notariu.

EDICT.

Ioan Gal din Braşov, legiuitul bărbat al Mariei Ioan Cucu din Hĕghig, domiciliată în Braşov, pe carea a părăsit-o cu necredinţă de trei ani şi mai bine, este provocat a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial intentat de soţia sa şi în absenţa lui. [95] 1—3

Braşov, în 26 Maiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I. al Braşovului.

Ioan Petric, protop ca adm.

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale stréinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru stréini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer, proprietariu.

[91] 5—14

Sz. 208/889 végreh. [96] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 6345 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1888 évi 1385 számu kiküldő végzése folytán az „Albina“ hitelintézet végrehajtató részére Moga Atenaszie és társa végrehajtást szenvedők ellen 380 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1888 évi October hó 17-ik napján biróilag lefoglalt és 440 frt. becsült ingóságokra a vizaknai járásbiróság 1888 évi 1464 számu végzésével a további kielégitési végrehajtást elrendelte. Ennek folytán a most emlitett kir. járásbiróság 1889 évi 680/889 számu, kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Dr. Russu Oktáv végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 380 frt. tőke, ennek 1888 évi junius hó 20 dik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 38 frt. 26 krban megállapitot költségek iránt a 392/88 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek sorostélyon Aron Georg végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1889 évi julius hó 27-ik napjának délelötti 11 órája kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt 3 boglya széna, 1 ökör szekér, 18 hektó tiszta buza és 150 zsák csös kukuricza, a legtöbbet igérönek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznaka különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják

Kelt Vizaknán 1889-ik évi julius hó 8 napján.

Eichner Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroidi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 35—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady. Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ înconjesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie împrimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
		7.11	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11.04	—	**11.35**	
Copşa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuş	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghirbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.19**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicĭca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2.32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	**9.12**

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	**9.50**
Ocna	3.04	9.37	**10.14**
Lómneş	—	10.05	**10.40**
Şeica mare	—	10.40	**11.10**
Copşa mică	—	11.09	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	**4.30**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 75 Sibiiu, Joi 13/25 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Iuliu.

Actualul ministru de comunicaţiune şi comerciu, dl Baross, se vede, că în vederea unui scop mai înalt scie sacrificá interese mai mici, ce privesc în linia primă finanţele statului.

Combatem la rêndul nostru, ce e rĕu, — dar nu ne putem subtrage dela obligămêntul nostru de a dá tributul recunoscinţii nóstre unui ministru, când vedem, că e pĕtruns de chemarea sa.

Reforma, ce o a introdus dl ministru Baross dela 1 August a. c. pe căile ferate cu porto personal după zone şi cu un tarif atât de scădut, — mai ales pentru îndepărtările mari, — îi asigură un titlu de recunoscinţă.

În Ungaria până acum era greu de călĕtorit, deóre ce dór nici în o ţĕră nu era tariful atât de scump ca la noi.

De aici apoi era o urmare firéscă, că ómenii mai sĕraci nu puteau sĕ se urce pe tren, ci acela era folosit până acum numai de neguţătorii mari, de evrei, de ómenii mai cu dare de mână, şi românii, afară de cei mărginaşi, cari aveau daravere cu ţara românéscă, şi fără de puţina inteligință, ce o avem, — mai numai după nume cunosceau drumul de fier, — dar sciau, că e mai cu sémă pentru domni.

Lasă că căile ferate au fost trasate greşit şi nu s'au avut în vedere interesele generale ale locuitorilor, ci mai mult interese specifice unguresci, peste ce am trecut de mult la ordinea ţilei, le-am dat uitărei, ca pe nisce întêmplări, cu cari noi ne-am dedat, dar tariful îngreuna părinţilor cu copii de scóle ai cercetá mai des, ér pe acestia încă îi ţinea anul întreg depărtaţi de vatra părintéscă, pentru-că ori nu sciau sĕ se foloséscă de favorurile, ce le da direcţiunea căilor ferate, ori apoi le era preste mână a-şi face de lucru şi cu acésta.

In viitoriu va fi altcum.

Părinţii pot vení în contact mai des cu fii lor, ér cu deosebire comunicaţiunea cu staţiunile învecinate va devení fórte frecuentată, căci în acest respect s'au făcut cele mai mari înlesniri posibile.

E altă întrebare, că susţiné-se-va reforma introdusă, — e altă întrebare, că statul avé-va câştigul acela, care-l are până aci, tóte aceste sunt reservate viitoriului, — dar înlesnirile făcute trebue sĕ împinteneze pe mai mulţi ómeni ca sĕ se foloséscă de drumul de fier, sĕ întreprindă negóţe în tóte direcţiunile, dacă vor sĕ trăéscă.

Avisat ţĕranul numai la piaţa din vecinătate, el mai de multeori 'şi pradă cu preţuri bagatele productele sale, lucrătoriul de ţi de pe câmpie, avisat a lucrá cu pălmile cu 10—20 cr. la ţi de ací înainte póte sĕ mérgă în depărtări cât de mari, acolo unde i se va rentá lucrul lui, şi cei remaşi — impuţinêndu se — vor câştigá şi ei mai mult.

Emigrările ţilerilor trebue sĕ se împuţineze — şi noi, cari am fost şi suntem contra emigrărilor în masse, dorim din inimă, ca poporul nostru sĕ se scie folosí de acest favor, dar făr sĕ mai ia lumea în cap şi bâta în mână.

In casul acesta risicul statului e un bagatel faţă de bunăstarea, ce s'ar creá, şi deşí nu ne facem mari ilusiuni, totuşi dela dispoziţiunea acésta asceptăm îmbunătăţiri cu deosebire pe terenul economic, pe terenul cultural şi pe cel al comerciului.

Este o adevĕrată calamitate la noi la români, că ţĕranul ţine toţi fii sei în jurul seu, 'şi împarte bucăţica de pământ în 5—6 părţi şi mai multe.

Dându i-se ocasiune de a cutrierá mai cu înlesnire ţinuturi depărtate, uşor îi póte dislocá pe unul la o meserie, pe altul la o altă ocupaţiune, ca astfeliu sĕ cuprindă tot mai mult teren de bunăstare.

Avantagiul cel mai mare va fi chiar şi pentru cetăţenii de diferitele limbi.

Venind în contact mai aprópe unii cu alţii vor vedé ungurii şi nemţii, că românul e om de inimă, om cu multe insuşiri bune, şi aşa din conveniri reciproce, din cunoscinţe mai de aprópe sĕ póte nasce şi un curent mai pacinic între cetăţeni, un curent, care ar fi mult de dorit sĕ şi afle adăpost între noi, pentru-că stările de aţi — pun pe gânduri pe ómeni, le fac multă bătaie de cap şi unora şi altora, şi Ungaria cu cetăţenii ei are alte probleme mai nobile de resolvat, decât ca sĕ-şi consume puterile cele mai bune în frecări şi certuri.

Revista politică.

Scirile rĕspândite mai înainte de presă despre o clătinare a ministeriului tisaist din causa unor pretinse neînţelegeri, ce ar fi esistat între şefii diferitelor resórte, se desmintesc tot mai mult.

Ministrul preşedinte, di Tisza, intenţionéză ca inmediat după băile de mare, ce le va face, în tot casul înainte de redeschiderea sesiunei dietale, sĕ mérgă în mijlocul alegĕtorilor sei din Oradea mare şi acolo, ca de obiceiu, sĕ vorbéscă despre situaţiunea politică, precum şi despre obiectele, ce se vor pertractá în procsima sesiune dietală. Espunerile premieriului ungar se aştéptă cu o încordare cu atât mai mare, cu cât se scie, că premieriul va folosí acésta ocasiune, spre a declará lămurit şi hotărît, că şi după vederile sale a sosit timpul de a reformá statul şi a-l întrupá în o formă mai sănĕtósă. Zace în natura lucrului, că şeful cabinetului se va esprimá mai de aprópe despre modalităţile reformelor şi graniţele, până unde ele vor trebuí esecutate.

Deja în acésta scire, adusă după informaţiunile cele mai autentice, zace cea mai bună dovadă, că în cabinetul dlui Tisza domnesc cele mai bune înţelegeri şi că premieriul ungar nu va pune pedecă reformelor, ce s'au plănuit, ci însuşi va lucrá cu tótă autoritatea şi puterea sa pentru ducerea în îndeplinire a acelora.

Între contele Taaffe şi conducĕtoriul dreptei s'au întêmplat mai multe convorbiri privitóre la situaţiunea politicei interne, schimbată încât-va prin învingerea cehilor tineri.

După-cum anunţă o fóie clericală, s'a constatat, că nu esistă încă nici un pericol serios, care ar puté pune stavilă politicei urmărite până acum din partea guvernului austriac, s'a hotărît însĕ totuşi, ca sĕ se pună capĕt luptei şi margini mişcărilor radicale.

Spre scopul acesta se va apelá la patriotismul şi la jertfele de bună voie ale clerului ceh. Apoi alianţa cehilor bĕtrâni cu germanii conservativi sĕ formeze o altă tabără şi tortăréţă puternică pentru a se puté susţiné maioritatea până la terminarea actualei sesiuni. Cât privesce cestiunea scólelor confesionale încă nu s'a luat nici o hotărire. E de prevĕdut însĕ, că dacă clerul va purtá rolul ce-l intenţionéză prim ministrul austriac, cestiunea scólelor confesionale se va resolvá în favorul pretensiunilor, ce le fac clericalii. In chipul acesta actualul cabinet austriac nu va mai trebuí premenit şi însuşi ministrul de instrucţiune Gautsch, carele de atâtea ori a căutat a-şi dá demisiunea, va remâné la locul seu.

Atitudinea Sêrbiei în timpul din urmă apare de tot ostilă faţă de monarchia nóstră şi scirile, că lucrurile s'ar puté aplaná prin o ocupare a acestei ţĕri prin trupe austriace se perondéză tot mai mult, atât în presă, cât şi în cercurile politice ale monarchiei nóstre şi ale puterilor, cu cari stăm în deplină amiciţie.

Precum se anunţă din Viena şi din Belgradul Sêrbiei ar şi stá pregătite 2 corpuri de armată ca sĕ pâşéscă pe teritoriul sêrbesc. Motivul intervenirei armatei nóstre îl află ţiarele, cari colportéză aceste sciri în atitudinea ex-regelui Milan. Acest sêrbesc s'a plâns pentru-că Archipăstorii legali ai lui au fost astfel tractaţi, şi tot într'una a insistat sĕ se redea bisericii starea legală, ordinea şi pacea internă. Şi laudă Domnului Dumneţeu, începătoriului păstorilor, preasântului Cap al bisericii Iisus Christos, regimul serbesc de aţi, iubitoriu de Dumneţeu, a împlinit dorinţa poporului şi Noi ne am rentornat la locurile Nóstre, si cu 28 Maiu al anului curent am luat în mânile Nóstre guvernarea bisericii.

Insciinţându-ve pe Înaltprésânţia Vóstră despre aceea, că Ne am rentornat la locul Nostru şi am luat în mânile Nóstre guvernarea bisericii, Ne rugăm, sĕ Ne spriginiţi cu rugăciunile şi cu iubirea frăţéscă a Vóstră, şi sĕ Ne mângăiaţi cu unitatea spirituală a credinţei, ca sĕ putem purtá acésta sarcină a archipăstoriei precum place lui Dumneţeu şi cu folos pentru mântuirea sufletéscă a credinciósei turme a lui Christos, ce Ni este concredută.

Ierarchia necanonică s'a retras de bună voiă şi trăiesce în linisce, avênd dela stat pensiune după anii de serviţ. Teodosiu, Dimitriu şi Nicanor Ni s'au presentat în persónă şi Ni au declarat omagiile lor; Noi însĕ am amênat până la şedinţa Sinodului Archieresc resoluţiunea în cea-ce privesce legalitatea funcţiunilor lor archieresci, lăsându-i în pace şi dându-le timp, ca şi ei inşişi cu esemplu bun sĕ contribue din partea lor la consolidarea iubirei şi armoniei în sinul bisericii din patriă.

Cu adêncă stimă, devoţiune şi iubire Ne permitem a fi al Inaltprésânţiei Vóstre frate în Christos, Archiepiscop al Belgradului şi Metropolit sêrbesc: Michail m. p.

Nr. 768. 8 Iuniu, anul 1889, în Belgrad.

FOIŢA.

Doue epistole canonice mai noue.

Suntem autorisaţi a publicá în fóia nóstră următórele epistole canonice, care se refer la noua stare a lucrurilor în regatul Serbia. Epistola metropolitului Michail pune în vedere ţinerea unui sinod archieresc, care se va pronunţá în cea ce privesce legalitatea funcţiunilor metropolitului Teodosiu, instituit în mod anticanonic. Se înţelege de sine, că între acestea funcţiuni se numĕră în special şi actul divorţiului părechii regale Milan şi Natalia, care a produs resens în tótă lumea ortodocsă şi care pe lângă alte avanturi de caracter politic şi privat, a contribuit fórte mult la aceea, ca regele Milan în celea din urmă sĕ ia lumea în cap.

Étă ambele epistole:

I.

Epistola canonică a metropolitului Serbiei Michail adresată metropolitului ortodocs român din Sibiiu.)*

(Tradusă din limba sêrbéscă).

Înaltpreasânţia Vóstră! Este cunoscut Inaltpreasânţiei Vóstre, că la anul 1881 s'a emis în Serbia o lege pentru biserică şi preoţime, fără înţelegere cu stăpânirea spirituală-bisericéscă, o lege neconsunătóre cu canónele sântei biserici, carea detrage bisericii drepturile ei, lipsesce pe autoritatea bisericéscă de libera mişcare în sfera competenţei sale, însărcinéză preoţimea cu prestaţiuni simonice, fiind-că dispune a se solví pentru sânţiri şi pentru binecuvêntările archieresci, şi degradéză, biserica dela înălţimea ei divină la o stare de rênd omenéscă.

In contra unei astfel de legi Noi ni am ridicat glasul şi am protestat atât singular, cât şi dimpreună cu cei patru Episcopi ai Nostri. Noi ni am făcut datorinţa Nóstră archipastorală şi am apĕrat sânta biserică ortodocsă conform jurămêntului archieresc depus înaintea lui Dumneţeu şi a bisericii. Insĕ ni s'a luat posibilitatea de a serví sântei biserici, şi Noi, Metropolitul şi patru Episcopi, am fost delăturaţi din scaunele nóstre.

Dar' s'a întêmplat un lucru necanonic şi mai mare. Atunci, când Archiereii legali se aflau în scaunele lor, se întrunesce sub nume de sinod archieresc o adunare pentru alegerea de Archierei, în carea adunare nu era nici un Archiereu, si acésta adunare de persóne lumesci alege pre Archimandritul Teodosiu Mraoviciu de Archiereu şi Metropolit. Teodosiu ales astfeliu în mod illegal şi anticanonic, 'şi-caută sânţirea sa de Archiereu în provincie strĕină, pe când toţi Archiereii erau la locurile lor, afară de Metropolitul, care cu un an mai înainte fusese delăturat.

Cum-că noua Ierarchiă cu Teodosiu este necanonică şi illegală, am constatăt lămurit în protestul Nostru din 29 Decembre 1884 la adresa repăusatului patriarch Ioachim al IV-lea.

Dar providenţa divină n'a lăsat ca sânta biserică sguduită în patria Nóstră, sĕ se altereze şi nimicéscă. Poporul

*) Probabil şi celor-lalţi metropoliţi din tóte ţĕrile învecinate. Red.

domnitoriu nenorocos ar puté cere că cu ajutoriul trupelor nóstre sĕ ajungă érăşi la putere, ori cel puţin sĕ-şi câştige atâta influinţă, cât se cere dela un bun bărbat de stat, al cărui cuvênt hotăresce adeseori în direcţiunea politicei statului respectiv.

Foile rusesci iau în rîs acest joc periculos şi „Novoie Wremia“ ḑice, că dacă ex-regele nu s'a putut susţiné până-ce a avut puterea în mână, n'are ce mai căutá în Belgrad, cât timp se află acolo metropolitul Mihail, care scie direge lucrurile cu mult mai bine, decât cum le a dires fostul rege şi cu o forţă cu mult mai puternică. In faţa acestui bărbat ex regele Milan e numai o păpuşă.

De tot serios comentéză întréga presă europénă atitudinea Porţii într'un eventual rĕsboiu. Cu mai mare pasiune se comentéză ea însĕ în foile francese şi germane. O scrisóre adresată de curênd din Constantinopol fóiei „Corsp. de l'Est“ ḑice, că alianţa triplă în casul unui rĕsboiu cu Rusia va fi necesitată sĕ câştige amiciţia şi spriginul Porţii, căci dacă nu, cu greu îşi va puté realisá scopul. Se presupunem, că Turcia ar stá pe partea Rusiei, atunci Rusia ar fi în stare a trimite la graniţele vestice încă o jumĕtate de milion de soldaţi mai mult. In casul contrariu însĕ, când Turcia ar fi yrăşmaşă Rusiei, ori ar luá o atitudine nehotărîtă, ţarul ar fi silit a trimite o însemnată parte din trupele sale la marginile imperiului otoman. Nu e mirare deci, că vedem pe Austro-Ungaria şi Germania folosindu-se de tóte mijlócele spre a câştigá pe partea lor pe înalta Pórtă.

Cuvêntarea

Preasânţiei Sale Dnului episcop Nicolau Popea, rostită cu ocasiunea instalărei sale de episcop al Caransebeşului).*

Preasânţite Domnule Episcópe! Prea iubiţilor Domni, Fraţi şi Fii spirituali!

Aţi auḑit cu toţii, cele ce ni s'a vestit astăḑi prin Preasânţia Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meţianu, ca mandatariu al Escelenţiei Sale Înaltpreasânţitul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

O ḑi mare, o ḑi de sĕrbătóre, o ḑi de mângăere şi de bucurie sufletéscă ni s'a vestit noue tuturor fiilor binecuvêntatei eparchii a Caransebeşului, ba a-şi ḑice, tuturor credincioşilor din întréga provincia nóstră metropolitană, întru cât eparchia Caransebeşului formézĕ o parte constitutivă a acelei metropolii, şi întru cât vedem, că prin actul de faţă una din cele mai cardinale dispositiuni ale organismului nostru metropolitan se aduce la îndeplinire.

Şi cum sĕ nu ne bucurăm, cum sĕ nu ne simţim noi pe deplin satisfăcuţi, când vedem, că din îndurarea lui Dumneḑeu şi din graţia Majestăţei Sale Préînaltului împĕrat şi rege apostolic al nostru Francisc Iosif I. biserica Caransebeşului, până acuma vacantă în urma trecerei din viéţă a vrednicului ei episcop antecesor Ioan Popasu, aḑi îşi primesce în mod canonic şi legal pe mirele seu, scaunul acest archieresc pre representantul seu, eparchia pe alesul seu, prin urmare dorinţele şi speranţele clerului şi poporului eparchial împlinirea lor. Era un timp iubiţilor ascultători, nu de mult trecut, când nóue nu ne era permis a ne împărtĕşi de asemenea b curii cum e cea de aḑi, când archiereii nostri, nu

---

Urmare din Nr. precedent.

II.

Respunsul metropolitului ortodocs român al Ungariei şi Transilvaniei.

(In limba românéscă)

Nr. 185 Metr. — Inaltpreasânţite Domnule Archiepiscópe şi Metropolite! — Am primit cu viuă bucurie şi cu multă satisfacţiune preapreţuita Scrisóre a Înaltpreasânţiei Vóstre din 8 a lunei curente Nr. 768, din carea am înţeles, că sub fericitele auspicii ale regimului actual al regatului Serbiei V'aţi rentornat în scaunul archiepiscopesc-metropolitan al Inalpreasânţiei Vóstre şi aţi luat în mâni guvernarea bisericei ortodocse de acolo, restaurând astfel legalitatea, ordinea şi pacea în biserică.

Sperez, că noua stare a lucrurilor în regatul învecinat, la carea aparţine şi fericita rentornare a Înaltpreasânţiei Vóstre, va contribui tot posibilul pentru ca sĕ se conserve şi întăréscă bunele referinţe în special şi faţă cu monarchia austro-ungară, în carea vieţuesc şi se bucură de libertate religionară bisericil ortodocse bine organisate şi o mulţime mare de coreligionari de diferite naţionalităţi, cari fără îndoiélă toţi de o potrivă cu mine doresc din inimă prosperarea sântei nóstre biserici ortodocse crestinesci şi în regatul învecinat al Serbiei.

Poftind cu deosebire Inaltpreasânţiei Vóstre tărie trupéscă şi sufletéscă şi celea mai bune succese în oficiul înalt ce-l îmbrăcaţi, şi recomendându-me totdeodată pe mine însumi şi pe fraţii episcopi diecesani din provincia mea metropolitană, anume: Ioan Meţianu din Arad şi Nicolau Popea din Caransebeş, dragostei frăţesci a Inaltpreasânţiei Vóstre, remân cu profundă veneraţiune şi cu cea mai sinceră iubire. — In Sibiiu, la 28 Iuniu, 1889. — Al Inaltpreasânţiei Vóstre preaplecat serv, în Christos frate: Miron Romanul m. p., archiepiscop şi metropolit.

---

erau ai nostri, când mama nóstră comună, venerabila metropolie, era îngropată, şi fii ei rĕtăceau pe la alte metropolii şi episcopii strĕine; când părţile constitutive ale acestei metropolii erau dismembrate, împrăştiate în tóte părţile, fără cap şi razim; când partea nóstră principală erau jalele şi suspinările:

Au tinera nóstră eparchie a Caransebeşului sĕ nu ne pótă dá dovadă viă despre asest trist adevĕr? au ea sĕ nu ne scie spune multe din acele suspinări, — din ale ei proprii suspinări?

Astfeliu însĕ a fost scris în ceriuri, iubiţi ascultători! La timpul suprem ne trimise Dumneḑeu pe alesul seu, pe omul doririlor, care cu toiagul adevĕrului şi al dreptăţii în mână ca un al doilea Moisi despică negură, ce ca un sloiu de ghiată ne acoperia, şi ne dedu lumina, lovì în pétră şi ne deschise isvorul sciinţei, isbutind în fine, spriginiţi şi de alţi bărbaţi luminaţi şi iubitori de némul lor, a ne desgropá metropolia, a ne recâstigá drepturile perdute şi a ne reînvia şi acéstă episcopie binecuvêntată a Caransebeşului după cum reînvie sau se reînasce un fenice din a sa proprie cenuşe.

Étă iubiţi ascultători, pentru ce am ḑis, că ḑiua de aḑi e o ḑi mare, o ḑi sĕrbătóre, o ḑi de mângăere şi o bucurie sufletéssă. Observ însĕ, că ea e mare numai dacă şi în consecuenţele sale va fi mare şi binefăcĕtóre; ea e ḑi de sĕrbătóre, dacă pururea 'şi va păstrá farmecul şi vrednicia de a fi sĕrbătorită; ea e ḑi de mângăere, dacă nu va încetá a turná balsam alinător în inimile eparchialilor; ea e ḑi de bucurie, dacă nu va rĕmâné stérpă şi efemeră, ci va fi vie şi lucrătóre, o bucurie durabilă pentru tóte timpurile viitóre. Astfeliu nu mai póte avé ea înţelesul seu adevĕrat. Asta-i scopul, pentru care s'a format eparchiile şi se instituiesc episcopii în biserica lui Christos. Spre acest sfĕrşit i-se dă episcopului cârja în mână, nu pentru pompă sau mărire deşartă, ci ca un simbol al archipăstoriei sale, ca o armă morală, cu care sĕ lupte pentru biserică, pentru adevĕr şi dreptate, pentru binele şi fericirea eparchiei încredinţate archipăstorirei sale.

E grea şi colţurósă cu adevĕrat acéstă cale iubiţi ascultători, dar nici decum imposibilă de a sepercurge. Nimic nu e pus aşa de sus, unde vîrtutea sĕ nu ajungă! Sórtea nóstră e pusă în mânile nóstre. Avem un organism bun corĕspunḑĕtoriu spiritului luminat al timpului şi tuturor lipselor şi trebuinţelor nóstre, -- un organism, pe care noi ni l-am dat noue, croit după chipul şi asemenarea nóstră. Sĕ ne întocmim deci lucrările după acest organism, sĕ rĕmânem între marginile lui şi sĕ ne împlinim datorinţele cu scumpĕtate, şi atunci — dar numai atunci! — calea cea colţurósă va devení netedă şi uşóră, întreprinderile nóstre bisericesci, scolare şi economice vor avé sporiu şi ne vom puté bucurá de un viitoriu plăcut şi satisfăcĕtoriu.

Încât me privesce pe mine iubiţilor ascultători, nefiind eu omul promisiunilor nu ve pot promite nescar munţi de aur, adecă lucruri imposibile, ce nu atârnă dela voinţa mea; dar atât pot ḑice cu hotărire: că eu ve aduc cu mine o inimă binevoitóre şi o voinţă firmă de a face şi întreprinde tóte, câte vor stá în puterile mele pentru promovarea afacerilor diecesane, pentru prosperarea bisericei şi a scólei, pentru binele tuturor fiilor mei spirituali. Rara încredere, cu care aţi binevoit a me onorá, şi pentru care vĕ rog sĕ primiţi mulţămirile mele, o voiu scí apreţiá şi rĕsplătí cu asemenea încredere, şi luându-mi de stea conducĕtóre în lucrările mele religiositatea şi moralitatea, me voiu nisuí a nu rĕmâné, în cele bune, cu nimic înderătul bunului şi lăudatului vostru episcop Ioan Popasu.

Binevoiţi a me onorá şi în viitoriu tot cu aceea şi încredere şi a me sprijiní în nisuinţele mele salutare, şi atunci sĕ fim siguri, că încrederea nóstră reciprócă numai bine va produce pentru diecesă.

Dar iubiţilor ascultători, se scie, că recunoscinţa e una din cele mai frumóse virtuţi, pe care românul nici odată nu o-a dat uitării; se cuvine deci în acest moment sĕrbătoresc sĕ ne aducem aminte cu recunoscinţă despre făcĕtorii nostri de bine.

Cel mai mare binefăcĕtoriu al bisericei nóstre a fost şi este Majestatea Sa Preaînălţatul Împĕrat şi Rege apostolic al nostru Francisc Iosif I. Cu suirea pe Tron a Majestăţei Sale o nouă eră îmbucurătóre se începù pentru biserica nóstră, gloriosul Seu Tron a fost un isvor de fericire pentru noi, dovadă eclatantă despre acest adevĕr e şi actul sĕrbătoresc de aḑi, a cărui realisare în linea primă Majestatei Sale avem de a-l mulţămí! Cu omagială supunere şi credinţă sĕ ḑicem deci; Dumneḑeu sĕ ţină şi sĕ ocrotéscă scumpa viéţă a Majestăţei Sale şi a Preaînaltei Sale Case imperiale mulţi ani spre fericirea numeróselor sale popóre!

Cu mare recunoscinţă şi mulţămire ne simţim deobligaţi şi Înaltului nostru regim, pentru buna sa voinţă, ce a documentat în acéstă causă faţă cu biserica nóstră, sprijinind împlinirea dorinţelor poporului nostru diecesan. Un adevĕr spun, când ḑic, că Înaltul Regim aici a fost la înălţimea chemării Sale. Sĕ asigurăm deci pre În. regim, că precum până acum, aşa şi în viitoriu noi nu ne vom lăsá ca alţii sĕ ne întrécă în iubirea cătră patrie şi în împlinirea legilor ei.

În deobsce este cunoscut, că Escelenţia Sa Înalt Preasânţitul nostru metropolit Miron Romanul, dela început până în momentul present, a desvoltat o activitate esemplară, laudabilă pentru bunul succes al întregirei eparchiei nóstre a Caransebeşului în modul, cum s'a întêmplat. Scim cu toţii, că Înaltpreasânţia Sa, neluând în considerare depărtarea, timpul şi starea sănĕtăţii Sale însu-şi a venit aici spre a conduce în persónă actul alegerei de episcop. Priméscă Escelenţia Sa mulţămirile nóstre sincere, binecuvêntată sĕ fie recunoscinţa nóstră!

Nu puţină bunăvoinţă ai arĕtat şi Preasânţia Ta Domnule episcópe şi mandatar metropolitan în causa întregirei eparchiei nóstre, prin conlucrarea la Sinodul episcopesc, la chirotonire şi acum la instalare. Lungéscă-Ţi Dumneḑeu ḑilele vieţii spre binele bisericei preste tot şi al eparchiei Présânţiei Tale în articular!

Sĕ aducem, iubiţilor mulţămirile nóstre călduróse şi venerabilului sinod electoral, atât în general cât şi unuia fie-cărui membru în parte, căci acolo s'a pus pétra fundamentală, de acolo îşi luară începutul bun tóte lucrările ulterióre până chiar în present la încoronarea opului. Nu se póte din destul lăuda solidaritatea, ce a domnit la acel sinod făcêndu-i mare onóre. Binecuvêntate sĕ fie tóte sinódele de feliul acesta.

În sfĕrşit sĕ nu ne uităm iubiţilor, nici de acei fraţi bravi ai nostri, cari ca nesce martiri împreună s'au luptat şi s'au sacrificat pentru emanciparea bisericei şi pentru crearea organismului celui bun ce-l avem, punêndu-se astfeliu basele sinodalităţii nóstre bisericesci. Sĕ nu fi fost ei, acei bărbaţi devotaţi causei nóstre bisericesci naţionale, cu greu ne-am fi putut bucurá de însemnătatea actului sĕrbătoresc de aḑi.

Cu aceste simţeminte de dragoste pornite din adêncul inimei mele, ve salut în acest moment sĕrbătoresc, când întâiaşi-dată am fericirea a păşí în scaunul meu archieresc, iubiţilor fraţi şi fii spirituali mari şi mici, bogaţi şi sĕraci, de ori-ce stare şi condiţiune! implorând binecuvêntarea ceriului preste întréga eparchie scutită de Dumneḑeu a Caransebeşului, încredinţată archipăstoriei mele din îndurarea lui Dumneḑeu, graţia Maiestatei Sale şi încrederea poporului nostru diecesan. Dea Dumneḑeu, sĕ domnéscă pacea, dragostea şi armonia între noi, şi atunci urmele actului de aḑi vor fi afund brăzdate în agrul nostru diecesan şi numele lui cu litere de aur va fi scris în analele Sfintei episcopii a Caransebeşului! Ceea-ce din inimă doresc sĕ fie. Amin

---

Convocare

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor rom. gr. ort. din despărţĕmêntul Abrud se va ţiné în ḑilele de 20, 21 şi 22 Iuliu st. v. a. c. în localul scólei pop. conf. gr. ort. din Bucium Poieni, la care dd. membrii ordinari prin acésta se convócă şi totdeodată se învită cu tótă onórea a participá şi toţi aceia câţi se intereséză de progresarea scólei şi învĕţămêntului nostru.

Programa.

Şedinţa, I Joi 20 Iuliu

1. Deschiderea adunărei prin presidiu.
2. Constatarea celor presenţi.
3. Raportul comitetului şi al cassariului.
4. Alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru censurarea răpórtelor.
5. Incassarea tacselor prin cassariul respectiv

Şedinţa II.

6. Cetirea disertaţiunei „Insĕmnătatea şi scopul Gramaticei în scólele poporale“ de înv. George Lupu.
7. Cetirea disertaţiunei „Ce sĕ se propună din sciinţele naturale în scólele pop.“ de înv. Ioan Lupu
8 Discusiune asupra temelor cetite.

Şedinţa III, Vineri 21 Iuliu.

Prelegeri practice.

9. „Tractarea substantivului“ de înv. Nicolae Anca.
10. „Tractarea computului în anul III şi IV de scólă de înv. Solomon Coroiu.
11. Reflecsiuni critice asupra acestor prelegeri.

Şedinţa IV.

Continuarea prelegerilor practice.

12. „Introducere în istoria biblică şi partea prescrisă de Normativul scolariu“ de înv. Nicolae Mestecan.
13. „Limba maghiară în anul II-lea, conform planului de învĕţămênt“ de înv. Daniil Crişan.
14. „Introducere în istoria evului vechiu“ de înv. Ilie Cióra.

Şedinţa V, Sâmbătă 22 Iuliu.

15 Raportul comisiunei esmise în şedinţa primă.
16. Propuneri eventuale din partea membrilor.
17. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
18. Escursiune la Detunata.

Abrud, în 6 Iuliu 1889.

Aron Cioran., v. preşedinte. — *George Lupu.*, secretariu.

Varietăţi.

* (Carmen Sylva.) Povestea „Cântecul“ a cărei autoră e Maj. Sa regina României se va traduce în 15 limbi, precum şi în limba volapük.

* (Reîntórcerea ex. regelui Milan.) Ex regele Milan e pe drum a se reîntórce la Belgrad cu tóte, că în capitala Sêrbiei poporaţiunea nu se

mai entusiasmézã pentru dênsul. Doi dintre regenţi îl vor întimpiná. Regina Natalia încă va vení în curênd la Belgrad.

* (Chirotonire.) Duminecă diminéţa s'a chirotonit întru diacon dl Nicolau Strĕvoiu, cleric absolut din Zêrnesci, deocamdată numai pentru ridicarea decorului în ritualele nóstre bisericesci, fiind el unul dintre cei mai devotaţi serviţului bisericii.

* (Himen.) Duminecă in 9 l. c. v. şi-a serbat actul cununiei dl Iosif Ogneanu cler. abs. cu dşóra Otilia Tobiaş în biserica nóstră gr. or. din Cetate-Sibiiu.

* Invitare la „Petrecerea de vară“ ce se va arangiá de „Reuniunea pompierilor“ din Tilişca la 16 Iuliu 1889 în „Bĕrcul verde“, ér la cas de timp nefavorabil în Hotelul comunal din loc. Inceputul la 1 óră p. m. Venitul curat este pentru fondul reuniunei. Intrare de persóuă 40 cr., de familie 80 cr. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale publică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Convocare.) Adunarea despărţĕmêntului XII al Asociaţiunei transilvane se va ţiné în Deeş la 18 August 1889 st. n., la care se învită toţi membri şi alţi parţinisători a Asociaţiunei de a luá parte în numĕr cât de însemnat.

Deeş, la 21 Iuliu 1889.

Petru Mureşan, actuariu. — *Aug. Muntean*, dir despărţ.

* (Inamintirea regelui Mateiu Corvin.) În Cluş la desvălirea tablei monumentale, a regelui Mateiu va recitá Mauriţiu Jokai o odă făcută de dênsul; Alesandru Hegedüs va ţiné o vorbire, ér după acésta se va împărtí printre public din partea profesorului Carol Szabó istoria regelui Mateiu, scrisă de numitul profesor.

* (Acusă contra lui Boulanger.) Procurorul general a terminat şi a şi asternut acusa contra generalului Boulanger Pe basa aceşteia comisiunea de instrucţie a tribunalului senatorial va propune suspendarea drepturilor civile ale lui Boulanger, Rochefort şi Dillon, cari sunt acusaţi ca complici cu generalul. Deodată cu suspendarea acestor drepturi se va secuestra şi averea lor. Ministrul de interne a destituit până acum 40 funcţionari, cari sunt amestecaţi în afacerea Boulanger.

* (Alegere de director scolariu.) Precum ni se comunică din Dobra, comitetul protopresbiteral al tractului Dobra, în şedinţa sa din 27 Iuniu a. c; a ales cu unanimitate de director al scólei capitale din Dobra pe dl Iosif Morariu, cleric absolut şi învĕţătoriu la numita scólă.

* (Tariful după Zone.) Noul tarif pe zone, publicat de către direcţiunea căilor ferate de stat şi care va întrá în valóre cu 1 *August* cuprinde un volum de 324 pagine. Dintre dispositiunile cuprinse înşirăm aici câte-va mai de interes, începênd cu preţurile pe zone statorite definitiv.

Zone.	Kilometri.	Tren de persóne omnibus şi amestecat. I.	II.	III.	Tren accelerat. I.	II.	III.
a) Comunicaţiunea în apropiere.							
1.		—.30	—.15	—.10	—.—	—.—	—.—
2.		—.40	—.22	—.10	—.—	—.—	—.—
b) Comunicaţiunea în depărtare							
I.	1— 25	—.50	—.40	—.25	—.60	—.50	—.30
II.	26— 40	1.—	—.80	—.50	1.20	1.—	—.60
III.	41— 55	1.60	1.20	—.75	1.80	1 50	—.90
IV.	56— 70	2—	1.60	1.—	2.40	2.—	1.40
V.	71— 85	2.50	2.—	1.25	3.—	2.50	1.50
VI.	86—100	3.—	2.40	1.50	3.60	3.—	1.80
VII.	101—115	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
VIII.	116—130	4.—	3.20	2.—	4.80	4.—	2.40
IX.	131—145	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
X.	146—160	5.—	4.—	2.50	6.—	5.—	3.—
XI.	161—175	5.50	4.40	2 75	6.60	5.50	3.30
XII.	176—200	6.—	4.80	3.—	7.20	6.—	3.60
XIII.	201—225	7.—	5 30	3.50	8.40	6.50	4.20
XIV.	226—...	8.—	5.80	4.—	9 60	7.—	4.80

Tariful pe zone, precum arată tabela de mai sus se împarte în 2 grupe: *a)* comunicaţiune în apropiere şi *b)* comunicaţiune în depărtare. Pentru comunicaţiunea din apropiere, care constă din dóuĕ zone se dau bilete anumite; pentru comunicaţiunea depărtată, care constă din 14 zone sunt considerate tóte acele locuri, cari cad afară de marginile comunicaţiunei din aprópiere. Zonele aparţinĕtóre comunicaţiunei în depărtare se socotesc numai până la Budapesta, respective dela Budapesta, astfeliu, că dacă cineva ar voí sĕ călĕtoréscă preste Budapest trebue sĕ plătéscă linia până la Budapesta şi dela Budapesta mai departe érăşi.

Cât privesce pe copii mai mici de doi ani, dacă sunt purtaţi în braţe, nu se plătesce nimic. Dacă însĕ copii ocupă în tren loc separat, în acest cas este a se plăti pentru ei tacsa prescrisă pentru copii dela 2 ani în sus, până la 10 ani, cărora li se dau următórele favoruri: Cu un bilet întreg pot călĕtorí 2 copii; un copil cu bilet de clasa III póte călĕtorí pe cl. II; cu bilet de cl. II póte călĕtorí pe cl. III un copil împreună cu o persónă mai în etate. In cas însĕ, când o singură persónă duce cu sine mai mulţi copii mai mici de doi ani, numai 2 dintre aceşti copii pot fi scutiţi de tacse, pentru toţi ceilalţi este a se plătí tacsa prescrisă pentru copii dela 2—10 ani, care tacsă se va stabilí adecă aşa, că 2 copii de acéstă etate vor puté călĕtorí c'un bilet întreg. După cum va fi trenul ce-l va folosí, un copil va puté călĕtorí pe cl. I cu bilet întreg de cl. II şi pe cl. II cu jumĕtate bilet de cl. III. Dacă esistă îndoélă cu privire la etatea copilului, hotărirea celui mai înalt funcţionar al călii ferate, ce va fi de faţă, e deciditóre.

Trecerea dintr'un cupeu de classă mai inferióră într'un cupeu de classă superióră, dacă în acesta se află loc, se permite pe lângă plătirea diferinţei de preţ.

In anumite casuri călĕtoriul póte sĕ-şi priméscă îndărăt preţul plătit pentru biletul de călĕtorie.

Dacă un călĕtoriu, al căruia bilet s'a timbrat deja, s'ar întârdiá de tren, el nu mai póte pretinde sĕ i-se reîntórcă banii de călĕtorie şi nici sĕ i se dea altfeliu de despăgubire; îi stă însĕ în drept a călĕtorí cu acel bilet în aceea şi di sau în diua următóre, dacă inmediat, după ce a rĕmas de tren, îşi va arătá biletul şefului de gară şi va cere dela: acesta, ca sĕ-l provédă cu semnul prescris pentru ulterióră valabilitate.

Călĕtorii fără bilet şi cei ce călĕtoresc cu bilet nevalabil sunt supuşi la o tacsă îndoită a drumului percurs de ei. Dacă însĕ nu se póte constatá anume la ce gară s'au urcat în tren, ei au sĕ plătéscă în doit tacsa pentru întréga linie percursă de acelaşi tren sau cel puţin au se plătéscă 3 fl. 60 cr.

După începerea călĕtoriei nu este iertat a dá biletul altuia. Dacă se va descoperí, că cineva călĕtoresce cu biletul altuia, se consideră, că călĕtoresce cu bilet nevalabil şi este supus amendei prescrise pentru acestia.

Militarii călĕtoresc şi de aici înainte cu tacsa scădută.

Cât privesce bagagiul de regulă nu se mai cumpănesce. Un călĕtoriu póte duce cu sine ceea-ce îi este de lipsă pentru călĕtorie şi obiecte, cu cari nu încomodézã pe călĕtori. Lucruri esplosibile şi preste tot, cari pot causa pagube, sunt oprite ale duce călĕtorii cu sine.

De altcum tacsa pentru bagagiu se socotesce după bucăţi astfeliu:

După distanţă dela:		Pentru bucăţi în greutate de: 1—50 kl.	51—100 kl.	peste 100 kl.
1—55	chilometri	0.25	0 50	1.00
56—100	„	0.50	1.00	2.00
peste 100	„	1.00	2.00	4.00

* (Provederea cavaleriei germane cu lănci). Cavaleria uşóră (dragoni şi husari) încă va fi provĕdută cu lănci, astfeliu că întréga cavaleria germană va purtá acésta armă.

* (Esport de vite din Ungaria.) Mĕsurile ce le au fost luat autorităţile superióre ale Austriei inferióre contra vitelor de provenienţa din Ungaria, în urma mai multor recercări ale ministrnlui nostru de agricultură au fost ridicate. Astfeliu esportul vitelor nóstre la Viena, respective în Austria inferióră, se concede éra-şi cu pasapórtele făcute în regulă.

* (Rĕsbunare originală.) In globul din vêrful turnului unei biserici protestante s'a aflat în dilele trecute o hârtie, pe care erau scrise cele mai nerusinate batjocuri la adresa representanţii comunale. Hârtia a fost aşedată acolo de aurariul Fischer, căci representanţa nu i a conces sĕ şi tae firma în glob. Hârtia a stat în glob dela anul 1831 şi s'a aflat acum la repararea globului.

* (Pete în sóre) S'a observat de mult timp încóce o pată mare în sóre. Acésta pată se află situată pe partea sudică a emisferei şi are un sêmbure întunecos, care produce o umbră în formă circulară.

Prin spectoscrop, acest sêmbure apare roşu şi e produs de hidrogen, părţile şi dungile puţin mai deschise sunt formate din magneziu şi natriu. Acésta pată e atât de mare că ar puté cuprinde întréga nóstră sferă; scrie „Românul“

* (Nori luminoşi) In lunile Iuniu şi Iuliu s'a observat încă de prin anul 1885 un feliu de nori de nópte, cari trimit o lumină mică. Acésta s'a observat mai cu sémă, când sórele apusese deja şi era cu vr'o 10 grade sub orisont. Atunci ei par cu o lumină argintie albă şi în apropiere de colórea aurului. Acesti nori stau atât timp cât ţine crepusculul.

Forma lor e ca aceea a cirusului puţin mai deschisă adecă tocmai contrariul.

Un savant mare german doctorul O'Iesse a fost însărcinat din partea observatoriului din Berlin, ca sĕ facă studiile şi observaţiunile necesare, căci multe probleme scientifice de o mare importanţă, remasĕ până acuma nedeslagate, se speră, că se vor deslegá; scrie tot „Românul“.

Mulţămită publică.

A treia di de Rusale a avut loc un mare act în comuna nóstră parochială Bundorf, actul sfinţirei bisericei celei nóue, carea cu ajutoriul lui Dumnedeu a fost isprăvită cu finirea anului 1888, şi în primăvara acestui an a fost adiustată cu cele mai de lipsă înlăuntru. Actul acesta a fost condus de M. O. D. Demetriu Moldovan adm. protoppesc în Sighişóra, ér ca preoţi au fungat: O. D. Teodor Pulca, Toma Bêrsan, parochi în Criţi, Ioan Vătăşan sen. şi Ioan Vătăşan jun par. în Archita, G. Vătăşan paroch în Zoltan, D. Pulca paroch în Beşa, I. Hêrtógă paroch în Daia, N. Enciu paroch în Ţeline, I. Lup paroch în Jibĕrt, Eremie Bucşa paroch în Radoş şi subscrisul paroch local.

După finirea dumnedeescului serviţiu, făcêndu-se apel către publicul fórte numĕros, ce asistase, ca adecă sĕ ne întindă fie-carele mâna de ajutoriu cu ce se va indorá, ca sĕ ne mai putem procurá cele de lipsă pentru împodobirea acestei case ddeesci, a şi incurs cu acéstă ocasiune în vistieria bisericei suma de 60 fl., în bani gata, apoi 13 icóne cu rame gróse aurite, precum şi alte obiecte şi anume: d-na Ioana Moldovan m. Boiu ne a dăruit cu un furumos epitrachil în preţ 11 fl., cu o icónă 6 fl., şi cu 1 fl., banii; dl adm. protoppesc D. Moldovan ne a dăruit din diurnele dsale de 10 fl. cu 4 fl. Dnii preoţi T. Pulca, Ioan Vătăşan sen., I. Vătăşan jun. cu câte 1 fl. Dómnele preotese din Archita ambe cu câte 1 fl. Dómna preotésă rĕmasă vĕduvă după Sofron Lup, din Stena cu 6 fl. Dl învĕţătoriu Ioan Pulca 60 cr. D. N. Enciu paroch 60 cr., lângă acesti dnii şi dómne publicul present pot sĕ dic toţi ne a ajutorat pre cât adecă a binevoit fie-carele, de unde s'a adunat suma de mai sus. Icónele a venit dela poporenii din Bundorf cu o mică escepţiune, eu le am comandat în Viena, ér ei le a plătit fie-care cu câte 4 fl., şi adecă Ilie Cuota 2 icóne cu 8 fl., Ioan Moise una, Lazar Curta, una, Ioan Chelemen et soţii una, Moise Suciu una, George Lup una, Ioan Ricu din Criţ una, George Scânteiu una, Andreiu Suciu şi cu Ilie Curta una, femeile însoţindu-se din 3 vecinătăţii au cumpĕrat 3 icóne. Dela dl Oltean măestru de drum 3 iconiţe în preţ de 6 fl., vĕduva după dl Şoita fost birtaş în Zoltan 2 iconiţe în preţ de 4 fl. Mai mulţi tineri născuţi în Bundorf şi aflători în Bucuresci ne au trimis un Policandru în preţ de 157 fl., fórte frumos cu 18 lumini, Ioan Dreghici din Zoltan ne-a dăruit cu 2 sfeşnice pe sftul prestol şi 40 cr. banii. Ioan Páiş cu soţia sa Maria ne-a trimis din Bucuresci o pânzătură pe sftul prestol în preţ de 12 fl., şi alta mai mică; Nicolae Moise pantofariu în Braşov ne a trimis 2 candele, Ioan Suciu asemenea în Braşov 2 candele.

Tuturor acestor domni şi dómne, ca la aceia ce au iubit podóba casei lui Dumnedeu sĕ le dăruéscă acela, căruia ia împodobit casa, tóte cererile către mântuire şi sĕ-i prémăréscă cu Dumnedeésca sa putere; ér eu în numele comitetului parochial esprim pe calea acésta mulţămirile nóstre cele mai sincere.

Bundorf, 8 Iuliu, 1889.

Ioan Curta.
paroch gr. or.

MONITOR. 27

Calendariul sĕptemânii

16 — 22 Iuliu.

16 Duminecă: Atinogeu, Avudim, Faust, Antioch. *17 Luni:* Marina, Sperat şi Veronichiu, Efrasiu. *18 Marţi:* Iachint, Emilian, Pavel, Thea, Malentina, Marcel, Dasiu, Maron, Pamvo, Stefan archiepiscopul Constantinopolei, Ioan metropolitul Chalchidonului. *19 Mercuri:* Macrina, sora Marelui Vasiliu, Dia, Teodor. *20 Joi:* (†) Profetul Ilie Tesviténul. *21 Vineri:* Simeon, Ioan Pustnicul, Profetul Iezechil, trei Mucenici din Militina, Iust, Matei, Eogeniu, Teodor, Georgiu, Teodor, Trofim, Acachiu, Eleoteriu. *22 Sâmbătă:* Maria Magdalina, Marchelia.

Rituale bisericesci.

Duminecа din 16 Iuliu, a VII-a după Rusalii. Amintirea Sânţilor Părinţi dela Conciliul al patrulea ecumenic. Octoich şi Mineiu. Tonul al 6-lea. La Utreniă Evangelia Invierii a 7-ea. Joi Profetul Ilie. Mineiu, Polileu,

Loterie.

Mercuri în 24 Iuliu 1889.

Brünn: **75 46 9 45 11**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%.	95.—	99.95
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 70	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	303 75	309.70
Sorţi de regularea Tisei	126.50	127.59
Oligaţiuni urbariale ung	105 —	105.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.47½	9.48
100 marce nemţesci	58 27½	58.30
London pe (poliţă de trei luni)	119.25	119.20

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strćinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținnea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preotimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura cat chetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, întocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 18—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 76 Sibiiu. Sâmbătă 15/27 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4757 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scol. 1889/90 sunt a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Trei stipendii de 60 fl., din fundațiunea „Francisc-Iosefină" pentru studenți la scólele medii;

2. Un stipendiu de 100 fl., din fundațiunea „Cologea" pentru studenții de ori-ce categorie, și

3. Un stipendiu de 50 fl., din fundațiunea „Peioviciu" pentru un student la scólele medii.

Aspiranții la aceste stipendii au să și aștérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 19/31 August a. c., instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănětoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială; și

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținut la 13 Iuliu. 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 14 Iuliu.

Preste puțină vreme Majestatea Sa monarchul nostru va întreprinde călětoria spre Berlin, capitala imperiului german, unde, nu ne îndoim, va fi primit cu dragoste, căldură și sinceritate.

Visita acésta însě nu se comentézá de cătră presa ambelor monarchii ca o visită de curtuosie, ci ea e mai mult, este un act de mare importanță politică.

De un timp încóce se simte ceva în aer.

Atmosfera pare a fi plină de materii, ce pot să esploadeze și ómenii, cari doresc pe pământ pacea, încep a-i numerá ḑilele.

Este suposițiunea acésta basată, sau sunt numai combinațiuni, cu siguritate nu se póte scí, tot ce se scie e, că între Petersburg și Berlin nu sunt aḑi relații amicabile, și acésta este evident prin ținuta țarului Alecsandru III lea, carele nici nu se cugetă ca să reîntórcă visita impěratului german, și încă o visită, ce i a făcut acesta în un timp, când coróna abia o așeḑase pe cap și când trupul tatălui seu, împěratului Friedrich nici nu se răcise bine

Va să ḑică, Rusia cea distinsă de monarchul Germaniei, țarul cel puternic, care a fost ales ca cel dintâiu între alți monarchi mai bětrâni și chiar aliați, nici nu voesce să scie, că cu ce datoresce impěratului Germaniei, și sub atari împregiurări visita monarchului nostru trage în cumpănă, ea vine de a se considerá ca un act, chemat a întări legăturile de pretenie și de interese, cari le au aceste dóue imperii centrale.

Asupra Germaniei încă pot vení ḑile grele, și acésta o a prevěḑut cancelariul de fier fórte bine.

Incungiurată de Francia, dușmana ei de mórte, de o parte, strimtorată de Rusia de cealaltă parte, ori cât de puternică ar fi, — în ḑile de grea cercare, numai monarchia nóstră îi póte fi de ajutoriu. E altă întrebare, că noi, imperiul austro ungar, câștigăm ceva din acésta alianță, ori nu, tot ce scim până acuma e, că alianța nu e věḑută cu ochi buni de slavii imperiului și acestia sunt mulți la numěr.

Mai děunăḑile, când cu alegerile în Boemia am věḑut, că cehii cei tineri au ajuns la maioritate, și de aici se póte esplicá ușor, că ei au cele mai afunde rădăcini în popor și cea mai mare încredere, și acestia nu fac și nu au făcut nici odată secret, că sunt inimici de mórte ai alianței germâne, care numai spre pagubă ne este și ne póte fi. În politica mare simțemintele nu pot avé loc, politicul este rece ca sloiul de ghiață, — și așa ne esplicăm, că alte interese mai mari și mai grave trebue că au silit pe monarchia nóstră să între în acésta alianță. Majestatea Sa împěratul și rege al nostru este caracterul cel mai nobil și cavalerul, ce scie a-și împlini angajamentele luate. Adus odată în posiție de a fi aliatul Germaniei, caută potecile, pe cari are să umble în cas de nevoie, stavilesce în persónă programul viitórelor acțiuni și dă popórelor sale să înțelégă, că alianța cu Germania este o alianță a păcii, și nu este alianță de ofensivă, nici de caracter de a cucerí pământ strěin, țěri strěine, ci de a conservá aceea, ce stă aḑi sub sceptrul gloriosului tron al Habsburgilor.

Popórele monarchiei sunt cu mult mai pětrunse despre bunătatea monarchului lor, decât ca să se îndoéscă cătuși de puțin despre acésta, și așa simt și la bine și la rěu alăturea cu iubitul monarch. Ei dau pept față cu ori-ce atac, ce ar vení din afară; aduc jertfe pe altariul patriei tot ce au mai bun, sânge și avere, căci acésta e tradițională alipire a popórelor cătră monarch și putem afirma, că nu e pe pământ aḑi un potentat mai încungiurat de iubirea și alipirea popórelor ca și tocmai monarchul nostru. Catastrofa dela 29 Ianuariu a umplut de lacrimi milióne de ochi, și monarchul a aflat în condolința generală alinare în cele mai crude suferințe, de cari póte fi lovit un tată.

Așa au să se esplice jertfele, ce le aduce imperiul pentru armată, jertfe, cari sleiesc aprópe tóte isvórele de venit, jertfe, cari fac imposibilă o desvoltare mai intensivă pe alte terene — și totuși se aduc, pentru-că așa e voia monarchului, și monarchul nostru este unsul lui Dḑeu.

Alianța cu Germania stă în strînsă legătură cu consolidarea armatei, cu adiustarea ei, cu cele necesari. Armata nóstră totdeuna a fost și va fi una din cele mai bine disciplinate, numai conducětori să aibă cum se cade. Resbelul dela 1866 nu se termina cu căderea dela Sadova, dacă nu se amesteca în afacerile militari și politica, care cerca slăbirea imperiului, pentru-ca să se ridice alții pe ruinele lui.

Istoria își va dá și ea verdictul ei, noi nu putem desfășurá aici fasele, prin cari au trecut imperiul până a trebuit să ajungă la organisarea actuală.

Nu prea e multă stabilitate în lucrurile făcute de mâni omenesci și nu este multă atunci, când nu tóte mânile au contribuit să fie așa, — ci lucră în direcțiune de a zădărnicí aceea ce nu le convine.

Absolutismul a trebuit să cadă, căci el a sugrumat constituțiunea milenară a Ungariei, sistemul actual de stat, dualismul va rěmâné până atunci, până când popórele vor fi mulțămite cu el. Ungurii îl combat, noi nu ne pronunțăm, noi stăm în fața unei situațiuni create, ne împăcăm cu ea, și dacă cerem și noi aici în Ungaria ceva, este, ca să se mĕsure și pentru noi cu mĕsura egalității și să se respecteze legea pentru naționalități în interesul bine priceput al statului și al tuturor amicilor lui sinceri, căci dacă a fost lipsă vreodată ca să fim consolidați și bine înțeleși, este acum, când norii cei grei se ridică de tóte părțile și când monarchul nostru întreprinde călětoria spre Berlin.

Revista politică.

Călětoria monarchului nostru la Berlin pentru a întórce visita împěratului german dă material de discutat presei ruse, carea a și început a se esprimá în acésta cestiune, fără a așteptá desvoltarea ulterióră a lucrurilor.

FOIȚA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare din Nr. 74.)

După-ce l'a ospětat pe puiu cum se cade, îi bătù capul, ca negreșit și fórte cu grabă să mérgă îndărăpt să arete feciorului de împěrat fântâna, de unde a plecat și de unde nevasta lui Spân fără de mórte duce apă.

Un rěmas bun dela cumnatul seu și dela soru-sa și pe aci ți e drumul Ioane.

In câte ḑile va fi mers, nu sciu să ve spun destul că dela o vreme numai ce sosesce la fântâna, de care ve povestiu.

Abia aṭâpise (adormise) ostenit la umbra pomilor din jurul fântânei și'l trezesce zupăitul unor pași de pe cărarea ce duce la fântână. Era nevasta sa, pe carea cine scie de când n'o věḑuse.

Numai ei sciu, cum s'or fi sărutat de dulce, când s'au întâlnit.

Își mai puteau ei petrece, căci Spân fără de mórte era dus la vênat, însě feciorul de împěret ḑicea, că să plece cătră casa lor. Nevasta îi ḑise: că înzădar vor plecá, că smeul are un cal cu 7 picióre și de îi va ajunge, cine mai scie ce se va alege de capul lor. Insě el ținea una ca să plece și să plece Au și plecat, dar nu le-au fost lung drumul, căci sosind Spân fără de mórte acasă si věḑênd că nevastă nu i ca în palmă, îndată sciu ce s'a întêmplat și ḑise cătră căṭéua, carea totdeuna nu se lasa de soția sa: Pot s'a ajung pe stăpâna ta? — Poți s'a jungi pe stăpâna.

Nu trecù mult și Spân fără de mórte încălecă pe calul seu cel cu șepte picióre și începù a alergá în urma lor.

N'o fi dat turbatul de smeu o sută de sărituri și étă că-i și ajunge și fără a mai face multă vorbă se reintórce cu nevasta feciorului de împěrat. Ce era să facă acuma? Se întórse ér la fântâna smeului, și la sfatul ciocârliei, carea nu se depărtà de fântână, când venî nevasta sa după apă o sfătuí se întrebe pe smeu, că de unde are calul acela.

Nevasta s'a și cercat să scótă vorbă din el, însě trăsnitul de smeu nu voia să-i spună odată cu capul

Supěratu-s'a nevasta pe smeu de să-l fi putut l'ar fi sorbit într'o lingură de apă.

In urmă věḑênd smeul supěrarea nevestei, se înduplecà de-i spuse: că el are calul acela dela o babă din ostrovul mării, și că baba aceea mai are un cal cu 8 picióre.

Incă în aceea ḑi nevasta să duse la soțul seu și îi spuse cum a descusut pe smeu. Atunci el, luându-și rěmas bun și plecà cătră ostrovul mării, ca să afle pe baba, despre care ve povestesc.

Mergênd el multă lume și împěrăție dete de o apă mare, și în marginea apei, adecă pe uscat, cam depărtișor de apă se svêrcolia o țitigă (piscătoriță) ca să ajungă la apă și nu putea eși din nămol, căci cu cât se bătea mai mult, cu atâta se îngloda mai afund.

Věḑênd ea, țîtiga, pe feciorul de împěrat, îi ḑise, că cine o va scóte pe ea din glod și o va aruncá în apă, ii va fi de mare folos odată.

Feciorul de împěrat nu se gândì multe, ci luând un lăstariu, o tăvălì în apă, căci gândia el: nu scii în care tufă stă epurele.

Mergênd el mai departe, dete de o pădure, prin care trecênd se întêlnesce c'un căṭăluș, care-i ḑicea, că cine l va luá pe el în brațe, ii va fi de mare folos óre-când. Astfeliu cu căṭelul mai mult pe jos ca în brațe, feciorul de împěrat s'a dus mai departe.

Abia sosì timpul, ca odată să se apropie de sălașurile babei din ostrovul mării.

Curtea babei era îngrădită cu gard de o sută de pari, și în toți parii, afară de unul erau împlântate capete de ómeni.

Intrând în casa babei, îi dete bineṭe, după cum se cuvine, și baba îi mulțămì ca la un om de omenie.

După aceea baba îl întrebà, că ce vênturi îl pórtă pe la casele ei, la care el rěspunse: că ar avé voie să se așeḑe slugă pe un an. Dar să sciți înainte, anul de slujit pe atunci era numai de trei ḑile.

Te voiu primí ḑise baba, și dacă te vei purtá omenesce, adecă: dacă vei puté grijí bine de o épă cu trei mânḑi, îți dau ție unul pe careți-l vei alege dintre ei, ér de nu, nu-ți stă capul, unde-ți stă,

Astfeliu fóia „Nevoie Vremia“, vorbind despre călĕtoria monarchului nostru, crede, că ar fi peste putinţă, ca cu ocasiunea întâlnirei sĕ nu confereze monarchii şi asupra situaţiunei politice europene. Póte chiar ca sĕ se întêmple o schimbare în politica, ce a urmat-o acestə state împreună, schimbare, ce se póte uşor aduce în combinaţiune cu referinţele „încordate“ în timpul din urmă între Austro-Ungaria şi Italia.

La părere i se va atribuí visitei împĕratului Austriei numai un feliu de curtenire reciprocă şi vienesii s'au şi esprimat, ca cei din Berlin la primirea monarchului sĕ i dea un astfeliu de caracter. Abstragênd însĕ dela aceea, că împĕratul Francisc Iosif însu-şi pare a stá departe de ori ce act politic cu aceéstă ocasiune, demonstraţiunea unui act politic şi în genere a unei primiri pompóse are motiv a se încungiurá şi prin durerósa întêmplare, ce a lovit pe casa domnitóre. In Rusia nu va priví nimenea călĕtoria monarchului Austro Ungar ca o demonstraţiune şi nici chiar ca pe un rĕspuns, ce s'ar referí la toastul ridicat în Petersburg în onórea principelui de Muntenegru. Dar nimenea nu aştéptă ca primirea, ce i se va face în Berlin împĕratului Austriei sĕ fie mai puţin entusiasmată, intimă şi demonstrativă, ca primirea, de care s'a împărtăşit regele Humbert. Acestea tóte sunt de prevĕḑut şi prin urmare nici nu vor face o impresiune surprinḑĕtóre în Rusia.

Pe când fóia oficială engleză „Standard“ aduce scirea, că între poporaţiunea ruséscă domnesc cele mai mari îngrigiri din causa dislocărilor de trupe în mod neobicinuit la graniţă pe linia Kutais-Tiflis-Alecsandropol-Eidan, şi că preste 80,000 de soldaţi operéză cu mare activitate în tóte direcţiunile acestei localităţi; fóia ruséscă „Curier Varszawski“ face planul rĕsboiului între puterile apusene: Francia, Germania şi Italia şi comentéză convenţiunea militară dintre Germania şi Italia.

Intre Germania şi Italia„ ḑice cestionata fóie, esistă de mult timp o convenţiune, referitóre la o cooperaţiune rĕsboinică contra Franciei, precum esistă o convenţiune tot de soiul acesteia între Germania şi Austro-Ungaria. Tóte condiţiunile acestei convenţiuni nu se sciu, nici că se vor publicá, motivele lor însĕ n'au rĕmas pentru toţi o simplă taină. Dacă italienii ar face un atac asupra posiţiunilor francese în direcţiunea Mont-Ceny, acésta n'ar fi favorabil pentru Germania. Francesii se vor fortificá la Briançon şi Grenoble atât de bine, încât vor respinge în linişte şi fară perderi trupele italiene, cari ar suferí cele mai mari desastre. Nici vechiul drum roman din sudul Niza nu e favorabil francesilor. Incât privesce marina, flota francesă e aşa de puternică acum, încât póte dá pept cu ori-ce putere, ce o ar atăcá în posiţiunile ei. Italienilor le rĕmâne deci drum numai prin Alpii nordici, aici însĕ ei trebue sĕ trécă prin Helveţia şi pe teritoriu austro-ungar şi sĕ se misce cu iuţala fulgerului pentru a puté operá alăturea cu armata germană. Fiind însĕ, că o parte a armatei germane va fi ocupată în altă direcţiune, armata italiană unită şi cu trupe germane va trebuí sĕ dea o luptă la Metz pentru a-şi deschide drum spre lanţul fortăreţor francese, ce duce dela Paris. Strassburgul, ca basă a operaţiunilor italiene, va luá pe timpul rĕsboiului caracterul unei fortăreţe italiene. Acésta împregiurare a fost causa, că partida militară în Berlin a stăruit ca împĕratul german şi regele italian sĕ facă împreună o călĕtorie la Strassburg. Prin urmare convenţiunea militară, conform căreia italienii vor face marşul lor preste Brenner trebue sĕ-i fie cunoscută Austro-Ungariei, care va trebuí sĕ provadă trupele italiene cu mijlócele de transport şi sĕ le dea ajutoriu, căci cu cât se vor puté cumulá mai multe trupe italiene, cu atât mai bine se va puté ţiné Germania în altă direcţiune.

De odată cu aceste sciri şi comentări se anunţă, că conflictul dintre Germania şi Helveţia e ca şi aplanat la espresa dorinţă a împĕratului german, carele s'a impus cu plenitudinea puterei sale pentru a întrá aceste dóuĕ state vecine érăşi în raporturi de amiciţie.

Spre completarea celor publicate referitoriu la instalarea Preasânţiei Sale dlui episcop Nicolau Popea, după „Luminătoriul“ publicăm şi toastul dlui Dr. Alesandru Mocsonyi, ţinut la prânḑul festiv, care este următoriul:

„Diecesa celebréză aḑi o frumósă festivitate. Prin instalaţiunea solenă a nou alesului şi confirmatului nostru episepiscop sĕ împlinesce dorul ei cel mai viu, după o scurtă vĕduvie. Şi noi cedasem numai unui impuls natural, când între sentimentele nóstre de bucurie, în locul prim ne adusesem aminte cu îndatoritul omagiu de acela, a cărui graţii părintesci avem sĕ mulţămim acésta festivitate. Totodată am împlinit şi o datorinţă plăcută, un act de recunoscinţă către un alt factor constituţional al ţĕrii, pentru loiala şi binevoitórea sa procedere faţă de biserica nóstră.

Când deci eu ridic pocalul meu în onórea celebratului nostru episcop ca sĕ interpretez felicitările nóstre, cred, că am sĕ indigitez mai nainte acel spirit adevĕrat bisericesc, carele a condus pe ceialalţi doi factori ai alegerei de episcop şi s'a manifestat într'un mod aşa de frumos şi edificătoriu, atât în votul aprópe unanim al sinodului electoral, cât şi în armoniósa cooperare între acesta şi preşedintele ei ad hoc, Preaveneratul nostru metropolit, capul suprem al bisericii. Nesmintit calităţile personali, trecutul binemeritat şi posiţiunea distinsă, ce o ocupase şi mai nainte actualul nostru archipăstoriu în ierarchia bisericéscă, au avut partea lor îndreptăţită la acest îmbucurătoriu resultat electoral: dar nu mai puţin deciḑĕtoriu a fost, cu privire la însemnătatea acestui act de alegere, şi tendenţa generală, de a dá şi la acésta ocasiune o démnă espresiune acelui simţ de concordie şi de solidaritate, care simţ pururea e simţul cel mai viu în peptul fie-cărui dintre noi. Acest spirit de concordie a împărtăşit acestui act de alegere o importanţă superióră, care, cum ne putem dór măgulí, aflase recunóscerea sa preaînaltă în preaînaltul act de confirmare.

Intr'aceea speranţelor nóstre s'au amestecat, cum trebue sĕ mărturisim, ici colea şi unele îndoeli şi îngrigiri, cari vor fi aflat causa lor în temerea că, nu cumva acestui act curat bisericesc, afară din biserică sĕ i-se dea o interpretaţiune politică, ce nici că-i compete, nici că a fost intenţionată. Spre mulţămirea nóstră generală faptele au risipit aceste temeri. Totuşi bucuros me folosesc şi de ocasiunea acésta solenă spre a întoná că, cu câtă gelosie stăruim la conservarea drepturilor garantate prin legea bisericei nóstre naţionale-autonome, tot cu atâta gelosie stăruim ca, în sinul ei tendinţelor politice sĕ nu li se dea loc. Şi nu me tem de a fi desmințit din partea preaveneraţilor nostri archipăstori, când dechiar că, noi nici când n'am pretins dele dênşii, ca sĕ facă politica nóstră, dar am pretins, şi cred cu tot dreptul pretindem, ca în biserică sĕ nu se facă politică de feliu.

Ilustrisime, acest spirit strĕin politicei, acest spirit curat bisericesc, acest spirit de dragoste crestinéscă, de concordie şi de solidaritate, este acel spirit binecuvêntat, care aḑi Te conduce în scaunul Teu episcopesc.

Trecutul Ilustrităţii Tale ne este garanţia pentru viitoriu. Noi am învĕţat a Te stimá ca pe un bărbat de caracter firm, ca pe un fiu asemenea adict bisericei şi poporului seu; pe carele l'am aflat tot-deuna la postul seu atunci, când era vorba de a vêná onori şi distincţiuni esteriére. Şi de astădată neimpărţita încredere a diecesii Te-a cercat, aşa ḑicênd, în ascunsul modestei Tale nepretensivităţi, ca sĕ-ţi deschidă un teren nou, lat şi frumos de activitate. Diecesa a făcut acésta în firma şi îndreptăţita încredere că, înţelépta şi salutara activitate a Ilustrităţii Tale în linia primă va fi îndreptată spre cultivarea şi conservarea acelui spirit de concordie, de care a fost însufleţită biserica la alegerea Ta şi în carele va găsí pururea garanţa cea mai secură a prosperării, vaḑei şi puterii sale.

Alegerea Ilustrităţii Tale a întimpinat aprobarea generală, completa mulţămire, nu numai în diecesă, ci în biserica întrégă. După vechia ḑicere: vocea poporului, vocea lui Dḑeu, acest fapt îmbucurătoriu ne este o altă dovadă, că sórtea diecesii am depus-o în cele mai bune mâni. Şi aşa tóte felicitările nóstre le pot împreună într'o singură dorinţă: ceriul sĕ-ţi destine în sănĕtatea ne'nfrântă o vêrstă aşa de frumósă şi înaltă, ca aceea a fericitului Ioan cel bun, precesorul Ilustrităţii Tale, ca ĕst mod şi insuşi se te poţi bucurá de resultatul serviţiilor, ce ai sĕ le faci bisericii.

Deci, Ve învit domnilor, sĕ golim pocalul şi sĕ urăm: Dumneḑeu sĕ trăéscă pe iubitul nostru episcop întru mulţi fericiţi ani!“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Alba-Iulia, în 12/24 Iuliu, 1889. Salutară a fost idea clericilor coristi din Sibiiu, când s'au hotărit sĕ dea concertul din anul trecut în Alba-Iulia. Succesul bun al acelui concert a dat ansă, ca şi în anul acesta sĕ se facă celor din Alba Iulia onórea, prin darea unei representaţiuni musicale-teatrale tot din partea unor elevi ai seminariului archidiecesan din Sibiiu, ce s'a ţinut în 9/21 a lunei curente. Acéstă acţiune, ce s'a început din partea clericilor nostri, este nu de puţină importanţă, judecându-o din punct de vedere cultural. Ea esta cualificată a dá semn invederat despre progresul nostru cultural şi în special a invederá, că seminariul nostru archidiecesan s'a ridicat la nivelul, de unde cu tărie se respândesc raḑele încălḑitóre în tótă direcţiunea.

Clericii nostri, cari au dat în anul acesta representaţiunea musicală menţionata, au dovedit şi cu acéstă ocasiune, că ei sunt pĕtrunşi de datorinţa nobilă, de a contribuí cu mijlócele de cari dispun, trebuinţelor culturale ale timpului de astăḑi.

Nu putem decât sĕ ne bucurăm şi sĕ mulţămim cu toţii tinerilor nostri clerici, încuragindu i ca şi în viitoriu sĕ arangeze astfeliu de representaţiuni atât în Alba-Iulia, cât şi în alte centre românesci. Ĕră inteligenţei române din Alba-Iulia nu pot în destul sĕ i recomând, ca sĕ spriginéscă totdeuna astfel de intreprinderi ale coristilor nostri din Sibiiu, căci îmi place a crede, că în modul acesta s'ar puté introduce o datină, ca în tot anul sĕ se dea câte un concert în acest oraş pe timpul când clericii se duc către casă din Sibiiu. Cu încuragiarea acestei intreprinderi şi buna primire a concertanţilor, inteligința română din Alba Iulia împlinesce o datorinţă naţională. Concerturi românesci în Alba-Iulia, cum au fost cel din anul acesta şi anul trecut, numai respect pot insuflá celor de altă naţionalitate. Nu neinsemnat este apoi ajutoriul, ce scóla română din Alba-Iulia primesce din aceste concerte. In anul acesta a fost un venit frumos. Publicul român a fost în mare numĕr.

Programa a fost fórte bine esecutată. Nimic n'a lăsat de dorit, mai ales în ce a privit concertul. Corul a esecutat tóte piesele cu cea mai mare esactitate şi siguranţă, ca şi când însuşi dl Dima l'ar fi dirigiat.

A escelat tinera dşóră Cornelia Nicola în piesa pentru piano „Illustraţiunea română.“ Dşóra Nicola a esecutat acéstă piesă cu atâta simţ, desteritate şi eleganţă, încât a încântat pe întreg publicul present pricepĕtoriu.

Asemenea bine a debutat dl Demian. Piesele „Lira“ şi „Nor de vijelie“ ambele solo pentru bas au fost de dênsul cu cel mai bun succes esecutate.

In special cea din urmă atât a plăcut publicului, încât la frenetice aplaudări şi rugări sĕ o mai repeteze odată, dl Demian a trebuit sĕ o mai repeteze.

Piesa teatrală „Arvinte şi Pepelea“ încă a fost binişor jucată şi interpretată.

Ceva 'mi permit a observá cu referinţă la alegerea pieselor, şi anume avênd în vedere prevalenţa publicului, ce participă la concerte în provincie, cred a fi cu scop, dacă d-nii clerici coristi ar pune la statorirea programei mai mare preţ şi pe piese poporale şi naţionale, dintre cari în deosebi ale dlui Dima sunt atât de frumóse.

Corul a făcut o mare plăcere şi poporului din Alba-Iulia prin esecutarea cântărilor liturgice la biserica gr. or. din oraş. Era mare bucuria şi satisfacţia poporului.

După representaţiune a urmat petrecerea cu danţ. Priveliscea era încântătóre. Sala plină. Simţiai o bucurie înălţătóre la privirea jucătorilor şi a jucătórelor. Voie bună era la toţi, tineri şi bĕtrâni. Şi nici că se putea altcum, fiind spiritele atât de bine pregătite prin concert pentru buna dispositiune de petrecere. Petrecerea a ţinut până diminéţa. *If.*

De lângă Hârtibaciu, în 9 Iuliu v. 1889. La ordinea ḑilei sunt pe la noi comasările, cari pelângă alte nevoi şi neajunsuri încă apasă greu asupra bietului econom, care are sĕ supórte atâtea dări şi aruncuri, încât nici numele nu-le scie la tóte.

Ar fi de acceptat şi comasarea, dacă ea n'ar fi împreunată cu spese aşa mari, ómenii nostri ar scí sĕ lucreze pământul mai raţional şi dacă el ar fi preste tot de o calitate bună; dară sunt multe locuri sterile şi puţin productive; mulţi mai cu sémă dintre proprietarii mai mici vor rĕmâné la sapă de

---

ci veḑi colo în parul acela, care de mult tot aséptă după cap de om, şi unde 's şi alte slugi, cari nu m'au putut slugí, cum s'au legat.

Dintre cei trei mânzi, doi erau cu câte patru picióre, ér unul cu opt picióre.

Trecû ḑiua aceea, în care s'a târguit, şi carea după-cum se înţeleseseră era şi ea una dintre ḑilele anului.

In ḑiua următóre baba s'a sculat cu nóptea în cap, şi gătând cu merinde straiţa slugei, ii dete drumul, arătându-i calea ce duce la păşune şi bĕtându-i capul ca sĕ grijéscă de épă şi de mânzi.

Abia ajunse sluga babei la păşune şi unde nu-l ajunse un somn de pică jos de pe épă; el adecă cugeta ca sĕ stea tótă ḑiua călare ca astfeliu sĕ nu pérdă épa.

Când se trezì sluga épă şi mânzi ca'n palmă. Căutând ḑiua întrégă îndréptă şi în stânga, dară de unde sĕ-ţi dea de urma lor. Incânita de épă adecă împreună cu mânzii la porunca babei s'au ascuns sub o lespede sub mare, anume numai ca pe bietul slugă sĕ-l piardă.

Vĕḑênd sluga, că se apropie séra, nu avea altă de făcut de cât cu frica cu tótă, sĕ se întórcă de unde a plecat, adecă la casele babei. Aşa a şi făcut, căci ce era sĕ facă alta.

Când ajunse la locul unde a fost dormit, ce sĕ-i vaḑă ochii: épa cu mânzii încă sosise acólea, se suì călare şi drumu către casă.

Èpa ar fi stat bucuros ascunsă sub lespedea din fundul mării, căci scia asprimea babei, însĕ n'au putut suferi bufnetele şi sgâlţăturile ţitigei, pe carea feciorul împĕratului Roşu şi acum sluga babei o ajutase ca sĕ se tăvăléscă în apă.

Ajungênd épa cu mânzii acasă numai spatele lor au sciut ce-au suferit dela babă, pentru-că nu s'a sciut ascunde mai bine. (Va urma.)

lemn, vor trebuí sĕ emigreze după-ce nici spesele comasarii nu vor puté sĕ le acopere. In unele comune comasarea este deja faptă împlinită, în altele se mĕsură, sau a ajuns până la alegerea ingineriului şi în altele se ţin primele pertractări.

Ací în fundul regiu comasările sunt un plan premeditat al conducĕtorilor poporului sĕsesc, pentru de a l ferí pe acesta sĕ nu-şi vêndă pământul la români, cari până acum cumpĕrau cu parcele dela saşi. Ideea aceea mare concepută în capetele conducĕtorilor tot nu o pot cuprinde saşii nostri de pe sate, fără dóră un individ, sau doi într'o comună, poporul însĕ este atât de înfuriat încât stau sĕ i omóre; pentru aceea judii dela tribunal, sciind furia poporului vin în comune numai însoţiţi de giandarmărie. Unele comune au făcut representaţiuni pe la ministru şi petiţiuni la Majestatea, numai sĕ scape de binecuvêntările comasărei.

La introducerea comasărilor pe ací ajută mult şi aceea impregiurare, că e mult pământ comunal şi bisericesc, lângă care mai adăugându se şi al pupililor mai totdeuna face a patra parte din teritoriul întregei comune.

De altele nu ne putem plânge, timpul a umblat fórte potrivit, ploi la timp şi căldură destulă; pentru aceea sĕmĕnăturile de primăvară şi mai cu sémă cucuruzul e fórte frumos.

Secerişul însĕ s'a început cam târdiu, fiind-că în tómna trecută din causa secetei s'au sĕmĕnat nu mai în luna lui Octobre, ceea-ce sĕ şi cunósce, căci holdele sunt rari şi nu promit multe grăunţe, în general dis, secerişul va fi mai bun ca de mijloc. Grindina încă n'a făcut mari stricăciuni pe aci decât numai ici colea, pentru aceea ómenii nici n'au sĕ se plângă în contra elementelor naturei, şi le rĕmân timp destul a se plânge pentru esecuţiunile de dare şi aruncuri.

Conveniri sociale nu prea avem pe aici şi acésta e şi bine, căci drumurile sunt fórte rele, dacă e timpul ploios te înglozi cu trăsura, dacă e uscat ţi-o sdrobesci tótă.

Tot ce ar fi sĕ mai dorim pe la noi este: mai multă scólă şi moralitate. *Corespondentul.*

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul s'a rentors dela Gastein, din sinul familiei, şi petrece la Ischl.--- Archiducesa vĕduva Stefania va părăsí peste câteva dile localitatea Szt.-Antal şi se va duce la castelul din Laxemburg.

* (Ministrii Baross şi Weckerle în Huniedóra). Din Huniedóra ni se scrie: Mercuri în 12/24 Iuliu a. c. la ½ 11 óre a. m. au sosit la Huniedóra cu tren separat ministrii Weckerle şi Baross.

Au cercetat castelul lui Ioan Huniade şi băeşagul de fer şi la 1½ óre p. m. au plecat spre Petroşeni.

Notez şi împregiurarea aceea, carea altcum de sine se înţelege că nu póte lipsí, cu astfeilu de ocasiuni: E vorbă despre succesul în limba maghiară în Huniedóra. Ministrul Baross, întrebând pe şeful dela băeşagul de fer, că lucrătorii sunt toţi maghiari? I-a rĕspuns, că sunt de mai multe némuri, însĕ toţi sciu unguresce. Într'acea nu face trei paşi ministrul Baross, şi pe basa afirmaţiunei şefului întâlnind un lucrătoriu dela acel băeşag îl şi agrăesce pe unguresce, la cea ce căpĕtă rĕspunsul neasteptat: „Sum român domnule"

* (Cas de mórte.) *Emanuil Péchy*, fostul guvernator al Transilvaniei a încetat din viaţă.

* (Castelul Mayerling). Castelul, în care s'a întêmplat îngrodítórea dramă, capĕtă din ce în ce altă faţă Pela mijlocul tómnei se vor terminá lucrările, aşa, că atunci se va şi serbá sfinţirea mănăstirei Mayerling şi se vor aşedá călugăriţele în mănăstire.

* (Stipendii). Pentru anul scolariu 1889/90 au devenit vacante 9 stipendii din fundaţiunea „Francisc-Iosif-Elisabeta" de câte 300 fl. Şi anume se va dá câte un stipendiu pentru universitatea din Viena, Insbruck, Lemberg, Agram, Cernăuţi şi câte două la universitatea din Budapesta şi Cluş. Cererile sunt a se adresá până la 15 August deadreptul Maj Sale monarchului, înzestrate cu tóte documentele necesare.

* (A XXV programă a gimnasiului mare public român gr. orient. din Braşov.) Acest program publicat de direcţiunea scólelor medii, şi în care se află date scolare şi despre scólele secundare şi primare împreunate cu gimnasiul, conţine două părţi esenţiale: *a)* Ioan Meşotă, cuvênt comemorativ de prof. Ioan Popea şi *b)* date scolare dela direcţiune. Din datele statistice aflăm, că la gimnasiu au funcţionat 11 profesori dimpreună cu directorul; între cari 9 ordinari definitivi, 1 ordinariu provisor şi 1 suplent. Catedra de istorie fiind vacantă s'a suplinit. La scóla comercială şi reală au funcţionat 10 profesori, toţi ordinari definitivi. Profesori secundari au fost 4 şi anume: de desemn, cântări, caligrafie şi gimnastică, ér profesori estraordinari 1 pentru conf. gr. cat. Învĕţători la scóla elementară capitală au funcţionat 9 definitivi; în clasa V de fetiţe s'au propus studiile prin profesorii dela gimnasiu, scóla reală şi comercială şi prin o învĕţătóre definitivă. Numĕrul scolarilor inmatriculaţi la scólele centrale a fost pro 1888/9: în gimnasiu 246; în scóla reală 118; în scóla comercială 32; în scóla primară de copii 312; în scóla primară de fetiţe 212; copii şi copile de repetiţiune 74. Esamenul de maturitate cu elevii din clasa VIII gimnas. s'a ţinut la 22 şi 23 Iuniu, funcţionând ca comisariu al ven. consistoriu Preacuvioşia Sa dl archimandrit şi vicariu archiep. Dr. Ilarion Puşcariu, ér din partea statului a fost esmis dl dir. gimn. Veress Ignátz. Esamenul oral de maturitate cu elevii din classa III comercială s'a ţinut în 16 Iuniu, funcţionând ca comisariu consistorial dl asesor onorariu Ioan Lenger; din partea ministeriului de culte dl Koós Ferencz inspector regesc de scóle şi din partea ministeriului de comerciu dl secretariu ministerial Szász Robert. Stipendisti au fost 12. În internatul „Cristurian" au fost întreţinuţi cu tóte cele trebuincióse 5 elevi. Fondul pentru ajutorarea scolarilor sĕraci şi a scolarilor bolnavi, început prin corpul prof. la 12 Februariu 1888 are 313 fl. 75 cr. Biblioteca scólelor medii a constat din 3607 opuri în 4522 volume şi 1282 fascicule, ea s'a mai sporit în decursul anului cu 156 opuri, dăruite parte mare de erediı rĕposatului prof. Iosif Fericeanu. Biblioteca societăţii de lectură a studenţilor constă din 870 volume, fondul societăţii din 624 fl. 75 cr. — Colecţiunile încă s'au sporit în mod însemnat. — Jurnale şi foi periodice au fost abonate 7 şi au incurs gratuit 9. Scólele medii au fost cercetate în decursul anului şi de dl consiliariu reg. şi director suprem de scóle Iosif Elischer. Anul scolariu 1889—90 se începe cu prima Septembre. Toţi scolarii se primesc, cari sunt pregătiţi conform normativelor esistente.

* (Insciinţare) „Reuniunea femeilor române din Braşov" a înfiinţat, după cum se scie un internat, cu scop de a instrui fetiţele aşedate aci în menagiul casei, precum şi în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune económe, şi anume se învaţă aci:

a) A pregătí tot feliul de mâncări; *b)* a spălá şi a călcá totu feliul de albituri; *c)* a croí şi a cóse cu maşina tot feliul de albituri şi vestminte; *d)* a ţese; *e)* a cultiva legumi şi *f)* reguli higienice.

Pentru completarea cunoscinţelor câştigate în scólă s'a introdus şi nn curs din religie, limba română, limba maghiară, limba germană şi aritmetica.

In acest internat se primesc fetiţe române, cari vor fi absolvat cel puţin III clase primare şi vor fi împlinit doi spre-dece ani. Tacsa pentru întreţinere şi instrucţiune este 12 fl. *pe lună plătită anticipativ.*

Fetiţe orfane şi sĕrace pot fi primite gratuit în internat.

Fetiţe din Braşov, cari ar voì sĕ petrécă în internat numai preste di, plătesc pentru tótă instrucţiunea şi pentru prând şi ojină câte 8 fl. pe lună.

Deóre-ce numĕrul elevelor, ce se pot primí în acest internat, este restrins, de aceea se învită părinţii a se însinuá la subscrisa preşedintă *până în 15 August st. v.*

Din causa mutărei internatului într'un local mai spaţios şi mai corĕspundĕtoriu, primirea elevelor se va face în anul acesta, în mod escepţional, din 17 până în 22 Septembre st. v.

La primire are sĕ aducă fie-care elevă albiturile şi vestmintele necesare, precum şi asternutul de pat.

* (Tariful după zone.) După tariful de zone preţurile din Sibiiu pe următórele linii ferate sunt: Dela Sibiu la Ocna 1 clasă 30 cr., 2 cl. 15 cr., 3 cl. 10 cr.; Lómneş 1 cl. 40 cr., 2 cl. 22 cr., 3 cl. 15 cr.; Mediaş 1 cl. 2 fl., 2 cl. 1 fl. 60 cr., 3 cl. 1 fl.; tren accelerat 1 cl. 2 fl. 40 cr., 2 cl. 2 fl., 3 cl. 1 fl. 20 cr.; Elisabetopole 1 cl. 2 fl. 50 cr., 2 cl. 2 fl., 3 cl. 1 fl. 25 cr.; tren accelerat 1 cl. 3 fl., 2 cl. 2 fl. 50 cr., 3 cl. 1 fl. 50 cr.; Sighişóra 1 cl. 3 fl., 2 cl. 2 fl. 40 cr., 3 cl. 1 fl. 50 cr.; tren accelerat 1 cl. 3 fl. 60 cr., 2 cl 3 fl., 3 cl. 1 fl. 80 cr.; Alba Iulia şi Vinţul de jos 1 cl. 4 fl., 2 cl. 3 fl. 20 cr., 3 cl. 2 fl.; tren accelerat 1 cl. 4 fl. 80 cr., 2 cl. 4 fl., 3 cl. 2 fl. 40 cr.; Braşov 1 cl. 7 fl., 2 cl. 5 fl. 30 cr., 3 cl. 3 fl. 50 cr.; tren accelerat 1 cl. 9 fl. 60 cr., 2 cl. 6 fl. 50 cr., 3 cl. 4 fl. 20 cr.

* (Linia ferată Homorod-Făgăraş-Sibiiu.) Precum am fost anunţat trasarea politică a acestei linii ferate s'a făcut încă la fiinea lunei lui Iuniu. Cu tóte acestea lucrările încă vor mai întârdiá din causa mijlócelor bănesci. Ministeriul n'a încuviinţat nici până astădi hotărirea representanţii comitatense a Făgăraşului despre esmiterea de acţii fundamentale, spre care scop s'a fost votat venitul de pe 50 de ani al fondului pentru regularea drumurilor de fer.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru poştal cu oficiu telegrafic în Rodna-veche (Ó-Radna) — comit. Bistriţa-Năsĕud — care e împreunat cu un salariu anual de 470 fl.; 65 fl. spese de cancelarie; 84 fl pentru inmanuare, din venitul brut al telegrafiei 10%, precum şi o remuneraţiune corĕspundĕtóre pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circulá odată pe di între Rodna-veche şi Sângeorgiul-român, depărtare de 14 Klm. — Concurenţii au a şi trimite suplicele în decurs de trei sĕptemâni, avênd sĕ depună şi o cauţiune de 200 fl.

* (Creditele votate de delegaţiuni). Foile oficiale din Viena şi Budapesta au publicat conclusele delegaţiunilor. Creditul comun, conform proiectului pro 1890 şi care în tot casul trebue acoperit atinge suma de 129.351,708 fl v. a. După detragerea venitului curat dela vămi rĕmâne ca sĕ se mai acopere prin cuote un credit de 89.617,958 fl. Afară de acésta s'a mai aprobat creditul pentru ocupaţiuni cu 4.370,000 fl., un credit suplementariu pentru pregătiri rĕsboinice de pe anul 1888 în suma de 2.674,000 fl., şi alte doue credite secundare conform proiectelor pro 1888 şi 1889 în suma de 4.561,386 fl. Creditele votate de delegaţiuni ajung deci în total suma de 140.957,094 fl. In legătură cu acestea „Monitoriul armatei" publică şi transferarea corpului 10 de armată din Brünn la Przemysl, căci s'a simţit încă de mult lipsa de formarea unui nou corp de armată la hotarăle ostice ale monarchiei nóstre. Tot deodată fiind că conclusele delegaţiunilor au primit sancţionarea preaînaltă, ministeriul a şi început operaţiunile sale în tóte direcţiunile necesare.

* (O bună învĕţătură) Procuratura regéscă de stat, precum scrie „Biserica şi Scóla" a intentat proces contra aşa numitului Virgiliu Miculescu din Secusigiu pentru calumniarea preoţimei nóstre prin un articol publicat în fóia maghiară din Arad „Arad és Vidéke". Afacerea s'a pertractat în 5/17 l. c. şi înculpatul, nepresentându-se, a fost condamnat în absenţă la 4 luni închisóre, 300 fl. mulctă în bani şi la suportarea speselor procesuale.

* (Tipografia archiepiscopéscă în Cernăuţ.) Comform raportului cel face administratorul acestei tipografii Pracuv. Sa dl archimandrit Myron M. Calinescu, averea reală a tipografiei cu finea anului 1888 e de 15.670 fl. 37 cr.

* (Esportul de rîmători în Germania). Pe neaşteptate şi de tot surprindĕtóre e scirea, că Germania a oprit deodată a se mai importá rîmători din Augusto Ungaria şi Rusia, din motiv, că s'a constatat, că o mulţime de rîmători s'a aflat bolnavi.

* (Congresele dela Paris.) Consiliul de ministirii din România a hotărit ca dnii doctori I. Felics şi Ioan Calenderu, membrii consiliului sanitar superior, sĕ fie trimişi ca delegaţi din partea guvernului pentru a luá parte la congresele internaţionale, ce se vor ţiné la Paris şi anume dl Felics la congresul de higiena publică şi demografie, ér dl Calenderu la congresul de sifilis şi demartologie. Spre scopul acesta s'a deschis credit de 2000 franci —Dl Stefan C. Hĕpites direct. inst. meteroligic, va asistá la congresele de climatologie.

* (69 congrese în Paris.) In Septembre se vor ţiné: Congresul pentru accidentele lucrătorilor dela 9—14, preş. comit. de organisare Linder; de chromometriă dela dela 2—9, preş. De Jonquières; de comerciu şi industrie dela 22—28, preş. Poirier; de dentură dela 1—7, preş. Dr. David; de mecanică aplicată dela 16—21, preş. Philips; de medicina veterinară dela 19—24, preş. Chanveau; de meteorologiă dela 19—25, preş. Renou; de mine şi metalurgiă dela 2—11, preş. Castel; de monetărie dela 11—14, preş. Magnin; de otologiă şi laryngologiă dela 16—21, preş. Dr. Duplay; de proceduri de construcţiune dela 9—14, preş. Eiffel; al societăţilor cooperative de consumaţiune dela 8—12, preş. Clavel; al utilisării apelor fluviale dela 22—27 preş. Guillemain. — In Octobre: Congresul de hydrologiă şi climatologiă dela 3—10, preş. Renou; al lucrărilor maritime dela 7—..., preş. Emile Bernard.

Bibliografic.

„*Romänische Revue*", fóie politică literară, apare odată pe lună, editor şi director Dr. Corneliu Diaconovich, Viena VIII, Alserstrasse 27. Broşura VII de pe Iuliu, anul V, cuprinde: „Die gr. or. romänische Kirche in Ungarn und Siebenbürgen. Von der romänischen Akademie. Das romänische Volksschulwesen in der Bukovina. Michail Eminescu, Gedichte von Eminescu. Argir und Hellene. Das Märchen aus Siebenbürgen. Macedo Romänische Volkslieder. Ein verlorenes Leben, Novelle von I. Slavici, deutsch von Schönfeld. Rundschau: Niculaus Popea, gr. or. román. Bischof von Caransebes; Die Romänen in der Türkei; Die Passivität der Romänen in Siebenbürgen; Oesterreich Ungarn und Romänien, Litteratur und

Kunst; Zur Geschicte der Romänen a[illegible]iebenbürgen; Simeon Mangiuca; Ein neues B[illegible] von Carmen Sylva; Neue Bücher; Carmen Sylva[illegible] Werke.

Mulțămită publică.

Subsemnații în numele comunei bisericesci gr. or. din Toplița aducem cea mai profundă mulțămită tuturor acelor parochieni, ce sunt însemnați mai la vale, cari au binevoit a contribui cu denariul lor pentru înfrumsețarea casei dd-esci cu următórele utensile și anume a cumpĕrat: Truța Vasile I. Stefan un rênd de vestminte bisericesci cu 80 fl., Stoian Gavriil cu soția sa Paraschiva un potir de argint aurit cu 70 fl., Ciobotă Ioan a Lupului un rênd de vestminte bisericesci cu 65 fl., Truța Ioan I. Nicolae doi pr-apori cu 22 fl. S'a turnat din nou un clopot crepat și pentru acesta a plătit Vodă Toma cu soția sa Maria 60 fl.; afară de aceste a mai cumpĕrat Teslovan Ioan I. Grigore un epitrafir cu 8 fl., Vodă Cosma, Buruș Ilie, Vodă George I. Grigore dóue epitrafire cu 14 fl., pe lângă aceste s'a cumpĕrat prin asociarea mai multora o cădelniță, o ținĕtóre de tămâe precum și o cruce pe pristol în preț de 50 fl.

Dea ceriul ca acesti individi, ce din propriul indemn și simțul de religiositate precum și simțul de veneratiune cătră biserica lui Dumnedeu au jertfit denarii susainmtiți să li se resplătéscă însutit, ér noi ca servitori ai altariului lui Ddeu ne aducem cea mai profundă mulțămită.

Toplița, 7 Iuliu st. v., 1889.

Georgiu Popescu, paroch. — *Georgiu Maier*, paroch.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.95	95.10
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 20	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99 75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	304 25	304.40
Sorți de regularea Tisei	126.75	126.75
Oligațiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.65	5.62
Napoleon	9.49	9.46
100 marce nemțesci	58.42	58.35
London pe (poliță de trei luni)	119.35	119 40

Nr. 697. [99] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare pentru următórele stațiuni învĕțătoresci vacante din protopresbiteratul Branului și adecă:

1. Pórta, cu salariu anual de . . . . . fl. 180.— și anume 120 fl. din fondul bisericei și 60 fl. din alodiu.

2. Poiana-Mĕrului pentru cl. I salariu . . . . fl. 200.— plătit din alodiul comunal.

3. Poiana-Mĕrului pentru cl. II salariu . . . . fl. 200.— plătit din alodiul comunal.

4. Holbav, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.— și adecă 150 fl. din alodiu și 50 fl. din lada bisericei.

5. Șimon, cu salariu anual de . . . . . fl. 220.— și adecă 140 fl. din alodiu și 80 fl. din repartiție.

6. Moieciul superior, cu salariu de . . . fl. 150 80 și adecă 70 fl din alodiu ér 80 fl. 80 cr. prin repartiție.

7. Fundata, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.— și adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bisericei 90 fl. prin repartiție.

8. Șirnea, cu salariu anual de . . . . . fl. 170.— și adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bis. 120 fl. prin repartiție.

9. Măgura, cu salariu anual de . . . . . fl. 150.— și adecă 70 fl. din alodiu și 80 fl. din fondul bisericei.

Doritorii de a reflectá la vreuna din aceste stațiuni învĕțătoresci au a-și trimite suplicele lor instruite conform legii până la terminul indicat la sub scrisul, și totodată este de dorit ca concurenții să se presenteze în vre-o duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕțătoresci în genere impreunate cu cantoratele.

In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernești, 28 Iuniu 1889.

Traian Mețian, protopresbiter.

[97] 1—3

CONCURS.

La scóla primară gr. or. română de fete din Brașov este un post de învĕțătoriu ori învĕțătóre vacant.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs până la 15 August 1889. st. vechiu.

Concurenții resp. Concurentele vor documentá:

1. Că sunt de națională tate români (române) și de rel. gr. or.

2. Că au absolvat cursul pedagogic și posed testimoniu de cualificațiune prescris de lege, că posed cunoscințe teoretice și practice din grădinărit, de gimnastică și de desemnul liniar.

3. Că au purtare morală și politică buná.

4. Că sunt de constituție sănĕtoși.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: In anul prim de servițiu salariu normal de 300 fl. și cuartir natural eventual relut de cuartir; în următorii doi ani 400 fl., ér după doi ani salariu normal de învĕțătoriu ori învĕțătóre definitiv de 500 fl. anuali și dóue decenale de câte 100 fl

Concurenții (concurentele) vor de chiará în petițiunile lor, că se vor supune normativelor și disposițiunilor în vigóre ale institutului.

Brașov, în 11 Iuliu, 1889 st. v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Brașov.

Nr. 328—332. [98] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

1. Bretcu, postul al treilea învĕțătoresc cu salariu *a*) 200 fl. din fonduri, cassa comunală și repartițiune, *b*) 50 fl. din venitul cantoral avênd reflectanții a sĕvêrși functiunile cantorale în fie-care a treia sĕptĕmână, *c*) cuartir liber și lemne.

2. Chezdi Mărtănuș, postul învĕțătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. și anume: *a*) 150 fl. încassându din repartițiune prin epitropia parochială, *b*) 50 fl. din a treia parte a venitului stolar, *c*) cuartir liber în edificiul scólei și 2⁰ lemne.

3. Zagon, postul învĕțătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 260 fl. si anume: *a*) 200 fl. plătindi în rate trilunare de epitropia parochială, *b*) dela 60 familii câte o porvară de lemne din care să se încăl déscă și scóla 30 fl. *c*) venitul cantoral computat în 30 fl. și cuartir liber.

4. Teliu, postul învĕțătoresc împreunat cu cantoratul cu salariu de 230 fl. și anume: *a*) 184 fl. din repartițiune și naturalii, *b*) 16 fl. din arênda unui agru, *c*) 30 fl. venitul cantoral și cuartir liber în edificiul scólei.

5. Vama-Buzĕu, postul învĕțătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. și anume: *a)* 165 fl. încassându din repartițiune prin epitropia parochială, respective colectorul de dare după 5% de dare, *b)* 35 fl. venitul cantoral și *c)* 10 poveri de lemne și cuartir corĕspundĕtoriu în edificiul scólei.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi 'și vor asterne cererile concursuale, instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis, avênd a se presentá mai înainte în biserică spre a și arĕtá desteritatea în cântările rituale și tipic.

S. Sân Georgiu, 6 Iuliu 1889.

In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofean, protopresb.

EDICT.

Ioan Gal din Brașov, legiuitul bărbat al Mariei Ioan Cucu din Hĕghig, domiciliată în Brașov, pe carea a părăsit-o cu necredință de trei ani și mai bine, este provocat a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertractá și decide procesul divorțial intentat de soția sa și în absența lui. [95] 2—3

Brașov, în 26 Maiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I. al Brașovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

Un elev,

în etate de 13—14 ani,

cu pregătire scolară corespundĕtóre, din familiă buná, cu cunoscința limbei maghiare sau germane, se primesce în **prăvălia de manufacturi** a subscrisului.

Condițiunile mai deaprópe prin comunicare privată.

Orĕștie, în 25 Iuliu 1889.

Ioan Lazaroiu, comerciant.

[100] 1 2

Sz. 2407 polg. [92] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakós által beadott kereset folytán Lunka község italmérési jogának arányositása megenhetősége, és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9 orája** Lunka község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi junius hó 11-én tartott üléséből.

Incze Domokos, k. elnök — *V. Jakab*, jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroidi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 36—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady. Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are să se ia totdeauna, embalagia cu care să învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Veritabila hârtie de țigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan și Paris este **unica hârtie de țigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată și plumâni)** prin urmare **unica hârtie de țigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulțime de **atestate** dela medici și capacități industriale stau la disposițiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

☞ Se află în **tóte negustătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum și în tóte **traficile de tăbac și țigări.** [71] 10—12

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă și Kärntnerring situat în părțile cele mai frumóse, mai cercetate, și unde se află tot feliul de lucruri mai interesante și mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, și apartamente confortabile pentru familii.

Curățenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate și afișate la fie-care odaie.

Restaurațiune bună, recunoscută.

Pe drumul stațiunei de sud și centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai și omnibuse în tóte direcțiunile Vienei, precum și pentru gară și alte localități în provincie.

J. Kührer, proprietariu.

[91] 6—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 77 Sibiiu, Marți 18/30 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4756 Scol.

CONCURS.

Au devenit vacante pentru anul viitoriu scolariu 1889/90 și se vor conferí pe calea concursului 14 stipendii câte de 60 fl., destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărțêmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenții au sĕ și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în 19 August st. v. a. c. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților și despre starea lor materială; și

d) eventual alte atestate recomêndătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4757 Scol.

Cu începutul anului scol. 1889/90 sunt a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Trei stipendii de 60 fl., din fundațiunea „Francisc-Iosefină" pentru studenți la scólele medii;

2. Un stipendiu de 100 fl., din fundațiunea „Cologea" pentru studenții de ori-ce categorie, și

3. Un stipendiu de 50 fl., din fundațiunea „Peioviciu" pentru un student la scólele medii.

Aspiranții la aceste stipendii au sĕ și aștérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 19/31 August a. c., instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială; și

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținut la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 17 Iuliu.

În dilele trecute s'a petrecut o mare mișcare între românii din părțile Sĕlagiului, care în amorțéla politică de adi, este de m re importanță.

Până la actul, care a pus în mișcare pe românii din părțile acelea, se părea, că românii au căḑut cu totul în amorțélă, și numai despărțêmêntul Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român mai concentra câte odată în an pe ómenii mai de influință, și le da ansă, ca convenind cu poporul, sĕ afirme legătura de sânge cu noi românii din părțile ardelene, și legăturile literarie, cu cari sunt legați toți românii fără considerare la configurațiunea politică a statului, ai cărui credincioși fii sunt ei.

Acest proces politic s'a urḑit în anul 1887. Acusatul Dr. Vasiliu Lucaciu la început a fost și în închisóre preventivă, pe urmă pus în libertate, și după adunarea materialului, de care judecătoria a creḑut, că are trebuință, și după pertractarea finală, s'a terminat cu achitarea acusatului.

Noi ne-am spus vederile nóstre în cestiunea proceselor politice la mai multe ocasiuni, și am condamnat totdeuna ținuta presei din patria nóstră, care la procesele politice, câte ni s'au făcut până acuma, au scornit tot feliul de însinuări la adresa nóstră, seducênd opiniunea publică și voind sĕ influințeze pe judecători, sau la procesele de presă sĕ facă presiune asupra juraților.

In casul concret încă s'a observat acéstă ținută a presei ungaresci, și acésta a trebuit din nou sĕ ne supere, cu atâta mai vêrtos, cu cât sub timpul absolutismului ungurii au făcut durerosul drum al proceselor politice mai de multeori, și sciu câtă amărăciune rĕmâne în inima omului, când în urmele cutărei stări de lucruri libertatea este fără cruțare călcată în picióre.

Cursul lucrurilor este fórte schimbăcios, și în lumea acésta nime nu póte afirmá că el în veci la domnie o sĕ fie. Mai cu sémă în noul stadiu, în care au intrat lucrurile din orient dela renunțarea regelui sêrbesc Milan, nime nu mai crede la resolvarea cestiunei orientale fără un rĕsboiu crâncen, al cărui resultat final nime nu-l scie.

In fața acestor lucruri pământesci de tot schimbăcióse ținuta presei ungaresci la procesele politice intentate naționalităților dispune pe om la compătimire, căci dacă ele în frunte au devisa: libertate, lumină; atunci și fapta sĕ cadreze cu devisa.

Nu pentru acésta am luat însĕ condeiul, ca sĕ vorbim asupra procesului politic petrecut ḑilele trecute în părțile sătmărene. Am voit sĕ arĕtăm resultatul final, și acesta s'a manifestat în spiritul de ordine, care domnesce în sinul poporului român preste tot, și în alipirea lui cătră limba sa, cătră obiceiurile sale, și cătră preoțimea sa, ca cătră cei mai naturali conducĕtori ai sei în tóte afacerile, fie ele bisericesci, fie lumesci.

Procesul politic al dlui Dr. Lucaciu a pus sub un stindard tóte elementele românesci din părțile sătmărene, proprietarii cu dare de mână s'au asociat cu advocații, acestia cu preoții, și într'un cuget cu poporul urmăriau desvoltarea lucrurilor.

O asemenea manifestare a simțului românesc în părțile acelea are efect de tot îmbucurătoriu; o asemenea accentuare a voinții de a rĕmâné și a trăí în acele părți ca români nestirbiți în drepturile lor de cetățeni cu limba românéscă și cu obiceiurile strĕbune impune, și noi, ca ḑiariști, suntem datori sĕ scótem la ivélă acest resultat al procesului politic.

Și încă odată o observare la adresa presei ungaresci. Omul orbit de patimă lovesce fără cruțare, numai sĕ producă efect momentan.

In casul concret noi cu drept cuvênt facem aplicarea: Unde dai, și unde crépă.

Revista politică.

De cât-va timp se discută cu mare seriositate atât în presa din monarchia nóstră, cât și în presa regatului român despre convențiunea vamală.

Rĕsboiul vamal și-a avut urmările lui și ele au atins pe România, dar mai tare au atins ele pe monarchia nóstră. Numai așa ne putem esplica espunerile ḑiaristicei, carea stărue ca monarchia nóstră din bună vreme sĕ se gândéscă și sĕ-și acumuleze mari cantități de grâne din România, ca nu cumva prin recólta cea slabă din anul acesta în Ungaria, grânele nóstre, silite fiind sĕ se consume în țară, sĕ-și pérdă piețele strĕine și locul lor sĕ-l ocupe alte grâne.

Este sciut pe de altă parte, că atât la congresele comercianților, cât și la esposițiunile productelor agricole, grânele românesci au fost declarate de cele mai bune, cari deși mai mici la grăunțe ca cele americane și ungare, dau totuși mai multă făină și lasă mai puține tărîțe.

Aceste constatări au provocat o adevĕrată consternațiune între producĕtorii nostri, și bărbații nostri de stat au căutat tóte mijlócele a asigurá piețe grânelor nóstre. Secerișul nefavorabil din annl acesta a mai adăugat la îngrigirea de până acum, și espunerile presei sunt deci basate pe puternice motive.

Nu trebue sĕ ne surprindă dar nici împregiurarea, că ministrul de comunicațiune ungar Baross

---

FOIȚA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Încheere.)

În ḑiua următóre, carea era și ḑiua cea din urmă, baba ér se scólă cu nóptea-'n cap și l trimite cu épa și mânzii.

S'a ținut cât s'a ținut sĕ nu adórmă, dar în zadar, gândeai, că nu-i lucru bun: adormise, de l puteai duce cu loc cu tot.

Când se pomenì ia drace épă și mânzi, dacă ai de unde.

Căutat-a el în aceea ḑi, pe unde numai a putut strĕbate, însĕ unde era épa cu mânzii, n'a căutat.

Se întórse ér cătră casă cu puțină nădejde, că dóră va mai dá în aceea séră cu ochii de blăstămata de épă; și pe cât se apropia mai tare de casa babei, pe atâta perdea din puțina nădejde, ce o avea de a mai aflá épa.

Când întrà la întunecata de babă în casă, o află așteptând cu un paloș în mână, ca întrând în casă, sĕ-i ascundă sórele.

Nu se deschise bine ușa casei, când cățelul pe care l'a aflat în pădure și care era totdeuna cu el începù a lătra în spre patul babei de gândei că are alt nĕcas.

Ai sĕ te pleci îndată sĕ-ți retez capul, că nu mai slujit așa, după-cum te-ai legat, zise baba cu vorbă aspră.

— Așa voiu face numai mai întâiu sĕ vedem pe ce latră cățălușul meu, — și căutând sub pat, află épa cu mânzii.

Baba se ciulì, vĕḑênd, că i s'au descoperit mișeliile și nu mai ḑise cârc.

În diminéța ḑilei următóre, feciorul împĕratului Roșu își ea simbria, calul cel cu opt picióre, — și pe aci ți drumul.

Îi păré un an până va ajunge la fântână lui Spân fără de mórte.

După ce au ajuns la fântâna lui Spân fără de mórte, n'au odichnit câte-va minute și écă nevasta lui că sosesce la fântână, ca de obiceiu, cu dóuĕ cane și cu cățéua în urma ei.

Feciorul împĕratului Roșu prinde cățéua și omorându o o aruncà în fântână, ér vasele i le face tot dărăbuțe și luându-și nevasta, se întórse cu multă voie bună cătră curțile socrului seu, adecă, cătră împĕratul Verde.

Spân fără de mórte, vĕḑênd că nu-i mai sosesce soția cu apa, începù a strigá după cățéuă. Putea sĕ tot strige, căci schidóla de cățea nu mai venì până-i cucu. Alérgă în grabă la fântână, privesce în fântână și vede cățéua mórtă și în jurul fântânei dărăbuțe de urcióre. Numai acum îi plesnì smeului în cap, că la câte césuri e, și mergênd cu graba acasă, încălecà pe calul seu cel cu 7 picióre și plecà ca din pușcă.

Când se mai apropria Spân fără de mórte de feciorul împĕratului Roșu, calul cel cu 7 picióre cunoscù pe calul cel cu opt picióre, adecă pe frateseu și îndată îl strigă sĕ-l aștepte. Atunci el rĕspunse:

Atunci te voiu aștéptá, când tu vei aruncá pe domnul teu până la nori și de acolo îl vei spriginí în p[illegible]i l vei sfărmá.

C[illegible]se gata vorba îndată l'a și aruncat calul pe Spân fără de mórte până la înălțimea norilor și de acolo l'a spriginit în potcóve; după aceea l'a călcat sub picióre așa, încât n'au mai rĕmas nici un os citov în trupul lui.

Pe calul lui Spân fără de mórte s'a suit nevasta feciorului împĕratului Roșu și astfeliu mergeau amêndoi cătră împĕrăția împĕratului Verde, fără de léc de fricá, că le va mai stricá cineva traiul cel bun.

Ajungênd la curțile împĕratului Verde, sĕ pregătiră de nou de ospĕț și de voie bună; ba póte și astădi se vor fi ospĕtând de bucurie, că s'au mântuit de tatăl smeilor.

I. B.

și de finanță Weckerle au intreprins o călătorie incognito la Bucuresci. Acésta călătorie se aduce în combinațiune cu rĕsboiul vamal. Ministrii se vor convinge prin propria întuițiune despre starea industriei în regatul român, ér datele, ce le vor aduce, vor hotărí, dacă mai e cu scop să se pórte și mai departe rĕsboiul vamal, ori Ungaria să mai cedeze din ambițiunea, ce o accentuase dl Tisza în delegațiuni, și să se închee o convențiune favorabilă pentru ambele state. Astfeliu de convențiune pe terenul economic, precum se esprimase și premierul nostru, ar fi cel mai puternic factor a predispune spiritele și dispositiunea celor din România pentru noi și astfeliu a stá pe cele mai puternice base ale referenților amicabile politice.

După o lungă călătorie prin Orient, ex-regele Milan s'a întors érăși în capitala Serbiei. Lucrurile desfășurate cu întórcerea regelui rĕmân încă și acum de tot misterióse Inainte de sosirea lui Milan, representantul rusesc a părăsit Belgradul și s'a dus la Petersburg, nu atât pentru a-și dá séma de resultatul activității sale, ci mai mult pentru a nu dá față cu cel mai înflăcărat dușman al Rusiei. Din contră metropolitul Michail s'a aflat pe peronul gărei și prima grijă a lui Milan, după-ce s'a dat jos din tren, a fost să sărute drépta metropolitului și să l róge de iertare, să spună, cum a căpĕtat binecuvêntarea prin Orient și că și aici so sesce numai ca un peregrin.

Raportul unor foi maghiare, că metropolitul ar fi fost mustrat, este fals Milan s'a purtat cu cea mai mare smerenie și imediat a felicitat pe metro politul, pe care el l alungase; imediat după so sirea în Belgrad i-a făcut visită, pe carea metro politul numai mai târdiu o a reintors.

Intrebarea e acum, că ce față și pe ce ogașă vor porní lucrurile în Serbia. Ex-regele în puterea constituțiunei țĕrei 'și are drepturile sale anumite în cârma țĕrei, și în puterea acestor drepturi voința sa, dacă nu e tocmai deciditóre, trage mult în cumpănă. Intrebuința-va ex-regele puterea sa în direcțiunea politică, ce o a urmat până acuma, ori răpit și el de ilusiunea unei Serbii mari sub feciorul seu, își va schimbá direcțiunea activității și va mână apa pe móra Rusiei Și într'un cas și într'altul lucrurile în Serbia apar de tot complicate si temerea de un rĕsboiu, ce se va nasce din aceste complicațiuni e tot mai mult accentuată

In Francia se fac mari pregătiri pentru alegeri. Generalul Boulanger, cu tóte restricțiunile legei 'și va pune candidatura în 92 de departamente. Pregătirile ce le fac republicanii sunt enorme. Inainte de alegeri însă se va pronunțá verdictul în procesul lui Boulanger, Dillon și Rochefort. Afecerea e deja de pusă la tribunalul senatorial și în 7 August va păși procurorul înaintea tribunalului. Deóre ce martorii nu vor fi ascultați, procesul se va terminá în grabă. Perchisițiuni domiciliare se fac mereu la toți trei matadorii boulangisti, cari acum lipsesc din Francia.

Atitudinea Germaniei în timpul din urmă pentru o aplanare a referințelor încordate cu Helvetia n'a produs încă un efect deosebit asupra Helveției. Presa ei scrie și acum în tonul obicinuit și numai cât nu ea în rîs pe Germania, carea a voit să încépă un joc atât de periculos prin împărțirea Helveției, dar carea a retirat, vĕdênd, că totuși nu-l va puté jucá cu succes.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Săsăuș, în 14 Iuliu v. 1889. Uu articlu publi în Nr. 70 al diariului „Tel. Român" me indémnă a descrie un cas regretabil, dară adevĕrat, referitoriu la scóla gr. or. din comuna nóstră Săsăuș.

Acésta comună întrégă romanéscă și cu numĕroși locuitori, abia de vre-o 15 ani a inceput a se interesá de sórtea scólei. Causa pentru care nu s'au făcut până atunci nimica pentru scólă ar fi a se atribuí conducĕtorilor ei, dară fiind-că aceia sunt morți și pe cei morți, nu-i mai puter trage la rĕspundere, rĕmâne să vorbim numai d[illegible]pre cei în viață. Inainte de anii amintiți ac[illegible] comună n'a avut nici edificiu scolariu și nici învă[illegible]riu cualificat. Instrucțiunea tinerimei era încredin[illegible] mult ómenilor, cari se distingeau încâtva [illegible]cântăreți la biserică; ér scóla se ținea timp de érnă într'o casă privată, ce se închiriá pentru acel period, sau în casa celui ce era preferit ca învĕțătoriu.

La stăruința actualului paroch, care prelângă greutățile de a-și cresce pruncii în scólă, fără mai nici o dotațiune după serviciul seu, nu putem dice, că nu s'a interesat și de scóla din parochia sa, s'au ridicat o zidire de scólă corĕspundĕtóre cu destule greutăți, cari dênsul au avut să le supórte în prima linie. Cu incetul au inceput a se ocupá în contelegere cu comitetul parochial pentru regularea succesivă a salariului învĕțătoresc, așa încât au ajuns macsimul de 250 fl.

Nefericirea parochului însă a fost, că el avea un ginere, și mai târdiu un fecior al seu ca învĕțătoriu, amêndoi bine cualificați, cari ocupau posturi învĕțătoresci în alte comune mai îndepărtate, dară cu salarii mai bune ca în comuna Săsăuș, de aci au urmat în urmă suspițiunea asupra parochului, că el numai pentru ginerele și feciorul seu a stăruit pentru urcarea salariului. Urmarea a fost, că comitetul, ba chiar sinodul parochial au tocmit în mai mulți ani învĕțători pe sub mână, necualificați și cu salariu numai de 150 fl.

Parochul a fost pus la o parte, insultat, și considerat din partea poporului seu ca inimic al lui, fără de care ei 'și fac trebile, cum vreau.

In astfeliu de casuri preotul singur nu scie cum să se decidă, el este adus între Scilla și Caribde. Merge cu poporul, se trage în cercetare disciplinară: stă pe terenul legii, se face inimicul poporului seu, cu care trebuie să trăéscă în bună armonie, căci fără altă dotațiune e avisat a trăí după venitele dela popor, și poporul nici când nu este aplicat a rĕsplătí pe cel ce i este inimic. Cu forța nu merge ací

Parochul nostru din Săsăuș însă tot n'a părăsit causa scolară, a esoperat atâta, ca salariul învĕțătoriului să nu se mai solvéscă prin repartițiune, ci s'a pus întreg salariul de 250 fl. în bugetul comunal. Concursul s'a publicat cu aceea sumă în anul trecut scolariu și ales a fost ca unicul concurente G. Stănulețiu,*) ginerele actualului paroch.

Acum comitetul și poporul din Săsăuș presupune ca mai nainte, că preotul lucră numai pentru interesul seu, aducêndu și pre ginerile seu învĕțătoriu, dară nu spre binele poporului. Invĕțătoriului i se denégă solvirea salariului dela 150 fl. în sus; ér în bugetul comunal s'au preliminat pentru anul viitoriu scolariu numai 150 fl., și acésta la stăruința comitetu'ui parochial, ca restul de 100 fl. să se solvéscă prin repartițiune.

Acesta este un cas diametral opus acelor descoperite prin articlul, despre care am amintit; nici parochul în contra urcării salariului, și nici salariul incassat prin repartițiune.

A și fi cel mai înțelept om, dacă a și scí să scot pe parochul din Săsăuș din acésta dilemă ca să nu vie în conflict nici cu legea și nici cu popo rul, când, din causa ținutei sale față cu scóla nu are nici 3 indivizi, ca să-l spriginéscă.

Pot să esiste casuri ca cele descoperite prin menționatul articlu, și acei preoți sunt de codamnat nu trebue cruțați; dacă nu cumva și ei sunt ómeni, cari nevoind a vení în conflict cu poporul au mers cu el, lipsindu-le tăria de caracter ca să se pótă susține pe terenul legei, căci și noi ne folosim adese ori de macsima latină: „Vox populi vox dei," care macsimă la poporul nostru numai fórte rar va fi aplicabilă.

Am scris aceste rênduri basat pe adevĕr și fapte complinite, cu scop ca dela locurile competene să urmeze cât mai îngrabă vindecarea rĕului, ca să nu devină o cangrenă periculósă pentru întreg corpul.

X.

Elisabetopole, 14 Iuliu. Trăim în timpuri grele, și speranța, că vom mai ajunge timpuri mai bune, pare numai o nălucire. Ea se mai nutresce numai de aceia, cari nu judecă, că viitoriul fericit 'și are temelia în un trecut bun.

Ér temelie bună nu putem prinde de loc, căci tóte pare-că sunt ursite să năpădéscă asupra nóstră și să ne împedece în desvoltarea, de care avem lipsă și o recere timpul și împregiurările.

Sĕrăcia se arată ca o fantómă posomorită în tóte locurile. Ea cuceresce fără pic de milă casele și lasă pe ómeni în cea mai tristă stare.

Și ómenii atât s'au dedat cu acéstă stare, încât nici nu mai reflectézã, că prin muncă și păstrare o pot alungá dela casele lor.

Dar păstrarea, — păstrare nu afli nicăiri. Cruceriul cel din urmă, ce și l'a putut agonisí țĕranul nostru, dacă îi scapă de nu-l dă în dare, îl dă în mâna jidanului pentru o holercă de rachiu.

Acésta beutură otrăvitóre într'atâta s'a lățit și s'a înrădăcinat în părțile nóstre, încât a devenit în o a doua natură. Patima, de care sunt cuprinși țĕranii și chiar unii din conducĕtorii lor pentru acésta beutură mestesugită, nici că se póte închipuí.

Când cu monopolisarea beuturilor spirituóse credeam, că ne vom scăpá de șărlătăniile jidanilor. Ne am înșelat însă amar în speranțele nóstre, căci acum în mâna jidanilor se află totala vindere a beuturilor spirituóse. Și numĕrul lor în atâta s'a înmulțit și se înmulțesce, încât ne pune pe gânduri. Se esplică dela sine, că cu cât se înmulțesc ei mai tare, cu atât scade și sĕrăcesce poporul, căci de pe spatele lui trăesc.

Nu i mirare deci, dacă vedem, că curțile străbune se vênd rênd pe rênd, că ómenii, cari mai

*) Noi scim, că dl G. Stănulețiu e un învĕțătoriu fórte bun. Red.

înainte prindeau câte patru boi la car, ași se nĕcăjesc cu câte dóuĕ văcuțe, ér cari au ajuns de și-au vêndut și acestea, iau lumea în cap și se duc să-și câștige cele de lipsă prin țară strĕină.

Și repetez, nu e mirare dacă audim, că în cutare ori cutare comună judele comunal e un ovreiu. Sunt adecă comune, în cari nu-i țĕran, care să nu fie datoriu jidanului și astfeliu la alegerea representanții comunale toți strigă cu un glas pentru jupânul. Sunt alte comune, în cari jidovul și-a adunat atâta moșie, încât jumĕtate din hotărĕle comunei sunt proprietatea lui. Prin ce căi și cu ce mijlóce au putut agonisí atâta mar de avere, e ușor de aflat.

In acésta tristă și amarnică stare ne a aflat și anul acesta; și el a mai adaus încă la îngrijirea nóstră. Tóte speranțele frumóse, ce le nutriam în primăvară despre o recoltă bogată, care să mai umple golurile, să mai îndrepte lucrurile și să mai dea puțină viață sĕrăcitului popor au rĕmas numai o închipuire ilusorică.

Recolta din anul acesta se numĕră între cele mai rele. Grâul a fost rar, de tot rar. Cucruzul, da, el promitea fórte mult, dar acum nici acesta nu se póte considerá între recóltele de prima clasă. Altădată pe vremia acésta se rătăcia un călăreț prin cucuruze, acum îl vedi pitic cu spicul mare și abia ajunge până la chinga calului. — Nutreț încă vom face de tot puțin, căci tot din lipsa ploilor érba a fost rară, a rărit-o și mai tare șórecii, cari au făcut poene și prin ovese.

Asteptăm deci cu mare îngrigire érna și cu mai mare îngrigire primăvară, căci atunci se arată sĕrăcia în tótă golătatea ei.

Étă, dle redactor, pentru-ce la începutul acestei mici corespondențe am accentuat, că ómenii nostri să se dedea la păstrare și când le prisosesce ceva, să nu prăvușască, ci să pună bine pentru țile rele. Aici me încumet a mai adauge, că preoții și învĕțătorii nostri și-ar împlini una din cele mai sfinte și mai frumóse chemări, când cu esemplu, sfatul și vorbirile lor ar abate pe ómeni din calea pĕcatului și a greșelilor ca astfeliu să se adeveréscă disa scripturei, că ei sunt lumina lumei și sarea pământului; ér noi să ne conservăm și să învingem și ispitele ce ni se mai pregătesc de vrășmași, dacă voim să esistăm și să mai trăim pe pământurile agonisite de strămoși. —*i*—

Ioan Meșotă.

Cuvênt

ținut în 25 Septembre v. 1888 la sĕrbătórea S-tei Sofii, patróna gimnasiului din Brașov.

Aflăm de interes a reproduce și noi acest discurs al dlui prof. Iuan Popea din programa gimnasiului nostru din Brașov, fiind că se tractézã despre activitatea unuia dintre cei mai distinși profesori resp. directori ce i-a avut până aci acest gimnasiu.

Onorabilă adunare!

E țiua sfintei Sofii; e sĕrbătórea sĕrbătorilor scólelor nóstre. Căci ea e sĕrbătórea înțelepciunei, care e lumină din lumină dumnedeéscă; căci ea e sĕrbătórea virtuții, care isvoresce din lumina minții, aprinsă la flacăra iubirei ceresci.

Și a fost o coincidență providențială, ca tocmai în o astfeliu de țI să sĕrbăm amintirea unuia dintre cei mai vrednici bărbați ai nostri, ca tocmai în țiua cea mai sântă a institutului nostru, când ne simțim mai străbătuți de ideale simbolisate prin sĕrbătórea sântei înțelepciuni, care e patróna institutului nostru, să aducem ofrandele stimei și profundei nóstre veneratiuni, umbrei neuitatului director Dr. Ioan Meșotă, escelentului representant de odinióră al scólelor nóstre secundare, care înainte cu țece ani era mândria și fala nóstră.

Ca vechiu amic al lui Meșotă, pe care l'am cunoscut din copilărie și a cărui viețĕ o am urmărit de aprópe până la sfârșitul ei, dați-mi voie, onor. domni și dómne, să ve desfășur tabloul vieții sale active, să ve presentez în aceste momente solemne portretul nobilului seu suflet și al escelentelor sale virtuți, arĕtându-ve: *cine a fost Meșotă și ce feliu de om a fost el*, ca să fie vrednic de atâta stimă și veneratiune din partea urmașilor sei.

I.

Dr. Ioan Meșotă s'a născut în Dârstele Brașovului la anul 1837.

Rĕmânênd de mic orfan de mamă, tatăl seu George, curatorul bisericei din comuna sa, om cu frica lui Dumnedeu și cu dare bună de mână, unul dintre acei țĕrani români, cari înzestrați cu minte sănĕtósă firéscă, sunt pĕtrunși de nefățăritul simț religios-moral și de adevĕratul și ferbintele dor de némul lor, îl destină pe tinĕrul Ioan pentru învĕțătură.

Îl dete la scóla din Dârste, apoi la scóla primară din Turcheș și de aici îl aduse la Brașov, unde băiatul Ioan urmă cursul învĕțăturilor elementare la scóla română din Scheiu și la cea catolică din cetate; ér după terminarea scólelor elementare, la 1850, întră ca elev în clasa I a gimnasiului român, unde emulă cu colegul seu Titu Maiorescu, unul din bărbații cei mai distinsi ai poporului nostru, sub profesorul și directorul de atunci Gavriil Munteanu.

După terminarea celor 4 clase gimnasiale la gimnasiul românesc inferior (dela 1850—1854), continuă studiile la gimnasiul luteran de aici între anii 1854—1858.

Escelentele însușiri caracteristice, cari împodobiau sufletul tinĕrului student, atraseră de timpuriu atenţiunea protopopului de atunci al Brașovului, Ioan Popasu, mai târdiu primul episcop român al Caransebeșului.

Acest preavrednic bărbat, învăpăiat pretin al propășirei naţionale și al tinerilor studenţi români zeloși la învĕţătură și cu purtări bune, și care nu visa alta, decât crescerea și înflorirea institutului plăsmuit de geniul seu profetic, dorind sĕ aibă pe un astfeliu de tinĕr escelent ca profesor la gimnasiul seu, nutrì în sufletul lui focul iubirei de învĕţătură mai înaltă și-i determină voinţa pentru a continuá studiile la o scólă superióră universitară.

Astfeliu Meșotă plecà în tómna anului 1858 la universitatea din Viena, unde în timp de 2 ani ascultà cursurile filosofice, éră în tómna anului 1860 se duse la Bonn, unde urmà mai de parte studiile începute în capitala austriacă. In anul următoriu 1861 luà doctoratul în filosofie și apoi veni ca profesor la Brașov. In anul 1870, după mórtea directorului Gavriil Munteanu, fù ales director al scólelor nóstre medii, care funcţiune o purtà cu onóre până la sfârșitul vieţii sale, până la anul 1878.

II.

Ca student la gimnasiul român și mai apoi la gimnasiul luteran de aici, Meșotă era model de ordine, de punctualitate și de zel la învĕţătură.

Esemplare erau preparaţiunile lui, esemplare pensele, cu deosebire cele din limba română și germână, pe care el le lucra cu cea mai mare însufleţire, astfeliu, că printr'ênsele profesorii lui aveau o icónă neînșelătóre despre cunoscinţele lui lăţite si profunde, culese cu multă străduinţă din fântânile literaturilor clasice vechi, precum și din operele vestiţilor autori români, nemţi, francesi și englesi, pe care Meșotă, deja ca student în gimnasiu, le cetia cu înflăcărat zel în órele libere spre recrearea și fortificarea spiritului seu setos de învĕţătură.

Cum 'și petrecea Meșotă timpul la universitate, ne arată feliurite însemnări rĕmase dela dênsul, pe care el le făcea cu cea mai mare esactitate, după prelegerile profesorilor sei, și pe care deși póte că ele vor obosí atenţiunea d-niilor vóstre, totuși, fiind-că eu le consider, ca fórte instructive pentru tinerimea nóstră studiósă, avênd printr'ênsele un esemplu învederat despre deosebita activitate a studentului universitar I Meșotă, le reproduc aici. Ele sunt următórele:

1. Dela profesorul seu *E. Hoffmann: Lateinische Syntax.* 1858.

2. Dela profesorul seu *I. Arneth: Griechische u. römische Numismatik.* 1859.

3. Dela profesorul seu *Bonitz: Griechische Antiquitaeten.* 1858.

3. Dela profesorul seu *A. Ludwig: Erklaerung des gefesselten Prometheus von Aeschylus.* 1859.

4 Dela profesorul seu *Iahn: Geschichte der römischen Litteratur.* Bonn 1860.

6. Dela profesorul seu *Aschbach: Römische Geschichte.* 1858, și *Alte Geschichte.* 1860.

7. Dela profesorul seu *Ritter: Platon's Vertheidigung des Sokrates.* Bonn 1860.

8. Dela profesorul seu *I. Vahlen: Erklärung der Episteln des Horaz.* 1859; *Metrik der römischen Dichter.* 1860 etc.

9. Dela profesorul seu *Kaiser: Quelen der österreichischen Staatengeschichte.* 1859.

10. Dela profesorul seu *Hoffmann: Tacitus Annalen.* 1860.

11. Dela profesorul seu *Knoodt: Geschichte der neuern Philosophie.* Bonn 1860.

12. Dela profesorul seu *Bonitz: Geschichte der griechischen Philosophie. 1859.*

13. Dela profesorul seu *Brandis: Geschichte der grich. Philosophie seit Aritoteles.* Bonn 1861.

14. Dela profesorul seu *Monnard: Histoire dela litterature française.* Bonn 1860 și 1861.

Și a-și mai puté sĕ ve mai înșir aici încă vre-o 10 profesori, ale căror prelegeri le-a frecuentat cu cel mai mare zel și dela cari și-a făcut notiţie în modul arĕtat mai sus, dar nu vréu sĕ ve obosesc prea tare atenţiunea d-vóstră, pentru-că mai e de lipsă sĕ cunósceţi și alte virtuţi, de care sufletul seu nobil a fost capabil. (Va urma.)

Varietăţi.

* Alteţa Sa imperială și regală archiducele Albrecht în călĕtoria Sa de inspecţiune a sosit eri la 7¼ séra în Sibiiu, venind dela Alba Iulia însoţit de Escelenţa Sa dl Comandant de corp Baron Szveteney. La sosire în otelul Neurihrer i s'a presentat membrii clericali ai consistoriului nostru archidiecesan sub conducerea Escelenţiei Sale archiepiscopului, apoi alte autorităţi bisericesci, civile și militare din loc. Alteţa Sa — precum am înţeles — va călĕtorí de aicia mâne séră spre Brașov, ér de acolo va re'nturna spre Arad. Inaltul óspe, seniorul casei domnitóre și Nestorul armatei imp. reg., se află încă în puteri bune și voios.

* (Chirotonire.) Duminecă s'a chirotonit întru presbiter dl Iosif Ognean, cleric abs. și ales paroch în Teiu (tractul Dobra).

* (Stipendii). In Nr. precedent am luat notiţă sub rubrica varietăţilor despre devenirea în vacanţă a unor stipendii din fundaţiunea „Francisc-Iosif Elisabeta.“ Aflăm în interesul tinerimei nóstre a indigitá în cele următóre și documentelece ce sunt a se aclude la petiţiuni și adecă:

a) atestat de botez,

b) atestat despre paupertatea, starea socială, averea, venitul și starea familiară a părinţilor petentelui. Petenţii orfani au sĕ acludă un atestat dela scaunul orfanal despre starea lor materială; în fine au se acludă:

c) atestatul de maturitate, sau dacă sunt studenţi universitari, atestatele, despre coloquii resp. esamenele depuse. Intre condiţiuni egale, cei cari acum încep studiile universitare, vor fi preferiţi.

In petiţiune e de a se amintí dacă petentele are vre un stipendiu sau se bucură de vre un ajutoriu, ér cei cari acum 'și încep studiile universitare sĕ indigiteze, la care facultate vréu sĕ se înscrie.

Petiţiunile sunt a se trimite sub adresa: K. K General Direction der a. h Privat und Familien Fonde. Wien, k. k. Hofburg.

Cererile intrate după 15 August n. nu se vor considerá.

— Cu începutul anului scol. 1889/90 se vor conferí pentru studenţi dela politechnicul din Viena și Budapesta câte 2, pentru politechnicul din Brünn 1 și pentru scóla superióră de agricultură din Viena 1 stipendiu de 300 florini în aur din fundaţiunea „Francisc Iosif.“

Cererile de concurs scrise cu mâna proprie sunt a se adresá Majestăţii Sale până la 20 August a. c. n.

Petiţiunile sunt a se instruá cu documentele enumerate mai sus, și sunt a se trimite tot sub aceea-și adresă.

* (Necrolog). *Ecaterina Dragits* născ *Moldovan* ca soţie; *Leopold, August, Minerva* și *Petru* ca fii; Dr. *Aurel Brote* ca ginere, anunţă cu inimă întristată încetarea din viaţă a iubitului lor **Petru Dragits** sen. întêmplată în Deva la 15/27 Iuliu a. c. după un morb îndelungat, în etate de 69 ani.

Inmormêntarea rĕmășiţelor pĕmêntesci a le rĕposatului va avé loc Luni în 17/29 Iuliu 1889, după amĕdi la 3 óre, în cimiteriul greco-oriental din Deva.

Deva, la 15/27 Iuliu, 1889.

* (Cugetările unei regine.) Foile din Românía scriu, că dl P. Pencovici, directorul „Monitoriului oficial“ din Bucuresci, va scóte în curênd în traducere opera „Les pensées d'une Reine“ (Cugetările unei regine, de Carmen Sylva, regina României.) Acuma se află din prefaţa ce a scris-o dl Pencovici pentru acéstă carte, că fie care *cugetare* va fi tipărită cu un alt fel de caracter tipografic, servind în acest mod și ca specimen pentru tipografia statului. Ideia fiind cu totul originală, se aștéptă, ca acéstă operă sĕ apară cât mai curênd.

* (Cărţi oprite pentru scólă.) Cetim în „Hermannstädter Ztg.“: Ministrul de culte a oprit a se mai întrebuinţá în scóle, bibliotecile scolare și poporale următórele cărticele: „*Dorul românului, colecţiune de cântece etc. adunate și coordonate de N. D. Popescu (Bucuresci)*“; — „*Arion, sau culegere de cânturi naţionale culese și arangiate de Ioan Dariu (Brașov)*“; — *Rĕsunetul; culegere de cânturi naţionale (Brașov)*“; — *Cântece de iroḑli la nascerea Domnului (Brașov)*“; — *Amor și patrie, poesie de Brut Cațone Horia (Turin 1869)*„. Motivul interḑicerei e, că nu sunt corĕspunḑĕtóre educaţiunei și afară de aceea „*mai conţin poesii și cântece, cari aţâţă urĕ de rasă*“. (*!?*)

* (Proces de presă.) Procesul de presă al „Luminătoriului“ se va pertractá la 31 Iuliu n. în Arad.

* (Furtună.) Viscolul, ce s'a slobozit cu atâta tărie în 24 l. c., precum se comunică, a causat în tóte părţile daune enorme. Intréga Ungarie a fost bântuită de acest óspe infiorătoriu și neasteptat. La Seghedin a acumulat mase mari de năsip încât comunicaţiunea e anevoiósă, și așa e pe întrégă pusta. O mulţime de ómeni și animale au fost omorite. Cară cu fên, șopuri, șuri și case rĕsturnate, apa riurilor revărsată preste câmpii. Pela noi în cele mai multe locuri bucatele și mai cu sémă cucuruzele sunt culcate cu totul la pĕmênt. La Săcele a bătut o grindină cât alunele, căreia i-a urmat o ruptură de nor, ce a inundat totul; mai mulţi copii și femei au fost inecate. Impregiurimea apare o pustietate.

* (Institut froebelian.) Precum se anunţă din Făgăraș, inspectorul regesc are de cuget sĕ înfiinţeze o grădină froebeliană cu limba de propunere maghiară, și representanţa Făgărașului spriginesce intenţiunea inspectorului și are de cuget a ajutá și materialicesce institutul.

* (O statistică interesantă) Fóia maghiară „Néptanitók Lapja“ înregistréză, că în Ungaria pe anul trecut scolariu s'au spesat pentru scopuri scolare trei milióne floreni. De privaţi și de reuniuni au fost înfiinţate: 17 scóle poporale, 32 institute de copii mici, 5 case de nebuni, și 4 institute pentru surdo muţi. Fundaţiuni preste 100.000 fl. s'au făcut 4.

* (Societatea de navigaţiune pe Dunăre). Precum se anunţă din Budapesta, ministrul de comerciu a sistat deocamdată tóte negoţierile pentru înfiinţarea unei navigaţiuni unguresci pe Dunăre. Abia pe la finea lui August se vor începe ér pertractările, decumvă nu se vor sistá cu totul.

* (Tren fulger.) Foile germane aduc scirea, că capitala Germaniei și a Italei se vor legá încurênd deadreptul prin o linie ferată. Intre Berlin și Roma se proiectézĕ construirea unei astfeliu de linii, pe care va circulá un tren fulger.

* (Emigranţii bosnieci). Emigranţii bosnici au adresat președintelui republicei francese o telegramă, în carea aduc urări naţiunei francese la serbarea centenariului revoluţiunei și-și esprimă dorinţa pentru împreunarea Bosniei și Herţegovinei cu Serbia și cu celelalte părţi sêrbesci dărăburite astăḑi.

Bibliografic.

„*Candela*“, fóie bisericéscă literară, apare în Cernăuţi, Nr. 7. are următoriul cuprins: Doctrina romano-occidentală despre satisfacţiune. — Necesitatea creștinismului, contrarii și apĕrătorii lui în cele dóue secule dintâiu ale erei creștine. — Cuvêntare despre muncă. — Cronică.

„*Meseriașul Român*“ fóie pentru învĕţătură și petrecere, întocmită pentru meseriași și toţi iubitori de meserii. Nr. 14 a apărut cu următoriul sumariu: Instrucţiunea și educaţiunea tinerimei meseriașe. — Compositoriu tipografic automat. — Fântânile luminóse. — Sprijinirea măestrilor români. — Istoricul fundării „Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor și sodalilor meseriași români“. — Foiţa Mes. Român. — Căsătoria la romani. — Feliurite pentru meseriași. — Sciri economice și industriale. — Multe și mărunte — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Târgurile și cursul pieţei Brașov.

„*Lumina pentru toţi*“ revista pedagogică, apare în Bucuresci, Nr. 1 a apărut cu următoriul cuprins: Comitetul de redacţie, Eniu Balteanu. — Sentinţe și păreri pedagogice, culese de E. B — Cum trebue sĕ fie crescerea, ce părinţii dau copiilor pentru-ca scóla sĕ-și ajungă mai cu înlesnire înaltul ei scop. — Didactica Magna de Amos Comenius, tradusă în românesce de Petru Gârbovicean, dr. în filosofie și pedagogie, profesor de filosofie la seminarinl central și de limba română la scóla normală a societăţii din Bucuresci. Capitolul III, viéţa acésta e o preparare pentru cea eternă. — Lucrul manual în scólele primare, conferinţă ţinută la Ateneul din Bucuresci, în séra ḑilei de 4 Martiu 1889 de d-nul Serafim Ionescu, revisor scolariu. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan, profesor de pedagogie la scóla normală superióră de institutori din Bucuresci. — Sciinţa la îndămâna tuturor, sau viéţa omului și a animalelor, scrisórea a noua. „Ficatul“ EDEM. — De ale esamenelor V. Gr. Borgovan. — Abecedarele nóstre, Th. D. Speranţia. — Reorganisarea scólei normale. Scóla de aplicaţie pe lângă scólele normale, Gârbovicean. — Economia revistei pedagogice „Lumina pentru toţi“ pentru anul V al ei.

Institut de cură ortopedic și de apă rece
a lui **Victor Fischer** în
Budapesta, păduricea cetăţii mai înainte institutul de cură de apă rece al Dr. W. Fischer.

Institutul se află situat în o regiune înaltă și sănĕtósă, în mijlocul unui parc frumos; pentru locuinţă, comfort și distracţiune se îngrijesce în tot modul. Apă de beut escelentă. In institut se iau sub îngrijire (se curézĕ) **cei-ce au durere la încheeturi și în ose, aprinderi de ose, scrinturi, ose rupte, întărirea încheeturilor, contractări, diferite strîmbături de genunchi și picióre; muschi căḑuţi, spinarea curbă, gâtul strêmb, lucsaţiunea înăscută și diferite varicositĕţi ale estremităţilor. Junghiurile din crucea spinărei** (oftică) tabes dorsalis după cea mai nóuă metodă a renumitului doctor parisian **Charcot**, precum și prin îmbrăcarea de pieptărușe. **Despărţământul de apă rece** este deschis anul întreg. — Se primesc sub cură atât **interni** cât și **ambulanţi.** Prospecte gratuit. Cei-ce vor sĕ se anunţe în scris, sunt rugaţi a face espediţiunea recomandată.

Loterie.

Sâmbătă în 27 Iuliu 1889.

Buda: **80 6 71 3 12**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.95	95.10
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 20	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304 25	304.40
Sorţi de regularea Tisei	126.75	126.75
Oligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.69	5.64
Napoleon	9.55½	9.50
100 marce nemţesci	58.42	58.35
London pe (poliţă de trei luni)	120.80	120.—

Nr. 294 [101] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţătoriu la scóla română gr. or. din Turnişor, pentru ocuparea aceleia în mod definitiv, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.
2. Cuartir liber în edificiul scólei;
3. Trei stângini metrici lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi sala de învĕţĕmênt.

Dela concurenţi se cere ca sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci atât pentru instruirea elevilor în scólă, cât şi pentru ţinerea unei strane în biserică Dumineca şi sĕrbătórea; totodată sĕ aibă cualificaţiunea de 4 clase gimnasiale şi sĕ fi absolvat studiile pedagogice.

Concurenţii au a-şi înaintá cererile instruite cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 6 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm protopresb.

---

[102] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II-a la scóla nóstră gr. or. din comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebeşului, se deschide concurs cu terminul pănă la 10 August a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. v. a. din cassa bisericei plătite în rate lunare;
2. 2 stângini lemne;
3. Cuartir în edificiul scólei;
4. 6 fl. diurne pentru participarea la conferinţele învĕţătoresci.

Doritorii de a ocupá acest post sunt datori a-şi asterne suplicele lor instruate cu documentele prescrise, şi că sunt în deplină cunoscinţă a cântărilor bisericesci, precum şi a tipicului, ca sĕ pótă instruá băeţii din ambe clasele din cântări. Cererile de concurs sunt a se adresá preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş. Alesul de învĕţătoriu va fi îndatorat a ţiné strană în biserică atât la utrenie cât şi la liturgiă, şi mai nainte de alegere a se presentá în biserică în vre-o duminecă sau sĕrbătóre spre a-şi arĕtá desteritatea în cântări şi tipic.

Săsciori, în 6 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 495. [104] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa, se escrie prin acésta a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătóre din 3 jugere 1014□° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, 6 jug. 1299□° agrii, 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune.
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.
3. Stolele usitate.
4. Molitva la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz stârmit.
2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.
3. Stolele usitate, cari atât în filiă cât şi în matera se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.
4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din matera şi filie dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi subşterne petiţiunile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 5 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 301/889. [103] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea a trei posturi învĕţătoresci la scóla poporală-elementară gr. or. din Gurariului, protopresbiteratul Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de 300 fl. v. a., ce se va solví din cassa epitropiei parochiale.

Deóre-ce pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană şi a conduce conduce corul în biserică, interesaţii sunt poftiţi a se presentá în comună spre a-şi dovedí desteritatea pe acest teren.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 3 Iuliu, 1889.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

---

[97] 2—3

CONCURS.

La scóla primară gr. or. română de fete din Braşov este un post de învĕţătoriu ori învĕţătóre vacant.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs pănă la 15 August 1889. st. vechiu.

Concurenţii resp. Concurentele vor documentá:

1. Că sunt de naţionalitate români (române) şi de rel. gr. or.
2. Că au absolvat cursul pedagogic şi posed testimoniu de cualificaţiune prescris de lege, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.
3. Că au purtare morală şi politică buná.
4. Că sunt de constituţie sănĕtoşi.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: In anul prim de serviţiu salariu normal de 300 fl. şi cuartir natural eventual relut de cuartir; în următorii doi ani 400 fl., ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu ori învĕţătóre definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl.

Concurenţii (concurentele) vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi disposiţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, în 11 Iuliu, 1889 st. v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Braşov.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfaléu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfaléu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.0

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	8.3[illegible]
Cerna	9.5[illegible]
Simeria (Piski)	10.[illegible]

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 78 Sibiiu, Joi 20 Iuliu, (1 August) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4258 Scol.

Notificare.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că broşura „Economia câmpului" de Georgiu Moian, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 7 Maiu, 1888, Nr. 88, se admite ca manual în scólele nóstre poporale confesionale.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 9 Septembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4259. Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că „Fisica pentru scólele poporale" de Dionisiu Făgărăşan, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 7 Maiu, 1888, Nr. 89, se admite ca manual în scólele nóstre poporale confesionale.

Sibiiu din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 9 Septembre, 1888

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4260 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că scrierea „Curs de limba maghiară" în trei cursuri pentru scólele poporale de Ioan Müller (Molnár), Sibiiu 1888, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 7 Maiu, 1888, Nr. 90, se admite ca manual în scólele nóstre poporale confesionale.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 9 Septembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4433 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că următórele cărţi scolare, şi anume:

a) Carte de cetire latină pentru clasa I. gimnasială;

b) Vocabulariu latin pentru clasa I. gimnasială;

c) Carte de cetire latină pentru clasa II. gimnasială;

d) Vocabulariu latin pentru clasa II. gimnasială;

e) Gramatica latină pentru clasa I. şi II. gimnasială;

f) Esplicări la cărţile de limba latină pentru clasa I. şi II gimnasială;

tóte aceste scrieri prelucrate după sistemul lui H. Perthes, de Paul Budiu, profesor gimnasial, în colaborare cu Stefan Iosif, director şi profesor şi Andreiu Bârseanu profesor, Braşov, editura librăriei H. Zeidner, tipografia Alexi, 1887, 1888, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 20 Aprile a. c. Nr. 64, se admit ca manuale în clasele respective ale scólelor nóstre medii.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4434 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că „Geografia pentru scólele medii", lucrată pe basa planului ministerial mai nou după D. Laky de D. Făgărăşan şi A. Bârseanu, profesori, tomul II, Europa afară de regiunea marei mediterane; preţul 50 cr. bros. Braşov, editura lui H. Zeidner 1888, — prin conclusul Veneratului sinod archidiecesan dto. 20 Aprile a. c. Nr. 65, se admite a se puté folosí în categoria de scóle, pentru cari este compusă.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4435 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că „Geografia patriei şi elemente din Geografia universală pentru scólele poporale române", de Ioan Dariu, învĕţătoriu la scólele centrale române din Braşov etc. cu 12 figuri intercalate în tecst împreună cu mapa Ungariei, Braşov 1888, editura librăriei Nicolau I. Ciurcu., prin conclusul Veneratului sinod archidiecesan dto. 20 Aprile a. c. 66 este admisă în mod provisoriu spre folosire în scólele nóstre poporale confesionale din archidiecesă.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4756 Scol.

CONCURS.

Au devenit vacante pentru anul viitoriu scolariu 1889/90 şi se vor conferí pe calea concursului 14 stipendii câte de 60 fl., destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii au sĕ-şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în 19 August st. v. a. c. instruite cu documentele următóre:

a) aestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială; şi

d) eventual alte atestate recomêndătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4757 Scol.

Cu începutul anului scol. 1889/90 sunt a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Trei stipendii de 60 fl., din fundaţiunea „Francisc-Iosefină" pentru studenţi la scólele medii;

2. Un stipendiu de 100 fl., din fundaţiunea „Cologea" pentru studenţii de ori-ce categorie, şi

3. Un stipendiu de 50 fl., din fundaţiunea „Peioviciu" pentru un student la scólele medii.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ-şi aştérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 19/31 August a. c., instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială; şi

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinut la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 19 Iuliu.

Am accentuat în nenumĕrate rênduri, că stabilimentele nóstre culturale sunt condiţionate dela manipularea conscienţiósă a averilor bisericesci.

Făcutu s'au multe îmbunătăţiri, luatu-s'au mĕsuri ca sĕ se facă ordine şi controlă cum se cade, dar nu a succes încă ca toţi ómenii puşi sĕ administreze atari averi sĕ fie ómeni, cari sĕ nu se iubéscă ma;

FOIŢA.

Copilul de suflet.

— Schiţă din viaţa unui criminalist de *N Ivan* —

Era vara anului 1873. O căldură ne mai pomenită de câte-va sĕptĕmâni prefăcù locurile de păşune în pustietăţi, vitele mugiau de fóme şi de sete, holdele se uscau în loc sĕ se cócă şi ómenii erau plini de spaimă. Rugăciuni se înălţau din partea poporului cătră Dumneḑeu, la rĕspîntiile holdelor se fac slusbe, poporul îngenunche şi ridică mânile şi ochii în spre cel de sus. Grozavă era panica, ce cuprinsese pe toţi, şi când ómenii păreau a fi la culmea desperaţiunei iată că se ivesce colera şi începe a secerá la jertfe. Bărbaţi şi femei în vîrsta cea mai frumósă cad ca muscele din o lovitură şi mulţi copii rĕmân orfani şi fără sprijin.

In comitatul Huniedórei acest óspe nebinevenit însĕ secerá şi mai fără milă. Sĕrăcia proverbială a poporului, locuinţele cele scunde şi fără aer alimentézá acest flagel ca nicăiri alt unde va. In ḑiua de Sântul Ilie, casa unui ţĕran din Livezeni rĕmâne fără stăpânul şi fără stăpâna ei, ambii sunt petrecuţi fără sgomot la mormênt.

Frica era mare şi spaima cuprinsese pe vecini, pe rudenii, aşa că pe Petru şi Maria Chioreanu nu-i petrecea nime la grópă decât unicul lor fiu Iosif, în etate de 14 ani. Ajuns la cimiteriu, Iosif Chioreanu varsă o lacrimă ferbinte pe mormêntul cel próspĕt al părinţilor sei şi după ce-şi face o sântă cruce, plecă în spre sat, cu ochii plin de lacrămi, sdrobit până în sufletul seu de cele petrecute în timp de 3 ḑile.

Rudeniile mai de aprópe, unchii şi mătuşile erau toţi preocupaţi de gróza, ce întrase în sat de odată cu colera, nici unul din ei nu afla cu cale ca sĕ îmbărbăteze pe orfanul Iosif, nici unul nu se gândia, că ce va face el acum şi în ce direcţiune va porní.

Mĕsurile luate de amploiaţii administraţiei de a nu convení cu aceia, a căror vatră a fost cercetată de colerá le făceau imposibil de a-l căutá; de a-l mângăiá si de a face încercări spre a-i alină durerilé causate prin perderea scumpilor sei părinţi.

Iosif Chioreanul aceste tóte nu le pricepea, era prea tinĕr de a şi face sémă cu ordonanţele mai marilor. Puţin învĕţase la scóla din Livezeni şi erá destul de simţitoriu, dar dorinţa lui şi a părinţilor, cari-l aveau numai pe el şi-l iubiau din tot sufletul lor, era ca în anul de scólă, ce vine sĕ mérgă la scólele din Brad, ca sĕ înveţe şi mai mult. Procederea unchilor şi a mătuşilor lui le privia drept respingere dela sinul lor şi aşa cufundat în gânduri în loc sĕ apuce cărarea, care duce din cimiteriu în sat, apucase pe o altă cărare şi fără sĕ se uite în drépta ori în stânga se vede deodată în mijlocu câmpului.

Era în spre sânţitul sórelui... După o secetă pe 4 sĕptĕmâni, nisce nori grei încep a se ridicá din tóte părţile şi fulgerile, ce prevestesc furtunile cele mai groznice se repetézá din minut în minut. Iosif Chioreanul era pus pe gânduri şi iuţindu-şi paşii în direcţiunea apucată, grăbesce a şi aflá adăpost la nisce clăi de fên.

Abia aşeḑat la vatra lor, ostenit de strapaţele ḑilei, de neodichna nopţilor trecute şi de suferinţele, ce a îndurat, adórme şi dórme dus până în ḑiori de ḑi, când carele morariului Câmpean cu argaţii sei vin sĕ ducă fênul.

In sgomotul mânatului boilor, câte 4 înjugaţi la fie-care car, se trezesce şi Iosif Chiorianul şi somnoros cum era, nu-şi scie trage sémа, că unde este şi cine l'a adus pe el ací, la clăile de fên în mijlocul câmpului. Desmetecit 'şi revócă în memorie furtuna de ieri, îngroparea părinţilor sei şi erumpe în plânsete sfâşietóre. Morariul era român şi românul e milos dela firea lui, dar mai cu sémă, când nu are copii, el iubesce şi pe copii altora şi Câmpean încă nu avea copii, deşí era căsătorit de 12 ani. Informat de nefericirea băiatului ca un fulger îi venì în minte, că ar fi bine sĕ ducă pe acest băiat orfan acum la el acasă, căci prelângă aceea, că face o faptă crestinéscă, va causà şi soţii o bucurie nespusă. Până-ce povestirá ei şi până ce sĕ mai cugetară şi om-

mult pe ei, decât pe corporaţiunile a căror interese ar fi datori să le servéscă.

Până când deci sinodul archidiecesan controléză cu mare scrupulositate tóte ce se fac de consistoriu, pe atunci sinódele parochiale în cele mai multe casuri nu întrébă, că ce face epitropia şi comitetul, şi astfeliu un preşedinte al sinodului, el póte trăgăna câte un raţiociniu al bisericei cu anii, póte aflá totdeuna scuse pentru amânare ca să se uite trebile şi posiţiile erogate, să mai móră câte un om, care scie de ele, şi lucrurile le învêrte pe placul seu, după pofta inimei lui şi după cum îi vine mai bine la socotélă ca să se pună adevĕrul sub obroc.

O atare cestiune până aḑi nelămurită este cestiunea cu raţiocinarea edificărei unei scóle sau a unei biserici.

Avem puţine fonduri, destinate anume pentru edificarea de scóle şi biserici, dar în urmă tot avem şi de acele, mulţămită ómenilor de inimă, ce-i am avut în trecut.

Îndată ce se decide deci, ca să se edifice din nou o biserică sau o scólă, părerea nóstră este, că raţiociniul bisericei ori al scólei zidite, are să se dea separat, la moment, când s'a finit edificiul şi a fost colaudat.

Avem casuri, că cutare biserică este de mult gata, ea este sfinţită prin Archiereu, dar ómenii nu se cugetă ca să dea raţiocinii, fără vor ca să amestece cheltuelile ordinari anuale, cu ale zidirei bisericei.

În atare cas, dacă la biserică s'a lucrat 2—3 ani, ar ocure raţiociniile bisericei zidite în 2—3 ani, ar puté ocurá erogate de câte 2 şi 3 ori şi s'ar puté lesne păgubí biserica.

Este deci just şi la loc, ca raţiociniul bisericei cu tóte erogatele să se facă separat, începênd cu planul, până la colaudare şi sânţire, şi în respectul acesta avem cele mai bune garanţii, că biserica nu póte fi păgubită de ómeni lacomi.

Un atare raţiociniu e bine ca să se facă separat şi din acel punct de vedere, pentru-că el vine să se publice sinodului şi e bine ca şi sinodul să scie, că cât costă biserica, ér nu numai epitropii şi cu preşedintele comitetului.

Dar şi din alt punct de vedere e bine şi recomandabil ca un atare raţiociniu să se facă separat, pentru că alte biserici, cari ar dorí şi ele să edifice o atare zidire, ar puté luá informaţiuni, ar puté face studii şi ar fi orientaţi în ce privesce cheltuelile bisericei şi ar puté evitá din păţania altora cheltueli zădarnice.

Suntem ómeni, cari ne scim face sémă totdeuna cu greutăţile şi de aceea macsimul, ce putem concede ar fi, ca după terminarea tuturor lucrărilor raţiociniul cel mult în un an de ḑile să se cetéscă în sinod şi să se trimétă autorităţii supreme spre censurare şi aprobare.

Îndoelile de tot soiul se curmă, ómenii vĕd, că cum s'a făcut, s'a făcut bine, ér dacă ceva s'a făcut rĕu, rĕul se póte delăturá, şi nu se mai dă ansă la bănueli, ómenii ce au ostenit pentru ca să se facă biserică sau scólă, — vin presentaţi în adevĕrata lor lumină înaintea poporului, precând întârḑiind cu raţiocinarea, amânând lucrurile cu anii, dau se înţelégă celor ce au interes ca trebile bisericei să mérgă oblu, că trebue că e ceva putred, trebue că nu sunt tóte aşa cum ar trebuí să fie.

Consistoriul nostru ca senat epitropesc are fără îndoélă scire din rapórtele cătră sinod, că unde s'au edificat atari zidiri şi unde nu sunt până aḑi înaintate raţiociniile şi dacă are, avem întemeiată speranţă, că va îndrumá pe cei din obligo ca să se apuce de lucru, ér de va vedé, că se tot tragănă lucrurile, va trimite din sinul seu un bărbat de încredere, care să asiste şi insiste ca lucrurile să se termine.

Voim deci să se scie, că raţiociniul bisericei zidite trebue compus după terminarea lucrurilor cel mult un an de ḑile, şi voim să se scie, că întârḑieri provenite din intenţiunea de a cocoloşí lucrurile, trebuesc controlate cu ochi ageri şi luate mĕsuri grabnice, ca să se facă lumină acolo, unde ómenii încep a avé îndoeli şi unde se nasc bănueli şi cei bănuiţi tac şi lasă să trécă o ḑi după alta, ca să se uite una şi alta, căci póte aşa le convine.

Casul cu raţiociniul zidirei bisericei restant de ḑeci de ani să nu se mai repeteze.

Revista politică.

Vorbirea bĕtrânului Kossuth şi urmările visitei dela Turin tot mai dă încă material de discutat foilor din capitala regatului nostru.

Desminţirea, ce o a publicat fiul pretensivului guvernor în foile radicale maghiare, că adecă tatăl seu nu s'ar fi esprimat despre d l Tisza, şi despre casa habsburgică aşa precum au publicat foile, au umplut de consternaţiune pe membrii partidu'ui dela 1848 şi în special pe cei ce au fost de faţă şi au auḑit cuvintele chiar din rostul bĕtrânului esilat.

E o întrebare nedeslegată încă până acum, ce a putut îndemna chiar pe feciorul lui Kossuth, ca să dea de gol mijlócele, de care s'a sciut folosí totdeuna opoziţia estremă, să declară de neadevĕrate tóte câte s'au scris despre vorbirea lui Kossuth în foile radicale, şi nedeslegată e până acum şi întrebarea, că dacă Kossuth în adevĕr s'a esprimat aşa, precum adorătorii lui au spus publicului şi lumei, pentru-ce vine tocmai fiul seu şi contestéză verosimilitatea vorbirei lui şi nu lasă ca ea să entusiasmeze pe toţi aceia, cari se însufleţesc de principiile şi vederile esilatului, ci în loc de a o pune ca pe o lumină de directivă, o ascunde sub obroc.

Pe declaraţiunile tinĕrului Kossuth opinia publică a pus puţin pond; pentru că ea e cu mult mai covinsă, că bĕtrânul esilat a fost capabil să vorbéscă astfeliu la adresa casei domnitóre şi a dlui Tisza De aceea să şi vede îndemnat „Pesti Hirlap“ să revină asupra cestiunei şi să presenteze lucrul într'o haină, care scutesce cel puţin pe dl Tisza de ura kossutistă.

Cestionata fóie, după ce face istoricul visitei, ḑice, ca unii dintre membrii partidului dela 1848, s'au reîntors la Kossuth şi aflându-l în odaia de lucru l'au întrebat, dacă consimte cu purtarea opoziţiunii şi în special al unor membrii ai ei faţă cu dl Tisza cu prilegiul desbaterei proiectului de lege militariu; la ceea-ce ar fi răspuns Kossuth, că el nu e de acestea vederi, căci cu un astfeliu de sistem de politică, ca să arunci blăsteme şi înjurii pe capul ministrului preşedinte tot nu o scoţi la cale.

Egoismul foilor germane se dă tot mai mult pe faţă. Din incidentul demonstraţiunilor şi manifestaţiunilor anti austro-ungare ale cehilor la esposiţiunea francesă, apoi ale maghiarilor kossutisti şi a adresei de felicitare a bosniacilor, însu-şi organul principelui de Bismarck nu se putù linistí, de a nu aduce câteva vorbe nemăgulitóre la adresa republicei francese, ce a devenit atât de populară în străinătate. Cestionata fóie numesce pe adoratorii lui Kossuth ómeni, cari au rĕmas îndărăptul lumii şi tot cu acest epitet caracteriséză şi pe cehi, ér bosniacilor le atribue titula de „nebuni“.

La ordinea ḑilei sunt şi călĕtoriile monarchilor. Împĕratul actual al Germaniei dela suirea sa pe tron este tot pe drumuri, făcênd visită curţilor domnitóre. In ḑilele trecute a petrecut în Svedia şi Norvegia şi acum abia reintors şi s'a pregătit de o călĕtorie pe mare, ca să facă visită reginei de Anglia. Primirea, ce i-se va face împĕratului pe mare va fi una din cele mai grandióse. Flota englesă se va presentá în tótă puterea ei şi-şi va desvoltá înaintea împĕratului tótă înscusinţa Pe 8 August împĕratul se întórce pentru ca restaurat să pótă primí în 11 August séra visita monarchului nostru, carele va petrece patru ḑile în capitala imperiului german. Se astéptă apoi şi visita ţarului rusesc, după-care mult vênéză bărbaţii de stat ai Germaniei, dar care tocmai în timpul din urmă a devenit atât de nesigură. Inainte însĕ de acésta visită împĕratul german va face érăşi o călĕtorie prin ţară, se va oprí mai mult timp la Metz şi Strassburg şi va luá parte la desvălirea monumentului în memoria moşului seu.

Pregătirile rĕsboinice se urméză pe tóte liniile şi în tóte statele europene. Germania jalusă de puterea artileriei francese plănuesce sporirea artileriei sale şi foile germane, arĕtând inferioritatea artileriei de câmp germane pledéză în mod neobicinuit pentru înmulţirea şi îmbunătăţirea ei.

Până si Serbia, carea până acum a stat cu totul pasivă şi şi a garantat esistinţa prin convenţiunile politice, a comandat în Francia o mare cantitate de muniţiune şi mai multe tunuri pentru formarea de nóue baterii. Italia ér se pregătesce din rĕsputeri. Doi vice admirali erau pe cale de a fi demisionaţi, căci n'au lucrat cu destulă activitate la întărirea flotei, ér cât despre Rusia se scie, că decând a eşit din alianţa puterilor mari, mereu se pregătesce în tóte direcţiunile.

Ioan Meşotă.

Cuvênt

ţinut în 25 Septembre v. 1888 la sĕrbătórea S-tei Sofii, patróna gimnasiului din Braşov.

(Urmare)

Ca profesor Meşotă era esemplariu în privinţa împlinirei cu consciinţă a datoriilor sale, devotat cu totul chemărei sale.

Preparaţiunile şi traducerile lui din Horaţ, Homer, Tacit, Sofocle şi Plato, rĕmase dela el ca manuscripte, sunt o probă invederată în privinţa acurateţei, cu care 'şi împlinia chemarea sa.

Meşotă era în curent cu tot ce se petrecea în specialitatea sa şi nu-i scăpa din vedere nici o scriere mai însemnată din ramul acesteia. Astfeliu el se ducea în scólă la elevii sei provĕḑut cu tot aparatul cunoscinţelor trebuincióse şi cu inimă veselă pentru împlinirea sântei sale chemări, pe care el adeseori în vorbirile cu colegii sei o numia *cea mai trumósă chemare.*

In scólă, faţă de elevii sei, era sever, dară drept. Căuta a se convinge cu desevêrşire despre valórea spirituală a fie-căruia, ca să nu greşéscă la ficsarea calculului, pe care el nu-l făcea nici odată dependent de conduita plăcută ori ne plăcută a scolarilor sei. Era minunat modul de procedere al lui Meşotă cu scolarii, cari nu erau după gustul lui. Pe acestia îi îndrepta nu de a dreptul prin vorbe góle la adresa lor, ci prin proverbii, prin pilde, cari aveau mai mare efect decât nisce cuvinte aspre.

IV.

Ca director Meşotă era regulat şi espeditiv, însuşiri, cari iau înlesnit în multe privinţe purtarea grelelor sale afaceri oficióse.

Era mai departe omul, care scia să represinte cu demnitate corpul seu profesoral în afară, şi cuvintele, ce le adresa el la ocasiuni, erau clare, adênc gândite şi pline de simbure.

Faţă de colegii sei profesori era conciliant şi prevenitoriu, voind a-i câştigá prin purtarea sa pe toţi în folosul scólei.

Şi colegii sei îşi arătau în mod cuviincios şi nesilit respectul cătră superiorul lor, care era adevĕrat *[primus inter pares*, care escela în tóte între colegii sei cu vederile sale limpeḑite, cu esperienţele sale probate şi cu tactul seu deosebit, respectând adese-ori păreri divergente, pe care aflându-le temeinice, le primia de ale sale.

Astfeliu directorul Meşotă era călĕuzul colegilor sei.

Astfeliu într'un mod nesilit, numai cu autoritatea persónei sale, se pricepea să impună, să susţină ordinea, să facă să domnéscă armonia în corpul seu, să stimuleze zelul colegilor sei pentru o conlucrare armonică spre binele şi propăşirea institutului. Căci el era în adevĕratul înţeles al cuvêntului *spiritus rector* al institutului.

V.

Aceea însĕ, ce-i pune corónă pe capul seu, este, că Meşotă pe lângă tóte greutăţile, ce le avea ca profesor şi ca directorul scólelor nóstre centrale: gimnasiale, reale şi comerciale, precum şi al scólelor de fetiţe, ca notariu al Reuniunei femeilor române, ca membru al Eforiei scolare şi al feliuritelor corporaţiuni bisericesci şi scolare, totuşi a

---

rariul, carele erau încărcate de fĕn şi între doinele de jale ale argaţilor pornesce şi morariul cu Iosif Chioreanul după cară, şi după un drum de aprópe o óră étăi ajunşi la móra mĕrului, unde-i astepta morărésa, o femeie în vêrstă ca la 30 de ani, ócheşă şi cu obraḑii rumeni, ce părea a fi mândră mai mult pe închipuita ei frumseţe, decât pe starea ei. Câte-va vorbe, mai mult şoptite, decât vorbite, cum e datina între soţii, ce se înţeleg bine şi morărésa Saveta se apropià de Iosif Chiorénul, 'l strânge în braţe tocmai ca cum'l strângea mamăsa, 'l sărutà cu aceea căldură, cum făcea mamă-sa — şi băiatul erá câscigat pentru morariu şi morărésă, era copilul lor de suflet, începù a-şi uitá din ce în ce mai mult durerile ce i le căusase mórtea părinţilor sei, — el se afla acasă şi la lucru era tot aşa de vesel ca şi la joc, mânile îi erau iuţi ca şi picióre'e, ochii îi scânteiau după lucru şi voia morariului şi a morăresei erau pentru el poruncă.

Trecù 5 ani de atunci şi fecior mai ócheş şi mai frumuşel nu era ca Chioreanul dela móra din Valea-mĕrului în întreg ţinutul.

De câte ori se ducea feciorul lui Petrea Chioreanul în Livezeni — ómenii 'şi aduceau aminte de colera ce pustiise în sat şi lăsase multă jale în urma ei, dar' vorba românului,. toi ómenii ḑiceau, că în tot rĕul este şi un bine.

Chiorean nu putea fi aḑi la părinţii lui feciorul cel trufaş şi vesel, cum e la morariul Câmpean şi cămeşile lui nu ar fi cusute în fir de aur, cum i le cosea morăriţa Saveta, étá aşa numai de dragul lui, ca să nu fie altul mai frumuşel ca el nici în satele vecine, nici în ţinut.

La móră umblau mulţi ómeni bogaţi, veniau cu carul şi aduceau măcinişul cu sacii, sĕracii aduceau în spinare câte o ferdeluţă cumpĕrată din târg şi Chioreanul, care vedea cât e de mică ferdeluţa de cumpĕrat i-se făcea milă să ia vamă dela sĕraci.

Astfeliu Chiorean îşi făcù nume bun în ţinutul întreg şi mulţi ómeni căutau să-l câştige aḑi mâne de ginere, între acestia chiar şi judele din Livezeni, care când venia la móră cu măcinişul şoptia cu morariul şi cu Saveta despre Aglaia, fata lui. Cu o făţărnicie proprie femeilor viclene Saveta asculta vorbele primariului şi deşí Chiorean nu ar fi fost mai norocos cu nime în lume ca cu Aglaia, — ea se turburà de mânie — însĕ o scia ascunde şi scia să facă ca să rĕmână vorba numai între ei până după asentare, când Chiorean va fi eliberat dela serviciul militar pe basa titlului de unicul fecior, şi apoi cu D ḑeu, ḑicea Saveta, cam a lene, ér morariul şi primariul erau ca şi încântaţi de cuscria lor viitóre.

(Va urma.)

mai găsit timp a se ocupá cu aceea ce face mărgăritariul de mare preţ din coróna faptelor sale, distingêndu-se între colegii sei cu activitatea sa deosebită pe *câmpul literaturei.*

De el ne-a remas următórele scrieri:

1. *Idei iniţiative despre epigrafia română* în a treia programă a gimnasiului român, (Braşov 1862).

2. *Dacii şi resbelele lui Traian în Dacia,* în a patra programă, (Sibiiu 1863).

3. *Cum se formézĕ caracterul?* în organul pedagogic al dlui I. Popescu.

4. *Espunerea câtor va fi nomene sufletesci cu privire la espresiunile psichologice în limba românéscă,* în a şeptea programă a gimn. (Braşov 1866).

5. *Discurs ţinut cu ocasiunea înaugurării catedrei de limba francesă,* (publ. în „Conv. literare").

6. *Scólele reale în paralelă cu gimnasiul,* (în a 12-a programă, Braşov, 1873).

7. *Manual de istoria universală pentru scólele medii, prelucrat după W. Pütz* (Volumul I Iaşi 1867; Volumul II Iaşi 1869; Volumul III continuat de A. Bârseanu, Bucuresci 1880).

8. *Femeia şi emanciparea ei* (prelegere publică), publ în „Albina Carpaţilor" 1877.

9. *Diferite vorbiri ocasionale,* mai cu sémă la încheerea anului scolastic şi la sĕrbătórea sântei Sofii (ca cea dela sf. Sofia 1870 cu tema: In ce constă adevĕrata cultură a spiritului şi care e nobleţa inimei? — publicată în „Albina Carpaţilor" şi reprodusă în „Scóla şi familia"; — ca cea din 1873 cu tema: „Crescerea naţională", publicată în a 13-a programă a gimnasiului (Braşov 1877), — şi ca „Cuvêntul" din 1874, adresat maturisanţilor şi publicat în „Scóla şi familia" an. II Nr. 6).

10. *Deosebiţi articoli anonimi şi pseudonimi,* în organele nóstre de publicitate.

11. *Ca manuscripte* au rĕmas:

a) Logica şi psichologia, prelucrate după Lindner.

b) Preparaţiuni şi traduceri din Horaţ, Homer, Tacit, Sofocle şi Plato.

c) Istoria comerciului universal în secolul al 19-lea (traducere).

d) Articoli începuţi, dar neisprăviţi, ca: Cum trebue tractat studiul limbei materne într'un gimnasiu român de 8 clase? — Invĕţămêntul istoric după raportul oficial al espoziţiunei universale din Viena (1873). — Despre institutele române de crescere şi instrucţiune din Braşov, etc.

După cum vedem, şi în scrierile sale *scóla* este prima sa preocupaţiune, spre ea îşi îndréptă Meşotă în prima linie gândirile sale. (Va urmá.)

Convocare

Comform conclusului staverit din partea comitetului central în şedinţa sa din 4 Maiu a. c. v adunarea generală a reuninnei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei, se convócă pe ţilele 20, 21, şi 22 August a. c. v. în biserica ortodocsă română din comuna Moşna, lângă Mediaş, protopresbiteratul Mediaşului; la care se învită toţi P. T. domni membrii ai reuniunei şi alţi iubitori de progres.

Programă.

Şedinţa I din 20 August st. v. Duminecă a. m.

1. Serviciu divin cu învocarea sântului duch în biserica ortodocsă din Moşna.
2. Deschiderea şedinţii prin preşedinte.
3. Constatarea celor presenţi.
4. Incassarea tacselor dela membrii.
5. Comunicarea ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 23 Martiu a. c. Nr. 2475 scolariu.
6. Comunicarea apelului reuniunei învĕţătoresci, din districtul X a Braşovului dto 1 August 1888 Nr. 43 în causa fóiei „Scóla şi familia".
7. Comunicarea apelului dlui învĕţătoriului George Moian dela scóla centrală din Braşov dto 1/13 Ianuariu a. c privitoriu la broşura sa întitulată „Lucrul în scólă".

Şedinţa a II, Duminecă 20 August st. v. p. m

8. Verificarea procesului verbal din şedinţa I.
9. Cetirea raportului comitetului central al reuniunei districtuale, al cassariului şi al bibliotecariului, apoi alegerea de comisiuni.
10. Tema: *a)* „Cari sunt causele regresului poporului nostru în cele materiali", de Demetriu Stuchirean învĕţătoriu în Bertan.

Şedinţa III, Luni 21 August st. v. a. m.

11. Verificarea procesului verbal din şedinţa II.
12. Tema *b)*: „Folosul lucrului de mână în scóla poporală", de Ioan Muntean învĕţătoriu diriginte în Sighişóra.

Şedinţa IV, Luni 21 August st. v. p. m.

13. Verificarea procesului verbal din şedinţa III.
14. Tema *c)*: „Propunerea mĕsurilor metrice", prelegere practică de Nicolae Munteanu din Saschiz învĕţătoriu primariu în Ferihaz.
15. Rapórtele comisiunilor esmise.
16. Staverirea bugetului.

Şedinţa V, Marţi 22 August st. v. a. m.

17. Verificarea procesului verbal din şedinţa IV.
18. Propuneri.
19. Reconstituirea reuniunei districtuale pe periodul nou de trei ani 1889/90 — inclusive 1891/92.
20. Esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal din şedinţa a V a.
21. Incheerea adunĕrei prin preşedinte.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei, ţinută la 4 Maiu, 1889.

Preşedintele reuniunei: *Demetriu Moldovan,* adm prot.

Notariul reuniunei. *A. Stoicovici.* învĕţătoriu.

Varietăţi.

* Alteţa Sa imperială şi regală, archiducele Albrecht, împedecat prin o afecţiune bronchială provenită din schimbarea estraordinară a temperaturei, n'a putut participá eri şi alaltăeri la esercitiile militare ale garnisónei de aici, şi tot din acest incident va sta în Sibiiu cu o ţi mai mult de cum erá planul de călĕtorie. Dealtmintrea starea sănĕtăţii înaltului óspe — laudă Domnului — nu dă ansă la îngrigiri serióse.

* Consistoriul plenariu al diecesei Caransebeşului, după-cum cetim în „Fóia diecesană", în urma convocărei lui prin Preasânţitul episcop diecesan s'a întrunit în Lunea trecută înfăţişindu se preste tot 27 de asesori. În cuvêntarea de deschidere Preasânţia sa dl episcop diecesan a accentuat înainte de tóte, ca sĕ aducem mulţămire lui D ţeu, pentru că ne-a ajutat sĕ vedem astăţi îndeplinite tóte lucrările premergĕtóre întregirei scaunului archieresc al episcopiei vĕduvite a Caransebeşului şi anume: votul aprópe unanim al sinodului eparchial electoral preaînalt aprobat, actul consacrărei sĕvîrşit după prescrisele sântei nóstre biserici şi în fine întronisaţiunea efeptuită în mod canonic şi legal. Fiind astfeliu episcopia Caransebeşului acum întregită Preasânţia Sa crede a fi sosit momentul, ca cu puteri împreunate sĕ începem la realisarea marei nóstre probleme, a căreia scop nu este altul, decât binele şi fericirea bisericei şi credinciosilor ei în tóte privinţele, şi spre ajungerea scopului acestuia cere sucursul şi sprijinul eparchioţilor sei. După acestea Preasânţia Sa dând espresiune simţului de pietate şi aducere aminte de primul, bunul şi meritatul în Domnul adormitul episcop Ioan Popasu prin cuvintele Inveci pomenirea lui, — la ce toţi membrii consistoriului sculându se repeţesc aceste cuvinte, —mulţămind mai departe Preacuvioşiei Sale părintelui protosincel episcopesc Filaret Musta pentru conducerea eparchiei pe timpul vĕduviei scaunului episcopesc, asemenea mulţămesce Preasânţia Sa şi tuturor asesorilor cons. pentru activitatea lor neîntrerupta în acest timp şi în fine salută pe asesori consistoriali veniţi la acésta şedinţă în numĕr atât de frumos. După acestea s'a pertractat obiectele avisate competinţii consistoriului plenariu, după a căror resolvire consistoriul s'a desfăcut în senatele singulare, ţinĕndu-se şedinţa senatului bisericesc înmediat după consistoriul plenariu, ĕră cea a senatului epitropesc după amĕţi, în fine cea a senatului scolariu Marţi înainte de amĕţi.

* (Cas de mórte.) Bombelles, fostul mare magistru de curte al archiducelui Rudolf, a încetat din viaţă în urma unui atac de apoplecsie.

* (Familia principelui de Muntenegru.) Intréga familie a principelui de Muntenegru petrece acum în Viena, de unde 'şi va continuá călĕtoria la Petersburg. In Viena nu s'a presentat nimenea sĕ priméscă pe înalţii óspeţi, afară de delegaţiunea muntenegréná. — Principele mostenitoriu Danilă, din incidentul declarărei sale de maiorén a fost decorat din partea preşedintelui republicei francese, prin representantul frances la Cetinie.

* (Corul dlui Dima.) Cu ocasiunea adunărei generale a „Asociaţiunei transilvane" la Făgăraş, precum ni se comunică din isvor sigur, va concertá corul seminarial. Spre acest scop s'a şi încunoscinţat coristii, ca pe ţiua de 12/24 August sĕ se afle în Făgăraş.

* (Tariful pe zone) Cu ţiua de astăţi întră în valóre tariful nou pe zone. Direcţiunea căilor ferate face cunoscut, că se pot dá bilete de călĕtorie directe şi până la alte staţiuni strĕine, în modul cum s'au estradat ele şi până acum, dar numai în oraşele mai principale. Pentru o mai uşóră înlesnire pentru comunicaţiuni în apropiere se estradau bilete şi în numĕr de 10 bucăţi, astfeliu, ca persóna respective sĕ numai fie silită a-şi scóte bilet de câte ori călĕtoresce, ori se întórce din călĕtorie.

* (Bĕtrânul esilat îndrăgostit). In mai multe rênduri foile maghiare sciu sĕ scrie minuni despre bĕtrânul Kossuth. In ţilele trecute, o damă din Ardél, cercetându-l la Turin şi dându-i un frumos cadou, bĕtrânul atât s'a entusiasmat, încât drept rĕsplată a sărutat pe dama respectivă. Foile, cari înregistrézĕ acest fapt, ridică osane femeiei fericite, carea s'a învrednicit, de o astfeliu de distincţiune.

* (Afacerea Farkas.) Din Seghedin se comunică, că poliţia a dat în cele din urmă de róta norocului. Precum se scie speculanţii au avut atâta îndrăsnélă, încât au pus chiar o altă róta la tragere, cu carea se dedase copila, care a tras numerii, în mai mult timp. Comisariul de poliţie, după informaţiunile, ce le a căpĕtat, presupunea la început, că róta a trebuit sĕ se afle la „dama îmbrăcată în negru." După mai multe eruări află anume, că tinichigiul Eck o a reparat. El a istorisit, că róta i a fost dată încă din tómna anului trecut spre reparare din partea „damei în negru". El a adăugat la maşinărie încă o limbă de blechiu, colorà róta întrégă în verde, ér pe dinlăuntru o cuptuşí cu postav verde; pentru acest lucru primì el 7 fl. Îşi aduce aminte, că a reflectat damei, că acésta róta nu póte fi decât dela o loterie, dar ea l'a asigurat, că i dela o familie dela care el a căpĕtat încă mult de lucru. Dama din cestiune nu e alta decât vĕduva Telkessi. Ea a mărturisit tot, cum s'a întêmplat, de asemenea a mărturisit şi copila ei, carea a tras numerii. Erariul austriac prin representantul seu a făcut pretensiuni asupra banilor şi astfeliu s'a secuestrat întrégă averea lui Farkas şi consoţii, precum şi o parte din banii, ce-i are depuşi. Cu tóte acestea abia se vor puté plăti pe jumĕtate banii erariului, cu ceea-ce s'a aflat până acum. Erariul are de gând sĕ facă pretensiuni nu numai asupra sumei de 480,000, ci şi asupra celorlalte sume, câştigate mai înainte, căci s'a constatat şi aceea, că băiatul, carele trăgea numerii, a fost încă de 5 ori trimis dela loterie şi în locul lui alt băiat a tras numeri, ér aceste trageri coincid cu câştigurile de mai înainte.

* („Tribuna" şi morala.) „Tribuna" în numĕrul 162 din a. c. îi ţine, „Gazetei Transilvane" o lecţiune de bunăcuviinţă, pentru-că acésta — póte — a reprodus după traducerea „Tribunei" un articlu dintr'o fóie germână. Departe de noi sĕ facem pe advocatul resp. apĕrĕtoriul „Gazetei Transilvane", dar din acest incident vrem sĕ constatăm un lucru, de care dnii tribunişti prea des fac us. Noi cu „Tribuna" numai în raport de colegialitate nu stăm, şi nici nu vrem sĕ stăm; aceea încă se scie, că „Tribuna" a fost faţă de noi totdeuna provocatóre, şi totuşi „Tribuna" e, care aprópe în tot numĕrul se folosesce de publicaţiunile nóstre, dar *fără de a indigitá isvorul.* Noi nu ne am împedecat de acésta, pentru-că sciam, că simţul lor de duşmănie nu i lasă ca sĕ fie câtuşi de puţin justi. Trebue însĕ sĕ le spunem acum adevĕrul, căci vedem că încep „a şi permite a face lucs" şi cu morala. Caracteristic este şi aceea, că epistolele canonice publicate în tecst autentic în Nr. 75 al fóiei nóstre, „Tribuna" le publică după o traducere puţin esactă a lui „Pester Lloyd"; se înţelege, că noi îi suntem mai departe de cât „Pester Lloyd."

MONITOR. 28

Calendariul sĕptemânii

23 — 29 Iuliu.

23 Duminecă: Trofim, Teofil, Foca, Apolinariu, Vitaliu, Apoloniu, Ana. *24 Luni:* Christina, Capton, Imineu, Ermogen, Teofil, Atanasiu. *25 Marţi:* Ana, Olimbiada, Evpracsia, Sact, Matur, Atal, Vlandina. *26 Mercuri:* Ermolae, Ermip, Ermocrat, Paraschiva, Oreozila, Ignatiu, Apion, Ierusalima, *27 Joi:* Panteleimon, Antusa, Manuil, Christodul. *28 Vineri:* Prochor, Nicanor, Timon, Parmena, Evstatiu, Acachiu, Drosis, Irina. *29 Sâmbătă:* Calinic, Teodota, Mamant, Vasilisc, Constantin, Ioan ostaşul, Veniamin, Viriu, Teodosiu (tinĕrul).

Rituale bisericesci.

Dumineca din 23 Iuliu, a VIII-a după Rusalii. Octoich şi Mineiu. Tonul al 7-lea. La Utreniă Evangelia Invierii a 8-a. Joi, slusba s. marelui Martir şi tămăduitoriu Panteleimon se cântă numai din Mineiu, avênd şi Polileu.

Loterie.

Mercuri în 31 Iuliu 1889.

Sibiiu: **84 11 81 49 85**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	94.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 20	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304 25	304.40
Sorţi de regularea Tisei	126.75	126.75
Oligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.70	5.66
Napoleon	9.58	9.58
100 marce nemţesci	58.80	58.90
London pe (poliţă de trei luni)	120.35	120.50

Nr. 202. [105] 1—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 11 Iuliu a. c. Nr. 4584 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu următórele venite.

1. Venitul cimiteriului şi a unui fênaţ de 4 cară de fên . . fl. 28.—
2. Dela 120 familii câte una ferdelă (16 cupe) cucuruz sfărmit . . . . . fl. 120.—
3. Dela înmormêntări 1—7 ani 1 fl ; şi dela 7 ani în sus à 7 fl. . . . . fl. 78.—
4. Dela cununii à 3 fl. fl. 24.—
6. Dela botezuri şi apă de móşă . . . . . fl. 12.—
6. Dela botezul Domnului . . . . . fl. 36.—
7. Dela sfinţirea paştilor . . . . . fl. 9.—
8. Dela alte funcţiuni bisericesci . . . . . fl. 94.—

Suma fl. 401.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 18 Iuliu, 1889.

Romul Furduiu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 294 [101] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţătoriu la scóla română gr. or. din Turnişor, pentru ocuparea aceleia în mod definitiv, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.
2. Cuartir liber în edificiul scólei ;
3. Trei stângini metrici lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi sala de învĕţământ.

Dela concurenţi se cere ca sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci atât pentru instruirea elevilor în scólă, cât şi pentru ţinerea unei strane în biserică Dumineca şi sĕrbătórea ; totodată sĕ aibă cualificaţiunea de 4 clase gimnasiale şi sĕ fi absolvat studiile pedagogice.

Concurenţii au a-şi înaintá cererile instruite cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 6 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm protopresb.

---

[102] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II a la scóla nóstră gr. or. din comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebeşului, se deschide concurs cu terminul până la 10 August a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. v. a. din cassa bisericei plătite în rate lunare ;
2. 2 stângini lemne ;
3. Cuartir în edificiul scólei ;
4. 6 fl. diurne pentru participarea la conferinţele învĕţătoresci.

Doritorii de a ocupá acest post sunt datori a-şi asterne suplicele lor instruate cu documentele prescrise, şi că sunt în deplină cunoscinţă a cântărilor bisericesci, precum şi a tipicului, ca sĕ pótă instruá băeţii din ambe clasele din cântări. Cererile de concurs sunt a se adresá preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. în Sas Sebeş. Alesul de învĕţătoriu va fi îndatorat a ţiné strană în biserică atât la utrenie cât şi la liturgiă, şi mai nainte de alegere a se presentá în biserică în vre o duminecă sau sĕrbătóre spre a-şi arĕtá desteritatea în cântări şi tipic.

Săsciori, în 6 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 495. [104] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa, se escrie prin acésta a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jugere 1014 □° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, 6 jug. 1299 □° agrii, 11 jug. 1096 □° liveḑi şi 544 □° păşune.
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.
3. Stolele usitate.
4. Molitva la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfârmit.
2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.
3. Stolele usitate, cari atât în filiă cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.
4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filie dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi subşterne petiţiunile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 5 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 328—332. [98] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Breţcu, postul al treilea învĕţătoresc cu salariu *a)* 200 fl. din fonduri, cassa comunală şi repartiţiune, *b)* 50 fl. din venitul cantoral avênd reflectanţii a sĕvêrşí funcţiunile cantorale în fie care a treia sĕptĕmână, *c)* cuartir liber şi lemne.
2. Chezdi Mărtănuş, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a)* 150 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, *b)* 50 fl. din a treia parte a venitului stolar, *c)* cuartir liber în edificiul scólei şi 2° lemne.
3. Zagon, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 260 fl. si anume: *a)* 200 fl. plătinḑi în rate trilunare de epitropia parochială, *b)* dela 60 familii câte o povară de lemne din care sĕ se încălḑéscă şi scóla 30 fl. *c)* venitul cantoral computat în 30 fl. şi cuartir liber.
4. Teliu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul cu salariu de 230 fl. şi anume: *a)* 184 fl. din repartiţiune şi naturalii, *b)* 16 fl. din arênda unui agru, *c)* 30 fl. venitul cantoral şi cuartir liber în edificiul scólei.
5. Vama-Buzĕu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a)* 165 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, respective colectorul de dare după 5% de dare, *b)* 35 fl. venitul cantoral şi *c)* 10 poveri de lemne şi cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi ’şi vor asterne cererile concursuale, instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis, avênd a se presentá mai înainte în biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cântările rituale şi tipic.

S. Sân Georgiu, 6 Iuliu 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 697. [99] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi adecă:

1. Pórta, cu salariu anual de . . . . . fl. 180.— şi anume 120 fl. din fondul bisericei şi 60 fl. din alodiu.
2. Poiana-Mĕrului pentru cl. I salariu . . . . fl. 200.— plătit din alodiul comunal.
3. Poiana-Mĕrului pentru cl. II salariu . . . . fl. 200.— plătit din alodiul comunal.
4. Holbav, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.— şi adecă 150 fl. din alodiu şi 50 fl. din lada bisericei.
5. Şimon, cu salariu anual de . . . . . fl. 220.— şi adecă 140 fl. din alodiu şi 80 fl. din repartiţie.
6. Moieciul superior, cu salariu de . . . fl. 150 80 şi adecă 70 fl din alodiu ér 80 fl. 80 cr. prin repartiţie.
7. Fundată, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.— şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bisericei 90 fl. prin repartiţie.
8. Şirnea, cu salariu anual de . . . . . fl. 170.— şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bis. 120 fl. prin repartiţie.
9. Măgura, cu salariu anual de . . . . . fl. 150.— şi adecă 70 fl. din alodiu şi 80 fl. din fondul bisericei.

Doritoriii de a reflectá la vreuna din aceste staţiuni învĕţătoresci au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legii până la terminul indicat la subscrisul, şi totodată este de dorit ca concurenţii sĕ se presenteze în vre-o duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕţătoresci în genere impreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernești, 28 Iuniu 1889.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 301/889. [103] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea a trei posturi învĕţătoresci la scóla poporală-elementară gr. or. din Gurariului, protopresbiteratul Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de 300 fl. v. a., ce se va solví din cassa epitropiei parochiale.

Deóre-ce pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană şi a conduce conduce corul în biserică, interesaţii sunt poftiţi a se presentá în comună spre a-şi dovedí desteritatea pe acest teren.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕliște, 3 Iuliu, 1889.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

---

[97] 3—3

CONCURS.

La scóla primară gr. or. română de fete din Braşov este un post de învĕţătoriu ori învĕţătóre vacant.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs până la 15 August 1889. st. vechiu.

Concurenţii resp. Concurentele vor documentá:

1. Că sunt de naţionalitate români (române) şi de rel. gr. or.
2. Că au absolvat cursul pedagogic şi posed testimoniu de cualificaţiune prescris de lege, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.
3. Că au purtare morală şi politică bună.
4. Că sunt de constituţie sănĕtoşi.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: In anul prim de serviţiu salariu normal de 300 fl. şi cuartir natural eventual relut de cuartir ; în următorii doi ani 400 fl., ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu ori învĕţătóre definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl.

Concurenţii (concurentele) vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoşiţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, în 11 Iuliu, 1889 st. v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Braşov.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 7—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.